خەونامەی کوردی

ئیبن سیرین
نابلسی
دەمیری

کۆکردنەوە و لێکۆڵینەوەی
سەید ئیبراهیم

وەرگێڕان و ڕێکخستنی بە پێی ئەلفبێی
کوردی

ڕزگار کەریم

٢٠٠٧ز

پرۆژەی ١٠٠ کتێبی کوردی
٥٨

خەونامەی کوردی

ئیبن سیرین
نابلسی
دمیری

کۆکردنەوەو لێکۆڵینەوەی
سەید ئیبراهیم

وەرگێڕان و ڕێکخستنی بەپێی ئەلفبێی کوردی
ڕزگار کەریم

٢٠٠٧ز

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

کتێب: خەونامەی کوردی
کۆکردنەوەو لێکۆڵینەوەی : سەید ئیبراهیم
وەرگێڕان و رێکخستنی بە پێی ئەلفبێی کوردی : رزگار کەریم
ساڵی چاپ: ٢٠٠٧
ژمارەی سپاردن:
تیراژ:
لەبڵاوکراوەکانی ناوەندی رۆشنبیر لەسلێمانی

بەناوی خودای باڵاو مەزنەوە

پێشەکی (نابلسی)

سوپاس و ستایش بۆ خودای مەزنی پایەدارو درودوسلاویش خوربڕژێ بەسەرگیانی پاکی پێغەمبەرویارو یاوران و خانەوادەو شوێنکەوتوانی هەتا ڕۆژی قیامەت.
پاشان...

زانیاری خەو یەکێکە لەزانستە بەرزەکان و بەنرخ و گرنگبوە لەژیانی پێغەمبەرانداو بەبەشێك لەنیگاکانیاندانراوە چونکە پێغەمبرایەتی بەسەرچوەو مژدەو دڵخۆشکردن ماوە کەلەخەودا خۆیدەبینێتەوە.

لەوسۆنگەیەوە کتێبێکم دانا بەپێی ئەلفبێی زوبانی عەرەبی هەتا بەئاسانی بەکاربهێنرێ و کتێبەکەشم ناونا (تعطير الأنام في تعبير المنام)و داواخوازم توێشوویەکبێت بۆم لەرۆژی قیامەتدا ، سەرەتای کتێبەکەم بەم پێشەکییە زانستییە دەستپێکردوە ...

خوداوەند دەفەرموێ: ﴿لهم البشرى في الحياة الدنيا وفي الآخرة لا تبديل لكلمات الله ذلك هو الفوز العظيم﴾ (يونس:٦٤)

هەندێك لەراڤەکاران دەڵێن: مەبەستی خەوی باش و خۆشە ، مرۆڤ دەیبینێ یان نیشانیدەدرێ لەدنیاداو لەقیامەتیشدا بەدیکردنی رووخساری پەروەردگارە.

هەروەها پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: "ئەوەی بڕوای بەخەوی باش و خۆش نەبێت بڕواشی بەخوداو قیامەت نییە"*

خاتوو (عائشە) (رەزای خوای لێبێت)دەفەرموێت: سەرەتای نیگای پێغەمبەر(ﷺ)بەخەوی باش دەستپێکرد ، هەر خەوێکی دەبینی دەهاتەدی.

لەپێغەمبەری خوداوە (ﷺ)دەگێرنەوە بە(ئەبوبەکری سدیق)ی فەرموە: "ئەی ئەبوبەکر لەخەودابینیم من و تۆ بەرزدەبووینەوە دوو پلە لەپێش تۆوەبووم"[1]

(ئەبوبەکر)یش (رەزای خوای لێبێت دەفەرموێ: ئەی پێغەمبەر (ﷺ) خوداوەند روحت

---

* سەرچاوەی ئەم فەرموودەیە نەنووسراوە. (وەرگێڕ).

[1] (ئیبن سعد) لە (الطبقات) (٣/١٣)هێناویەتی.

دەکێشیّو منیش لەدوای تۆ دووساڵو نیو دەژیم ، هەروەها دەگێڕنەوە پێغەمبەر(ص)بە(ئەبوبەکر)ی فەرموە: "لەخەودا بینیم مەڕی ڕەش شوێنکەوتوە پاشان مەڕی سپیش دوای ڕەشکەوتوە" (ئەبوبەکر) دەفەرموێ: (عەرەب) دوای تۆ دەکەونو (عەجەم)یش دوای (عەرەب).

خوداوەند زانستی خەوی بەخشی بەحەزرەتی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت - و لەوبارەیەوە دەفەرموێت: ﴿وکذلك یجتبیك ربك ویعلمك من تاویل الاحادیث﴾ (یوسف /٦) مەبەستی زانستی خەولێکدانەوەیە ، ئەم زانیارییەش یەکەم زانیارییە لەرووی مێژووییەوەو بەڕێزترین زانیاریبوە لەسەردەمە جیاجیاکانی مێژووی مرۆڤایەتیدا.

هەندێك لەبێباوەڕان هەڵدەستن بەپووچەڵکردنەوەی زانستی خەو لەوبارەیەوە دەڵێن: بینینی خەو لەچوار دیمەن بەدەر نییە: ئەگەر ڕەشی بینی ڕووداوەکان بەڕەشبینی دەبینیّو ئارەزووبازە، ئەگەر ڕەنگی زەردی بینی ئاگرو گڵۆپو خوێن شتی زەرد دەوبینیّ، ئەگەر تفو بەڵغەمی بینی ئاوو ڕەنگی سپیو شەپۆل دەبینیّ، ئەگەر خوێنی بینی مەیو ئامرازی مۆسیقی دەبینیّ، ئەم گوفتارەش بەشێکە لەخەوو سەراپای زانستی خەوی تێدا کۆنابێتەوە، چونکە هەندێك لەو جۆرەخەوانە دەگەڕێتەوە بۆ وتەو قسەکانی نێودەروونو بەشێکیشی دەخرێتە پاڵ شەیتان، ئەو خەوەشی بەهەڵتو تێکەڵ ناوزەدکراوە لەو گژوگیاو سەوزەیەوە وەرگیاوە کەمرۆڤ لەزەوی گوزیدەکاتو درێژوکورتی تێدایە یان ڕەنگی جۆراوجۆرو وشكو سەوز، هەر بۆیە خوداوەند دەفەرموێت: ﴿وخذ بیدك ضغثا فاضرب به ولا تحنث انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب﴾ (ص:٤٤).

هەندێکدەڵێن: خەو سێبەشە:

١)خەوێك مژدەیە لەلایەن خوداوەو بەخەوی باش ناوبراوەو فەرموودەی زۆری لەسەرهاتووە.

٢)خەوێك ئاگادارییەو لەشەیتانەوەیە، ئەم جۆرەش بەهەند ناگیریّو بەتاڵە لەمبارەیەوە دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای پێغەمبەری خوا(ﷺ)و دەڵێت: ئەی

پێغەمبەری خوا لەخەودا بینیم سەرم لێکرابوەوە دوایکەوتبووم " پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: " باسی یاریی پێکردنی شیتان مەکە لەخەودا" [٢].

٣)خەوێك قسەوگوتەی نێوناخی مرۆڤ خۆیەتی وەك ئەوەی مرۆڤ کەسێکی خۆشەویستی ببینێ یان بترسێ لەشتێك یاخود برسیبێت و خەو بەبرسێتییەوە ببینێ یان گەدەی پڕبێت و برشێتەوە یا لەبەر تیشکی خۆردات بخەوێت و پاشان ببینێ لەخەودا دەسووتێ، یان لەئەندامەکانی لاشەیدا ئێش و ئازار هەبێت و ببینێ سزاو ئەشکەنجەدەدرێت.

خەوی پووچ و بەتاڵ (شەش) بەشە:

یەکەم//وتەی نێودەروون کەلەغەم و پەژارەوە هیواو ئومێدو کاروباری تێکەڵ و پێکەڵدا خۆی دەبینێتەوە.

دووەم//خەوێك خۆشۆردن بەپێویست بگێرێ و هیچ لێکدانەوەیەك هەڵنەگرێت.

سێیەم//ترساندن لەشیتانەوە یان گەورەکردنی حاڵ وبارێك.

چوارەم//ئەوەی جادووگەرانی مرۆڤ و جنۆکە دەبینن.

پێنجەم//ئەوەی شەیتان دەیهێنێت بەسەر مرۆڤدا.

شەشەم//بینینی ئێش و ئازارێك یان نەخۆشی و باروحاڵێك بیست ساڵ یان ساڵانێکی دوورودرێژی بەسەرا تێپەڕبوبێت.

---

[٢] (ئەحمەد) لە(مسند)ەکەیدا (٢٣٦٩١)لەرێگەی(عەلی)ی کوڕی (یزیزد)و (هەیسەمی) لە (المجمع)دا(٥/١٨٠)هێناویەتی و دەڵێت: (ئەحمەد هێناویەتی بەڵام (عەلی)ی کوڕی (یزید)ی تێدایە لاوازە بەڵام سەرجەم پیاوانی دیکە جێگەی متمانەن.

خەوی راستو دروستیش (پێنج)بەشە :

یەکەم//خەوێکی راستی دیارو بەرچاو: بەشێکە لەپێغەمبەرایەتی بەپێی ئایەتی: ﴿ لقد صدق الله رسوله الرؤيا بالحق لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله﴾.(الفتح /٢٧)نموونەی ئەم خەونە پێغەمبەر(ﷺ) کاتێ بەرەو (حودەیبییە) بەرێکەوت لەخەودا بینی خۆیو یارانی چوونە نێو شاری (مەککە)ەوەو بەدڵنیاییو بێترسو بیمو، بەدەوری (بیت)دا سووڕانەوەو ئاژەڵەکانیان سەربڕیو پاشان سەریان تاشی یان کورتیانکردەوە.

لەخەودا مژدەدرا بەپێغەمبەری خوا(ﷺ) لەلایەن پەروەردگارەوە.

هەروەها وەك خەونەکەی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) کاتێ بینی جگەرگۆشەکەی سەردەبڕێت وەك خوداوەند لەقورئانی پیرۆزدا باسیکردوەو دەفەرموێت: ﴿ يا بني اني ارى في المنام اني اذبحك فانظر ماذا ترى... ﴾ (الصافات /١٠٢).

دووەم//خەوی باش کەمژدەی لەلایەن خوداوەندەوە بۆ بەندەکانی هەڵگرتووە ، هەروەك خەوی ناخۆشیش سەرزەنشتی تێدایە لەلایەن پەروەردگارەوە بۆ بەندەکانی ، پێغەمبەری خوا(ﷺ) دەفەرموێت: "باشترین دیمەنی خەو ئەوەیە یەکێکتان خوداوەند یا پێغەمبەرەکەی یاخود باوكو دایکی موسوڵمانی ببینێ" یارانیش پرسیان : ئەی پێغەمبەری خوا ئاخۆ کەس خوداوەند دەبینێت؟ فەرمووی: " دەستەڵاتدار دەستەڵاتدار خوداوەندی باڵایە"

سێیەم//ئەو خەونەی فریشتەی خەوبینین نیشانی بەندەی دەدات ، دەگونجێت ڕووداوێکی هەڵگرتبێ بۆ خەوبینەر لەداهاتوودا بەدیبکات.

چوارەم//ئەو خەونەی بەڵگەونیشانەی تێدایە وەك ئەوەی مرۆڤێك ببینێ لەحەمامدا قورئاندەخوێنێ یاخود سەمادەکات ئەوە لەکارێکی خراپو ناقۆڵادا ناوبانگدەردەکات چونکە حەمام شوێنی دەرخستنی عەورەتەو فریشتەکان ناچنە نێوی.

خەوی ژنێك لەخولی مانگانەدابێ یان ئەوەی لەشیگرانبێ لەگەڵ بێبتاوەڕو ئاگرپەرست گونجاوەو دەبینین (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) خەوی پادشایەکی بێباوەڕی راڤەوکرد، خەوی منداڵانیش گونجاوە چونکە (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) منداڵی حەوت ساڵانبوو خەوێکی بینیو دروستو گونجاوبوو.

(دانیال) (سەلامی خوای لێبێت) دەڵێت: ناوی فریشتەی بەرپرسی خەو(صدیقون)ەو فریشتەیەکی ئیجگار گەورەو مەزنە[٣] .

هەروەها جیاوازی شوێنو جێگە رۆڵێکی تایبەتدەبینێ لەراڤەکردنی خەودا ، بۆیە راڤەکارانیش ئاماژەیان بەو جیاوازییەداوە، لەم روانگەیەوە ساردیو گەرماو بارانو بەفر رۆڵی خۆیو لێکدانەوەی تایبەتیان هەیە لەخەودا ، بۆنموونە: ئەوەی لەوڵاتو شارێکی گەرمدا بەفرببینێ بەڵگەیە لەسەر گرانیو بڵاوبوونەوەی قاتو قڕی، بەڵام ئەگەر بەپێچەوانەوەبوو فراوانیو فەرپیتە.

*قوڕوچڵپاو بۆ خەڵکی (هند)ماڵو سامانەو بۆ خەڵکی شوێنانیتر بەڵاونەهامەتییە هەروەك چۆن بالێبوونەوە لای ئەوان مژدەو شادییە بۆ خەڵکیتر قسەی ناقۆڵایە.

ماسیش لەهەندێك ولاتدا پیسیو گەندەڵییەو بۆ هەندێکی دی فرەهاوسەرییەو بۆ چوولەکە بەڵاو نەهامەتییە.

ئەگەر مەردوم خوازیاری خەونێکی راستو دروستبێت با راستگۆبێتو غەیبەت نەکاتو قسەهەڵنەبەستێ، ئەگەر خەوبینەر درۆزنبوو بەڵام رقی لەدرۆبوو کەسانیتر بۆیاندەکرد خەوەکەی راستدەبێت، ئەگەر درۆیکردو خەشمو قینی لەدرۆزنەبووەوە خەونەکەی راست نییە.

واباشە مەردوم بەدەستنوێژەوە بنوێت، ئەگەر کەسێکی خۆپارێزنەبوو خەوی بینیو هیچ بیری نەمابوو بەهۆی خراپی نیەتو زۆری گوناهییەوە یان غەیبەتو قسەهەڵبەستن دەبێت راڤەکاری خەر ئەگەر خەوی وایان بۆبگێڕایەوە بەزوبانێکی گەشبینانە وەڵامی بداتەوەو بواری پێبدات خەوەکەی بگێڕێتەوە بۆیو دەبێت کەموکوڕییان بشارێتەوە[٤] .

هەندێك لەزانایان دەڵێن: دەبێت راڤەکاری خەو کاتێ راڤەی خەودەکات رەچاوی پلەوپایەو ئاینو کاتو سەردەمو ساڵو رۆژو شەو بکات.

---

[٣] (نابلسی) رۆدەچێت لەباسی ئەو فریشتەیەداو زۆر باسیدەکات کەهیچ سەرچاوەیەکی زانستی تێدانییە بۆیە ئەو باسەم لابرد لەبەیانەی پێشەکیەکەی نابلسی)دا. (وەرگێڕ)

[٤] دوای ئەم دەقە(نابلسی) رەوشی راڤەکاری خەو دەخاتەروو کەلەپێشەکی (ئیبن سیرین)دا ئاماژەیی پێکراوە بۆیە وەرمنەگێڕاوە. (وەرگێڕ)

کۆتایی پێشەکی (نابلسی)

لەم کۆتاییەدا بەپێویستمزانی هەندێك باسو خواس بخەمەڕوو کەلەپێشەکییەکەدا باسمەنەکردبوە..

کتێبەکەم لەسەرجەم پێشەوایانی راڤەکار کۆکردوەتەوە[٥].

شایانی باسە لەم کتێبدا سوودم لەسەرجەم(خەونامەکان)یان وەرگرتو بەدەگمەن لێدانەوەو راڤەیەکم فەرامۆشکردبێو ئەوی تۆمارمکرد کورتوئاسان بەکاردەهێنرێ[٦].

راڤەکارانی خەو بەتانو پۆی مێژوودا

١) **پێغەمبەران (سەلامی خوایان لێبێت)**: وەك(ئیبراهیم)و (یەعقوب)و (یوسف)و (دانیال)و (زولقەرنەین)و (محمد) (سەلامی خوایان لێبێت).

٢) **هەندێك لەیارانی پێغەمبەر (ﷺ)**: وەك (ئەبوبەکر)و (عومەر)و (عوسمان)و (عەلی)و (عەبدوڵڵای کوڕی عەباس)و عەبدوڵڵای کوڕی عەمری کوڕی عاص)و (عەبدوڵڵای کوڕی عومەر)و (عبدوڵڵای کوڕی سەلام)و (ئەبی زەری غەفاری)و (ئەنەس)و (سەلمانی فارسی)و (حوزەیفەی یەمان)و خاتوو(عائیشە)و (ئەسمای) خوشکی(رەزای خوایان لێبێت).

٣) **راڤەکاران لەتابعین**: (شوێنکەوتوانی یاران وەك (سەعیدی کوڕی مسیب)و (حەسەنی بەسری)و (شەعبی)و (زەهری)و (ئیبراهیمی نەخعی)و (عومەری کوڕی عەبدولعەزیز)و (قەتادە)و (موجاهید)و (سەعیدی کوڕی جوبەیر)و (تاووس)و (سابتی بەنانی).

٤) **راڤەکارانی خەو لەزانایان**: کەلەدواتی ئەوان هاتووەن وەك (ئەبوسەور)و (ئەوزاعی)و (سوفیانی سەوری)و شافعی) (ئەبو یوسفی قازی)و (ئیبنئەبی لەیلا)و (ئەحمەدی کوڕی حەنبەل)و (عەبدوڵڵای کوڕی موبارەك).

---

[٥] لێرەدا (نابلسی) ناوی چەندین زانای تۆمارکردوە کەسوودی لێوەرگرتبوون لەراڤەکارانی خەوو لەبەر زۆرییان تۆمارم نەکردن. (وەرگێڕ)

[٦] لێرە بەدواوە باس لەکاتی لێکدانەوەی خەودەکات کەلە پێشەکی (ئیبن سیرین)دا ئاماژەی پێکراوە . (وەرگێڕ).

٥)**ڕاڤەکارانی خەو لەخواناسان (ڕەزای خوایان لێبێت):** وەك (محمد)ی کوڕی (واسع)و (تەمیمی داری)و (شەقیقی بەڵخی)و (مالیکی کوڕی دینار)و (سلێمانی تەیمی)و (منسووری کوڕی عەمار)و (محمدی کوڕی سەمان)و (یەحیای کوڕی مەعاز)و (ئەحمەدی کوڕی حەربی).

٦)**ڕاڤەکارانی خەو لەوانەی خاوەنی کتێبو نووسینن لەوبوارەدا :** وەك (محەمەدی کوڕ سیرین) و (ئیبرتاهیمی کوڕی عەبدوڵڵای کرمانی)و (عەبدوڵڵای کوڕی موسلیمی قوتەیبی)و ...

٧)**ڕاڤەکارانی خەو لەفەیلەسوفەکان :** وەك(ئەفلاتون)و (مهرادیس)و (ئەرستاتالیس)و (بەتلیمۆس)و (یەعقوبی کوڕی ئیسحاقی کندی)و..

٨)**ڕاڤەکارانی خەو لە پیزشکان :** وەك (جالینۆس)و (بقرات)و (بەختیشوع)و (ئەهزان)و (محمدی کوڕی زەکەریای رازی).

٩)**ڕاڤەکارانی خەو لەجوولەکە:** وەك (حویەی کوڕی ئەختەب)و (کەعبی کوڕی ئەشرەف)و (موسای کوڕی یەعقوب).

١٠)**ڕاڤەکارانی خەو لەمەسیحیەکان :** وەك (حەنینی کوڕی ئیسحاقی وەرگێڕو ئەبو مەخلەدو (زەیدی تەبەری)).

١١)**ڕاڤەکارانی خەو لەئاگرپەرستان :** وەك (هورمزی کوڕی ئەردشیر)و (بوزرجمهری کوری بەختکان)و (ئەنوشیروان) پادشای دادپەوەرە.

١٢)**ڕاڤەکارانی خەو لە موشریکەکانی عەرەب :** وەك (ئەبوجەهل)و (عەبدوڵڵای کوڕی ئەبی نەوفەل)و (ئەبوتالێب)و (ئەبوعاصی).

١٣)**ڕاڤەکارانی خەو لەکاهینەکان :** وەك(سەتیح)و (شەقیقی خەزرەجی)و (عەوسەجە)و قەنامی)و (ئەبوزەرارە).

١٤)**ڕاڤەکارانی جو لەجادووگەران:** وەك (عەبدوڵڵای کوڕی هیلال)و (قورتبوبی کوڕی زەیدی سەلی)و...

١٥)**ڕاڤەکارانی خەو لەفیراسەداران:** وەك (سەعیدی کوڕی سینان)و (ئیناسی کوڕی موعاویە)و (جندەلی کوڕی مەحکەم)و (موعاویەی کوڕی کەلسووم).

بەم پێیە زانستی لێکدانەوەی خەو لق و پەلی زۆری لێبوەتەوەو لەبەشێکدا مۆڵناکرێ، ئەم پێشەکییە بەسە بۆ خاوەن ژیری و عاقڵ و خوداوەندیش پەناوپشتگیری هەموانەو سوپاس و ستایش بۆ خوداو سڵاوبباریێ بەسەر گیانی پێغەمبەردا(ﷺ).

لەرۆژی (٥)شەممەی ساڵی ١٠٩٦کۆچی لەنووسینی ئەم کتێبە بوومەوە.

پێشەکی لێکۆڵەرو توێژەری عەرەبی

سوپاس‌وستایش بۆ خوداوەندو درودی بێپایانیش خورپرژێ بەسەر گیانی پاکی پێغەمبەر(ﷺ) کەوا هیچ فرستادەیەك نییە لەدوایی ئەو...

پاشان...

کاتێ لیکۆڵینەوەی کتێبی (تفسیر الاحلام)و (تعطیر الانام)ی هەریەك لە (ئیبن سیرین)و (نابلسی) خرایەئەستۆم نیازی دەروونم روو بەپەروەردگار رامکردو دەستمدایە خوێندنەوەی هەردوو کتێبەکە ، کاتێکیش بابەتەکانی هەردوو کتێبەکەم تاوتوێکرد ئەوەم بۆدەرکەوت هەردوو کتێبەکە یەك دەستەواژەیان لەخۆگرتوە بەدەر لەهەندێك زیادەی (نابلسی).

هەرچەندە کتێبەکەی (ئیبن سیرین) لەسەر دەروازەو بەش رێکخراوە، بۆنموونە : ئەگەر بۆ ((کەڵەشێر))بگەڕێیت دەبێت لەکۆتایی کتێبەکەداو لەبەشی ئاژەڵ‌و باڵندەدا لەسەرەتاوە هەتا کۆتایی بگەڕێیت ئەوجا خەوبینین بە((کەڵەشێر))ەوە دەبینیتەوە ...بۆیە خوێنەر ماندووشەکەت دەبێ ئەگەر رانەهاتبێت‌و ئاگاداری شێوازی ئەم کتێبە نەبێت ، بەلاّم کتێبەکەی (نابلسی)لەسەر شێوەی پیتەکانی فەرهەنگی عەرەبی رێکخراوە بۆنموونە: ئەگەر بەدووی ((کەڵەشێر ـ دیك))دا بگەڕێیت بەپێی فەرهەنگی عەرەبی لەپیتی (دال)دا دەیدۆزیتەوەو خوێنەر بەئاسانی دەگات بەوەی بەدوایدا دەگەڕێت.

پاش لێکۆڵینەوە بیرم لەوەکردەوە کتێبەکەی (ئیبن سیرین) وەك ئەوەی (نابلسی) رێکبخەم ، کاتێکیش دەستمدایە کارەکە بڕیارمدا هەردوو کتێبەکە لەیەك کتێبدا کۆبکەمەوەو ناوی بینێم((تفسیر الاحلام وتعطیره ـ قدیمه وحدیثه))

خەونامەی دێرین‌و نوێ‌و، چاکی کارکردنم لێهەڵماڵی‌و کارەکەم بەم شێوەیە دەستپێکرد:

١)سەرەتا بەکتێبەکەی (نابلسی)دەستمپێکردو بەچەقی بنەڕەتمدانا بۆ نموونە کاتێ (ئادەم) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ دەهێنم پاش ئەوەی لای (ئیبن سیرین) هێناومە دوا بەدوای ئەوە لای (نابلسی)دەیهێنم‌و ئەوەی دووبارەکان لابردوە.

٢)بابەتەکانی کتێبەکەی (دمیری) (حیاە الحیوان)م خوێندوەتەوەو ئەوەم بۆدەرکەوت (نابلسی) باسیکردوە یاخود کەمێکی لای (ئیبن سیرین) هاتوە، ئەگەر زیادەیەکیش لای (دمیری) هاتبێت تۆمارمکردوە.

٣)باس‌وخواسە سەیرەکانم باسکردوەو لەسەری دراوم.

٤)هەندێك لەسوودوقازانجم لەم کتێبەدا باسکردوە بەتایبەت ئەوەی سەبارەت بەئاژەڵ باسکراوە.

٥)ئایەت‌و فەرموودەکانی هەردوو کتێبەکەم (تخریج)کردوە گەڕاندومەتەوە بۆ سەرچاوەکەی.

لەکۆتاییدا پشت بەخوای باڵادەست کتێبێکی خەونامەی گشتگیرم ئامادەکردوە هەرسێ کتێبەکەی لەخۆگرتووە: (تفسیر الاحلام ـ تعطیر الانام ـ حیاة الحیوان) بەبێ ئەوەی ناتەواوی‌و بواردنی بنەڕەتی لەهیچکامیاندا هەبێت.

ئومێدەوارم ئەم کتێبە خوداوەند لێم قبوڵ بفەرموێ چونکە ئەو باشترین گەورەو پشتگیرو شکۆمەندە.

تێبینی:

كتێبی (تفسیر الاحلام) دراوەتەپاڵ (ئیبن سیرین) زووربەی هی (ئەبی سەعدی نامۆژگاریكار)و كەسانیترە، ئەوەشی لەم وتەیەروونترە ئەوەیە (نابلسی) لەكۆتایی كتێبەكەیدا باسی لەو مامۆستاو ریشسپیانەكردوە كەزانیاری لێوەرگرتووەنو (هەشت)كەسنو تێیدا باسی (ئیبن سیرین)ی نەكردوە، لەكاتێكدا ئەو دەستنووسەی (تفسیر الاحلام)ەكەی (ئیبن سیرین) لە(دە) لاپەرە تێناپەرێت، ئەمەش بۆ ئەمانەتپارێزی زانیاری، بۆیە دەتوانم بڵێم كتێبەكەی (ئیبن سیرین) هی خۆی نییەو كتێبەكەی (نابلسی) هی خۆیەتیو لەوسەرچاوانەوە وەریگرتوە لەكۆتایی كتێبەكەیدا ئاماژەی پێداوە، ئەم روونكردنەوەیەشم بەپێویست زانی.

ئەبو حەفص

سەید ئیبراهیم صادق عمیران

منیا - مانگی رەبیعول ئەوەل

ساڵی ١٤٢١ هـ

پێشەکی (ئیبن سیرین)

سوپاس و ستایش بۆ خوداوەندی جیهانیان درودی بێپایان بۆسەرگیانی پێغەمبەری گەورەمان (محمد)(ﷺ)و یارویاوەرو خانەوادەی پاك و بێگەردی...

ئەوەی لێرەدا پێوستە بزانرێت خەو بەشێوەیەکی گشتی دەکرێت بەدووبەشەوە: بەشێکی لەلایەن پەروەردگارەوەیەو بەشێکی تریشی لەلایەن شەیتانەوە بەپێی فەرمودەی پێغەمبەر (ﷺ) کەدەفەرموێت: "خەو دووبەشە یا لەلای پەروەردگارەوەیە یاخود لەلای شەیتان"[١].

ئەو خەونەی دەدرێتەپاڵ خوداوەند راست و دروست و باشەو پێغەمبەری سەروەرمان (ﷺ) بەبەشێك لەچل و شەش بەشی پێغەمبەرایەتی داناوە[٢].

زۆرجاریش بێباوەڕو خراپەکاران دەگونجێت لەمجۆرە خەونەببینن، بەلاّم ئەوەی کەدەدرێتە پاڵ شەیتان و پێغەمبەری خوا(ﷺ) فەرمانی پێکردووین نەیدرکێنین و تف بکەین بەلای چەپداو، بەڵێنیداوە بەوەی ئەم رێنومایيانە جێبەجێدەکات زیانی پێنەگات[٣].

ئەو خەوەشی باش نییە دەگونجێت غەم و پەژارەبێت یان ترساندن و ببێتە مایەی فیتنەو قۆڵبڕین بەبێئەوەی ئاگاداری وەرگرتبێ لەکەوتنەنێو داوی گوناهو تاوانەوە ، بەلاّم سەرزەنشت و بێداری لەخۆدەگرێت وەلێ شەیتانی نەفرەتلێکراو شیاونییە فەرمان بەچاکەبکات یا بەندەکانی پەروەردگار بێداربکاتەوە ، چونکە پەروەردگار بەدیهێنەری سەرجەم گەردوونەو خێروشەڕ هەربەدەستی خۆیەتی ، هەروەها جیاوازی هۆکارەکان کەدەبێتە هۆی ئەنجامدانی خۆشتن دەدرێتە پاڵ شەیتان و ئەو

---

[١] (بوخاری) فەرمودەی ژمارە (٥٧٤٧)و (مسلم) لە(١٧٧١).

[٢] (بوخاری) فەرمودەی (٦٩٨٧)و(مسلم) لە(١٧٧٤٩.

[٣] (بوخاری) فەرمودەی (٥٧٤٧)و(مسلم) لە(١٧٧١/٢/٤).

ورتـە ورتو وەسوەسـانەی بەدەروونـدا دێـت لەگـەڵ غـەمو پـەژارەو رووداوە بێمەبەستەکان دەگەڕێتەوە بۆ دەروونی خەوبینەر.

ئەو حاڵوبارەشی رووەداکاتە نوستوویەکی گەدەپڕ لـەخواردن یـان بـەتاڵی وەك ئەو حاڵو بارەوایە کەلەکاتی بێداریدا رووی تێـدەکاتو دەگونجێـت هـیچ سـوودو قازانجێکی نەبێتو سروشتی مەردوم رۆڵی تایبەتی تێدانەگێڕێو بەهـەمان شـێوە شەیتانیش رۆڵی تێدانییەو سەرجەم باروحاڵەکان بەدەستی خوداوەندە.

سروشتی کردگاریەتی پەروەردگاریش بەچەشنێکە خەونی راست پێکـدەهێنێو فریشتەکان ئامادەی بینینی دەبنو دەدرێتەپاڵ خوداوەند، لەروویـەکی دیکەشـەوە پـەروەردگار خـەوی پـووچو بـەتاڵو تێکـەڵ دروسـتدەکات لـەکاتی ئامادەکـاری شـەیتانداو دەدرێتـە پـاڵ دەروونـی ئەهریـمەنو شـەڕەنگێزی شـەیتان، ئەوەشـی درۆدەکاتو خەوبەدرۆ هەڵدەبەسـتێ درۆی بـەدەمی خـوداوەکردوەو خەوبینـەریش نابێت خەونەکـەی بـۆ هـەموو کەسـێك بگێڕێتـەوە مەگـەر راڤـەکارێکی زانـاو ئامۆژگاریدەرو خێرۆمەندبێت.

ئەوەی پێویستە لەکاتی بیستنی خەودا بکرێ

واپێویستدەکات راڤەکاری خـەو نهێنـیو بابەتـەکانی نێـو خـەونی باسـکراو بپارێزێو بەشێوەیەکی گشتی بەخەوبینەر بڵێ: خێرە بۆ تۆو خراپە بـۆ دوژمنانـت یاخود شەڕێکە پارێزراوەبێت لێی، ئەگەر واهەسـتیکرد ئـەم خەونـە وابەسـتەی خەوبینەربوو...

بەڵام ئەگەر وابەسـتەی جیهـانبوو دەبێـت بڵـێ: خێـرە بـۆ ئێمـەو خراپـە بـۆ دوژمنانو بەمشێوەیە.

هەروەها دەربڕینی خەون لەبەرەبەیانـدا باشـترە بۆبینـەری چـونکە بیروهۆشـی لەسەرخۆیەتیو غەموپەژارەکانی بۆساتێکیشبێت رەویوەتەوەو سەبارەت بەفەڕداری

بەیان و رۆژی نوێ پێغەمبەری ئازیزمان (ﷺ) دوعادەکات و دەفەرموێت: "پەروەردگارا فەرپیت بخەرە بەیان و سپێدەی نەتەوەکەم"[٤]

راڤەکاری خەویش لەلای خۆیەوە نابێت بەدەستەواژەی نادیار خەونەکە دەربرێ و راوبۆچوونی ئەستێرەگەران بەهەند وەربگرێ و پێغەمبەر (ﷺ) ناچێتە سەرشێوەی شەیتان و ئەوەی بەدیبکات حەق و راستییە[٥].

مردووش لەلانەو مالّی حەقدایەو ئەوەی لەخەونەکەیدا دەیلێت راستەو لەفتنەو ئاشوب پارێزراو دەبێت، بەهەمان شێوە منداڵێك هەرگیز نازانێ درۆبکات لەگەڵ وتەی ئاژەڵ و گیانداران و هاتنەگۆیان حەق و راستییەو نیشانەی سەراسیمەییە.

هەموو درۆزنێکیش لەکاتی بێداریدا وەك کاهین و ئەستێرەوان وتەی درۆیەو بەلای راستدا ناچێت ، کەسانی لەشگران و مەست و بێئاگا لەلاوو هەرزەو خەڵکیتر خەونەکانیان هەندێکجار راستەو شەیتان بەسەریاندا زاڵە بەدرێژایی سەردەم و رۆژگار.

هەروەها راڤەکاری خەو پێویستی بەوە هەیە لەقورئان نموونەو پەندەکان و وەربگرێ و خوداوەند دەفەرموێ: ﴿واعتصموا بحبل الله جميعا﴾(ال عمران: ١٠٣)، هەروەها وتەی سەبارەت بەدووڕووەکان: ﴿كانهم خشب مسندة﴾ (المنفاقون : ٤)و ئایەت: ﴿ ان الملوك اذا دخلوا قرية افسدوها ﴾ (النمل: ٣٤) و ئایەتی: ﴿ ان تستفتحوا فقد جاءكم الفتح ﴾ (الانفال:١٩) و ئایەتی: ﴿ ايحب احدكم ان ياكل لحم اخيه ميتا ﴾ (الحجرات: ١٢).

هەروەها پێویستی بەزانینی دانایی پێغەمبەران و وتەشیرینەکانیان دەبێت و بەهەندگرتنی هەواڵ و وتەی شیرینی پێغەمبەر (ﷺ) لەگەڵ پەندەکانی وەك

---

[٤](ترمذي) (١٦٦٢)و(ئیبن ماجە) (٢٢٣٦)و (ئەحمەد) لە(مسندە)کەیدا : (٤١٧/٣).

[٥](ترمذي)(٢٢٧٦) لە (شمائل)دا (٢٤٢)و (اسناد)ەکەی (صحيح)ە.

فەرمایشتی: "پێنج شت خراپو بەدن"[٦] لەنێو ئەو پێنجەدا باسی قەلەڕەشو مشكو دووپشكو مشككرەو سەگی وەڕیوو لورە لوورکار. هەروەها وتەی سەبارەت بەژنان "ئاگاداری شووشە ئاساکان بن "[٧] ـ مەبەستی ژنانە لەناکسیدا ـ .

هەروەها راڤەکاری خەو پێویستی بەپەندە گرنگو بەسوودەکان دەبێت وەك:

(١)وتەی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) سەبارەت بەهاوسەرە ناسوپاسگوزارەکەی (ئیسماعیلی کوڕی) دەفەرموێت: "لاشیپانی دەرگای ماڵەکەت بگۆڕە" ـ ئاماژەیەکە بۆ جیابوونەوەی لێی ـ .

(٢)وتەی (مەسیح) (سەلامی خوای لێبێت) کاتێ دەچێتە ژوورەوە بۆ لای ژنێکی داوێنپیسو ئامۆژگاریدەکات: "پزیشك دەچێتەی لای نەخۆش " لێرەدا مەبەستی لەپزیشك زانایەو بەنەخۆشیش بێئاگایەکی گوناهبارە.

(٣)وتەی (لوقمان) (رەزای خوای لێبێت) بۆ جگەرگۆشەکەی: "جێگەکەت بگۆڕە"واتە: هاوسەرەکەت.

(٤)وتەی (ئەبوهورەیرە) (رەزای خوای لێبێت) کاتێ گوێی لێبوو یەکێك دەیگوت: "دەجال سەریهەڵدا "ئەویش وتی: "درۆیەکە بۆیەچییەکان" هەڵیان بەستوە.

هەروەها پێویستی بەهۆنراوەو مەبەستی شاعیران هەیەو لێکدانەوەی بەیتەشیعرەکانیش زانیاریو دیدی راڤەکار فراوانتردەکات.

وێڕای ئەو زانیارییانە پێویستی بەزانستی زمانەوانیو ماناکانی هەیە بۆ نموونە:

١)"بێباوەڕی" لەزوبانی عەرەبیدا بەمانای داپۆشین یان شاردنەوە هاتوە.

٢)"لێخۆشبوون" بەمانای داپۆشین هاتوە.

---

[٦](بوخاری) (١٨٢٨) و (موسلیم) (١٢٠٠/٧٣/٤) (نووی).

[٧](بوخاری) (٩١٤٩) و (موسلیم) (٢٣٢٣/٧/٨) (نووی) وەك ئەو.

٣)"ستەم‌و زۆرلێکردن" بەمانای دانانی شتێك لەجێی ناشیاودا هاتوە.

٤)"خراپـە" بـەمانای دەرچـوون‌و دەرکـەوتنهاتوەو هاوچەشـنی ئەمانـەزۆرن لەزوبانی عـەرەبیدا.

هەروەها پێویستی بەباسکردنی حاڵی خۆی هەیە لە:

١ـ خواردن‌و خواردنەوەی حەلاڵ.

٢ـ دڵسۆزبێت لەکارەکانیداو لای خەڵکی نموونەو پێشەنگبێت.

سەرباری ئەو خالانە دەبێت ئاگاداری ئەم بنەمایانەی لایخوارەوەبێت:

یەکەم/خەوی راست‌و دروست دوویەشە:

١)خەوێك دیارو بەرچاوەو پێویستی بەلێکدانەوە نییە.

٢)خەوێك شاراوەو ئالۆزەو پێویستی بەدانایی‌و ناوەڕۆك هەیە.

دووەم/وادەکانی خەو گرنگییەکی زۆری هەیە بۆ راڤەکارو دەبێت رەچاوی ئەم خالانە بکرێ:

١ـ ئەو خەونەی لەهاوین یان زستاندا دەبینـرێ جیـاوازە بـەپێی کـات‌و وادەی خۆی‌و ناوەڕۆکی‌و بوونی پێکهاتەکانی وەك: دارو درەخت، خورمـاو دەریـاو ئـاگرو جل‌وبەرگ‌و ماڵ‌ولانەو دووپشك‌و مار.

٢ـ لێکدانەوەی رووداوەکان لەشەوو رۆژدا تایبەتمەندییەکی خۆی هەیە لەگـەڵ پێکهاتەکانی وەك: رۆژو مـانگ‌و هەسـارەو چـراو روونـاکی‌و تـاریکی‌و ژیـشك‌و کوندەپەپوو هاوچەشنی ئەمانە.

٣ـ سروشت‌و خووی مرۆڤ لەخەودا رۆڵێکی تایبەتی دەبینی‌و لەکاتێکـەوە بـۆ کاتێکیتر جیاوازی هەیەو هەرکەس بەپێی حاڵی خـۆی ئـەو پێکهاتـەو رەفتارانـە لێکدەداتەوە، وەك ئەوەی فێرە لەخەودا گۆشت بخوات یان ئەگەر درهـەم‌و دینـاری بینی سوودو قازانجدەکات لەکاتی بێداریدا یان ئەگەر بارانی لـەکاتی خـەودابینی

لەکاتی بێداریدا دەیبینیێو سەرجەم ئەو ڕووداوانە وابەستەی خوو سروشتی خەوبینەر دەکرێتەوە.

سێیەم/هەموو خەوێك بەسەر دوو تەوەرەی سەرەکیدا دابەشدەبێت بەشێکی باش‌و بەشێکی خراپ ، بەڵام ئەگەر خەونەکەی نەکەوت بەلایەکدا پێویستی بەبەڵگەیەك دەبێت یاخود خوێندنەوەی ناخی خەوبینەرو باری دەروونی.

چوارەم/ هەندێکجار خەو لەژێرکاریگەری ڕووداوەکانی رابردوودایە کەمرۆڤ ئەنجامیدەدات لەسوپاسگوزاری‌و گوێڕایەڵی‌و سەرپێچی ، یاخود دەقاودەق داهاتووی بۆ رۆشندەکاتەوەو خێروشەڕی بۆدەخاتەڕو لەرووداوەکانی ناڕەحەتی‌و شکۆمەندو نزمی باران‌و بێبارانی‌و وشکی.

پێنجەم/لەخەودا چارەنووسی مرۆڤ جیاوازە بەپێی هێڵ‌و سنوورەکانی خەو بۆ نموونە:

*دەگونجێت هەنار بۆ دەستەلاتدار ناوچەیەکبێت دەستەلاتداری وەربگرێو توێکڵی هەنارەکەش دیوارو سنوورەکانی بێت‌و دەنکەکانیشی دانیشتوانەکەی بێت.

بەڵام بۆ بازرگان لانەو ماڵ‌و ئوتێل‌و ئوتومبیل‌و کەشتی‌و ماڵ‌و سامان‌و دوکان‌و گیرفانی پڕ لەدرهەم‌و دیناربێت.

هەروەها بۆ زانایەکی خوانا‌س قورئانبێت‌و توێکڵەکەی لاپەڕەکان بێت‌و دەنکەکانی نووسینەکەی بێت، بۆ کەسێکی رەبەنیش هاوسەری ماڵ‌وسامانداربێت، یان کیژێك بێت دوای مارەبڕینی تام‌و چێژو سوودی لێوەربگرێ.

هەر ئەو هەنارە بۆ ژنێکی دووگیان کیژێکبێت لەرەحمیدا.

دەگونجێت لەکاتی ژمێریاریی ماڵ‌و سامانبێت‌و گەنجینەی میری بێت‌و پارەی جۆراو جۆربێت بۆکارگوزارو فەرمانبەرانی میری.

شەشەم/ وردبوونەوە لەنموونەو ئەوپەندانەی بۆ خەڵکی دەهێنرێتەوە بەپێی چارەنووس و رەگەزجیاوازی، بۆنموونە ئەگەر دارو درەختبوو بەپێی رەگو لق و گەڵاکانی لێکدەدرێتەوە ئەگەر لاسکێکی هەبوو وەك کولەکەو هاوچەشنەکانی یان منداڵی فرێدراو.

حەوتەم/دەگونجێت مرۆڤ رووداوێك یان شتێك ببینێ و لێکدانەوەکەی بگەڕێتەوە بۆ براکەی یان یەکانگیری خەوبینینی مەردوم لەگەل خەڵکیدا لەدوورووە یەك بگرێتەوە *یەکەم/* ئەگەر لەرەچەڵەکدا چوونەوەسەریەك دایك و باوك و سەرچاوە ، *دووەم/*ئەگەر هاوپیشەو کرداریبوو.

خەونیش لەخاوەنەکەیەوە دەقاو دەق ناگوێزرێتەوە بۆ کەسێکیتر گەرماناو هێماکانی وابەستەی بەرانبەر نەکرێ، یاخود بەڵگەکان هاوتاو شایان نەبن لەگەڵی ، بۆنموونە: لەشساغ بێت و شەریکەکەی نەخۆشبێ ئەوکات نەخۆشی بەرانبەر نزیکترە لەمردن و گواستنەوەی بۆ ئەو جیهانە.

هەشتەم/راڤەکاری خەو دەبێت ژیرو شارەزابێت لەحاڵ وباری خەڵکی و شێوەی هەڵسوکەوت و رەوشتیان و ، دەبێت ئاگاداربێت لەدەستەواژەکانی زستان و هاوین و شارەزای ئەم حاڵانەبێت:

١)کات و وادەی بارانبارین و کاتێ دەبێت بەسوودو قازانج یان زیان.

٢)بوونی شارەزایی دەربارەی سەفەرکردن بەدەریادا.

٣)سروشتی وڵاتان و تایبەتمەندی دانیشتوانەکەی و ئەوەی لەسەری دەچن بەڕێوە.

٤)بوونی زانیاری دەربارەی حاڵ وباری گونجاوو باش لەگەڵ خراپی هەریەك لە ئاسمان و رۆژو مانگ و باران و رەشەباو مزگەوت و...

نۆیەم/بەهەندگرتنی باری دەروونی خەوبینەران چونکە خەڵکی پێشین وتویانە: ئەوەی رەشبینی و غەم و پەژارە بەسەریا زاڵبوو رووداوەکان بەرەشی و تەڵخی

دەبینیٚ، بەپێچەوانەشەوە ، وێڕای ئەوەی خەو بەشێوەیەکی گشتی دەکریٚ بەسێ بەشەوە هەروەك لەفەرموودەیەکدا هاتوە: "خەو سیٚ بەشە: یا مژدەیە لەلایەن خوداوەندەوە، یاخود خەوێکە لەلایەن شەیتانەوە یان قسەو وتەی بێدارییەو بۆ مرۆڤ دەبێت بەخەو"[(٨)].

هەروەها پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرمویێت: "وادەی پێغەمبەرایەتی بەسەرچوو بەتەنیا مژدەی خۆش ماوە"[(٩)].

هەندێکیش لەراڤەکارانی قورئان سەبارەت بەئایەتی : ﴿لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾(یونس:٦٤) وتویانە : کاتیٚ بەندە لەکڕنووشدا نووست خوداوەند دەفەرمویٚ: تەماشای بەندەکەم بکەن روحی لای منەو لەشولاریشی لەبەندایەتیدایە.

هەروەها لە(ئەبی دەردا)ەوە دەگێڕنەوە وتویەتی: "کاتیٚ بەندە چاولێکدەنیٚو لەخەودا رۆدەچیٚ روحەکەی بەرەو ئاسمان بەرزدەکرێتەوە ئەگەر پاكو بێگەردبوو رێگەی دەدەن کڕنووش ببات ، ئەگەر وانەبوو رێگەی پێنادەن".

خەڵکیش سەبارەت بە(دەروونو روح)جیاوازن هەندێکدەڵێن یەك پێکهاتەن وەك نەفسو دەروون هەردووکیان لەنێو خوێندانو بەڵگەش لەسەری ئەوەیە کاتیٚ مەردومێك دەمریٚ خوێنی دەوەستیٚ[(١٠)].

(ئیبن قوتەیبە)دەڵێت: مادام خەو بەپێی زانیاریو بنەماو شێوەکانی بەبوونی بەڵگەو نەبوونی جیاوازی هەیە تێیدا لەگەڵ بەهەندگرتنی سەردەمو رۆژگارو

---

(٨) (بوخاری) (٤٢٢/١٢)و(موسلیم) (١٧٧٣/٦/٤).

(٩) (ئیبن ماجە) (٣٨٩٦)و (دارمی) (٢١٣٨)و (ئەحمەد) لە(مسند)ەکەیدا (٣٧٦).

(١٠) لێرەدا(ئیبن سیرین) روو بەباسێکی بەدەر لەخەو دەچێتو بەباشمزانی بازبدەم بەسەریا. (وەرگێڕ).

کەش‌و باری خەوبینین‌و هێنانەوەی بەڵگەی قورئانی‌و فەرمودەو پەندو چیرۆك بۆیە پێم باشە چەند تیشکێ بخەمەسەر ئەو زانیارییەو روونی بکەمەوە...

لێکدانەوەی فەرمووده لەسۆنگەی واتای ناوەکانەوە رووکەشی دەستەواژەکە هەڵێدەگرێ‌و وەك ئەوەی پیاوێك ناوی (چاکەیە) لەخەودا بەخێروچاکە لێکدەدرێتەوە، یاخود پیاوێك ناوی (رێنما)یەو لەخەودا بەرێنومایی راڤەدەکرێت، یان ژنێك ناوی (ئاشتی)یەو بەپارێزراویی‌و سەلامەتی لێکدەدرێتەوەو چەندین نموونەی تریش.

هەروەها لەپێغەمبەری خواوە(ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "لەخەودا بینیم لەماڵی (عوقبە)ی کوڕی (رافع) بووین‌و خورمای تەڕی باشیان بۆ هێناین[11] بەوە لێکمدایەوە کەوا بەرزی‌و بلندی‌و شکۆ لەدنیاو قیامەتدا بۆ ئێمەدەبێ‌و ئاینەکەشمان باش‌و شیرینەدەبێ".

لە(شریك)ی کوڕی (ئەبی شمر)ەوە دەگێڕنەوە وتویەتی: "لەخەودا بینیم ددانەکانم کەوتن، سەبارەت بەوە پرسیارم لە(سەعید)ی کوڕی (مسیب)کردو وتی: ئایا زەرەری پێگەیاندی؟! ئەگەر خەونەکەت بەوشێوەیەبێت‌و هەموودانەکانت کەوتبن خزم‌و خانەوادەکەت لەمردنیاندا پێش تۆدەکەون‌و کەسیان نامێنێ.

لێرەدا (سەعید) خەوەکەی بەپێی دەستەواژە لێکدایەوە چونکە (ددان) لەخەودا پەیوەندی خزمایەتییە.

هەروەها لە(بشر)ی کوڕی (ئەبی عالیە)ەوە دەگێڕنەوە وتویەتی: لە(محەمەد)م پرسی دەربارەی پیاوێك لەخەودا ببینێ هەموو ددانی کەوتبێت، ئەویش لەوەڵامدا وتی: ئەو پیاوە پەیوەندی خزمایەتی بچڕاندوە، لێرەدا خەونەکە بەپێی بناغەی خۆی لێکدەدرێتەوە نەك بەپێی دەستەواژە.

---

[11] (موسلیم)(٤/١٨/١٧٧٩)و (ئەبوداود)(٥٠٢٥)و (ئەحمەد) (٣/٢١٣).

لە(ئەسمەعی)ەوە دەگێڕنەوە وتویەتی: پیاوێك زەوییەکی کڕیو بینی برازاکەی بەنێویدا دەڕوات بەڵام هیچ هەنگاوێك هەڵناگرێت مەگەر بەسەری مارێکدا نەبێت ، ئەویش وتی: ئەگەر خەوەکەت بەو چەشنەبێت لەو زەوییەدا هەرشتێك بڕوێنرێ بەباشی نەشو نمادەکات.

هەروەها دەڵێت: ئەگەر ناوێك لەچەند پیتێکی زیادە پێکهاتبوو لەخەودا بەرەچەڵەکناس یان دەروونناس دادەنرێ وەك (بەهیّ) ئەگەر بینیو لەخەونەکەیدا نیشانەیەکی تێدانەبوو بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی بەسەفەر لێکدەدرێتەوە، هەروەها (گوڵەشلێر) بەرووکەش وەردەگیرێو بەخراپ راڤەدەکرێ بەشێکی هی ناوەکەیەتی چونکە (سوسن) لەعەرەبیدا بەخراپ لێکدەدرێتەوە.

لێکدانەوەش بەمانا بەزۆری بەکارهاتوە وەك (لالەنگی) ئەگەرماڵو سامانو منداڵنەبوو بەدوورِوویی لێکدەدرێتەوە بەهۆی جیاوازی دەروناواخنی.

راڤەکردنیش بەپەندو ئەو دەستەواژانەی لەسەر زوبانن رێبازێکی دیکەیە راڤەکارانی خەو پیادەی دەکەن وەك ئەوەی بەزەڕەنگەر دەڵێن: پیاوێکی درۆزن بەهۆی وتەی، سەرزاری خەڵکی سەبارەت بەوشەی (صوغ)ەوە کەبەهەڵبەستنی وتەوقسە هاتوە. هەروەها وتەیان دەربارەی یەکێك ببینێ دەستی درێژبوە بەچاکەکار راڤەیانکردوە ئەمەش لەپەندێکەوە هاتوە کاتێ دەوترێ: "فلان دەستڕۆیشتوترە لەتۆ...".

پێغەمبەری خوا(ﷺ)بەهاوسەرانی دەفەرموێت: "خێردارترینتان کەزوو دەگاتە لام دەستدرێژترینتانە"[١٢].

خاتوو (زەینەب)ی کچی (جەحش) لەپێش هەموویانەوە مردو ئەم خاتوونە دەستگیرۆیی هەژارانیدەکردو تێکۆشەرانی ئامادەدەکردو مەبەستەکەی پێغەمبەریش(ﷺ) خێرومەندییوو لەدەستدرێژترینیان، هەروەها راڤەکردن

---

[١٢] (موسلیم) (٨/١٠١/٢٤٥٢)(نووی).

نەخۆشی بەدووڕوویی چونکە لەلای خەڵکی کەسی بێ وادەیان بەنەخۆش لێکداوەتەوە ، خوداوەند دەفەرموێت: ﴿فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضاً وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ﴾ (البقرة:١٠)

ئەم نەخۆشییە مەبەست پێی نەخۆشی دووڕووییە.

هەروەها لێکدانەوەیان بۆ چڵم بەکوڕیانداناوە چونکە دەربارەی ئەو منداڵەی لەباوکی دەچێت وتویانە: "وەك چڵمی باوکی وایە".

هەروەها وتەیان سەبارەت بەوەی رمو تیرو بەرد دەگرێتە خەڵکی یان بەوەلێکیانداوەتەوە غەیبەتە باسیاندەکاتو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ﴾(النور: ٤)و ئایەتی ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ﴾(النور:٦).

هەروەها لێکدانەوەیان سەبارەت بەیەکێك ئەندامێکی ببڕێت: سەفەر دەکات لەهۆزو خانەوادەو ماڵو منداڵو وڵاتی دووردەکەوێتەوە کەئەمەشیان لەبڕینی ماوەی وڵاتەوە هێناوە وەك پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ﴾(سبأ: ١٩)و ئایەتی ﴿وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَماً مِنْهُمْ﴾(الأعراف :١٦٨).

هەروەها لێکدانەوەیان دەربارەی کوللە: لەهەندێك بارودۆخدا "قاوقیژکارە"...وتەیان دەربارەی ئەوەی دەستی دەشوات بەقەوزەو نائومێدییەتی لەوەی داواخوازیەتی بەهۆی وتەی خەڵکیەوە کاتێ نائومێد دەبن لەکەسێك دەڵێن: دەستمان لێشتوە ...

هەروەها وتەیان سەبارەت بەباران: پیاوێکی بەڕێزی پارێزراوە ، هەروەها وتەیان دەربارەی هەڵۆو باز : پیاوێکی ئازاو بەزەبرە.

سەبارەت بەلێکدانەوەش بەپێچەوانەو واژووە وەك:

١ـ گریان شادیو خۆشییە.

٢ـ پێکەنین غەمو پەژارەیە.

٣ـ دووپیاوی ناکۆك یاخود ڕۆژو مانگ بەربەرەکانی بکەن سەرکەوتن بۆ دۆڕاوەو زۆرانبازیش شکست بەدەستدەهێنێ.

٤ـ کەڵەشاخگرتن چەكو مەرج دانانە.

٥ـ چەکنووسیش کەڵەشاخ گرتنە.

٦ـ تاعون جەنگەو بەپێچەوانەوە.

٧ـ لێشاوو لافاو دوژمنەو بەپێچەوانەشەوە.

٨ـ خواردنی هەنجیر پەشیمانییەو بەپێچەوانەشەوە.

٩ـ ئەوەی دەمرێ بەلاّم ڕێورەسمەکانی مردووی بۆ پیادەناکرێ لەشتن‌و کفن‌و ئەسپەردەکردن یاخود گریان‌و شیوەن ئەوکەسە بەشێکی لانەو ماڵەکەی دەڕووخێ.

١٠ـ کوللەیان بەسەرباز داناوەو بەپێچەوانەشەوە.

هەروەها هەندێکجار ڕاڤەی خەویان بەکەم‌و زیاد کردوە وەك:

١ـ گریان‌و شیوەنیان لەخەودا بەخۆشی‌و شادی لێکداوەتەوە بەلاّم ئەگەر دەنگ‌و ئاوازی لەگەڵدابوو بەلاّو نەهامەتییە، پێکەنینیشیان بەغەم‌و پەژارە لێکداوەتەوە بەلاّم ئەگە بزەو خەندەی لەگەڵبوو باشە.

٢ـ لێکدانەوەیان بۆ گوێرەکە ماڵێکی پارێزراوی شاراوەیە ئەگەر تەقەتەقی لەگەڵبوو دەنگەدەنگ‌و بەربەرەکانییە.

٣ـ لێکدانەوەیان بۆ ڕۆن ئەگەر بەئەندازەیەك لێی بڕا جوانی‌و ڕازاوەییە ، ئەگەر لەدەم‌وچاوو رووخساری چۆڕا غەم‌و پەژارەیە، ئەگەر بەسەرەوە زۆربوو رووپامایی سەرۆك‌و بەرپرسە بالاّکانە.

٤ـ لێکدانەوەیان سەبارەت بە(زافەران) گوایە پیاهەڵدانی باشە بەلاّم ئەگەر چوو لەجل‌وبەرگ‌و لاشەوە دەبێت بەغەم‌و پەژارە.

٥ـ (لێدان)یان بەپۆشاك‌و داپۆشین لێکداوەتەوە ، بەلاّم ئەگەر کاتێ لێیدراو دەم‌و چاوی بەسترابوو پیاهەڵدان‌و ستایشی باشەو ناتوانێ لەخۆی دووریبخاتەوە.

٦ـ ئەگەر خەوبینەرێك بینی پەڕی هەیە خێرو باشەیە بۆیو ئەگەر بەباڵەکانی فڕی بەئەندازەی بەرزبوونەوەی لەزەوی دووردەکەوێتەوە.

٧ـ ئەگەر بینی دەستی بڕاوەو بەخۆیەتی بڕاو کوڕێکی باشیدەبێت ، بەلاَم ئەگەر دەستەکەی لێی جیابوەوە کەوت بەلاَو نەهامەتی روودەکاتە براو کوڕەکەی.

٨ـ ئەگەر نەخۆشێك بینی لەشساغەو لەماڵەکەی دەچێتەدەرەوەو هیچ گوتارێك لەزاری نایەتە دەرەوە دەمرێ بەلاَم ئەگەر دواو قسەیکرد چاکدەبێتەوە.

٩ـ مشکیان بەژنان لێکداوەتەوە بەمەرجێك رەنگی جیاواز نەبێت ، ئەگەر سپیو رەشبوو شەووڕۆژە.

١٠ـ سەبارەت بە(ماسی) ئەگەر ژمارەکەی دیاریکراوبوو بەژن لێکیانداوەتەوە ، ئەگەر زۆربوو ماڵو سامانو دەستکەوتە.

هەروەها (کات)بەهەندگیراوە لەلێکدانەوەی خەودا ، بۆنموونە:

(١)لێکدراوەتەوە بۆ یەکێك کەسواری (فیل) دەبێت بەکارێکی مەزنو کاریگەر بەلاَم سوودو قازانجی کەمە، ئەگەر لەرۆژدا ئەوەی بینی ژنەکەی تەلاَقدەدات یاخود بەهۆی هاوسەرەکەیەوە زیانی پێدەگات ، هەروەها مریشکی کڕکەوتوویان بەمرۆڤێکی کەودەتی پیسوگەندەڵ لێکداوەتەوە.

(٢)راسترین خەو خەوی بەرەبەیانە چێشتەنگاوو باشترین کاتیش بۆ خەو کاتی پێگەیشتنی بەروبوومەو لاوازترین کاتیش زستانە.

(٣)خەوی رۆژ بەهێزترە لەهی شەو.

(٤)خەو بۆ خەڵکی چوونیەك نییەو جیاوازی هەیە بۆ هەندێك باشەو بۆ هەندێکیتر خراپو ناقۆلاَیە.

لەرووداوە سەیرەکانی نێو خەو:

بەلاَو نەهامەتی یان خێرێك روودەکاتە مرۆڤێك لەخەوەکەیداو لەکاتی بێداریدا وەك خۆی رووداوەکە دێتە دی.

دەگێڕنەوە (عومەر)ی کوڕی (خەتتاب) (ﷺ)دادوەرێـك دەنێرێـت بـۆ (شـام)و پاش چەند رۆژێك بەڕێوەبوون دەگەڕێتەوەو (عومەر) سەبارەت بەهۆی گەڕانـەوەی دەپرسێت ، ئەویش دەڵێت: لەخەودا بینیم رۆژو مـانگ دەجـەنگن لەگـەڵ یـەكو ئەستێرەكانیش دابەشبوون بەسەر رۆژومانگدا ، (عومەر) لێی پرسی: تـۆ لەگـەڵ کامیان بووی؟ وتی : لەگەڵ مانگ. ئنجا پێی وت: ئازادبەو چیتر كارم بـۆ ئـەنجام مـەدە ، پاشـان ئایـەتی: ﴿ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً ﴾(الاسراء: ١٢)خوێندەوە ، پاشان دوای سەردەمی (عومەر)و (عوسمـان) رووداوی (صفین) روویداو ئەوپیاوە كە(جـابر)ی کـوڕی (سـەعید)ی (طـائي)بـوو لەگـەڵ گروهی شامدا کوژرا.

(ئیسحاق)ی کوڕی (ئیبراهیم)ی موسـڵی دەڵێـت: لـەلای (یەزیـد) ی کـوڕی (مزید)بووم وتی: خەوێکی سەرسوڕهێنەرم بینی ، پاشان داوایکرد راڤـەکارێکی خەوی بۆ بهێنن ، ئنجـا خەوەکـەی گێڕایـەوەو وتـی: باڵندەیـەکم گـرتو ویـستم سەریببڕمو چەقۆکەم سێجار لەگەردنی تونـدکرد هەڵدەگەڕایـەوە تاجـاری چـوارەم سەرمبڕی، پێیان وت: خەوێکی باشت دیوە ، کچێك دەهێنیتو لەجاری چـوارەمدا لەگەڵیدا جووتدەبی...

(ئیبن قوتەیبە) دەڵێت: دەبێت راڤەکاری خەو رابوەستێ لەسـەرئەوەی کەدێتـە لایو دەستبەرداری زۆر لەخۆکردن ببێتو با ئەوەی لێی تێکەڵو ئاڵۆزدەبێت خێـرا بەرپەرچی نەداتەوە.

(ئەسمەعی) لە(ئەبی میقدام(یان (قـوڕە)ی کـوڕی (خالیـد)ەوە دەگێڕێتـەوە دەڵێت: زۆرجار ئامادەی کۆڕو دانیشتنی (ئیبن سـیرین) دەبـوومو لـە(چـل) خـەو یەکێکی لێکدەدایەوە.

(ئیبن قوتەیبە) دەڵێت: لەوتەوقـسەکانی خەوبینـەر حاڵیببـە پاشـان بـەپێی بنەماکانی خەو راڤەی بکە، ئەگەر قسەکانی راستو دروستبوو هاومانای هـەبوو

داوابکە خوداوەند رێنمونیت بکات بۆ لێکدانەوەو راڤەکردنی، ئەگەر خەونەکە دوومانای واژووی یەکدی هەڵگرتبوو نزیکەکەیان لەبنەماکانەوە بگرەبەر ، بەلاّم لەکاتی نەگونجانیدا لەگەڵ بنەماکانیدا دەستبەرداری زیادەو تێکەڵو پێکەڵی ببەو ئەوەی لەگەڵ بنەمادا دەگونجێت وەریبگرە.

ئەگەر سەراپای خەونەکەش تێکەڵو ئالۆزبوو لەهیچ روویەکەوە نەدەگونجا لەگەڵ بنەماکان بێدەنگبەو لێکی مەدەرەوە.

ئەگەر خەونەکە بەڵگەبوو لەسەر خراپەو کاری نارەوا دەبێت باسینەکەیتو دەستەواژەکانی لێکنەدەیتەوە.

هەروەها دەبێت لەخەودا سێ حاڵ بەهەند بیگرێ:

یەکەم/رەگەز: وەك دارو درەختو ئاژەڵو درِندەو باڵندە.

دووەم/ پۆل(جۆر): جۆری دارو درەختێك لەیەکێکیتر جیابکاتەوە یان درِندەیەك لەیەکێکیتر ، یاخود باڵندەکان پۆلێن بکات، بۆنموونە: ئەگەر دارخورمابوو بەلگەیە لەسەر پیاوێکی عەرەب، ئەگەر باڵندەکەش (تاوس) بوو بەڵگەیە لەسەر عەجەمییەك.

سێیەم/سروشت: دەبێت لەسروشتی ئەودارو باڵندەیە بکۆڵرێتەوە ئەوجا بەراوردبکرێ لەگەڵ خەوبینەردا، ئەگەر (دارخورما)بوو ئەو پیاوە بەکەسێکی سوودمەند لێکدەدرێتەوەو لەوبارەیەشەوە خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴾(ابراهيم:٢٤) مەبەستی دارخورمایە.

ئەگەر باڵندەبوو دەبێت بزانێت خەوبینەر خولیای سەفەروگەرانە، ئەگەر قەلەرِەشبوو دەستەلاّتدارێکی ستەمکاری یاخییە.

هەروەها دەبێت خەوبینەر بەدووی راستگۆیدا بگەرێو رووداوو کارەساتێك تێکەڵنەکات بەسەر یەکداو لەلای پەروەردگاریش بەتاوانبار بناسرێت.

لە(عەلی) کوڕی (ئەبی تالیب)ەوە (ﷺ) دەگێڕنەوەوتویەتی: "کەسی ترساو خەونی نییە مەگەر ئەوەی خۆی پێی خۆشبێت" لێرەدا دەروو لەخەوبینەر دەکرێتەوەو ترس و بیمەکەی دەڕەوێتەوە.

مەردومی وا هەیە (زەمیلە)خورما بەدەستدەهێنێ و سەد درهەمی دەستدەکەوێ مەردومی دیکەش هەیە زەمیلە هەڵدەگرێ و پتر خێردەکات لەوبڕە یاخود تام و چێژ لەئاینەکەی دەبینێ.

راسترین خەو خەوی دەستەلاتدارە یاخود کەسێکی زەبوون و چەوساوە، دەگونجێت شوێن و جێگەیەك لەگەڵ سروشتی مرۆڤێکدا نەگونجێ و یاخود ماڵ و لانەو جێگەو پیاوو ژن و باڵندەو زیندەوەرێك کەوا تاقیکرابێتەوەو یان ئالوودەی بێت و بەبینینی غەم و پەژارە رووی تێبکات یاخود بەلاو نەهامەتی و چەرمەسەری، دەگونجێت ئەوەی لێی دواین هەماهەنگ بێت لەگەڵ سروشتی مرۆڤداو بەخێر بگەڕێتەوە بۆی.

لەسۆنگەیەکی دییەوە دەگونجێت مرۆڤ راستگۆبێت لەگوفتارداو خەونەکەی راستبێت و بەپێچەوانەشەوە ، خەوی ئەویش بەهێزترە لەخەوی رۆژو راسترین کاتیش بەرلەنوێژی بەیانییە.

دەبێت راڤەکاری خەو ئێجگار وریابێت ، نابێت خەو لەبنەماو رێساکانی لابدات و بەدرۆو ئارەزووی خۆی لێکی بداتەوەو لەکاتێکدا نەیزانی بێدەنگی باشترین هەڵوێستە بۆی.

ئەگەر رووداوێکی ناخۆی بینی لەخەودا کاتێ بەئاگاهات (ئایەتولکورسی) بخوێنێ ، پاشان تفێك بکات بەلای چەپداو بڵێ: "پەنادەگرم بەپەروەردگاری (موسا)و (عیسا)و ئیبراهیم)ی بەئەمەك و (محەمەد مستەفا) لەشەڕو خراپەی ئەو خەوە کەوا شەڕو خراپەم لەئاین و دنیاو بژێویدا پێبگەیەنێ بڵندبێ ستایشی ئەو پەروەردگارە".

ئەگەر خەو لەکاتی بەرگرتنی دارودرەختدابوو باشەو لەکاتی پێگەیشتنی بەروبومدا باشترەو راستو دروستی لەبارو شایانترە، بەڵام ئەگەر گەڵای دارەکان کەوتبوون خەونەکە لاوازو تێکەڵو ئاڵۆزە.

ئەو نهێنیو کەموکورییانەشی مەردوم دەربارەی موسوڵمانان دەیبینێ دەبێت بیشارێتەوەو باسینەکاتو لای نزیکترین کەسیش نەدرکێنێو، نابێت راوبۆچوونی خۆی لەسۆنگەی ئەو خەونەوە دەربارەی ئەوکەسە دەربڕێ چونکە لەوبارەدا روو بەوەلآمدانەوەی وەسوەسەکانی شەیتان دەچێت.

هەروەها لە(ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕنەوە ئەگەر خەوێکیان بۆ گێڕابێتەوە بەدرێژایی رۆژ پرسیاریکردوە لەخەوبینەر دەربارەی حاڵو باریو بژێویو بینینیو هیچ کەلێنو بوارێکی فەرامۆش نەکردوە بەڵگەو نیشانەی تێدابوبێت پرسیار لەخەوبینەر نەکات.

هەروەها پێویستە راڤەکاری خەو سێجۆر زانیاری بزانێت:

١) لەبەرکردنو شارەزابوون لەبنەماکانداو جیاوازیو هێزو لاوازی لەخێروشەڕدا، هەتا کێشی لێکدانەوە بزانێت، ئەمەش لەبڕیاردانو هەڵبژاردندا لەگەڵ بەهێزکردنی راکانی بەنیشانەو بەڵگە، پاش بەراوردکردنی لەدەروندا ئەوجا دەدوێت سەبارەت بەخەونی باسکراو.

٢) گونجاندنی بنەماکانی خەو لێکدانەوە لەگەڵ یەکدا هەتا وتەیەکی دروستو راست لەمیانەی ئەو بنەمایانەوە دەربهێنێو خەوی تێکەڵو ئاڵۆزو شەیتانای جیابکاتەوە نەدوێت لەسەری.

٣) پێداگرتن لەسەر باسو خواسەکانی خەوو دروستیو راستی مەسەلەکانو ئەو خەوەی بۆیدەگێڕنەوە بۆئەوەی بتوانێت بگات بەلێکدانەوەی دروست.

ئەگەر ویستت خەوێکت بۆ روون ببێتەوە باسو خواسەکانی (ئیبن سیرین)و راڤەکارانی خەوبهێنەو راستەوخۆ هەرگیز لێکینەدەیتەوە، بۆنموونە: لە(ئیبن

سیرین)ەوە دەگێڕنەوە ژنێك دێتە لای و دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی کۆت و بەندکراوم بینی ، (ئیبن سیرین)یش دەڵێت : شتی وا نابێت چونکە بەندگیر باوەڕو ئاینەو کۆتیش بێباوەڕوی ناپاکییە ئیدی چۆن باوەڕو ناپاکی بەیەکەوە یەکانگیردەبن؟! ژنەکەش سوێندی بۆ دەخوات کەئەو خەوەی لەحاڵێکی باشدا بینوەو کاتێ تەماشای پێوەندەکەی گەردنی کردوە کەلە گەردنیدابوە لێرە ژنەکە باسی پێوەند دەکات و (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئێستا زانیم پێوەندەکە لە تەختەبوەو تەختەش دووڕوویییە لەئایندا هەروەك پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُسَنَّدَةٌ﴾(المنافقون: ٤)

بەم پێودانگە هەموو باس و خواسێکی نێو خەو ئەگەر نیشانەو هێمایەك یاخود زیاتری تێدابوو بەهێزترە لەلێکدانەوەی خەودا هەروەك چۆن پەروەردگار باس لەخەونی شای (میسر) دەکات و دەفەرموێت: ﴿وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ﴾(یوسف: ٤٣) مانگای قەڵەو ساڵی پڕو فەڕوپیتەو لاوازیش ساڵی قات و قڕییە.

هەروەها دەفەرموێت: ﴿وَسَبْعَ سُنْبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ﴾(یوسف:٤٣) ئەمەش ساڵانی ناوزەدکراوە لەمانگاکاندا بەڵام بوون بەدوو بەڵگە بۆ چەسپاندنی ساڵان لەمانگاکاندا.

هەموو زانیارییەکی دانایی و هاوچەشنەکانی لەبیرکاری و عەرەبی و فەلسەفەو فەرزو.سوودی لێوەردەگیرێ لەلێکدانەوەی خەودا.

سەرباری ئەوە دەبێت بزانرێت بنەماکانی خەو هیچ گۆڕانکارییەکیان بەسەردا نەهاتوە بەڵام ئەوەی گۆڕانکاری بەسەرداهاتوە حاڵ و باری خەڵکی و ڕەوشت و پەروەردەو شێوازی ژیانیانە، چونکە خەڵکی لەم ڕۆژگارەدا سەرجەم هەوڵ و تێکۆشانیان لەپێناوی تێکردنی حەزو ئارەزووەکانیاندایە بەدەر لەدنیانەویستی و ویست و خوازە باڵاکان.

یارانی پێغەمبەر (ﷺ) کاتێ خورمایان دەبینی بەتامو چێژی ئاینەکەیان لێکدەدایەوەو هەنگوینیان بە خوێندنەوەی قورئانو بەدەستهێنانی زانیاری ، ئەو تامو چێژەبوو بەخولیای ڕۆژانەیانو لەنێو سەرجەم خەڵکیدا بلاوبوەوە، زۆرجاریش بێباوەڕو یاخیبوان خەونی ڕاست دەبینن و بەچەسپاندنی بەڵگەی خوایی بەسەریاندا کۆتایی دێت وەك چۆن پادشای(میسر) خەوێکی بینیو هاتەدیو، بە(بختنصر)یش خەوێکی بینیو موڵكو دەستەلاتی تیاچوو کاتێ (دانیال)ی دانا بۆی لێکدایەوەو، (کیسرا)ش تیاچوونی موڵكو دەستەلاتی بەخەوبینی، بۆیە دەبێت بزانرێ ئەمە هێلێکی گشتییە بۆ ئەو زانیارییەو چۆنییەتی ڕێنومایی‌و فێربوونی.

بەناوی پەروەردگاری مەزن‌و بێپایان*

سوپاس‌و ستایش بۆ خوداوەندو مەزنی جیهانیان

پاشان..

(ئەبوسەعیدی واعیز) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: مادام خەوی ڕاست‌و دروست لەڕاستی کردارەکانەوە سەریگرتوەو وریاکەرەوەیە بۆ کردارەکان‌و مژدەو ئاگاداری هەڵگرتوەو پاشماوەی پێغەمبەرانەو یەکێکە لەو دووبەشەی پێغەمبەرایەتی‌و هەندێك لەپێغەمبەران نیگایان بەشێوەی خەوبوەو هەندێکیش بەشێوەی ناردنی فریشتەی پەیامبەر بۆیە واپێویستدەکات گرنگی پێبدرێت.

(محەمەدی کوڕی سیرین) لە(ئەبی هورەیرە)وە دەگێڕێتەوە دەفەرموێت: "کاتێ دنیا نزیك بەدوایهاتنی بووە خەوی موسوڵمان تێکەڵدەبێت‌و ڕاسترینیان لەخەودا ئەوەیە ڕاستگۆیە لەوتەدا، خەوی باوەڕداریش بەشێکە لەچل بەشی پێغەمبەرایەتی، خەویش سێ بەشە:

---

* ئەم پێشەکییەش خستویانەتە پاڵ (ئیبن سیرین)و وەك خۆی وەرمگێڕا لەگەڵ هەندێك دەستکاریدا لەهەندێك شوێن‌و جێگەدا. (وەرگێڕ)

١/خەوێك كەمژدەی هەڵگرتووەو لەلایەن خوداوەندەوە.
٢/خەوێك كەموسوڵمان دەیخاتە دڵ‌و دەروونی.
٣/خەوێکی غەم‌و پەژارەدار شەیتان بۆ مرۆڤی دروستدەکات.

ئەگەر خەوێکتان بینی خەشم‌و قینتان پێی هەڵدەستا باسی مەکەن‌و کاتێ هەستان نوێژ بکەن"[1].

هەروەها فەرموویەتی: "بەندیم پێخۆشەو خەشم لەکۆتە"[2].

هەروەها خاتوو(عائشە)(رەزای خوای لێبێت) لەپێغەمبەرەوە(ﷺ) دەگێڕێتەوە دەفەرموێت: "لەدوای من پێغەمبەرایەتی نامێنێت جگە لەمژدەنەبێت ، یارانیش پرسیان مژدەچییە؟ فەرمووی: خەوی خۆش دەیبینێ یاخودنیشانی دەدەن"[3].

هەروەها (عبادە)ی کوڕی (صامت)دەفەرموێت: پرسیارم لەپێغەمبەری خواکرد سەبارەت بەم ئایەتە: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ، لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾(یونس: ٦٣ـ ٦٤).

پێغەمبەری خواش(ﷺ) فەرمووی: "پرسیارت لێکردم دەربارەی باسێك هیچکەس بەدەر لەتۆ پرسیاری نەکردوە ئەوە خەوی باشە مرۆڤ دەیبینێ یاخود نیشانیدەدەن"[4].

کوڕەکەی (ثابت)ی کوڕی (قەیس) (رەزای خوای لێبێت) دەفەرموێت: کاتێ ئایەتی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ﴾(الحجرات: ٢)دابەزی (ثابت)ی باوکم چوە نێو ماڵی خۆی‌و دەرگای داخست‌و بەتوندی دەستیکرد بەگریان ، پێغەمبەر (ﷺ) هەواڵی پرسی‌و پاشان ناردی بەدوایداو لێی

---

[1] (بوخاری) ژمارەی فەرمووده: (٧٠١٧) ، و(مسلم) (١٧٧٣/٦/٤).
[2] (بوخاری) (٧٠١٧)، (مسلم) (١٧٧٣/٦/٤).
[3] (مسلم)(٤٣٤/٢٠٧/٢)نووی) ، (ئەبوداود) (٨٧٦) و(ئیبن ماجە) (٣٨٩٩) و(اسناد)ەکەی (صحیح)ە.
[4] (ترمذی)(٢٢٧٥)و (ئین ماجە) (٣٨٩٨) و(ئەحمەد) (٢٢١٧٩) (دارمی) (٣١٣٦).

پرسی سەبارەت بەو حاڵەی تێیکەوتوە، ئەویش وتی: من پیاوێکی دەنگبەرزم دەترسم کردارەکانم پووچو بەتاڵبوبنەوە، پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: "تۆلەوان نییت بەباشی دەژیتو بەباشیش دەمریت"(٥).

پاشان ئایەتی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ﴾(لقمان: ١٨)دابەزیو دیسان (ثابت) دەرگای لەسەر خۆی توندکردو دەستیکردەوە بەگریانو کاتێ پێغەمبەر (ﷺ) هەواڵی پرسیو بانگیکردو وتی: من پیاوێکم حەزم لەجوانییەو ئارەزووی سەرۆکایەتی خزمو کەسەکانمدەکەم ، پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: تۆ لەوانە نیتو بەباشی دەژیتو بەشەهیدی دەمرێتو خوداوەندیش دەتخاتە بەهەشتەوە"(٦).

دوای تێپەڕونی ئەو رۆژگارە رووداوی (یەمامە)هاتەپێشو (ثابت)لەگەڵ (خالید)ی کوڕی (وەلید)چوو بۆ روو بەڕووبوونەوەی (موسەیلەمە)ی درۆزنو کاتێ بەیەك گەیشتن لەیەکتر ئاشکرابوون (ثابت)و (سالم)ی خزمەتکاری(ئەبو حوزەیفە) وتیان: ئێمە لەسەردەمی پێغەمبەردا(ﷺ) بەو چەشنە نەدەجەنگاین، ئنجا هەریەکێکیان چاڵێکی هەڵکەندو خۆیان تێهاویشتو بەجێگری مانەوە هەتا کوژران لەو رۆژەشدا (ثابت)قەڵغانێکی گرانبەهای پێوەبوو، موسوڵمانێك بەلایدا تێپەڕیو قەڵغانەکەی برد، لەوکاتەدا پیاوێك لەموسوڵمانان نوستبوو (قەیس)ی کوڕی (ثابت) هاتە خەویو وتی: ئامۆژگارتدەکەم نەڵێیت ئەمە خەوەو لەبیری بکەی، دوێنێ کەکوژرام یەکێك لەموسوڵمانەکان قەڵغانەکەی بردم ماڵەکەی لەهەرە سەرووی ماڵی خەڵکیەوەیەو خاوەن ئەسپێکی ئێجگار درێژەو قەڵغانەکەشی لەژێر بەرمیلێك داناوە پیاوێك لەسەری دانیشتوە، بە(خالد) بڵێو قەڵغانەکەی لێوەربگرنەوەو، کاتێ گەڕانەوە بۆ (مەدینە) بەخەلیفەی پێغەمبەر

---

(٥) (قورتوبی) لە(تەفسیر)ەکەیدا هێناویەتی (٢٩١/١٦).

(٦) هەمان سەرچاوەی پێشوو.

(ﷺ) رابگەیەنن ئەوەندە قەرزارم هی فـلاّنو فلاّنـە، ئنجـا پیاوەکـە بـەئاگاهاتو خەوەکەی بۆ (خالید) گێڕایـەوەو ئـەویش قەڵغانەکـەی هێنـاو بـە(ئەبوبـەکر)ی راگەیانـدو وەسـیەتەکەی جێبـەجێکراو هـیچ کەسیـشمان نەدەناسـی وەسـیەتی جێبەجێکرابێ دوای مردنی لە(ثابت)ی کوڕی (قەیس) زیاتر.

(ئەبوسـەعد) (رەزای خـوای لێبێـت) دەڵێـت: ئـەو هـەواڵو باسـانەی گێڕاومانەتـەوەو لـەخودی خۆیانـدا راسـتنو شـوێنەواریان بەجێهێشتوە، یەکـەم خەویش لەسەر زەویـدا بینرابێـت خەوەکـەی (ئـادەم)ە(سـەلامی خـوای لێبێـت) لە(وهب)ی کوڕی (منبە)ەوە ـ رەزای خوای لێبێت ـ دەگێڕنەوە دەڵێت: خوداوەنـد نیگای نارد بۆ (ئادەم) (سەلامی خوای لێبێت) تەماشای دروسـتکراوانت کـردوم ئاخۆ هاوچەشنی خۆت تێدابینیوون؟ ئـەویش دەڵێـت: نـەخێر ئـەی پـەروەردگارم بەراسـتی تـۆ رێزدارتکـردمو بەمـەزنتگێڕاوم بۆیـە داواکـارم هاوسـەرێکم بـۆ دروستبکەی لەخۆم بچێ هەتا ئارامو هێمن بینو هەردووکمان پەرسـتش بکـەین، خوداوەندیش پێی فەرموو: باشە، ئنجا خەوی لێخستو (حەوا)ی لەسـەر شـێوەی خۆی دروستکردو بەخەویش نیشانیدا (ئەمەش یەکـەم خـەوبوو لەسـەر زەویـدا) کاتێ بەئاگا هات (حەوا)ی لەژوورسەری خۆیەوە بینی ، خوداوەنـد لێـی پرسـی: ئەوەی لەژوورو سەرت دانیشتوە کێیە؟ وتی: ئەو خەونەیە کەنیشانتدام.

هەروەها ئەوەی بەڵگەیە لەسەر هاتنەدی خەو حەزرەتی (ئیبراهیم) (سـەلامی خوای لێبێت) لەخەودا دەبینێ کوڕەکەی سـەردەبڕێ ، کـاتێ بـەئاگادێت هـەمان فـەرمانی کـرداری نێـو خەوەکـەی دەدرێ بەسـەردا، پـەروەردگار لەسـەر زاری (ئیبراهیم)ەوە دەفەرموێت: ﴿يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَىٰ قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ﴾(الصافات:١٠٢).

کاتێ (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لەسەربێت) بەخەونەکەیزانیو کۆشا بۆ بەجێهێنانی خوداوەند بەمیهرو سۆزی خۆی دەرووی خێری لێکردەوە بەرانێکی بۆناردو کردی بەقوربانی.

هەروەها خەوەکەی حەزرەتی(یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) هەروەك (وهب)ی کوڕی (منب) بۆمان دەگێڕێتەوە دەفەرموێت: "یوسفی کوڕی یەعقوب "کاتێ منداڵبوو خەوێکی بینی کەلەماڵی یەکێك لەبراکانیدا نوستبوو بینی هەریەك لەبراکانی گۆچانێکی ئەستووریان بەدەستەوەیەو شوانی پێدەکەنو پێوەی دەچن بەرێوەو گیانداری دڕندەی پێدەکوژن، بەڵام (یوسف) خۆی دارێکی بارێکی پێبوو خۆیدەدا بەسەریاو ئاژەڵەکانی پێلێدەخورێو گیانداری دڕندەی پێدەکوشتو لەهەمانکاتیشدا یاری پێدەکرد لەگەڵ منداڵانی دیکەی هاوتەمەنی خۆی، کاتێ لەخەوەکەی بەئاگاهات بەبراکانی وت: خەوێکم دیوە بۆتان باسبکەم ؟ وتیان: بەڵێ بۆمانبگێڕەرەوە، ئەویش وتی: من ئەودارەی خۆم بینی لەزەویدا رواو پاشان سەرجەم دارەکانی ئێوەهێنراو لەدەوری دارەکەی من چەقێنرا، گەرچی دارەکەی من لەهەموو دارەکانی ئێوە بچووکتربوو بەڵام دارەکەی من بەرزبوەوە رەگی لەزەوی داکوتاو، ئنجا لەژێرەوە دارەکانی ئێوەی تەوقداو دارەکانی ئێوە لەدەوری دارەکەی من جێگیربوو، کاتێ ئەم خەوەیان لە(یوسف) بیست وتیان: کوڕەکەی (راحیل) هەرئەوەی ماوە بڵێ: ئێوە هەمووتان کۆیلەی منو منیش گەورەتانم، دوای بینی ئەو خەونە حەوت ساڵ تێپەڕیو ئنجا لەخەودا بینی ئەستێرەکانو رۆژو مانگ کڕنووشی بۆ دەبەنو بۆ باوکی گێڕایەوە : ﴿إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَباً وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ﴾(یوسف: ٤)

(یەعقوب)(سەلامی خوای لێبێت) راڤەو لێکدانەوەی خەوەکەی دەزانی ترسا براکانی ئیرەیی پێببەن چونکە مانگ باوکیبوو رۆژیش دایکیو ئەستێرەکانیش براکانی بۆیە لەترسا وتی: ﴿قَالَ يَا بُنَيَّ لا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ

﴿فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا﴾(یوسف:٥) پاشان چیرۆکەکە دەگێڕێتەوە هەتا دەگات بە : ﴿وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ﴾(یوسف:١٠٠) واتە: باوكو دایكی لەسەر جێگەکە دانیشاندو باوكو دایكو براكانی سەری نەوازشیان بۆ نەویكردو، دواتر خوداوەند ئیسلامی نارد كڕنووشبردن نەماو لەبری كڕنووش تەوقەی دانا، پاشان (یەعقوب) لەخەودا بینی بەر لەوەی (یوسف) بپێكرێ سەرجەم ئەو رووداوانەی هات بەسەر (یوسف)دا لەلایەن براكانیەوەو بینی (دە) گورگ دەوری (یوسف)یانداوەو (یەعقوب) خۆشی لەسەر چیایەكەو (یوسف) لەدەشتێكدایەو بەزەیی پێداهاتەوە لەكاتێكدا (یوسف)ی جگەرگۆشەی نیگای تێبڕیبوو سەیری چیاكەی دەكرد كەباوكی پێوەبوو ، ئنجا زەوی درزو قلیشی بردو یوسف رزگار بوو بەنێویاو گورگەكانیش بلاوەیان لێكرد، ئەمەش گوتەیبوو كاتێ بەكوڕەكانی وت ﴿وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ﴾(یوسف:١٣).

هەروەها چیرۆكەكەی (موسا) (سەلامی خوای لێبێت)دێت، ئەو چیرۆكەش بەوە دەستپێدەكات هەروەك (وهب) دەگێڕێتەوە (فیرعەون) خەوێك دەبینیێو بەهۆی ترسولەرزەوە بەئاگادێت " لەخەودا دەبینێ ئاگرێك لە(شام)ەوە دێت هەتا دەگاتە(میسر)و هیچ شتێك بەجێناهێڵێو دەیسووتێنێ لەماڵو لانەو فرۆشگاو دوكانو قەلاو پاسارو پەناگە، كاتێ لەخەو بەئاگادێت ترسوبیم زاڵدەبێت بەسەریاو خەڵكێكی بێشومارو زۆر لەگەورە پیاوانی ولات كۆدەكاتەوەو بۆیان دەگێڕێتەوە ، ئەوانیش دەڵێن: ئەگەر خەوەكەت بەو شێوازەبێت پیاوێك لەوەچەی(یەعقوب) سەرهەڵدەداو (میسر)و فەرمانڕەوایانی لەسەردەستی ئەو تیادەچێتو دەستەلاتو كۆشكەكەی تۆش لەسەردەستی ئەودا دەڕوخێو هەرسدەهێنێ.

هەر لەوكاتەدا(فیرعەون) بڕیاری كوشتنی منداڵان دەردەكات هەتا خوداوەند راڤەی خەوەكە دەردەخاتو سەرجەم پیلانو فڕوفێڵی (فیرعەون)و كاسەلێسەكانی

هـیچ سـوودێکی نابێـتو بەڕادەیـەك ویـستی خوداوەنـد زاڵـدەبێت بەسـەر (فیرعەون)داو لەئامێزی ئەو ستەمکارەدا پەروەردە دەبێتو پاشـان لەسەردەسـتی (موسا) تیادەچێتو مەزنیو شکۆی خوایی دیاریدەدات.

هەروەها (ئیبن عەباس) (ڕەزای خوای لێبێت) دەفـەرموێت: "سـیحرو جـادوو کرا لەپێغەمبەر(ﷺ)و دەچوە ژوورەوە بـۆ لای خـاتوو (عائـشە)و دواتـر گومـانی هەبوو ، ترسـاین لەو حاڵەی بەسەریا هاتوە ، لەنێوجەرگەی ئـەو حاڵـەدا ڕۆژێـك پێغەمبەر(ﷺ) لەنێوان خەووبێداریدابوو دوو فریشتە هاتن بۆلایو یـەکێکیان لای سەریو ئەوی دی لای قاچی دانیـشت، ئـەوەی لای سـەری بـەوەی لای قاچـی وت: چییەتی ، پێغەمبەر (ﷺ) حاڵیبوو لەوەی دەیانگوتو وتی: جادوویلێکراوە ؟ ئنجا پرسی: کێ وای لێکردوە؟ وتی: لەبیـدی کـوڕی ئەعـصەمی جولەکـە ، دیـسان پرسی: لەکوێ وای لێکردوە ؟ وتی: لـەبیری (ذروان) ، وتـی: چارەسـەری چـییە؟ وتی: کەسێك بنێرێ بۆ ئەوبیرەو ئاوی تێـدا نـەهێڵنو هـەتا دەگـات بەبـەردێكو بەردەکەش هەڵبکەنیو لەژێر بەردەکـەدا دەزوو کـشتەکێ لەپەلکەدارخورمایـەك ئاڵاوە یانزە گرێی لێداوە ، پاشـان بیـسوتێنیێ پـشت بـەخوا چـاکدەبێتەوە، کـاتێ پێغەمبـەر(ﷺ) بـەئاگاهات لـەگوفتاری هـەردوو فریـشتەکە حـاڵیبوو ، ئنجـا (عەمار)ی کوڕی (یاسـر)ی نـاردو لەگـەڵ ژمارەیـەك لـەیاران بـۆ سـەربیرەکەو ئاوەکەی گۆڕابوو وەك ئاوی خەنەی لێهاتبوو ، ئنجـا هـەموو ئاوەکـەیان دەرهێنـا هەتا گەیشت بەو بەردەو دەریانهێناو پەلکەدارخورماکەیان دۆزییەوەو دەزوویەکی یانزە گرێدراوی پێوەبوو، پاشان هێنایان بۆ پێغەمبەر (ﷺ) ئەوجا ئەم دووسوورەتە دابەزی ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ و ئـەم دوو سـوورەتە (١٠)ئایـەتبوو هەرئایـەتێکی دەخوێنـد گرێیـەك دەکرایـەوە، کـاتێ هـەموو

گرێکانکرایەوە پێغەمبەر(ﷺ) هەستا وەك ئەوەی لەبەربەستو چورتمێ قوتاربووبێ [٧].

پاشان گرێ تاکەکەشی سووتاند، ئنجا پێغەمبەر (ﷺ) فەرمانیکرد بەودوو سوورەتە خۆیان بپارێزنو، هەرکاتیش (لبید) دەهات بۆلای پێغەمبەر (ﷺ) ئەو رووداوەی نەدەدالەرووی.

ئەم هەموو رووداوانەش بەڵگەیە لەسەر جێگیربوونی خەوو چیرۆكو باسوخواسی زۆر هەیە لەو بارەیەوە.

(ئەبوسەعد) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: کاتێ هەستمکرد زانیاری بەرینوفراوانو هەمەچەشنەو سوودیشی دابەشبوە بەسەر هەردوو دنیادا ، زانیاری خەویش یەکێکە لەوزانستە بەسوودانەی لەئاینو دنیادا بەسوودو کەڵکە بۆیە پشتبەخوا رێگەی فێربوونو شارەزایی ئەم زانستەم گرتەبەو پەنامگرت بەخودا لەفیتنەو بەلاو نەهامەتی...

هەروەها دەفەرموێت: مرۆڤ پێویستی بەچەند سرووتێکدەبێ بۆ دروستی خەو ، لەوانە:

١)دەبێت راستگۆبێت لەسەرجەم وتەکانیدا ، پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: ((خەو راسترینتان ئەوەیە راستگۆیە لەوتەکانیدا)) [٨].

٢)دەبێت هەوڵبدات پارێزگاری بکات لەبەکارهێنانی سروشتی پاكو فیترەتی بێگەرد ، لەپێغەمبەرەوە(ﷺ) دەگێرنەوە پرسیاری لەیارانیکردوە هەموو رۆژێك دەربارەی خەونەکانیانو وتویەتی: ((کامتان دوێنێ خەوێکی بینیوە)) [٩] یارانیش بۆیانگێراوەتەوەو بۆی راڤەکردوون، ئنجا چەندین رۆژ پرسیاری لێکردوونو

---

[٧](بوخاری) (٥٧٦٦).

[٨](مسلم)(٨/٦/٢٢نووی)و (ئەحمەد) لە(مسند)ەکەیدا(٢/٢٦٩).

[٩](بوخاری) (٧٠٤٧ ، (مسلم) (٨/٢٣/٢٢٧٥)(نووی).

کەسیان خەوی نەبینیوە هەتا باسی بکەن‌و پێغەمبەریش(ﷺ) فەرموویەتی: چۆن خەودەبینن لەکاتێکدا نینۆکتان ئاوادرێژ بوە ، چونکە نینۆککردن لەسروشت‌و چاکییەوەیە.

٣)دەبێت خەوبینەر لەسەرپاکی بنوێت، لە(ئەبی زەر)ەوە دەگێڕنەوە (ﷺ)فەرموویەتی: خۆشەویست‌و دۆستەکەم ئامۆژگاریکردم بەسێ ڕەفتار دەستبەرداریان نەبم: "ڕۆژووی سێ ڕۆژ لەهەموو مانگێکدا، دووڕکات نوێژی پێش نوێژی بەیانی‌و هەمیشە بەدەستنوێژەوە بنووم".

٤)دەبێت لەسەر لای راستی بنوێت چونکە پێغەمبەر (ﷺ) لەهەموو شتێکدا لای راستی پێخۆشبوە[١٠].

هەروەها دەگێڕنەوە کەپێغەمبەر (ﷺ) لەسەرلای راستی دەنوست‌و دەستی دەخستەژێر کولمی راستی‌و دەیفەرموو: "پەروەردگارا " لەسزاوخەشمت بمپارێزە لەرۆژێکدا بەندەکانت کۆدەکەیتەوە"[١١].

هەروەها لەخاتوو (عائشە)ەوە(ڕەزای خوای لێبێت) دەگێڕنەوە کاتێ چوەتە سەر جێگە بۆ نوستن دفەرموویەتی: "پەروەردگار داواخوازی خەوێکی خۆش‌و باش‌و راست بەدەر لەخەوی درۆ‌و ، خوازیارم ئەو خەوە سوودم پێگەیەنێ نەك زیان‌و لەیادم بێ‌و بیرم نەچێتەوە".

٥)لەهەندێك ڕێگەوە هاتوە سوننەتە بۆئەوەی دەخەوێت کاتێ چوە سەر جێگەکەی بڵێ: "پەروەردگارا من پەنادەگرم بەتۆ لەلەشگرانی‌و خەونی خراپ‌و یاریکردنی شەیتان پێم لەحاڵی بێداری‌و خەودا".

٦)سوننەت وایە ئەوەی خەوێکدەبینێ‌و دڵتەنگ‌و نیگەراندەبێ هەڵبسێت بەجێبەجێکردنی (پێنج)خاڵ:

---

[١٠] (مسلم) (٢/ ٦٧ لا/١٦٣)(نووی).

[١١] (ئەبوداود)(٥٠٤٥)و (ئەحمەد) لە(مسند)ەکەیدا (٦/ ٢٨٨)و (اسناد)ەکەی (صحیح)ە.

+تفبكات بەلای چەپیدا.

+پەنا بەخوا بگرێ.

+هەڵبسیو نوێژ بكات.

+باسی خەوەكەی بۆكەسنەكات.

دەگێڕنەوە پیاوێكدێت بۆلای پێغەمبەر (ﷺ)و دەڵێت: ئەی پێغەمبەری خوا جاری وا هەیە خەو دەبینم غەمو پەژارە دڵتەنگمدەكات، ئەویش (ﷺ) دەفەرموێ: "منیش بەهەمان شێواز خەوی وادەبینم خەمبارمدەكات، ئەگەر لەو جۆرە خەونەت بینی سێ تف بكە بەلای چەپداو بڵێ: پەروەردگارا من داواخوازی خێری ئەو خەوەمو پەناشدەگرم بەتۆ لەشەڕی".

لەو خەونانەشی پووچو بەتاڵە مەردوم ئاسمان ببینێ وەك سەقفێكی لێهاتوەو بترسێ بكەوێ بەسەریاو زەویش وەك دەستاڕو ئاش وابێت یاخود دارو درەخت لەئاسمان روابێت یان لەسەرزەوی ئەستێرە هەڵهاتبێت یا شەیتان ببێ بەفەرمانڕەوا، هاوچەشنی ئەو خەوانەش كەماناو راڤەی نییە:

(١)كەسێك پیشەی لەگەڵ خوێندابێت سووری ببینێ.

(٢)كەسێك پیشەی لەئاودابێتو هەمیشە تەڕبێت تەڕی ببینێ.

(٣)یەكێك لەتاریكاییدابێتو تاریكایی ببینێ.

(٤)ئەوەی لەسەرماو سۆڵەدا كاریكات هەمان حاڵو بار بەدیبكاتەوە.

هەروەها راسترین خەو ئەوەیە لەرۆژدا یان كۆتایی شەودابێتو لەپێغەمبەرەوە(ﷺ)دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "راسترین خەو ئەوەیە لەكاتی بەرەبەیان[١٢] ـ پێش بانگی بەیانی بێت ـ ".

هەروەها دەگێڕنەوە پێغەمبەر(ﷺ) فەرموویەتی: "راسترین خەو هی رۆژە چونكە خوداوەند لەرۆژدا نیگای بۆ ناردووم"[١٣].

---

[١٢] (ترمذي)(٢٢٧٤)و(دارمي)(٢١٤٦)و(ئەحمەد) لە(مسند)ەكەیدا(٣/٢٩)و (سند)ەكەی (لاوازە).

هەروەها لە (جەعفەری صادق)ەوە دەگێڕنەوە - ڕەزای خوای لێبێت - فەرموویەتی: "ڕاسترین خەو خەوی نیوەڕۆیە"..

(ئەبوسەعد) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: خەوبینەرچەن ڕیٚورەسمو ئادابێك هەیە پێویستە بیگرێتەبەر لەگەڵ ئەو سنوورو پەرێزانەی کەنابێت بیانشکێنێ بەهەمان چەشن بۆ ڕاڤەکاری خەویش.

لەئاداب و ڕیٚورەسمەکانی خەوبینەر:

١- نابێت بۆکەسێکی ئیرەیی‌بەری بگێڕێتەوە بۆنموونە دەبینین (یەعقوب) (سەلامی خوای لێبێت) بە (یوسف) دەڵێت: ﴿لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا﴾ (یوسف:٥).

٢- نابێت خەوەکەی بۆ کەسێکی نەزان بگێڕێتەوە، لەپێغەمبەرەوە (ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "خەوەکەت بۆ خۆشەویستو ژیرێك بگێڕەرەوە"[١٤].

٣- نابێت درۆبکات لەخەوگێڕانەوەدا، لەپێغەمبەری خواوە (ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "ئەوەی لەخەودا درۆبکات لەڕۆژی قیامەتدا داوای لێدەکرێ دوو دەنك جۆ بەیەکەوە گرێبدات"[١٥].

٤- نابێت خەو بۆ منداڵ بگێڕێتەوە هەتا دەتوانێ بە نهێنی باسیبکات.

لەئاداب و ڕیٚورەسمەکانی ڕاڤەکارانیش:

١) دەبێت گەشبینی بخاتە دڵی خەوبینەرو دەستەواژەی ئاسوودەیی و دڵنیایی بباتە نێو دڵو دەروونی.

---

[١٣] (هندی) لە (کنز العمال) (٤١٤٣٨) هێناویەتی و خیتویەتیە [illegible] (دیلمی) لەفەرموودەیەکی (جابر)دا.

[١٤] (ئەبوداود) (٥٠٢٠) و (ترمذي) (٢٢٧٨) و (ئیبن [illegible]) لە (مسند)ەکەیدا (١٠/٤)و (اسناد)ەکەی (صحیح)ە.

[١٥] (ترمذي) (٢٢٨١) و (دارمی) (٢١٤٥) (ئەحمەد) لە [illegible] (٥٦٨).

٢)دەبێـت لەباشـترین ڕێگــەوە ڕاڤــەیبکات، لەپێغەمبــەرەوە (ﷺ)دەگێڕنــەوە فەرموویەتی: "خەو بەوچەشنەیە ڕاڤەیدەکەیت" [١٦].

٣)نابێت پەلەبکات لەڕاڤەکردندا.

٤)نابێت باسیبکات چونکە ئەسپەردەو ئەمانەتەو دەبێت لـەکاتی هـەڵهاتنی خۆرو ئاوابوونیدا لێکینەداتەوە.

٥)دەبێت جیاوازی بکات لەنێوان خەوی هـەر مـەردومێك بـەپێی پلەوپایـەی خۆی.

٦)دەبێت خەوی باش لێکبداتەوەو خەوی خراپیش بێـدەنگبێ لەسـەری، بـەڵام ئەگەر نیوەی باشبوو نیوەی خراپ بەپێی بنەماکان بەلایەکدا باسـیبکات ، بـەڵام ئەگەر هەرتێکەڵبوو لێی باپرسیاریکات سەبارەت بەناوی خەوبینەرو ئەوجا بەپێی ناوەکەی ڕاڤەیبکات، لەپێغەمبەرەوە (ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویـەتی: "ئەگـەر خـەو تێکەڵو ئاڵۆزبوو لاتان بەپێی ناو ڕاڤەیبکەن".

بۆنموونە ناوی (ئاسان) ئاسانییەو (ئەحمەد)و (محەمەد) ستایشەو (سەرکەوت) سەرکەوتنەو (ئاشتی) ئاشتەواییەو (بەختیار) بەختیارییەو بەوچەشنە...

٧)دەبێت لەودەمەیا چی هاتـە بـەردەمی بەهەنـد وەریبگـرێ، ئەگـەر پیربـوو دنیایەکی بەسەرچوەو ئەگەر ئوتومبیـلو بـارگیرو ئەسـپو گوێدرێـژبوو سـەفەرە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً ﴾ (النحل: ٨).

ئەگەر لەوکاتەدا گوێی لەزەڕینی گوێدرێژبوو یەکجار یـان سـێ یـاخود چـوار ئاشەش خێرە ، ئەگەر چوار جاربوو جارێك لاببـاتو سـیانی دەمێنێتـەوەو بـەخێر دادەنرێ، ئەگەر شەش جاربوو بۆ گەورە پیاوانەو دووجاریش باش نییە.

لـە(ئـیبن عــەباس)ەوە دەگێڕنــەوە فەرموویــەتی: "ئەگــەر قەلــەڕەش سـێجار قیڕەیکرد باشە بەڵام ئەگەر دووجاربوو خراپە".

---

[١٦](ئیبن سنی) لە(عمل اليوم والليلة)(٧٧٠).

٨)گێڕانەوەی خەو لەرۆژی سێشەممەدا باش نییە چونکە رۆژی کوشتارو خوێن رشتنە، هەروەها رۆژی چوارشەممەش رۆژی نەهامەتی بەردەوامەو لەسەرجەم رۆژکانیتردا هیچی تێدا نییە.

ئەم ئەندازەیەش لەبنەماکانی خەوو باسەکانی جێگەی سوودو کەڵکەو هیوادارین کەلێنێکی پڕکردبێتەوە.

پێشەکی وەرگێڕ

خوێنەری هێژا پاش ڕێزوسلاو...

یەکێك لەنیازە سەرەکییەکانی مرۆڤ خەوەو بێگومان خەو یەکێکە لەو دیاردانەی لەگشت سات و کاتێکدا دووبارە دەبێتەوەو بەپێی یەکێك لەو لێکۆڵینەوانەی کراوە مرۆڤێك ئەگەر(٥٠)ساڵ تەمەنی بێت ئەندازەی (١٨٠٠٠رۆژو ٤٥٠٠٠٠)هەزار کاتژمێر لەخەودا بەسەردەبات و پێگەیەگی گرنگی تەمەنی داگیردەکات[١] لەکاتی خەویشدا خەو دەبینێت لەبەرئەوە زانستی لێکدانەوەی خەو بەدیهاتوو.

سەرباری ئەوە زانایان بەیەکەم زانستیان داناوە گەلەدنیادا سەریهەڵداوەو[٢] گرنگیەکی تەواویان پێدراوە لەدێر زەمانەوەو لەسەردەمی پێغەمبەرانەوە ئەم زانیارییە تیشکی خراوەتەسەرو بەپێی یاساو ڕێسای تایبەت لێکدراوەتەوە، هەروەها لەنێو فەیلەسوفەکانیشدا (ئەرەشمیدۆس)[٣] هەڵساوە بەراڤەی ئەم دیاردەیەو جیهانی خۆرئاواش هەوڵیانداوە بەجۆرێکی ئەکادیمی مامەڵەی لەگەڵدا بکەن و وەك زانیارییەك بخوێنرێ لەزانستگەکانیاندا[٤].

هەروەها کتێبەکەی (ئیبن سیرین) بۆیەکەمجار وەرگێڕدراوەتە سەر زوبانی (فەرەنسی) وەك هەوڵێك بۆ کردنەوەی دەروازەی جیهانێکی تایبەت کەبەدوورە لەمادیات[٥].

بەلاّم ئەوەی جێگەی مشتومڕو قسەو باسبوە هەریەك لەزانایانی ئاین و دەروونناس کێشمەکێش و گوفتاری جیاوازو ناچوونیەکیان هەبوە بەرانبەر ئەم دیاردەیە.

زانایانی دەروناس بەچەشنێك ڕاڤەی خەودەکەن گوایە هیچ هەواڵ و باسێکی داهاتووی هەڵنەگرتوەو گوزارشت لەفشاری سێکسی و هەست ونەستدەکات یاخود حەزو ئارەزوویەکی سەرکوتکراوە ئەو دیاردەیەی وەبەرهێناوە[٦].

---

[١] الشبكة العالمية ـ معلومة ، علم تفسير الأحلام M٢loma.com

[٢] رحلة في عالم الأحلام ـ شبكة العراق الثقافية www.iraqcenter.net

[٣] معلومة. نافذة للحياة العصرية M٢loma.com

[٤] رحلة في عالم الأحلام ـ شبكة العراق الثقافية www.iraqcenter.net

[٥] الهدهدنت.

[٦] الأحلام وعلم النفس ـ السر الغامض ـ منتديات رجة.

سەرقافڵەی ئەم رایەش (فرۆید) ەو بۆچوونەکانی تاسەردەمێکی دووروودرێژ سەرباسی کتێبە دەروناسیەکانی داگیرکردبوو بەڵام دواتر بۆچوونەکانی کەوتنە بەر نەشتەری روحانیەکانو ئەو بۆچوونانەیان لەخانەی (خەوی هەڵەتو پەڵەت)دا جێکردەوە.

هەندێکیش لەزانایانی فسیۆلۆژی دیاردەی خەویان گەڕاندوەتەوە بۆ پڕبوونی گەدە یان دروستبوونی ئێشو ئازار لەلەشو لاردا بەڵام دەروازەکانی ئەم رایانەش لەسەر گومانو ئەگەرە جۆراوجۆرەکان دامەزراوە بۆیە بەهەند وەرناگیرێ[٧] .

کۆمەڵێکی دیکەش لەزانایان دیاردەی خەویان گەڕاندوەتەوە بۆ ئامارژە دەرەکییەکانو ئەمەش لەوەدا خۆی دەبینێتەوە کەسێك خوازیاری ئەنجامدانی کارێکەو کاتێ دەخەوێت لەخەونەکەیدا هەموو ئەو کارانە ئەنجامدەدات بەڵام کاتێك بەئاگادێت هێشتا هیچ لەوکارانە بەدینەهاتوە، دەگونجێت هەندێك خەو لەوخانەیەدا جێببێتەوە بەڵام ناتوانرێت مۆرکێکی سەرتاسەری لێبنرێ[٨] .

لەبەرانبەر ئەم راوبۆچوونانەدا زانایانی ئاین راڤەیەکی تایبەتیان هەیە بۆ خەو بەدەر لەبۆچوونی زانایانی دەروناسو یەکێکی وەك دکتۆر محمد سەید طنطاوی شێخی ئەزهەر خەودەکات بەسێبەشەوە:

یەکەم/خەوێك مژدەیە لەلایەن خوداوەندەوەو هەروەك قورئانی پیرۆز ئاماژەی پێدەکات لەباسی چیرۆکی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت)و چیرۆکی (ئیبراهیمو ئیسماعیل) (سەلامی خوایان لێبێت)

لەگەڵ ئەو خەونەی پێغەمبەری خوا(ﷺ)دەیبینێ کەدەچنە مزگەوتی (حەرام) دوای ئەوەی (٦)ساڵ رێگرییان لێکرا دواتر خەونەکەی هاتە دی.

دووەم/خەوێك شەیتانییەو بەخەوی هەڵەتو پەڵەت ناوزەدکراوو شتی جوداو جیاوازی تێدا کۆبوەتەوەو پێغەمبەر (ﷺ) ئاماژەی پێکردوە ئەو خەوە لەشەیتانەوەیە.

سێیەم/ئەوەی مرۆڤ لەکاتی بێداریدا گرنگی پێدەداتو دواتر خەوی پێوەدەبینرێ وەك کەسێکی برسی بێهۆشی لای خواردنەو دواتر لەخەودا خواردن دەخوات[٩] .

---

(٧) هەمان سەرچاوەی پێشوو.

(٨) رحلة في عالم الأحلام ـ شبكة العراقية الثقافية.

(٩) هەمان سەرچاوەی پێشوو.

دیدوبۆچوونی زانایانی ئاین لەگەڵ زانایانی دروونناس دوو هێڵی دژەیەکن چونکە بنەماکانی راڤەو لێکدانەوەیان جیاوازن، زانایانی ئایینی بنەماکانیان لەقورئانی پیرۆزو فەرموودەی پێغەمبەرو واقعی مێژووییەوە سەرچاوەی گرتووەو کەسێك بڕوای بەجیهانی پەنهان و نادیار نەبێت ناتوانێت ئەو ڕێسایانە جێبەجێبکات.

هەندێك لەزانایانی کۆمەڵناسیش رای تایبەتیان هەیە سەبارەت بەدیاردەی خەو ، دکتۆرە (سامیە ساعاتی) مامۆستای زانکۆی (عین الشمس) لەمیانەی باسکردنی خەودا دەڵێت: "نابێت خەو لەژیانماندا فەرامۆش بکەین یاخود گاڵتەو سووکایەتی پێبکین بەڵام نابێت هەموو هەوڵی خۆشمان لەلێکدانەوەی خەوەکاندا بەگەڕ بخەین"[10].

لەمیانەی ئەو بەربەرەکانییەی لەنێوان هەردوو بۆچوونەکەدا هەیە دکتۆر (محمد عوسمان) راگری کۆلیژی پەروەردە لەزانکۆی (ئەزهەر) دەڵێت: "دەبێت جۆرێك لەمیانەڕەوی پیادەبکرێت و نابێت ئەم زانستە فەرامۆش بکرێت و دەبێت گرنگی بدرێت بەدەستەواژەو لێکدانەوەکان و بەئەندازەی خۆی بەهەندبگیرێ".

لەلایەکی دییەوە (ئەحمەد صەباحی)سەرکردەی حیزبی (الامـة)ی میسری دەڵێت: دەبێت زانستی خەو بکرێت بەزانستێکی ئەکادیمی و لەخوێندنگەو زانکۆکاندا بخوێنرێت چونکە خاوەن بنەماو ڕێسای تایبەت بەخۆیەتی و چەندین نووسراوو لێکدانەوە هەیە لەبارەیەوەو یەکەم زانیاریشبوو کەدنیای پێناوەدانکرایەوەو گونجاوە لەزانکۆکانی پزیشکی و ئادابدا بخوێنرێ هاوچەشنی رۆژئاوا چونکە نەزانینی ئەم زانیارییە یاریدەدەرە لەئەنجامدانی تاوان و دەبێت خەڵکی راڤەی خەونەکانیان بۆ بکرێ لەپێناوی ئەوەی لەوەسوەسەو گومان بەدووربن"[11].

زانایانی موسوڵمانیش چەندین ڕێساو تایبەتمەندییان بۆ خەو داناوەو بەدەر لەو ڕێساسیانە راڤەکردن پووچ و بەتاڵدەبێت، هەروەك لەپێشەکی (ئیبن سیرین)و (نابلسی)دا ئاماژەی پێکراوە.

لەمیانەی ئەو باسەشدا پێشەنگی مزگەوتی(حەرام) دەڵێت: "دەبێت ئەوانەی راڤەی خەودەکەن بزانن ئەرکێکی مەزن کەوتوەتە ئەستۆیان سەبارەت بەخەوبینەر بۆیە دەبێت ئەم مەرجانەیان تێدابێت:

---

[10] هەمان سەرچاوەی پێشوو.

[11] هەمان سەرچاوەی پێشوو.

١ـ زانیارییەکی بەرین‌و فراوانی هەبێت لەم بوارەدا.

٢ـ چاك‌و خراپی ئەم بوارە بزانێت.

٣ـ نابێت فتواو بڕیاری شەرعی بدات لەم روانگەیەوە.

٤ـ دەبێت پارێزگاری بکات لەنهێنی خەڵکی‌و بڵاوینەکاتەوە، لەم بارەیەوە (ئیبن القیم) دەڵێت: فتوادەرو راڤەکاری خەو لەگەڵ پزیشك دەکەون بەسەر نهێنی خەڵکیداو دەبێت بیشارنەوەو باسینەکەن[١٢].

هەروەها (هیشامی کوڕی حسان) (رەزای خوای لێبێت) لە (ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕێتەوە زۆرجار پرسیاریان لێکردوە دەربارەی سەدان خەو بەلاّم بەنازانم وەلاّمیداوەتەوە[١٣].

زۆرجاریش لێکدانەوەو راڤەی خەو بەبێزانیاری دەبێتە هۆی دروستکردنی گومان‌و وەسوەسە بۆ خەوبینەر بەرادەیەك ژیانی لێدەشێوێنیێ‌و تووشی گرێی دەروونیدەکات، بۆنموونە بەکیژێك یان کوڕێك بگوترێ لەقوتابخانەو خوێندن دەرناچیت، یاخود بەژنێك بگوترێ مێردەکەت ژنت بەسەردەهێنیێ‌و...ئەم لێکدانەوانە بەبێزانیاری مەردوم تووشی وەسوەسەو نائارامی دەرووندەکات.

بۆیە لەوخاڵە گرنگانەی کەدەبێت رەچاوبکرێت لای راڤەکاری خەو هەروەك شێخ (نەبیلی کوڕی سیرین) دەڵێت: "دەبێت خوێندنەوەیەك بکرێ لەحاڵ‌و باری خەوبینەرو بەوە راڤەبکرێت"[١٤].

خودی خەویش لەرووی پۆلێنکردنەوە لای زانایانی دەروونناس دەکرێت بەچەند بەشێکەوە:

یەکەم/خەوی جۆراوجۆر.

دووەم/خەوی بچڕ بچڕ.

سێیەم/خەوی دووبارە.

چوارەم/خەوێك ویست‌و ئارەزووی تیا بەجێدێت.

پێنجەم/خەوێك ترس تامێزبێت.

---

[١٢] الرؤى والأحلام في ميزان الإسلام عن خطبة شغف الناس بالتحدث عن الأمور الغيبية.

[١٣] هەمان سەرچاوەی پێشوو.

[١٤] رحلة في عالم الأحلام ـ شبكة العراق الثقافية.

شەشەم/ خەوی هەڵگری ڕووداوی داهاتوو.

حەوتەم/خەوی تێکەڵو پێکەڵ

هەشتەم/خەوی مۆتەکاوی‌و ڕاچڵەکێنەر[١٥].

هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەخەو وردبێتەوە دەبینێت خەو بەسێ قۆناغدا تێپەڕ دەبێت:

یەکەم//چوونە نێو خەو.

دووەم//قۆناغی جموجووڵو خەوبینین.

سێیەم//قۆناغی خەوی قووڵ[١٦].

هەروەها دەگونجێت خەو جۆرێك بێت لەجۆرەکانی چارەسەری دەروونی بۆ نەخۆش، ئەوەی جێگەی سەرسووڕمانە لەدەقە کۆنەکاندا هاتووە ئیمامی (رازی) دەڵێت: "خەوەکەتم پێ بڵێ هەتا نەخۆشیەکەت دەستنیشان بکەم" لەم ڕوانگەیەوە (فرۆید)یش دەڵێت: خەو ڕێگەیەکی شاهانەیە بۆ بێئاگایی‌و غافلگیری"[١٧].

لەسۆنگەیەکی دیکەشەوە لێکۆڵینەوەکان ئەوەیان دەرخستوە خەو لەم چەرخەدا بوە بەدیاردەیەکی تەواو جێگیرو ماناو واتاکانی ڕاڤەدەکرێ‌و زانایان دەتوانن لەتێڕوانینیان بۆ مێشك ڕاڤەیبکەن.

هەندێك لەپسپۆڕەکانی بواری (مێشك) وادەبینن خەو ڕۆڵێکی کاریگەری هەیە لەبیرکردنەوەو فێربووونداو مێشك پاکدەکاتەوە لەتێکەڵبوونی ڕووداوەکان[١٨].

شایانی باسەلەساڵی (١٩٩١)دا تیۆرێك سەریهەڵداوەو دەڵێت: خەو بەتەنیا پەیوەندی نییە بەڕابردووەوە بەڵکو ڕەنگدانەوەی ئایندەو داهاتووە ، هەر لەو ڕوانگەیەوە

---

[١٥] دکتۆر (محمد الفار).

[١٦] رحلة في عالم الأحلام ـ شبكة العراق الثقافية.

[١٧] هەمان سەرچاوەی پێشوو(فرۆید ئاماژە بەدوو ئاخ بۆ مرۆڤ دەکات "ئاخی ئاگا"و "ئاخی شاراوە" ئاخودئاگاه".

[١٨] هەمان سەرچاوەی پێشوو. (زانایانی خەو رایان وایە هەموو کەسێك خەو دەبینێت بەڵام هەندێك فەرامۆشییەکەیان زیاترەو لەبیریان نامێنێت ، هەندێکیش لەبیریانە (بێگومان نەك سەرجەم خەوەکان بەڵکو هەندێکی).

دەتوانین چوستو چالاکیمان نوێبکەینەوە مێشکمان بەچەشنێ ڕێکبخەین روو بەخەونە جوانو رەنگاورەنگەکان[١٩] .

لەلێکۆڵینەوەیەکی مەیدانیدا کە(روبرت سمیث) لەزانکۆی (میشیگان) پێهەڵساوە لە(ئەمریکا)و خەوی (پەنجا) نەخۆشی خستوەتە ژێر لێکۆڵینەوەو ئەزمایشەوە ئەم نەخۆشانەش دووچاری نەخۆشی دڵبوونو لەلێکۆڵینەوکەیدا گەیشتوە بەم دەرەنجامانە:

+خەو وەك ئامێری (سیسمۆگراف)وایە کەجووڵەی زەوی لەقووڵاییەکی بەرینەوە دیاریدەکات بەرلەوەی بگات بەسەرزەوی‌و توێکڵی زەوییو دواتر ببێ بەزەمینلەرزەو وێرانکاری بخاتەوە.

+هێماکانی نێو خەو گرنگییەکی تایبەتیان لەخۆگرتوە، ئەگەر بتوانین لێیحاڵیببین کەئاماژەو ئاگاداری تێدایە بەنەخۆشکەوتن یان دیاریدانی نیشانەکانی.

+ئەوانەی کەخەو دەبینن تووشیارن بەحاڵەتێکی گرانو ئەستەمی نەخۆشی، چونکە پەیوەندییەکی بەهێز هەیە لەنێوان نەخۆشیەکی سەختوگرانو ئەوەی لەخۆی گرتووە.

+ئەو نەخۆشانەی باسی مردن لەلایان دووبارە دەبێتەوە حاڵوباری تەندروستیشیان ئێجگار هەرەسیهێناوە.

+خەوی ژنو پیاو چوونیەکەو ئاوێتەی هەستو سۆزو دڵەراوکەو ترسوبیمە بەڵام ژن پتر خەودەبینێ هەتا پیاو[٢٠] .

لێرەوە دەگەین بەو دەرەنجامەی (خەوبینین)دیاردەیەکی پڕنهێنییەو جیهانێکی هێماوییەو نیشانەو تایبەتمەندی خۆی هەیەو هەریەك لەڕێبازە ئاینیو [illegible]ەکان بەجۆرێك راڤەیانکردووەو گەیشتوون بەراستی ئەم دیاردەیەو وابەستەی [illegible]وونی خەوبینەرو، ئەگەر خەوبینەر بڕوایەکی پتەوی بەجیهانی غەیبو نادیار [illegible]ژێر سێبەری ئاینی مەزنو گەورەی ئیسلام ئەوا روو بەلێکدانەوەو راڤەی زانایانی [illegible] دەچێتو، بۆ گەیشتن بەو ئاستەش واپێویستدەکات مرۆڤ دیدو ئایدیایەکی [illegible] بەرلەوەی هیچ گوفتارێك دەربارەی ئەم زانستە بکات چونکە زانستی(خەو) یەکێکە [illegible] زانستانەی چەندین لێکۆڵینەوەی لەسەرکراوەو راڤەکارانی گەیشتوون بەراستی مەسەلەکانو دنیایەکی روحانی پاكو بێگەرد.

هەروەها لەدەروونشیکاریدا نەخۆش بەشێوازی (خەوی دەستکرد)دەخەوێننو لەجیهانی خەودا ناخی دەخوێننەوە بۆ دۆزینەوەو چارەسەری نەخۆشییەکەی.*

---

(١٩) هەمان سەرچاوەی پێشوو.

(٢٠) www.daralhagat.com

كتێبی خەونامەی کوردی

ئەم کتێبەی لەبەردەستدایە پێکهاتوە لەبەرهەم‌و رەنجی زانایانی خاوەن ئەزموون کەلەدنیادا وەك چرای نێو کۆمەڵگاکانیان وابوون‌و لەپێناوی زانستدا سەرجەم توانای جەستەیی‌و ماددیان بەگەڕخستوە ، هاوتای کتێبە پیرۆزەکانی دیکە ئەم کتێبانە گرنگی پێدراوەو موسوڵمانان بۆیگەڕاونەتەوە...

بەڵام ئەوەی گرنگە لای خوێنەری کوردی نابێت ئەم کتێبە وەك دەقێکی قورئانی یان فەرموودە تەماشا بکات چونکە لێکدانەوەکان لەسەدەم‌و کاتێکی تایبەتدابوون‌و ئەو دەمە کۆمەڵگەو پێکهاتەکانی مۆرکێکی دییان هەبوە، لەکاتێکدا دەکرێ خوێنەری کوردی رۆشنبیری‌و زانیارییەکی گشتی هەبێت دەربارەی راڤەی خەوو پێکهاتەکانی لای گەورە زانایانی ئەو بوارە.

ئەرکی من لێرە وەك وەرگێڕو رێکخەری وشەکانە بەپێی ئەلفبێی کوردی‌و قسەو لێدوان بەکەمی لەسەر هەندێك راوبۆچوون کەهەریەك لە (ئیبن سیرین)و هاوەڵانی راڤەکاری دەریانبڕیوە، وێڕای ئەوەی بۆیەکەمجارە (خەونامە) بەو چەشنە چاپبکرێ‌و لەگەڵ کتێبەکەی (ئیبن سیرین)دا دووکتێبی دیکە بهێنرێ‌و بابەتەکانی پێدەوڵەمەندبکرێ‌و شێوازی فەرهەنگێکی خەونامەی کوردی بەبەردابکرێ.

لەم کتێبەدا جۆرێك لەئەکادیمیەتی تێدا رەچاوکراوەو بەچەشنی فەرهەنگی کوردی رێکخراوە، بۆ دۆزینەوەی وشەکان خوێنەر دەتوانێت یەکەم‌و دووەم پیتی وشە وەربگرێ راستەوخۆ بچێتەسەر وشەکە، بۆنموونە ئەگەر خوێنەر بگەڕێ بەدووی وشەی(هەنار)دا دەبێت لە(هـ ە)دابیدۆزێتەوە کەناونیشانێکی لاوەیەکی هەیەو لەسەرجەم بەشەکانی پیتەکەشدا لەریزبەندی ئەلفبێی وشەکە ریزکراوە.

کەواتە خوێنەر دەتوانێ دووپیت لەوشەی خوازراو وەربگرێ‌و بیدۆزێتەوە.

---

* ئەمەش ئاماژەیە بۆ (هایپنۆتیزم).

تایبه‌تمه‌ندی ئه‌م خه‌ونامه‌یه

١)پیته‌کان به‌پێی تازه‌ترین ریزبه‌ندی ئه‌لفبێی کوردی رێکخراوه، بۆنموونه پیتی سه‌ره‌کی بناغه‌یه‌و پیته لاوه‌کییه‌کان به‌دوایاندا دێن له‌وانه:

+ئه‌گه‌ر خوێنه‌ر به‌دووی وشه‌ی (بینا)دا بگه‌ڕێ ده‌بێت له‌(ب ی) دابگه‌ڕێ‌و که‌پێش (ب ێ)دێت‌و واژووی شێوازی رابردوه.

+هه‌ریه‌ك له‌پیته‌کانی (و) (وو) (ۆ) به‌دووی یه‌کدا ناونیشانی لاوه‌کییان وه‌رگرتوه بۆ نموونه (خود)له‌(خ و)و (خووری) له‌(خ وو) و(خۆر) له‌(خ ۆ)دا.

٢)راکانی (ئیبن سیرین)و (نابلسی)و (دمیری) به‌دووی یه‌کدا هاتوه له‌سه‌ر بایه‌تێك‌و به‌که‌میشرای (نابلسی) پێش رای (ئیبن سیرین)که‌وتبێت‌و ئه‌مه‌ش بۆ ده‌وڵه‌مه‌ندکردنی ئه‌و باسه‌یه‌و خستنه‌ڕووی ئه‌گه‌ری دیکه‌یه.

٣)پێشه‌کی هه‌ریه‌ك له‌(ئیبن سیرین) و (نابلسی) له‌م کتێبه‌دا وه‌رگێردراوه بۆ زوبانی کوردی به‌هیوای به‌ده‌رخستنی زانستی خه‌وو گوفتاری پێغه‌مبه‌ر(ﷺ) له‌گه‌ڵ یاران‌و شوێنکه‌وتوان‌و زانایان له‌و باره‌یه‌وه.

٤)ده‌قه عه‌ره‌بییه‌که به‌شێوه‌ی نووسینی کۆن نووسراوه ئه‌مه‌ش جۆرێك له‌تێکه‌ڵی دروستکردوه بۆیه هه‌وڵمداوه هه‌ر زانیارییه‌کی تازه به‌جیا بهێنمه‌سه‌ری دێرو نیشانی (*) بۆ دابنێم‌و کاتێکیش ئه‌و وشه‌یه به‌ڵگه‌بێت له‌سه‌ر رووداوه‌کان‌و هه‌ر حاڵ‌و بارێك هێمای(+)م بۆ داناوه.

٥)ئایه‌ت‌و فه‌رمووده‌و گوته‌کانی براو نه‌ته‌وه‌سه‌ر سه‌رچاوه‌کانی خۆیان.

٦)لێکۆڵه‌ری ده‌قی عه‌ره‌بی زۆرجار دووباره بوونه‌وه‌ی ده‌قێکی به‌سه‌ردا تێپه‌ریوه‌و لێره‌دا من به‌باشم نه‌زانیوه زانیارییه‌کی دووباره بخه‌مه‌روو.

٧)له‌م کتێبه‌دا کورته‌یه‌ك له‌ژیاننامه‌ی هه‌ریه‌ك له‌و سێزانایه تۆمارکراوه.

٨)پێڕستێکی ته‌واو بۆ سه‌رجه‌م وشه‌کان دانراوه‌و خوێنه‌ر ده‌توانێ به‌خێرایی وشه‌ی داواکراو بدۆزێته‌وه به‌و چه‌شنه‌ی ئاماژه‌م پێدا.

٩)پێشه‌کیه‌کانی کتێبه‌که ژماره‌ی تایبه‌تی خۆی وه‌رگرتوه‌و پیته‌کانیش به‌هه‌مان شێوه‌و له‌ژماره (١)ه‌وه ده‌ست پێده‌کات هه‌تا کۆتایی.

شایانی باس‌و جێگەی خۆیەتی زۆر سوپاسی مامۆستای بەڕێزو ئازیزو مامۆستا (فاروق عەبدولعەزیز)بکەم کەهەڵەگیری کتێبەکەی کردو سوودم لەسەرنج‌و تێبینیەکانی وەرگرت.

لەکۆتاییدا ئومێدەوارم ئەم کتێبە کەلێنێکی زانستی‌و رۆشنبیری لەکتێبخانەی کوردیدا پڕکردبێتەوەو هۆکارێکیش بێت بۆ خوێندنەوە لەو بوارەداو شارەزابوون لەدیدی زانایانی بواری راڤەی خەوو توانیبێتم پەرتوکێکی دەوڵەمەند لەئاستی خۆیدا پێشکەش بەکتێبخانەی کوردی بکەم.

رزگار کەریم

کورتەباسێکی ژیاننامەی (ئیبن سیرین)[*]

ناوی (محمدی کوڕی سیرین)ی (بەسری - ئەنسارییە) لەوادەی خیلافەتی (عوسمانی کوڕی عەفان)دا (رەزای خوایان لێبێت) لەدایکبووە ساڵی (٣٣) کۆچی بەرانبەری (٦٥٣)زانینی .

بەخواناسیو دنیا نەویستی ناسراوەو، یەکێبوە لەپێشەنگانی سەردەمی خۆی لەسەرجەم زانیارییەکانداو بەزانیاریو راڤەکردنی خەوناسراوە.

(ئیبن سیرین) لەسەردەستی هەندیك لەیاراندا خوێندوویەتی وەك (عەبدوڵڵای کوڕی عومەر)و (جوندوبی کوڕی عەبدوڵڵای بەجەلی)و (ئەبوهورەیرە)و (عەبدوڵڵای کوڕی زوبێر)و (عیمرانی کوڕی حوصەین)و (عەدی کوڕی حاتەم)و...چەندین یارو هاوەڵی دیکەی پێغەمبەر (ﷺ)

هەروەها گوێبیستی هەندێك لەشوێنکەوتوانبوە لەوانە (عوبەیدەی سەلمانی)و (شورەیح)و (قەیسی کوری عەباد)و هەندێکی دیکەی تابعین.

هەروەها دەڵێن گەیشتوە بەپتر لە (٣٠)هاوەڵی پێغەمبەرو (ﷺ)فەرموودەی لێگێڕاونەتەوە.

ژیانی (ئیبن سیرین) پر لەکەشوبارە روحانیەکانبوەو بەدنیانەویستیو خواناسی ناسراوە، زۆر بەرۆژوبوەو یادگۆی هەمیشیبوە، رۆژنارۆژێك بەرۆژوبوە، ئەو رۆژەشی بەرۆژو نەبوە بەتەنیا نانی نیوەڕۆی خواردوەو پاشان تابەیانی دانیشتوەو رۆژەکەشی بەرۆژوبووە.

زوربەی کات دەم بەزیکربوەو خاوەنی (حەوت) ویردی تایبەت بەخۆیبوە شەوان خوێندوویەتی، ئەگەر یەکێك لەو ویردانەی نەخوێندبێت لەشەودا بەرۆژ قەرەبووی کردوەتەوە.

---

[*] أسلام اون لاين - حدث في العام الهجري - فقهاء ومحدثون.

(هیشامی کوڕی حەسان) دەڵێت: لەنیوەشەودا گوێم لەگریانی (محمد)ی کوڕی (سیرین) دەبوو کاتێ شەونوێژیدەکردو بەکوڵدەگریا...

هەرکاتیش باسی مردنی لەلابکرایە ڕەنگی لەشولاری دەگۆڕاو (ئەبونەعیم) لەکتێبی (طبقات)کەیدا بەئەمانەتپارێزو خواناس باسیکردوەو هەمیشە ڕووخۆش و دەبەم بەبزەو پێکەنینبوە.

بەڕادەیەك پلەوپایەکانی بەندایەتی تەیکردوە (بەکری کوڕی عەبدوڵلای مزنی) دەڵێت: ئەوەی بەدووی خواناسو پارێزکاراندا دەگەڕێ با تەماشای (محمد)ی کوڕی (سیرین) بکات، سوێندبێت بەخوا لەو واریعترمان نەبرو.

لەرووی ئابووریشەوە بازرگانێکی کارامەبوە، لەنێو هاوەڵانیدا نموونەو پێشەنگبووە، جارێك کاروانێك (زەیت)دەکڕێ بە (چل هەزار)درهەمو لەیەکێك لەکوپەکاندا مشکێکی تۆپیو بەدیدەکات، پاکیو بێگەردی ویژدانو دڵودەروونی پاڵی پێوەدەنی هەموو کوپە زەیتەکانیتر دەڕێژێو هیچی لێنافرۆشێت، لەئەنجامدا دووچاری زیندانیکردن دەبێت بەهۆی ئەو قەرزەی کەدێتە ئەستۆی لەبری کاروانە زەیتەکە، چیرۆکەکە بەم هەڵوێستە کۆتایی نایەت بەڵکو کاتێ بەرپرسی زیندان دەیەوێت ئازادیبکات بەهۆی ناوبانگو شوهرەتەوەو شەوان بگەڕێتەوە نێو خانەوادەکەی خۆی ڕازی نابێتو دەڵێت: من یاسا ناشکێنمو سوێندبێت بەخوداوەند نابێت تۆش ناپاکی لەدادوەریکەیت...!

هەڵوێستێکی جوامێرو حەقپەروانەی دیکەی (ئیبن سیرین) لەوەدا خۆیدەبینێتەوە کاتێ لەزینداندا دەبێت (ئەنەسی کوڕی مالیك) کۆچی دواییدەکاتو بەرلەمەرگی ڕایاندەسپێرێ بەوەی دوای مردنی (ئیبن سیرین) بیشوات بەڵام کاتێ بە (ئیبن سیرین) دەڵێنو مۆڵەتی بەرپرسی باڵای بۆ وەردەگرن هەتا بچێت (ئەنەس)بشوات ناچێتو دەڵێت: من بەرپرسی زیندان بەندینەکردووم بەڵکو کەسێك بەندیکردووم قەرزو حەقی لەلامە ، دوای ئەوەی خاوەن قەرز ڕێگەیدەدات ئەوجا لەزیندان بەدەردەکەوێتو (ئەنەس)دەشوات.

بەهەمان شێوە لەژیانی گشتیدا نموونەو پێشەنگی بەرزبوە، نەرمو نیانو چاکەکاربوە لەگەڵ دایکیو باڵی سۆزو میهری بۆ ڕاخستوەو هەمیشە بەدەنگێکی نزمو هێواش دواوە لەگوێڕایەڵیو ملکەچیو شەرمی خۆی بۆ نواندوەو هەندێك لەخزمو خانەوادەکەی

دەگێڕنەوە کاتێ (ئیبن سیرین) لەگەڵ دایکی دواوە لەبەردەمیدا خۆی بەکەمداناوەو هەمیشە بەزوبانخاڵ لەدایکی پاڕاوەتەوە.

ئەم زانا خواناسە لەنێو تەنگەشەی قەرزاریدا دانبەخۆدا دەگرێتو زیکرو یادی خوادەکاتو شەوورۆژی بەنوێژو دوعاو پاڕانەوە بەسەر دەبات.

زانایانیش بەستایشەوە باسی(ئیبن سیرین) دەکەنو هەریەك بەچەشنێ باسی سیفەتە بەرزو باڵاکانی دەکات لەوانە:

* (خەتیبی بەغدادی)لە(مێژووە)کەیدا دەڵێ: "ئیبن سیرین بەیەکێك لەزاناو شارەزا خواناسو واریعەکانی سەردەمی خۆی دەژمێردرێ".

* (مورق الجلی) دەڵێت: "هیچکەسم نەدی ئەوەندەی ئیبن سیرین واریعو شارەزا لەفیقهدا".

* (عوسمان ئەلبەتی) دەڵێ: "لەم شارەدا کەسنەبوو ئەوەندەی (ئیبن سیرین) شارەزابێت لەدادگایا".

* (سوفیانی کوڕی عویەینە)دەڵێت: لەکوفەو بەسرەدا کەسێکی وارعو خواناسی وەك (ئیبن سیرین)ی تێدانەبوو.

هەروەها لەبواری گێڕانەوەی فەرموودەدا (ئیبن سیرین) چەند فەرموودەیەکی گێڕاوەتەوە لەیارانەوەو لە(نۆ)کتێبەکەی فەرموودەیا تۆمارکراوە.

لەروویەکی دیکەوە (ئیبن سیرین) بەزوبانپاراو ناسراوەو قسەکانی لەهەندێك کتێبدا تۆمارکراوەو خەڵکی پەندو ئامۆژگارییان لێوەرگرتوە لەو وتانە:

*"ستەم لەبراکەت دەکەیت ئەگەر باسی خراپترین هەڵوێستی بکەیتو چاو لەچاکەکانی بپۆشی".

*"قسەوباس گوشادوفراوانترە لەوەی کەسێکی نەخۆش بەدرۆ دەرببڕێ".

*"گۆشەگیری بەندایەتییە".

(ئیبن سیرین) لەتەمەنی هەشتاساڵیدا لەشاری (بەسرە) لە ٩/ی شەوالی ساڵی ١١٠کۆچی بەرامبەر ١٥ی یەنایری ٧٢٩/زایینی کۆچی دواییکردوە.

ژیاننامەی
عەبدولغەنی نابلسی(*)

ناوی شێخ عەبدولغەنی کوڕی ئیسماعیلی کوڕی ئەحمەدەو بە(نابلسی)بەناوبانگە.
ل(٥)ی زیلحیجەی سالّی ١٠٥٠لەدایکبوە لە(دیمەشق)، لەوکاتەدا کەلەسکی دایکیدابووە باوکی لەسەفەری ولاّتی(رۆم)بوەو شێخ (محمود)کەلەچیای (قاسیون) نێژراوە مژدەی بەدایکیداوە کوڕیدەبێتو ئەویش یەك درهەمی زیوی دەداتیێو شێخ (محمود)یش پێیدەڵێ ناویی بنێ (عەبدولغەنی) ئەم پیاوچاکە بەرلەوەی (نابلسی) لەدایکببێت بەچەند رۆژێك کۆچی دواییدەکات.
باوکی دەیخاتەبەر خوێندنو فێری قورئانو زانیاریدەکات لەسالّی (١٠٦٢)دا باوکی کۆچی دواییدەکاتو (نابلسی) بەهەتیوی گەورەدەبێت، لەسەرجەم زانیارییەکان پشکی خۆی وەردەگرێتو هەر بەمنداڵیش بەرلەوەی باوکی بمرێت ئامادەی وانەکانی باوکیدەبێت کەلەبارەی تەفسیرەوە لەمزگەوتی (ئەمەوی) وانەدەڵێتەوەو ، سەرباری وەرگرتنی زانیاری لەلای زانایانی ناودیاری (دیمەشق)ڕوودەکاتە (میسر)و لەوێش زانستی خواناسیو هەردوو تەریقەتەکە وەردەگرێت.
دوای ئەوەی تەمەنی دەگات بەبیست سالّو قالّدەبێت لەخوێندنەوەدا دەتوانێ وانەبڵێتەوەو خولیای خوێندنەوەی کتێبەکانی شێخ (محیدینی عەرەبی)دەبێتو لەگەڵ کتێبەکانی دیکەی سۆفیگەرایەتی.
پاش بەدەستهێنانی زانستێکی بێشومار دەستدەداتە وتنەوەی وانە لەمزگەوتی (ئەمەوی)و لەکۆتایی تەمەنیشیدا بۆماوی حەوت سالّ لە(سوق

(*)مجلة التراث العربي/مجلة فصلية تصدر عن اتحاد الكتاب العرب ـ دمشق العدد ١٠٤ السنة السادسة والعشرون ـ كانون الأول ٢٠٠٦ ذوالحجة ١٤٢٧ ـ كتبه محمود الارناؤوط.

العنبرانيين)جێگیردەبێتو نایەتە دەرەوەو لەو ماوەیەدا زۆر رووداوی سەیریان لەسەر تۆمارکردووە ، دوای هاتنەدەرەوەی خەڵکی بەلێشاو رووی تێدەکەنو خوازیاری فەڕو بەرەکەتیدەبن.

لەوساڵانەی کۆتایی تەمەنیدا سەردانی (قودس)و (تەرابلس)و چیای لوبنانەدەکات لەگەڵ سەردانی میسرو (بقاع)و پاشان دەگەڕێتەوە بۆ (دیمەشق)و لەوێ کۆچی دواییدەکات.

لەکتێبەدانراوەکانی:

١)التحرير الحاوي بشرح تفسير البيضاوي.

٢)كنز الحق المبين في أحاديث سيد المرسلين.

٣)ذخائر المواريث في الدلالة على مواضيع الأحاديث.

٤)جواهر النصوص في حلّ كلمات النصوص للشيخ محي الدين بن العربي.

٥)كشف السر الغامض ـ شرح ديوان ابن الفارض.

٦)زهر الحديقة في ترجمة رجال الطريقة.

٧)تحريك الإقليد في فتح باب التوحيد.

٨)المجالس الشامية في مواعظ أهل البلاد الرومية.

وێڕای کتێبی (خەونامە)ەکەی چەندین نووسراوی دیکەی هەیە کەلێرەدا هەرئەوەندە توانای ئاماژە پێکردنمان هەبوو.

(نابلسی) یەکێبوو لەو زانایانەی کەبەشێوەیەکی بێشومارو بەرین لەسەری نووسراوەو لەهەموو روویەکەوە.

لەرۆژی ٦/شەعبان رێکەوتی ساڵی ١١٤٣ك نەخۆشدەکەوێتو لەعەسری یەکشەممە رێکەوتی ٢٤/ی هەمان مانگدا کۆچی دوایی دەکاتو بەمەرگی غەمو پەژارە دادەبارێ بەسەر خەڵکی (صالحیە)و (دیمەشق)دا.

ژیاننامەی
شێخ کەمالەدینی دمیری(*)

یەکێکە لەزانایانی شافعیو بەزانیاری فتوا ناسراوە لەگەڵ تەفسیرو راڤەی قورئان (عەبدولحەی حەنبەلی لە "شذرات الذهب"دادەڵێت: "لەساڵی ٧٤٢ی کۆچیدا لەگوندی (دمیر) لە(میسر) لەدایکبوەو لەسەردەستی زانایانی سەردەمی خۆیدا زانیاری وەرگرتوەو رۆچوە لەزانستە فرەچەمکەکانداو پشکی خۆی لەهەموو زانیارییەك وەرگرتوە ویڕای زانستی زوبانو ئەدەبو بەڕادەیەك شارەزابوە ئەستێرەی بەرزبوەتەوەو ماوەیەك لە(مەککە)و (مەدینە) نیشتەجێبوەو زۆرکاری کەراماتو لەرادەبەدەری لێدەگێڕنەوەو چەند کتێبێکیشی نووسیوە لەوانە:

١)شرح المنهاج لەچواربەرگدا.

٢)کتێبێکی لەفیقهدا نوسیوە.

٣)کتێبی (الحیوان)ی لەسێبەرگی گەورەو مامناوەندو بچووکدا نووسیوەو تێدا زانایی‌و دانایی خۆی بەدەرخستوە ، ئەم کتێبەشی لەسەر شێوەی ئەلفبێی عەرەبی رێکخستوەو تێدا ناوی ئاژەڵەکاندەهێنی‌و باسی تایبەتمەندی‌و نهێنی‌و وابەستەکانیان لەخەودا دەکات.

(*)www.islamweb.net

ئەلف ١

ئـــابڕوو(عــەورەت):(ئـيبن سـيرين) دەڵێـت: دەركـەوتنی عـەورەت شـكانی نهێنـــیو پێخۆشـــبوونی دوژمنانـــە، عـــەورەتیش مابـــەینی نێـــوان نـــاوكو ئەژنۆیە.

*ئەگـــەر بینـــی عـــەورەتی دەرخـــست یاخود جلوبەرگی هـەڵماڵراو دەركـەوت هـــەمووی یـــان هەنـــدێكی ئـــەوە بەئەندازەی ئەوە دەردەكەوێ.

*ئەگەر جلێكی كەمی پێوەمابوو ئـەوە خۆی لەكارێك كەبەباشـی لێكداوەتـەوە دادەمـاڵێو دەستدەكێشێتەوە، ئەگـەر ئەوكارە بەڵگەبوو لەسەر ئاین لەچاكیو باشـــیدا دەگاتـــە ئاســـتێك یـــەكلایی دەبێتـــەوەو ئەگـــەر لەسەرپێـــچیدابوو ئـــەوە لەسەرپێـــچیدا بـــەو ئەندازەیـــە رۆدەچێت.

*ئەگـــەر لەخـــەودا نـــەیتوانی لێـــبڕێ لەهـــەمان كاتیـــشدا لەسەرپێـــچیكاران نـــەبوو ، عەورەتیـــشی رووتو دیـــاربوو بەچاوی خۆی دەیبینـــی شـــەرمیدەكردو هەندێك جلو بەرگی پێوەمابوو، وێـڕای ئەوە هیچ نەبینرا بەڵگەبێت لەسەر كـــاری چـــاكە ئـــەوە نهێنـــی خـــۆی دەدركێنێو خێری تێدانییە.

*ئەگەر لێبڕانی بۆ ئاین بەو چەشنەبوو كەباســـكراوو عـــەورەتی دیارنـــەبوو ســـوورنەبوو لەســـەر شـــەرمكردنو هـــیچ جلوبـــەرگو پۆشـــاكێكی لەبەردانـــەبوو لەبەلاو نەهامـەتی قوتـاردەبێ ، ئەگـەر نەخۆشـبوو چـاكدەبێتەوەو خوداوەنـد چارەســـەرو شـــیفای دەدات، ئەگـــەر قەرزاربوو قەرزەكەی دەداتەوە ، ئەگەر ترسابوو دڵنیادەبێت.

*ئەگـــەر پۆشـــاكو جلوبـــەرگی لەبەرانـەبوو لـەبۆ ئومێـدی ئومێـدداران دەگـەرێ یـان لەدەستەلآت دەخـرێو كـارێكی لەوچەشـنەی دێتـە دەسـتو بەتوندی دەستی پێوەدەگرێت ئەگـەر لەســـەرجەم ئـــەو حاڵانـــەدا عـــەورەتی دیاربوو وەك شەرمەندەوایە.

*ئەگەر عەورەتی دیارنەبوو شەرمیشی نەدەكرد حاڵگۆڕانی بەسەلامەتی دەبێتو دوژمنانی پێخۆشنابێ.

ئابلووقە(گەمارۆ): (نابلسی) دەڵێت:
گەمارۆو ئابڵوقە لەخەودا بەڵگەیە
لەسەر خۆداگرتن‌و دانبەخۆداگرتن
لەسەر کاروبارەکان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زاڵبوون‌و سەرکەوتن بەسەر موشریك‌و هاوەڵ پەیداکەراندا.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشییەك بەهۆی ئابڵوقەو گەمارۆوە بڵاوبێتەوە.
ئاخوڕ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: عەلەف شکۆمەندییە یاخود هاوسەری پیاوە.
*ئەگەر ئاخوڕێکی لەماڵی خۆیدابینی‌و دوو ئاژەڵ ئالیکیان تێدا دەخوارد بەڵگەیە لەسەر هاوبەشی دووپیاو لەژنێکدا، یاخود هاوسەرەکەی خۆیەتی یان یەکێکی نێو ماڵەکەیە.
ئادەم(عليه السلام): (ئیبن سیرین) دەڵێت:
ئەوەی (ئادەم) لەسەر شێوازی راستەقینەی خۆی بەدیبکات ئەوا پلەوپایەیەکی مەزن بەدەست دێنێت گەر شایستەبێت بەڵگەش لەسەری ئایەتی ﴿إِنِّي جَاعِلٌ فِي الأَرْضِ خَلِيفَةً﴾(البقرة:٣٠).
*ئەوەی لەخەودا بیبینێت گفتوگۆو وتوێژی لەگەڵ (ئادەم) دەکات ئەوا زانستێك بەدەست دەهێنێت، بەڵگەش لەسەری ئایەتی : ﴿وَعَلَّمَ آدَمَ الأَسْمَاءَ كُلَّهَا﴾(البقرة: ٣١).

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی (ئادەم) ببینێت هەڵخەڵەتاوە بەوتەی هەندێك لەدوژمنەکانی‌و رەنگ‌و حاڵیگۆڕاوە بەڵگەیە لەسەر گواستنەوە لەجێگەو شوێنیکەوە بۆ جێگەو شوێنێکیتر، پاشان گەڕانەوە بۆ جێگەو شوێنی یەکەمجار.
*(نابلسی) دەڵێت: هەرکەسێك لەخەودا (ئادەم) ببینێ ئەوا گوناهێکی ئەنجامداوە با تەوبەی لێبکات.
*ئەوەی ببینێ (ئادەم) لەخەودا سەر دەبڕێت ئەوا ناپاکی‌و غەدر لەفەرمانڕەوا دەکات یان خراپ دەبێت لەگەڵ دایك‌و باوك‌و مامۆستاکەی.
*ئەوەی ببێت بە(ئادەم) (عليه السلام) یان هاوەڵایەتی بکات ئەوا:
+ئەگەر شایستەی دەستەڵات بێت بەدەستی دەهێنێت.
+ئەگەر زانابێت خەڵکی سوود لەزانستەکەی وەردەگرن یان زانستی زیاتر وەردەگرێت.
*هەروەها بینینی (ئادەم) (عليه السلام) لەخەودا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لێکدەری خەو چونکە (ئادەم) یەکەم کەسبوو خەوی لەدنیادا بینی‌و دەستەواژەکانی فێربوو.
*هەروەها بینینی‌بەڵگەیە لەسەر:
+حەج‌و کۆبوونەوەی خۆشەویستان.
+زۆری وەچەو نەوە.
+هەڵەو لەبیرکردن.

+پیلانو فروفێڵ.
+تێکەڵبوون لەگەڵ ئەوانەی مار دەگرنو هەڵسوکەوتی لەگەڵدەکەن.
+ئەوەی ژار دروستدەکات.
+ئەوانەی شەیتانەکان کۆ دەکەنەوەو بەناوی ئەوانەوە دەدوێن.
+جلو بەرگی زبرو گریان.
+زۆرخۆری خەوبینەر.
+سەفەرو گەشتێکی دوور کەدەگونجێت بۆ ئەولایەبێت (ئادەم)ی لێدابەزی.
+خوداوەند منالّی نێرینە ببەخشیّ بەوەی خەوەکەی پێوەبینیوە پتر لەمنالّی مێینە.
* ئەگەر خەوبینەر چاوی ئێشی دەکردو نەخۆشبوو قوتارو رزگاریدەبێت لەنەخۆشیەکەی.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خزمەتکارو کرنووش بۆ پادشایان.
* ئەوەی(ئادەم) (عليه السلام) بەناتەواوی ببینێت دەگونجێت گەورەو بەرپرسی خەوبینەر حاڵو باری تێکبچێت یان کاروکاسبی بگۆرێت یان بشێوێت.
* ئەوەی لەحاڵێکی باشدا بەدیبکات خێرو چاکەی گەورەو بەرپرسەکەی بۆ ئەو دەبێت.

ئارامگرتن(دانبەخۆداگرتن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی ئارامدەگریّ لەسەر ناڕەحەتی بەرزیو سەلامەتی پێدەدریّ بەپێی ئایەتی: ﴿أولئكَ يُجزَونَ الغُرفَةَ بِمَا صَبَرُوا ﴾ (الفرقان: ٧٥).
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەرزیو مژدەیە، ئارامگرتن ئاگادارییە بەروودانی بەڵاو نەهامەتی.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرەنجام باشی لەوەی لێی دەترسیّ.

ئاردی سفر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاردی سفر باشی ئاینو سەفەرە لەچاکەدا بەپێی ئایەتی : ﴿وتَزَوَّدُوا فَإنَّ خَيرَ الزَّادِ التَّقوَى ﴾ (البقرة:١٩٧).
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەفەرو خواناسیو دنیانەویستی.
* خواردنی حەڵوای ئاردی سفر نزیکییە لەدەستەلاتدارو قوتاربوونە لەزیندان، یاخود کردارێکی چاکە شایستەی ئازادبوونو سەرفرازییە لەئاگری دۆزەخ.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بوونی وێڵیو سەرگەردانی.

ئارەزوو(حەز): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئارەزوو: کورە، گوتراویشە پیاوێکە کاروباری خەڵکی بەجێدەهێنیّ.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کوڕە یان نوێنەرە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر کەوا ماوەکەی دوورودرێژە.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆ یەکێك زەفەری پێببات بەڵگەیە لەسەرکرداری دۆزەخیەکان، ئەو ئارەزووەی لەرووخسارو لەشولاردا دیاریدەدات بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەگوناهی کەسانیتر تاوانباردەکرێ.
ئارەقکردنەوە(ئارەقدەردان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر زیان لەدنیادا، هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی ئارەق دەردەدات ئەوە پێداویستی خۆی بەجێدەهێنێ، بۆگەنی عارەقی بنباخەڵ بەڵگەیە لەسەر روپامایی بۆ ژێردەستەکانو بۆ دەستەلاتداریش بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانیماڵو سامان لەپیاهەڵدانو ستایشی خراپدا.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا لەش ساغییە بۆ نەخۆش ئەگەر خوازیاری بێت، وەگەرنا ئارەقی مردنەو، بۆ کەسێکی لەشساغیش خزمەت یان پیشەیەکە نارەحەتی تێدا بەسەردێت.
* ئارەق ماڵو سامانە ئەگەر بینی ئارەقی دەرکردوە ماڵو دارایی بەئەندازەی ئەو ئارەقە دەردەکاتو دەگونجێت ئارەق ماندوبوون بێت.
ئارەوەن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: درەختی ئارەوەن بەڵگەیە لەسەر منداڵ.

* هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژیو ئارامگرتن لەسەر شتومەكو سوود وەرگرتن ئەمەش بەهۆی درێژییەوە.
* هەروەها دەڵێن: دارسنەوبەر بۆ کەشتیەوانو ئەوەی کەشتی لێدروستدەکات بەڵگەیە لەسەر بەدەرخستنی حاڵو باری کەشتی.
* هەندێکدەڵێن: ئارەوەن بەڵگەیە لەسەر کوڕێکی رێزدار.
ئازادکردن: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بێزاریو نیگەرانی نێوان کۆمەڵێکە، ئازادکردنیش بۆگەردنو ئەستۆیە.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر نیگەرانی بەرژدو بەخیلیو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿فَكُّ رَقَبَةٍ (١٣) أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ(١٤) ﴾ (البلد) .
* هەروەها دەڵێن: ئازادکردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قوربانی، ئەگەر بینی ئازاد دەکات قوربانیدەکات.
* ئەگەر ژنەکەی ئازادکرد تەلاقیدەدات.
* ئەگەر کەسێکی ئازادی بینی ئازادکراو قەرزاریشبوو خوداوەند قەرزەکەی دەداتەوە یاخود لەگوناهو تاوانی خۆشدەبێ.
ئازاردانی دایكو باوك: (نابلسی) دەڵێت: ئازاردان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گوناهی گەورەی وەك هاوەڵپەیداکردن بۆ خوداوەندو کوشتنی کەسێك بەناحەقو کاری دیکە.

* ئازاردانی پیاوخراپ و دوورکەوتنەوە لەهاوەڵانی خراپ بەڵگەیە لەسەر خواناسی و نزیکبوونەوە لەخوداوەند بەوەی پێی رازییە.

ئاسانکاری هەرس[1]**:** (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ئەگەر تامی خۆشبوو بەڵگەیەلەسەر: رەواندنەوەی غەم و پەژارەو نەخۆشی.

ئاسانی (سووکی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دژی قورسی و گرانییەو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خواناسی بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللهَ يَجْعَل لَّهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا﴾(الطلاق: ٤).

ئاسك (مامز): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژن یان منداڵ نێرینەو مێینەیە.

* ئەگەر ئاسکی راوکرد یاخود بەدیاری بۆی نێردرا یان کڕی رزق و رۆزی بەدەستدەهێنێ یاخود هاوسەر دەگرێ ئەگەر رەبەنبێت و یان کوڕێکی دەبێ یان زاڵدەبێ بەسەر دوژمن و نەیارەکەیدا.

* ئەگەر بینی ئاسکێکی هێنا ئەوە میراتی و خێرێکی زۆر بەدەستدەهێنێت، ئەگەر چاوەڕێی منداڵبوو کوڕی دەبێت.

* ئەگەر ئاسکێکی سەربڕی ئەوە دەچێتە لای کچێك ئەگەر کردی بەماڵەکەی خۆیدا ئەوە ژن بۆ کوڕەکەی دەهێنێت.

* ئەگەر لەپێستەکەی داماڵی داوێنپیسی لەگەڵ ژنێکی عەرەبیدا ئەنجامدەدات.

* ئەگەر ئاسکێك بازیدا بەسەریا ئەوە هاوسەرەکەی سەرپێچیدەکات لەهەموو شتێکدا.

* ئەگەر بوو بەخاوەنی ئاسك دەبێت بەخاوەنی ماڵێکی حەلاڵ یان ژنێکی رێزداری ئازاد دەهێنێ.

ئاسکی مێینە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاسکی مێینە کچێکی عەرەبی جوانە، ئەگەر بینی ئاسکێکی مێنەی راوکرد ئەوە دەستی ژنێك دەبڕێت و دەیهێنێت.

* ئەگەر بینی بەردێکی گرتە ئاسکێکی مێینە بەڵگەیە لەسەر تەلاقدانی ژنەکەی یان لێدانی یاخود جووتبوون لەگەڵ کچێکدا.

* ئەگەر بینی تیرێکی تێگرت ئەوە کچێك تومەتباردەکات.

* ئەگەر ئاسکێکی مێنەی سەربڕی و خوێنی لێهات ئەوە کچێك سزا دەدات.

* ئەگەر بوبوو بەئاسك خۆشیەکانی دنیا بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر ئاسکێکی گرت میراتیەکی زۆر بەدەستدەهێنێ.

---

[1] **ئاسانکاری هەرس:** دەگونجێت دەرمانبێت یاخود هەر خواردن و پێکهاتەیەك کاری هەرس ئاسانبکات.

(وەرگێڕ)

*ئەگەر بینی بەشوێنی ئاسکێکدا ڕۆیی هێزو توانای زیاددەکات.
*هەروەها دەڵێن: ئەوەی بوو بەئاسك دەروونو حاڵی گوشاد دەبێت.
*ئەگەر ئاسکی لەماڵی خۆیدا دەرهێنا ژن بۆ کوڕەکەی دەهێنێت، ئەگەر ژنەکەی دووگیانبوو کوڕێکی دەبێ ، ئەگەر پێستی ئاسکێکی داماڵی بەزۆر زینا لەگەڵ ژنێکدا دەکات.
*دەگێڕنەوە پیاوێك لەخەودا دەبینێ بوە بەخاوەنی ئاسك، خەوەکەی بۆ ڕاڤەکارێکی خەو دەگێڕێتەوە، ئەویش دەڵێ: ماڵو سامانێکی حەلاڵت دەبێ یان ژنێکی ڕێزدار، لێکدانەوەکەشی بەم چەشنەبوو.
*ئەگەر تیرێکی گرتە ئاسکێك هەوڵی بەدەستهێنانی دەستکەوت دەدات.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بوە بەئاسك ئەوە لەکۆمەڵی موسوڵمانان جیادەبێتەوە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی ئاسکیکی برد میراتیو خێرێکی زۆری بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر ئاسکێکی مارەبڕی ئەوە بەزۆر زینا لەگەڵ ژنێکدا دەکات.
*خواردنی گۆشتی ئاسك بەدەستهێنانی ماڵو داراییە لەژنێکی شۆخو شەنگەوە.
*ئەگەر بینی ئاسکێکی کوشت یان بەدەستیەوە مرد غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات لەلایەن ژنانەوە.

*(دمیری)دەڵێت: مرۆڤ چەند سەرئاسكو کەللەسەرو مێشکەکەی هەبێت ماڵوداراییە لەلایەن ژنەوە.

ئاسمان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاسمان بەڵگەیە لەسەر خۆی، ئەوەی لەئاسمانەوە یان لای ئەوەوە دابەزی ئەوە لەلایەن پەروەردگارەوەیەو دروستکراو هیچ دەستێکی تێدا نییە وەك ئەوەی ئاگرێك بێتەخوارەوە خەڵکی تووشی نەخۆشیو گەڕیو مەرگ بکات.
*ئەگەر ئاگری لێهاتەخوارەوە بەسەر بازاڕدا نرخی کالاّو شتومەك بەرزدەبێتەوە.
*ئەگەر بەسەر کێڵگەو شوێنی کشتوکالاّ داباریو زیانی بەخەڵکی دەگەیاند سەرماو کوللە دادەبارێ بەسەر کشتوکاڵدا.
*ئەگەر شتێکی لێباری بەڵگەبوو لەسەر رزقو ڕۆزیو ماڵو دارایی وەك هەنگوینو زەیتونو هەنجیرو جۆ ئەوە بارانێکی بەسوودو قازانج دەبارێ بەسەر خەڵکیداو سوودی لێوەردەگرن.
*دەگونجێت ئاسمان بەڵگەبێت لەسەر شەرمو خۆپارێزی دەستەلاّتدار بەهۆی پلەوپایەو نەتوانینی خەڵکی بێدەستەلاّت لەوەی دەربچن لەچنگو دەستەلاّتی ستەمکارێك.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کۆشكو لانەی دەستەلاّتو گەنجینەی، ئەگەر

بەپلیکانــە یــان بەهــەر هۆکارێــك ســەربکەویّ روو بــەئاسمان لەگــەلّ پلەوپایــــەدا شــــــکۆمەندی بەدەســتدەهێنێتو بــەختی دەبێــت، ئەگــەر بــەبیّ هــیچ هۆکارێك سەرکەوت ترس و بیمێکی زۆر لەدەستەلاّتدارەوە رووی تێدەکات.

*ئەگــەر گەیــشت بــەئاسمان دەگــات بەچلەپۆی داواو خوازی خۆی ، ئەگــەر گەڕایــەوە بۆســەر زەوی قوتــار دەبێــت لەوەی چوەتە نێوی.

*ئەگەر لەشوێنی خۆی کەوتە خوارەوە یــەکی دەکــەوێت لەشــوێنی خــۆی بەئەندازەی کەوتنو هــەلّنوتانی لەگــەلّ ئەو ئەندامەی دەشکیّ.

*ئەگەر ئەوەی دەگاتە ئاسمان لەکاتی بێداریــــدا نەخۆشـــــبوو ، پاشــــان نەگەڕایــەوە بۆســـەر زەوی دەمرێــتو رووحەکـــــــەی روو بــــــــەئاسمان بەرزدەبێتـــەوە ، ئەگـــەر گەڕایـــەوە بۆســەرزەوی زیانــدەکاتو کەســوکاری ناهومێد دەبن لێی ، پاشــان خوداوەنــد قوتاریـــدەکات ، مەگـــەر لـــەکاتی دابەزینیــدا بکەوێتــە نێــو بیرێــك یــان چــالێكو پاشــان لێــی نەیەتــە دەرەوە ئەمــەش گۆڕەکەیــەتی کــەوا دەخرێتــە نێوی دوای گەڕانەوەی، مـژدەی تێدایــە بــەمردن لەســەر موسـولّمانێتی چـونکە بێبــاوەڕان دەرگاکــانی ئاسمانیــان بــۆ ئاوەلا ناکریّو روحیان بەرزنابێتەوە.

*هـــەروەها بینینـــی دەرگاکـــان دەگونجێـت ئەگـەر زۆربێـت بەلّگـەبێت لەسەر سوود ، ئەگـەر خـەلّکی تێدابوو یاخود هەنگو چۆلەکە بەدیار چاوییەوە ســەرکەوتن بەوچەشــنەیە. هــەروەها ئەگـــەر خـــەلّکی لەقاتوقڕیـــدابوون بارانێکی زۆریان بۆ دەبارێت خوداوەنـد دەفــەرموێ: ﴿ فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِرٍ ﴾ (القمـر:١١)بەتایبـەت ئەگەر ئەوەی لێدابەزی بەلّگەبوو لەسەر سۆزو بــەزەیی و فــەڕ وەك خــاكو خــۆلّ بەبیّ تەپو تۆزو زیان.

*بــەلاّم ئەگــەر لەئاسمانــەوە خــەلّکی تیربــارانکران ئەگــەر هەنــدێك بەلّگــەی تێـدابوو ئــەوە دەروازەکـانی نەخۆشـی سەختو گران دەکرێتـەوە بەسـەریاندا، ئەگـــەر تیرەکـــان بریندارکیانـــدەکردو خوێنیـان دەڕژانـد دەسـتەلاّتدار بەهـەر تیرێك کەسێك دەسـتگیردەکات، ئەگـەر تیرەکان ئاڕاسـتەی گوێچکەو چاوکران ئەوە فیتنەو ئاشووبە، ئەگـەر تیرەکـان کەوت بەسەیانداو هـیچ زیـانێکی نـەبوو کۆیانکردەوە ئەوە دەسکەوتە لەلایـەن خوداوەنـدەوە پێیـان گەیـشتوە وەك فەڕوبەرەکەتو جۆرەکانی بالّندە.

*نزیکبوونـــەوەی ئاسمـــان بەلّگەیـــە لەســەر نزیکبوونــەوەی لەپــەروەردگار بــــەپێی گوتــــەی پــــەروەردگار لەفەرموودەیــەکی قودســیدا" ئــەوەی بــستێك لــێم نزیکببێتــەوە بالّێــك لێــی

نزیکدەبمەوە " ئەمەش بۆ خەڵکی گوێڕایەڵو کرداری باش‌و چاکە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەسێکی پەرێشانی ناچار خوداوەند دوعاکەی قبوڵبکات، چونکە ئاماژەکردن لەکاتی دوعادا بەچاوە روو بەئاسمان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نزیکبوونەوە لەزاناو ئیمام‌و باوك‌و کوڕو هاوسەرو گەورە هەریەکێك لەسەرووی بێت بەپلەی ڕێزو چاکەو هیمەت لەکاتی بێداریدا.
*رمانی ئاسمان بەسەر زەویدا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تیاچوونی دەستەڵاتدار ئەگەر نەخۆشبێت، هەروەها بەڵگەیە لەسەر چوونی روو بەو زەوییە ئەگەر لەسەفەردا بێت، هەروەها دەگەڕێتەوە بۆ دەستەڵاتداریی خەوبینەرو ئەوەی لەسەرو ئەوەوەن لەسەرۆك‌و باوك‌و مێردو گەورە.
*دەگونجێت رمانی بەسەر زەوییەکی وشك‌و بێ ئاودا یان زەوییەك خەڵکی بەقاچ بیشێلن دوای رمانی‌و سوپاسگوزاری دەربڕن بارانی بەسوودو کەڵکبێت ، عەرەبیش باران بەئاسمان ناودەبات چونکە لەئاسمانەوە دادەبەزێت.
*ئەگەر ئاسمان بکەوێت بەسەر خەوبینەردا یان بەسەر خانەوادەکەیدا بەڵگەیە لەسەر رمانی سەربانی ماڵەکەی بەسەریا ، چونکە خوداوەند ئاسمانی بەسەربانێکی پارێزراو ناوبردوە، ئەگەر ئەوەی سەربانەکە روخاو کەوت بەسەریا کەسی نزیکی نەخۆشبوو لەحاڵی بێداریدا ئەوە دەمرێت‌و بەپشتا دەخرێتە نێو گۆڕەکەی ئەگەر لەژێر داروبەردی رووخاودا دەرنەهێنرا.
*ئەگەر سەرکەوت بەئاسماناو چوو بەنێویدا گەواهی‌و ڕێزو نزیکی خوداوەند بەدەستدەهێنێت لەگەڵ ناوبانگ‌و شکۆمەندی.
*ئەگەر بینی لەئاسماندایە فەرمانبەچاکەو ڕێگری لەخراپە دەکات.
*هەروەها دەڵێن: ئاسمانی دنیا وەزارەتە، چونکە شوێنی مانگەو مانگیش وەزیرە ، ئاسمانی دووەمیش ئەدەب‌و زانیاری‌و زیرەکی‌و سەرکردایەتییە، چونکە ئاسمانی دووەم بۆ هەسارەی (عەتارد)ە.
*ئەگەر بینی لەئاسمانی سێیەمدایە نیعمەت‌و خۆشحاڵی‌و خشڵ‌و زێڕو راخەرو دەوڵەمەندی بەدەستدەهێنێت، چونکە رێگەی ئاسمانی سێیەم رێگەی(زەهرە)یە.
*ئەگەر خۆی لەئاسمانی چوارەم دییەوە ئەوە موڵك‌و دەستەڵات‌و هەیبەت بەدەستدەهێنێت یاخود دەچێتە خانەی کرداری پادشاو دەستەڵاتدار چونکە خولگەی ئاسمانی چوار هی(خۆرە).

* ئەگەر خۆی لەئاسمانی پێنجەم دییەوە دەستەڵاتو سەرپەرشتی پۆلیسی پێدەدرێ یاخود پیشەیەك کەوا دەدرێتە پاڵ هەسارەی (مەریخ) چونکە خولگەی ئاسمانی پێنج هی (مەریخ)ە.
* ئەگەر خۆی لەئاسمانی شەشدا دییەوە خێری دەستگیر دەبێت لەکڕینو فرۆشتندا ، چونکە خولگەی ئاسمانی شەش هی هەسارەی (موشتەر)ییە.
* ئەگەر خۆی لەئاسمانی حەوتەم دییەوە زەویو زارو کشتوکاڵی دەستگیر دەبێت لەگەڵ پلەوپایە لەسوپادا چونکە خولگەی ئاسمانی حەوتەم هی (زوحەل)ە.
* ئەگەر خاوەنی ئەوخەوە شایستەی ئەو پلەوپایانەبوو لێکدانەوەکەی بۆ سەرۆك یان جێگیر یاخود هاوشێوو هاو ناویەتی.
* ئەگەر خۆی لەسەروو حەوت چینەی ئاسمانەوە بینی ئەوە پلەوپایەی مەزنی دەستگیر دەبێت بەلاّم تیادەچێت.
* ئەگەر بینی ئاسمان سەوز هەلگەڕاوە بەلگەیە لەسەر زۆری کشتوکاڵ لەوساڵەدا.
* ئەگەر بینی ئاسمان بوە بەئاسن باراندەبارێت.
* ئەگەر بینی لەئاسمانەوە پیسایی دەکات بێباوەڕدەبێت ، ئەگەر ئاسمان شەقیبردو ریش سپییەکی لێهاتە دەرەوە وشکیو بێفەڕی ئەو زەوییەیە.
* ئەگەر لاوێکی لێهاتە دەرەوە دوژمنێکە بەدەردەکەوێتو خراپە دەگەیەنێت بەخەڵکی ئەو شوێنەو دژایەتیو ئاژاوە دروستدەکات لەنێوانیاندا.
* ئەگەر مەڕی لێهاتەدەرەوە دەستکەوتە.
* ئەگەر حوشتری لێهاتەدەرەوە بارانیان بۆدەبارێو لافاو هەڵدەستێ.
* ئەگەر درندەیەکی لێهاتدەرەوە بەزوڵمو ستەم تاقیدەکرێتەوە لەلایەن دەستەلاّتدارێکی ستەمکارەوە.
* ئەگەر ئاسمان بوو بەیەك پارچەی یەککگرتوو باران نابارێ بۆیان ، ئەگەر هەڵوەشا باران زۆر دەبارێ.
* ئەگەر بینی ئاسمانی لەکیسچوو کارێکی مەزن ئەنجام دەدات بەلاّم بۆی بەدینایەت.
* تەماشاکردنی ئاسمان روانینە بۆ یەکێك لەفەرمانڕەواو دەستەلاّتدارانی دنیا ، ئەگەر تەماشای لای رۆژهەلاّتیکرد سەفەرە ، دەگونجێت دەستەلاّتێکی مەزن بەدەستبهێنێت.
* ئەگەر بینی ئاسمانی دزیو لە کوپەیەکدا شاردیەوە، ئەوە قورئانێك دەدزێو دەیدات بەژنێك.
* ئەگەر بینی سەردەکەوێت بەئاسماندا بەبێ ناڕەحەتی ئەوە دەستەلاّتو

نیعمەت بەدەستدەهێنێتو دڵنیادەبێت لەفروفێڵی دوژمن.

*ئەگەر بینی بەددانەکانی قەپیکردوە بەئاسماندا بەلاو نەهامەتیەك روودەکاتە نەفسی یاخود کەمو کورِی لەماڵو ساماندا دروستدەبیو خوازیاری شتێکدەبێت دەستی پێناگات.

*ئەگەر چوە نێو ئاسمان بەلام لێی ناهاتە دەرەوە ئەوە دەمرێت یاخود نزیکدەبێتەوە لەمردن.

*ئەگەر بینی لەئاسماندا خولدەخوات پاشان دادەبەزێ ئەوە فێری زانستی ئەستێرەناسیو زانستی نادیار دەبێتو لەنێو خەڵکیدا باسدەکرێ.

*ئەگەر بینی پاڵیدایەوە پێوەی ئەوە پلەوپایەو سەرکردایەتی بەسەر نەیارو دوژمنانیدا بەدەستدەهێنێت.

*دەگێرنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: سێکەسم بینی نەمدەناسین ، یەکێکیان بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان ، پاشان ئەویتر لەنێوان ئاسمانو زەویدا بەندکرا ، ئەوی دیکەش بەرووداکەوتو کرِنووشی برد (ئیبن سیرین)یش دەڵێت: ئەوەی بینی بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان ئەمانەتو ئەسپەردەیە لەنێوان خەڵکیدا هەڵدەگیرێو نامێنێ، ئەوەشی زیندانیو بەندەکرێ لەنێوان ئاسمانو زەویدا سۆزو بەزەییو رەحم دەبچرِێ، ئەوەشی کرِنووشدەبات نیشانەکانی کۆتایی دنیا دادێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەئاسمانەوە دابەزی رووبەزەوی نەخۆشیەکی سەختو توند لێیدەداو مەترسیەکی گەورە رووی تێدەکاتو لەلێواری مردن نزیکدەبێتەوە پاشان قوتاردەبێ.

*ئەگەر بینی دەستی لەئاسماندایە کارێکی مەزنو گەورە دەستپێدەکات بەلام بۆی تەواو ناکرێ.

*ئەگەر بینی بەرزبوەوە هەتا لێی نزیکبوەوە بەبێ ئەوەی بەدەستی بهێنێت ئەوە خاوەن ئاین یاخود دنیایەو پلەوپایەی بەرزی تێدا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر یەکێك لەمیرو فەرمانرِەوایان تەماشای ئاسمانیکرد بەلای رۆژهەلاتو رۆژئاوادا دوای ئەوە سەفەردەکات، دەگونجێت دەستەلاتێکی گەورەش بەدەستبهێنێت.

*ئەگەر بینی ئاسمان ئاوەلابوو ئەوە خۆشیو شادیو خێرو نیعمەتی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بەرێکی سەرکەوت بەرەو ئاسمان ئەوە زەرەرو کەمی روودەکاتە لەشو لارو ماڵوسامانی.

*ئەگەر خۆی لەئاسماندا دییەوەو نەیزانی کەی سەرکەوتوە بۆ ئاسمان ئەوە دەچێتە بەهەشتەوە - پشت بەخودا-.

*ئەگەر بینی بینایەکی هەیە لەئاسماندا لەبینای خەڵکیترو ئەوانەی

زەوی ناچێت ئەوە بەناڕەزایی لەدنیا دەردەچێ.

*ئەگەر بینایەکی دی لەنێوان زەوی‌و ئاسمان ئەگەر لەوەبوو کەوا رقی لەناوەڕۆکی دەبوەوە خراپەیە لەئایندا وەگەرنا ڕێزو شکۆیە لەئاین‌و دنیادا.

*ئەگەر بینی دەرگایەکی ئاسمانی بۆ ئاوەلاکرا بۆ خۆی‌و سەرجەم خەڵکی دەرووی خێرە.

*ئەگەر بینی لەئاسمان کەوتەخوارەوە ئەگەر دەستەڵاتداربوو ئەوا پۆستی دەستەڵاتی لێدەکرێتەوەو کاروباری بۆ بەجێنایەت.

*ئەگەر هەڵۆیەك یا بازێکی بینی فڕی روو بەئاسمان‌و نەکەوتەخوارەوە خێری دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بینی بەپەتێك لەئاسمانەوە هەڵواسراوە دەستەڵاتی لەئایندا دەستدەکەوێ بەئەندازەی دوورکەوتنەوەی لەزەوی.

*ئەگەر بینی پەتەکە بچڕا دەستەڵاتەکەی بەسەردەچێت.

*ئەگەر چرایەکی لەئاسمان ببینی دەدرەوشێتەوە کوژایەوە خۆر دەگیرێ.

*ئەگەر بینی بەدیارچاوی خۆیەوە ئاسمان بینادەکرێ گەواهی‌و شەهادەی درۆ دەدات بەپێی ئایەتی: ﴿مَا أَشْهَدتُّهُمْ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ (الکهف : ٥١).

*ئەگەر بینی لەئاسمانەوە پیسایدەکات گوناهێکی گەورە ئەنجامدەدات، ئەگەر سەری دانەواندبوو لەکاتی کەوتنیدا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.

*دەگونجێت ئاگاداریش بێت بۆئەوەی کەوتوەتە نێو گوناهوتاوان‌و، بەڵگەبێت لەسەر بشێوی نەخۆش دوای پشوودانی‌و پەشیمانبوونەوەی تەوبەکارو گەڕانەوەی یان بەرزبوونەوەی کەسانی نزم‌و سووك بەسەرکەسانی بەرزو باڵا لەخانەوادەی خۆی.

*ئەگەر بینی ئاسمان ڕووناکی لێهاتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەر ڕێنومایی خەڵکی ئەو شوێنە، ئەگەر تاریکایی لێهاتەدەرەوە بەڵگەیە لەسەر وێڵی‌و سەرگەردانیان.

*ئەگەر قامچییەکی بینی لەئاسمان هاتە خوارەوە خەڵکی تووشی بەڵاو نەهامەتی دەبن بەهۆی ئەو گوناهانەوە کەئەنجامیانداوە.

*بینینی ئاسمانەکان بەڵگەیە لەسەردەرخستنی ڕاستی بۆ خاوەن هیمەتی بەرزو گرنگیدان بەکاروباری پاشەڕۆژ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر سەفەر بۆ شارەگەورەکان‌و بازرگانیکردن بەشتومەکی دەگمەن‌و سوودهێنەرەوە لەدەریاو رووبارەکاندا.

*دەگونجێت ڕۆچوون بەنێو ئاسمانداو بڕینی بەڵگەبێت لەسەر خراپی بیروباوەڕو درۆکردن یاخود حەقبێژی.

*بینینی ئاسمان بەڵگەیە لەسەر:

+شارو قەلاّ.

+ماڵو لانەو هاوسەرو کوڕو دایكو مامۆستا.

+ئەو شوێنانەی خوازیاری سوودەلێوەیو دەترسێت لەمەترسیەکانی.

+سوێند بۆ یەکێك لەخەودا ببینێ بەپێی ئایەتی: ﴿والسَمَاءِ ذَاتِ الحُبُكِ﴾ (الذاريات: ٧)هەروەها ئایەتی: ﴿والسَمَاءِ والطَارِقِ﴾ (الطارق: ١).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ساختمانو بینایەکی سەیر.

*دەگونجێت دەرکەوتنی ئاسمان بەڵگەبێت لەسەر هەوڵدان لەرزقو ڕۆزیداو ئاسانکردنی ئەوەی خوازیاریەتیو بەجێهێنانی بەڵێنو پەیمان.

*دەگونجێت ئاسمان بەڵگەبێت لەسەر دەریاو دروستکراوانی پەروەردگار.

*بینینی ئاسمان بۆ کشتیاران بەڵگەیە لەسەر کشتوکاڵو بەروبووم.

*ئاسمان بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بەسەرەوەیە لەکڵاوو خونەو..

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مەرگ بۆ یەکێك لەئاسمان بێتەخوارەوە ئەگەر پیایدا هەڵزنا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر بەرزیو بڵندی.

*ئەگەر ئاسمانی بینی شەقیبرد بەڵگەیە لەسەر بیدعەو وێڵیو سەرگەردانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج)و دابەزین لەئاسمانەوە بۆ سەرزەوی بەڵگەبێت لەسەر ئاشتەوایی لەگەڵ دژومناندا.

*ئەوەی لەئاسمانەوە دادەبەزێ بەخێردادەنرێ وەك نانو جۆو هەنگوینو ڕۆنو خەبینەر خێری پێدەگاتو رزقو ڕۆزییەکی باش بەدەستدەهێنێت ئەوەشی مارو دوپشكو شتەخراپەکانی بۆ دابەزی ئەوە خەمو پەژارەو بەلاّو نەهامەتی ڕوو دەکاتە نەفسی لەگەڵ بەلاّو نەهامەتی ماددی.

*ئەگەر ئاسمان ئەو شتانەی دەرخست کەوا خێرداره ئەوە بەڵگەیە لەسەر گرانی نرخو لەدەستدانی کەسانی ساڵحو باشو مەرگی تێکۆشەران ، ئەگەر شتی خراپیدەرکرد ئەوە بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی بێباوەڕان یاخود کۆتایی هاتنی زوڵمو ستەم.

*دەگونجێت چوونە نێو ئاسمان لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر چوونە نێو کۆشکی گەورە پیاوو ناودارانو ئەگەر شتێکی لێوەرگرت بەڵگەیە لەسەر سیخوڕیو خۆداگرتن ، بەسەرپێچییەوە چوە نێوی دەمرێت ، ئەگەر بێباوەڕبوو ئەوە ڕێنومایی دەکرێت، ئەگەر داواکارییەکی لەسەربوو لەشوێنێك وندەبێت کەوا کەس پێی ناگات، ئەگەر نەخۆشیشبوو کۆچی دوایی دەکات یاخود دەگونجێت سەفەربکات بۆ شوێنێکی دوور.

*ئەگەر خزمەتگوزارانی دیاریدەکرد خزمەتی دەستەڵاتداران دەکاتو زاڵدەبێت بەسەریانا.

*دەگونجێت ئاسمان بەڵگەبێت لەسەر زیندانو دەرهاتن لێوەی بەڵگەبێت لەسەر بەرزی ئیرادەو هیمەت.

ئاسن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خوای گەورە دەربارەی ئاسن دەفەرموێت: ﴿وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ﴾ (الحديد : ٢٥) ئاسن ماڵو هێزو شکۆمەندییە ؛ خواردنی ئاسن لەگەڵ ناندا چاودێریو ئارامگرتنە لەپێناوی بژێویدا، زمان هێنانو بردنە بەغەیبەتو باسکردن، هەروەها ئاسن سەرکەوتنو زەفەر پێبردنە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (جەعفەری صادق) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لەخەودابینیم وەك ئەوەی پەروەردگارم، ئاسنم پێبدات لەگەڵیا سرکەی دەرخواردام، ئەویش پێی وت: تۆ کوڕەکەت فێری پیشەکەی (داود) (سەلامی خوای لێبێت) دەکەیت.

(نابلسی)دەڵێت: ئاسن لەخەودا ماڵو هێزە بۆ یەکێك ببینێ لەدەستیدایەو شکۆمەندییە دوای لاوازی ئەگەر بیگرێت بەدەستەوە یان تەماشای بکات.

*ئەگەربینی ئاسن دەخوات سەرکەوتوودەبێت بەچەشنو شێوەی خۆی.

*ئەگەر ئاسنی لەگەڵ ناندا دەخوارد چاودێری دەکاتو ئارام دەگرێت بەهۆی سەختی بژێویو ڕزقو ڕۆزییەوە، ئەگەر بەددانەکانی گازی لێگرت باسکردنو غەیبەتو زینایە.

*ئەگەربینی ئاسنێکی زۆر لەگەڵ قوڕقوشمو زێڕ بەدەست دەهێنێت خێروخۆشی ژیانی دنیای دەستدەکەوێت لەگەڵ هێزو دەستەلا بەسەر ئەو ژنەدا کەدەیەوێت.

*ئەگەربینی ئاسنو مس لەبۆتەو قاڵب دەدات ئەوە کاروکردارێك ئەنجام دەدات تواناو دەستەڵاتی بەسەریا دەشکێ.

*ئەگەر بینی ئاسن دەتوێنێتەوە دەکەوێتە بەر زوبانی خەڵکیو غەیبەتو باسیدەکەن.

*ئەوەی لەئاسن دروستدەکرێت سوودو قازانجو هێزە بۆ مرۆڤ لەپاچو

شتیتری بەسوود بۆ مرۆڤ ، ئەوەی چاکە یان خراپەی تێدابێت ئەوا دەگەڕێتەوە بۆ لێکدانەوەو راڤەکردنی.
*ئەگەر لەخەودا ببینێت بوە بەخاوەنی ئاسن رزق و رۆزی بەماندوێتی دەستدەکەوێت.
ئاسنگەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئاسنگەر فەرمانڕەواو پادشایەکی بەسام و هەیبەتە بەئەندازەی هێزو لێزانین و شارەزایی لەکاروبارەکانیدا.
*بەڵگەیە لەسەر پێویستی بوونی خەڵکی پێی گەرچی دەزگای ئاسنگەریش لەژێر دەستدایە.
*دەزگای ئاسنگەریی پادشاو فەرمانڕەوایەو ئاسنیش سەرو هێزێتی.
*ئەگەربینی بوە بەئاسنگەو لەئاسن ئەوەی دەیەوێت دروستیدەکات موڵك و دەستەلاتی مەزن بەدەستدەهێنێت بەپێی چیرۆکی (داود) - سەلامی خوای لێبێت - ﴿وَأَلَنَّا لَهُ الْحَدِيدَ﴾.
*دەگونجێت ئاسنگەر بەڵگەبێت لەسەر هاوەڵایەتی سەربازان بۆجەنگ، چونکە ئاگر جەنگەو چەکەکەشی لەئاسن دروستکراوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیاوخراپ کەوا رەفتارو کرداری دۆزەخیەکان ئەنجام دەدات، چونکە پێغەمبەر (ﷺ) هاوڕێی خراپی بەئاسنگەر ناوزەدکردوەو ئەگەر مەردوم نەسووتێنێ بەئاگر پریشکی ئاگرەکەی بەردەکەوێ.

*ئەگەر لەخەودا گوترا: فلانەکەس پارەیداوە بە ئاسنگەر یان کاروبارەکانی دەباتە بەردەستی لەگەڵ پیاوێکدا دادەنیشێت کەوامیچ خێرێکی تێدا نییە.
*ئەگەربینی بوە بەئاسنگەر ئەوە لەسەر ئەو باروتەرزە پێدەگات.
(نابلسی)دەڵێت: ئاسنگەر فریشتەی روحکێشانە، ئاسنیش هێزو رەقی و زبرییەتی بەپێی ئایەتی: ﴿وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ﴾(الحدید:٢٥). سوودیش شتومەك و قاپ و قاچاغە كەوا مرۆڤ سوودی لێوەردەگرێت ، سزاش نەرمبوونی ئاسنە لەدەستداو دروستکردنی ئەوەی دەیەوێت لەپاچ و شمشێرو چەقۆو شتیتر.
*ئەگەربینی بوە بەئاسنگەرو ئاسنی بۆ نەرمبوەو ئامرازو ئامێری لێدروستدەکات ئەگەر لەوانەبوو کەوا شایستەی دەستەلاتبوو دەستەلات و فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت و بەشان و باڵی باوباپیریدا هەڵدەدەن.
*ئاسنگەری نادیار فەرمانڕەوایەکی مەزنە یان دەبێت بەخاوەنی شتێك بەئەندازەی هێزو توانا شکانی بەسەر ئاسندا.
*بینینی ئاسن بەڵگەیەلەسەر:
+غەم و پەژارەو نەهێشتنی هەڵس وکەوت بەشتێکەوە.

+ئاسانبوونی کارو باری قورس.

+ئــــەوەی بـــــەئاگر دەژی وەك چێشتلێنەرو نانەواو هاوچەشنەکانیان.

*ئــەوەی بــچێتە ژوورەوە بــۆلای ئاسـنگەرێك و لای دابنیـشێت ئەگــەر نـەخۆش یامردووبێـت دەچێت بـەرەو ئـاگر بەتایبـەت ئەگـەر رووی رەشبوو بەرەو زیندان بەرێکرا.

ئاش: (نابلسی) دەڵێـت: ئـەو ئاشـەی دانەوێلـەی تێـدا دەهاڕدرێت بەڵگەیـە لەسەر:

+لانـەی زانیـاری کـەوا حـەق و ناحـەقی تێدا جیادەکرێتەوە.

+لانەی داد.

+رزق و رۆزی.

+هاوسەر.

+غەم و پـەژارەو سینە تـەنگی و سـەر شکان.

+ئاودێر.

*ئەگـەر ئـەو ئاشـە مرۆڤـی دەهـاڕی بەڵگەیە لەسەر فیتنەو بەهەدەرچوونی دوژ.

*ئەگـەر لەخـەودا شـتێکی هـاڕی کەنەدەخورا بەڵگەیە لەسەر نـەبوونی و نرخگرانی.

*ئەگەر ئاردەکەی زۆربوو گەنجینەکانی پرکـرد بەڵگەیـە لەسـەر رزق و رۆزی و نـەفس و نماو بلاوبوونـەوەی چارەسـەر لەنەخۆشی.

*ئاشـی تـووتڕلەو قـەوزەو تـەرمۆس و خەنەو هاوچەشنەکانی بەڵگەیـە لەسەر پاکبوونـەوەو رەوانـدنـەوەی نەخۆشـی و بەسەرچــوونی غــەم و پـــەژارەو قەرزدانەوە.

*بەڵگەیـە لەسـەر بـژێوی خـاوەن و فرۆشـگاکەی یوشتەوەی لای ئـەودەکرێ یــان هەرکەسـێك خزمــەتی بکــات و خواردنی بۆ دروستبکات و هاوسەرگیری لەگەڵ ئەنجام بدات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر سـەفەر بەهۆی خوولانەوەو گەڕانی.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر نەخۆشـی و جـەنگ بـەهۆی خراپـی و نادیاریلەوە، چونکە بوێژو عەرەبەکان بەوە گوزارشتی لێدەکەن.

*ئەگــەر ئاشـێك بکـڕێ ژنـدەهێنێ بەمـەرجێ رەبەن بێـت، یـان کـچەکەی دەدات بەشوویـان ژن بـۆ کوڕەکـەی دەهێنێت یاخود خزمـەتکارێك دەگرێ یــا ســەفەردەکات ئەگــەر لەوانــەبێت کەسەفەردەکەن.

*ئەگــــــەر هـــــەژاربوو ســــــوودی لێوەرگرێ چونکە ئـاش بۆیـەکێك پێویـسـتە شـتیکی هــەبێت بیــەوێ بیهارێت.

*ئەگەرئاشی دانـا هـەتا خـەڵکی ورد بکــات لەســەر ئاوودەریــا فرۆشـگاو دوکانێك دەکاتـەوە ، ئەگـەر فرۆشگاو دوکــــانی نـــــەبێت و رزق و رۆزی لێیەیـدادەکات، یـاخود بـۆ خـەڵکی رامـدەبێت بەیارمـەتی دەسـتەلاتدارو جێی سوودو قازانجیان پێدەگەیەنێ.

*بۆئەوەی کاری هارینو وردکردن بەدەستاڕ ئەنجامدەدات هاوسەردەگریٚ یان جووتدەبێت، چونکە ئەو دووبەردە وەك هەردوو هاوسەر وایەو چەقەکەی ئامرازی پیاوەو پارێزگارییە، ئەگەر چەقدارنەبوو جوتبوونەکە حەرامدەبیٚو دەگونجێت دووژنکاری سێکسی لەگەڵ یەکدا بکەن، ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو دەگونجێت هەوڵبدات لەنێوان دووهاوسەر یان دوو شەریکدا یاخود سەفەر بکات لەپێناوی پەیداکردنی بژێویدا.

*ئاشی گەورە ئەگەر لەناوەڕاستی شاردا بینرا یان لەنێو مزگەوتەکانداو ئەو ولاّتە ولاّتی شەڕبوو شەڕی تیا بەرپادەبێت بەتایبەت ئەگەر ئاگرو بەردی هاڕی.

*هەندێکدەڵێن: ئاش لەسەر ئاو پیاوێکە لەسەر دەستی ئەودا ماڵو دارایی زۆر دێت بۆ بەجێهێنانی کاروباری ئەوەی رووی تێدەکات.

*ئەگەر ئاشێکی بینی دەسووڕێتەوە بەئەندازەی هاڕاوەکەی خێری پێدەگات.

*دەگونجێت ئاش ئەگەر بگەڕیٚو بسووڕێتەوە سەفەربێت، ئەگەر بەبیٚ گەنم سووڕایەوە هیلاکیو ماندبوونە.

*ئەگەر ئاش بەلاریی سووڕایەوە ئەوە خواردن گراندەبێت.

*دەستاڕ دووپیاوی شەریکی دڵڕەقن کەسێکیان بۆ پەیدا نابێت چاکیان بکاتەوە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك ئاشێکی بینی دەگەڕاو دەسووڕایەوە بەبیٚ ئاو ، ئەم خەوەی بۆ راڤەکارێك گێڕایەوە ئەویش وتی: چارەنووسو ئەجەلت نزیکە.

*ئاشی با شەڕو ئاژاوەو نەمانە.

*شکانی ئاش لەلێکدانەوەدا جیاوازی هەیە لەبارەیەوەو هەندێکدەڵێن: قوتاربوونی خاوەنەکەیەتی لەغەمو پەژارە یان بەڵگەیە لەسەر مەرگی خاوەنەکەی.

*ئەگەر بینی ئاشێکی هەیەو کاردەکات خێری دەستگیردەبێت لەرەنجو ماندوبوونی کەسێکیترەوە.

*ئاش بەڵگەیە لەسەر جەنگ بەپێی گوتەی عەرەب کەدەڵێن: ئاشی جەنگ...

(نابلسی) دەڵێت: ئاش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرووکردنەوە لەخەوبینەر یان دەوڵەمەندبوون دوای هەژاریو نەداری.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ژن بۆ کەسێکی رەبەنو خزمەتکار.

*بینینی ئاشێك کەدەسووڕێتەوە بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو سەرکەوتنو ناکۆکی، ئەگەر نانو گۆشتو هەنگوینی هاڕی بەڵگەیە لەسەر خراپی خاوەنەکەیو رووپاماییو بەدییان.

*ئەگەر گەنمی تیاهاڕی یاخود جۆ یا هەر شتێکی بەسوود بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کارو بارەکانیان و رزق و رۆزی و چاکبوونەوەیان لەنەخۆشی و نوێکردنەوەی ئەوەی هەڵدەستێ بەپاراستنی بەرژەوەندیان.
*ئەگەر بینی ئاشێکی هەیە دەسووڕێتەوە بەدۆلاب ئەوە رزق و رۆزییەکی بێشومارە بۆ یەکێك ببینێ.
*ئەگەر ئاشێکی بینی دەسووڕێتەوە بەبێ هاڕین سەفەرە.
*ئەگەر ئاش بەبێ هۆ سووڕایەوە نزیکبوونەوەی ئەجەل و چارەنووسی خەوبینەرە.
*دەستاڕ هەردوو پیاوی شەریکی خراپ و بەدی یەکدین.
*ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو قوتاردەبێ.
*ئەگەر بینی ئاشێکی هەیە خواردن دەهاڕێ بەئاوێکی لەبەر رۆیشتوو یان بەبێ ئاو بژێوی لەماندبوونی کەسێکیترەوەیە و ئەندازەو هێزی ئەو بژێوییە بەئەندازەی هێزی ئاشەکەو سووڕانەوەیەتی لەگەڵ باشی شوێنەکەی.
*ئەگەر بینی بەردی ئاشەکە شکا ئەوە خاوەنی ئاشەکە دەمرێت ، ئەگەر بینی ئاشەکە لەکاردایە ترس و بیم رووی تێدەکات.
*ئاش بەڵگەیە لەسەر ترس و بیم.

*ئەگەر ئاشێك بکڕێ هاوسەردەگرێ ، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ یان کچەکەی دەدات بەشوو یاخود ژن بۆ کوڕەکەی دەهێنێت ، یاخود خزمەتکار بەکرێدەگرێ یان سەفەردەکات ئەگەر سەفەر کاربێت.
*هاڕینی زافەران بەڵگەیە لەسەر خۆشی و شادی و باشی حاڵ وبارو گوتەو نەوازشی باش.
*ئەگەر ئاش بەڵگەبێت لەسەر ژن و پیاو ئەوە بەڵگەیەلەسەر دڵئارامی و ویقار.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشکەوتن بەنەخۆشی زەردوویی.
*ئاشی ئاوو با منداڵی فەرمانڕەوا یان جێگرەکانیەتی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاسانکردنی کاروبارو کەشتی بەرێکەوتن و بارینی باران.
*دەستاڕ بەڵگەیەلەسەر:
+پشوو.
+دەرووی خێر.
+شەڕوئاژاوەو ژن و کچ.
+رزق و بژێوی.
*ئەگەر هەموو پێداویستیەکانی تەواوبوو بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی کاروبارو سەفەر بەخێرایی.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر ژنی زۆرخۆری شەڕەنگێز کەوا سەرسامە بەخۆی.

ئاشتبوونەوە (ئاشتەوایی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاشتەوایی بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی خێروچاکە بەپێی ئایەتی: ﴿والصلح خير﴾ بانگەشەکردن بۆ ئاشتی بانگەشەیە بۆ چاکی و ڕێنومایی، ڕێگرتن لەئاشتی بەڵگەیە لەسەرنەوەی هاوەڵەکەی ڕێگری خێرە.

* ئاشتبوونەوە بەڵگەیە لەسەر سەلامەتی چونکە یەکێك لەماناکانی ئاشتییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەپەرەکانییە، ئەگەربینی لەگەڵ نەیارەکەی ئاشتبووەوە ئەوا ناکۆکی لەگەڵ بەرپا دەکات.

* ئەگەربینی دوو پیاو یەکێکیان سەد درهەمی لای ئەوی تریانەو قەرزار قسەیکرد بەرانبەر خاوەن پارە قەرزار دڵنەرمو بەسۆز دەبێت و خێرو چاکە بەدەست دەهێنێ بەپێی ئایەتی: ﴿والصلح خير﴾(النسا:١٢٨).

* ئەگەربینی پیاوێکی بەناوبانگ یاخود پیاوێکی نەناسیار بانگدەکات بۆ ئاشتەوایی بەبێ قەرزدانەوە ئەوە بانگیدەکات بۆ ڕێنومایی.

* ئەگەر ئاشتەوایی لەسەر کوشتنی کەسێك یاخود خواردنەوەی مەیبوو بەڵگەیە لەسەر خراپی و دژایەتی نێوان خەڵکی.

* ئەگەربینی نەیارێك بانگدەکات بۆ ئاشتەوایی بەبێئەوەی قەرزەکەی بداتەوە وێڵ و سەرگەردانێك بانگدەکات بۆ ڕێنومایی.

* بەستنی ئاشتەوایی لەگەڵ نەیاردا لەسەر نیوەی ماڵ بەدەستهێنانی خێرەو ئاشتبوونەوەی دوو لایەنی ناکۆك لەجەنگدا بەڵگەی دڵنیاییە لەترس و بیم و گەڕانی ڕزق و ڕۆزییە یاخود قورسی و گرانی دەستنیشانکردن یا هاوسەرگیری یا شەریکایەتی یان ڕێککەوتن لەسەر کڕین و فرۆشتن، ئەگەر دوولایەنی جیاواز ڕێککەوتن لەسەر ئاشتەوایی ئەوا بەڵگەی دەرکەوتن و سەرهەڵدانی فتنەو بیدعەیە.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی و ترس و بیم پشوودانە دوای ماندوبوون و چاکبوونەوەی نەخۆشەو بواردانی ئەجەل و چارەنووسە.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج و ڕزق و ڕۆزی و بژێوی گەڕانەو هاوسەرداری و ڕووکردنە بیناسازی و نوێژو کاری چاکە.

ئاشەوان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: فرۆشەری گەنم و جۆ وەك ئاشەوان وایە پیاوێکە سەرقاڵە بەخۆی و دنیاوە. ئەگەر پیاوێکی ئاشەوانی بینی ئەوە باپیرەی ئەوپیاوەیە.

*خەوەکەی بەڵگەیە لەسەرئەوەی رزق و رۆزیەکەی لەلای هاوڕێکەیەوە بۆ دێت.

*ئەگەر لاوێکی بینی ئاشەوانبوو ئەوا رزق و رۆزی بەیارمەتی دوژمنەکەی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی بوە بەئاشەوان و خواردنەکەی دەهاڕێ بەئەندازەی خۆی خۆی بژێویەکەی بەئەندازەی پێویستی خۆیەتی ، ئەگەر لەسەرو پێداویستی خۆیەوە خواردنی هاڕی بژێویەکەی بەو چەشنەیە.

*ئەگەر بینی بوە بەئاشەوان بژێوی بۆ خۆی و خانەوادەکەی پەیدادەکات.

(نابلسی) دەڵێت: ئاشەوان پیاوێکە خەڵکی هاندەدات لەسەر بژێوی.

*بینینی ئاشەوان بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارەو خەرجی و سوودی ئەوبەرپرسەی کاری قورس وگران لەسەردەستی بەجێدێت.

*بینینی هاڕینی زافەران بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی و بڵاوکردنەوەی نهێنی، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+کاری شادی و خۆشی هێنەر.

+خوێندنی زانیاری و دووبارەکردنەوەی.

*ئەگەر ژنێك بینی زافەران دەهاڕێ ئەوە کاری سێکسی لەگەڵ ژنێکی وەك خۆیدادەکات.

*هاڕینی گەنم بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەم و پەژارەو داهاتنی دەروو و هاڕینی توتڕکیش بەوچەشنەیە.

ئاگاداربوون ـ زانین: (نابلسی) دەڵێت: ئاگاداربوونی مرۆڤ لەخەودا بەڕووداوێکی نهێنی و نادیار بەڵگەیە لەسەر زانستێکی نادیار یان پیشەیەکی بەڕێزو سوودمەند، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاگاداربوون و شارەزایی لەنهێنیەك لەنهێنیەکانی پەروەردگار کەوا لەگەنجینە یاخود کانزایەکدا خۆی ببینێتەوە.

ئاگاداری (وریایی): (نابلسی)دەڵێت: ئاگاداری لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی و لادان لەحەق و راستی یان لەبیرچوونەوەی قورئان یاخود بەشێك لەقورئان.

ئاگر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئاگر بەڵگەیە لەسەر دەستەلآت لەگەڵ سوودو زیانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دۆزەخ و سزای خوایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گوناهو تاوان و حەرام و ئەوەی دەبێتە هۆی ئەوەی لێی نزیکببێتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێنومایی و ئیسلام و زانیاری و قورئان لەبەرئەوەی بەهۆیەوە رێنومایی دەکرێت لەتاریکاییداو خوداوەند

لەبارەی (موسی)ەوە دەفەرموێت: ﴿أَوْ أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى﴾(طه: ١٠).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزق و رۆزی و سوود و قازانجی دەوڵەمەندی چونکە بەهۆیەوە چاکی بژێوی موسافیرو جێنشینی سیاری دەکرێت هەروەك پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكِرَةً وَمَتَاعًا لِلْمُقْوِينَ﴾ (الواقعة: ٧٣).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جنۆکە چونکە لەئاگر دروستکراون.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شمشێرو فتنە ئەگەر دەنگو ناڵەو دوکەڵی هەبوو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سزای دەستەڵاتدار چونکە سزای خواییەو دەستەڵاتداری هەردوو دنیایە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیو ئاوڵەو رشانەوە ، ئەگەر بڵێسەی هەبوو لەگەڵ دوکەڵدا ئەوە فتنەو چەوسانەوە لەو شوێنەدا بڵاودەبێتەوە بەتایبەت ئەگەر لەشوێنی دەوڵەمەندەکانبوو زیانێکە دەستەڵاتدار دەیدات بەسەر خەڵکیدا.

*ئەگەر پشکۆبوو نەخۆشیو ئاوڵەو بەلاو پەتایە بەتایبەت ئەگەر هەموو خەڵکی گرتەوە.

*ئەگەر ئاگر دابەزییە سەرکێڵگەو شوێنی کشتوکاڵو روەك ئەوە گرەیە روەك دەسوتێنێ یان کوللەیە.

*ئەگەر ئاگرێکی لەرێگەیەکی هاتوچۆدا کردەوە هەتا خەڵکی بەرچاو رۆشن بن زانیاریو رێنومایییە بڵاویدەکاتەوە، ئەگەر شایستەبێت، وەگەرنا دەستەڵاتو هاوەڵایەتیو سوودە خەڵکی وەریدەگرن.

*ئەگەر ئاگرەکە لەسەر رێگەنەبوو یان هەر کەسێك بەلایدا دەرۆیی دەیسووتاند یاخود بڵێسەی بەردەکەوت یان دوکەڵەکەی دەچوو بەسەریا ئەوە بیدعەیەکە دروستیدەکات یاخود دەستەڵاتدارێکی ستەمکارە، بەلآم ئەگەر ئاگرێکی مەزنبوو لەئاگری دنیا نەدەچوو بۆیە داگیرسابوو هەتا زۆرترین دوژمنانی تێفڕێ بدات ئەوانیش بیانەوێت زیانی پێبگەیەنن ئەوە زاڵدەبێت بەسەریانداو خۆئەگەر خستیانە نێوی وەك (ئیبراهیم) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ قوتاردەبێ، سەرجەم ئەوانەی ئەوکارەیان لەگەڵ ئەنجامدا دوژمنەکانی بوون یاخود ئەوەی کارەکەی لەگەڵ ئەنجامدا پیاو چاکێکبوو.

*ئەگەربینی هەڕەشەی لێدەکات یاخود ئەوانەی ئاگرەکەیان هەڵگیرساند هەڕەشەیان لێکرد بالەخوا بترسێ و دەستبەرداری ئەوکارانەبێت کەلەسەریەتی چونکە ئەو خەونە وەك ئاگادارییەك وایە.

*ئەگەر تەنوورو فرنی بینی لەگەڵ ئەو شوێنانەی ئاگری تێدا دەکرێتەوە سوودو قازانجو دەوڵەمەندییە بەدەستی دەهێنێت بەتایبەت ئەگەر بزێوی لەسەر ئاگربوو.

*ئەگەربینی ئاگرێکە دامرکاوەتەوە یان کوژاوەتەوەو بوە بەخۆڵەمێش یان ئاو کوژاندویەتیەوە هەژاردەکەوێتو لەکاروپیشەکەی دەوەستێ، ئەگەر کەسێك دایگیرساند کەوا بزێوی لەسەر ئاگرنەبوو بەلام بۆ گەرمکردنەوەی خواردن یان چێشتلێنان دایگیرساند ئەوا ماڵو سامان بەخزمەتکاری دەستەلات دەستدەکەوێ یاخود بەدەستەلاتو یارمەتیان ، وەگەرنا قسەی شەڕوئاژاوەوخراپەیە.

*ئەگەربینی ئاگر بەربوو لەخواردن یان زەیت یاخود لەشتێکی فرۆشراو ئەوە گراندەبێتو دەگونجێت دەستەلاتدار داوای بکاتو خەڵکی ماڵو سامانەکەی ببەن.

*ئەگەر ئاگری خوارد ئەوە ماڵێکی حەرامو رزقو رۆزییەکی پیسو گەندەڵە، دەگونجێت ماڵی هەتیوبێت هەروەك لەقورئاندا باسکراوە.

*ئەگەر ئاگری لەکوپەیەکدا بینی دەدوێت یان لەمەرکانەیەکدا یاخود لەدەفرێکدا ئەوەی دەدرێتە پاڵ ئەو دەفرە تووشی پەرکەمدەبێ بەهۆی دەست لێوەشانی جنۆکەوە دواتر زوبانی دێتەگۆ.

*هەندێکدەڵێن: ئاگر جەنگە، ئەگەر گڕوبڵێسەو دەنگی هەبێت، ئەگەر ئەو شوێنەی لێی بینرا شوێنی جەنگ نەبوو رشانەوەو ئاوڵە یان مردن لەوشوێنە دەکەوێتەوە.

*(ئەبوعەمری نەخعی) بەپێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: ئاگرێکم بینی کەوتەوەو بوو بەرێگری نێوان منو کوڕەکەم. هەروەها ئاگرەکە پێی دەگوتم: بلێسە بلێسە ، چاوساغو کوێر، نانم بدەنێ هەمووتان تیادەبەم ماڵو منداڵو سامانتان دەبەم. پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی: "ئەوە فیتنەو ئاشوبێکە لەکۆتایی دنیادا دەکەوێتەوەو خەڵکی پێشەوای خۆیان دەکوژن پاشان دەمەقاڵە دەکەن بەدوای یەکدا ئنجا پەنجەکانی لەیەك دوورخستەوەو فەرمووی: خراپەکار وادەزانێ چاکیکردوەو خوێنی باوەڕداران لای حەلاڵتر دەبێ لەخواردنەوەی ئاو.

*ئەگەر ئاگرێکی کردەوە هەتا خۆی پێگەرم بکاتەوە کارێك دەکات هەژاری پێچارەسەربکات، چونکە سەرما هەژارییە.

*لە(ئیبن سیرین)یان پرسی دەربارەی ئەو پیاوەی بەسەری پەنجەیەوە چرایەك ببینێ، ئەویش وتی: ئەوپیاوە کوێر دەبێو هەندێك لەکوڕەکانی دەستی دەگرن.

*ئەگەر ئاگری داگیرساند هەتا گۆشتی پێ ببرژێنێ یان بیکوڵێنێ کەوا غەیبەتی خەڵکی تێدایە. ئەگەر لەگۆشتە برژاوەکەی بەدەستهێنا رزق و رۆزییەکی کەمی بەدەستهێناوە لەگەڵ غەم و پەژارەدا.

*ئەگەر ئاگری داگیرساند هەتا مەنجەڵێکی پێگەرم بکات و خواردنی پێ لێبنێ کارێک ئەنجام دەدات سوودی بژێوی پەیداکاری تێدایە، ئەگەر لەنێو مەنجەڵەکەدا خواردن نەبوو لەپیاوێک دەوروژێ و بەقسە پەلاماری دەدات و ناچاریدەکات لەسەر کارێك.

*ئەو ئاگرەی دەکەوێتەوە لەش و لارو جل وبەرگ دەسووتێنێ زیان و بەڵاو نەهامەتییە رووی تێدەکات.

*ئەگەر پزیسکێ ئاگری وەرگرت ماڵ و سامانێکی حەرام لەدەستەڵاتدارەوە بەدەست دەهێنێ ، ئەگەر بڵسەی ئاگر لێیدا خەڵکی باس و غەیبەتیانکردووە.

*داخکردن بەئاگر برینداركردنەوە بەگوفتاری خراپ، بڵێسە قسەو وشەی خراپە، ئەگەر بڵێسەپەڕی بەسەریا گوێبیستی قسەو گوفتارێکدەبێ کەوا رقی لێدەبێتەوە.

*ئەگەر مەشخەڵێك ئاگری بەدەستی خۆیەوە بینی بوارێکی فراوانی لەلایەن دەستەڵاتدارەوە دەستگیردەبێت. ئەگەر لەنێو خەڵکیدا دایگیرساند دژایەتی و ئاژاوە دەخاتەوە لەنێوانیانداو تووشی خراپەیاندەکات.

*ئەگەر بازرگانێك ئاگری بینی لەبازاڕو فرۆشگاکەی دەکەوێتەوە ئەوە دووڕوویی و بازرگانیەتی، وەگەرنا ئەوەی بەدەستی دەهێنێت حەرامە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا مژدەو ئاگاداری و جەنگ و سزاو دەستەڵات و زیندانی و زەرەرو گوناهو فەرپپیتە.

*ئەگەر ئاگرێکی بینی گڕوبڵێسەی هەبوو داری دەسووتاندو گڤەو ناڵەی هەبوو فتنەیە زانای تێدا لەناودەچێ بەئەندازەی ئاگرەکە.

*ئەگەر ئاگرێکی لەدڵی خۆیدا بینی ئەوە خۆشەویستیەکی زاڵە بۆیەکێك لەخۆشەویستەکەی دوورکەوتبێتەوە.

*ئەگەر دووئاگری بینی و هەریەکێکیان رووبەویتر دەچوو دوو سەربازی دژ بەیەکن، کامیان داری زۆرتربێ ئەوا هێزو توانای زیاترە ئەوەشی رەشەباکەی لەگەڵدابێ سەرکەوتن بۆ ئەوەیانە. ئەوەشی رەش و تاریکتربێ کەس وکارو خانەوادەکەی مەبەستیان پتر پیس و گەندەڵە، خۆ ئەگەر لەرەنگا وەك یەك وابوون و هیچیان نەسووتاند ئەوە دوو فتنەن لەشوێنێکدا دەکەونەوەو ئەوەیان کەئاو لێوەی نزیکترە پتر درە ، ئەوەی ئاوی دەکرێ بەسەرا تیادەچێت ، بەهەمان شێوە ئەگەر بارانباری بەسەر هەر یەکێکیاندتا هەر بەوچەشنەیە.

*هەركات ئاگرەكە دوكەڵی لەگەڵدابێت ئەوا سزاو زەرەری زیاترە.
*ئەگەر ئاگرێكی لەشەوێكی تاریكدا هەڵگیرساند هەتا خەڵكی ڕێ بەدەربكەن زانیاری بەدەستدەهێنیٚ‌و ڕێنموویی خەڵكی پێدەكات، ئەگەر لەسەرەڕێ ئاگری كردەوەو بەبێ بوونی تاریكایی بیدعەو لەخشتەبردنە.
*هەروەها دەڵێن: ئاگر لەڕۆژدا بەڵگەی جەنگو فتنەیەو لەشەویشدا بەڵگەی تەبایی‌و خۆشییە.
*ئەگەربینی ئاگر دەپەرستێ حەز لەجەنگ دەكات‌و دەگونجێت گوێڕایەڵی شەیتان بكات لەسەرپێچیدا.
*ئەگەربینی فەرمانی پێكرا ڕوو بەدۆزەخ بەند دەكرێ.
*ئەگەر چوە نێو ئاگرو هاتە دەرەوە دەچێتە بەهەشت.
*ئەگەربینی ئاگری فرۆشت یان بەهەشتی كڕی حەمامێك دەفرۆشێ، دەگونجێت ئەوە بگەڕێتەوە بۆ كرداری دونیایی لەخێرو شەڕ.
*ئەگەر كەسێكی بینی چوە نێو ئاگرو سزا درا ماڵ‌و سامان زەرە دەكات یاخود گوناهێك ئەنجامدەدات شایستەی ئاگری دۆزەخ دەبێت.
*ئەگەر بەئاشكرا دۆزەخی بینی با ئاگاداری دەستەلأتداربێ.
*ئەگەر چوە نێو ئاگرو سزای چێژت فیتنەو ئاشوب دەكەوێتەوە.

*ئەگەر ئاگرێكی هەڵگیرساوی بینی‌و لەپاڵیا كۆمەڵێك هەبوون فەڕو بەرەكەت بەدەستدەهێنن.
*ئەگەر ئاگرێكی بینی پێی خۆشبوو سروەیەكی خۆشی ڕووی تێدەكات.
*ئەگەر ئاگری تێبەربوو بەلأم نەیسوتاند بەڵێنەكەی بەسەر دەبات.
*ئەگەربینی ئاگر بەشێك دانەوێڵەی سووتاند نرخەكەی بەرزدەبێتەوە.
*ئەگەر ئاگری بینی لەژێر مەنجەڵێكدا هیچ خواردنێكی تێدانەبوو بژێوی پەیداكاری ماڵی لەسەر شتێك تورەدەبێ كەوا سوودی پێناگەیەنێت جگە لەزیان.
*ئاگری سووتێنەر نسكۆو شكستە لەلایەن دەستەلأتدارەوە.
*ئەگەر فەرمانڕەوایەكی بینی ئاگری كردەوە بەلأم دەكوژایەوە لادەبرێ.
*ئەگەر مەشخەڵەئاگرێكی بینی لەبەر دەرگاكەی بەبێ دوكەڵ بەڵگەیە لەسەر (حەج).
*ئاگر بەربوون لەپەنجەكان بەڵگەیە لەسەر ستەمی نووسەران.
*ئاگر بەربوون لەدەست ستەم‌و زۆرداریيە .
*ئاگربەربوون غەم‌و پەژارەیە.
*ئەگەربینی ئاگر لەئاسمان دابەزی خراپەیەو ئەگەر بەرنەبوو لەهیچ شتێك بەربەرەكانیەكی توندوتیژە بەزوبان بەبێ زیان.

*ئەگەربینی لەشوێنێکەوە روو بەئاسمان دەچوو خەڵکی ئەو شوێنە بەسەرپێچی دەجەنگن لەدژی خوداو بوختانێکی گەورە هەڵدەبەستن.
*ئاگری بەسوودو تیشکو روناکیدار دڵنیاییە بۆیەکێك بترسێو نزیکبوونەوەیە لەدەستەڵاتدار.
*ئەگەربینی ئاگرێکی لەبەردەرکی دەستەڵاتداردا کردەوە موڵکو دەستەڵاتێکی مەزنو هێز بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەربینی تیشکو روناکی ئاگرەکەی لەرۆژهەڵاتەوە بۆ رۆژئاوای روناککردەوە زانیارییەکە لەرۆژهەڵاتو رۆژئاوادا باسدەکرێ.
*ئەگەربینی ئاگر لەماڵەکەیدا کەوتەوە فەرپیت بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەربینی ئاگرێك تیشکو روناکی لەسەریەوە بڵاوکردەوە یاخود لەماڵەکەی هاتە دەرەوەو تیشکو روناکی هەبوو ژنەکەشی دووگیانبوو کورێکی دەبێت کاروباری بۆ دەبات بەرێوەو ناوبانگێکی مەزن دەردەکات یاخود خۆشحاڵی لەژنەکەیەوە دەبینێ.
*ئەگەربینی ئاگرێك لەسەر لوتکەی چیایەك دەکاتەوە نزیکدەبێتەوە لەخوداوەند یاخود سەرجەم پێداویستیەکانی بەجێدێت ، ئەگەر ئاوارەبوو دەگەرێتەوە بۆ وڵاتی خۆی بەسەلامەتی .

*ئەگەر ئاگر لەماڵەکەیدا کەوتەوە ماڵەکەی وێراندەبێت.
*ئەگەر ئاگرێکی لەتەنورەکەیدا بەدیکردو هاوسەرداربوو ژنەکەی دووگیاندەبێت.
*ئەگەربینی لەنێو ئاگرا دانیشتوەو نایسوتێنێ دەستەڵاتدار لەخۆی نزیکیدەکاتەوەو نهێنی خۆی پێدەسپێرێو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا ، ئەگەر کاروبارێکی تێکەڵبوو رێنومایی دەکرێ.
*ئاگر لەبیاباندا جەنگێکە روونادات، ئەگەر پشکۆیەکی لەنێوجەرگەی ئاگر هەڵگرت ماڵێکی حەرام لەلایەن دەستەڵاتدارەوە بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەربینی ئاگرێك لەئاسمانەوە دابەزیو سووتاندی بەڵام کاری لێنەکرد سەرباز لەماڵەکەی دادەبەزن.
*ئەگەر ئاگری بەردا لەخەڵکی ئاژاوەو دژایەتی دەخاتەوە لەنێوانیاندا.
*ئەگەر ئاگرێك لەسەریەوە دروستبوو نەخۆشیەکی سەختو گران دەگرێ لەگەڵ تادا.
*ئەگەر لەنێوقەدی خۆیدا ئاگری بەدیکرد بەڵام گەرماو تینی نەبوو راستگۆییو دڵنیاییو دەستەڵاتو زاڵبوون بەسەر دوژمنەکانی بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر ئاگرێکی بینی کوژایەوە فیتنەو ئاشوب دادەمرکێتەوە لەو شوێنەدا کەئاگرەکەی تێدا کوژاوەتەوە.

* ئەگەر ئاگرێکی بینی دادەگیرسێ لەماڵەکەیداو خانەوادەکەی رووناکی لێوەردەگرن‌و پاشان بینی کوژایەوە بژێوی پەیداکاری ئەو ماڵە دەمرێ، ئەگەر ئاگرەکە لەولاتێکدابوو مەرگی سەرۆکی ئەو ولاتە یان بالاترین زانایەتی ، ئەگەر لەکێڵگەو بێستانەکەیدا بوو مەرگی خۆی یان منداڵەکانیەتی، ئەگەر لەماڵەکەی خۆیدا کوژایەوە پاشان رەشەبایەك چوو بەنێویداو دیسان هەڵیگیرساندەوە دز دەچێتە نێو ماڵەکەی.

* ئەگەر ئاگری خستەنێو دەفرێ یاخود بۆ خۆی برد ماڵ‌و دارایی حەرام بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەربینی ئاگر لەکوپە یان مەرکانەو سەرجەم دەفرێکدا دەردێ لەلێکدانەوەدا دەدرێتە پاڵ ئەو دەفرەو زەبزەبەو شێتگیرییەکی جنۆکە لێیدەدات‌و لەسەرزاری ئەو دێتەگۆ.

* ئەگەر ئاگر زیانبەخشبوو بەڵگەیە لەسەر دەستەلاتداری ستەمکار، ئەگەر خەڵکی سوودیان لێوەرگرت بەڵگەیە لەسەر دەستەلاتداری دادپەروەر.

* ئەگەر پشکۆیەکی هەڵگرت لێی ونبوو هەڵناسێت بەبەرژەوەندی خۆی یان کەسانیتر.

* ئاگر لەزستاندا بەڵگەیە لەسەر میوەو خواردنی ئاگریش بەڵگەیە لەسەرخواردن‌و خواردنەوە لەدەفرو قاپی حەرامدا وەك زێڕو زیوو.

دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەژاری‌و سواڵکردن.

* دەگونجێت بڵێسەو کڵپەی ئاگر لەبێداریدا بەڵگەبێت لەسەر تین‌و گەرمی دڵ یاخود مردن.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی گرتن بەتا یاخود ئاگرپەرست.

ئاگرپەرست: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا پیرێکی ئاگرپەرستی بینی دوژمنەکەی نایەوێت نەیارەکەی تیاببات.

* ئەگەربینی بوە بەئاگرپەرست واز لەئیسلام دەهێنێ‌و گوناهە گەورەکان ئەنجامدەدات‌و خوداوەند خەشم‌وقینی لێدەگرێ.

* ئەگەربینی دەستی بوە بەدەستی (کیسرا) لەسەردەستی ئەودا رووداوگەورەکان روودەدات ، پاشان دەمرێ بەبێباوەڕی ، مەگەر خوداوەند خێرداری بکات ، ئەگەر بینی دەستی وەك خۆی لێهاتوەتەوە تەوبە دەکات.

* ئەگەر ئاگرپەرستێ بینی بوە بەجوولەکە یان مەسیحی لەحاڵێکەوە دەچێت بۆ حاڵێکیتر کەوا لەحاڵ‌و باری پێشوو باشترە.

* ئەگەربینی بوە بەئاگرپەرست هەوڵدەدات لەدنیادا چونکە ئاگرپەرستان دنیاپەرستن.

* ئەگەربینی ئاگر دەپەرستێ تووشی فتنە دەبێت لەگەڵ دەستەلاتداردا،

ئەگەر ئاگرەکە دامرکابووەوە بەدوای ماڵوسامانی حەرامدا دەچێت.
*ئەگەر بینی ئاگرپەرستە ئەو ئاینەی دەریدەخات خوداوەند پێی رازی نییە لەپێناوی بەرژەوەندی دنیادایە.
ئاگردان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مێردی ژنە کەوا ماندو دەبێتو کاروباری ماڵ دەگرێتە ئەستۆی خۆیو سەری کزدەکاتو کاروبارەکانی دەبات بەڕێوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر بۆ رەبەن.
ئاگرکردنەوە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاگرکردنەوە گەڕانە بەدوای کارێکدا هەتا روون دەبێتەوە.
*ئەگەر بینی ئاگردانێکی گەرمکرد هەتا خۆی پێگەرمبکاتەوە پەنای بەپیاوێکی دڵڕەقی دەستەڵاتدار گرتووە، یان پەنای بەپیاوێکی دەستەڵاتدارگرتوە بۆ قوتاربوون لەهەژاریو سوود وەرگرتن لەوپیاوە.
*ئەگەر ژنێك بینی ئاگر دەکاتەوەو بەفوولێکردن گەشایەوە کوڕێکیدەبێت.
*ئەگەر بینی بەردێکی کێشا بەبەردێکیترداو ئاگریان لێکەوتەوە دووپیاوی دڵڕەق دەگەن بەیەكو کوشتارێکی توند لەنێوانیاندا بەرپادەبێو ئاگر لەو جەنگو شەڕەدا تیایاندەبات چونکە بڵێسە کوشتارە بەشمشێر.

*هەندێکدەڵێن: بەردنەستێ بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری رەبەن، ئەگەر ئاگرەکە بەرزبووەوە هاوسەرەکەی دووگیاندەبێ کوڕی دەبێ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شەڕی نێوانیان یان شەڕ لەنێوان دوو نەیارو دووشەریك ، بڵێسەش قسەو وتەی نێوانیانە، ئەگەر جلوبەرگ یان لەشو لاری سووتاند شەڕە روودەکاتە ماڵو ئابڕوو لەشولاری، ئەگەر قورئانی سووتاند یان چاوی ئەوە برینداربییە.
ئاگرکەرەوە: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر رێنومایی دەرێك رێگە نیشاندەدات.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر :
+خێرو چاکەو زانیاری.
+یەکێك کەوا خەڵکی دەگەڕێتەوە بۆ گوتەو کرداری لەگەڵ سستی بیرو کەمی پشكو بەشی.
ئاگر هەڵگیرسێنەر: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەی خێرو بەدەستهێنانی پێداویستییەو نزیکبوونەوەیە لەگەورە پیاوان.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر زانیاری مەگەر جلوبەرگی بەئاگر بسووتێنرێ ، ئەوجا بینینی بەڵگەیە لەسەر شەڕو فتنەو رۆچوون لەماڵو ساماندا.
ئالا: (نابلسی) دەڵێت: لەئاینندا فەرمانوحاڵێکی ئاشکراو دیارە.

*ئالاَو بەیداخ زانا یا پێشەوا یان دنیا نەویستێکی ئازایە یاخود دەوڵەمەندێکی دەستو دڵچاکە یا بەهێزێکی زاڵەو پابەند دەبێت پێوەی.
*ئەگەر ئالاَو بەیداخەکە سووربوو لەو پیاوەی باسکراوە خۆشیو شادی بەدیدەکرێ.
*ئالاَو بەیداخ بۆ ژن مێردە.
*ئەگەر چەن ئالاَو بەیداخێك ببینێ ئەوە بارانە، ئەگەر رەشبوو لێوەی جیهان دەبینێ، ئەگەر سپیبوو پیاوێکی غیرەتکارەو ژن ناهێنێت.
*ئەگە ئالاَکە سووربوو جەنگە.
*ئەگەر زەردبوو دەردو نەخۆشی دەکەوێتە نێو هۆردوی سەربازانەوە.
*ئەگەر سەوزبوو سەفەرێکە لەخێرو چاکەدا.
*ئەگەر ئالاَو بەیداخێك لەخەودا ببینێ کاروبارەکانی تێکەڵدەبن بەسەریەکداو ناتوانێت رێنمونی وەربگرێ.
*ئەگەر ئالاَوبەیداخی بینی رێنموونی دەکرێ بۆ کردارەکانیو لەغەمو پەژارەی قوتار دەبێتو دەروازەی داخراوی بۆ ئاوەلاَ دەکرێو سینەی فراوانو گوشاد دەبێت.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەخەودا ئالاَو بەیداخێك ببینی لەوشارەدا ناودەبرێ.
*ئەگەر ژنێك بینی سێ ئالاَی ئەسپەردەکرد سێ شوودەکات بەکەسانێکی رێزدارو شکۆمەندو دەمرن بەدووی یەکدا.

*ئالاَ لەخەودا هاوسەرگیرییە.
*بۆکەسێکی دووگیان کوڕە.
*ئالاَیەکی گەورە رەشەباو بارانە.
*خاوەنی بەیداخو ئالاَ بەدادوەر راڤەدەکرێ، ئەگەر هەڵیگرتو ئەوکەسەش خوازیاری دادوەریبوو ئەوە بەدەستی دەهێنێت.
ئالاَگر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاگر دادوەرە، چونکە تەماشا دەکرێ.
ئالاَو بەیداخی سەربازان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئالاَ خواناس یاخود شاسوارێکە خەڵکی وابەستەن پێوەی بەپێی ئایەتی: ﴿ وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴾ (النحل: ١٦).
*ئالاَی سوور بەڵگەیە لەسەرکەوتنەوەی نەخۆشی لەنێو سەربازگەداو سەوزیش بەڵگەیە لەسەر سەفەر لەخێرداو هی سپی بەڵگەیە لەسەر بارانو رەشیش بەڵگەیە لەسەر نەبوونیو قاتیو قڕی.
*ئەگەر ئالاَیەکی بینی ئەوە لەوڵاتەکەی باسدەکرێ، ئەگەر سەرسامێك ئالاَیەکی لەخەودا بینی بەڵگەیە لەسەر رێنومایی بەپێی ئایەتی: ﴿ وَإِنَّهُ لَعِلْمٌ لِلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا ﴾ (الزخرف: ٦١).
*ئالاَ بۆ ژن هاوسەرە، ئەو ئالاَیەی دەدرێتە پاڵ زانایەکی خواناس ئەگەر سووربوو دەروو و خۆشحاڵییە، ئەگەر رەشبوو پلەوپایەی پێدەدرێ.

*هەروەها دەڵێن: ئاڵای رەش بەڵگەیە لەسەر بارانی بەردەوامو سپیش بەڵگەیە لەسەر تاوە بارانێكو سووریش جەنگە.

*ژنێك لەخەودا بینی سێ ئاڵای ئەسپەردەكرد، هات بۆلای (ئیبن سیرین)و ئەم خەوەی بۆ گێڕایەوە ئەویش وتی: ئەگەر خەوەكەت وابێ سێ شوو دەكەیت بەسێ پیاوی پایەدارو رێزدارو هەرسێكیان دەكوژرێن. لێكدانەوەی خەوەكەش بەو چەشنەبوو.

ئالتوون: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانستێكی بەسوودو هاوڕێیەكی راستگۆو هاوسەرێكی گوێڕایەڵو كوڕێكی ساڵح، زیوی پوختەش هەروەهایە.

ئالتوونچی(زەڕەنگەر): (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی حەقو راستی لەگەڵ یەكدا تێكەڵدەكات.

ئالۆش(خوروو): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئالۆشو خورووی لەشو لار لەدەستدانی رایەڵەی خزمایەتییەو ئارامگرتنە لەسەر بەدیو خراپییان.

(نابلسی)دەڵێت: ئالۆشو خوروو هەژارییەو بەجێهێنانی داواكارییەكانی ماڵو منداڵە.

*ئەگەر لەگەڵ ئالۆشو خوراندا خوێنو كێم هەبوو ماندوویەتیو هەژاری دەخایەنێتو بەردەوام داواخوازی دەبن.

*ئەگەر لەشو لاری خوراو هەر دانەمركایەوە كەمارو بارێك رووی تێدەكات ئارام ناگرێت لەسەریو بێئاگا دەبێت لێی.

*ئەگەر خوروەكەی نیشتەوە خێرو چاكەی بەماندووبوون دەستدەكەوێتو لەغەمو پەژارە قوتاردەبێت.

*ئەگەر خوروخورو ئالۆشی لەرێگەوبان لەنێو خەڵكیدا بەدیكرد ئەوە غەمو پەژارە دێت بەسەریا لەگەڵ بەدەستهێنانی ماڵو داراییوناوبانگ دەركردن.

ئامازەكار بەچاوو برۆ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێكی خەشمو قینداره، ئەگەر پیاوێكی ئاوای بینی ئەوە بەكاروبارێك دڵخۆشدەبێ لەسەرەتاكەیداو لەكاتی دواییو كۆتاییشدا غەمو پەژارە دایدەگرێ.

ئامرازی ئاسنگەر: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی ئامرازی ئاسنگەری لەداروتەختەیە لەپلەوپایەی كەمدەبێتەوەو موڵكو دەستەڵاتی بەسەر دەچێ.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی ئامرازی ئاسنگەری ئەوە دەستەڵاتو پلەوپایە

بەدەستدەهێنێ ئەگەر شایستەبێ، وەگەرنا خێروسوودی دەستگیر دەبێ.
*ئەگەر ئامرازی ئاسنگەر ئاگری تێدابوو بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی رزق و رۆزی، ئەگەر ئاگری تیانەبوو بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارە.
*ئامرازی ئاسنگەر ئەگەر لەزێڕو زیوبوو بەڵگەیە لەسەر دڵسۆزی لەیەکتاپەرستی و یەکلابوونەوە بۆ بەندایەتی.
*ئامرازی ئاسنگەر ئەگەر لەشووشەبوو بەڵگەیە لەسەر پلان و فرۆفێڵ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێك زوو زوو دووگیانببێت بەڵام زوو لەباری بچێت، یاخود پیاوێك زوو بەخێرایی هەستی بجووڵێ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندان و شوێنی سزای پۆلیس و گرتووخانە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کاروبار ئەگەر لەئاسنبوو.

ئامرازی گواستنەوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە بەماندوبوون و هیلاکی ماڵ و سامان بەدەستدەهێنێ. هیچ خێرێکی تێدا نییە ئەگەر روو لەنەخۆشبکات چونکە بەڵگەیە لەسەر مردن و گواستنەوەی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەیەکی گشتی کەوا خەڵکێکی تیا کۆدەبێتەوە پاشان دەڕۆن و خەڵکیتر رووی تێدەکەن.

ئامرازی گواستنەوەی دەریایی: (نابلسی)دەڵێت: کەشتی راو لەخەودا رزق و رۆزییە لەگەڵ سوودو قازانج.
*ئەگەر لەخەودا بینی سواری کەشتییەکی سەیرو نامۆ بوەو پاشان بوو بەخاوەنی و مێردی ژنێك لەو خاکو زەوییە دەهێنێ کەوا کەشتییەکە دەدرێتە پاڵی یاخود کیژێکی شۆخ و شەنگ دەهێنێ یاخود سەردەکەوێت بەسەر دوژمنەکانیدا یا روو لەناوچەیەکدەکات، یاخود دەبێت بەخاوەنی کاڵاوشتومەك.
*کەشتی تیژتێپەڕ دەگونجێت فرمان و سۆزو میهری خوایی بێت بۆ یەکێك سواری ببێت.
*بەلەم خزموکەس وکاری خەوبینەرە لەگەڵ ئەوەی لەئاسماندا دەبینرێ لەئاڵۆزی و گۆڕانی حاڵ وبار بەهەمان شێوە دەگەڕێتەوە بۆ بەلەمەکە بەتایبەت ئەگەر خەوبینەر لەدەریادابوو.

ئامۆژگاری: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ناپاکی و لەخۆ باییبوونە لەدوژمنەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ، فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ﴾ (الأعراف: ٢١ ـ ٢٢).
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پەیوەندی نێوان ئامۆژگاریدەرو ئامۆژگاریکار، ئەگەر شەڕو ئاژاوە لەنێوانیاندا هەبوو ئاشتدەبنەوە یاخود هەر یەکێکیان لەشارێکدابوون کۆدەبنەوە.

ئامۆژگاریدەر: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر: گریانو غەمو پەژارەی بەردەوام.

*ئەگەر ئامۆژگاریدەر چووەلای نەخۆشێك دەمرێ.

*ئامۆژگاریدەر بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤ پەندو ئامۆژگاری لێوەردەگرێ لەقورئانو سوننەتو زانایەکی ریش سپی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی پەندی لێوەردەگیرێ وەك بەلاداران.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی ئامۆژگاریدەکات بەڵگەیە لەسەر:

+ئەوەی دەیڵێ.

+کاروبار پێسپاردن.

+شکۆمەندی.

+زۆری زانیاری.

+چلساڵو بەسەرچوونی تەمەنی.

+کەرامەت پێسپاردنی لەلایەن خوداوە.

ئاو: (نابلسی) دەڵێت: ئاوی دەریا لەلێکدانەوەدا دەستەلاتێکی بەهێزی تۆقێنەرە، هەروەك چۆن دەریا مەزنو بەسامە.

*ئاو بەڵگەیە لەسەر ئیسلامو زانیاریو ژیانو فەرپیتو خۆشحاڵی چونکە ژیانی پێدروستدەبێ هەروەك خوداوەند دەفەرموێ: ﴿لأسقيناهم ماءً غدقاً، لنفتنهم فيه﴾(الجن: ١٦ـ ١٧).

*دەگونجێت ئاو بەڵگەبێت لەسەر نوتفە، چونکە خوداوەند بەئاو ناوزەدیکردووە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ماڵو سامان چونکە بەهۆیەوە پەیدادەبێ.

*ئەگەر ئاوێکی سازگاری لەبیرێك خواردەوە یان دای بەیەکێك ئەگەر نەخۆشبوو ئەوا چاکدەبێتەوە لەنەخۆشیەکەیو ژیانی بەردەوامدەبێو مەرگی زوو نایەتە دی، ئەگەر نەخۆشنەبوو بێهاوسەربوو ژن دەهێنێ.

*ئەگەر ژنی لەنەتەوەیەکدا مارەبڕیبوو کۆدەبێتەوە لەگەڵیو چێژی لێوەدەگرێ.

*ئەگەر هیچکام لەوانە نەبێت ئەوا موسوڵمان دەبێت، ئەگەر بێباوەڕبێ زانیاری بەدەستدەهێنێ ، وەگەرنا ماڵێکی حەلاڵی دەستگیردەبێ ئەگەر بازرگان بێت ئەگەر شتێك تێکەڵ بەئاوەکەبوو خراپیکرد بەڵگەیە لەسەر حەرامو خراپ وەك ئەوەی لەماڵو کۆمەلانی خەڵکی ناموسوڵماندا بیخواتەوەو، زانیارییەکی خراپو جووتبوونە بەحەرام یان ماڵی گەندەڵو پیسە.

*ئەگەر ئاوە لێڵەکە تاڵو گەنیوبوو نەخۆشدەکەویو کاروکاسبی خراپ دەبێ یان بژێوی دەگەڕێ یاخود مەزهەبی دەشێوێ، هەر مرۆڤێك بەئەندازەی خۆیو بەو شێوەیەی کەشیاوو گونجاوە لەگەڵی یان ئەو شوێنەی تێدا ئاوەکەی خواردوەتەوەو دەفری ئاو هەڵگر.

* ئەگەر ئاوی لەدەفرێکدا هەلگرت ئەگەر هەژاربوو سوودو قازانجدەكات، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەرە دەگرێ ، ئەگەر هاوسەرداربوو ژنەكەی دووگیاندەبێ یان كچەكەی.

* لەبەرۆیشتنی ئاو لەمالان و چوونە نێو كۆلانەكان هیچ خێرێكی تێدا نییە، ئەگەر بۆ سەرجەم خەلكیبوو ئەوا فتنەو ئاشووبو زەرەرو تالانیو نەخۆشیو كۆكەرەشەیە ، ئەگەر لەلایەكی تایبەتدابوو تەماشای حالوباریدەكرێ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێو خەلكی بەگریان شیوەن دەچنە نێوی، بەهەمان چەشنە ئەگەر لەومالەدا ئاوو ئاوەرۆی زێراب تەقی یاخود كانی هەلقولا چاوی فرمێسك رێژی ببەهۆی گریانی بۆ نەخۆش یان لەكاتی خواحافیزی لەموسافیردا فرمێسكدەرێژێ.

* هەروەها ئاو لەبەر رۆیشتن لەكۆلانێك یاخود پەنگبەستنی بەهەمان شێوازە.

* رۆینی ئاو لەشوێنو جێگەی روەك فەرویپتەو، زالبوونیشی بەسەر مالولانەدا بەلاو نەهامەتییە لەلایەن پەروەردگارەوە دێت بەسەر خەلكی ئەو ناوچەیەدا لەكوشتنو برین یان كۆكەرەشەو خنكاندنو خاپووربوونی مالانە.

* ئەگەربینی ئاوی لەپەرداخێكدا پێدرا بەلگەیە لەسەر كور. ئەگەر ئاوێكی سازگاری لەجامێكدا پێدرا بەلگەیە لەسەر كور ، ئەگەر ئاوێكی سازگاری خواردەوە لەپەرداخێكدا خێری لەلایەن كورو هاوسەرەكەیەوە دەستگیر دەبێ چونكە شووشە گەوهەرو ناوەرۆكی ژنانەو ئاویش مندالو كورپەلەیە.

* هەندێكدەلێن: ئەگەربینی ئاوێكی گەرمدەخواتەوە غەمو پەژارە رووی تێدەكات.

* ئەگەربینی خرایە نێو ئاوێكی سازگار نهێنیەكی كتوپرە، هەروەها گوتراوە: ئاو بۆچاكەكاران خێرو نازو نیعمەتە بەپێی ئایەتی: ﴿فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ﴾(الرحمن:٤٠).بۆ خەلكی دیكەش بەلاو نەهامەتییە.

* هاتنەدەرەوەی ئاو لەدیوار غەمو پەژارەیە لەلایەن پیاوانەوە وەك براو زاواو هاورێ.

* ئەگەر بینی ئاوەكە هەلقولاو لەمالەكە هاتە دەرەوە لەسەرجەم غەمو پەژارە قوتاردەبێ ، بەلام ئەگەر ئاو لەمالەكە نەهاتەدەرەوە غەمو پەژارەی هەمیشەییە، ئەگەر ئاوەكەسازگاربوو غەمو پەژارەیە لەلەشساغیدا ، ئەمەش ئەگەر ئەو ئاوە لەبەری نەرۆیی ئەگەر لەبەری رۆیی خێرێكی بەردەوامە بۆ خاوەنەكەی گەر زیندوویێ یاخود مردوو هەتا رۆژی قیامەت.

* هەندێكدەلێن: ئەگەر بینی لەمالەكەیدا سەرچاوە ئاوێكی لەبەرۆیشتووی تێدایە ئەوا كچێك دەهێنێ.

*ئەگەربینی چەند سەرچاوەیەك هەڵقوڵا ئەوا ماڵو سامان لەسەرزەنشتدا بەدەستدەهێنیٚ.
*ئاوی سازگار هەرزانی نرخەکانەو بلاوبوونەوەی دادپەروەرییە.
*ئەگەر بینی ئاوێکی زۆری خواردەوە لەرادەی خۆی زیاتر لەکاتی بێداریدا تەمەنی درێژدەبیٚ.
*هەروەها گوتراوە: ئاوخواردنەوە پارێزراوییە لەدوژمنو هێنانوبردنی لەدەمیدا چارەسەری ناڕەحەتیی بژێوییە، بەراخستنی دەست لەئاودا هەڵسوڕانی ماڵوسامانە.
*ئاوی راوەستاو لەئاوی لەبەرۆیشتوو لاوازترە لەهەموو حاڵێکدا.
*هەروەها دەڵێن: ئاوی راوەستاو زیندانییە، ئەگەر بینی کەوتە نێو ئاوێکی راوەستاوەوە دەکەوێتە زیندانو غەمو پەژارە دەیگریٚ.
*ئاوی سوێریش غەمو پەژارەیە، ئاوی رەش ئەگەر لەبیر دەرهێنرا ژنێکە دەیهێنیٚو هیچ خێرێکی تێدانییە.
*هەروەها دەڵێن: بینینی ئاوی رەش تێکچوونو وێرانی لانەو ماڵەو خواردنەوەشی لەکیسدانی بینایی چاوە.
*ئاوی تامو بۆنگۆڕاویش ژنێکی پڕ غەمو پەژارەیە.

*ئاوی بۆگەن ماڵی حەرامەو ئاوی زەرد نەخۆشییەو، چوونی ئاویش بەناخی زەویدا لابردنو ملکەچیو رەواندنەوەی نازو نیعمەتە بەپێی ئایەتی: ﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ﴾(الملك : ٣٠).
*ئاوی زۆر گەرم ئەگەر بەشەو یان رۆژ بەکاریهێنا ناڕەحەتی رووی تێدەکات لەلایەن دەستەلاتدارەوە.
*ئەگەر بینی بەشەو بەکاریهێنا ترسوبیم لەغەیبەوە رووی تێدەکات.
*ئاوی لیٚل ناڕەحەتیو ماندبوونەو خواردنەوەی نەخۆشییە.
*کەفی سەرئاو ماڵو سامانێکە کەواهیچ خێرێکی تێدا نییە.
*ئەگەر لەئاوی دەریای خواردەوەو لێڵبوو غەمو پەژارە لەلایەن بەرپرسو فەرمانڕەواوە رووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی تەماشای ئاوێکی سازگار دەکاتو رووی خۆی تێدا بەدیدەکات هەروەك چۆن لەئاوێنەدا دەیبینیٚ ئەوا خێرێکی گەورەی دەستگیردەبیٚ، ئەگەر رووی خۆی بەجوانی تێدا بەدیکرد ئەوا چاکە لەگەڵ خانەوادەکەی ئەنجامدەدات.
*رۆکردنی ئاو خەرجکردنی ئاوە بەدەر لەپێداویستی خۆیو بەڵگەی ئاتاجی بوونە.
*دەستنوێژگرتن بەئاوی سازگار یا لیٚل یاخود سارد یان گەرم باشە.

*ڕۆیشتن بەسەر ئاودا لەخۆباییبوونەو ئەنجامدانی کارێکی مەترسیدارە ، ئەگەر لێی هاتە دەرەوە ئەوا پێداویستی خۆی بەجێدەهێنێ.
*هەموو دەریاو ڕووبارێک یاخود دۆڵوشیوێکی وشک بەسەرچوونی دەستەلاتی ئەوەیە کەدەدرێتە پاڵی.
هەروەها گوتراوە: ئەگەر مرۆڤێك بینی بەمەلەکردن قوتاربوو بەرلەوەی لەخەوەکەی بەئاگابێت باشترە لەبەئاگاهاتنیو هێشتا هەر لەئاوەکەدا مابێتەوە.
*ڕۆیشتن بەسەرئاودا لەدەریا یاخود ڕووباردا بەڵگەیە لەسەر باشی ئاینو دروستیو دڵنیایی.
*هەروەها گوتراوە: بەڵکو دڵنیادەبێت لەکاروبارێك کەواپێشتر گومانی هەبوە لەبارەیەوە یاخود سەفەرێکی مەترسیدار دەکات بەپشتیوانی خوداوەند.
*ئەگەر بینی ئاوبەسەریا دەڕوات ئەوا بەلاو نەهامەتی لەلایەن دەستەلاتدارەوە ڕووی تێدەکات.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:
+جەنگاوەری ڕێگەبڕ.
+شێر.
+ئەوەی ڕێگەنیشاندەدات.
*ئەگەر بینی دۆڵو شیوێك بوو بەڕێگر لەنێوان خۆیو ڕێگەیەکیتر ئەگەر لەسەفەردابوو ڕێگەی لێدەگیرێ لەلایەن دز یان دڕندەیەك یاخود بەهۆی بارانو فەرمانڕەوایەکەوە، ئەگەر ئامادەبوو ئەوا غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿مُبۡتَلِيكُم بِنَهَرٖ﴾(البقرة:٢٤٩).
*ئەگەر بینی لەنێو ئاوێکی قووڵی زۆردایەو دابەزیوەتە نێوی بەلام ئەگەیشت بەنێوەڕاستەکەی دنیاو خۆشیەکانی بەدەستدەهێنێ. هەروەها دەڵێن: بەڵکو دەکەوێتە نێوکاروباری پیاوێکی گەورەوە.
*خۆشۆردن بەئاوی سارد تەوبەو چاکبوونەوەیە لەنەخۆشیو دەرچوونە لەزینداںو قەرزدانەوەو دڵنیاییە لەترسوبیم.
*ئەگەر بینی ئاوێکی سازگاری زۆر دەخواتەوە تەمەندرێژیو ژینو بژێوییەکی باشی دەبێت، ئەگەر لەدەریا خواردیەوە ماڵوسامان لەفەرمانڕەواوە بەدەستدەهێنێ، ئەگەر لەڕووبارەوەبو لەپیاوێکەوە دەستی دەکەوێت کەوا حاڵی وەك حاڵی ئەو ڕوبارە وایە، ئەگەر لەبیرێك هەڵیکۆزت ماڵوسامانی بەفرۆفێڵو پلان دەستدەکەوێ.
*ئەگەر بینی ئاوێك دەردەهێنێو باخو بێستانو کشتوکاڵی پێ ئاودەدات ماڵوسامانی لەلایەن ژنێکەوە دەستگیردەبێ، ئەگەر بێستانو کشتوکاڵەکە بەرهەمداربوو ئەوا لەژنەوە ماڵوسامانو منداڵ بەدەستدەهێنێ.

* ئـــاودانی بێـــستانو کـــشتوکاڵ جووتبوونە لەگەڵ هاوسەردا، ئاویش لەشووشەدا کورە ، ئەگەر پەرداخو شووشەکەشکاو ئاوەکەیش مایەوە ئەوا دایکەکـــــەدەمرێو کورەکـــــەی دەمێنێتـەوە، ئەگـەر ئاوەکـە ڕژیـیو پەرداخەکە مایەوە کورەکـە دەمـرێو دایکەکە دەمێنێتەوە.

* لە(ئیبن سیرین)یان پرسی دەربارەی ژنێـــك کـــەوا لەخـــەودا بینیویـــەتی ئاودێریدەکات ، ئەویش وتی: با ئەوژنـە لەخوابترسـێو دووزمانیو درۆ لـەنێوان خەڵکیدا بڵاونەکاتەوە.

* پیاوێـك هـاتو وتـی: لەخـەودابینیم لەپەرۆیەکی شرۆڵی جلەکانمدا ئاوێکی سازگاری خۆشم دەخواردەوە، ئـەویش وتی: لەخوابترسە لەگەڵ ژنێکدا بەتەنیا دامەنیـشە کـەوا حـەلاڵ نـەبێ بـۆت. ئـەویش وتـی: ئـەو ژنـە دەزگیرانمـەوە دەستنیشانمکردوە.

(نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا ژیـانێکی خۆشـە ئەگـەر بینـی ئـەوا خۆشـحاڵیو کۆکردنـــــەوەی مـــــاڵو دارایـــــیو دەســـتکەوتو خێـــری زیادەیـــەو هاوسەرگیرییە بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا﴾(الفرقان: ٥٤).

* ئەگـــەر ئاوەکـــەی خـــواردەوە لەپەرداخێكو تێرئاو نەبوو ئەوا ژنەکەی یـاخیبووە بەسـەریدا، ئەگـەر دەستی لەنێوئاوەکـەدا راخـست مـاڵو دارایـی تێکەڵدەکاتو لێی ئاڵۆزدەبێت.

(ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: ئـاو لەخـەودا فیتنەو ئاشوبە لەئایندا بەپێی ئایەتی: ﴿مَاءً غَدَقًا لِنَفْتِنَهُم فِيهِ﴾ (الجن:١٦ـ١٧).

* هـەروەها بەلاونەهامەتییـە بـەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّ اللهَ مُبْتَلِيكُم بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ﴾ (البقرة:٢٤٩).

* ئەگەر بینی ئاوی پادشـاو فـەرمانڕەوا سـوێربوو یـان چـوو بـەناخی زەویـدا خوداوەنـد ئـەوەی بـەو فەرمانڕەوایـەی داوە دەیگـۆڕێ بـەهۆی وازهێنـانی لەسوپاسـگوزاریو دەسـتبەرداربوونی لەخێر، هەموو ئاوێکی لێڵ نارەحـەتیو قورسیو گرانییە.

* ئەگەر بینی ئاوی لەنێوجەرگەی بیرا رشـت پـارە خەرجـدەکات بـۆ ژنێـك، ئەگەر لەشوێنێك قلپیکردەوە کەوا هیچ سوودێکی نـەبوو بـەو ئەندازەیە مـاڵو سامانی لەکیسدەچێت.

* ئـاوی زاڵبـوو غـەمو پەژارەیـە لەگـەڵ فتنـەو ئاشـوب بەئەنـدازەی خێـرو توانای.

* ئەگـــەر بینـــی ئاوێـــك لەوڵاتێکـــدا زیـــادیکردوە یـــان لەگوندێکـــداو لەئەنـدازەی خـۆی دەرچـوەو دەچێتە نێو ماڵەکانو خەڵکەکەی خەریکە نـوقم دەبـن فیتنەیـەکی مـەزن ڕوودەداتو جیـاوازیو دووبـەرەکی دەکەوێتـەوە بەڕادەیەك کەسانی درندە تیادەچن.

*ئەگەر خۆی لەنێو ئاوێکدا بینیەوە غەمو پەژارەو فتنەو ئاشوبە.
*ئەگەر بینی مەرکانەیەك ئاوی سازگاری هەیە ماڵێکی میراتییەو بۆی ماوەتەوە.
*ئەگەر بینی ئاودێریدەکات ئەوا لەنێوان خەڵکیدا دووزوبان‌و درۆدەکات.
*ئاوی راوەستاو زیندانییە، هەروەها گوتراوە: ئاوی لێلْ دەستەلاتدارێکی ستەمکارە.
*ئەگەر بینی لەئاوێکی لێلْ خۆی شۆردو لێی هاتەدەرەوە ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو لێی قوتاردەبێ ، ئەگەر نەخۆشبوو خوداوەند چارەو شیفای دەدات ، ئەگەر زیندانیبوو قوتاردەبێت، ئاوی سوێر غەم‌و پەژارەیە، ئاوی رەش ئەگەر لەبیر دەرهێنرا ژنێکە دەیهێنێت‌و خێری تێدانییە.
*ئاوی سازگار رزقێکی حەلاڵەو دڵسافی‌و زانیاری‌و ژیانە بۆئەوەی لەلێواری مەرگ نزیکبوەتەوە بەپێی ئایەتی ﴿وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ﴾(الأنبياء:٣٠).
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر بۆ رەبەن.
*ئەگەر لەدەفرێکی حەلاڵدا خورایەوە مارەبڕینێکی دروستە، ئەگەر لەدەفرێکی حەرامدابوو مارەبڕینێکی خراپ‌و بەدە.

*دەگونجێت ئاوخواردنەوە بەڵگەبێت لەسەر خواردنەوەی هەژاران یان ئەوەی لەنێوان خۆیاندا دەیخۆنەوە.
*ئەگەر بینی تینوویەتی‌و ئاو دەخواتەوە روەکەکەی دەژێتەوەو ترس‌و بیمی دەڕەوێت‌و دەوڵەمەند دەبێت‌و خانەوادەکەی یەکدەگرنەوە، ئەگەر خۆی پێ شت هیچ زیانێکی تێدا نییەو دانەوەی قەرزە.
*ئەگەر ئاوی سازگار سوێربوو لەئاینەکەی پاشگەزدەبێتەوەو دەگەڕێتەوە سەر وێڵی‌و سەرگەردانی یان کاروبارەکانی قورس‌و گران دەبن لەسەری.
*ئەگەر ئاوی لەدەفرێکدا هەڵگرت ئەوا هاوسەرەکەی دووگیاندەبێت.
*زۆربوونی ئاو لەچەن دەفرێکدا بەڵگەیە لەسەر ستەم‌و گرانی‌و جیاوازی راوبۆچوون.
*ئاوی سازگار بەڵگەیە لەسەر سەلامەتی چاو لەئێش‌و ئازار.
*ئەگەر بینی ئاو دەمژێ بژێوی لێلْ‌و گرانە.
*ئەگەر بینی ئاوێکی گەم کرا بەسەریا لەلایەکەوە کەوا نەیدەزانی تووشی لەرزوتا دەبێ یان نەخۆشدەکەوێ یاخود غەم‌و پەژارەیەکی قورس‌وگران رووی تێدەکات بەئەندازەی گەرمیەکەی‌و، ئەگەربینی جلەکانی یان عەباکەی تەڕبوو لەسەفەر دەوەستێ

یان ناگات بەکاری خۆی کەوا ئامادەکاری بۆ کردووە.
*ئەگەر ببینی ئاوی لەدەفرێکدا هەڵگرتووە ئەگەر هەژاربوو ماڵو سامانی دەستدەکەوێ، ئەگەر دەوڵەمەندێکی رەبەنبوو هاوسەر دەگرێ، ئەگەر هاوسەرداربوو ژنەکەی دووگیاندەبێت.
*ئەگەرببینی ئاو لەتوورەکە یان جلێکدا هەڵدەگرێ یان لەشتێکدا کەوا ئاوی تێدا هەڵناگیرێ لەخۆبای بووە بەهۆی ماڵو دارایی و سامانەوە.
*ئەگەر ئاوێکی لەپەرداخێکی شووشە یان لەجامێکدا پێدراو هاوسەرەکەی دووگیانبوو یەکێکیان لەدەستی کەوتەخوارەوەو وشکا ئەوا هاوسەرەکەی دەمرێ، ئەگەر ئاوەکەی رژیی و پەرداخ و جامەکە نەشکا کوڕەکەی دەمرێ و ژنەکەی سەلامەتدەبێ.
*ئەگەر ئاوی لەکوزەڵەیەك یان پەرداخێك خواردەوە ئەگەر رەبەنبوو هاوسەر دەگرێ.
*ئەگەرببینی ئاوی کوپەیەك یان مەرکانەیەك خاڵیدەکاتەوە ژنێك دەهێنێ.
*خۆشۆردن بەئاوی سارد تەوبەو شیفایە لەنەخۆشی و قوتاربوونە لەزیندان و قەرزدانەوەو دڵنیابوونە لەترس و بیم.

*ئەگەر ئاوێکی لەبیر دەرهێنا بەفرۆێڵ ماڵو سامانی دەستگیر دەبێت.
*ئەگەر ئاویدەرهێناو ئاوی بێستان و کشتوکاڵیدا لەو ژنە کوڕێکی دەبێت.
*ئاودانی بێستان و کشتوکاڵ جووتبوونە لەگەڵ هاوسەردا.
ئاواز((سەدا)): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هەواڵێکی باشە، بۆیەکێکیش گوێبیستی بێت هەواڵو دەنگوباسی ناخۆشییە.
*ئەگەر خۆی ئاوازو سەدای پێپەیداکردبوو دەنگوباسی ناخۆش دەگەیەنێت بەمرۆڤێك.
*ئەگەر بلوێرێکی بەدەستی خۆیەوەبینی و دەستی دەخستە نێو کونی بلوێرەکە فێری قورئاندەبێت و دەزانێت چیدەخوێنێت.
*ئەگەر لەلایەن دەستەلاتدارەوە بلوێرێکی پێدرا دەستەلات و قوتاربوون لەفیتنە بەدەستدەهێنێت لەگەڵ خواناسی و گۆشەگیری لەخەڵکی.
ئاوبەنگ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەسێك ببینێ ئاوبەنگی کردوە کەسێکی چاو نەترسە لەگوناهو تاوان ئەنجامدان و، سزایەك دادەبارێت بەسەریا هەتا تەوبە بکات و پەشیمان ببێتەوە.
ئاوخوازیی: (نابلسی) دەڵێت: ئاوخوازی لەخەودا نەخۆشیەکی ناسراوەو بەڵگەونیشانەیە لەسەر رسوایی و ملکەچی.

ئاودان(ئاودێری): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دوای تینوویەتی بەڵگەیە لەسەر:
+ئاسانی دوای نارەحەتیو بەدەستهێنانی پێداویستی.
+دەوڵەمەندی دوای هەژاری.
+تەوبەکردنو چاکبوونەوە لەدەردو نەخۆشی.
+بەدەستهێنانی ئەو زانیاریو کردارەی لەکیسیچوە.
*هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاودێری چاکسازییە لەئایندا.
*ئەگەر بینی تێرئاوبوە بەڵگەیە لەسەر دروستی ئاینو جێگیربوونی.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا چاکەکردنە لەگەڵ کەسی نزیکو دوورو باشو خراپ.

ئاوریشم: ماڵێکی بێشومارە ، ئەگەر بینی جلوبەرگێکی ئاوریشمی پۆشیوە ئەو (حەج)دەکات ، ئەگەر جلوبەرگەکە سووربوو دنیای بۆ نوێدەبێتەوە، رەنگی زەردیش ئاوەلابوونی دنیایە لەگەڵ نەخۆشیدا ، هەموو ئاوریشمێك ماڵو داراییە بۆ یەکێك بیپۆشێت جگە لەرەنگی زەرد نەبێت.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بوە بەخاوەنی ئاوریشم پیاوێکی ئاینداری خواناسەو پلەوپایەو دەستەلات بەدەستدەهێنێت یاخود ژنێکی رێزدارو داوێنپاك دەهێنێت کەوا خاوەن کەسێتیو پلەوپایەیە.
*ئەگەر بینی ئاوریشمی پۆشیوەکچێك دەکات بەهاوسەری کەخەڵکی ولاتێکی دوورە.
*ئاوریشم بۆ زانایان بەڵگەیە لەسەر داواخوازی دنیاو بانگکردنیان بۆکاری راهێنراوو بیدعە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر عیشق بۆئەوەی دەیبینیّ بۆ پۆشەریشی لەفەرمانرەو گەورەپیاوان فیزو خۆنواندنە.
*ئەگەر ئاوریشم بەمردوەوە بینرا نیعمەتو بەخششی وەرگرتوە.
*ئاوریشمی زەردو سوور نەخۆشییە، هەروەها گوتراوە نەخۆشی نییەو جوانیو رازاوەیی پیاوە لەجەنگدا.
*جلوبەرگی ئاوریشم بۆ زانایان بەڵگەیە لەسەر خوازیاربوونیان بۆ دنیاو بانگکردنی خەڵکی بۆ بیدعەو، بۆ خەڵکی تریش بەڵگەیە لەسەرئەوەی ئەنجامیدەداتو بەهۆیەوە شایستەی چوونە نێو بەهەشت دەبێت.
*هەروەها ئاوریشم بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکی رێزدارو بەئابرووداو دڵخۆشبوون بە ژنێکی جوانو شۆخ.

ئاوریشمساز(ئاوریشمفرۆش): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پۆستەو هەواڵو

تــەبايكارى دڵانو چــاكەكار لــەنێوان خەڵكيدا.

*دەگونجێــت بينينــی بــۆ رەبــەن بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگيرى.

ئاوريشمی: (نابلسی)دەڵێت: بينينی شتومەكی ئاوريشمی بەڵگەيە لەسەر شايی‌و ئاهەنگ بەهۆی ئەو رەنگە كراوانەی لەخۆيگرتووە.

*دەگونجێــت بينينــی جلوبــەرگی ئاوريشمی لەبەری زانايەكدا بەڵگەبێت لەســەر ئــەو رووداوانــەی كــەوا غــەمو پەژارەو گرفت دەرەوێنێتەوە.

ئاوڕدانەوەی مرۆڤ: ئاوڕدانــەوەی مــرۆڤ لەخەودا چاوبرسێتی‌و تەماعە بەتايبەت ئاوڕدانەوە لەنوێژدا.

*ئەگەر ئاوڕدانەوەكە لەبەر رووداوێكی مەترسيداربوو خۆی لێدەپاراست وەك مار يان شێر بەڵگەيە لەسەر وريايی‌و ئاگــاداربوون لــەژنو مــاڵو منــاڵ، ئاوڕدانەوەش لەنوێژدا بەڵگەيە لەسەر چاوبڕينە دنيــاو پشتكردن لەقيامەتو ئاوێتەبوونی حەزو ئارەزوو.

ئــاوزەنگ: (نابلــسی) دەڵێــت: ئەگــەر لەخەودا بەتەنيا بەبێ زين بينرا كوڕە ، ئەگــەر لەگــەڵ زينــدابوو پــشت بەكوڕەكــــــەی دەبەســــــتێ لەكاروبارەكانيدا.

*هــەروەها دەڵــێن: عــەورەتی ژنــە، ئەگــەر بينــی قاچــی راســتی دادەنــێ لەدواوە دەچێتە لای ژنەكەی.

*ئــاوزەنگ بەڵگەيــە لەســەر ئــەو حوشترەی مرۆڤ سواريدەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+پشوودان دوای هيلاكی‌و ماندوبوون.

+خزمــەتكردن بــۆ بێكاروئــەوە لەسەفەردايە.

+حەسيرو زەوی‌و راخەر.

*دەگونجێــت دوو ســوار بەڵگــەبێت لەسەر هەردوو هاوسەر يان باوكو دايك ياخود دوومنداڵ.

*ســوارە مــاڵێكی پــيرۆزە لەگــەڵ پلەوپايــەو خــشڵی زێرو بەرزبوونــەوەی يــادو زيكــرەو، ئەگــەر خــشڵەكەی لەزێڕبوو زيانی نييە.

*سوارە بەڵگەيەلەسەر كچێكی جوانو شۆخو شەنگ، ئەگەر لەئاسنبوو ئەوە هێزو توانای خەوبينەر دەردەخات، ئەگــەر قورقــشمبوو بەڵگەيــە لەســەر خەمو پەژارەی دنيايی، ئەگەر لەزيوبوو بــەڵام بــەزێڕ رووكەشــكرابوو بەڵگەيــە لەسەر كچو كوڕی جوانكيلە.

*ئەگــەر بينــی ئەســپو ئوتومبيلەكــەی دزرا يان بڕا خزمەتكارەكەی دەمرێ يادەستبەرداری دەبێت.

ئــاوكێش(ئاويــەر): (ئــيبن ســيرين) دەڵێــت: ئــاوكێش پيــاوێكی ئاينــداری خواناسەو خێروچاكە لەسەر دەستی ئەودا بەدی دێت ، ئەگەر پارەی لەسەر وەرنەگرێ ، ئەگەر پڕيكردو هەڵيگرت بۆ ماڵەكەی‌و نەيويست بيخواتەوە ماڵو

سامان كۆدەكاتەوەو كەسانی دی دەیخۆن.
*ئەگەر ئاوەكەی هەڵگرت بۆ پیاوێك‌و پارەی لەسەر وەرگرت گوناهو تاوان دەخاتە ئەستۆی‌و ئەوەی بۆی هەڵگیراوە ماڵ‌و سامانە لەلایەن دەستەڵاتدارەوە بەدەستی دەهێنێت، چونكە رووبارو ئاو ماڵ‌و سامانی جەمكراوە.
*ئەوەی ئاو دەدات بەخەڵكی بەجام‌و شەربە خاوەن چاكەو ئاین‌و زانیاری‌و مۆچیارییە.
*ئەوەی كوندەو شەربە هەڵدەگرێ ئەسپەردەپارێزە.
(نابلسی) دەڵێت: ئاودانی ئاژەڵ بەڵگەیە لەسەر سوودوەرگرتن لەسەفەردا، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەو خێرو چاكەیەی بەرپایدەكات لەنێوان خەڵكیدا.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو دەڵاڵەی شتومەك دەبات بۆ خاوەنەكانی.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوەو سەماو سوڕدان‌و خولانەوە.
ئاوڵە:(ئیبن سیرین)دەڵێت ئەگەر بینی ئاولاویبووە ماڵ‌و دارایی زیاد دەكات، ئەگەر كوڕەكەی بینی ئاولاویبوە ماڵێكی زیادەی دەستدەكەوێت، هەروەها برین‌و زامداریش زیادبوونی ماڵ‌و سامانە.

*ئەگەر برینی بەدەستی خۆیەوەبینی‌و كێمی لێدەڕۆیی ماڵ‌ودارایییەكە سوودی لێوەردەگرێت.
(نابلسی)دەڵێت: ئاوڵە لەخەودا قەرزو داواكارییە، هەروەها دەڵێن: ئاوڵە بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی ماڵ‌و دارایی.
ئاوەڕۆ:(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئاوەڕۆ بەڵگەیە لەسەر دەم‌و گەردن‌و كانی‌و سەرچاوەی ئاو بەهۆی لەبەر ڕۆینی لەسەرەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزق‌و رۆزی، ئەگەر ئاوەڕۆی خەڵكی بینی لەكاتی باراندا دەڕۆی‌و خەڵكی لەناڕەحەتی‌و غەم‌و پەژارەدابوون ئەوا رزق‌و رۆزییان دەبوژێتەوەو غەم‌و پەژارەشیان دەرەوێتەوە.
*بەڵام ئەگەر بەبێباران ئاوەڕۆكە ئاوی لەبەر ڕۆیی فتنەو ماڵ‌و سامانی حەرامە.
*لەبەر ڕۆینی ئاوەڕۆ لەماڵاندا بۆیەكێك سووربێت لەسەر كوڕ نائومێدییەتی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەرچاوەی كانیاوەكان لەگەڵ هەوری پڕ باران‌و ئاو.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێكی چاكەكاری ناسراوە لەهەندێك كاتدا.
*ئاوەڕۆ بەڵگەیە لەسەر خزمەتكارو بەردەست ئەوانەی بەرژەوەندی شوێن‌و جێگە دەپارێزن.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نوێنەری ئەمانەتپارێز خیانەت‌و ناپاكی

لەئەسپەردە ناكاتو حەقو مافی هەموو كەس دەدات.
*ئەگەر خوێنی لەبەر رۆیی بەڵگەیە لەسەر دوژمنێكی خوێنرێژ خوێنی خەڵكی ئەو وڵاتە دەرێژێ.
*ئەگەر ئاوێكی سازگاری لەبەر رۆییو خەڵكی سوودی لێوەرگرت بەڵگەیە لەسەر ئەمنو ئاسایش.
*ئەگەر ئاوێكی لێڵی لەبەر رۆیی یاخود بۆنێكی ناخۆشی هەبوو بەڵگەیە لەسەر دومەڵو ئاوڵەو هاوچەشنەكانی.
*ئەگەر لەمزگەوتێكدا ئاوەڕۆ بینرا یاخود لەشوێنێكی دیاردا ئەوا حوكمەكەی وەك ئاوی (زەمزەم) وایە.
ئاوی پاڵفتەكراو: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر منداڵی رووجوان یان كەسانی رێزدار، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو دانایی بەرێز لەزانایانەوە ، ئەوەشی بۆندەكرێ وەك ئاوی گوڵاوو نەسرین دڵخۆشییە لەگەڵ پیاهەڵدانی جوانو بەجێ یاخودماڵو سامانی بێشومار بەپێی كەمو زۆری.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەمانەت یاخود شتی دزراوو داگیركراو بەزۆر.
*ئاوی پاڵفتەی خواردنەوە وازووی ئاویترە ئەمانەو هاوچەشنەكانی داوودەرمانو سوودو رزقو رۆزیو شادییە بەپێی زۆریو كەمی لەخەودا.
ئاوی سارد: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێكی سەلارەو پلەوپایەبەرزو خاوەن خزمەتكارە، خواردنەوەشی ماڵو داراییەكە بەدەستی دەهێنێت.
ئاوێنە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر رەبەنێك تەماشای رووخساری تێداكرد ئەوا ژندەهێنێو رووی تێدەكات، ئەگەر ژنی دووگیانی هەبوو هاوچەشنی ئەوەی دەبێت ئەگەر تەماشاكار نێربێ یان مێ.
*ئاوێنە بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەی هەردوو هاوسەر.
*بۆكەسێكی موسافیر بەڵگەیە لەسەر گەشتو سەفەر هەتا رووخسارو دەموچاوی دەبینێ ئەمەش بەڵگەیە بۆی لەسەر گەشتوگوزار.
*ئەگەر بۆیە تەماشای ئاوێنەیكرد هەتا خۆی چاكبكات یان چاوەكانی برێژێ ئەوا تەماشای كاروباری براكانیدەكات.
*دەگونجێت ئاوێنەكەی بەڵگەبێت لەسەر دڵی ، ئەگەر ژەنگی پێوە بینی گوناهو تاوانە لەسەر دڵی كۆبوەتەوە.
*تەماشاكاری ئاوێنەی زیو خراپەیەك روودەكات رێزو شكۆی، دەگونجێت لەهاوسەرەكەی جیاببێتەوەو هاوتایەكی خۆی بدۆزێتەوە.
*هەروەها دەڵێن: ئاوێنە پیاوەتی پیاوەو پلەوپایەیە بەپێی گەورەیی ئاوێنەكە، ئەگەر دەموچاوی خۆی تێدا بەگەورەی بەدیكرد ئەوا جوامێری چاكو باشدەبێ.
*ئەگەر ریشی خۆی بەرەشی بەدیكرد لەگەڵ رووخسارێكی جواندا و

لەوحاڵەشدا نەبوو لەکاتی بێداریدا ئەوا ڕێزی لێدەگیرێو کاروباری باش لەدنیادا ئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی ریشی شانەکراوەو ڕێکە ئەگەر بەسپێتی بەدیکرد هەژار دەکەوێو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوەو ئاینی بڵندەبێت ، ئەگەر مووی سپی لەرووخساری لەشوێنێکدا بەدیکرد کەوا مووی تێدا دەرنەدەهات شکۆمەندی دەڕواتو ئاینەکەی پتەوو بەهێز دەبێ، بەهەمان شێوە تەماشاکردنی ئاوێنەی زیویش بەو شێوازەیە شکۆمەندی و ڕێز دەشکێنێ.

*یەکێکیتر دەڵێت: ئاوێنە ژنە ، ئەگەر لەئاوێنەدا ژنی ژنی بینی دەرووی لێدەکرێتەوە.

*تەماشاکردنی ئاوێنەی هەڵواسراو غەموپەژارە دەهێنێو تەماشاکردنی ئاوێنەی ژەنگاوی خراپی حاڵوبارە.

*ئەگەربینی تەماشای ئاوێنە دەکاتو لەغەمو پەژارەدابوو داواخوازی دەرووی خێرە ، ئەگەر نەیتوانی تەماشای بکات بەهۆی ژەنگەوە دەرووی لێناکرێتەوە.

*ئەگەر بینی دەڕوانێ بۆ ئاوێنەو رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر ژنەکەی لەوێنەبوو بەهەمان شێوە هاوسەر دەگرێ.

*ئەگەر تەماشای ئاوێنەیکردو بینی ژنەکەی کاری داوێنپیسی ئەنجام دەدات ئەگەر دەستەڵاتداربێت هاوسەردەگرێو ئەگەر بازرگانبوو کاڵاکەی تیادەچێ.

*ئەگەر ژنێك تەماشای ئاوێنەیکردو دووگیانبوو کچێکی دەبێت لەخۆی دەچێت یان کچەکەی کچی دەبێت، ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو مێردەکەی ژن دەهێنێ بەسەری کاتێ دەیبینێ لەخۆیدەچێت.

*هەروەها ئەگەر منداڵێ تەماشای ئاوێنەیکردو بینی باوكو دایکی لەدایکدەبوون برایەکی هاوچەشنی دەبێت، بۆ کچیش بەهەمان شێوازە.

*هەروەها ئەگەر پیاوێك تەماشای ئاوێنەیکردو دووگیانێکی هەبوو کوڕێکی دەبێ لەخۆیدەچێ.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خەیاڵو لەخۆباییبوونە، هەروەها گوتراوە ژنێکی ئاین کزو لاوازە.

*ئەگەر تەماشای ئاوێنەیکرد یان وێنەو شێوەی خۆی تیابینی کوڕێکی هاوشێوەی خۆی دەبێ لەرەنگو پیشەدا.

*ئەگەر تەماشای ئاوێنەیکرد ژنێك دەهێنێ، ئەگەر ژنەکەی ئاوارەبوو یان لەسەفەردابوو دەگەڕێتەوە، ئەگەر ئاوێنەکە شکا ژنەکەی دەمرێ.

*ئەگەر تەماشایکرد لاوو جەحێڵێکی تێدابینی لەشوێنی خۆی دوژمن یا دەستەڵاتدارێك دەبینێ ، ئەگەر پیاوێکی بەتەمەنبوو هاوڕێیەکی لەوشوێنەدا دەبینێ.

* ئەگەربینی تەماشای ئاوێنەدەکات خوداوەند لێی رازی نییەو سەرپێچیکاری پەروەردگارە بەنهێنیو ئاشکراو کەموکوڕی روودەکاتە ماڵو دەرووني.
* ئەگەر تەماشای ئاوێنەیەکی زیویکرد ناڕەحەتیو غەموپەژارەو ترس‌وبیم رووی تێدەکات.
* ئاوێنەی زێڕ هێزە لەئایندداو دەوڵەمەندییە دوای هەژاریو دەستەلاتە پاش لابردنو لەکارخستن.
* ئەگەر نەخۆشێك تەماشای ئاوێنەیکرد بەڵگەیەلەسەر مردنی ئەگەر خۆی بەشێوەیەکی جیاواز لەشێوازی جارانی بینی ماڵو سامانو ژیری تووشی گرفتو نەهامەتی دەبێت.
* ئەگەربینی بوە بەژن کچی دەبێت یاخود ژندەهێنێ کچێك بەخێودەکات.
* ئەگەر شێوەی ژنێکی تێدابینی سەردانی هاورێکەی دەکات، ئەگەر ژنێك خۆی بینی لەئاوێنەدا ئەگەر دووگیانبوو منداڵەکەی کچ دەبێ، ئەگەر دووگیان نەبوو مێردەکەی ژندەهێنێ بەسەریا.
* ئەگەر کەسێکی زیندانی رووخساری خۆی لەئاوێنەدا بینی لەزیندانەکەی قوتار دەبێ.
* ئەگەربینی خۆی بوە بەئاوێنەو تەماشاینەکرد شتێکی بەسەردێت کەوا رقی لێدەبێتەوە.

ئاهەنگ (شایی): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا ئاهەنگەکە رووداوێکی تێدابوو پێی خۆشنەبوو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە بەپێی ئایەتی: ﴿لاَ تَفْرَحْ إِنَّ اللهَ لاَيُحِبُّ الفَرِحِينَ﴾ (القصص:٧٦).

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خەریکبوون بەگوێڕایەڵییەوە.
* ئەگەر ئاهەنگ بەبۆنەی رووداوێکی خۆشەوەبوو وەك قوتاربوونی زیندانی یان چاکبوونەوەی نەخۆش باش‌و شادیهێنەرە.
* ئەگەر لەخەودا ئەوەی راگەیاند کەخۆشی دەهێنێت لەکاتێکدا غەمهێنەربوو وەك ئەوەی لەخەودا بەیەکێك بگوترێ فلانەکەس لەسەفەرگەڕاوەتەوەو لەکاتێکدا ئەوکەسە مردبێ، هەروەها بەڵگەیە لەسە رەواندنەوەی ناخۆشی.
* ئاهەنگو شایی لەخەودا غەمو پەژارەیە، ئەگەر بینی ئاهەنگ دەگێڕێ ئەوە غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

ئایەتەکانی قورئان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەبارەت بەو ئایەتانەی باس لەنیشانەکانی قیامەت دەکەن ترس‌و رووداوو پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿وَمَانُرسِلُ بالآياتِ إلا تخويفا﴾.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنە گۆی ئەو بوونەوەرەی خودا لەقورئاندا

باسیکردووەو تێیدا کۆمەڵێك تیادەچن و کۆمەڵێکیش قوتار دەبن.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ئایەتەکانی سۆزو بەزەیی و رەحمەتبوو بۆ مردوو سۆزو رەحم و بەزەییە ئەگەر خەوبینەر دەیخوێند بەسەریا.

*ئەگەر ئایەتەکانی سزاو خەشمبوو سزایە لەلایەن خوداوە، خۆ ئەگەر ئایەتەکانی ئاگاداری و بێدارکردنەوەبوو ئەوەی بینیویەتی و قورئان بەسەرا خوێندرا زیندوبوو ئاگاداری دەکەیتەوە لەوەی نەکەوێتە خراپەو کاری نابەجێوە، ئەگەر ئایەتەکان مژدەیان هەڵگرتبوو بەخێرو چاکە مژدەی پێدەدەیت.

*ئەوەی ببینێ ئایەتی سزا دەخوێنێتەوەو کاتێ دەگات بە ئایەتەکانی قورس و گران بێت لەسەری خۆشی رووی تێدەکات.

*ئەوەی ببینێ ئایەتی سۆزو بەزەیی دەخوێنێتەوەو خۆی بۆئامادە نەکردبێت هەر لەناڕەحەتیدا دەمێنێتەوە.

ئـو

ئوتومبیل: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رێکخستنی بژێوی خەوبینەر.

*ئەگەر بینی سواری ئوتومبیل بووەو لەنێویدا چەن کەسێکی تێدابوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی خەوبینەر کۆمەڵێکی زۆر تووشی وەسوەسە دەکات یان منداڵی ئاقڵ و ژیری دەبێت.

*ئەگەر کەسێك بینی خوازیاری سەفەربوو بەڵگەیە لەسەر دواخستنی سەفەرو قورسی ئوتومبیل و رۆینی.

*ئەگەر خۆی هەڵواسیبوو بەئوتومبیلەکەوە یان بەکێشیدەکرد شوێنی دەستەڵاتدار دەکەوێ و بەئەندازەی زاڵبوونی بەسەر ئوتومبیلەکەدا.

*ئەگەر بینی سواری ئوتومبیل بووەو باری قورسی هەڵگرتوە غەم و پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر ئوتومبیلی گواستنەوەبوو بەجێهێنانی پێداویستی و خاڵیکردنەوەی غەم و پەژارەیە.

*ئەگەر پەکیکەوت تووشی سەرسامی دەبێت بەهۆی خراپی متمانەبوون بەکەسێك کەوا شایستەی نییە.

*ئەگەر ئوتومبیلی گواستنەوەی کرێبوو مێشك سافی و ژینێکی خۆش بەهۆی هەوڵی تایبەتی خۆیەوە بەدەستدەهێنێ ، بەلام ئەگەر هۆکارێکی گواستنەوەی ناسراودیاربوو پەیوەندییەکی نامۆو ئابڕوچوونە یان گواستنەوەی هەواڵی درۆیە.

*ئەگەر ببینێت بووە بەخاوەنی ئوتومبیلێك سەراپای کارەکانی بەدەستی خۆیدەبێت.

ئـۆ

ئۆف (ئاخ): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ وشەی (ئۆف‌و ئاخ) دێت بەزاریا ئەوا ئازاری دایك‌و باوكیداوە. پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿فَلَا تَقُل لَّهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا﴾.

ئـه

(ئەبوبەكری صدیق) (ﷺ): (نابلسی) دەڵێت: بینینی (ئەبوبەكر)ی (صدیق) لەخەودا نیشانەو بەڵگەیە لەسەر دەستەڵات‌و پێشەوایەتی‌و پێشكەوتن بەسەر هاوەڵاندا.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر بەخشین لەپێناوی خودایا بەماڵ‌و مناڵ یاخود پاراستنی هاوەڵایەتی‌و ئەمەكداری.

* بینینی بەڵگەیە لەسەر ئازادكردنی كەسانی چەوساوەو كۆیلە یاخود بەدەستهێنانی شەهیدبوون.

* سەراپای خەوبینین بەو زاتەوە بەڵگەیە لەسەر ناخۆشی‌و دەردەسەری رێی هەندێك لەوەچەو نەوە واتە كوڕو كچ.

* بینینی بەڵگەیە لەسەر ترس‌و بیم‌و خۆشاردنەوەو رزگاربوون لەناڕەحەتی‌و تێكۆشان لەپێناوی خودایاو (حەج)و سەركەوتن بەسەر دوژمنانی خودایا.

* ئەوەی (ئەبوبەكر) ببینێ بەزیندوێتی دڵنەرم‌و بەسۆز دەبێت بۆ بەندەكانی خودا.

* ئەوەی ببینێ دانیشتووە لەگەڵی شوێنی حەق‌و ڕاستی دەكەوێت‌و پەیڕەویی سوننەت دەبێت‌و، ئامۆژگاری شوێنكەوتوانی پێغەمبەر(ﷺ) دەكات.

* هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەركەس (ئەبوبەكر) بەڕوویەكی گەش‌و جوانەوە ببینێ بەڵگەی بەدەستهێنانی زانست‌و زانیارییە.

ئەرخەوان: (نابلسی) دەڵێت: ئەرخەوان لەخەودا ژنێكی داوێن پاكە، ئەوەی بیدۆزێتەوە قایل دەبێت بەژنێكی دەوڵەمەندی جوان.

ئەرمیا(ﷺ): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا بیبینێت بەڵگەیە لەسەر گرتێبەربوون‌و كەوتنەوەی ئاگر لەوڵات یان ماڵدا.

ئەزا[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێكی خۆش مامەڵەو ناوخۆشە بەهۆی نوری ڕووخسارییەوە.

ئەژدیها: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی بوە بەدێو ئەژدیها تەمەنی درێژدەبێت‌و دەستەڵات‌و فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر لەگۆشتەكەی خوارد ماڵ‌و دارایی بەهۆی دەستەڵاتەوە بەدەست دەكەوێت.

* دێو پیاوێكی دوژمنەو دوژمنایەتی خۆی دەشارێتەوە.

* ئەگەر چەن سەرێكی زۆری هەبوو فڕوفێڵی زۆری دەبێت لەشەڕو خراپەدا.

---

[1] **ئەزا:** جۆرە درەختێكە. (وەرگێڕ)

*ئەگەر خاوەن دووسەربوو یان سێ یا چوار تا حەوت ، هەر سەرێکی بەلاو نەهامەتیەکەو هونەرێکی شەڕەنگێزییە، ئەگەر بوو بەخاوەن حەوت سەر لەشەڕو خراپەو دوژمنایەتیدا بێهاوتا دەبێتو کەس خۆی بۆ ناگرێت، ئەم ئاژەڵەش بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر مردن.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دەستەلاتدارێکی ستەمکارە یان ئاگرێکی سوتێنەرە ، ئەگەر سەرێك یان سێ سەری هەبوو خراپترە .

*ئەگەر نەخۆش ئەژدیهای دی بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر ژنێك لەخەودا ئەژدیهایەکی خستەوە منالێکی دەبێت بەردەوام نەخۆشدەبێت.

*ئەگەر یەکێك بینی ئەژدیها بەکێشی کرد بۆ دەریا سزایەکی لەلایەن فەرمانڕواوە پێدەگات یان لەلایەن پەروەردگارەوە یان لەلای سەرۆکەکەیەوە.

*دەگونجێت ئەژدیها بەڵگەبێت لەسەر رۆژگارێکی دوورو درێژ بەهۆی درێژییەوە.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی رووبەرووی هاتو هیچ زیانێکی پێنەگەیاند یاخود شتێکی پێدا یان بەزمانێکی پاراو لەگەڵی دوا بەڵگەیە لەسەر نووسینی خێرێکی زۆر لەچارەی.

*ئەگەر ئەژدیهایەکی بینی گۆڕاو پیاوی لێدەرچوو بەڵگەیە لەسەر جنۆکە.

*ئەگەر بینی دەگۆڕێتو ژنی لێدەبێتەوە بەڵگەیە لەسەر سوپایەکی مێینەی جۆنکە.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی ئەژدیهایەك زەفەر بەپیاوێکی بێ ئەقڵ دەبات.

*ئەگەر ژنی دووگیان بینی ئەژدیهای دەبێت کوڕێکی وتاربێژی زمان تیژو رەقی دەبێت کەدوو ناو هەڵدەگرێ، یاخود رملێ لێدەری دەبێت یان دڕندەو پیاوخراپو لەئەنجامیشدا لەگەردنی دەدرێت.

ئەژنۆ(چۆك):(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەژنۆ هەوڵو ماندبوونە بۆ بژێوی و رزقو رۆزی.

*ئەگەر بینی شتێکی لێبەسەرهاتوە دەدرێتە پاڵ ئەژنۆ، هێزو توانای پێستی هێزو توانای بژێوییەتی، گرووکردنی پێستەکەی زیادماندوبوونو دەرکەوتنی گرێو لوەو بەدەستهێنانی ماڵو داراییە بەماندبوونو هیلاکی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر نەخۆش ئاوی لەئەژنۆیدا بینی یاخود نەخۆشێکی بینی بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*هەروەها دەڵێن: هەردوو ئەژنۆ دەبێت بەهێزو توانای جەستە لێکبدرێتەوە لەگەڵ جموجووڵو چاکی کارکردنیان، هەروەها سەفەرو جموجووڵی زیادەیە.
*ئەگەر نەخۆشیو نادروستی تێدا بەدیکردن بەڵگەیە لەسەر قورسیو هەردوو ئەژنۆ لەکرداردا.
(نابلسی) دەڵێت: ئەژنۆ بۆ کەسی موسافیر کەشتیو سەرنشینەکانیەتی، هەر ڕووداوێك تێدا ڕوودەدات دەدرێتە پاڵ ئەوەی لێی دواین.
*هەردوو ئەژنۆ بەبراو شەریك لێکدەدرێتەوە.
*هەردوو ئەژنۆو قاچو خزمەتکارە.
*دەگونجێت ئەژنۆ بەڵگەبێت لەسەر:
+کڕنووشی تەواو.
+بەخشینو جموجووڵو هێوری.
+سەفەرو جێنشینبوونی.
+ئەو ماڵو داراییەی کۆیدەکاتەوەو خەرجیدەکات.
+هاوەڵایەتیو خۆشەویستی.
*ئەگەر بینی ئەژنۆی گەورەبووە یاخود ئێسقانەکەی گەورەیە حاڵوباری باشبوو ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو دەرووی لێدەکرێتەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بینینی لەیەك جیابوونەوە یاخود کارەساتێکی پڕ ناسۆری یان خوێن لەبەرڕۆینو نەگیرسانەوە، یاخود هەڵچوونو شکانی دەقی بێدەنگی، ئەگەر نیازی سەفەری هەبوو دادەنیشێو سەفەر ناکات، دەگونجێت نەتوانێت سوود لەماڵو سامانی وەربگرێ ، ئەگەر لەنێوان ئەو یەکێکیتردا خۆشەویستی هەبێت ئەوە دەبچڕێ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەککەوتنی ئاژەڵو ئوتومبیلو هۆکاری گواستنەوە.

ئەسپ: ئەوەی شیری ئەسپ بخواتەوە خێرو چاکەی لەلایەن فەرمانڕەواوە دەستگیر دەبێت.
*ئەسپو ماین دەستەڵاتو شکۆمەندییە.
*ئەگەر بینی بەسواری ئەسپێکەوەیەو بەهێواشی دەڕوات بەڕێوەوەو سەرجەم پێداویستیەکانی ئەسپەکە تەواوە شکۆمەندیو ڕێزو گەنجی بەئەندازەی رامبوونی ئەسپەکە دەستگیر دەبێت.
*ئەگەر ئەسپێکی بۆ خۆی بەستەوە یان ئامادەیکرد یاخود بوو بەخاوەنی بەهەمان شێواز دەبێت.
*هەر ناتەواوییەك رووی تێبکات ناتەواوییە لەرێزو دەستەڵاتو شکۆمەندی.
*کلکی ئەسپ شوێنکەوتوانی پیاوە، ئەگەر کۆمەڵێك کلکی زۆری هەبوو شوێنکەوتەی زۆردەبێت، ئەگەر هەر کلکێکی هەبوو یان کلکی بڕابوو شوێنکەوتوانی کەم دەبن.
*هەموو ئەندامێکی ئەسپ بەشو پارچەیەکی دەستەڵاتدارە.

* ئەگەر بینی بەسواری ئەسپێکەوەیەو یاخیو بەلەسەبوە لێی روودەکاتە سەرپێچی یاخود بەلاو نەهامەتی بەئەندازەی سەرپێچیو یا جموجوولی ئەسپەکە دێت بەسەریا.

* دەگونجێت لێکدانەوەی ئەسپ بەئارەزووبێت، بۆنموونە دەگوترێت: فلانەکەس شوێن ئارەزووی کەوتو ملی شکاند.

* ئەگەر ئەسپەکە رامنەدەبوو یا شێتبوو خراپترە.

* سواربوونی ئەسپ هیچ خێرێکی تێدا نییە مەگەر لەشوێنی ئاژەڵدابێت، هەروەها خێری تێدا نییە لەلای دیوار یا لەسەربان یاخود لەشوێنی بەندایەتی مەگەر ئەسپەکە باڵداربێتو بفڕێ لەنێوان ئاسمانو زەویدا ئەوەش رێزداری ئاینو دنیایە لەگەڵ هاتنەپێشی سەفەر.

* ئەسپی بەڵەك بەڵەك ناوبانگە، ئەسپی رەشیش ماڵو دەوڵەمەندیو شکۆمەندییە لەسەفەردا.

* ئەسپی خەنەیی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە، لەروویەکیترەوە خەنەیی سەرکەوتنە چونکە ئەسپی فریشتەکان خەنەیی بوە.

* دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم بەسواری ئەسپێکەوەم قاچەکانی ئاسنە، ئەویش پێی وت: چاوەڕێ مردنبە.

* هەروەها دەگێڕنەوە(عەلی) کوڕی (عیسی)ی وەزیر بەرلەوەی کاروباری وەزارەت وەربگیرێ لەخەودا بینی وەك ئەوەی لەژێر سێبەری خۆردابێت لەوەرزی زستاندا، سواری ئەسپەکەبوو بەجلوبەرگێکی جوانەوەو پاشان ددانەکانی کەوتنو لەترسو بیمداو لەناکاو بەترسەوە لەخەوهەستا، خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەوگێڕایەوە ئەویش پێی وت: ئەسپ شکۆمەندیو دەوڵەتدارییە، جلوبەرگی جوانیش پلەوپایەو دەستەلاتە، لەبەر تیشکی خۆردا وەستان وەزارەتی پادشایە یاخود دەرگاداریو بەخزمەتە لەئامێزی ئەواندا، کەوتنی هەموو ددانەکانیش تەمەندرێژییە.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر ئەسپێك ببینیێ بەمردوویی لەماڵەکەی خۆیدا یا بەدەستیەوە تیاچوونی ئەو کەسەیە کەخەونەکەی پێوە بینیوە، ئەوەی سواری ئەسپێکی پەلسپی بێت بەسەرجەم پێداویستیەکانیەوەو خۆشی جلوبەرگی سوارچاکانی پۆشیبێت، دەستەلاتو مەزنیو باسی باشو خۆشنوودیو دڵنیابوون لەدوژمنان بەدەستدەهێنێت.

* ئەسپی رەشسوور بەهێزترە لەکوشتارو جەنگدا.

* ئەسپی سەمەند رێزداریو نەخۆشییە، ئەوەی سواری ئەسپێك ببێتو غاری پێبکات هەتا عارەق

دەکاتەوە ئارەزوویەکەو شوێنی دەکەوێتو سەرپێچییەکی لەپێناوی ئارەقکردنەوەدا دەکات.

*ئەسپ بۆ یەکێك لەدوورەوە بیبینێ مژدەو خێرە بەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر(ﷺ): "خێر لەنێوچەوانی ئەسپدایە هەتا رۆژی قیامەت".

*ئەگەر بینی ئەسپێك لێدەخورێت داوای خزمەت لەپیاوێکی رێزدار دەکات.

*ئەگەر سواری ئەسپێکی دووبالبوو موڵكو دەستەلاتێکی مەزن بەدەست دەهێنێت، ئەگەر شایستە بێت وەگەرنا دەگات بەویستو خوازی.

*ئەسپی شێت پیاوێکی شێتەو گاڵتەدەکا بەکاروبار.

*بازدانی ئەسپ بەخێرایی بەدەستهێنانی هیواو ئاواتەو وەستانی زیادبوونی خێرو چاکەیە، هەروەها چوستو چالاکی رێکبوونی کاروبارەکانیەتی.

*هەروەها دەڵێن: بەریەرەکانی ئەسپەکەی لەگەڵی یاخیبوونی خزمەتکارەکەیەتی لەبەرانبەری ئەگەر خاوەن دەستەلات بازرگان بێت چوونە دەرەوەیە، بەلام غارغارێنی ئەسپ لەنێوان مالاندا بارانو لافاوە ، ئەگەر ئەسپەکە رووتو بێ زین بێت یا سوارەیەکی بەسەرەوە نەبێت.

*ئەگەر رەوگە ئەسپێکی بینی هەموویان زینیان بەسەر پشتەوەبوو بەلام هیچ سوارەیەکیان بەسەرەوە نەبوو ژنانن لەپرسەو شاییدا کۆدەبنەوە.

*ئەگەر بوو بەخاوەن رەوگە ئەسپێك یاخود هەستا بەلەوەڕاندنیان دەستەلاتو فەرمانڕەوایی بەسەر نەتەوەیەکدا بۆ دروستدەبێت یاخود لەشوێنو جێگەی خۆیدەبێت بەفەرمانڕەواو دەستەلاتدار.

*ئەگەر سواری ئەسپێکبوو بەزینەوە رێزو شکۆمەندیو دەستەلات بەدەستدەهێنێت ، چونکە لەهۆکاری سواری پادشاکانە. دەگونجێت ژنێك مارە بکات یاخود خزمەتکارێ بەکرێ بگرێت.

*ئەگەر بەبێ لغاو سواریبوو بێ خێرە لەهەموو روویەکەوە، چونکە لغاو بەڵگەیە لەسەر خواناسیو پارێزکاریو تواناداری.

*ئەگەر ئەسپێکی نادیاری بینی لەماڵی خۆیدا ئەگەر زینی پێوەبوو ژنێك بێ مارەبڕین دێتە لای یاخود سەردانو میوانداریدەکات ، ئەگەر ئەسپەکە رووتبوو پیاوێك دەبێت بەخزمو زاوای.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر ئەسپێك بکا بەلای کەسێکیتردا بەهۆی ئەسپ یا شەهادەوە ستەمی لێدەکات.

*سواربوونی ئەسپ بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونو دەرکەوتنو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی مرۆڤ بەسەریەوە دەنیشێتەوە ، ئەگەر ئەسپەکە هێمنبوو حاڵو باری

باشدەبێت ، ئەگەر شێتبوو بەلەسە دەبێتو یاریدەکات.

* دەگونجێت ئەوەی دەنیشێتەوە بەسەریەوە بەڵگەبێت لەسەر رۆژگارو سەردەم یان شەوو رۆژ ، بەلاّم جوانوی نێرومێ کورِوکچە ، ئەگەر سواری جوانوویەك بوو بەلاّم هیچ زینێکی بەسەر پشتەوە نەبوو کچێکی تازەپێگەیشتوو مارە دەبرِێت.

* کلکی ئەسپ وەچەی پیاوو شوێنکەوتوانییەتی.

* ئەگەر دوو ئەسپی بینی دەفرِن بەئاسماندا لەو شوێنەدا فتنەو شەرِ دەکەوێتەوە.

* بینینی ئەسپی ئاویی بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی درۆزنو کارێك کەوا تەواوناکرێ.

* بینینی ئەسپ بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی رزقو رۆزیو سەرکەوتنی بەسەر دوژمنەکانیدا.

* ئەگەر بینی سواری ئەسپێکبوەو شایستەی سوارچاکی بێت شکۆمەندیو پلەوپایەو ماڵو دارایی دەستدەکەوێت، دەگونجێت راستگۆبێت لەگەڵ پیاوێکی چاکەکاردا یاخود سەفەریکات چونکە سەفەر لە(فرس)ەوە وەرگیراوە.

* ئەگەر جوانوبوو خوداوەند کورِێکی جوانکیلەی پێدەبەخشێت.

* ئەگەر بارگیربوو بەمامناوەندی دەژی، نەهەژارو نەدەوڵەمەند.

* ئەگەر لانەو زوورێکی هەبوو هاوسەرگیری دەبەستێت ، ئەگەر بێهاوسەربێت لەگەڵ ژنێکی خاوەن سامانو بەرەچەڵەك یەکدەگرێ.

* ئەسپی رەسەن باشترە لەنارەسەن.

* دەگونجێت ئەسپ بەڵگەبێت لەسەر ماڵو لانەی خۆشو جوانو سەرنج راکێش.

* ئەسپی رەشبۆر شکۆمەندیو سەرکەوتنە بەسەر دوژمناندا چونکە لەئەسپی فریشتەکانن.

*ئەسپی رەش: غەمو پەژارەیە.

*ئەسپی خەنەیی: پەل سپی زانیاریو ئاینو خواناسیە.

* ئەگەر سواری ئەسپێکی رەشسووربوو دەگونجێت مەیو بادەبخواتەوە چونکە لەناوەکانیەتی.

* ئەگەر سواری ولاخی کەسێکی تربێت دەگات بەپلەوپایەی ئەو یاخود پەیرەوی رێبازی ئەوکەسەدەکات.

* ئاژەڵی رەش مەزنییە، خەنەیش جەنگو هەرایە.

* ئەگەر ئەسپێکی زینکراوی بینی بەلاّم هیچ سوارەیەکی بەسەرەوە نەبینی ژنانن بۆ شایی یاخود پرسە کۆبوونەتەوە.

* ئەگەر ئەسپی بینی لەخەودا لای براکانی پەسەند دەبێت.

* ئەسپ لەخەودا پیاو یا کورِ یاخود سوارچاکە یان بازرگانە یا پیشەوەری

خاوەن فیراسەیە لەکارو بازرگانیەکەیدا.
*ئەسپ شەریکە.
*ئەگەر بینی ئەسپێك لەبەردەستیا دەمرێت لەماڵەکەیدا بەهیلاکدەچێت.
*ئەگەر زاڵبوو توانای شکا بەسەریا ناویانگێکی باشی دەبێت ، ئەگەر بازرگانبوو خاوەن ئەمانەتەو لەژیانیدا دڵنیاو خۆشنود دەبێت، ئەگەر ئەسپەکە رەشبوو پلەوپایەو شکۆمەندی ئێجگار بەرزو بالاّ دەبێتو لەدەستەلاّتیشدا بەتواناو دەبێ.
*ئەگەر ئەسپەکە خەنەیبوو نەخۆشیو رێزدارییە چونکە ئەسپی فریشتەکان خەنەیین، هەروەها (ئیبن سیرین) رقی لەئەسپی خەنەیی دەبووەوە لەخەوداو دەیگووت: جەنگو شەڕە ، ئەگەر ئەسپەکە بەڵەك بەڵەکبوو ئەوە ئارەزووە لەگەڵ دەستەلاّتدارییەك کەوا خوازیارو ئاواتەخوازیەتی، ئەگەر سوارییبوو غارغارێنی پێوەکردو ئارەقی دەردا ئەوە حەزو ئارەزوویەکە هەمیشە شوێنی دەکەوێتو لێی جیانابێتەوەو ماڵو سامانەکەی بەهەدەر دەچێت تێداو سەرپێچی ئەنجام دەدات.
*ئارەقیش ماندوبوونە لەگەڵ سەرپێچیدا، ئەو سوارچاکەشی لەخەودا دەبینریو ژنەکەی دووگیانە کوڕێکی دەبێت.
*ئەسپ بۆ یەکێك ببینیێ لەدوورەوە مژدەو شکۆمەندیو خێروچاکەیە.

*ئەگەر بینی لەسەر ئەسپێك دێتە خوارەوە ئەگەر دەستەلاّتداربوو کارو رەفتارێك ئەنجام دەدات لێی پاشگەز دەبێتەوە، ئەگەر دابەزیو بەجێیهێشتو خۆی بەکارێکەوە سەرقاڵکرد لەسەرکار لابردنیەتی لەگەڵ سەرشۆڕیو ملکەچکردنی.
*ماین ژنێکی رێزداری داوێنپاکە، ئەسپی شێتیش پیاوێکی شێتە، ئەسپی قیرسیچمەش خاووخلیچکە لەکاروبارەکانیدا.
*سپێتی پێشەسەری ئەسپو کلکی خاوەن شکۆیانی دەستەلاّتدارە ، ئەگەر درایە پاڵ کوڕەکەی ئازاترینیانە، خاوییو گێژیو کەمی جموجووڵیشی جەنگو شەڕە بۆ دەستەلاّتدارو دەستکورتییەو زاڵبوونی دوژمنە بەسەریا.
*زۆربوونی مووی کلکی ئەسپ زیادبوونی وەچەی نێرینەیە.
*ئەگەر بینی کلکی لەبنابڕاوە کوڕو شوێنکەوتەکانی پێش خۆی دەمرن.
*ئەگەر ئەسپەکەی سەرکەشیکرد لەگەڵیو خۆشی دەستەلاّتداربوو سەرکردەیەکی رێزدار لێی یاخی دەبێت یامنداڵێکی بەخشندە، ئەگەر بازرگانبوو جیابوونەوەی شەریکەکەیەتی لێی بازدانی ئەسپیش رێكو پێکی راوبۆچوونە، خۆهەڵدانیشی بەدەستهێنانی پێداویستەکانە بەشێوەیەکی خێرا.

*ئەگـەر بینـی ئەسـپێك لێـدەخورێت داوای خزمەتگوزاری دەكات لـەپیاوێكی ڕێزداری شكۆمەند.

*هیچ زیانێكی تێدانییە ئەگـەر مـەردوم سواری ئەسپێك بێت لەشوێنی خۆیـدا نەبێت.

*هـەروەها دەڵـێن: ئەسـپ ناوبـانگو دەستەڵاتدارێكی بەناوبانگە.

*ئەگەر بینی سواری ئەسپێكی بەڵـەك بەكەڵك بووەو لەبێداریدا هاوسـەرینەبوو هاوســەردەگرێ، ئەگــەر لەگۆشــتی ئەســـپەكە بخـــواتو خەوبینـــەر دەســـتەڵاتدارێ زاڵــدەبێت بەســـەر دوژمنەكانیـدا، ئەگــەر بازرگـان بێـت سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینـی ئەسپێك دەكوژێت نـازو نیعمــەتو مــاڵو هێــزو شــكۆمەندێ بەدەستدەهێنێت.

*ئەگـەر بینـی سوارچـاكان دەفـڕن بەئاسمانـــدا نزیكـــە جـــەنگو هـــەرا بـەرپابێت لـەنێوان پادشـایانو فیتنـەو ئاشوب لەو شارەدا بكەوێتەوە.

*خـــواردنی گۆشـــتی ئەســـــپ بەدەستهێنانی ناوبانگێكی باشـە لـەنێو خەڵكیدا.

*ئەگــەر ســواری ئەســپێك ببێــت قاچەكانی لەئاسن بێت دەمرێت.

*ئەگـەر بینـی ڕێ لەئەسپێك دەگـرێ بـــەهۆی دنیـــاوە ســـەرقاڵدەبێت لەنوێـــژكردنو خوازیـــاری تەوبـــەو پەشیمانییە.

*ئەگــەر بینــی لەســەر ئەســپەكەی دێتــەخوارەوەو ســواری ئەســپێكیتر دەبێـت لـەحاڵو بارێكـەوە دەچێت بـۆ یـەكێكی دی، مابـەینی نێـوان هـەردوو حـاڵو بارەكـەش بەئەنـدازەی نێـوان هەردوو ئەسپەكەیە.

*ئەگـــەر بینـــی لەســـەر ئەســـپەكە دێتەخوارەوە لەسەركارەكەی لادەبرێو یەكێكیتر دادەنرێ.

*ئــەوەی خــۆی بەســەر ئەســپێكەوە ببینێو بەدڵی بێت دەجەنگی لەپێناوی خودایا.

*ئەگەر بینی بەسواری ئەسپێكەوەیەو ڕمێكی بەدەستەوەیەو تەنگ بەخـەڵكی هەڵدەچـنێ پیاوێكـە داوا لەخـــەڵكی دەكاتو زۆریان لێدەكات لەداواكردنـدا، ئەگەر چەكی پێبوو دوژمنانی دەستیان پێناگات.

*ئەگەر بینـی ئەسپەكەی نوقمدەكات یـان یـەكێكی دی سـەریدەبڕێت یـاخود بـەر لافـاو بكـەوێتو ببیـات نەخۆشـێك دەمرێت.

*ئەگەر ئەسپەكەی كـوێرێكی لاوازبـوو تێكـــەڵبوونی كـــارو بارەكانیـــەتی لەبژێویدا.

*ئەگـــەر بەســـواری ئەســـپێكی مردووەوەبـــوو غـــەمو پـــەژارە ڕووی تێدەكات بەڵام قوتار دەبێت لێی.

*ئەگەر بینی ئەسپێك دەدوێت لەگـەڵی سەرسام دەبێت لەحاڵوباری خۆی.

*ئەگەر بینی ئەسپێك دەكڕێ یا گوێدرێژێك یاخود رەخنەی لێگیرا لەكاتێكدا پارەو سامانی لەدەستیدا دەهێناو دەبرد خێرێكی دەستگیردەبێت بەهۆی قسەو گوتەیەكەوە كەدەیكات چونكە پارەو پوول قسەیە.

*ئەگەر بینی پارەو بەهاكەی دەداتو دیارینەكردو هەڵینەسوڕاند خێرێكی دەستگیردەبێتو سوپاسگوزاری خۆیدەردەبڕێ.

*ئەگەر بینی ئەسپەكەی دەفرۆشێ واز لەكاروپیشەكەی دەهێنێت بەویستی خۆی.

*ئەگەر بینی ئەسپەكەی سەردەبڕیۆ نایەوێت گۆشتەكەی بخوات بژێویو ژیانی تێكدەدات بەهۆی فەرمانڕەواوە.

*ئەگەر بینی ئەسپێكی نادیار دێتە نێو زەویەك یالانەو ماڵێكو خاوەنەكەی ناناسێت ئەوە پیاوێكی رێزدار روو لەوشوێنە دەكات.

*ئەگەر بینی ئەسپێكی نادیار لەشوێنی خۆی بەدەر دەكەوێت پیاوێكی گەورە كۆچدەكات یان دەمرێت.

*ئەگەر رەوگە ئەسپێكی ببینێ غارغارێندەكەن لەلای ماڵێكو دەچنە نێو زەویو شوێنێك بارانو لافاو روو لەو شوێنەدەكات.

*ئەگەر بینی لەگەڵ پیاوێكی نەناسراودا بەسواری ئەسپێكەوەن دەكات بەو پیاوەو داوایەكی دنیاییو ئاینی لێدەكات، یاخود ئەو پیاوە دەبێت بەشوێنكەوتە یان شەریكو جێنشین لەدوای خۆی، ئەگەر پیاوێكی نادیاربوو دوژمنە بەهەر حاڵێك بێت.

*ئەگەر بینی ئاژەڵێكی نادیار پێی پێدادەنێت یاخود بەسەریا دەڕوات لەدەستەلاٌتو پلەوپایەو كاروپیشەی خۆی لادەبرێتو ملكەچیو رسواییو دەرەنجامی خراپ رووی تێدەكاتو خەڵكی بەزوبانیان برینداریدەكەن.

*ئەگەر سواری ماینێك ببێت یاخود ببێت بەخاوەنیو رەبەن بێت ژنێكی رێزدارو داوێنپاكی پیرۆز دەبێت بەهاوسەری ، ئەگەر جوانوی هەبێت كوڕێكی لێی دەبێت ، ئەگەر پیاوەكە هاوسەرداربوو یاخود یەكێكبوو چاوەڕێی هاوسەرگیری نەدەكرد روو لەگوندو شوێنو جێگەیەكی وێرانەدەكاتو سوودو قازانجی لەو شوێنو جێگەیە پێدەگات.

*ئەگەر ببینێت ماینەكەی دەمرێت یاخود دەدزرێت یا وندەبێت گرێی بژێوی دەكرێتەوە.

*ئەگەر بینی ئەسپەكەی نركە نركدەكات رزقو رۆزی دەبوژێتەوەو ماڵو دارایی زیاد دەكات.

*ئەگەر بینی شیری ماین دەخوات ئەوە دەستەلاٌتدار نزیكی دەخاتەوە لەخۆیو خێری لێدەستگیر دەبێت.

*ئەگەر ببینێ مووی ئەسپەكەی زیادیكردووە ماڵو منداڵی زیاد دەكات،

ئەگەر دەستەلاَتداربوو سوپاکەی زیاد دەکات.
*ئەسپی خەسێنراو بەلگەیە لەسەر خزمەتکارو بەردەست.
*ئاژەلی بێ ڕێوشوێن ژنێکی زیناکارە چونکە چۆنی بوێت ئاوا دەچێت بەڕێوە.
*ئەسپی بارهەلگر نزیکبوونەوەی چارەنووس و ئەجەلی ئەوەیە کەلەخەودا سواریبوە، دەگونجێت لاوازی ئەسپ بەلگەبێت لەسەر لاوازی شکۆو پلەوپایە.
ئەسپی بالداری پێغەمبەران(ﷺ): ئەوەی لەخەودا ببینێ دەگات بەپلەوپایەیەکی بەرزو بلند، بەشکۆمەندی سەفەر دەکاتو بەهەمان شێوەش دەگەڕێتەوە یاخود بەشەهیدی دەمرێتو گیانی دەسپێرێ.
ئەسپی شەترەنج: (نابلسی) دەلێت: بینینی لەخەودا بەلگەیە لەسەر بەلێننامەی پارەو دارایی.
*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر دەستبڕینو روحکێشانی مردوو.
ئەسپێ: (ئیبن سیرین) دەلێت: ئەگەر لەجلوبەرگی نوێدابوو زیادەی ئایندارییە، ئەگەر لەسەر زەوییبوو گەلو کۆمەلێکی لاوازە، ئەگەر لەدەوروبەریدابوو هاوەلایەتی نەتەوەیەکی لاوازدەکات بەلاَم زیانی پێناگەیەنن.
*گەزتنی ئەسپێ برینداریییە لەدوژمنێکی لاوازەوە.
*ئەگەر بینی ئەسپێیەکی گەورە لەجەستەی هاتەدەرەوەو لێی دوورکەوتەوە بەلگەیە لەسەر کەمبوونەوەی وادەی ژیانی.
*هەروەها دەلێن: ئەسپێ مندالێو چاکەکردنە لەگەلیان.
*هەروەها دەلێن: بەلگەیە لەسەر غەمو پەژارەو گرتنو زیادبوونی نەخۆشییە ، خواردنیشی باسکردنەو ئەسپێی گەورە غەشمو قینو سزایە.
*ئەگەر ئەسپێی دۆزی لەجلەکانی درۆیەکی گەورەی لەگەلدا دەکرێ.
*ئەسپێی نێو گەنم سزاو خەشموقینە چونکە لەبەلگەو نیشانەکانی (موسا)بوو (سەلامی خوای لێبێت).
(نابلسی) دەلێت: لەخەودا دنیایە لەگەلێ مالێو دارایی.
*ئەگەر ئەسپێکان لەکراسی نوێدابوو نوێکردنەوەی دەستەلاَتە بۆ یەکێك فەرمانڕەوابێت یاخود مالێو سامانێکە خوازیاری زیادبوونییەتی.
*ئەگەر بینی ئەسپێیەکی پانکردەوە چاکدەبێت لەگەلێ مندالەکانی.
*ئەگەر بینی ئەسپێیەکی زیندووی فرێدا کارێکی واژووی سوننە جێبەجێدەکات چونکە پێغەمبەر(ﷺ) ڕێگری لێکردوە.
*ئەگەر بینی ئەسپێیەکی خوارد غەیبەتی ئەوانە دەکات

کەلەلێکدانەوەی ئەسپێدا باسمانکردن‌و ئەسپێی زۆریش سزایە.

*ئەسپێ منداڵ‌و کۆمەڵێکی سووك‌و دووزمانن کەوا لەنێوان خزم‌وکەسوکارو برایاندا دووزوبانی دەکەن.

*ئەگەر ئەسپێیەکی زۆری لەجل‌و لەش‌ولاریدا بینی خێرو نازو نیعمەت‌و فەرپیت‌و قوتاربوون لەسەرجەم غەم‌و پەژارەکان بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر ئەسپێی بینی پانیدەکردەوە بەڵگەیە لەسەر قوتاربوونی لەهەموو غەم‌و پەژارەیەك.

*ئەگەر ژمارەیەکی زۆر ئەسپێی بینی بەڵگەیە لەسەر نەخۆشییەکی درێژخایان‌و زەرەرو هەژاری‌و کوشتن‌و دەروولێکردنەوەی بەلاداو قوتاربوون لەناڕەحەتی، ئەگەر لەخەو بەئاگاهات‌و وایدەزانی ئەسپێکان شوێنی دەکەون قوتارنابێ.

*ئەگەر ئەسپێیی لەجلەکانیکردەوە درۆیەکی گەورەی بەدەمەوەکراوە.

*ئەگەر ئەسپێی پێدا نووسا گەل‌ونەتەوەیەکی لاواز قسەی پێدەڵێن.

*ئەگەر ئەسپێ خوروخورووی بۆ دروستکرد داوای قەرزی لێدەکەنەوەو خواردنی ئەسپێش بەڵگەیە لەسەر زاڵبوون بەسەر دوژمناندا.

ئەستێرەگەر(ئەستێرەناس): (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر ئەوانەی ئاگایان لەحاڵ‌و باریانە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئاگاداری‌و دەرکەوتنی نهێنی‌و قسەی زیادەو گواستنەوەی گوتەی راست‌و ناڕاست.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەم‌وپەژارە، ئەوەی لەحاڵێکی ئاوادابێت بەڵگەیەلەسەر دەروولێکردنەوە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+هاوسەرگیری رەبەن.

+جیابوونەوەی دوو هاوسەر.

+مردنی نەخۆش.

+سەفەر بۆ کەسێکی نیشتەجێ.

+قوتاربوونی دووگیان.

+مژدەو ئاگاداری.

+شوێنکەوتنی سوننەت.

+زانیاری‌و کرداری بەجێ.

ئەستێل(گۆم): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەحم کەشوێنی مەنی‌و ئاوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵ‌و دارایی‌و کیسەو گەنجینەو سندووق‌و جلەشۆر.

*ئەستێل بەڵگەیە لەسەر هەرکەسێك ئاگاداری نهێنی بێت وەك شەریك‌و کوڕ.

*ئەگەر ئەستێلی زەیت ئاوی تێکرا بەڵگەیە لەسەر وەستان‌و خراپبوونی، هەروەها ئەگەر لەئەستێلی ئاویش

زەیتی بینی بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی خاوەنەکەی.
*ئەستێڵی مزگەوت بەڵگەیە لەسەر پێشەواکەی یان ئەوەی تەماشای کاروبارەکانی دەکات.
*ئەگەر ئەستێڵێکی بینی لەشوێنێك کەوا نەدەگونجا بۆی بەڵگەیە لەسەر جنۆکە کەوا پەیوەتەسەر خانەوادەکەی یاخود ئەو شوێنەی ئەوانی تیا مۆڵدەبن.
*ئەگەر بیرێکبوو بەئەستێڵ بەڵگەیە لەسەر میانەڕەوی حاڵی خانەوادەی، ئەگەر ئاوی بیرەکە سوێربوو لەکاتی بێداریداو لەخەودا چەوریو ڕۆن کەوتە نێویەوە یاخود هەنگوینو شیر بەڵگەیە لەسەر دووگیانی هاوسەرەکەی یان زیادەیەکی بێشومار، مەگەر خانەوادەکەی لەخەودا تینوبن ئەوجا بەڵگەیە لەسەر عەمباری ئاوو خانەوادەکەی لەوانەن کەدنیا هەڵدەبژێرن بەسەر قیامەتدا یان زانیارییان هەیە بەڵام کرداری پێناکەن.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەبوونی بارانو بەخشینی ماڵ بەهۆیەوە.
*دەگونجێت ئەستێڵ بەڵگەبێت لەسەر ناخێکی پارێزراو.
*هەروەها ئەستێڵ بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کاروبارو شکۆمەندیو پلەوپایەی بەرز مەگەر کەسێکی دەموچاو هەڵبەستراوی تیابێت ئەوجا بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترسوبیم.

(نابلسی) دەڵێت: چوونە نێوی لەخەودا چوونە نێو ناپاکیو پلانە.

ئەشکەوت:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دڵنیاییە بۆ کەسێك بترسێ، ئەگەر بینی هەڵدێت لەدوژمنی هەتا خۆیکرد بەئەشکەوتێکدا ئەوە دڵنیادەبێت لەدوژمنی بەپێی ئایەتی: ﴿ ثَانِيَ اثْنَيْنِ اِذْهُمَا فِي الْغَارِ ﴾ (التوبة: ٤).
*ئەشکەوت ژنێکە بۆیەکێك کەبچێتە نێوی.
*زاراوەی (غار) کەوا بەمانای ئەشکەوتدێت لە(غیرە)وە هاتووە.
*دەگونجێت ئەشکەوت بەڵگەبێت لەسەر هاوڕێو بەخت بەپێی چیرۆکی (ئەبوبەکری صدیق) ـ ڕەزای خوای لێبێت ـ.
*ئەگەر بینی چوە نێو ئەشکەوتی چیایەك پلاندەگێڕێ لەدژی فەرمانڕەوایەك یاخود پیاوێکی تۆکمەو بەهێز.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤ رووی تێدەکات وەك پێشەواو باوكو مامۆستاو ژنو پیشە.
*بۆ کەسێکی بێکار بەڵگەیە لەسەر خزمەتو نزیکبوونەوە لەفەرمانڕەوایانو خۆ قوتارکردن لەناڕەحەتی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی کاروبار.
*ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو یاخود زیندانیکرابوو لەهەمووی قوتاردەبێ،

دەگونجێت تەمەندرێژ ببێ و خێری زۆربێ ئەمەش بەچواندنی لەسەر چیرۆکی هاوەڵانی ئەشکەوت(أصحاب الكهف).

ئەکاسیا: (نابلسی)دەڵێت: جۆرەدارێکەو بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەزیلی و شەڕو ئەنجامدانی کردارو رەفتاری دۆزەخیەکان.

ئەڵقە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئاینی ئیسلامە ئەگەر بینی دەستی بەئەڵقەیەکەوە گرتووە دەستی بەئاینی ئیسلامەوە گرتووە.

*ئەڵقە بەدەرگاوە بەڵگەیە لەسەر دەرگاوان یاخود سەگی پاسەوانی ، ئەگەر ئەڵقەکە لەزێڕبوو یا لەزیوو بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی و بەرزی و موڵك، ئەڵقەی دەرگاش وەك دەرگاوان و پێغەمبەر وایە، ئەوەی دوو ئەڵقە بەدەرگایەکەوە ببینێ قەرزی دووکەسی لایە.

*ئەگەر بینی ئەڵقەی دەرگاکەی دەرهێنا سەردەکات بەبیدعەو کارێکی داهێنراودا.

ئەڵقەڕیز: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پارەیە وەك سەد هەزار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەرشۆڕی و، هەڵکەندنی لەشوێنی خۆیدا ملکەچییە.

*نوێکردنەوەی یان شکاندنی پارێزگاری و پاراستنی ماڵ‌وداراییە یاخود زانیاری.

*دەگونجێت ئەڵقە بەڵگەبێت لەسەر لەبەرکردنی شەرواڵ.

ئەڵڵاهوئەکبەرکردن: (نابلسی)دەڵێت: ئەڵڵاهوئەکبەرکردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەمیشە تەوبەکردن ، ئەگەر بینی لەخەودا دەڵێت: (الله اكبر) ئەوا زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیداو چاوی گەشدەبێت و خۆشی و شادی رووی تێدەکات یان رێزو شکۆمەندییەك دێت بەسەریا.

ئەموستیلە(ئەڵقە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەموستیلەو ئەڵقە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەیەتی و توانای هەیە بەسەریدا.

*ئەگەر ئەڵقەیەك ببەخشێ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەیەتی و توانای هەیە بەسەریا.

*ئەگەر ئەموستیلەیەك ببەخشێ یاخود بیکڕێ یان پێی ببەخشرێ فەرمانڕەوایی و دەستەڵات بەدەستدەهێنێت ئەگەر شایستەبێت، چونکە موڵك و دەستەڵاتی (سولەیمان) لەئەموستیلەکەیدابوە، هەروەها پادشایان مۆرەکەیان لەئەموستیلەو ئەڵقەیەکدایە.

*دەگونجێت لانەو ماڵێك بێت تێدا نیشتەجێ بێت یاخود ببێ بەخاوەنی و، نقێمەکەشی دەرگاکەی بێت.

*دەگونجێت ژنێك بێت و بیکات بەهاوسەری خۆی پاشان ببێت بەبەرپرسیارو گەورەی.

*دەگونجێت بردنەوەی ئەموستیلە لەلایەن خوداوەندەوە بۆ خواناس و ئایندار دڵنیایی بێت لەخراپە و زیان ، بردنی ئەڵقەش لەپێغەمبەر (ﷺ) یاخود زانایەك مژدەبێت بەبەدەستهێنانی زانیاری ، سەرجەم ئەوانەی باسی لێکرا سەبارەت بەئەڵقەی زیوە، بەڵام ئەگەر زێڕبوو هیچ خێرێکی تێدا نییە، هەروەها ئەگەر ئاسن یا مسبوو خێری تێدا نییە چونکە خشڵی دۆزەخیەکانە.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر باوك و ژن یاخود کڕینی ماڵ و خانوو یان بەدەستهێنانی دەستەڵات و فەرمانڕەوایی ، ئەگەر زێڕبوو بۆ پیاو ملکەچی و سەرشۆڕییە.

*هەروەها گوتراوە: ئەگەر بینی ئەموستیلەیەکی ئاسنی لەپەنجەکردوە بەڵگەیە لەسەر خێرێك دوای ماندوبوون بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر لەزێڕبوو نقێمی تێدابوو باپیرەیە.

*ئەڵقەو ئەموستیلەی بەتاڵیش هەمیشە خێرە، ئەوەشی لەناوەکەیدا نقێم یان شتێکی تێدایە بەڵگەیە لەسەر فێڵ و تیرۆر چونکە شتێکی نهێنی و پەنهانی لەخۆگرتوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تکاکردن بۆ شتێکی مەزن و بەسوود.

*ئەڵقەو ئەموستیلەی دروستکراو لەشاخ یان کەڵبەی فیل بۆ ژنان باشە.

*هەروەها دەڵێن: ئەڵقە دەستەڵاتێکی گەورەیە، ئەڵقەو بازنەکەی بنەڕەتی موڵك و دەستەڵاتە و نقێمەکەشی هەیبەتە و مۆرەکەشی ڕۆیشتنی دەستەڵات و فەرمانە لەگەڵ ماڵ و دەستەڵات.

*ئەموستیلە فەرمان و ڕێگرییە ، نەخش و نیگاری نێویشی ویست و ئومێدە.

*ئەگەر بینی موڵك و دەستەڵات بەمۆری ئەو مۆر کراوە دەستەڵاتێکی کتوپڕو خێرا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی ئەڵقەو ئەموستیلەیەکی زیوی لەپەنجەکردوە بەهەر شێوەیەك ویستی وابوو دەستەڵات و فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر ئەڵقەو ئەموستیلەیەکی دۆزییەوە ماڵی لەلایەن عەجەمییەکەوە دەستدەکەوێت یاخود کوڕێکی دەبێت یا هاوسەر دەگرێ.

*ئەگەر نقێمی ئەموستیلەکەی جوولایەوە دەستەڵات و فەرمانڕەواییەکەی دەڕەوێتەوەو تیادەچێت.

*ئەگەر نقێمەکەی کەوت کوڕەکەی دەمرێت یان هەندێك لەماڵ و دارایی تیادەچێت.

*ئەگەر ئەموستیلەکەی لەدەستداکەندو فەرمانڕەواشبوو لەسەر کار لادەبرێ ، یاخود موڵك و دەستەڵاتەکەی بەسەر دەچێت یا ژنەکەی تەڵاقدەدات، بۆ ژنیش مردنی

مێردەکەیەتی یان نزیکترین کەس لێوەی.
* هەروەها دەڵێن: ئەگەر مرۆڤ ئەموستیلەی لەپەنجەکرد شتێکی بۆ نوێدەبێتەوە کەدەدرێتە پاڵ ئەموستیلەکە.
* ئەگەر بینی ئەموستیلەکەی شکاوەو بەتەنیا نقێمەکەی ماوەتەوە ناوبانگی باش‌و شکۆیەتییە.
* ئەموستیلەی زێڕ بیدعەو کاری ناڕەوایە لەئاینداو خیانەت‌و ناپاکییە لەموڵك‌و ژێردەستەکان.
* ئەموستیلەی ئاسن فەرمانڕەواو بەرپرسێکی ئازایە یاخود چاودێرو ئاگادارە بەڵام هێواش‌و کەم باسە.
* ئەموستیلەی قورقوشم دەستەڵاتدارێکی لاوازو سستە.
* ئەموستیلەی دوو نقێم دەستەڵاتێکی دیارو شاراوەیە، ئەگەر ئەو ئەموستیلەیە درایە پاڵ بازرگان سوودو قازانجە، بەڵام ئەگەر درایە پاڵ زانیاری چارەسەری خەڵکی دیندارە بۆ دنیاپەرستان.
* تەنگی ئەموستیلەو ئەڵقە بەڵگەیە لەسەر پشوودان‌و دەروولێکردنەوە.
* ئەگەر ئەموستیلەیەك بەئەمانەت وەربگرێ دەبێت بەخاوەنی شتێك کەوا نامێنێتەوە.
* ئەگەر بوو بەخاوەنی شتێك هیچکات نەبوبوو بەخاوەنی وەك خانوو و ئوتومبیل‌و ئاژەڵ یاخود ژن‌و کوڕو خزمەتکار.
* ئەگەر چەندین ئەموستیلەی بینی لەبازاڕ دەفرۆشرا فرۆشتنی موڵکی خەڵکی سەرکردەو گەورەیە.
* ئەگەر بینی ئاسمان ئەموستیلە دەبارێنێ لەوماڵەدا منداڵی نێرینە زۆر لەدایکدەبێت.
* ئەموستیلە بۆ (عەرەب) ژنە.
* ئەموستیلەی زێڕ ژنێکە ماڵ‌و دارایی نەمابێ.
* ئەگەر ئەموستیلەیەك بکاتە پەنجەتووتەی، پاشان دایبکەنێت یاخود بیکاتە پەنجەیەکی تری دەبێت بەدەویت بۆ ژنەکەی‌و هانیدەدات بۆ خراپە.
* ئەگەر ئەو ئەموستیلەیەی دەیکردە پەنجە تووتەی جارێك لەپەنجەتووتەو جارێکیش لەپەنجەکانی تریدابێت بێنەوەی بیگۆڕێت هاوسەرەکەی ناپاکی لەگەڵدا دەکات.
* ئەگەر ئەموستیلەکەی بەچەن درهەمێك فرۆشت یاخود بەساوەر یان بەڕۆنی کونجی بەوتەی شیرین یا پارە لەهاوسەرەکەی جیادەبێتەوە.
* نقێم کوڕە، ئەگەر نقێمی ئەموستیلەکەی لەکانزایەکبوو دەستەڵاتدارێکی خاوەن شکۆو ماڵ‌و منداڵ‌و ناوبانگی باشە بەمەرجێك نقێمەکەی لەبەردی زەبەرجەدی بەنرخ‌و

بەهابێت ، ئەگەر فەرمانڕەوابێت ئەوە ئازاو گوستاخو خاوەن شکۆو هەیبەتە.

*ئەگەر لاوبێت رەوشت بەرزو جوانە.

*ئەگەر نقێمەکەی مورووبوو دەستەلاتدارێکی لاوازو بێهێزو رسوایە.

*ئەگەر نقێمەکە یاقوتێکی سەوزبوو کوڕێکی زانای تێگەیشتووی دەبێت.

*ئەموستیلەی دار ژنێکی دووڕووە یان دەبێت بەخاوەنی موڵکو شتومەك.

*ئەگەر ئەموستیلەیەکیدا بەژنێك ئەوە منداڵی دەبێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم ئەموستیلەکەم شکا ، ئەویش وتی: ئەگەر خەونەکەت راستبێ ئەوە لەهاوسەرەکەت جیادەبێتەوە، تەنیا سێ ڕۆژی خایاند تەلاقیدا.

*پیاوێکیتر هات بۆ لای و وتی: لەخەودا بینیم ئەموستیلەیەکم لەدەستدابوو دەمی پیاوو رەحمی ژنانم پێ مۆرکرد ، ئەویش وتی: تۆ بانگبێژی، لەکاتی خۆیدا بانگ نادەیت لەمانگی رەمەزانداو خەڵکی لەخواردنو ئارەزووی شەرعی بێبەشدەکەیت.

*ئەگەر بینی لەسەر قورێك مۆرکی لێدا ئەو مۆرك بۆلێدراوە لەلایەن خاوەن ئەموستیلەکەوە دەستەلاتو فەرمانڕەوایی پێدەگات.

*ئەگەر بینی پادشا یا فەرمانڕەوایەك ئەموستیلەکەی خۆی پێداو کردیە پەنجەی و شایستەبوو ئەوە دەستەلاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.

*فرۆشتنی ئەموستیلەش جیابوونەوەیە لەژن.

(نابلسی)دەڵێت: ئەموستیلە لەخەودا دڵنیایی و دەستەلاتو هاوسەرو کوڕو کرداره بەپێی چۆنیەتی و ناوەڕۆکەکەی.

*بەڵگەیە لەسەر ژنو ماڵو دارایی.

*ئەگەر ئەموستیلەیەکی زێڕ ببینێتو هاوسەرەکەی دووگیان بێت کوڕی دەبێت.

*ئەموستیلە بۆ فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر موڵكو دەستەلات ، نقێمەکەی جێبەجێکردنی فەرمانو بڕیارەکەیەتی، نەخشونیگارەکەشی ویستو خوازیەتی.

*شکاندنی ئەموستیلە بەڵگەیە لەسەر تەلاقدانی هاوسەر.

*ئەموستیلەو ئەڵقە کڕینی خانوو یا ئوتومبیل یاخود ئاژەڵە یا بەدەستهێنانی دەستەلاتە.

*ئەگەر زێڕبوو بۆ پیاو ملکەچی و سەرشۆڕییە ، ئەموستیلەی زێڕ ئەگەر درایە پاڵ پیاوان خۆشی و شادی بەدیکردنە، ئەگەر درایە پاڵ کوڕ کوڕێکی خۆشەویستو شیرینە.

*هەر پیاوێك ئەموستیلەیەکی زێڕی هەبێت فەرمانڕەوا کۆتو بەندیدەکات یان ترسو بیم رووی تێدەکات یا ناڕەحەتی و غەمو پەژارە یاخود

مرۆڤێك لەکوڕەکەی تورە دەبێت یا لەژنەکەی یا لەو بازرگانیەی ئەنجامیدەدات.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر ئەموستیلەی دەستکەوت ژنێکی جوانو خێرۆمەندی دەستگیر دەبێت یان گوێبیستی خێرێك دەبێت شادو دڵخۆشیدەکات.

* ئەگەر ئەموستیلەیەکی دوو نقێمی لەپەنجە کردو یەکێك لە نقێمەکان بۆ نێو دەستیو ئەوی تریشیان بۆ رووی دەرەوەبوو و نەخشو نیگاری هەر یەکێکیان جیاواز نەبێت لەوی دی دوو دەستەڵاتی پێدەدرێ یەکێکی دیارو یەکێکی نادیار.

* ئەگەر ئەموستیلەیەکی شیلانو مینا لەپەنجە بکات هەژاری نامێنێت.

* ئەموستیلەی سولەیمان - سەلامی خوای لێبێت- هەر پادشاو فەرمانڕەوایەك لەپەنجەی خۆیدا ببینێ بەڵگەیە لەسەر فراوانبوونی موڵكو دەستەلاتیو ئازادکردنی وڵاتانو گەیشتن بەخواستو هیوا، دەگونجێت لەپۆستی فەرمانڕەوایی لابرێت پاشان بگەڕێتەوە بۆی.

* ئەگەر بینی ئەڵقە دەنێرێت بۆ کۆمەڵێكو ئەوانیش بۆیدەگێڕنەوە لەو کۆمەڵە کچێك دەستێنیشان دەکات دواتر پاشگەز دەبنەوە لێی.

* ئەگەر بینی ئەموستیلەیەکی لەپەنجە دەکەن دەستەڵاتەکەی لێدەبەن.

* ئەگەر بینی ونیکردوە شتێکی ناخۆش روودەکاتە فەرمانڕەواییەکەی یاخود ئەو حاڵەی کەوا تێدایە.

ئەمەکداری: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو سوودو قازانج بەتایبەت ئەگەر یەکێکیان لەکاتی بێداریدا ئامادەبوو.

ئەنجامدانی کاری خێر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی کاری خێر ئەنجام دەداتماڵو سامان بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر بینی ماڵو سامانی لەرەزامەندیو گوێڕایەڵی خودایا خەرجکرد ماڵو سامانی دەستگیردەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَا تُنفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ﴾ (البقرة: ٢٧٢).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر خێری ئەنجام نەداو لەجەنگدابوو سەرناکەوێت، ئەگەر بازرگانیەکی هەبوو زەرەردەکات تێیدا.

ئەندازە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا غەمو پەژارەو توهمەتو شەڕو زیانێکی شەکەتکارە.

ئەندازیار: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر وێرانبوونو

شوێنی ئاوەدان و ئاوەدانکردنەوەی شوێن و جێگەی وێرانە و کاول.

*ئەگەر بینی لەخەودابوە بەئەندازیار تەمەندرێژدەبێ بەهۆی درێژی هیواو بەدەستهێنانی شکۆمەندی و فەرمانبەرداری و رێگری.

*دەگونجێت ببێت بەمارەبڕ یان دادوەر یاخود شاعیرو بوێژ.

*ئەگەر پادشایەك بینی بوە بەئەندازیار لەسەر زەویدا دەبێت بەخاوەنی بانگەوازو زۆرو رێنومایکراو دەبێت لەوەی دەیکات.

*هەروەها بینینی ئەندازیار بەلگەیە لەسەر دەولەمەندی دوای هەژاری و لەشساغی دوای نەخۆشی.

ئەندێشەو خەیالی مرۆڤ لەبەر رۆژدا:

لەخەودا بەلگەیە لەسەر دنیاو ئالۆ والابوونی، لەگەل جیاوازی حالۆ باری دانیشتوانی.

*دەگونجێت بینینی ئەوە لەخەودا بەلگەبێت لەسەر:

+تەوبەو رێنومایی.

+یەکتاپەرستی.

+بیرکردنەوە لەپەروەردگارو بەندەکانی.

*ئەگەر لەخەودا مرۆڤ بزوا بەلام ئەندێشەو خەیالەکەی دەرنەکەوت بەلگەیە لەسەر:

+پووچەلبوونەوەی بەلگەکانی.

+رێگری و مەرگ.

+پوچەلکردنەوەی جموجوولۆ هەستیارەکانی.

*هەروەها ئەوەی ئەندێشەو خەیالی لەدەستبدات لەبەرتیشکی خۆر یاخود لەبەر رووناکی چرا یان شەوقی ئاودا هەربەو چەشنەیە.

*وابەستەبوونی بیرو ئەندێشە بەسەماو هەلپەرکێ بەلگەی درۆو بوختانە لەگەل خواردنی مالی خەلکی بەناحەق و درۆ لەگەل خەلکی لەدین و دنیادا.

*قسەکردن لەسەر زوبانی کەسانیترو جوولانی بەلگەیە لەسەر ئامادەکردنی جنۆکەو قسەولێدوان لەسەر زوبانیان یاخود فتنەو شەرو خراپە.

ئەیوب (سەلامی خوای لیبێت):(ئیبن سیرین) دەلێت: ئەوەی (ئەیوب) ببینێ (سەلامی خوای لێبێت) ئەوا لەنەفسی

خۆی‌و ماڵ‌و منداڵی تاڵی دەچێژێ، پاشان خوداوەند پاداشتی دەداتەوە بەزیاتر لەوەی لەدەستیداوە بەپێی ئایەتی ﴿وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُم مَّعَهُمْ﴾(ص:٤٣).

(نابلسی) دەڵێت: بینینی (ئەیوب) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر بەڵاو نەهامەتی‌و لەدەستدانی خاووخێزان‌و ماڵ‌وداراییی‌و بەخشینی ئارامی‌و دانبەخۆداگرتن لەسەری.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی لەدەستی دەردەچێت لەماڵ‌و منال.

*دەگونجێت خەوبین سوێند بخوات‌و پێویستی بەزاناو شارەزایەك هەبێت پرسیاری لێبكات.

*ئەگەر خەوبین نەخۆشبوو چاكدەبێتەوەو دەردو نەخۆشی لەكۆڵ دەبێتەوە یان دەگات بەویست‌و ئاواتەكانی‌و دوعای گیرا دەبێت.

*ئەوەی جلوبەرگی ئەو بپۆشێت بەڵاو نەهامەتی رووی تێدەكات‌و دەردو نەخۆشی دەگرێت پاشان هەموو ئەو نەهامەتی‌و نەخۆشیانە دەڕەوێتەوەو لای گەورە پیاوان بەباشە باسی دەكرێت.

*هەروەها دەڵێن: بینینی بەڵگەیە لەسەر بەڵاو نەهامەتی‌و تاك‌و تەنیایی‌و مژدە بەسەربەرزی‌و پاداشت.

*ئەگەر ژنێك لەخەودا (ئەیوب)ی بینی بەڵگەیە لەسەر دزینی ماڵ‌و دارایی‌و بەدەركەوتنی حاڵ‌و باری‌و، دەرەنجامی بەخێرو باشە كۆتایی دێت.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی دەمرێت‌و پەروەردگار بەزەیی پێدا دێتەوە چونكە ناوی بەزەیی لەخۆ گرتووە.

ئـ ی

ئیحرام بەستن: (نابلسی) دەڵێت: ئیحرام بەستن بۆ حەج یان عەمرە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەی هاوسەردار، خۆئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت‌و لەجل‌و بەرگی دووراو بێبەش دەبێت ، ئەگەر شەڕەنگێزو خراپەكاربوو لێدەبڕێت بۆ حەرام بەتایبەت ئەگەر لەكات‌و وادەی حەجدا نەبوو ، یان رەنگی ئیحرامەكەشی رەش بوو یا عەورەتی تێیدا بەدەركەوت.

بینـــیٚ سیاســـەتمەداریو رەوانبێـــژی پێدەبەخـــشریٚ ، هـــەروەها وتـــراوە: مزگـەوت دروسـتدەکات یـان دادەنـریٚ بەسەرپەرشتیاری بەپێی ئایەتی: ﴿وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْـرَاهِيمُ الْقَوَاعِـدَ مِـنَ الْبَيْـتِ وَإِسْمَاعِيلُ﴾(البقرة: ١٢٧).

وتراویشە: ئـەوەی (ئیـسماعیل) ببینـیٚ نارەحەتی لەباوکیەوە پێدەکات پاشان خوداوەند ئاسانی دەکات لەسەری.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئـەوەی لەخـەودا ببینـــیٚ رەوانبێـــژیو پلەوپایـــەی پێدەبەخـشرێت ، یـان مزگـەوت بنیـاد دەنیٚ.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسـەر ئەوەی مرۆڤێك پـەیمانێکی راستی پـیٚ بدات.

ئیفلیجـی: (نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر بینی هەردوو دەستی تووشـی ئیفلیجی هـاتوون گونـاهێکی گـەورەو مـەزن ئەنجامدەدات، ئەگەر دەستی راسـتی تووشـی ئیفلیجـی هـاتبوو لەکەسـیکی بێتاوانـــدەداتو ســـتەم لـــەلاوازو زەبوونێکدەکات، ئەگەر دەستی چـەپی تووشـی ئیفلیجی هـات بـراو خوشـکی دەمریٚ.

* ئەگـەر پەنجـەی شـەهادەی وشـکبوو کوڕەکەی دەپێکریٚو ، ئەگەر پەنجەی ناوەڕاســـتی وشـــکبوو خوشـــکی دەپێکریٚو ئەگەر پەنجەی شەهادەیبوو کـچەکەی دەپێکـریٚو ئەگـەر پەنجـەی گەورەیبوو دایكو خانەوادەکەیەتی.

* هەروەها دەڵێن: گفتو بەڵا لەدەستدا بەڵگەیەلەسەر روودانـی گرفـت لـەنێوان براداو پەنجەکانیش براو کوڕن.

* هەروەها ئەگەر بینی دەستی راسـتی تووشـــی ئیفلیجـــی هـــاتوە بـــژێوی پەکیدەکەوێتو دەوەستیٚ.

ئینجیــل: هەرکەسـێك لەموسـوڵمانان ببینـــیٚ ئینجیلێکـــی بەدەســـتەوەیە گۆشــەگیرو یــەکلایی دەبێتــەوە بـۆ بەندایەتیو پـەرێز دەکـات لـەدنیاو روو لەزوهدو تەنیایی دەکات.

* ئەگــەر پادشــاو دەســتەڵاتداربوو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا.

* دەگونجێت بینینی ئینجیل بەڵگەبێت لەســەر درۆو بوختــانکردن بـۆ ژنــی مێرددار.

* دەگونجێت لەشەڕو پێکداداندا زاڵبێت ئەگــەر دادوەربێــت ، خـۆ ئەگــەر

شاهیدبوو شەهادەی درۆ دەدات یان قسە لەسەر باس و خواسێك دەكات پەیوەندی بەوەوە نییە، ئەگەر نەخۆشبوو چاكدەبێتەوە.

*هەروەها دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر زانستی ئەندازیاریی یاخود فێربوون لەسەر دەستی زانایان.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر كتێب یاخود گۆرانی بێژو وێنەگر.

ئـ ی

ئێرەیی بردن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئێرەیی بردن زیانی ئێرەیبەرەو سوودیشە بۆئەوەی ئێرەیی پێدەبەن.

(نابلسی)دەڵێت: ئێرەیی بردن بۆخاوەنەكەی بەڵگەیە لەسەر هەژاریی و نەداریی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سینە پیسی و خۆبەزلزانین و جادوو شەڕ، بۆ ئێرەیی پێبراویش زیادبوونی رزق و رۆزییە.

ئێسقان: (ئیبن سیرین) دەڵێت : ئەگەر بینی بوە بە ئێسقان بەچەشنێ لەش ولاری لەشێوەی خەڵكی زۆر گەورەتربوو بەڵگەی مردنیەتی.

ئێسكگرتنەوە: (نابلسی)دەڵێت: نزیكییە لەهەژارانەوە بەلێبوردەیی و بەرزكردنەوەی پلەوپایەو ملكەچی بۆ خاوەن شكۆ.

ئێسكگرەوە(پزیشكی ئێسك و جومگە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: فەرمانڕەوایەكی خاوەن پیشەیەو حەق و ماف رێكدەخات و دادوەر جێگیردەكات و خێر لەسەر دەستیدا جێگیردەبێت.

*ئەگەربینی زامێك لەگەروویدا هەڵتۆقی و وەستا لەسەر ئێسكگرەوەیەك بەئاسن برینەكەبكاتەوە هەتا سەرجەم كێم و زوخمی لێدەربێت، بەڵگەیە لەسەر گەواهیدان و پاراستنی گەردن و قەرزدانەوەو دەرووی خێر لەسەر دەستی.

*ئەگەربینی جومگەكانی یان ئێسكەكانی لەیەك جیابوونەوە ئێسكگرەوەیەك بەیەكیەوە نووساندەوە بۆی و لەش و لاری تەندروست و ساغبوو بەڵگەیە لەسەرنەوەی جل وبەرگی دەبات بۆ بەرگدروو.

*ئەگەر لەدەستی راستدابوو ئێسککرەوە کاری لەسەرکرد پیاوێك بەچاکەی ناچاریدەکات، ئەگەر لەقاچیدابوو یان لەقاچێکدا لێکدانەوەی بەو چەشنەیە مەگەر خاوەن ئاژەڵ یان ئوتومبیل بێت ئەجا دەگونجێت رووداوێك بێت بەسەریا.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەمەزن دانان و هەنگاونان.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+غەموپەژارە.

+ئەندازیار.

+ساختمان.

+بەخشندە بۆ هەژاران.

*ئەگەر لەخەودا چارەسەریکرد یارمەتی ستەمکاران دەدات لەسەر ستەمەکەیان.

*هەروەها بینینی ئێسککروە بەڵگەیە لەسەرئەوەی خێر لەسەر دەستی ئەودا روودەدات.

ئێسکی ئاژەڵ و مرۆڤ: لەخەودا ماڵ و داریيە کەدەدرێتەپاڵ ئەوەی ئێسکی دراوەتەپاڵ و بەڵگەیە لەسەر داپۆشین بۆ یەکێك ببینێ: ﴿ فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا﴾ (المؤمنون: ١٤).

*هەروەها ئێسك بەڵگەیە لەسەر کۆڵەکەو سەرچاوەی ماڵ و دارایی.

*ئێسك بەڵگەیە لەسەر کاری مەزن و گەورە ، ئەوەی ببێ بەخاوەنی ئێسك دەبێت بەخاوەنی ئاژەڵ یاخود دەبێت بەخاوەنی ماڵ و خانوو و ئاژەڵ یان دەبێت بەخاوەنی ماڵ و خانوو چونکە ئێسك وەك بینا وایە.

*ئێسکی مرۆڤ بەڵگەیە لەسەر ئەو ماڵ و داراییەی حاڵ وباری پێدەچێت بەرێوە وەك ئاژەڵ و کشتوکاڵ و هەموو هۆکارێکی بژێوی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەو بینایەی ماڵ و سامانی پێ بەرزدەبێتەوە لەگەڵ ئەوەی مرۆڤ پێیدەچێت بەرێوە وەك هاوسەرو منداڵ و ئاژەڵ و...

*ئەگەر ئێسك لەخەودا شکا یاخود رەشداگیرسا ، ئەوەی بەڵگەیە لەسەری دەمرێ ئەگەر نەخۆشبوو بەڵام ئەگەر لەشساغبوو نامرێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەمەزنگرتن، ئەگەر ئێسکەکەی زبربوو

یان گەورەبوو بەڵگەیە لەسەر بەمەزن زانینی خاوەنەکەی.

*بینینی ئێسقان بەڵگەیە لەسەر خراپی بۆچوون.

*بینینی ئێسك بەتەنیا بەڵگەیە لەسەر جل‌وبەرگی نوێ.

*دەگونجێت بینینی ئێسقان بەڵگەبێت لەسەر کۆکردنەوەی داروپەردووی‌و بیناو ساختمان.

*دەگونجێت بینینی ئێسقان بەڵگەبێت لەسەر دەرخستنی نهێنی‌و ئاگاداربوون لەکاروباری پەنهان‌و نهێنی.

*ئەگەر ئێسقانی بوو بەئاسن لەخەودا نەخۆشییەکی گەورە دەگرێ یان زۆر بەلاّو نەهامەتی رووی تێدەکات‌و ئارامدەگرێ لەسەری.

*ئەگە ئێسقانی لە(عاج)بوو بەڵگەیە لەسەر پڕبوونی لەحەرام.

*دەگونجێت ئێسقان بەڵگەبێت لەسەرداری درەختی بەردار چونکە توێکڵی هەیەو بەروبوومەکەشی مرۆڤ سوودی لێوەردەگرێ.

*هەروەها ئێسقان بەڵگەیە لەسەر لەش ساغی‌و نەخۆشی.

ئێش‌و ئازار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئێش‌و ئازار پەشیمانبوونەوەیە لەگوناهو تاوان.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی پشوویداوە ماندوو دەبێت‌و ماندوبوون‌و هیلاکی‌و پشوودانە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ددانێکی ئێش‌و ژانی تیابوو گوێی لەگوتەیەکی نارێکدەبێت لەکەسێکی نزیکی‌و ددانەکە دەدرێت پاڵ خراپی مامەڵە هەتا سکالاّو شکاتی لێدروست دەبێت، دەگونجێت ئازاری گەردن‌و مل بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی ناپاکی لەگەڵ ئەسپەردەو ئەمانەتکردوەو بەجێی ناهێنێت تا سزاو خەشمی خوایی بەسەرا دا دەبەزێ.

*ئێش‌وئازاری سك بەڵگەیە لەسەرئەوەی ماڵ‌و سامانی لەسەرپێچیدا بەگەڕخستوەو پەشیمانە لێی.

*هەروەها دەڵێن: ئێش‌و ئازاری سك بەڵگەیە لەسەر تەندروستی خزم‌و کەس‌وکارو خانەوادە.

*ئێش‌وئـازاری نـاوك بەڵگەیـە لەسـەرئەوەی بەخراپی مامەڵە لەگەڵ هاوسەرەكەی دەكات.

*ئێش‌وئـازاری دڵ بەڵگەیەلەسـەر خراپی نهێنی لەكاروباری ئاینەكەی.

*هەروەها ئێش‌وئازاری جگەر بەڵگەیە لەسەر خراپی لەگەڵ كوڕدا.

*ئێش‌وئـازاری سپڵ بەڵگەیـە لەسـەر خراپی ماڵو سامان كـەوا ژین‌و بـژێوی ماڵو خانەوادەی پێوەیە، ئەگەر ئێش‌و ئـازاری زیـادیكرد تـا لـەلێواری مـەرگ نزیكبـوەوە بەڵگەیـە لەسـەر ڕۆیـشتنی ئاین.

*ئێش‌وئازاری گورچیلە بەڵگەیە لەسەر نزیكبوونـەوەی چـارەنووس‌و ئەجـەل چونكە گورچیلە وەك ڕوح وایە.

*ئێش‌وئـازاری پـشت بەڵگەیـە لەسـەر مردنـی براكـەی ، هـەروەها دەڵـێن: ئێش‌وئـازاری پـشت لێكدانـەوەی دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی پەناو پشتگیری پیاوە لەكوڕو بـاوكو سـەرۆكو هـاوڕێ، ئەگـەر پـشتی چـەمابویەوە بەڵگەیـە لەسەر هەژاری‌و پیری.

*ئێش‌وئـازاری قـاچ بەڵگەیـە لەسـەر ڕۆیـشتن لەگوێڕایـەڵی پـەروەردگاردا، گوتراویشە: ئێش‌و ئازاری قاچ بەڵگەیە لەسەر زۆری ماڵو سامان.

*ئێش‌و ئازاری ئامرازی نێرینە بەڵگەیە لەسـەر خراپبـوون لەگـەڵ نەتـەوەو كۆمـەڵێك كـەوا بەخراپـە باسـیدەكەن‌و دوعاو نزای لێدەكەن.

ئێـواره (سـەرەتـای شـەو): (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر دەسـتبڕین‌و درۆو سـەرهەڵدانی فتنـەو لەخۆباییبوون بەپێی ئایەتی: ﴿وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ﴾ (يونس: ١٦).

*دەگونجێت بینینـی ئێـوارە لەخـەودا بەڵگـەبێت لەسـەر یـادو زیكـری خـوا بەپێی ئایـەتی: ﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالإِبْكَارِ﴾ (غافر: ٥٥).

بێ

با

باپیر: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودابینی بوە بەباپیر تەمەنی درێژدەبێتو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە، باپیریش لەخەودا لەجێی باوکە، لێکدانەوەی وەك ئەوەیە کەلەباوکدا باسکراوە، دەگونجێت باپیری بمرێت لەخەودا و ئەمەش لاوازکردنی هەوڵو تێکۆشانییەتی.

باتێکەر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا وەزیرە چونکە ئاگر دەستەڵات ، بینینی باتێکەر بەڵگەیە لەسەر:

+زیندوکردنەوەی یادو باسو چارەسەر بۆ نەخۆش.

+گەرانی رزقو رۆزییە.

+بۆ ژنی دووگیان منداڵی نێرینە.

باج کۆکردنەوە: (نابلسی)دەڵێت: باج کۆکردنەوە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەزۆر زەکاتدان ، ئەگەر خۆی باجگربوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەی یاخود هۆکارێك بێت مۆڵەتی تایبەتو گشتی پێوەربگرێت وەك حەمامو هاوچەشنی ئەوە.

باجگر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی باجگر بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو پۆلیسو نوێنەرو قسەهەڵگرو ئەمانەتپارێز.

هەروەها دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە خۆی هەڵدەقورتێنێ لەماڵو سامانی کەسانی دیکەدا.

*بینینی باجگر بەڵگەیە لەسەر تەنگەشەو ناخۆشیو خراپەو ئەوەی خوداوەند گوناهی پێدەسرێتەوە.

باخ(بێستان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: باخو بێستان بەڵگەیە لەسەر ژن چونکە ئاو دەدرێتو دووگیان دەبێتو منداڵی دەبێت.

*ئەگەر باخەکە ژنبووو کورو ماڵو دارایيو بەروبوومە.

*باخی نادیاریش بەڵگەیە لەسەر قورئانی پیرۆز، چونکە وەك بێستان وایە لەدیدی بینەردا بەردەوام لەبەروبوومەکەی سوود وەردەگرێ.

*دەگونجێت باخی نادیار بەڵگەبێت لەسەر بەهەشتو خۆشیەکانی چونکە عەرەب بەبەهەشت ناوی دەباتو هەروەها پەروەردگار بەوچەشنە ناویدەبات بەئایەتی : ﴿أَيَوَدُّ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ (البقرة:٢٦٦).

*دەگونجێت باخو بێستان بەڵگەبێت لەسەر بازاڕ یان بەڵگەبێت لەسەر ماڵی شایی ، دارەکەی سوودو بەروبوومەکەشی خواردنەکەیەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەموو شوێنو جێگەو ئاژەڵێك سوودی لێوەربگرێ وەك حانوتو خانو حەمام، چونکە داری نێوباخ وەك کرێیەك وایە بۆ خاوەنەکەی یان خزمەتکار لەگەڵ ئاژەڵی جۆراو جۆری خاوەندار.

*دەگونجێت باخ بەڵگەبێت لەسەر ماڵی زاناو فەرمانڕەوای ڕێکخەری نێوان سەرجەم خەڵکی.

*ئەوەی لەباخێکدابوو تەماشای حاڵو خەوەکەی دەکرێ ئەگەر مردوبوو لەبەهەشتو نازو نیعمەتدایە ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێتو رووبەباخو بێستانی نادیار دەچێت، ئەگەر جەنگاوەرو تێکۆشەربوو شەهیدی بەدەست دەهێنێت بەتایبەت لەخەوەکەیدا ژنێکی بینیو بانگیدەکردو شیری خواردەوە یان هەنگوین لەرووبارەکانیو، بەروبوومەکەشی لەو بەروبوومانە نەدەچوو کەدیبووی، ئەگەر بەوچەشنە نەبوو و خەونەکەی بەڵگە نەبوو لەسەر شەهیدبوون تەماشای حاڵو باری دەکرێتو ئەگەر رەبەن بوو ژن دەهێنیتو دەچێتە لای و جووتدەبێت لەگەڵیو ئەو خۆشیە دەبینێت کەلەباخەکەدا دیبوویو بەپێی خەوەکەی خێرو شەڕ دەبینێ.

*ئەگەر خەوەکەی لەکۆتایی رۆژگارو کاتی گەڵاهەڵوەرینو نەمانی بەروبومدابوو هەژاریو حاڵی نابەجێ رووی تێدەکاتو تەندروستی روو لەخراپە بێت.

*ئەگەر لەسەرەتای رۆژو کاتی بەروبووم و بەرهەمهێناندابوو بەپێچەوانەی حاڵی پێشوەوە دەبێت.

*ئەگەر یەکێك ئەوەی بینی کەژنێکی هەبوو دڵی بەجوانیو ماڵەکەیا چوبوو

بەپێی ئەو دوو وادەوکاتەی پێشوو هەڵیدەسەنگێنێ لەگەڵ گوتەو ئاوخواردنو خواردنی بەروبوومو جووت بوون لەگەڵیدا.

*ئەگەر یەکێك باخێکی دیو کاری لای فەرمانڕەوابوو بەڵگەیە لەسەر دوایی کاروبارەکەیو بێبەشبوونی لەمافی.

*ئەو بەروبوومەشی دەیچنێتەوە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خێر یان شەڕ بەپێی لێکدانەوەی بەروبووم.

*ئەوەشی خۆی ببینێ لەگەڵ کۆمەڵێکدا کەهاوبەشی بن لەبازاڕو پیشەکەیدا ئەو باخە بازاڕەکەیانەو بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی و بازاڕ ساردی بەهەردوو کاتەکە.

*هەروەها ئەگەر خێرو شەڕی تیا بەدیکر دەگەڕێتەوە بۆ خۆی مەگەر ئەوە بەدیبکات کرێگرتەیەك یان خزمەتکارێك میزی تیا بکات یاخود ئاوی بداتێ لەسەرچاوەی یەکێکیتر یا بیری یەکێکیتر ئەوکاتە پیاوێکە ناپاکی لەگەڵ دەکات لەخانەوادەکەیداو دەستی لەگەڵ هاوسەرەکەیدا تێکەڵکردووە.

*ئەگەر خۆی بکەربوو لەوباخەداو میزەکەی خوێنبوو یاخود لەدەریایەکیترەوە ئاوی لەبەر دەڕۆیی دەچێتە لای ژنێك ئەگەر باخەکە نادیاربوو، وەگەرنا دەچێتە لای ژنەکەی بەچەشنی حەرام وەك ئەوەی لەدواوە بچێتە لای یان لەکاتی عادەی مانگانە یان دوای تەلاق خواردنو کەوتنی سوێنەکەی.

*هەروەها دەڵێن: باخو مێوو باخچە بریتییە لەداوای لێخۆشبوون، باخچەش هاوسەری پیاوە بەپێی جوانی مێوەکانیو بەهێزیان لەگەڵ بەروبوومو ناواخنیانو، زبریو رەقی لاسکەکانیش قەڵەوییەو درێژی تەمەنیانەو فراوانیشی گوشادی دنیایە، ئەگەر بینی مێوێك بەری زۆر گرتووە دنیا ئاوەڵاو فراوان دەبێت، ئەوەشی ببینێ ئاودێری باخەکەی دەکات دەچێتە لای خێزانەکەی.

*ئەوەی دەچێتە باخێکی نادیارو دەبینێ گەڵاکانی هەڵوەریوە خەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئەوەی باخەکەی بەوشکبوویی دەبینێت خۆی لەچوونەلای ژنەکەی دەپارێزێت.

(نابلسی)دەڵێت: باخ لەخەودا داوای لێخۆشبوونە، لێخۆشبوونیش باخە، ئەوەی ببینێ ئاودێری باخەکەی دەکا دەچێتە لای ژنەکەی، ئەگەر باخەکەی بەوشکبوویی بینی ژنەکەی گۆشەگیرە

لەشــوەکەی، خۆنەگــەر باخەکــەی یەکێکیتر ئاویدا ئەو ئاودێرە خیانەتو ناپــاکی لەگەڵــدەکات دەربــارەی ژنەکەی، ئەوەشی روو لەباخێکی نادیار بکـاتو ببینـێ گـەڵاکانی هـەڵوەریون خەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*ئـەوەی لەخـەودا روویکاتـە باخێـكو چـوونەکەی لـەکاتی بەروبوومــدابێت بەڵگەیـە لەسـەر خێـرو رزقوکـرداری چاکەوو ژنهێنـانو منـاڵ، بـەڵام ئەگـەر چـوونەکەی لـەکاتی بـەروبووما نـەبوو کاتێکبوو گەڵا دەوەری بەڵگەیە لەسـەر بەدەرخـستنی حـاڵو بـارو قـەرزاریو تەڵاقـدانی ژنو لەدەسـتدانی منــاڵ، ئەگـەر ئـەوەی روویکردبـووە باخەکـە مردوبوو لەبەهەشتدایە، ئەگـەر بەسـەر زینـدوبوو دەگونجێـت سـتەمکاربێتو ئــاینی لاوازو ســستبێتو متمانــەی پێنـەکرێ، ئەگـەر دەسـتەڵاتی بەسـەر باخەکـەدا شـکا پلەوپایـەو شـکۆمەندی بەدەســت دەهێنێــت، وەگـــەرنا زیادەرەودەبێت.

*دەگونجێت چوونە ناو باخ بەڵگەبێت لەســەر ژنو منــاڵو مــاڵو دارایــیو خۆشـگوزەرانیو رەوانـەوەی خـەمو پەژارە.

*دەگونجێــت بــاخ بەڵگــەبێت لەســەر شوێنی بانگکردنی میوانەکانی ئاهەنگی ژنهێنان کەتێیدا خـواردنی جۆراو جۆر دروســت دەکرێــت یـاخود بەڵگــەبێت لەســەر مــاڵی فــەرمانڕەوا کەتێیــدا سـەربازو ئەفسەری پلـە جۆراو جۆرە کۆدەبنەوە.

باخچە(باخ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: باخــچەیەکی نادیــاری نــاوازە کــەوا بەهەمیــشە ســەوز نــاوزەد دەکــرێ بەڵگەیە لەسەر ئیسلام بەهۆی شەوقو پرشنگییەوە، پێغەمبەری خوا(ﷺ) بەم چەشــنە لێکیداوەتــەوە، دەگونجێــت لەئیـسلامدا بەڵگـەبێت لەسـەر هـەموو شــوێنێکی خـۆشو چـاكو جێگەیــەك دوعــاگۆی پــەروەردگاری تێــدا ئەنجامبــدات وەك گڵکــۆی پێغەمبــەر (ﷺ)و ئەڵقەی زیکرو یادی خواو شوێنی پیاوچــاکان بــەهۆی فەرمایــشتی پێغەمبەر(ﷺ) کەدەفەرموێت: "لەنێوان گــۆڕی مــنو دوانگەکەمــدا یــەکێك لەباخـچەکانی بەهەشـت هەیـە یـاخود چاڵێك لەچاڵەکانی دۆزەخ".

*دەگونجێت باخچە بەڵگەبێت لەسەر:

+قورئان.

+هــەموو کتێبێــك دانــاییو زانــایی تێدابێت، ئەمـەش لـەو وتەیـەوە هـاتوە

کەدەڵێت: "کتێب باخچەی دانایانو گەشتی زانایانە".

*دەگونجێت باخچە بەڵگەبێت لەسەر بەهەشت، ئەوەی لەباخچەیەك بچێتە دەرەوە بۆ زۆنگێك یاخود زەوییەکی رەش یا سوتماککراو یان زەویەکی پڕ لەدووپشكو مار یان خۆڵەمێشو زبڵ یان کەوتنە نێودەریاوە تەماشای حاڵوباریدەکرێ ئەگەر مردوو بوو لەبری بەهەشت دۆزەخی پێدەبەخشرێو لەبری نازو نیعمەت سزاو خەشمو قین، ئەگەر موسوڵمانێکی زیندوو بەدیکرا بەدەردەکەوێ لەئیسلام بەبێباوەڕی بیدعە یاخودبەگوناهی گەورەوگران.

*ئەگەر یەکێك خۆی لەباخچەیەکدا بەدیکردو سەوزەو بەروبوومی دەخوارد یاخود کۆیدەکردەوە ئەگەر لەرۆژانی (حەج)دابوو یان بانگبێژی تێدابوو ئەوە (حەج)ە، ئەگەر لە(مەککە)بوو ئومێدەواربوو زیارەتی گۆڕی پێغەمبەر بکات بۆی بەدی دێتو زیارەتی گۆڕی پێغەمبەر (ﷺ) دەکات، سەرباری ئەوەش چی کۆدەکاتەوەو دەیخوات پاداشتە بۆی.

*ئەگەر بێباوەڕێك ئەوەی بینی ئەوە موسوڵماندەبێتو سینەی ئاوەلاو فراواندەبێت بۆ وەرگرتنی ئیسلام، ئەگەر گوناهباربوو تەوبەدەکاتو پاشگەزدەبێتەوە، ئەگەر زانستپەروەرو قورئان خوێنبوو بەئەندازەی خواردنو کۆکردنەوەی دەبێت، وەگەرنا ئەوە پاداشتی کارێکە لەرۆژەکەی یان شەوەکەیدا ئامادەیبوە وەك چوون بۆ نوێژی هەینی یا نوێژی مردوو ئەنجامدان یاخود سەردانی گۆڕی پیاوچاکان.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی باخچەی سەوز ببینێت لەخەوداو ناواخنی نەزانێت ئیسلامو ئاینە، هەموو سەوزاییەکیش لەسەرزەویدا هەر بەو چەشنەیە.

*ئەگەر باخچەیەك ببینێ کەمێك زەرەری پێدەگات.

*ئەگەر مردوویەکی بینی لەباخچەدا خەڵاتە لەبەهەشتدا بەدەستی دەهێنێت.

*باخچە بەڵگەیە لەسەر :

+دنیاو جوانکاریەکانی.

+هاوسەرو ماڵو سامان.

باخچەی ماڵ: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پاکیزەیی ژنو پیاوو بەرپەرچدانەوەی گومانو دوودڵی لەبارەی ماڵو منداڵەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چرووکیو ڕێگری داواکار لەزانیاریو هاوکاری.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو کردارانەی بەپەنهانو نهێنی ئەنجام دەدرێتوو هیچ کەس نایزانێ وەك ڕۆژوو شەونوێژ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خواناسیو یادو زیکری پەروەردگارو پیرۆزکردنی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ خزمو کەسوکاردا.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شێتبوونی ئەوەی لەماڵدایە یاخود غەرامەو خەرجی.

باخەوان: (نابلسی) دەڵێت: باخەوان لەخەودا پیاوێکە بانگەوازی خەڵکی دەکات بۆ لای ژنانو خۆشویستنیان، بینینی باخەوانیش بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەڵدەستێت بەبەڕێوەبردنی کاروباری قوتابخانەو مزگەوتو کەنیسەو لەشاییو خۆشیو ڕزقو ڕۆزی سوود دەبینێ.

بادان(لوولکردن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی پەتێك بادەدات یان دەیئاڵێنێت لەخۆیەوە یاخود لەشتێکەوە دەیئاڵێنێ سەفەردەکات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر دانەوێڵەی بادەدا فەرمانی جێبەجێدەکرێ، ئەگەر ئەوەی لوولیدەکرد ئەستوربوو بەڵگەیە لەسەر سەفەرو سوودمەندبوون.
*ئەگەر بادانەکەبۆی ئاسانبوو سەفەرەکەی ئاساندەبێ.
*ئەگەر بینی ریشی بادەداتو دەیکات بەپەت بەرتیل وەردەگرێ یان گەواهی بەتاڵو پووچەڵدەدات.
*دەگونجێت پەتبادان بەڵگەبێت لەسەر بەستنی کاروبار یان شەریکایەتی یاخود هاوسەرگیری.

باران: (ئیبن سیرین)دەڵێت: باران بەڵگەیە لەسەر سۆزو بەزەیی خواییو نانو دەرووی خێری، هەروەها بەڵگەیە لەسەر قورئانو دانایی، چونکە باران بژێوی زیندەوەرانو ژیاندنەوەی زەوی تێدایە ، لەگەڵ لەدەستدانو تیاچوونی خەڵکیو ئاژەڵو زیندەوەران.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر فەرو پیتو خۆشحاڵیو هەرزانیو دەوڵەمەندی ، چونکە هۆکاری ئەوەیە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کارەساتو ڕووداو لەئاسمانەوە وەك کوللە یان سەرماو ڕەشەبا بەتایبەت ئەگەر ئاگری لەگەڵبوو یاخود ئاوەکەی

گەرمبوو چونکە خوداوەند لەقورئاندا گوزارشتی لەوەکردوە کەواچی بەسەر نەتەوەکانی تردا هێناوە لەسزاو خەشمی بەباران‌و دەفەرموێت: ﴿وامْطَرْنا عَلَيهِمْ مَطَراً ، فَساءَ مَطَرُ المُنْذَرِينَ﴾(الشعراء:١٧٣).

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر فتنەو ئاشوب‌و خوێنی رژاو بەتایبەت ئەگەر ئاوەکەی خوێنبوو.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر نەخۆشی گەری‌و ئاولە ئەگەر لەکاتی خۆیدانەبوو یاخود کاتی زەرەریبوو.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەرئەوەی دابەزیوە بەسەر دەستەلاَتداردا لەسزاو خەشم‌و زەرەو ئەگەر لەبری باران ماریاری.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر چارەسەرو رێگری‌و پشوو بۆ موسافیرو گەشتیاران‌و پیشەوەران، هەرکەسێك کارێك ئەنجام بدات لەژێر هەوایەکی دیاردا، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿انْ كانَ بِكُم اذىً مِنْ مَطَرٍ﴾.

*ئەگەر بارانێکی گشتی ببینێ لەولاَتداو خەلکی لەنارەحەتیدابن فەرەپوپیت‌و بەرەکەت دەرژێ بەسەریانداو هەرزانی بلاَودەبێتەوە.

*ئەگەر لەژێر ستەم‌و زۆرداری‌و نەخۆشیدابوون دەروویان لێدەکرێتەوە بەمەرجێك باران لەوکاتەدا بەسوودبێت، ئەگەر بەزیانبوو یاخود بەردی تێدابوو ئەوحالەی تێیدان پتر دەبێ بەئەندازەی هێزی بارانەکە ، ئەگەر هەرنمەبارانێکبوو سووك‌و ئاسانە.

*ئەگەر خۆی لەنێوباراندا بینی یاخود گەمارۆدرابوو لەژێر سەربانێکدا یان دیوارێ، زیان بەقسەو ئازاردان رووی تێدەکات.

*ئەگەر بەبارانەکە خۆی شت بەهۆی لەشگرانی‌و دەم‌وچاوی بینایی بۆ دەگەرێتەو ئەگەر بێباوەربوو موسولماندەبێت ، ئەگەر گوناهباربوو تەوبەدەکات، ئەگەر هەژاربوو خوداوەند دەولەمەندیدەکات ، ئەگەر خوازیاری پێداویستییەکبوو لای دەستەلاَتدار بەدەستی دەهێنێت.

*هەموبارانێك جۆرەکەی باش بێت باشەو بەپێچەوانەشەوە.

*(ئیبن سیرین)دەلێت: لەقورئاندا لەکاتی باسی باراندا باسی دەرووی خێرنەکراوە بەلکو غەم‌و پەژارەیەك وەك ئایەتی:﴿وامْطَرْنا عَلَيهِم مطَراَ﴾(الاعراف:٨٤)و ﴿وامْطَرْنا عَلَيهِمْ حِجَارَةً﴾ (الحجر:٧٤)ئەگەر بارانەکە

نـاوزەد نـەكرا دەرووی خێـرە بـۆ سەرجەم خەڵكی بەپێی ئایەتی ﴿وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا﴾(ق:٩).

*هەندێكدەڵێن: بـاران بەڵگەیـە لەسـەر قافڵـەو كـاروانی دوابـەدوای حوشـتر، هەروەك چۆن كاروانی حوشتر بەڵگەیە لەسەر باران.

*ئەگەربیبنی ئاسمان شمشێری باراندا خوداوەنـد خـەڵكی تاقیدەكاتـەوە بەدەمەقاڵەو ئاژاوە.

*ئەگـەر لەئاسمانـەوە كاڵـەك بـاری خەڵكی نەخۆشدەكەون.

*ئەگـەر بـەبێ هـەور بارانبـاری خـراپ نییـە چـونكە بـاران لەئاسمانـەوە دەبارێت.

*هـەروەها دەڵـێن: دەرووی خێـرە لەلایەكەوە چاوەڕێنەكراوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ئەگەر زیانی نەبوو خێرو رزق و رۆزیو رەحمەتە.

*دەگونجێـت بـاران بەڵگـەبێت لەسـەر ژیـانی ئـەوەی ترسـی هەیـە لـەمرۆڤو زەوی.

*دەگونجێـت بـاران بەڵگـەبێت لەسـەر بـەجێهێنانی ئـەوەی مـرۆڤ بـەڵێنی پێدەدات.

*ئەگەر بارانەكە تایبەتبوو بەشوێنێكی دیـاریكراو بەڵگەیـە لەسـەر غـەمو پـەژارەی خانەوادەكـەی یـان غـەمو پەژارەیـەك روو لەخەوبینـەر دەكـات بـەهۆی لەدەسـتدانی كەسـێكی ئازیزەوە.

*ئەگـەر بارانەكـە گـشتیو بـەزیانبوو وەك ئەوەی ئاسمان خوێن ببارێنێ یان بـەرد ئـەوكات بەڵگەیـە لەسـەر گونـاهو تاوان، ئەگەر خەوبینـەر لەسەفەردابوو دەگونجێت سەفەرەكەی بوەستێ.

*دەگونجێـت بـارانێكی بـەزیان لەشوێنێكی تایبەتـدا بەڵگـەبێت لەسـەر دزیوكـەمو كـوری لەكێشانەدا یـاخود بوونی خاڵی چوونیەك لەگەڵ گەلەكـەی (لوط)دا.

*دەگونجێت بارانی بەسوود بەڵگـەبێت لەسەر فریاكەوتنی زۆر بۆهاتوو.

*بـاران كـاروانو قافڵـەی حوشـترە ، هەروەك چۆن كاروانی حوشتر بارانە.

*ئەگەربیبنی ئاسمـان بـارانی باراندوەو لەهەموو لایەكەوە باران بـاری خـەڵكی فراوانیو خۆشـحاڵی دێـت بەسـەریانداو سەرچاوە ئاوەكان دەتەقن.

*ئەگـەر بـارانێكی گـشتی بینـی كاروبـارێكی مـردووی بـۆ زینـدوو دەبێتـەوەو خێـرو فـەرو نیعمـەتی دەستگیر دەبێـت، ئەگـەر غـەمباربوو یـاخود قـەرزار دەرووی خێـری لێدەكرێتەوە.

*ئەگەر بینی بەخێرایی‌و کتوپڕ هات بەسەریا رزق‌و رۆزییەکی فراوان‌و باشدەدرێ‌و لەهەموو تەنگەشەیەك قوتاردەبێ.
*باران دەرووی خێرە لەو ساڵەدا.
*ئەگەر بارانی لەماڵەکەی خۆیدا بینی بەدەر لەخەڵکیتر خێروسوودو رێزی دەستگیردەبێ، ئەگەر لەسەرجەم ولاتدابینی لێکدانەوەکەی بۆ سەرجەم خەڵکی ئەوشارەیە.
*ئەگەر بارانێکی بینی لەهەموو لایەکەوە دەبارێ‌و هەمووشتێ رادەماڵێ‌و دارهەڵدەکەنێ فتنەو تیاچوون لەو شوێنەدا روودەدات لەلایەن دەستەلاتدارەوە.
*دەگونجێت باران لەماڵێکدا بەتایبەتی نەخۆشی‌و دەردو بەلاو ئاولەبێت لەو شوێنەدا.
*ئەگەر زەوی خوێنی لێهەڵقولا سزایە، بەهەمان شێوە بارانیش هەروایە، ئەگەر بارانەکە خوێنبوو یان خاك‌و خۆڵ زوڵم‌و ستەمە لەدەستەلاتدارەوە.
*ئەگەر جوتیارێك بارانی بینی مژدەو فەرپیتە بەدەستی دەهێنێت، هەروەها دەڵێن: ئەگەر بارانەکە خۆڵبوو بەبێ تەم‌ومژ فەرپیتە.

بارانپۆش(مشەمای باران): (نابلسی) دەڵێت: ناوێکی باشە چونکە لەفراوانترین جل‌وبەرگە.
*بۆ بازرگان پیاهەڵدانەو ستایشە.
*ئەگەر لەلۆکەبوو لەخوار مشەماوەیە.
*ئەگەر لەئاوریشمبوو دنیایە بەبێ ئاین.
*ئەگەر لەکەتانبوو لەخوار لۆکەوەیە.
*ئەگەر بەتەنیا پۆشی هەژار دەکەوێت‌و پیاوێك دەبێت لەنێو خەڵکیدا بەپیاهەڵدان‌و باسی باشەو جوان خۆی دەردەخات.

بارگیر(یەختە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بارگیر باپیری مرۆڤە، ئەوەی بارگیرەکەی ببینێ لەخۆڵدا خۆی دەگەوزێنێ یان لەنێو پشقلدا باپیرەی بەرزدەبێتەوەو ماڵ‌و سامانی گەشە دەکات.
*هەروەها دەڵێن: بارگیر بەڵگەیە لەسەر:
+خزمەتکارو بەردەست.
+باپیرو بەخت‌و رزق‌و رۆزی.
+ولاخێکی مامناوەندی لەنێوان ئەسپ‌و گوێدرێژدا (هێستر).
*بارگیری زەرد خەم‌و پەژارەیەو ئەوەی کەوا راهاتووە لەسەر سواری ئەسپ سواری بارگیر بێت پلەوپایەی

دادەبەزێ لەلای فەرمانڕەواو لەژنەکەی جیادەبێتەوەو دەستدەداتە ڕەوشتنزمی.

*ئەوەی سروشتی خۆی وابێت سواری گوێدرێژبێتو لەخەودا ببینێ سواری بارگیر دەبێت پلەوپایەو ناونیشانی زۆر دەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیری بەئافرەتێکی خانەدان.

*ئەوەی ببینێ بارگیرێك مل ملانێی لەگەڵدەکاتو ناتوانێ جێگیربێت ژنەکەی زاڵدەبێت بەسەریا.

*ئەوەی بارگیر وتوێژی لەگەڵ بکات ماڵو دارایییەکی مەزن لەلایەن ژنەکەیەوە بەدەست دەهێنێتو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی بارگیرێ دەهێنێت چاکەیەك لەگەڵ هاوسەرەکەی خۆیدا دەکاتو ئەویش سوپاس گوزار نابێت.

*سواربوونی بارگیریش بەڵگەیە لەسەر سەفەر.

*ئەوەی ببینێ بەسواری پشتی بارگیرێکەوەیە سەفەرێکی دوور دەکەوێتە بەرێو خێروچاکە لەرێگەی ژنەکەیەوە پێی دەگات.

*ونبوونو بزربوونی بارگیریش بەڵگەیە لەسەر خراپەی ژنو داوێنپیسی.

*ئەوەی سەگێك ببینێ بازدەدات بەسەر بارگیرێکدا دوژمنێکی ئاگرپەرست دوای ژنەکەی دەکەوێت، هەروەها ئەگەر مەیمونێك بازیدا بەسەر بارگیرێکدا جوولەکەیەك شوێنی ژنەکەی دەکەوێت.

*بارگیری ڕەشبۆر دەستەڵاتو فەرمانڕەواییە، هی ڕەشیش ماڵو دارایی بەرزو شکۆدارە، ئەوەی ببینێ بارگیرێکی نادیار دێتە شارەکەی پیاوێکی عەجەمی دێتە ئەوشارەوە ، بەچکەی مێینەی بارگیریش وەك ماین وایە.

*هەروەها دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم دووپیاو هاتن بۆلامو یەکێکیان بەسواری بارگیرێکی ڕەشو ئەویتر بەسواری بارگیرێکی ڕەشبۆرەوە، پیاوی سوارەی بارگیرە ڕەشەکە دارێکی بەدەستەوەبوو کردی بەسکما (ئیبن سیرین) وتی: لەخوا بترسەو ئاگات لەوەبێت کەبەسواری ڕەشەکەوە بوو، کاتێکیش ژنەکە چوە دەرەوە پیاوێك لەئامادەبووان لای (ئیبن سیرین) دوایکەوت بینی دەچێتە نێوماڵێك ژنێکی تێدایەو ئەو ژنە هەڵدەستێت بەتاوانبارکردنی سوارەی

سەربارگیرە رەشەکە ، (ئیبن سیرین)یش کاتێ ژنەکە رۆیی وتی: ئایا دەزانن سوارەی بارگیری رەش کێیە ؟ وتیان: نەخێر ، وتی: فلانەکەسی نووسەرەو، سوارەی بارگیری رەشبۆریش فلانەکەسی...

(نابلسی) دەڵێت: بارگیر لەخەودا باپیری مرۆڤەو هەوڵوکۆششیەتی.

بارگیری گەورەش باشترە لەکاروباری دنیادا، ئەوەی ببینێ بارگیرەکەی نوقم بوە لەئاودا دەمرێت یان بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات.

*ئەوەی ببینێ بوە بەخاوەنی بارگیرێك دەبێت بەخاوەنی ژنێك.

*ئەوەی ببینێ خاوەنی بارگیرە یان بەستویەتیەوە دەبێت بەخاوەنی خزمەتکار.

*هەروەها دەڵێن: بارگیر بەڵگەیە لەسەر گیروگرفتو ناکۆکی یاخود دەڵێن بارگیر بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی عەجەمی.

*ئەوەی ببینێ سواری بارگیرێکی ملکەچو رامبوەو زۆر تیژو خێرایە خێرو خۆشی رووی تێدەکات.

بارمتە : (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی تورەکەیەکی لای پیاوێك دانا نهێنی خۆی لەلای داناوە.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نهێنی کەوا بارمتەدانەر ئاگاداری نهێنییەك دەبێ ئەگەر بارمتەکەی لای مردوویەك دانا نهێنی خۆی لای یەکێك دادەنێ کەوا پارێزگاری لێدەکات.

*دەگونجێت بارمتەکە بفەوتێ بەهەمان شێوە ئەگەر بارمتەکەی لای ئاژەڵ دانا.

*ئەگەر بارمتەکەی لای یەکێك دانا شایستە نەبوو وەك دانانی بارمتە لای یەکێك کەلەخوار خۆیەوەبێت ئەوە بەڵگەیە لەسەر دانانی نهێنیو بلاوبوونەوەی.

*بارمتە بەڵگەیە لەسەر تورەبوونی بارمتەدانەر، ئەگەر بینی شتێکی لای مرۆڤێك دانا زاڵدەبێت بەسەریا چونکە داوایدەکات.

*ئەگەر بینی شتێکی لای ژنەکەی داناو پاراستی دووگیاندەبێت لێی ، ئەگەر گەڕاندیەوە بۆی یاخود گوفتارێکی نهێنی لەگەڵ ئەنجامداو باسیکرد منداڵەکەی جێگیر نابێت.

بارو کۆڵی مرۆڤ: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بارو کۆڵ لەخەودا قورسبوو بەڵگەیە لەسەر دراوسێی خراپ، دەگونجێت گوناهو تاوان بێت.

*کۆڵوباری قورس بۆ ژن دووگیانییه یان مێردێکی خراپو شەڕەنگێزە.
*ئەگەر بینی کۆڵو بارێکی قورس هەڵدەگرێ ئێشو زیانێکە لەدراوسێکەیەوە پێیدەگات.
*کۆڵو بارهەڵگرتن بەسەر گەردن یاخود پشتەوە گوناهو تاوانە.
*کۆڵو بار بۆ منداڵێك تازە لەدایك ببێت پشوودانە بۆئەوەی هەڵیدەگرێو ماندوویەتیە.
*ئەگەر بینی دارو چیلکەی هەلگرتوە غەیبەتو دووزمانیو درۆ گواستنەوە پیشەو رەوشتێتی.

بارەبەر(کۆڵهەڵگر): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەلگرتنی گوناهو تاوان یان گۆڕینی سیفەتیو بینینی نەخۆشو چاکیو سەلامەتییە.

باز(هەڵۆ): (ئیبن سیرین)دەڵێت: باز پادشایە سەربڕینی مردنی پادشاکەیە، ئەوەی گۆشتی بازبخوات دەستەڵات بەدەستدەهێنێت.
*هەروەها دەڵێن: کوڕی نۆبەرەیە، یا دزێکە بەئاشکرا دزیدەکات، بینینی باز لەماڵدا بەڵگەیە لەسەر دەستگیرکردنی دزو جەردە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر پیاوێك بازێکی بینی گوێڕایەڵو دەستەمۆو رامە بۆی ئەگەر شایستەی دەستەڵاتبوو دەستەڵات بەدەست دەهێنێت بەزۆرو ستەم، ئەگەر بازاڕیبوو شادیو دڵخۆشیو ناوبانگی باش بەدەست دەهێنێت.
*ئەگەر پادشا بینی بازێك بەدەستیەوەیەتیو هەڵفڕیو پەڕێکی بەدەستیەوە مایەوە موڵكو دەستەڵاتەکەی بەسەردەچێتو بەئەندازەی ئەو تاڵەپەڕە ماڵو دارایی بەدەستەوە دەمێنێتەوە.
*دەگێڕنەوە پیاوێك قورئانەکەی دەدزنو ئەویش دزەکە دەناسێت، پاشان لەخەودا دەبینێ وەك ئەوەی بازێکی راوکردبێت بەدەستەوە گرتبێتی، کاتێ بەئاگادێت دزەکە دەگرێتو قورئانەکەی لێدەسێنێتەوە.
*پیاوێك دێت بۆلای خەولێکدەرەوەیەكو دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك ئەوەی بازێکی سپی بگرمو پاشان بازەکەبوو بەقالونچە، خەولێکدەرەوەکەش لێی پرسی: هاوسەرداری؟ وتی: بەڵێ، پاشان وتی: لەهاوسەرەکەت کوڕێکت دەبێت، پیاوەکە وتی: ئاخر بازەکە هەڵفڕیو

قالۆنچەیەك بەجێما؟ خەولێکدەرەوەکە وتی: گۆران تێکەڵو پێکەڵییە.
(نابلسی) دەڵێت: باز پیاوێکی خاوەن پلەوپایەو بەناوبانگو ستەمکارە، ئەوەشی بیگرێت کوڕێکی گەورەو پایەداری دەبێت، ئەگەر خۆشی شایستەی دەستەڵاتبوو بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر بازەکە بەدەستیەوە هەڵفڕیو پەڕێکی مایەوە ماڵەکەی لەدەستدەچێتو بەتەنیا ناوبانگی دەمێنێت، ئەگەر تاڵە پەڕێك بەدەستیەوە مایەوە پشکێك مافی بەدەستەڵاتەوە دەمێنێت.
*ئەگەر بینی بازێك لەشوێنی خۆی چوە دەرەوە هاوەڵایەتی پیاوێکدەکات حەرامخۆرە یان پیاوێکی نەرمو نیان.
*بازیش بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو دەستەڵاتو سەرکەوتن بەسەر دوژمنداو، بەدەستهێنانی هیواو ئاواتو خۆدەرخستن بەماڵو منداڵ یان ماڵودارایی دەگمەن لەگەڵ تەندروستیو لەش ساغیو رەواندنەوەی غەمو پەژارە یان زۆد سەفەرکردن.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردنو روح دەرچوون.
*بەڵگەیە لەسەر زیندانیو کۆتو بەندو رەزەیلیو دەستگرتنەوە لەخواردنو خواردنەوە.

*ئەوەی ببینێ بازەکەی فڕی دەستەڵاتو پۆستی فەرمانڕەوایی لەدەستدەدات، ئەگەر تاڵێك لەپەڕی بازەکە بەدەستیەوە مایەوە دەستەڵاتەکەی بەسەردەچێتو ماڵو داراییەکەشی بەئەندازەی ئەو پەڕە دەمێنێت.
*ئەوەی ببینێ بازێك دەکڕێت یان راویدەکات لەسەر کارێك دەبێت کرێکارو کرێگرتەی دیکە دەخاتەسەر ئیشو دەستکەوتو سوودو قازانجی پێدەگەیەنن.
*مردنی بازیش بەڵگەیە لەسەر مردنی پادشا.
*(دمیری) دەڵێت: باز بۆ پیاوی بازاڕیی پلەوپایەو دەستەڵاتەو لەشوێنی خۆشیدا دزە یان وەچەی نێرینەیە.
(ئیبن سیرین)دەڵێت: باز بەڵگەیە لەسەر دووشت یەکەم:دەستەڵاتدارێکی رێزداری ستەمکاری بەناوبانگ. دووەم: کوڕێکی پلەوپایەدارە، ئەوەشی بازێکی بینی شوێنیکەوت پیاوێکی ئازا تورەبوە لێی.
(نابلسی)دەڵێت: باز بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی ستەمکاری بەهێزو چەکمەدار.

*ئەگەر بازێکی بینی بێ گێرمەوکێشمە گەنجو دەستکەوت بەدەستدەهێنێت، هەروەها هەموو ئاژەڵێك گەر راوبکرێ بۆ راو دەستکەوتە.

*ئەگەر بازێکی راوکەری پێکا یان رامو گوێڕایەڵبوو بۆی دەستەلآت بەدەستدەهێنێتو ستەمکارو بەد ئاین دەبێ.

*ئەگەر بینی بازێکی راونەکەری پێکاو بەگوێی نەدەکرد کوڕێکی دەبێت گەورەدەبێتو دەبێ بەپیاو.

*باز بەڵگەیە لەسەر مەزنیو شکۆو سەرکەوتن بەسەر دوژمنداو گەیشتن بەهیواو خۆشیەکانیوماڵو دارایيو لەشساغيو خاڵیبوونەوەی غەمو پەژارە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+مەرگ.

+زیندان.

+کۆتوبەند.

+رژدی لەخواردنو خواردنەوەدا.

*باز سەبارەت بەکەسێکی گێلو کەودەن رەوانبێژییە لەنێو خەڵکیدا.

(دمیری) دەڵێت: پیاوێکهات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم کۆترێك دابەزییە نزیك پەنجەرەکانی کۆشكو بازێکهاتو قووتیدا، (ئیبن سیرین) وتی: ئەگەر خەوەکەت راستبێ ئەوە (حەجاج) کچی (طیار) دەهێنێ، پاشان لێکدانەوەی خەوەکە بەوچەشنەبوو کەبۆیی لێکدایەوە.

بازاڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بازاڕ بەڵگەیە لەسەر مزگەوت هەروەك چۆن مزگەوت بەڵگەیە لەسەر بازاڕ چونکە هەردووکیان بازرگانيو سوودی تیا دەبینرێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گۆڕەپانو مەیدانی جەنگ کەوا کۆمەڵێك تێیدا دەبیاتەوەو کۆمەڵێکیتر تیایدا دەدۆڕێو خوداوەند جیهادی بەبازرگانی ناوزەدکردوەو دەفەرموێت: ﴿ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ ﴾ (الصف: ١٠).

*خەڵکی بازاڕ لەگەڵ یەکدا دەجەنگن بەنەفسو ماڵیان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شوێنێك پاداشتیان تیا دەست بکەوێت وەك شوێنی زانیاريو زاڵگەی چاودێريو کێوی (عەرەفە) لە(حەج)دا یا ئامادەبوونی (حەج).

*بازاڕی گۆشتفرۆش وەك شوێنی جەنگ وایە چونکە خوێنی تیا دەرژێتو ئاسنی تێدایە.

*بازاڕی کانزاکان وەك ئەڵقەی یادوزیکرو زانیاری وایە.

* بـازاڕی پارەگۆڕینـــەوە وەك لانــەی هەراو تەگبیروڕا وایە.
* ئەگـــەر خــۆی لـــەبازاڕێکی نادیــار بینیـەوە مامەڵەیـەکی تێدا لەکیسـچوو یـــاخود لەمامەڵەیەکـــدا ســـوودو قـــازانجیکرد ئەگــــەر لەبێداریـــدا لەتێکۆشـــان‌و جیهـــادابوو شـــەهیدی لەکیسدەچی‌و پشتهەڵدەکات.
* ئەگەر لە(حەج)دابوو لەکیسیدەچێت یاخود لێیدەشێوێت.
* ئەگـەر خوێنـدکاربوو لێیتیـچکدەچێ یاخود لەکیسیدەچێت یان داواکەی بۆ خوداوەند نییە، ئەگـەر هیچکام لەوانە نــەبوو نوێـژی بەکۆمـەڵی لەمزگـەوت لەکیسدەچێت.
* ئەگـەر دزیکـرد لــەکڕین‌و فرۆشـتندا ئەگـەر تێکۆشـەربوو ناپـاکی دەنـوێنێ ئەگــەر حــاجیبوو راودەکــات یــاخود جووتدەبێ لەگەڵ هاوسەرەکەی، ئەگەر زانــابوو لەمــشتومڕدا ســتەمدەکات‌و لەفەتواکانیشیدا ناپاکدەبێت.
* ئەگەر بازاڕی بەئاوەدانی بینی یلخود بینی ئاگری تێبەربوە یا ئـاوێکی روون بەنێوەراسـتیدا تێپـەڕدەبوو یـاخود کـا لەدوکانەکاندا هەڵچنرابوو یـان بـۆنێکی خــۆش لێــوەی هــەڵیکردبوو بــژێوی خەڵکی دەبوژێتەوەو سوودو قازانجیـان دەستدەکەوێت‌و دووڕوویـی بەنێویانـدا بڵاودەبێتەوە.
* ئەگـەر خـەڵکی بـازاڕی بەخـەواڵوویی بینی‌و فرۆشگاو دوکانەکانیان داخرابوو یـاخود وەك جاڵجاڵۆکـە تـۆڕی خـۆی بـەدەمی دوکانەکانــدا هەڵــدابوو یــان بەسـەر ئـەو شـتانەدا کەدەیانفرۆشـت ئەوە بازاڕساردی روویان تێدەکات.
* ئەگـەر بینـی بـازاڕی پیـشەوەرەکان گۆڕابـــوو بـــۆ نموونـــە بـــازاڕی زێـــڕ قەسـابەکانی تێـدابینی ئـەوە سـوودو قـازانجی زەڕەنگـەرەکان زیاددەکـات، ئەگـــەر لـــەبازاڕی زەڕەنگەرەکانـــدا شوووشـەو گلێنـە فرۆشـەکانی بینـی ســوودو قــازانج‌و کاروکاســبیان لاوازو سست دەبێت.
* هەندێکـــدەڵێن: بـــازاڕ دنیایـــەو فراوانبوونی بازاڕ فراوانبوونی دنیایە.
* هەروەها دەڵێن: بازاڕ بەڵگەیە لەسەر پێکـــدادان‌و دەنگـــەدەنگ بـــەهۆی کۆبوونـەوەی خـەڵکی گـشتی تێیـدا، بـەڵام ئـەوەی لـەبازاڕ دەژی بەڵگـەی خێـرە ئەگـەر خـەڵکێکی زۆری تیـابینی یـاخود بەسـەرقاڵی بـەدیکردن، بـەڵام ئەگـەر بازاڕ هێوربـوو بەڵگەیـە لەسـەر بێکاریی بازاڕییەکان.

(نابلسی) دەڵێت: بازاڕ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+رزق و رۆزی و سوودو قازانج.

+جل وبەرگی نوێ.

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+درۆو خراپەو غەم و پەژارەو بۆڵە بۆڵ.

+حەمام(گەرماو)و شوێنی خۆشتن.

+هەموو شوێنێکی کۆبوونەوەی خەڵکی وەك مزگەوت و کەنیسە.

+دەریا چونکە هەموو جۆرە ماسییەکی تێدایەو یەکدی دەخۆن.

+درزی رووپاو زەوییەك.

*بۆخەڵکی لێپرسراو بەڵگەیە لەسەر کەوتنەکاری یاساغکراوو رووبە دنیاچوون.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆبەکەمزانین و دەروونشکان بەتایبەت ئەگەر لەخەوەکەیدا شتێکی هەڵگرتبوو.

*ئەگەر لەبازاڕدا یادی خوایکردەوەو دەنگی بەرز کردەوە بەڵگەیە لەسەر فەرمانبەچاکەو رێگری لەخراپە.

*ئەگەر بازاڕی بەچۆڵی بەدیکرد یاخود خەڵکەکەی مردبوون بەڵگەیە لەسەر خراپی و ستەم.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرزبوونەوەی نرخ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو خەرجییە پێویستانەی دەبێت بیکات وەك خەرجی هاوسەرگیری یاخود منداڵی نوێبوون یان زانیاری ، یا کارکردن لەپیشەیەکدا یاخود داوای حەج و زەکات و جیهادو تێکۆشان لەپێناوی خواداو ئەنجامدانی شەونوێژو کڕین و فرۆشتن و سلفەو رەهنکردن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+کتێب و ئامۆژگاری.

+خوێندنەوە.

+دانایی.

+پلەوپایەو گاڵتەو گەپ.

+هەڵە لەمۆچیاری و ئامۆژگاریدا.

*هەموو بازاڕێك لێکدانەوەیەکی تایبەتی هەیە:

+<u>بازاڕی کتێب</u>: بەڵگەیە لەسەر رێنومایی و تەوبەو حکومەت و شەڕو مشتومڕ.

+<u>بازاڕی دەرمانخانەکان</u>: چاکبوونەوەیە لەنەخۆشی بۆیەکێك نەخۆشبێت.

+<u>بازاڕی بۆنی خۆش</u>: هەواڵی خۆش و هاوسەرو منداڵە.

+<u>بازاڕی شیرینی</u>: بەڵگەیە لەسەر باوەڕو ئیسلام.

+**بـــازاڕی زەرەنگـــەرەکان**: پلەوپایەی بەرزونوێکردنەوەی ژنهێنانە لەگـــەڵ رزق و رۆزیو شـــاردنەوەی کاروبارەکان.

+**بازاڕی رووکەشکاران**: بەڵگەیە لەسـەر شـایی و جوانکـاری و هاوسـەرو منداڵە.

+**بازاڕی مس**: بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپەو بۆڵە بۆڵ لەگەڵ شکانی سەرو هاوسـەرگیری بـۆ کەسـێکی رەبـەن و شایی و خۆشی.

+**بـازاڕی چـەك**: بەڵگەیـە لەسـەر جـەنگ و مـشتومڕو سـەرکەوتن بەسـەر دوژمناندا.

+**بـــازاڕی کۆیلەفرۆشـــەکان**: پلەوپایەی مەزن و ئاگاداربوونی هـەواڵی سـەیرو سـەمەرەیە ، دەگونجێـت بەڵگەبێت لەسەر ئاژەڵ.

+**بازاڕی خوری و پێستە**: بەڵگەیە لەسـەر رزق و رۆزی و سـوودو قـازانج و ماڵی میراتی.

+**بـازاڕی لۆکـە**: بەڵگەیـە لەسـەر ژیانـەوەی رزق و رۆزی و دەرکـەوتنی حەق و بەسەر ناحەقدا.

+**بازاڕی ئاوریشم**: وەچەو سوودو قازانجە لەکشتوکاڵدا.

+**بـازاڕی سـەوزە**: بەڵگەیە لەسـەر رژدی و ناخۆشـی ژیـان، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر ئاسـانبونی کـاری قورس وگران.

+**بازاڕی ماسی فرۆشەکان**: رزق و رۆزی و سـوودو قـازانجی یـەك لـەدوای یەکـەو کۆبوونەوەیـە لەگـەڵ خـزم و کەسوکارو هەواڵی سەفەری دەریاییە.

+**بـــازاڕی رۆن و زەیـــت و هـەنگوین**: بەڵگەیـە لەسـەر هەڵسانی حەزو ئارەزوو چاکبوونەوەی نەخۆش.

+**بازاڕی قەساب وکوشتارکاران**: غەم و پەژارەیە.

+**بازاڕی کۆنە**: سەفەرە بەدەریادا.

+**بازاڕی زین و کۆپان**: سەفەرکردنە بەوشکانیدا.

+**بازاڕی میوە**: کرداری چاکە لەگـەڵ زانیاری و منداڵدا.

+**بـــازاڕی کۆفرۆشـــانی کاڵاوشـــتومەك**: شـیایی و خۆشـییە دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسـەر نـاکۆکی لەگەڵ عەجەمییەکان.

+**بازاڕی موڵك فرۆشان**: پاراستنی ماڵ و سامانە لەگەڵ پاراستنی نهێنی.

+**بازاڕی گەنم و دانەوێڵە**: خۆشی و ئاسایش و دڵنیاییە لەترس وبیم.

+بازاڕی دارفرۆشان: دووڕوویی‌و پەرتبوونی کۆبوونەوەی کۆمەڵێکە.

+بازاڕی ئاسنگەران: شەڕو خراپەو ئاژاوەو ناڕەحەتی‌و پلانە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕزق‌و ڕۆزی‌و سوودو قازانج.

+بازاڕی ئاوریشم فرۆشان: مەزنی‌و شکۆمەندی‌و ماڵ‌و دارایی‌و کرداری باشە.

+بازاڕی مۆم فرۆشان: بەڵگەیە لەسەر تەوبەکردن بۆ سەرپێچکارو ڕێنمویی کەسی خراپ‌و سەرگەردانە.

+بازاڕی بابەتی شووشە: سەفەرەو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بازاڕی ئاژەڵفرۆشان.

+بازاڕی چادر فرۆشان: بەڵگەیە لەسەر سەفەر ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کفن بۆ مردوو.

+بازاڕی نان و کولێرەفرۆشان: غەم‌و پەژارەو نەخۆشییە لەگەڵ شەڕو ئاژاوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بازاڕی دیاروبەرچاو.

+بازاڕی سندووقفرۆشان: بەڵگەیە لەسەر پاراستن‌و تێگەیشتن‌و بێداری.

+بازاڕی چێشتخانەکان: بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشی‌و بەدەستهێنانی پێداویستی.

+بازاڕی شووشەو فەخفوری: بەڵگەیە لەسەر ڕووپامایی‌و دووڕوویی‌و قسەهێنان‌و قسەبردن (فیتنەیی).

+بازاڕی کاغەزو کاروباری پەڕاوگە : بەڵگەیە لەسەر زێرو دادگای‌و سەرکەوتنی ستەملێکراوو تۆڵەسەندنەوە لەستەمکار.

*بازاڕ بۆ دادوەر وەزیرو فەرمانڕەوایان باشە.

بازدان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر گواستنەوەی لەحاڵی خۆیەوە بۆ حالێکیتر. یان لەبازاڕێکەوە بۆ یەکێکی دی یان لەگەڕەکێکەوە بۆ گەڕەکێکیتر یا لەکارێکەوە بۆ کارو فرمانێکیتر.

*ئەگەر لەمزگەوتەوە بازیدا بۆ بازاڕ سووکی‌و نزمی خستوەتە پێش قیامەت، ئەگەر لەبازاڕەوە بۆ مزگەوتبوو پێچەوانەی ئەوەیە.

*ئەگەر لەشوێنێکەوە چوو بۆ شوێنێکیتر لەحاڵێکەوە دەچێت بۆ حاڵێکیترو بازی دوور سەفەرێکی دووروودرێژە، ئەگەر لەبازەکەیدا خۆیدا بەسەر گۆچانێکدا پشت بەپیاوێك دەبەستێ.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەزەوی بازیداو ڕوو بەئاسمان بەرزبوەوە مردن‌و هەڵگرتنی تەرمەکەیەتی.

*ئەگەر بینی لەبازدانەکەیدا بەویستی خۆی هەڵسوکەوتدەکاتو بازەکەی دەگات بەو جێگەیەی کەوا خۆی دەیەوێت توانای گواستنەوەیەتی لەحاڵێکەوە بۆ حاڵێکیتر.

*ئەگەر بازیدا بەسەر بیرو چاڵو روبارێکدا لەحاڵێکەوە دەچێت بۆ حاڵێکیترو لەکارێکی خراپ قوتارو پارێزراو دەبێت.

*ئەگەر مرۆڤێکی بینی بازدەدات بەسەریا دەدۆڕێو شکستدەهێنێ.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بازیدا بۆ پیاوێك زاڵدەبێت بەسەریا چونکە بازدان بەڵگەیە لەسەر هێزی مرۆڤ.

*ئەگەر بینی لەسەرزەوی بازیدا هەتا گەیشتە ئاسمان سەفەردەکات تا دەچێتە (مەککە).

*ئەگەر بینی بەڕێکی دەڕوات بەڕێوە خوازیارو داواخوازی شەریعەتەکانی ئیسلامەو رزقو رۆزی خێر دەدرێت.

*ئەگەر بینی بەبازاڕدا دەڕوات بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئامۆژگارییەك لەدەستیدایە، ئەگەر شایستەی ئامۆژگارییبوو بەدەستی دەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿مَالِهَٰذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الأَسْوَاقِ﴾ (الفرقان:٧).

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی چەندبازێك دەدات لەسەر زەوی بەیەك قاچ دەگونجێت نەتوانێ بڕوات پێوەی‌و بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکاتو نیوەی ماڵو سامانەکەی دەڕوات بەوەی دی دەژی لەماندووبوونو هیلاکیدا.

(نابلسی) دەڵێت: بازدان بەیەك قاچ لەخەودا گواستنەوەیە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر ، ئەگەر بازدانەکە درێژبوو سەفەر دەکات.

*ئەگەر بینی بازدەدات بەسەر تۆپێکداو بەچەقۆ یاریدەکات خێرە بۆیەکێك راهاتبێ لەسەری، ئەگەر رانەهاتبوو لەسەری دەکەوێتە بەلاو نەهامەتییەکی مەزنەوە.

بازرگان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر یەکێك بینی لەسەر فرۆشگەو دوکانێك دانیشتوەو لەدەوروبەریدا شتومەکی بازرگانی داناوەو جل‌وبەرگی ئەوانیشی پۆشیوەو بازرگانیدەکات سەرۆکایەتی‌و پێشەنگییە ، ئەگەر بازرگانەکە گەورە بازرگان نەبوو شتومەكو کالای بازرگانی بەدەستیەوە بینی دڵنیا دەبێت لەهەژاری‌و کەمدەستی.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بازرگانان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج‌و

پلەوپایەی بەرزو سەفەرو بیستنی هەواڵو دەنگوباسی سەیرو سەرنجڕاکێش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەمتەرخەمی لەوەی پەروەردگار بەپێویستی گێڕاوە وەك(حەج)وجیهادو تێکۆشانو ڕۆژوو نوێژی هەینی.

*ئەگەر ژن لەخەودا بوو بەبازرگان لەفرۆشگاو دوکانێکدا بەپێی ئەو بازاڕەی تێدا دانیشتوون لێکدانەوەی خەوەکە دەگۆڕێ ، ئەگەر لەبازاڕی چەكو بابەتی جەنگدابوون بەڵگەیە لەسەر جموجووڵی دوژمنو دەستبەسەراگرتنی وڵاتانی ژێردەستەڵاتی ئیسلام لەلایەن ئەوانەوە.

ئەگەر لەبازاڕی ئاڵتوونو کەلوپەلی داڕێژراوی کانزاییدابوون بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو دەستکەوت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە کاروبار دەڕازێنێتەوە بۆ هەریەکێك تێکەڵی ببێت بەمەرجێك نرخو بەها وەرنەگرێ.

*دەگونجێت هاوڕێکەی کارێکی نابەجێی لەگەڵدا ئەنجام بدات ئەویش غەمو پەژارە بیگرێ.

بازرگانی گرانی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەو بازرگانەی شتومەك هەڵدەگرێ بۆ گرانی لەخەودا پیاوێکی متمانەدارەو خەڵکی ئەسپەردەی ئەمانەتی لادەکەن.

بازرگانی کاڵاوشتومەك: (نابلسی) دەڵێت: بازرگانی کاڵاوشتومەك لەخەودا پیاوێکی لەخۆبایی دنیاپەرستەو ماڵودارایی کۆدەکاتەوە، بازرگانی بابەتی شیرەمەنیش پیاوێکە خوازیاری زانیارییەو گەشتوگوزار دەکاتو زانیاری وەردەگرێو ئاینی زیاددەکات.

*بازرگانی وڵاخو ئاژەڵ پیاوێکی بێخێرە، ئەگەر مەڕی نەهێناو کەوت بەسەر دزدا بەڵگەیە لەسەر ئاینو بەدەستەڵاتێکی ستەمکار لێکدەدرێتەوەو خراپەدەکات بەرانبەر کۆمەڵێك، ئەگەر بەویستی خۆی مەڕی هێنا پیاوێکی ماڵودارایی کۆکەرەوەیە، بازرگانی ڕەشەوڵاخیش داواکاری کرێکارانە.

*بازرگانی مەڕ پیاوێکی شکۆمەندو ناوبانگباشە ماڵودارایی حەڵاڵو زانیاری کۆدەکاتەوە.

بازرگـانی کەلوپـەل (شـتومەك):
(ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: بازرگـانی کەلوپەل دنیا کۆدەکاتەوە.

بـازن(دەسـتەوانە): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر پیـاو بـەدیبکات دەسـتکورتییەتی، ئەگـەر لـەزیوبوو پیاوچـاکێکە هەوڵـدەدات لـەکاروباری چاکەدا بەپێی ئایەتی: ﴿وَحُلُّوا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ﴾.

*ئەگـەر دوژمنـدداربوو خوداوەنـد پشتگیریدەکات.

*ئەگەر چەن بازنێکی زێری لەدەستیدا ببینێ دەستی نوقاودەبێت.

*ئەگـەر پادشـاو سـەرکردەیەك بـازنی ژێردەسـتەکانی خـۆی بینـی نـەرمو نیاندەبێت لەگەڵیانو دادپەروەر دەبێت بۆیـانو دەسـتکەوتو بـژێویو فـەڕیان دەسـتکەوتێتو دەسـتەلأتەکەی دەمێنێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: بـازنی زیـو بەڵگەیە لەسـەر خزمـەتکار، یـان مـاڵو دارایـی زیادەیە.

(نابلـسی) دەڵێـت: بـازن کـوڕەو، پەیوەندییە بەسەربردنی خزماتیەتیـە، بـازن خزمـەتکارە، بـۆ ژنـیش نـازو نیعمەتو خۆشحاڵییە.

*بـازن غـەمو پەژارەیـە بـۆ ئـەو ژنـەی لەدەسـتیکردوەو بـۆ پیـاوانیش غـەمو پەژارەیە.

*ئەگەر بازنی بەدەسـتی مردوەکانـەوە بینی لەبەهەشتدان.

*هـەروەها دەڵـێن: بـازنی ئـاڵتوون میراتییـە بـۆ یـەکێك لەدەسـتیبکات لەخەودا.

*بازن ژنە بۆ کەسێکی رەبـەنو بـەکوڕ لێکدەدرێتەوە.

*بازنی زیو ئاینو خواناسییە بۆ یەکێك لەخەودا لەدەستیبکات چونکە لەخشڵی بەهەشتییەکانە.

*بازن ئەگەر لەزێڕ یا زیوبوو رێـزداری ماڵوسـامانو جوانییـە ، خۆئەگـەر لەئێسقان یا شفرەی فیلبوو دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسـەر خزمـەتکار یـان کەسانی سووكو رسوا.

*دەگونجێـت لەدەسـتکردنی بـازن بـۆ پیـاو بەڵگـەبێت لەسـەر موڵـك یـان دەرچوون لەحەق بۆ ناحەقو درۆ.

*دەگونجێـت بـازن بەڵگـەبێت لەسـەر ئاهو حەسرەتو پەشیمانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر ئـەوەی لەشارو ولأتێکدا روودەدات یان دەچێتە نێوی یان لێی دەردەچێت.

بـازوو: (ئـيبن سـيرين) دەڵێـت: بـازوو برايە، ئەگەر زيادەيەكى لەبازوويدابينى چـاكبوونى كاروبـارى براكەيـەتى يـان كوڕى باڵغى.

*ئەگەر ناتەواوى لەبازوويدا بينى بـەڵاو نەهامەتى بەئەندازەى زيادوكـەم رووى تێدەكات.

*ئەگـــەر بينـــى بـــازووى ناتـــەواوەو خەوەكـــــەى بـــۆ راڤـــــەكارێكى خەوگێڕايـەوەو وتـى: كـەم ئـەقڵ و زۆر نەش‌ونما دەكەيت.

(نابلسى) دەڵێت: ئەگـەر بينـى بـازووى شـكاوە مـەرگى خەوبينـەرە يـان بـەڵاو نەهامـــەتى‌و غـــەم‌و پـــەژارە رووى تێدەكات.

*بــازوو بەڵگەيــە لەسـەر پـشتگيرى لەئاين‌و دنياو هاوسەرو..

*ئەگەر بـازووى بەهێزوپتـەوبوو هێـزى هاوەڵەكەيەتى لەماڵ‌و داراييدا.

*هێزى بازوو زيادەيە لەپيشەدا.

*هەروەها دەڵێن: بازوو كـوڕێكى باڵغـە پـــشتى بـــاوك‌و براكـــەى دەگرێـــت لەناڕەحەتيدا.

بازى پادشـاو ميران: بينينـى لەخـەودا بەڵگەيـــە لەســـەر شـــەڕو كوشـــتار ، هەروەها بينيى بەڵگەيە لەسەر كـەرت‌و پەرتكردنى شتى جەمبوو.

باسكردن لە پاشەملە : (نابلسى)دەڵێت: باسكردنى كەسـانيتر لەخـەودا بەڵگەيـە لەسـەر تياچـوونى فـەرپيت چـونكە باسكردنى پاشـەملە چاكە لـەناودەبات هەروەك چۆن ئاگر تەختەدەسوتێنىٚ.

*ئەگـــەر بينـــى لەپاشـــەملە مرۆڤێـــك باسدەكات ئەگەر باسكردنەكە لـەبارەى هەژارييەوەبوو هەژارى بۆدەگەڕێتـەوە، ئەگـەر باسـى ئابڕوچوونى بـوو ديسان ئابڕوچوون دەگەڕێتەوە بۆى.

*باســـكردنى پاشـــەملە زيانەكـــەى دەگەڕێتـــەوە بـــۆ باسـكار ، ئەگـــەر غەيبەتى يـەكێكيكرد خـۆى بـەو بەڵايـە تووش‌و گيرۆدە دەبىٚ.

بالێبـــەربوون (تركەنـــدن): (ئـــيبن سـيرين)دەڵێـت: ئەگـەر بينـى لـەنێو خەڵكدايـــەو بايـــەكى لێبـــەربووەوە بەبێنـــەوەى ويـــستى خـــۆى تێـــدابىٚ دەرووى لێدەكرێتەوە لەغـەم‌و پـەژارەو قوتاردەبىٚ.

ئەگەر بەويستى خۆى باى لێبەربووەوەو باكـــەى دەنگێكـــى گـــەورەى هـــەبوو بۆگـــــەنى بـــــەرپاكرد قـــــسەيەكى ناقۆلآدەكات يان كردارێكى بەدو خراپ‌و بەخراپە باسيدەكەن بەپێى گـەورەيى‌و بـۆنى باكـەى ، ئەگـەر بۆگـەنبوو بـەڵام كپ‌و بێدەنگبوو پياهەڵدانێكى خراپـە بەپێى بۆگەنييەكەى.

*ئەگەر بای لێبەربوەوە لەنێو کۆمەڵێکدا ئەگەر لەغەمو پەژارەدابوون دەروویان لێدەکرێتەوە ، ئەگەر لەناڕەحەتیدابوون ئاسانیو خۆشی روویان تێدەکات.

*ئەگەر بەتوندی بای لێبەربوەوە زۆری لەخۆکردوە کارێکی ئەستەم ئەنجام بدات، ئەگەر بەئاسانی بای لێبەربوەوە کارێك لەئەندازەی توانای خۆیدا بەجێدەگەیەنێ.

(نابلسی) دەڵێت: بالێبەربوونەوە لەخەودا قسەیەکی خراپە یاخود رووداوێکە روو لەبالێدەر دەکات.

*بالێبەربوونەوە بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەی کاروباری کۆمەڵێكو بڵاوبوونەوەی هەواڵی ناخۆشو خورپاوی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+گێلی.

+دەستبەرداربوون لەسەرجەم خەڵکی.

+درۆو قسەی ناشیرین یاخود ئەو دەنگەی لەلێدانەوە بەرپادەبێت.

*ئەگەر بینی بایەکی لێبەربوەوەو دەنگی هەبوو قسەیەکی ناقۆڵادەکات.

*ئەگەر بایەکی لێبەربوەوە بەدوایدا بۆنهات شکۆمەندی لەسەفەرەوە دەستگیردەبێت، بەلام کاروبارەکانی پەرت پەرت دەبنو پاشان غەمو پەژارەی دەڕەوێتەوەو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە.

*بالێبەربوونەوە لەرێگەی زارەوە بەڵگەیە لەسەر پێهەڵخلیسکان لەقسەدا یاخود رووداوێك دێت بەسەر زاردا بەهۆی نەخۆشیەوە ناشیرینی دەکات، یاخود رەوشێکی خراپ لەکەداریدەکات.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ بای لێبەربوەتەوە غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئەگەر لەنێو خەڵکیدابوو غەمو پەژارەیەکی بڵاودەکەوێتە نێوی.

*ئەگەر بینی کەسێکیتر بای لێبەربوەوەو ئەویش بۆنەکەی هەڵمژی غەمو پەژارەیەکە دێت بەسەریا.

*ئەگەر بینی لەنوێژدایەو بایەکی لێبەربوەوە بەلام بۆنەکەی بۆگەن نەبوو داوایەکدەکاو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە پاشان قسەو وتەیەك دەکات ملکەچیو رسوایی تێدایە ئەمەش قورسو ئەستەم دەبێت لەسەری.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا وتەی ناقۆڵایەو ملکەچی تێدایە بۆنەوەی باکەی لێبەربوەتەوە.

*ئەگەر بۆنی بای کەسێکی تریکرد غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*بالێبەربوون بەڵگەیە لەسەر:

+دەرخستنی نهێنی.
+ڕەواندنــەوەی ئــەوەی لەنێوناخدایــە لەناپاکیو ڕقو قین.
+پشووردان دوای ماندوبوون.
+قەرزدانەوە.
+سەرئێــشەو لووتپــژانو هـــەواڵی ناخۆشو دڵتەزێنە.
*ئەگــەر بینــی دوای دەســتنوێژ بــای لێبــەربوەوە ، ئەگـــەر باڵێــدەربوو بەڵێنــدەداتو نایباتەســـەر مەگـــەر بگەڕێتەوە بۆ دەستنوێژگرتن ، ئـەوجا بـەڵێنو پـەیمانی دەباتەسـەر یـاخود کەفارەتی سوێندەکەی دەدات.
*ئەگـــەر بـــەبێ دەســـتنوێژ بـــای لێبـەربوەوە قـسەو وتەیەکـە دەیکـات یـاخود مـاڵو سـامانێکە هـیچ خێرێکـی تێدا نییە.
*ئەگەر لەماڵی خۆیدا بـای لێبـەربوەوە قـــسەو وتـــە لەگـــەڵ خانەوادەکـــەی دەکات، هەرکات بـۆنی بۆگـەنبێ زیـاتر بەڵگەیە لەسەر خراپی بۆچوونەکان.
بـــاڵ: (نابلـسی)دەڵێــت: پــەڵو بــاڵ لەخەودا کوڕە، ئەوەی ببینــێ دووبـاڵی هەیە دوو کوڕی دەبێت ، باڵیش پــەڕەو پــەڕیش لەلێکدانــەوەدا مــاڵو داراییــە، دەگونجێت پــەڕوباڵ مەیخواردنــەوەبێت چونکە دڵیەتی.
*دەگونجێت پەڕو باڵ بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایەو دەستەڵات چونکە دەگوترێت فلأنەکەس بەباڵی ڕفی.
*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر ڕوەكو کشتوکاڵ.
*ئەگەربینی باڵی هەیـەو پێـی دەفڕێـت بـەڕێزو دەسـتەڵاتەوە سـەفەر دەکـات بەئەنــدازەی ئــەوەی لەســەر زەویــدا جێگیربوە، ئەگەر نەیتوانی بەباڵ بفـڕێ خێرو چاکەیەك ڕووی تێدەکات.
*هەردوو باڵ ماڵو داراییو دوو کوڕە ، ئــەوەی بــاڵی بــشکێ کوڕەکـــەی نەخۆشـدەکەوێت ئەگـەر بـاڵی لـەبن دەربکێشرێ کوڕەکەی دەمرێت.
*باڵ ماڵو سەفەرە.
*دەگونجێت مـاڵیش برینداربیـەك بێـت ڕووبکاتە خەوبینەر.
*ئەگـەر باڵەکـە قـورسوگرانی کردبـوو نەیدەتوانی بفڕێت پێی گونـاهو تـاوانو سزایە.
باڵندە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: باڵندەی نــاو لەلێکدانــەوەدا باشـترین باڵندەیـە ئەوەی بیگـرێ یـان بەدەسـتی بهێنێـت مـــــاڵو دەســـــتکەوتێکی باشـــــی بەدەستهێناوە بەپێی ئایـەتی: ﴿ وَلَحۡمِ طَيۡرٍ مِّمَّا يَشۡتَهُونَ ﴾ (الواقعة: ٢١).

*باڵندە پیاوێکە خاوەنی تواناو چەك و هێزو خواردن و رفینە لەهەوادا.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم ژمارەیەکی زۆر باڵندەی ئاومگرت، یەك بەیەك سەرم دەبڕین، گوتی: ئەگەر نەچوویتەسەر ئاو کەسێکی بەرتیلخۆرت دێتە رێ.

*ئەگەر بینی باڵندە بەسەرسەریەوە دەفڕێت پلەوپایەو دەستەڵات بەدەستدەهێنێ بەپێی ئایەتی: ﴿والطَّيرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ﴾ (ص:١٩).

*ئەگەر ژمارەیەکی زۆر باڵندەی بینی لەگەڕەکەکەیدا دەگونجێت فریشتەبێت.

*دەگێڕنەوە یەکێك لەغەزاکاران دەبینێ لەخەودا سەرتاشێك سەری بۆ دەتاشێ و لەدەمیەوە باڵندەیەکی سەوز دێتە دەرەوە و رووبەرئاسمان دەفڕێ و دیسان دەگەڕێتەو بۆ سکی پاشان ئایەتی: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾ (طه: ٥٥)دەخوێندەوە.

ئەم خەوە بۆ هاوەڵەکانی دەگێڕێتەوە ئنجا خۆی لێکیدەداتەوەو دەڵێ: سەرتاشینم لەگەردندانە، باڵندەش روحمە روو بەبەهەشت دەچێ، گەڕانەوەشم بۆ سکی دایکم زەوییە، دووەم رۆژی دوای بینینی خەوەکەی کوژرا.

*پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم باڵندەیەك لەئاسمانەوە هات و خۆی خستە نێوان هەردوو دەستم ، ئەویش وتی: مژدەیەك رووت تێدەکات و پێی دڵخۆش دەبی.

*باڵندەی نادیار بەڵگەیە لەسەر فریشتەی مردن ئەگەر زیخ یا کاغەز یاخود کرمی هەڵگرتبوو فڕی بەرەو ئاسمان و لەماڵەکەدا نەخۆشی تیابوو نەخۆشەکە کۆچی دواییدەکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر بۆ یەکێك ببینێ دەکەوێتەخوارەوە بەسەریا یان بەسەرشان و گەردن و کۆشدا بەپێی ئایەتی: ﴿ وَكُلَّ إِنسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ ﴾ (الإسراء: ١٣) واتە: کردارەکانی.

*ئەگەر سپیبوو بێگەردو سافە ، ئەگەر لێڵ و رەنگاو رەنگبوو کرداری ناروون و جیاوازە مەگەر ژنێکی دووگیانی هەبێت.

*ئەگەر باڵندەکە نێربوو کوڕدەبێت، ئەگەر مێینەبوو کچە، ئەگەر سەربڕی دەژی و بۆیدەمێنێتەوە، ئەگەر فڕی کەمدەمێنێتەوە.

*ئەگەر زەرنەقووتە هەڵیبگرێت یان بتۆزێتەوە کورە، هەموو بەچکەیەکی تریش بەو شێوەیەیە.
*باڵندەی ناسراو لێکدانەوەی بەپێی خۆیەتی، باڵندەی گەورەو درندەش بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەواو سەرکردەو خەڵکی زاناو پلەوپایەدارو بژێوی پەیداکاو دەوڵەمەند.
*ئەو باڵندانەی مردارەوەبوو دەخۆن وەك قەلەڕەش و سوورەداڵو..درو جەردەو خراپەکارن.
*باڵندەی ئاو ڕێزدارانە پلەوپایەیەیان لەدوولاوە بەدەستهێناوەو لەنێوان دوو دەستەلاتداردا هەڵسوکەوتیانکردوە دەستەلاتداری ئاوو هەوا.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوانەی سەفەر بەوشکانیو ئاودا دەکەن، ئەگەر خوێندیو دەنگی لێهات ئەوە گریانو شیوەنە.
*ئەو باڵندانەی دەخوێنن یان دەنگێکیان لێوە دێت گۆرانیو شیوەنە گەر ئەو باڵندەیە نێربێت یان مێ.
*باڵندەی بچووك وەك چۆلەکەو بولبول منداڵی بچووکن.
*پۆلە باڵندەیەك بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی یان بەدەستی بهێنێت ماڵ دارایی و دەستەلاتە بەتایبەتە ئەگەر چاودێری بکات یاخود رای بسپێرێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شکۆمەندیو دەستەلاتو جوانییە بۆ بازرگانیش سوودو قازانجە.
*باڵندەی گەورە بەڵگەیە لەسەر:
+پادشاو سەرکردەو ستەمکاران.
+زانایان.
+کاسبکارو دەوڵەمەند.
*باڵندەی ئاو خەڵکی شکۆمەندو بەڕێزە دەستکەوتیان بەدەستهێناوە لەدەریاو ئاسماندا.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرکارانی دەریاو وشکانی ، ئەگەر خوێندیان شیوەندەکەن.
*ئەو باڵندەیەی دەخوێنێ دەوڵەمەندە.
*باڵندەی بچووکیش منداڵی بچووکە.
*پۆلە باڵندەیەك بۆیەکێك بیانخوات یاخود بەدەستیان بهێنێت ماڵو سامانو دەستەلاتە بەتایبەت ئەگەر چاودێریبکاتو دانیان بۆ رۆبکات.
*ئەگەر بینی باڵندە بەسەریەوە فڕی دەستەلاتو پلەوپایەیەك بەدەستدەهێنێ.
*باڵندە کردارە، دەگونجێت باڵندەی نادیار بەڵگەبێت لەسەر ئاگاداریو ئامۆژگاری.

*ئەگەر باڵندەکەی جوانبوو لەخەودا کردارەکانی باش‌و پەسەند دەبن‌و نوێنەرێك بەخێر رووی تێدەکات.
*ئەگەر باڵندەیەکی ناقۆڵاو ناشیرینی بینی لەگەڵ خۆیدا دەگونجێت کردارەکانی خراپ بن‌و نوێنەر بەشەڕو خراپە رووی تێکردبێ.
*باڵندی نادیار رزق‌و رۆزییە.
*هەروەها دەڵێن: باڵندەی رەش بەڵگەیە لەسەر کرداری خراپ‌و باڵندەی سپیش بەڵگەیە لەسەر کرداری چاکەو باڵندەی رەنگاورەنگ کرداری تێکەڵ‌وپێکەڵە.
باڵندەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کۆیلەفرۆش، دەگونجێت بینی بەڵگەبێت لەسەر کۆبوونەوە لەخۆشی‌و شادی.
باڵندەو گۆشت‌و هێلکەی پاککراو: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رزق‌و رۆزی خێرایە لەگەڵ شتومەکی بەسوودو قازانج.
*سەوزەی پاککراو بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو شایی‌و خۆشی یان غەم‌و پەژارەو نەبوونی.
بانگبێژ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیەلەسەر:
+خێر.
+دەلاڵ.
+دەرگاوانی فەرمانڕەوا.
+بانگکراو لەزینداندا.
*ئەگەر بانگێکی تەواوی دا خەوەکەش لەمانگی (حەج)دابوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج).
*دەگونجێت بانگدان بەڵگەبێت لەسەر دزی.
*ئەگەر ژنێك لەمنارەکەیدا بانگیدا لەو وڵاتە بیدعەیەکی گەورە سەر هەڵدەدات، ئەگەر منداڵانی بچووك بانگیاندا نەزانان زاڵدەبن بەسەر فەرمانڕەوادا بەتایبەت ئەگەر بانگدانەکە لەکاتی خۆیدا نەبوو.
*بانگدان بەڵگەیە لەسەر ئاشکراکردن‌و، بانگبێژی نادیار وەك دەستەڵاتدار وایە.
بانگدان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لە(محمد)ی کوڕی (عبدالله)ی کوڕی (زید)ی (ئەنصاری) یەوەو ئەویش لەباوکیەوە دەگێڕێتەوە دەڵێت: هاتم بۆ خزمەتی پێغەمبەر (ﷺ)و سەبارەت بەوەی لەخەودا بینیبوم دەربارەی بانگدان دوام ، ئەویش (ﷺ) فەرمووی: "ئەو خەونە راستەو هەستە بۆ (بلال)ی بگێڕەرەوە چونکە ئەو خاوەن دەنگێکی زوڵاڵە". (زەید) دەڵێت: ئنجا

هەستامو فەرمایشتەکەم بەجێهێناو دواتر: (عومەر)ی کوڕی (خەتتاب) هات(ﷺ) گوێبیستی بانگی (بلال)بوو ، پاشان فەرمووی: ئەی پێغەمبەری خوا " منیش بەهەمان چەشنی (عبدالله)ی کوڕی (زەید)م دیوە ، حەزرەتیش (ﷺ) فەرمووی: "سوپاس بۆ خوا ئەمەش پتر جێگری دەکات"[1].

*لە(محمد)ی کوڕی (عبدالله)ی کوڕی (زید)ی (ئەنصاری)یەوە دەگێڕنەوە دەڵێت: پێغەمبەری خوا(ﷺ) ویستی زوڕنا بەکاربهێنێت ، پاشان فەرمانیکرد زەنگۆڵە بەکاربهێنرێت ، منیش نوستمو لەخەودا بینیم پیاوێك دووجلی سەوزی پۆشیوەو زەنگێکی هەڵگرتووە، وتم: ئەی بەندەی خوا ئەو زەنگە دەفرۆشی؟ وتی: بۆچیتە ؟ وتم: بانگی پێدەدەین، وتی: بۆ ڕێنوێنیت نەکەم بۆ شتێك لەوەباشتر؟ وتم: فەرموو ، وتی: بڵێ : (الله أكبر) ، پاشان بانگی فێرکردمو هێدی هێدی ڕۆیشت بەڕێوە، دواتر فێری (اقامە)ی کردم ، کاتێکیش بێدارو بەئاگا بوم هاتم بۆ خزمەتی پێغەمبەر(ﷺ)و خەوەکەم بۆ گێڕایەوە، حەزرەتیش (ﷺ) فەرمووی: "ئەم برایەتان خەوێکی بینیوەو ئێستاش بچۆ بۆ مزگەوت لەگەڵ (بلال)داو فێری بکەو بابانگ بدات چونکە دەنگی ناسكو خۆشە ، ئەوجا لەگەڵ (بلال) چوومو پێم وتو ئەویش دەیگوتەوەو بانگیدا، پاشان (عومەر)ی کوڕی (خەتتاب) (ﷺ) گوێی لێبوو هات بۆ خزمەتی پێغەمبەر (ﷺ)و وتی: ئەی پێغەمبەری خوا منیش هەمان خەوم بینیوە[1].

مامۆستا (ابو سعد) (ڕەحمەتی خوای لێبێت) دەڵێت: هەرکەس لەخەودا ببینێت جارێك یان دووجار بانگیداوەو دواتر قامەتی کردوە، پاشان نوێژی فەرزی ئەنجامداوە خوداوەند (حەج)و عەمرەی دەکات بەنسیب، بەبەڵگەی : ﴿وَأَذِّن فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ...﴾ (الحج:٢٧) چونکە لەمەیدانی

[1](ترمذي)له (كتاب الصلاة) باب (ماجاء في بدء الأذان) (١/٣٦٦) فەرموودەی ژمارە (١٨٩) هێناویتیو دەڵێت: فەرموودەیەکی(حسن)ی (صحيح)ەو ، (ابن خزيمه) لە (صحيح)ەکەیدا (٣٦٣) و (بيهقي) لە (سنن الكبرى)دا (١/٤١٥) هێناویەتی.

[1](ابوداود) فەرموودەی ژمارە(٤٩٩) و ، (ترمذي) (١٨٩) و (ابن ماجه) (٧٠٦) و (بخاری) لە (خلق أفع ال العباد) (١٣٧) و (الدارمي) (١١٧٨) ، و(أحمد) لە (مسند)ەکەیدا بە (٤٣/٣) هەموویان لەڕێگەی (ابن اسحاق)ەوە فەرموودەکەش (صحيح)ە.

(عەرەفات) دووجار دووجار بانگ دەدرێت و ئیقامەش دەکرێت.

*ئەگەر بینی لەسەر بڵندکۆیەك بانگ دەدات دەبێت بەبانگخوازی حەق و راستی و حەجی بۆ دەخوازرێ، خۆئەگەر بینی لەبیرێکدا بانگدەدات هانی خەڵکیدەدات لەسەر گەشت و سەفەرێکی دوور.

*ئەگەر بینی بانگبێژەو لەراستیدا بانگبێژ نەبوو دەستەلاَتێکی بەئەندازەی بەرزی دەنگی پێدەدرێت ئەگەر شایستەی دەستەلاَت بێت.

*ئەگەر بینی لەسەر بەرزاییەك بانگدەدات دەکرێت بەدەستەلاَتدار لەلایەن پیاوێکی عەجەمیەوە، بەلاَم ئەگەر شایستەی دەستەلاَت نەبوو بازرگانیەکی بەسوودو قازانجی دەست دەکەوێت یان پیشەیەکی ناوازە.

*ئەگەر بینی لەبانگدانەکەدا زیاد یان کەمیکرد بەئەندازەی زیادوکەم کردنی ستەم لەخەڵکیدەکات.

*ئەگەر لەشەقامێکدا بانگیداو خۆی چاکەکاربوو فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە دەکات، بەلاَم ئەگەر لەخراپەکارانبوو شکست دەهێنێت و بەردەکەوێت.

*ئەوەشی ببینێ لەسەر دیوارێك بانگدەدات پیاوێك بۆ ئاشتەوایی و رێککەوتن بانگدەکات.

*ئەگەر لەسەربانی ماڵێك بانگیدا هاوسەرەکەی دەمرێت.

*ئەگەر لەسەر (کەعبە) بانگیدا بیدعەو کارێکی داهێنراو دەخاتە روو.

*بانگدانیش لەنێو (کەعبە)دا باش نییە، ئەوەشی لەسەربانی ماڵی دراوسێیەکیان بانگ بدات خاووخێزانی و دراوسێکەی دەترسێنێ.

*ئەوەی لەنێو کۆمەڵێکدا بانگبدات و وەلاَمی نەدەنەوە لەنێو گەل و کۆمەڵێکی ستەمکاردا دەژی ، بەڵگەش لەسەری ئەم ئایەتەیە:

﴿فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُم أَنْ لَعْنَةُ اللهِ عَلَى الظَّالِمِينَ﴾(الأعراف: ٤٤).

*هەرکەسێك ببینێ بانگدەدات و قامەتیش دەکات سوننەتێك زیندوو دەکاتەوەو بیدعەیەك دەمرێنێت.

*هەرکەسێك ببینێ مناڵێك بانگدەدات پاکی و پاکیزەبوونی باوك و دایکیەتی لەدرۆو بوختان بەڵگەش لەسەری چیرۆکەکەی (عیسی)یە (عليه السلام).

*بانگدان لەحەمامیشدا لەئاین و دینیشدا باش نییە.

*ئەگەر لەماڵێکی گەرمدا بانگیدا تایەکی توندوسەخت دەیگرێ.
*ئەگەر لەماڵێکی سارددا بانگیدا تایەکی گەرمو سەخت دەیگرێ.
*ئەوەشی ببینێ لەبەر دەرکی دەستەلاتداردا بانگدەدات حەق و راستی دەدرکێنێ.
*لە(ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕنەوە دەڵێت: بانگدان جیابوونەوەیە لەشەریك و هاودەم بەپێی ئایەتی ﴿وَآذَانٌ مِنَ اللهِ وَرَسُولِهِ... ﴾ التوبة:٣).
*ئەگەر لەنێو کاروانێکدا بانگیدا دزیدەکات بەپێی ئایەتی ﴿أَيَّتُهَا العِيرُ إِنَّكُم لسارقون﴾(یوسف).
*بانگدانیش لەدەشت یان نێو هۆردوی سەربازدا خاوەنەکەی دەبێت بەسیخوڕی دزو جەردە.
*هەرکەسێك زیندانی بێت و ببینێ بەپێوەیە یان نوێژ دەکات بەپێوە لێی جیا دەبێتەوە بەپێی ئایەتی ﴿فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصلاةَ﴾(التوبة:٥٠).
*ئەوەی ببینێ ئازادەو بەپێوەیە قامەت دەکات بۆ نوێژ کاروبارێکی بۆ بەجێدێت کەپلەوپایەیەکی بەرزی هەیەو بەباشە پیایدا هەڵدەدەن و باسی دەکەن.

*ئەوەشی ببینێ لەبەردەرکی ماڵی خۆیدا قامەت دەکات و لەسەر جێگەکەیەتی دەمرێت.
*ئەوەی ببینێ بەگاڵتەو سووکایەتیەوە بانگدەدات خوداوەند ئەقڵ و ژیری لێدەسێنێتەوە بەپێی ئایەتی ﴿وَإِذَا نَادَيْتُم إِلَى الصلاةِ إتَّخَذُوهَا هُزُواً وَلَعِباً ذَلِكَ بِأَنَّهُم قَوْمٌ لايعقلون﴾ (المائدة:٥٨).
*لە(دانیال)ی (بچووك)ەوە دەگێڕنەوە دەڵێت: هەرکەسێك لەخەویدا ببینێ بانگ دەدات و قامەت دەکات، پاشان نوێژدەکات کردارەکانی تەواو کامڵ دەبێت و لەهەمان کاتیشدا بەڵگەیە لەسەر مەرگ و فەوتان.
*ئەوەی ببینێ گوێبیستی بانگبووە لەبازاڕدا مەرگ یەخە بەپیاوێکی ئەو بازاڕە دەگرێت.
*ئەوەی گوێبیستی بانگ بێت و پێی خۆش نەبێت بۆ کارێك بانگدەکرێت بەدڵی نییەو نیگەرانە پێی.
*مامۆستا (ئەبو سەعد) دەڵێت: راست و رەوان لەم بوارەدا ئەوەیە: هەر کەسێك بانگدان ببیستێ و خۆی ئەهل و شیاوبێت لەجێی خۆیدایەو بۆی باشە، خۆئەگەر یەکێك ببینێ شیاو نەبێت لەشوێن و جێگەی خۆیدا نییەو خراپە.

*ئەگـەر لەزیندانێکـدا بانگیـدا گێـلو نـەزان بانگـدەکات بـۆ ئاشـتەوایی و ڕێککەوتن و ئەویش ڕازی نابێت پێی.

*ئەگـەر لەماڵێکـدا بانگیـدا ژنێـك بانگدەکات بۆ ئاشتەوایی و ڕێککەوتن.

*ئەگەر بەزۆریش بانگیدا جووتدەبێت لەگەڵ ئافرەتێکدا.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دەچێتە لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك ئـەوەی بانگبـدەم ، ئـەویش پێـی دەڵێـت: (حـەج)دەکـەیت ، یـەکێکی تریش دێتە لای و هەمان خەوی بینیوەو پێـی دەڵێـت: دەسـت دەبڕیـت، دانیشتوانی کۆڕەکەی بەسەرسامییەوە لێی دەپرسن: چۆن ئەو دوانـەت لەیـەك جیاکردەوە؟ ئەویش دەڵـێ: یەکـەمیان ڕووخـسارو سیمایەکی جـوانی هـەبوو لەڕوانگـەی ئـەو ئایەتـەوە لێکمدایـەوە کەدەفـەرموێت: ﴿وَأَذِّن فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ﴾دووەمـیش ناڕاسـتو چـەوتو دیاربوو بەپێی ئـەو ئایەتـە لێکمدایـەوە کەدەفـەرموێت: ﴿ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ﴾ (یوسف:٧٠).

*(نابلسی) دەڵێت: بانگدان لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر (حـەج)کردن بەتایبـەت گـەر لـە مانگـەکانی (حـەج)دابێـت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووزمانیو ئاشـکراکردن و جموجـوولو کـۆچ و خۆئامادەکردن بۆ جەنگ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دزی یان بەرزی پلەوپایەو گوێڕایەڵیو هاوسەر بۆ پیاوی ڕەبەن.

*بانگدان بەڵگەیە لەسەر :

+ هەواڵی ڕاستو دروست.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر بیدعەچیەکان لەو وڵاتەدا.

*بانگبێـژیش بـانگخوازی چاکەیە یـان مارە بڕ یـاخود نوێنـەری پادشـایە یـان سەردەستەی سوپایە.

*ئەگەر بانگێکی تەواویداو لەمانگەکانی (حـەج)دابـوو، بەڵگەیـە لەسـەر (حەج)کردن.

*ئەگـەر ژنێـك لەخـەودا بانگیـدا لەبڵنـدگۆی مزگەوتێکـەوە بیدعـەو کارێکی داهێنـراوی گـەورە لـەو وڵاتـەدا سەر هەڵدەدات.

*ئەگەر منـاڵی بچووك بانگیدا نـەزان و لـەئاین دەرچـوو دەسـتەڵات دەگرنـە دەست بەتایبـەت ئەگـەر ئەو بانگدانـە لەکاتی خۆیدانەبوو.

*ئـەوەی ببینـێ لەسـەر منـارەی مزگەوتـەوە بانگـدەدات و شایـستەی

دەسـتەڵات بێـت پۆسـتی دەسـتەڵات دەگرێتەدەسـت بەئەنـدازەی بـەرزی دەنگی.

*ئەگـەر بازرگـانبوو لەبازرگانیەکەیـدا قازانجدەکات.

*دەگونجێت بانگیش بەڵگەبێت لەسەر دوعـاو چـاکەو گوێڕایـەڵیو کـرداری چاکە.

*بانگـدان بەڵگەیـە لەسـەر ئاسـایشو رزگاربوون لەپلانی شەیتان.

*ئـەوەی ببینـێ لەبیرێکدا بانگـدەدات ئەگـەر لـەولاتی ناموسـوڵمان دابێـت بانگـەوازکردنی خەڵکـە بـۆ پرۆگـرامو ئـاینی خـودا ، بـەلام ئەگـەر لـەولاتی موسوڵماناندابوو دەبێت بەسیخوڕ.

*دەگونجێت خاوەنی بیدعەو داهێنانێك بێتو بانگی خەڵکی بکات بۆی.

*ئەوەی ببینێ بانگدەداتو دینداربێت فـەرمان بەچـاکە دەکـات، ئەگـەر خراپەکاریش بێت دەکەوێتە بەر لێدان.

*ئـەوەی ببینـێ لەسـەر (کەعبـە) بانگـدەدات بیدعەچـیە یـان قـسەی ناشـیرین دەکـات بەرانبـەر یـارانی پێغەمبەر (ﷺ).

*ئـەوەی ببینـێ بانگـدەداتو پاشـان پاڵدەکـەوێت ژنەکـەی باسـی خـەڵکی دەکـاتو بـەزوبان ئازاریانـدەدات، خۆنەگەر رەبەنبوو ژن دەهێنێت.

*ئەگـەر بینـی لـەبازاڕدا بانگـدەدات دەبێـت بەسـیخوڕو دز، بانگـدانیش لـەکۆڵانو بـازاڕدا بەڵگەیـە لەسـەر ژیانێکی باشو خۆش.

*هـەروەها بانگـدان بەڵگەیـە لەسـەر جیابوونەوە لەهاوەڵو شەریك.

*ئـەوەی ببینـێ لەشوێنو جێگەیـەکی وێرانـەدا بانگـدەدات ئاوەدانـدەبێتو خەڵکی زۆر دەبێت.

*ئەوەی ببینـێ لەحەمامدا بانگدەدات تووشی لەرزو تا دەبێت.

*بانگدانو دەنگ بەرزکردنەوە بـەیادی خـوا بەڵگەیـە لەسـەر نزیکبوونـەوە لەگەورە پیاوان بەتایبەت ئەگەر دەنگی خۆشو زوولا بوو خـەڵکی کەمەندکێش کـرد بـەلای خۆیـدا، بـەلام ئەگـەر بانگەکەی کۆڕی یان گاڵتـەی بـەبانگو یـادی خـواکرد، یـاخود عـەورەتو جێـشەرمی دیـاربوو بەڵگەیـە لەسـەر سـووکایەتیو بۆڵـە بـۆڵو قـسەی ناخۆش.

*ئـەوەی ببینـێ لـەنێو کۆمـەڵێکی ئاپۆڕەبەسـتوودا بانگـدەدات نەتـەوەو کـەلێك بانگـدەکات بـۆ لای راسـتی لەکاتێکدا ستەمکارن.

*دەگونجێت بانگدان بەڵگەبێت لەسەر شارەزابوون لەئاینی خودا.
*دەگونجێت بانگدان بانگکردن بێت بۆ فەرمانێکی دەستەڵاتدار.
*ئەوەی ببینێ بانگدەداتو (الله اکبر)و (لا الـه الا الله) لەبەر ناکات گاڵتەو سووکایەتی بەدوژمنەکەی دەکات.
*ئەوەی ببینێ لەئاسماندا بانگدەداتو خەڵکی وەڵامی دەدەنەوە پیاوێکە بانگەوازی خەڵکیدەکات بۆ چاکەو وەڵامیدەدەنەوە، دەگونجێت هەرکەسێکیان وەڵامی بدەنەوە (حەج)یان لەچارە بنوسرێت.
*ئەوەی لەزیندانێکدا بانگبدات گێلو نەزان بانگدەکات بۆ ئاشتەوایی‌و ئەویش رازی نابێت پێی.
بانگکراو: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەفەر بۆیەکێك گوێبیستی ببێت ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿اولئِكَ یُنَادَونَ مِنْ مَکَانٍ بَعِیدٍ﴾(فصلت:٤٤).
*بینینی بانگکراو بەڵگەیە لەسەر بڵاوکردنەوەی هەواڵ مەگەر لێخوڕینی بەرازو شتی حەرام بێت.
بانگکردن: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بانگکردن هاوەڵایەتی ملکەچو رسوایان دەکات.

*ئەگەر بانگی لێکرا لەرۆخی روبارو دۆڵێکەوە پلەوپایەیەکی مەزن وەردەگیرێ.
*ئەگەر لەشوێنێکی دوورەوە بانگی لێکرا سەرپێچی خودا دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿اولئِكَ یُنَادَونَ مِنْ مَکَانٍ بَعِیدٍ﴾(فصلت:٤٤).
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سەرپێچییە بۆیەکێك گوێی لێبێ ، خوداوەند دەفەرموێت :﴿اولئِكَ یُنَادَونَ مِنْ مَکَانٍ بَعِیدٍ﴾(فصلت:٤٤).
*ئەگەر بینی بانگیدەکەن کەسانی سووك‌و نزم‌و رسوای خۆشدەوێ.
*ئەگەر لەقەراخی دۆڵ‌و شیوێك بانگکرا دەستەڵاتێکی مەزن بەدەستدەهێنێت.
بانگکردن بۆ سەرخوانی نانخواردن: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوە لەسەر خێر ، ئەوەی بیبینێ دەیەوێت کۆمەڵێك بانگبکات خۆی دەخاتە نێوکارێکەوە لۆمەو سەرزەنشتدەکرێت لەسەری.
*ئەگەر بینی بانگی خەڵکیدەکاتو کۆمەڵێك ئامادەن‌و بینینی وەك ئەوەی لەنانخواردن بوونەتەوە پلەوپایەو دەستەڵات بەسەریاندا بەدەستدەهێنێت، ئەگەر لەو شوێنەدا غەم‌و پەژارەداربوو چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی بانگکراو قبولیکرد کەسێکی ئاوارەی دەگەڕێتەوە، ئەگەر بینی کۆمەڵێك بانگدەکات بۆ میوانداری خۆیدەکات بەنێو حاڵو بارێکدا لۆمەو سەرزەنشت دەکرێتو پاشان پاشگەز دەبێتەوە.

*ئەگەر بینی بانگدەکرێ بۆ کۆڕێکی نادیارو میوەی زۆرو شەرابی تێدایە بانگدەکرێ بۆ جیهادو تێکۆشان شەهید دەکرێت.

*بانگکردن بۆ وەلیمەو دەعوات لەخەودا پاشگەزبوونەوەو لۆمەی هەڵگرتووە.

باوەشێن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەرئەوەی هێمنیو پشووی پێ بەدەستدەهێنێ لەغەمو پەژارە.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پشوو دەرووی خێر لەناڕەحەتیو دەوڵەمەندی دوای هەژاریو نەداری.

*دەگونجێت باوەشێن بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرو کوڕ ئەگەر لەقۆخبوو بەڵگەیە لەسەر ماڵوسامان بەدەستهێنان لەسەفەردا.

*باوەشێن پیاوێکە خەڵکی لێوەی پشوو بەدەستدەهێنن.

باوێشك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: باوێشکدان نەخۆشییەو بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر باشیو چاکی.

(نابلسی)دەڵێت: باوێشکدان لەخەودا ناپاکیەو کارو رەفتارێکە شەیتان رازیدەکات وەك لاواندنەوەو تەمبەڵی لەنوێژکردنداو بەڵگەشە لەسەر زاڵبوونو هەڵکوتان بەسەر دوژمنداو بەڵگەیە لەسەر پاراستن چونکە مرۆڤ فەرمانی پێکراوە خۆڕاگربێت ، ئەگەر لەنوێژدابوو هەتا لەشەیتان دوورە پەرێزبێت دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەدەرخستنی حاڵی مرۆڤ، هەروەها دەگونجێت نەخۆشییەك بێت هەرگیز لێی چاك نەبێتەوە.

باهو(لاشیپان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: باهو ، ژنە ، دەگێڕنەوە (ئیبراهیمی خەلیل) (سەلامی خوای لێبێت) بەهاوسەری (ئیسماعیل)ی کوڕی وتوە: بە(ئیسماعیل) بڵێ باهوی دەرگاکەی بگۆڕێ، کاتێ پێی وت تەلاقیدا[1].

*هەروەها دەڵێن: باهو دەوڵەتە.

[1](ئیبن کثیر) لە(البداية والنهاية)دا (١/١٦٠) هێناویەتی.

* دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا چوارچێوەی دەرگای سەرەوەم بینی کەوت بەسەر خوارەوەداو هەردوو لاکەیشیم هەرکەوتن‌و یەکێکیان کەوتە دەرەوەی ماڵەکەم، ئەویش وتی: مێرد‌داری‌و دوو کوڕت لەسەفەرن، وتی: بەڵێ، وتی: کەوتنی چوارچێوەی سەرەوە گەڕانەوەی مێردەکەتە بەخێرایی‌و کەوتنی لاشیپانێك بۆدەرەوە کوڕەکەتە کچێکی غەریب دەهێنێ، ئەوەندەی نەبرد مێردەکەی گەڕایەوە کوڕەکەشی ژنێکی غەریبی هێنا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی سواری لاشیپانی دەرگاکەی دەبێت ژنێك مارەدەبڕێ. هەروەها دەڵێن: لاشیپان بڕێوی پەیداکاری ماڵە ، ئەگەر بینی لەبن دەریهێنا ئەگەر دەستەلاتداربوو لادەبرێ، ئەگەر هەڵکەنراو ونبوو لەبەرچاوی خاوەن ماڵ دەمرێ، ئەگەر دەرهێنراو ون نەبوو نەخۆشدەکەوێ‌و چاکدەبێتەوە لەنەخۆشیەکەی.

* ئەگەر باهویەکی دانا هاوسەردەگرێ‌و هەرچییەك رووبدات لەباهودا دەدرێتەپاڵ ژن.

باینجان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: باینجان لەکاتی خۆیدا نەبێت رزق‌و رۆزییە کەبەماندوبوون بەدەستدەکەوێت.

(نابلسی) دەڵێت: باینجان لەخەودا لەکاتی خۆیدا بەڵگەیە لەسەر رزق بەکەمترین هەوڵ‌و خواردنیشی بەڵگەیە لەسەر بەهانەگرتن‌و خۆ بردنەپێش بەقسەو رق‌و قین‌و غەش. هەروەها بەڵگەیە لەسەر پیاوی دووڕوو.

* دەگونجێت بەڵگەبێت بۆ راوچی‌و شکارچیان لەسەر خۆشی‌و شادی.

ب ت

بت(پەیکەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پەیکەرێکی بەتاڵی داتاشراوەو، مرۆڤێکی ستەمکاری رووخسار جوان‌و رەوشت خراپە، ئەگەر بینی بتێك دەپەرستێ بەجیا لەپەروەردگار درۆ دەکات بەدەمی خوداوە بەهەڵبەستەیەکی ناڕەواو درۆ.

* ئەگەر ئەو بتە لەدار دروستکرابوو بەئاینەکەی نزکیدەبێتەوە لەدەستەلاتدار یان دووڕوویەکی ستەمکار، ئەگەر لەچیلکەو دار دروستکرابوو ملدەکات بەمشتومڕو دەمەدەمەدا.

* ئەگەر بتەکە لەزیو بوو لەئاینەکەیدا کارێك ئەنجامدەدات‌و نزیکدەبێتەوە لەژنێك یان کچێکی عەجەمی بەخیانەت‌و ناپاکی، ئەگەر لەزێڕبوو لەئاینەکەیدا کارێکی خراپ‌و نابەجێ

دەكاتو لـەپياوێك نزيكدەبێتـەوە كـەوا خوداوەنـد خەشـمو قينـى لێيـەتىو خراپـەى لێدەسـت دەكـەوێو ترسـى غەرامەى لێدەنيشىٚ.

*ئەگـەر بتەكـە لـەزيوبوو ئاينەكـەى دەكات بەهۆكارێك بۆ ناپـاكىو دەست تێكەڵكردن لەگەڵ ئافرەتێكدا.

*ئەگەر بتەكەى بينىو بەندايەتيەكـەى نـــەبينى مــــاڵو ســــامانێكى زۆر بەدەستدەهێنێت.

*بـت بەڵگەيـە لەسـەر خۆشويـستنى ئافرەت يا منداڵ.

*بـت بەشـێوەيەكى گـشتى بەڵگەيـە لەسەر عەجەمو گێلو كچ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئـەوەى مـرۆڤ سـەرقاڵدەكات لەبەندايـەتى وەك ماڵو پلەوپايەو خۆشەويستو هاوسەرو كورِو هاوچەشنى ئەوە.

*ئەگەر بينى بتێكى پێيە ژنێكى كـەرِ دەهێنێت يا عەجەمى ياخود سـەرقاڵى قارچـكدەبێت يـان خوداوەنـد كـورِێكى پێدەبەخشێت.

*دەگونجێـت بـت بەڵگـەبێت لەسـەر رۆژگار.

*دەگونجێـــت بەڵگــــەبێت لەســــەر جێگيربوون لەسەر كاروبارەكان، ئەگەر شـــكاندى لەخــــەودا ياناشــــيرينيكرد پلەوپايەيـەكى بـەرز بەدەسـتدەهێنىٚو سـەردەكەوێ بەسـەر دوژمنەكانيـداو پارێزراو دەبێت لەپلانيان.

*ئەگـەر بـت بەڵگـەبێت لەسـەر ژن وێنەكەى جێگيردەبىٚو ئـەقڵى دامـەزراو دەبێــت يــان دەروونــى ســووكايەتى پێـدەكرىٚ يـاخود گێـلو خۆلاپەسەند دەبێت.

ب ج

بـچران (بـرِين): (نابلـسى) دەڵێـت: بۆئەوەى خوداوەند فـەرمانى گەيانـدنى كردوە سەرگەردانييە.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر بـاجو سەرانە.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەرئەوەى جيابوونـــەوەو پـــشت لەيـــەككردن دەهێنێت، پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: "پـــشتلەيەك هەڵمەكـــەنو نێوانتـــان مەبچرِێنن".

ب ر

بـرا: (نابلـسى) دەڵێـت: ئەگـەر مـرۆڤ لەخەودا براكەى يان باپيرو مامو خـاڵى بەديكرد لەگەڵ ئەوەى هاوبەشى ميراتە بەڵگەيـە لەســەر هــاوەڵ پەيــداكردن لـــەماڵو يارمەتيـــدان، دەگونجێـــت هەندێكيان بەڵگەبن لەسەر ئەوانى دى.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاگر بەهۆی سوورییەوە یان بەڵگەیە لەسەر ئاژەڵ یاخود کوڵم یا گەنجینەو خاڵی رەش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی سەرئێشەی بەردەوام یان برایەکی دایکو باوکی.

برژانگدرێژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پارێزگارییە لەئاین.

*هەروەها دەڵێن: باشیو خراپیان دەگەڕێتەوە بۆ کوڕو ماڵو منداڵ.

*ئەگەر بینی برژانگی زۆربووەو جوانە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئاینەکەی پتەوو تۆکمەیە.

*ئەگەر بینی لەژێر سێبەری چاوەکانیا دانیشت ئەگەر دیندارو زانستخوازبوو لەژێرسێبەری ئاینەکەیدا دەژی، ئەگەر دنیاخوازبوو پارەو ماڵی خەڵکیدەباتو خۆی وندەکات.

*ئەگەر بینی چاوەکانی برژانگیان نەبوو شەریعەتەکانی ئاین تیا دەبات، ئەگەر هەڵیکێشا دوژمنێک ئامۆژگاریدەکات یاخود ئابرووی دەبات لەئاینەکەیدا.

*ئەگەر بینی موەکانی سپیبوە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیەک دەدات لەسەرو چاوو گوێچکەو ددانەکانی.

برژاو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مژدەیە لەسەر بژێوی، ئەگەر بەتەواوی نەبرژابوو ئەوە غەمو پەژارەیە لەلایەن کوڕەوە.

*مەڕی برژاوی قەڵەو ماڵێکی زۆرە، ئەگەر لەڕولاوازبوو ماڵێکی کەمو رزقێکە بەماندوبوونو هیلاکی بەدەستدێت.

*ئەگەر مەڕێکی برژاوی خوارد لەکاروکاسبی کوڕەکەی دەخوات.

*مانگای برژاو دڵنیاییە بۆ کەسێك بترسێ یان بۆ یەکێك ژنێکی دووگیانی هەبێت مژدەی کوڕێکی پێدەدرێ.

*گوێرەکەی برژاو رزقو فەڕو پیتە بۆ یەکێك بەکوڵاوی بیخوات.

*ئەگەر گۆشتی مانگای خوارد دەچێتە بەردەمی دادوەرێك.

*هەموو شتێك بینینی ئاگری بەربکەوێ لەبێداریدا رزقو رۆزییەکە بەگوناهو تاوان دەستگیر بوە.

*گۆشتی برژاوی مانگا دڵنیاییە بۆیەکێك بترسێ، ئەگەر خەوبینەر پێشبینی کوڕیدەکرد کوڕیدەبێت مژدەکە بەئەندازەی خۆیدەبێت.

*حوشتری برژاو دڵنیاییە لەترسو بیم، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی ئازادی بەڕەوشتە سەرجەم رەوشەکانی هیچ خەوشێکی تێدا نییە، ئەگەر بەتەواوی نەبرژابوو لەکارەکەیدا زیرو ئاقڵ نابێت.

*ئەگەر دەستی حوشترێکی برژاو هاتە دواندن لەگەڵی لەتیاچوون و فەوتان قوتاردەبێ.

*گۆشتی باڵندەی سورەوەکراو یان لێنراو رزق و ڕۆزییە بەغەدرو فێڵ لەلایەن ژنەوە دەستدەکەوێ، ئەگەر بەتەواوی نەبرژابوو زوڵم و ستەمی لێدەکات.

*هەموو بەچکەیەکی باڵندە بەبرژاوی یان سورەوەکراوی ماڵ و دارابیەکە بەماندوبوون پەیدابوە.

*برژانی پەراسووی مرۆڤ لەخەوداو خواردنی قورس و غەم و پەژارەیە تووشی مرۆڤ دەبێت. پەراسووی برژاویش بەژن لێکدەدرێتەوە چونکە (حەوا) لەپەراسووی (ئادەم) سەلامی خوایان لێبێت ـ دروستکراوە.

*ئەوەی دوای پەراسوودێت سەرو نیوەی لاشە بەکچ لێکدەدرێتەوەو نیوەی ئەوەش بەکوڕ لێکدەدرێتەوە.

*باڵی برژاو ئەگەر تەواو برژابوو غەیبەت و باسکردنە.

*ئەگەر پارچەیەك گۆشتی برژاوی کڕی کەسێك بەکرێ دەگرێ.

*ئەگەر بینی گۆشتێکی برژاو یان لێنراو دەخوات رزق و ڕۆزییەك بەماندوبوون و هیلاکی بەدەستدەهێنێت.

*دەگونجێت لەخواردنی گۆشتی برژاودا ترس و بیم رووی تێبکات.

*هەروەها دەڵێن: برژاو غەم و پەژارەو ماڵی حەرامە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بەرانێکی برژاند نەخۆشدەکەوێ یان سزایەکی لەلایەن دەستەلاتدارەوە پێدەگات یاخود زیندانیدەکرێ.

*ئەگەر گوێرەکەیەکی برژاند ژنەکەی نەخۆشدەکەوێ یان دایکی یاخود ژنێکی خانەوادەکەی.

*ئەگەر بەرخێکی برژاندو بەدەستی هێنا کوڕەکەی دەپێکرێ یان لەش‌ولاری ناتەواو دەبێ.

*ئەگەر گوێرەکەیەکی برژاندو خوازیاری کوڕبوو مژدەی پێدەدرێ وەگەرنا ترس و بیم رووی تێدەکات.

*دەگونجێت برژاندن بەڵگەبێت لەسەر مژدە لەقوتاربوون لەناڕەحەتی و سەرکەوتن بەسەر دوژمنداو بوونی منداڵی نێرینە بەتایبەت ئەگەر گوێرەکەبوو، ئەگەر حوشتربوو بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی و شایی و چاکبوونەوەی نەخۆش و هاوسەرگیری رەبەن و گەڕانەوەی ئەوەی سەفەریکردوەو بڵاوبوونەوەی خۆشەویستی و تەبایی.

*دەگونجێت برژاندن بەڵگەبێت لەسەر فیتنە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر لێگرتنەوەی نیعمەتو زیندانیو دوورخستنەوە ، تالانکردنی ماڵو سامانو بڵاوبوونەوەی نەخۆشییە بەهۆی گەرماوە.

*ئەگەر گۆشتێکی برژاند یا مریشکێ یاخود هەرشتێکی دی بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو شکۆمەندیو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا ئەگەر شایستەی ئەوەبێت، ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو فیتنەیيو دووزوبانیدەکات بەدەمی ئەوەی برژاندنەکە بەڵگەیە لەسەریو بەهۆیەوە ماڵو روحی دەکێشرێ.

(نابلسی)دەڵێت: گۆشتو هێلکە یان ماسيو هاوچەشنەکانی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دووریو، شتی برژاویش بەدەستهێنانی ویستو خوازەو گەیشتنە بەهیواو خواستو بەدەستهێنانی پێداویستییە، هەموو شتێك وادەوکاتێکی دیاریکراوی هەیە بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پەیمانو پێداویستی لەگەڵ قەرزدانەوەو گەڕانەوەی ئاوارەو قوتاربوونی زیندانی.

*برژاوی خۆش شەریکایەتیەکی بەسوودە.

برسێتی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: برسێتی تیاچوونو بەسەرچوونی ماڵودارایيەو سووربوونە لەسەر بژێوی پەیداکردن.

*هەندێکدەڵێن: برسێتی باشترە لەتێربوون ئاودێیکردنیش باشترە لەتینوویەتی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەربینی برسییەتی خێری بەنسیب دەبێتو سووردەبێت لەسەری.

*ئەگەربینی یەکێکیتر بانگیدەکات بۆ نانخواردن خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر سەفەرێکی نزیك بەپێی ئایەتی: ﴿لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا﴾ (الکهف:٦٢).

*ئەگەر نیوەڕۆ بانگیکرد بۆ نانخواردن لەهیلاکيو ماندوبوون پشوودەدات، ئەگەر بانگیکرد بۆ نانخواردنی ئێوارە فێڵ لەپیاوێکدەکات بەرلەوەی ئەو فێڵی لێبکات .

*ئەگەربینی خواردنێك دەخواتو هەرس دەبێت سووردەبێت لەسەر هەوڵدانو پیشەکەی.

*ئەگەربینی گۆشتی لاشەی خۆیدەخوات لەماڵو دارایی پەسمەندەکراوو هەڵگیراو دەخوات.

* ئەگەر گۆشتی خەڵکیتری خوارد خواردنی غەیبەتە یان هی یەکێك لەخزماکانیەتی.
* ئەگەر بەلێنراوی خواردی یاخود بەسووورەوەکراوی سەرمایەی کەسانیتر دەخوات.
* ئەگەربینی گاز لەگۆشتی خۆیدەگرێتو دەیپچڕیو فڕێی دەداتە سەر زەوی پیاوێکە چاودادەگرێتو فێڵدەکات.
* خواردنی گۆشتی ژن لەلایەن ژنێکیترەوە یاخود خواردنی گۆشتی خۆی بەلگەیەلەسەر ئەوەی زیناو داوێنپیسی دەکاتو کرێی لەشفرۆش دەخوات.
* هەروەها لەلێکدانەوەدا خواردنی گۆشتی پیاویش وەك هی ژن وایەو، خواردنی گۆشتی لاو بەهێزترە لەهی پیرێك.
* ئەگەربینی گۆشتی زوبانی خۆیدەخوات لەلایەن زوبانیەوە سوود دەبینیّ.
* دەگونجێت ئەو خەوە بەلگەبێت لەسەر بێدەنگیو خەشمو قینگرتنو رەچاوکردنو دلڕاگرتن.
* ئەگەربینی سەری خەڵکیدەخوات یان دەرخواردی کەسانیتری دەداتو موونێسقانەکەی دەگرێت ماڵودارایی لەسەرکردەی خەڵکی مەزنەوە بەدەستدەهێنێت، ئەگەر مۆخەکەیخوارد ماڵو دارایی هەلگیراویان دەخوات هەروەها سەری ئاژەڵو درندەش هەروایە بەلام لەریزداریدا لەخوار سەری مرۆڤەوەیە.
* ئەگەر سەری خەڵکی بەبراوی بینی لەشارو گەرەكو ماڵەکەیدا یان لەبەردەرگاکەیدا سەری ئەو خەڵکە دێت بۆئەوجێیەو کۆدەبنەوە لێی.
* هەروەها گوتراوە: ئەگەربینی گۆشتی خۆیدەخوات ماڵودارایيو دەستەلاتێکی گەورە بەدەستدەهێنێت.
* گەربینی گۆشتی کەسێکی هەڵواسراو دەخوات یا گۆشتی گەڕو ئاولاویی ماڵو داراییەکی حەرام بەدەستدەهێنێت.
* ئەگەربینی باوەشدەکات بەپیاوێکی مردوو یان زیندوەوە تەمەنی درێژ دەبێت ، هەروەها تەوقەکردنیش هەروایە.
* ئەگەربینی لەگۆشتی خۆی یاخود گۆشتی کەسێکیتر دەخوات ئەوەشی دەیخوات شوێنەوارێکی دیاروبەرچاوی هەبێت لەسەر ماڵو دارایی خوادرن هی خۆی یاخود یەکێکی دی، ئەگەر شوێنەواری دیاری نەبێت لەسەری

غەیبەتی مرۆڤێکی خانەوادەیکردوە یاخود غەیبەتی یەکێکیتری کردووە.

* ئەگەر گۆشتی کەسێکی هەڵواسراوی خوارد ماڵێکی حەرامی خواردوە لەکەسێکی پلەوپایە بەرز بەمەرجێ ئەوەی دەیخوات شوێنەوار بەجێ بهێڵێت لەسەری.

(نابلسی)دەڵێت: هەندێک دەڵێن: برسێتی باشترە لەتێری، تینوویەتیش باشترە لەتێر ئاویی، ئەگەر ببینی برسێتیەکی دووردرێژ هاتوە بەسەریا نیعمەتو بەخشش رووی تێدەکات دوای هەژاریو کەسی برسیش بەئەندازەی ئەو برسێتییە ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت.

* برسێتی بەڵگەیە لەسەر:

+هاوەڵایەتیکردنی یەکێکی بێخێرو چاکە.

+لاوازیو دنیانەویستی.

+رۆژووگرتن.

+گرانی شتومەکو کەمیو هەژاری.

+خواناسیو سوپاسگوزاریو یادی خوا.

* ئەگەر ببینی برسییەتی لەزستاندا برسێتی رووی تێدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پادشاو سەرکردەو پۆستدارەکان، بەڵگەیە لەسەر ملکەچی ژێردەستەکانو چاو برینە ماڵو سامانیان.

برنج: (ئیبن سیرین) دەڵێت: برنج ماڵو دارایییەکە ماندوبوونو هیلاکیوخەمو خەفەتی لەخۆگرتووە.

(نابلسی)دەڵێت: برنج بەلێنراوی بەڵگەیە لەسەر قازانج.

هەروەها(ئیبن سیرین) دەڵێت: چەڵتوك ماڵو دارایییەکە بەربەرەکانیو خەمو پەژارەیە.

برنجفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەخێوکار کەوا حەق لەبەتاڵ جیادەکاتەوە بەهۆی زەبرو زەنگییەوە.

برووسکە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بروسکە بەڵگەیە لەسەر ترسو بیم لەدەستەلآتدار لەگەڵ هەڕەشەو بەڵێن.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر لێدان بەقامچی.

* دەگونجێت لەلای دەستەلآتدار بەڵگەبێت لەسەر پێچەوانەی پەیمانو بەڵێنو بزەو خەندەو دڵخۆشیو رووتێکردنو حەزو ئارەزوو.

* بروسکە بەڵگەیە لەسەر ترسی موسافیرو حەزو ئارەزووی جوتیار بۆ ئاودان.

*ئــەوەی بروســکەی بینــی بــەدەر لەخەڵکی یاخود تیشکی ڕووناکی لێیدا بینایی لەدەستدەدات یاخود دەچێتە نێــو ماڵەکــەی، ئەگــەر گەشــتیارو موســافیربوو پــشوو و بێکــاریی ڕووی تێدەکات بەهۆی بارانبارین یان بڕیاری فــەرمانڕەواوە، ئەگــەر کــشتیاربوو کشتوکاڵەکەی بەفــەڕو پیــت دەبێــتو زەوییەکــەی تێــر ئــاو دەبێــت بــەهۆی بارانــەوە خێرانــدار دەبێــت، ئەگــەر گــەورەو کاربەدەســتی تووڕەبــوو لێــی بزەوخەندە دەیگرێ لەبەرانبەریدا.

*بۆیــژو شــاعیرانیش بزەوپێکــەنین دەچوێنن بەبروسکەو گریانیش بەباران، چونکە پێکەنینو خەندە لای عــەرەب دەرخستنی نهێنیو پەنهانە هــەر بۆیە بەئاوەلابوون ناو زەدی دەکەن.

*ئەگــەر بــارانی لەگەڵــدابوو بەڵگەیــە لەســەر نــاقۆڵایی ئــەوەی بــۆی دەردەکەوێتو بەسەریا دەگری، یاخود بروسکە قسەیەکە دەیخاتە گریان یان قامچیەکە خوێناوێدەکات، بارانەکەش دەبێــت بەخوێنەکــەیو بەشمــشێریش ڕوحی لێدەسێنێتەوەو چاوانی فرمێسك دەڕێــژێتو خانەوادەکــەی بۆیــدەگرینو کەمدەمێنێتــــەوە لەناویانــــداو زوو دەمرێت.

*ئەوەی ببینێ بروسکەی گرتووە یان لێیداوە یاخود گەواڵەهــەورێك داهــاتووە بەســەریانا مرۆڤێــك هانیــدەدات لەســەر خێروچاکەو، بروسکەش بەڵگەیە لەسەر ترسو بیم لەگەڵ سوودو قازانج.

*هــەروەها دەڵــێن: بروســکە بەڵگەیــە لەســەر ســوودو قــازانج لەشــوێنێکی دوورەوە، ئــەوەی ببینــێ بروســکە جلوبەرگەکــەی ســووتاندوە ژنەکــەی دەمرێت ئەگەر نەخۆش بێت.

(نابلــسی)دەڵێــت: بینینــی بروســکە بەتــەنیا لەخــەودا بەڵگەیــە لەســەر ڕێنومایی دوای وێڵیو سەرگەردانی.

*دەگونجێــت بەڵگــەبێت لەســـەر تیاچــوونی بینــاییو دییــەی، ئەگــەر خەوبینــەر نەخۆشــبوو ترســی مردنــی دەبێت.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەرخستنی نهێنی گۆڕانی هەواڵ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگە بێت لەسەر:

+مژدەو هەواڵی خــۆش بــەئامادەبوونی کەسێکی ئاوارەو دوورە وڵات.

+نوێبونەوەی ڕزقو ڕۆزیو فریاکەوتنی پەرێشان.

+گۆڕانی حاڵوباری لەناڕەحەتیەوە بۆ خۆشیو بەپێچەوانەشەوە.

+بەڵگەیە لەسەر ڕووناکی شمشێرو نووکی ڕم.

*ئەوەی بروسکە ببینیێو خەوەکەی لە(تشرینی یەکەم)دابێت بەڵگەیە لەسەر پڕوپاگەندەو بەرووبوومی دانەوێڵە ، ئەگەر لە(تشرینی دووەم)دابوو بەڵگەیە لەسەر فەڕو خێری زۆرو بێشومار، یاخود لە(کانونی یەکەم)دا دەترسیێ لەکەمو کوڕی، خۆئەگەر لە(کانونی دووەم)دابوو لەکاتی دورێنەدا دەترسیێ لەکشتوکاڵەکەی ، خۆئەگەر لە(شوبات)دابوو بەڵگەیە لەسەر چاکی لەکشتوکاڵەکەیدا، لە(ئازار)یشدا بەڵگەیە لەسەر کەمی بەرووبووم و دانەوێڵەو لە(نیسان)دا باش و چاکدەبێت و جۆش کەمدەبێت .

*ئەگەر لە(ئایار)دابوو هەندێك لەمیوەکان خراپ دەبن، لە(حوزەیران)دا بەڵگەیە لەسەر شەونمی بەسوود، لە(تەموز)دا هیچ خێروشەڕێکی تێدا نییە ، ئەگەرلە(ئەیلول)دابوو بەڵگەیە لەسەر فەڕو خێرو هەروەها لە(ئاب)یشدا بەهەمان شێوەیە.

برۆ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەردوو برۆ باشی ئاین و پلەوپایەیە بۆ مەردووم کەمو کوڕی تێیاندا کەمو کوڕییە لەپلەوپایەو ئایندا.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر هەردوو برۆی پڕبوون باشە بۆ ژنان کەبرۆچاکدەکەن بۆ جوانیو خۆنواندن.

(نابلسی)دەڵێت: لێکدانەوەی باش و خراپە بەپێی زیادوکەمی کردارەکانە، هەردوو برۆ باوك و دایك و دووکوڕو شەریك و دوو هاوسەرو جێگرن.

*ئەگەر هەردوو برۆی گەیشتن بەیەك بەڵگەیە لەسەر ئالوودەییو خۆشەویستیو بەپێچەوانەشەوە، ڕەشیو پڕی موویان بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵی ئەوەی بەڵگەیەلەسەری.

*سپێتی یان دابەزینیان بۆسەرچاو بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی حاڵی ئەوەی بەڵگەیە لەسەریان لەکوڕو هاوەڵو هاوسەرو جێگیرو هاوڕێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەمەندرێژی هەتا خۆی بەو چەشنە دەبینێتەوە.

*هەردوو برۆ بەڵگەیە لەسەر پلەوپایە لەئایندا هەرچاکیو خراپییەك ڕوویان تێبکات بیدەپاڵ چاکیو پارێزگارییان.

*دەگونجێت برۆ بەڵگەبێت لەسەر پاراستنی ئەوەی چاو بەڵگەیە لەسەری وەك برۆو فەرمانڕەواو چاودێرو مێرد،

هەروەها کەوانی تیری ناگەهانەی چاوپیسانە.

بریانی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دڵتەنگیە دێت بەسەریا یاخود تووشی دەبێت.

بریندار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی لەشولاری برینداربوە ماڵو داراییەکی پێدەگات.

*ئەگەر دەستی راستی بریندارکرد ماڵو داراییەکە لەلای پیاوێکی خزمیەوە بەدەستی دەگات، ئەگەردەستی چەپی برینداربوو لەژنێکی خزمیەوە ئەو ماڵەی پێدەگات، بەڵام ئەگەر قاچی چەپی برینداربوو ماڵو داراییەکە لەکشتوکاڵەوە بەدەستدەکەوێت ، بریندارى پەنجەی دەستی چەپ بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونی قەرزاری بەسەریدا، هەموو برینداریەکیش خوێنی لەبەر بڕوات خەرجیو زیانە لەماڵو دارایی دەکەوێت.

*ئەگەر برینداریەکی تەڕ بەلەشو لاریەوە بینیو خوێنی لەبەر ڕۆیی زیانە لەماڵو دارایی خەوبینەر دەکەوێت، یاخود گوفتارو قسەیە خاوەنەکەی تێدا دەکەوێتو لەسەری پاداشت وەردەگرێت.

*بریندارى سەریش ئەگەر خوێنی لەبەر نەڕۆیی نزیکدەبێتەوە لەوەی ماڵو دارایی بەدەست بهێنێت، ئەگەر خوێنی لەبەرۆیی ماڵو سامانو دارایی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر خوێنی لەبەر ڕۆیی ماڵو داراییەکەو شوێنەوارەکەی لەسەری دەردەکەوێت.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك یاخود پێشەوایەك بینیان سەریان برینداربوو هەتا زامەکە گەیبوە سەر ئێسقان تەمەنی درێژ دەبێت، ئەگەر ئێسقانی شکابوو سوپاکەی شکست دەهێنێتو دەدۆڕێت، ئەگەر دەستی چەپی برینداربوو سەربازەکانی زیاددەکەن بەڵام ئەگەر دەستی راستی برینداربوو موڵکو دەستەڵاتی پەرەدەسێنێت.

*ئەگەر سکی برینداربوو ماڵو دارایی گەنجینەی زیاد دەکات.

*ئەگەر کوڵمو گونای برینداربوو هۆزوتیرەی زیاددەکەن.

*ئەگەر قاچی برینداربوو تەمەنی درێژ دەبێت.

*ئەگەر هەردوو قاچی برینداربوو لەکاروبارو ماڵو داراییدا پتر جێگیردەبێت.

*ئەگەربینی وەك ئەوەی مرۆڤێك ئەندامێکی ببڕێتو لەت لەتو پارچە

پارچەی بکات ئەوکەسەی هەڵدەستێت بەبڕینی ئەندامەکانی قسەیەکی ناقۆڵا دەکات بەرانبەریو دەبێتەهۆی پەرتەوازەکردن یان خستنەوەی جیاوازی لەنێوان منداڵەکانیدا، ئەگەر بریندارکەر خوێناوییبوو بەخوێنی بریندار ماڵێکی حەرام بەدەستدەهێنێت بەئەندازەی ئەو خوێنەی پێی خوێناوی بووە، ئەوەشی بێباوەڕێك بریندار بکات و خوێن لەبەرئەوبێباوەڕە بڕوات زەفەر بەدوژمنێکی دیارو بەرچاو دەهێنێتو ماڵو دارایی حەڵاڵی لێدەستدەکەوێت بەئەندازەی ئەو خوێنەی لەبەری ڕۆیشتووە، ئەگەر خوێناوییبوو بەخوێنی بێباوەڕ بەهێزترە .

*ئەگەربینی مرۆڤێك بریندارێکردووەو خوێنی لێنایەت بریندارکار قسەو وتەیەکی حەق دەکات بەرانبەری، لەوەڵامی پرسیارێکدا، ئەگەر خوێنی لەبەر ڕۆیی غەیبەتی دەکات بەوتەیەکی ڕاستو دروست.

*ئەگەربینی بەشێك لەلاشەی بریندارە بەچەقۆ یان هەرشتێکیتر ناتەواوییو عەیبەکانی بەردەکەونو هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر لەئەندامێکیدا برینداری بەدیکرد ئەو دەستەواژەیە بۆ ئەندامی بریندار بەگەڕدەخرێت کەبریندارکراوە، ئەگەر سنگی بریندار بوو یاخود دڵی بۆ پیاوو ژنی لاو بەڵگەیە لەسەر عیشق بەڵام بۆ پیرو پەککەوتە بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر برینو زامێکی پێوەبوو خوێنی لەبەر ڕۆیی برێك پارە قەرزاردەبێتو لەبژێویدا ناڕەحەتی ڕووی تێدەکات، هەموو برینداریيەك خوێنی لەبەر بڕوات خەرجییە.

*ئەگەربینی لەشولاری یاخود ناخی برینێکی تەڕی تێدایەو خوێنی لەبەر دەڕوات زیانە بۆ خاوەنەکەی روو لەماڵو دارایی دەکات، یاخود قسەیەکە لەلایەن ئەوکەسەوە دەکرێتو ئەجرو پاداشتی لەسەر وەردەگرێت، ئەگەر سەری بریندار بوو ماڵودارایی هەبوو با پارێزگاری لێبکات، ئەگەر زامو برینێکی بینیو خوێنی لەبەر نەڕۆیی لەخێرو چاکەیەك نزیکدەبێتەوە کەوا ڕووی تێدەکات ، ئەگەر سەری پەنجەی ڕاستی بریندار بوو بەڵگەیە لەسەر قەرزاریيەك تووشی دەبێتو غەمو پەژارە دەخوات بەدیارییەوە.

* ئەگەر بینی یەکێك لەفریشتەکان بەشمشێرەکەی سکی بریندارکردو وەك ئەوەی بمرێت و لەسکیەوە کێم و زووخاڵ دەربچێت چاکدەبێتەوە.

* ئەگەر بینی گەردن و ملی بریندار بوو ماڵ و دارایی لەپاشەڕۆژدا بۆ دەمێنێتەوە لەلایەن کوڕەکەیەوە.

برینسارێژکار: (نابلسی) دەڵێت: ئەو کەسەیە هەڵدەستێت بەسارێژکردنی زام و برین، بینینی بۆئەوەی زامدار و بریندارە بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەو ڕەواندنەوەی غەم و پەژارە ، ئەمەش ئەگەر هاتوو ئەوبرین سارێژ کارە هات بۆلای خەوبینەر، هاتنی بۆ لای یەکێك کەپێویستی پێی نەبێت بەڵگەیە لەسەر برینداریی و پێویستی بوونی بەکەڵەشاخ و خوێن بەربوون ، برینسارێژکاریش لەخەودا پیاوێکە گۆشتی خەڵکی دەبڕێت و خوێنیان دەڕژێنێت لەئەندامە تەندروست و بێنەخۆشیەکانیان.

ب ڕ

بڕیەنگ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا زوبانە ، هەروەها بەجێهێنانی پێداویستیەکانەو باشی دەربڕینە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر پشتگیرو منداڵی پێگەیشتوو.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر داواکاری و هاوسەرگیری و، ئەگەر بینی بڕیەنگی شتێکدەکات هاوسەردەگریٚ چونکە لەهاوسەرگیری دەچێت.

بڕین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بڕینی سۆڵەکەی بێت غەم و پەژارە رووی تێدەکات.

* ئەگەر کەسێك شوێنێکی بڕی بڕاو لەوکەسەوە بەڵاو نەهامەتی لەلایەن بڕەرەوە تووشدەبێت و خەشم و قین هەڵدەگریٚ لەناخیدا بەرانبەری.

ب ز

بزمار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: فەرمانڕەوا یان دەستەلآتدارە، بەڵگەیە لەسەر پیاوێك خەڵکی بەهۆیەوە دەگەن بەکاروبارەکانیان وەك شایەت و عەریزەنووس، هەروەها بەڵگەیە لەسەر لاوێتی و بەڵگەی پێویست و یادو زیکرو ماڵ و سامان و هێزو توانا.

بزن مژە (قۆڕی): (ئیبن سیرین)دەڵێت: هاوەڵ و هاودەمی فەرمانڕەواو پادشایە.

(نابلسی)دەڵێت: بزن مژە لەخەودا وەزیری پادشاو جێنشینیەتی و هەرگیز لێی جیانابێتەوە.

*بزن مژه پیاوێکه سووره لەسەر کرداروبەڵگەیە لەسەر:
+پێشکەشکردنی خزمەتگوزاری بۆ بێکار.
+فتنەو تێکچوونە لەئاییندا.
+ژنی ئاگرپەرست، چونکە هەمیشە لەگەڵ ڕۆژدا دەسووڕێتەوە.
+گریان و لاواندنەوە بەسەر مردوودا.

بزنەکێوی (سابرێن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بزنەکێوی بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی دەرەکی بەناوبانگ.
*ئەگەر بینی بزنەکێوییەکی ڕاوکرد یان بەرانێك دەستکەوتی دەبێت لەفەرمانڕەوایەکی دڵڕەقەوە.
*پێکاندنی بزنەکێوی بەدەمانچە یان هەر ئامرازێکیتر بەڵگەیە لەسەر زەرەو زیان.

بزنەمێچکە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بزنە مێچکەیەکی بەدەستهێنا کچ یان ژنێکی ئاین خراپ و بەدی داوێنپیس دەهێنێت.
*ئەگەر بزنێکی دۆزییەوە خێرو فەڕو خۆشی بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی ژنان بوون بەبزنە مێچکە بێشیری بۆماوەی ساڵێك ڕووی تێدەکات.

*بزنە مێچکە ژنێکی ملکەچ و ڕسوایە ناتوانێ کار ئەنجام بدات چونکە وەك هەژارێك نهێنی دیارو ئاشکرایە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ساڵێکی مام ناوەندی.

بزەوخەندە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بزەوخەنەدە باشە لەخەودا، ئەگەر لەرادەبچێتە دەرەوە دەبێت بەغەم و پەژارە.
(نابلسی)دەڵێت: بزەو خەندە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دڵخۆشی و شادی و شوێنکەوتنی سوننەت، چونکە پێغەمبەر (ﷺ) کاتێ پێدەکەنی بزە دەیگرت.

ب س

بست (بنگوست): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەندازەو شتی نوێ و سەفەر.
*دەگونجێت بست بەڵگەبێت لەسەر گونیاو بەپێچەوانەشەوە.
*دەگونجێت بست بەڵگەبێت لەسەر ئامرازی نێرینەی مرۆڤ، ئەوەی زۆرانبازی ئەنجام بدات بەڕمێکی بچووك کەبەئەندازەی بستێك بێت کچێك دەهێنێت.

بسته(فستق): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بـــستەماڵو ســـامانێکی ئاســـانەو دارەکەشـی بەڵگەیـە لەسـەر پیـاوێکی دەستو دڵفراوان، ئەگەر بستەی خوارد ماڵێکی خۆشو ئاساندەخوات.

(نابلــسی) دەڵێــت: بــستەی ســـەوز ماندوبوونو هیلاکییەو بستەی وشکیش شەڕو ئاژاوەیە ، بستەی سوێر رزقێکـی خۆشو ئاسانە لەدەریاو وشکانییەوە.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســــەر لەدایکبوونی نوێ.

بـــسم الله (نـــاوی خـــوا): (نابلـــسی) دەڵێـت: ئـەوەی لەخـەودا بەخـەتێکی خـۆشو جـوان ببینـێ بەڵگەیـە لەسـەر زانـــستو رێنمـــاییو رزقو فــــەڕو تایبەتمەندیەکـــەی ئەوەیـــە لەســــەر بنەمای ناسراوی خۆی ببینێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کوڕ یـان کـوڕەزا بـەهۆی پابەنـدی هەنـدێکیان بەهەندێکیتریانەوە.

*دەگونجێـــت بینینـــی بەڵگـــەبێت لەسەرئەوەی بەسەرچوە لەپیتەکانی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر هەوڵدان بۆ هاوســـەرگیریو مـــژدەی دوایـــی ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر رێنومـایی دواییو وێڵیو سەرگەردانی.

*ئەگـەر لەخـەودا بەخـەتێکی جـوانو بـاشو دیـار نوسـرابوو رزقو رۆزییـەك لەپیـشەکەیدا بەدەســتدەهێنێت یـــا لەزانستەکەیدا.

*ئەگەر مردوو نووسی بەر سۆزو میهری خوایی کەوتووە.

*دەگونجێــت نووســینی بەڵگـــەبێت لەسـەر سـوودو قـازانج، یـان ڕفانـدنی لەلایەن باڵندەیەکەوە بەڵگەبێت لەسـەر بەسەرچـوونو دوایـی هـاتنی تەمـەنیو کۆتـــاییو تـــەوابوونی رزقو بـــژێوی، لەسەر ئەمەش ئـەوە هەڵدەسـەنگێنرێ کەیەکێك لەسەر دەستی ئـەودا قورئـان یـان شـتێکیتر بنووسـرێتو لەوانەیـە خوداوەنـــد تاقیبکاتـــەوە بەلــــەش بەبارکردنی.

*هـــەروەها دەگێڕنــــەوە کاتێــــك (حەســـەن)ی کـــوڕی (عـــەلی) (ڕەزای خوایـــان لێبێـــت) لەخـــەودا بینـــی لەنێوچاوانی نوسرابوو ﴿والضُحَى (١) والليلِ إذا سَجَى﴾(الـضحى) چـوو بـۆلای (ســـەعید)ی کـــوڕی (مـــسیب)و ئـــەویش پێـــی وت: ئـــەی کـــوڕی پێغەمبەری خـوا(ﷺ) وەسـیەتو داوای لێخۆشبوون بکە ، هەر دوای یـەك شـەو دنیای بەجێهێشت.

*ئەگەر لەنوێژدا(بـسم اللـە)ی خوێنـدو رێبازو شـێوازی خۆشـی نەخوێنـدنیبوو لەنوێژدا ئەو خوێندنـە بەڵگەیـە لەسـەر

قـەرزێك كـەوا پێویـستی پێـی نییـە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر منداڵێك‌و خۆشەویـستی بـاوكی لابـێ بـەدەر لەدایكی یان خۆشەویستی دایكی بەدەر لـەباوكی یـاخود سـوننەتێك زاڵبكـات بەسـەر فەرزێكـدا یـان بیدعەیـەك بەسـەركارێكی پەسـەندا، هـەروەها حـوكمی خوێندنـەوەی هـەر چـوار پێشەواكە هـەر وایـەو وایـان دانـاوە ئەوەی لەخەودا پێی نووسراوە ئەگەر بـەئاڵتوون‌و زێـڕ نوسـرابوو بەڵگەیـە لەسەر رزق‌و خۆشحاڵی بەگوێرایەڵی یا چـاككردنی نهێنـی مابـەینی بەنـدەو پـەروەردگار، یـاخود دەگونجێـت ناوبانگ‌و چارەنووسێكی باشت بێت ، پێـچەوانەی ئـەوەش ئەگـەر بەشـتێك نوسرا نەدەبوو پێی بنوسرێ‌و لـەریزی قەڵەمدانـەبوو بـاش نییـە، بـەلام نووسینی بە :

+قەڵـەمی ئیمـزاو واژۆ سـەركەوتن‌و مەزنی‌و پلەوپایەیە.

+قەڵـەمی دادگا ئەگـەر نووسینەكەی دیارنـەبوو هەمەچەشـنەبوونە لەمەزهەب‌و رێگەو بیروبۆچووندا.

+ئەگەر بەقەڵـەمی عیبرانـی‌و سریانی‌و هنـدی‌و هاوچەشـنی ئەوانـە نوسـرا بەڵگەیە لەسەر رێبازی سەیرو سەرنج راكـێش لەگـەڵ هاوسـەرو كۆیلـەو خۆشەویستی‌و هاودەمی لەگەڵ غـەیب‌و نادیار.

+ئەگـەر بەقەڵـەمی ئاسـنین نووسـی بەڵگەیـە لەسـەر هێـزو رزق‌و رۆزی‌و جێگیربوون لەەر كاروبار.

*ئەگـەر وەك قەڵـەمی ئاسـایی وابـوو بەڵگەیە لەسەر میانـەڕەوی حاڵـەكان بەتایبـەت ئەگـەر بەقەڵـەمی خـواری گرێگرێ نووسرابوو.

*ئەگـەر قەڵەمەكـە رێـك‌و جوانبـوو بەڵگەیە لەسەر پلەوپایـەی بـاش یـان زانیـاری‌و كـردار بۆئـەوەی لەخـەودا بەجێی دەهێنێت.

*ئەگـەر لەسـەر پەڕەیـەك نووسـی دەگونجێت باشی كردبێت یان ئەركێكی بەجێگەیاندبێ.

*ئەگەر لەسەر پێستێكی سپی ناسك نووسـی هـەوڵ‌و كۆشـشدەكات لەبەدەستهێنانی میراتیدا.

*ئەگـەر لەپارچـەیەكی چنراوی سـوور یـان زەرد یـاخود سـپیدا نووسـی خۆشی‌و شادی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگـەر لەپارچـەیەكی چـنراوی سـەوزدابوو شـەهیدبوون بەدەسـت دەهێنێت لای پەروەردگار.

*نووسـینی لـەهیتردا یـان بـەنور یـا ئاڵتوون مژدەیە.

*هەروەها دەگێڕنەوە (حسین)ی کوڕی (عەلی) (رەزای خوایان لێبێت) لەخەودا دەبینێ وەك ئەوەی لەنێوان هەردوو چاویدا سوورەتی (اخلاص) نوسرابێت، دەنێرێت بۆ لای (سەعید)ی کوڕی (مسیب) (رەحمەتی خوای لێبێت)و بۆیدەگێڕێتەوە ئەویش دەڵێت: ئەگەر خەوەکەی وابێت زوو دەمرێت، پاشان بەو چەشنە بەغەریبی گیانی سپاردو مرد.

ب ش

بشۆر(شۆرەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پەروەرشیاری نەزان یان ئەوانەی کەوا ئامۆژگاری وەرناگرن.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو ئەوەی خۆی بۆ سەفەر ئامادە دەکات.

ب ل

بلوور: (نابلسی) دەڵێت: بلوور لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژنان ئەگەر لەخەودا ببینێ بوە بەخاوەنی دەفرێکی بلووری ئەوا ژنێکی خاوەن کەسێتی دەیکات بەهاوسەری.

ب ل

بلاوکارانی کێچ و ئەسپێ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گەلو کۆمەڵێکی خراپن.

*ئەگەر بلاوکارانی ئەسپێی بینی لەخەوداو نەیتوانی لایبەرێت کۆمەڵێ داوێنپیسی خراپەکار بەئابڕووی فێردەبن و ناتوانێ رێگریان لێبکات.

بلاوکردنەوەی گەوهەرو یاقووت: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر کەس کۆینەکردەوە بەڵگەیە لەسەر نەبوونی زانستخوازان و کزبوونی سوودو قازانج ، ئەگەر کەسێکی شایستە کۆیکردەوە بەڵگەیە لەسەر دانانی شتومەك لەشوێنی خۆیداو سوود وەرگرتنی خەڵکی لێی.

ب ن

بندق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بندق پیاوێکی سەخی غەریبی روح قورسەو خەڵکی تەبا دەکات.

*هەروەها دەڵێن: ماڵو داراییەکە بەماندوبوون دەستی کەوتوە ئەوەی بیخوات ماڵو دارایی بەماندوبوون بەدەست دەکەوێت.

*هەندێکیتر دەڵێن: بندقو هەموو توێکڵدارێکی وشك بەڵگەیە لەسەر دەنگە دەنگو خەمو پەژارە.

(نابلسی) دەڵێت: بندق بەڵگەیە لەسەر هەواڵی شارەکەیو شکاندیانو تالانوبڕۆی ماڵو منالیان، دەگونجێت

بەلگەبێت لەسەر لەدەستدانی کچێنی ئەگەر بەچەشنێکی نادیار بینی.

بنەبەرد: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی زانایان یاخود کوڕەکانیان تیای دادەنیشن یاخود ئاژەڵەکانیانی تێدایە کەوا سواریدەبن یا کەشتیی سەفەرە.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر هاوسەرگیریو خوداوەندیش دەفەرموێ: ﴿والقَوَاعِدُ مِنَ النِسَاءِ﴾ (النور: ٦٠).

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر ژن.

*دەگونجێت بنەبەردی جێگیر بەلگەبێت لەسەر زانیاری یاخود پیشەسازی کەوا پشتی پێدەبەستریٚ یاخود بنچینەی ئاین.

*ئەگەر لەخەودا بوو بەخاوەنی ئەو بنەبەردانە بەلگەیە لەسەر:

+هاوسەر.

+منداڵی نێرینە.

+ڕێنومایی.

+زانیاری.

*دەگونجێت خەوبینەر نەخۆشبکەویٚ بەوەی نەتوانیٚ جموجووڵبکات یان سەفەر.

*ئەوانەی لەمزگەوتەکاندا دانیشتوون پیاوچاکن.

*ئەوانەی لەماڵان دانیشتوون ژنانی داوێنپاکن.

*ئەوانەی لەبازاڕو کەنیسەکاندان ژنانی باشو داوێنپاکن ، هەروەها دەڵێن: دەروازەی هەوەسبازیو وێڵیو سەرگەردانییە.

بنەدار(بنەکۆتەرە): (نابلسی) دەڵێت: بەلگەیە لەسەر نەتوانینو دانیشتنو نەبوونی جموجووڵ.

*بۆکەوشدروو لەحیمچێو هاوچەشنەکانیان بەلگەیە لەسەر سوودو قازانجو بژێوی.

بنەڕەتی (سەرەکی): (نابلسی)دەڵێت: بینینی کەسی بنەڕەتیو سەرەکی لەخەودا بەلگەیەلەسەر خاوەن بەندایەتیو خواناسی هەروەها بەلگەیەلەسەر:

+جامباز.

+لەشفرۆش.

+ئەو زانایەی کەوا لەکاروبارە تێکەڵو ئاڵۆزەکاندا شوێنی دەکەوێت.

+پیاوێکی ئایندارو زانا.

+پیاوێك ماڵو دارایییەکی زۆری هەبێت.

بنێشت(جاچکە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بنێشت دەجویٚ ڕوو لەخراپەدەکات چونکە کاری نەتەوەی (لوط)ە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بنێشت دەجوێ گوفتارەکانی دەربارەی سکاڵاو شەڕو ئاژاوە دەبێت.

ب و

بوختانکەر(دووڕوو ـ فیتنە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: خۆشحاڵیەکە بەردەوام دەبێت لەژن و کوڕو بازرگانی و دەستەلاتەوە دەکەوێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دەروویەکی بەردەوامە لەگەڵ دەستەلاتداری یان بازرگانیەو بەژن و کوڕ لێکدراوەتەوە.

بورانەوە: (نابلسی) دەڵێ: ئەگەر لەخەودا بینی بوورایەوە کارێکی غەم و پەژارەدار رووی تێدەکات.

بولبول: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکی قسەو گفت شیرین و خۆشی نەرم و نیانە یاخود پیاوێکی گۆرانیبێژە یاخود قورئانخوێنە بۆ دەستەلاتدار وەزیرێکی بەتەگبیرو رێك و پێکە.

بوێری(چاونەترسی): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پێشبڕکێیە بۆ خێر یان شەڕ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەم و کوڕی تواناو بێجوولەیی.

*بەڵگەیە لەسەر سووربوون و پێداگرتن، یاخود پێداگرتن لەسەر ئەشکەنجەو ئازاردانی خەڵکی یاخود رووبەرووبوونەوەی دوژمن هەروەها ئازایەتیش وایە.

ب وو

بووق (کەرەنە ـ شەیپوور): (نابلسی) دەڵێت: فووکردن پێیدا قوتاربوونی پیاوچاکانە، بینینی فووکردن پێیدا حەق و راستییەو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەواڵی راچڵەکێنەر، ئەگەر بەتەنیا خۆی گوێی لێبوو دەگونجێت ئەو هەواڵە تایبەتبێت بەخۆیەوە ، ئەگەر خەڵکی بیستیان هەواڵێکە وابەستەی خەڵکییە.

*ئەگەر فووکردن بەبووقی زیندوکردنەوەی بیست وایزانی خەڵکیش دەیبیستێت (تاعون) لەو ناوچەیە زۆردەبێت چونکە فووی یەکەم مەرگی جیهانە، ئەگەر فووی دووەمی بیست بۆ ژیانە ، ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە، ئەگەر لەولاتدا (تاعون) بلاوبووەوە دەرەوێتەوەو لەناویاندا نامێنێت، ئەگەر نەبوونیلان لەنێودا بلاوبووەوە دەرەوێتەوەو نرخەکان دادەبەزن و دەروویان لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر گوێبیستی فووی دووەمبوو بەڵگەیە لەسەر بوژاندنەوەی بژێوی و بوونی شتی پەنهان و نادیار یان دەرکەوتنی نهێنیی و چاکبوونەوەی

نەخۆش یاخود قوتاربوونی زیندانی یان کۆبوونەوە لەگەڵ گەشتیارو ئەوەی لەسەفەر گەڕاوەتەوە.

بوونی پەیوەندیی: (نابلسی)دەڵێت: بوونی پەیوەندی لەخەودا بەڵگەی بەجێگەیاندنی پەیوەندی خزمایەتیە لەگەڵ بەردەوام بوون لەرۆژدا.

*ئەگەر لەخەودا پەیوەندی خۆشبوو لەگەڵ زاناو پیاوچاکان بەڵگەیە لەسەر پارێزگاریکردن لەتەبایی‌و خۆشەویستی‌و بوونی ئەمەکداری دەربارەی پەیمانەکانی یان نزیکبوونەوە لەخاوەن پلەوپایە وەك پادشاو فەرمانڕەواو وەزیرەکان بەهۆی ئەو ڕێزەی لێیدەگرن.

*ئەگەر لەخەودا پەیوەندی هەبوو بەیەکێك لەبیدعەکارانەوە یان خەڵکی زیمییەوە بەڵگەیە لەسەر خراپی ئاین‌و دنیای‌و کات بەفیڕۆدانی لەگاڵتەوگەپو ئارەزوودا.

بۆ

بۆتە(قاڵب): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر لێوەکانی، بۆتەی راوبۆچوون بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەرزتر دەبێ پێی.

*بۆتەی پیاو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەڕوات پێیدا.

*بۆتەی قورقوشم سوودو قازانجە بۆ خاوەنەکانی‌و بۆتەوقاڵبی شیرینیش بەهەمان شێوەیە.

بۆق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆق پیاوێکی خواناسی تێکۆشەرە لەگوێڕایەڵی پەروەردگاردا.

*کۆمەڵێ بۆق لەشار یان گەڕەکێك سزایە.

*ئەگەر گۆشتی بۆقی خوارد سوودو قازانج لەهەندێك لەهاوەڵانی وەردەگرێ.

*ئەگەر بۆقێك قسەی لەگەڵکرد ئەوە موڵك‌و دەستەڵات بەدەستدەهێنێ‌و، بۆقیش ئاگری (نەمرود)[1]ی کوژاندەوە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر خۆی لەگەڵ کۆمەڵێ بۆقدا بینی هاوەڵایەتی لەگەڵ خزم‌و دراوسێکانی باشدەبێ.

*کۆمەڵێ بۆق لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەل‌و نەتەوەی جادووگەرو دەستبڕ، بۆیەکێك بژێوی لەسەر ئاوبێ بەڵگەی خێرو چاکەیە.

---

[1] **نەمرودود**: ئەو پادشا ستەمکارەبوو ئاگرێکیکردەوەو خواناسانی فڕێدایە نێوی. (وەرگێڕ)

*ئەگەر بینی کۆمەڵێك بۆق لەشارێك هاتنە دەرەوە سزا لەوشارە بەنوێژو دوعا هەڵیدەگرێ.

*راوی بۆق شکستی بەرانبەرەو هاوچەشنە.

*دەگونجێت بۆق بەڵگەبێت لەسەر ئەوکاسەلێسانەی لەبەردەرکی دەستەلأتداران کەوتوون، یاخود زیکرو یاد خوێنان لەهەژارو دنیانەویستان.

*بۆق بەڵگەیە لەسەر خەڵکی قاوقیژکارو گواستنەوە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر.

*ئەگەر بینی بۆقێکی بەدەستهێنا لەگەڵ پیاوچاکێکدا تێکەڵدەبێ.

بۆکس(لێدان - پیاکێشان): (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر کەوتنە نێوکاری شەیتانو باشی دەرەنجامەکەی لەئایندا بەپێی ئایەتی: ﴿ فَوَكَزَهُ مُوسَى فَقَضَى عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ ﴾ (القصص:١٥).

بۆگەنی (بۆنی ناخۆش): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مرۆڤ بۆنیکرد یان بینی بەڵگەیە لەسەر:

+سەرئێشە.

+لووتپژان.

+هەواڵی خراپ.

+بلأوکردنەوەی نهێنی.

+نەمانی رقو قین.

+پشوودان دوای ماندوبوونو هیلاکی.

+قەرزدانەوە.

+نیازو شاردنەوە لەدەروون‌دا.

*ئەگەر منداڵێك بینی بۆگەنیکردوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خەڵکی لەبۆگەنی پێستی رادەکەن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردنی بەکێمو برینەوە یاخود دەردو نەخۆشیو ناتەواویەکەوە.

بۆگەنی زارو دەم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ دەمی بۆگەنی کردووە قسەو گوفتارێك دەکات ستایشی خۆیدەکاتو بەهۆیەوە دەکەوێتە سزاو ئەشکەنجەوە.

*ئەگەر بینی کەسانی دی دەمیان بۆگەن بووە وتەو قسەی نابەجێ دەبیستێت.

*ئەگەر بینی بەردەوام بۆنی دەمی بۆگەنە پیاوێك دەبێت فرە خراپەکارو قسەی نابەجێ دەکات.

بۆنی حەبەشی: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زیناو تەنگەبەریو شاردنەوەی کارو رەفتاری خراپو بەد.

بۆنیخـۆش (كـافور): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بۆنیخـۆشو جگەرەكێـشان پیاهەڵدانـە لەگـەڵ ئـەو مەترسـییەی تێدایە بەهۆی دوكەڵەوە.

(نابلسی)دەڵێت: بۆنخۆشكردنی مردوو لەخـەودا هـۆی خۆشـیو شـادییە بـۆ یەكێك غەمو پەژارەداربێت.

*ئەگەر بینی پەنای بۆ پیاوێك بردوە هـەتا بـۆنی خۆشـی بـۆ بكڕێـت هانـا دەبـات بـۆ باروحاڵێـك لـەكاتی ناڕەحەتیو دەردەسەریدا.

*ئەگەر داوای لەپیاوێككرد بۆنیخۆشـی بـۆ بكڕێـت بـۆ مردوویـەك قـسەدەكات دەربـارەی هۆكارێك كـەوا بـوە بـەهۆی تێكـدانی ئـاینی ، یـاخود ئامۆژگـاری دەكـات یـان داوای لێـدەكات شـتێكی پێبدات تا هەژاری پێ چارەسـەر بكـات یـان هۆكارێـك پێـی قوتاربێـت لەناڕەحـەتی چـونكە مـردن تێكـچوونی ئاینە یا زیندانیو گوناهی گەورەیە.

*كافووریش پیاهەڵدانی چاكو باشـە، بۆنخۆشكردنی مردووش بەڵگەیە لەسەر باشـی پیاهەڵـدانو باسـكردنی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاكەكردن لەگـەڵ خـەڵكێك سـوپاسو سـتایش ناكەن لەبەرانبەری.

(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بۆنیخـۆش لەبنەڕەتـدا پیاهەڵـدانێكی باشـە، گوتراویشە بۆ نەخۆش بەڵگەی مردنە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ژن بینی خۆی جوانكردو بۆنیخۆشیدا لەخۆیدا دەچێتە دەروازەی كرداری باش ئەگەر مێردی نەبوو مێرد دەگرێ.

*بۆنیخـۆش بـۆ پیـاو پیاهەڵـدانێكی باشـە، ئەگـەر دزێـك یـا دەسـتبڕێك بۆنیخۆشـیدا لـەخۆی تەوبە دەكات، یـاخود دەسـت لەپیـشەی نـاقۆڵای دەگرێتـەوە، چـونكە بۆنیخـۆش گوزارشت لەخاوەنەكەیدەكات.

بۆیاخـچی: بینینـی بەڵگەیـە لەسـەر خـاوەن حـاڵ یـان بەجێهێنـەری پێداویستی لەزانایانی دەستەڵاتدار.

*هـەروەها بینینـی بەڵگەیـە لەسـەر تەوبـە لـەگوناهو تـاوانو سەرپێـچی ئەگـەر لەخـەودا رووپایـەكی سـپی بۆیاخكرد بەرەنگی سەوز ، بەڵام ئەگەر رووپایـەكی سـپی بۆیـاخكرد بـەرەش بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوە لەئاین.

*ئەگـەر لەماڵەكەیدا بۆیاخـچی بینـی لەوسـاڵەدا كەسێك لـەو ماڵـەدا كۆچـی دوایی دەكات.

بۆیەكردن(رەنگكردن): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: رەنگكردنـی پەنجـەكانی پیـاو

بەخەنە بەڵگەیە لەسەر زۆری یادو زیکری خوا، ڕەنگکردنی پەنجەکانی ژنیش بەخەنە بەڵگەیە لەسەر چاکەی مێرد لەگەڵ ژنەکەی.

* ئەگەر بینی بۆیەیکردوە بەڵام ڕەنگی نەگرت مێردەکەی خۆشەویستی بۆدەرنابڕێ.

* ئەگەر پیاوێك لەپیدەستی خۆی بینی ڕەنگکرابوو بەماندوبوون و هیلاکی بژێوی پەیدادەکات، ئەگەر دەستی ڕاستی بۆیەیەکی ناشیرینکرابوو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پیاوێك دەکوژێت، ئەگەر وایبینی هەردوو دەستی ڕەنگکراون بەخەنە ئەوەی لەدەستیدایە دەریدەخات لەخێرو شەڕ یا ماڵ و دارایی یاخود بژێوی و پیشەی.

* ئەگەر هەردوو دەستی نەخش و نیگاردرابوو بەخەنە فروفێڵێك دەكات لەماڵ بۆئەوەی هەندێك لەكەل و پەلی ناو ماڵ ببات بۆ خۆی و خەرجی بکات بەهۆی کزی خەرجیەوە، لەو حاڵەشدا دوژمنی پێخۆشدەبێت و ملکەچی و سەر شۆڕی پێدەگات.

* ئەگەر ژنێك دەستی بەنەخش و نیگارو ڕەنگەوە ببینیّ لەخۆجوانكردندا فێڵێك دەكات.

* ئەگەر نەخش و نیگارەکە بەقوڕبوو بەڵگەیە لەسەر زۆری یادو زیکری خوداوەند.

* ئەگەر نەخش و نیگاری دەستی بینی تێکەڵ و پێکەڵبوە منداڵەکانی دەپێکرێن و تووش دەبن.

* ئەگەر وایبینی دەستەکانی بەزێڕ نەخش و نیگارکراون ماڵ و داراییەکەی دەدات بەمێردەکەی یاخود بەهۆی ئەوەوە خۆشی و شادی ڕووی تێدەکات.

* ئەگەر پیاوێك بینی ڕەنگ و بۆیەکراوە بەزێر فێڵی لێدەکرێ و ماڵ و داراییەکەی تیادەچێت یان بژێوی لەدەستدەدات.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا داپۆشین و پەنهانییەو ڕیشی خەناوی و بۆیەکراو بەڵگەیە لەسەر ڕوپامایی و کردار هەڵبەستن.

* ڕەنگ و بۆیەکردن بۆ یەکێك شایستەی بێت خۆدەرخستنە بەنازو نیعمەت لەپێناوی ناچارکردنی دوژمندا، هەروەها بەڵگەیە لەسەر دڵنیابوون لەترس و بیم ، بۆیەکێکیش شایستەی نەبێت بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارەو بۆڵەو قەرزو دوورکەوتنەوەو وازهێنان لەخۆشەویست و دۆستان.

*لەلێکدانەوەشدا رەنگو بۆیەکردنی قژی سەری ئافرەت وەك بۆیەکردنی ریش وایە.
*بۆیەکردنی مووی سپی هێزو تواناو ستەمو شانو شەوکەتەو ئەو کەسە لەسەر سوننەتو رێبازی پێغەمبەر(ﷺ).
*ئەگەر سەری رەنگو بۆیەکرد بەدەر لەریشی مالّو سامانی گەورەکەی دادەپۆشێ، ئەگەر هەمووی رەنگو بۆیەکرد هەژاری دادەپۆشێو داوای شانو شەوکەتو شکۆمەندی دەکات لەخەڵکی، خۆئەگەر قژی رەنگو بۆیەی وەرگرت شکۆمەندی بۆ دەگەڕێتەوە بەلاّم زۆر ناخایانێت یاخود بەرەزامەندی خۆیدەردەخاتو پاشان ئاشکرا دەبێت.
*ئەگەر وایبینی خۆی بەقوڕ یان گەچو ئەوشتانە رەنگدەکات خەڵکی خۆی پێ رەنگ ناکاتو قژەکەشی رەنگو بۆیەی وەرگرت بەحاڵێك خۆی دادەپۆشێ ئەستەمو دەگمەنە.
*ئەگەر قژەکەی رەنگو بۆیەی وەرنەگرت حاڵو باری بەدەردەکەوێتو ناشاردرێتەوە.
*ئەگەر وایبینی بەخەنە رەنگیکردوەو رەنگی گۆڕاوە پیاوێکی نەزانە بەلاّم لەو حاڵو بارەی پاشگەز دەبێتەوە.

*ئەگەر بینی هەردوو لاقی رەنگو بۆیەکراونو نەخشو نیگاریان تێدایە خانەوادەکەی دەپێکرێ ، ئەگەر ژنێك خەوێکی بەوچەشنەی بینی کۆستی دەکەوێت بەمەرگی مێردەکەیو ژینی ناخۆشو پڕ دەردەسەریدەبێت.
*ئەگەر دەستی بەکەلاکێك رەنگ بکاتو پینەیەکی پێوەبێت لەبەریەرەکانیدا شکستدەخوات بەدەستی دوژمنەکەیەوەو ناتوانێت زاڵبێت بەسەریا.
*رەنگو بۆیەکردن بۆ ژنو پیاو خۆشیو شادییە ئەگەر لەئاستی خۆی دەرنەچێت.
*بۆیەو رەنگکردن بەڵگەیە لەسەر:
+شاردنەوەی کرداری گوێڕایەڵی.
+شاردنەوەی هەژاری لەبەرچاوی خەڵکیدا.
+زۆر لەخۆکردنو روپامایی ئەگەر بەپێچەوانەی موسوڵمانانەوە بۆیەو رەنگکرا.
*ئەگەر بۆیەو رەنگ هەڵواسرا حاڵوباری بەدەردەکەوێت.
*بۆیەو رەنگکردنی هەردوو دەستو قاچ جوانکردنی ماڵو خزمەتکارو ماڵو داراییە بەشێوەیەکی ناشیاو وەك پۆشینی جلوبەرگی ئاوریشمو ئاڵتوون.

* ئەگەر هەژاربوو دەگونجێت لەوانەبێت دەستنوێژی بەتاڵ دەبێتەوەو واز لەنوێژ دەهێنێ.
* بۆژنان خۆشحاڵی و خۆشی و شادییە چونکە لەجوانکارییەکانیانە لەئاهەنگو شاییدا.
* دەگونجێت رەنگو بۆیەکردنی دەست سەفەر یا دیلکردن بێت ، ئەگەر رەنگو بۆیەکردنەکە لەدەستو قاچ ترازا وەك پیشەوکاری ژنان ترسو بیمێکی زۆر سەری لێدەدات بەهۆی ماڵو هاورێیەوە بەئەندازەی ئەو رەنگەی کردوویەتی.
* ئەگەر بینی بەشێکیتر رەنگو بۆیە دەکات حاڵوباری نەویستراو رووی تێدەکات یان حاڵو باری خۆی بەبریارێك دادەپۆشێ.
* رەنگو بۆیەکردن بەخەنە لەگەڵ شاردنەوەدا بۆیەکێك ئێش و ئازاردار بێت بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی.
* رەنگو بۆیەکردنی قژیش بەرەنگی رەش بەڵگەیە لەسەر خراپبوونی ماڵو حاڵی و تێکچوونی کاروکردار چونکە گوتراوە یەکەم کەسێك بەرەش رەنگی قژو سەریکردبێ (فیرعەون)بوە.
* دەگونجێت بۆیەو رەنگکردن بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی دەموچاوو نەزانینی.

ب ە

بەئاگا هاتنی مرۆڤ: بەئاگا هاتنی مرۆڤ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جموجووڵو چوستو چالاکی و رووتێکردن و تەوبەو سوودو قازانجو گەڕانەوە لەسەفەر.

بەتاڵ: بینی شوێنی چۆڵو بەتاڵ بەڵگەیە لەسەر پەیمان شکاندن و ناپاکی.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردنی نەخۆش چونکە لانەو ماڵی غەریبە.
* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر پشوودان دوای ماندووبوون و خۆشی و شادی دوای بێزاری و دڵتەنگی.

بەچۆکداهاتن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نوێژکردن بەدانیشتنەوە وێرای ئەوەی دەتوانێت بەپێوە نوێژ بکات.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وازهێنان لەسەفەرو سووککردنی هۆکارەکانی، یاخود لاوازی ویستو خوازی، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێتو روو بەخێرو لەشاساغی دەچێت ، ئەگەر دەوڵەمەندبوو هەژاردەکەوێت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەستنی پەیوەندی خۆشەویستی لەگەڵ خەڵکیدا.

بەچکەی قەلەڕەش: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر هەژاریو ئاتاجی دوای دوورکەوتنەوە لەخزمو خانەوادە. ئەوەشی لەحاڵێکی لەو جۆرەدابێت بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندیو پڕکردنەوەی ئاتاجیو کۆکردنەوەی لەگەڵ خانەوادەکەی چونکە بەچکەی قەلەڕەش لەدایکو باوکی دەبڕێ کاتێ لەهێلکە دێتەدەرەوە ئەوجا خوداوەند مێشو مەگەزی بۆ دەنێرێ هەتا بژی لەسەری تا پەڕ دەردەکات ، کاتێ پەڕی دەرکرد ئەوجا وردە وردە دەفڕێ.

بەخاکسپاردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی مردوەو ئەسپەردە دەکرێت سەفەرێکی دووری دەکەوێتەبەرو پاشان دەپێکرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ، ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ﴾ (عبس : ٢١ ـ ٢٢).

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی لەگۆڕێکدا ئەسپەردەی خاکدەکرێت بەبێئەوەی بمرێت خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئەو کەسەی ئەسپەردەیدەکات تووڕەو زیندانیدەکات.

*ئەگەر بینی لەگۆڕێکدا مرد لەغەمو پەژارەدا دەمرێت ، ئەگەر مردنی نەچەشت قوتارو رزگار دەبێت لەزیندانیو ستەم.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر ئەسپەردەبکرێ ئاینەکەی تێکدەچێ، ئەگەر بینی وەك ئەوەی لەگۆڕهاتە دەرەوە ئومێدەواری تەوبە دەبێت.

*ئەگەر بینی خۆڵیکرد بەسەریدا یاخود گەیاندیە لێواری گۆڕ دەکەوێتە ناڕەحەتییەوە.

*ئەگەر بینی خرایە نێوگۆڕیچەوە ماڵو لانەیەك بەدەستدەهێنێت، ئەگەر خاكو خۆڵکرا بەسەریا بەئەندازەی ئەو خاكو خۆڵە ماڵو پارەی دەستدەکەوێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ئەسپەردەی خاك بکرێ ئاینی تێکدەچێت مەگەر لەدوای ئەسپەردەکردنی لەگۆڕەکەی بێتە دەرەوە.

*ئەگەر خاكو خۆڵکرا بەسەریاو دەستیان تەکاند بەسەریا ناهومێد دەبن لەتەوبەکردنی.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی خەریکە بەزیندوویەتی ئەسپەردە دەکرێت بەڵگەی خراپی سەرجەم خەڵکییە یان بەڵگەیە لەسەر زیندانیکردنی زوریەیان یاخود چەوساندنەوەیان.

*ئەگەر بینی یەکێك لەزانایان یاخود دانایان لەماڵی ئەودا ئەسپەردە دەکرێتو زیندووبێت یان لەگۆڕەکەی بێتە دەرەوە لەزانیاریو داناییدا

دەبێت بەجێگری‌و دەچێتە شوێنی ئەو.

*هەروەها ئەگەر یەکێك لەپێغەمبەرانی بینی یا خواناسێك دەبێت بەمیراتگری زانیارییەکەی.

*ئەگەر بینی ئەسپەردە دەکرێ دوای ڕۆژئاوابوون یاخود دوای نیوەڕۆ یان لەکاتی ئێوارەدا بەڵگەیە لەسەر فەرمانکردن بەچاکەو ڕێگری لەخراپە.

*ئەسپەردەکردنی کەسێکی زیندوو خراپەو دەستبڕینە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی ئەوەی دەخرێتە ژێر خاکەوە دوای هەژاری‌و نەداری یاخود هاوسەرگیری دوای ڕەبەنی‌و دڵخۆشی دوای شادی‌و کامەرانی.

*ئەسپەردەکردنی مردوو بۆ زیندوو بەڵگەیە لەسەر خایاندنی قەرز لەسەر ئەوەی کەلەلایەتی یان بەهۆی دەستەبەرکردنیەوە دەستگیر دەکرێ.

*ئەسپەردەکردنی مردوو بۆ جاری دووەم چاوپۆشینە لەوەی لێی ڕوویداوە لەخراپە.

*ئەسپەردەی مردوو بۆ مردوو یەکگرتن‌و پاکی‌و نێوان خۆشی‌و تەبایی دۆست‌و خۆشەویستانە.

*دەگونجێت ئەسپەردەکردن زیندانی بێت یان نەخۆشی یاخود هاوسەرگیری یا دانانی ئەمانەت یاخود ڕەهنکردن.

*ئەگەر بینی مردوە یان ئەسپەردەکراوە تەوبەدەکات.

*ئەگەر بینی لەگۆڕ هاتە دەرەوە تەوبەدەکات.

*هەروەها دەڵێن: تەوبەکردن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری.

*ئەگەر بینی بەبێئەوەی بمرێت ئەسپەردە دەکرێت زیندانی دەکرێت‌و تەنگی پێهەڵدەچنن.

بەختیاری(خۆشی‌و شادی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەی دڵنەواییە چونکە واژوویەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرچوون لەناڕەحەتی‌و دەوڵەمەندی بێت بۆ هەژار.

بەخشین (پێدان): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی کەسێك دەبەخشێ بەیەکێکیتر دوژمنێکی خوا پێدراوە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر کچێکی پێبەخشی بازرگانی‌و سوودی پێدەبەخشێ.

*ئەگەر شتێکی پێداو بەڵگەبوو لەسەر نێرو هاوسەرەکەی دووگیانبوو کوڕی دەبێت. هەروەها ئەگەر شتێکی دایە

بەڵگەبوو لەسەر مێینە منداڵەکەی کچ دەبێت‌و بەخشینەکەش خێرەو هەمووشی بەیەك مانا هاتووە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەئەندازەی بەخشینەکەیە، ئەگەر کەمی بەخشی بۆ یەکێك شایستەی زۆربوو بەڵگەیە لەسەر پشتکردنە خوداو سوننەتی پێغەمبەر(ﷺ).

* ئەگەر لەخەودا داوایکردو پێی نەبەخشرا تورەدەبێت لەماندوبوون‌و هەوڵدانی لەئایندا‌و ڕێبازی فیتنەگەران دەگرێتەبەر.

* ئەگەر بینی بەخششی قەرزداران دەدات لەماڵی خۆی ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردن‌و تیاچوونی ماڵەکەی‌و بەهەدەردانی ، ئەگەر لەشساغبوو بەڵگەیە لەسەر تێکچوون‌و بەرزکردنەوەی دەنگی، ئەمەش بەڵگەی خێرە بۆ هەژاران‌و سوودو قازانجە بۆیان.

* هەموو شتێك مرۆڤ بینی بردیان بەفەرمانی فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر سوودێك پێیدەگات لەفەرمانڕەواوە.

بەخۆشك كردنی ژن: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی نهێنی کەوا غەم‌و پەژارەی هەڵگرتوە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+سوێند.

+چوونە لای ژن لەپاشەوە.

+پشتهەڵکردن لەرۆژی پێویستدا.

بەخیلی‌و ئێرەیی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەخیلی باسی پاشەملەیە ، ئەگەر بینی بەخیلە لەپاشەملە باسدەکات. بەخشینی ماڵ‌و دارایش بەزۆر بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوەی چارەنووس بەپێی ئایەتی: ﴿وَأَنفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ﴾ (المنافقون:١٠).

* ئەگەر بەویستی خۆی بەخشی خێرو رزق‌و رۆزی بەدەست دەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَا أَنفَقْتُم مِّن شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ﴾(سبأ:٣٩).

(نابلسی) دەڵێت: بەخیلی‌و ئێرەیی بردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەخۆشییەکی بێچارە لەبێداریی‌و بەئاگاییدا.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی‌و ئەوکارو کردەوانەی مرۆڤ بەرەو ئاگری دۆزەخ بەکێشدەکەن.

* دەگونجێت بەخیلی بەڵگەبێت لەسەر رژدیی‌و هەژاریی‌و پێدانی ماڵ‌و منداڵ‌و میراتییەك کەبەخراپ بەگەڕ بخرێ.

بەدەستهێنانی ویست‌وخواز: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر

زیـادبوونی زانیـاری و نزیکبوونـەوە لـەخوداو مـاڵ و سـامانی حـەلاڵ بەدەسـتدەهێنان ، ئەگـەر رەبـەنبوو هاوسەر دەگرێ و ویستی بەجێدێت.

بەدەنگەوە هاتن (وتنی لبیك اللهم):

(نابلـسی)دەڵێـت: بەدەنگـەوەهاتن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرزکردنەوەی سـکالاّو نـارەزایی و بەرزکردنـەوەی چـیرۆك و بەسـەرهات بـۆ گـەورە بەرپرسـان و دواتـر بەدەسـتهێنانی سەرکەوتن.

* دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر وەلامدانـەوەی ئـەوەی پرسـیاری لەبارەوە دەکرێ.

* ئەگـەر بینـی لـەکاتی (حـەج)دا (لبیك...)دەڵێت سەردەکەوێت بەسەر دوژمنانیدا.

* ئەگـەر بەدەنگـەوە بـچێت خـاوەنی ئەمانەت و ئاینـەو ئەسپەردە بەخـەڵکی دەگەیەنێت.

بـەراز: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: بـەراز پیاوێکی خۆشحاڵی بێدینەو سەرچاوەی بـژێوی و دارایـی حەرامـەو، پـیس و گەندەڵـەو هـەموو شـتێکی پـیس و حەرامە.

* ئەگـەر بـەرازی بـەخێوکرد دەبێـت بەفەرمانڕەوا بەسەر گەل و کۆمەڵێکی لەو چەشنەوە.

* ئەگـەر بـوو بـەخاوەن بـەراز یـاخود بەدەستی هێنا لەشوێنێك یان بەباشی بەسـتیەوە مـاڵ و داراییـەکی حـەرام بەدەستدەهێنێت.

* بەچـکەکانی لەگـەڵ شـیرەکەی بـەلاّو نەهامەتییـە روو لـەماڵ و داراییـدەکات یان لەئەقڵ و ژیری.

* ئەگەر سواری بەرازێکبوو دەستەلاّت و فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت و زەفەر بەدوژمنی دەبات.

* ئەگـەر بینـی وەك بـەراز دەڕوات بەڕێوە شتێك بەدەستدەهێنێت چاوی پێی گەشدەبێت.

* گۆشتی بەراز بەلێنراوی و سورەکراوی مـاڵێکی حەرامـە بەپەلـە بەدەسـتی دەهێنێت.

* دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئـیبن سـیرین) ودەڵێـت: لەخـەودا بینـیم بەرازێك لەجێگەکەمدایە، ئەویش دەڵێ: دەچیتە لای ژنێکی بێباوەڕ.

* دەگێڕنـەوە کیـسرا (ئەنوشـیروان) لەخـەودا بینـی لـەجامێکی ئاڵتوونیـدا دەخواتەوەو لەگەڵیدا بەرازێك لەهـەمان جامـدا ئاودەخواتـەوە، خەوەکـەی بۆ

راڤەكارێكى خەوگێڕاپەوەو ئەويش پێى وت: ژووره تايبەتەكانت چۆڵكە لەژن‌و غولام‌و بەردەست‌و منداڵ پاشان كۆيان بكەرەوەو با من‌و تۆ بەتەنيا لەژوورەوەبين‌و چاوم ببەستەرەوە ئنجا راڤەكارى خەو تەپڵێكى گرت بەدەستەوەو دەستيكرد بەلێدانى‌و بە(كيسرا)ى وت: يەك بەيەكيان رووت بكەرەوەو بيانكەن بەژووردا سەما بكات، ئەويش داواى راڤەكارى خەوەكەى جێبەجێكردو يەك بەيەك دەيانكردن بەژووردا نۆره هاتەسەر يەكێك لەكەنيزەكەكان‌و يەكێك لەخزمەتكارەكان وتى: پادشاى مەزن چاوپۆشى بكە لەمەيان‌و كەنيزەكێكە تەمەنێكى بەسەر بردوه، ئەويش وتى: نابێت دەبێ وەك ئەوان بكات، كاتێ رووتيانكردەوە بينيان پياوه، ئنجا راڤەكارى خەو بە(كيسرا)ى وت: ئەمە لێكدانەوەى خەوەكەيەو، جامەكەش ئەم كۆمەڵەيەو خواردنەوەى مەى‌و بادەش تام‌و چێژو لەزەت وەرگرتنە لێيان، بەرازەكەش كەهاوبەشى خواردنەوەى كرد لەگەڵتا ئەو پياوەيە.

(نابلسى) دەڵێت: بەراز لەخەودا دوژمنێكى نەفرەت لێكراوى بەهێزە سكاڵا دەكات لەكاتى نارەحەتى‌و بەلاو نەهامەتيداو ئەوەى دەيڵێت جێبەجێ ناكات، ئەگەر بينى سواريدەبێت ماڵ‌و داراييەكى زۆر بەدەستدەهێنێت.

* بەرازى كێوى بەڵگەيە لەسەر باران‌و سەرمايەكى توند بۆيەكێك سەفەر بكات يان ئەوەى بەدەريادا بڕوات، بۆيەكێكيش كێشەو بەربەرەكانى هەبێت بەڵگەيە لەسەر ئەوەى دوژمنەكەى پياوێكى بەهێزو خاوەن تواناو دەستەڵاتەو قسەو وتەى ناقۆڵا دەكات، بۆ خەڵكى گوندنشينيش بەڵگەيە لەسەر نارەحەتى‌و بەلاو نەهامەتى كەرووى تێدەكات، بۆ جوتيارش بەڵگەيە لەسەر ئەوەى دەيچنێ بەپێى خوازو ويستى خۆى دەرناچێت، ئەوەشى دەيەوێت هاوسەرگيرى بكات لەگەڵ ژنێكدا لەگەڵ ئەو ژنەدا نابێت كەخۆى دەيەوێت.

* هەروەها بەراز بەڵگەيە لەسەر ژن.

* گۆشتى بەرازيش لەخەودا باشە بۆ سەرجەم خەڵكى، ئەگەر ببينێ گۆشتى بەراز دەخوات بەسورەوەكراويى زۆر باشەو بەڵگەيە لەسەر سوودو قازانجێكى خێرا.

* ئەگەر بەرازى لەخەودا بينى دەبێت بەفەرمانڕەوا بەسەر گەل‌و نەتەوەيەكى جوولەكەو مەسيحى، ئەگەر سووربێت

لەسەر دەنگ دابڕین لەژنەکەیو لەخەودا بەرازو مالۆس ببینێ تەلاقیدەداتو لێی جیادەبێتەوە.

*دەگونجێت بەراز بەپیاوێکی جوولەکە گوزارشتی لێبکرێ یان مەسیحیەك.

*بینینی بەراز بەڵگەیە لەسەر:

+شەڕو خراپەو زوڵمو ستەم.

+ماڵو داراییەکی حەرام بۆ یەکێك بەحەرامی بزانێت.

*بەرازی مێیەش بەڵگەیە لەسەر زۆری وەچە.

*ئەگەر زیانێکی پێبگات لەخەودا دەگونجێت لەلایەن مەسیحیەکەوە بۆڵەبۆڵو قسەوباس بکرێ بەرانبەری.

*ئەگەر بەرازێکی بەدەستهێنا زاڵدەبێت بەسەر پیاوێکی دەستەلاتداردا.

*ئەگەر بوو بەخاوەن بەراز دەبێت بەخاوەنی ماڵو سامانێکی زۆر.

*ئەگەر بینی بوە بەبەرازێ ماڵو داراییو فەڕو بەرەکەتی دەستدەکەوێت بەملکەچیو رسوایی لەئایندا.

*بەراز پیاوێکی گەورەی کاریگەری بێئاینەو کاروکاسبی پیسو گەندەڵە یاخود مەسیحیەکی بەزەبرە ، گۆشتو چەوریو موو سكو پێستەکەی ماڵێکی حەرامو سووکە، شیرەکەشی بەلاو ئەهامەتیە روو لەماڵو دارایی دەکات بۆیەکێك بیخواتەوە یاخود روو لەئەقڵو ژیری دەکات.

*ئەگەر بینی گۆشتی بەراز دەخوات زاڵدەبێت بەسەر دوژمنێکی ستەمکاردا.

*ئەگەر بینی گۆشتی بەراز دەخوات ئەوە ماڵێکی حەرام بەدەستدەهێنێت یاخود روو لەسەرپێچیدەکات.

*ئەوەی بەچکە بەرازێك ببینێ دێتە نێوماڵەکەی خزمەتگوزاری فەرمانڕەوا رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی بەراز دەردەکات لەماڵەکەی دەستبەرداری کاروپیشەی دەستەلاتدار دەبێت.

(دمیری) دەڵێت: گۆشتی بەراز بۆ سەرجەم خەڵکی باشە لەخەودا چونکە بەراز بەکەڵك نییە دوای مردن نەبێت، ئەوەش ماڵێکی حەرامە بەپێی ئایەتی: ﴿ حُرِمَ عَلَيكُمُ المَيتَةُ والدَّمَ وَلَحْمَ الخِنْزِيرِ﴾ (البقرة: ١٧٣)ئەمەش ئاماژەی تێدایە.

بەران: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی قەڵغاندارو پارێزراوە وەك دەستەلاتدارو پێشەواو ئەمیرو سەرکردەی سوپا.

*بەڵگەیە لەسەر شوان.

*بەرانی كێوی بەڵگەیە لەسەر ملكەچی یان خەساندن چونكە شاخی نییەو هێزو توانای بەشاخ دیاریدەكرێ.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر لابراوی هەڵكێشراو لەدەستەڵاتدارو فەرمانڕەوا.
*ئەگەر بەرانیكی سەربڕیو نەیزانی بۆچی سەریبڕیوە پیاوێكە لەناكاو زەفەری پێدەبات یاخود شایەتی حەقی لێدەدات ئەگەر لەسەر سوننەتو رووبەقیبلە سەریبڕیو ناوی خوای لێهێنا لەكاتی سەربڕیندا، ئەگەر واژووی ئەوەبوو پیاوێك دەكوژێ یان ستەمی لێدەكات یاخود ئازاریدەدات.
*ئەگەر بۆ گۆشت سەریبڕی لەكاتی لێكدانەوەی حوشترو مانگادا كرداره، ئەگەر بۆ بەندایەتیو نزیكبوونەوە لەخوا سەریبڕی تەوبە دەكات ئەگەر تاوانباربێت ، ئەگەر قەرزاربێت قەرزەكەی دەداتەوەو نەزرەكەی جێبەجێدەكاتو بەگوێڕایەڵی لەخوداوەند نزیكدەبێتەوە ، مەگەر بترسێ لەكوشتن یان زیندانی بێت یاخود نەخۆشو دیل ئەوجا قوتار دەبێت چونكە خوداوەند (ئیسماعیل)ی رزگاركرد - سەلامی خوای لێبێت - ستایشێكی جوانی بۆ دابەزاند لەسەرخۆیو باوكی بەسوننەتو بەندایەتیەوە كارەكەی دەكرێت تا رۆژی قیامەت.
*ئەگەر بەرانێكی سەربڕیو لەجەنگدابوون سەركەوتن بەدەست دەهێنن بەسەر دوژمنی مەزندا.
*بەرانی سەربڕاو لەشوێنێكدا گەلو كۆمەڵێكی كوژراوە.
*ئەگەر بەرانێكی كڕی پیاوێكی رێزدار پێویستی پێدەبێو بەهۆیەوە لەنەخۆشیو تیاچوون قوتار دەبێ.
*ئەگەر بەرانێكی بینی بازیدا بەسەریا ئازارو جنێویان لەوانەوە پێدەدرێت.
*بردنی شاخی بەران قەڵغانو سوپەرە، خوریەكەشی بەدەستهێنانی ماڵو سامانە لەپیاوێكی بەرێزەوەو بردنی دووگەكەشی بەدەستهێنانی دەستەڵاتە بەسەر هەندێك لەرێزداران یاخود بۆمانەوەی میراتییە.
*بردنی نێوسكی بەران بەدەستهێنانی گەنجینەی پیاوێكی بەرێزە كەوا دەدرێتە پاڵ بەران.
*ئەگەر بەرانی هەڵگرت لەسەر پشتی بژێویو ئەركی پیاوێكی رێزدار هەڵدەگرێ.
*پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: "لەخەودا بینیم بەرانێكم دابەزەویداو بەوە لێكمدایەوە بەرانی ئەو كۆمەڵە

دەوکـوژم، هـەروەها بینـیم مـشتۆی شمـشێرەکەم شـکا ئەوەشـم بەوەلێکدایـەوە پیاوێـك لەکەسـەکانی خۆم دەکوژرێ"[(١)].

*ئەگـەر بـەرانی لەپێستەکەی دامـاڵی جیاوازیدەکات لەنێوان پیاوێکی مـەزن‌و مـاڵ‌و سـامانەکەیدا، ئەوەشـی سـواری ببێت زاڵدەبێت بەسەریا.

*چـەوری بـەران‌و پێـستەو خوریەکـەی مـاڵ‌و خێـرە بـۆ یـەکێك بەدەسـتی بهێنێت.

*ئەگەر بەشە قوربانیەکی بۆ بنێردرێ کوڕێکی پیرۆزی دەبێت.

*ئەگەر بینی کوشتار لەگـەڵ بەرانێکدا دەکـات نـاکۆکی لەگـەڵ پیـاوێکی گەورەدا دەکات، هـەرکامێکیان ببـەزێ سەرکەوتوو دەبێت چونکە دوو جـۆری جیاوازن، بەڵام دوو جـۆری چـوون یـەك وەك دووپیـاوە ئەگـەر زۆرانبازییـانکرد دۆڕاو سەرکەوتوودەبێت.

*ئەگـەر لـەماڵی خۆیـدا بـەرانێکی لەپێـستەکەی دامـاڵی لـەو شـوێنەدا مرۆڤێـك دەمـرێ ، هـەروەها ئەنـدامی ئاژەڵیش هەر بەوچەشنەیە.

*خواردنی گۆشت بەبۆگـەنی غەیبەتـەو گۆشتی قەڵەویش باشترە لەلاواز.

*یـەکێك بینـی بـوە بەبـەران‌و لەزەوییـەکی بـەردەڵانی رەشـی فـرە کـون‌و کەلەبـەردا دەڕوات‌و بەرزدەبێتـەوە، خەوەکـەی لای راڤەکارێکی خەوگێڕایەوە ئەویش وتـی: پلەوپایـەو ناوبـانگ بەدەسـتدەهێنێ لەسـایەی پیـاوێکی رێـزداری مـاڵ‌و سـامانداردا ، یـاخود دەگونجێـت خزمـەتی بـەرپرس‌و فەرمانڕەوایـەك بکەیت.

(نابلـسی)دەڵێـت: بـەران لەخـەودا پیـاوێکی رێـزداری پـارێزراوە، ئەگـەر بینـی شـاخی بـەرانێکی گرتـووەو پیاوێکی رێزدار رێگەی لێدەگرێ ئـەوە لەلایەن پیاوێکی رێزدارەوە پـشتگیری دەکرێ، ئەگەر دووگەکەی گرت دەبێـت بـەخاوەنی کاروبـاری پیـاوێکی رێـزدارو دەبێـت بـەمیراتگری یـان کـچەکەی دەبێـت بەهاوسـەری ، ئەگـەر ئـەوەی لـەنێو سـکیدابوو بـردی دەبێـت بەگەنجینـەداری یـاخود ئـەوەی تێدایـە بەدەستی دەهێنێت.

*ئەگـەر بـەرانێك چـوە کـۆڵی پیـاوێکی گـەورە بـەبڕیارەکانی زاڵـدەبێت بەسـەریاو، کـارێکی پـێ ئەنجامـدەدات ئەو رقی لێدەبێتەوە.

---

(١) (ئەحمەد) لـە(مسنـد) دا (٢٧١/١) بەژمارە (٢٤٤٥) هێناویەتی.

*ئەگەر بینی شاخی بەرانێکی شکان یان یەکێك لەشاخەکانی پیاوێکی گەورە دەبەزێنیٚو پلەوپایەی کەمدەکاتەوە.
*ئەگەر بەرانێکی بینی مرد پیاوێکی گەورە دەمریٚ.
*ئەگەر بەرانێکی بینی سەربڕابوو گۆشتەکەی بەشکرا پیاوێکی گەورە دەمریٚو ماڵەکەی بەشدەکریٚ، ئەگەر گۆشتەکەی خوارد ماڵو سامانی دەخوات.
*ئەگەر بەرانێکی لەماڵی خۆیدا بینی لەپێستەکەی داماڵراوە هەندێك لەخزمەنزیکەکانی دەمریٚ، ئەگەر گۆشتی رانیبوو نزیکترین کەسی دەمریٚ.
*ئەگەر بینی بەرانێك سووردەکاتەوە بۆماوەی ساڵێك پلەوپایەی پێدەسپێریٚ.
*ئەگەر چەن بەرانێکی زۆریان پێدا هەر بەرانێك دەستەڵاتی ساڵێکە، ئەگەر خەوێکی وای بینیو لەسەر (کابە)بوو ژمارەی بەرانەکان ئەو ساڵانەیە ئیشوکاری تێدادەکات.
*ئەگەر بینی سەری بەرانی بۆ هێنرا سەری دوژمنەکانیەتی.
*خوری بەران ماڵو سامانە.

*بەران بەڵگەیە لەسەر بانگبێژو شوان.
*بەران سەرکردەی سوپایە.
*ئەگەر بەرانێکی مارەبڕی جیاوازی دەخرێتە نێوان خۆیو ماڵەکەی لەلایەن پیاوێکی مەزنەوە.
*ئەگەر مەڕێکی بینی بوە بەبەران ژنەکەی دووگیان نابێت، ئەگەر ژنی نەبوو هێزو دەستەڵاتو سەرکەوتن بەسەر دوژمندا بەدەستدەهێنێت.
*بەرانی رەش دەدرێتە پاڵ عەرەبو هی سپیش عەجەم.
بەرانەکێوی: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تاجەگوڵینەو ویقارو رێزو شکۆمەندیو دامرکانو خەفەکردنی دوژمنان.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر پیاوێکی غەریب لەشوێنو جێگەی بەرزو پلەوپایەی سەرکردایەتی هەبێتو خواردنو خواردنەوەی حەلاڵ بێت.
*ئەوەی ببینیٚ سەریبوە بەسەری بەرانەکێوی پلەوپایەو دەستەلات بەدەست دەهێنێت.
بەربەلەم: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کچ یا کوڕ یاخود خزمەتکارە.
*بەربەلەم بەڵگەیە لەسەر کچو کوڕو دایەنو پەروەرشیار.
بەرچایی(ژەمی بەیانی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر

ناڕەحەتی بەپێی ئایەتی: ﴿ قَالَ لِفَتَاهُ آتِنَا غَدَاءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴾ (الكهف: ٦٢).

*ئەگەر بینی داوای ژەمی بەیانی دەكات ماندوو هیلاكدەبێ.

بەرخ: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژن ، ئەگەر بینی بەرخێكی پێكا ژنێكدەهێنێت.

*ئەگەر بینی بەرخێك دەڕوات لەبەردەمیداو خۆشی بەدوایا دەڕوات و پێی ناگاتەوە، دوای ژنێك دەكەوێت و بۆی بەدەستنایەت.

*ئەگەر بینی بەرخێك دەدۆشێ لەوساڵەدا خێری دەستگیر دەبێت.

* لەخەودا كوڕێكی نێرینەی گوێڕایەڵی دایك و باوكییەتی، ئەگەر بینی بەرخێكی پێبەخشراوەو ژنەكەشی دووگیان بێت مژدەی پێدەدرێت بەكوڕێكی گوێڕایەڵ. هەروەها هەموو ئاژەڵێكی بچووك غەم و پەژارەیە بۆ یەكێك ببێت بەخاوەنی چونكە لەبۆ پەروەردەكردنی پێویستی بەخەرجی هەیە بەڵام كچان لەخەودا دنیان.

*ئەگەر بینی لەخەودا بەرخێك سەردەبڕێت كوڕێكی دەمرێت یان كوڕێكی كەس وكاری دەمرێ.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: بەرخ كوڕە ، ئەگەر بینی بەرخێكی سەربڕی هەروا بێئەوەی بیخوات كوڕێكی خۆی یان هی كەسێكی نزیكی دەمرێت.

*ئەگەر گۆشتی بەرخی بەدەستدەهێنا كوڕێكی بەڕێزو پیرۆزی دەبێت.

*ئەگەر گۆشتی بەرخ بەدەستبهێنێت ماڵێكی كەمی بەدەستهێناوە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی بەرخێكی بۆ نێردرا كوڕێكی ڕێزدارو پیرۆزی دەبێت.

*ئەگەر بینی كۆمەڵە بەرخێك بەخێودەكات ماڵ و داراییەك بەدەستدەهێنێت لەگەڵ ڕێزو ناوبانگی باش.

بەرد: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەردی فڕێدراوی مردوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردوو بەهۆی بڕین و هەڵكەندنی لەچیا.

*بەرد بەڵگەیە لەسەر دڵڕەق و بێئاگاو نەزان.

*ئەگەر بینی بوو بەخاوەنی بەرد یاخود بۆیكرا یان لەسەری وەستا زەفەر بەپیاوێكدەبات هەمان سیفەتی هەیە یان ژنێك بەگوماندەهێنێت بەئەندازەی ئەوەی لەحاڵی بێداریدا هەستی پێدەكات.

*ئەگەر گۆڕاو بوو بەبەرد دڵی ڕەقدەبیٚو بێگوێی خوداوەند دەکاتو ئاینی دەشێویٚو تێکدەچیٚ، ئەگەر نەخۆشبوو ژیانی بەسەردەچیٚو زوو دەمرێت.

*بەربوونەوەی بەرد لەئاسمانەوە بۆسەر زەوی یان کەوتنی بەسەر زانا یاخود مزگەوتەکاندا پیاوێکی دڵرەقە یاخود باجێکە دەستەلاٚتدار لەسەر خەڵکی ئەو ناوەی دادەنیٚ مەگەر پێشبینی کوشتار بکەن ئەوجا ڕوداوێکدەبیٚ ئەوجا ناڕەحەتیو ناخۆشی ڕوو لەخەڵکی جێنشینی ئەو ناوچەیە دەکات.

بەلاٚم ئەگەر بەردەکان پارچەپارچە بوونو هەر پارچەیەك کەوت بەسەر شوێنێکدا بەڵگەیە لەسەر دابەشبوونی بەلاٚو نەهامەتیو هەرکەسێك پارچەبەردێك بکەوێتە ماڵەکەی پشکیٚ لەو ناڕەحەتیو بەلاٚیەی بەردەکەویٚ.

*ئەگەر خەڵکی لەنەبونیدابوونو چاوەڕیٚی بەردەوامییانەدەکرد لەدەرەنجامەکەی دەترسان ئەوجا بەرد ناڕەحەتییە ڕوو لەو شوێنەدەکات بەئەندازەی مەزنی بەردوتوندی.

*ئەگەر بەردی گەورەبوو لەئاسمانەوە تێیانگیرا سزاو خەشمە لەئاسمانەوە دەگیرێتە ئەو شوێنە، چونکە خوداوەند فیلەوانەکانی کوشت کاتیٚ باڵندەکان بەردەبانیانکردن، ئەمەش یا نەخۆشی یاخود هەڵمەت یا زیان یاخود تالاٚنییەو ڕوویان تێدەکات.

*(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنانی بەئارامو دانبەخۆداگرنو بەڵگەیە لەسەر سووربوون لەسەر کارێكو تەمەندرێژی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئاژەڵو ساختمان.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر لەبیرکردنو پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿إذْ أوَيْنَا إلى الصَخْرَةِ فَإنّي نَسِيتُ الْحُوتَ﴾ (الكهف: ٦٣).

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر خراپەو داوێنپیسی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی پێی ناوزەد دەکریٚ یان بەدخوە لەبنەڕەتدا.

*ئەگەر بەرد بەڵگەبوو لەسەر پلەوپایە زۆر دەخایەنێت.

*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر بەئارامو ڕازیدەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی کەلێی دروستدەکرێ وەك پەیکەرو...
*ئەو بەردانەی لەسەر شاخە گوزارشت لەپیاو دەکاتو لانەو ماڵیان هەیەو هەموویان دڵڕەقن.
*ئەگەر بینی لەسەربەردێك هاتەخوارەوە یاخود کۆشا لەگەڵ بەردێکدا لێکدانەوەی وەك چیا دەبێت.
*ئەگەر بینی بەردێك هەڵدەکۆڵێو چاڵیدەکات دەگەڕێت بەدوای بارێکداو بەدەستی دەهێنێت بەئەندازەی ئەو چاڵەی لەسەر بەردەکە دروستیدەکات.
*ئەگەر چیا پادشاو فەرمانڕەوابێت بەردو دارو درەخت دەستو پێوەندەکانیانن.
بەرد بەشێوەیەکی رەها: بەرد لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زەوی یان دیوارێك، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+مردوو.
+خەڵکی دڵڕەق.
+بێئاگایی‌و بێکاریی.
*ئەگەربینی بوە بەخاوەنی بەردو کرپیەتی یاخود وەستاوە لەسەری زەفەر بەپیاوێکدەبات یان هاوسەرگیری لەگەڵ ئافرەتێکدا دەکات لەسەر شێوەی خۆی.
*ئەگەربینی بوە بەبەرد سەرپێچی خوداوەند دەکاتو دڵڕەق دەبێتو ئاینی تێکدەچێو دەشێوێ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت، وەگەرنا ئیفلیجی لێیدەداتو سەرجەم جموجوڵەکانی دەوەستن.
*کەوتنەخوارەوەی بەرد لەئاسمانەوە بۆسەر زەوی یاخود بەردبارانی مزگەوت پیاوێکی دڵڕەقە یاخود سەرانەیەکە فەرمانڕەوای ئەو سەردەمە دەیخاتەسەر خەڵکی، ئەگەر بەردەکە شکا پارچە وردەکانی پەڕین بۆ ماڵانی ئەو دەوروبەرە بەڵگەیە لەسەر بڵاوونەوەی بەلاو نەهامەتی بەسەر خەڵکی ئەو سەردەمەدا هەرکەسێك پارچە زیخو بەردێك بچێتە نێو ماڵی بەلاو نەهامەتیەك رووی تێدەکات.
*ئەگەر خەڵکی لەنەبوونی‌و قاتو قڕیدابوون دەترسان لەدەرەنجامەکانی بەلاو نارەحەتیە روو لەو ناوچەیە دەکات بەپێی گەواهی ئەو بەردەو توندی‌و بەهێزی.
*ئەگەر بەردەکان زۆربوونو خەڵکی بەردەبارانکران سزایەو لەئاسمانەوە دادەبەزێت، دەگونجێت بەلاو نەهامەتی بێت یاخود کوللە یا سەرماو رەشەباو

غەرامەو هەڵمەتو تاڵانیو هاوچەشنی ئەوانەبێت.

*ئەگەر بینی بەرد یاخود شاخ دەگوێزرێتەوە هەوڵی کارێکی ئەستەمو گران دەدات.

*ئەگەربینی سواری بەردێکبوە ئەگەر رەبەنبوو هاوسەر دەگریٚ.

*ئەگەربینی بەردێك گیراوە لەگەرووی غەمو پەژارەو خراپە رووی تێدەکات.

*ئەگەربینی بەگۆچانێك دەکێشیٚ بەبەردێکداو ئاوی لێدێتە دەرەوە ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت ، ئەگەر دەوڵەمەندیشبوو سامانو ماڵو دارایی زیاد دەکات ، دەگونجێت رزقو رۆزییەکی هێواش بێت.

*دەگونجێت بەرد بەڵگەبێت لەسەر:

+بەندەوخواناسان.

+دنیانەویستو دڵ ملکەچان.

*ئەگەر ئەو پادشایە بینی بەردی لایە بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی ماڵوسامانی بەهۆی بەردەوە.

*ئەگەر خواناسێك بینی بەردی لایە کەرامەتیٚ[1] دیاریدەدات لەوشارەو پێی دەبوژێتەوە، ئەگەر لەخەودا بەردێکی تێگیرا دەکەوێتە بەرشالاوی توهمەت

کەوا بێتاوانە لێی بەتایبەت ئەگەر بەردەکەی پەڕیو دوایکەوت.

*دەگونجێت بەرد بەڵگەبێت لەسەر کونو قوژبنی دڕندەو جانەوەر.

*بەردی ئاش بەڵگەیەلەسەر:

+زانایان.

+منداڵان.

+ژنو ماڵو دارایی.

*ئەگەربینی بوە بەخاوەنی بەردی ئاش بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا بەماڵو چەك.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی بەردێك وەك بەردی ئاش یان بەردی گەورەو هاوپەڕ یاخود بەردی نێو ئاوو هاوچەشنەکانی سوودو قازانجێکە لەلایەن شکۆمەندێك یان باوكو گەورەو مامۆستاو براو هاوسەرو خزمو هاوڕیٚو لایەکی نادیارەوە پێیدەگات، دەگونجێت پیاوێك بێت زۆر سەفەر بکات.

*ئەگەر بەردێکی هەڵگرتو زۆرماندوبوو بەدەستیەوە لەلایەن مرۆڤێکی دڵڕقەوە ئەشکەنجەو ئازار دەچێژێت بەئەندازەی سووکیو قورسی بەردەکە.

*بەردی بەسوودو کەڵك وەك بەردی سەوز کە بۆ چاوئێشەو گویٚ ئێشە بەکاردێت بەڵگەیە لەسەر:

[1] **کەرامەت:** بەکاری لەرادەبەدەرو سەرسووڕهێنەر دەوترێت. (وەرگێڕ).

+پزیشك.
+زانا.
+شكۆمەندو پلەوپایەدار.
+پشوومانەودەرکردن.
+بژێوی‌و سوودو قازانج لەپیشەیەکی بەکەڵك‌و سوود.

بەردساز: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر:
+نزیکی لەگەورە پیاوانەوە.
+جیاوازی‌و ناکۆکی خستنە نێوان کۆمەڵەوە.
*بەردساز پیاوێکە شارەزایە لەچارەسەرکردنی دڵی رەقی گەورەپیاوان.

بەردگرتنە نێو پشکۆو ئاگر: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەردی گرتە نێو پشکۆ بەڵگەیە لەسەر قەرزو وامدانەوە بەئەندازەی حەوت درهەم یاخود حەوت دینار.
*ئەگەر پشکۆیەکی نێوبەرد بخوات ماڵ‌و دارایی هەتیو دەخوات.
*بەرد گرتنە پشکۆو ئاگر بەڵگەیە لەسەر قەرزو وام دانەوەو نوێژو رۆژوگێڕانەوە.

بەردونەستێ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی ئاگری کردەوە هەتا خۆی پێ گەرمبکاتەوە پەنادەگرێ بەپیاوێکی دڵرەقی خاوەن دەستەڵات یان پەنا بۆ پیاوێکی دەستەڵاتداری بەهێز دەبات لەهەژاریداو سوودی لێوەردەگرێ، ئەگەر یەکانگیربوون ئەوە دەستەڵاتی فەرمانڕەوا دادەمەزرێت‌و بەڵگەیە لەسەری چونکە بەرد پیاوێکی دڵرەقەو ئاسنیش پیاوێکی بەدەستەڵاتەو ئاگریش دەستەڵاتدارە.
*ئەگەر ژنێك بینی بەبەردو ئەستێ ئاگردەکاتەوە بەفوو و داگیرسا کوڕێکی دەبێت.
*ئەگەر بەردی لەبەردی دیکە هەڵسوو ئاگری لێکەوتەوە دووپیاوی دڵرەق لەگەڵ یەکدی دەجەنگن بەتوندی‌و خەڵکی چاو دەبڕێتە کوشتارو پێکدادانیان چونکە بڵێسەی ئاگر کوشتارە بەشمشێرو گوتەو قسە.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر ئاگر کرایەوە بەبەردو ئەستێ بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری کەسێکی رەبەن ئەگەر ئاگرەکە بەرزبوەوە هاوسەرەکەی دووگیاندەبیێ‌و کوڕپاندەبێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شەڕو بەرەبەکانی لەنێوانیاندا یاخود لەنێوان دوو شەریکدا، ئەگەر جلێکی سووتاند یان لەش‌ولاری سووتاند زیان لەوماڵە دەکەوێت یاخود روو لەئابرووی یان لەش‌و لاریدەکات.

*ئەگــەر قورئــانی ســووتاند یــان دەفتەرێکی سووتاند رەخنەو نکوولییە لەئایندەگیرێ.

بەردەباران: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی بەردەبارانی مرۆڤێکدەکات قسەو جنێو بەو مرۆڤە دەدات.

*بەردەباران جنێودانە بەئابڕووی کەسێك مەگەر بەجێهێنانی سنورێکی خوایی بێت ئەوجا بەڵگەیە لەسەر پاکێتی لەگوناهو تاوان.

بەردە رەشەکەی (کابە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی دەستدەدات لەبەردە رەشەکە پابەند دەبێت بەپێشەوایەکی خەڵکی حیجازەوە، ئەگەر بەردە رەشەکەی دەرهێناو بەتایبەت بۆخۆی برد لەئایندا بیدعەیەك دروستدەکات.

*ئەگەربینی بەردە رەشەکە دەدۆزێتەوە دوای ئەوەی خەڵکی لەدەستی دەدەن لەشوێنی خۆیدا دایدەنێت ئەمەش خەوی کەسێکە وا دەزانێت لەسەر رێنماییەو سەرجەم خەڵکیش وێڵو سەرگەردانن.

(نابلسی)دەڵێت: بەردەرەشەکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر (حەج)، ئەگەربینی بەردەڕەشەکە دەشکێنێ دەیەوێت خەڵکی هەموویان لەسەر رای خۆی کۆبکاتەوە، دەگونجێت بەڵگەیە لەسەر ئەو زانیارییەی بەتەنیا ئەو دەیزانێو دەیشارێتەوە.

*ئەگەر بینی قووتیدا خەڵکی وێڵو سەرگەردانی دەکات.

*ئەگەر تەوقەبکات لەگەڵ بەردە رەشەکە (حەج)دەکات.

بەردی ژێر مەنجەڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەردی ژێر مەنجەڵ لەخەودا نەفسی پیاوە، هەروەك چۆن مەنجەڵ بەهۆی ئەو بەردانەوە راگیر دەبێت نەفس بەهۆی ماڵو سامانەوە دەژێت.

بەردی مەنجەنیق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەردی مەنجەنیق نوێنەرێکی دڵڕەقە ، ئەگەربینی بەردێك هەڵدەدات لەشوێنێکی بەرزەوە دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەو بەردانەی لەسەر شاخو دامێنیەتی پیاوانی دڵڕەقن لەئایندا.

*ئەگەربینی بەردێك هەڵدەگرێت لەگەڵ پاڵەوانێکدا دەجەنگێ کەوا بەهێزو دڵڕەقە، ئەگەر هەڵیگرت پێی دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر نەیتوانی دەبەزێ، هەر لەسەر ئەمەش یاری هەڵگرتنی ئاسن لێکدەدرێتەوە.

*پیاوێك لەخەودا بینی وردە بەرد کەوتوەتە گوێچکەیو بەترسەوە

دەریهێناو فڕێیدا، خەوەکەی بۆ (ئیبن سیرین)گێڕایەوەو ئەویش وتی: پیاوێکی بیدعەچییە ، گوێی لەقسەیەکی ناخۆش و رەق دەبێت و گوێچکەی دەزرنگێتەوە.

*ئەگەر بینی ژنان بەردی تێدەگرن سیحرو جادووی لێدەکەن .

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی بەردێك دەگیرێتەسەری سەرۆکێکی هەیە ماناى بۆ دەبات و پشتی پێدەبەستێت و جێگەی ئومێدو متمانەیەتی.

*ئەگەربینی بەرد لەهەموولایەکەوە هەڵدەدات لەسەر شاخێکی بەرزەوە دەگات بەدەستەڵات و ستەمدەکات.

بەردی هەڵکۆڵراو: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینایکرد خشتی سوور بەڵگەیەلەسەر:

+شکۆمەندی و رووتێکردن.

+ئومێد درێژی.

+دڵنیابوون لەماڵ و منداڵ.

*ئەگەر خشتی لەجێگەی بەردی هەڵکۆڵراو بەدیکر بەڵگەیە لەسەر:

+رسوایی و لەکیسچوونی پلەوپایە.

+گۆڕانی هاوسەر.

+مردنی خاوەن بیناکە.

*هەروەها خشتی سوور ئەگەر لەجێگەی خشتی ئاسایی بینای پێدروستکرا یاخود لەجێی بینای قڵیشبردوبوو بەڵگەیەلەسەر بەرزی و بڵندی رزق و رۆزی.

*ئەگەر چوارچێوەی دەرگا لەبری ئەوەی لەبەرد دروستکرابێت لەمەرمەڕبوو ملکەچی و رسواییە ، هەروەها ئەگەر کۆڵەکەو پایەی بەردین بوو بەکۆڵەکەو پایەی مەرمەڕ بەهەمان شێوە دەبێت.

*ئەگەر گۆڕی مەرمەڕی بوو بەگۆڕی بەرد بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی حاڵی ئەوەی مردوو بەوەقف و رام بەجێیهێشتوە یان گۆڕانی حاڵ و باری میراتگرانی.

بەرزی(بالایی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا نزمی پلەوپایەیە بۆیەکێك بیەوێت بەرزبێتەوەو رێنمایدەربێت لەنێو خەڵکیدا.

بەرکۆش(بەرگە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵ و سامان گومناوییەو بۆئەوەی چاوەڕێی منداڵی نێرینەیە کورەو بردنی و هەڵگرتنی بەڵگەیە لەسەر هاوڕێ و دووڕوو.

بەرگ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هاوسەرە یان ژنێکی بێمێردە، هەروەها کوڕێکی کەودەنە هیچ جموجووڵێکی نییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا جیاوازە بەپێی جیاوازی جۆرو ڕەنگو ڕەگەزی.

*ئەگەر ژن بەرگی پیاوی بینی چاکەیە بۆی لەئاینو دنیادا، ئەگەر جلوبەرگی جەنگی پۆشیبوو لێکدانەوەی بۆ هاوسەرەکەی یان بژێوی پەیداکاری دەبێ.

*ئەگەر پیاوێك بینی جلوبەرگی ژنانی لەبەردایە غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات لەگەڵ ترسو بیمو ملکەچی پاشان هەمووی دەڕەوێتەوەلێی.

بەرگ تێکر: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری ڕەبەنو دووگیانبوونی ژن.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی کاروبارو پاراستنی نهێنیو ماڵوسامان.

بەرگتێکری کتێب: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شۆرەرو کفندروو ئەسپەردەکاری مردوو.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی نهێنیو پاراستنی خۆشەویستیو تەبایی.

بەرگتێگیراو(بەرگ): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر کتێبەکانی تەفسیری بینی کاروباری جێگیردەبێ. ئەگەر کتێبە بەرگ ڕەقەکانی بینی خێری دەستگیردەبێ.

*ئەگەر کتێبە بەرگ ڕەقەکانی هەواڵی بینی لەلای بەرپرسەکان نزیکدەبێتەوە.

*دەگونجێت کتێبەبەرگ ڕەقەکان ڕەوانبێژی بێتو خۆی سەرقاڵبکات بەکاروباری سەیرەوە.

بەرگدروو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەرگدروو پیاوێکە ڕێکخەرو چاکەکارەو فەڕو خێری دادەبارێت بەسەر ڕێزدارو بێڕێزدا، لەسەر دەستی ئەو کاروباری پەرتو ئاڵۆز یەکدەگرێ.

*ئەگەر بەرگی بۆ خۆی دووری دنیای خۆی باشدەکات بەئاینداری.

*ئەگەر بینی خەریکی دروومانە بەڵام بەباشی نایزانێ دەیەوێت کاروبارێکی پەرتو لەیەکدابڕاو کۆبکاتەوە بەڵام ناتوانێت.

*ئەگەر بینی جلو پۆشاکی ژنەکەی دەدورێت مەینەتو دەردەسەری ڕووی تێدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+نووسەر یاخود پیاوێك خەریکی مارەبڕین بێت.

+گێڕانەوەی ئەوەی لەکیسیچوە یاخود ئەوەی لێی پەشیمان بوەتەوە.

بەرگریکردن لەئابڕوو: (نابلسی) دەڵێت: لەخودا بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپەو بەجێهێنانی پەیوەندی خزمایەتی بۆ ئەوەی هەڵدەستێت بەوکارە.

بەرنوێژی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر یەکێك بینی لەخەودا بەرنوێژی دەکات بۆ خەڵکی شایستەی پلەوپایەی دەستەلاتەو پاش وەرگرتنی پۆستی دەستەلات گوێڕایەڵی دەبن.

*ئەگەر بەرنوێژی بۆ خەڵکیکرد روو بەقیبلەو نوێژێکی تەواوی بۆکردن لەفەرمانڕەواییدا دادپەوەر دەبێت.

*ئەگەر بەپێوە نوێژی بۆ کردو ئەوان دانیشتبوون لەئەرکی سەرشانی بەرانبەر ئەواندا کەم و کوڕی نانوێنێت بەلام ئەوان کەم و کوڕی دەنوێنن بەرانبەری یاخود خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر بەڵێندان بەکۆمەڵێکی نەخۆش و ناتەواو.

*ئەگەر بەدانیشتنەوە بەرنوێژی بۆکردن و ئەوان بەپێوەبوون بەڵگەو نیشانەیە لەسەر کەم و کوڕی لەبەرانبەریاندا.

*ئەگەر بۆ کۆمەڵێکی دانیشتوو راوەستاو بەرنوێژیکرد کاروباری هەژارو دەوڵەمەند دەگرێتە دەست.

*ئەگەر بەپێوە بەرنوێژی بۆ کردن و ئەوان دانیشتبوون تاقیدەکرێنەوە بەخنکان یان دزینی جل و بەرگ و هەژارکەوتن.

*ئەگەر بینی بەرنوێژی بۆ ژنان دەکات کاروباری کۆمەڵێکی لاوازو زەبوون دەگرێتەدەست.

*ئەگەر لەسەر لا یان بەپاڵکەوتوویی بەرنوێژیکرد بۆ خەڵکی و جل و بەرگێکی سپی پۆشیبوو، خۆشی خەشم و قینی لەوشوێنەدەبێ، ئەگەر لەنوێژەکەشیدا قورئانی نەخوێندو (الله اکبر)ی نەکرد دەمرێت و خەڵکی نوێژی لەسەر دەکەن.

*هەروەها ئەگەر ژنێك لەخەودا بینی وەك ئەوەی بەرنوێژی بۆ پیاوان دەکات دەمرێت، چونکە ژن پێش پیاو ناکەوێت لەمردندا نەبێت.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی بەرنوێژی دەکات بۆ خەڵکی لا دەبرێت و ماڵ و دارایی لەدەستدەدات.

*ئەوەی بەرنوێژی بۆ پیاوان و ژنان بکات پۆستی دادوەری وەردەگرێت لەنێوان خەڵکیدا ئەگەر شایستەی ئەو

کارەبێت ، وەگەرنا دەبێت بەناوبژیوانو چاکە دەکات لەنێوان خەڵکیدا.

*ئەوەی ببینێ بەرنوێژی تەواو دەکات بۆ خەڵکی دەستەڵاتی تەواو دادپەوەرانە دەبێت بەسبەریانداو دوایی دێت.

*ئەگەر نوێژەکەی بڕی دەستەڵاتی بەسەریاندا تەواو دەبێتو بڕیارو وتەکانی جێبەجێ ناکەن.

ئەگەر بەتەنیا نوێژی کردو ئەوانیش هەریەك بەتەنیا نوێژیانکرد دەرچوون لەرێ ، ئەگەر بەرنوێژی بۆ نوێژی سوننەت بۆ کردن ئەوا دەچێتە ژێر پەرێزێك کەوا هەرگیز زیانی پێناگات، ئەگەر ئەو خەڵکە کردبوویان بەپێشەوا میراتی بۆ دەمێنێتەوە بەپێ ئایەتی: ﴿وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ﴾(القصص:٥).

*ئەگەر بینی بەرنوێژی بۆ خەڵکی دەکاتو بەباشی قورئان ناخوێنێت داوای شتێکی لێدەکرێت نایدۆزێتەوە.

*ئەوەی بەرنوێژی بۆ کۆمەڵێك بکات لەسەربانێك ئەوا باش دەبێت بۆ خەڵکیو بەو هۆیەوە ناوبانگ دەردەکات لەرێی قەرزو خێرەوە.

(نابلسی) دەڵێت: پێشەوا لەخەودا دەستەبەرو جێگرە، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ترسو بیم ، یان بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایەو پێشکەوتنو فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر بەربەستو باوكو دایكو مامۆستایان.

*ئەگەر لەخەودابوو بەپێشەواو بەرنوێژیکرد بۆیانو رووی کردبووە قیبلە بەدەستنوێژێکی تەواوەوە بێ زیادوکەم شایستەی دەستەڵاتبوو دەستەڵات بەدەستدەهێنێت.

*دەگونجێت خۆی بخاتە ئاستی بەرپرسو وەکیلو دەستەبەرەوە بۆ کۆمەڵێك یان هاوبەشی کۆمەڵێك بکات خوازیاری خێرو چاکەبێت لێیان.

*ئەگەر بەرنوێژی بۆ خەڵکیکردو رووی نەکردە قیبلە ناپاکی دەکات لەگەڵ هاوەڵانیو بیدعە دادێنێتو دەگونجێت کارێکی ناڕەوا ئەنجامبدات خەڵکی داوای لێبکەن.

*ئەوەی ببینێ فەرمان دەکات بەسەر کۆمەڵێکدا بەنوێژکردن دەستەڵاتێك دەگرێتە دەست دادپەوەر دەبێت تێیدا دوای ئەوەی روو بەقیبلە دەوەستێو نوێژەکەی تەواو دەکات یان فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە دەکات.

*ئــەوەی ببینــێ بەرنوێژیــدەکات بــۆ کۆمەڵێکی نادیار لەشوێنو جێگەیـەکی نادیـارو نازانێت چیان بـۆ دەخوێنێت رێزدارکردنیـــەتی بـــەمردن چــونکە بەکەڵکی پێشەوایەتی نایەت.
*ئەگەر ژنێك بینی بەرنوێژی بۆ پیاوان دەکات دەمرێت چونکە نابێت بەرنوێژی بـۆ پیـاوان بکـات ، ئەمـەش ناگونجێت مەگەر لـەکاتی مردنـدا نـەبێتو پیـاوان نوێژی لەسەردەکەن.
*ئەگەر پیـاوێکی عەجـەمی کەبەباشـی نوێژ نازانێتو قورئانی رەوان نییە بینی بەرنوێژی دەکات بۆ کۆمەڵێك بەهـەمان چەشنی پێشووە.
*ئــەوەی ببینــێ بەرنوێــژی بــەپێوە دەکات بۆ کۆمەڵێكو دانیـشتوون کـەمو کــورِی نانوێنێــت لــەمافو ئــەرکی سەرشانیدا بەرانبەریان، یان خەوەکەی هێماو نیشانەیە لەسەر بەرپرسیارێتیو بەڵێندانی بەگرۆهو کۆمەڵێکی نەخۆش.
*ئەگەر بینی نوێـژدەکات بێڕاسپاردنی کۆمــەڵێکی لاواز لەســەر لا ، یــان بەپاڵکـــەوتوویی‌و جــلو بـــەرگێکی سـپیەوە لەشـوێنی خـۆی دەبێتـەوەو لەنوێژەکەیـدا قورئـان ناخوێنێـتو (الله اكبر) ناکاتو دەمرێتو خـەڵکی نوێـژی لەسەر دەکەن.
*ئەگەر پێشەوایەك بینـی وەك ئـەوەی بەرنوێــژی بــۆ خەڵکیــدەکات لــەکار دەخرێتو ماڵو دارایی لەکیسدەچێت.
*ئـەوەی بەرنوێـژی بـۆ پیـاوانو ژنـان بکـــات پۆســـتی دادوەری لـــەنێوان خەڵکیـدا بەدەسـت دەهێنێـت ئەگـەر شایـستە بێـت، وەگـەرنا چاکـسازیو ئاشتەوایی نێوان خەڵکی پێدەدرێت.
بەروبووم: (ئـیبن سـیرین)دەڵێت: ئـەو بەروبوومـــەی وادەیـــەکی دیـــاریکراوی نەبێتو تێکنەچێت وەك خورمـاو مێـوژ باشـــــە، ئەوەشـــــی لـــــەکاتێکی دیاریکراودابێتو لەکاتی خۆیدا باشبێت باشـە مەگـەر یـەکێك نـاوێکی خـراپو نـاقۆڵای هـەبێت لەدەرەنجامـدا خـراپو ناباشـە، ئەوەشـی بناغەیـەکی خراپـی هـەبێت روو لەغـەمو پەژارەکردنـە یـان لەکاتو وادەی خۆیدا نەبێت نەخۆشیە وەك هــەنجیر ، چــونکە (ئــادەم) ــــ سـەلامی خـوای لەسـەربێت ـ بەگـەڵای هەنجیری خۆیداپۆشیوەو لای ئـەودارە سەرزەنشکراو ناخۆشـی غـەمو پـەژارە دایگرت.

*ئەوبەروبوومەی رەنگی زەردبێت نەخۆشییە وەك بەهیۆ گویژو كاڵەك. وێڕای زەردیشی لەكاتی خۆیدا نەبێت.
*ئەگەر ئەو بەروبوومە ترشبوو بیخوات تووشی لێداندەبێت.
*ئەوبەروبوومەشی ناوەکەی باشبێت باشی لەناوەکەیەوە وەردەگریێ.
*هەروەها بەهێی سەوز لەکاتی خۆیدا نەبێت ماندوێتیو نەخۆشییە.
*هەموو بەروبوومێکی شیرینو خۆش بەدەر لەوەی زەردبێت یان ترشبێتو لەکاتی خۆیدا نەبێت رزقوماڵو دارابیە مانەوەی ئەو رزقەش بەئەندازەی مانەوەی ئەو بەروبوومەیە، خێرایی پێگەیشتنی بەدەر لەترێی رەشو هەنجیر باشە چونکە ئەودووانە باش نین.
*ئەگەربینی بەروبوومێکی بەدەستهێناوە هیچی تێدا نییە گەر لەکاتی خۆیدابێت.
*ئەگەر واهەستیکرد ئەو بەروبوومە لەبەروبوومەکانی بەهەشتە زانیاریو ئاینە، وەگەرنا بەوچەشنەیە کەباسمانکرد.
*بەروبوومی سەوزیش لەکاتی خۆیدا نەبێت بەڵگەیە لەسەر رزقو ماڵی

حەرام ئەگەر نموونەو بەڵگەی لەگەڵبوو لەسەرئەوەی زیان نییە لەدنیادا.
(نابلسی)دەڵێت: خواردنو خاوەندارێتی بەروبووم بەڵگەیە لەسەر ئاین یاخود زاڵبوونی ژنانو پیاوانی بێدەستەلاتو خزمەتکارو لاڵوکەم دواون.
*بەروبوومی خۆشو وبەتام رزقو رۆزییە بەماندوبوونو شەکەتی بەدەستدێت.
*بەروبوومێك بەئەندازەی گەدەبێت رزقو رۆزییە کەمێك گومانی لەدەورە یاخود زەکاتی دەرنەکراوە.
*ئەو بەروبوومەشی ناوكو توێكڵی نییە بەڵگەیە لەسەر کارئاسانی لەگەڵ رزقو رۆزی حەلاڵ لەکاتو وادەی خۆیداو پێگەیشتنی خێرێکی کتوپرو خێرایە ، خۆئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو سوودێکە دوای ماوەیەك بەدەستیدەهێنێت بەپێی نزیکی وادەی ئەو بەروبوومە.
*بینینی بەروبووم لەکاتی خۆیدا نەبێت بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی، خواردنیشی لەکاتی خۆیدا نەبێت لەکیسچوونێکی باشو چاکەو ئاسانکردنی کاری قورسوگرانەو

گێڕانـــەوەی ئەوەیـــە کەترســـی لێـــی تیابچێت.

*هەموو بەروبوومێکی کۆکراوە بەڵگەیە لەســـــەر تــــەبایی‌و کۆبوونــــەوەو بەپێچەوانەشەوە.

*هەموو بەروبوومێکی نامۆو غـەریبیش بەڵگەیـە لەسـەر وڵاتەکـەی‌و کـارکردن تێیدا.

*بەروبوومـەکانیش ژنـان یـان منـاڵ یــاخود مــاڵ‌ودارایی یــان شــوێنی بــەکرێگیراو یــان زانیــاری‌و کــاری بەسوودو چاکە یا خزم‌و کەس‌وکارو خۆشــی‌و چــاکبوونەوەیە لەنەخۆشــی بۆیەکێك ببێت بەخاوەنی.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەرئەوەی شەربەتی لێدروستدەکرێ.

*ئەگـەربینی لـەدارێك بـەروبومێکی تـر لێدەکاتــەوە لەرەگــەزی خــۆی نییــە لەسەر کارێکە دروست نییە بۆی یاخود داواکاری شتێکە بۆی نایەتەدی.

*لێکردنــەوەی بــەروبوومێك لــەرەگو ریشاڵی دارەکـە دەنگدابڕین‌و دژایـەتی پیاوێکی ڕێزدارە.

*ئەگەر بینی لەچەندین دار بـەروبوومی جیـاواز لێدەکاتـەوە زانیـاری‌و شـاورەفیقەی مەترسیدارەو وەرگرتنـی زانیارییە.

*ئەگـەر دارێکـی بەروبومـداری بینـی لەزســتانداو بــەدڵیبوو پیاوێکــە رووی تێـدەکرێ‌و وادەزانرێـت خـاوەن مـاڵ‌و دارایییە ، ئەگـەر لێیکـردوە بەئەنـدازەی ئەو ماڵ‌و دارایییە ماڵ‌وسامانی دەچێت بــەلای ئــەو پیــاوەدا، ئەگــەر لێــی نەکردەوە قایل دەبێت بەحاڵی خۆی.

*بەروبووم ماڵ‌ودارایی‌و ڕێزە ، ئـەوەی لـەدارێك بـەروبوومێکی تـر لێبکاتـەوە بەڵگەیـە لەسـەر زاوایـەکی بـاش یـان شـەریك‌و هاوکارێـك تووشـی شـادی‌و خۆشـحاڵی دەبێـت لێـوەی‌و بـەرووی شــــاخیش رزق‌و رۆزی‌و زانیـــــاری‌و بەهرەی خواییە.

بەرەبـــەیان[1]: (نابلـــسی) دەڵێـــت: ئـەوەی لەخـەودا ببینـیٚ دەگونجێـت جادووی لێبکریٚ.

*دەگونجێــت بکەوێتــە نێــو گونــاهو تاوانــــەوەو پێویــــستی بــــەداوای لێخۆشـبوون هـەبێت بـەپێی ئایـەتی: ﴿وبالأسـحار هـم يـستغفرون﴾ (الذاريات: ٢٨).

بـەڕاکردن ڕۆیشتن: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەدیکرد بەڵگەیە لەسەر بژێوی پەیداکردن بۆ ماڵ‌و منداڵ.

---

[1] **بەرەبەیان**: (سحـر) : بـــەرەبەیانی شەو کۆتاییەکەیەتی . (نابلسی).

بەڕوو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڕوو پیاوێکی قورسی دەوڵەمەندە، ماڵی کۆکراوەیە، دارەکەشی پیاوێکی دەوڵەمەندە، لەبەرئەوەی بەڕوو زۆر دەخورێت و بەڵگەیە لەسەر ڕژدی، هەروەها بەڵگەیە لەسەر بەندایەتی.

(نابلسی) دەڵێت: بەڕوو دڵتەنگی و سەفەرە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نێربازی شابەڕووش مرۆڤە ڕەشپێستەکانە.

بەڕووداکەوتن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی نهێنی.

بەڕە(ڕاخەر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڕە لەلێکدانەوەدا وەك ڕاخەر وایە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا بینیم لەسەر بەڕەیەك بووم (یەزید)ی کوڕی (عەبدولمەلیك) هات و بەڕەکەی لەژێردار ڕاکێشام و فڕێیدا ، پاشان لەسەر زەوی دانیشت. (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەم خەوە هی تۆنییە لەوانەیە (یەزید)ی (مهلل) بینیبێتی ئەگەر خەوەکەی ڕاست بێت (یەزید)ی کوڕی (عەبدولمەلیك) دەیبەزێنێ.

بەزەیی(سۆز): سەبارەت بەبەزەیی و سۆز ئەگەر بینی بەزەیی بەکەسێکی لاوازدا دێتەوە ئاینی بەهێزو دروستدەبێ بەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر (ﷺ): "ئەوەی گەورەمان بەڕێزدار نەزانێ و بەزەیی بەهەژارماندا نەیەتەوە لەئێمە نییە"[1].

*ئەگەر بینی بەخشراوەو بەزەییان پێداهاتوەتەوە خوداوەند لێی دەبورێت.

*ئەگەر بینی سۆزو بەزەیی خوداوەند دادەبارێت بەسەریا نازو نیعمەت بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ﴾ (النور:١٠)ئەمەش نازو نیعمەتە.

*ئەگەر بینی بەسۆزو بەزەییە لەبەرکردنی قورئانی پیرۆزی پێدەبەخشرێ بەپێی ئایەتی: ﴿قُلْ بِفَضْلِ اللهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوا﴾ (یونس:٥٩): لەراقەی وشەی (رحمة ـ سۆزو بەزەیی)لەم ئایەتەدا وتراوە: مەبەست پێی قورئانی پیرۆزە.

بەژن و بالای مرۆڤ: (نابلسی) دەڵێت: درێژی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فتنەو ئاشوب، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر

---

[1] (ترمذي)(١٩٢٠)و(ئەحمەد)لە(مسند)(٦٦٩٤)لە ڕێگەی (عمرو)ی کوڕی (شعيب)و ئەویش لەباوك و باپیرییەوە .

رژدی‌و خـۆ نوانـدن بـەتواناداری‌و دەستەلآت.

*بـالآی درێـژ خێری تێدا نییە ئەگـەر کورتبـوەوە ئـەوجا بەڵگەیـە لەسـەر دابـەزینی پلەوپایـە یـاخود نزیکـی چارەنووس.

*ئەگـەر بـەژن‌وبالآی بینـی درێـژبوە لەئەنـدازەی خـۆی زیـاتر چـارەنووس‌و ئەجـەلی نزیکدەبێتـەوە بـەهۆی نزیکـی لەئاسمانـەوە یـاخود پلەوپایـەی دادەبەزێ.

*ئەگـەر کۆشـکێکی بەئەنـدازەی بـالآی خـۆی بینـی‌و خـاوەن دەسـتەلآتبوو لادەبـرێ یـاخود داواکـەی رێگـری بـۆ دروستدەبێ.

*کورتی بالآ نەتوانینی دادگـایی یـاخود دادوەرییە.

*هـەروەها بـچووکیش زاڵبوونـە لەجەنگدا لەگـەڵ بەربـەرەکانی چـونکە بچووکی ملکەچی‌و رسواییە.

*بـەرزی بـەژن‌و بـالآ بـۆ کەسـێك خوازیـاری دەسـتەلآتبێ گەیـشتنە بەهیواو ئاواتی خۆی.

بـەش (پـشك) : (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر نامـەی کردارەکان بەپێی ئایەتی: ﴿عَجِّل لَّنَا قِطَّنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ﴾ (ص:١٦).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+دزی.

+زینا.

+بێوەفای.

+گوێهەڵخستن‌و چاوداگرتن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر منداڵێك لەزیناوە ببێت‌و منداڵێك بـاوك‌و دایکی نەناسراوبن.

*بەڵگەیە لەسەر مرۆڤـی نـەرم‌و نیـان‌و قـسەشیرین، ئـەوەی حـەز لەسـەماو خۆبردنە نێو دڵی خەڵکیدەکات، وێـڕای ئەوە خۆی دادەگرێ‌و کاتێ هەلێکی بـۆ رەخسا باروحاڵی ئاسایی تێکدەدات.

بەفر(سەهۆڵ): (ئیبن سـیرین)دەڵێـت: بـەفرو سـەهۆڵ‌و تـەرزە : هەریـەك لەوشتانە بەڵگەیە لەسەر :

+رووداو.

+نەخۆشی ئاوڵە.

+ئاوبەنگ.

+سزاو تۆڵە لەو شوێنەی تێدا باریوە.

*بەردو ئاگریش وایە چونکە کشتوکاڵ‌و بـەروبووم تێکـدەدات‌و کەشـتی دادەگـرێ‌و زیـان بەهـەزار دەگەیـەنێت لەسـەرماو گـەرماداو هەنـدێك

لەزیندەوەرانیش تووشی نەخۆشی دەکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فەرپیت و دەوڵەمەندی و زۆر خۆری.

*داپۆشینی سەرزەوی بەبەفر لەشوێنی کشتوکاڵ یان لەکاتی سوودو قازانجدا بەڵگەیە لەسەر زۆری گوڵی سپی و سوودو فەڕی پڕ پیت لەخواردن و روەك وەك پڕبوونی بەبەفرو سەهۆڵ.

*ئەگەر لەکاتێکدابوو هیچ سوودێکی نەبوو بۆ زەوی و روەکەکەی بەڵگەیە لەسەر ستەم و زۆرداری دەستەلاتدار.

*هەروەها ئەگەر بەفر لەکاتی سوودلێوەرگرتن یان هەرکاتێکی تردابوو ستەم و زۆردارییە یان بەلاو نەهامەتییە رووده‌کاتە کۆمەڵ یان ماڵ وسامانیان بەپێی زیادوکەمی بەڵگەکان، هەروەها ئەگەر بەفری بینی بەلام لەشوێنی خۆیدانەبوو وەك نێوماڵ و دوکانەکان سزاو خەشم و تۆڵەو نەخۆشییە یان مەرگو سزایە دێت بەسەریاندا.

*ئەگەر داباری بەسەریاندا بەڵگەیە لەسەر گەمارۆو گرێ و کۆسپ کەوتنە سەفەرەوە یان بڕێوییەوە. سەهۆڵ و بەفریش هەروایە چونکە خێری تێدا نییە ، دەگونجێت لەشەیتان یان فریشتەوەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت بەفرو ئاگر بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستی چونکە ئاگر بەفر ناتوێنێتەوەو بەفریش ئاگر ناکوژێنێتەوە.

*ئەگەر بەفر لەکاتی خۆیدا بینرا بەڵگەیە لەسەر رەوینەوەی غەم و پەژارەو ناچارکردنی دوژمن و ئێرەییبەران، بەلام ئەگەر لەکاتی خۆیدانەبوو بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی و گێڕی و ئیفلیجی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەککەوتنی سەفەرو خۆشحاڵی و نامەیەك هەواڵی خۆشی لەخۆ گرتبێت.

*بەفری زۆرو زاڵبوون سزایە لەلایەن دەستەلاتدارانەوە بۆ ژێردەستەکان و بردنی ماڵیان و رەق وزبری گوتاری لەگەڵیان بەپێی ئایەتی:﴿فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزاً مِنَ السَّمَاءِ﴾ (الأعراف:١٦٢).

*ئەگەر بەفر لەزستان و هاویندا لێیدا هەژارییە.

*ئەگەر چاڵەبەفرێك بکڕێ لەهاویندا ماڵ و داراییەك بەدەستدەهێنێت و لێی دەحەوێتەوەو بەدوعاو گوفتاری باش هەست بەپشوودەکات.

*ئەگەر ئەو بەفرە زیانی پێگەیاندن‌و نەتوایەوە ماندوبوون‌و غەم‌وپەژارەیەو بەخێرایی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر بینی زەوی بوە بەکێڵگەیەکی وشك‌و تێدا بەستیاننەوە وەك باران رەحمەت‌و سۆزو میهرو فەڕوپیت دێت بەسەریاندا ، ئەگەر بەستی دەبێت بەقەڵغان لەبەر سەرماو قورس‌وگران نابێت لەسەری‌و پیاوێکی بەتواناو دەستەڵات دەبێت‌و ناترسێ.

بەفرفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەهاویندا بەڵگەیە لەسەر خۆشی‌و شادی لەزستانیشدا غەم‌وپەژارەیە.

بەفیزەوە رۆیشتن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەفیزەوە رۆیشتن هەڵەوکەم‌و کورییە لەئایندا بەبەڵگەی ئایەتی ﴿واقصد في مشيك﴾، هەروەها بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو رێزداری لەدنیادا کەبەزوویی پێیدەگات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ماڵ‌و دارایی هەبوو تەماشادەکات ئاخۆ چۆن پەیدای کردبێت.

بەلەسە(جەردە ـ دەست سپی): بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەو جادووگەرەی بەوتە فروفێڵ‌و جادوو لەمرۆڤدەکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دزی‌و چاوبەست‌و بەفیرۆدانی ماڵ‌ودارایی.

بەڵەمی بچووك: بەڵگەیە لەسەر خواناسی‌و دنیا نەویستی‌و کوڕو خزمەتکارو سەفەرو دین‌و دنیا.

بەڵاو کارەسات: (ئیبنس یرین) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرچوون لەگوێڕایەڵی‌و سزایە بەپێی ئایەتی: ﴿افأمنوا ان تأتيهم غاشية من عذاب الله﴾ (یوسف).

*ئەگەر لەخەودا بەڵاو کارەسات رووی تێکرد دەبێت بەدەستەڵاتدار ئەگەر شایستەبوو.

*بەڵاو کارەسات ماڵ‌و دارایی یا خزمەتکار یاخود ژنە.

بەڵاو نەهامەتی: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شایی‌و ئاهەنگ‌و خۆشی‌و شادیی دوای ناخۆشی.

هەروەها دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بەڵادارە گوناهێکی ئەنجامداوە لێی پاشگەزە. ئەگەر بینی بەڵاو نەهامەتی لەسەر لاچوو تەوبە دەکات لەو گوناهانەی ئەنجامیداوە.

بەڵغەم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵغەم ماڵێکی کۆکراوو گەشەسەندووە ، ئەگەر بینی بەڵغەمێ فڕێدەدات

دەرووی خێری لێدەکرێتەوەو ئەگەر نەخۆش بێت چارەسەری بۆ دەنێرێت.

*ئەگەر بینی فنگدەکات خێر دەکات بەنهێنی.

*ئەگەر خاوەن زانیارییبوو گیرو بێبەخشندە دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: دەرهاتنی ئاو لەدەم ئامۆژگارییە لەزانایەکەوەو سوودی لێوەر دەگرێت ئەگەر بازرگانبوو لەقسەکانیدا راستگۆ دەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر جادوو ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ وَمِن شَرِّ النفاثاتِ فِي الْعُقَدِ ﴾(القلق: ٤).

بەڵگەوبەهانە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ بەهانە لەسەر شتێك دەهێنێتەوە بەریەرەکانیی لەگەڵ مرۆڤێکدا دەکاتو بەهانە بەجێدەهێڵێت لەگەڵی بەپێی ئایەتی ﴿قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنتُمْ صَادِقِينَ﴾.

بەڵەك: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ بەڵکبووە نهێنی ناخۆش دەبینێ.

بەڵەك بەڵکبوون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بوونی بەڵەکی لەرووخساردا بەڵگەی زۆری گوناهو تاوانە.

بەڵەکی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵەکی بەدەستهێنانی جلوبەرگی ئاسایییە.

*هەروەها دەڵێن: بەڵەکی ماڵو دارایییە.

بەڵێن (پەیمان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی بەڵێنێکی باشیدا بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر بینی بەڵێنێکی باشی پێدا خراپەیەکی لەدوژمنەکەیەوە پێدەگات یان لەکەسێکیترەوە.

*ئەگەر بینی دوژمنەکەی بەڵێنی خراپەی پێدا لەدوژمنەکەیەوە خێری پێدەگاتو ئامۆژگاری خراپەیە بەپێی چیرۆکی (ئادەم) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ کاتێ قورئان سەبارەت بە(ئیبلیس) دەفەرموێ: ﴿ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لا يَبْلَى﴾(طه: ١٢٠). هەموو رەفتارێکی دوژمن وارووییەتی.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵێندان بەشتێك لەخەودا قەرزێکە بۆئەوەی بەڵێنی پێدراوە، ئەگەر بەڵێنەکەی بردەسەر بەڵگەیە لەسەر باوەڕو باشیو دڵنیایی.

بەڵێندەر: (نابلسی)دەڵێت: کەسێکە گوناه بۆ خۆی تۆمار دەکات.

بەڵێندەرایەتی: لەخەودا گوناهو تاوانە لەسەر یەکێك کۆدەبێتەوە ببینێ بوە بەبەڵێندەر.

*بەڵێندەرایەتی بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندیو هەڵسوکەوت بەوەی خاوەنیەتی، ئەگەر بەڵێندەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوەو ئەگەر لەشساغبوو نەخۆشدەکەوێ.

بەکرێدان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کرێگرتە پیاوێکە بەکرێدەر هەڵدەخەڵەتێنێو هانیدەدا لەسەر کاروبارێکی پەشێوو ناجێگیر، ئەگەر پێی هەڵخەڵەتا خۆی لێبەدوور دەگرێتو بەتەنیا بەجێی دەهێڵێت تیابچێتو رووبەڕووی چارەنووسی خۆی ببێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: گەر مرۆڤ لەخەودا شتێك بدات بەکرێ لەموڵكو شتومەکی تایبەتی بەڵگەیە لەسەر دڵنیابوونی لەترسو بیم ، بەکرێدانیش لەتەنگو چەڵەمەو ناڕەحەتیەوە هاتووە، هەروەها دەگونجێت (بەکرێدان) بەڵگەبێت لەسەر (مارەبڕین).

بەکرە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەکرە پیاوێکی بەسوودو کەڵکی باوەڕدارەو هەوڵدەدات بۆ خەڵکی لەکاروباری دنیاو ئایندا.

*ئەوەی ببینێ ئاوی پێدەردەهێنێت هەتا دەستنوێژی پێبگرێت پشتدەبەستێ بەپیاوێکی باوەڕدار کەئەویش پەنایگرتووە بەئاینی خودا چونکە پەت ئاینی خودایە، ئەگەر دەستنوێژی گرتو تەواویکرد سەرجەم غەمو پەژارە دەڕەوێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: دۆڵچە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەدرێتە پاڵ داواکردن، ئەوەی دۆڵچەکەی بخاتە ناو بیرێکەوە تەماشای حاڵو باری دەکرێت ئەگەر داواکاری هاوسەرداریبوو گرێبەستی هاوسەرداریی دەبەستێو قەڵغانو پارێزەری هاوسەرگیری دەبێتو دۆڵچەکە عەورەتیەتیو ئاوەکەشی نوتفەکەیەتیو، بیرەکەش هاوسەرەکەیەتی.

*ئەگەر ئاوی هەڵگرتبوو خودا منداڵی پێدەبەخشێ ﴿فَأَدْلَىٰ دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرَىٰ هَٰذَا غُلَامٌ﴾ (یوسف: ١٩) وەگەرنا سوودمەند دەبێت لەسەفەرو داوایا، چونکە کاروانەکە (یوسف)یان - سەلامی خوای لێبێت - دۆزییەوە کاتێ دۆڵچەکەی هەڵدایە ناوبیرەکەو دواتر کرییانو فرۆشتیانو سوودیان لەفرۆشتنیکرد.

*ئەگەر دۆڵچەهەڵدەر خوازیاری زانیاریبوو بیرەکەی مامۆستاکەیەتیو ئەو ئاوەی کۆیکردۆتەوە ئەوا پشکو بەشیەتی.

بەمەزنگرتنی مرۆڤ: (نابلسی)دەڵێت: بەمەزن گرتنی مرۆڤ لەخەودا شکۆمەندییە ، خوداوەند دەفەرموێت: ﴿وتعزروه وتوقروه﴾(الفتح:٩)

بەندکردن (زیندانی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: دیلوبەندکردن ملکەچیو غەمو پەژارەیە.

*هەروەها گوتراوە : زیندانیکردن بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی موڵکو دەستەڵات بەبەڵگەی چیرۆکی (یوسف) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ بەندکردن لەماڵێکی گەچکاریکراوی نادیاردا بەڵگەیە لەسەر مردنو گۆڕ.

*ئەگەربینی لەماڵێکی داخراودا کۆتو بەندکراوە خێری دەستگیردەبێت، باری گرانیش خراپەکارو تاوانبارانن.

*رێ ونکردن سەرکردنە بەرێبازێکی پڕوپووچ دوای رێنموونیو خێرو سەرفرازی بەدەستهێنان.

*چوونە نێو زیندان هەرگیز باش نییە بەڵگەیە لەسەر درێژخایانی نەخۆشیو بەردەوام بوونی غەمو پەژارە گەر بەویستی خۆی یان بەزۆر بچێتە نێوی.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی فەرمانڕەوایەکی ناسراوو بەناوبانگ ببینێ بەندو دەستگیردەکات غەمو پەژارەیەکی زۆر دێت بەسەریاو لەلێکدانەوەشدا وەك دیلکردن وایە.

بەندیوان: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەگۆڕهەڵکەن لێکدەدرێتەوە.

بەنگ فرۆش (حەشیش فرۆش): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەروولێکردنەوەو قوتاربوون لەغەمو پەژارە.

بەننا(خانووساز): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەننایەك بەخشتو قوڕ بینا بکات پیاوێکە هەڵدەسێت بەکۆکردنەوەی خەڵکی بەڕاستو دروستی.

*ئەوەی ببینێ بینا دەکات ژن دەهێنێت ئەگەر هاوسەرداربێت.

(نابلسی) دەڵێت: بەننا بەڵگەیە لەسەر شاعیرو تەمەن درێژییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شەڕ لەدنیاداو حەزلێکردنی چونکە هەمیشە وەستاو بەننا دەڵێت: بێنە بێنە.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستیو تەبایيو پشتگیری.

بەنەخوێن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەنەخوێن وەك شەرواڵ وایە.

*دەڵێن: ماڵە ، ئەوەی بەنەخوێنی شەرواڵەکەی ببینێ ژنەکەی حەرام دەبێت لەسەری یاخود دووکچی دەبێت ئەگەر ژنەکەی دووگیان بێت.

*ئەگەر بینی بەنەخوێنەکەی خستەژێر سەری قایل نابێت بەکوڕەکەی.

*ئەگەر یەکێك بەنەخوێنەکەی پچڕا بەخراپی مامەڵە دەکات لەگەڵ ژنەکەی یان لەکاتی مارەکردندا لێی دووردەکەوێتەوە.

*ئەگەر بینی بەنەخوێنەکەی بوە بەمار زاواکەی دوژمنیەتی.

*ئەگەر بەنەخوێنەکەی لەخوێنبوو پیاوێك دەکوژێت بەهۆی ژنێك یاخود هاوکار دەبێت لەکوشتنی ژنێکی داوێن پیسدا.

(نابلسی)دەڵێت: بەنەخوێن ژنەو بۆژنیش برایە یا زاوا یاخود مام.

*بۆ ژنی دووگیانیش کچە.

*بەنەخوێن ماڵی هاودەمو شەریکە.

*هەروەها دەڵێن: زاوای ژن یان براو مامو گەورەیەتیو هێزو پەناو پشتگیریەتی.

*ئەگەر بینی بەنەخوێنێکی خوێنین مارەدەکات پیاوێك دەکوژێت یا منداڵێك یاخود دەستی دەچێت بەخوێنی ئافرەتێکدا.

بەهار: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+درهەمو پارە.

+کوڕێکی تەمەنکورت.

+ژنێك مارەبڕینی زۆر ناخایانێت.

+دەستەلاتێك نامێنێتەوە.

+خۆشیەك بەخێرایی تێدەپەڕێ.

بەهەشت: (ئەبو سەعد) دەڵێت: ئەوەی بەهەشت ببینێ بەڵام نەچێتە نێوی خەونەکەی مژدەی خێروچاکەیە سەبارەت بەباشیکردەوەی یاخود ئەو رەفتاروکردارەی بەنیازە ئەنجامی بدات، هەروەها ئەو خەوەش دروستە.

*ئەوەی بەهەشت ببینێ بەحەزو ئاواتی خۆی دەگات.

*ئەگەبینی دەیەوێت بچێتە نێویو رێگری لێکرا گەمارۆ دەدرێت لەوەی (حەج)و جیهاد ئەنجام بدات دوای ئەوەی دەیەوێت یاخود رێگری دەکرێت لەتەوبەو پەشیمانی لەوگوناهو تاوانەی سوورە لەسەریو دەیەوێت تەوبە بکات لەسەری.

*ئەگەربینی دەرگایەك لەدەرگاکانی بەهەشت داخرا یەکێك لەدایكو باوکی دەمرێت ، ئەگەر دوو دەرگای بینی داخرا دایكو باوکی دەمرن، ئەگەر هەموو دەرگاکانی بینی داخرانو هیچ

دەرگایەك بەڕوویدا ئاوەڵانەكرا باوكو دایكی لێی تووڕەبوون.

*ئەگـەربینی وەك ئـەوەی دەیـەوێت بچێتە نێوی لەهەر ددرگایەكەوە دایكو باوكی لێی رازین.

*ئەگـەربینی خەریكـە دەچـێتە نێـوی خۆشـیو شـادی بەدەسـت دەهێنێـت لەگەڵ دڵنیایی لەدنیاو قیامەتدا بـەپێی ئایـــــەتی: ﴿ادخلوهـــا بـــسلام آمنين﴾(الحجر:٤٦).

*ئەگـەربینی دەچـێتە نێـو بەهەشـت ئەجەلو مەرگی نزیكە.

*هەروەها دەڵێن: خەوبینەر ئامۆژگاری وەردەگرێـتو تەوبـەدەكات لـەگوناهو تـاوان لەسەردەسـتی ئـەوەی دەیباتـە نێو بەهەشت ئەگەر ناسی.

*هــەروەها دەگوترێـت: ئەگـەربینی دەچێتە نێو بەهەشت بـەخوازو ویـستی خۆیـــدەكات دوای ناڕەحــــەتیو دەردەسـەری چـونكە دەوری بەهەشت بەناڕەحەتی دراوە.

*هەروەها دەڵێن: خـاوەنی ئـەو خـەوە هاوەڵایـەتی كۆمـەڵێكی گـەورەو بـەڕێز دەكاتو بەباشی مامەڵە دەكات لەگـەڵ خەڵكیـداو فـەرزەكانی پـەروەردەگار بەجێدەهێنێت.

*ئەگـــــەربینی وەك ئـــەوەی پێـــی دەگوترێـت بـچۆرە بەهەشـتو نەچـێتە نێـوی خەونەكـەی بەڵگەیـە لەسـەر وازهێنان لـەئاین بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ﴾(الاعراف:٤٠).

*ئەگەر پێی وترا تۆ دەچیتە بەهەشت میراتی بۆ دەمێنێتەوە بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا﴾ (الزخرف:٧٢).

*ئەگەر خۆی لـە(فـیردەوس)دابینیـەوە ڕێنومایيو خەڵات بەدەستدەهێنێت.

*ئەگــەر بەپێكەنینـــەوە چـوە نێـو بەهەشت زۆریادی خودا دەكاتەوە.

*ئەگەربینی شمشێری دەرهێناو ئەوجا چـوە نێـوی فەرمانبەچـاكە دەكـاتو ڕێگـری لەخراپـەو نیعمـەتو پاداشـتو باســـی بـــاشو پیاهەڵـــدان پێـــدا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی لەژێر درەختـی شـادمانیدا دانیــشتوە خێــری هـــەردوو دنیـــا بەدەســـتدەهێنێت بـــەپێی ئایـــەتی: ﴿طوبى وحُسن مئاب﴾(الرعد:٢٩).

*ئەگـــــەربینی لـــەنێو باخــــەكانی بەهەشـتایە دڵـسۆزیو ئـاینی تـەواوو كامڵ بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی لەبەروبومەکەی دەخوات بەئەندازەی خواردنی بۆئەو بەروبومە زانیاری بەدەستدەهێنێت، هەروەها خواردنەوەی ئاووشیرو مەی بەهەشت بەدەستهێنانی دانایی و زانیاریی و دەوڵەمەندییە.

*ئەگەربینی لەسەر راخەرەکانی دانیشتوە بەڵگەیە لەسەر پاکیزەیی و پاکێتی هاوسەرەکەی و ساڵحی و باشی.

*ئەگەر نەیزانی کەیچوەتە نێوی نعمەت و شکۆمەندی بەردەوام دەبێت لەدنیادا بەدرێژایی تەمەنی.

*ئەگەربینی بێبەشکرا لەبەروبوومی بەهەشت بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاینی بەپێی ئایەتی: ﴿مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ﴾ (المائدة:٧٢).

*ئەگەربینی بەروبوومی بەهەشت دەچنێتەوەو دەرخواردی کەسانیتریدەدا زانیارییەکەی کەسانیتر سوودی لێوەر دەرگرن و کاروکردەوەی پێدەکەن بەڵام خۆی هیچ سوودێکی لێوەر ناگرێت.

*ئەگەربینی بەهەشت فرێدەداتە نێو ئاگری دۆزەخ باخێك دەفرۆشێت و نرخ و بەهاکەی دەخوات.

*ئەگەربینی ئاوی (کەوسەر)دەخوات پلەوپایەو سەرکەوتن بەدەستدەهێنێت یاخود ژنێکی جوان و شۆخ و شەنگ دەکات بەهاوسەری خۆی بەپێی ئایەتی: ﴿حُورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ﴾(الرحمن: ٧٢).

*ئەگەربینی ژنانی بەهەشت مارە دەکات و منداڵە وردیلەکانی بەهەشت بەدەوریدا دێن و دەچن دەستەڵات و نعمەت بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ﴾(الواقعة:١٧).

*هەروەها دەگێڕنەوە: (حەجاج)ی کوڕی (یوسف) لەخەودا دەبینێت دوو حۆری بەهەشت لەئاسمان دێنەخوارەوەو (حەجاج) یەکێکیان دەباو ئەویتر دەگەڕێتەوە بۆ ئاسمان ئەو خەوە دەگێڕیێتەوە بۆ (ئیبن سیرین)و ئەویش دەڵێ: دووفتنەیە یەکێکیان لەسەردەمی تۆدا دەبێت و دەیبینیی و ئەویتر نابینی پاشان لێدانەوەی خەوەکە بەو چەشنەبوو (حەجاج) فیتنەی (ئیبن ئەشعەس)ی بینی و فیتنەی(ئیبن موهەلەب)ی نەبینی.

*ئەگەر رەزامەندی دەرگاوانەکانی بەهەشتی بەدیکرد شادی و خۆشیی و

نیعمـــەتو ژنێكـــی خۆشـــنوود رووی تێـدەكات بەدرێـژایی ژیـانیو بـەدوور دەبێـت لەبـەلاو نەهامـەتی بـەپێی ئایـەتی: ﴿وقَالَ لَهُم خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيكُم﴾(الزمر: ٧٣).

*ئەگەر فریشتەو پەری بینی دێن بۆ لای ســەلامی لێدەكـەن لەبەهەشـتدا لەسـەركارێك بـەردەوام دەبێـتو پێـی دەگـات بەبەهەشـت بـەپێی ئایـەتی: ﴿والمَلائِكَةُ يَدْخُلونَ عَلَيهِم مِنْ كُلِّ بَـابٍ﴾(الرعـد: ٢٣) وچارەنووســی بەخێر دوایی دێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی دەچێتە بەهەشـــت شـــكۆمەندیو خۆشـــحاڵی بەندایەتی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی مۆزی بەهەشت دەخواتو لەژێر سێبەریدا دادەنیشێت بەویستو هیوای خۆیدەگات، ئەگەر لەشیرومەیو ئـاوی بەهەشـتی خـواردەوە دانـاییو زانیاریونازو نیعمەت بەدەستدەهێنێت.

*ئەگـە لـەئاوی (كەوسـەر)بخواتــەوە زانیـاریو كـرداری باشـەو دڵنیـاییو شوێنكەوتنی سوننەتی پێغەمبـەر(ﷺ) بەدەسـتدەهێنێت، ئەگـەر بێبـاوەڕبوو باوەڕ دەهێنێت ئەگەر سەرپێچیكاربوو تەوبەدەكات یان لەبیدعەوە دەچێت بۆ ســوننەت یـا لـەژنێكی خراپـەوە بـۆ ژنێكی بـاش یـاخود لەكاروكاسبیەكی حەرامەوە بۆ پیشەو كارێكی حەڵاڵ.

*چوونە نێو بەهەشـت بەڵگەیـە لەسـەر خۆشـی مامەڵـە لەگـەڵ پـەروەردگارداو پاداشتی باش.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر ناڕەحەتیو ناسۆری.

*ئەوەی بچێتە نێو بەهەشتو نـەخۆش بێت لەنەخۆشی پارێزراو دەبێت.

*دەگونجێـت چـوونە نێـو بەهەشـت بەڵگەبێت لەسەر:

+ماڵودارایی حەڵاڵو دروست.

+چاكەكردن لەگەڵ خانەوادەیا.

+گوێڕایەڵیو پارێزكاری پەروەردگار.

+فریشتەی بەهەشت.

*دەگونجێت چـوونە نێـوی بەڵگـەبێت لەسەر فەڕوبەرەكەتی زۆر یـاخود رزقو رۆزی.

*دەگونجێـت چـوونە نێـو بەهەشـت بەڵگـەبێت لەسـەر رەواندنـەوەی غـەمو پەژارە، ئەگەر سەرجەم خەڵكی چوونە نێـــو بەهەشـــت بەڵگەیـــە لەســـەر خۆشـــحاڵیو دادپـــەروەریو موڵـــكو دەستەلات.

*ئەگەر چوە نێوی بەشمشێرەكەیەوەو جلوبـــەرگی جـــەنگی لەبـــەردابوو بەڵگەیەلەسەر مردنی بەشەهیدی.

*ئەگـە چـوە نێـویو کتێبەکـەی بەدەسـتەوەبوو زانیـاریو کـردەوەی یەکانگیردەبێ.

*دەگونجێـت بـچێتە نێـوی بـەهۆی زەکاتدان.

*ئەگـەر چـوە نێـویو ژنەکـەی لەگەڵدابوو بەڵگەیـە لەسـەر مامەڵـەی باشی لەگەڵ هاوسەرەکەی.

*ئەگـەر بـەدەم ویـردو زیکـرەوە چـوەنێوی دەگونجێـت بەنوێـژو یـادوزیکری خـوا بەهەشـت بەدەستبهێنێت.

*ئەگـەر لـەدەرگای رۆژوانانـەوە چـوە نێـو بەهەشـت دەگونجێـت بـەرۆژو بەهەشتی بەدەستهێنابێت.

*بینینی بەهەشت بەڵگەیە لەسەر:

+مزگەوتو جیهاد.

+فەرمانبەچاکەو رێگری لەخراپە.

+زانیاریو کردەوەی چاکە.

+قەڵغانێك بپۆشیو بیپارێزێ.

*ئەگـەر لـەرووبارەکانی بەهەشـت ئـاویخواردەوە یـاخود لەبـەروبوومی خـواردو لەژێرسـێبەری درەختـەکانیا دانیـشتو حـۆریو منداڵـە وردیلـە جوانـەکانی دی زانیـاریو رێنمـاییو رزقو رۆزیو موڵـكو بەرچـاو رۆشـنیو تەمـەنی درێـژ بەدەسـتدەهێنێتو، دەگونجێت بەشەهیدی بمرێت، رووباری ئـاویش بەڵگەیـە لەسـەر پـاکێتی، رووبـاری مـەیش بەڵگەیـە لەسـەر خامۆشیو شـەیدابوون بـەیادو زیکـری خـوداو خەشـموقینگرتن لەحەرامکراوەکان ، روباری هەنگوینیش بەڵگەیە لەسەر زانیاریو قورئان.

*خـواردنی بـەروبوومی بەهەشـت دەرەنجامی کاروکرداری چاکەیە لەگەڵ هاوسـەرو منـداڵ، درەختـی شـادیی بۆ یەکێك لەژێرسێبەرەکەیدا دانیشتبێتو پـاڵی پێوەبـدات بەڵگەیـە لەسـەر دەرەنجامی چاكو باش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لێبڕانو یەکلاییبوونـەوە بـۆ خواناسـیو سوودوەرگرتن لەپلەوپایەداران.

*داری (سـدرة المنتهـی) لەخـەودا دەکەوێتـە نزیـك عەرشـی پـەروەردگارو بەڵگەیـە لەسـەر گەیـشتن بەهـەموو پەیمانو بەڵێنێك.

*دەگونجێـت درەختـەکانی بەهەشـت بەڵگـەبێت لەسـەر زانایـانی رەفتـا شیرینو جوان کەوا رێنمویدەرن.

*حـۆریو منداڵـەو وردیلـەکان ئەگـەر هاوەڵایـەتیان بکـەن کـوڕو ژنـان لەدەستدەدەنو لەبەهەشتدا قەرەبووی بۆ دەکرێتەوە.

*بینینی حۆری‌و منداڵی وردیلە بۆ خەڵکی تایبەت لەبێداریدا دامانە لەبەردەم کۆسپ‌و ڕێگرەکاندا یاخود رامان لەئاناى خۆشیەکانی دنیادا وەك ماڵ‌و خۆشی بژێوی‌و جۆرەکانی تری خۆشی.

*چوونە نێو کۆشکەکانی بەهەشت بەڵگەیەلەسەر:

+بەدەستهێنانی پلەوپایە بەرزەکان.

+پۆشینی جل‌وبەرگی گرانبەهاو هاوسەرگیری لەگەڵ ژنانی ئازادو سەربەخۆ.

+دەوڵەمەندی‌و چارەنووسی باشی.

*بینینی رەزامەندی بەڵگەیەلەسەر:

+بەرپرسی بەهەشت.

+فریشتەی مژدەبەرو خێروچاکە.

+بەجێهێنانی بەڵێن‌و پەیمان.

+بەجێهێنانی پێداویستی‌و دوعاگیران.

*ئەوەی بینێ دەچێتە نێو بەهەشت‌و لەبەروبومەکەی ناخوات‌و ئاویشی ناخواتەوە سوود وەرناگرێ لەو زانیارییەی بەدەستیهێناوە.

*ئەگەربینی لەبەهەشت دەردەکرێ هاوچەشنی کاری (ئادەم) (سەلامی خوای لێبێت)ئەنجامداوە.

*ئەگەربینی لەبەهەشتدا تەوافدەکات بەڵگەیە لەسەر رۆری رزق‌و رۆزی‌و پلەوپایەی بەرزوبڵندو دڵنیابوون لەترس‌وبیم.

*ئەگەربینی بترسێ‌و ببینێت دەچێتە نێو بەهەشت دڵنیادەبێت ، ئەگەر غەم‌و پەژارەداربێت دەرووی لێدەکرێتەوە ، خۆئەگەر رەبەنبێت هاوسەردەگرێت.

بـەهێ: زوربەی راڤەکارانی خەو بەباشی نازانن‌و گوتویانە نەخۆشییە بەهۆی رەنگی زەردیەوە.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر سەفەر.

*هەندێکی دی دەڵێن: سەفەرێکە دێتە رێی لەگەڵ سەرکەوتن‌و گونجاندا.

*هەندێکی دی دەڵێن: سەفەرێکە هیچ خێرێکی تێدانییە.

*داربەهێ پیاوێکی ئاقڵ‌و ژیرە سوودی نییە بەهۆی زەوییەکەیەوە.

*هەندێکی دی دەڵێن: بەهێ لەخەودا باشە بۆیەکێك لەهەر حاڵ‌و بارێکدا بەدیبکات، چونکە ناوەکەی بەفارسی بەمانای (خێروچاکە) هاتوە، ئەگەر بازرگانێك بینی بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج، ئەگەر بەرپرس‌و فەرمانڕەوایەك بینی بەڵگەیە لەسەر فراوانی دەستەڵاتەکەی.

*ئەگەر بینی بەهێ دەگوشێ لەپێناوی بازرگانیدا سەفەر دەکاتو سوودو قازانجێکی زۆری دەستگیر دەبێت.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی بەهێ دەخواتو نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە، ئەگەر فەرمانڕەوابوو دەستەلات بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر خاوەنی لەشساغو تەندروستی باشبوو و خواردی ڕێنمونی دەکرێت، ئەگەر بازرگانبوو سوودو قازانجدەکات.
*داربەهێ پیاوێکی بەتواناو ئیشوکار یەکلاکەرەوەیە بەڵام بەهۆی زەوییەوە سوودی لێوەر ناگیرێ.
*هەروەها دەڵێن: بەهێ خراپە لەخەودا .
*بەهێی سەوز باشترە لەهی زەرد، بەهێ بەڵگەیە لەسەر سەفەرێکی باشو گونجاو.
*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر سەفەر.
*هەندێکدەڵێن: سەفەرێکە کەواهیچ خێرێکی تێدا نییە.
بەیانی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەجێهێنانی بەڵێنە، ئەوەی لەخەودا گزنگی بەیان ببینێو لەحاڵێکی خراپدابێت بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕی یان سەرپێچی ، ئەگەر خەوبینەر کارێك لەشوێنو جێگەیەك ئەنجامبداتو بەیانی لێهەڵبێت مژدەی دەستەڵاتو پلەداری پێدەدرێ.
*بینینی ڕۆژبوونەوە بۆ کشتوکاڵ زیانە.
*ئەگەر بینی بەیانی داهات ئەگەر نەخۆشبوو نەخۆشییەکەی دەڕەوێتەوە بەچاکبوونەوە یان مردن.
*ئەگەر بەرنوێژیکرد بۆ خەڵکی چاوەڕێی سەفەردەبێت یان دەچێ بۆ (حەج) یا بەهەشت بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر ئاوی هەڵگۆزت یان خواردنی کۆکردەوە یا جۆی کرِی نەخۆشیو بەلا رووی تێدەکات.
*ئەگەر زیندانیەك بەیانی بەدیکرد ئازاد دەکرێ.
*ئەگەر یەکێك بینی ژنەکەی دەرچوو لەبڕیاری لێی جیادەبێتەوە لەبەرئەوە دووهاوسەرو خۆشەویست لەیەك جیادەکاتەوە.
*ئەگەر گوناهبارێك ئەوەی بینی یان کەسێکی نەزانو بێئاگا یا بێباوەڕێکی هەوەسباز تەوبەدەکات لەبێئاگاییو سەرگەردانی بێدار دەبێتەوە.
*ئەگەر کەسێکی بێبەش یان بازرگانێك بینی بازرگانیەکەی ساردی بەسەرا هاتو بازاڕی نەبوو دیسان بازاڕی گەرم دەبێتو دەکەوێتەگەڕ.

*ئەگەر كەسێك بینی و دوژمنەكەی بێباوەڕو ستەمكاربوو زاڵدەبێت بەسەریا لەحەق بەدەردەكەوێ.
*ئەگەر خەڵكی ئاسایی بینی بەنەبوونی و ناڕەحەتی و ستەمو فیتنەو ژیانیان دەبردەسەر لەسەرجەم ئەو بارە قوتاردەبن و رزگاریان دەبێت.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەگەر بینی هەڵهات رێنومایی و رووناكییە.
*ئەگەر بینی رۆژهەلات شادی و خۆشی بەدووی یەكدا دێت چونكە بەیانی رووناكییە دوای تاریكایی دێت.
*ئەگەر بینی شتێكی لێونبوو لەشەوێكی تاریكداو دۆزییەوە لەبەرەبەیاندا نەیارێكی هەیە رق و قینی لێدەبێتەوەو دووان شاهیدی بۆ دەدەن و پەروەردگار دەفەرموێ:
﴿وقرآن الفجر ان قرآن الفجر كان مشهودا﴾ (الإسراء: ٧٨).
بەیداخ(ئالا): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی ئالای پێدراو كەوتەدەستی دەستەلات بەدەستدەهێنێ و بەردەوام لای دەستەلاتداران پلەوپایەی باشدەبێ.
*ئەگەر بینی ئالاكەیان لێسەند لەپۆستی دەستەلات و فەرمانڕەوایی دەخرێ.
(قەیرەوانی)دەڵێت: ئالاو بەیداخ بەلگەیە لەسەر پادشاو دادوەرو زاناو چەتر.
*ئەگەر ئالایەكی لەدەستدا بینی بەلگەیە لەسەر دەستەلات.
*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر شكۆمەندی و دڵنیایی لەوەی لێی دەترسیێ و خۆی لێدەپارێزێ.
*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر گوێڕایەڵی و ئەمەكداری بۆ ئیسلام و لەدایكبوونی كوڕ یان هاوسەرگیری ژن و پیاو.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بەیداخ و ئالایەكی هەڵداو شایستەبوو خێر دەبینێ، وەگەرنا هیچ خۆشیەك نابینێ.
*ئەگەر بەیداخێكی بەدەستەوەبینی مارەبڕینە ئەنجامیدەدات.
*ئەگەر بەیداخ و ئالایەكی بینی و دژایەتی و دژومنایەتی هەبوو پێی هەڵناسێ..
*ئەگەر رمێكی بەدەستیەوە بینی ئالایەكی پێوەبوو بەخێرایی دەمرێ یان كوڕەكەی دەمرێ.ئەگەر ئالاكەی لەماڵێكدا بینی لەو ماڵەدا پیاوێك دەمرێ.

*ئەگـەر ئالآیـەکی بەدەسـتەوەگرت ژنێکەو ئەگەر ئالآکە سوربوو ژنێکی خراپـە ، ئەگـەر سپیبوو ژنێکـی باشـە لـەماڵێکی چـاك ، خۆئەگـەر رەشـبوو ژنێکی شوومو ناقۆلآیە ، ئەگەر رەنگاو رەنگبوو ژنێکی خراپەکارە.

ب ی

بیابان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر دوارۆژو قیامەت چونکە لەوێوە مرۆڤ دەگات بەمەنزڵەکانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەو شوێنی بەندایەتیو دەستبەرداربوونی دنیـاو گریـان بـەدەم ئامۆژگـاریو مۆچیارییەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەی بێباوەڕانو بیدعەکاران چونکە مردوو لەلێکدانەوەدا تێکچوونی ئاینە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوانەی گاڵتـەو سـووکایەتی دەکـەن بـەو رەفتارانەی مرۆڤ تیادەبەن وەك شوێنی زینـاو داوێنپیـسیو مەیخواردنـەوە سەرخۆشو مەستی تێدایەو هیچ کارێك ئەنجام نادەن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زینـدان، چونکە مردوو لەگۆڕەکەیدا بەنـدکراوە، ئـەوەی بـچێتە نێویـەوە بەبێـداری نەخۆش بێت دەچێتە نێوگۆڕو دەمرێت بەو نەخۆشیە بەتایبەت ئەگەر ماڵو لانەیـەکی تێـدابوو، ئەگـەر نـەخۆش نەبووو کـاتێ چوە نێوی بەملکەچیو چاوی پڕ لەئەشکەوە چوو یان قورئانی دەخوێنـدو لەنوێـژدابوو رووبەقیبلـە روودەکاتـە خێرۆمەنـدانو کـۆڕی یـادو زیکـرو سـوود وەردەگرێـت لـەوەی دەیبیستیو گوێبیستیبوە.

*ئەگـەر کـاتێ چـووبەرەو بیابـان بزەوخەنـدە لەسـەرلێوەکانیبوو یـاخود عەورەتی دیاربوو یـان لەگـەڵ مردوانـدا دەڕۆیـشت بـەڕێوە روو لەخـەڵکی شـەڕەنگێزدەکات لەگـەڵ بـێ ئاینـانو تێکەڵ بەکارەکانیاندەبێت.

*ئەگـەر بەبانگدانـەوە چـوەنێوی ئامۆژگـاری یەکێکـدەکات سـوودی لێوەرناگرێتو فەرمان بەچاکە دەکات بـەلآم کـەس بـەگوێی ناکـاتو حـەقو دادپـەروەریو گەواهیـدان لـەنێو گـەلو نەتەوەیـەکی نـەزانو بێبـاوەڕدا پیـادە دەکـات ، بـەلآم ئـەوەی مـردوو ببینـێ لـەگۆڕەکانیان هاتوونەتـە دەرەوە یـان گەڕاونەتـەوە بـۆ ماڵـەکانیان بەنەناسـراوی لەزینـدان ئـازاد دەکرێـت یان ئەو بەروبوومەی خەڵکی ناشتویانە لەئافەو بەلآ قوتاردەبێت دوای ئـەوەی ناهومێـددەبن لێـی بـەهۆی

قات‌وقرپییه‌وه‌، ئه‌مه‌ش به‌بێ زیادوكه‌می خه‌وه‌كه‌و حاڵی بێداری خه‌وبینه‌رو ئه‌و به‌ڵگانه‌ی دیارو به‌رچاون.

*ئـــه‌وه‌ی گۆڕهه‌ڵبداتـــه‌وه‌ داوایـــه‌كی پـه‌نهان‌و دێـرین ده‌خاتـه‌ روو، چـونكه‌ عه‌ره‌ب به‌په‌نهان‌و نادیـار نـاوی ده‌بـات لـه‌خێر یـان شـه‌ڕدا ، ئه‌گـه‌ر گـۆڕی زانایه‌كی شاره‌زای هه‌ڵدایه‌وه‌ تـاوتوێی مه‌زهه‌ب‌و رێچكه‌ی ئه‌و ده‌كات‌و زانیاری ئـــه‌و زیندوود‌ه‌كاتـــه‌وه‌، هـــه‌روه‌ها هه‌ڵدانه‌وه‌ی گۆڕی پێغه‌مبه‌ر(ﷺ) ئه‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر گه‌یی به‌پارچه‌ پـه‌ڕۆی لـه‌ت‌و پـه‌ت یـان ئێـسكی پروكـاو لـه‌زانیاریی به‌ده‌رده‌چێت‌و به‌بیدعـه‌و كـاری نـاڕه‌وا دوایی دێت.

*ئه‌گه‌ر له‌گۆڕه‌كه‌یدا به‌زیندوێتی بینی‌و گـــــه‌یی به‌ویـــــستی ســـــوننه‌ت زیندوده‌كاتـــه‌وه‌و ئاینه‌كـــه‌ی بـــه‌و ئه‌ندازه‌یـه‌ پیـاده‌ ده‌كـات، هـه‌روه‌ها هه‌ڵدانه‌وه‌ی گۆڕی كـافرو بێبـاوه‌ڕ یـان بیدعه‌چی یاخود یه‌كێك له‌ناموسوڵمانان دوای مه‌زهـــه‌ب‌و رێگـــه‌ی وێـــڵ‌و سـه‌رگه‌ردانه‌كان ده‌كـه‌وێت‌و پاسـاو بـۆ ماڵ‌ودارایی حه‌رام ده‌هێنێته‌وه‌ بـه‌فێڵ‌و ته‌ڵه‌كه‌.

*ئه‌گـه‌ر دوای هه‌ڵدانـه‌وه‌ی گـۆڕ گـه‌یی به‌لـه‌ش‌ولارو كـه‌لاكێكی بۆگـه‌ن یـاخود گه‌یی به‌قورولیته‌ی ره‌ش یا پیساییه‌كی زۆر له‌به‌ڵگه‌هێنانـــه‌وه‌دا بـــه‌هێزتره‌و ده‌گـــات بـــه‌بێئابڕوویی‌و فه‌ســـادی خوازراو، هـه‌روه‌ها ئـه‌وه‌ی مردوویـه‌كی بینـــی زیندوبوه‌تـــه‌وه‌ رێبـــازو ژیـــانی لـه‌خێریان شـه‌ڕدا زینـدوو ده‌كرێتـه‌وه‌ به‌تایبـــــه‌ت ئه‌گـــــه‌ر خه‌وبینـــــه‌ر له‌خانه‌واده‌ی ئه‌وبوو یاخود له‌ماڵه‌كـه‌ی ئـه‌ودا بینیـان گه‌رده‌سـته‌لاتداره‌كه‌یان زانابوو.

*بـه‌لام خـواردنی مـردوو له‌ماڵێكـدا نه‌خۆشـی تێـدابێت به‌ڵگه‌یـه‌ له‌سـه‌ر مردن‌و تیاچوونی، وه‌گه‌رنا ماڵ‌و دارایی ده‌گات به‌خانه‌واده‌كه‌ی.

*ئـه‌وه‌ی مـردوو بانگیـده‌كات ئه‌گـه‌ر نه‌خۆشـــبێت ده‌گـــات پێـــی ، گه‌رله‌شساغیش بێت ئامۆژگاری ده‌كات هـــه‌تا پاشـــگه‌زببێته‌وه‌ لـــه‌وكاره‌ی ده‌یكات.

*ئـه‌وه‌ی مـردوو لێـی بـدات یـاخود به‌ڕووخـساریكی گـرژه‌وه‌ رووبـه‌رووی بێتـــه‌وه‌و هه‌ڕه‌شـــه‌ی لێبكـــات‌و واز له‌ســـلاوبهێنێت باوریابێـــت‌و ئـــه‌و وه‌سیه‌تنامه‌یه‌ی مردوه‌كه‌ی كردوویه‌تی بباته‌ســه‌ر لــه‌نێوان خــۆی‌و خــوای گـه‌وره‌دا ، ئه‌گـه‌ر به‌روویـه‌كی گـه‌ش‌و ســـوپاس‌و ســـلاوو ماچـــكردنه‌وه‌

ڕووبەڕووی بوەوە مژدەی باشەی پێدەداتو باسی مردووش لەشوێنی خۆیدا بەدوورو درێژهێنراوە.

* هەڵگرتن لەسەر دارەمەیت دووپاتی مەرگ دەکاتەوە، دەگونجێت دەستەڵاتێك بەدەست بهێنێت تێدا گەردنو ئەستۆی خەڵکی ملکەچ بکات، ئەسپەردەو پەیواك سپاردنیش دەقاو دەق بەڵگەیە لەسەر مەرگ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+زۆرمانەوە لەسەفەردا.

+هاوسەرگیری کوڕو کچو لەبەرکردنی جلی زاراو بڵاوکردنەوەی بۆنو بەرامی خۆشو سەردانکردنی لەهەفتەی یەکەمدا.

+زیندان بۆئەوەی پەی پێدەبات.

* ئەگەر فراوانبوو وەك زاوایەك نوست بەڵگەیە لەسەر خێروچاکەو باشەو ڕۆژو دەرەنجامی باشو دنیای بەرینو فراوان دەبێت، ئەگەر پێچەوانەی حاڵوباری خراپدەبێتو ژیانی ناخۆشدەبێت.

(ئیبن سیرین)هەمیشە وتویەتی: پێمخۆشە لەمردوو شت وەربگرم بەڵام ڕقم لێیە شتێکی پێبدەم.

* هەروەها دەڵێت: ئەگەر مردوو شتێکی لێبردی ئەوشتە نامێنێت.

* ئەگەر وایبینیماڵەکەی کراوە بەگۆڕێك بۆخۆی ماڵو لانەیەك لەوشارو گەڕەکەدا دروستدەکاتو تێدا ئەسپەردە دەکرێت.

* ئەوەی لەگۆڕێکدا ئەسپەردە بکرێتو زیندووبێت زیندانی دەکرێتو فشاری دەخرێتەسەر.

* ئەگەر بینی باوەشدەکات بەمردوویەکداو تێکەڵدەبێت لەگەڵی درێژی تەمەنی خەوبینەرە.

* ئەگەر مردووەکەی بەنووستوویی بینی پشوودانی مردوەکەیە.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی گڵکۆ لەخەودا هێمنیو ئارامییە بۆ کەسی ترسنۆكو بۆ ئەوەی ئارامیگرتووە ترسوبیمە.

* دەگونجێت گڵکۆی بەڵگەبێت لەسەر ترسوبیمو ئومێدو گەڕانەوە بۆ ڕێنمویی دوای وێڵیو سەرگەردانی.

* بینینی گڵکۆ هاوەڵپەیداکاران غەمو پەژارەو ترسوبیمو گومانە لەئایندا، بینینی بەڵگەیە لەسەر شوێنی بیدعەو زیندانی ناخۆش، ئەگەر بەبانگدانەوە ڕووی تێکرد ئامۆژگاری کەسانێکدەکات پەندوەرناگرنو فەرمان بەچاکەی بێ ئەنجامەو گەواهی ڕاستی لەنێو کۆمەڵێکی نەزانو بێباوەڕدا بێکەڵكو سوودە.

*گۆڕستانی بەناوبانگوناسراویش فەرمانێکی حەقوڕاستییە ، ئەگەر بینی دەچێتە نێوی‌و قسەو گوفتاری باش دەدرکێنیێ روو لەراستییەکدەکات‌و تێدا دەچەسپیێ، خۆئەگەر بەجێی نەهێناو نەچوە نێوی لەو رووداوە بێئاگادەبێت.
(ئیبن سیرین)دەڵێت: بردنەوەیە یاخود دەرچوونە لەناڕەحەتی رووبەخۆشی، یان لەگوناهەوە بۆ تەوبەو لەدۆڕانەوە بۆ سوودو قازانج‌و لەنەخۆشیەوە بۆ تەندروستی‌و لەش ساغی.
*ئەگەر خۆی لەوێدا بینی فراوانی‌و رێزو خۆشی‌و شادی بەدەستدەهێنێت بەئەندازەی وشکانی‌و بوونی سەوزی تێدا.
*بیابان هەژارییەو دۆڵ‌و شیوی بێ کشتوکاڵ (حەج)ە بەپێی ئایەتی: ﴿رَبنَا اني اسْكَنْتُ مِنْ ذُرِيَتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذي زَرْعٍ﴾(ابراهيم: ٣٧).
*ئەگەربینی لەدۆڵێکدایە وتەیەك دەڵیێ بەجێی ناهێنیێ بەپێی ئایەتی:﴿الَمْ تَرَ انَّهُمْ فِي كُلِ وَادٍ يَهِيمُونَ، وانَّهُمْ يَقُولُونَ مَالاَ يَفْعَلُونَ﴾ (الشعراء: ٢٢٥ـ٢٢٦).
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر خۆی لەبیابانێکدا یان شوێنێکی وێرانە بینیەوەو هەژارکەوتبوو دەمریێ.

*رۆیشتن بەبیاباندا خۆکردنە بەکارێکدا هیچ سوودو قازانجێکی نییە.

بیابانی فرە ناڕەحەتی‌و دەردەسەری:
(نابلسی)دەڵێت: غەم‌وپەژارەیەو بەڵگەیەلەسەر رەواندنەوەی چارەنووس‌و قەدەرو هاتنی خۆشی‌وشادی‌و دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نیازی منالّ‌ودایك.

بیبەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بیبەر مالّ‌و سامانێکە مالّ‌و دارایی پێدەپارێزیێ.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بیبەر دەخوات ژار یان شتێکی تاڵی پێدەبەخشریێ ، هەروەها وتراوە: مالّ‌و سامانێکی بەرێزی دەستگیردەبیێ.
*بیبەرێکی زۆر مالێکە نەخورابێت، ئەگەر شتێکی لێخوارد غەم‌و پەژارەیە چونکە گەروو دەچوزێنێتەوەو وشکە تێیدا.

بیدستر[1]: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر درێژخایاندنی دەردو نەخۆشی ، ئەوەی نەخۆش بێت بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەو شیفای ، بەتایبەت ئەگەر لەئاوەکەی خواردەوە ئەندامەکانی گەرمدەکات‌و رەحمی

---

[1] **بیدسترا:** گونی ئاژەڵێکە لەدەریادا دەژی‌و بچووکترە لەسەگ مووقژدارە. (وەرگێڕ)

سـارد دەكاتـەوەو لـەرزینی سـووك‌و چارەسەردەكات.

بیر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خاوەنەكەی چونكە ئەو بەرپرسیەتی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر چونكە ئاوی لێهەڵدەگوزێت لـەرەحمیا هەڵدەگیرێ.

* ئەگەر لێكدانەوەی بـەپیاو بێت ئـاوی بیرەكـە مـاڵ‌و داراییەكەیـەتی لەگـەڵ بـژێوی كەبۆخانـەوادەی خەرجدەكات، هـەركات خێـری زیـاد بكـات خێـری لەماڵەوە زیاد دەكات هەتا لێیدەڕژێ.

* ئەگـەر بیرەكـە ئـاوی لەبـەر ڕۆیـی نهێنی‌و قسەیەتی‌و، هەركات ئاوەكەشی كـەمبكات بـژێوی‌و رزق‌و ڕۆزی لاواز دەبێت.

* ئەگـەر قوڵبـوو بەڵگەیـە لەسـەر ڕەزیلـی‌و ڕژدیـی، نزیكـی ئاوەكەشـی بەئەندازەیەك دەستپێی بگات بەڵگەیە لەسـەر دڵفراوانـی‌و بەخـشندەیی‌و ماڵ‌وداراییی.

* ئەگەر بیرەكە ژن بێت ئاوەكەی مـاڵ‌و كۆرپەكەیـەتی‌و هـەركات دەستی پێـی بگات نزیكە منالی ببێت، خۆئەگەر لێـی ڕژا بەسـەر زەویدا منـاڵی دەبێـت یـان لەباریدەچێت.

* دەگونجێـت بـیر بەڵگـەبێت لەسـەر خزمـەتكارو ئوتومبیـل‌و ئـازەمـاڵ‌و كەسـێكی خێرۆمەنـدی مـاڵ كـەوا ئـاودەدات بـەخێر یـان هۆكـاری خێـر دەگرێتەبەر یاخود لەسەفەردا یارمـەتی خەڵكیدەدات.

* دەگونجێـت بـیری نادیـار بەڵگـەبێت لەسـەر سـەفەر چـونكە كـاتێ دۆڵـچە دەخرێتـە نـاوی تێیـدا دێـت‌و دەچـێت وەك موسافیر وایە.

* دەگونجێـت بـیری نادیـار خێربێـت لەرێگەوبانەكانـداو بەڵگـەبێت لەسـەر بازاڕەكان كەرووبان تێدەكات.

* دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسـەر دەریـا یان حەمام یاخود مزگەوت كەلەشگرانی لێدەردەچـێت یـان پیـسی‌و بێدەستنوێژی لێدەردەكرێت.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+ئەو زانایەی زانیـاری لێوەردەگیرێـت‌و غەم‌و پەژارە دەرەوێنێتەوە.

+ئـافرەتی داوێنپـیس ڕێگـری ناكـات لەهیچ كەسێك.

+زینـدان‌و گـۆڕ وەك چـۆن تووشـی حـەزرەتی (یوسـف)(سـەلامی خـوای لێبێت) هات.

* ئـەوەی ببینـێ دەكەوێتـە نـاوبیرێكی نادیارەوە ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێـت ،

ئەگەر لەنێو کەشتیەکدابوو دەشکیٚو نوقم دەبێت لەنێو ئاودا.

*ئەگەر بێباوەڕ بێتو سەفەریکات ناپاکیو غەدر دەکات.

*ئەگەر ناکۆکیکاربێت زیندانی دەکرێت وەگەرنا بەزۆر دەچێت بۆ حەمام یان ماڵێك کەشوێنی داوێنپیسییە.

*ئەگەر ژنێك لەبیرێکی نادیار ئاوی دەرهێناو دووگیانبوو خوداوەند کوڕی پێدەبەخشێ بەپێی ئایەتی: ﴿فَأَدْلَىٰ دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرَىٰ هَٰذَا غُلَامٌ﴾ (یوسف).

*ئەگەر کاڵاو کەلو پەلی هەبوو لەدەریادا یان لەوشکانیدا دەگات پێی.

*ئەگەر نەخۆشی هەبوو لێی قوتار دەبێت.

*ئەگەر زیندانی هەبوو رزگارو ئازاد دەکرێت.

*ئەگەر موسافیرو ئاوارەبوو دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر رەبەنبوو ژن دەهێنێت.

*دەگونجێت هانا بۆ فەرمانڕەوا ببات لەبەجێهێنانی پێداویستیو بۆی بەجێبێت، سەرجەم ئەمەش ئەگەر دۆڵچەکەی بەسەلامەتیو پڕی هاتەدەرەوە.

*ئەگەر بینی سوود لەو ئاوە وەردەگرێت لەماڵو داراییەکەی خەرجدەکات.

*هەندێك دەڵێن: ئەگەر بیرێکی بینی ژنێکی رووخۆشو دەم بەخەندەیە.

*ئەگەر ژن بینی پیاوی رەوشتبەرزە.

*ئەوەی ببینێ بیرێك هەڵدەکەنیٚو ئاوی تێدێت ژنێکە ماڵو دارایی نییە، ئەگەر لەئاوەکەی خواردەوە ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت بەفرۆفێڵ ئەگەر خۆی هەڵیبکەنێت.

*ئەگەر بیرێکی کۆنو دێرین ببینێ لەگەڕەکەکەی یان ماڵەکەی یا گوندەکەیو خەڵکی ئاوی لێدەربهێنن بەدۆڵچەو پەت ژنێك یان مێردی ژنێكو چاودێری سوودی لێوەردەگرێت لەبژێوییان لەو حاڵەداو ئەوشوێنە باشە بەهۆی پلەوناستی ئەو پەتەی کەئاوەکەی پێدەردەهێنرێ بەپێی ئایەتی:﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا﴾(ال عمران: ١٠٣).

*ئەگەر بینی ئاو لەوبیرە دەڕوات خەمو پەژارەو گریان لەو شوێنە دەردەچێت.

*ئەگەر پڕبوو لەئاو بەلاَم لێی نەڕژا هیچ راڤەیەکی خراپ هەڵناگرێت.

*ئەگەر وای بینی بیر هەڵدەکەنیٚ‌و ئاوی لێدەردەهێنریٚ بۆ ئاودانی باخەکەی چارەسەرێك وەردەگرێت بۆ خانەوادەکەی.

*ئەگەر وای بینی بیرەکەی ئاوی لەبەر رۆیی زیاد لەوەی لەبەری رۆیوەو ئاوەکەی چوە ماڵەکانەوە ماڵێك بەدەستدەهێنێت‌و دەبێت بەمایەی ئاشوب‌و فیتنە بۆی‌و، ئەگەر کون‌و دەروازەی بۆ ئاوەکە دروستکرد هەتا دەربچێت لەخەم‌و پەژارە قوتار دەبێت‌و ماڵەکەی بەئەندازەی ئاوەکە بەفیرۆ دەچێت کەدەرچووە.

*ئەوەی ببینیٚ کەوتوەتە ناوبیرێکەوەو ئاوەکەی لێڵە هەڵس‌وکەوت لەگەڵ فەرمانڕەوایەکی ستەمکار دەکات‌و تاقیدەکرێتەوە بەستەم‌و زۆرداریی.

*ئەگەر ئاوەکە پاك‌و روون‌و بێگەردبوو هەڵس‌وکەوت دەکات بۆ پیاوێکی ساڵح‌و پێی رازی دەبێت.

*ئەگەر بینی دەکەوێتە نێو بیرێك یان دەنێرێتە ناوبیرێك سەفەر دەکات.

*ئەگەر بیرەکەی بینی لەشوێنێکی نادیارو ئاوی تێدابوو ئاوەکەشی روون‌و سازگارو بێگەردبوو منداڵێکی نەفس‌و دەروون چاك‌و تەمەندرێژی پێدەبەخشریٚ، ئەگەر بیرەکە ئاوی تیا نەبوو تەمەنی بەسەر دەچێت.

*رووخانی بیر مردنی ژنە ، ئەگەر بینی هەردوو قاچی شۆڕبوەتەوە بۆ ناوبیرەکە فرفێڵدەکات بەماڵەکەی یان تورە دەبێت .

*ئەگەر دابەزییە نێو بیرێك‌و گەیشتە نیوەی‌و بانگی تیادا سەفەر دەکات ، ئەگەر رێگەکەی بڕی پلەوپایەو دەستەلآت یان سوودو قازانج لەبازرگانی بەدەستدەهێنێت یان مژدەی پێدەدرێت.

*ئەگەر گوێبیستی بانگبوو لەنیوەی بیرەکەدا لەکار لادەبرێت ئەگەر فەرمانڕەوابوو ، ئەگەر بازرگانبوو زەرەر دەکات.

*هەندێك دەڵێن: ئەوەی بیرێك ببینیٚ لەماڵەکەی خۆی یان زەوی‌و زارەکەیدا رزق‌و رۆزی‌و بژێوی فراوان بەدەست دەهێنێت‌و شادی لەدوای ناخۆشی رووی تێدەکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی بێتەسەر بیرێکی داپۆشراو ماڵێکی کۆکراوەی دێتە دەست.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بیرێك ئاوی تێدابوو لەماڵێکدا ژنێکی دەوڵەمەندی غەمبارە.

*ئەگەر بیرەئاوەکە ئاویان لێهەڵگۆزی پیاوێکی بەسوودەو خێردەکات لەپێناوی خوادا.

*ئەگەر بیرەکە سەرکەی تێدابوو پیاوێکی خوانەناسی ناپێندارە، خۆشەگەر کەفی تێدابوو خاوەن ماڵوداراییەکی تەواوە، ئەگەر داودەرمانی چێشتی تێدابوو پیاوێکی نەخۆشە.

*پیاوێك هات بۆ لای(ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم گۆزەی ماڵەکەم شکا (ئیبن سیرین)یش وتی: ئەگەر خەوەکەت وابێت ژنەکەت تەلاقدەدەیت.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غەموپەژارەو زیندانی، ئەوەی غەمو پەژارەدار بێت غەمو پەژارەکەی دەڕەوێتەوەو پەیوەندی دەکات بەگەورە پیاوانەوەو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت. ئەگەر خەوبینەر زانستپەروەربوو خەڵکی سوود لەزانیارییەکەی وەردەگرن بەتایبەت زانستی خەو لێکدانەوە.

*دەگونجێت نوێنەری گەورە پیاوان رووی تێبکەنو شادو دڵخۆشبێت.

*دەگونجێت ناخۆشی بکەوێتە نێوان خەوبینەرو ناحەزانیو ناپاکیو غەدری لێبکەن، بەلام دواتر سەردەکەوێت بەسەریاندا، یان لەوانەیە خەوبینەر تاوانباربکرێت بەتوهمەیەکو پاکو بێگەردیش بێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەربڕینەوەو گۆڕانی هاتنی غەموپەژارەو بەدەستهێنانی پێداویستی.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+سەفەر.

+خەتەنەوبڕین.

بیرکردنی نیشتمان: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەی دووهاوسەر یان هاوڕێ یاخود دەوڵەمەندبوون دوای هەژاری.

بیرە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خواردنی بیرە لەلایەن خزمەتکار یان پیاوێکی توندو تیژەوە رەواندنەوەی غەمو پەژارەیە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رزقو رۆزییە بە مندەستیش لە پیاوێکی رژدەوە دەردەچێت یان گەیشتنە بەپیاوێکی خۆشەویست یادەرخستنی خۆشییە.

*بیرەو هەموو پارەیەکی زەرد بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی بۆیەکێك بیخواتەوە.

بیرەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر شەرابفرۆش، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی منداڵان خوێیانی پێدەپارێننەوە لەخوێندنگە یان فرۆشگا.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەرخستنی نهێنیی و غەم و پەژارە بۆ یەکێك داوایدەکات یاخود پاراستنی بۆ خوازیارێك.

بیری سەردا پۆشراوو پڕکراوە: بەڵگەیە لەسەر شوێنی شاراوەو پەنهان یان گەنجینە، یاخود لەسەر کیسە بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قەرز، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە.

*ئەوەشی میزی تیابکات و میزەکەی شیربێت یان هەنگوین روو لەحەرام دەکات ئەگەر نادیار بێت، ئەگەر لەماڵی خۆیدا بێت ئەو کارە لەگەڵ خانەوادەی خۆیدا ئەنجامدەدات.

(نابلسی) دەڵێت: ئاو لەخەودا ژنێکی رووخۆشی بزەو خەنداوییە، ئەگەر ژنێك ببینێ پیاوێکی بەڕەوشت و بەرزە.

*بیر ماڵ یان زانیاریی یاخود هاوسەرگیری ئەنجامدانە یا پیاوێکی گەورەیە یان زیندان و کۆت و بەندو فڕوفێڵە.

*ئەگەر وای بینی کەوتە نێو بیرێکەوە پلەوپایە بەرزی دادەبەزێ.

*دەگونجێت بیر بەڵگەبێت لەسەر:

+باوك و دایك.

+رەوشت.

+فڕوفێڵ.

+هۆکار.

+بەجێهێنانی پێداویستی.

+سەفەرو داواکاریی و رەزیلیی و بەخشندەیی.

*هەربیرێك لێکدانەوەیەکی هەیە، بیری نێو ماڵ بەڵگەیە لەسەر خاوەن ماڵ یان فرۆشگاکەی یا هاوسەرو خزمەتکارەکەی یان مردن و ژیانی.

*__بیری بێئاو__: پەکخستنی سەفەرە لەگەڵ جموجووڵ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنی داوێنپیسی بەدڕەوشت.

*__بیری گەڕەك و گوزەر__: بەڵگەیە لەسەر پاسەوانەکەی یان ئەوەی کاروباری دراوسێ بەڕێوەدەبات.

*__بیری سەرەڕێ__: بەڵگەیە لەسەر دەرولێکردنەوە دوای ناڕەحەتی و دەردەسەری.

*__بیری ئاودێری__: بەڵگەیە لەسەر دنیا کەوا کۆمەڵی خەڵکی تیا خۆشحاڵ و کۆمەڵێکیتر هەژار دەبن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاری و قوتابخانەو قوتابی.

*ئەو بیرەی ئاوی تیا نەبێت بەڵگەیە لەسەر فڕوفێڵ و قەرز لەسەفەردا.

*ئەگەر بیری زەمزەمی بینی لەیەکێك لەگەڕەکەکاندا یان لەشارێکی ناسراودا پیاوێکی بەسوود روودەکاتە ئەو شوێنەو خەڵکی سوود لەدوعاو چاکەی وەردەگرن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەرکەوتنی خەڵکی ئەوشارە بەسەر دوژمنەکانیانداو بەدەستهێنانی فەڕو بەرەکەت.

*دەگونجێت بارانێکی بەسوود ببارێت بەسەریاندا لەکاتی پێویستیاندا.

*ئەگەر ببینێ لەسەر لێواری بیرێك وەستاوەو ئاوی لێدەردەهێنێت ئاوەکەش روونو پاکە ئەگەر لەزانستخوازانبوو بەئەندازەی دەرهێنانی ئاو زانست بەدەست دەهێنێت، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت ، ئەگەر رەبەنبوو ژندەهێنێت، ئەگەر ژنەکەی دووگیانبوو کوڕێکی دەبێت بەتایبەت ئەگەر بەدۆڵچە ئاوی دەرهێنا، وەگەرنا هۆکارێك دێتە ڕێی ناچاریدەکات ملکەچ بەخەڵکی ببێت، ئەگەر خوازیارو داواکاری پێویستیەکبوو بۆی بەجێدێ، ئەگەر دەیویست سەفەربکات لەسەفەرەکەیدا سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر داواکاری خراپەبوو بۆی بەدێت، ئەگەر ئومێدێکی هەبوو بەدەستی دەهێنێت.

*ئەگەر ئاوی بیرەکە نزیکبوو پیاوێکی بەخشندەو دڵفراوان دەبێت، ئەگەر دووربوو پیاوێکی رژدو بەرچاو تەنگە.

*ئەگەر ئاوی بیرەکە رۆچوو زەوی قووتیدا بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕیو هاوەڵپەیداکردن بۆ پەروەردگار.

*دەگونجێت بیر بەڵگەبێت لەسەر دوو دڵی لەئاییندا یا پێچەوانەکەی.

*ئەوەی ببینێ لەبیرێکەوە تەماشا دەکات بیردەکاتەوە لەژنێكو بەوەش خێرێکی گەورەی دەستگیر دەبێت.

*ئەوەی ببینێ بیرەکەی دێتەوەیەكو ژنەکەی نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە.

*ئەوەی ببینێ ئاوی بیر دەخواتەوە رووداوێکی بۆ دێتەپێش.

بیمارستان(نەخۆشخانە): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر حەمام چونکە شوێنی جنۆکەو شەیتانەکانەو دەرخستنی عەورەتو خۆدەرخستنە لەسیفەتی خراپدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قوتابخانە کەخوێندنی تێدا ئەنجامدەدەرێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شوێنی ئارەزوو وڕێنەو قسەی بەرزو نزمو ماڵ دزینو جیابوونەوە لەمنداڵ.

*ئەگەر مردوویەك لەنەخۆشخانە بینرا ئاگرە چونکە نەخۆشخانە شوێنی زنجیرو کۆتو بەندە.

*ئەگەر خۆی لەنەخۆشخانە دییەوە لەگەڵ بیمارو نەخۆشدا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندان.

*ئەگەر لەگەڵ شێتەکاندابوو بەڵگەیە لەسەر زیندانیبوون لەگەڵ تاوانباران ، ئەگەر لەشساغبوو نەخۆشدەکەوێ، ئەگەر نەخۆشبوو دەگونجێت نەخۆشیەکەی درێژەبخایەنبێت یاخود بەغەریبیو شەهیدی بمرێ، دەگونجێت بۆ هەژار بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی بەوەی کەبەدەستی دەهێنێت لەخێرو خۆشحاڵیو یارمەتی.

بینا(ساختمان):(نابلسی) دەڵێت: بینینی بینا لەخەودا لەسەر زەوی سوود وەرگرتنە لەدنیا بەئەندازەی بینینی.

*دەگونجێت لێکدانەوەی بینا هاوسەرداری پیاو لەگەڵ ژندابێت، ئەگەر بینای شتێکیکرد بەڵگەیە لەسەر کاروباری لەگەڵ ژندا.

*ئەگەر بینی ماڵەکەی فراوانبوو بەئەندازەیەکی باش فراوانییە لەکاروباری دنیادا، ئەگەر لەئەندازەی خۆی دەرچوو کۆمەڵو کەسانێك بەبێ رەزامەندی خۆی دەچنە ماڵەکەیەوە لەکاتی نەهامەتی وەك پرسە یان شاییو ئاهەنگدا.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینێ بینا دەکات خزمەکانیەتی لەگەڵ هاوەڵو کەسە نزیکەکانی، ئەگەر دەستەلاتداربوو گەڕانەوەی بارو حاڵی پێشوویەتیو خۆشیو شادییەو پتر بەهێزو پتەو دەبێتو کاروبارو حاڵی بەئەندازەی بیناو ساختمانەکە بڵند دەبێتەوە، ئەگەر بیناکەی لەبن دەرهێنا پەرتەوازەییو جیاوازی کەوتنە نێوان کەسەکانیەتی و لەکیسچوونی دەستەلاتو توانایەتی.

*ئەگەر بینی بینایەکی نوێو تازە دەکاتەوە بۆ زانایەك نوێکردنەوەی باسو خواسی ئەو زانایەیە، ئەگەر بیناکە هی (فرعەون)بوو یان ستەمکارێك باسو خواسی دەهێنێتە پێشو لێی دەدوێت.

*ئەگەر بینی دەستیکردەوە بەبینایەكو چاڵی هەڵکەندوەو لەبناغەوە دروستیدەکات لەداواکردنی

زانیـاری یـاخود دەسـتەڵاتدا خـوازو ئاواتی خۆی بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی ببینێ لەشارێك یان گوندێك بینایەك دروستدەكات لەو شارە ژنێك دەهێنێت ئەگەر لەشووشە دروستیكرد جوانكاریو رووپامایيە، ئەگەر لەگڵو قـوڕ دروسـتیكرد كاروكاسـبی حـەڵاڵو دروستە ، ئەگەر هەڵكەنرابوو زانیـاریو دەستەڵاتە لەگەڵ پاكیو خۆشحاڵی.

*ئەگەر بینـی بینایـەك لەگـەچو خـشت دروسـتدەكاتو وێنـەو تـابلۆی تێدایـە سەردەكات بـەكاری نادروسـتدا چـونكە بیناكردن بەگەچو خشت دووڕوويیە.

*هـەروەها دەڵـێن: ئـەوەی گەچـكاری پیشەی بێت یان كاری گەچكاری بكـات كاری نادروستدەكات.

*ئەوەی ببینێ لەوڵاتو شاری بێگانەدا بینا دەكات هاوسەرگیری دەكات لەگەڵ ژنێكـدا كەپێـشتر بـاس نـەكراوە یـان لــەوڵاتی بێگانــە نیـشتەجێ دەبێــتو لەوێش دەمرێت.

*بینـاكردن بـەقوڕ بریتیـە لـەئاینو دڵنیایی، قـوڕیو وشـكیش دەركـەوتنی ماڵو دارایيە.

*ئــەوەی ببینــێ قوڕكــاری گــۆڕی پێغەمبـەر دەكـات بـەماڵو سـامانێك (حەج)دەكات.

*ئــەوەی ببینــێ قوڕكــاری ماڵەكــەی دەكاتو قوڕەكە شلە ساڵحو باشە.

*ئــەوەی ببینــێ قوڕەكــە دەخــوات ماڵەكــەی دەخورێــت بەئەنــدازەی خواردنی بۆ قوڕەكە.

*بیناكردن بەشێوەیەكی جوان بەڵگەیە لەســـەر تـــەبایيو خۆشەویـــستيو هاوەڵایـــەتيو رزقو رۆزی بـــاشو هاوسەری كچو مناڵ خستنەوە لێیان.

*دەگونجێت بینا بەڵگەبێت لەسەر:

+پشتگیریو هاوكاری.

+لەسـەرئەوەی دروسـتیدەكات، ئەگـەر بیناكـە كەنیـسەو دێرێكبـوو بەڵگەیـە لەســـەر ئـــەوەی بیناكارەكـــەی مەسیحییە، ئەگەر مزگـەوتبوو بەڵگەیـە لەســـەر ئـــەوەی بیناكارەكـــەی موســـوڵمانە، ئەگـــەر قوتابخانـــەو حوجرەبوو بیناكاری مامۆستاو زانایە.

*بینینی بینا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هیمەتو توانای خاوەنەكەی.

*ئــەوەی لەخــەودا مزگــەوتێك یــان شوێنێك دروستبكات لـەپێناوی خودایا ئەگـــەر پادشـــابوو دادپـــەوەری جێبەجێـدەكاتو فـەرمان بەچـاكەو رێگری لەخراپە دەكات، ئەگـەر زانـابوو كتێبێـك دەنووسـێت خـەڵكی سـوودی لێـوەر دەگـرن ، ئەگـەر مـاڵو دارایـی

داربوو زەكات دەدات، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەرگیری ئەنجام دەدات، ئەگەر هاوسەرداربوو خودا كوڕێكی پێدەبەخشێو كوڕەكە ناویانگ دەردەكاتو پیاوچاك دەبێت، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت ، وەگەرنا خزمەتی ئەو شوێنە دەكاتو بەیادو زیكری خوا ئاوەدانی دەكاتەوەو كاروبارەكانی دەبات بەڕێوە ، وەگەرنا تەبایی و چاكسازی لەنێوان خەڵكیدا دەكاتو یارمەتیان دەدات لەسەر گوێڕایەڵی پەروەردگار، یاخود دەبێت بەدەلاڵو دواتر تەوبەو پەشیمانی دەردەبڕێتو دەگەڕێتەوە بۆ لای خودا لەوەی ئەنجامیداوەو پاشان رێنموونی دەكرێتو بەشەهیدی دەمرێت یاخود ئەو بینایە دەبێت بەكۆشكی ئەو لەبەهەشتدا.

*ئەگەر بەشتێك بینایكرد كەبینای پێنەدەكرا یان لەئاراستەی دوانگەكە لایدا یاخود بۆلایەكیتر گۆڕی بەڵگەیە لەسەر شەڕ.

*ئەوەی ببینێ گومەزێك دروستدەكات لەسەر هەور دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی ببینێ لەسەرو ئاسمانو زەوییەوە بینایەكی هەیەو گومەزی سەوزە كارەكانی باشو چاكدەبنو بەشەهیدی دەمرێت.

*ئەوەی ببینێ گەرماوو حەمامێك دروستدەكات ژنێك دەكات بەهاوسەری خۆی.

*ئەگەر نەخۆشێكی بینی وەك ئەوەی ماڵ خانوویەك دروستبكاتو نەزانێت كێ رووخاندوویەتی لەشو لارە یان تەندروستی بۆ دەگەڕێتەوەو نەخۆشی لەكۆڵدەبێتەوە.

*ئەوەی ببینێ باوكی بینایەك دروستدەكاتو ئەویش رێكو بەرزی دەكاتەوە كاروكردەوەكانی باوكی تەواو دەكات كەلەئاینو دنیادا كردوویەتی و پتەوی بەهێزدەكات.

*ئەوەی ببینێ كرێكاران ئیشوكار دەكەن لەماڵێكدا لەگەڵ ژنەكەیدا شەڕدەكات یان واز لەهاوەڵێكی دەهێنێتو هاوچەشنی ئەوەیە.

بیناڕووخێنەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەوەی بینادەڕوخێنێ هەڵدەستێت بەشكانی بەڵێنو پەیمان.

ب ی

بێباوەڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بەدەر لەپەروەردگار دەپەرستی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خۆی سەرقاڵكردوە بەكاری پووچو

بەتاڵـەوەو حـەزو ئـارەزووی خـۆی زاڵكـردوە بەسـەر رەزامەنـدی پـەروەردگاردا، ئەگـەر ئـەو پەیكـەرو بتـەی دەیپەرسـت لـەزێڕبوو لـەپیاوێك نزیكدەبێتـەوە ، خوداوەنـد خەشـمو قینی لێیەتیو بەهۆی ئـەو هەوڵەشـەوە خراپـەو زیـانی پێـدەگات، هـەروەها خەوەكەی بەڵگەیە لەسەر لەكیسچوونی ماڵو داراییو سستیو خاوی رووكردنـە ئاینەكەی.

* ئەگەر ئەو بتە لەزیوبوو هۆكارێكی بـۆ پێـشدێت بگـات بـەژن یـا كـچێك لەسەربارێكی ناپاكو قێزەون.

* ئەگەر ئەو پەیكەرو بتە لـەزێڕبوو یان لەئاسـن یـا قوڕوشـم دەسـتبەرداری ئاینـدەبێ لـەپێناوی دنیـاو خۆشیەكانیداو خوداوەند لەبیر دەكات.

* ئەگـەر پەیكـەرو بتەكـە لـەدارو تەختەبوو رقی لەئاینەكـەی دەبێتـەوەو پـشتگوێیدەخاتو هاوەڵایـەتی بەرپرسـێكی سـتەمكاردەكات یـان پیـاوێكی دووڕوو خـۆی بەدینـدار دەنوێنێ لەپێناوی دنیاو بەگەڕخستندا.

* هەنـدێك لەراڤـەكاران دەڵێن: بینینـی پەیكەرو بت بەڵگەیە لەسەر سەفەرێكی دوور.

* هـەروەها دەڵـێن: ئەگـەر پەیكـەرو بتێكی بینـی بـەڵام پەرسـتنی نـەبینی مـاڵو سـامانێكی بێـشوماری دەستدەكەوێ.

* ئەگـەر بینـی ئەسـتێرە یـا دارێـك دەپەرستێ كەسێكە ئاینی (صابئە)ی هەیە ئەو گەلو نەتەوەیەش لەوانەنو خوداوەنـد لەبارەیانـەوە دەفـەرموێ: ﴿مُذَبْذَبِينَ بَيْنَ ذَٰلِكَ﴾(النساء:١٤٣).

* هەروەها دەڵێن: ئەو خەونە بەڵگەیە لەسـەر ئـەوەی خاوەنەكـەی بەخزمەتگوزارییـەك لـەپیاوێكی رێـزدار نزیكدەبێتەوەو سووكایەتی بەئاینەكەی دەكات.

* ئەگـەر بینـی ئـاگر دەپەرسـتێ سەرپێچی خـودا دەكـات بەگوێڕایـەڵی شەیتان یان داوای شەڕو جەنگدەكات.

* ئەگـەر ئاگرەكـە بڵێـسەدارنەبوو داواخـوازی حـەرام دەبـێ بەئاینەكـەی چونكە حەرام وەك ئاگرە.

* ئەگـەر بینـی بـوە بـەبێباوەڕ بۆچـوونەكانی هاوتـای بۆچـوونی بێباوەڕانە.

* ئەگەر بینی بوە بەئاگرپەرست وازی لەئیـسلام هێنـاوەو خـستویەتیە پشتگوێ بەئەنجامدانی گوناهو تاوان.

*ئەگـەر بینی بـوە بەجوولەکـە واز لەفەرزەکان دەهێنیٚو سزاو تۆڵەکەی بـەر لـەمردنی پێـدەگاتو ملکەچـیو سووکیو نزمـی دێت بەسـەریا چونکە جوولەکـە بـەڕاوی ماسـی لەشـەممەدا سەرپێـچییانکردو فـەرمانی خودایـان شـکاندو کارێکیـان ئەنجامـدا رێگـری لێکرابوو خوداشکردنی بەمەیمون.

*ئەگەر بینی بەجوولەکەبانگکرا بـەلاٚم وازی لـــەو ناوەهێنـــا لەتـــەنگو چـــەڵەمەدابوو چـــاوەڕێی دەرووی خێریدەکرد خوداوەند بەسۆزو بـەزەیی خـۆی رەحمـــی پێـــدەکات بـــەپێی ئایەتی:﴿ انَّا هُدْنَا الیكَ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ ﴾ (الأعراف: ١٥٦).

*ئەگەر بینی بوە بەمەسیحی بێبـاوەڕ دەبێـت بـەنازو نیعمەتـەکانی خـوداو خوداوەنـــد بـــەجۆرێك باســـیدەکات کەلێیدوورە.

*ئەگـەر بینـی لـەولاتی ئیـسلامەوە روویکـردە ولاتـی بێبـاوەڕان بێبـاوەڕ دەبێت دوای باوەڕهێنانی.

*ئەگـەر بینـی دەسـتی گـۆڕاوە بـۆ دەستی (کیسرا) چـی لـەژێر دەسـتی (کیـسرا)دا روویـداوە هـەمان رووداو لەژێردەســـتی ئەویـــشدا روودەداتو دەرەنجامی باشنابێت.

*ئەگەر بینی دەستی وەك یەکەمجای لێهاتوەتـــەوە تەوبـــە دەکـــاتو دەگەڕێتەوە بۆ لای پەروەردگارەکەی.

(نابلسی) دەڵێـت: لەخـەودا دوژمنـە ، ئەگـەر پیرێکـی بێبـاوەڕی بـەدیکرد دوژمنێکـی کۆنەقینـدارەو خەشموقینی لەناخدا حەشاردراوە.

*ئەگەر کچێکی بێبـاوەڕی بینـی شـەڕو خراپەی بەنهێنی پێدەگات.

*ئەگـەر بینـی خـۆی بێبـاوەڕبوە هەنگوینی لەبەردەم دانراوە بـەلاٚم لێـی ناخوات بێباوەڕە بەنیعمەتەکانی خودا، زۆری بێباوەڕان زۆری منداڵە.

*ئەگـەر بینـی بێبـاوەڕبوەو تەوبـەی نـەکردوە لەبێباوەڕیەکـەی دەکـوژرێ مەگـەر جوتیـاربێ تـۆو بـچێنیٚو زەوی دابپۆشیٚ.

بێبـاوەڕیی: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بێبـاوەڕیی لەلێکدانـەوەدا بەڵگەیـە لەسـەر دەوڵەمەنـدی بـەپێی ئایـەتی: ﴿كَلاَّ انَّ الإنْسَانَ لَيَطْغَى (٦) أنْ رَآهُ اسْتَغْنَى (٧)﴾ (العلق: ٦ـ ٧).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر ستەمو زۆرداری بەپێی ئایـەتی: ﴿ والكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴾ (البقرة: ٢٥٤).

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر نەخۆشییەك چارەسەری نـەبێت بـەپێی

ئایەتی: ﴿سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ (البقرة: ٦) زۆری بێباوەڕان زۆری منداڵە.
(نابلسی) دەڵێت: بێباوەڕی ستەمو زۆردارییە.
* ئەگەر بینی وێڵو سەرگەدانبوو هەڵەدەکات هەروەك چۆن ئەگەر بینی هەڵەیکرد سەرگەردانده‌بێ.
* ئەگەر بینی ئاینەکەی تێکچوو لەلای خەڵکیو بەدیار چاویانەوە گەواهی پووچو بەتاڵدەدات، هەروەها دەڵێن: بێباوەڕی نکوولیکردنی حەقەو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿قُتِلَ الإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ﴾ (عبس: ١٧).
* بێباوەڕی نکوولی نازو نیعمەتە یان خاوەن نازو نیعمەتە، دەگونجێت بێباوەڕی بەڵگەبێت لەسەر دەرەنجامی نەخۆشو نزیکبوونەوەی لەلێواری مەرگ.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فتنە لەئایندا و کوشتنی مرۆڤێکبێت.
بێپارە(موفلیس): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مرۆڤێکە پارەی دەستدەکەوێ ئەگەر لەخەونەکەدا بەڵگەی خێری تێدابوو، ئەگەر بەڵگەی خراپەی تێدابوو بێپارە دەبێت.

* ئەگەر لەخەودا بەبێپارە بانگکراو گەواهیدەرێکی لەگەڵدابوو بەڵگەیە لەسەر سوودو ، ئەگەر گەواهیدەری شەڕی لەگەڵبوو بەڵگەیە لەسەر بێپارەیی یاخود کەسێکی زمان پیسی خراپ دەبێت چونکە فلس کەمترین پارەیە.
بێپارەیی: (نابلسی)دەڵێت: بێپارەیی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کەمو کورتی حاڵی کەسی بێپارە لەئاینو دنیادا.
* ئەگەر کەسی بێپارە بینی نەخۆشە بەڵگەیە لەسەر مردنو نەمانی رزقی، یا لەپیشەکەی خۆیەوە دەچێت روو بەپیشەیەکیتر کەوا لەخوار پیشەکەی خۆیەوە دەبێت یان لەوڵاتێکەوە دەچێت بۆ وڵاتێکیتر.
بێداری (ئاگاداریی): (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر کاردروستیو ئەنجامدانیو گەڕانەوە لەوکارەی خەشمو قین هەڵدەگرێ.
* ئەگەر بینی خەوتوویەکی بەئاگاهێنا رێنوێاییدەکات بۆ رێبازی راست.
بێزراو: (نابلسی)دەڵێت : لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جیاکەرەوەی حەقو ناحەق بەفەرمانو رێگرتن.
بێژنگ(سەرەد): (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەبێژنگدان بەڵگەیە لەسەر:

+خواناسی لەکارو کاسبیدا.
+نەمانی درهەمو دینار.
+قسەو وتەی باش لەنێو خراپو ناقۆلادا.
*قەفەزی مریشك بەڵگەیە لەسەر لانە ، ئەگەر بینی قەفەزێك مریشكی تێكرد ماڵو خانوویەك دەكڕێو لەگەڵ ژنێكدا دەچێتە نێوی، ئەگەر قەفەزەكەی لەسەر سەری داناو بەبازاڕدا پێوەیگەڕا ماڵەكەی دەفرۆشێو گەواهیو شایەتی دەدەن لەسەری.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+زانیاری.
+جیاكردنەوە.
+شكۆمەندیو پلەوپایە.
+جیاكردنەوەی حەق لەراستی.
*هەروەها بێژنگ بەڵگەیە لەسەر شانە چونكە شانە پیسی لەقژدەكاتەوە.
*ئەگەر یەكێك بەڵێنیداو بێژنگی بەدەستەوەبوو بەڵێنەكەی ناباتەسەر.
بێستانو كێڵگەی خەیار: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو رزقو رۆزی كەبەدووی یەكدا دێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێك خاوەن نەوەو وەچەبێت.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی بێستانو كێڵگەی خەیار ، ئەگەر شایستەی فەرمانڕواییبوو پێیدەدرێتو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەكانیدا، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت ، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر خوازیاری زانیارییبوو چەندین هونەر لەخۆی دەگرێ، ئەگەر سەرپێچیكاربوو تەوبەدەكاتو دەگەڕێتەوە بۆلای خواو بەرهەمی تەوبەكەی وەردەگرێ.
*ئەگەر بەروبوومی ئەو كێڵگەیەی بینی بەسەری دارەوە بەڵگەیە لەسەر بیدعە لەئایینداو ستەمو رژدیو گرانی یان هەلگرتنی باج لەسەریو كەموكوڕی بەروبوومی دارو درەخت.
*ئەگەر ئەو كێڵگەیە لەزێڕو زیوبوو بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج لەوەی تێدایە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بازاڕساردی یاخود روودانی كەموكوڕی تێدا چونكە گوێزراوەتەوە بۆ حاڵێك ناخورێ.
بێشكە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بێشكە خێرو فەڕو كرداری باشەیە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی بێشكەیەكی كڕی یاخود خۆی لەنێو بێشكەیەكدا دییەوە خێرو فەڕ لەسەر

دەستی بەجێدێت بـەپێی ئایـەتی:
﴿وَمَـنْ عَمِـلَ صَـالِحًا فَلأنفُـسِهِم يَمْهَدُونَ﴾ (الروم:٤٤).

*هەروەها دەڵێن: پشووه ، یان کـوڕی ژنێکی بەسۆزو بەزەییـە یـان منداڵێکی بچووکە.

*بێـشکە بـۆ پیـاوان غـەمو پـەژارەی زیندانە یاخود لانەیەکی تەنگە بۆیەکێك تێدا بنوێت ، بۆ رەبەن هاوسەرو بۆ ژن کوڕە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر شـوێنی گۆرانیو سەماو ئارەزوو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر ئـاژاوەو پێکـداداَن یـان بەڵگـەبێت لەسـەر دارەمەیت.

بێڵ: (ئیبن سـیرین)دەڵێـت: خزمـەتکار سـوودو قازانجـە چـونکە خـاكو خـۆڵو زبـڵ رادەمـاڵێ هـەموو ئەوانـەش مـاڵو دارابیەو کەس پێویـستی نابێـت مەگـەر یـەکێك ئـەوەی هـەبێت بـۆ رەبـەن هاوسەرگیرییە، بۆیەکێکیش رزقو رۆزی گیرابـێ دەرووڵێکردنەوەیـە ، بۆیـەکێك بـژێوی هـەبێت بەڵگەیـە لەسـەر بەدەستهێنانی.

*هـەروەها کـارکردن بـەبێڵ یا رامـاڵین پێـی بەڵگەیـە لەسـەر پـارەوەرگرتنو کوشتارگە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانین.

*هـەروەها بەڵگەیەلەسـەر زانـین، هـەروەها دەڵـێن: کـوڕە ئەگـەر ئـیش بەبێڵەکـە نـەکات ئەگـەر ئیشی پێکرد خزمەتکارە.

(نابلـسی)دەڵێـت: بێـڵ خاوەنەکـەی دنیایـەکی باشـی دەسـتگیر دەبـێو دەبێت بـەپیاوێکی بـەهێزی متمانـەدارو هەمیـشەماندو هـەموو کەسـێك پـەنای پێدەگرێو دەگات بەدوایین ئەنجام.

*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر ژنێکـی بەئارام لەسەر ماندبوون وهیلاکی.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر رزقو رۆزیو سوودو قازانجو چوستو چالاکی لەبەرانبەر نەخۆشیدا.

پی

پ ا

پـاچ(پێمـەڕە): (نابلـسی)دەڵێـت: بینینـی لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر سـەختیو هـەنگاونان روو بـەکارە چاکەکان.

* هـەروەها پاچ پیاوێکە مـاڵو سامان بەلای خۆیدا بەکێشدەکات.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: پـاچ کۆیلە یان خزمـەتکارە ، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسەر شمشێر لـەبۆ بێباوەڕان ئەگـەر لەدار درستکرابوو.

* دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەرئەوەی سوودی لێـوەردەگرێ چـونکە لەئاسـن دروستکراوە.

* هەندێکـدەڵێن: کـوڕەو هەنـدێکیتر دەڵێن: ئەسپەردەیە لەگەڵ هێزی ئاین بەپێی ئایەتی: ﴿فَجَعَلَهُم جُذَاذاً الاَّ كَبِيراً لَهُم﴾ (الأنبياء: ٨٥) (ئیبراهیم - سەلامی خـوای لێبێـت - بـەپاچ لـەتو پەتیکردن.

(نابلـسی) دەڵێـت: بینینـی لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر پشتگیریو رزقو رۆزی،

دەگونجێت ئەگەر نەخۆشی سەرئێشەی لەگەڵدابێت چاك بێتەوە یان پێویستی بەکەڵەشاخ بێت لەپاشیدا.

* دەگونجێـت پـاچ بۆنەخۆشـێك کەپێویستی بەخواردن نەبێت بەڵگەبێت لەسەر لابردنی سکاڵاو نارەزایی.

* پاچ منداڵێکی نێرینەیە.

* ئەگەر پاچێکی بەدەستی خۆیەوە بینی ئەوە دەبێت بە جێگر یان ئەسپەردە دەپارێزیو چاکە لەئاینەکەیدادەکاتو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا، هەروەها دەڵێن: پاچ بەڵگەی زیانو پەرتەوازەییە.

پاراستن لەشەڕو جەنگ: پاراستن لەشەڕو جەنگ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پاراستن لەترسو بیم.

* دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر رێنومـایی دوای وێڵـیو سـەرگەردانی بەتایبەت ئەگەر مرۆڤ لەکاتی بەئاگاییدا

بترسێت ، هەروەها ئارامی ترسەو ترسیش ئارامییە.

پارشێو(پاش شێو): (نابلسی)دەڵێت: پارشێوی ڕۆژووان بەڵگەیە لەسەر گیرۆدەبوونی دوژمنانو ، تەوبەی گوناهکارو ڕێنومایی بێباوەڕو ڕزقو ڕۆزییەکی کەمو ئاسانە.

پارەگۆڕەوە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پارەگۆڕەرەوە زانایەکە سوود لەزانیاریەکەی وەرناگرێ لەبۆ بەرژەوەندی دنیا نەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەو زانایەیە پرسیار وەردەگرێو وەڵامەکەی بەدادو هاوسەنگی دەداتەوەو لێکدەرەوەیە بەو ئیعتبارەی وەڵامی پێدەداتەوە کەوا کێشو دەستەواژەکەی دیاریدەکات.

*ئەگەر پارەی گۆڕیەوە لای پارە گۆڕەرەوەو دینارێکی گۆڕیەوە چەند درهەمێکی وەرگرت تەماشای حاڵیدەکرێ ئەگەر لەدژایەتیدابوو کەمدەکاتو ئەگەر لەکاڵاوشتو مەکدابوو و دەیفرۆشتو لەخاوەنداری ئەودەردەچێ ، وەگەرنا ڕووداوێکی پێڕوودەداتو پێویستی بەپرسیارکردن لەزانایەك دەبێت یاخود خەوێك دەبینێو پێویستدەکات پرسیار لەراقەکارێك بکات ، پاشان لەدەرەنجامەکانی ئەوە غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات چونکە درهەمی وەرگرتوەو درهەمو پارە لانەی غەمو پەژارەیەو دڵ لەخشتە دەباتو غەمو پەژارەش لەوەوە سەردەگرێ ، مەگەر سروشتێکی باشی هەبێت لەبینینی پارەدا بەهۆی ئەزموونو تاقیکردنەوەی رابردوویەوە.

*هەروەها ئەگەر زێڕی وەرگرتو پارەیدا لەبری بەهەمان شێوەیە چونکە زێڕ خراپە لەلێکدانەوە.

(نابلسی)دەڵێت:بینینی پارەگۆڕەرەوە بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندیو فراوانی ڕزقو ڕۆزی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانای ئاگادارو وردەکاری فەرزو ژمێریاری نووسینو هاوچەشنەکانی.

پارێزگاریی ـ چاودێری (پاسەوانی): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی کەسانیتر چاودێریو پاسەوانی دەکەن دەکەوێتە ئەزموونو تاقیکردنەوە چونکە پێغەمبەر (ﷺ) مادام یارانی پارێزگاریان لێدەکرد لەتاقیکردنەوەو ناڕەحەتیدابوو ، کاتێکیش خوداوەند دەرووی لێکردەوە بەیارانی وت: "بگەڕێنەوە شوێنو جێی

خۆتـــان پـــەروەردگار پارێزگـــاریم لێدەکات".

* ئەگـەر بینـی چـاودێری‌و پارێزگـاری لەکەسێکیتر دەکا هەتا ستەم‌و زۆرداری ئەنجامێدەدات لەشەڕو خراپـەی شـەیتان دڵنیـا دەبێـت بـەپێی فـەرمودەی پێغەمبـــەرە(ﷺ) کەدەفـــەرموێت : "سێـچاو بـەئاگر ناسـووتێ: چـاوێك پارێزگـاری بکـات‌و بێـداربێت لـەپێناوی خوادا...".

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر پارێزگاریکرد لەکەســێکیتر جیهـــادو تێکۆشـــانی پێـدەدرێت بـەپێی ئـەو فەرموودەیـەی گێڕامانەوە.

(نابلـسی) دەڵێــت: پارێزگـــاریکردن لــەیادو زیکــری خــوا یــاخود لــەو هۆنراوانەی باس لەسیفەتە جوانـەکانی پێغەمبـەر یـان ستایـشی پـەروەردگار دەگمەن بەڵگەیە لەسەر:

+ڕێنومایی دوای وێڵی‌و سەرگەردانی.

+ڕەواندنەوەی خەم‌و پەژارە.

+شکۆمەندی.

+منالی نێرینە دوای ناهومێدی.

+دەروولێکردنەوە دوای نارەحەتی.

* ئەگـەر پـادوزیکری کـرد بەدەنگـەوە پلەوپایەیــــەکی بڵنـــــدو بـــــەرز بەدەســـتدەهێنێت لەگـەڵ ناوبـانگو شـکۆمەندی ئەگـەر شایـستەی بێـت، وەگەرنا بەشەڕو فیتنە دەناسرێت.

پاژنـە: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا کوڕێکی قوماربازە، ئەگەر بینی پاژنەی شـکا دەمـرێ یـا غـەم‌و پـەژارە رووی تێـدەکات یـاخود بـەلاو نەهامـەتی‌و قەیران دێت بەسەریا.

* ئەگەر بینی پاژنەی نزمە هێزو توانـاو ئازایــەتی بەدەســتدەهێنێ لەگـــەڵ بوێری‌و نەترسان.

* پاژنە بۆ رەیەن هاوسەرە.

* ئەگەر نەخۆشێك بینـی پاژنـەی شـکا دەمرێ.

* پاژنەی مرۆڤ ماڵ‌و داراییە ئەگەر نەما ماڵ‌و داراییەکەی نامێنێت.

* ئەگـــەر پاژنـــەی خـــۆی بـــەجوانی‌و گونجـــاو بینـــی نوقلانـــەی باشـــەیە لەهاوسەرگیری یان شەریکایەتی یاخود ئوتومبیـل‌و ئـاژەڵ‌و خزمـەتکار ، بـەلام ئەگـەر پاژنەیـەکی ناشـیرین‌و رەش‌و رووشاوو شکاوی بینی دەرەنجامیەتی‌و دەگەڕێتەوە بۆ پەشیمانی‌و زەرەر.

* ئەگـەر بینـی پاژنـەی لەبەردەستدایە چـەند کـچێك دەهێنـێ بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا﴾(النبأ: ٣٣).

پاسکیل(دووچەرخە): (ئـەبو حـەفس) دەڵێت: ئەگـەر خـۆی ببینـێ بەسـواری

پاسکیلێکەوە پێویستی بەیارمەتییە، ئەگەر ماتۆڕبوو بوونی پەیوەندییە لەگەڵ کەسانیتردا بەتایبەت ژنان.

پاسەوان:(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ئەمنو ئاسایشو پارێزگاری.

+نوێژو خۆر بەنهێنی.

+پاراستن لەشەڕی شەیتان.

+سەگ چونکە پارێزگاریدەکات لەخاوەنەکانی.

پاسەوانی پادشا:(ئیبن سیرین) دەڵێت: پاسەوان بەڵگەیە لەسەر ئاشکرابوونی نهێنیو شاراوە.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر یادو زیکری خواو شەوزیندوکردنەوەو نەنووستنو شەونوێژ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شەڕو هەڵەکردن لەگوفتارو قسەکردندا.

*پاسەوانی بازاڕو زیندان بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی ئەوەی شاردراوەتەوەو پەنهانە.

پاسەوانی شەو(حەسحەس):(ئیبن سیرین) دەڵێت: پاسەوانی شەو ئاگادارییە بۆ یەکێك واز لەنوێژ بهێنێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی هەڵهات لەدەستی حەسحەسو ئەویش دوایکەوتو قسەی لەگەڵداکردو قوتارو رزگاربوو لێی کەمتەرخەمیدەکات لەنوێژی بەیانیدا.

پاش (دواوە ـ قنگ):(ئیبن سیرین) دەڵێت: پاش ماڵو دارایی ژنە ، ئەگەر گەورەبوو ژنەکەی ماڵو دارایییەکی زۆریدەبێ.

*ئەگەر پاشی خۆی بینی بەماڵو سامانی هاوسەرەکەی دەڕوات بەڕێوەو خێری دەستگیردەبێت.

*ئەگەر پیاوێکی بینی پاشی خۆی بۆ دەرخستو کەمتوانابوو سوودو قازانجی پێدەگەیەنێ پاشان پشتهەڵدەکات، ئەگەر نادیاربوو پشتی لێدەکرێ لەلایەکەوە نازانێ، ئەگەر پیاوێك پشتی دەرخست تا پاشی دەرکەوت خانەوادەکەی ئابڕووی دەبات.

*ئەگەر ژنێکی بینی پاشی خۆی دەرخستبوو هەتا قنگی بینی ئەو کارەی دەدرێتە پاڵی روو لەکۆتایی دەبێتو قەرزی دێتەسەر لەبازرگانی یان دەستەڵاتداری.

*ئەگەر ژنێکی هێناو لەدواوە چوە لای داوای کارێکدەکات لەبارێکی نەشیاوو هیچ سوودی لێوەرناگرێ چونکە چوونە لای ژن لەدواوە بێکەڵو سوودە.

*ئەگەر بینی بەپاشی رادەکێشرێ ناچار دەکرێ.

پاشکۆ(جێنشین ـ ئەوەی لەدواوەدێت):
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەمندالّ لێکدەدرێتەوە، ئەگەر بینی لەدوای خۆی کەسی نییە کوڕ ناخاتەوە.

*ئەگەر بینی دوای خۆی شکا یان بچڕا کوڕەکەی دەمرێو لای چەپ بۆ کچانەو لای راست بۆ کوڕان.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:
+دەرەنجامی مرۆڤ لەئاینو دنیادا.
+ئەوەی مرۆڤ لەدوای خۆی بەجێدەهێڵێ لەماڵو سامان یاخود منداڵ.

*باشی پاشکۆ لەخەودا بەڵگەیە لەسەرکرداری چاکەو ئەوەی مرۆڤ پێشوازی لێدەکات.

*رەشیو گۆڕانی حاڵوباری بەڵگەیە لەسەر رێ ونکردنو گەڕانەوە لەباری گوێڕایەڵی بۆ سەرپێچی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تۆڵەو سزا بۆ یەکێك بەباشی دەستنوێژ نەگرێ چونکە پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: " ئاگر بۆ ئەوانەیە قولەپێیان بەباشی ناشۆن".

*ئەگەر قولەپێی بەشکاوی بینی کارێکدەکات لێی پەشیماندەبێتەوە.

پاقلە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پاقلە پیاوی خاوەن چاکەیە، ئەگەر بینی لەباخەکەی پاقلە لێدەکاتەوە شەڕو خراپە لەژنی نزیكو خزمی رووبەڕووی دەبێتەوە، ئەگەر گوززە پاقلەیەك بێت ئاگادارییە بۆی هەتا وریابێت لەشەڕو خراپە.

*پاقلەی وشکیش ماڵێکە ماڵی دیکەی پێ چارەسەر دەکرێت، زوربەی خەولێکدەرەوان پاقلە بەغەمو پەژارە دادەنێن.

*پاقلەی جێگرو چەسپاو پیاوە.

*لە(سەعید)ی کوڕی (مسیب)ەوە دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك پاقلەیەکی سەوز لەماڵی خاتوو (عائشە) رواوەو بینەران پێی سەرسامن ، ئنجا (عەبدولمەلیك)ی کوڕی (مەروان) دێتو ئەو پاقلە رواوە هەڵدەکێشێ، (سەعید)یش دەڵێت: ئەگەر خەوەکەت وابێت (حەجاج) (ئەسماء)ی کچی (جەعفەر)ی کوڕی (ئەبی تالیب) تەلاق دەدات چونکە (عەبدولمەلیك) دەترسێ (حەجاج) بەهۆی (ئەسماء)ەوە کەمەندکێش بێت بۆلای ئالو بەیتو خانەوادەی پێغەمبەر (ﷺ) بۆیە (عەبدولمەلیك) رایسپارد تەلاقیبدا ئەویش بەقسەیکرد.

(نابلسی) دەڵێت: پاقلە لەخەودا ئەگەر تەڕبوو خەمو خەفەتە ، ئەگەر وشکیشبوو ماڵو دارایی نوستوە لەگەڵ فەڕو پیتو شادیدا.

*هەروەها (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی گەزۆو گۆشتی باڵندە بگۆڕێتەوە بەپاقلەو سیر رسوایيو هەژاری دێت بەسەردا.

*ئەوەی ببینێ پاقلەی کوڵاو دەخوات خێرو سوودی پێدەگات لەهەمووشتێکداو خۆشیو شادیو شکۆمەندییەو دەبێت بەسوودو قازانج.

*هەروەها دەڵێن: بەهۆی ناوەکەیەوە کەمییە، ئەوەی ببینێ قڕی دەبێت بەپاقلە ماڵو دارایی روو لەکەمی دەکاتو هەژار دەکەوێت.

*پاقلەی سەوزیش رنقو رۆزیو بەرگو پاکییە.

پاقلەفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پاقلە فرۆش قسەی خراپو ناخۆش دەکات بەرانبەر خەڵکیو ئەوانیش خراپتر دەکەن بەرانبەری.

*هەروەها دەڵێت: پاقلە فرۆش پیاوێکی قسەو وتە سووکو نزمەو خاوەن خەمو پەژارەیە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر رازیبوونو قەناعەتو ئارامگرتنو رژدی، زوربینەی دیمەنی پاقلە بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو لابردنو لەکارخستن.

پاڵپێوەنەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خزمەتکارێکی غەموپەژارە رەوێنە.

پاڵکەوتنی مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پاڵکەوتنی مرۆڤ لەخەودا لەسەر گازەرای پشت هێزو توانایە ، یان دنیا رووی تێدەکات ، یاخود دنیا دەکەوێتە ژێر دەستی چونکە زەوی پاڵپشتی بەهێزە.

*ئەوەی ببینێ لەسەر پشت راکشاوەو دەمی ئاوەڵاکراوەو نانی لێ دێتە دەرەوە راو تەگبیر کەمدەکاتو دەوڵەتەکەی نامێنێو بەباروحاڵی دیکە شاد دەبێت.

پاكو بێگەرد: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جوانيو چاکی.

پاوانە(خرخاڵ): (نابلسی) دەڵێت: پاوانە لەخەودا بۆ دزو یەکێك لەیەك قاچیدابێت دەگونجێت نهێنی بشارێتەوە ، یان دەویت بێتو لەسەر پەنهانکردنو شاردنەوەی ئەوکارانە بڕوات بەرێوە.

*پاوانەی زیو کورە ، ئەگەر پیاوێك بینی پاوانەی ئاڵتوونی کردوەتە قاچی

خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر تووشبوونی
بەنەخۆشییەك یاخود هەڵەو خراپەیەك
دەکەوێتە نێوی.

*پاوانە بۆ ژن دڵنیابوونە لەترس و بیم
ئەگەر ئەو ژنە مێرددار بێت ئەگەر
شووینەکردبوو شوودەکات بەپیاوێکی
سەخی خێرۆمەندو چاکەکار.

*ئەگەر بینی پاوانەیەکی ئاڵتوون و
زیوی لەپێکردوە غەم و پەژارەو
زیندانی و پاوانکردن رووی تێدەکات.

*وتراویشە: پاوانەی پیاو کۆت و
بەندیەتی، هەروەها هیچ جۆرە خشڵێك
بۆ پیاو باش نییە لەخەودا جگە
لەملوانکەو ئەموستیلەو ئەڵقەو گوارە
نەبێت.

*ئەگەر ژن پاوانەی بەچاکی یا خراپی
بینی لێکدانەوەکەی رووبەرووی
مێردەکەی و مامەڵەی دەبێتەوە
لەگەڵیدا، ئەگەر بێ مێردبوو جوانییەتی
بەپێی جوانی قەشەنگی پاوانەکە.

*پاوانەو خاڵ لەخەودا بەرزی
پلەوپایەو جوانییە.

پ ر

پرد (رێگوزار - پردی سیرات):
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رێگەی
راست و رەوانە، دەگونجێت بەڵگەبێت
لەسەر زانداری و رێنومایی و رۆژوو
نوێژکردن و هەمووشتێك مرۆڤ بەهۆیەوە
لەسزای رۆژی دوایی و ناهەمواریەکانی
دنیا قوتاربێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر
خواناسێك بەزیانبێت بۆ خەڵکی یا
ئەوەی پێداویستی لەسەردەستی ئەودا
بەجێدەهێنرێت وەك دەرگاوان.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ماڵ و
هاوسەر و باوك و دایك، هەموو
پردێکیش بەپێی خۆی لێکدەدرێتەوە،
پردی سەرشەقام ئەگەر بەبەردو خشت
دروستکرابوو دەستەڵاتدارە.

*ئەگەر پردێکی بچووکبوو دەرگاوان
یاخود دەویت دەبێت.

*ئەگەر ئەو پردەی بەبەرد
دروستکرابوو گۆڕابوو بۆ پردێك بەگڵ
دروستکرابێت بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی
حاڵ و باری ئەوەی بەڵگەیە لەسەری و
بەپێچەوانەوە.

*ئەگەر پردی بیناکراو بەگڵ گۆڕا بۆ
پردێك بەبەردو خشت دروستکرابوو
بەڵگەیە لەسەر خێرو چاکەی زیاد بۆ
ئەوەی بەڵگەیە لەسەری، بەڵام ئەوەی
خۆی بوو بەپرد دەستەڵات
بەدەستدەهێنێت و پێویستی
بەپلەوپایەو شکۆمەندی دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: ڕۆیشتن بەسەر پردی سیراتدا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەفەرکردن بەدەریادا، ئەگەر هەڵگیرا یاخود بچڕا تیادەچێت یان زەرەردەکات.

*دەگونجێت پردی سیرات بەڵگەبێت لەسەر:

+زانیاری.

+یەکتاپەرستی.

+شوێنکەوتنی سوننەتی پێغەمبەر(ﷺ) بۆ یەکێك بەسەریا بڕوات و سەلامەت بێت لەسەری.

*سیرات ڕێگەیە ئەگەر بینی قاچی هەڵخلیسکان لەڕێگەی ڕاست و دروست لادەدات.

*ئەگەر بینی لەسەر ڕیگەیەکی ڕاست و ڕەوانە جێگیربووە لەسەر ڕێ و ڕەسمەکانی ئاین.

*ئەگەر بینی بەسەر پردی سیراتدا ڕوویی و قاچی هەڵنەخلیسکا کارێکی مەزن دەگرێتە دەست و سەلامەتدەبێت تێدا لەوەی لێیدەترسێ.

*ئەگەر بینی چوە سەر سیرات و قاچی هەڵخلیسکا ڕوودەکاتە سەرپێچی لەحەق و ڕاستی و لادەدات.

*ئەگەر بەسەر پردی سیراتدا بڕوات و لەناوچەی (حیجاز) بێت بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە.

پردی تاق تاق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پردێکی نادیار بەڵگەیە لەسەر دنیا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+کەشتی.

+دەستەلأتدارو فەرمانڕەواو موفتی کاروباری خەڵکی.

+پردی سیرات.

*ئەگەر لەخەودا بەسەر پردێکدا پەڕییەوە لەدنیاوە دەچێت بۆ قیامەت بەتایبەت ئەگەر لەدوای پەڕینەوە مردو یان لانەیەکی نادیاریان بینی، ئەگەر باڵندەیەك هەڵیگرت یان ئاژەڵێك قووتیدا یاخود کەوتە نێوبیرو چاڵێك یا بەئاسماندا سەرکەوت هەموو ئەمە ئەگەر لەکاتی بێداریدا نەخۆشبوو، ئەگەر نەخۆشنەبوو تەماشادەکرێ، ئەگەر لەسەفەردابوو مژدەی سەفەری پێدەدرێ.

*ئەگەر لەسەر پردەکە دابەزی بۆ شوێنێکی بەفەڕ دەچێت یان سوودو قازانجی پێدەگات.

*ئەگەر دابەزییەسەر زەوییەك یاخود مزگەوتێ سەفەرەکەی بەدی دێت، ئەگەر شێر یان ترێ ڕەشکە یاخود کای بینی یاخود لێشاوێك لەسەفەردا خێری دەستگیر نابێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گومان، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دنیا بەپێی ئەو فەرموودەیەی هاتووە دەڵێت: " دنیا پردێکە بپەڕنەوە بەسەریاو ئاوەدانی مەکەنەوە".

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر بەهۆی چوونە لای و نزیکی لێوەی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕەواندنەوەی غەم و پەژارە.

*ڕۆیشتن بەسەر پردا بەڵگەیە لەسەر سواربوونی ئاژەڵ، ئەگەر بەخشت دروستکرابوو بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی حاڵی شار بەهۆی ستەم و گرانییەوە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+دەوڵەمەندی.

+تەمەندرێژی.

+نەخۆشی.

+شکانی بەڵێن و پەیمان.

*پرد پیاوێکە خەڵکی بەهۆیەوە دەگەن بەکاروبار یان پێداویستیان بەجێدەهێنن.

*ئەگەر بینی بەسەر پردێکدا دەڕوات و پردی فەرمانڕەوایە ماڵێکی باش بەدەستدەهێنێ و هاوسەردەگرێ.

*ئەگەر بوو بەپردێك دەستەلات بەدەستدەهێنێ و خەڵکی پێویستیان پێیدەبێ لەگەڵ پێویستی بوونیان بەپلەوپایەو ئەوەی هەیەتی.

*ئەگەر بینی بەسەر پردێکدا دەپەڕێتەوەو پردەکە لەدار دروستکراوە کۆمەڵێك دووروون دەچێتە لایان.

پرسە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی سەرەخۆشی لەتوشبوو بەلاداریك دەکات هێمنی رووی تێدەکات بەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر (ﷺ): ((ئەوەی سەرەخۆشیو دڵنەوایی لەتوشبوویەك بکات هەمان پاداشتی ئەوی بۆ دەنوسرێ)).

ئەگەر وایبینی وەك ئەوەی سەرەخۆشی دەکات ئەوا مژدەی پێدەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ﴾.

(نابلسی)دەڵێت: پرسە لەخەودا بۆئەوەی حاڵوبلی باشە بەڵگەیە لەسەر زیانێك رووی تێدەکات، بۆئەوەشی لەحاڵێکی خراپدایە بەڵگەی سوودو قازانجە، بەڵام بۆئەوەی مژدەی پێدەدرێ یان خوازیارو داواکاری ماڵ و داراییە بەڵگەیە لەسەر پێویستی بوونیان بەسەرەخۆشی خەڵکی لێیان بەهۆی ئەو بەلاو نەهامەتیانەوە کەروویان تێدەکات.

*پرسه بۆئەوەی لەناڕەحەتیدایە بەڵگەیە لەسەر خۆشیو خێرو ڕەواندنەوەی باروحاڵی ناخۆش.

*پرسە بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوە بەڕەوشتی جوانو خۆ خۆشەویستکردن بەراستگۆییو نەرمونیانیو قسەوگوتارو دەربڕینی پرسەو سەرەخۆشی.

پرسیارکردن(لێپرسین): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی شوێنەوارو جێگیربوون لەکاروباردا.

*ئەگەر بینی پرسیاری لێدەکرێ دوای زانیاریدەکەوێو پاشان خۆی بەکەمدەزانێ لەبەرانبەر خودایاو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە.

پ ز

پزیشك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پزیشك زانایەکی شارەزایە لەئایینداو بەڵگەیە لەسەر چاکەکارو خولگەی ئاینو دنیا وەك زانایانو دادوەرو ئامۆژگاریدەر کەوا ئامۆژگاریەکانی هەتوانو مەڵهەمی زامە دەروونیەکانە ، هەروەها وەك پەروەرشیارو گەورەو ئەو دەباغکارەیە پێستەی ئاژەڵان خۆشدەکات.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر کەڵەشاخگر چونکە کەڵەشاخگرتن چارەسەری تیایە.

*ئەگەر بینی دادوەرێك یان زانایەك بوە بەپزیشك هاوەڵانی زۆر دەبنو فرەسوودمەندەبێ.

*ئەگەر بینی پزیشکێك بوە بەدادوەر یان زانایەك ئەگەر موسوڵمانێکی دانابوو فرەباسدەکرێو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە لەنێو پیشەوەراندا، ئەگەر بەپێچەوانەی ئەوەوەبوو بەلاو نەهامەتی ڕووی تێدەکات، دەگونجێت بەهۆی نەزانینو سروشتی خۆیەوە کەسێك تیاببات چونکە لەخەودا بۆکارێك بەرزبوەتەوە کەهی ئەو نییە.

*ئەگەر پزیشکێکی بینی کفنی دەفرۆشت بەلوولکراوی بەڵگەیە لەسەر تێکەڵکردنی دەرمانەکانیو بەهەڵەبردنی سەرجەم خەڵکی.

*ئەگەر پزیشکێکی بینی بوە بەپێستە خۆشکار بەڵگەی ژیریو زیرەکیو زۆری ئەوانەیە کەوا لەسەر دەستی ئەودا چاکدەبنەوە، مەگەر ببینێ دەباخچێتیەکەی بۆگەنو خراپبێت ئەوجا پیاوێکی ناپاکدەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: پزیشك لەخەودا وەك زاناو موفتی وایە، ئەگەر بینی پزیشکێ چارەسەریدەکات لەشولاری ساغدەبێت ، ئەگەر بینی زانایەك ئامۆژگاریدەدات دوودڵیو گومانو

دووڕووی لـــەدڵی دێتـــە دەرەوەو ئاینەکەی چاکدەبێ.

*پزیـشك زانایـە، هەرکەسـێك شـەڕو ئـاژاوەو بەربـەرەکانی هـەبێت ئەگـەر لەوخەوەدا پزیشکی بینـی بەڵگـەکانیان بەڵگەی نەیارەکانیانە بۆیـان، هـەروەك ئـــەوەی نەخۆشـــی بینـــی بەربەرەکانیـــدەکات بەڵگەکـــەی چاکبوونەوەیە.

ئەگـەر پزیـشکێکی بینـی خـەڵکی زینـدودەکردەوە پیـشەی پزیـشکی لەوشارەدا فراوان دەبێ لەسەر ڕێبـازی ئەو پزیشکە.

*پزیـشك دایکـی مرۆڤـە، ئـەوەی پزیشکەکەی بمرێ دایکی دەمرێ.

*ئەگەر پزیشکێ بچێتە لای نەخۆشێك چاکدەبێتەوە ، بەڵام ئەگەر بچێتە لای لەشساغێك نەخۆشدەکەوێ.

*دەگونجێت بینینی پزیشك بەڵگـەبێت لەسـەر دەرخـستنی شـتی پـەنهان‌و شاراوە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگـەبێت لەسـەر کەنیـسەو ماڵەڕوگـسکدەری پیـسی‌و جاسـووس‌و سـیخوڕو وەسوەسـەکار، لەگـەڵ ئـەوەی ئامادەکاریـدەکات بـۆ جـەنگ‌و تاوێـك دەبیاتـەوو تاوێـك دەدۆڕێ.

*ئەگەر بینی بوە بەپزیشك دەگونجێت پلەوپایەیـــەکی بـــەرزو بـــاڵا بەدەسـتبهێنێت ، یـاخود دەگونجێـت ببێت بە پـۆلیس‌و خـەڵکی لەفـەرمان‌و ڕێگریەکانی بترسن یان هەوڵی تیابردنی ماڵ‌و ڕوح بدات.

پزیشکی ئاژەڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پزیـشکی ئـاژەڵ پیاوێکـە یارمـەتی سـەربازو گـەورە کەسـان دەدات لەکاروبارەکانیاندا.

*هـەروەها دەڵـێن: پزیشك‌و چاکسازو قاچگرەوەیە.

(نابلـسی) دەڵێـت: پزیـشکی ئـاژەڵ لەخـەودا پیاوێکـە خـەڵکی ڕێـزدارو شـــــکۆمەند دەڕازێنێتـــــــەوەو لەکاروبارەکانیـدا بـەهێزو پتـەویان دەکـات، بینینیـشی بەڵگەیـە لەسـەر هاوسـەرگیری‌و سـەفەرو لەسـەر فرۆشیارو بازرگان.

پ ژ

پژمـە: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا ڕوونکردنـەوەی کاروبارێکـە گومـانی لەدەورکۆبووبێتەوە.

*ئەگـەر بینـی دەپـژمێ دڵنیادەبێـت لەوەی کەگومانی هەیە لەدەوری.

*پژمە بەڵگەیە لەسەر مەرگی نەخۆش یـان غـەم‌و پـەژارە، ئەگـەر خەوبینـەر لەناڕەحەتیدابوو دەرووی لێدەکرێتەوە،

ئەگەر هەژاربوو پشتگیری وەردەگریٚ چونکە خەڵکی قسەی پێدەڵێن‌و دوعای خێری بۆ دەکەن ، دەگونجێت خەوبینەر خەڵکی خزمەتی بکەن.

* ئەگەر قەرزاربوو هەوڵدەدات قەرزەکەی بداتەوە، ئەگەر هەلآمەتی گرتبوو چاکدەبێتەوە.

* دەگونجێت پژمە بەڵگەبێت لەسەر:

+هەلآمەت.

+خەشم‌و قین‌و رووگرژکردن.

* ئەگەر بەتوندی پژمی باوریابێت لەدوژمن، ئەگەر جەنگی بەرپاکرد لەگەڵیدا سەردەکەوێت بەسەریاو زیانی پێدەگەیەنیٚ.

پ ش

پشتبەستن بەخوا: (نابلسی)دەڵێت: پستبەستن بەخوا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەیشتن بەمەرام‌و مەبەست‌و کۆتایی هاتن بەو ناڕەحەتی‌و نەهامەتیەی هەیە.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+باوەڕهێنان بەپەروەردگار.

+گومانی باش بردن بەپەروەردگار.

+سەرکەوتن بەسەردوژمناندا.

+گەیشتن بەهیواو ئاوات.

+تەوبەو پەشیمانی کەسانی خراپ.

+باوەڕهێنانی بێباوەڕان.

+روودانی ئەوەی مرۆڤ پێشبینی دەکات بەلآم دەرەنجامەکەی بەخێرو چاکە کۆتایی دێت.

پشتوێنی جوولەکەکان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پشتوێن‌و جلوبەرگی قەشە بەڵگەن لەسەر کوڕ ئەگەر بەسەر جلوبەرگی نوێوەبوون، بچڕانی مەرگی کوڕە بەلآم ئەگەر لەژێر جلوبەرگەوەبوو بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی لەئایندا، ئەگەر لەگەڵ جلوبەرگی خراپدابوو خراپی ئاین‌و دنیایە.

(نابلسی) دەڵێت: پشتوێن سیفەتی خواناسی‌و بەندایەتییە بۆ ئەو مەسیحیەی دەیپۆشیٚ‌و بۆ موسوڵمانانیش بەڵگەیە لەسەر ناوڕانی‌و خۆیەکلاییکردنەوە بۆ خێرخوازی لەگەڵ سەرخستنی ئاین‌و بەرگریکردن لیی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاگر.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+گەیشتنی تەمەن بەنێوەڕاستی.

+بەڵگەیە لەسەر جلوبەرگی نوێوەبوو، ئەگەر لەژێر جلوبەرگدابوو بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی دین‌و دنیا.

پشتهەڵکردن لەجەنگدا: (نابلسی) دەڵێت: پشتهەڵکردن لەجەنگدا بەڵگەیە

لەسەر نەخۆشییەك لەپاشەوەی مرۆڤدا، دەگونجێت گەڕانەوەبێت بۆ سەر ئەو شەڕو خراپەیەی لەسەریەتی.
*بەڵگەیە لەسەر سەرپێچی و خەشم و قینی خوایی، ئەگەر پشتیهەڵکردو رووبەکۆمەڵێکچوو وەك پەنادان و هاندان لەسەرکوشتار بەڵگەیە لەسەر دووزوبانی و تێکدانی نێوانی خەڵکی و کۆکردنەوەیان بۆئەوکارە.
پشتی مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پشت ئەو کۆڵەکەیەیە پیاو پشتی پێوەدات و هێزو توانایە بۆی.
*ئەگەر بینی پشتی چەماوەتەوە بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات، هەروەها دەڵێن: بەڵگەی پیرییە.
*بینینی پشتی هاورێیەك پشت تێکردن و وازهێنانە .
*بینینی پشتی دوژمن دڵنیابوونە لەشەڕی.
*بینینی پشتی پیر پشت لێکردنی دنیاو ئاوابوونیەتی.
*بینینی پشتی لاوو گەنج دواکەوتنی ویست و خوازە.
*بینینی نیوەی پشتی ژن بەڵگەیە لەسەرداواخوازی کارێکی قورس وگران کەبۆی بەجێنایەت.

(نابلسی) دەڵێت: پشتی مرۆڤ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەردەکەوێ یان پێوەی دەردەکەوێ.
*دەگونجێت پشت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی پێوەی دەردەکەوێ وەك پۆشاك و ماڵ و دارایی.
*پشت بەڵگەیە لەسەر:
+دەرکی ماڵ.
+شار.
+مەزهەبی.
*پشت شکان ترس وبیم یان غەم و پەژارەیە.
*دەگونجێت پشت بەڵگەبێت لەسەر نوێژی نیوەڕۆ.
*ئەگەر بینی پشتی رەش یاسوور هەڵگەڕاوە ترسی لێدانی هەیە، ئەگەر بەقەڵەوی و سپێتی و درەوشاوەیی بینی بەڵگەیە لەسەر نوێکردنەوەی جل وبەرگی قەشەنگ و جوان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتن بەزانیاری یان کوڕ یاخود دەستەڵاتدارێك پشتی پێببەستێ یاخود لانەو ماڵێك.
*پشت بەڵگەیە لەسەر پیریەتی.
*ئەگەر چەمانەوەی لەپشتیا بەدیکرد بەهۆی ئێش و ئازارەوە هەژار دەکەوێ و پیردەبێ.

*ژان و ئێشی پشت بەڵگەیە لەسەر [illegible]

*پشت پیاوێکە رووی تێدەکات لەکاروبارەکانیداو خاوەن شکۆمەندیو ماڵو سامانە، ئەوەشی رووددەدات تێدا لەئێشو ئازارکەمو کوڕی پەناو پشتگیری مرۆڤ و گەورەیەتیو پشتی پێدەبەستیٚ.

*ئەگەر بینی پشتی ئازاریدەدات سەرۆکەکەی کەپیشتی پێدەبەست زیندانیدەکریٚ.

*ئەگەر بینی بەسەر پشتییەوە بارێکی قورس هەڵدەگریٚ ئاینێکی مەزن یاخود دراوسێیەکی خراپە.

*ئەگەر بینی پشتی شکا هێزی تیادەچیو گەورە سەرداری دەمریٚ.

*باری قورس لەسەر پشت غەمو پەژارەیە یاخود گوناهو تاوانە.

*ئەگەر بینی کالاًوشتومەك لەسەر پشتیبوو قەرزە دەردەکەویٚ بۆی.

*ئەگەر بینی داروتەختە هەڵدەگریٚ غەیبەتو فیتنەیی دەکاتو درۆ دەگوێزێتەوە.

*ئەگەر بینی پشتی شکاو نەخۆشبوو دەمریٚ یاخود بەڵگەیە لەسەر هەژاریو کەمدەستی.

*هەروەها دەڵێن: باری قورس بەسەر پشتەوە زۆری ماڵو منداڵو کەمی ماڵو سامانە.

*ئەگەر کەسێکی پشتکۆمی بینی بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی ماڵ یان تەمەندرێژی ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زۆری ماڵو منداڵو وەچە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی پشتی بەهێزو پتەوە ئەقڵو ژیری پێدەدریٚ، هەروەها دەڵێن: کوڕێکی بەهێزی پێدەبەخشریٚ.

*هەروەها دەڵێن: پشت پیاوێکی بەهێزەو پشتی پێدەبەستریٚ، بەرزی بالاًً بەئەندازەیەکی باش بەڵگەیە لەسەر نزیکی چارەنووسو بەسەرچوونی ژیان، هەروەها کورتیشی بەڵگەیە لەسەر تەمەنکورتیو کەموکوڕی پلەوپایەو شانو شەوکەت.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت پشت بەڵگەبێت لەسەر پشتو توندی هەمووشتێك یا توانایاری لەسەر هاوسەرداری کچ بۆ رەبەنو بۆ هاوسەرداریش کوڕە.

*ئەگەر لەپشتی دارێکی تۆکمەو پتەو دەرهات بەهێز دەبێت، ئەگەر

نەخۆشبوو بینی پشتی بوە بەئاسن لەنەخۆشیەکەی چاکدەبێتەوە.

پشقل: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی پشقلی مەڕ دەماڵیّ یان خاوەنیەتی ماڵو دارایی دەستدەکەوێت.

پشکۆی ئاگر: (نابلسی)دەڵێت: پشکۆ لەخەودا رزقو رۆزی خێرایەو داوایەکە کۆتایی دێتو رزقێکە بەبیّ ماندوبوون دەستگیر دەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پارەی ژمێردراو لەکانزا یان لەئاسن یاخود بژێوییەك پێویستی پێی هەبێت.

*دەگونجێت بینینی پشکۆ بەڵگەبێت لەسەر بەدواداچوونی زانیاریو پرسیارکردن لەبارەیەوە.

پشوو: (نابلسی) دەڵێت: پشوو لەخەودا دوای ماندوبوون بەڵگەیە لەسەر:

+دەوڵەمەندی دوای هەژاری.

+هاوسەری چاكو باش دوای ناخۆشیو بۆڵە بۆڵ.

*ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو چارەنووسی نزیکبوەتەوەو لەغەمو پەژارەی دنیا قوتاربوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو بۆڵە.

پشیلە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خزمەتکارە مرۆڤ دەپارێزیّ، ئەگەر شتێکی برد زەرەری پێدەگات یان بەخانەوادەو منداڵی دز تاقیدەکرێتەوە یاخود بەمامەڵەکارێك کەماڵو سامانی دەگریّ.

*پشیلە ئەگەر دامرکابوو ساڵێکە تێدا خۆشی دەبینیو پشوودەدات، ئەگەر زۆر دڕندەبوو زەرەرو خراپەی لێوە پێدەگات.

*ئەگەر پشیلەیەکی فرۆشت ماڵو سامان خەرجدەکات.

*هەروەها دەڵێن: پشیلە بەڵگەیە لەسەر ژنێکی قوڵبڕ. چڕنوكو رووشاندنی پشیلەو گازگرتنی ناپاکی خزمەتکارە.

*هەروەها دەڵێن: گازی پشیلە نەخۆشکەوتنی ساڵێکی تەواوەو بریندارکردنیشی هەربەو شێوەیە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: جیاوازی هەیە سەبارەت بەلێکدانەوەیو هەندێکدەڵێن: خزمەتکارێکی پاسەوانە.

*هەندێکی دی دەڵێن: دزی ماڵییە.

*هەندێکی دی دەڵێن: مێینەکەی ژنێکی قاوقیژکاری قوڵبڕە.

هـــەروەها(ئـــیبن ســـیرین) دەڵـــێ: نەخۆشییە ، ئەگەر پشیلەی کێوییبوو خراپترە ، ئەگەر دەڵەپشیلە بێدەنگبوو ئەو ساڵەپشوو خۆشی ئەوی تێدایە ، ئەگەر کێوی زیانبەخشبوو ساڵێکی ناخۆشو پڕ نەهامەتیەو تێدا تووشی ماندوبوون دەبێت.

*دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: پشیلەیەکم بینی سەریکرد بەنێوکۆشی مێردەکەمداو شتێکی تێدا دەرهێناو خواردی، ئەویش وتی: ئەگەر خەوەکەت بەو شێوەیەبێت ئەمشەو دزێکی زنجی دەچێتە نێو فرۆشگای مێردەکەتەوەو سێسەدو شانزە درهەم دەدزێ، پاشان رووداوەکە بەوچەشنەبوو لەپاڵیاندا حەمامچیەکی زنجیش هەبوو گرتیان داوای پارەکەیان لێکردو گەڕاندیەوە، ئنجا بە(ئیبن سیرین)یان گوت: چۆن زانیت؟ یان بەچ شێوەیەك پەیت پێبرد؟ گوت: پشیلە دزەو ورگو سکیش گەنجینەیەو خواردنی پشیلە دزییە ، سەبارەت بەو برەپارەیەش لەبژاردنی دەستەواژەکان دەرهێنراوە (سین) شەشەو (نون) پەنجاو (واو) شەشە و(را)دووسەرو ئەمەش سەرجەم پیتەکانی وتەی (سنور - پشیلەیە).

(نابلسی) دەڵێت: بینینی پشیلەیەك بفرۆشرێ ماڵو سامان خەرجکردنە، ئەگەر بینی گۆشتی پشیلە دەخوات فێری جادووگەریی دەبێت.

*ئەگەر بینی بووە بەپشیلە بژێویو رزقو رۆزی لەخۆداگرتنو سیخوڕی پەیدادەکات ، یان لەشتێك هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*ئەگەر بینی پیشیلەیەك چوەتە نێو ماڵێك دزێك روودەکاتە ئەو ماڵە ، ئەگەر پشیلەکە بەشتێك رۆیی کتوپڕ هەڵدێتو رادەکات.

*ئەگەر بینی پشیلەیەکی سەربڕی یاخود کوشتیو پێکای زەفەر بەدزێك دەهێت.

*ئەگەر بینی گۆشتی پشیلە یان چەورییەکەی دەخوات ماڵوسامان بەدەستدەهێنێت یان ئەوەی دەیدزێت.

*ئەگەر کێشمەکێشی لەگەڵ پشیلەیەکداکردو پشیلەکە میاواندی یان گازی لێگرت نەخۆشییەکی درێژخایەن دەگرێت پاشان چاکدەبێتەوەو غەمو پەژارەیەکی توند رووی تێدەکات ، پاشان خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە، ئەگەر پشیلەکە سەرکەوت چاکدەبێتەوە لەنەخۆشیەکەی یاخود لەغەمو پەژارەی.

*ئەگـەر پـشیلەکە سـەرکەوتوبوو نەخۆشـیو غـەمو پەژارەکـە ئێجگـار سەختو قورسدەبێ.

*پشیلە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کتێب بەپێی ئایەتی: ﴿ وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّل لَّنَا قِطَّنَا ﴾ (ص: ١٦).

*دەگونجێت پشیلە بەڵگەبێت لەسەر:

+ژنو ماڵو منداڵ.

+کێشەو ئاژاوە.

+دزیو زینا.

+بێوەفاییو گوێهەڵخستن.

+چاوداگرتنو قاووقیژکردن.

پ ل

پلەوپایـــە: (نابلـــسی) دەڵێــت: بۆکەسانی ماڵدار بەڵگەیـە لەسـەر ژنو بــژێویو کــرداری چــاك خوداوەنــد بەرزیدەکاتەوە.

پلەوپایــەی بــەرز: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگــەر بینــی دەیــەوێت بەرزبێتەوە بەسەر گەلو نەتەوەیەکداو بــەرزبوەوە خــۆی بەگــەورەدادەنێ، پاشـان ملکەچـدەبێت بـەپێی ئایـەتی: ﴿تِلْكَ الدَّارُ الآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لاَيُرِيدُونَ عُلُواً فِي الأَرْضِ وَلاَ فَسَاداً وَالعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾(القصص: ٨٣).

*ئەگـەر بینـی نایـەوێت بەرزبێتـەوەو خۆشــــحاڵیو بـــــەرزیو شــــادی بەدەستدەهێنێ.

(نابلـــسی) دەڵێـــت: بەرزبوونـــەوەو پلـەداری لەخــەودا بەڵگەیــە لەســەر دابـەزینی پلەوپایـە، هەنـدێك لـەزانایان دەڵێن: ئارەزووی خۆبەرزکردنی بەسەر خەڵکیـدا هـەبوو نوشوسـتیو شکـستە بۆی.

پلیکانـە(قاڵدرمـە): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: قاڵدرمــەو پلیکانــە بەڵگەیـە لەسەر پلەوپایە بەرزیو رووکردنە دنیاو قیامەت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پڕکردنـەوەو پێکەیشتن ﴿ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لاَ يَعْلَمُونَ ﴾ (الأعراف: ١٨٢) .

*دەگونجێــت بەڵگــەبێت لەســـەر قۆناغــــەکانی ســــەفەرو شــــوێنی ســەفەرکاران کــەلادەدەن تێـدا قۆنـاغ بەقۆناغ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر رۆژانـی تەمەن کەدەگات بەمەبەستی.

*ئەگــەر بەپلیکانـــەو قاڵدرمەیـــەکی نادیـاردا سـەربکەوێت تەماشـای حـاڵو باریدەکرێت، ئەگەر گەیشت بـەکۆتاییو نەخۆشبوو دەمرێت.

* ئەگەر لەسەرووی پلیکانەدا گەیشت بەژوورێك رووحیدەگات بەبەهەشت، ئەگەر رێگەی لێگیرا دوای مردن رێگری لێدەکرێت، ئەگەر لەشساغبوو لەسەر سەفەربوو دەگات بەو رزق و رۆزییەی سەفەرەکەی لەپێناودا بۆ ئەنجام دەدات، ئەگەر سەفەرەکەی بۆ ماڵ و سامان نەبوو بەڵگەیە لەسەر خێر.

* موسافیرێك دابەزی لەسەر پلیکانە لەسەفەرەکەی دەگەڕێتەوە، ئەگەر سەرکردەیەکی باسکراوبوو لەپلەوپایەکەی دادەبەزێنرێ و لەکار دووردەخرێتەوە ، ئەگەر سواری ئوتومبیل یان هەر هۆکارێکی گواستنەوە بوبوو دادەبەزێ و بەپێ دەڕوات، ئەگەر هاوسەرێکی نەخۆشی هەبوو تیادەچێت و دەمرێت.

* ئەگەر خۆی نەخۆشبوو تەماشادەکرێت ، ئەگەر لەشوێنێکی ناسراو دابەزی یاخود لای خانەوادەکەی یاخود لای کاوجۆیەکی زۆر یا لای شتێك بەڵگەبێت لەسەر ماڵ و دارایی دنیا لەنەخۆشی و ناساغی چاکدەبێتەوە ، ئەگەر دابەزینی بۆ شوێنێکی نادیاربوو یاخود بۆ شوێنێکبوو نەیدەزانی یاخود بۆ لای گەلێکی مردوو بوو ناسینی یاخود کەوتە چاڵێك یان بیرێکی شاراوەوە داپۆشراو یان کەوتە بەردەستی شێرێك و فڕاندی یا کەشتییەکی لەنگەرگرتوو بردی بۆ نێو کاروانێك بەسەریەوە کەژاوەهەبوو ئنجا بردی پلیکەو قۆناغانە رۆژانی تەمەنییەتی، سەرجەم ئەوەشی دادەبەزێتەسەری مەرگە، کاتێ چارەنووس و ئەجەلی کۆتایی دێت و رۆژانی تەواو دەبێت.

* ئەگەر لەکاتی بێداریدا لەشساغ و تەندروستچاکبوو خۆشی ستەمکارێکی یاخیبوو یان بێباوەڕێکبوو تەماشی دەکرێت کەدێتە خوارەوە بۆی ، ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر چاکی وەك مزگەوت و فەرووپیت و باخچەو خۆشۆردن تەوبەدەکات و موسوڵمان دەبێت ، یان ئەوەی لەسەریەتی دادەبەزێت و وازی لێدەهێنێت و لێی دادەبڕێت، ئەگەر دابەزینی بۆ واژوو پێچەوانەی ئەوبوو بەڵگەیەلەسەر:

+کارەگەورەو مەزنەکان.
+ئاگری مەزن و ترسێنەر.
+شێرو مارو رەوگەی تیاچوون.

* نوێکردنەوەی قاڵدرمەو پلیکانە بەڵگەیە لەسەر خراپی ئەو چاکەیەی بەڵگەیە لەسەری، ئەگەر لەخشت

دروستکرابوو چاکدەبێت ، ئەگەر لەخشتی سوور دروستکرابوو خراپە.

*هەندێکدەڵێن: پلیکانەو قاڵدرمە کاری چاکەیە یەکەمیان نوێژەو دووەمیان ڕۆژوەو سێیەم زەکاتو چوارەم خێرەو پێنجەم حەجو شەشەم تێکۆشانو حەوتەم قورئانە. هەموو پلیکانەیەك کرداری خێرو چاکەیە بەپێی فەرموودەی پێغەمبەر (ﷺ) : "بخوێنەو پلەپلە بەرزببەرەوە، بەرزبوونەوە تێدا ئەگەر لەقوڕ یان خشت دروستکرابوو چاکی ئاینو ئیسلامەو هیچ خێرێکی تێدا نییە ئەگەر لەخشتی سوور دروستکرابوو".

*ئەگەر بینی بەسەر ژوورێکەوەیەو پلیکانە نییە بەسەریا سەربکەوێت تەواوبوونی ئاینەکەیەتیو بەرزبوونەوەی پلەوپایەیەتی لەلای خوداوەند بەپێی ئایەتی: ﴿ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاء ﴾ (الأنعام: ٨٣).

*پلیکانەی دروستکراو لەقوڕ بۆ فەرمانڕەواو دەستەڵاتدار پلەوپایەو شکۆمەندیو مەزنییە لەئایندا، بۆ بازرگان بازرگانییە لەگەڵ ئاینپەروەری، ئەگەر لەبەرد دروستکرابوو بەرزییە لەگەڵ دڵڕەقییدا، ئەگەر لەدار دوستکرابوو دووڕوویيو ڕووپامایيە ، ئەگەر لەئاڵتوون دروستکرابوو دەوڵەتدارییەو خێری دەستگیر دەبێت ، ئەگەر لەزیوبوو خزمەتکاری بەئەندازەی هەر پلیکانەیەك دەستگیر دەبێت ، ئەگەر لەزەرد دروستکرابوو خۆشییەکانی دنیای لەگەڵدا دەستدەکەوێت.

*ئەگەر سەربکەوێت بەسەر پلیکانەیەکدا تێگەیشتنو زیرەکی دەستگیر دەبێتو بەرزدەبێتەوە .

*سەبارەت بەپلیکانەکانیش وتراوە: پیاوێکی خواناسی ئاینپەروەرە ، ئەگەر بینی لێی نزیدەبێتەوە پلەوپایەو خواناسییە بەپێی ئایەتی: ﴿ يَرْفَعُ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا العِلْمَ دَرَجَاتٍ ﴾ (المجادلة: ١١) هەموو پلەوپایەیەك بۆ فەرمانڕەوا دەستەڵاتی ساڵێکە.

(نابلسی) دەڵێت: دەرکەوتن لەپلیکانەوە کاری مەترسیدارە ئەنجامیدەدات، گرانیو قورسیشی ئاسانکردنیەتی بەئەندازەی دەرکەوتنی، پلیکانەی دروستکراو بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کاروبارەکان.

*ئەگەر پلیکانەکان بوو بەدار دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر

جێگیربوون لەسەر کاروبارەکانو شاردنەوەی ئەوەی ئومێدەوارە بیشارێتەوە.

* بەرزبوونەوە بەپلیکانەکاندا پلەوپایەیەکە بەقۆناغبەندی بەدەستی دەهێنێت هێواش هێواش.

* پلەوپایەکانیش پلەوپایەو شوێنی بەهەشتە، ئەوەی بەپلەیەکدا سەریکەوێت بەئەندازەی ئەو پلیکانەیە دەژی. پێنج پلیکانەش هەر پێنج نوێژەکەیە ، ئەوەی روودەدات تێدا کەمو کورییە لەنوێژەکاندا.

پلیکانەی سەرکەوتن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پلیکانەی دارین پیاوێکی پلەبەرزی دووروەو سەرکەوتن پیایدا بیناسازییە بەپێی ئایەتی: ﴿أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُم بِآيَةٍ ﴾ (الانعام).

* هەروەها دەڵێن: سەرکەوتن پەناگرتنی تێدایە بەکۆمەڵێك کەوا دووروویان لەخۆگرتوە .

* هەروەها دەڵێن: بەلگەی سەفەرە، ئەگەر پیایدا سەرکەوت هەتا گوێبیستی مرۆڤێك ببێت دەستەلاتێك بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُم بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴾ (الطور:٣٨).

* پیاوێك بە(ئیبن سیرین)ی وت: لەخەودا بینیم بەسەر پلیکانەیەکەوەبووم ، ئەویش وتی: تۆ پیاوێکی گوێ لەخەڵکی دەگری.

* پلیکانەی سەرزەوی نەخۆشییەو هەڵواسینی لەش ساغییە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی پلیکانەی دارین لەخەودا ماندوبوونو هیلاکییە بەهۆی سەفەرەوە، دەگونجێت پلیکانە بەلگەبێت لەسەر سەلامەتی لەکاروباردا، دەگونجێت سەرکەوتن بەپلیکانەی دارینداا فەرمانی چاکەبێت بۆ یەکێك پابەندی نەبێت، یاخود رێگری بێت لەخراپە بۆئەوەی رێگری نەکاتو وازنەهێنێت.

* ئەگەر پلیکانە دارینەکە بوو بەبینا دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر جێگیربوون لەسەر کاروبارەکانو شاردنو پەنهانیکردنی ئەوەی مرۆڤ دەبێت بیشارێتەوە.

* پلیکانە دەستەلاتدارە بۆ یەکێك بەدییکات.

* ئەوەی پلیکانەیەکی تەپیو ببینێ نەخۆشدەکەوێ.

* پلیکانە پارێزگارییە بۆ یەکێك غەمو پەژارەی هەبێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەفەرو پیاوێکی پلەوپایە بەرزە.

*ئەگەر بینی بەسەر پلیکانەیەکی نوێدا سەرکەوت خێرو پلەوپایەی بەرز لەئاینو دنیادا بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی هەڵزنا بەپلیکانەیەکی دێرینو کۆندا خێرو بەرزیو سوود لەبازرگانی وەردەگرێ.

*ئەگەر کێشمەکێشی لەگەڵ یەکێکداکرد لێی قوتار دەبێت.

*ئەگەر بینی لەپلیکانەیەکی نوێوە کەوتەخوارەوە فیتنەو ئاشوبی توشدەبێ لەئاینەکەیداو دەگەڕێتەوە لەوەی لەسەریبووە.

*ئەگەر بینی لەپلیکانەیەکی دێرینو کۆنەوە دێتەخوارەوە لەبازرگانیەکەیدا زیاندەکاتو سوودی دەستگیر نابێت، ئەگەر پلیکانەکە شکاو ئەویش لەسەریبوو نەیارو دژەکەی لەبەردەستی قوتار دەبێ.

*ئەگەر بینی پلیکانە دادەنێو لێوەی دادەبەزێ بۆ شوێنێکی ناسراو قوتار دەبێ لەوەی لەسەریەتی لەترسو بیمو لەخۆبایبوونو تیاچوون.

پلیکانەی مامەڵە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نوێکردنەوەی رزقێکی دیاریکراو.

*ئەگەر بینی لەخەودا خۆی بانگدەکات یاخود بانگی دەکەن سوودو قازانجی دەستگیر دەبێت یاخود غەرامەدەکرێ.

پ ل

پلنگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پڵنگ وەك شێر وایەو پیاوێکی خراپەکاری نهێنیدارە بەهۆی زاڵبوونی دەروونی ناپاکی.

*دەڵەپڵنگ وەك دەڵەشێروایە.

*هاتنی پڵنگ هاتنی پیاوێکی خراپەکارە ، خواردنی گۆشتەکەشی گوتراوە پلەوپایەو سەرۆکایەتییە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دەستەلاتدارێکی ستەمکارە یان دوژمنێکی توندوتیژە ئەوەی بیکوژێت دوژمنی کوشتوە، ئەگەر سواری پشتیبوو دەستەلاتێکی مەزنی بەدەستهێناوە.

*ئەگەر بینی پڵنگ سواریبوە زەرەری لەلایەن دەستەلاتدارەوە پێدەگات.

*ئەگەر دەڵە پڵنگێکی مارەبڕی زاڵدەبێت بەسەر ژنێکی خراپەکاردا لەنەتەوەو کۆمەڵێکی ستەمکارە.

*ئەگەر پڵنگێکی بینی سوودو قازانجی لەپیاوێکی خراپەکارەوە دەستگیردەبێت.

*ئەگەر پڵنگێك گازی لێگرت زیانی پێدەگات بەئەندازەی گازلێگرتنی.
*پڵنگ بەڵگەیە لەسەر پیاوو ژن بەهۆی گۆڕانی دەنگییەوە فرۆفێڵاوییە.
*بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو چاوئێشە.
*شیری پڵنگ دوژمنایەتیە بۆئەوەی دەیخواتەوەو سەر هەڵدەدات.
*ئەگەر بینی کوشتار بەرپادەکات لەگەڵی پیاوێك بەوچەشنە کوشتاری لەگەڵ بەرپادەکات.
*ئەگەر پڵنگی بینی لەخەودا داوای لێخۆشبووندەکات لەپەروەردگاری.
*هەروەها پڵنگ بەڵگەیە لەسەر ئەوانەی خەڵکی لێیان دەترسێو ترسو بیمێکی توندوتیژ.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر خەڵکێکی هونەرمەند چونکە دەنگی دەگۆڕێ.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوی قۆڵبڕی گێلو کەودەنە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر راوچیو دەستدرێژیکار.
*بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی رارا هاوەڵایەتیو دوژمنایەتی بەدەر ناخات.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مەزنیو شکۆمەندی لەگەڵ تورەبوونو جەنگو هەرا.

پلیتەی چرا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کەیبانووی ماڵەو خزمەتی خەڵکیدەکات.

*ئەگەر بینی هەمووی سووتا کەیبانووی ماڵ دەمرێت ، ئەگەر بڵێسەی لێبووەوەو سووتا هەڵەیەکدەکات یاخود قاچی هەڵدەخلیسکێ.
*ئەگەر پڵیتەی چرای بینی کوژایەوە نەخۆشێك لەو شوێنەدا دەمرێ یان هەواڵی کەسێکی نادیار دەبیستێت بەمەرگ یا تیاچوونی.

پ وو

پوور(خوشکی باوك یا دایك) : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دارخورماکەیەتی، ئەگەر دارخورمای نەبوو یەکێك لەخزمە نزیکەکانیەتی یان باوکی.
*دەگونجێت پووری نازو نیعمەت یا مێزەرو کڵاوەکەی بێت.

پوولەکەی ماسی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکە نهێنی خەڵکی دەپارێزێ.

پ ۆ

پۆڕ(کەناچە): (نابلسی)دەڵێت: ژنێکە زوو ئالوودە نابێتو رانایەت بەلام جوانو قەشەنگەو هاوەڵایەتیکردنی هاوسەرگیرییە لەگەڵی.
*گۆشتی پۆڕ جلوبەرگو پۆشاکە.

*ئەگەربینی پۆرێکی نێرینە دەگرێت منداڵێکی نێرینەی پیرۆزی دەبێت‌و وەچەی بۆدەخاتەوەو چاوی پێی گەشدەبێت ، ئەوەشی کەناچەی مێینەبگرێت ژنێکی جوان‌و شۆخ‌و شەنگ بەدەستدەهێنێت بەڵام هاوتای نییە.

*ئەگەر ژنێکی دووگیان بینی کچی دەبێت‌و کاروبارەکانیان مەیسەر نابێت.

*ئەگەر بینی کەناچەیەك سەردەبڕێت قسەو وتەیەك فێری ژنێکدەکات.

*کۆمەڵە کەناچەیەك ژمارەیەك ژنی زۆرە.

پۆست(پەیامبەر): بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جموجووڵ‌و سەفەر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گوناهو تاوان‌و روو بەمەرگ‌و دنیا بەجێهێشتن‌و گرتنەبەری هۆکارەکانی مردن.

پۆستەبەر(پۆستەچی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پۆستەبەر پیاوێکە ناپاکی لەگەڵ کەسانێکدەکات پشتیان پێبەستووە.

پۆشاك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پۆشاك ژنێکی ئازادە ، چونکە ژنان بیرخەرەوەی پۆشاکن ، ئەگەر بینی ژنێك پۆشاکێکی سووری شەوقداری هەیە بەگومان‌و دوودڵی تاوانبار دەکرێت ، ئەگەر لەماڵەکەی چوە دەرەوە ناقۆڵا دەبێت، ئەگەر لەقاچیدا بەدیکرا سووکترە چونکە تاوانبار دەکرێت بەگومانێك هەولدەدات تێیدا.

(نابلسی) دەڵێت: پۆشاکی ژن نیشانەیە لەسەر مێردەکەی.هەروەها دەڵێت:لەخەودا حاڵ‌وباری خەوبینەرە.

*ئەگەر بینی مێزەرێکی بەستوە بەقاچی یان بەسەریەوە بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات.

*<u>**جلوبەرگی ژنان**</u>: بۆ پیاوی رەبەن ژنە بەپێی جل‌وبەرگەکەو هی پیاویش بۆ ژن هەر بەوچەشنەیە.

*<u>**جلوبەرگی پادشاو وەزیرو میر**</u>: شکۆمەندی‌و بەرزییە.

*<u>**جلوبەرگی سەرباز**</u>: جەنگەو هی زانایانیش کردارە.

*<u>**جلوبەرگی سۆفیەکان**</u>: خواناسی‌و دنیانەویستییە.

*<u>**جلوبەرگی بازاڕیی**</u>: ماندوبوون یان بێکارییە.

*<u>**جلوبەرگی سپی**</u>: هەیبەت‌و شکۆمەندی‌و شانازییە.

*<u>**جلوبەرگی ئاوریشم**</u>: پلەوپایەو بەرزییە، ئەگەر بەمردووەوە بینرا ئاوریشمی بەهەشتە.

***جلوبەرگى رووپۆشكراو بەزێڕ:** سەركەوتنى دوژمنانە.

***جلوبەرگى رەش:** شكۆمەندىو بەرزييە.

***جلوبەرگى سەوز:** گەواهيدانە چونكە جلوبەرگى بەهەشتييەكانە خوداوەند دەفەرموێ: ﴿عَالِيَهُمْ ثِيَابُ سُندُسٍ خُضْرٌ﴾(الانسان:٢١).

***جلوبەرگى لۆكەو سۆفيەكان:** پاكێتييە مەگەر زبربێتو گونجاوو شياو نەبێت بەوەى لەبەريدەكات ئەوجا هەژارىو ملكەچييە.

***جلوبەرگى رووپۆشكراو:** نوسراوێكى بەڕێزە لەگەڵ خۆشحاڵىو شاديدا.

***جلوبەرگى درێژو شۆڕ:** بۆ يەكێك لەبەريدەكان سەرپێچييە، جلوبەرگى كورتيش پاكييە بۆيەكێك شياوبێت لەگەڵىو پاكێتيە، خوداوەند دەفەرموێت:﴿وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾ (المدثر:٤).

***جلوبەرگى كوفى:** كەفارەتە.

***پۆشينى جبە:** تەمەنێكى درێژەو ئەگەر جبەكەش پانو بەرينبوو دەرووى خێرە.

***جلوبەرگى جوانكارى:** ماڵوسامانى هەڵگيراوە يان شتومەك ياخود ژنى داوێنپاكى شۆخو شەنگە.

***جلوبەرگى جەنگ:** غەمو پەژارەيە ياخود خەفەتو دەمەدەمەيە لەنێوان زاناياندا.

پۆليس: (نابلسى) دەڵێت: لەخەودا فريشتەى مەرگەو گوتراويشە: غەمو پەژارەو بەلاو نەهامەتييە.

*پۆليس ئەگەر هاودەمەكانى لەگەڵ خۆى هێنا ترسو بيمو غەمو پەژارەو سزاو مەترسيەو دەستەلاتدارێكى خراپەكارو گياندارێكى درندەى كەڵبەدارە.

*ئەگەر فەرمانڕەوا پۆليسى بينى كۆمەڵێك بەنددەكات لەنێوان خۆىو ژێردەستەكانيدا ئاژاوەو شەڕ دەكەوێتەوە.

پەپوولە: (ئيبن سيرين) دەڵێت: مرۆڤێكى لاوازى خاوەن وتەى مەزنو بەنرخە.

(نابلسى) دەڵێت: بينينى لەخەودا بەڵگەيە لەسەر نەزانينو نەبوونى ئەزموون لەخزمەتگوزارى فەرمانڕەواو گەورەپياواندا.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستیو دەروون تیابردن.
* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر ئاگرپەرست یان ترس‌وبیم بەپێی ئایەتی: ﴿يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ﴾ (القارعة: ٤).
* بۆکشتیارو جوتیاران بەڵگەیە لەسەر بێکاریو ناڕەحەتیو رازیبوون لەگەڵ پیاوخراپانو ناوداری لەگەڵ ژناندا لەسەر داوێنپیسی.
* پەپولەی ئاوریشم بەڵگەیە لەسەر ئەوانەی خێروچاکەی خۆیان بەخشیوەو شەڕیانگرتوەتەبەر، یاخود بەڵگەیە لەسەر منداڵی تەمەنکورت یان خاوەن میراتی، هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نزیکبوونەوەی ئەجەلو چارەنووسو بەڵگەیە لەسەر پیاووژنی بەفیزو خۆبەزلزان ئەوانەی چاولێکەرییدەکەن.

پەت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر دەستی بەپەتێکەوە گرت ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێو ئەگەر کاتێ بەئاگاهات دەستی پێوەبوو بەموسوڵمانی دەمرێت.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:
+هاوەڵایەتیکردنی کەسێکی زانا.
+کردار ئەنجامدان بەپێی زانیاریو قورئان.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئاینە ئەگەر دەستی پێوەگرت دەستی بەئاینەوە گرتوە بەپێی ئایەتی: ﴿وَيُؤْمِنْ بِاللهِ فَقَدْ إِسْتَمْسَكَ بِالعُرْوَةِ الوُثْقَى لاَ انْفِصَامَ لَهَا﴾ (البقرة: ٢٥٦) پەتو دوگمە بەڵگەن لەسەر هاوسەری پیاو.

(نابلسی) دەڵێت: پەت لەخەودا پەیمانو بەڵێنە ، ئەگەر پەتێك لەئاسمانەوە شۆڕبوەوە قورئانی پیرۆزە، هەروەها مەزنیو شکۆمەندییەو بەڵگەیە لەسەر هەڵخەڵەتاندنو جادوو.
* پەت ئاینە، ئەگەربینی دەستی بەپەتێکەوە گرتووە دەستی بەڕێبازی خوداوەگرتووە، ئەگەر ئەو پەتە لەریشاڵبێت پیاوێکی رەقو زبرە.
* ئەگەر لەپێستەبوو پیاوێکی خوێنرێژە.
* ئەگەر لەخوریبوو پیاوێکی دیندارو پابەندە بەئیسلامەوە.
* ئەگەربینی توند گوریسەکەی بادا سەفەردەکات.
* ئەگەر توند بایداو خستییە ئەستۆی هاوسەرگیرییە ، ئەگەر لوولیکرد

لەوشارەدا دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی دەگرێتەدەست.

*ئەگەر پەتەکە لەمووبوو یاخود لەخوریبوو دەستەڵاتو ئاینداریی‌و بازرگانییە.

*ئەگەربینی ریشی هەڵدەکێشی‌و بایدەداتو دەیکات بەگوریس‌و پەت بەرتیل وەردەگرێت لەگەواهیدانی ناحەق.

*هەروەها دەڵێن: پەت هۆکارێکەو ئەگەر پەتەکە لەئەستۆیدابوو یاخود لەسەرشانی یان پشتی بەڵێن‌و پەیمانێکە دەیخاتە ئەستۆی خۆی ئەویش بەهاوسەرگیری یان پەیماننامەیەك یا نەزرو دینداریی یاخود شەریکایەتی‌و ئەمانەت.

*ئەگەر پەتێکی بادا یاخود ئەندازەگیریکرد یا پێچای لەدارێکەوە سەفەر دەکات ، هەموو بادان‌و تێوەئالآنێکیش بەوچەشنەیە.

*دەگونجێت بادان‌و لوولکردن‌و تێوەئالآن بەستنی کاروبارو شەریکایەتی‌و هاوسەرگیری بێت.

ئەگەر پەتێك بەدارێکەوە ببینێ بەڵگەیە لەسەر کارێکی خراپ‌و ناشیاو کەلەجادووەوە دەکەوێتەوە.

پەتا(درم): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ئێش‌و ئازارە روو لەخەڵکیدەکات لەلایەن دەستەڵاتدارەوە لەزیندانی‌و شەڕوپێکدادان.

(نابلسی) دەڵێت: پەتاو نەخۆشی دەردە رێوی لەخەودا بەسەرچوونی پلەوپایەیە.

*دەردە فیل خۆشەویستی دنیایە لەروویەکی ترەوە.

پەتی سەر بەئەڵقە : (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە پەنای بۆ دەبرێ ، ئەگەر گوریسبوو پیاوێکی پتەوە، ئەگەر لەریشاڵبوو پیاوێکی باشە.

*ئەگەر بینی پەتی سەربەئەڵقەیدا بەپیاوێك پەنا بەپیاوێك دەگرێ.

پەچە(رووپۆش): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پەچەی ژن مێردەکەی‌و گەورەو ئابڕو داپۆشەریەتی، فراوانیشی فراوانی حاڵ‌و بارییەتی‌و رۆشنیشی ئاین‌و شکۆمەندییەتی.

*ئەگەر بینی رووپۆشیکردووە لەنێو خەڵکیدا ئابڕوو و حەیای تیادەچێت.

*بوونی کەم‌و کوری‌و ناتەواوی لەرووپۆشدا بەڵاو نەهامەتییە روو لەمێرددەکات، ئەگەر هاوسەردارنەبوو روو لەماڵ‌و سامانەکەیدەکات.

*ئەگەر پەچەکەی رەش‌و شڕبوو بەڵگەیە لەسەر هیچ‌و پووچی مێردەکەی‌و داماوی‌و هەژاری.

* ئەگەر پەچەکەی کون کوناوییبوو بەڵگەیە لەسەر فێڵو پلانی دوژمنانی ژنو ناشیرینکردنی دیمەنی لای مێردەکەی.
(نابلسی)دەڵێت: کەموکوڕی پەچە بەڵاو نەهامەتییە روودەکاتە مێردی ژنی هاوسەردار ، ئەگەر هاوسەری نەگرتبوو بەڵاو نەهامەتییە روودەکاتە ماڵو دارایی یاخود بژێویدەری ماڵ یان براو مامی.
* ئەگەر پیاوێك بینی دەمامکێکی بەستوە دەچێتە لای خزمەتکارێکی.
* ئەگەر ژنێك بینی پەچە فڕێدەدات لەنێو کۆڕێکی ئاپۆڕەبەستووی خەڵکیدا حاڵوبارێك دێت بەسەرياو ئابرووی دەچێت ، ئەگەر بینی پەچەکەی فڕێدا لەمێردەکەی جیادەبێتەوە، ئەگەر گەڕایەوە بۆی دەگەڕێتەوە لای مێردەکەی.
* پەچە ئاینی مرۆڤە.
(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر خزمەتکار یاخود دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج)و (ئیحرام).
پەراسوو: (نابلسی) دەڵێت: پەراسوو لەخەودا ژنە هەرووداوێکی تێدا روویدات دەگەڕێتەوە بۆ ئەو.

* دەگونجێت پەراسوو بەڵگەبێت لەسەر خانەوادەو خزمو کەسوکاری جیاواز لەپلەوپایەو تەمەندا بەلام لەخۆشەویستیو یارمەتیداچوون یەکن.
* پەراسوو بەڵگەیە لەسەرکاری داپۆشراوو ئامرازو پێداویستی چنین.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەو سزاو خۆشیەی پێدەگات.
* ئەگەر بینی پەراسووەکانی لەژێر پێستەکەیەوە بەرزبوەتەوە ترسی سزادانی هەیە، ئەگەرگەورەبوو لەخەودا یاخود رەقبوو گۆشتو پێستەکەی بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو قەڵەویو چاکبوونەوە لەنەخۆشی.
* ئەگەر خۆی بەبێ پەراسووبینی لەخەودا ئەوەی پەراسوو بەڵگەیە لەسەری لەخانەوادەو ماڵو کوڕ لەدەستیدەدات.
* دەگونجێت کارێك ئەنجامبداتو وابزانێت باشە بەلام هەڵەبێت.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چەمانەوە بەهۆی خۆبەزلزانین یان نەخۆشییەوە.
* ئەگەر بینی پەراسووەکانی دەخوات دەبێت بەتەوق لەئەستۆی خانەوادەو خزمەکانیو شتومەكو کالای ماڵەکەی

دەفرۆشێ لەگەرماو سەرمادا پێویستی پێیەتی.

پەرداخ:(ئیبن سیرین) دەڵێت: پەرداخ ماڵو داراییە لەلایەن ژنەوە دێت.

*هەروەها دەڵێن: پەرداخی ئاڵتوونو زیوو باشترە بەهۆی مانەوەیان، پەرداخی شووشە کەزوو دەشکێ بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتی نهێنی بەهۆی تیشکەکەیەوە.

(نابلسی) دەڵێت: پەرداخی پڕ بەڵگەیە لەسەر ژنی دووگیان، ئەگەر ئاوەکەی رژا منداڵەکەی لەباردەچێ.

*ئەگەر پەرداخێکی بەدەستییەوە بینیو لەدەستی کەوتەخوارەوەو شکا بەلام ئاوەکە بەدەستییەوە مایەوە ژنەکەی منداڵێکی دەبێتو خۆی دەمرێو منداڵەکەی دەمێنێتەوە، ئەگەر پەرداخەکە نەشکاو ئاوەکەی رژا کوڕەکە دەمرێو ژنەکە دەمێنێ.

*پەرداخ کچەو بەڵگەیە لەسەر رێتو رۆزیو ئاوخواردن تێیداو، وتراویشە: ژنە بۆسەرجێ یان منداڵێکی تازەپێگەیشتوە.

*دەگونجێت پەرداخی شووشە بەڵگەبێت لەسەر توندوتیژی دوای شکانی.

*ئەگەر بینی پەرداخ دەخوات دەکەوێتە ناڕەحەتییەکی توندەوە.

*ئەگەر بینی پەرداخەکەی شکا بەڵگەیە لەسەر مردنی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: پەرداخ بەڵگەیە لەسەر ژنان ، ئەگەر بینی ئاوی لەپەرداخێك خواردەوە یان لەجامێکی باغەدا یاخود لەشووشەبوو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر خولقانی منداڵێك لەرەحمی دایکیدا.

*ئەگەر بینی پەرداخەکە شکاو ئاوی تێیدامایەوە ژنەکە دەمرێو منداڵەکە دەمێنێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی پەرداخێکی پێدراو نەخۆشیشبوو ئەوەی تێدابوو خواردیەوە لەبادەو مەرگو کوژاڵك یاخود ئارامیگرت شەرابی مەرگو دوایی ژیانە.

پەردە (بەربەست):(ئیبن سیرین) دەڵێت: زوربەی راڤەکارانی خەو کۆکن لەسەر ئەوەی کەوا غەمو پەژارەیە، ئەگەر لەبەردەرگای خۆی بینی غەمو پەژارەیە لەلای ژنانەوە بۆیدروستدبێ، ئەگەر لەبەر دەرکی دوکانو فرۆشگاکەی بینی غەمو پەژارەیە لەئاینەکەیدا دروستدەبێ.

* پەردەی کۆن‌و شڕ غەم‌و پەژارەیەکە زوو دەڕەوێتەوە، پەردەی نوێش غەم‌و پەژارەیەکی درێژخایەنەو هی کەرت‌و پەرتبووش ئابڕووی هاوڕێکەی دەشکێنێ.

* پەردەی ڕەش غەم‌و پەژارەیە لەلایەن فەرمانڕەواوە تووشی دەبێت، پەردەی سپی‌و سەوزیش دەرەنجامی باشە، سەرجەم ئەم ڕاڤانە بۆ پەردەی نادیارە یاخود لەشوێنێکی نادیاردایە.

* هەندێکدەڵێن: پەردە بەهەموو شێوەکانیەوە بەدەرگاوە غەم‌و پەژارەو دڵنیاییە.

* ئەگەر کەسێکی یاساغ یان ترساو یاخود هەڵهاتوو یانەوەی خۆی شاردبوەوە بینی پۆشاک‌و پەردەیەکی بەسەرەوەیە پەردەو داپۆشەر دڵنیاییە بۆی ، هەرکات پەردەکە گەورەتربێ غەم‌و پەژارەی قورس‌و گرانتر دەبێ.

* ئەو پەردانەی بەدیدەکرێن‌و هەڵنەواسراون لەشوێنی چوونە ژوورەوە یان هاتنە دەرەوە ئاسانترە لەوی باسکراوە ، یاخود ئەو پەردانەی دڕاون یان فڕێدراون خاوەنەکەی دەرووی لێدەکرێتەوەو لەغەم‌و پەژارە دڵنیادەبێت.

(کرمانی) دەڵێت: هەموو پەردەیەک زۆروکەم ناسک‌و ڕووناک‌و گوڵ گوڵی‌و بێ گوڵ هەمووی ئەگەر بەدەرگاوە یان دەروازەی چوونە ژوورو هاتنە دەرەوە بینرا غەم‌و پەژارەیەکی توندە بۆ خاوەنەکەی‌و لاوازی‌و بچووکییە، بەلام پەردەی بچووک غەم‌و پەژارەی سووک‌و کەمە.

* ئەو پەردانەی لەدەروازەیەکی مەزن یان بازاڕێکی گەورەدا هەڵدەواسرێ لەلێکدانەوەدا غەم‌و پەژارەیە.

* پەردەی لوول‌و بادراو لەشوێنی دیاریکراوداو لەکاتی بێداریدا هیچ زیانێکی نییەو هیچ سوودێکیشی نییە هەتا نادیار نەبێ لەکاتی بێداریدا نەیناسێ.

* لێفە بەڵگەیە لەسەر:

+دڵنیایی‌و ماتبوون.

+ژنێك ماڵ‌و حاڵی بۆ بەڕێوە بەرێت.

+ بژێوی‌و ژیان.

* کڕینی پەردەش بەتاک‌و کۆمەڵ دارایی‌و شتومەکی بێبازاڕە گەر لەهاویندابوو ، ئەگەر لەزستاندابوو سوودو قازانجی هەیە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی کاروبار، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هاوڕێیەك کاروبارەکانی بشارێتەوە.

+ئەو ژنو هاوسەرەی حاڵو باری مەردوم دادەپۆشیو دەیپارێزێ لەروانین بۆ ژنێکیتر.

*ئەگەر مامۆستابوو بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی ئاستو پلەی ئەوەی بەڵگەیەلەسەری لەهاوسەرو کورِو لانە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر پیاوێکی رەبەن پەردەی بینی ژنێك دەهێنێ لەگوناهو تاوانو هەژاری دەیپارێزێ، هەروەها ئەگەر ژنێکی بێهاوسەر بینی بەهەمان شێوازە.

*ئەو پەردەیەی بەدالآندا هەڵدەواسرێ ئەگەر بینی خۆی لەدوایەوە شاردەوە سەفەرێکی دوور دەکاتو زۆرماندو دەبێت لەو سەفەرەیدا.

*پەردەی گەورەو پێداویستیەکانی بەڵگەیە لەسەر بەهانە بەهۆی نێوانی خراپ وەك دەرگاوانو پرسگەو هاوچەشنەکانی.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی پەردەیەکی سپی لەسەر چاویەتی غەمو پەژارە رووی تێدەکاتو ئارام دەگرێ بەپێی ئایەتی چیرۆکی(یەعقوب) (سەلامی خوای لێبێت) لەسپیبوونی چاویدا.

پەردەو کوڵلە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەر، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەمو مژ.

پەرژینی باخو بێستان:(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا چوە نێویو بەروبوومی ئەو باخەش لەجێی خۆی مایەوە بەڵگەیە لەسەر تێچکوونی ئاینو لەکێسچوونی دنیاو رووژانی سەربازو هەڵوەشانەوەی تەوبەو پێشخستنی کەسانی نەزانو پاشگەزبوونەوە لەئاین یان هەڵگەرانەوە لەمەزهەبێك یان بەرزبوونەوەی خەڵکی گشتیو دابەزینی خەڵکی تایبەت.

*ئەگەر شوێنی دارو درەختبوو بەدیوارێکی تۆکمەو بەهێز لەپەرژینو شوورایەکی قایمو پتەو بەهێزو پلەدارترە بۆ خاوەنەکەی.

*پەرژینی باخ بەڵگەیە لەسەر ئاین چونکە سەرجەم دارەکانیتر ئەرکەکانی دیکەی ئاینە.

*دەگونجێت پەرژینی باخ بەڵگەبێت لەسەر قەلآی پادشاو دارەکانیتر تەواوکاری دەوڵەتەکەین.

*ئەگەر باخو بێستان بەڵگەبێت لەسەرخاوەنەکەی پەرژینەکەی خانەوادەو کەسەنزیکەکانی پیشەکەیەتی.

*ئەگەر باخ و بێستان بەڵگەبێت لەسەر دنیا پەرژین کورەکانیەتی بەرزو نزم و دڵفراوان و بەخشندەو رژدو چروکی تێدایە.

*دەگونجێت پەرژین بەڵگەبێت لەسەر ئاینی خاوەنەکەی لەگەڵ کرداری پارێزەری لەسزای دنیاو قیامەت.

پەرژینی شار(تەیمان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پەرژین و سنووری شار بەڵگەیە لەسەر دەستەڵات و فەرمانڕەوایی، پەرژینی نادیاریش بەڵگەیە لەسەر:

+ئیسلام و زانیاری و قورئان.

+ماڵ و دارایی.

+دڵنیایی و خواناسی و دوعا.

+هەرشتێك مرۆڤ خۆی لەدوایەوە پەنابدات لەدوژمنان لەئاڵاو هاوسەرو قەڵغان و گەورەو باوك و هاوچەشنی ئەوە.

*ئەگەر پەرژینی شاری بەرووخاوی بینی فەرمانڕەواکەی دەمرێت یان لەکاردەخرێ.

*ئەگەر فەرمانڕەوای بینی بەپیادە دەڕۆیی سەفەردەکات بۆ ئەوشوێنەی لەخەوەکەدا سەفەری بۆکردووە.

*ئەگەر پەرژینی بۆ خۆی کێشا یان بۆ ماڵەکەی یاخود بۆشارەکەی تەماشای حاڵ و باریدەکرێ، ئەگەر دەستەڵاتداربوو لەدوژمنانی بەدوورو پارێزراودەبیٚ و خراپە لەژێردەستەکانی دووردەخاتەوە، ئەگەر زانابوو بەچەشنی زانیارییەکەی پۆلێنیدەکات و کەسانی دی سوودی لێوەردەگرن، ئەگەر بەندەیەکی خواناسبوو خەڵکی بەدوعای ئەوپارێزراو دەبن و خۆی لەفیتنەو ئاشووب بەدوور دەبێت، ئەگەر هەژاربوو سوود دەگەیەنیٚ یاخود هاوسەردەگریٚ ئەگەر رەبەنبێت و ئەو هاوسەرەی لەفیتنەو ئاشوویی شەیتان دەیپارێزیٚ.

*ئەگەر پەرژینێکی نادیاری بینی و کون و درزێکی تێکرد هەتا دز چوە شارەوە یان درندە ئەوجا ئیسلام و زانیاری لەوشوێنە لاواز دەبێت ، یاخود کوندەبێتە بنەماکانی ئاین ئەگەر خەونەکەی بەتەنیا بینی ئەوەحاڵ و بارەکە بەتەنیا روودەکاتە ئاینەکەی خۆیی یان ماڵ و سامانی.

(نابلسی) دەڵێت: پەرژینی شار لەخەودا: پیاوانی تێکۆشەرن یاخود دەستەڵاتدارو سەرۆکی بەهێزە ماڵ وسامانی دەپارێزن.

*دەگونجێت پەرژینی شار بەڵگەبێت لەسەر زانا یاخود خواناسی ئەوشارە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شەرع كەحەق‌و ناحەق لەیەكجیادەكاتەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشی‌و شادی.
*ئەگەر پەرژین بەڵگەبێت لەسەر بەرپرس‌و فەرمانڕەوای وڵات پەنجەرەو دەروازەكانی شوێنكەوتەكانیەتی.
*ئەگەر پەرژین بەڵگەبێت لەسەر ماڵ‌و سامان پەنجەرەو دەروازەكانی چەك‌و جبەخانەیە.
*ئەگەر پەرژین بەڵگەبێت لەسەر سەرۆك پەنجەرەو دەروازەكان پاسەوان‌و چاودێرانی شەوە.
*ئەگەر بینی چوە نێو پەرژینێكەوە دڵنیاییە لەدوژمنان یاخود خۆپەنادانە لەوەی لێی دەترسێ.

پەڕاو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شایەتیدانە یاخود كۆمەڵە پێشەوایەكە بەهۆیانەوە ڕێنومایی وەردەگرێ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ أَمْ لَمْ يُنَبَّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ (٣٦) وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّىٰ (٣٧) ﴾ (النجم). هەروەها دەفەرموێ: ﴿ إِنَّ هَٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ (١٨) صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ (١٩) ﴾ (الأعلى).

*پەڕاو بەڵگەیە لەسەر زانیاری‌و ڕێنومایی‌و هەواڵی ڕاست.

پەڕەسێلكە: پیاوێكی پیرۆز یان ژنێكی خاوەندار یا منداڵێكی قورئانخوێنە، ئەوەی پەڕەسێلكە ببات ماڵێكی حەرامدەبات.
*ئەگەر لەماڵەكەی خۆیدا پەڕەسێلكەیەكی زۆربرد ماڵ‌و داراییەكی حەلاڵدەبێت.
*هەروەها دەڵێن: پیاوێكی بەئەدەب‌و خواناس‌و لەبز شیرینە.
*ئەگەر پەڕەسێلكەی بینی لەماڵەكەی دێتە دەرەوە خزمەكانی سەفەر دەكەن، هەروەها بەڵگەی خێرو چاكەیە لەكردارەكانیدا بەتایبەت لەڕواندنی دارو درەختدا.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پەناوپشتگیر.
*هەندێكیتر دەڵێن: ئەگەر بینی بوە بەپەڕەسێلكە دزو جەردە ڕوودەكەنە ماڵەكەی.
*ئەگەر پەڕەسێلكە ببات ستەم لەژندەكات.
*پەڕەسێلكە بەڵگەیە لەسەر خەڵكی گۆرانیبێژ.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:
+مردن‌و غەم‌و پەژارەیەكی زۆر.

+ئاسایش و پشوو.

*ئەگەر بینی پەرەسێلکەیەکی بەدەستهێناوە لەغەم و پەژارەو تەنیایدا دڵنیا دەبێت ، هەروەها پشوو دەدات لەلای ئەوەی کە رووی تێدەکات.

*مردنی پەرەسێلکە ئاگادارییە لەسەرکرداری چاکە.

پەلکەزێڕینە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: رەنگی سەوزی پەلکەزێڕینە بەڵگەیەلەسەر دڵنیایی و پاراستن لەنەبوونی و ستەمی دەستەلأتدار، رەنگی زەرد بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی، سوور بەڵگەیە لەسەر خوێن رشتن، هەندێکدەڵێن: بینینی پەلکەزێڕینە بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری خەوبینەر.

*هەندێکیتر دەڵێن: ئەگەر لەلای راستەوە بینی بەڵگەیە لەسەر خێرو بەپێچەوانەشەوە.

(نابلسی) دەڵێت: پەلکەزێڕینە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دڵنیابوون لەترس وبیم، ئەگەر لەلای راست و چەپەوە بینی بۆ هەژاران بەڵگەی پیت و فەرە بۆ دەوڵەمەندیش نارەحەتیەکە دەڕەوێتەوە چونکە بەخێرایی تێدەپەڕێ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەرهەڵدانی کارێکی سەر سورهێنەر لەولایەوە تێدا دەردەکەوێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بزاوت و جموجوولێك لەسوپادا روودەدات و دەرکەوتنی ئالآی جۆراوجۆرو رەنگاو رەنگە، ئەگەر هەورەبروسکەی لەگەڵدابوو دوژمنەو دەردەکەوێ و خەڵکی بۆ رووبەڕووبوونەوەی خۆیان ئامادە دەکەن.

پەلەکار: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر سەفەر لەوشکانی و دەریاداو پەلەکاری خێر بۆ یەکێك خێرۆمەندبێ دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بازاڕو بارهەڵگرو ترسێنەرو ئاگاداریکەر.

پەلەکردن: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پەشیمانییە هەروەك چۆن پەشیمانی پەلەکردنە ، .

*ئەگەر بینی پەلەدەکات لەکارێکدا پەشیماندەبێتەوە.

پەناوپشتگیر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆ ژنان جوانی و رازاوەییە، بۆ پیاو هێزو توانایە ، ئەگەر پەناو پشتگیرە لەئاڵتوونبوو بەو شێوەیەیە.

*ئەگەر بەخۆوە بینی بەقامچی لێیدەدرێت تەنگی باشترە لەلێکدانەوەدا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی دوو خشڵی زیوین ببینێ براکانی سەر شۆڕو

ملكەچی دەكەن‌و رەفتاری نابەجێیان لێدەبینن.

پەنجەتەقان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خزمایەتی‌و شەریكایەتی‌و پەیمانبەستن، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پووچەڵكردنەوەی جموجووڵ‌و بژێوی پەیداكردن‌و سەرقاڵبوون لەئەنجامدانی نوێژ.

* ئەگەر بینی پەنجەكانی تەقان ناڕەحەتیەكە لەلایەن خزمەكانیەوە پێیدەگات، دەگونجێت یەكانگیری مەبەست‌و هیوای بێت.

پەنجەرەی بچووك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پەنجەرەی بچوك لەماڵدا یان لەژووردا موڵك‌و دەستەڵاتە خاوەنەكەی بەدەستی دەهێنێ لەگەڵ شكۆمەندی‌و دەوڵەمەندی ، بۆ بەلادار دەرووی خێرە، بۆنەخۆش چارەسەرە، بۆرەبەن هاوسەرە.

* ئەگەر پەنجەرەیەكی بچووكی لەماڵدا بینی لەبەئاگاییدا تێدانەبوو بۆ دەستەڵاتداران دەستەڵاتەو بۆ بازرگان بازرگانییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەگەر دەیڕوانی بەسەر شوێنێكدا لێكدانەوەی موڵك‌و دەستەڵاتە یان شكۆمەندی‌و هیواو خوازەو خاوەنەكەی بەدەستیدەهێنێت.

پەپوسلێمانكە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێكی بینەرە لەكارەكانیداو زانیاری وردودرشتی دەستگیردەبێ. هەروەها ئاینی كزەو ستایش‌و پیاهەڵدانی خراپەو بۆن‌وبەرام بۆگەنەو بێزاریشی لەوەدایە هەواڵێكی باش ببیستێ.

(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نوێنەرێكی راستگۆی نزیكە لەفەرمانڕەواو سیخوڕ یاخود پیاوێكی زانای فرە مشت‌ومڕكارە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قوتاربوون لەناڕەحەتی‌و سزاو خەشم‌و قین.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاری‌و ناسینی خودا یاخود دەگونجێت نوێژێك بێت ئەنجام درابێت.

* ئەگەر پەپوسلێمانەی بینی موسافیرو ئاوارەیەكی دەگەڕێتەوە، دەگونجێت دڵنیایی بێت بۆ كەسێك ترس‌و بیمی هەبێت.

* ئەگەر پەپوسلێمانكەی بەدەستهێنا یان بوو بەخاوەنی زاڵدەبێت بەسەر فەرمانڕەوادا.

* ئەگەر پەپوسلێمانكەی سەربڕی یاخود زاڵبوو بەسەریا زەفەر بەپیاوێكی لەوجۆرە دەبات.

*ئەگەر بینی پەپوسلێمانکەیەکی مێینەی بەدەستهێنا ئەگەر ڕەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر سەریبڕی شقڵی کچێك دەشکێنێ.

*ئەگەر پەڕوباڵی پەپوسلێمانکە یان گۆشتەکەی بەدەستهێنا ماڵو سامانێکی خێری دەستگیر دەبێ لەپیاوێکەوە حاڵو باری وەك پەپوسلێمانکە وایە لەلێکدانەوەدا.

پەرتەوازەو پەرش و بلاو:(ئیبن سیرین)دەڵێت: لەخەودا شتی پەرش و بلاو کوڕ یان پیاوێکە جگەرگۆشەکەی دەمرێ یان خۆشییەکە بەردەوام نابێت یان دەستەلاتێکە بەسەردەچێت یاخود بازرگانیەکە دەگوێزرێتەوە یان ژنێکە جیادەبێتەوە.

*شتی پەرش و بلاو زانیاری و دانایی و گوتەیەکی ڕێکە لەدەقێکی داهێنراودا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جل وبەرگی گرانبەها یان کۆمەڵو تاقمی مەسیحیەکان یان شوێنەوارو پاشماوەیان.

پەردە:(نابلسی)دەڵێت: ژنێکی ئازادی ڕەوشتبەرزو چاکە یان پیاوێکی دەمو زار شیرینە.

پەروەرشیار:(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆی و دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژمێریارو شێخ و پێشەنگ و مامۆستاو زیندانەوان و باوك و دایك و پەروەردەکاری نادیارو بەڵگەیە لەسەر پەروەردەگاری بەمیهرو سۆز کەلەوبارەیەوە دەفەرموێ: ﴿الرَّحْمَنُ ، عَلَّمَ الْقُرْآنَ﴾(الرحمن: ١ـ٢).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەروەرشیار بۆ نەزانان.

*ئەگەربینی بوە بەپەروەردەدار پلەوپایەیەکی باشی بەو ئەندازەیە دەستگیر دەبێت.

*مامۆستای ژمێریاری بیرکاری بەڵگەیە لەسەر ئەقڵ و دانایی و لێکدانەوەو کەمکردن و زیادکردن و شەڕو خراپە.

*مامۆستای قورئان بەڵگەیە لەسەر گۆرانی و مەلهاو چاکەو ڕێز.

پەڕ:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵو داراییە ، دەگونجێت پەڕ شەڕبێت.

*دەگونجێت پەڕ بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایە چونکە دەوترێ فلان بەباڵ رفی.

*دەگونجێت پەڕ بەڵگەبێت لەسەر :

+کشتوکاڵ.

+کاروکردار.

+پەڕوجل وبەرگ.

پەزا مەڕ):(ئیبن سیرین)دەڵێت: پەز ژنێکی داپۆشراوی دەوڵەمەندە بەپێی

چـیرۆکەکەی (داود)(سـەلامی خـوای لێبێت).

* ئەگـەر پـەزێکی مـارەبڕی مـاڵو سـامانێکی لەلایـەکیترەوە دەسـتگیر دەبـێ. هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر فەڕوپیتی ئەو ساڵە.

* سەربڕینی پەز هاوسەرگیرییە لەگەڵ ژنێکداو زاینی بەدەستهێنانی خۆشیو شادیو فەڕوپیتە، هەروەها چوونە نێو لانەیەکەوە فەڕوپیتی ئەو ساڵەیە.

* هەروەها وتـراوە: چەوری پەز مـاڵو سـامانی ژنـە ، ئەگـەر پەزەکـەی لـەپێناوی گۆشـتەکەیدا سـەربڕی ماڵوسـامانی ژنەکـەی دوای مردنـی دەخواتو هەڵگرتنیشی بەدەستهێنانی ماڵو سامانە.

* ئەگەر پەزێك بازیدا بەسەریا ژنەکەی فێڵی لێدەکات.

* پـەز بەڵگەیـە لەسـەرئەوەی مانگـاو حوشتر بەڵگەیە لەسەری.

* پـەزی رەش عەرەبییـەو هـی سپیش عەجەمی.

(نابلـسی)دەڵێـت: پـەزی دووگیـان فەڕوپیتو ماڵێکە کەچاوەڕێیکردوە.

* ئەگەر پەزەکەی بوو بەبەران ژنەکـەی هەرگیز دووگیان نابێت.

* ئەگەر بینی پـەزێك دەدۆشـێ لـەژنێك ماڵوسـامان بەدەسـتدەهێنێ، ئەگـەر سـەریبڕی هـەتا گۆشـتەکەی بخـوات پێداویـسـتی خـۆی لەوژنـە بەدەسـتدەهێنێ ، ئەگـەر ویـستی سـەرییبڕێ بـەبێ ئـەوەی گۆشـتەکەی بخوات دەیەوێت کچێك بهێنێت.

* ئەگـەر پـەزێکی بینـی لـەماڵی خـۆی چـوە دەرەوە ونبـوو یـاخود دزرا لەژنەکەی جیادەبێتەوە.

* ئەگەر لەماڵەکەی خۆیدا پەزێکی بینی ساڵێکی پڕ فـەڕوپیت رووی تێدەکات، ئەگـەر دووگیـانبوو خوازیـاری کۆکردنەوەی ماڵوسامانە.

* لـەدایکبوونی پـەز بەدەسـتهێنانی فەڕوپیتو خۆشحاڵییە.

* کۆمەڵێ پەز ژنـی چـاکن، دەگونجێـت بینینان بەڵگەبێت لەسەر غەمو پـەژارە یـان لەدەسـتدانی هاوسـەرو تیاچـوونی پلەوپایە.

پـەلك : (نابلـسی) دەڵێـت: کـوڕێکی پـیرۆزە بـۆ یـەکێك هـەڵیبگرێت، مـاڵو سامانیـشە بـۆ یـەکێك بـەدیبکات، هەروەها کچە.

* پرچی ژنان ئەگەر درێژبوو کوڕەکـەی دەبێـت بەسـەرکردەیەكو سـاڵیش پـڕ فـەڕو پیتـدەبێت، ئەگـەر قـژی پڕبـوو

کارێــک ئەنجامــدەدات ناوبــانگی پێــدەردەکات، ئەگــەر خــەڵکی بەدییانکرد ئابڕووچوونە، ڕەشی قژ باشی مێردو پلەوپایەیە.

*ئەگەر ژنێک بینی سەری ڕووتە مێردەکەی دەڕوات و ناگەڕێتەوە بۆلای، بەڵام ئەگەر مێردی نەبوو هەرگیز شووناکات، ئەگەر قژی خۆشی بەپرشنگداری بەدیکرد بەماڵی هاوسەرەکەی دەوڵەمەند دەبێت.

پەلـەکردن (خێراکردن): (نابلسی) دەڵێت: بازدانە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر، بەڵگەیە لەسەر هەواڵ و دەنگو باسی هەڵبەستراو، یاخود بەرێکەوتن لەگەڵ هاوەڵاندا.

پەنجەکانی دەست: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پەنجەکان برازایە بەپێی ئەو وتەیەی دەڵێت: دەست برایەو بەیەکداکردنی لەبێکاریدا دەست کورتیە ، سەرقاڵبوون بەکاری ماڵ و برازاکانەوە کارێکە گرویان دەکات و دەترسن و بەئاشکرا دووریان خستوەتەوە لەخۆیان.

*هەروەها دەڵێن: پەنجەکانی دەستی ڕاست پێنج نوێژەکەیەو، پەنجەگەورەش نوێژی بەیانیەو، پەنجەی شەهادەتیش نوێژی نیوەڕۆیە، پەنجەی ناوەڕاستیش نوێژی عەسرەو پەنجەی خرپنیش نوێژی شێوان و ئێوارەیەو پەنجە تووتەش نوێژی خەوتنانە.

*کورتیشی بەڵگەیە لەسەر پارێزگاریکردن و تەمبەڵی ، درێژبوونیشی بەڵگەیە لەسەر پارێزگاریکردن لەنوێژەکان، کەوتنی یەکێکیان بەڵگەیە لەسەر وازهێنان لەو نوێژە .

*ئەوەی ببینێ یەکێك لەپەنجەکانی چوەتە شوێنی یەکێکیتر ئەو نوێژە لەکاتێکی تردا ئەنجامدەدات.

*ئەگەر گاز لەسەری پەنجەی مرۆڤێك بگرێت بەڵگەیە لەسەر بێڕەوشتی گازلێگیراو زیادەڕەوی گازگرو بێنەدەبی.

*ئەگەر بینی لەپەنجە گەورەی شیر دێت و لەپەنجەی شایەتومان خوێن دێت و لەهەردووکیان دەخوات لەگەڵ خەسووی یان ژنخوشکی جووت دەبێت.

*تەقاندنی پەنجەکان بەڵگەیە لەسەر وتەو گوفتاری ناقۆڵا لەنێوان هاوچەشنەکانی.

*ئەگەر زیادەی لەپەنجەکانی پێشەوایەکدا دی زیادەیە لەخواردن و ستەم و کەمی دادپەروەری.

* دەگێڕنەوە (هارون الرشید) فریشتەی مەرگی لەخەودا بینیوەو بۆیدەرکەوتوەو پێی وتوە: ئەی فریشتەی مردن تەمەنم ماوە چەن؟ ئەویش ئامـاژەی بەپێنج پەنجەی دەستی نوقاویکردوە ، ئنجا (هارون الرشید) لەترسا هەڵدەستێتو دەستدەکات بەگریانو بۆیەکێك لەخەو لێکدەرەوەکانی دەگێڕێتەوە ، ئەویش دەڵێت: ئەی پێشەوای باوەڕداران ئەوەی پێی راگەیاندووی ئەوەیە پێنج شت بەتەنیا زانیاریەکەی لای خودایەو لەم ئایەتەدا کۆبوەتەوە : ﴿إِنَّ اللهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَافِي الأَرْحَامْ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ (لقمان: ٣٤) ئەوجا (هارون الرشید) دڵخۆش دەبێتو بزە دەچێتەوە سەر لێوەکانی.

* پەنجەکانی دەستی چەپیش برازاو خوشکەزایە ، نینۆکیش توانای پیاوە لەدنیادا، پێستی نینۆکیش بەڵگەیە لەسەر خێرایی لەبەرکردنو تێگەیشتن، بینینی نینۆکەکانیش بەشێوەی خۆی چاکی ئاینو دنیایە.

* چارەسەریش بەنینۆك بەڵگەیە لەسەر چاوبەست لەجەمکردنی ماڵو دارایی یان ئامادەکردنی چەك بۆ دوژمن یاخود بەهانەدان بەدەستەوە، یان ماڵێکە خۆی پێ دەپارێزێت لەشەڕیان.

* درێژی نینۆکیش بەئەندازەیەك بترسێت بشکێ بەڵگەیە لەسەر گرتنە دەستی کاروباری لەلایەن کەسێترو تێکدانی.

* ئەگەر نینۆکیکرد زەکات دەردەکات.

* ئەگەر بینی پیرو بەتەمەنێك فەرمانی پێدەکات بەکردنی نینۆکی فەرمانکردنە بەچاککردنی رەچەڵەکی.

(نابلسی) دەڵێت: پەنجەکانی دەست یارمەتیدەرو پەناو پشتگیری مرۆڤە لەدنیاداو ، بۆ پاشەڕۆژیشی یارمەتیدەرە لەکاتێکدا گەر فەرمانی بەچاکەو رێگری لەخراپە کردبێت.

* پەنجەش بەچەشنێ لێکدراوەتەوە کەمناڵو خێزانو باوكو دایكو ماڵو ئاژەڵو دەستەڵاتو پیشەیە ، هەرکەسێك ببینێ پەنجەکانی زیادیان کردوە بەباشی چاکەی زیاد دەکات، هەروەك ئامـاژەمان پێدا، ئەوەشی پەنجەکانی کەم بکات یان لەکار بکەوێتو وشك ببێت یاخود سوودیان نەمێنێت بەڵگەیە لەسەر بێسوودی

بــــاوكو دايـــــكو منـــــاڵ ، يــــاخود بەفیڕۆچـوونی مـاڵو تیاچـوونی ئـاژەڵ یان بازاڕساردیو نەمانی ئیشوکار.

*دەگونجێت پەنجەکان بەڵگەبن لەسەر جێگرەکانی پادشاو دەستەلآتدار بەپێی پلەو ئاستی هەر یەکێکیان.

*ئـەوەی ببینـێ گـاز لەپەنجـەکانی دەگرێت ئەگەر نەخۆش بێت دەمرێت.

*ئەوەی ببینـێ پەنجـەکانی لـەتبوون یان بەلآو نەهامەتی هـاتوە بەسـەریاندا سـەربازەکانی یـاخود منداڵـەکانی یـان خزمو ناسیاوەکانی لاواز دەبن.

(سـيوطي)دەڵێـت: پەنجـە گـەورە (بالآبەرزە) بەیانیە بەهۆی ئەوەی درێـژ دەبێتـەوە، پەنجـەی نەهێشت ئـەویش نیوەڕۆیـە ، پەنجـە تووتـەش عەسـرە چونکە کۆتایی ڕۆژە ، ئەگەر پەنجەکان بەنوێـــژ دابنرێـــت نینۆکـــەکان ســوننەتەکەیەتی، ئەگــەر پەنجــەکان ماڵو سامان بێت نینۆکـەکان زەکاتـە، ئەگــەر پەنجــەکان بەڵگــەبێت لەســەر سوپاو پـەناو پـشتگیر نێـو پەنجـەکان چـەكو جبەخانــەو ژمارەیانــە، گرێـی پەنجەکانیش ڕۆژو مانگو ساڵە.

*دەگونجێـت پەنجــەکان بەڵگــەبێت لەســـەر بــرازا چــونکە شــان برایــەو پەنجەکانش لەشوێنی منداڵە کەبەماڵو سامان دادەنرێت.

*ئـەوەی ببینـی مرۆڤێـك پەنجەیـەکی دەبرێـت ئـێشو ئـازاری پێدەگەیـەنێت بەهۆی زەوتکردنـی مـاڵو سـامانیەوە یان ئەو داراییەی پشتی پێدەبەستێت ، ئەوەشـی ڕوودەدات یـان دێـت بەسـەر پەنجەکانــــدا لەچـــاكەو خراپـــە بیگەڕێنەرەوە بۆ ڕێگر لەنوێژەکان یـان برایـەك لـەبراکان. درێـژی پەنجـەش بەڵگەیە لەسەر چاوبرسێتی.

*ئەگەر بینی پەنجەیەك زیادبوە لەگەڵ پەنجـــەکانی دیکـــەی زیـــادبوونی خوێندنـەوەی قورئانـە لەنوێـژدا یـاخود لەوەرگرتنی زانستدا.

پــەناگرتن بەخوداوەنــد: (نابلـسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ زۆر پەنا دەگرێت بـەخوا لەشـەیتان پـەروەردگار زانیارییەکی سوودمەندی پێدەبەخشێ، یاخود ڕێنومایی دەکرێتو دڵنیا دەبێت لەدوژمنانو ناحەزانی.

*ئەگـەر نەخۆشـبوو لەنەخۆشـیەکەی بەئاگا دێت ، بەتایبەت ئەگەر پەرکەمی لەگەڵدابوو.

*دەگونجێـــت پـــەناگرتن بـــەخودا بەڵگـەبێت لەسـەر هێمنـیو ئاسـایشو دوورە پــەرێزی لــەهاوەڵو هاوبەشــی ناپــاك یــان پــاكو تــەمیزیو بــوونی دەستنوێژو پەرێز گرتنی لەبێباوەڕیی.

پەنیر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پەنیر ماڵو داراییە لەگەڵ پشوودان. پەنیری تەڕ باشترە لەوشكو ماڵێكی بەردەستو ئامادەیە بۆ خەوبینەرو ساڵێكی پڕ فەڕو پیتو بەرەكەتە. هەروەها دەڵێن: پەنیری وشك سەفەركردنە، یەك پارچە پەنیریش كیسەیەكی پڕ لەپارەیە.

*ئەگەربینی نانو پەنیر دەخوات بژێوی بەئەندازەیەك دەبێتو دەڵێن: ئەوەی نانو پەنیر بخوات لەناكاو نەخۆشیو بیمارییەك رووی تێدەكات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژن بەهۆی جوانیو تامو چێژ وەرگرتن لێی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵودارایی بۆ هەموو مرۆڤێك بەئەندازەی خۆی.

*پەنیری سوێرو ترش بەڵگەیەلەسەر ماڵێكی خراپو غەمویەژارەو داچڵەكان.

*ئەگەر ئەو پەنیرە لەهەر ولاتێك دروستكرابوو بەڵگەیە لەسەر رەوشوكردەوەی ئەو ولاتە، دەگونجێت پەنیر بەڵگەبێت لەسەر شتومەكی زەوتكراو یان هەرشتێك لەلایەن ئەوانەوەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: پەنیر لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەستنی گرێی هاوسەرداری بۆ مرۆڤی رەبەنو بۆ دووگیانیش بەڵگەیە لەسەر كوڕو بەڵگەیە لەسەر:

+ماڵێكی بەسوودو قازانج.

+تەمەنێكی دووردرێژ.

*بینینی پەنیر بۆ جەنگاوەرو بەربەرەكانیكار رقهەڵسانو ترسانە لەرووبەڕووبوونەوە، ئەوەشی لەشیر دروست بكرێت بەڵگەیە لەسەر قوتابوونی ئافرەتانی دووگیانو منالبوون.

*پەنیر ماڵێكە بەبێ ماندوبوون بەدەستدەهێنرێت.

*پەنیری وشك رزقو رۆزییە لەسەفەردا، پەنیری تەڕیش رزقە لەكاتی جێنشینبووندا لەشوێنو جێگەیەك.

پەیكەر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی پەیكەر لە خەودا بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترسو بیمو سەركەوتن بەسەر دوژمندا، هەروەها بەڵگەیە لەسەر منداڵو هاوسەرو سوودو قازانجو خۆپاراستن لەمامەڵەی دنیاو قیامەتدا.

*بینینی پەیكەری مەسیحیەكان لەدێرەكاندا بەڵگەیە لەسەرئەوەی هەڵدەستێت بەئەنجامدانی نوێژ لەگەڵ ئەوەی لەدێرەكاندا دەخوێنرێ لە(ئینجیل)و ئامۆژگاری.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر پەیوەندیو خزمایەتی.

* لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کوڕێك کەبەمناڵی دەمرێت یان خۆشیەك بەردەوام نابێت یا بازرگانیەك دوایی پێدێت یان ژنێك لێی جیادەبێتەوە، یاخود دەستەڵاتێك وادەی تەواو دەبێت هەروەها دەڵێن: پەیکەر ماڵو داراییە.

پەیکەرتاشی دار: (نابلسی)دەڵێت: پیاوێکە مامەڵە لەگەڵ دووڕووانــدا دەکاتو ماڵو سامانیان بەفروفێڵ لێوەردەگرێ.

پەیمانگە: (نابلسی)دەڵێت: ئەوەی رووبکاتە پەیمانگەکەی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەڵێندەر.

پەیمانو بەڵێندان: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی لەخەودا بەڵێنیداوە بەخانەوادەی پێغەمبەر(ﷺ) ریشسپیانی شوێنی رێنومایی دەکەویو سروتەکانی ئیسلام دەپارێزیو دەکەوێتەسەر رێبازی راست.

* ئەگەر بینی بەڵێنیدا بەمیرێك لەمیرەکان مژدەیە بۆی بەسەرکەوتن بەسەر دوژمنانداو دەبێت بەکەسێکی تەوبەکاری خاوەن کڕنووش، ئەگەر بەڵێنیدا بەخراپەکاریێ پشتگیری کۆمەڵێکی خراپەکاردەکات، ئەگەر لەژێردارێکدا بەڵێنیدا دەستکەوت بەدەستدەهێنێ چونکە رەزامەندی خودای تێدایە.

پ ی

پیاز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەندێك پیاز بەخراپ دادەنێت بەپێی ئایەتی **(وبصلها)**و هەندێکیش دەڵێت: پیاز بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتی پەنهان، هەروەها سەرجەم پاقلەمەنیەکان کەوا بۆنو بەرامیان لەخۆگرتووە. هەندێکیش دەڵێن: پیاز ماڵەو پاککردنی بەڵگەیە لەسەر ماستاوو روپامایی.

(نابلسی) دەڵێت: پیاز لەخەودا بەڵگەی شەڕو خراپەیە بۆئەوەی دەیخوات، ئەوەی ببیفی پیاز دەخواتو نەخۆشبوو دەمرێت، تەڕەپیازیش بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج لەگەڵ پلانو نەخشەدا، زۆریشی بەڵگەیە لەسەر تەندروستی لەشو لار لەگەڵ خەمو پەژارەو جیابوونەوە ئەوەشی لێی پاکدەکرێت ئەوا بەڵگەیە لەسەر خراپە.

* ئەگەر نەخۆش لەخەودا کەمێك پیازی خوارد بەڵگەیە لەسەر مردنی، ئەگەر

زۆریخـوارد لەنەخۆشـیەکەی قوتـارو رزگاری دەبێت.

*ئەوەی پیـاز بروێنێتو لێی نـەخوات باشە، خۆ ئەگەر لێی بخوات خراپە.

*پیاز ماڵو داراییەکە زیاد دەکاتو بۆ گەشـتیارو موسـافیر بەڵگـەی لـەش ساغیو سەلامەتییە لەسەفەردا.

پیازی دەشت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیـاوێکی خراپـەکارە بەخراپـە باسدەکرێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بەدەستەوە بینی دەستدەداتە شتیك باسی خراپەی لێبەدەستدەهێنێ.

پیاکێشان: (ئیبن سـیرین) دەڵێـت: ئـەوەی ببینـێ سـەری دەکێـشێ بەبەردێکدا دەنوێتو نوێژی خـەوتنان ناکـات ، هـەروەك فەرموودەیـەك لـەم بارەیەوە هاتووە.

(ئیبن سـیرین) دەڵێت: ئەگـەر بینـی بەقاچ پێیدا دەکێشن نکوولی لێدەگیرێ بەهـەژاریو نـەداریو کەسـێك شانازیدەکات بەسەریا بەدەوڵەمەندی.

(نابلس) دەڵێت: لەخـەودا پەرچـدانەوە نکوولییە.

پیـاو: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: (ئەبوسەعد)(رەحمـەتی خـوای لێبێت) وتویـەتی : ئـەوەی پیاوێـك ببینـێو بیناسـێت خەونەکـەی بەڵگەیـە لەسـەرئەوەی شـتێکی لێـوەردەرگرێ، ئەگەر بینـی شـتێکی باشی لێـوەرگرت ئومێدو هیـوای لێوەبەدەستدەکەوێت ، ئەگەر شایستەی دەستەڵاتبوو بینینـی کراسـێکی نـوێ دەسـتەڵاتو پۆسـتە پێیدەسپێردرێ.

*ئەگـەر پـەتێکی لێـوەرگرت ئـەوە پەیمانو بەڵێنیەتی.

*ئەگـەر بینـی شـتێکی لێـوەرگرت نـەدەبوو لـەهیچ روویەکـەوە لێـی وەربگـرێ ناهومێـد دەبێـت لێـیو دوژمنایـەتیو رقو قـین دەکەوێتـە نێوانیان.

(نابلسی) دەڵێـت: ئەگـەر ئـەو پیـاوە لەخەودا ناسرابوو ئەو پیاوە خۆیـەتی یان برا یا هاوشێوەیە لەنێو خەڵکیدا.

***بینینی نەوەی (ئادەم) لەخەودا:** بەڵگەیە لەسەر رێزو شکۆ.

***بینینی دادوەران:** دادگاییە.

***بینینـی دەسـتەڵاتدار:** بەڵگەیـە لەسەر رترسو بیم.

***بینینی سەرباز:** سەفەرە.

***بینینـی پیـشەوەر:** بەڵگەیـە لەسـەر پیشەکانیان لەگەڵ رزقو رۆزی.

***بینینی ژنان:** فیتنەو ئاشوبە.

***بینینی پیاوچاکان:** بەندایەتییە.

* دەگونجێت بینینی نەوەی (ئادەم) بەڵگەبێت لەسەر یادو زیکری پەروەردگار : ﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الأَرْضِ وَلاَ طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيهِ الاَّ أُمم أَمْثَالُكُم﴾ (الأنعام: ٣٨).

*__بینینی پیاوچاك:__ بەڵگەیە لەسەر ئاژەڵو باڵندەی چاكو باش ، هەروەك چۆن ئاژەڵو باڵندەی رامو ماڵی باش بەڵگەیە لەسەر نەوەی(ئادەم).

* دەگونجێت بینینی نەوەی(ئادەم) بەڵگەبێت لەسەر كشتوكاڵی دوراو وەبەرهاتوو : ﴿وَاللهُ أنبَتَكُمْ مِنَ الأرْضِ نَبَاتًا﴾(نوح: ١٧).

* هەروەها بینینی نەوەی(ئادەم) بەڵگەیە لەسەر گومان لەكاروكاسبیدا بەهۆی جیاوازی كاسبیان یان ساختمانی سەیرو كاروپیشەی باشو لەبار.

پیاوچاكان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی هەندێك لەپیاوچاكان ببینێ مردبنو لەخەوەكەدا زیندوبووبنەوە ئەو شارە خەڵكەكەی فەرویتو بەرەكەتو دەروو دادپەوەرییان دەستگیر دەبیٚو حاڵی فەرماندەو گەورەیان باشدەبیٚ.

* (حەسەنی بەسری) (رەزای خوای لێبێت) دەبینێت جلێكی خوری لەبەركردوەو لەقاچەكانیدا كۆتو بەند هەیەو عەبایەكی زەردیداوە بەشانیداو لەسەر زبڵدانێك وەستاوەو بەدەستیشیەوە تەپڵێكی پێیە لێیدەداو پشتی داوە بە(كابە)وە ، خەوەكەی بۆ (ئیبن سیرین) گێڕایەوەو وتی: بەرگە خورییەكە دنیانەویستییەو عەباكەت خۆشەویستییە بۆ قورئانو وەستانیش بەسەر زبڵدانەوە دنیایە خوداوەند خستویەتیە ژێر قاچیەوە، لێدانی تەپڵیش بڵاوكردنەوەی داناییە لەنێوان خەڵكیداو پشتدانیش بە(كابە)وە رووكردنە پەروەردگارە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا خۆشەویستانی پەروەردگاری بینی یان پیاوێكی لێبینین خۆشویستنی رێبازی ئەوە.

* پیاوچاكان ئامۆژگاریدەرانی هاوەڵنو پیرۆزو ناسراون لەنێویاندا نەناسراو هەیە.

* ئەگەر لەخەودا بینی هەندێك لەپیاوچاكانی ناسراو گۆڕاون شوێنیان دەكەوێت لەرێبازو كۆمەڵداو هەمان شەڕو غەمو پەژارەی تووشدەبیٚو غەمو پەژارەكانی دنیا سەری لێدەدات بەئەندازەی پلەوپایەی ئەو پیاوچاكە، پاشان زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەكانیدا.

پیاوچــاکانی شــوێنکەوتەی یــاران (ڕەزای خوایــان لێبێــت):(نابلــسی) دەڵێــت: هەرکــەس لەخــەودا یــەکێك لەیاران ببینــێ لەشاروشارۆچکەیەکدان ئەو شوێنە نەبوونیو بــەلاو تــرس ڕووی تێـــدەکات ، پاشـــان قوتـــاردەبن لـــەوحاڵوبارەو باروحـــاڵی ســـەرۆكو فـــەرمانڕەوایان چـاکدەبێتو ناوبـانگی باشدەردەکات.

*بینینـی زانایـان زیـادبوونی زانـستی خەوبینەرە.

*بینینی دانایان زیادبوونی داناییە.

*بینینــی مۆچـیاریدەران زیـادبوونی دەروو خۆحاڵییە.

*بینینـــی پیاوچـــاکان زیـــادبوونی دینداریيە.

*ئەگـــەر ببینـــێ زیندبوونەتـــــەوەو ڕوویانکردۆتـــــە شـــــارەکەی ئـــــەو شاروناوچــەکەی فــەڕوپیتو بەرەکــەت ڕوویـــان تێـــدەکاتو دەڕوویـــــان لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر ببینـێ پیاوێك لەپیاوچـاکانە زیندوودەکاتـــەوە زیندووکردنـــەوەی خووڕەوشتی ئەوانە.

*ئەگـــەربینی بـــوە بەپیاوچـــاکە ناسـراوانە بەڵگەیــە لەســەر چەشـتنی غـەمو پـەژارە لـەدنیاداو بەئەنـدازەی پلەوپایــەی ئــەو پیاوچــاکە ، ئنجــا بەهیواو ئاواتی خۆیدەگات.

پیر(بەساڵاچـوو):(نابلـسی)دەڵێـت: بینینـــی بەڵگەیـــە لەســـەر ڕێنومـــایی، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر زانایـەك خـەڵکی پەیوەنـدی پێوەبکـەن یـاخود ئەو ئاگردانەی ئاسنی لێدێتەدەرەوە.

*پـیر پیاوێکـــە هـــانی خەڵکیـــدەدات لەســـەر کاروبارەکـــان یـــاخود بەڵگەیـــە لەســـەر کـاری سێکـسی دووڕن لەگـەڵ یەکدا یان بەڵگەیـە لەسـەر جموجـووڵو نەفس باشی.

(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی خـۆی ڕازاندوەتـەوەو دیـارە بـەخێرایی دنیای بۆ فەراهەمدێت.

*ئەگــەر بەڕوویــەکی گــرژەوە بینــی بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی پلەوپایـە بـەهۆی دنیـاوە، ئەگـەر ناشـیرین بـوو کاروبارەکـــانی پێـــچەوانە دەبنـــەوە، ئەگـــەر بـــەڕووتی بینـــی ڕووداوێکـــی پەشیمانهەڵگرە.

*ئەگـــەر بینـــی پیرێـــك خـــۆیکرد بەماڵەکەیدا دنیا ڕووی تێدەکات، ئەگەر بینــی لێیهاتـــەدەرەوە دنیـــا پـــشتی تێـــدەکات، ئەگــــەر پیرەژنێکــــی ناموسوڵمانبوو دنیایـەکی حـەرامدەبێ، ئەگەر ناقۆڵاو ناشیرینبوو هیچ خێرێکی تێدانییە.

* پیری نادیار لەلێکدانەوەدا بەهێزترە، ئەگەر ژنێکی لاوبینی لەخەودا پیربوە خەونەکەی بەلگەیە لەسەر باشی ئاینی.

* ئەگەر پیاوێك پیرێکی بینی بەگوێی ناکات ئەویش ئارەزوویدەکات دنیایەو بۆی فەراهەم نایەت، ئەگەر بەگوێیکرد بەئەندازەی بەگوێکردنی بەدەستیدەهێنێت.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا نەتوانینە ، دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر دنیای بەسەرچوو و غەمو پەژارە.

* دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر قیامەت چونکە واژووی دنیایەو بەلگەیە لەسەر مەی چونکە لەناوەکانیەتی.

* هەروەها بەلگەیە لەسەر مانگا.

* دەگونجێت پیر لەخەودا دووگیانیی بێت دوای نائومێدی.

* دەگونجێت خەوی پیر بەلگەبێت لەسەر پلانو دەستبڕینو چاوداگرتنو فرێوفێڵ.

* پیرە ژنی نەخۆش نەتوانینە، تینوویەتیش نەبوونییە، ئەگەر گەنجبوەوە نەبوونیو قاتو قڕی دەڕەوێتەوە.

* ئەگەر پیرێکی نادیار چوە لای نەخۆش ترسی مردنی هەیە، بەلام بەلگەی باشەیە بۆ دووگیان.

* ئەگەر پیرێکی راوەستاو لەئارەزووی سێکسی بینی ئارەزووی شووکردنی هەیەو توانای یەکەمجاری بۆ گەڕاوەتەوە بنەماکانی ئاینەکەی پتەودەبێو دنیاشی بەهەمان شێوە دەبێ ، ئەگەر شووکردنەکەی حەلالبێ، ئەگەر حەرامبوو دنیایە بەئەندازەی ئەوە.

* ئەگەر خوێنی منداڵبوونی هەبوو بینی پیرێك دەچێتەلای ناتوانێ ئەوکارە ئەنجامبدات یا خواستو ویستی بەجێنایەت.

* پیر بەلگەیە لەسەر زەوییەکی بێفەڕ کەرووەکی تێدا ناڕوێت، ئەگەر بینی کونکراوو هەلکەنراوبوو غەمو پەژارەو پەشیمانییە.

* ئەگەر پیرێکی ناشیرینی بینی بەلگەیە لەسەر فتنەو جەنگ ، پیری بێباوەڕیش مالی حەرامە.

* پیری باوەڕدار مالێکی حەلالو خۆشحالییە ئەگەر بینی.

* ئەگەر بوو بەپیرێك ویقارو شکۆ بەدەستدەهێنێ، پیری نادیار بەلگەیە لەسەر سالی فەڕوپیتدار.

* دەگونجێت پیری ناقۆلاو ناشیرین مژدەبێت بەڕەواندنەوەی جەنگو نەبوونی.

*پیری لەڕو لاواز سالّی نەبوونییە، ئەگەر قەڵەوبوو یاخود گۆڕایەسەر شێوەیەکی باش سالّیکی پڕکارو بژێوی دادێت.

پیرۆزە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرکەوتن‌و تەمەندرێژییە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەدەستمدا ئەموستیلەیەکی پیرۆزە یاقوتی سوورم بینی، ئەویش وتی: ژنێکی شۆخ‌و شەنگ‌و جوان حەز لەتۆ دەکات بەلاّم رەوشی زبرو رەقە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ژنێك چەقۆیەکی بەدەستی خۆیەوە بینی دەسکەکەی پیرۆزەبوو کوڕێکی تەمەندرێژیدەبێت.

پیری(بەسالاّچوون):(ئیبن سیرین) رقی لەهەموو سپیبوونێکی مووی لاو دەبویەوەو دەیوت: پیری هەژارکەوتن‌و غەم‌و پەژارەیە ئەگەر موەکەی درێژبوو، ئەگەر هەژارێك خەوێکی ئاوای بینی لەگەلّ هەژارێکەیدا قەرزی لەسەر کۆدەبێتەوە وێڕای بەندکردنی.

*ئەگەر بینی مووە سپێکانی هەلّکێشا پێچەوانەی سوونەت دەبێت‌و گالّتەو سووکایەتی بەشێخدەکات.

*ئەگەر لاوێك سپێتی لەقژیدا بەدیکرد کەسێکی سەفەرکردوی دەگەڕێتەوە لایان.

*هەروەها دەڵێن: مووی سپی‌و پیری لەلێکدانەوەدا زیادبوونی ویقارو ئاینە یان تەمەندرێژییە بەپێی ئایەتی: ﴿ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا ﴾ (غافر: ٦٧).

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی قژی سپیبوە منداڵێکی دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿ واشْتَعَلَ الرَّأسُ شَيْبًا ﴾ (مريم: ٤).

*دەگێڕنەوە (حەجاج)ی کوڕی (یوسف) بینیویەتی سەرو ریشی سپیبوە ، ئنجا (عەبدولمەلیکی کوڕی مەروان) تووشی غەم‌و پەژارەبوو حالّوباری دەروونی گۆڕا.

*ئەگەر ژن بینی سەراپای سەری سپیبوە بەلگەیە لەسەر خراپی‌و تێکچوونی مێردەکەی، ئەگەر مێردەکەی باشبوو دەیگۆڕێ بەژن یاکچێکیتر، ئەگەر بەو چەشنە نەبوو غەم‌و پەژارەی لێوە دەستگیر دەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: بەلگەیە لەسەر لاوازی‌و بەلگەیە لەسەر هەژاری ئەگەر سەرو ریشی داگیرکرد.

*ئەگەر مووی سپێتی بەریشییەوە بەدیکرد هێزو شکۆو ویقارو چاکەیە.

*ئەگەر سەری سپیبوو ژنەکەی دووگیانبوو کوڕێکی دەبێت.
*ئەگەر مووسی سپی لەریشی هەڵکێشا یاخود بڕی ڕێز لەریش سپییان دەگریٚ.
*سپیبوونی مووی سەر گەڕانەوەی کەسی موسافیر یان میوان رووتێکردنە.
*سپیبوونی مووی لەش و لار بۆ دەوڵەمەند بەڵگەیە لەسەر زەرەر لەماڵداو بۆ هەژار قەرزەو ناتوانیٚ بیداتەوە.
*سپیبوونی مووی ژنێکی نادیار وشکبوونی کشتوکاڵە.
*سپیبوونی مووی سەربازان هەڵهاتن و لاوازییە.
*سپیبوونی مووی نەخۆش مەرگو کفنکردنیەتی بەتایبەت ئەگەر مووسی لاجانی سپیبوو.
*سپیبوونی مووی کەسێکی ترساو دڵنیاییە لەدەستەڵاتدارو فەرمانڕەوا.
*هەروەها دەڵێن: سپیبوونی مووی ژن قسەیەکی ناقۆڵایە لەخزمەکانی ژنەکەی دەبیستیٚ.
*بەڵگەیە لەسەر تەڵاقدانی ژن چونکە پیاو رقی لەسپیبوونی مووی ژندەبیٚ.
*ئەگەر بینی لەسەروو سپیبوونی مووی ئاسایی خۆی مووی سپی زیادیکردبوو لەنێو سپییەکەدا رەشی هەبوو ویقارە، ئەگەر بەڕەشی نەمایەوە لەفەرمانڕەوا یا بەرپرس یا کەسێکی سەرووی خۆیەوە رەفتارێك دەبینیٚ رقی لێدەبێتەوە.
*ئەگەر کەسێکی ریش رەشی بینی ریشی سپیبوە ئاینەکەی یا ماڵ و سامانی تیادەچێت.
*ئەگەر کەسێکی ریش رەشی بینی مووی سپی تێکەوتوە لەیەك موو بۆ سیٚ منداڵێکی نێرینەی دەبێت ، ئەگەر کەسێکی غەریبی هەبێت و ئالوودەی بێت دەگەڕێتەوە بۆ لای.
*ئەگەر مووی سنگی بینی سپیبوە خواردنەکەی دەگۆڕیٚ و بۆگەندەکات.
*ئەگەر بینی ریشی سپیبوەو تیشك و رووناکیدەداتەوە مەزنی و پلەوپایە بەدەستدەهێنیٚ و بەباشی باسیدەکەن لەو ولاتەدا.

پیرێکی نادیار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بینینی پیرو پشت چەماوەی نادیار بەڵگەیە لەسەر باپیرەی پیاو، ئەگەر بینی یاخود یەکێکیانی بینی بەلاوازی کزی و لاوازی باپیرەیەتی.
*ئەگەر لاوێکی بینی بوە بەپیاوێکی پیر ئەوە زانیاری و ئەدەبە.
*ئەگەر بینی دوای پیاوێکی پیرکەوتوە دوای خێرو فەرپیت دەکەوێت.

*ئەگەر پیاوێکی بەتەمەنی بینی هات بۆی تواناییدەداتێ لەبۆ بەجێهێنانی خێرێك، ئەگەر لاوێك هات بۆلای دوژمنێکەو زاڵیدەکات بەسەر خۆیدا.

*ئەگەر پیاوێکی بەتەمەنی بینی لاوبوەوە جیاوازی هەیە لەلێکدانەوەی خەوەکەیدا، هەندێکدەڵێن: خۆشیو شادی بۆ نوێدەبێتەوە، هەندێکیتر دەڵێن: لەئاینو دنیایدا کەمو کوڕییەکی گەورە سەر هەڵدەدات، هەندێکیتر دەڵێن: خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر سووربوونی چونکە دڵی پڕ لەچوستوچالاکیو هیواداریيە.

*ئەگەر بینی بوە بەپیاوێکی پیرو لەکاتێکدا لاوبوو ویقارو هەیبەتە بۆی، هەروەها ژنیش ئەگەر بینی پیربوە لەکاتێکدا لاوبوو بەو چەشنەیە.

*پیرێکی بێباوەڕ دوژمنێکی دێرینەو رقو قینی دیارو بەرچاوە، پیری مەجوسی دوژمنە نایەوێت دژومنانی تیابچێت.

*پیرێکی جولەکە دوژمنێکە دەیەوێت نەیارەکەی تیابەرێت.

*پیرێکی مەسیحی دوژمنەو دوژمنایەتیەکەی زیانی نییە.

*کچی بێباوەڕ خۆشحاڵییە لەگەڵ غەمدا.

*ئەگەر بینی ئاینەکەی تێکچوە هەڵەدەکات بەرانبەر خەڵکیو ئازاریاندەدات، هەروەها ئەگەر بینی نەزانبوو ئاینەکەی تێکدەچێ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللهِ شَطَطًا ﴾ (الجن: ٤).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر پیرێکی نادیاری بینی رقی لێبوو هاوڕێیەکی ئامۆژگاریدەکات بەڵام پەسەندیناکات.

*ئەگەر بینی پیرێکی خۆشدەوێت ئامۆژگاریدەکاتو چوونیەکدەبێ لەگەڵ ئاینو دنیایدا.

*ئەگەر کۆبوونەوەی چەند نەتەوەیەکی هاوڕێی بینی لەخۆشیو تەباییداو نەیزانی پیرو لاوەکان کێن دەرگاکانی خێری بۆ ئاوەڵادەکرێ.

*ئەگەر ژن پیرێکی بینی لەخەودا دنیاکەیەتی.

*ئەگەر لاوێك یان نێرەموکێ بینی بوە بەپیرێك زانیاریو ئەدەبی دەستگیردەبێت.

*پیرێکی نادیار لەخەوداو ئەگەر دوا لەگەڵیدا یاخود برپاریدا بەسەریا مەزنیو شکۆمەندییە.

*ئەگەر پیرێك دایکی بینی هێنایە بوون ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردن، ئەگەر لەشساغو هەژاربوو

دەرووی لێدەکرێتەوەو، ئەگەر دەوڵەمەندبوو تەنگی پێهەڵدەچنرێ.

*ئەگەر پیرێك بینی بوە بەمنداڵ چاوی لێدەپۆشرێ لەکارێکدا ئەنجامیدەدات.

*پیری پیاوباش بەڵگەیە لەسەر:

+مەزنیو شکۆ.

+رێزو شەرەف.

+رزقو رۆزیو بەرەکەت.

+تەمەندرێژی.

*پیرێکی پشت چەماوەو بەساڵاچوو خەیاڵو ئەندێشەیە.

*دەگونجێت بینینی بەتەمەن بەڵگەبێت لەسەر:

+نەتوانین.

+شکستو دۆڕان.

+تەمەڵیو دانیشتنو نەتوانینی ئەنجامدانی جموجووڵ.

+لاوازی.

پیسایی(پاشەڕۆ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەروەها دەڵێن: رزقو رۆزییە بەستەم دەستگیردەبێ ، هەروەها دەڵێن: بەڵگەی دەروە.

*ئەگەر بینی چوە سەر ئاو غەمو پەژارەی دەرەوێتەوە ، ئەگەر ماڵو ساماندرابوو ماڵو سامانەکەی پاکدەکاتەوە.

*ئەگەر بینی پیساییکردو زۆربوو لەسەر سەفەربوو سەفەر ناکاتو رێگەی لێدەگیرێ.

*خواردنی پیسایی بەدەستهێنانی ماڵو سامانی حەرامە، وێڕای بوونی پەشیمانی، دەگونجێت وتەیەك بێت پەشیمان ببێتەوە لێی.

*ئەگەر پیسایی رەقیکرد هەندێك لەماڵەکەی خەرجدەکات ، ئەگەر پیساییەکەی شلبوو ماڵو دارایی گشتی خەرجدەکات.

*ئەگەر سەرپێشاوەکەی ناسراوبوو وەك شوێنی دەستنوێژ خەرجیەکەی لەپێناوی ئارەزووی خۆیدایە، ئەگەر نادیاربوو ماڵو سامانی حەرام خەرجدەکات لەکارێکدا خۆشی نازانێت چییەو سوپاسو پاداشت نادرێتەوە.

*هەموو پاشەڕۆیەك لەمرۆڤو ئاژەڵ بێتەدەرەوە ماڵو سامانی حەڵاڵو حەرامە بەئەندازەی بۆنو پیسییەتی لای خەڵکی.

*ئەگەر لەجلەکانی خۆیدا خۆی پیسکرد کارێکی خراپی ئەنجامداوە.

*ئەگەر خۆی پیسکرد لەشەرواڵەکەیدا تووڕەدەبێ لەهاوسەرەکەیو مارەییەکەی لێدەگرێتەوە.

*ئەگەر بینی لەشوێنێکدا پیسایی‌دەکات‌و بەخۆڵ دەیشارێتەوە ماڵ‌و سامان دادەپۆشێ.

*ئەگەر پیساییکرد بەخۆیدا دەکەوێتە هەڵەوە.

*ئەگەر پیساییکرد لەسەر جێگەکەی نەخۆشییەکی درێژخایان دەگرێ، هەروەها خەونێکی لەو جۆرە بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەی ژن لەمێردەکەی.

*ئەگەر نانی بەپیساییەوە خوارد بەڵگەیە لەسەرئەوەی هەنگوین دەخوات لەکاتی بێداریدا، هەروەها دەڵێن: واژوویبوونی سوننەتە، ئەگەر بەبێ هۆ پیسیاییکردو پیساییەکەی بەدەستەوەگرت کیسەیەك دینار بەحەرام بەدەستدەهێنێت بەپێی پیساییەکەی.

*ئەگەر بینی پیساییدەکات لەبازاڕ یان لەگەرماوو حەمام‌و نێو کۆمەڵدا بەڵگەیە لەسەر خەشم‌و قینی خودا لێی لەگەڵ خەشم‌وقینی فریشتەکان‌و ئابڕووچوونێکی گەورە رووی تێدەکات لەگەڵ زەرەو دەرکەوتنی ئەوەی پەنهان‌و شاراوەیکردوە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر کەموکوڕییەك روو لەخاوەنەکەیدەکات.

*ئەگەر لەزبڵگەیەك پیساییکرد یان لەسەر کەناری دەریا یاخود لەشوێنێك نکوولی لێنەکەن بەڵگەیە لەسەر خێرو بەسەرچوونی غەم‌و پەژارەو ئێش‌وئازار.

*ئەگەر بینی مرۆڤێکی ناسراو خۆڵ‌و پیسی خەڵکی تێدەگرێ بەڵگەیە لەسەر دژایەتی‌و جیاوازی لەراوبۆچووندا و ستەم‌و زوڵمێك لەو کەسە تێیگرتوە.

*زۆری زبڵ‌و خۆڵی خەڵکی بەڵگەیە لەسەر وەستانی جموجووڵ‌و رووتێکردنی مەترسییەکی گەورەو پیسبوونیش بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی یان ترس‌و بیمێکی گەورە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر خێو بۆ یەکێك کردوەکانی خراپبێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵ‌و سامانە ئەگەر یەکێك بینی پیساییەکی رەقدەکات ئەوە ماڵ‌و سامانێکە بەلەشساغی بەدەستیدەهێنێت.

*پیسایی شل بەڵگەیە لەسەر سوودێکی گەورە، ئەگەر پیساییکردو خەڵکی تەماشایاندەکرد باوریابێت لەئابڕوچوون‌و ئاگاداری قسەی خراپ‌و ناقۆلا بێت.

*ئەگەر بەبێ هۆ پیساییکردو پیساییەکەی هەڵگرت دەیەوێت دینارو

پـــاره بەئەنـــدازەی پیـــسابیەکەی وەربگرێ.

*ئەگەر بینی نان‌و پیسایی بەیەکەوە دەخـوات نـان‌و هـەنگوین دەخـوات‌و وتراویـــشە پێـــچەوانە جوولانـــەوەی سوننەتە.

*ئەگەر لەسـەر جێگەیـەك پیـساییکرد ژنەکـــەی تەلاقـــدەدات یـــاخود نەخۆشییەکی درێژخایان دەگرێ.

*ئەگـــەر کەوتـــە نێـــو پیـــساییەوە دەکەوێتە نێو غەم‌و پەژارەوە ، ئەگـەر لەشـوێنێکی تـەنگ گیربـوو زینەدانی دەکرێ.

*ئەگەر پیساییکرد بەخۆیدا دەکەوێتە هەڵەوە یان ملکەچی‌و رسوایی یاخود وتەی ناقۆڵاو خراپ.

*ئەگەر پیساییکرد بەخۆیدا دەکەوێتە هەڵەوە یان ملکەچی‌و رسوایی یاخود وتەی ناقۆڵاو خراپ.

*پیـــسایی خواردنێکـــە خراپبـــووەو بۆگەنیکردوە.

*هاتنـەدەرەوەی پیـسایی قوتاربوونـە لـەگوناهو تـاوان، هـەروەها هاتنـە دەرەوەی پیـسایی بەلگەیـە لەسـەر رۆیشتنی میوان.

*پیسایی لەخەودا بەلگەیە لەسەر ماڵی پیـاو یـان نهێنـی کـەلای کـەس باسیناکات.

*دەگونجێت پیسایی بەلگەبێت لەسـەر سـەفەرو خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ﴾ (النساء: ٤٣).

*پیسایی بەلگەیە لەسەر:

+ زۆرانبازی.

+بەجێهێنانی پێداویستی.

+رەواندنەوەی نەخۆشی ناوەکی.

+وەسوەسـەو گەڕانـەوەی ئەمانـەت‌و کۆتایی داواخوازی.

*ئەگەر بۆنیهات یاخود جل‌وبەرگەکـەی پیسکرد یان بەزۆر هاتەدەروە بەلگەیـە لەسەر غەوم پەژارەو ئارەزووی پـیس‌و گەندەڵ‌و زۆرلێکردن‌و زیان‌و لەباربردنی منداڵ.

*دەرووی خێـــرە بـــۆ ئـــەوەی لەناڕەحەتیدایە.

*ئەگـەر پیـسایی مرۆڤـی بەرکـەوت تووشی زیناو داوێنپیسی دەبێت.

*ئەگـەر بینـی پیـساییەکەی زۆربـووەو لەسەر سەفەربوو سەفەر ناکات چـونکە جەردە روویتێدەکات.

*خـواردنی پیـسایی هێنـانی مـاڵێکی حەرامە لەگەڵ پەشیمانی.

*دەگونجێـــت لەقـــسەو وتـــە پاشـــگەزببێتەوە بـــەهۆی بـــوونی خوێنەوە.

*ئەگەر بینی لەسەر زبڵخانەیەکەو چیلکەیەکی بەدەستەوەیەو بڵاویدەکاتەوە کاروباری دادگا دەگرێتە دەستو بەماڵو سامانی خەڵکی تاقیدەکرێتەوە.
*ئەگەر لەسەر خوانو سفرەیەك پیساییکرد ماڵێکی بەتامو چێژ دەکرێ یان دەچێتە لای هاوسەرەکەی.
*ئەگەر پیسایی لەجلەکانیداکرد یاخود دەفرێکدا ماڵو سامانی لەبەکرێگرتنی خزمەتکاردا خەرجدەکات.
*ئەگەر بینی پیساییکرد لەژێر خۆیدا دەورووبەری هەستی پێناکەن.
*ئەگەر بینی پیسایی کۆدەکاتەوەو توندبوو یا شل ئەگەر خاوەنی کێڵگەوبێستانو ماڵو سامان بێت بەروبوومی لەبێستانو کێڵگەکەی کۆدەکاتەوە ، ئەگەر هەژاربوو ماڵو سامان لەخێردا کۆدەکاتەوەو خۆشی دەوڵەمەندە ،بۆ پارە گۆڕەرەوە بەڵگەیە لەسەر خستنگەڕی پارە بەسوود.
*ئەگەر لەدەشتێکدا پیساییکردو باڵندەو گیاندارانی زەوی کۆیانکردەوە ئەگەر لەسەفەردابوو ڕێگەی لێدەگیرێو دزەکان ماڵو سامانی دەبەن.
*ئەگەر پیساییەکی زۆریکرد لەلێشاو دەچوو غەمو پەژارەو ترسان لەدەستەلاتدار ڕووی تێدەکات.
*ئەگەر پیساییەکە گەرمبوو نەخۆشییەکی سەخت دەگرێ پاشان قوتاردەبێ یان تۆمەتێکی بۆدروستدەکرێو خۆی لەبەرگی دزدا دەبینێتەوە.
*ئەگەر پیساییەکەی کرمێکی زۆربوو لەماردەچوو منداڵی زۆر دەبێتو دوژمنایەتی دەکەن.
پیسی: (ئیبن سیرین): ئەوەی ببینێ پیسبووە دووزامی لێ دیاریدەدات.
پیسیو چڵکنی: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ئەگەر مرۆڤ بینی لەجلوبەرگو لەشو لارو قژدا غەمو پەژارەیە بۆ خاوەنەکەی.
*جلوبەرگی پیس گوناهو تاوانە، ئەگەر بینی خراپەپاڵ ئاین تێکچوونی ئاینی خاوەنەکەیەتی بەئەندازەی پیسییەکە.
*ئەگەر چەوری پێوەبوو تێکچوونی دنیایە.
*ئەگەر بینی جلوبەرگی بەهۆی پیسییەوە شتو پاشان پاکیکردەوە تەوبە دەکاتو لەگوناهەکانی پاکدەبێتەوە.

*جل‌وبەرگی پیس‌و چڵکن بۆ مردوو تێکچوونی ئاین‌و دنیایەتی.

*شتنی گوێچکە نەخۆشییە ، ئەگەر بینی چڵك‌و پیسی گوێچکەکانی پاکدەکاتەوە وتەیەکدەکات‌و مژدەی پێدەگات.

*ئەگەر چڵك‌و پیسی گوێچکەی خوارد کاری نێربازی ئەنجامدەدات‌و دەکەوێتە کارێکەوە خەشم‌و قینێکی گەورە رووی تێدەکات چونکە چڵکی گوێچکە تاڵە هەموو شتێکی تاڵ باش نییە مەگەر چارەسەربێت.

*ئەگەر مرۆڤ چڵکی گوێچکەی بەزۆری بینی بەڵگەیە لەسەر وتەی خراپ کەپێیدەگات ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆ قایمکردن لەبەرانبەر دوژمنان یان داخستنی دەرگای شەڕ ئەمە لەکاتێکدا ئەگەر گوێچکەی کەڕ نەبێت ئەگەر گوێچکەی کەڕبوو بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارەو نەخۆشی.

پیسی‌و گەندەڵی: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا پیسی پێوەیەو ئەمانەتی لادانرابوو یاخود شایەنبوو یا قەرزاربوو گوناهبارە ، ئەگەر ئەو پیسییەی شت لەو بارە قوتاردەبێ، ئەگەر دەستنوێژی نەگرت بەڵام چوە سەرئاوو پیساییەکەی شت لەگوناهو تاوان دەچێتە دەرەوە یاخود قەرزەکەی لەلا دەمێنێتەوەو هەوڵی دانەوەیدەدات.

پینەچی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەسێکە بەهانە دەهێنێتەوە بۆ کارێك بەهانە هەڵناگری‌و خاوەن ناکۆکییە ، ئەگەر عەورەتی ژنی داپۆشی دوای دەرکەوتنی کاری داوێنپیسدەداتە پاڵی پاشان داوای لێبوردنی لێدەکات کاتێ راستی بۆدەردەکەوێ.

*ئەگەر پینەی جل‌وبەرگی خۆیکرد ناکۆکی دەکەوێتە نێوان خۆی‌و هاوڕێیەکی هیچ خێرێکی تێدا نییە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاکسازی‌و چاکەو چاکبوونەوە لەنەخۆشی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆپڕچەککردن‌و بارانبارین.

*هەروەها وتراوە: پینەکردن پاشگەزبوونەوەیە لەگوناهو تاوان، یان بەهانەی پووچ‌و بەتاڵە.

پینەی قوماشی کۆن: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مەرایی‌و باشی حاڵ. دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هەژاری بەردەوام.

پ ێ

پێ (قاچ): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا جوانی ماڵو داراییە لەگەڵ جێگیربوونی کردارەکانیو پشتوکۆڵەکەی کارەکانییەتی، پەنجەکانیشی کچی خەوبینەرە لەگەڵ بەردەستو خزمەتکارەکانی، ئێسکەکانی ماڵو سامانە کەبژێوی لەسەریەتیو پشتی پێدەبەستێ.

*ئەگەر قاچێکی روو بەئاسمان بەرزبوەوە دەمرێ، مووی هەردووقاچ قەرزێکە بەسەریا تێپەڕیوە.

*هەردوو قاچ بەڵگەیە لەسەر ئاژەڵو ماڵودارایی .

*ئەگەر بینی قاچەکانی بڕا ئاژەڵەکەیو ئوتومبیلەکەی تیادەچێو ماڵو دارایی بەفیڕۆدەڕوات.

*ئەگەر بینی قاچی زیادەی هەیە بژێوی زیاددەکات.

*جوانی قاچ بەڵگەیە لەسەر باشی خەوبینەر لەدنیاو قیامەتدا، ئەگەر قاچی مردوو باشبوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەبەهەشتدایە، ئەگەر سەرپێچیکارێك بینی قاچەکانی جوانە بەڵگەیە لەسەر تەوبە، بۆبێباوەڕ بەڵگەیە لەسەر موسوڵمانبوونی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چوونە پێش لەکارو بارەکانیو چارەنووسی باشی لەوەی رووی تێدەکات.

*دەگونجێت باشی قاچ بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی نوێژ یاخود ئەوەی پشتگیریدەکات لەبەرپرسو باوكو دایك یان ئاژەڵ یاخود ئوتومبیل یاپیشەو ماڵو دارایی.

پێپەتی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی بەپێی پەتی دەڕوات بەڕێوە بەڵگەیە لەسەر باشی ئاینیو ڕەواندنەوەی غەمو پەژارەی.

*هەروەها وتراوە: خەوێکی لەوچەشنە بەڵگەیە لەسەر بەڵاو نەهامەتی لەلایەن ژنەوەو تەڵاقدان.

(نابلسی)دەڵێت: پێپەتیبوون لەخەودا ماندوبوونە ئەگەر نەبینێت نەعلەکانی داکەندوە بەڵام ئەگەر بینی بە پێیی پەتی دەڕوات بەڕێوە دەسەڵاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.

پێچانەوە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئەندامەکانو شاردنەوەو داپۆشینی وتە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا لێخۆشبوونە لەگەڵ خەشمو قینگرتن یان بەسەرچوونی رزقو رۆزیو چارەنووس.

پێچراو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: لێپێچراو سەفەرو گەشت وگوزارە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ماڵوسامانە بەمەرجێك نەپێچرێ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژیو چەمانەوە.

پێچکە: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی ببینێ پێچکە دەخواتو مۆخەکەی دەمژێ ماڵی هەتیو دەخوات.

*هەروەها ئەوەی پێچکە دەخوات وەك ئەوە وایە ماڵی خەڵکی بەرێزو شەریف بخوات چونکە پێچکەو مەڕ باشترین ماڵی خەڵکییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵی هەتیوە، ئەگەر بینی پێچکەکەی مژی ماڵی هەتیو دەخوات.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی پێچکە بخوات ماڵو سامانی خەڵکی بەرێزدەخوات چونکە مەڕ بەرێزترین ئاژەڵە.

پێچەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: نەخۆشیو دینارە، ئەوەی پێچەرێك بدۆزێتەوە یان هەڵبگرێ ژنەکەی نەخۆشدەکەوێو دیناروو پارەی زۆر خەرجدەکات.

پێست: (نابلسی)دەڵێت: پێست پەردەی مرۆڤەو میراتییە لەدوای خۆیی یان لەکاتی ژیانیدا بەجێی دەهێڵێ.

*ئەگەربینی وەك مەڕ پێستی دادەماڵن ئەگەر نەخۆشبێت بەڵگەیە لەسەر مردنی ، ئەگەر لەشاساغیش هەژار دەکەوێتو ئابرووی دەچێت.

*هێزو پتەوی لاشەش بەهێزی باوەڕو ئیمانە.

*ئەگەر لەشولاریبوبوو بەلەشولاری مارێك دژایەتیو رکەبەرایەتی دەردەخات.

*ئەگەربینی دووگی هەیە وەك بەران کوڕێکی دەبێت بژێوی بۆ پەیدا دەکات.

*ئەگەربینی لەشولاری بوە بەئاسن یان گڵێنە بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر زیادەیەکی بەلەشولاری خۆیەوە بینیو هیچ زیانێکی نەبوو بۆی رژانی نیعمەتە بەسەریا.

*لەشولاری مرۆڤ لەخەودا بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤ دادەپۆشێتو خۆی پێ پۆشتەدەکاتەوە وەك جلوبەرگو هاوسەرو لانەو ماڵو کوڕ، یاخود ئەوەی پەنای پێدەدات وەك دەستەڵاتدارو فەرمانڕەواو گەورەو بەرپرس، بەهێزیو جوانیو قەشەنگی

بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵو گوزەرانی، لاوازیو دەنگگــۆڕانو بۆگــەنکردنی بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵوباری.

*پێست وەك قەڵغان وایە بۆ مرۆڤو شتیتر، بۆ مرۆڤ بریتییە لەباوكو دایكو دەستەڵات مـاڵودارایيو جلوبـەرگو هاوسەرو زەویو لەشساغيو نەخۆشيو ئیمانو هاوەڵ پەیداكردن.

*دەگونجێت پێست بۆ مرۆڤ بەڵگەبێت لەسـەر هـاوڕێو دوژمنــي گەواهیـدەر لەرۆژی قیامەتدا لەسەر خاوەنەكەی.

*دەگونجێت پێست بەڵگەبێت لەسەر ئــارامگرتنو بــەهێزيو خــۆڕاگری لــەكاروباردا، ئەگــەر بینــي پێــستي باشبوە لەخەودا بەڵگەیە لەسـەر خێرو پـشوودانو چـاكبوونەوە لەنەخۆشــي، ئەگــەر مردوبــوو رەنگــي پێــستەكەی بــەجواني بینــرا لەخــەودا بەڵگەیــە لەســــــەرئەوەی لەخۆشـــــیەكاني بەهەشتدایە، ئەگـەر بەناشـیریني بینـي یـا بەرەشـي بەڵگەیەلەسـەر ئـەوەی لەسزاو خەشمدایەو، رەشهەڵگەڕانیشی لەخەودا وازهێنانە لەئاین.

*ئەگەر كوڕێكی رەشـیان بەخەلاتدایـە بارێك خەڵۆزی دەدەنیێ.

*ئەگــەر ژنــي رەش پێــست ببینــیێو چـاودێری بكـەن خێـری پێیـدەگاتو بەپێزو پیرۆز دەبێت.

*پێــــستي ســــوور لەخــــەودا دەروولێكردنــــەوەو شــــكۆمەندییە هەروەها دەڵێن: ئەگە لەگـەڵ سووریدا ســــپێتي تێكــــەڵبوو خاوەنەكــــەی شكۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*زەردبووني رەنگیش نەخۆشییە.

*ئەوەی خۆی ەنگی پێستي رەشبێتو لەخەودا بەسپێتي بینـرا ئـەوە لاوازيو ناڕەحەتيو ملكەچي رووی تێدەكات.

*ئەگـــەر لـــەشو لارو دەمو چـــاوی بەسوور هەڵگەڕان غەموپەژارەی درێـژە دەكێشيێ.

*ئەوەی لـەشولاری خـۆی ببینــیێ بـوە بەئاسن یاخود بەرد ئـەوە بـەو چەشـنە دەبێتو پێستي سەرجەم ئاوەڵان.

*هـەروەها دەڵـێن: پێـست لانـەو ماڵـە ئەگەربوو ئەگەر بـوو بـەخاوەني ئەگـەر پادشـا یـا فـەرمانڕەوا پێـستي خـەڵكي دامــاڵي سـتەمیان لێـدەكاتو مـاڵو داراییان دەبات.

*پێــست دامــاڵیني زانــاو وازهێنــانو لەبیرچووني زانیارییە.

*ئەگــەر پێــستي شــاعیرێك دابماڵێــت كراسەكەی دادەكـەنێت كـاتێ دەچـێتە نێو حەمام، یان پۆشاكێكي لێدەدزرێ.

*ئەگەر ژنێكی رەشپێست بیني پێستي دادەماڵرێ خۆرهەڵهاتنە دوای شـەوێكی تاریكو نووتەك.

پێشبڕکێ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیەلەسەر جموجووڵ‌و بێکاری یان سەفەری بێکەڵك‌و سوود.

*ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو دەمرێ‌و، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێ یان کەسێکی ئاوارەبوو لەسەفەر دەگەڕێتەوە.

*پێشبڕکێی ئاژەڵان ئەنجامدانی کاری یاساغ‌و لەخۆبایبوون‌و زامنکردنێکە سەلامەتی بەمەرج نەگیراوە یان مردنیەتی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر فیتنە لەنێوان خەڵکیداو پەرتەوازەکردنیان.

*پێشبڕکێ بەکۆتر بەڵگەیە لەسەر نێربازی یان ئالودەبوونی تێکەڵبوونیان.

پێشەکی (پێشەنگ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خزمەتکارە.

پێشی مەلاشوو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پیاو، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی ژن‌و کورەکەی تێدا کۆکن لەسەری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خزمەتکار.

(نابلسی)دەڵێت : خزمەتکارێکە نهێنی دەزانێت‌و لەخەڵکی دەشارێتەوەو خاوەن ڕێزە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرنەوەی نهێنی خۆی بۆ باسدەکات وەك باوك‌و دایك.

پێغەمبەر(ﷺ): (ئەبوهورەیرە) ـ ڕەزای خوای لێبێت ـ دەفەرموێت: گوێم لێبوو پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: "ئەوەی لەخەودا بمبینێ وەك بینینم وایە لەحاڵی بێداریدا، چونکە شەیتان ناتوانێ بچێتەسەر شێوەی من"[1].

*(ئەبوسەعد) ـ ڕەزای خوای لێبێت ـ دەڵێت: پێغەمبەر(ﷺ)فەرموویەتی: "ئەوەی من لەخەودا ببینێ ڕاستی بەدیکردووم"[2].

*(ئەنەس)ی کوڕی (مالك) دەگێڕێتەوە پێغەمبەر(ﷺ) فەرموویەتی: "ئەوەی من لەخەودا ببینێ ناچێتە دۆزەخەوە"[3].

*(ئەبوسەعد)(ڕەحمەتی خوای لێبێت) دەڵێت: "خوداوەند پێغەمبەری خوای

---

[1] (بوخاری) فەرموودەی ژمارە(٦٩٩٣) ، و(مسلم) (١٧٧٥/٧/٤) لەڕێگەی (ئیبن ئیسحاق)ەوە.

[2] (بوخاری) (٦٩٩٦) و(مسلم) (١٧٧٦/١١/٤).

[3] (ئیبن عدی) لە(الكامل للضعفاء)دا (٣٨٨/٣) هێناویەتی‌و (ئیسناد)ەکەی (لاوازە).

وەك بەزەیی و سۆزێك بۆ جیهان ڕەوانەكردوە ، خۆشحاڵی بۆئەوەی لەحاڵی ژیانیدا بەدیكردو شوێنیكەوت ، خۆشحاڵیش بۆ ئەوەی لەخەودا دەیبینێ چونكە ئەگەر قەرزارێك ببینێ قەرزەكەی دەداتەوە.

*ئەگەر نەخۆشێك ببینێ خوداوەند شیفاو چارەسەریدەدات.

*ئەگەر جەنگاوەرێك بەدیبكات سەركەوتوو دەبێت.

*ئەگەر رەبەنێك ببینێ (حەج)دەكات.

*ئەگەر پێغەمبەر(ﷺ)لەزەوی و خاكێكی وشكدا بەدیبكرێت ئەو زەوی و خاكە فەرپیتدار دەبێ، یان لەشوێنێكدا ببینرێ ستەم و زۆرداری تێدا بلاوبێت دادپەروەری لەو شوێنەدا بلاودەبێتەوە لەگەڵ دڵنیایی ، ئەمەش لەكاتێكدا لەسەرشێوەی خۆی بەدیبكرێ، ئەگەر رووخساری گۆڕاو لاوازبوو یان هەندێك لەئەندامەكانی نەبوو بەڵگەیە لەسەر سستی ئاین لەوشوێنەو دەركەوتنی بیدعە.

*هەروەها ئەگەر بەجل وبەرگی دڕاوەوە بینرا بەهەمان شێوەیە.

*ئەگەر بینی لەخۆشەویستیدا خوێنەكەی خواردەوە بەنهێنی لەجیهادو تێكۆشاندا شەهیددەكرێ.

*ئەگەر بینی نەخۆشەو بێداربوەوە لەنەخۆشی خەڵكی ئەو شوێنە دوای تێكچوون چاكدەبنەوە.

*ئەگەر پێغەمبەری(ﷺ)بەسواری بینی سەردانی گۆڕەكەی دەكات بەسواری، ئەگەر بەپیادە بینی بەپێ سەردانی گۆڕەكی دەكات، ئەگەر بینی بەرێكی سەردانیدەكات لەسەركاروبارەكانی جێگیردەبێت و فەرمان بەپێشەوای سەردەمی خۆیدەكات.

*ئەگەربینی نانەدەخوات لەگەڵی برپیارەو بەسەریا دەدات زەكاتی ماڵەكەی بدات.

*ئەگەربینی پێغەمبەر(ﷺ)مرد لەرەچەڵەكی خۆی كەسێكدەمرێ.

*ئەگەر تەرمەكەی لەشوێنێكدا بینی لەوشوێنەدا بەلاو نەهامەتیەكی گەورە روودەدات.

*ئەگەربینی تەرمەكەی هەتا گۆرستان برا حەز لەبیدعە دەكات.

*ئەگەربینی سەردانی گۆڕەكەیكرد ماڵ و سامانێكی بێشومارو مەزن بەدەستدەهێنێ.

*ئەگــــەربینی بـــــوە بـــــەکوڕی پێغەمبـەر(ﷺ)و لەرەچـەڵەکی ئـەویش نییە خەونەکەی بەڵگەیـە لەسـەر پـاکی باوەڕەکەی.

*ئەگــــەربینی بــــوە بـــــەباوکی پێغەمبەر(ﷺ)بەڵگەیە لەسـەر سستیو لاوازی باوەڕو دڵنیایی.

*بینینی پێغەمبەر(ﷺ)لەخەودا بەتەنیا پەیوەنـدی بــەوەوە نییــە بــەڵکو پەیوەنـدی بەســـەرجەم کۆمـــەڵی موسوڵمانانەوەهەیە.

*دەگێڕنەوە(ئوم فەزڵ)ـ رەزای خـوای لێبێـت ـ بەپێغەمبـەری خـوا(ﷺ) وتـی: لەخەودا بینیم هەندێك لەلاشـەت بڕابوو ئەو بەشە بڕاوانـەم لەژوورەکـەی خـۆم دانـا، ئـەویش فـەرمووی: "خـەونەکـەت خێـرەو فاتمـە پـشت بـەخوا کـوڕێکی دەبێـتو لـەماڵی تـۆ دەبێـت"[1] ئنجـا (حسێن) لەدایکبوو ئەو گۆشیکرد.

*ئەگەر پێغەمبەری بینـی (ﷺ)شـتێکی باشــی دنیـــای دایـــە لــــەخواردنو خواردنـــەوە خێرێکــە بەئەندازەیــەك بەدەستیدەهێنێ.

*ئەگــەر ئــەوەی دایــە لەناوەڕۆکـدا خراپبـــوو وەك کاڵـــەكو شـــتیتر لەڕووداوێکی مەزن قوتار دەبێ مەگەر خراپەوماندوبوون رووی تێبکات.

*ئەگـەر بینـی یـەکێك لەئەندامـەکانی پێغەمبــەر(ﷺ)لــەلای خەوبینــەرەوە بەدەستیهێناوە بەڵگەیە لەسـەر بیدعـە دروســتکردن لەشــەرعداو وازهێنـــان لەوانیتر.

*(ئیبن ئەبی تەیب)دەڵێت: دەساڵبوو تووشی کەڕی بوبووم، روومکردە شاری (مەدینـە)و لـەنێوان گـۆڕی پێغەمبـەرو دوانگەکەیـــدا مامـــەوە خـــەومبینی بەپێغەمبەرەوەو وتم: ئـەی پێغەمبـەری خوا(ﷺ)تۆ پێت وتم ئـەوەی داوای ئـەو شوێنە بکات بۆم لەخودا من شەفاعەتی بۆدەکـەم، فـەرمووی: خواچارەسـەرت بدا مـن بـەو شـێوەیەم نـەوتوە، بـەڵکو وتومـــە:"ئـــەوەی داوای (وســـیلە)م بۆبکـات شــەفاعەتی مـن بەپێویـست دەگـــەڕێ بـــۆی"وتـــی: گوێـــچکەم بەفـــەرویپتی دوعـــای پێغەمبــەر(ﷺ) چاکبوەوە.

*یەکێکی دی دەڵـێ: هـەژاربووم‌و هـاتم بۆ زیارەتی گۆڕی پێغەمبەرو سلاومکرد لـەخۆیو هـەردوو هاوەڵەکـەی ، ئنجـا وتم: ئـەی پێغەمبــەر هــەژارمو لــەلای

---

[1] (ئـیبن ماجـە) لـە(کتـاب التعـبیر) (٣٩٢٣)و (ئەحمـــەد) لـــە(مـــسند)دا (٢٦٧٢) و(حـــاکم) لە(مستدرك) (١٧٦/٣).

تۆش میوانم ، پاشان دوورکەوتمەوەو نوستم بەدوور لەگۆڕەکە ، پێغەمبەر (ﷺ)هات بۆلام و هەستام و نانێکی پێدام و هەندێکم خواردو کاتێ بەئاگاهاتم هەندێکیتری لەدەستمدامابوو.

* لە(ئەبی وەفا)ی (قاریهەرەوی)یەوە دەگێڕنەوە وتویەتی: پێغەمبەرم بینی(ﷺ)لەخەودا لە(فرغانە) هەروەها لەساڵی سێسەدو شەست ساڵ و لەلای دەستەلأتدار دەمخوێندو ئەوانیش گوێیان نەدەگرت و قسەیاندەکرد، بەغەم و پەژارەوە روومکردەوە ماڵ ونوستم، پێغەمبەرم بینی(ﷺ)رەنگی گۆڕابوو، پێی وتم: قورئان لای کۆمەڵێك دەخوێنیتەوە قسەدەکەن و گوێناگرن ، چیتر مەخوێنە مەگەر خوا ویستی لێبێ، کاتێ بەئاگاهاتم چوار مانگ زوبانی خۆمم گرت، هەر پێداویستیەکم هەبوایە دەمنووسی لەسەر رووپایەك، فەرموودەگێڕەوان و خاوەن راوبۆچوون هاتن بۆلام و فتوایان بۆدام قسەبکەم ، چونکە پێغەمبەر(ﷺ)فەرمووی: مەگەر خودا ویستی لەسەربێ.دوای ئەو چوار مانگە نووستم لەوشوێنەدا کەواپێشتر تیایدا نوستبووم پێغەمبەرم بینی(ﷺ) رووخساری گەش و روونبوو ، پێی وتم: تەوبەتکرد ، وتم: بەڵێ ئەی پێغەمبەر(ﷺ)، فەرمووی: ئەوەی تەوبە بکات خوداوەند تەوبەی لێقبوڵ دەکات، پاشان زوبانی پێدەرهێنام و دەستی هێنابەسەریاو فەرمووی: مەیخوێنە هەتا گوێبیستی دەبن ، کاتێ لەخەوهەستام زمانم بەربوو پشت بەخوای گەورە.

* دەگێڕنەوە پیاوێکی دەوڵەمەند نەخۆشدەکەوێ و لەخەودا پێغەمبەر(ﷺ) دەبینێ و پێی دەفەرموێ: ئەگەر ویستت چاکبیتەوە لەنەخۆشیەکەت ناونا وەربگرە، کاتێ بەئاگاهات دەهەزار درهەمی نارد بۆ (سوفیان)ی (سەوری)هەتا بیدات بەهەژاران و پاشان راڤەولێکدانەوەی خەوەکەی لێپرسی ئەویش وتی: ناونا زەیتونە چونکە خوداوەند دەفەرموێ: ﴿لاَ شَرْقِيَّة ولاَ غَرْبِيَّة﴾ (النور:٣٥).ئنجا بەزەیتون چارەسەری وەرگرت خوداوەند چاکیکردەوەو فەرپیتی بەکارهێنانی بۆ بەگەڕخست و گرنگی فەرمانەکەی پێغەمبەر(ﷺ) بەدەرکەوت.

*دەگێڕنـــەوە پیاوێـــك دێـت بــۆلای پێغەمبـــەر(ﷺ) لەخـــەوداو خراپـــی حاڵوباری لا باسدەكات، ئەویش پێی دەڵێت: بـچۆ بـۆلای (عـەلی)ی كـوڕی (عیـسی) پێـی بڵـێ ئەوەنـدت بـداتێ كـەحاڵی خـۆتی پێبـاش بكـەی. ئنجـا پرســی: ئـــەی پێغەمبـــەر(ﷺ)بـــەچ نیشانەیەك بچم بۆلای؟ فـەرمووی: بڵـێ بەونیـشانەیەی تۆمنـت لـە(البطحـاء) بینیـوەو ومـن لەشـوێنێكی بـەرزبوومو دابـــەزیو هـــات بـــۆلام ، پێمـــوت: بگەڕێرەوە بۆ شوێنی خۆت ، لەوكاتەدا لەدەستەڵات لابرابوو ئەوەبوو گەڕایەوە بۆ پۆستی پێشووی. كاتێ بـەئاگا هـات چوو بۆلای (عـەلی)ی كـوڕی (عیـسی)و لـەوۆژەدا وەزیربـوو چـیرۆكەكەی بـۆ گێڕایـەوە ، ئـەویش چوارسـەد دینـاری دایەو وتی: قەرزی خـۆتی پێبـدەرەوە، هەروەها چوارسەد دینـاری تـری دایـەو وتی: ئەمـەش بكەبەسـەرمایەی خـۆتو كاتێ خەرجتكرد بگەڕێرەوە بۆلام.

*پیاوێكی چادرفرۆش دەڵێت: چادرێكم فرۆشـت بەهەنـدێك لەدەسـتەڵاتدارانی ئـەهوازو بۆپارەكـەی رووەتێكـردەوەو جنێویدایـــە (ئەبوبـــەكر)و (عومـــەر) (رەزای خـــوای لێبێـــت) بـــەهۆی شـێوەیەوە وەڵامـم نەدایـەوە بەغـەمو پەژارەوە گەڕامـەوە بۆمـاڵو ئەوشـەوە پێغەمبەرم(ﷺ) لەخەودا بینی پێمگوت: ئەی پێغەمبەر(ﷺ) فلانەكـەس جنێـوی بـە(ئەبوبـەكر)و (عومـەر) داوە ئـەویش فەرمووی: بیهێنە بۆم ، منیش هێنـامو فەرمووی: بیـدە بەزەویدا فەرمانەكـەم بـــەجێهێناو فـــەرمووی: ســـەریبڕە ، سـەربڕین زۆر قـورسو گرانبـوو لـەلامو وتم: ئـــەی پێغەمبـــەر ســـەریببڕم ، فەرمووی: بەڵێ سێجار ئـەو فەرمانـەی پێدام ، چەقۆكەم پیاهێنـاو سەرمبڕی، كاتێ رۆژبووەوە وتم: دەچم بۆلایو ئـەو خەونەی بۆ دەگێڕمـەوە ، كـاتێ چـووم بۆ لایو گەیـشتمە بـەر ماڵەكـەی گـوێم لـەدەنگی شـیوەنو گریـانبوو پاشـان وتیان مردوە.

*پیاوێـــك هـــات بـــۆلای (ئـــیبن سـیرین)ووتـی: دوێنـێ شـەو لەخـەودا بینـــیم قاچـــم خـــستەسەر رووی پێغەمبەر(ﷺ)، (ئیبن سیرین) پێی وت: دوێنـێ شـەو بەسۆلەكانتەوە خـەوتی؟ وتـی: بـەڵێ، ئـەویش وتـی: داییكەنـە، كاتێ دایكەند لەژێر قاچێكیدا درهـەمێك هـــەبوو لەســـەری نوســـرابوو (محەمەد)پێغەمبەری خوا(ﷺ).

(نابلـسی)دەڵێـت: لەفەرموودەیـەكی (صـحیح) داهـاتووە پێغەمبـەر(ﷺ)

فەرموویەتی: "ئەوەی لەخەودا بەدیم بکات لەکاتی بێداریدا دەمبینێ چونکە شەیتان ناتوانێ بچێتەسەر شێوازی من"[1].

*هەروەها لە(روایة)ێکدا دەفەرموێت: "ئەوەی من ببینێ حەقی بینیوە"[2].

*چەندین فەرموودەی دیکە لەو بارەیەوە هاتووەو زانایان جیاوازی هەیە لەبارەیانەوەو هەندێکدەڵێن: شوێنی ئەمە ئەوەیە ئەگەر پێغەمبەر(ﷺ) لەسەرشێوەی خۆی ببینێ‌و هەندێکیتر دەڵێن: لەسەر ئەو شێوەیەی کەروحی کێشراو گەڕایەوە بۆلای خواو لەوانەی خاوەنی ئەم رایەن (ئیبن سیرین) (رەحمەتی خوای لێبێت).

*هەندێکیتر دەڵێن: بینینی پێغەمبەر(ﷺ) لەسەر سیفەت‌و شێوەی خۆی زانینی راستییە چونکە بینینی زاتی پاك‌و بێگەرد ناسینی راستییە.

*ئەگەربینی پێغەمبەر(ﷺ) هات بۆ لای ئەوا بۆ خەوبینەر باشە.

*بینینی پێغەمبەر(ﷺ)لەهەر حاڵ‌وبارێکدا راستەو خەوی تێکەڵ‌و پێکەڵ نییە.

*هەروەها هەندێك لەراقەکارانی خەو دەڵێت: ئەگەر بەپیری پێغەمبەری(ﷺ) ببینێ مەبەستی ئاشتییە، ئەگەر بزەوخەندەی لەسەر لێوەکانی بینی دەستیگرتوە بەسوننەتی پێغەمبەر(ﷺ).

*هەندێکیتر دەڵێن: ئەوەی لەسەر شێوەی خۆی ببینێ بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵ‌وباری‌و بالآیی شان‌و شەوکەت‌و زاڵبوون بەسەر دوژمنانیدا.

*ئەگەربینی حاڵ‌وباری گۆڕاوەو رووخساری گرژە بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵی.

(ئیبن ئەبی جەمرە)دەڵێ: بینینی پێغەمبەر(ﷺ) لەشێوەیەکی جواندا باشی ئاینی خەوبینەرەو کەم‌وکوڕی لەجەستەولاری حەزرەتدا یان گۆڕانی خراپی ئاینی خاوەنەکەیەتی چونکە پێغەمبەر(ﷺ) وەك ئاوێتەیەکی پاك‌و بێگەرد وایە ، ئەو سوودەش لەبینینی پێغەمبەر(ﷺ) وەردەگیرێ چونکە لەباشترین حاڵدایەو (ئیبن حەجەری هەیتەمی) لە(شمائل الترمذي) دا باسیکردوە لەگەڵ سەرجەم پێغەمبەران بەو چەشنەن‌و شەیتان ناتوانێ خۆی بەخوداو نیشانەو پێغەمبەران‌و فریشتەکان بچوێنێ.

---

[1] (بوخاری)ژمارەی فەرموودە(٦٩٩٣)و (مسلم) (١٧٧٥/١١/٤).

[2] تەخریجکراوە.

*ئەگەر پێغەمبەری (ﷺ) بەدیکر حاڵو باری ئاساندەبێو ئەگەر غەمباربوو دەرووی لێدەکرێتەوەو، زینداندانیبوو ئازاد دەکرێ لەزیندان.

*ئەگەر لەشوێنێکدا بینرا ئابلۆقە درابوو یان گرانیو بەرزی نرخ لەئارادابوو دەروویان لێدەکرێتەوەو نرخەکانیان هەرزاندەبێ، ئەگەر ستەمیان لێکرابوو سەردەکەون یان ترسابوون دڵنیا دەبن.

*ئەگەر پێغەمبەری(ﷺ) لەسەر ئەو سیفەتانەی بینی کەلەسوننەتدا هاتوە مژدەیە بۆ خەوبینەرو چارەنووسی لەئاینو دنیادا باشدەبێ.

*ئەگەر رووی تێکرد یان مامۆستاییوو یاخود وابەستەییوو لەنوێژدا یان لەرێگەیەکدا، یاخود شتێکی باشی پێدا، یان جلوبەرگێکی شیاوی دایە یان بەڵێنی پێدا یاخود دوعاو نزای بۆکرد بەخێر ئەگەر خەوبینەر شایستەبوو بۆ وەرگرتنی دەستەڵات وەریدەگرێو لەسەردەمی خۆیدا دادپەروەردەبێو فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە دەکات.

*ئەگەر زانابوو کار بەوزانیارییە دەکات کەهەیەتی ، ئەگەر خواناسبوو دەگات بەپلەوپایەی کەرامەتداران، ئەگەر سەرپێچیکاربوو تەوبە دەکاتو دەگەرێتەوە بۆلای خودا ، ئەگەر بێباوەربوو رێنومایی دەکرێو دەگونجێت رێگەی زانیاریو ئاوەدانکردنەوەی دڵودەروون بگرێتەبەر بەپێی ئایەتی: ﴿فَآمِنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الأُمِّيِّ﴾ (الاعراف:١٥٨).

*ئەگەر خەوبینەر ترسابوو لەدەستەلاتدار شەفاعەتکارێکی وتە پەسەندو وەرگیراو دەبێ، ئەگەر خەوبینەر لەسەر بیدعە کۆبوبوەوە با لەخوابترسێ بەتایبەت ئەگەربینی پشتی تێکرد.

*دەگونجێت مژدەیەکی دڵخۆشکەر رووی تێبکات.

*هەروەها بینینی بەڵگەیەلەسەر بەدەرخستنی بەڵگەو راستگۆییو بەجێهێنانی بەڵێنو پەیمان.

*دەگونجێت دوژمنایەتیان لێوە رووبدات لەگەڵ حەسوودیو رقوقین.

*دەگونجێت لەخانەوادەکەی ببڕێو بگەرێتەوە بۆ نیشتمانەکەی.

*دەگونجێت باوكو دایكی بمرن.

*هەروەها بینینی بەڵگەیەلەسەر دەرخستنی کەرامات چونکە ئاسك سەلامی لەپێغەمبەر(ﷺ)کردوەو

ئاژەڵیش قاچەکانی ماچکردوەو بەرەو ئاسمان بەرزکراوەتەوەو دارو درەخت گوێبیستی بوون.

*ئەگەر خەوبینەر لەوانەبوون کەچارەسەری چاویاندەکرد لەپیشەکەیدا دەگات بەئاستێك هیچکەس پێی نەگەیشتبێ چونکە پێغەمبەر (ﷺ) چاوی (قتادة)ی گەڕاندەوە.

*ئەگەر خەوبینەر لەسەفەردابوو ، خەڵکیش تینوبوون بەڵگەیە لەسەر باران بارینو داهاتنی بەزەیی چونکە پێغەمبەر(ﷺ) لەمابەینی پەنجەکانی ئاو هاتە دەرەوە لەکاتی نەبوونی ئاودا، هەروەها ئەگەر خەڵکی لەنەبوونیو قاتو قریدابوون بەڵگەیە لەسەر تێرىو خۆشىو فەڕو بەرەکەت لەلایەکەوە نازانو چاوەڕێ نەبوون.

*ئەگەر ژنێك بینی دەگات بەپلەوپایەیەکی مەزنو ناوبانگێکی باش بەدەستدەهێنێ لەگەڵ پاکیو ئەمانەتپارێزی لەخۆیدا.

*دەگونجێت تاقیبکرێتەوە بیەوێو وەچەیەکی باشی پێبدرێت، ئەگەر ماڵوساماندرابوو لەگوێڕایەڵی خودایا خەرجیدەکات.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر ئارامگرتن لەسەر ناڕەحەتی.

*ئەگەر بەهەتیوی بینی پلەوپایەیەکی بەرز بەدەستدەهێنێ ، هەروەها ئەگەر غەریبو ئاوارەبوو .

*ئەگەر خەوبینەر چارەسەری لەشولاری دەکرد خەڵکی سوود لەچارەسەرەکەی وەردەگرن.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر سەرکەوتنی باوەڕداران‌و وێرانی بێباوەڕان بەتایبەت ئەگەر یارانی لەگەڵدابوو.

*ئەگەر بەقەرزاری بینی قەرزەکەی دەداتەوە .

*ئەگەر بەنەخۆشی بینی خوداوەند شیفای دەدات.

*ئەگەر کەسێك کەوا (حەج)ینەکردبوو بینی (حەج)دەکات.

*ئەگەر جەنگاوەرێ ببینێ سەردەکەوێ.

*ئەگەر کەسێك بینی تاقیکرایەوە خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە.

*ئەگەر لەزەوییەکی وشکدا بینرا فەڕو پیتدار دەبێ .

*ئەگەر کەسێك بینی دەنگی هەڵبزڕکابوو یان ئەندامەکانی کەمو کوڕییان تێدابوو بەڵگەیە لەسەر سستی لەئایندا و دەرکەوتنی بیدعە

لەوشوێنەدا، بەهەمان چەشنە ئەگەر جلوبەرگێکی شرۆڵی لەبەردابینی.
*ئەگەربینی لەخوێنی خواردەوە لەخۆشەویستیدا بەنهێنی لەجیهاددا شەهید دەکرێ، ئەگەر بەئاشکرا خواردیەوە بەڵگەیە لەسەردوورِوویی‌و هاوبەشیدەکات لەزەمی خانەوادەکەی‌و یارمەتی دەدات لەبەشداریکردن لەکوشتاریاندا.
*ئەگەر بەسواری بینی سەردانی گۆرەکەی دەکات بەسواری‌و ئەگەر بەسوارینەبوو روو لەسەردانیدەکات.
*ئەگەر بینی وەستاوە کاروبارەکانی‌و فرمانی پێشەوای سەردەمی خۆیداکرد.
*ئەگەر بینی مردوە کەسێکی رێزدار لەوەچەی ئەو دەمرێ.
*ئەگەر تەرمەکەی بینی لەوشوێنە بەلاَونەهامەتیەکی گەورە روودەدات.
*ئەگەر تەرمەکەی ئەسپەردەکرد حەز لەبیدعەدەکات.
*ئەگەربینی سەردانی گۆرەکەی دەکات ماڵ‌و سامانێکی مەزن بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی بوە بەکوڕی پێغەمبەر(ﷺ)و لەرەچەڵەکی ئەونەبوو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر پاکی ئیمان‌و دڵنیایی.

*ئەگەر پێغەمبەری بینی(ﷺ)و شتێکی پێدا لەخۆشیەکانی دنیا لەخواردن‌و خواردنەوە خێری دەستگیر دەبێ بەئەندازەی ئەوەی کەپێیداوە، ئەگەر ئەوەی کەپێدرا خراپبوو وەك کاڵەك‌و ئەوشتانە لەکارێکی خراپ قوتار دەبێ مەگەر ئێش‌و ئازارو خراپەی پێبگات.
*ئەگەر ئەندامێك لەئەندامەکانی لەلای خەوبینەربوو بەدەستی هێنابوو بیدعەیە لەسەر دەستی ئەودا دروستدەبێت.
*ئەگەر بینی چوە سەر شێوەی پێغەمبەر(ﷺ) یان جلێك لەجلەکانی لەبەرکردوە یاخود ئەموستیلەکەی پێداوە یان شمشێرەکەی ئەگەر خوازیاری دەستەلاَتبوو بەدەستی دەهێنێت‌و زەوی ملکەچی دەبێ، ئەگەر لەملکەچی‌و رسواییدا دەژیا خوداوەند شکۆمەندو پایەداری دەکات، ئەگەر قوتابیبوو خواست‌و ویستی بەدەستدەهێنێ، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێ، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ.
*ئەگەر پێغەمبەری(ﷺ) لەشوێنێکدا بینی وێرانبوو بەفەڕوبەرەکەتی ئاوەدانیدەکاتەوە، ئەگەر لەنێو

شوێنێکدا بینی دانیشتبوو لەو شوێنەدا بەڵگەو نیشانە دەبێت.
*ئەگەر بینی پێغەمبەر(ﷺ) لەشوێنێکدا بانگدەکات فەڕو پیتو پیاوانی زۆر دەبن.
*ئەگەر بینی بەرنوێژیکرد لەشوێنێکدا کاروباری جیاوازی موسوڵمانان یەکدەگرێتەوە.
*ئەگەر بینی چاوی دەڕێژێ دڵنیا دەبێ بەدڵنیایی ئاینو فەرموودەکانی.
*ئەگەر ژنێکی دووگیان یان هاوسەرەکەی بینی منداڵەکەی کوڕ دەبێت.
*ئەگەربینی جوانبوو زیادەی ئاینی خەوبینەرە.
*ئەگەر ریشی پیرۆزی پێغەمبەری(ﷺ) بینی رەشەو هیچ موویەکی سپی تێدا نییە خۆشیو شادیو فەڕوپیتێکی مەزن بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر لەشێوەی پیرێکدا بینی بەڵگەیە لەسەر هێزو توانایو زاڵبوونی بەسەر دوژمناندا.
*ئەگەر بەمەزنێکی بێهاوتا بینی لەخەودا پێشەواکەی پلەوپایەو دەستەڵاتی زیاددەکات.
*ئەگەر بینی گەردنی ئەستوور بوە ئیمام ئەمانەتی خەڵکی دەپارێزێ.
*ئەگەر سنگی بەفراوانتر بینی بەرپرسەکەی دەستودڵفراوانە لەبۆسەربازان.
*ئەگەر بینی سکی بەتاڵە گەنجینەکەی خاڵیو بەتاڵدەبێتو هیچ ماڵو سامانێکی تێداناهێنێت.
*ئەگەر پەنجەکانی لای راستی نووسابوویە یەکا بەرپرس رزقو رۆزی ناداتو خەوبینەریش لەجێی خۆیدادەبێتو تێناکۆشێتو بژێوی خەرجناکات بۆ منداڵەکانی.
*ئەگەر دەستی چەپی نووسابوو بەیەکا بەرپرس رزقو رۆزی ژێر دەستەکانی دەگرێو دەستیش دەگرێت بەسەر ماڵوسامانی خێردا، خەوبینەریش زەکات ناداتو یارمەتی پێداویستیدەریش نادات.
*ئەگەر دەستی بەئاوەڵاوکراوی بینی بەرپرس (حەج)و جیهاد ئەنجامدەدات.
*ئەگەر دەستی بەنوقاوی بینی کاروبارەکان ئاڵۆز دەبنو غەمو پەژارە رووی تێدەکاتو خەوبینەریش بەوچەشنەیە.
*ئەگەربینی رانی حەزرەت(ﷺ) جوانو پڕموە هۆزو خانەوادەکەی بەزۆری بەهێز دەبن.
*ئەگەر قاچەکانی (ﷺ)بینی درێژن تەمەنی فەرمانڕەوا درێژدەبێ.

* ئەگەر لەنێو سەربازدا بینی چەکی پێوەبوو و پێدەکەنین و سەرسامبوون لەوساڵەدا سوپای موسوڵمانان دەشکێن ، ئەگەر لەنێو سەربازێکی کەمدا بەدیکردو چەك و جبەخانەیان تەواو نەبوو وملکەچی و رسواییان پێوەدیاربوو موسوڵمانان سەردەکەون بەسەر دوژمنانیاندا بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ﴾ (ال عمران:١٢٣).

* ئەگەر بینی(ﷺ)سەروریشی دادەهێنێ بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارەی خەوبینەر ، ئەگەر پێغەمبەر(ﷺ) لەمزگەوتەکەیدا بینی یان لە(حەرەم) یا لەشوێنێکی ناسراو هێزو توانا و شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر بینی گرێی برایەتی دەبەستێ لەنێوان یاراندا زانیاری و فیقە بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر گۆڕی پێغەمبەری (ﷺ) بینی دەوڵەمەند دەبێ ، ئەگەر بازرگانیشبوو سوودو قازانج لەبازرگانیەکەیدا دەکات، ئەگەر زیندانیکرابوو رزگاریدەبێ.

* ئەگەر بینی پێغەمبەر (ﷺ) بوە بەباوکی ئاینی کزدەبێ و دڵنیایی لاواز.

* ئەگەر بینی یەکێك لەهاوسەرانی پێغەمبەر (ﷺ) بوە بەدایکی باوەڕی زیاددەکات، ئەگەر بینی بەدوای پێغەمبەردا (ﷺ) دەڕوات دوای سوننەتکەوتوە.

* ئەگەر بینی پێغەمبەر(ﷺ) تەماشای حاڵ و باریدەکات فەرمانی پێدەکات مافی ژنەکەی بدات.

* ئەگەر بینی لەگەڵ پێغەمبەر(ﷺ) نانەدەخوات فەرمان بەزەکات دەدات بەسەریا.

* ئەگەر پێغەمبەری(ﷺ) بینی بەتەنیا دەخوات خەوبینەر پارەو نان نادات بەسواڵکەرو هیچ خێرێکیش ناکات فەرمانە بۆئەوەی خێر ئەنجام بدات.

* ئەگەر پێغەمبەری (ﷺ) بەبێ نەعل بینی وازی لەنوێژهێناوە بەکۆمەڵ بۆیە بڕیاری پێدەکات نوێژ بەکۆمەڵ ئەنجام بدات.

* ئەگەر بینی سۆلەکانی لەپێکردوە بڕیاری جیهادو تێکۆشانی لەپێناوی خوادا دەدات بەسەردا.

* ئەگەر بینی تەوقەی لەگەڵکرد شوێنی سوننەتکەوتوە.

* ئەگەر بینی خوێنی تێکەڵ بەخوێنی پێغەمبەر(ﷺ)بوە دەبێت بەزاوای کەسێکی رێزدار یان لەگەڵ زانایان تێکەڵی ژن و ژنخوازی بۆ دروستدەبێت.

*ئەگەربینی پێغەمبەر(ﷺ) پاقلەی دایە لەغەمو پەژارە قوتاردەبێ.

*ئەگەر شتێکیدایە تەڕو خۆشبوو وەك هەنگوین قورئان لەبەردەکاتو زانیاری بەئەندازەی پێدانی ئەو بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی پێغەمبەر(ﷺ) وتاردەدات فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپە دەکات.

*ئەگەر بینی پێغەمبەر(ﷺ)شتێکی دەداتێ زانیاری دەستگیردەبێو دوای حەقدەکەوێ بەلام ئەگەر گەڕاندیەوە روو لەبیدعە دەکات.

*ئەگەر پێغەمبەری(ﷺ)لەشێوەی لاوێکی بالابەرزابینی لەنێو خەلکیدا فیتنەو کوشتار بلاودەبێتەوە، ئەگەربینی پێغەمبەر(ﷺ)ڕەنگی هەلبزڕکاوە دەستبەرداری وێلیو سەرگەردانی لاوی دەبێتو بیر لەتەویەدەکاتەوە.

*ئەگەربینی ڕەنگی سپییە تەویەدەکاتو دەگەڕێتەوە بۆ لای خوای گەورەو کاروکرداری باشدەبێو جێگیردەبێ، ئەگەربینی گلەییو سەرزەنشتی لێدەکات یاخود دەنگی بەسەردا بەرزدەکاتەوە بیدعە درووستدەبێ لەئایندا، ئەگەربینی ماچیکرد بابڕوای هەبێ بەوەی لێیدەگێڕێتەوە.

*ئەگەربینی لەشوێنێکدا مرد سوننەت لەناودەچێ لەو شوێنەدا.

پێغەمبەران(علیهم السلام): (ئیبن سیرین) دەلێت: خەوی پێغەمبەران (سلاوی خوایان لێبێت) لەدوو حال بەدەر نییە: یاخود مژدەیە یان ئاگاداریی ، هەروەها دوو جۆرە یەکەمیان: پێغەمبەرێك وەك خۆی بێت، ئەمەش بەلگەیە لەسەر چاکی خاوەن خەوەکەو بەرزیو پلەداریو زالبوونو سەرکەوتنە بەسەر دوژمنانیدا. دووەم: بەرووخسارێکی گۆڕاوو جیاوازو ڕوویەکی گرژەوە دەیبینێ ئەمەش بەلگەیەش لەسەر خراپی حالو باریو قورسی بەلاو نەهامەتی ، پاشان پەروەردگار دەرووی خێری لێدەکاتەوە لەکۆتاییدا.

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی پێغەمبەرێك بکوژێت ئەوا بەلگەیە لەسەر خیانەتکردن لەئەمانەتو ئەسپەردەو شکاندنی پەیمان بەپێی ئایەتی:﴿ فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بِآيَاتِ اللهِ وَقَتْلِهِمُ الأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ﴾ (النساء:١٥٥)ئەمەش بەکۆمەلێ.

*هەندێکدەڵێن: ئەوەی ببینێ هەندێك لەپێغەمبەران (عليهم السلام) لێیدەدەن خوازوئاواتی لەدنیاو قیامەتدا بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی پێغەمبەران(عليهم السلام)بەڵگەبێت لەسەر کوڕ بەهۆی سۆزو بەزەیی کەهەیەتی بۆیو پاراستنی لەئاگری دۆزەخ.

*هەروەها بینیان بەڵگەیە لەسەر ئاگاداریيو مژدە.

*ئەگەر لەحاڵو باری گونجاودا بینینی یاخود لەدوویانەوە نوێژیکرد یا شوێنیانکەوت لەرێگەدا یان خواردنو ئاویان پێداو بەتامو خۆشبوو یان زانستێکیان فێرکرد هەموو ئەمانە بەڵگەن لەسەر باشی شوێنکەوتنیانو پاراستنی سوننەتیانو بەپێچەوانەشەوە ئەگەر پێچەوانەیانبوو لەشوێنکەوتنیان یاخود سووکایەتيو گاڵتە پێکردنیان بەڵگەیە لەسەر بیدعەو گومرایی.

*بینینی پێغەمبەران بەڵگەیە لەسەر بینینی پادشاو دنیاو قیامەت، هەروەها بەڵگەیە لەسەر زانایانو نزیکیان لەپەروەردگارەوە بەهۆی شارەزاییان لەنوێژو زەکاتو یەکتاپەرستيو پەرستشی پەروەردگارەوە، هەروەها بەڵگەو نیشانەیە لەسەر فەرمانڕەوایانو وتاربێژانو پێشەوایانی رێزدار چونکە ئەوان بانگخوازی رێبازی پەروەردگارن.

- هەر پێغەمبەرێك (عليهم السلام) مرۆڤ ببینێ بەشێوەیەکی باش بەڵگەیە لەسەر باش شوێنکەوتنی نەتەوەکەی بۆی یاخود نوێکردنەوەی رەوشو کارێکی باش لەلای ئەوانەوە سەرهەڵدەداتو بەپێچەوانەشەوە.

*ئەوەی بانگەشەی پێغەمبەرایەتی بکات لەخەودا رووداو هەواڵێك بەئەندازەی خۆی سەری لێهەڵدەدات، ئەگەر شایستەی دەسەڵات یان دادوەريو وانەوتنەوەبوو بەتایبەت فەرمانبەرداری بەچاکەو رێگری لەخراپە بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر لەخەودا بوو بەپێغەمبەر یان بانگخوازێك بۆ لای پەروەردگارو وەلامیاندایەوە پلەوپایەیەکی بەرز بەدەستدەهێنێت، وەگەرنا دەبێت بەدەلاڵ یان بانگبێژ بەپێی ئاستو پلەی خۆی، یاخود بەلاو نەهامەتیەك بەپێی ئاستی خۆی دادەبەزێت بۆی بەپێی تاقیکردنەوەی ئەو پێغەمبەرە کەناوی هەڵدەگرێ یا بەشێوازی خۆی دەنوێنێ.

*ئەوەی یەکێك لەپێغەمبەران ببینێ لەشوێنێکدایە ئەگەر لەجەنگدابن سەرکەوتوو دەبن بەسەر دوژمنەکانیاندا، ئەگەر لەتاقیکردنەوەو حاڵو بارێکی نائاساییدابن لەنەبوونیو قاتو قڕی پەروەردگار دەڕویان لێدەکاتەوەو قوتاردەبن لەو حاڵە.

*ئەوەی ببینێ جلو بەرگی پێغەمبەرێکی خودای پۆشیوە ئەگەر شایستەی دەسەڵاتبوو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر قوتابی زانستبوو، دەگات بەپلەوپایەیەکی بەرز و ئەستێرەی ناوبانگی بەدەر دەکەوێت.

*ئەگەر بینیبووە بەپێغەمبەر بەشەهیدی دەمرێت یان تووشی نەبوونیو قاتو قڕی دەبێتو پەروەردگار ئارامی پێدەداتو خۆڕاگری لەسەر بەڵاو نەهامەتی دواتریش سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەر بینی هەندێك کاری پێغەمبەران ئەنجامدەدەن لەبەندایەتیو چاکە بەڵگەیە لەسەر راستی ئاینو دڵنیایی لەبیروباوەڕەکەی.

*ئەگەر بینی بووە بەیەکێك لەپێغەمبەران (سلاوی خوایان لێبێت) فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە دەکاتو ناڕەحەتیەکانی دنیا رووی تێدەکاتو خەمو پەژارە دەبارێت بەسەریا بەئەندازەی حاڵو باری ئەو پێغەمبەرە ، پاشان قوتار دەبێتو پەروەردگار ملکەچی ناکات.

*ئەگەر بینی یەکێك لەپێغەمبەران بێپارەیە یان داوایەکدەکات خوداوەند کاروباری بۆ ئاساندەکاتو داواکەی فەرو بەرەکەتی تێدەکەوێت بەهۆی ئەو پێغەمبەرەوە.

*ئەگەر بینی لەسەردەمی پێغەمبەراندایە (سلاوی خوایان لێبێت) رێزو پایەداریو دەسەڵات بەدەستدەهێنێت ئەگەر شایستەبێت، وەگەرنا شەیتان یاری پێدەکات.

*ئەگەر یەکێك لەپێغەمبەرانی بینی لێی دەدات بەهیواو ئاواتی خۆیدەگات، ئەگەر پیاوێکی چاکو بەڕێز بێت.

*ئەگەر بینی پێغەمبەران(سلاوی خوایان لێبێت) گفتوگۆی لەگەڵدەکەن یاخود گفتوگۆ لەگەڵ یەکێکیان دەکات ئەگەر گفتوگۆکە خێرو باشبوو سوودو قازانجو رێزو پلەوپایەو ناوبانگ لەنێو خەڵکیدا بەدەستدەهێنێت.

پێکەنین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پێکەنین غەمو پەژارەیە بەپێی ئایەتی: ﴿ فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلاً ﴾ (التوبة: ٨٢).

هەروەها مژدەیە بەبوونی کوڕ بەپێی ئایەتی: ﴿ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ ﴾ (هود: ٧١).

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی ئەگەر قاقاو کەوتن بەپشتی تێدانەبێ، ئەگەر بەو چەشنەبوو بەڵگەیە لەسەر گریان.

*ئەگەر پێکەنین بەهۆی گاڵتەو شۆخیەوەبوو بەڵگەیە لەسەر نەبوونی جوامێری خەوبینەر لەکاتی بێداریدا.

*پێکەنین بەچاولێکەری بەڵگەیە لەسەر کەوتنەنێو کارێکی یاساغەوە.

*ئەگەر پێکەنینەکەی خەندەو بزەبوو کەسێکی باشەو ئەوبزەیەش شادیو خۆشییە.

*ئەگەر بینی زەوی پێدەکەنێ فەرپیت لەوشوێنەدا دەبێت.

*ئەگەر مردوویەکی بینی پێدەکەنێ لەقیامەتدا لەنازو نیعمەتدایە.

*پێکەنین سووکیو ڕەقییە بەتایبەت ئەگەر لەپایەدارانەوەبوو، بەڵگەیە لەسەر لابردنیان لەسەر کاروپیشە.

پێنج یەکی دەستکەوت: ئەوەی پێنج یەك دەربکات بەڵگەیە لەسەر پارێزگاریکردن لەپێنج نوێژەکە.

پێنووس(قەڵەم): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤی پێ باسدەکرێو فەرمان بەهۆیەوە بەجێدەهێنرێ وەك دەستەڵاتدارو زاناو دادوەرو زوبانو شمشێرو کوڕو ئامرازی نێرینەی پیاو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامرازی نێرینەی پیاوو ئەوەی تیای دەنووسرێ مارە بڕەکەی بێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سلەو پەنجەو هاوسەر.

*هەروەها دەڵێن: قەڵەم بەڵگەیە لەسەر زانیاری، ئەگەر بینی قەڵەمێکی بەدەستهێنا زانیارییەکی گونجاووشیاو بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: چوونە نێو دەستەبەرکراویو ئەستۆ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَمَا كُنتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يُلْقُونَ أَقْلَامَهُمْ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ ﴾ (آل عمران : ٤٤).

*دەگێڕنەوە پیاوێك بە(ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا بینیم دانیشتوومو قەڵەمێکم لەپاڵدابوو هەڵمگرت دەستمکرد بەنووسین پێیو لەلای راستمەوە قەڵەمێکیترم بینیو هەڵمگرتو بەهەردووکیان دەمنووسی، (ئیبن سیرین) لێی پرسی: کەسی غەریبو ئاوارەت هەیە، وتی: بەڵێ، ئەویش وتی: دەگەڕێنەوە بۆ لات.

*ئەگەر نووسەرێك بینی قەڵەمێکی بەدەستەوەیە دڵنیادەبێت لەهەژاریو پاراستنی پیشەکەی.

*ئەگەر بینی سەرجەم ئامرازەکانی نووسینی بەدەستهێنا لەنووسیندا پلەوپایەیەکی گەورە بەدەستدەهێنێو پێشی هاوچەشنەکانی دەداتەوە.

*قەڵەم فەرمانبەچاکەو رێگری لەخراپەیەو بوونی شارەزاییە لەهەموو پیشەیەکداو، قەڵەم هۆکاری هەمووشتێکە.

*قەڵەم کوڕێکی نووسەر.

*پیاوێك بینی قەڵەمێکی بەدەستهێناو خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە ئەویش وتی: کوڕێکتدەبێ زانیارییەکی باش فێردەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر نووسەرێك بینی قەڵغانێکی پێوەیەو قەڵەمێکی بەدەستەوەگرتووە یان پێنووسو دەفتەرێکی بەدەستەوەیە دڵنیادەبێت لەهەژاری بەخزمەتکردنی فەرمانڕەواو کاربەدەستێك.

*قەڵەم هۆکاری هەمووشتێکەو پیاوێکە دەچێتە ژێر دەستەبەری، ئەگەر نەچوە نێو دەستەبەری ژنێکی ئاینپەروەری رێزدار دەکات بەهاوسەری خۆی ، قەڵەمیش دەستەڵاتە.

*ئەگەر قەڵەمێکی بەدەستەوەبینیو قەڵەمێکیش لەلایەوە دانرابوو لەگەڵ براکەیدا کۆدەبنەوە، ئەگەر دایکی دووگیانبوو برایەکی دەبێت.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك قەڵەمێکی بەدەستەوە بینی لەفەرمانڕەوای بالأوە وەریگرتبوو پلەوپایەی بەرزو فەرمانی جێبەجێکراو بەدەستدەهێنێ، ئەگەر لەکار لابرابوو موڵكو دەستەڵاتێك بەدەستدەهێنێ.

*قەڵەمو مەرەکەب کوڕە بۆیەکێك ئافرەتی دووگیانی هەبێت.

*قەڵەم بەڵگەیە لەسەر سوێندێك دەیخوات گەر یەکێك بەدەستەوەبیگرێ خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ن ، والقلم﴾ (القلم: ١).

*ئەگەر نووسەرێك بینی بەپێنووسەکەی پیسابیکرد لێکدانەوەی لەبژێویو رزقو رۆزیدایە.

*ئەگەر بینی قەڵەمەکەی دەخاتە نێو شووشەیەك مەرەکەبەوە کاری زیناو داوێنپیسی ئەنجامدەدات.

*دەگونجێت قەڵەم بەڵگەبێت لەسەر مرۆڤو خاوەنی نهێنی یاخود زاڵبوون بەسەر دوژمناندا.

*بینینی قەڵەم لەخەودا بەڵگەیەلەسەر سوێندێك کەدەیخوات یان

بۆکەسێکیتری دەخوات، ئەگەر بەسەرجەم تایبەتمەندییەوە بینی سوێندەکەی گونجاوو راستە، ئەگەر وانەبوو بەڵگەیە لەسەر سوێندی درۆی.

*دەگونجێت بینینی پێنووس بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو پاراستنو پیشەی پیرۆز.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەمەنێکی درێژو رزقو رۆزی.

پێڵاودروو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کەسێکە کۆیلە دەفرۆشێت چونکە پێڵاو ئەلێکدانەوەدا ئافرەتە.

پێڵووی چاو(پەڵك): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا ئێش‌وژانی هەبوو باشە بۆسەرجەم خەڵکی بەتایبەت ژنان، ئەگەر پێڵوەکانی کەم گۆشتبوونو کێمو زامی تێدابوو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

*هەروەها پێڵووی چاو بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤ خۆی پێدەپارێزێت لەچەكو هاوچەشنەکانی.

*دەگونجێت پێڵووی چاو بەڵگەبێت لەسەر:

+براوخوشك.

+هاوسەرو منداڵ.

+لاشیپانی دەرگا.

+منداڵو نهێنیپارێز.

+گەنجینە.

+پاسەوانو چاودێر.

+پارێزەرانی ئەسپەردەو ئەمانەت.

+نەخۆشیو تورەبوون.

*ئەگەر پێڵووی مرۆڤێکی چارەنووسسازی بینی درێژبوەو یاری بەدەموچاوی دەکات بەڵگەیە لەسەر تورەبوونی لێیو ئاگادارییی بەکاروبارێك شایستەی چاو پۆشێن بێت.

*ئەگەر پێڵوو بەڵگەبوو لەسەر ژن پێڵوی سەرەوە بۆ نێرەو هی ژێرەوەش بۆ ژن ، ئەوەشی لەونێوانەدا دروستدەبێت بەڵگەیە لەسەر کوڕ، فرمێسکیش بەخاڵو نوکتە ئەو موەشی تێدایە بەڵگەیە لەسەر حاڵیانو قەڵغانو پارێزەرەوە لەخراپەو مەترسی، جوانیو پاکێتیان بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵوباریان.

*دەگونجێت لاوازییان بەڵگەبێت لەسەرکەموکوڕیو خۆپارێزیو نەزانین.

*پێڵوو بەهەور چوێنراوە فرمێسکەکانیش بەباران پێڵووی نەخۆش بەڵگەیە لەسەر عیشقو دڵئالودەبوون بۆ خەوبین.

*ئەگەر چاو بەڵگەبێت لەسەر ماڵو دارایی پێڵوو زەکاتو قەڵغانیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا قەڵغانی ئایینە، ئەگەر جوانی تیابەدیکرد لەئایندا بەو شێوەیەیە.

*پێڵووەکانی بینی سپیبوە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیەك تووشی سەروچاوو گوێچکەی دەبێت یان کەڕدەبێت.

پێوانە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر خوازو ویستی دادوەر بۆ سکالاکارو لادانی بەلای چەپدا بەڵگەیە لەسەر هەواداربوونی دادوەر بۆ سکالالێکراوو هاوسەنگیو بەرابەری کێشانە دادوەرییەتیو لاریو خواریشی ستەمو زۆرداربیەتی.

*پیانووسانی بەرد بەتایەکی کێشانەدا بۆڕێکبوونەوەو بەرابەری بەڵگەیە لەسەر درۆو خراپی.

*وتراو: پڕی تایەکانی بەڵگەیە لەسەر زانیاری دادوەرو لێهاتوویی و کەمو کورپیشی بەڵگەیە لەسەر نەتوانینی دەستەلاتداریتی.

*ئەگەربینی فلس دەکێشێ گەواهی درۆدەدات.

*کێشانەی وشکەفرۆشەکان گەنجینەداری ماڵە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی کێشانەیەکیان دایە دەستەلات بەدەستدەهێنێ بەهەمان شێوە ئەگەر خۆی بەکێشەرو پێوانەگەر بینی.

*ئەگەربینی خەڵکی گزیو دزی لەکێشانەکەیاندا دەکەن دادوەر لەحەقو راستی لادەدەن.

پێوەر(ئەندازە): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پاکییەو (صاع)یش بەوچەشنەیە، چونکە پێغەمبەر(ﷺ) بەئەندازە دەستنوێژی دەگرتو بە(صاع)یش خۆیدەشت.

پێوەری ئاو: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بارانبارینو سۆزو بەزەیی لەلایەن خوداوەو خۆشیوشادی دوای ناڕەحەتی.

*ئەگەربینی ئاوگەیوەتە ئاستی خۆیو بیناکەی دیاریکراوە بەڵگەیە لەسەر مژدەو خۆشیو فەرپیت، ئەگەر بەوێرانەیی بینی یاخود بەڕەشی یا بۆنەکەی ناخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر نەبوونیو ناڕەحەتی. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پادشای ئەو هەرێمە یان دادوەرەکەی، ئەو خێرو شەڕەشی تێیدا دەبینرێ هەر بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنی مانگەکانی (حەج)و جەژنو خۆشی دەربڕین.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+شادیو خۆشی.
+لانـەی دەسـتەڵات لادەداتو دەڕوات لێی.
پێوەند(کۆت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی: "پێوەندم پێخۆشـەو رقـم لـەکۆتو بەنـد دەبێتەوە"[1].
*پێوەند خۆڕاگرییە لەئایندا، ئەگەر لەزیوبوو خۆڕاگرییە لەهاوسەرداریدا، ئەگەر لەزێڕبوو خۆڕاگرییە لەکارێکی خرپـدا، ئەگـەر لـەقوڕقوشمبوو خۆڕاگرییە لەکارێکدا لاوازیو سستی تێدایە، ئەگەر پـەتبوو خۆڕاگرییـە لەئایندا بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ ﴾ (آل عمران: ١٠٣).
*ئەگەر لـەداربوو خۆڕاگرییە لەگەڵ دووڕوویی ، ئەگەر لەپەڕۆ یان دەزوبوو لەکارێکدایە بەردەوامی تێدا نییە.
*ئەگەر پێوەنددار بەرینبوو یاخود لەمزگەوتێکدابوو خۆڕاگریە لەسەر گوێڕایەڵی بۆ پەروەردگار، ئەگەر دەسـتەڵاتداربوو لەگـەڵ ئەوەشـدا شمشێری هەڵگرتبوو خۆڕاگرییەتی لەدەسـتەڵاتو پۆستەکەیدا ، ئەگەر لـەدنیاخوازانبوو خۆڕاگرییـە لەسـەر دنیاخوازی.
*پێوەنـد بـۆ ئـەوەی نیـازی سـەفەری هەیە رێگرییە، بۆ بازرگان خۆشحاڵییە، بـۆ غـەمبار بـەردەوامبوونی غـەمو پەژارەکەیـەتی، بـۆ نـەخۆش درێژخایاندنی نەخۆشییەکەیەتی.
*ئەگـەر بینـی لـەپێناوی خودایـا پێوەنـدکرا هـەوڵو تەقـەلا دەدات لەبژێویماڵو منداڵو چاودێریاندا.
*ئەگـەر بینـی لەشـاری خۆیـدا پێوەنـدکراوە یـان لەگوندێکـدا لەوشوێنە نیشتەجێدەبێ.
*ئەگەر بینی لەماڵێکدا پێوەندکراوە بەژنێك تاقیدەکرێتەوە.
*ئەگـەر پێوەندەکـە تەسـکبوو کاروباری لێتەنگدەکرێ.
*پێوەنـد بـۆ خۆشـحاڵو شـادمان بەردەوامبوونی شادیو زیادبوونیەتی.
*ئەگـەر پێوەنـدکراو بینـی پێوەنـدێکیتری پێوەیـە ، ئەگـەر نەخۆشبوو دەمرێ ، ئەگە بەندکرابوو وادەی بەندکردنی زۆر دەخایەنێ.
*ئەگـەر بینـی بەدارێکـەوە بەسـتراوەتەوە لـەکاری پیـاوێکی دووڕوودا دەگیرێو زیندانی دەکرێ.

---
[1] (ئـەبوداود) (٥٠١٩)و (ئەحمەد) لە(مسندە) کەیدا (٥٠٧/٢).

*ئەگەر بینی پێوەندکراوەو جلوبەرگێکی سەوزی پۆشیوە پلەوپایەی لەئایندا لەبەجێهێنانی پاداشتێکی مەزندایە مەترسیدارە.

*ئەگەر سپیبوو پلەوپایەی لەزانیاریەو فیقهو کارێکی شکۆداری جواندایە، ئەگەر سووربوو پلەوپایەو ئارەزوو خۆشییە، ئەگەر زەردبوو نەخۆشییە.

*ئەگەر بینی بەپێوەندێکی زێڕ بەستراوەتەوە چاوەڕێی ماڵێو سامانێکە بەسەرچوە.

*ئەگەر بینی لەکۆشکێکی شووشەدا بەستراوەتەوە هاوەڵایەتی ژنێکی بەڕێزدەکاتو بەردەوام دەبێ لەهاوەڵایەتیکردنیدا.

*ئەگەر لەسەفەردابوو بەهۆی ئەو ژنەوە دەمێنێتەوە.

*ئەگەر لەگەڵ پیاوێکیتردا بەپێوەندێك بەسترابوەوە بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی گوناهێکی گەورە کەواترسی تۆڵەسەندنی دەستەڵاتداری هەیە، پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ﴾ (ابراهیم: ٤٩).

*هەروەها دەڵێن: پێوەند لەبنەڕەتدا پیریو هەژارییە.

*هەندێکدەڵێن: پێوەند بەڵگەیە لەسەر سەفەر.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بەسترایەوە خەوەکەی بۆ شەڕەنگێز بەڵگەیە لەسەر گرفت بۆ زیندانیان چونکە پێوەند بۆ هەردوو قاچ بەکاردێ بەڵام بۆسەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر غەریبی یان سەفەر.

تێ

تا

تا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: (ئەبوسەعد (رەزای‌و رەحمەتی خوای لێبێت) دەڵێت: تا لەلێکدانەوەدا باش نییە، ئاگادارییە بۆ مردن‌و هەرکەسێك بینی تای لێهاتوە سەردەکات بەرەفتارو کارێکدا دەرەنجامەکەی بەتێکچوونی ئاینی کۆتایی دێت، بەردەوامبوونی تاش بەردەوامبوونە لەسەر گوناهو تاوان.

*تای رۆژ نا رۆژێك لەخەودا گوناهێکە تەوبەی لێدەکات دوای ئەوەی سزا دەدرێت لەسەری.

*تای چوارۆژ جارێك بەڵگەیە لەسەر چەشتنی سزای گوناهو تەوبەکردن چەندجارێك، پاشان شکانی تەوبەکەی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی تای لێهاتوە تەمەنی درێژدەبێت‌و لەشساغ دەبێت‌و ماڵ‌و دارایی زیاددەکات.

(نابلسی)دەڵێت: تا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوە چونکە گوناهو تاوان دەسڕێتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڕەشەو تۆڵە.

*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر قەرز لەوانەیە سێسەدو شەست درهەم بێت، چونکە تای یەك رۆژ کەفارەتی ساڵێکەو ساڵێکیش سێسەدو شەست رۆژە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جل‌وبەرگی جوان‌و قەشەنگ بەتایبەت ئەگەر ساردبێت لەهاویندا یاخود گەرم بێت لەزستاندا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵەڕاوکە بەهۆی هاوسەر یا منداڵ‌و شەریکەوە.

*تا بەجێهێنانی بەڵێنە چونکە بەشی هەموو مرۆڤێکە لەدۆزەخدا، ئەوەی لەخەودا ببینێ تای لێهاتوەو خەڵکی چاوی تێدەبڕن‌و تەماعیان تێکردوەو رووی تێدەکەن، تایەك تاو تاوبێت

بەڵگەیە لەسەر کەمتەرخەمی لەکاروباری ئایندا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر حەمام خەوبینەر بچێتە نێوی‌و تێدا تینوویەتی‌و ناڕەحەتی بێتە ڕێی.

تاجەگوڵینە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر ژنێك تاجەگوڵینەی بەسەری خۆیەوە بینی شوودەکات بەپیاوێکی پلەوپایەدا یان دەوڵەمەند، ئەگەر دووگیانبوو کوری دەبێت، ئەگەر پیاوێکیش بینی دەستەڵات لەنێو بێگانەدا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر کەسێکی زیندانی خەوێکی ئاوای بینی دەستەڵاتدار ئازادیی دەکات‌و لەگەڵ فەرمانڕەوادا پلەوپایەدار دەبێت هەروەك چۆن حەزرەتی (یوسف) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ پلەوپایەداربوو لەگەڵ پادشای (میسر)دا، خۆئەگەر باوکی نادیاربوو ونبوو نامرێت هەتا چاوی پێی دەکەوێت چونکە ئەو تاجەگوڵینەیە باوکێتی.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك تاجێکی زێڕ لەسەر سەرم دانرابێت، ئەویش پێی وت: باوکت ئاوارەو غەریبەو بینایی لەدەستداوە، پاش ماوەیەك نامەیەکی پێگەیشت‌و ئەوەی تێدا نوسرابوو.

(نابلسی) دەڵێت: تاج لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاری‌و قورئان‌و دەستەڵات، دەگونجێت لەسەرکردنی تاج بەڵگەبێت لەسەر نوێکردنەوەی شارێك یان ناچارکردنی دوژمن.

*تاج موڵکی عەجەمە یان دەستەڵات‌و هەیبەتی پیاوە.

*ئەگەر ژنێك بینی تاجێکی ئاڵتوونی ڕووپۆشکراو بەدوڕی لەسەردایەو خۆی بێوەژن یان بێشووبوو شوودەکات بەپیاوێکی پلەوپایەدارو خاوەن سامان‌و کەم نەخۆشی‌و عەجەمی.

*ئەگەر تاجەکە بەتەنیا لەزێڕدروستکرابوو مێردێکی بەتەمەنی دەبێت‌و ماڵ‌وسامانێکی بۆ بەمیراتی دەمێنێتەوە.

*ئەگەر مێرددار بوو کوڕێکی دەبێت کاروباری ماڵ‌و خانەوادەکەی دەبات بەڕێوە.

*ئەگەر تاجەکە لەزێڕبوو ئەو ژنە بەخێرایی دەمرێت.

*ئەگەر دەستەڵاتدارێکی بینی تاجێکی ئاڵتوونی دەکاتە سەری‌و بێباوەڕی‌و ستەمداری نواندوە بینایی

لەدەستدەدات چونکە چاو ئاینە، ئەگەر بێباوەڕبوو ئەوا ئاین و چاوی لەدەست دەدات، ئەگەر ئاینی لەدەستدا چاوو بینایی نامێنێت.

*ئەگەر تاجێکی کرایەسەر لەئاڵتوون دەستەلاتێکی لەعەجەم دەستدەکەوێت ئاین و دینداری لەدەستدەدات و دووروویی دەنوێنێ لەبەدەستهێنانی ئاڵتووندا.

*ئەوەی ببینێ سەری بوە بەتاج و خۆشی شایستەبێت دەستەلاتێك لەنێوگەلەکەی خۆیدا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر ژنێك مێردەکەی بینی نەخۆشکەوت و تاجەکەی لێفڕێندرا مێردەکەی دەمرێت.

تاجە گوڵینەی پادشا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تاجە گوڵینە وەك تاج وایە، هەروەها دەڵێن: ماڵێکی زیادەو زانستە یان کوڕێکە خودا دەیبەخشێ بەباوك و دایك.

*بۆ ژنیش پیاوێکی عەجەمییەو بۆ پیاو بەسەرچوونی ئەوەیە کەدەدرێتە پاڵی، چونکە ئاڵتوون خراپە.

*ئەگەر بازرگانێك تاجەگوڵینەیەکی بەسەرسەرییەوە دانا یاخود لێی برد ماڵ و داراییەکەی لەکیسدەچێت.

*ئەگەر دەستەلاتدارێك داینا هەڵەو خراپە روو لەئاینیدەکات.

*ئەگەر پادشاو سەرۆکێك تاجەگوڵینەکەی بینی بەسەرسەرییەوە دانرا یان لێی برا موڵك و دەستەلاتی بەسەر دەچێت.

تاریکایی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تاریکاییو سەرسامییە، ئەگەر لەتاریکایی هاتەدەرەوە بۆ رووناکی موسوڵماندەبێت، ئەگەر بێباوەڕبوو یان سەرپێچیکار تەوبەدەکات، ئەگەر زیندانیبوو قوتاردەبێ لەزیندان.

*تاریکایی بەڵگەیە لەسەر ستەم، ئەگەر چوە تاریکاییەوە ستەمکارە.

*ئەگەر تاریکایی بینی ستەمدەکات، بینینی تاریکایی بەڵگەیە لەسەر تاریکایی دڵ و چاو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەنیایی لەگەڵ خۆشاردنەوە لەخەڵکی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+سەرکەوتن.

+تاریکایی یان زاڵبوونی رەشی بەسەر زەویدا.

تاق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تاقی گەورەو فراوان بەڵگەیە لەسەر باشی رەوشتی ژن، تاق دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خراپی رەوشتی.

*ئەگەر بینی لەتاقێکی تەنگا دانیشتوە هاوسەرەکەی تەلاقدەدات بەنهێنی، ئەگەر شوێنەکەی لەنێو تاقەکەدا فراوانبوو بەنهێنی لەلایەن مێردەکەیەوە تەلاقدەدرێ.

(نابلسی) دەڵێت: تاق لەماڵدا بەڵگەیە لەسەر:

+ئەو چاودێرانەی نهێنی ماڵدەزانن.

+دەرووکردنەوەو بەتاڵبوونەوەی غەمو پەژارە.

+هاتنی پشوو لەولایانەوە کەتاقەکەی تیایە.

+بیستنی هەواڵو دەنگوباس.

+ژنو منداڵ.

*ئەگەر بینی لەخەودا تاقی هەیە لەشووشەی رەنگاو رەنگ بەڵگەیە لەسەر رواندنی دارو درەختو گەنینی بەروبوومو بوونی منداڵی نوێو جلوبەرگی رەنگاو رەنگ.

*ئەگەر تاقێکی بەستراوی بینی سوورە لەسەر بەستنی گرێی مارەیی.

تاقدار: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر هاوسەری شتومەکداری خاوەن منداڵو بۆ خزمەتکاران خزمەتەو ئەوانی دی جوانکارییە بەپێی ئاستی خۆی.

تاڵ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خێرو ماڵو سامانە دەگات بەخاوەنەکەی.

تالأنی هاوەڵ پەیداکاران لەجەنگدا:

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بەڵگەیە لەسەر دەرخستنی نهێنیو کەوتن بەسەر هەواڵو دەنگوباسدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+بەلاو نەهامەتی.

+نەخۆشیو تورەییو بێزاریی.

*ئەگەر موسوڵمانان بێباوەڕانیان تالأنکرد بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو رزقو رۆزی بۆ ئەوان ، ئەگەر بێباوەڕان موسوڵمانانیان تالأنکرد بەڵگەیە لەسەر لاوازیانو تێکچوونی حاڵو باریان.

تاوان(گوناه): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیەلەسەر بێباوەڕییو شوێنکەوتنی وێڵیو سەرگەردانی.

تاوان و گوناه: (نابلسی)دەڵێت: تاوانو گوناهی مردوو لەخەودا بەرانبەر یەکێکیتر بەڵگەیە لەسەر کەوتنە نێوکاری ناڕەواو نادروستەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەیشتن بەهیواو خوازو ویست.

*ئەگەر لەخەودا تاوانو گوناه ئەنجام بدات بەڵگەیە لەسەر راو.

تـــاوس[١] : (ئـيبن سـيرين) دەڵێـت: تاوسی نێرینە پادشـایەكی عەجەمییـەو مێیەكەشـی ژنێكـی عەجـەمی شـۆخ‌و شەنگ‌و ماڵ‌و ساماندارە.
ئـــەوەی تـــاوس‌و كـــۆتر بەیەكـــەو كۆدەكاتـەوە پیـاوێكی دەویتـەو ژن‌و پیـاو بەیـەك دەگەیـەنێ بـۆ كـاری داوێنپیسی.
*هـەروەها دەڵـێن: تـاوس بەڵگەیـە لەســـەر خـــەڵكی دەم بەخەنـــدەو پێكەنین.
(نابلسی) دەڵێت: جوانی تاوس رەنگی ئافرەتەو پەڕەكانی مـاڵ‌و سـامانیەتی‌و سەربڕینیشی مەرگیەتی ، گۆشتەكەشی ئـــەو مـــاڵ‌و داراییـــە كەبـــەمیراتی بۆیدەمێنێتەوە.
*تاوســـی نێرینـــە فەرمانڕەوایـــەكی عەجەمییە.
*ئەگەر بینـی نامـە بـۆ تـاوس دەنێـرێ ئـەوە نامـە بـۆ فـەرمانڕەوای عەجـەم دەنێرێ.
*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر گـەل‌و نەتەوەیەكی رووخۆش.
*هـەروەها دەڵـێن: تـاوس ژنێكـی عەجـەمی ناموسـوڵمانە، ئەگـەر بینـی تاوسـێكی بەدەسـتهێنا یـان بـوو بـــەخاوەنی زاڵـــدەبێ بەســـەر فەرمانڕەوایەكی عەجەمیدا.
*ئەگەر بینی زاڵبـوە بەسـەر تاوسێكی مێینەدا ماڵ‌و كورپیدەبێت.
*تـاوس بـۆ یـەكێك ببێـت بـەخاوەنی بەڵگەیە لەسەر:
+وێڵی‌و سەرگەردانی.
+خۆپەسەندیی بەجوانی.
*دەگونجێـت خەوەكـەی بەڵگـەبێت لەسەر:
+دووزوبانی.
+لەخۆباییبوون.
+درۆ.
+رووكردنە دوژمنان.
+رەواندنـەوەی نیعمـەت‌و دەرچـوون لـــەنازو نیعمـــەت‌و چـــوون بـــەرەو بەدبەختی‌و نەبوونی.
+ئاڵتوون‌و تاج‌و سەوڵەدان.
+هاوسـەری جـوان‌و شـۆخ‌و شـەنگ‌و كوڕانی قۆزو جوان.
*ئەگەر بینی گۆشتی تـاوس دەخـوات ژنەكەی دەمرێت‌و دەبێت بـەمیراتگری، هەروەها دەڵێن: ماڵ‌و دارایـی لـەژنێكی عەجەمی بەدەستدەهێنێ.

---

[١] **تاوس**: باڵندەیەكی جوانی پەڕ رەنگاو رەنگە. (وەرگێڕ)

*ئەگەر پەڕی تاوسی بەدەستهێنا لەلایەن ژنێکەوە ماڵو سامان بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەر بینی بەچکەکانی بەدەستهێنا لەکوڕی ئەو ژنەوە ماڵو سامان بەدەستدەهێنێت.

*وتراویشە: ئەوەی یەکێك لەبەچکەکانی تاوس بەدەستبهێنێت کوڕێکی دەبێت.

تاوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنێکە کوڕێکی بۆناژیو هەمیشە فرمێسكو ئەشك لەچاوە بەهۆی ئەو حاڵەوە، هەروەها وتراوە: فرمێسکی غەمو پەژارە گەرمەو هی خۆشیو شادیش ساردە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: دەگونجێت تاوە بەڵگەبێت لەسەر بژێوی پەیداکار یان کەیبانووی ماڵ بێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+دادوەر.

+پارەوەرگر.

+کەسانی سووكو نزم.

+دیلەوان.

+پزیشك.

+خاوەن مراوی.

(نابلسی) دەڵێت: بۆ کەسێك بەدەریادا سەفەر بکات بەڵگەیە لەسەر نوقمبوون.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپەو نوێژچوونو شوێنکەوتنی ئارەزوو.

*هەروەها تاوەی پەنیر بەوچەشنەیەو تاوەش وەسوەسەکارو دووزوبانە.

ت ر

تراویلکە(سەراب): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی تراویلکە ببینیٚ لەوکارەی چاوی تێبڕیوە هیچی لێدەست ناکەوێت بەپێی ئایەتی: ﴿كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ﴾ (النور: ٣٩).

(نابلسی) دەڵێت: تراویلکە لەخەودا دووڕوویی‌و بێباوەڕیە لەئاییندا یاخود خوازیاربوونی دنیاو جوانیەکانیەتی.

*دەگونجێت تراویلکەبینین بەڵگەبێت لەسەر هیواو ئاواتخوازی بۆ کارێك پێی ناگات، ئەگەر خەوبینەر گەواهیدەربوو بەدرۆ گەواهی دەدات یان زانای بیدعەکارە، دەگونجێت تراویلکە هەواڵبێت نەك ڕاستی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتنی ئالآیەك لەشوێنێکدا تراویلکەو سەرابەکەی تێدا بینراوە.

ترسان(تۆقان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی گوناهو تاوانو کاری ستەمکاری.

*ئەگەر بینی لەترسا مرد بەهەژاری دەمرێو ستەمیش لەئەستۆیدا دەمێنێتەوە ، لابردنو لەکارخستنیش پەیمانە ، هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر تەلاقدانی ژنو رووی گرژیش بەڵگەیە لەسەر کچ بەپێی ئایەتی: ﴿وإذَا بُشِرَ احَدُهُم بالأنثى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوداً وَهُو كَظِيم﴾ (النحل:٥٨).

ترسنۆك: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر خۆشحاڵیو چاکبوونەوە لەنەخۆشیو بۆجەنگاوەریش هیچ خێرێکی تێدا نییە، چونکە بەڵگەیە لەسەر ترس لەکاتی بەرەنگاربوونی دوژمندا.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئازایەتی هەتا دەترسێت بەرانبەر نەیارەکەی.

ترس وبیم: ترسو بیم بەڵگەیە لەسەر تەوبە، هەموو کەسێکی ترساو تەوبەکارە.

*دەڵێن: ئەگەر بینی دەترسێ لەترس وبیم دڵنیا دەبێتو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی دڵنیایە لەترسو بیم تووشی ترساندەبێت.

*ئەگەر بینی چاوەڕێی ترسە کوشتاردەکات.

*ئەگەر بینی لەخەودا دەترسێو یەکێك پێیدەڵێت: مەترسە کتوپڕ نامرێتو بەڵکو دەژی تا کوێر دەبێت.

*ئەگەر بینی بەخوداوەند دەترسێنرێ بەلآم ناترسێ دەترسێو بەرلەوەی بترسێ دڵنیاییو هێمنی بەدەستدەهێنێتو ناوبانگدەردەکات ، ئەوەشی ناترسێ خراپەو زیانە.

تریت: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر تریت زۆر چەوربوو دەستەلآتێکی فراوانو دنیایەکی ئاوەلآو بەرینە، ئەگەر چەوری لەگەڵدانەبوو دەستەلآتو فەرمانڕەوایی بێسوودو کەڵکە.

*ئەگەر بینی لەبەردەستیدا لەگەنو ئەشتێك دانراوەو تریتی تێدایەو لێی دەخوات تەمەنی بەئەندازەی ئەوەی لێی خواردوە بەسەردەچێتو بەئەندازەی ئەوەی ماوەتەوە تێدا دەمێنێت ، چونکە تریت لەبناغەدا بەڵگەیە لەسەر ژیانی پیاو.

*ئەگەر تەشتو لەگەنێکی بینی تریتی تێدابوو، تریتەکە زۆر چەوربوو تەنانەت نەیتوانی بیخوات بەڵگەیە لەسەرئەوەی ماڵو سامانێکی زۆر کۆدەکاتەوە بەلام کەسێکیتر دەیخوات.
*ئەگەربینی تریت لەبەردەستدایەو چەورو خۆش نییەو خۆشی بەخێرایی دەیخوات خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر ئومێد خواستنی مردنی بەهۆی تەنگی بژێوییەوە.
*ئەگەر تریتی لەبەردەستی خۆیدا بینیو لێی دەخوارد لەترسی ئەوەی نەمێنێت دەترسێ بمرێ وێڕای زۆری ماڵو نازونیعمەت.
*ئەگەر تریتەکەی چەورنەبوو، ئیرەیی بەربوو بێگۆشتبوو بەڵگەیە لەسەر کاروپیشەی پاکو خواناسیو پارێزکاری، ئەگەر هەر چەورنەبوو بەڵگەیە لەسەر پیشەی سووکو هەژاری.
*ئەگەر تریتەکە شلەی لەگەڵدابوو بەگۆشتی هەندێك لەدڕندەکان لێنرابوو خاوەنەکەی بەدوای کۆمەڵێکی ستەمکاردا دێتو دەترسێت لێیان یاخود لەگەڵ ئەو کۆمەڵە ستەمکارەدا بازرگانی ئەنجامدەدات، بوونی چەوری تێدا بەڵگەیە لەسەر حەرامکردنی سوودی، خۆئەگەر بێچەوریبوو بێسوود دەبێت.
*ئەگەر تریتەکە لەشلەیەك دروستکرابوو گۆشتی سەگی تێدابوو بەڵگەیەلەسەر دەستەلاتێکی بۆگەنو سووك بەسەر گەلو کۆمەڵێکی نەزان یاخود بازرگانیو پیشەسازییەکی سووك لەگەڵ گەلو نەتەوەیەکی سووكو رسوادا.
*ئەگەربینی هەموو تریتەکەی خوارد دەمرێت لەسەر هەژاریو نەبوونی.
*ئەگەر تریتەکە لەگۆشتی باڵندەی دڕندەبوو مامەڵە لەگەڵ گەلونەتەوەیەکی ستەمکاردا دەکات بەماڵی حەرام.
*بەشێوەیەکی گشتی تریت بریتییە لەژیانی پیاوو بژێویو سوودو کەڵکی بەپێی چەوریو حەلالیو حەرامیو جۆری گۆشتەکەی.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر تریتی کەشکیخوارد سەرقاڵو خەریکی پیشەیەکی بێکەڵكو سوود دەبێت.
ترێ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مێوو ترێ بەڵگەن لەسەر ژنان چونکە خواردنی چێژو تامی تێدایە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر مارەبڕین چونکە وەك دەستەلاتدارو زاناو بەخشندەی ماڵو دارایی وایە.
*ئەگەر بوو بەخاوەنی دارمێو هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکدەکات ئەگەر رەبەن بێت یان پیاوێکی دەستو دڵباش بەدەستدەهێنێ، پاشان تەماشای چارەنووسی دەکرێ.
*ئەگەر لەکاتی بەسەرچووندابوو ژنەکەش نەخۆشبوو دەمرێتو چاك نابێتەوە، ئەگەر دووگیانبوو کچی دەبێت، ئەگەر خوازیاریدەروو پەیوەندییەکبوو یان ماڵو دارایی لەدەستەلاتێکەوە دەویست یان ژنێك وەك دایكو هاوسەر بێبەشدەبێت.
*ئەگەر ژنەکەی مارەبڕیبوو ئەستەمە بەژنەکەی بگات.
*ئەگەر دوڵەمەندبوو هەژار دەکەوێ دوای بوون .
*ئەگەر دووڕوبوو لەبازاڕدا پشەوکارەکەی ساردی رووی تێدەکات.
*ئەگەر لەکاتی هاوینو تەواوبوونی وەرزدابوو پێچەوانەدەبێو هەموو ئەوەش باشدەبێ.
*ترێی رەش لەکاتی خۆیدا نەخۆشیو ترسو بیمە، دەگونجێت قامچی بێت بۆیەکێك خاوەنی بێت بەپێی دەنکەکانی بۆڵە ترێکە.
*ترێی سپی لەکاتی خۆیدا گوشینی دنیایەو خێرو بێریەتی، بەلاّم ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو ماڵو سامانێك بەر لەکاتی خۆی بەدەستدەهێنێت.
*مێوژی رەشو سووروسپی خێروماڵو داراییە.
*ئەگەر بینی ترێ دەگوشێ وەك شەربەت مامەڵەی لەگەڵدابکە.
*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببێت بەخاوەنی بۆڵەترێ ماڵو داراییەکی جەمی لەهاوسەرەکەیەوە دەستگیردەبێ.
*هەروەها دەڵێن: بۆڵەترێ هەزار درهەمە.
*ترێی رەش ماڵو سامانێکە نامێنێت، ئەگەر بینی بەدارەکەوە شۆڕبویەوە سەرمایەکی سەختو ترسوبیمێکی زۆر رووی تێدەکات.
*هەندێك لەراڤەکاران دەڵێن: ترێی رەش خراپ نییە بەپێی ئایەتی: ﴿سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا﴾ (النحل: ٦٧).
*(زەکەریا) ـ رەزای خوای لێبێت - ترێی لەلای (مریەم) بەدیکرد بۆیە خراپ نییە، بەلاّم زوربەی راڤەکارانیش رقیان لێدەبێتەوە، هەروەها دەڵێن:

لەپاڵ کوڕەکەی (نوح)دابوو کاتێ باوکی بانگیکرد لەوکاتەدا ڕەنگی سپیبوو کاتێ بانگیکرد دواتر ڕەنگی گۆڕا.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ڕزق و ڕۆزییەکی باش و بەردەوام و فراوانەو لەکاتی خۆیدا فەرپیتی دنیایە بەدەر لەکاتی خۆشی خێرێکە بەر لەکاتی بەدەستی دەهێنێت، دەگونجێت حەرامێکبێت پێش کاتی بەدەستی بهێنێت.

*ئەوەی بۆڵە ترێیەك بەدەست بهێنێ یا لێیبکاتەوە ماڵێکی جەم و کۆکراوی لەژنێکەوە دەستگیردەبێت.

*ترێ ڕەشکە ڕزقێکە نامێنێتەوە، وتراویشە لەکاتی خۆیدا غەم و پەژارەیەو، ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو نەخۆشییە.

*ئەگەر ترێکە شۆڕبووەوە بەڵگەیە لەسەر ترس و بیمێکی توندو سەخت.

*ئەگەر ترێی ڕەشی لەدەرکی دەستەڵاتدار لێکردەوە یا هەڵگرت و زانی چەنی هەڵگرتوە بەقامچی لێیدەدرێ بەپێی دەنکەکانی بۆڵە ترێکە.

*ترێی سپی هەرخێرو شیفاو چارەسەرە چونکە (نوح) (سەلامی خوای لێبێت) تووشی نەخۆشی (سیل)بوو خوداوەند نیگای بۆ ناردو ترێ بخوات، ئەویش خواردی و چاکبووەوە لەنەخۆشییەکەی.

*ترێی ڕەش سوودێکی کەمە.

*هەروەها دەڵێن: ترێی ڕەش کەم و زۆری غەمە، لێکردنەوەی ترێ سوودێکی کەمە.

*ئەگەر بینی ترێ لێدەکاتەوەو ترێکە دەگرێتە ژنەکەی شەڕ لەگەڵ ژنەکەیدەکات و ئەوکاتەش قورس و گراندەبێ لەسەری.

*ترێ باشە لەکاتی خۆیداو بەڵگەیە لەسەر حەسوودو قازانج کەلەژنەوە دەستدەکەوێ یان بەهۆی ژنەوە.

*ترێ بەڵگەیە لەسەر ڕزق و ڕۆزییەکی باش لەگەڵ خۆشەویستی و برایەتی.

*دەگونجێت خواردنی ترێ لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر مەیخواردن.

*دەگونجێت ترێ ڕزق و ڕۆزیبێت لەکەسێکی ڕێزدارەوە.

*هەروەها دەگونجێت کەمی و خەوش و ناتەواوی بێت ئەگەر تەماشایکرد ، یان ڕەشەکەی شەوبێت و سپییەکەشی ڕۆژ.

ت ف

تف: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تف ماڵو توانای پیاوە، ئەوەی دەبینێ تفدەکات سووکایەتیو توهمەتباری مرۆڤێکدەکات.

*ئەگەر تفی لەدیوارێککرد ماڵو سامانی لەجیهادو تێکۆشاندا خەرجدەکات یان ماڵو سامانی لەبازرگانیدا بەگەڕخستووە.

*ئەگەر تفی لەسەر زەویکرد کێڵگەو پارچە زەوییەك دەکڕێ.

*ئەگەر تفی لەدارێککرد پەیمانی شکاندوە یان سوێندی نەبردوەتەسەر.

*ئەگەر تفی لەمرۆڤێککرد توهمەتباریکردووە.

*تفی گەرم: بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی . هی ساردیش: بەڵگەیە لەسەر مردن.

*ئەوەی ببینێ تفەکەی وشکیکردەوە هەژار دەکەوێت.

*ئەوەی ببینێ لیك لەدەمی دێت ماڵێك بەدەستدەهێنێت پاشان ئەو ماڵە لەدەستدەدات.

*ئەوەی ببینێ تف لەدەمی دێتو هیچ ئەندامێکی بەدی ناکەوێت بەڵام خەڵکی بەدەست هەڵیدەگرنەوە زانیاریەو لەنێو خەڵکیدا بڵاویدەکاتەوە ، ئەگەر لەگەڵیا خوێن هەبوو درۆ تێکەڵ بەڕاستی دەبێت.

*ئەگەر بینی لەدەمی ئاوێکی زۆر دێت گوزەرانو بژێوی فراواندەبێتو هاتنە دەرەوەی ئاو لەدەمی بازرگان بەڵگەیە لەسەر خێر.

*ئەگەر لیك لەدەمی بەلێشاو هاتە دەرەوە لەبەردەستی لاوێکدا نهێنی خۆی لای دوژمنانی ئاشکرا دەکات، ئەگەر خوێنی لەگەڵبوو درۆ دەکات لەهەندێك لەوەی پێی دڵخۆشە.

(نابلسی)دەڵێت: تفکردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هێزو توانای پیاو، ئەوەی ببینێ تفەکەی وشکبوەتەوە بێتواناو کەمدەستەڵات دەبێت لەئانای ئەوەی هاوچەشنەکانی ئەنجامی دەدەنو کەم دوو قسە دەبێت.

*ئەوەی ببینێ کەف لەدەمی دێتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەر قسەو گوتەی پڕوپووچ یان درۆیەك دروستکێردووە.

*تف لەخەودا بریتییە لەقسەی باشو دانسقە یان زانست یاخود ماڵو دارایی، دەگونجێت تف بەڵگەبێت لەسەر هێنانی پشوو و حەوانەوەو داواکردنی ژنو هاوسەر.

*هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەش ساغیو نەخۆشی.

*ئەگەر کەسێك بینی تفەکەی گۆڕاوە بەڵگەیە لەسەر خراپی حەزو ئارەزووی.
*بچڕانی تفیش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەواوبوونی پشوو ماندو دەرکردنو خۆشی، یاخود بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی منداڵو خەمو پەژارە گرتن.
*ئەوەی ببینێ تفدەکات قسەی خراپو نابەجێدەکات، ئەگەر تفەکەی خوێنی تێکەڵبوو یان بەڵغەما دەبوو سەبارەت بەباسو خواسێك دەدوێت مافی نییە قسەی تیا بکات.
*ئەوەی ببینێ تفیکرد بەڕووی کەسێکدا یان ئاژەڵێکدا قسەی حەرام لەزاری دێتەدەرەوە.

ت ل

تلیاك: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گومان لەماڵو سامانو منداڵو هاوسەر.
*خواردنی بەڵگەیە لەسەر لێدان لەکاتی بێداریدا یاخود ئەوەی لەخەڵکیدەدات.
*تلیاكو شەرابی جۆ بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاین یا هاوسەر یاخود پاشگەزبوونەوە لەئیسلامو شکاندنی تەوبە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەرزانی گەنمو خورماو ترێو گەنمەشامی.

ت و

توانجدەر(برینداکار ـ تانوتدەر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: توانجگرتن بەقسەو گوتە هەروەها بریندارکردنیش بەشمشێرو گۆچانو ئاسن هەربەوچەشنەیە، ئەگەر بەیەکێك لەمشتانە ئامادەیکرد بەلاَم کەسی بریندارنەکرد دەیەوێت قسەیەك بکات بەلاَم نایکات.
*ئەگەر تێکۆشان لەپێناوی خودایابوو خۆی دەپێکراو نیشانبوو بەتیر پێداویستییەك بەنزیکی لەخوداوەندەوە بەجێدەهێنێ، ئەگەر دنیاداربوو رێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ.
(نابلسی) دەڵێت: بریندارکردن بەڕم لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕووداوێكو بەرەنگاری بەماڵو هێزی پیاو.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر توانجگرتن لەئاینو گاڵتەو سووکایەتی پێکردن بە خێرۆمەندان.
*ئەگەر کۆمەڵێکی بینی بەچەك خۆیان بریندار دەکرد نەخۆشیو دەرد لەو ناوچەیە بلاَودەبێتەوە.
*ئەگەر بینی خەڵکی کەوتوونەتە کوشتاری یەك گرانی لەوناوەدا

بڵاودەبێتەوە، ئەگەر جەنگان لەگەڵ دەستەلاّتداردا نرخەکان دادەبەزن و هەرزانی دەکەوێتەوە.

توندوتیژ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بەتوندوتیژ ناوزەدکرا لەخەودا ئەگەر فەرمانڕەوابوو لەکار لادەبرێ: ﴿وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ﴾ (آل عمران : **١٥٩**).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر خێری ئەنجام نەدا لەجەنگدابوو سەرناکەوێت ، ئەگەر بازرگانی هەبوو زەرەردەکات.

توێ تـوێی گۆشت: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی شەڕێکی دیارە یان بەسەرچوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشنوودی.

توێشوو: ئەگەر لەخەودا توێشوی هەڵگرت بەڵگەیە لەسەر خواناسی.

*دەگونجێت بۆ هەژار بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی و بۆ قەرزاریش لەسەردانەوەی قەرزەکەی.

توێشەبەر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رزقجێگیربوونە دوای سەفەر، حەزرەتی (عیسا)ش (سەلامی خوای لێبێت) دوعای بۆ کردووە.

*هەروەها دەڵێن: خاوەنی ئەو خەوە قەرزارەو قەرزەکەی دەداتەوە.

توێکڵ(قەتماغە): (نابلسی) دەڵێت: توێکڵی گوێزو بادەم لەخەودا پۆشاکە بۆ یەکێك ببینێ.

*هەروەها دەڵێن: بەمنداڵی لەبارچووی ژن لێکدەدریتەوە چونکە جیادەبێتەوە لەوەی لەنێویدایە هەروەك چۆن ژن منداڵی نێوسکی فرێدەدات.

*توێکڵ رووپامایی و خۆنواندن و دوورِوویيە.

ت وو

توو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خواردنی توو بەڵگەیە لەسەر کاروکاسبی فراوان بۆئەوەی خەودەبینێت ، تووی رەش دینارەو سپش درهەمەو دارەکەشی پیاوێکی خاوەن ماڵ و منداڵە.

(نابلسی)دەڵێت: توو بەڵگەیە لەسەر:

+چاکی ئاین و دڵنیایی.

+لەشاساغی بۆیەکێك بیخوات.

تـووتڕك فـرۆش: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چارەسەر لەنەخۆشی و پاکبوونەوە لەگوناهو تاوان ئەگەر چوە لای نەخۆش دەمرێت.

تووتی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تووتی پیاوێکی جامبازی درۆزن و ستەمکارە، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی فەیلەسوفە.

(نابلسی)دەڵێت: بەچکەی تووتی کوڕی فەیلەسوفە، تووتی بەڵگەیە لەسەر ژنی

جوان و سەرنجڕاکێش کەلەدواندندا زمان پاراوەو ڕەوانبێژە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنی عەجەمی یاخود بەڵگەبێت لەسەر پیاوێك زوو زوو وێڵ و سەرگەردان ببێت و کاسەلێس بێت یان داوێنپیس و بەدڕەوشت.

توور: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی دەشتەکییە.

*توور (حەج)و ڕزق و ڕۆزی حەلاڵە.

*ئەگەر تورێکی بەدەستیەوە بینی کردارێك ئەنجامدەدات خێری تێدایەو پەشیمانی ڕووی تێدەکات.

توورەکە(هەمانە ـ کیسە): (نابلسی) بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وەچەو منداڵ و زانیاری و ژیری و بێداری.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر مرۆڤ، ئەگەر بەبەتاڵی بینی بەڵگەی مردنی خاوەن تورەکەکەیە.

*هەروەها دەڵێن: توورەکە نهێنییە.

*ئەگەر لەناوەڕاستی خۆیدا توورەکەو کیسەیەکی بینی بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی بۆ ئامێرێکی باشی زانیاری، ئەگەر پارەو پوولی تێدابوو زانیارییەکی ڕاست و دروستە، ئەگەر شکابوو لەکارەکەیدا پێویستی بەهەوڵی زیاترە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئەبوبەکر) (ڕەزای خوای لێبێت)و دەڵێت: لەخەودا بینیم کیسەکەم هەڵڕشت هیچم نەبینی جگە لەزەروویەك، ئەویش وتی: کیسەکە لەش و لاری مرۆڤەو، درهەم و پارە یادو باس و قسەیە، زەرووەکەش نامێنێتەوە. ئەگەر مرۆڤێك بینی کیسەو هەمبانەکەی هەڵڕشت دەمرێ و باس و خواسی لەدنیادا دەبڕێ. دەڵێن: کاتێ پیاوەکە لەلای (ئەبوبەکر) چوە دەرەوە پاش ماوەیەك کوژرا.

هەروەها کیس بەڵگەیە لەسەر شتومەك و نهێنی و دەرکەوتن و سەرهەڵدانی نهێنییەو خیانەتکردنە لەئەمانەت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مۆرانەی لەکیسەدابینی بەڵگەیە لەسەر مەرگی، هەروەك چۆن جنۆکە بەڵگەبوو لەسەر مەرگی سولەیمان (سەلامی خوای لێبێت) کاتێ گۆچانەکەیان خواردو کەوت.

*کیس بەڵگەیە لەسەر ئەوەی مرۆڤ دەیگرێتە خۆی و دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵی خاوەنەکەی.

*بینینی توورەکە بەڵگەیە لەسەر:

+دووبرا.

+دووهاوسەر.
+دووکوڕی شەریك.
+سەفەرو گەشت.
*ئەگەر بینی تورەکەیەکی پێیە یان کڕیویەتی یان پێی بەخشراوە لەخەمو پەژارە قوتاردەبێت و دەرووی لێدەکرێتەوە.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: توورەکە نهێنییە، ئەگەر بینی تورەکەیەکیدا بەپیاوێك و درهەم و دیناری تێدابوو ئەگەر درهەم و دینارەکان باشبوون نهێنیەکی باشیان لادەدرکێنێ، ئەگەر خراپبوو نهێنیەکی خراپی لاباسدەکات.
*ئەگەر بینی توورەکەکە دەکاتەوە ئەو نهێنیە دەدرکێنێ.
*مەشکەو کونەش پیرێکی ئەمنەتپارێزەو ماڵ و سامانی لادادەنرێ.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا نهێنییە، ئەگەر بینی لەخەودا خێریکرد بەشتێکی باش باشدەبێ، بەڵام ئەگەر شتێکی خراپی وەك مردارەوەبوو یان مەی یان کەلاکیکرد بەخێر بەخراپی مامەڵە بەماڵ و سامانی خۆی یان کەسانیترەوە دەکات.

توورەبوونی مرۆڤ بۆ ماڵی کەسانیتر:
(نابلسی) دەڵێ: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رێکەوتنی خراپ بۆیەکێك بیەوێت هاوسەربگرێ یاخود بەڵگەیە لەسەر ماڵی حەرام یان ئەو ماڵ و سامانەی لەبنەڕەتدا بەسوو پەیدابوە، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ﴾ (البقرة:١٨٨) توورەبوونیش لەریزی وتەی پووچ و بەتاڵدایە.

تووڕەیی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بەتووڕەیی لەماڵی خۆی هاتە دەرەوە سووکایەتی بەئاین و خوداوەند دەکات، ئەگەر تووڕەییەکەی لەپێناوی خوادابوو هێزو تواناو دەستەلات بەدەستدەهێنێ.

تووکن(قژن): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی ئەدیب و چاکەکارەو ماڵ و سامانی لەسەر شوێنکەوتەی زۆری و دەنگی زانیاری و شارەزاییە.

تووکی پێش (تووکەبەر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەمی لەخەودا باشە لەسوننەتداو زۆریشی زیادبوونی ماڵ و دەستەلاتە لەلایەن پیاوێکی عەجەمییەوە بەدەستیدەهێنن.
*ئەگەر بینی سەیری پێشی خۆیکردو تووکی پێوە نەبینی وەك ئەوەی هەرگیز تووکی لێدەرنەهاتبێت بەڵگەیە

لەسەر ئەوەی زیانێکی دارایی رووی تێدەکات، ئەگەر موویەکی زۆری پێوەبوو ماڵو سامانێکی بێشومار بەدەستدەهێنێ لەگەڵ تێکچوونی ئاینو لەکیسچوونی پیاوەتیو جوامێری.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا تاشی یان لایبرد بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی قەرزاریو غەمو پەژارە.

*پێشی ژن باغو بێستانە، وتراویشە بەڵگەیە لەسەر:

+تەڵاقدان.

+خولی مانگانە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+سوننەو شوێنکەوتنی.

+نوێژو سوننەتەکانی.

+بەروبووم.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو رووەکەی سوودو قازانجی لێوەرگرتوە.

تۆ

تۆپ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەنگەدەنگو توێژ لەسەر دنیا کۆمەڵێ پەسەندیدەکەنو هەندێکیش نکوولی لێدەکەن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرو گواستنەوەی لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر، ئەگەر لەپێستەبوو سەرۆك یا زانایە.

*یاریکردن بەتۆپ دژایەتییە چونکە هەر کەسێ یاری پێبکاو بیبات دەیکێشێ بەزەویدا.

تۆڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تۆڕ بەدەستی کەسێکی موسافیرەوە بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەیو بۆکەسێکی پەژارەداریش بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی غەمو پەژارەی، بەڵام بۆ راوچی بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو خێر.

(نابلسی) دەڵێت: تۆڕ لەخەودا فڕوفێڵو رزقو رۆزیو زانیاریو گەیشتنە بەهیواو سەرکەوتنە بەسەر دوژمناندا بۆیەکێك ببێت بەخاوەنی.

*ئەگەر خەوبینەر کەوتە نێو تۆڕێك یان بۆسەیەك ترسی زیندانو نەخۆشیو هاوسەریدەبێت.

تۆڕنەچی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: تۆڕنەچی پیاوێکە لەگەڵ کۆمەڵە پیاوێکدا دەجەنگێ دووڕوونو مامەڵەکەیان دەدزێت.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی تۆڕنەچی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوەو سەفەری ئاسانو خۆش یاخود هاوسەرگیریو زۆری وەچەو نەوە.

تۆڕی راوکردن: (نابلسی) دەڵێت:
لەخەودا فرۆفێڵو دەستبڕینە. ئەگەر بینی کەوتە تۆڕەوە دەکەوێتە بەردەم فرۆفێڵ. ئەگەر تۆڕی هەڵداو ئاژەڵ یا باڵندەیەکی راوکرد رزقو رۆزی بەفرۆفێڵ دەستدەکەوێت.

تۆو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەر تۆوێك بەزەویدا بچێنرێ کوڕەو دەبێت بدرێتە پاڵ ئەو جۆرە، ئەو تۆو دانەوێڵانەی لەجێی دەرمانن پەراوی لەخواترسیو زوهدی تێدایە.

(نابلسی)دەڵێت: تۆو لەخەودا وەچەی چاكو باشە، تۆوی خەیارو کولەکەو کاڵەك رەواندنەوەی خەمو پەژارەیەو قوتاربوونە لەنەخۆشی، تۆوی باینجانو سلقو پیاز رزقو رۆزییە لەکێڵگەکانی.

*تۆوی رێحانە بۆنەخۆشو لەش بەبار بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا نەخۆشیو دینارە، ئەگەر کۆیکردەوە ژنەکەی نەخۆشدەکەوێو دینارو پارەی زۆریشی دەستگیردەبێ.

(ئیبن سیرین) دەڵێت:ماڵێکی زیادەیە ئەوەی ببینێ تۆوی لێدەچۆڕێت بۆیدەردەکەوێ.

*ئەگەربینی هاوسەرەکەی پیسدەکات جلوبەرگ یان خشڵو زێڕی پێدەدات.

*ئەگەر مەنی کەسی تری بینی ماڵو سامانی لەکەسێکەوە پێدەگات.

*کوپەیەك مەنی گەنجینەیە بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر بەمەنی ژنێکی پیسکرد سوودی لێوەر دەگرێ.

*هاتنەدەرەوەی ئاوی زەرد لەزێی ژن بەڵگەیە لەسەرئەوەی منداڵێکی نەخۆشی دەبێت ، ئەگەر ئاوێکی سوور لەزێی هاتەدەرەوە منداڵێکی تەمەن کورتی دەبێت ، ئەگەر ئاوی رەش هاتە دەرەوە منداڵێکی دەبێت کاروباری خانەوادەکەی دەبات بەڕێوە، ئەگەر لەزێی ئاگر هاتە دەرەوە کوڕەکەی دەستەلاتدارێکی ستەمکار دەبێ.

*ئەگەربینی ماسیەك لەزێی دێتە دەرەوەو دووگیانیشبوو کوڕێکی تەمەندرێژی دەبێت یان تەمەن کورت.

*ئەگەر پیاوێك بینی خولی مانگانەی ژنان هاتوە بەسەریا دەچێتە لای مەحرەمێکی.

(نابلسی)دەڵێت: مەنی ژنی شۆخو شەنگ قەڵەوی یان هەنگوینە.

*دەگونجێت مەنی بەڵگەبێت لەسەر هەموو ئاوێك بۆیەکێك بیخواتەوە یان بیگرێتە خۆی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چڵم.

*هەندێکدەڵێت: مەنی هیواو ئاواتە، ئەگەربینی مەنی لەئامرازی نێرینەی هاتە دەرەوە دەگات بەخوازو ئاواتی خۆی، ئەگەر مەنی لێڕۆیی خوازیاری بەدەستیدەهێنێ.

*دەگونجێت هاتنەدەرەوەی مەنی بەڵگەبێت لەسەر پشوو یان ڕۆچوون لەماڵو ساماندا یان بڵاوکردنەوەی نهێنی یان مردنی منداڵو پوچەڵکردنەوەی هاوسەرگیری. ئەگەر خەوبینەر لەوانەبوو کەچارەسەری کشتوکاڵیدەکرد زەوی مردوو زیندوو دەکاتەوە.

تۆوچاندن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چاندنی تۆو لەزەویدا بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستیو تەبایی. ئەوەی ببینێ تۆو دەچێنێو پیایدا نووسا پلەوپایەو شکۆمەندیو ڕێزداری بەدەستدەهێنێت. ئەگەر پیایدا نەنووسا خەمو پەژارە ڕووی تێدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: تۆوکردنی شتێك کەتۆونەکرێ لەخەودا یان لەشوێنو جێگەی ناشیاو بەڵگەیە لەسەر زیادەڕەوی.

*دەگونجێت تۆو بەڵگەبێت لەسەر فراوانی ڕزقو ڕۆزیو زانستی بەرفراوانو شارەزابوون لەپیشەسازی.

*دەگونجێت بەڵگە بێت لەسەر تێکەڵبوون لەگەڵ خەڵکی شەڕەنگێزو خراپ.

تۆوی پاقلە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی خەفەتبارە، ئەگەربینی لەبێستانەکەیدا پاقلەی کۆکردەوە لەژنانی خزمیەوە ڕووبەڕووی شەڕو ئاژاوە دەبێتەوە.

*پاقلەی وشك ماڵێکە ماڵو سامانی تری پێچاکدەکرێ، هەندێك پاقلە بەغەمو پەژارە دادەنێن.

تە

تەباهیجە[1]**:** (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی بەو چەشنە گۆشت ئامادەی خواردن دەکاتو خەڵکی بانگدەکات بۆ خواردنی لەبەگژاچوونی مرۆڤێکدا پەنا بەکەسێکیتر دەگرێ کەبانگیکردوە.

*ئەگەر بینی دەرخواردی خەڵکیدەدات ماڵو سامان لەبازرگانی یاخود فێربوونی پیشەیەکدا خەرجدەکات.

تەپڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەنگی تەپڵ دەنگێکی پووچو بەتاڵە، ئەگەر هاوارو سەماو مۆسیقای لەگەڵدابوو بەڵاو نەهامەتییە.

---

[1] **تەباهجە:** جۆرێکە لەسوورکردنەوەی گۆشت.

(وەرگێڕ)

تەپڵـــژەن پیـــاوێکی بێکــــارەو شانازیدەکات بەبێکارییەوە.

*تـەپڵ پیـاوێکی زللەوەشـێنە، ئەگـەر بینی بوە بە تەپڵ زللە دەوەشێنێ.

*تـەپڵی نێرەمـووك ژنێکـی عەیبـدارە رقـی دەبێـت لـەوەی دانـی پێـدابنێ چـــونکە ئابڕوچـــوونە ئەگـــەر بەدەربکەوێت.

*تەپڵی ژنان بازرگانیەکی کـەم سـوودو بەزیانە لەشتی پڕوپووچدا.

*دەنگی تـەپڵی دەستەکۆمەڵ هـەواڵی درۆیە، دڕانی چەرمی تەپڵی فەرمانڕەوا مەرگی خاوەن هەواڵە.

*هـەروەها دەڵـێن: تـەپڵی دەسـتەیی پیـاوێکی ستایـشکاری پـەروەردگارە لەهـەموو حـاڵو بارێکـدا یـان بەڵگەیـە لەسەر لەخۆباییبوونو کاسەلێسی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخـەودا هـەواڵێکی پـووچو بەتاڵـە، تەپڵـژەن بـەپیاوێکی فێڵبـــازو دەویـــت یـــان مـــەیفرۆش گوزارشتی لێدەکرێ.

*تـەپڵی حاجیـان لەکاروانـدا پیـاوێکی ڕێنیـشاندەرەو تـەپڵی جـەنگاوەرانیش بەو شێوەیەیە.

تەپڵـژەن: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: دەستەلاتدارێکی مەترسیدارە.

(نابلـسی) دەڵێـت: بینینـی لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر هـەواڵگر، دەگونجێـت بەڵگـــەبێت لەســـەر نەخۆشـــیەك لەریخۆڵەدا پەیدابێت.

*تەپڵـــژەن بەپاشـــی مـــرۆڤ لێکدەدرێتـــەوە، ئەگـــەر تەپڵـــژەنێکی بینی پاشێك دەبینێ.

*هـەروەها دەڵـێن: خـاوەنی هـەواڵی پووچو بەتاڵە.

*هـەروەها دەڵـێن: دەویتـە چـونکە خـەڵکی لەسـەر کـاری پـووچو بـەتاڵ کۆدەکاتەوە.

تـەپو تـۆز: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بینینـی تـەپو تـۆز بەڵگەیـە لەسـەر سـەفەر، هـەروەها دەڵـێن: ئەگـەر هەورەبروسکەو گرمەونالەی لەگەڵدابوو بەڵگەیـە لەسـەر نـەبوونیو ناڕەحـەتی بەبەڵگـەی ئایـەتی: ﴿ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ (٤٠) تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ (٤١)] (عـــبس) ئەگـــەر لەگەڵیدانـــەبوو بەڵگەیـــە لەســـەر بەدەســـتهێنانی گـــەنجو دەســـتکەوت بـەپێی ئایـەتی: ﴿ فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا] (العادیات: ٤).

*خـــاك داراییـــەو تـــەپو تـــۆزی لێدروستدەبێ.

*ئەگەر تەپو تۆزی بەسەرەوە بینی سەفەر دەکات یان پشتگیری‌و کۆمەك دەکرێ لەجەنگدا.
*ئەگەر سواری ئەسپێکبوو غارغارێنی پێوەکرد هەتا تەپو تۆز بڵاوبوەوە ناوبانگ دەردەکات‌و لەخۆبایی بوون‌و سپڵەیی سەری تیادەبات‌و سەردەکات بەکاری ناحەقداو فیتنەو ئاشوب دەنێتەوە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر تەپەو تۆزی لەنێوان زەوی‌و ئاسماندا بینی کاروبارێکی تێکەڵەو هیچ دەرچەو دەروازەیەکی نییە.
*ئەگەر دەستی تەکان یاخود جل‌و پۆشاکەکەی هەژار دەکەوێت یاخود ژینێکی دوورودرێژ بەسەردەبات.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا گوتەیەکی پووچ‌و بەتاڵە بەپێی ئایەتی: ﴿فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُوراً] (الفرقان:٢٣).

تەپو تۆزاوییوونی قژ: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسە رەزیلی لەماڵ‌و داراییدا، لەجەستەشدا هەروایە.

تەخت (رووپا - لەوح): (نابلسی) دەڵێت: بینینی(لوح المحفوظ) - تەختی پارێزراو - بەڵگەیە لەسەر داپۆشینی کردارەکان.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر مژدە بۆ یەکێك لەنارەحەتیدابێت‌و چاکبوونەوەیە بۆ نەخۆش چونکە لەکەم‌و کوڕی پارێزراوە.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی بۆ رژدو رەزیل بەهۆی دابەشکردنی رزق‌و رۆزی تێدا.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر پاراستنی زانیاری‌و ماڵ‌وسامان بۆ خاوەنەکەی.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر هەموو ئەمانەتپارێزێك.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵنیابوون لەترس‌و بیم.
*ئەگەر پادشایەك بینی سنووری دەستەڵاتی فراواندەبێ یان گەنجینەیەکی گەورەی بۆ ئاوەڵا دەبێ.
*بینینی ئەو لەوحانەی بۆ (موسی) (سەلامی خوای لێبێت) دابەزی بەڵگەیە لەسەر:
+گەواهیدەر.
+پێشەوایان کەوابەستە دەبن پێوەیان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامۆژگاری.
*لەوحی تەختە کەتیایدا دەنووسرێ بەڵگەیە لەسەر هاوسەرو کوڕو زەوی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵنیابوون لەترس‌و بیم یاخود زانیاری بۆ قوتابیان.

*هەموو رووپاو لەوحێك نووسینی تێدابێ بەڵگەیە لەسەر رێگری لەگوناهو تاوان.

*ئەگەر بینی رووپاو لەوحێکی لەئیمام سەند دەسەڵات‌و زانیاری‌و پێشەوایەتی دەستگیردەبێ ، ئەوجا ئامۆژگاری دادەدات‌و دەبێت بەسۆزو بەزەیی.

*ئەگەر لەوحێکی ئاسنیبوو کوڕێکی زاناو خاوەن هێزەو خراپەو بەلاو نەهامەتی رووی تێناکات، ئەگەر ساف‌و دیاربوو ئاوادەبێ‌و دەگات بەهیواو ئاواتی خۆی‌و ملکەچ‌و سەرشۆڕنابێ.

*ئەگەر لەبەردبوو کوڕێکی دڵڕەقی دەبێ.

*ئەگەر لەمسبوو کوڕێکی دووڕوویدەبێ.

*ئەگەر لەقورقوشمبوو کوڕێکی نێرەموکی دەبێ، نوسینەکانیشی بەڵگەیە لەسەرمنداڵ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کوڕێکی ژیرو زیرەك ، ئەوەی فێردەکرێ وەریدەگرێ‌و فێردەبێ.

*لەوح ئامۆژگارییە، ئەگەر لەلایەن دەستەڵاتدارەوەبوو هێزە بۆ یەکێك لەخەودا وەریبگرێ.

*لەوح بۆ دووگیان کوڕە.

تەختەودار: تەختەودار دووڕوویەکە لەئایندا، پیاوانێکیشە دووڕووییان تێدایە.

*دارو تەختەی تەڕ بەمنداڵ لێکدەدرێتەوە، بینی داریش بۆ یەکێك لەنێو کەشتیەکدابێت بەڵگەیەلەسەری.

*دارو تەختەی وشك دووڕوییە، خوداوەند دەفەرموێت: ﴿كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُسَنَّدَةٌ﴾ (المنافقون: ٤)

*پیاوێك لەخەودا بینی پەلێك بەدەستی راستیەوەیەتی‌و دارێکیش بەدەستی چەپی‌و دەیەوێت راستیان بکاتەوە، پەلەکە راست دەبێتەوە بەڵام دارەکە راست نابێتەوە، ئەم خەوەی بۆ راڤەکارێکی خەوگێڕایەوەو وتی: دووکورت هەیە یەکێکیان لەکەنیزەکێکەو ئەوی تریان لەئافرەتێکی ئازاد ، پەروەردەی هەردووکیان دادەدەیت‌و کوڕی کەنیزەکەکە رەوشت وەردەگرێ بەڵام کوڕی ژنە ئازادەکە ئامۆژگاری وەرناگرێت ، حاڵی ئەوپیاوە بەم چەشنەبوو کەبۆی لێکدایەوە.

*پیاوێکیش لەخەودا ببینی جل‌وبەرگێکی لەدارو تەختە پۆشیوەو بەنێو دەریادا دەڕواتو ڕۆیشتنەکەی هێواشەو بەم پێیەش دەریاو تەختە بەڵگەیە لەسەر کەشتی.

تەختەی شەترەنج: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دنیایەکە بەرزدەبێتەوەو دادەبەزێو هەندێك لەدنیادا دەژینو هەندێکی تریش دەمرنو ڕێگەی ڕاستو ڕەوانو لارو خوار دەردەکەوێو هەر لەدنیادا ڕاکردنو جەنگو ڕقو قینو فیتنەو ئاشوبو دەوڵەمەندیو هەژاری بەدەردەکەوێ.

تەرخوون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تەرخوون پیاوێکی بنەڕەتو ڕەچەڵەك خراپە.

(نابلسی) دەڵێت: پیاوێکی عەجەمییەو فێری خواناسیبوە لەخواناسانەوە هەتا لەسەر بنەڕەتو ڕەچەڵەکی خۆی گیرساوەتەوە.

*تەرخوون لەخەودا ناپاکییە.

تەرزە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەشوێنو جێگەی کشتوکاڵبوو هیچ تێکناچێتو زیان بەکەس ناگەیەنێتو فەڕوخێرە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەزۆو کوللەیەك زیان بگەیەنێت یان لەسەر پشیلەو چۆلەکە.

*هەروەها بەفریش هەمان سوودی هەیەو بەروبوومو پارەو سوودە.

*ئەگەر تەرزەکە زیانی گەیاند بەکشتوکاڵ یان بەخەڵکیوماڵو حاڵیان کارەساتو مەینەت ڕوولەخەڵکی دەکات یاخود ئاوڵەو نەخۆشیەك کۆدەبێتەوەو پاشان دەتوێتەوە.

*ئەوەی ببینێ تەرزە هەڵدەگرێت لەجلو بەرگو هێڵەك یان شتێك کەئاوی تیا هەڵنەگیرێ ئەگەر دەوڵەمەندبوو کارو پیشەکەی نامێنێ، ئەگەر خاوەن شتومەكو کاڵابوو لەدەریادا ترسی لێدەنیشێ شتەکانی غەرق ببێ، ئەگەر هەژاریشبوو بەری ڕەنجی کۆدەکاتەوەو سوودی لێوەر دەگرێو بۆ داهاتوو ڕۆژانی داهاتووی پاشەکەوت ناکات.

*هەندێك دەڵێن: بەفری زۆر سزادانی فەرمانڕەوایە بۆ ژێردەستەکانیو قسەو جنێوی ناشیرینە بۆیان.

*ئەوەی ببینێ بەفر دەبارێ بەسەریا سەفەرێکی دووردەکات کەشوورەییو ئەنگی دوادەکەوێت.

*بەفر غەمو پەژارەیە مەگەر کەمبێتو زاڵ نەبێتو لەشوێنی خۆی دابێت ئەگەر وابوو فەڕو بەرەکەتە بۆ خەڵکی

ئەو شوێنە ئەگەر بەفرەکە زۆربوو نەدەتوانرا بمالْرێ دەبێت بەسزاو دەکەوێت بەسەر خەلْکی ئەو شوێنەدا.

*ئەوەی سەرمای بەفر لەزستان یان هاویندا لێی بدات هەژاری رووی تێدەکات.

*ئەوەی بەفرێکی کلۆرو چالْ بکرێت لەهاویندا ماڵێکی زۆری دەستدەکەوێت و لێی دەحەسێتەوەو غەمو پەژارە لەشوێنی ئەو بەفرە قوتار دەبێت.

*ئەگەر بەفرەکە توایەوە بەخێرایی خەمو پەژارە رووی تێدەکات بەلام بەخێرایی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر بینی زەوی بەکشتوکالْ داپۆشرابوو بەلام وشک و بەسترابوو وەک باران وایەو بەرحمەت و فەڕ دادەنرێت.

*ئەوەی لەش و لاری ببەستێ و پارێزراوبێت قورس نابێت لەسەری و ترس رووی تێناکات.

*هەروەها دەلێن: ئەوەی بەفر بکەوێت بەسەریا دوژمنەکەی زالْدەبێت بەسەریا، ئەوەشی بەکەمی سەرمای بێت سامان و دوروەرجانی دەستدەکەوێت.

*هەروەها دەلێن: ئەگەر بەفر باری لەئاسمانەوە سزایە لەفەرمانڕەواوە بۆ خەلْکی و زەوتکردنی مالْ و دارایانە، خەوتنیش لەسەر بەفر بەلْگەیە لەسەر پابەندبوون.

*ئەوەی ببینێ بەفر دایدەپۆشێ خەمو پەژارە زالْدەبێت بەسەریا، ئەگەر بەفرەکە توایەوە خەمو پەژارەکەش دەڕەوێتەوە.

*ئەوەی ببینێ بەفر داپۆشیوە غەمو پەژارە زالْدەبێت بەسەریا ، ئەگەر توایەوە غەمو پەژارە دەڕەوێتەوە.

*کلۆربوونیش هەژارییەو سەهۆلیش خەمو پەژارەیە مەگەر ببینێ ئاوێك لەدەفرێکدابێت و ببەستێ ، ئەمەش بەلْگەیە لەسەر تیاچوونی ماڵێك کەمابێتەوە، بەفرگریش گەنجینەی مالی فەرمانڕەوایە.

(نابلسی)دەلێت: ئەگەر بینی وەك ئەوەی ئاسمان لەبری باران بەفر یان سەهۆڵ ببارێنێ لەکاتێکدا گونجاو کاتی خۆی نییە خەوبین بەهێواشی نەخۆش دەکەوێت و پاشان چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی تەرزە لەئاسمانەوە هاتەخوارەوە بەسەر لەش و لاریا بەشێك لەماڵەكەی تیادەچێت.

*بەفریش لەكاتی خۆیدا بەڵگەیە لەسەر رەوینەوەی خەم و پەژارەو، ناچاركردنی بەخیل و ئێرەییبەر چونكە ساردی تێدایە بۆئەو زەویەی مارو دووپشكی هەیە.

*ئەگەر سەرماكە زۆربوو ئەو شوێنە تێكدەدات و رێگەی بژێوی و ژیان دەگرێت و سەفەر ئەستەم و مەحاڵدەبێت.

*دەگونجێت تەرزە بەڵگەبێت لەسەر بازرگانی سەیرو سەمەرەو ئەگەر خەڵكی لەدەفری خۆیاندا كۆیانكردەوە زیانیان پێناگات.

*ئەوی ببینێ تەرزە لەزەوییەكدا دەبارێت سۆزو رەحمەتی خواییە، وەگەرنا سزای خواییەو دادەبەزێت بەسەر خەڵكی ئەو ناوچەیەدا.

تەرسی ئەسپ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵی پیاوێكی رێزدارە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی گسكی لێدەدات ماڵ و سامان لەپیاوێكی رێزدارەوە بەدەستدەهێنێت.

*پشقلی بزنیش ماڵی پیاوێكی رێزدارە.

تەرم(مەیت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەندێكدەڵێت: تەرم پیاوێكە لەسەر دەستی كۆمەڵێك تیادەچن، ئەگەربینی پاڵخراوەو كەس هەڵیناگرێت زیندانی دەكرێت.

*ئەگەربینی بەرزكراوەتەوە دوای دەستەلاَتدارێك دەكەوێت و سوودی ماڵ و دارایی لێوەردەگرێت.

*ئەگەربینی تەرمەی بەرزكراوەتەوەو بەسەرشانی پیاوانەوەیە دەستەلاَت و پلەوپایەی بەرز بەدەستدەهێنێت و گەردنی خەڵكی كەچدەكات و بەپێی دەستەلاَتەكەی ملكەچ و رامدەبن بۆی یا بەئەندازەی ئەوانەی بەشداری لەئەسپەردەكردنی تەرمەكەیدا دەكەن.

*ئەگەربینی بەدوای تەرمەكەیدا دەگرین چارەنووسی بەخێر كۆتایی دێت، هەروەها بەهەمان شێوە دەبێت ئەگەر بەشان و باڵیدا هەڵیانداو دوعای خێریان بۆ كرد.

*ئەگەربینی زەمیانكردو خراپەیان وت چارەنووسی بەباش ناگەڕێت.

*ئەگەر خۆشی دوای تەرمەكەی خۆی كەوت شوێنی فەرمانڕەوایەكی خراپ دەكەوێت.

*ئەگەر تەرمێكی بینی لەبازاڕداو هەڵیانگرت بۆ گۆڕستانێكی دیارو

ناسراو حەق و مافێکە دەگات بەخاوەنەکانی.

*ئەگەر تەرمێکی بینی بەنێو هەوادا دەڕوات پیاوێکی بەناوبانگ لەوڵاتی غەریبی دەمرێت یان زاناو شارەزایەك دەمرێت حاڵوباری لای خەڵکی ئاشکراو دیارنەبووە.

*ئەگەر لەسەر دارەمەیت خۆی بینیەوە بەسەرزەویدا دەڕوات و سواری کەشتی دەبێت.

*ئەگە کۆمەڵە تەرم و جەنازەیەکی زۆری بینی لەشوێن و جێگەیەکدا دانراون جێنشیانی ئەو شوێنە گوناهو تاوان ئەنجام دەدەن.

*ئەگەر ژنێك بینی مردووەو لەسەر دارەمەیت هەڵیانگرتوە ، ئەگەر مێردی نەبوو شوودەکات ، ئەگەر مێردداربوو ئاینی تێکدەچێت.

*ئەگەربینی مردوویەکی هەڵگرتووە ماڵێکی حەرامی دەستدەکەوێت، هەروەها ئەگەر مردوویەکیشی بەکێشکرد بەسەر زەویدا ماڵ و دارایی حەرامی دەست دەکەوێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی نوێژ لەسەر تەرمی مردوو دەکات برایەتی دەخاتە نێوان کۆمەڵێك لەبەر خوا.

*هەروەها وتراوە: تەرمی مردوو پیاوێکی دووڕووەو لەسەر دەستی ئەودا کۆمەڵ و گروهێك تیادەچن.

*ئەگەربینی لەسەر دارەمەیتە ماڵ و دارایی زیاد دەکات.

*ئەگەر تەرمی مردوویەکی بینی لەبازاڕدا خراپی کاڵاو شتومەکی بازاڕە.

*هەڵگرتن لەدارمەیتدا پلەوپایەو سەفەرە بەدەریاو وشکانیدا.

*ئەگەربینی تەرمێك ئەسپەردە دەکات بەڵگەیە لەسەر خواحافیزی لەگەشتیارو سەفەرکارێك یان ئەوەی هەوڵی شوودەدات بۆ خۆی بەهۆی ئەوەی مردوو بەڵگەیەلەسەری چونکە ئەسپەردەکاری مردوو بەخاك پاداشتی دەستگیر دەبێت لەهەڵگرتن و ئەسپەردەکردنی و بەتەنیا خوداوەند دەزانێت ئەو پاداشتە بەچ رادەیەکە.

تەرەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: خاوەن ماڵێکی خۆش و باشە.

تەری(شیٚ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: شیٚ بەڵگەیە لەسەر قورسی و گرانی و نەتوانینی ئەنجامدانی کاروپیشە.

تەزبیح: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنێکی چاك و باشە یاخود بژێوییەکی حەلاڵ یان سەربازی بەسوودە بۆ

یەکێك ببێت بەخاوەنی یان زیکرو یادی خوداوەندی پێبکات.

تەشت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کچ یان خزمەتکارە ، ئەگەر بینی تەشتێکی مسی بەکارهێنا کچێکی تورکی دەهێنێ، ئەگەر تەشتەکە لەزیوبوو کچێکی رۆمی، ئەگەر لەزێڕبوو ژنێکی شۆخو شەنگو جوان داوایەکی لێدەکات ناتوانێت بچێتە ژێری.

* هەروەها دەڵێن: تەشت ژنێکی مۆچیاریدەر مێردەکەی ڕێنومایی دەکات بۆ پاکیو ڕێبازی خوایی.

* ئەگەر بینی تەشتێکی ئاڵتوون یان سینیو چاپەز یا گۆزەیەكو هۆکارێکی هەبێت ئەوە خزمەتکارەو دەیگرێ یان ژنیکە دەیکات بەهاوسەری خۆی یاخود کچێکی ڕەوشت نزمو سووکە.

* هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی قاپی زێڕو زیو بەکاردەهێنێ ئەوە کردارو گوناە ئەنجامیدەدات، ئەگەر هەریەك لەوانە بەمردوەوە بینرا مژدەیە بەپێی وتەی پەروەردگار: ﴿يُطَافُ عَلَيْهِم بِصِحَافٍ مِّن ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ﴾(الزخرف: ٧١).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر تەشتێکی لەخەودا کڕی ئەوە کچێك دەهێنێت.

* تەشت شکۆمەندیو بەرزیو ڕزقو رۆزیو ماڵو سامانە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: تەشت بەڵگەیە لەسەر ژنو خزمەتکارو ئەو شوێنەی تێیدا دەژیو ڕزقو رۆزی رووی تێدەکات.

* ئەگەر کۆمەڵە خەڵکێکی بینی لەسەر تەشتێکی گەورە کۆبوونەتەوە یان لەگەنێکی ئێجگار گەورە ئەگەر خەڵکی گوندنشینبوو زەویوزارو کێڵگەکانیانە، ئەگەر جەنگاوەربوون بەدووروویی دەچن بۆیو دەستیان بەفرۆفێڵ دەجووڵێن بەپێی خواردنو گەوهەری کارەکە.

* ئەگەر زانستپەروەربن کۆدەبنەوە لەدەوری ئەگەر خواردنێکی خۆشو بەتام بێت، ئەگەر خراپەکاربێ یاخود خواردنەکەیان ماسی یا گۆشتێکی بۆگەن بێت دەچنە لای ژنێکی داوێنپیس.

(نابلسی) دەڵێت: تەشتو لەگەنێك ئەگەر لەدار دروستکرابوو دنیایە لەگەڵ ئەوەی لەسەفەردا بەسەریا دێت، ئەگەر لەشووشەبوو دنیایە لەنیشتماندا.

* لەگەنو تەشت بەڵگەیە لەسەر حاڵو باری ڕێکخستنی بژێوی مرۆڤ.

* ئەگەر بینی تەشتو لەگەنێك دەلێسێتەوە بەپەنجەی ڕزقو رۆزی تیادەچێتو ئەجەلو وادەی نزیکدەبێتەوە.

تەشتگەر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دەلالی ژنان و پێشەنگیان هەروەها دروستکاری کۆپارەو گۆزەش هەر بەوچەشنەیە.

تەشی(خەرەك): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ژنێك بینی تەشیەکی بەدەستهێنا کچێك یان خوشکێکی دەبێت، ئەگەربینی پچراو کەسێکی لەسەفەردابوو لەسەفەرەکەی دەمێنێتەوە ، ئەگەر بەتەشیەکە رستی پەنادەبات بۆ پیاوێکی ئاوارەو نەوازە.

*تەشی بەڵگەیە لەسەر نوێنەرو کۆکەرەوەی ماڵوسامان یاخود ئۆتومبیل و ئاژەڵێك پێداویستی بەجێبهێنێت

تەشی رێس: (نابلسی) دەڵێت: بینینی ژنی تەشی رێس بەڵگەیە لەسەر قەناعەت و شوێنکەوتنی سوننەت لەگەڵ بەستنی رایەڵەی کاروبارەکان و خۆ یەلاکییکردنەوە بۆ خێرو چاکە، ئەگەر ژنێك دەیرێساو دەیچڕی بەڵگەیە لەسەر خەشم و قینی خوایی لێی و داباریني سزای خودا بەسەریا.

تەلەفۆن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر گوێی لەدەنگێکبوو لەتەفۆن یان هەر دەنگێکیتر دەچوو فەرمان و رێگری و مژدەو ئاگاداری لەخۆگرتبوو بەو چەشنەیە کەدەیبیستێ بەبێ لێکدانەوە.

تەلاق(جیابوونەوە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینینی ژنەکەی تەلاقدا دەوڵەمەند دەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِهِ﴾ (النساء: ١٣٠).

*هەروەها دەڵێن: ئەو خەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خاوەنەکەی لەدەستەلاتدارێك جیا دەبێتەوە کەپێشتر تێکەڵیبوە.

*تەلاقدانی ژن بۆ دەستەلاتدار لابردنیەتی و بۆ پیشەوەریش وازهێنانە لەپیشەکەی، ئەگەر تەلاقی (رجعی)بوو دەگەڕێتەوە بۆ پیشەو کارەکەی.

(نابلسی) دەڵێت: تەلاقدان بۆ رەبەن وازهێنان و جیابوونەوەیە لەوەی کەلەسەریەتی لەخێر یان شەڕ.

*تەلاقی هاوسەردار پوچەڵبوونەوەی بژێوی یان مەرگێتی بەتایبەت ئەگەر نەخۆشبوو سێبەسێ نەگەڕانەوەی ئەو کەسەیە بۆسەر ئەوحاڵەی کەلەسەریبوە، بەلام یەك تەلاق گەڕانەوەیە بۆئەوەی لەسەریەتی، ئەگەر تەلاقی (بائن)یدا واز لەپیشەکەی دەهێنێت و نایەوێت بگەڕێتەوە بۆی.

*ئەگەر تەلاقیداو سێ خولی مانگانەی بەسەرا تێپەڕیبوو واز لەپیشەکەی دەهێنێت دوای ئەوەی پێویستی پێنابێت، هەروەها دەڵێن: لەدەستەڵاتدەخرێ.

*تەلاق بەڵگەیە لەسەر هەژاری چونکە ژن دەستەڵاتو شانو شەوکەتی پیاوو دنیایەتی، ئەگەر ژنێکی نەخۆشی هەبوو بینی تەلاقیدەدات بەیەکجاریی دەمرێت ، هەروەها ئەگەر فرۆشتی یان ئازادیکرد، بەلاّم ئەگەر تەلاقی گەڕانەوەیدا چاکدەبێتەوە.

تەماشاکردنی عەورەت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی سەیری زێی ژنەکەی دەکات یان زێی ژنانیتر بەئارەزووەوە یاخود دەستی لێدا بازرگانیەکی خراپ ئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی سەیری ژنێکی رووت دەکات بەبێ ئەوەی خۆی ئاگای لێبێت کەوتنەنێو هەڵەو پێهەڵخلیسکانە.

تەمومژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تەمومژ تێکەڵبوونو فیتنەو سەرسامییە روو لەخەڵیکدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تێکەڵبوونی کاروبارەکانی ئاینو دنیایە، ئەوەی تەمومژێك ببینێ دێتەخوارەوە بەسەریا خوازیاری ناحەقییە .

تەنوری نان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی تەنورێك دروستدەکاتو خۆشی شایستەی پلەوپایەو دەستەڵاتبوو لەدوژمنانی قوتاردەبێت ئەگەر دوژمنداربێت، ئەوەی بچێتەسەر تەنورێکی بێئاگر ئەوا ژنێکی بێخێرو چاکە دەبێت بەهاوسەری.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ تەنورێك دادەخات سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت لەماڵو دارایی و نەفسی خۆیدا.

*ئەگەر لەماڵی پادشاو فەرمانڕەوا تەنورێکی بینی ئەوا ئەگەر کاروبارێکی تێکەڵوپێکەڵی هەبوو رێنوێنی دەکرێت بۆچاکە تێیدا.

*ئەگەر دوژمنداربوو سەرکەوتوو دەبێت بەسەریاندا.

*تەنوریش چەن جۆرێکی هەیەو هەرجۆرە لێکدانەوەیەك هەڵدەگرێ:

+**<u>تەنوری برژاندن</u>**: بەڵگەیە لەسەر زیندانی بۆیەکێك لەنارەحەتیدابێتو قوتار دەبێتو بەخۆشیادەکەوێت.

+**<u>تەنوری گۆشتی توێ تویکراو</u>**: بەڵگەیە لەسەر پێشەوای دادپەروەر کێشەو پرسیار دەچێتە بەردەستیو، فەرمانی دروستو لێکدانەوەی باشدەدات بەهەریەکێك.

*ئەگەر بینی تەنوریکی هەیە لەزستانداو خۆی گەرمدەکاتەوە، ئەگەر لەهاویندابوو بەلگەیە لەسەر نەخۆشکەوتنی بەهۆی گەرماوەو خوێنی بەلێشاو لەبەر دەڕواتو غەمو پەژارەش زاڵدەبێت بەسەریا.
*دەگونجێت تەنور بەلگەبێت لەسەر گەدە هەموو خواردنێك دەگرێتەخۆو دەیهاڕێ.
تەنەکەچی(تەنەکەساز):(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەلگەیە لەسەر پەروەردەکارو وێنەگر.
*دەگونجێت بینینی بەلگەبێت لەسەر درۆزن لەرەفتارو گوتەدا.
تەواف(سوڕانەوە):(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەلگەیە لەسەر ئامۆژگاریدەرێك خێری خۆیدەکاتو شەڕو خراپەی لەخەڵکی دەگرێتەوە.
تەوبەکردن:(ئیبن سیرین)دەڵێت: تەوبە بەلگەیە لەسەر بەدەستهێنانی موڵكو دەستەلاتو بەرەکەتو ڕێزداری، دوای ئارامگرتن لەسەر بەلاَونەهامەتی.
(نابلسی)دەڵێت: تەوبەکردن لەخەودا بەلگەیە لەسەر رزگاربوون لەزیندان، ئەگەر بینی لەخەویا واز لەخراپەکاری دەهێنێت بەلاَو نەهامەتی رووی تێدەکاتو تاقیدەکرێتەوە پێی ، پاشان تەوبە دەکاتو دەبێت بەخاوەن موڵكو دەستەلاَتو ڕێزداری بەدەستدەهێنێت، ئەوەشی تەوبە بکات لەخەودا لەگوناهو تاوانێك نەیزانیبێت چییە بەلاَم بترسێ لەوەی بکەوێتە نێوی دەرەنجامەکەی بەخێر کۆتایی دێت ، تەوبەکردن بۆ بێباوەڕ موسوڵمانبوونیەتی، تەوبەش بۆ گۆرانیبێژو هاوچەشنەکانیان بەلگەیە لەسەر هەژارکەوتن دوای دەوڵەمەندی.
تەور:(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگر تەورێکی زیوی لەدەستدابوو برازاکەی خۆی دەهێنێ بۆ کوڕەکەی.
*ئەگەر لەنقێم یا مووروبوو براکانی تووشی غەمو پەژارە دەبن بەدوای یەکدا.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر خشڵی بەخۆوەبینی پیاوێکی خاوەن بژێوییە، ئەگەر تەورەکە لەگەڵ خشڵدابوو گەواهیدان بەدەستدەهێنێ.
تەورات:(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی (تەورات)دەخوێنێو نەیزانی کەسێکە هەمان ڕێبازو بۆچوونی قەدەریو جەبریەکانی هەیە.
*ئەگەر (تەورات)ی هەبوو گەر پادشایەکی موسڵمانبوو ولاَتی یەکێك

لەدوژمنەکانی ئازاد دەکات یاخود ڕێدەکەوێت لەگەڵیان لەسەر ئەوەی کەدەیەوێت ،گەر زانابوو زانیاری زیاد دەکات یان بیدعە لەو زانیارییەی دەیزانی دروستدەکات ، یا هەمان ڕێبازی ئارەزووبازان دەگرێتەبەر.

*ئەگەر خەوبینەر رەبەنبوو لەنەتەوەیەکی جیاواز لەنەتەوەکەی خۆی ژندەهێنێت یا سەفەر زۆر دەکات.

*دەگونجێت بینینی (تەورات) بەڵگەبێت لەسەر بەدیدارشادبوونی کەسانی غەریب یان دۆزینەوەی شتی ونبوو.

*ئەگەر ژنەکەی دووگیانبوو کوڕێکی هاوچەشنی خۆی دەبێت ، هەروەها حوکمی کتێبی تریش وایە.

*دەگونجێت ژنێك مارەببڕێت بەبێ ئامادەبوونی بەرپرسی یان لەوانەیە تێکەڵ بەوانەببێت کەئاینەکەی تێکدەدەن.

*ئەگەر هەرکتێبێکیتر بەدەر لە(قورئان)ی بینی وەك (صحف) بەڵگەیە لەسەر ڕێزو شکۆداریی.

*بینینی (تەورات)و (ئینجیل) بەڵگەیە لەسەر بینینی پێغەمبەر(ﷺ) گەرچی لەخەویشدابێت.

*هەروەها بینینی(تەورات)و (ئینجیل)بەڵگەیە لەسەر ناپاکیو پەیمانشکێنیو بەهانەگریی.

*بینینی (تەورات)بەڵگەیە لەسەر داناییو زانیارییو ڕێنومایی، ئەوەی ژنێکی دووگیانی هەبێتو بەدەستیەوە (تەورات) ببینێ ژنەکەی دووکچی دەبێت.

تەوقەکردن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو پەیمانو پابەندبوون بەخێرەوە.

تەون(دەستگای جۆلایی): (نابلسی)دەڵێت: ئامرازی چنینەو ئەگەر بینی بەڵگەیەلەسەر جموجووڵو سەفەر. تەونی ڕاخراو بەڵگەیە لەسەر گرتن چونکە ژنان بەپێوە دەیچنن.

*تەون بەخشینو پاڵکەوتنە بۆ خاوەن پێداویستی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایەی بەرزو بڵند.

*ئەگەر ژنێك ژنێکی تری بینی لەسەر ئامرازی تەونو دەریکردو خۆی کاری لەسەرکرد بەخێرایی دەمرێت.

تەونکردن(چنین): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پێچانەوەی کار یاخود بەسەرچوونی زوربەی ڕۆژەکان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر میانڕەوی حاڵو فراوانیو هاتنەوەیەکی دنیابێت.

*ئەگەر جلێکی چنی سەفەر دەکات، ئەگەر بینی دەیچنیٚ پاشان دەیبڕیٚ داواکەی گەیوەتە جێی داواکراو پاشان بچڕاوە، ئەگەر زیندانیکرابوو دەرووی لێدەکرێتەوە ، ئەگەر لەشەڕدابوو ئاشتەوایی ئەنجام دەدات.

*چنینی جلوبەرگ لەلۆکەو خوری یان موو ئاوریشم یاخود شتێکیتر وەك یەك وایە.

*ئەگەر جلێکی داواکراوی بینی سەفەر دەکات، ئەگەر جلی هەڵخست ئاوارەو موسافیرێکی دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر جلێکی چنی لەمووی نەرمی ئاژەڵ فەرمانی خزمەتکارێکە ، دەگونجێت چنین بەڵگەبێت لەسەر جووت بوون.

تەونکەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کۆمەڵێکی ماندوون هەوڵ بۆ شتێکدەدەن یاخود هەوڵی فێربوونی زانیاری دەدەن.

*دەگونجێت تەونکەر بەڵگەبێت لەسەر بینا دروستکردن لەسەر دیوار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چنەرو دانەرو چێنەر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرنەوەی مرۆڤ تێدایە لەنەخۆشیو غەمو پەژارەو شەڕو ئاژاوەو نووسین. ئەگەر تەونکراوەکەی بڕی لەغەمو پەژارەو کارو سەفەری قوتار دەبێت، وەگەرنا ئەوەی بۆی دەمێنێتەوە بەئەندازەی خوازوویستی خۆیەتی.

*هەروەها وتراوە: سەفەرە یاخود شەڕو ئاژاوەو بەربەرەکانییە.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوێکە زۆر سەفەر دەکاتو زۆریش ماندوودەبێت لەکارەکەیداو وەك تێکۆشەر وایە.

*ژنی تەونکەر بەڵگەیە لەسەرنەوەی تەونکەری پیاو بەڵگەیە لەسەری.

*ئەگەر پیاوێکی رەبەن بینی هاوسەرێکی ئازاد دەگریٚ ، ئەگەر ژنێکی رەبەن بینی شوودەکات.

تەویلە: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو سوودو قازانج.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو لانەی خەوبینەر خانەوادەو خزمەتکارو تیرەو هۆزی کۆدەکاتەوە، یا ئەو بازاڕەی دەیگرێتەبەر بۆ سوودو قازانج یا زەوییەك بەئاژەڵەکانی دەیکێڵیٚو خوازیاری فەڕو خێرییەتی.

تەیەموم: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی تەیەموم دەکات دەرووی لێدەکرێتەوەو قوتاربوونی نزیکە چونکە تەیەموم بەڵگەی دەرووی نزیکییە لەخوداوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+دەروو قوتاربوون.

+سەفەریان ئاگاداریکردن بەتوشبوون بەنەخۆشی پێویستی بەتەیەموم دەبێت.

+دەستەکەوتنی ئاو بۆ گەشتیارو موسافیر.

*ئەگەر بەخۆڵ تەیەمومیکرد بەڵگەیە لەسەر نەگونجانی سەفەرو وەرگرتنی بەهانەو کارکردن بەویستی خۆ.

*تەیەموم بەڵگەیە لەسەر:

+هەژاری .

+نەخۆشکەوتنی لەش ساغ.

*تەیەموکردن لەگەڵ بوونی ئاویشدا بەڵگەیە لەسەرکاری پووچ و بەتاڵ.

*ئەگەربینی تەیەموم دەکاتو ئاو نییە بەڵگەیە لەسەر نزیکی دەرووی خوایی و رەواندنەوەی غەمو پەژارە ، ئەگەر تەیەمومیکرد لەگەڵ بوونی ئاویشدا پێنج وتەی لەسەرە:

١)خەوبینەر گەرچی توانای هاوسەرگیری هەبێت بەڵام نایکات.

٢)لەوانەیە سەفەر بەوشکانیدا بکات لەرێی سەفەر بەئاودا.

٣)لەوانەیە ئاوتەخوازی لێخۆشبوون بێت گەرچی سووریش بێت لەسەر تاوان.

٤)لەو کەسانەیە دنیا زاڵدەکات بەسەر قیامەتدا.

٥)یاری بەئاینەکەی دەکاتو بەهانە دەگرێ لەوتەی زانایان.

*هەروەها وتراوە: بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون لەنەخۆشی و زیندانی.

تی

تیابردن(کوشتن): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دەگونجێت جرجی زیانبەخش و دەردهەڵگربێت یان ئاگرێکی سووتێنەر یاخود لێشاوو لافاوێکی بەزیان یا گۆڕانی حاڵوباری جیهان و تیابردنی دوژمنانبێت.

تیاچوون(فەوتان): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا زانستپەروەرێك تیاچوو خەڵکی سوودو قازانج لەزانیارییەکەی وەردەگرن و ناوبانگدەردەکات.

*دەگونجێت فەوتان بەڵگەبێت لەسەر کەم بەختی.

*ئەگەر بینی هەندێك لەجلوبەرگەکەی یان ماڵەکەی تیاچوو هەندێك لەماڵ و داراییەکەی دەمێنێتەوەو نافەوتێ.

*ئەگەر بینی هەموو جلەکانی لێزەوتکرا بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی ئەو شەڕو خراپەیەی تووشی دەبێت.

تیر(رم): (ئیبن سیرین) دەڵێت: تیر بەتەنیا گوڕ یا برایە، بریندارکردن بەتیر ناتەواویو زەفەر پێبردنە.

*هەروەها دەڵێن: تیر گەواهی حەقو راستییە یاخود سەفەرە یان ژنە.

*ئەگەر تیرێك بەدەستییەوە ببینێ کوڕێکی دەبێت، ئەگەر نووکی هەبوو کوڕەکەی دەبێت بەبەرپرسی خەڵکی.

*ئەگەر تیرێك بەدەستیەوە ببینێو سوارەبێت دەستەڵاتدارێکە لەشکۆمەندیو دەستەڵاتدایە.

*شکانی تیرێك بدرێتە پاڵ کوڕ یان برا نەخۆشییە لەکوڕو براکەیدەدات، ئەگەر شکاندنەکە چاکبوونەوەی هەڵدەگرت چاکدەبێتەوە، ئەگەر چاکبوونەوەی نەبوو مەرگی یەکێکە لەو دووانە.

*شکانی تیرو رم بۆ فەرمانڕەوا لەسەرکار لابردنیەتی.

*ونکردنی نێزەکەی مەرگی کوڕو برایە، رمی بچووکیش وەك هی درێژ وایە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا تیرێکم بەدەستەوەبینی لەکاتێکدا لەبەردەستی پێشەوایەکدا دەرۆیشتم بەرێوە، ئەویش وتی: ئەگەر خەوەکەت راستبێ لەبەردەستی پێشەوادا گەواهیەکی راستیدەدەیت.

*دەگێڕنەوە (ئەباموخلەد) لەخەودا بینیویەتی تیرێکی زەدینی[1] پێدراو پاشان کوڕێکی دەبێتو ناوی دەنێت زەدینی.

*پیاوێك بینی چەقۆیەکی درێژ لەئاسمانەوە دەکەوێتە خوارەوە قاچێکی بریندارکرد، پاشان مارێك دای بەو قاچەیەوە.

*بریندارکردن بەتیر قسەیەکە گوتەبێژ بەرانبەری پێ بریندار دەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+دارو عەمود.

+ژنێکە یاخود کوڕ یان گەواهی حەقو راستییە.

+سەفەرە.

*ئەگەر رمەکە دەدرایە پاڵ دەستەڵاتدارێكو نکوولی لێکرد رووداوێك بەسەر ئەو دەستەڵاتدارەدا دێتو غەمو پەژارەو دزەکردنی دوژمن رووی تێدەکات.

*ئەگەر درایە پاڵ برایەك بەلاونەهامەتییە، ئەمەش ئەگەر شکاوو فرێیداو نەیتوانی چاکیبکاتەوە، ئەگەر ئامادەیکرد پاش چاککردنەوەی

---

[1] **تیری زەدینی:** تیرێکە دەدرێتەپاڵ ئافرەتێك لەراستکردنەوەی تیردا بەناوبانگبووە. (وەرگێڕ)

لەنەخۆشــی چــاکدەبێتەوە یــاخود خەریکـە لەکاریدەخـەن دواتـر خـۆی چاکدەکات.

*تــیرو رم برایــە یــان هاوڕێیــەو هاوەڵەکەیو دەستەڵاتی بەجێدەهێڵێ.

*ئەگـەر تیرێکـی بەدەسـتی خۆیـەوە بینیو بەنێو بازاڕدا دەڕۆیشت کـوڕێکی نێرینەی پێدەبەخشرێ، ئەگەر خستیە پـشت دەرگاکـەی بەدەسـت داپۆشـی ژنەکەی کچی دەبێت.

*تـیر بـەبێ ئاسـن کـچە بـۆ ئـافرەتی دووگیــان، رزق و رۆزییــە دوای کــچ ، هەروەها چەن کچێکی دی دێن بەدوایدا بەئەنــدازەی گرێــی تیرەکــە ئەگــەر خەوبینەر ئەژمەردەیکرد.

**ئەگەر دەستەڵاتدارێك ببینێ رمێکی دەداتــــێ دەســــتەڵاتو پۆســــتێك وەردەگـرێ، ئەگـەر رمەکـە ئـاڵابوو دەستەڵاتدارییەو ناوبانگ پەیدادەکات.

*ئەگەر رمێکی هـەبێتو هاوسـەرەکەی دووگیــــان نــــەبێت هاوەڵایــــەتی مرۆڤێکدەکات بەرگری لێدەکات یاخود برایەك بەرگری لێدەکات لەدوژمنان.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینـی تیرەکـەی درێـژبوەو لەئەنـدازەی خـۆی دەرچـوە ستەم لەبەردەستەکانیدەکات.

*ئەگەر بینـی بـەرمێك کەسـێك برینـدار دەکـات خـوێنی لەبـەر دەڕوا کەسـێك بەکرێدەگرێ بۆ کارێکی ئـاوا، هـەروەها دەڵـێن: لەشـساغ دەبـێو مـاڵوداراییی زۆردەبێ، ئەگەر لەوێنەبوو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆلای خانەوادەکەی.

*ئەگــەر بینـــی بـــەرمێك کەســـێکی برینـــدارکرد ئەگــەر برینداركردنەکــەی تەڕبوو بەئەندازەی ئەو تەڕییە غەرامـە دەکـرێ، ئەگـەر تەڕنـەبوو کردارێکـی ناقۆڵای دەدرێتە پاڵ.

*ئەگەر بینـی بـەتیرێك برینـداردەکرێو زامەکــــەی ســــەخت دەبــــێ برینــــدار ماڵوســامانێکی حــەرام لەبرینــدارکار وەردەگرێ ، ئەگەر رمەکە گۆشتی بڕی یاخود ئەندامێك لەئەندامەکانیو کەوتـە دەســتی بکــەرەوە لەبرینداركــەرەوە مــــاڵو خێرێکــــی خراپــــی لەئاینــــدا دەسـتدەکەوێ، بـەڵام ئـەوەی ببینــێ کوشتاری دوژمن دەکات تـیرو رم مـاڵو داراییــــەکی حەرامــــەو بەدەســــتی دەهێنێت.

تیرئەنـداز: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: پیاوێکی خواناسە.

*هەندێکدەڵێن: سیخوڕە.

تيرساز(تيرهاويَژ): (نابلسى)دەلَيَت: لەخەودا بينينى بەلَگەيە لەسەر تەمەندريَژى يان توندو تيژىو سەركەوتن بەسەر دوژمناندا.

*تيرساز پياويَكە خەلَكى هاندەدات بۆ جيهادو تيَكۆشان ياخود سەرۆكى سەربازو دەستەلاَتدارانە.

*هەروەها دەلَيَت: بينينى لەخەودا بەلَگەيە لەسەر جەنگو شەرِو ئاژاوەو بەرەبەركانى لەنووسراودا.

*بينينى بەلَگەيە لەسەر:

+رەخنەو نكوولى ليَگرتن لەئابروو.

+بژيَوىو كاسبى حەرامو نادروست.

*ئەگەر لەنيَوان خەوبينەرو يەكيَكدا ئاژاوە بەرپابوو زالَدەبيَتو سەردەكەويَ بەسەر دوژمنانيدا.

*تيرساز وەك پادشاوايە لەفراوانى دەستەلاَتو هانى بەردەستەكانيان دەدات يارمەتى يەكتر بدەن.

*تيرساز بەلَگەيە لەسەر:

+پەروەرشياريَكى چاكساز بۆ دووروانو كەسى لاروبەد.

+بەلَگەيەلەسەر بيَژوو.

+نووسەر.

+پياوى پەناوپشتگيرە بۆ هاوەلَەكانى.

تيرورِمساز: (نابلسى) دەلَيَت: بينينى لەخەودا بەلَگەيە لەسەر پيشەو دژايەتىو جەنگو كەرتو پەرتى كۆمەلَو تيَكەلَبوونى حەلاَلَ بەحەرامو خەرجىو سوودو بەجيَهيَنانى پيَداويستيەكان.

تيروكەوان: (نابلسى) دەلَيَت: بينينى لەخەودا بەلَگەيە لەسەر :

+نويَنەرو نووسين.

+هيَزو سەركەوتن بەسەر دوژمناندا.

*يەك تيرى ئاوەژوو ئەگەر ژنيَك بينى لەتيرەوانەكەيدا هەلَگەرانەوەى ميَردەكەيەتى بەسەريا.

*ئەگەر تيرى بەدەستەوە بينى دەستەلاَتو شكۆمەندىو مالَوسامان بەدەستدەهيَنيَت.

*شكانى تيريَك لەكەوانەكەى دەربچيَت نەتوانينيەتى لەبەجيَگەياندنى پەيامەكەيدا.

*تير بۆ ژن ميَردەكەيەتى.

*تيرهاويشتن وتەيە بەنامە دەنيَردريَت.

*ئەگەر بينى تيريَكى هاويشتو نەيپيَكا نويَنەريَك دەنيَريَت بۆ مەبەستيَكو بۆى بەجيَنايەت.

*ئەگەر ژنيَك يا كچيَك تيريَكى تيَگرتو دلَى پيَكا گالَتەو شۆخى لەگەلَدەكاتو وابەستەى دەبيَت.

*ئەگەر تيرى واژوكراوى بينى نويَنەرى نەرمو نيانن لەگوتاريانداا.

* ئەگەر بینی تیرێکی هاویشتو پێکای ئەگەر منداڵبوو نێرینەدەبێت.
* تیری هەڵبەستراو نوێنەر یا رزقو رۆزی یا کورێکی سوننەتکراوە یاخود تەمەنێکی دووورودرێژ یا جلوبەرگە.

تیرۆك: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەو بەدەستهێنانی پێداویستیو وەچەی چاکو ماڵوسامانی بەسوودو قازانج.
* بۆ رەبەن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیریو دەرکەوتنی حەقو راستی.
* هەروەها پیاوێکە دوو شەریکی دووڕووی هەیەو، یەکێکیان دڵڕەقەو جیاوازی ناکات لەنێوان حەقو راستیدا.

تیرهاوێژ: (نابلسی)دەڵێت: بەیەکێکدەڵێن تیر دروستبکات، بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فروفێڵو چاوبەست بەهۆی ماڵوسامانەوە.

(نابلسی)دەڵێت: سیخورە فەرماندەکات بەدووزوبانی.
* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو وێرانەو بەشکردنی ماڵوسامانو فەرزی شەرعی.

تیشكو رووناكی: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نوێنەر یان ئاڵاو بەیداخ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چەسپانو یارمەتی ئەوەی لەکاتی رووناکیدا ئەنجامیدەدات.
* دەگونجێت رووناکیو رۆژو مانگو هاوچەشنەکانی بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی لای خەڵکی ناودەبرێ.

تیمساح: (ئیبن سیرین)دەڵێت: تیمساح لەخەودا پۆلیسە ، چونکە تیمساح لەدەریادا بەزیانە، هەروەها تیمساح دزێکی ناپاکە، وەك دڕندەوایە.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر بازرگانی ناپاکی ستەمکار.
* ئەگەر بینی تیمساحێك بەکێشیدەکات بۆ نێو ئاوو لەناو ئاوەکەدا دەیخوات دەکەوێتە دەستی پۆلیسو ماڵەکەی دەباتو دەیکوژێت، ئەگەر سەلامەتبوو کاتێ کەوتەدەستی پۆلیسەکان سەلامەتو پارێزراو دەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی تیمساح لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خراپەو حەرامو کاروکاسبی حەرامو ترسوبیم ، یاخود بێزاری دەربڕین لەوەستانی رەشەبا یان لەدزو جەردە.
* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر کۆتایی هاتنی تەمەن بەهۆی

غەرقبوونەوە، هەروەها بینینی تیمساح لەنێودەریادا هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*دەگونجێت دوژمنێکی سەرشۆڕو رسوابێت لەبەرئەوەی لەشوێن و جێگەی خۆیدا نییەو تێدا ناژی.

*ئەگەر بینی تیمساحێك بەکێشیدەکات بۆ نێو ئاو فەرمانڕەوا یان پیاوێك لەماڵەکەی شتێك دەبات و خۆی پێی ناخۆشە.

*ئەگەر بینی تیمساحەکەی بەکێشکرد بۆ وشکانی زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیداو ماڵو داراییەکەی دەبات.

*ئەگەر بینی گۆشتی تیمساح دەخوات یا پێستو چەورییەکەی یا هەر بەشێکیتری بەو ئەندازەیە لەماڵی دوژمنەکەی دەبات.

تینوویەتی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وەستانی حاڵو باری خاوەن موڵكو کێڵگە. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەژاری یان وەستانی حاڵی بژێوی پەیداکاران.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: تینوویەتی لەخەودا ناتەواوییە لەئایندا، ئەگەربینی تنیوویەتی و ویستی ئاوی رووبار بخواتەوە بەڵام نەیخواردەوە لەغەمو پەژارە قوتاربدەبێ بەپێی چیرۆکی ((طالوت)) کەلەقورئاندا هاتوە: ﴿ إنَّ اللهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي ﴾ (البقرة: ٢٤٩).

*هەندێکدەڵێن: ئەوی بیەوێت ئاو بخواتەوە بەڵام نەیخواتەوە پێداویستی خۆی بەدەستناهێنێ، ئەوەشی ئاوی ساردبخواتەوە ماڵو دارییەکی حەلاڵ بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی تێر ئاوبوە بەڵگەیە لەسەر دروستی ئاینەکەی و جێگیربوونی و باشبوونی حاڵو باری.

(نابلسی) دەڵێت: تینوویەتی بەڵگەیە لەسەر خۆنواندن بەرەفتاری فیتنەکاران چونکە لەرۆژی قیامەتدا دەهێنرێتەسەر حەوزو ئاو نادرێت، ئەگەر بینی تینوویەتی پێویستی بەهاوسەرگیری و مارەبڕینە.

ت ی

تێری: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تێری لەخەودا بێزاری و وەڕسبوونە.

*ئەگەر بینی تێرە یاخود بینی دەمی پڕبوە لەخواردن و هیچ بۆشاییەکی نەماوە گۆڕانی بارو حاڵیەتی و کەوتنیەتی لەوحاڵەی لەسەریەتی لەدنیادا یان مەرگێتی مەگەر لەدەمیا بۆشاییەك بەدیبکات ئەوجا رزق و رۆزی دەدرێت بەئەندازەی ئەو بۆشاییەی لەدەمیا دروستبووە.

*تێری لەخەودا بەدەستهێنانی بژێوی‌و گەڕانەوەی ماڵ‌و سامانە.

*هەندێکدەڵێن: برسێتی باشترە لەتێری‌و تێرئاوی باشترە لەتینویەتی.

تێکۆشەر (ڕەنجدەر ـ هەوڵدەر): (نابلسی) دەڵێت: ڕەنجدەر بانگخوازە، دەگونجێت لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر خاوەن هەواڵ‌و دەنگ‌و باس وەك پۆستەو شتی نایاب ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕەنجدەرو تێکۆشەر بۆخێرو چاکە.

تێکەڵەی خواردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەمووی غەم‌و پەژارەو شەڕو ئاژاوەیە، ئەگەر لێیخوارد غەم‌و پەژارە ڕووی تێدەکات، بەڵام ئەگەر بینی بەڵام لێینەخوارد ماڵ‌و سامانێکە زەرەری لێدەکات.

تێکەڵەیەك لەبۆنیخۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر (حەج)، هەروەها دەڵێت: ماڵ‌و داراییە یان شکۆمەندییە.

*ئەگەر بینی لەماڵی کەسێکی پێشەنگدا بەم بۆنە کاسدەبێ ناپاکی لەگەڵدا دەکرێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بۆنی ئەم تێکەڵەیەیکرد پیاهەڵدانی باش بەدەستدەهێنێ.

*هەروەها (نابلسی) دەڵێت: غەم‌و پەژارەخواردنە بەهۆی تومەتبارکردنەوە کەلەلایەن کەسێکی سەرووی خۆیەوە ئەنجامدەدرێت‌و خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴾. (آل عمران : ١٦١).

تێکەوتن (پێهەڵخلیسکان): (نابلسی) دەڵێت: تێکەوتن لەزماندا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قاچ هەڵخلیسکان‌و بەپێچەوانەشەوە.

*دەگونجێت پێهەڵخلیسکان بەڵگەبێت لەسەر تیاچوون‌و فەوتانی ئەوەی ئەنجامیدەدات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڵەو لەبیرکردنی زانیاری.

جيم

جا

جـاپليق[1] : (نابلـسى)دەڵێـت: ئەگـەر لەخەودا بینی بوە بەجاثلیف بەڵگەیە لەسـەر مردنـی یـان غـەرقبووی یـان نزیکبوونـەوەی لەتیاچـوون و فـەوتان یاخود لەناوچوونی نازو نیعمەت.

جــادوو(سـيحر) : (نابلـسى)دەڵێـت: لەخەودا فیتنەو لەخۆباییبوونـە ، ئەگـەر بینی جادوویکرد یان جادووی ئەنجامـدا بەهۆیـەکی بـەتاڵ و پـووچ نـاکۆکی دەکەوێتـــە نێـــوان خـــۆی و هاوسەرەکەیەوە.

*جادوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+بێباوەڕی.

+جیابوونەوەی ژن.

*ئەگەر بینی جـادووی لێکـراوە یـاخود جـادوو ئەنجامـدەدات فیتنـەو پـلان و ناپاکییە.

*ئەگـەر جـادووکرا لەلایـەن جنۆکـەوە بەهێزترو فروێڵدەکات.

جادووگـــەر : لەخــەودا پیـــاوێکی هەڵخەڵەتێنەرە ئەگەر بـەهۆی پوولـەوە جادووی لێکرا جادوو لەژنێکدەکات.

جاڵجاڵۆکـە : (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بەڵگەیـە لەسـەر ژنێکـی نـەفرەتلێکراو سەرجێگەی مێردەکەی بەجێدەهێڵێ.

*بینینـــی تـــەناف و ماڵەکـــەی هێنـــانی ژنێکی بێدینە.

*ئەگەر جاڵجاڵۆکەیەکی بینی پیاوێکی فێڵبازی لاوازو پەنهان دەبینێ.

(نابلسی) دەڵێت: پیاوێکی چنەرە، یان پیاوێکی خواناسی دنیانەویستە، ئەگەر جاڵجاڵۆکەیـــەکی گـــرت هاوەڵایـــەتی پیاوێکی خواناسی و دنیانەویستدەکات.

*ئەگـــەر مـــاڵی جاڵجاڵۆکـــەی بینـــی تەنانەت لاوازبوو لاوازی و سستی ڕووی تێدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنكَبُوتِ﴾ (العنکبوت:٤١).

*جاڵجاڵۆکـە بەڵگەیـە لەسـەر ژنێکـی دڵخۆش.

---

[1] **جاثلیق**: پێشەنگی قەشەکان. (وەرگێڕ)

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چنین و تەونکردن.

*ئەگەر جاڵجاڵۆکەیەکی بینینی کەوتەخوارەوە بەڵگەیە لەسەر سەختی زستان.

جاڵجاڵۆکەی مارئاسا: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ژنێکی بەزیان.

*لەخەودا دوژمنێکی بەدوخراپی شێوە ناشیرینەو مرۆڤ دەپێکێ و بریندارید‌ەکات.

جام(لەگەن): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژن و کورو کچی بەسوودو نرخدار بەئەندازەی بەهاکەیەتی.

جامباز: (نابلسی)دەڵێت: جامبازی ئاژەڵ و ولاخ پیاوێکی بەرێزە رێزداری زاڵدەکات بەسەر دنیای خۆیداو بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەواو کاربەدەست.

جامێکی گەورە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کچێکە لەسەردەستی خێرێکی زۆر بەدی دێت.

جانەوەری زەوی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا هاتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەرئەوەی خەوبینەر دەبێت بەسیخوڕی فەرمانڕەواو دەستەڵاتدار.

*دەگونجێت سەرهەڵدانی لەجیهاندا بەڵگەبێت لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەو سەرخستنی خواناسان و تیاچوونی دووڕوان.

جانەوەری ژاردار: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر مرۆڤێک بەدووزوبانی نێوانی خەڵکی تێکدەدات و شەڕو ئاژاوە دەخاتە نێویانەوە تووشی شەڕیاندەکات و لەخێروچاکە دەیانگرێتەوە.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+هەژاری.

+غەم و پەژارە.

+پیاوێك سووکایەتی پێکرابێت.

+زیانێك لەلای کۆمەڵێك دەوارو گوندنشینەوە.

*ئەگەر روویکردە نەخۆش دەمرێت چونکە ژاردارە.

جانەوەری گوێچکە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دوژمنی سەرکردەو بەرپرسانە.

ج ب

جبە(کەوڵ): (ئیبن سیرین)دەڵێت: جبە ژنە ، ئەگەربینی جبەیەکی پۆشیوە دەگات بەژنێکی عەجەمی، ئەگەرجبەکە رەنگاو رەنگبوو ژنێکی بەسۆزو خێرداردەبێت لەمناڵخستنەوە، پشتی جبە گەر لەلۆکەبێت ئاین باشییە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ژنێك جبەیەكی بینیو ناوەكەی دی لەپێستی رێوی یان گیانداریێکیتر دروستکرابوو ناپاکی دەکات لەمێردەکەی بەدەست تێکەڵکردنی لەگەڵ پیاوێکی تردا.

*هەروەها جبە لەخەودا تەمەندرێژییە، یان دەوڵەمەندییە بۆ یەکێك لەبەری بکات چونکە رێگرە لەسەرما ئەمەش بەهەژاری لێکدەدرێتەوە.

*لەبەرکردنی لەوەرزی هاویندا غەموپەژارەیە لەلایەن هاوسەرەوە یان قەرزاریو نەخۆشیو زیندانییە یاخود بەڵاو نەهامەتییە لەپێناوی ژنێکدا.

*ئەگەرخەوبینەر جەنگاوەربوو یان کەسێکبوو لەریزی ئەواندابوو قەڵغانو سوپەرەکەی دەپۆشێتو رووبەرووی دوژمنی دەبێتەوە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکە یان قوتاربوونە لەغەمو پەژارەو نەهامەتی، ئەگەر جبەیەکی لەبەردابوو قەڵەمو دەفتەرێکیشی بەدەستەوەبوو هەژاری چارەسەردەکات بەخزمەتکردنی پادشاو فەرمانڕەوا.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: جبەو عەبا رێزو شکۆی پیاوە لەگەڵ پیاوەتی بەپێی جبەکەو ئەو تایبەتمەندییەی هەڵیگرتووە.

*ئەگەر ئەوەی جبەی لەبەرکردبوو لەوانەبوو کەسەرباز بەدوویدا دەڕۆیی، لەوانەیە سەرۆکایەتی سوپادەکات، ئەگەر شایستەی پلەوپایەبوو بەدەستی دەهێنێت، وەگەرنا دەستدەگرێ بەسەر خانەوادەکەیداو بەخێویاندەکات.

*هەروەها دەڵێن: جبە پیشەیەکی باشەو پیشەوەرەکەی غەمو پەژارە دەخوات، یان بەقەرزدانەوە راڤەیدەکن.

*هەروەها دەڵێن: سەفەرێکی باشەو دڕانی بەڵگەی مەرگە.

*ئەگەر بینی ئاگر کەوتەوەو هیچ بەسەر جبەکەیدا نەهات زیان لەماڵو سامانیدەکەوێ.

*لێسەندنی جبە بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنی پلەوپایەو شکستهێنان.

ج ر

جرج(مشگی گەورە):(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی مشکێکی گەورەی هەڵگرتووە یاخود جرجێك دێتە لای لەولاتی خۆی کۆچدەکات، ئەگەر موڵکداربێت دەیفرۆشێت.

*ئەگەر جرجی لەماڵی خۆیدا بینی یان لەماڵی یەکێکیتردا با ئەو ماڵە پارێزراوبێت لەدز یاخود با وریابێت

لەوەی کەلەگەڵیدایە چونکە شتومەکی ئەو بەکاردەهێنێ.

*ئەگەربینی گۆشتی جرج دەخوات غەیبەتی مرۆڤێکی بەدو خراپدەکات.

*جرج بەڵگەیەلەسەر دزی دەمامك پۆش.

*هەروەها بینینی جرج بەڵگەیە لەسەر خراپەو بەدکاریی کۆبوونەوەو منداڵ یاهەڵهاتنی قەرزار لێی یاخود دەستگیرکردنی.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو سەرشۆڕی.

*ئەوەی گۆشتی جرج بخوات لەخەودا رزقو رۆزییەکی حەرام بەدەست دەهێنێت.

ج ز

جزدان(کیس): (ئیبن سیرین)دەڵێت: جزدان وەك کیسە وایە، هەروەها وتراوە: ماڵو سامانە.

*ئەگەر بینی جزدانەکەی کەوتە دەریاو روبارەوە ماڵو سامانەکەی لەسەردەستی پادشایەك تیادەچێت.

*ئەگەر بینی کەوتە نێو ئاگرەوە ماڵو سامانی لەسەر دەستی فەرمانڕەوایەك تیادەچێت.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کورو هاوسەرە بۆ رەبەن، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی زێڕو درهەمو خشڵ یان گەوهەرو کلیلی تیادادەنرێ.

*هەروەها دەڵێن: لەشوڵاری مرۆڤە ئەگەر جزدانەکەیان بەزۆر لێسەند بەڵگەیە لەسەر مردنی، ئەگەر لەنێوقەدی خۆیدا بینی لەنیوەی تەمەنی سوود وەردەگرێ.

*ئەگەر دڕابوو زانیارییەك وەردەگرێتو لەبەریدەکات پاشان پێویستی بەوانە دەبێت.

ج گ

جگەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: جگەر شوێنی تووڕەبوونە لەگەڵ سۆزو بەزەیی.

*هەروەها دەڵێن: جگەر بەڵگەیە لەسەر منداڵو ژیان.

*هاتنەدەرەوەی جگەر لەسك دەرکەوتنی ماڵێکی شاراوەیە.

*ئەگەر بینی جگەری مرۆڤێك دەخوات ماڵو سامانێکی شاراوە بەدەستدەهێنێو دەیخوات، ئەگەر چەن جگەرێکبوو بەلێنراویو سورەوەکراویو بۆگەنی گەنجو سامان بەدەستی دەهێنێ ، جگەری مرۆڤو ئاژەڵ چوونیەکە.

*خواردنی جگەری مرۆڤێکی ناسراو خواردنی ماڵەکەیەتی، ئەگەر تەماشای

جگەریکردو رووخساری خۆی تێدابینی دەمرێ.

*ئێش و ئازاری جگەر لەلێکدانەوەدا خراپ مامەڵەکردنە لەگەڵ کوڕدا، پێغەمبەر(ﷺ)دەفەرموێ: "منداڵەکانمان جگەرمانن"[1].

*برینی جگەر مەرگی رۆڵەو جگەرگۆشەیە، زوخم و کێمی جگەر زاڵبوونی حەزو ئارەزووە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شوێنی ئازایەتییە، ئەگەر بینی جگەرێکی گەورەی هەیە کەسێکی بەسۆزو بەزەیی و ئازایە.

*ئەگەر جگەری چەوری بەسەرەوەبوو ماڵ و سامانە لەلایەن ژنانەوە.

*ئەگەر جگەریخوارد هێزو تواناو سوود لەکوڕەکەی وەردەگرێ.

*جگەر چێشتلێنەری فەرمانڕەوایە.

*دەگونجێت هاتنەدەرەوەی جگەر لەناوسکدا بەڵگەبێت لەسەر ستەم و باش نەبێت.

*جگەر ماڵ و سامانێکی بەتاڵ و پووچە.

*ئەگەر بینی جگەری دەخوات ماڵ و سامان بەدەستدەهێنێ و دەیخوات یاخود ماڵی کوڕەکەی دەخوات.

جگەرئاوسان: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی و پەژارە یان ژنێکی شۆخ و شەنگی دەستبلاو.

ج ل

جل وبەرگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: جل وبەرگ چوارجۆرە و بەم شێوەیە:

١)**جلوبەرگی خوری**: ماڵ ودارابیە.

٢)**جلوبەرگێك لەموو دروستكرابێ**: ماڵی جیایە.

٣)**جلوبەرگی لۆكە**: ماڵ ودارابیە.

٤)**جلوبەرگی كەتان**:ماڵێكی جیایە.

*باشترین جل وبەرگ نوێیەکی فراوان و گوشادو سفتە ، هەروەها جل وبەرگی درێژ باشترە لەجل وبەرگی کورت.

*کۆنی و چڵکنی جل وبەرگیش هەژاری و غەم و پەژارەیەو تێکچوونی ئاینە. چڵك و خۆڵاوییبوونی لەش ولار جوانی دنیاو ئاینە، جل وبەرگی سووریش بۆ ژن باشە، بەڵام بۆ پیاو باش نییە چونکە جوانی شەیتانە مەگەر سووری لەدامێن یان جێگەو پێخەفدابێت و پیاو پێوەی دەرنەکەوێت ئەوجا خۆشحاڵی و شادییە.

[1] (عجونی) لە(كشف الخفاو والالباس) (١/٣٠٧) هێناویەتی.

*هەموو زەردییەك لەجلوبەرگدا نەخۆشییە، هەروەها وتراوە: سووری غەمو پەژارەیە، سووریو زەردی لەلاشەدا زەرەر دەدەن.

*سەوزی لەجلوبەرگدا باشە لەئایندا چونکە جلوبەرگی بەهەشتیەکانە.

*جلوبەرگی رەشیش باشە بۆیەکێك گەربەبێداری لەبەری بکاتو دەستکەوتو دەستەلاتو شکۆدارییە بەدەرلەوە خراپە.

*جلوبەرگی ئاوریشمو خوری ماڵودارایەکی زۆرە ، هیچ جۆرێك لەجلوبەرگ ئەوەندەی خوری باش نییە.

*نیشانەو هێمای سەر جلوبەرگ لەخەودا سەفەرە بۆ (حەج) یان رووبەرۆژئاوا.

*جلوبەرگی رەنگاورەنگ بەلگەیە لەسەر بەدەستهێنانی دەستەلات بۆیەکێك شایستەی بێتو بەلگەیە لەسەر جوتیارو فەرووبەرەکەت بۆ یەکێك شایستەی بێت، بۆژنیش پتر شکۆمەندیو خۆشحاڵییە، ئەوەی جلوبەرگی رەنگاورەنگی ببەخشێ ماڵو دارایی لەلای عەجەمەوە بەدەستدەهێنێت یان لای خەڵکی ناموسوڵمانەوە.

*جلوبەرگی شێوەدار بەلگەیە لەسەر قامچی.

*جلوبەرگی تۆکمەو قایم بەلگەیە لەسەر دەستەلاتو پلەوپایەو ناوبانگدەرکردن.

*جلوبەرگی کەتان بۆئەوەی دەیپۆشێت بژێوییەکی رێزدارو ماڵێکی حەلاڵی دەستدەکەوێت.

*جلوبەرگی خەت خەت بەلگەیە لەسەر باشی دنیاو قیامەت، باشترین جلوبەرگیش ئەوەیە لەخوری دروستکرابێت.

*جلوبەرگی خەت خەت باشە بۆ خەوبینەر، بەلام جلوبەرگی خەت خەتی ئاوریشم ماڵێکی حەرامە.

*جلوبەرگی کۆنە غەمو پەژارەیە ، ئەوەی ببینێ دووجلوبەرگی کۆنەی پارچە پارچەکراو بەسەریەکدا لەبەرکرد بەلگەیە لەسەر مردنی، دڕانی جلوبەرگیش ئابڕوچوونیەتی، جلوبەرگ دڕاویش بەباری درێژیدا بەلگەیە لەسەر دەروولێکردنەوە.

*ئەگەر ژنێك کراسەکەی بەکۆنەو کورتی بینی نهێنی دەدرکێنێت.

*ئەگەر کراسەکەی بەری بدڕێنێ ناکۆکیو بەربەرەکانی لەگەڵ خانەوادەکەی دەکاتو بژێوی پووچەڵدەکاتەوە، ئەگەر جلوبەرگی

شـــــرپوكۆنەی لەبـــــەركردو پارچـــــە پارچەبوبوو بەسەریەكدا هەژاری خۆیو كورەكەیەتی.

*ئەگـەر جلوبـەرگی كۆنـەی لەبـەری بێباوەڕدا دی تێكچوونی حاڵوبارییەتی لەدنیاو قیامەتدا.

*هـەروەها وتـراوە: جلوبـەرگی خـەت خەتی ناشیرین بەڵگەیە لەسـەر زیـانو بێكاری.

چڵكو پیسیش ئەگەر بەجلوبـەرگ یـان لەشو لارو قژەوەبوو غەمو پەژارەیە.

*چـڵكو پیـسی بەسـەر جلوبەرگـەوە بێچەوری بەڵگەیە لەسەر شێوانی ئاینو زۆری گونـاهو تـاوان، ئەگـەر چـەوری لەگەڵدابوو تێكـچوونی دنیایـە، شـتنی ئەوچـڵكو پیـسییە تەوبەیـە ، شـتنی مـەنی (ئاوی‌پیـاو) بـەو جلوبەرگـەوە تەوبـەو پەشـیمانییە لـەزینا، ئەگـەر خـــوێنی پێوەبـــوو شـــتی تەوبەیـــە لەكوشـــتن، شـــتنو پاككردنـــەوەی لەپیسی تەوبەیە لەكاروكاسبی حـەرام، داكەنـدنی جلوبـەرگیش لەبـەر پیـسی رەواندنەوەی غەمو پەژارەیە، هـەروەها سووتاندنیشی.

*وێنـەی بلبـل لەجلوبەرگـدا رێكـرە لەسـەفەر یـان هـەركارێك بـەنیازبێت ئەنجامیبـــــدات ، ئەوكارەشـــــی بـــۆ بەجێنایـەت هـەتا جلوبەرگەكـە وشـك نەكاتەوە.

*ئەگەربینی پینـەی نـوێ بەرجلـەكانی كەوتەوە ماڵودارایی شكستی بەسـەردا دێت.

*ئـــەو جلوبەرگەشـــی بـــەدیاری دەبەخـــشرێ رێـــزو شـــكۆمەندیو دەستەڵاتە.

*خـواردنی جلوبـەرگی نـوێ خـواردنی ماڵو دارایی حەڵاڵە.

*ئەگـــەر بینـــی جلوبـــەرگی ژنـــانی لەبەركردوەو لەناخو دەروونیدا بیـەوێت خۆی بچوێنێت بەوان غەمو پەژارە دێت بەسـەریا لەلایـەن دەسـتەڵاتدارەوە ، ئەگەر واگومـانی بـرد لەگـەڵ پۆشـینی ئـەو جلوبەرگـە عـەورەتی وەك ئەوانـە دەردەكەوێت ملكەچو رسوادەبێت.

*ئەگەر لەگەڵ پۆشینی بۆ جلوبـەرگی ژنان ژنـی مـارەبڕیو عەورەتیشی وەك ئـــەوانبوو دوژمنـــەكانی زەفـــەری پێدەبەن.

*ئەگـەربینی جلوبـەرگێكی پۆشـیوەو درزیویەتیو زەوتیكـردوە لەدەسـتەڵاتو فەرمانبەرداریی دەخرێت.

*ئەگەربینی هەنـدێك لەجلوبەرگەكـەی یـان كەلوپـەلی ناومـاڵی لەدەسـتداوە

هەندێك لەوەی هەیەتی دەپێچرێتەوەو نامێنێت.

*زەردی جلوبەرگیش نەخۆشی‌و لاوازییە جگە لەجلوبەرگی ئاوریشم ، وتراویشە: ئاویشم بۆ ژنان باشە، بەلام تێکچوونی ئاینی پیاوانە.

*جلوبەرگی رەش بۆئەوەی رانەهاتوە لەبەری بکات توشبوونی خراپەیە، ئەوەشی راهاتوە لەسەر لەبەرکردنی باشە ، هەروەها بۆ نەخۆش بەلگەی مردنە، چونکە خانەوادەی مردوو دەیپۆشن ، جلوبەرگی شینیش غەم‌وپەژارەیە.

*جلوبەرگی نەخشەدار بەرەنگاورەنگ وتەی دەستەلاتدارەو خەوبینەر رقی لێییەتی‌و غەم‌وپەژارەی هەلگرتوە دەربارەی.

*جلوبەرگی دووڕوو یان دووڕەنگ پیاوێکە دلی دیندارو دنیاداران رادەگرێ، ئەگەر نوێبوو بەلام پیسبوو دنیا بەدەستدەهێنێت لەگەل قەرزاریدا.

*هەروەها دەلێن: جلوبەرگی نەخشەداری رەنگاورەنگ کوشتارکارە لەگەل ئەوەی پیشەکەی بۆسەرجەم خەلکیش بەلگەیەلەسەر غەم‌وپەژارە، بۆنەخۆشیش زیادبوونی نەخۆشیەکەیەتی، بۆژنان باشە بەتایبەت ژنانی جوان‌و شۆخ‌و شەنگ چونکە بەسروشتی خۆیان جلوبەرگی ئاوا دەپۆشن.

*جلوبەرگی نوێش بۆ دەولەمەندو هەژار باشەو بەلگەیە لەسەر گەنج‌و سامان‌و شادی‌و خۆشی.

*ئەگەربینی جلوبەرگی نوێی پۆشیوە بەلام پڕتۆلپڕزۆل بوە ئەگەر نەیتوانی چاکیبکات سیحری لێدەکرێت ، ئەگەر بەچەشنێ دڕاو لەت‌وپەتبوو کوڕێکی دەبێت.

*جلوبەرگی ناسك نوێکردنەوەی ئاینە.

*ئەگەر بەسەرجلوبەرگەکەیدا لەبەریکرد بەلگەیە لەسەر تێکچوونی ئاین‌و هەلە لەئایندا، ئەگەر لەژێر جلوبەرگەوە لەبەریکرد بەلگەیە لەسەر نهێنی‌و دیاری یاخود بەشێکە لەکردارو رەفتاری بەرچاوی‌و خێرێکی جەم‌و پەسمەندەکراوە.

*ئاوریشم‌و جلوبەرگی هاوچەشنی ئەو ناگونجێت زانایان بیپۆشن‌و بەلگەیە لەسەر خوازیاریی‌و بەدواداچوونی دنیا، هەروەها بەلگەیە لەسەر بانگهێشتی ژنان بۆ بیدعەو بەلگەیە لەسەرئەوەی کردارو رەفتاری وەها ئەنجامدەدەن شایستەی بەهەشتن لەسەری‌و پلەوپایەی لەسەر وەردەگرن.

*هـــــەروەها بەڵگەيـــــە لەســـــەر هاوسەرگیریکردن.

*جلوبـــــەرگی دوویـــــەری دووراو بەئاڵتوون‌و زیوو لەئاین‌و دنیادا بەشـەو گەیشتن بەهیواو ئاواتە.

*ئەگەربینی بوە بەخاوەنی جلوبەرگی ئاوریشم‌و سیپاڵ - پارچەی ئاوریشمی - و پۆشیویەتی وەك تـاج یـاخود تـاجی گەوهەربەنـــد پیـــاوێکی دینـــدارەو تێدەکۆشـێت‌و پلەوپایـەو دەسـتەلآت بەدەستدەهێنێت.

*دوورینـی جلوبـەرگ بەڵگەیـە لەسـەر سەفەر، ئەگەر جلوبەرگەکـەی دووریـی پاشـان بـڕی ئـەو داوایەیکردوویـەتی گەیوەتـــە کۆتاییەکـــەی‌و دوایهـــاتوە، خۆنەگەر لەشەڕو ئاژاوەدابوو دەبڕێت‌و دوایی دێت.

*ئەگەر زیندانی‌و دیلبوو ئازاد دەکرێت، دوورینـی جلوبـەرگی خـوری‌و لۆکـەو مووئاوریشم هەموو چوونیەکن.

*بینینـــی جلوبـــەرگ بەشـێوەیەکی لـــوولکراو ســـەفەرە، هەڵخـــستنی جلوبـەرگیش گەڕانەوەیـە لەسـەفەر یـاخود گەڕانـەوەی کەسـێکی نادیـارو غەریبە.

*ئەگەر شـێرێکی بینـی جلوبـەرگێکی لۆکـــەو کەتانیـــشی لەبـــەرکردبوو فەرمانڕەوایـــــەکی ســـــتەمکارە مـــاڵ‌وداراییی‌و ئـابرووی خـەڵکی زەوت دەکات.

*لەبەرکردنی جلوبەرگی سپی باشـی دنیـاو ئایینـە بۆئـەوەی بەبێـداری‌و ئاگـــاداری لەبـــەرییکات، بـــەلآم بـــۆ پیشەوەران پشووە ئەگەر لەکاتی کـارو فرمانیاندا نەیپۆشن.

*جلوبەرگی سەوز هێزو ئاینەو زیادەی بەندایەتییـە بـۆ زینـدوو مـردوو باشـی حاڵ‌وبارە لای پەروەردگارو جلوبەرگی بەهەشتییەکانە، هـەروەها لەبـەرکردنی جلوبەرگی سەوز بـۆ زینـدوان بەڵگەیـە لەسـەر بەدەسـتهێنانی میراتـی‌و بـۆ مردووش بەڵگەیە لەسەرئەوەی لەدنیادا بەشەهیدی کۆچدەکات.

*جلوبەرگی سووریش بۆ پیاوان خراپە مەگـەر دامـێن بێـت، هـەروەها رەنگـی ســـوور بەڵگەیەلەســـەر خۆشـــحاڵی بۆژنانیش لەدنیادا باشە.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر زۆری ماڵ‌وداراییی لەگەڵ رژدی‌و دەرنـەکردنی مافی خودا تێدا.

*لەبـەرکردنی پادشـا بـۆ جلوبـەرگی ســوور بەڵگەیـــە لەســـەر ســـەرقاڵی‌و خەریکبوون بەیاری‌و گاڵتەوگەپەوە.

*هـەروەها دەڵـێن: جلوبـەرگی سـوور لـەکاتی نەخۆشـیدا بەڵگەیـە لەسـەر

مەرگ، ئەگەر جلوبەرگی سوور لەبەر بکات لەرۆژی جەژندا زیانی پێناگەیەنێت.

*زەردی سەرجلوبەرگ نەخۆشیو لاوازییە،مەگەر ئاوریشم نەبێت وتراوە باشە بۆ ژنانو ئاین شێوانو تێکچوونی پیاوانە.

*جلوبەرگی رەش بۆئەوەی رانەهاتووە لەسەر پۆشینی توشبوونی خراپەیەو دەڵێن بۆ نەخۆش بەڵگەیە لەسەر مەرگ، چونکە کەسوکاری نەخۆش دەیپۆشنو جلوبەرگی شینیش غەمو پەژارەیە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودابینی جلوبەرگی خوری لەبەرکردوە پارێزکاریو دنیانەویستی رووی تێدەکاتو خەڵکی بانگدەکات بۆ زوهدو دنیانەویستیو هانیاندەدا بۆ پیشەوکاری قیامەت.

*هەموو جلوبەرگێکی سەوزیش رەنگەکەی سوود دەگەیەنێتو بێزیانە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر جلوبەرگی سەوز لەبەر بکات میراتی بۆ بەجێدەمێنێت.

*جلوبەرگی سپیش خێروچاکەیە بۆئەوەی بیپۆشێت لەخەودا، بەلام بۆپیشەوەران بەڵگەیە لەسەر بێکارییان، هەرکاتیش جلوبەرگەکان نرخیان بەرزوگرانبوو بەڵگەیە لەسەر بێکارییان ، ئەوەشی جلوبەرگی درەوشاوە لەبەر بکات دەستەلاتو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی جلوبەرگی سووری پۆشیوە ماڵێکی زۆربەدەستدەهێنێت ئەوماڵو داراییە مافی خوداوەندی تێدەکەوێت، بۆیە با لەخودا بترسیٚو زەکاتی ماڵەکەی بدات، جلوبەرگی سووریش بەڵگەیە لەسەر مەرگ بۆ نەخۆش.

*بۆ هەژارانیش زیانە، جلوبەرگی رەنگاورەنگیش لەگەڵ سەرجەم رەنگە تێکەڵەکان بۆسەرجەم خەڵکی بەڵگەیەلەسەر برینداری ، بۆ هەندێکیشیان لەرزوتایە.

*جلوبەرگی سووری ژنانیش باشە بۆ یەکێك هاوسەردارنەبێت، بۆئەوەشی نەهاتبێتە گۆرەپانو بەریەرەکانی بکات.

*ئەگەربینی ئەوجلوبەرگەی پۆشیوە لەجەژنو کۆبوونەوەدا هیچ نییە مەگەر جلوبەرگی ئاوریشم ئەوجا تێکچوونو شێواندنی ئاینە.

*ئەگەربینی جلوبەرگی بۆیەکراوی رەنگاورەنگی پۆشیوە گوێبیستی

قسەو گوفتارێك دەبێت لەدەستەڵاتدارەوە خەشمو قینی لێدەبێتەوە با پەنا بەخوداوەند بگرێت لەشەڕو خراپەی، ئەگەر ئەو جلوبەرگە شێوابوو هەژاریو ئایندارییە.

*ئەگەر جلوبەرگی ئاوریشمی بینی (حەج)دەکات، ئەگەر جلوبەرگەکە سووربوو غەمو پەژارەی دنیا نوێدەبێتەوە، جلوبەرگی زەردیش دنیاو نەخۆشییە.

*بۆیەو رەنگیش بەدەر لەوجلوبەرگانەی باسمانکرد لەخۆباییبوونە.

*ئەگەر بینی بوە بەزاناو جلوبەرگی ئاوریشمی پۆشیوە بەدووی دنیادا دەچێتو خەڵکی بانگدەکات بۆکارێکی داهێنراو هێمای سەرجلوبەرگیش سەفەرە بۆ (حەج)و وڵاتی عەرەبی.

*جلوبەرگی سفتیش باشترە لەجلوبەرگی ناسك.

*ئەگەر ژنێك بینی جلوبەرگێکی ناسکی پۆشیوە مەزنیو شکۆدارییەتی، خۆ ئەگەر جلوبەرگی زبرو رەقی لەبەرکرد باشترە بۆ دەوڵەمەندو هەژار.

*ئەگەر خۆی بشواتو جلوبەرگی نوێ لەبەر نەکات دوای خۆشتنی دەرووی لێئاوەلا دەبێتو ناگونجێت لەگەڵ خوازو ئاواتی خۆیدا.

*ئەگەر جلوبەرگە نوێیەکە لەتوپەتبوبوو نەیتوانی چاکیبکاتەوە بەئاگابێت بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنەکەی منداڵی نابێت، ئەگەر بتوانێت بدورێتەوەو چاکی بکاتەوە دەبپۆشێ سیحرو جادووی لێکراوە.

*ئەگەربینی جلوبەرگێکی کۆنی پرزۆلاوی پۆشی غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی جلوبەرگی لەتو پەت دەبێت بەباری پانیدا ئابڕووی دەچێت لەلایەن پیاوێکی درندەوە ، ئەگەر بەباری درێژیدا جلوبەرگەکەی دڕابوو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر پیاوێك بینی جلوبەرگی دڕاوە ئاینەکەی پارچە پارچە دەبێت یاخود بژێوی کەموکوڕی تێدەکەوێت.

*جلوبەرگی هێمادار ناشیرین بەڵگەیە لەسەر زیانو بێکاری.

*ئەگەر بینی جلوبەرگی خۆی یان جلوبەرگی خەڵکیتر دەشوات بەڵگەیە لەسەر زیانو گرفت روو لەبژێویکردن، هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەرهەڵدانی شتی نادیار لەکاروپیشەدا.

*ئەگەر بینی جلوبەرگ ونـدەكات بەلگەیەلەسەر خێروچاكە مەگەر خەوبینەر هەژاربێت یان زیندانی بێت یاخود قەرزار تیاچوونی خاڵی سەرنج راكێشە.

*ئەگەربینی جلوبەرگی نادیاری پۆشیوە پێوەی دەسوورێتەوەو رەنگیشی سەوزە دڵو دەروونیەتی بەویستی خۆی دەیگۆڕێو هەڵیدەسوورێنێت.

*ئەگەربینی جلوبەرگەكەی دەخوات لەماڵی خۆیدەخوات بەپێی ئەوەی جلوبەرگی دەدرێتەپاڵ.

*ئەگەربینی جلوبەرگی نوێ قەڵبەی تێدەكەوت شكست روودەكاتە ماڵودارایی ، ئەگەر كۆنەی هەپروناویبوو پەژارەیە.

*ئەگەر لەخەودا سەگێك ببینێ جلوبەرگی خوری لەبەركردوە بەلگەیە لەسەر دادپەروەریی دەستەلاتدار.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: جلوبەرگی ئاوریشم دەستەلاتە گەرچی لەئایندا خراپە مەگەر لەكاتی جەنگدا نەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا داپۆشەرەو لەزستاندا باشترە تا هاوین.

*ئەگەر بینی جلوبەرگێكی پۆشی یاخود خۆی ئاڵاند لێوەی سروشتی وانەبوو هەژار دەكەوێ.

*جلوبەرگ سەرۆكە یاخود بۆ بازرگانو زاناو پێشەوا وەك پێشەوایە دڵنیاییە لەهەژاریو خراپە.

*ئەگەر چڵكو پیسی بەجلوبەرگەكانیەوە بینی لەپیشەو بژێویدا خراپدەكاتو پلەوپایەو شانو شەوكەتی كەلدەبێت.

*ئەگەر پیاوێكی خراپی لەهاویندا بەجلوبەرگەوەبینی خۆی جواندەكات بەدرۆو غەمبارە چونكە گەرما لەهاویندا غەمو پەژارەیە.

جلوبەرگ داماڵین: بەلگەیە لەسەر دانانی لابراوو لابردنی ئەوەی دانراوە.

*دەگونجێت كیژێك بێت.

*دەگونجێت لەئەستۆكردنەوەی هاوسەربێت.

*جلوبەرگ داماڵین رێزو شكۆو پلەوپایەو حەزكردنە لەسەرۆكایەتی.

جلوبەرگ كورت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێكی یادخەری ئامۆژگاریدەرە ، بەهۆی ئەوەوە خەڵكی تەوبەدەكەن.

*هەروەها دەڵێن: پیاوێكە خێر لەسەردەستی ئەو روودەدات یان دەروو

لەخەڵکیدەکاتەوە چونکە پیسی جلوبەرگ غەمو پەژارەیە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو نەمانی غەش لەسینەدا.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر گۆرانیو شاییو مارەبڕین.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر یەکێك خۆی لەبەرژوەندی کەسێکیتردا ماندوبکات.

جلوبەرگی رەنگاو رەنگ : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئاینو دنیایە، ئەگەر جلوبەرگی رەنگاو رەنگی بەخۆیەوە بینیو شیاوبوو کاروباری کشتوکاڵی پێدەبەسترێ ، ئەگەر دەستەڵاتداربوو فەرپیتی زەوییە.

* ئەگەر جلوبەرگی رەنگاو رەنگی پێدرا لەلایەن دەستەڵاتدارەوە دەگونجێت یەکێك بیپۆشێ بەڵگەبێت لەسەر قامچی یان نەخۆشی ئاوڵەو زوخمو کێم.

* جلوبەرگی رەنگاو رەنگ بۆ ژن شکۆمەندیو خۆشحاڵییە.

ج ل

جلەوی کار: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ملکەچیو گوێڕایەڵییە لەگەڵ ماڵو دارایيو نیعمەت بۆ یەکێك بەدەستی خۆیەوە بیبینی.

ج ن

جنۆکە : (ئیبن سیرین)دەڵێت: (ئەبو سەعد)دەڵێت: ئەگەربینی بووە بەجنۆکە پلانو نەخشەی بەهێز دەبێتو بینینی جادووگەرانی جنۆکە بەڵگەیە لەسەر دارمۆز.

* ئەگەر مرۆڤ لەخەودا جنۆکەی بینی بەپێوە وەستاوە ماڵەکەی نزیکدەبێت، هەروەها بینینی بەڵگەیەلەسەر سێ رووداو:

١)زەرەر.

٢)سووکایەتیو رسوایی.

٣)نەزرێك لەئەستۆیدایەو بەجێی نەگەیاندوە.

*ئەگەربینی خەریکە جنۆکە فێری قورئاندەکات یاخود گوێی لێدەگرن پلەوپایەو دەستەڵات بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿قُلْ اوْحِيَ الىَّ أنَّه اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ﴾(الجن:١).

*ئەگەربینی جنۆکە دێتە ماڵەکەیو وەك دز هەمان رەفتار دووبارە دەکەونەوەو زیانی پێدەگەیەنن دوژمنانی هەڵمەت دەبەنەسەری لەماڵەکەی خۆیدا. لەبنەڕەتیشدا بینی جنۆکە دەستبڕینو چاوبەستە لەکاروباری دنیادا.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی هاوەڵایەتی جنۆکە دەکات لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نزیکی لەسەفەرو ئاگاداربوونی لەنهێنی.

* دەگونجێت بینینی جنۆکە بەڵگەبێت لەسەر:

+سەفەر بەوشکانیو دەریادا.

+فڕاندنو دزیو زیناو مەیخواردن.

+شوێنی بیدعەو کەنیسەو یانەو گۆرانیو مۆسیقا.

* هەروەها بینیان بەڵگەیە لەسەر جادووگەرییو خەیاڵو ئەندێشە یاخود جیاوازی خستنەوە لەنێوان موسوڵمانانو بێباوەڕانداو فەرمان پێکردنو ڕێگری کردنیان.

* ئەگەربینی فەرماندەکات بەسەریاندا چاکە ئەنجامبدەن یاخود ڕێگری لەخراپە بکەن سەبارەت بەخێرو چاکەیەك دەدوێت.

* ئەگەربینی هاوسەرداری لەگەڵ جنۆکەدا ئەنجامدەدات تاقیدەکرێتەوە بەخراپەو نادروستی، دەگونجێت ئاژەڵێکی نەخۆش بکڕێت، خۆئەگەر لەدەستەلاتدارانبوو پلەوپایەی بەرز دەبێتەوەو بەو ئەندازەیە.

* ئەگەر کوڕێکی بوو لەجنۆکە رزقو رۆزی لەلایەن کەسێکی نزمو سووکەوە پێدەگات یاخود ماڵو دارایییەکی شاراوە بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر فەرمانڕەواو پادشایەك بینی جنۆکەیەکی گرتوەو کەلەبچەیکردوەو بەستویەتیەوە دەستەلاتی زاڵدەکات بەسەر ولاتداو ئەو بێباوەڕانە دەستگیر دەکات.

* ئەگەر پیاوچاکێك خەوێکی ئاوا ببینێ خۆی لەشەیتان پاراستوە بەرۆژوو شکانی حەزو ئارەزووی.

* ئەگەر زۆرانبازی لەگەڵ جنۆکەدا کرد دڵنیا دەبێت لەشەڕو خراپەیان یاخود لەشەڕی ئەوەی وەك ئەوانە.

* ئەگەر زۆرانبازیو کێشمەکێشمیان لەگەڵکرد بەخراپەو لێنزیکبوونەوە زیانی پێدەگەیەنن، دەگونجێت لەوانەبێت سوو دەخوات.

* پادشاو فەرمانڕەوای جنۆکە بەڵگەیە لەسەر:

+پێشەوای پێشکەوتوو.

+فەرمانڕەوا.

+شێخو زانایان.

+مامۆستاو پەروەردەکاری منالان.

* ئەوەی راستگۆبێت لەگەڵ یەکێك لەوشاجنۆکانە لەبێداریدا بەوە دەناسرێت، یان دەگونجێت ببێت بە شارەزاو شوێنەوارزانێکی دزو جەردە،

دەگونجێت تەوبە بكات ڕێنمایی بكرێت بۆلای پەروەردگار، یان ببێت بەقوتابیو خولیای زانیاریو قورئان، یا دەگونجێت ببێت بەفێرخوازی منداڵان.

*زەوی ئاوەدانكەرانی جنۆكەش لەخەودا دزو جەردەن.

*ئاوەدانكاری حەمامو بیر بەڵگەیە لەسەر زیناو داوێنپیسان لەپیاوانو ژنان.

*ماڵ ئاوەدانكەرەوەش دراوسێی شەڕەنگێزو خراپەكارە.

*دەگونجێت بینینی جنۆكە بەڵگەبێت لەسەر:

+ئاگری بڵێسەدار.

+ئەوەی لەنێو ئاگردا دروستدەكرێت لەدەفری گڵێنەو شووشەو هاوچەشنەكانی.

*دەگونجێت بینینیان لەو شوێنانەدا بەڵگەبێت لەسەر زیندەوەری زیانبەخشە بەمرۆڤ.

جنێو(قسەی ناشیرین): (ئیبن سیرین) دەڵێت: جنێووقسەی ناشیرین كوشتنە.

(نابلسی)دەڵێت: جنێووقسەی ناشیرین بۆ پارێزارانی ئەستۆی موسوڵمانان (أهل الذمة) لەگەڵ بێباوەڕاندا بەڵگەیە لەسەر:

+قسەكردن لەنێوان خەڵكیدا.

+قسە فڕێدان.

+یاخود جنێودانە بەیەكێك گوێڕایەڵی پێویست.

+خراپەكردن لەگەڵ دایكو باوكدا.

+پشتكردن لەپەروەردگار.

+گوێڕایەڵی كەسێك جنێووقسەی ناشیرینی پێدابێت لەخەودا.

جنێوبەیەك گوتن: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی بەجۆرێكی حەرام قسەو جنێوی بەپیاوێكدا قسەپێوتراو زەفەر بەوتەبێژ دەبات.

*ئەگەربینی كەسێك زاڵبوو بەسەریا یا جنێوی پێدا زاڵدەبێت بەسەر ستەمكاردا ئەگەر جنێوو زاڵبوونەكەی شوێنەوارێكی دیارو بەرچاوی نەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللهُ﴾(الحج:٦٠).

جوانكاریی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەژاریو خراپبوونی حاڵو بار.

*ئەگەر بینی دنیا جوانو ڕازاوە بوە بۆیو داوای گرنگی بۆ بەجێهات هەژاردەكەوێتو بەهیلاكدەچێ.

*جوانكاری لەولأتێكدا كەوا جوانكاری نازانێت لەگەڵ ئەو جلوبەرگەی مرۆڤ راهاتوە لەسەر پۆشینی بۆسەرجەم خەڵكی باشە.

جوانكاری جلوبەرگ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێكی فیلأوییە قسەی جوانو قەشەنگی هەیە.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر نووسەرو ئەدیبو هۆنراوەنووس یان گۆرانیبێژ.

جوانی مرۆڤ: (نابلسی)دەڵێت: جوانی مرۆڤ لەخەودا ئەگەر لەجلوبەرگو شێوەو ئوتومبیلدابێت بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵوباری دوژمنی.

جوبرەئیل(سەلامی خوای لەسەربێت):

(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر وایبینی دژایەتی (جوبرەئیل)و (میكائیل)دەكات یاخود مشتو مریان لەگەڵدەكات لەسەركارێكە شایستەی سزاو تۆڵەی خواییە سات بەسات وەك كەسێك وایە راوبۆچوونی هاوتابێت لەگەڵ رای جولەكەدا.

*ئەگەربینی خواردن لە(جوبرەئیل) وەردەگرێت بەهەشتیدەبێت (پشت بەخودا).

*ئەگەر بەغەمباری بینی نارەحەتیو سزا دێت بەسەریا چونكە پەری سزاو خەشمە.

(نابلسی)دەڵێت:ئەوەی لەخەودا (جوبرەئیل) ببینێ لەگەڵی دەدوێتو ئامۆژگاریدەكات یان وەسیەتی بۆ دەكات بەڕوویەكی گەشەوە رێزو مەزنیو مژدە بەدەستدەهێنێت، ئەگەر زوڵمو ستەمی لێكرابوو سەردەكەوێت، خۆئەگەر نەخۆشبێت چاكدەبێتەوە یان بترسێت هێمنو هێور دەبێتەوە، یاخود ئەگەر لەتەنگانەو نارەحەتیدابێت دەرووی لێدەكرێتەوە یا (حەج)ی نەكردبێت (حەج)دەكات، هەروەها بەڵگەیە لەسەر شەهیدبوون گەرچی زۆریش بژی.

*ئەگەر بێباوەڕێك (جوبرەئیل)ببینێ ترسوبیمو سزا رووی تێدەكات.

*ئەگەربینی (جوبرەئیل) سڵاوی لێدەكات دەبێت بەزانایەكی بەرزو بەناوبانگ دەردەكاتو لەنێو هاوڕێكانیدا جێگەی ئاماژە بۆكردندەبێت.

*هەروەها بینینی (جوبرەئیل)بەڵگەیە لەسەر:

+پێغەمبەرو فرستادەی پەری.

+ئەمینی نهێنی.

+مژدەدان بەمناڵی نێرینە.

+خواپەرستی و بەندایەتی و زانیاری و فێرکردنی نهێنی بۆئەوەی شایستەیەتی.

+روح بەرزبوونەوەی ئەوەی لەمەرگ نزیکدەبێتەوە.

+گواستنەوەو جیهادو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

+شارەزابوون لەزانستەشەرعیەکان و زانستی ئەستێرەگەرێتی.

*ئەگەر ببینی چووەتەسەر شێوەی (جوبرەئیل) دەستودڵفراوان دەبێت و خێرو بەرەکەتی لێدەرژێ.

جۆرنە یا حەوزی ئاو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەو خراپەیەیە کەمرۆڤ خۆی لێدەپارێزێ، چونکە بەلاو نەهامەتییە.

*دەگونجێت جۆرنە بەلگەبێت لەسەر ئەوەی ئامادەیە لەبۆبەدەستهێنانی پێداویستی لەخاوەن ماڵ یان بەردەست و زانیاری و منداڵ.

*ئەگەر جۆرنەکە ئاوی تێدانەبوو ژنێکی هەژاری بێکەڵکە یان نەزۆکەو منداڵی نابێ.

*دەگونجێت جۆرنە بەلگەبێت لەسەر خراپەو نارەحەتی لەلای خەڵکی ئەو ماڵە یان لەو شوێنەدا.

جومگەبڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: جومگەبڕ پیاوێکە بەگوفتاری ناشیرین خەڵکی لەیەك جیادەکاتەوە.

جووتبوون: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا ببینی لەگەڵ خۆیدا جووتدەبێ بەئامرازی نێرینە بەلگەیە لەسەر دابەزینی ویستخوازی و رژدی و زیادەرەوی لەخەرجیداو تیابردنی ماڵ و سامان و تەلاقدانی هاوسەرەکەی، ئەگەر هەژاربوو بەلگە لەسەر نەخۆشییەکی توند، دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر چوونە لای مەحرەم لەخانەوادەکەی.

*ئەگەر ببینی دەچێتە لای منداڵێك بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات.

*ئەگەر چوە لای منداڵێك ماندوبوون و هیلاکی دێت بەسەریا لەگەڵ غەموپەژارەیەکی نەبڕاوە.

*ئەگەر بینی لەگەڵ ژنێکدا جوتبوو کەدەیناسی ئەگەر جوان و داپۆشراوبوو خشڵی پێوەبوو بەلگەیە لەسەر خێرێکی زۆر، ئەگەر پیربوو جل وبەرگەکەی خراپبوو بەلگەیە لەسەر پێچەوانەی ئەوە.

*جوتبوون لەگەڵ ئەو ژنانەدا کەنایناسێت بەلگەیە لەسەر ئەو

کارانەی هاتوە بەسەریدا بەپێ حاڵی ئەو ژنە لەشێوەو چۆنیەتی ئەنجامدانی ئەوکارە.

*ئەگەر بینی لەگەڵ خزمەتکارەکەی جووتدەبێ بەڵگەیە لەسەر دڵخۆشبوونی بەوەی دەبێت بەخاوەنیو ماڵو سامانی پێزیاد دەکات.

*ئەگەر بینی لەگەڵ خزمەتکاری پیاودا جوتبوو سووکایەتی پێدەکاتو لێدەدات، بەهەمان شێوە ئەگەر بینی براکەی جووتبوە لەگەڵی بەتایبەت ئەگەر لەوگەورەتربوو.

*ئەگەر دوژمنەکەی لاقەیکرد خراپە، ئەگەربینی لەگەڵ ژنێکدا جووتبوە سوودو قازانجە بەدەستی دەهێنێت.

*ئەگەربینی لەگەڵ کورە بچووکەکەی جووت دەبێ بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی منداڵەکەیو زیانگەیاندن بەخەوبینەر.

*ئەگەربینی لەگەڵ ئەوەدا جووتدەبێ کەبەخێوی کردوەو کردویەتی بەکوڕی خۆی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی منداڵەکەی دەنێرێ بۆلای مامۆستایەك هەتا فێری زانیاری بێت ئەگەر خەوبینەر هەژاربوو، ئەگەر دەوڵەمەندبوو بەڵگەیەلەسەر خەڵاتو بەخششدان بەمنداڵو وەسیەت بۆکردنی.

*ئەگەر بینی کوڕەکەی خۆی لەگەڵی جووتدەبێ بەڵگەیە لەسەر ژیانی کوڕو باوك بەیەکەوە.

*ئەگەر کوڕێك بینی لەگەڵ باوکی جووتدەبێ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەو وڵاتە بەدەریدەکات یاخود دژایەتی باوکیدەکات.

*ئەگەر بینی لەگەڵ کچەکەی خۆی جووتدەبێو هێشتا بچووکە لێکدانەوەی وەك کوڕوایە، ئەگەر گچکە گەورەبوو بەڵگەیە لەسەر بەشوودانی بەپیاوێكو خەوبینەر جیهازی بۆ دابیندەکاتو کچەکەسوود لەباوکەکەی وەردەگرێ.

*ئەگەربینی لەگەڵ کچەکەی جوتدەبێ لەکاتێکدا ژنی پیاوێکیترە بەڵگەیە لەسەرئەوەی کچەکە لەمێردەکەی جیادەبێتەوەو دەچێتەوە لای باوکی.ئەگەر پیاوێکی هەژار خەوێکی لەوچەشنەی بینیو کچێکی دەوڵەمەندی هەبوو بەڵگەیە لەسەر سوودێکی زۆر باوك لەکچەکەی دەیبینێو لێکدانەوەی خوشکیش وەك کچ وایە.

*ئەگەربینی لەگەڵ براکەی یان هاوڕێیەکی جووتدەبێ بەڵگەیە لەسەر دژایەتی هاوڕێکەیو بەدەستهێنانی زیان.

*ئەگەربینی لەگەڵ دایکی جووتبدەبیّو هێشتا زیندوە لەژیاندایە بەڵگەیە لەسەر دژایەتی باوکیو ئەگەر باوکی نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردنیو دواتر خەوبینەر دەبێت بەبەرپرسی ماڵو رۆڵی مێردو کوڕ بۆ دایکی دەبینیّ، ئەگەر دژی دایکیبوو بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی بۆی.

*ئەگەر کەسێك لەسەفەردابوو بینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیّ بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی لەسەفەر ، ئەگەر ئەو پیاوە هەژاربوو دایکی دەوڵەمەندبوو سەرجەم پێداویستیەکانی بەدەستدەهێنیّ یاخود دایکی دەمریّو دەبێت بەمیراتگری.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیّ لەنەخۆشیەکەی چاکدەبێتەوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر دروستیو ئاسایی بوونی سروشت، ئەگەر دایکی مردبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی چونکە زەویش بەدایك ناوزەدکراوە، ئەم خەوەش باشە بۆ یەکێك بەربەرەکانی ئەنجامبدات لەسەر زەوییەك یاخود بۆ کەسێك خوازیاری کڕینی زەوی بێت ، بەلاّم خراپە بۆ کشتیاران چونکە تۆو دەچێنن لەزەوییەکی مردودا تیایدا ناڕویّ.

*هەروەها ئەم خەوە بۆ یەکێك لەسەفەردابێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی بۆ وڵاتی خۆیو ئەوەشی لەژێر سێبەری خۆشی دووکوڕیدا بێت سەرکەوتنی هەمیشە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیّو هیچ چێژی نامێنیّ لەوڵاتی خۆی هەڵدێت ئەگەر دوای جووتبوون کارێکی بۆ پێشهات، وەگەرنا بەویستی خۆی لەوڵات بەدەردەکەویّ.

*ئەگەر بینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیّو لێی لادەدات خراپەو بەڵگەیە لەسەر وەرچەرخانی خۆشەویستی خانەوادە لەوڵاتی خۆیو رقیان لێی یاخود روو لێوەرچەرخانی هاوپیشەوکارەکانیدی.

*ئەگەربینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیّو نوستوە بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو تەنگەژە رووی تێدەکات.

*ئەگەربینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیّ لەنێوان هەردووڕانیدا خراپەو بەڵگەیە لەسەر هەژارییەکی سەخت.

*ئەگەر بینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیّو ئەو لەشوێنێکی بەرزدایە بەڵگەیە لەسەر مردنی بەتایبەت ئەگەر نەخۆشبوو چونکە زەوی دایکەو لەسەرو مردووەوەیە .دەگونجێت ئەو خەونە بەڵگەبێت لەسەر لەشساغیو

بـوونی ژنێکـی خـۆش بەدرێـژایی تەمەنی.
*ئەگەربینی دایکی جووتدەبێ لەگەڵی بەڵگەیە لەسـەر فـەوتانی ماڵومنداڵو نەخۆشکەوتنی خەوبینەر.
*ئەگەربینی لەگەڵ ژنێکیتردا جوتبوو بەڵگەیـە لەسـەر ئـەوەی کەئـەو ژنـە ئاگاداری نهێنی دەبێتو لەراوبۆچوون بەکردارەکانیـدا هاوبەشـدەبێ، ئەگـەر ئەو ژنەی نەناسی کەجووتدەبێ لەگەڵی بەڵگەیـە لەسـەرکرداروکارێکی بـەتاڵ ئەنجامدان، ئەگەر ژنێکی مێردار بینی لەگـەڵ ژنێکـیتردا جووتـدەبێ بەڵگەیـە لەسەر جیابوونەوە لەگەڵ مێردەکـەیو دەبێت بەبێوەژنو دەیەوێت نهێنی ئـەو ژنە ئاگاداربێ.
*ئەگـەربینی لەگـەڵ پیـاو یـان ژنێکـی مردوودا جوتبـوو یـان بینـی مردوویـەك لەگـەڵی جووتـدەبێ بەڵگەیـە لەسـەرمردنی مەگـەر لەغەریبیـدابێتو ئەو مردوەی دەیبینێ لەوشارەدا نەبێت بەڵگەیـە لەسـەرئەوەی دەچـێتە ئـەو شـارەی ئـەو مـردوەی تێـدا ئەسپەردەکراوەو جیابوونەوە لەشوێنی خۆی.
*ئەگـەربینی یـاری بەدەسـتی خۆیـدەکات لەگـەڵ خزمەتکارەکـەی جووتـدەبێ چـونکە دەسـت وەك خزمـەتکار وایـە ، ئەگـەر خزمەتکارینەبوو ملکەچیو زەرەر رووی تێدەکات.
*ئەگـەربینی رەش پێـستێك لەگـەڵ ژنەکـەی جووتـدەبێ مـووی پێـشی درێژدەبێت.
(نابلـسی)دەڵێـت: بەڵگەیـە لەسـەر گەیشتن بە ویستو خواز یاخود ئەوەی خوازیاریـەتی لـەئاینو دنیـادا وەك سـەفەرو جـەنگو چـوون بـۆ لای دەسـتەلاتدارو سـواربوونو گـەڕان بـەدووی کوشـتاردا چـونکە جووتبـوون چێژو سوودداره.
*ئەگەر لەگەڵ هاوسـەرەکەیدا جوتبـوو خوازیاریـەتی بەدەسـتی دەهێنێـتو پێیدەگات.
*جووتبـوون لـەدواوە لەگـەڵ ژنـدا بەڵگەیـە لەسـەر داواکردنـی کـارێکی قـورسوگران لەرێگەیـەکی تـرەوە، دەگونجێـت مەیـسەر نـەبێتو مـاڵو سامانی بەسەربچێت.

جووتو تاك: (نابلسی) دەڵێت: بینینی نوێـژی جـووتو تـاك بەڵگەیـە لەسـەر باشـی چـارەنووس لـەدنیاو قیامەتـدا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وەرگرتنی شەفاعەتو ئامۆژگاری.

جوولەکە: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا دوژمنـە گـەر پـیر یـان لاو بێـت بـەپێی ئایەتی: ﴿ لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ ﴾ (المائدة: ٨٢).

*ئەگــەر بینـی مامەڵــەی لەگــەڵ جوولەکەیەکدا یاخود هاوڕێیەتی کرد مرۆڤێك دەبینێ نکوولی حەقدەکاتو سووکایەتی پێدەکاتو جادووگەرێکی ناپاکدەبێت.

*ژنە جوولەکەش بەڵێندانە لەدنیاداو نەبردنەسەریەتی.

*ئەگــەر بینـی بــوە بەجوولەکــە سەرپێچیدەکات.

*ئەوەی جوولەکەیەك ببینێ میراتی مامی بۆ دەمێنێتەوە.

*ئەگــەر بینـی بەجوولەکــە بـانگکرا خەشـمو قینـی لێبـوەوە جلوبـەرگی سپی لەبەردابوو لەغەمو پەژارە قوتـار دەبێـتو سۆزو بـەزەیی خـوایی رووی تێدەکات.

*پیرەمێــردی جوولەکــە دوژمنێکــە دەیەوێت دوژمنەکەی تیابچێت.

*هـەروەها وتـراوە: بینینـی جوولەکـە ڕێنومایيە.

*جوولەکـە لەخـەودا دوژمنـە لەوێنـەی هاوڕێدا.

*دەگونجێت بینی جوولەکە بەڵگەبێت لەسەر بۆنەو غەمو قەساب.

*ئەگــەر بینـی بــوە بەجوولەکــەو بەربــەرەکانی هــەبوو نکوولیــدەکات لەوەی لەسەریەتیو درۆزنە.

*هـەروەها وتـراوە: بەڵگەیـە لەسـەر تێکەڵبوون مامەڵەیە لەگەڵ جوولەکە، ئەگــەر خەوبینــەر زانـابوو گـەواهی دەشـارێتەوە لەگـەڵ زانیاریـدا چـونکە جوولەکە حـەقیان زانـیو شاردیانەوە، ئەگــەر قــەرزاربوو نکــوولی لەحــەق دەکاتو ستەم لەخانەوادەکەی.

جووڵێنــەری فــڕن: (نابلـسی)دەڵێـت: فیتنەو ئاشووبە.

جووین: (ئیبن سیرین)دەڵێت: جـووینی بنێـشت بەدەسـتهێنانی ماڵوسـامانە بەبەربەرەکانی .

*هــــەروەها: جــــووینی بنێـــــشت ئەنجامدانی کاری داوێنپیسییە.

*ئەگــــەربینی بنێــــشت دەجــــووێ ڕووداووکارێــك قــسەی زۆری لەســـەر دەکرێ.

*هەموو جوینێك بـەبێخواردنو قوتـدان قــسەو وتــەی زیــاددە بەئەنــدازەی جووینەکەو بۆ قامیشی شەکر هەروایە بــەڵام وتەیەکــە گوتنــەوەی بــاشو خۆشە.

(نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا بۆشـتێکی بـــەدەر لەبنێــــشت نەخۆشــــییەو وەرنەگرتنی خواردنە.

ج ۆ

جـۆ:(ئـيبن سـيرين) دەڵێـت: مـاڵو دارایيـه لەگـەڵ تەندروسـتی بـاش بۆيـەكێك خـاوەنی بێـت يـا بيخـواتو باشترە لەگەنم.

*هەندێكدەڵێن: كورێكی تەمەن كورتە، چـونكە خـۆراكی (عيـسا)يـە (سـەلامی خوای لێبێت).

*دورێنە لەكاتی خۆيدا ماڵو داراييەكـە دێتـە دەسـتی مـافی خوداوەنـدی تێدەكـەوێ بـەپێی ئايـەتی: ﴿ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ﴾ (الأنعام: ١٤١).

*چاندنی جۆ بەڵگەيـە لەسـەر كارێـك رەزامەندی خودای لێبەدەستدێت.

*جـۆی تـەڕ فەرپيتـەو كرينـی لەدانەوێڵـەفرۆش بەدەسـتهێنانی خێرێكی مەزنە.

*ئەگەر بـەنێو كـشتوكاڵی جـۆدا رۆيـی جيهادو تێكۆشانی پێدەبەخشرێ.

*بينينـی جۆ لەهـەموو حاڵێكدا خێـرو سوودو قازانجو رزقو رۆزييە.

(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا رزقێكـی باشە بەخێرايی دێتو ماندوبوونەكەشی كەمە.

*ئەگـەر بينـی گـەنم بـەجۆ دەفرۆشـێ پياوێكـە قورئـانی لـەبيركردوەو سـەرقاڵبوە بـەجۆوە ، ئـەوەی بـەنێويا بـڕوات يـان بـەنێو كـشتوكاڵدا بـڕوات جيهادو تێكۆشانی پێدەبەخشرێ.

*كشتوكاڵيش كردەوەكانی بەندەيە.

*ئەگـەر جـۆی چـاند مـاڵو سـامانێك كۆدەكاتەوە لەبازرگانيـەكی سـوودمەند يـان دەسـتەڵاتو شـوێنێكی ئـاوەدان لەگـەڵ تەندروسـتی لـەشو لار يـاخود خێـــرو ســـوودو قـــازانجێكی لەدەستەڵاتدارەوە دەستگيردەبێت.

*جـۆ هەسـتكردنە بـەخێرو بەڵگەيـە لەسەر لەشساغیو تەندروستی باش.

جۆڵانـە:(ئـيبن سـيرين) دەڵێـت: جۆڵانەيـەك لەپـەت دروسـتكرابێتو ببينـێ دێـتو دەچـێت لەنێويـدا بيروباوەڕی خراپـە سـەبارەت بـەئاينو گاڵتەو سووكايەتييە.

(نابلـسی)دەڵێـت: ئـەوەی خـۆی لەجۆڵانەيەكـدا ببينێتـەوە ئاينەكـەی لەسـەرگەردانيدايەو خۆشـی نازانێـت چيدەكات.

ج ە

جـەردە(گيرفـانبڕ):(نابلـسی) دەڵێت: لەخەودا زانايـەكی فرۆفێڵاويـە ، ئەگـەر مـرۆڤ بينـی دينـار لـەگيرفانی هاتـە دەرەوە زانيارييـەكی لێدەبيـستی بەفرۆفێڵ.

جـەژنی قوربـان: (نابلـسی) دەڵێـت: گەڕانــەوەی خۆشـــی‌و شـــادییەو قوتاربوونــە لەناڕەحـــەتی ، چـــونکە قوتـاربوونی (ئیـسماعیل) ـــ سـەلامی خـوای لێبێـت ـ لـەم بۆنەیـەدابوو لەسەربڕین.

*ئەگەر بینی لەڕۆژی جەژنی قورباندایە ئەگەر زیندانی بێت قوتاردەکرێ، ئەگەر قەرزاربێ دەیداتەوە.

*ئەگـــەر بینـــی لـــەڕۆژی جـــەژنی رەمەزانـــــدابوو لەغـــــەم‌و پـــــەژارە قوتـــاردەبێ‌و شـــادی‌و خۆشـــی بـــۆ دەگەڕێتەوەو تەوبەی لێوەردەگیرێ.

*ئەگەر ماڵ‌و دارایی لەکیسچوو یاخود زەرەریکـــرد خوداوەنـــد قـــەرەبووی بۆدەکاتەوە.

*جەژن لەخەودا دەروە، ئەگەر شتێکی لەدەســتداو بینـــی لـــەڕۆژی جەژنـــدا لەدەستیداوە بۆیدەگەڕێتەوە.

*جـەژن فراوانـی‌و گوشـادی بژێوییـەو بەڵگەیە لەسەر خەرجی.

جـەمیز[1] **:** (نابلـسی)دەڵێت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر مـاڵ‌و دارایـی حـەلاڵ خێـری زۆری لـەخۆگرتووە ، ئـەوەی شتێکی لێبخوات رزق‌و رۆزییـەکی بـاش بەدەستدەهێنێت. دارەکەشی پیاوێکی ســـوودمەندو بـــەخێرەو توانـــادارو دەوڵەمەندە.

*هـەروەها ژنێکـی خـاوەن رەچـەڵەك‌و ماڵ‌و داراییە.

*دەگونجێـت بینـی بەڵگـەبێت لەسـەر لاوازی دڵ‌وچاو.

جەنگ: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: جـەنگ لەخـــەودا بەســـێ شـــێوە هـــاتووە:

یەکـــەم/لـــەنێوان دوو فـــەرمانڕەوادا.

دووەم/لـەنێوان فـەرمانڕەواو خەڵکیدا.

سـێیەم/لـــەنێوان خـــەڵکی خۆیانـــدا، یەکـەمیان بەڵگەیـە لەسـەر فیتنـەو ئاشـــوب‌و نەخۆشـــی، دووەمیـــشیان بەڵگەیـە لەسـەر هـەرزانی خـواردن‌و شـــتومەك، سێیەمیـــشیان بەڵگەیـــە لەسەر گرانی خواردن‌و شتومەك.

*جەنگ بشێوی‌و ئاڵۆزییە بۆ سـەرجەم خـــەڵکی جگـــە لەفـــەرمانڕەوا سـوپاو ئـەوەی کاروبـاری لەگـەڵ چـەکدایە بـۆ ئەوان بەڵگەی خێرو چاکەیە.

(نابلـسی)دەڵێـت: جـەنگ لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر هـەوڵ‌و تێکۆشـان‌و فریـــوو هەڵخەڵەتانـــدن بۆئـــەوەی لەجەنگـــدا دژایـــەتی‌و بەربـــەرەکانی دەکـات یـان بـۆ ئـەوەی بەڵگەیـە

---

[1] **جەمیز:** بەروبوومێکە لەهەنجیردەچێت.

(وەرگێڕ)

لەسەری، جەنگیش بشێوی‌و فیتنەو نەخۆشیە یان تاعونە.

جەنگ لەدەریادا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+هەژاری.

+دۆڕان.

+کەوتنە نێو مەترسیەوەو بەتایبەت دوو دوژمن دەریاو دوژمنی بۆسەگری نێو دەریا.

+داوای رزق‌و رۆزییە.

جەوالّ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا نهێنی پارێزە ، ئەگەر شتێکی لێوە دەرکەوت ئەو کەسە نهێنی ئاشکرادەکات‌و ناپاکدەردەچێت. بینینی جەواڵیش بەڵگەیە لەسەر سەفەرو پاراستنی نهێنی‌و هاوسەرو تیم.

جەواڵدروو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە هانی خەڵکیدەدات لەسەر سەفەرو گەشت.

*هەروەها وتراوە: خەڵکی نهێنی خۆیانی بۆ باسدەکەن.

(نابلسی)دەڵێت: جەواڵدروو لەخەودا پیاوێکی دانایە سەرجەم خەڵکی فێردەکات چونکە جەوالّ هەموو شتومەکێك دەگرێت بۆیە لەکاتی لێکدانەوەدا نهێنی خەڵکە.

*ئەگەربینی جەواڵدەدووریّ توانای دەبێت لەزانیاریدا یاخود ساختەی شت‌ومەکەکەیەتی.

جەیحون: (نابلسی)دەڵێت: رووبارێکی بەناوبانگی گەورەیە ، ئەگەر بینی خۆی دەشوات تێدا خوداوەند موڵك‌و دەستەلاتێکی مەزنی پێدەبەخشیّ یاخود پەیوەندی دەکات بەپادشایەکی مەزنەوە، ئەگەر غەم‌و پەژارەداربوو دەرووی لێدەکرێتەوە ، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە ، ئەگەر دیل‌وبەندی هەبوو ئازاد دەکریّ ، هەژاریش بێت دەوڵەمەنددەبێت، زانابێت زانیارییەکەی زیاد دەکات.

*دەگونجێت (جەیحون) بەڵگەبێت لەسەر ولاتی عەجەم.

*ئەگەر ئاوی لێخواردەوە بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی سوودو قازانج‌و شتکی نایاب‌و دەگمەن لەو هەرێمەدا.

ج ی

جیابوونەوەی ژن و مێرد: لەخەودا جیابوونەوە مردن یان جێگەلێجیاکردنەوەو سەفەرکردنە ، خوداوەند دەفەرموێت: ﴿ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ﴾ (البقرة:١٨٧).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+فرۆشتن بەمەرجی گەڕانەوە.

+پاشگەزبوونەوە لەئیسلام.

جیـــــاوازی و لێکدووركەوتنـــــەوە: (نابلسی)دەڵێت: بۆ ئەندامەکان یان بەڵێنـدەران بەڵگەیـە لەسـەر گـۆڕانی هۆکارو هاوسەرو ئاژەڵ.

جـیڕەی دەرگـا: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخەودا شەڕە پێکهاتوە لەپاسەوان یا دەرگاوان یان شەڕو ئاژاوەی نێوان دوو هاوسەر.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر دەرخستنی نهێنی.

*جیڕەی پێنووسیش بەڵگەیە لەسەر کاغـــەز یـــان رووپایـــەك بـــۆ زانـستپەروەران و بەڵگەیـــە لەســـەر بەرزکردنـەوەی پلەوپایـە یـان بـاش پیاهەڵـدانیان لـەلای خـوداو خـەڵکی و، بۆکەسـانی دیکـەش بەڵگەیـە لەسـەر دەرخستنی نهێنی و ماندوکردنیان.

جیوە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسـەر درۆکـردن لەبەڵێنـداو ناپـاکی و دووڕوویـی و شـوێنکەوتنی ئـارەزوو. ئەگـەر جیـوەی بەدەسـتییەوە بینـی لەئاینەکەیـدا دوودڵـەو شـوێنی حـەزو ئـــارەزووی خۆیکـــەوتوەو ناپـــاكو خیانـەتکارەو خـواردنی هـیچ خێرێکـی تێدا نییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کاروبارێکە کەوا بەجێنایەت، ئەگەر بینی جیوەیدا بەمرۆڤێك یان بوو بەخاوەنی یاخود لەدەستیابوو بەڵێنی خۆی کەداویەتی بەمرۆڤێك بەجێناهێنێت، ئەگەر خواردی بەو بەڵێن پشتگوێخستنە تاقیدەکرێتەوە.

جیهـــــاد(تێکۆشـــــان): (ئـــیبن ســـیرین)دەڵێـــت: (ئـــیبن جـــریج) لـە(عطـاء)ەوە دەگێڕێتـەوە دەڵێـت: پێغەمبەرم (ﷺ)بینی لەخەودا وتم: ئەی پێغەمبەر پرسیارێکم هەیە، فـەرمووی: بیکە وتم: جیهاد باشە یاخود خۆبەستن لەپێناوی خوادا؟ فەرمووی: خۆبەستن و ئامادەباشـی، خۆبەسـتن و ئامادەباشـی باشترە لەبەندایەتی ساڵێك"[1].

(ئـەبو سـەعد) (رەزای خـوای لێبێـت) دەڵێت: لەپێغەمبەرەوە بۆیانگێڕاینەوە (ﷺ) فەرموویـــــەتی: "کاســـــبکارو رەنجـــدەر بـــۆ مـــاڵ و منـــداڵ وەك

[1] (ترمذي) (١٦٦٧) و (النســـائـــي) (٣١٦٩) و(الدارمي) (٢٤٢٤) لەفەرموودەی (عوسمان)ەوە - رەزای خوای لێبێت - و تێدا هاتوە(هەزار رۆژ)و (سند)ەکەی (حسن)ە.

تێکۆشەروایە لەپێناوی خوادا، ئەگەر بینی تێدەکۆشێت لەپێناوی خوادا ئەوە هەوڵدەدات بۆ منداڵەکانیو خێرو بێری دەستگیر دەبێت"[٢]. بەپێی ئایەتی: ﴿یجد في الأرض مُراغماً كثيراً﴾ (النساء:١٠٠).

*ئەگەربینی وەك ئەوەی لە (غەزوە)دایەو پشت هەڵدەکا لەکوشتار واز لەهەوڵدان بۆ منداڵەکانی دەهێنێتو پەیوەندییان لەگەڵدا دەبچڕێو ئاینی تێکدەچێت بەپێی ئایەتی: ﴿فَهَلْ عَسَيْتُم إنْ تَولَّيتُمْ انْ تُفْسِدُوا فِي الأرْضِ وتُقَطِعُوا ارْحَامَكُم﴾ (محمد:٢٢).

*ئەگەربینی دەچێت بۆ جیهادو تێکۆشان سەرکەوتنو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت لەگەڵ پیاهەڵدانو پلەوپایەی بەرز بەپێی ئایەتی: ﴿وَفَضَّلَ اللهُ المُجَاهِدِينَ عَلَى القَاعِدِينَ اجْرَاً عَظِيماً﴾(النساء:٩٥).

*ئەگەر وایبینی خەڵکی دەچن بۆ جیهادو تێکۆشان سەرکەوتنو زەفەر بردنو هێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت. هەروەها ئەگەربینی کوشتاری بێباوەڕاندەکات بەشمشێرێك بەتەنیاو بەڕاستو چەپدا هەڵیدەسوڕێنێ سەردەکەوێت بەسەر دوژمناندا، ئەگەربینی لەغەزوەکەدا سەرکەوت لەبازرگانیدا سوودو قازانجدەکات، ئەگەر جیهادی ئەنجامدا وەك ئەوەی گۆڕانکاری ئەنجامدەدات دەستکەوتو تالآنی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی وەك ئەوەی لەپێناوی خوادا کوژراو شادیو ڕزقو ڕۆزی بەدەست دەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿بَلْ احْيَاءٌ عِنْدَ رَبِهِمْ يُرْزَقُونَ، فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾ (ال عمران: ١٦٩_ ١٧٠).

*ئازادکردن لەغەزوەدا ئاوەڵابوونی دەروازەکانی دنیایە.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پەلەکردن لەبەدەستهێنانی بژێویماڵو منداڵداو ناوبانگو باسی باش بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها وتراوە: جیهادو تێکۆشان بەڵگەیە لەسەر:

+ڕزقو ڕۆزی.

+گرتنەبەری ڕێگەی خێروچاکە.

+گفتوگۆ لەگەڵ خراپو سەرکەشاندا.

---

[٢](هەیسەم)ی لە (مجمع الزوائد)دا (٣٢٥/٤) هێناویەتی لەفەرموودەی (کعب)ی کوڕی (عجره) بەم شێوەیەو وتویەتی: (طبراني) گێڕاویەتیەوە. لەهەرسێ (مسند)ەکەیدا پیاوانی (سند)ەکەی (صحيح)ە.

*ئەگــەربینی لــەپێناوی خودایــا تێدەکۆشــێتو لەگــەڵ بێباوەڕانــدا دەجــەنگێت لــەبۆ منداڵــەکان بــژێوی پەیــدادەکاو، هەوڵــدانو تێکۆشــانو جیهادیش رزقو بژێوی پەیداکردنە.

*ئەگــەربینی دەچــێت بــۆ جیهــادو تێکۆشــان موســوڵمانێکی تێکۆشــەرەو نوێــژدەکاتو زەکــاتی ماڵــدەدات، تێکۆشان دژ بەدوژمنانی ئاین بەڵگەیە لەسەر بەرەبەرکانی لەگەڵ ستەمکارو دووڕوانو سەرکەوتن بەسەریاندا.

*جیهادو تێکۆشان لەدەریادا بەڵگەیە لەســەر هــەژاری شکستو کەوتنە نێو دەردەسەریو ناسۆرییەوە گیرخواردن لــەنێوان دوو دوژمنــدا: دەریــاو دوژمــن یــاخود بــەدووی رزقو رۆزی چــوندا لەدەریادا یاخود ئەوەی دەریا بەڵگەیە لەسەری ..

*تێکۆشــان دژ بەخراپــەکاران بەڵگەیــە لەســـەر سەرخــستنی ئــاین یــاخود پــشتگیری بــاوکو دایــك یــا غیرەکــردن لەهاوسەر.

*ئەگەر مــرۆڤ لەکوشــتاری خراپــەکاران لایدا ترسی پاشگەزبوونەوەی لەئیسلام هەیە یاخود جووڵانــەوە بەپێچەوانەی ویستی دایكو باوکەوە یاخود ئــەوەی کەدەبێت گوێڕایەڵی بکاتو وازهێنــان لەنوێژکردن.

ج ی

جێگە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەسێکە کاروباری ژنان دەگرێتەدەست.

*هەندێکــدەڵێن: جێگەیــەکی ناســراو هاوسەرەکەیەتی هەرچاکیو خراپەیەك چــاکیو خراپیــە بــۆ خەوبینــەر دەگەڕێتەوە جێگەیەکیتر.

*ئەگەر جێگەیەکی لەشوێنێکەوە دۆڕا بـۆ شــوێنێکیتر ژنەکــەی لەحاڵێکــەوە دەچێت بۆ حــاڵێکیتر بــەپێی جیاوازی نێوان ئەو دوو شوێنە.

*ئەگەر لەگەڵ جێگەکـەدا جێگەیـەکی تری بینی یاخود باشتربوو لەوەی خۆی یان خوارتربوو ژنێکیتر دەهێنێ بەپێی شێوەی ئەو جێگەیە.

*ئەگــەر بینــی جێگەکــەی پێــچایەوەو خــستییە لایەکـــەوە لەژنەکـــەی دووردەکەوێتــەوە یــان ژنەکــەی لێدوور دەکەوێتەوەو خۆی لێدەپارێزێ.

*ئەگەر لەگـەڵ جێگـەدا شــتێکی بینــی بەڵگــەبوو لەســەر جیــاوازیو ناخۆشــی یەکێکیان دەمرێ لەدور هاوسەر یاخود تەڵاق دەکەوێتە نێوانیان.

*ئەگــەر جێگەیــەکی نادیــاری بینـــی لەشـــــوێنێکی نادیـــارو زەوییـــەك

بەدەستدەهێنێ بەبێسیفەتو چۆنیەتی جێگەکە.

*ئەگەر جێگەیەکی نادیار یان ناسراوی لەسەر رەختێکی نادیاربینیو خۆی لەسەری دانیشتبوو دەستەلاتو پلەوپایەیە بەدەستدەهێنێو تێدا لەکەسانیتر بەرزتردەبێتەوەو زاڵدەبێت بەسەریدا.

*هەروەها ئەگەر بینی جێگەکەی لەبەردەرکی دەستەلاتداردایە پۆستێك دەگرێتەدەست، ئەگەر جێگە بەژن لێکدرایەوە نەرمونیانی جێگە گوێڕایەڵییەتی بۆ مێردەکەی فراوانی جێگەش بەرینی رەوشو رەفتاریەتی.

*ئەگەر جێگەکە نوێبوو بەڵگەیە لەسەر گەرمو گوڕی.

*ئەگەر لەئاوریشمبوو ژنێکی ئاگرپەرستە.

*ئەگەر لەخوریبوو یان لۆکە بەڵگەیە لەسەر ژنێکی دەوڵەمەند.

*ئەگەر سپیبوو بەڵگەیە لەسەر ژنێکی ئایندار.

*ئەگەر سافولووسبوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کاری ئەو ژنە پەسەندنییە لای پەروەردگار.

*جێگەی نوێ ژنێکی شۆخو شەنگو بەڕەوشتە.

*جێگەی دڕاوی پارچەپارچە ژنێکی بێدینە.

*ئەگەر خۆی لەسەر جێگەیەك دییەوەو خەوی نەدەهات دەیەوێت بچێتەلای ژنەکەی بەڵام بۆ نالوێت.

*ئەگەر بینی کەسێکیتر جێگەکەی دڕاندو لەتو پەتیکرد ناپاکیو خیانەتی لێدەکات لەبەرانبەر خانەوادەو هاوسەرەکەیدا.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر کەسێکیتر جێگەکەی دڕاندو لەتوپەیتکرد ناپاکیو خیانەتی لێدەکات لەبەرانبەر خانەوادەو هاوسەرەکەیدا.

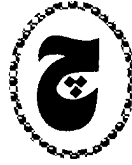
*هەروەها دەڵێت: جێگە لەخەودا ژنە ، ئەگەر جێگەکەی خۆی فرۆشت ژنەکەی تەلاقدەدات، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت.

*ئەگەر سەگێکی لەسەر جێگەکەی بینی یان بەرازێك داوێنپیسی دەستی لەگەڵ ژنەکەیدا تێکەڵکردوە.

*جێگە کچە یان پشوو ، نەرمی جێگە گوێڕایەڵی ژن بۆ مێردەکەیو وابەستەبوونیو فراوانی رەوشت بەرزییەتی، تازەییو خۆشی جێگەش کچێنیو گەرمو گوڕییەتی، ئەگەر رەشبوو کارێکدەکات خوداوەند پێی رازی نییە.

* جێگە بەڵگەیە لەسەر خزمەتگوزارو پاسەوانەکانی کۆشك و تەلار.
* ئەگەر بینی جێگەیەکی کڕیبوو ژنێکدەهێنێ.
* ئەگەر بینی جێگەکەی لەشوێنێکەوە گوێزراوەتەوە بۆ شوێنێکیتر ژنەکەی تەڵاقدەدات.
* جێگەی نادیار لەشوێنێکی نادیار یاخود لەزەوییەك کەخەوبینەر دەچێتە نێوی بەپێی فراوانی ئەو شوێنەیە.
* جێگە بەڵگەیە لەسەر کوڕ.
* ئەگەر لەسەر جێگەکەی چاکی یان خراپی یاخود تەواوی کەموکوڕی بینی لێکدانەوەی لە بۆ ژنەکەیەتی.
* ئەگەر جێکەیەکی تری لەگەڵ جێگەی خۆی بینی ئەوە ژنیکیتر دەهێنێ.
* ئەگەر بینی لەسەر جێگەکەی هەڵدەستێ بۆ سەرجێگەیەکیتر لەهەموو شوێنێك لەژنەکانی هەڵدێت.
* ئەگەر بینی لەسەر جێگەکەی نوستبوو دڵنیادەبێت لەوەی لێیدەترسێ ، دەگونجێت بێئاگابێت لەئاینەکەی چونکە نووستن بێئاگاییە.

جێگیری بڕیار: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خاوەن کارێکەو بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی سوننەتی پیاوچاکان یاخود هەڵگرتنی شوێنەواری بیدعەکارانە.

چیی

چا

چاپاڵێو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خزمەتکارێکی جوانو قەشەنگە.

چادر: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+سەفەر.

+گۆڕ.

+ژن.

+ماڵو لانە.

*چادری زۆریش تەمو مژە.

*ئەوەی چادرێکی بۆ هەڵبدریٚ ئەگەر فەرمانڕەوابێت دەستەڵاتی زیاد دەکات، ئەگەر سەربازبوو فەرمانڕەوایی‌و پۆستێك وەردەگریٚ، ئەگەر بازرگانبوو سەفەر دەکاتو کیژێکی شۆخو شەنگو ڕێزدار دەکات بەهاوسەری.

*ئەگەر لەپاڵ چادرەکانیدا چادرێکی سپی بینی ئەوە پیاوێك فەرمایشت بەچاکە دەکاتو ڕێگری لەخراپە دەکات.

*ئەوەی لەنێو چادرەکەیدا مانگێك ببینێ حەز لەکچێکدەکات لەماڵی فەرمانڕەوادا.

*ئەگەر چادرێکی بینی هی خۆیبوو دەبێت بەسوارچاکی باش یاخود سەرکردە.

*چادر لەخەودا دەستەڵاتە بۆ یەکێك بچێتە نێوی یاخود لەپێناوی ئەودا هەڵبدریٚ، ئەگەر شایستەی دەستەڵات نەبوو شکۆمەندیو ڕێزی دەستگیر دەبێت لەلایەن فەرمانڕەواوە.

*ماڵو لانەو گومەز بەدەر لەچادر لەگەڵ پەردەی سپی لەخەودا گۆڕی شەهیدانە، هەروەها چادری سەوزیش بەوچەشنەیە.

*ئەگەر لەچادرێك بێتە دەرەوە بەچەشنێ نەگەڕێتەوە نێوەی لەدەستەڵاتی بەدەر دەکەوێتو لەکاروپیشە لادەبرێت.

*ئەگەر بینی چادرەکانی گەمارۆدراون تەمەنی بەسەردەچێتو دەستەلاتی دەڕواتو گومەزیش ژنە.

چادرفرۆش: بینینی بەلگەیە لەسەر جموجوولو سەفەر.

*دەگونجێت بینینی بەلگەبێت لەسەر:
+گۆڕ.
+هاوسەرگیری کەسێکی رەبەن.

چارۆکە: (ئیبن سیرین) دەلێت: ئەگەر بینی چارۆکەی بۆ هەلدراوە شکۆمەندیو رێز بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی) دەلێت: ئەگەر دەستەلاتدارێك بینی خاوەن هێزو سوپایەو دلنیادەبێت لەدوژمنێکی بەهێز کەخوازیاری دەستەلاتو مەزنییەکەی بێت.

چارۆکەفرۆشی کەشتی: (نابلسی) دەلێت: یەکێکە چارۆکەی کەشتی دەفرۆشێ، بینینی لەخەودا بەلگەیە لەسەر سەفەرو خۆئامادەکردن بۆ رزقو رۆزی هاوسەرگیری.

چاککاری جلوبەرگ: (نابلسی) دەلێت: بینینی لەخەودا بەلگەیە لەسەر فراوانیو رزقو رۆزی.

چاکە: (ئیبن سیرین) دەلێت: چاکە بەلگەیە لەسەر قوتاربوونو سەرفرازی ئەوکەسەی خەوەکە دەبینێت.

(نابلسی)دەلێت: بەلگەیە لەسەر چاکەو گەڕانەوە بۆ باشترین رەوشتوکردار، یاخود کردەوەی جوانو رێنموونی دوای وێلیو سەرگەردانی .

چالی بۆسەو پلان: (ئیبن سیرین) دەلێت: ئەگەر بینی چال هەلدەکەنێ یاخود یەکێکیتر چالی بۆ هەلدەکەنێ پلاندەگێڕێ یاخود یەکێکیتر پلانی لەدژ دەگێڕێ.

*ئەگەر بینی چوە نێو چالەکەوە دەستدەداتەوە پلانو فڕوفێل بەدەر لەکەسانیتر ، ئەگەر بینی چوەنێوی تا ئاسمانی لێدیار نەما دزو جەردە دەچێنە نێومالیو شتومەکی دەدزن ، ئەگەر لەسەر سەفەربوو رێگەی لێدەگرن.

*ئەگەر لەوچالەدا دەستنوێژیگرت بۆ نوێژ یاخود خۆیشت ئەوەی لێیان دزیوە بەدەستیدەهێنێتەوە یاخود قەرەبووی بۆ دەکرێتەوەو چاوی گەشدەبێت چونکە لەلێکدانەوەدا وەك ئاو وایە.

*ئەگەر لەو چالەی کەهەلیکەندبوو هاتە دەرەوە یاخود ئاوی تێدا دەرهاتو لەبەری رۆیی یاخود راوەستا بڕێوییە لەفروفێلدا بۆی بەدەستهاتوە.

چاڵی دەغڵوداڵ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دایکێکی پەروەردەکارو بژێویدەر.

*دەگونجێت چاڵی دەغڵودانی نادیار بەڵگەبێت لەسەر شوێنی کەلەبەر.

*ئەگەربینی رووخاوە یان تەپیوەو دایکی نەخۆشبوو دەمرێ، ئەگەر دووگیانێکی هەبوو رزگاریدەبێت و شوێنەکەی یەکدەگرێتەوە.

*ئەگەر خواردنەکی بینی بەچاوی خۆی زبڵ و خاک و خۆڵبوو نرخەکەی دادەبەزێ و ماڵ و سامانی تیادەچێت، ئەگەر خواردنی تێدا نەبوو پڕ لەزبڵ و خاک و خوێنبوو پاشان بەخواردن پڕیکردنەوە بەهانە وەردەگرێ، ئەگەر پڕ لەخواردنبوو هاوسەرەکەی دووگیاندەبێ بەمەرجێك هەژاربێت.

*ئەگەر لێبڕژاو خەڵکی پەرتەوازەبوون لێی و کەمیان کردەوە نرخەکەی هەرزاندەبێت.

*ئەگەر ئاگرێکی بینی کەوتە نێو خواردنەکەوە نرخگرانیەکی گەورە یان رووداوێك لەلایەن دەستەڵاتدارەو بڵاودەبێتەوە یاخود سن و کوللەدەدات لەزەوی و زار، ئەگەر لەنێو خواردنەکەیدا خورما و شەکری بینی نرخەکەی گراندەبێ بەئەندازەی خۆشی خواردنەکە.

*ئەوەی دەکەوێتە نێو ئەو چاڵەوە یان نێو چاڵێکی نادیار وەك کەوتنە نێو بیر وایە.

چاوئێشە(چاوگلگردن):(ئیبن سیرین) دەڵێت: چاوئێشە بەڵگەیە لەسەر پشتهەڵکردنی خاوەنەکەی لەحەق و تێکچوونی ئاینەکەی بەپێی چاوئێشەکە چونکە بەڵگەیە لەسەر کوێری و خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِن تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴾ (الحج: ٤٦).

*هەروەها دەڵێن: چاوئێشە بەڵگەیە لەسەرئەوەی نزیکە لەوەی کوێرببێ، ئەگەر چاوی وەك خۆی مایەوە لەئاییندا بەکارێك تاوانبار دەکرێ پاك و بێگەردە لێی و بەمەش پاداشت دەدرێتەوە.

*چاوئێشە غەم و پەژارەیە پێیدەگات لەلایەن کوڕەکەیەوە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گرانی بژێوییە یاخود بێئاگاییە، چاوئێشە کەم و کوڕییە لەئایندا، ئەگەر بینی هەردووچاوی تووشی ئێش وژانبوو باوك و دایكی نەخۆشدەكەوێ.

چاوبڕینەئەستێرە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چاودێری ئەستێرەکان بەڵگەیە لەسەر دەستەلآت و پلەوپایە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی مەڕ دەڵەوەڕێنیٚ پیاوێکی عەرەبی دادەنرێت بەسەرکار.

چاوبەست(فیڵ - تەڵەکە): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا لەخۆباییبوون و هەڵگیرساندنی فیتنەو ئاشووبە.

چاوپاراستن (چاوداگرتن): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پارێزگاری لەفەرمانەکانی خوداو یاساغەکانی بەپێی ئایەتی: ﴿ قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ﴾ (النور: ٣٠).

چاوکز: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاوگرتن لەحەرام و تەماشانەکردنی تاوانبار یان حاڵ و بار لاواز یاخود ئەوەی چاو بەڵگەیە لەسەری.

*دەگونجێت چاوکزی بەڵگەبێت لەسەر قاڵی و نەتوانین لەدووگیانیبوون یا هەڵگرتنی باردا.

چاوەڕێکردن: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاری بۆ خاوەن ئیجتهاد، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تێکدانی ئاین.

چاوی مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چاو ئاین و بەرچاوڕۆشنی پیاوە کەبەهۆیەوە دەڕوانیٚ و وێڵی و سەرگەردانییە.

*ئەگەر لەجەستەو لەش و لاری خۆیدا چەن چاوێکی زۆری بینی بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی چاکەی لەئایندا.

*ئەگەر بینی سکی شەقیبردو لەنێویا چەند چاوێکی بینینی زندیقە بەپێی ئایەتی: ﴿ مَا جَعَلَ اللهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ ﴾ (الأحزاب: ٤).

*ئەگەر بینی چاوەکانی چاوی مرۆڤێکی سەیرو نادیاربوو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر کوێری و یەکێکیتر ڕێنومایید دەدات ، ئەوگەر پیاوەکە ناسرابوو ئەوە خەوبینەر کچەکەی دەدات بەشوو خێری لێدەستگیردەبێ.

*ئەگەر بینی چاوی لەدەستداو کوێربوو منداڵەکانی کۆچدەکەن.

*ئەگەر بینی هەردووچاوی کوێربوەو لەئاوارەیی و غەریبیدایە بەڵگەیە لەسەر درێژبوونەوەی غەریبی و نزیکی لەمردنەوە.

*ئەگر بینی چاوەکانی ئاساییەو لەغەریبدایە بەڵگەیە لەسەر درێژبوونەوەی غەریبی هەتا مردنی.

*ئەگەر بینی چاوەکانی لەئاسنە غەم و پەژارە رووی تێدەکات و دەبێتە هۆی ئابڕووبردنی.

*ئەگەر بینی چاوەكانی كردەوە بەرووی پیاوێكدا تەماشای كاروبارەكانیدەكاتو پشتگیریدەكات.
*ئەگەر بینی بەمۆڕبوونەوە تەماشایدەكات رقو خەشموقینی لێیەتی.
*ئەگەر بینی بەچاوی دەبیستیۆ بەگوێچكەی تەماشادەكات هاوسەرو كچەكەی ناچاردەكات سەرپێچی بكەن.
*ئەگەر لەسەر شانی چاوی پیاوێكی بینی یان چاوی ئاژەڵێك ماڵو سامانێك بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی تەماشای چاوێكدەكاتو بەدڵیەتیو بەجوانی دانا كارێك ئەنجامدەدات زیان بەئاینەكەی دەگەیەنێ.
چاوی رەش ئاینە، چاوی شینی ئاسمانی بیدعەیەو چاوی شینی ئاسایی واژووكردنی ئاینەو چاوی سەوز ئاینێكە پێچەوانەی ئاینەكانیترە.
*ئەگەر دڵی چاوی هەبوو یان خاوەنی چەندچاوێكبوو چاكسازییە لەئایندا بەئەندازەی رووناكیو نووری.
*ئەگەر بینی بەچاوی زینایكرد تەماشای ژناندەكات.
*ئەگەر بینی چاوەكانی گەنم رەنگن بەگومانەوە تەماشای ژنێكی هاورێدەكات.

*تیژی روانیین باشە بۆسەرجەم خەڵكیو لاوازی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پێویستی بەخەڵكی هەیەو ماڵو سامانی دەبێت چونكە چاو وەك ماڵو سامان وایە.
*ئەگەر منداڵی هەبوو خەونێكی لەوچەشنەی بینی بەڵگەیە لەسەرئەوەی نەخۆشدەكەوێ چونكە منداڵ وەك چاو خۆشەویستە.
*(حەجاج)ی كوڕی (یوسف) لەخەودا بینی هەردوو چاوی كەوتە نێو كۆشیو پاشان هەواڵی مەرگی (محمد)ی برایو (محمد)ی كوڕی بیست.
*جوولەكەیەك كچێكی لەئاسمان بینی یان چاوی كچێك خەوەكەی بۆ (بەرهەمی) گێڕایەوەو ئەویش وتی: ماڵو سامان لەپیشەكەت بەدەستدەهێنێت.
*هەروەها دەڵێت: چاكیو خراپی چاو لەوەوە دەردەكەوێ چاو پێی گەشدەبێ لەماڵو كوڕ یان زانیاریو لەشساغی.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر پیاوێكی گەنم رەنگی بینی پلاندەگێڕی بۆ دزی.
*ئەگەر بینی چاوەكانی كردەوە تەماشای حاڵو باریدەكاتو پشتگیریدەكات.

*ئەگەر بینی چاوەکانی لەئاسنە نهێنی خۆی دەشکێنی‌و غەم‌و پەژارەیەکی زۆر رووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی بەچاو دەبیستی‌و بەگوێ دەبینێ ئەوە کاری دەویتی بۆ خانەوادەو کچەکەیدەکات.
*ئەگەر بینی بەچاو زینادەکات تەماشای ژناندەکات.
*ئەگەر تەماشای چاوێکیکردو بەدڵیبوو روو لەکارێکدەکات دەبێ بەتەوق بەسەریەوە لەئاینەکەیدا.
*ئەگەر لەسەر شانی چاوی بینی هی پیاوێك یاخود ئاژەڵێك ماڵێکی لەپەنهان‌و غەیبەوە دەستدەکەوێت.
*ئەگەر چاوی زەردبوبوو بەگومانەوە تەماشای ژنێکی هاورێدەکات.
*چاوی رەش ئاینەو چاوی شین واژووی ئاین‌و، شینی ئاسمانیش ئاینداری‌و بیدعەو چاوی سەوزیش ئاینێکە پێچەوانەی ئاینەکانیترە.
*ئەگەر هەژار یان زیندانیبوو بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی شەرو خراپە.
*ئەگەر تورەبوو بەڵگەیە لەسەرنەوەی مرۆڤێکی دێتەرێ دەستیدەگری‌و لەوقەیرانەی تێدایە رزگاریدەبێ.
*ئەگەر کەسێك بینی لەسەر سەفەربوو یان لەسەفەردابوو بەڵگەیە لەسەرنەوەی ناگەرێتەوە بۆ نیشتمان.
*ئەگەر مرۆڤێك بینی سەد چاوی هەیە سەد درهەمەو گەر لەدەستیشدا بیبینێ بەو چەشنەیە.
*چاو بەچاودێر لێکدەدرێتەوەو پیاوێکە لەنێو کۆمەڵ‌و هۆزی خۆیدا.
*چاو بەئاو لێکدەدرێتەوە.
*ئەگەر بێباوەرێك ناتەواوی لەچاوی خۆیدا بینی ماڵ‌و کورەکەیەتی.
*ئەگەر بینی چاوەکانی گوێزرانەوە بۆ قاچی‌و پێوەی دەرۆیشت پیاوێکە دوو خزمەتکاری هەیەو دووکچی خۆی دەدات پێیان.
*ئەگەر بینی چاوی پێکرا پیاوچاکەو کوری نییەو ماڵێك بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی چاوی دەرهێنرا نەخۆشییەو تووشی دەبێت.
*ئەگەر بینی چاوەکانی چارەسەر دەکات ئاینەکەی چاکدەکات. بۆیەکێکیش چارەسەری چاوەکانی بکات وتراوە کورێکی دەبێت‌و وەجاخی رۆشندەکاتەوە، هەروەها دەڵێن: ئەگەر برایەکی ئاوارەو دوورخرابێتەوە دڵخۆشدەبێ بیبینێ.

*ئەگەر بینی بینایی یەك چاوەو بەهێزترە لەوەی خەڵکی گومانی پێدەبەن ، نهێنی لەئاینەکەیدا باشترە لەرەوشی ئاشکراو دیاری.

*ئەگەر بینی چاوەکانی لەخوار ئەوەوەیە کەخەلکی دەیبینن ئەوەش حاڵوباری پەنهانیو شاراوەیە لەئایندا.

*ئەگەر بینی چاوەکانی تانەیەکی لەسەرە غەمو پەژارە رووی تێدەکات یان جیادەبێتەوەو لەوکەسەی شیرینو خۆشەویستە لای.

*ئەگەر تانەیەکی بینی لەسەرچاویو پاشان لاچوو لەگەڵ کەسێکی ئاوارەدا دیسان یەکدەگرنەوە دوای ساڵانێکی دووردرێژ، ئەگەر پەژارەداربوو خوداوەند غەمو پەژارەی دەرەوێنێتەوە.

*ئەگەر بینی تانەیەکی شین لەسەر چاویەتی تاوانبارە.

*ئەگەر بینی چاوێکی لەگەڵ چاوێکیتردا جووتبوە ئەگەر کوڕی هەبوو یان کچ با جێگەیان لەیەکجیابکاتەوە.

*ئەگەر بینی چاوی پیاوێك دەخوات ماڵو سامانی دەبات.

*ئەگەر بینی چاوەکانی برژانگیان نییە شەریعەی خواو بنەماکانی ئاین تیادەبات ، ئەگەر مرۆڤ خۆی هەڵکێشا دوژمنەکەی ئابرووی دەبات، ئەگەر بینی برژانگەکانی سپیبوون بەڵگەیە لەسەر تووشبوونی نەخۆشیەك لەسەروچاوو گوێچکەدا.

*بینینی چاو لەلەشولاردا یان بینینی چەند چاوێك ئەگەر شیاوبێت بۆ چاوێکی ئاسایی بەڵگەیە لەسەر ماڵ خوێنبایی تێدابێت.

*دەگونجێت بینینی چاوی جوان بەڵگەبێت لەسەر جادوو مەرگو ژیان.

*دەگونجێت چاو بەڵگەبێت لەسەر هەمووکەسوکارو خزمو منداڵانو شوێنکەوتوان.

*دەگونجێت خواردنی چاو بەڵگەبێت لەسەر هێلکەخواردن بەهێلکەورۆن.

*چاوی خوراو رزقورۆزییە.

*ئەگەر بینی چاوەکانی بیناییان لەدەستداو رێنوماییو زانیاری بەدەستدەهێنێ، ئەگەر کوڕی هەبوو یان هاوسەر یاخود خۆشەویستو ئازیز نەخۆشدەکەوێو چاکدەبێتەوە ، ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێ ، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێ ، وەگەرنا پلەوپایەی بەرز کەشیاوو گونجاوبێت بۆی بەدەستدەهێنێ.

*دەگونجێت چاوتێبڕینی بەڵگەبێت لەسەر ناڕەحەتیو ئەگەر چاوەکە لەجێی خۆی چوو بۆ بەشەکانی دیکەی بەڵگەیە لەسەر بەلاّو نەهامەتی لەلەشولاردا لەخوێن لێهاتنو کێمو زوخم دەردان یاخود کردنەوەی چاو لەلاشەدا.

*ئەگەر لەسەفەردابوو دەترساو تینوویبوو لەخەودا چەند چاوێکی بینیو هەڵیگرتەوە ئاوی دەستدەکەوێو سوودی لێدەبینێ.

*ئەو چاوانەی لەبەرگەورەییو مەزنی باسناکرێ دەگونجێت چاودێری خودایی بێت.

*چاوکوێرکردن بەڵگەیە لەسەر داهاتنی سزای خوایی.

*ئەگەر چاوی کەوت بەسەر کەسێکداو شاراوەبوو لێی بەدیدەکات.

*ئەگەر ناتەواوییەکی لەچاویدا بەدیکرد دەگونجێت زیانێك روو لەقاچیبکات.

*چاوی راست بەڵگەیە لەسەر کوڕو هی چەپیش کچە.

*ریپۆقی چاو بەڵگەیە لەسەر بێداریو جیابوونەوە لەکەسێکی دڵخۆشکەر مەردوم شانازی پێوەدەکات.

*ئەگەر بینی چاوەکانی چوەتە گوێچکەی کوێردەبێ ، پاشان هەموو ئەوشتانەی بەچاودەیبینێ بەگوێچکە گوێی لێدەبێ چونکە چاوی کوێر لەگوێچکەیدایە .

*ئەگەر سوورایییەك لەچاویدابوو خەشموقین لێی دەدات یان خنکانو هەناسەتوندی بەهۆی رووداوێکەوە.

*ئەگەر بینی چاوی دەرهێنراوە پاداشت دەدرێتەوە بەکاروفرمانی خۆی.

*ئەگەر هەردووچاوی دەرهێنرا کوڕە شیرینەکەی لێی دوور دەکەوێتەوە.

*چاودەرهێنان لەخەودا تەمەنێکی دووروودرێژە.

*دەگونجێت دەرهێنانی چاو بەڵگەبێت لەسەر کارەساتێك رووبکاتە چاوەکانیو ئەوەی مرۆڤ لەگەڵ کەسانیتردا ئەنجامی دەدات دەگونجێت بگەڕێتەوە بۆ خۆی.

چ ر

چرا: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بژێوی پەیداکاری ماڵە ، ئەگەر بینی چرایەکی بەدەستهێنا زانیاریو بەرزیو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی بەدەمی چرایەك دەکوژێتەوە کاروباری پیاوێك بەتاڵو پووچدەکاتەوە کەوا لەسەر حەقو راستییە بەلاّم بەتاڵو پووچەڵ

نابێتــەوە، چــونکە لەســەر حــەق‌و راستییە بەپێی فەرمایشتی خوداوەنـد: ﴿يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللهُ مُتِمُّ نُورِهِ﴾ (الصف: ٨).

*ئەگەر بینی بەڕۆژ چرای هەڵگرتووە زۆر پەیوەستدەبێ بەئاین‌و ڕێبازێکی راســت‌و رەوانــەوە بــەپێی ئایــەتی: ﴿وَيَجْعَل لَّكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ﴾ (الحديد: ٢٨).

*ئەگەر بینی بەشەو دەڕوات‌و چرایەکی بەدەســتەوەیە تێدەکۆشــێ، ئەگــەر لەتێکۆشەرو تەلاَقداران بێت، وەگـەرنا روو لەکارێکدەکات سەرسامدەبێت تێدا چونکە تاریکایی سەرسامییەو روونـاکی رێنماییە،دەگونجێت لەسەرپێچیدابێت‌و پاشان تەوبەبکاو پاشگەزبێتەوە.

*ئەگــەر بینــی چــرایەك لــەنێو پەنجەکانیــەوە تیــشك‌و روونــاکی دەدەنــەوە یــاخود لەهەنــدێك لەئەندامەکانیــەوە بــاس‌و خواســێکی نادیـاری بـۆ دەردەکـەوێ‌و بەڵگەیـە لەسەر تەواوی‌و دڵنیایی‌و سوودی.

*ئەگــەر بینــی چــرایەکی هەیــە دەســتەلاَتدارو فــەرمانڕەوا یــاخود زانایەك دێتە لای یان رزق‌و رۆزییەکی پیرۆزی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بینی چرایەکی هەیەو تیشك‌و روونـاکی وەك تیشك‌و روونـاکی رۆژوایە قورئـانی پـیرۆز لەبـەردەکات‌و پاشـان راڤەیدەکات.

*چـرا زیـادبوونی نـورو روونـاکی دڵـەو هێــزو تینــی ئاینــەو بەدەســتهێنانی ویست‌و خوازە.

*چـرا کـوڕێکی پـیرۆز خواناسـە یـان بازرگانێکی دەست‌و دڵفراوانە.

*ئەگــەر بینــی چــرا یـاخود مۆمێك یـا پزیــسکێ ئــاگری بەدەســتەوەیەو کوژایەوە ئەگەر دەستەلاَتداربێ لەسـەر کــار لادەبــرێ ، ئەگــەر بازرگــان بێــت زەرەر دەکات، ئەگـەر خـاوەن زێڕبێت ماڵ‌و سامان‌و زێڕی تیادەچێت بـەپێی ئایــەتی: ﴿مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ﴾ (البقرة: ١٧).

*چـرا لەماڵدا بـۆ کەسـی رەبـەن ژنـە دەیکــات بــە هاوســەری خــۆی‌و بــۆ نەخۆش چاکبوونەوەیە.

*ئەگــەر تیــشکەکەی روونــاك نــەبوو بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارە.

*هــەموو چــرایەك بەڵگەیــە لەســەر دەرکــەوتنی شــتی نادیــارو پــەنهان‌و فتیلــــەش کەســــێکە خزمــــەتی

خەڵکیدەکات، یان کەیبانوویماڵە ، ئەگەر بینی هەمووی سووتا کەیبانووی ماڵ دەمرێت.
*ئەگەر بڵێسەی لێکەوتەوەو لەپلیتەکەیو سووتا هەڵەیەکدەکاتو قاچی هەڵدەخلیسکێ.
(نابلسی) دەڵێت: چرا بۆنەخۆش ژنو هاوسەرە، ئەگەر کوژایەوە نەخۆشەکە دەمرێت ، ئەوەی چرایەك چاکبکاتو دایبگرسێنێتو نەخۆشی هەبێت نەخۆشەکەی چاکدەبێتەوە.
*چرای بچووك کەتیشکەکەی لاوازوکزە بۆ هەلگری کچە.
*هەروەها دەڵێن: چرا بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتی پەنهانو شاراوە.
*ئەگەر چرای ماڵەکەی بینی داگیرساوەو تیشكو رووناکیدایەوە چاکی بژێوی پەیداکاری ماڵە.
*ئەگەر بەلاوازی بینی حاڵی بژێوی پەیداکاری ماڵەکەی سستو کزدەبێت.
*ئەگەر بینی چراکەی کوژایەوە تێکەڵبوونی کاروباری بژێوی پەیداکاری ماڵە لەگەڵ خراپی حاڵو باری.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردنی یاخود مەرگی کورەکەی یان دایكو باوکی یان کەیبانوو یا بژێوی پەیداکاری ئەو ماڵە ئەگەر لەخەوەکەدا بەڵگەیەکی تێدابوو لەسەر ئەوە، یاخود دەگونجێت مەرگی هاوسەرەکەی بێت.
*ئەگەر چرایەکی بەدەستی خۆیەوە بینیو ترسا بکوژێتەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی نەخۆش.
*ئەگەر نەخۆشێکی بینی بەچرایەکەوە روو بەسەرزەوی رووحەکەیەتی روو بەئاسمان بەرزدەبێتەوە.
*ئەگەر چرایەکی بەدەستهێنا زانیاریو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: کورێکی شانو شەوکەتدارو پلەوپایەبەرزو بەسوودە ئەگەر لەکاتی خۆیدا هەڵبگیرسێ، ئەگەر داگیرسابوو بژێوی پەیداکاری ماڵو زانایە.
*چرا لەمزگەوتەکاندا زانا یاخود قورئانخوێنو دنیا نەویستە.
*(ئەبوعویەینە) دەڵێت: بینیم چرای مزگەوتەکان کوژانەوە ئنجا (مەسعەری کوری کدام) مرد.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کور یان مێردە ، ئەگەر لەوجۆرە چرایانەبوو دەرچەی نەبوو ژنو مێردەو کورپیان نابێت.
*چرا بەڵگەیە لەسەر:
+زانیاری.
+تەوبەی سەرپێچیکار.

+ڕێنومایی بێباوەڕ.
*دەگونجێت چرا ڕاڤەکاری خەوبێت یان بەڵگەی کاروان بێت چونکە ڕێنومایی کاروانبەراندەکات.
*چرا ژنەو فتیلە منداڵانەو چرا بەبێ فتیلە سوودی نییە.
*هەروەها چرا بەئەستێرە لێکدەدرێتەوەو شکاندنی چراو کوژاندنەوەی مەرگی نەخۆشە، ئەگەر مرۆڤێك لەئاسمانەوە ئەستێرە وەربگرێ لەمزگەوت چرا دەهێنێت.
چراخان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی ڕاچەسپاو دووربینەو داهاتوو دەبینێت.
*ئەگەربینی چراخانەکە کەوتەخوارەوە ئەو ئاژەڵە دەمرێت و بەروبووم تیادەچێت.
*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر مردن بەهۆی ئەومانایەی ناوەکەی هەڵیگرتووە.
(نابلسی)دەڵێت: هەر پیشەسازێ ببینێ بەڵگەیە لەسەر ساختەی ئەو کەلوپەلەی دروستیدەکات.

چ ق

چقڵ(درك): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی کرداری چاکە ئەنجامدەدات تەوبە دەکات لەو خراپەیەی ئەنجامیداوە، یاخود پەیوەندی خزمایەتی بەجێدەهێنێت یاخود خێر لەگەڵ نەدارو هەژاردا دەکات.
*ئەگەر دانیشتوانی وڵاتەکەی بینی ناندەدەن بەهەژاران یاخود چاکە ئەنجام دەدەن و یادی خواو نوێژدەکەن، ئەگەر لەناڕەحەتی و ئاڵۆزیدابوون خوداوەند دەروویان لێدەکاتەوە بەوەی دەگەڕێنەوە بۆلای خوا.
*ئەگەر بینی زۆر یادی خوادەکات میراتی بۆ بەجێدەمێنێت.
*ئەوچاکەیەی مرۆڤ لەخەودا ئەنجامیدەدات لەلابردنی زیانبەخش لەسەرەڕێ و فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپە بەڵگەیە لەسەر:
+سوودو قازانج لەبازرگانیدا.
+قەرزدانەوە.
+دڵنیابوون لەترس وبیم.
*بەخشینی چاکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر لابردنی ستەمکاران و دانانی دادپەروەران.

چ ل

چڵك و پیسی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چڵك و خەوش و پیسی بەسەر لەش و

لارەوە یـــان رووەوە زۆری گونـــاهو رووتانەوەی مووی لەش‌و لارو رۆیشتنی ماڵ‌و داراییە.
(نابلسی) دەڵێت: چڵك‌و پیسی بەڵگەیە لەسەر:
+ئاین.
+نەخۆشی.
+سەفەر.
*هەروەها چڵك‌و پیسی بەڵگەیە لەسەر هاوتاو تاك یاخود داپۆشینی هەموو شتێکی دەگمەن‌و ناوازە.
چلم: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی فنگدەکات قەرزەکەی دەداتەوە یاخود لەغەم‌و پەژارە قوتاردەبێ بەشێك پاداشت دەدرێتەوە بەشتێك کەئەنجامیدەدات.
*هـــەروەها دەڵـــێن: چـــڵم بەڵگـــەی لەدایکبوونی کوڕە.
*ئەگەربینی چڵمی فڕێدایە سەر زەوی کچێکی دەبێت.
*ئەگـــەر چـــڵمەکەی کـــرد بەســـەر هاوســـەرەکەیدا دووگیانـــدەبێ‌و دواتـــر لەباریدەچێ، ئەگـــەر ژنەکـــەی چڵمیکرد بەســـەرا کـــوڕێکی دەبێـــت یـــان منـــداڵ لەشیر دەبڕێتەوە.
*ئەگەر لەپاڵ پیاوێکدا فنگیکرد ژنێك دەهێنێ بەحەلاڵی یان حەرامی.
*ئەگـــەر لەســـەر جێگـــەی پیاوێـــك فنگیکرد ژنەکەی دەترسێنێ.
*ئەگـەر لەدەستەسـڕەکەیدا فنگیکـرد ئـەوا لەگـەڵ خزمەتکارەکەیـدا ناپـاکی لەگەڵدەکات.
*ئەگـــەربینی فنگـــدەکات‌و ژنێـــك چڵمەکەی وەردەگرێ فێڵی لێدەکات‌و دووگیاندەبێ لێی.
*ئەگەر بینـی چـڵمی کەسـێك دەسـڕێ پیاوێـــك ژنەکـــەی فریـــودەدات‌و هەوڵدەدات داپۆشێ بەڵام بۆی ناکرێ.
*ئەگـەربینی چـڵمی خـۆی دەخـوات ماڵی کوڕەکەی دەخوات.
*ئەگـــەر چـــڵمی لەلووتیـــدا بینـــی خەونەکـــەی بەڵگەیەلەســـەر دووگیـــانی ژنەکەی.
*ئەگەر بینی پژمی‌و ئاژەڵێك لـەلووتی هاتـــەدەرەوە کـــوڕی کەســـێکیتری دەدرێتـــەپاڵ ، ئەگـــەر ئـــەوەی هاتـــە دەرەوە پشیلەبوو کوڕێکی دز دەبێت، ئەگەر کۆتربوو کچێکی خۆشەویستە.
*ئەگـــەر چـــڵمێ بەلێـــشاو لـــەلووتی هاتەدەرەوە منداڵی بەگوماندەبێ.

*ئەگەر کەسێکی بینی فنگیکردە جلەکانی دەبێت بەزاوای.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر فنگیکردو بولبولێك لەلووتی هاتە دەرەوە کوڕێکی قورئانخوێنی دەبێت.
*ئەگەر بینی چڵمی دەسڕێ منداڵی زۆری دەبێت.
*ئەگەر بینی فنگدەکات کوڕێکی دەبێت لەژنێك بەئەندازەی ئەو شوێنەی فنگی تێداکردوە ئەویش لەژن دەبێ.
ئەگەر لەلای راستی فنگیکرد منداڵەکەی کوڕدەبێ، ئەگەر لەلای چەپی منداڵەکەیبوو کچ دەبێت، ئەگەر کەسی دووگیان نەبوو نەیدەویست هاوسەربگرێ زەکاتی ماڵەکەی دەدات یاخود پارە خەرجدەکات بۆ ژنان یان وەسیەتەکەی جێبەجێدەکات.
*چڵمو ئەوەی لەلووت دێتە دەرەوە یا وەك ئاو وایە ئاگادارییە بەنەخۆشکەوتن یان رووداوو کارەساتێك، ئەگەر چڵمبوو بەڵگەیە لەسەر ماڵوسامانو ئەگەر خواردی پێویستی بەقەرز یان ماڵی گوماناویدەبێت.

چنار: (نابلسی) دەڵێت: دارچنار لەخەودا پیاوێکی خاوەن بەرزو بڵندو منداڵدارەو هیچ سوودێکی تیا نییەو رەقیشی چاکەیەو رەگەکانی بنەچەو بناغەیە، ئەوەی لەبەربوومەکەی بەدەستبهێنێت ماڵو دارایی لەپیاوێکی هاوچەشنی بەروبوومی بەدەستدەهێنێت.
*دڕکیش تێدا ئەگەر چوو بەگیانو دەستیدا خراپە.
*هەروەها دەڵێن: داری چنار بەڵگەیە لەسەر خێرو چاکە بۆیەکێك ئەگەر بیەوێت بچێت بۆ جەنگو شەڕ، بۆسەرجەم خەڵکیش بەڵگەیە لەسەر هەژاریو نەداری.

چنگو نینۆکی باڵندە:
(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوە لەئاینو نواندنی رەفتاری خراپەکاران یان ماڵو سامان خەرجکردن یاخود شکانی بەڵێنو پەیمان.
چنەر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ماندبوونو هیلاکی بەهۆی قسەو وتەوە.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر چاندن بۆ کشتوکاڵو خەرجی بەروبوومو هاوسەرگیریو وەچە.

چ و

چواله(بادەم): (ئیبن سیرین)دەڵێت: چواله ماڵوسامانه ، خواردنی بەدەستهێنانی ماڵوسامانه بەشەڕو ئاژاوه.لێکردنەوەشی لەدارەکەی بەدەستهێنانی ماڵوسامانه لەپیاوێکی رژدو بەخیلەوە.

*داربادەم پیاوێکی ئاوارەی نامۆیەو بادەمی شیرینو خۆش بەڵگەیە لەسەر تاموچێژی باوەڕ، تاڵیش بەڵگەیە لەسەر قسەی حەقو راستی.

*ئەگەر بینی توێکڵە بادەم کرا بەسەریا جلوبەرگو پۆشاك بەدەستدەهێنێ.

*هەروەها وتراوە: چوالەی وشك بەڵگەیە لەسەر قاوقیژو دەنگەدەنگ بەهۆی تەق تەقی بەریەککەوتنیو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەموپەژارە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسە رەواندنەوەی نەخۆشیو پەرێزگرتنو بەسەرچوونی دەستەلات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردوو لەکفنەکەیدا یان نەفسی خۆی یاخود گۆڕەکەی مەگەر چوالەکە سەوزبێت ئەگەر لەکاتی خۆیدا بێت بەڵگەی خێرە.

*چوالەی شیرین بەڵگەیە لەسەر ماڵوسامانی حەلاڵ بەپێی زۆروکەمی، ئەگەر بینی لێی دەخوات رزقو رۆزی بەشەڕو ئاژاوە دەستگیر دەبێ.

*ئەگەر لەگەڵاکانی خوارد ماڵێکی ئاسان لەپیاوێکی دەستەلاتدارەوە بەدەستدەهێنێ.

چ وو

چوون بۆ (حەج): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی چوو بۆ (حەج) لەغەمو پەژارە قوتاردەبێت.

*ئەگەربینی لە(منی)نوێژدەکات لەحەجداو وتاردەداتو خۆشی شایستەی ئەوەنەبوو کەسی نێو خانەوادەکەشی شایستەی ئەوە نییە بۆیە لێکدانەوەی خەونەکەی بۆ خەڵکی هاوچەشنی خۆیەتی، ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکاتو ناوبانگی پێدەردەکات.

*ئەگەر وتاریداو وتارەکەی بەهێزو باشبوو قسەکانی تەواوکردو خەڵکی تەماشایاندەکردو بێدەنگبوبوو نوێژەکەی تەواوکرد لەسەر شێوەوباری خۆی دەستەلاتێك بەدەستدەهێنێو خەڵکی ملکەچی دەکەن، ئەگەر وتارو

وتوێژەکەی تەواو نەکردبوو دەستەڵاتەکەی تەواونابیّ لادەبریّ.

چوونەسەرئاو: چوونەسەرئاوو میزکردن لەخەودا غەمو پەژارە رەوینەوەیە ، ئەگەر خاوەن ماڵوداراییبوو ماڵەکەی پاکدەکاتەوە.

*ئەگەر ببینی پیساییەکەی زۆربوو لەهەمانکاتدا دەیویست سەفەربکات سەفەرەکەی بۆسەرناگرێتو رێگەی لێدەگرن.

*ئەگەر ببینی پیسایی رەقدەکات ماڵوسامانی بەلەشساغی خەرجدەکات، ئەگەر پیساییەکەی شلبوو سەرجەم ماڵەکەی دەبەخشێ.

*ئەگەر شوێنی سەرئاوەکەی ناسراوبوو خێرەکەی لەپێناوی ئارەزووی خۆیدایە، ئەگەر نادیاربوو لەرووگەیەکی نادیاردا خەرجیدەکاتو دەیبەخشی بەیەکێك ماڵی حەڵاڵو حەرام لەیەك جیاناکاتەوە.

*ئەگەر لەشوێنێکدا پیساییکردو بەخۆڵ داپۆشی ماڵو سامانەکەی دەشارێتەوە.

چوونە نێو ماڵو شتیتر: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا دەچێتە نێو ماڵی پیاوێکەوە لەدنیادا زاڵدەبێت بەسەریا.

*ئەگەر بینی دەچێتە نێوماڵی پێشەواو تێدا نیشتەجێدەبێتو دڵنیادەبێت خۆی هەڵدەقورتێنێ لەکاروبارە تایبەتیەکانی.

*هاتنی پێشەوایەکی دادپەروەر بۆ شوێنێك دابەزینی فەرو خێرە لەگەڵ دادپەروەریی.

*ئەگەر پێشەوایەکی ستەمکاربوو تێکچوونو بەڵاو نەهامەتییە، ئەگەر راهاتبوو بچێتە نێو ئەو شوێنە زیانی پێناگات.

*ئەگەر بینی دەچێتە بەهەشت پشت بەخوا دەچێتە نێوی ئەوەش مژدەیەکە بۆ ئەو بۆ ئەوەی پێشکەشیدەکات بۆ خۆی یاخود بۆ کەسێکیتر.

*ئەگەر بینی دەچێتە نێو دۆزەخو پاشان لێیدێتە دەرەوە ئەمەش بۆ کەسی گوناهکاری گەورە ئاگادارییە بۆئەوەی تەوبەبکاتو پاشگەزببێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بچێتە نێو دۆزەخ ئەگەر بێباوەڕ یان باوەڕداربێت لەرزوتا تێدەکاتو هەژار دەکەوێتو زیندانی دەکرێت.

*ئەگەر کەسێکی بازاڕیبوو گوناهێکی گەورە ئەنجامدەدات یان تێکەڵدەبێت لەگەڵ کەسانی بێباوەڕدا.

*هەروەها دەڵێن: چوونە نێو بەهەشت بۆ حاجی بەڵگەیە لەسەر تەواوبوونی

حەجەکەی و گەیشتنی بەکەعبە، ئەگەر بێباوەڕبوو باوەڕ دەهێنێت ، ئەگەر نەخۆشێکی باوەڕداربوو لەو نەخۆشیەدا دەمرێت، ئەگەر بێباوەڕبوو لەنەخۆشییەکەی چاکدەبێتەوە، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت و میراتیەکی بۆ دەمێنێتەوە.

*ئەگەر چوە نێو ماڵ و لانەیەکی نادیار بەتایبەت ئەگەر مردووی تێدابینی دەیناسێن قیامەتەو ئەو کەسە دەمرێت.

*ئەگەر چوە نێوی و هاتەوە دەرەوە لێی نزیکدەبێتەوە لەمەرگ و پاشان قوتار دەبێت لێی.

*ئەگەر خۆی لەقیامەتدا ببینێتەوە ئەوکەسە لەبێداریدا نەخۆشبێت بەپاک و پارێزراوی لەفیتنەو ئاشوبەکانی دنیاو روو بەقیامەت دەچێت ، ئەگەر نەخۆشبوو مژدەیە بۆی بەئەندازەی کاروکرداری لە(حەج) و تێکۆشان و دنیانەویستی و بەندایەتی و زانیاری و پەیوەندی و ئارامگرتن لەسەر سەرپێچی و یاخیبوون.

*ئەگەر بینی دەچێت روو بەقیامەت و دەیبینێ ئەو خەونە بۆ یەکێك رەوشتبەرزبێت و بەزانیاری و تواناوە ئەو کارە ئەنجامبدات بەڵگەیە لەسەر پووچی و خراپی، ئەوەی بترسێ و تاوانبار بێت یاخود غەم و پەژارەداربێت ترس و بیم و غەم و پەژارەکەی دەڕەوێتەوە، بۆسەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر سەفەرو دورکەوتنەوە لەنیشتمان.

*ئەگەر بینی لەقیامەت گەڕاوەتەوە دوای ئەوەی دەچێتە نێوی لەغەریبی دەگەڕێتەوە بۆ نیشتمانی خۆی، ئەگەر دوورکەوتەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەغەریبی دەمێنێتەوە.

*چوونە نێو شاری (مەککە) لەخەودا تەوبەیە، بۆ کەسی بێباوەڕ موسوڵمانبوونەو بۆ رەبەنیش هاوسەرە.

*ئەگەر خەوبینەر بەربەرەکانیدەکرد بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنی لەبەربەرەکانیەکەیدا.

*چوونە نێو شاری (مەککە) بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترس و بیم.

*ئەگەر بینی دەچێتە نێو (مەقامی ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) ئەگەر ترسی هەبوو دڵنیادەبێت.

*دەگونجێت چوونە نێو (مەقامی ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایەیەکی شکۆدارو بەڕێز وەك دەستەلات یاخود

بلاوکردنەوەی زانیاری، یان میراتییەك لەباوكو دایكییەوە بۆی بمێنێتەوە.
*چوونە نێو ماڵو مزگەوتی حەرام بۆ كەسێك هاوسەری گرتبێ بەلگەیە لەسەرئەوەی بەیاوەری هاوسەرەكەی دەچێتە نێو ماڵی خۆی.
*دەگونجێت چوونە نێو (بیت الحرام) بەلگەبێت لەسەر گرتنەخۆی حەزو ئارەزوو رووكردنە حەرام وێڕای توانایی بۆ حەلاڵ بەتایبەت ئەگەر نوێژی تێدا نەكرد یاخود عەورەتی دیاربوو.
*چوونە نێو مزگەوتی (حرام) بەلگەیە لەسەر:
+ئەمنو دڵنیایی.
+راستگۆیی.
+چوونە نێو بازاڕو هەوڵدان بۆ پەیداكردنی بژێوی.
*چوونە نێو ماڵ بەمەبەستی هاوسەرگیری.
*چوونە نێو مزگەوت پاشگەزبوونەوەیە لەگوناهو تاوان.
*چوونە نێو كەنیسە تێكچوونی ئایینە.

چۆلەكە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چۆلەكە پیاوێكی گەورەی مەترسیداری سستی خاوەن ماڵو سامانەو زیانی هەیە بۆ سەرجەم خەڵكیو قۆڵبڕە لەكاروبارەكانیداو سەرۆكایەتیشی بەباشی پیادە دەكات.
*هەروەها دەڵێن: چۆلەكە ژنێكی جوانی بەسۆزو بەزەییە یاخود پیاوێكی ئارەزووبازی خاوەن چیرۆكەو خەڵكی پێدەكەنن پێی.
*هەروەها دەڵێن: كوڕێكی نێرینەیەو ئەوەی ببێت بەخاوەنی كۆمەڵێ چۆلەكەی زۆر دەبێت بەبەرپرسی كۆمەڵێكی مەترسیدار .
*هەروەها دەڵێن: باڵندە وتەیەكی باشەو مریشكی كلاوەبەسەریش كوڕێكی بچووكە.
*هەروەها دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم تۆشەبەرەیەكم پێیەو راوی چۆلەكە دەكەمو باڵەكانیان دەكوتمەوە دەیانخەمە نێو توێشەبەرەیەكەوە (ئیبن سیرین) وتی: تۆ مامۆستای حوجرەیتو یاریدەكەیت.
*هەروەها دەگێڕنەوە پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین) و تی: تەوبە بكە تۆ پارەیەكت بۆ خۆت بەكارهێناوەو بۆ تۆ حەلاڵ نییە، پیاوەكە وتی: پەنا بەخوا چۆن شتێك دەبەم كەهی خۆم نەبێ، (ئیبن سیرین) یش وتی: ئەگەر بتەوێت بڕی ئەو پارەیەشت پێدەڵێم

کەبردوتە، وتی: چەندە؟ وتی: شەش درهەمە، پیاوەکە وتی: چۆن زانیت؟ وتی: چونکە ئەندامەکانی چۆلەکە شەشن‌و بۆ هەر ئەندامێك درهەمێك.

*هەروەها پیاوێك هات بۆ لای (ئەبوبەکری صدیق) (رەزای خوای لێبێت)و وتی: لەگیرفانمدا چەن باڵندەیەکی زۆرم بینی لەگەڵ چۆلەکەداو یەك لەدوای یەك دەرم دەهێناو دەم خنکاندو فرێمدەدا، ئەویش وتی: تۆ پیاوێکی دەلاڵی‌و لەخوابترسەو تەوبە بکە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی چۆلەکەیەکی سەربڕی کوڕێکی لاوازی دەبێت‌و ترسی مردنی دەبێت.

*دەنگی باڵندەکانیش بەڵگەیە لەسەر قسەو وتەیەکی باش یاخود رۆچوون لەزانیاریدا.

*باڵندەی زۆر ماڵ‌و داراییە بەبێماندوبوون بۆ یەکێك بیگرێتە خۆی.

*هەروەها چۆلەکە بەمندالان لێکدەدرێتەوە ئەگەر چۆلەکەیەکی بەدەستیەوە بینی دە دینار بەدەستدەهێنی‌و چۆلەکەش پیاوێکی مەزن‌و پلەوپایەدارە.

*ئەگەر بینی چۆلەکەیەکی گرت یا بوو بەخاوەنی زاڵدەبێت بەسەر پیاوێکی پلەوپایەداری گەورە ، هەروەها ئەگەر بینی راویدەکات هەر بەو چەشنەیە.

*ئەگەر بینی سەریدەبڕێ خواست‌و ویستی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی پەڕەکانی هەڵکێشا یان لەگۆشتەکەی خوارد ماڵ‌و سامانی لێدەست دەکەوێت ئەگەر مێینەبوو ژنەو بەو شێوەیەیە.

*ئەگەر بینی چۆلەکەیەك سەردەبڕێت کچێك لاقە دەکات.

*ئەگەر بینی زەڕنەقوتەی چۆلەکەیەك سەردەبڕێت کچێك لاقە دەکات.

*ئەگەر زەڕنەقووتەی چۆلەکەیەکی بەدەستهێنا کوڕێکی دەبێت دەگات بەئاستی پیاوە گەورەو ناودارەکان.

*ئەگەر بەدەستییەوە یان لەنێو قەفەسدا چۆلەکەی بینی ، پاشان فڕی‌و نەگەڕایەوە بۆ لای کوڕە نەخۆشەکەی دەمرێت.

*ئەگەر بینی چاوی چۆلەکە دەدورێتەوە فێڵ لەمنالاندەکات‌و دەستیاندەبڕێ.

*ئەگەر بینی زەڕنەقووتەی بەدەستهێنا منداڵی زۆریدەبێ.

*ئەگەر بینی چۆلەکەیەك خۆیکرد بەگەروویدا ئەگەر کوڕی هەبوو دەکەوێتە نێو بیرێکەوە.

چۆلەکەی سەرسوور: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چۆلەکەی سەرسوور ژنە یان کچە یاخود مندالّ یان مالّو دارابییە.

چۆڵەوانی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا نەسازانی خانەوادەی مالّێکە، بەپێی فەرموودەی :"چۆڵترین مالّ ئەوەیە کەوا دۆستایەتیو خۆشەویستی تیانەبێت"[1].

*دەگونجێت چۆڵەوانی بەلّگەبێت لەسەر غەمو پەژارە.

چ ە

چەپك(قول - دەسك): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەلّگەیە لەسەر کەفارەتی سوێند، دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر مالّو دارایی کۆکردنەوە لەرێگەی خۆیەوە یان لەرێگەیەکی ترەوە.

چەپەری دەرگاو مزگەوت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەلّگەیە لەسەرنەوەی مرۆڤ دەیپۆشێو لەبەریدەکاتو خۆی پێدەڕازێنێتەوە یاخود ئەو مالّو دارابییە حالّو باری پێدادەپۆشێ.

*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر:

+بای نێو سك.

+بلاّوکردنەوەی قسەوباس.

+ژنی جوانو قەشەنگو شۆخو شەنگ هەموو تایبەتمەندییەکی تیایە، یاخود پیاوێکی لەو چەشنە.

*ئەگەر چەپەرێکی بۆ خۆی کڕی بەلّگەیە لەسەر هاوسەرگیری لەگەلّ خزمەتکاردا، ئەگەر خۆی لەژێریدا بینی لەژێر خراپەوکاری نابەجێدایە.

*ئەگەر نەخۆشێکی بینی هەڵیاندەگرت لەسەری دارەمەیتەکەیەتی.

چەتر(سەیوان): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی چەتری بۆ کۆمەڵێك هەڵدا دەستەلاّت وەردەگرێو توانای پتەودەبێ.

*ئەگەر بینی چەترێکی هەیە یان کونێك لەزەویدا شەهیددەکرێ.

*چەتر فەرمانڕەوایە، ئەگەر پێچایەوەو لایبرد دەستەلاّتەکەی لەناودەچێو تەمەنی دەڕوات.

*ئەگەر پادشایەك بینی لەژێر چەترێکدا هاتە دەرەوە بەلّگەیە لەسەر دەرچوونی لەدەستەلاّتی خۆی.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی چەند چەترێك یاخود چوە ژێر سێبەری بەلّگەیە لەسەر نیعمەتێك کەپێیدەبەخشرێ ئەگەر بتوانێ سوپاسگوزاری بنوێنێ.

*چەتری نادیارو ژێر چەرداخو گومەز ئەگەر رەنگی سەوز یان سپیبوو بەلّگەیە لەسەر چاکەو گەواهیدانو

---

[1] (ترمذي) (١٨٤٢)و (ئیبن ماجه) (٣٣١٨) هێناویانە.

گەیشتن بەبەندایەتی یاخود بەلگەیە لەسەر سەردانی شاری (قودس).

چەرمی دوای زین: (نابلسی)دەڵێت: بەلگەیە لەسەر بەرپرس و بژێوی پەیداکاری ، یان بەلگەیە لەسەر ماڵو پشتوێن و قایش.

چەسپکاری کەوش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی شارەزای ژیری کاروبار ئەستەمو گرانەو پیاوێکە نێوانی خەڵکی چاکدەکات و تەبایی و خۆشەویستی دەخاتەوە لەنێویاندا.

*ئەگەر چەسپەکەی خراپبوو دەستگیر دەکرێ.

چەقۆ: ئەگەر خاوەنی چەقۆبێت لەخەوداو رەبەنبێ ژندەهێنێت، ئەگەر ژنەکەی دووگیانبوو نێرینەی دەبێت، وەگەرنا کچ دەبێت، بەهەمان شێوە رمیش هەروایە ، ئەگەر دووگیان نەبوو بەلام خوازیاری گەواهیدەرێکی حەقبێژبوو دەستیدەکەوێت، ئەگەر چەقۆکەی شاردەوەو پەنهان و شاراوە دەکرێ بۆی یاخود گەواهیدانەکەی بەرپەرچدەدرێتەوە، ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو سوودو قازانجە لەدنیا دەستیدەکەوێت یاخود پەیوەندییەکە بەهۆیەوە دەگات بەبراکەی یان هاورێیەکی یاخود خزمەتکارێکی یا بەندەیەکی بەپێی دان پێدانانی خەڵکی.

*ئەگەر بەتەنیا چەقۆی پێدرا لەوکاتەدا چەقۆ دەستەلاتە هەروەها خەنجەریش بەلگەو بەهانەیە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ سِكِّينًا ﴾ (یوسف : ٣١).

*ئەوەی چەقۆی سەر سفرە بەدەستی خۆیەوە ببینێ بەلام بەکارینەهێنێت کورێکی گوێرایەڵو ژیری پێدەبەشخرێ، ئەگەر بینی بەکاری دەهێنێت بەلگەیە لەسەر بچڕانی ئەوەی کەلەسەریەتی.

*قەڵەم دادەر بەلگەیە لەسەر کورێکی زیرەکی ئیرەییبەر.

*ئەگەر چەقۆیەکی بەدەستیەوە بینی دەگەڕێتەوە بۆ لای ژنێك لێی جیابووبنەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ، أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُم فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ﴾ (الإسراء: ٥٠ ـ ٥١).

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەلگەیە لەسەر خزمەتکاری ئەو شوێنە سوود بەخەڵکەکەی دەگەیەنێت و تیژی چەقۆکە بەلگەیە لەسەر بەجێگەیاندنی بڕیارەکانی یاخود جوولەی ئەوەی کەبەلگەیەلەسەری.

*ئەگەر ژنێك بینی چەقۆیەكی هەلگرتوە یاخود چەقۆیەك دەدات بەژنێك بەلگەیە لەسەر خۆشەویستی بۆ پیاوێكی ناسراوو بەناوبانگ.

*چەقۆی سەربڕین قەسابە.

*حەربەی سەرباز هێزوخزمەتگوزارییە.

*ئەگەر بینی چەقۆی پەروەرشیاری مندالی دزی هۆگری یەكێك لەمندالەكانی دەبێت.

*چەقۆ بەلگەونیشانەیە.

*ئەگەر چەقۆیەكی قوتدا لەمالی كوڕی خۆیدەخوات.

*چەقۆ لەخەودا مندالێكی نێرینەیە بۆیەكێك ژنەكەی دووگیان بێت.

*ئەگەر چەقۆی بەدەستییەوە بینی ئەو دووسەد درهەم بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر چەقۆی بەدەستهێناو لەداكاییدابێت سەردەكەوێتو بەلگەونیشانەكانی جێگیردەبن.

*ئەگەر بینی چەقۆیەكی پێدراو جگە لەچەقۆ زیاتر هیچی دیكەی پێنەبوو كوڕو برای بۆ پەیدا دەبێ، ئەگەر چاوەڕێی كوڕو برانەبوو خێرێكی زۆر بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر دەستی خۆی بڕی بەچەقۆ ئەوە ڕووداوێك دەبینێ پێی سەرسامدەبێت.

*ئەگەر بینی چەقۆ یا خەنجەرێك دەكات بەكێلانو كیفەكەیدا ژنێك مارەدەبڕێ.

چەقۆتیژكەر: (نابلسی)دەلێت: ژنە یان پیاوێكە ژنو پیاو لەیەكدەكات یاخود جیاوازی دەخاتە نێوان دۆستو خۆشەویستانەوە.

چەقۆساز: (ئیبن سیرین) دەلێت: چەقۆساز پیاوێكە خەلكی فێری وریایو ژیریو بێداریدەكات.

(نابلسی) دەلێت: بینینی لەخەودا بەلگەیە لەسەر دلنیاییو ویقار یاخود شەڕەنگێزیو خاوەن شەڕو ئاژاوە.

*دەگونجێت بینینی بەلگەبێت لەسەر ئەو بەرپرسەی كاروبارەكان لەسەر دەستی ئەو بەجێدێن.

چەقەل: (ئیبن سیرین) دەلێت: چەقەل پیاوێكە مافداران بێبەشدەكات لەمافی خۆیان ، هەروەها وەك(ڕێوی) وایە لەخەودا ، بەلام (ڕێوی) بەهێزترە.

(نابلسی) دەلێت: بینینی (چەقەل) بەلگەو نیشانەیە لەسەر یەكێك هۆی شەڕو ئاژاوەبێت یاخود نیشانەی خۆشەویستیو كۆبوونەوەیە بۆ یاریو گالتەبازیی.

چەك: (ئیبن سیرین) دەلێت: ئەگەر چەكی بەخۆیەوە بینی لەنێو

پیاوانێکـدابوو کـەهیچ چـەکێکیان هەڵنـەگرتبوو سـەرکردایەتی بەدەسـتدەهێنێت بەسـەر گـەلو نەتەوەیەکدا، ئەگەر کۆمەڵو نەتەوەکە پیربوون ئەون ، ئەگەر لاوو جەحێلبوون دوژمنی ئەون.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر خاوەنی ئەو خەونـە نەخۆشبوو بەڵگەیـە لەسـەر مردنی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخـەودا هێـزو سـەرکەوتنە بەسـەر دوژمنانـداو دوورخستنەوەی نەخۆشییە ، ئەگەر چەکی بەخۆیەوە بینیو توانای هەبوو بەکاری بهێنێ بەڵگەیە لەسەر تـەواوی‌و گەیـشتن بەپێداویـستیەکانی ، دەگونجێت چاکی‌و باشی بێت لەئایندا، ئەگـەر ترسـابوو یـان نەخۆشـبوو خوداوەنـد چـاکیدەکاتەوەو ئەگـەر موسافیربوو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆلای خانەوادەکەی.

*ئەگـەر بینـی چـەکەکەی لێسەندرا لاوازی دەسـتەلاتو نەتـەوەو کەسەکانیەتی.

*پۆشـینی چـەكو جبەخانـە بەڵگەیـە لەسەر ئەو زانیارییـەی خـەڵکی نـەزانی پێ دووردەخرێتەوە.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+ماڵوسامان لەهەژاری قوتاریدەکات.

+چەكو هێزە لەبۆ تۆقاندنی دوژمن.

+سـەرکەوتن بەسـەر ئـەوەی لێیدەترسێ.

+چارەسەرێك نەخۆشی دەڕەوێنێتەوە.

+ئـەو هاوسـەرەی لەشـەیتان خـۆی پێدەپارێزێ.

چەکفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی چـەکفرۆش یـان چەکـساز لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر دەستەلاتێکی ستەمکار وەك پۆلیس وایە.

چـەکمەجە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مژدەیە دوای چەن رۆژێك دەگات ئەگەر گەوهـەرو دوورومـەرجانی تێـدابوو ، هەروەها کـەنتۆری جلو بـەرگیش بـەو شێوازەیە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینـی لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر کتێبـی جزروبەندکراو وتەو فەرمایشتی گەوهەری تێدایە.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر هاوسـەری دەوڵەمەنـد یـان پیـاوی دەوڵەمەند بۆ ژنـی بێمێرد، سـەرجەم چـەکمەجەکانی تـریش وەك هـی کتێبخانەو عەتار بینینی بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو بەجێهێنانی پێداویستی لەگـەڵ کۆکردنـەوەی خۆشەویـستان بەئەنـدازەی خـۆی، چـەکمەجەی لاپەڕەش تەمەنێکی دووودرێژە.

چەکوش: (ئیبن سیرین)دەڵێت:
چەکوش پۆلیسە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی چەکوشێکی هەڵگرت چاکەیەکی زۆر رووی تێدەکات.
*چەکوش بەڵگەیە لەسەر پشتگیری‌و رزق‌و رۆزی خاوەنەکانی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شەڕو هەڵە لەقسەو وتەدا.

چەمانەوە(رکوع) : (نابلسی) دەڵێت:
ئەگەر لەخەودا بینی دەچەمێتەوەو نوێژدەکات بۆ پەروەردگار ئەوە ملکەچی خوداوەند دەبێت‌و دەستبەرداری خۆبەزلزانین دەبێت‌و سنووری خوایی جێبەجێدەکات‌و نوێژ ئەنجامدەدات‌و ئەوەی ئومێدیکردوە بۆی بەدەستدێت‌و زاڵدەبێ بەسەر دوژمنەکانیدا.
*ئەگەر بینی لەنوێژدا ناچەمێتەوە هەتا کاتی بەسەردەچێت زەکاتی ماڵەکەی دەرناکات، چەمانەوە لەخەودا خزمەتی کەسی بێکارە.
*دەگونجێت چەمانەوە بەڵگەبێت لەسەر تەمەندرێژی‌و خۆبەکەمزانین.
*ئەگەر ژنێك بینی بەتەواوی دەچەمێتەوە بەڵگەیە لەسەر تەوبەو بەرزکردنەوەی یادو زیکر بەخۆپارێزی.

چەناگە : (ئیبن سیرین) دەڵێت:
بەڵگەیە لەسەر گەورەی هۆزو تیرەو خاوەن رەچەڵەکێکی زۆر.
*ئەگەر بینی چەناگەی درێژبوە دەبێت بەکەسێکی قیڕەقیڕکارو قسەووتە دەکات لەبارەی باسێکەوە کەپەیوەندی پێوەنییەو لاوازدەبێت دوای هێزو توانا.
*چەناگە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی مرۆڤ خۆی پێجواندەکات لەماڵێکی دیارو بەرچاو یاخود باوکێك پشتگیرییکات یان کوڕێك یارمەتی بدات یاخود خزمەتکارێك خزمەتییکات، یاخود پلەوپایەیەکی بەرێزە بەهۆیەوە جێگیردەبێت.
*چەناگە بەڵگەیە لەسەر دەستنوێژگرتن ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بناغەی لانەو ماڵ.

چەند سەرێك: (نابلسی) دەڵێت:
بینینی بەڵگەیە لەسەر سەرمایەو پارەگۆڕەرەوە.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر مەرگ یاخود کەوتنەنێو نارەحەتیەوە.
*ئەگەر چەن سەرێکی نادیاربوو قژو شاخ‌و خوێنی پێوەبوو بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی زانایان.

*هەروەها(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر سەرێکی کرپی داوایەك لەسەرۆك و بەرپرسیدەکات یان داوای خزمەتگوزارییەکدەکات.

چەو(بەرد): (ئیبن سیرین)دەڵێت:
چەوو وردە بەرد بەڵگەیە لەسەر:
+درهەمی سپی ژمێردراو.
+ژنی بچووك و بالاکورت.
+پاراستن و ژماردن.
+حەج و بەردەبارانی شەیتان.
+توندوتیژیی و دڵڕەقی.
+دەرگاو تاوانبارکردن.

*ئەگەر بینی مەلێك لەئاسمانەوە نیشێتەوەو زیخ و وردە بەردی هەلگرت لەزەوی و ئەوجا فڕی، ئەگەر لەمزگەوتدابێت پیاوچاکێك دەمرێت ئەگەر خەوبینەر نەخۆش و خێرۆمەندبوو یاخود نوێژخوێن بێت و هیچکەس لەنوێژخوێنان نەخۆشی وایان نەگرتوو خاوەنی ئەو خەوە دەمرێت، ئەگەر باڵندەکە لەکەنیسەو دێرێك زیخی هەلگرت وەك حاڵی ئەو نەخۆشە دەچوێنرێ کەلێی دواین ئەگەر بەردو زیخەکەی لەماڵێکدا یاخود لەشوێن و جێگەیەکی نادیار هەلگرت نەخۆشێکی خەوبینەر لەکۆڕو ئەنداماني خاوەنەکەی تیادەچن، ئەگەر چنگێ زیخی هەلگرت و خستییە تورەکەو جلێکەوەو پاشان قوتیدا ئەگەر لەمزگەوتدا قووتیدا یاخود لەماڵی زانایەك یاخود لەئەڵقەی زیکرو یادداوو سوود لەزانیاری و قورئانی پیرۆز وەردەگرێ یاخود سوودمەند دەبێت لەزیکری خوا بەئەندازەی ئەو بەردو زیخانەی هەڵیگرتوە.

*ئەگەر بەردەکەی لەبازاڕ یاخود کێڵگە هەلگرت یان لەبنیدارو درەختدا سوودو قازانجە لەدنیادا سوودمەند دەبێت بەخێرو خێرات لەمەسەراوسەری دەریاوبازرگانیدا.

*ئەوەی بەردو چەو هەڵبداتە نێو دەریا ماڵ و دارایی تیادەچێت لەدەریادا، ئەگەر هەڵیدایە نێو بیرێکەوە ماڵ و دارایی خەرجدەکات لەهاوسەرگیریدا یاخود بەکریێ گرتنی خزمەتکارێکدا، ئەگەر هەڵیدایە نێو بیرێکەوە ماڵ و دارایی خەرجدەکات لەهاوسەرگیریدا یاخود بەکرێگرتنی خزمەتکارێکدا، ئەگەر هەڵیدایە نێو مشەمای باران بۆ شەو یاخود دەفرێکی خواردنەوە یا لەگەنجینەیەکدا بەو ئەندازەیەی پێیەتی و هەڵیداوە رێنومایی دەکرێت بۆ جێیەك بازرگانی تێدا ئەنجامبدات، ئەگەر بەردوچەوی گرتە ئاژەڵێکی وەك

شێر یاخود مەیمون یان کوللەو قەلەڕەش و هاوچەشنەکانیان ئەگەر لەرۆژانی (حەج)دابوو شەیتان بەردەباراندەکات لەداهاتوودا چونکە بەردەبارانی شەیتان لەبنەڕەتەوە لەوەوە هاتوە (جوبرەئیل) (سەلامی خوای لێبێت) فەرمانی بە(ئادەم) کردوە کاتێ شەیتان خۆی نیشانداوە بەردەبارانی بکات ئەمەش بوە بەسونەتێك بۆ وەچەو نەوەکانی، خۆئەگەر وانەبوو واتە لەرۆژانی (حەج)دا نەبوو چەوەکان دوعایە لەدوژمن یان لەخراپەکار یاخود جنێوو قسەی ناشیرین یان گەواهیدانە دەیدات لەسەری.

*ئەگەر بۆ واژووی ئەمانە هەڵیاندا وەك کۆتر یان موسوڵمانان ئەو پیاوە دەم پیس و جنێوفرۆش و غەیبەتکارە قسە لەئابڕووی ژنی مێردار دەکات.

(نابلسی)دەڵێت: چەوو زیخ زانایانی خەڵکییە ، وتراویشە تەوبەو پەشیمانییە بۆ سەپێچیکارو ڕێنومایيە بۆ بێباوەڕان.

*دەگونجێت چەو بەڵگەبێت لەسەر شەهادەو گەواهی چونکە لەنێو دەستی پێغەمبەردا (ﷺ) یادو زیکری خودای کردەوە.

*دەگونجێت بەردو زیخ بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی و دروستبوونی بەرد لەگورچیلەدا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر لێدان بەبەرد.

*رۆیشتن بەنێو بەردا بەڵگەیە لەسەر شەڕو ناکۆکی و ڕکەبەرایەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردن چونکە لەسەر گۆڕ دادەنرێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بژێوی ئەوەی شتومەکی پێدەکێشن یاخود ئەوەی لێی دروستدەکرێت.

*بەرد قسەیەکی رەق و زبرە ، بەردێکی زۆریش سەرقاڵییەکی زۆرە.

*ئەگەر بینی بەرد لەگوێچکەیدایە و دەکەوێتە گوێ یان بەرد فرێدەدات قسەیەکی رەق و زبری گوێی لێدەبێت.

چەوری(رۆن): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی گۆشتی دەخورێ لەخەودا رزق و رۆزییەکی بەردەوامە لەگەڵ جل وبەرگێکی گرانبەها، چەوری ئەوەی گۆشتی ناخورێ بەڵگەیە لەسەر ماڵی حەرام و زیناو پاشگەزبوونەوە لەئاین یاخود گەڕانەوە لەوەی ڕێگری لێکراوە.

*ئەو چەورییەی چارەسەری پێدەکرێ بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر

چاکبوونەوە لەنەخۆشیو پێداویستیەك کەلەنەخۆشیدا سوودی لێوەردەگیرێ.

*دەگونجێت چەوری بەڵگەبێت لەسەر خۆشیو شاییو چاکبوونەوەی نەخۆش.

*چەوری ماڵێکی پوختەو بەماندوبوون بەدەستدێت.

چ ی

چیا(شاخ): (ئیبن سیرین)دەڵێت: چیاو شاخ دەستەلأتدارو پادشایەکی دڵرەقی ستەمکارە، یان پیاوێکی لەشو لار گەورەیە بەپێی ئەندازەی چیاو مەزنیو بەرزیو نزمی بالأی.

*هەروەها چیا بەڵگەیەلەسەر:

+پلەوپایەی بەرزو بڵند.

+زاناو شارەزای لێبڕاوو خواناس.

+پلەوپایەی بەرزوبڵند.

+شوێنو جێگەی پیرۆزو باش.

+مەبەستو خواست.

*ئەوەی خۆی ببینێ هەڵدەزنێت بەسەر شاخێکدا یان پاڵی پێوەدابێتو لەژێر سێبەریدا دابنیشێ لەپیاوێکی سەرکردەو گەورە نزیکدەبێتەوەو ناوبانگ دەردەکات، ئەوکەسە یا دەستەلأتدار یاخود خواناسو ئایندارە.

*ئەگەر خۆی بینی بانگدەدات لەبەرچیاکەو روویکردوەتە قیبلەو تیرورِم بەدەستی خۆی هەڵدەدات ناوبانگ لەنێوخەڵکیدا دەردەکات بەئەندازەی رۆیشتنی دەنگی، نووسراوو فەرمانەکانیشی بەئەندازەی گەیشتنی تیرو رمەکانی دەبێت.

*ئەگەر خۆی بینیەوە بەسەریەوەو لەکاتی بێداریدا دەترسا دڵنیادەبێت.

*ئەگەر لەنێو کەشتیەکدابوو شەپۆلەکان دابارین بەسەریاو هەڵزنا بەچیاو شاخێکدا قەڵغانو پارێزگارییە بەپێی ئایەتی:﴿سَآوِي الى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ﴾(هود:٤٣).

(ئیبن سیرین)دەڵێت: لەوکاتەدا چیا قەڵغانو پارێزگارییە، بەلأم ئەگەر لەسەر کەشتیەکە هەڵهاتو روویکردە چیایەك تیادەچێت بەپێی چیرۆکی کورِەکەی(نوح)- سەلامی خوایلێبێت -.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی یەکێك لەکاتی بێداریدا لەنێو کەشتیو دەریادا نەبێتو لەکۆمەڵو تاقم جیابووبێتەوەو دوای هەواو ئارەزووی خۆی کەوتبێت.

*سەرکەوتن بەسەر چیادا خوازوداوایە خەوبینەر دووی دەکەوێت.

*ئەگەر سەرکەوتن بەسەرچیادا رێگەکەی سووكو ئاسانبوو بۆ گەیشتن بەویستو ئاواتەکانی بەوچەشنە دەبێت.

*ئەگەر کۆسپو گرفت رووی تێکرد لەسەرکەوتنی بەسەر شاخدا یان پێپلیکانەو هۆکاری ئاسانکاری سەرکەوت ترس‌وبیم رووی تێدەکات‌و سەرجەم کاروبارەکانی مەترسیدار دەبێت، خۆنەگەر گەیشت بەبەرزاییەکەی لەو ئافەو بەڵایە قوتاردەبێت.
*ئەگەر بەئاگاهات لەخەو بەرلەوەی بگات یاخود لەخەوەکەیدا کەوتەخوارەوە لەرێی گەیشتن بەهیواو خوازەکەیدا تیادەچێت یاخود ئاینەکەی تیادەچێت لەوپێناوەدا بەئەندازەی مەترسی‌و زیان بەشۆڕبوونەوەو کەوتنی یان شکانی ئەندامەکانی دیاریدەکرێت.
*کەوتنەخوارەوەش لەچیاو سەربان‌و دیواری بەرزو سەردارخورماوە بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەفەرمانڕەواو هاوسەرو موڵك‌و کارو حاڵ‌وبار، کاتێ خەوی بۆ لێکدەدرێتەوە پرسیاری لێدەکرێت سەبارەت بەگرنگترین ئومێد یان حاڵ‌وبارێك لێی بترسێت ئەوجا پاش‌وپێش دەخرێت بۆی لەجیابونەوەو بەردەوامبوون لەسەری، ئەگەر بەهۆی سەرقاڵییەوە تووشی شپرزەیی‌و تێکەڵ‌و پێکەڵی هاتبوو بڕیار لەسەر ئەوەدەدرێت کەلێی کەوتوەتەخوارەوە لەخەوەکەیدا بەپێی بەڵگەکەی.
*بەڵگەیەلەسەر جیابوونەوە لەسەر ئەو کاروبارانەی بەپێی بەڵگەکانی ، هەروەها ئەو شوێنە رەچاودەکرێت کەلێی کەوتوە لەزەوی وشك‌و تەڕ یان بەردەلان‌و لم‌و دەریا...
*دەگونجێت ئەوکەوتنە بەڵگەبێت لەسەر کەوتنە نێو گوناهو فیتنەو رەفتاری خراپەوە ئەگەر کەوتە نێو کونەمار یان شوێنی پیس‌و کەندەلان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستبەرداربوون لەگوناهو تاوان‌و بیدعە، ئەگەر هەڵهات لەوە یان کەوتە نێو مزگەوت یان باخچەیەك یان بۆ لای پێغەمبەرێك یان قورئانێکی هەڵگرت یاخود بەخێرایی چوو روو بەنوێژی بەکۆمەڵ.
*ئەگەربینی لەسەر چیایەك کەوتەخوارەوە یان چایەك رووخا یان سووتا بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ئەوەی چیاکە بەڵگەیەلەسەری مەگەر بەرزبێتەوەو ئەو بەڵاو ئافانە نەیگرێتەوە ئەوەش ترس‌و بیمێکی بێپایانە روودەکاتە خەڵکی لەلایەن دەستەلاتدارەوە ، لەبەرئەوەی بەنی (ئیسرائیل)یەکان چیاکەیان بەسەردا

بەرزبوەوە وەك سێبەرێك هەتا بترسن لەخواو نەکەونە گوناهو تاوانەوە.

*رۆیشتنی چیاو شاخ بەلگەیە لەسەر بەرێوەبردنی رووداوێك ، ئەو رووداوەش دەگونجێت جەنگێكبێت هەندێك لەپادشاو دەستەلاتداران تاوی بدەن یان جیاوازییە کەوتوەتە نێوان هەندێك لەزانایانی سەر زەوی فیتنەو نارەحەتی بەرپادەکاتو سەرجەم خەلکی دەکەونە نارەحەتیو داماوییەوە.

*هەروەها بەلگەیە لەسەر مردنو تاعون ، چونکە لەنیشانەکانی قیامەتە.

*ئەگەر چیاکەبوو بەکەفو تەپو تۆزو خۆلەمێش ئەوکەسەی چیاکە بەلگەیە لەسەری هیچ خێرێکی تێدا نییە نەلە دنیاو نەلە ئایندا.

*چیا بەلگەیە لەسەر شکۆمەندبوون دوای سەرشۆڕیو دلنیابوون و دوای بێباوەڕی خوداناسیو پاش زۆرداریی دەگەڕێتەوە سەر بارو حالی یەکەمی، چونکە خوداوەند وەك دەفەرموێت چیاکانی لەکەفی سەرئاو دروستکردوەو کەفیش بەتالو بێبەهایە هەروەك خوداوەند ئامازەی پێکردووە.

*ئەو چیایەی ئاوو رووەكو سەوزایی تێدایە پادشایەکی خاوەن ئاینە، ئەگەر هیچ سەوزاییو ئاوێکی تێدا نەبوو پادشاو دەستەلاتدارێکی بێباوەڕە ، چونکە وەك مردوو وایە یادی خودا ناکاتو بەپیرۆز رایناگرێ.

*چیای راگیرو چەسپاو زیندو باشترە لە چیای رماوو کەوتوو، ئەوچیایەی دەکەوێتو دەبێت بەبەرد مردووە، چونکە یادو زیکری خودا ناکات.

*ئەگەر سەرکەوت بەسەر چیاداو لەئاوەکەی خواردەوەو شایستەی فەرمانڕەواییبوو لەلایەن پادشاو دەستەلاتدارێکی دلڕەقی سوودبەخشەوە بەدەستی دەهێنێت لەگەل مالو دارایی بەئەندازەی ئاوخواردنەوەی، ئەگەر بازرگانبوو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوەو سوودبەخشدەبێت، سووکیو سانایی بەرزبوونەوەشی بەدەستهێنانی پلەوپایەیە بەپێی قورسیوگرانی، کۆسپو رێگریش نارەحەتیو سزایە، ئەگەر لەسەر چیاکە هاتەخوارەوە قوتاردەبێت، ئەگەر بەسەر گرێو کۆسپدا سەرکەوت پلەوپایە بەدەستدەهێنێت بەچەشنی ماندوێتیو نارەحەتی.

*ئەوبەردانەی دەوروبەی چیاوداڕەکان نارەحەتیو کۆسپەکانی ئەو شوێنو جێگایەیە، هەموو بەرزبوونەوەیەك

بەرزییەو دابەزینیش نزمیو سووکییە، هەموو سەرهەڵدانێك بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە، دابەزینی دەروو لێکردنەوەیە، هەموو بەرزبوونەوەیەك بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتو دابەزینیشی لابردنە.

*ئەگەررببینی چیایەکی هەڵگرتووەو قورسو گرانە لەسەری ئەرکی پیاوێکی گەورە یان بازرگانێك گرانو قورسدەبێت لەسەری، ئەگەر سووكو ئاسانبوو لەسەری سووكو ئاساندەبێت بۆی.

*ئەگەر وابیبینی چووەتە نێو ئەشکەوتێك لەچیایەکدا رێنموونی لەئاینو کاروبارەکانیدا بەدەست دەهێنێتو کاروباری دەستەڵاتدار دەگرێتە دەستو زاڵدەبێت بەسەریا.

*ئەگەرچوە نێو ئەشکەوتێك نەخشەو پلان لەدژی پادشاو فەرمانڕەواو پیاوێکی پارێزراو دادەڕێژێت ، ئەگەر چیایەك رووبەروویبوو غەمو پەژارە یان سەفەر یاخود ژنێکی رەقو ئەستەمە.

*ئەگەر هەڵزنا بەچیایەکدا مەبەستو مەرامەکەیەتی بەئەندازەی پیاهەڵزنانی پێدا لەگەڵ جێگیربوونی.

*ئەگەر وابیبینی لەشوێنی بەرز دەخوات نائومێد دەبێت لەوەی جێگەی ئومێدو هیوای بوە ، ئەگەر لەگەڵ ناندا خواردی چاودێریدەکرێتو بەهۆی بژێوییەوە ناخۆشیو تەنگو چەڵەمە قبوڵدەکات.

*ئەگەرببینی خەڵکی بەبەرد لادەبات کاری نەتەوەکەی (لوط)ئەنجامدەدات.

*هەموو بەرزبوونەوەیەکی مرۆڤ یان کۆسپو گرفتێكو هەرشتێکیتر بەدەستهێنانی ئەوەیە خوازیاریەتی.

*سەرکەوتن بەرێکی نارەحەتییەو هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*ئەگەرببینی لەتەپۆڵکەیەك دابەزییە خوارەوە یاخود لەکۆشکێك یان چیایەك ئەو داواوخوازەی دوویکەوتوە کەمو کەلدەبێتو بەجێنایەت.

*ئەوەی ببینێ شاخو چیایەك دەڕمێنێ پیاوێك تیادەبات.

*ئەگەرببینی مەبەستیەتی سەربکەوێت بەچیایەکدا مەبەستو هیوایەکی هەیەو دوویکەوتووە، ئەگەر خۆی بەسەریا زاڵبوو ئومێدو هیواکەی بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر کەوتە خوارەوە نامۆو غەریب دەکەوێت.

(نابلسی)دەڵێت: چیا لەخەودا پیاوێکی پلەوپایە بەرزو دڵڕەقەو دەنگێکی

بڵندی هەیەو، کاروباری خۆی ڕێکدەخاتو جێگیرە لەسەری، یاخود پیاوێکی سەرکردە یان مناڵێکی نێرینەو بازرگانە، یان ژنێکی دڵڕەقە یان غەمو پەژارەیە یاخود سەفەرو پەیمانە.

*ئەگەر ئەو چیایەی لەسەری جێگیربوو ئاوی تێدابوو فەرمانڕەوایەکی دیندارە، ئەگەر چیاکە ڕووەکو ئاوی تێدانەبوو فەرمانڕەوایەکی بێباوەڕی یاخییە چونکە وەك مردوو وایەو یادی خودا ناکاتو هیچ سوودێکی نییە بۆ خەڵکی.

*چیای جێگیرو چەسپاو زیندوە، باشترە لەچیای کەوتوو، ئەو چیایەشی دەڕمێتو دەبێت بەبەرد مردووە.

*ئەگەربینی سەرکەوت بەسەر شاخێکدا جێگیربێت لەسەر چیایەکدا ئاوەکەی بخواتو شایستەی دەسەڵات بێت بەدەستیدەهێنێت، یان دەستەڵاتێك بەدەستدەهێنێت لەلایەن پادشایەکی گەورەو دڵڕەقو سوودمەندەوە.

*ئەگەر ڕووەکی بینی هیواو ئاواتی بەدەستدەهێنێتو ملکەچی فەرمانڕەواو پادشایانی ستەمکار دەبێت، ئەگەر بازرگانبوو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە.

*ئاسانیو سووکی بەرزبوونەوەی ئەو دەستەڵاتە بەبێماندوبوون بەدەستدەهێنێت، قوورسیو گرانی سەرکەوتنیشی ماندوبوونیەتی لەکاروباری ئەو شوێنەدا.

*ئەگەربینی سوپاسگوزاری خوداوەندە دەبێت بەدەستەڵاتدارێکی دادپەروەر، ئەگەر ستەمیکرد دەگونجێت، خۆئەگەر کڕنووشی برد بۆ خودا لەوێ یان بانگیدا دەستەڵاتو پۆستێك وەردەگرێتو زاڵدەبێت بەسەر دژومنەکانیدا ، ئەگەر لەسەر ئەو چیایەوە دابەزی لەپۆستو دەستەڵاتی لادەبرێت، ئەگەر فەرمانڕەوابوو لەکاردەخرێتو گەر بازرگانیشبوو زەرەرمەندو پەشیماندەبێتەوە.

*ئەگەر بەسەر چیایەکی بێ ڕووەکدا سەرکەوت دەچێتە ژێرکاری پادشایەکی بێباوەڕو غەمو پەژارە ڕووی تێدەکاتو سزایەکی توند دێت بەسەریا، ئەگەر هاتەخوارەوە قووتاردەبێت، ئەگەر پیایدا سەرکەوت دەستەڵاتێك بەدەستدەهێنێت بەماندوبوونو هیلاکی، ئەو بەردودارانەشی لەدەوری چیاکەدایە سووکیو نزمی فەرمانڕەوایە.

*ئەگەر بەردی لەدەوروبەری بینی سەرۆکایەتی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی لەچیایەك دەكەوێتە خوارەوە گونـاهو تاوانێك ئەنجامدەداتو زەرەرو زیان روودەكاتە لەشولاری یان مرۆڤ دەكەوێتە نێو ئەو هەڵەیەوە كەبەئەندازەی ئەوەندەی تێی كەوتوەو پلەوپایەی دەگۆرێت.
*ئەگەر قاچی شكا لەبەرچاوی ئەو فەرمانڕەوایە دەكەوێتو زەرەر روو لەماڵەكەیدەكات.
*ئەگەر بەسەر چیایەكدا سەركەوتو دانەبەزی لەناوەڕاستی تەمەنەدا دەمرێت.
*ئەگەر سەركەوت پێداو دانیشت لەسەری كورێكی گەورەی دەبێت ، هەموو بەرزبوونەوەیەك بەرزی پلەوپایەیەو هەموو دابەزینێكیش نزمییە، ئەگە بەرزبوونەوە بەڵگەبێت لەسەر غەمویەژارە دابەزین بەڵگەیە لەسەر دەروولێكردنەوە.
*هەموو بەرزبوونەوەیەك بەڵگەیەلەسەر فەرمانڕەوایی، دابەزینیش بەڵگەیەلەسەر شكۆمەندیی.
*ئەگەر وابیبنی چیاكە سووتا یان كەوتەخوارەوە پیاوێكی مەزنی مەترسیدار دەمرێت یان دەستەلأتدارێك زاڵدەبێت بەسەریا چونكە ئاگر فەرمانڕەواییە.

*ئەگەر چیاكە هاتە لەرزە پاشان جێگیربوو دەستەلأتداری ئەو زەوی‌و خاكە بەلأو نەهامەتی رووی تێدەكات ئنجا كاروباری چاكدەبێت لەگەڵ كاروباری دەوڵەتەكەی.
*ئەگەر زاڵبوو بەسەر چیاكەداو خستییە ژێر دەستەلأتییەوە زاڵدەبێت بەسەر پیاوێكی مەزنی مەترسیداردا، ئەگەر پاڵی پێوەدا پاڵدەدات بە پادشایەكی مەترسیداردا، ئەگەر لەژێرسێبەری دانیشت لەئامێزو ژێر دەستەلأتیدا دەژی.
*ئەگەر چیایەكی بینی لەئاسمانەوە دابەزی روودەكاتە فەرمانڕەوای ئەوشارە، ئەگەر روو بەئاسمان بەرزبوەوە لەكاردەخرێت.
*ئەگەر لەشاخێكەوە فرێدرایەخوارەوە قسەدەكرێت بەرانبەری ، ئەگەر جلوبەرگی جوانو قەشەنگی بەخۆیەوە دی دەستەلأتی بەهێزو هێمنە بەئەندازەی ئەوەی دەیبینی‌و لێیدوور دەكەوێتەوە.
*هەموو بەرزبوونەوەیەك مرۆڤ بیبینێ بەسەر چیایەكدا یان كۆسپێكدا یاخود تەپۆلكەو بەرزییەك بەدەستهێنانی ئەوەیە كەخوازیارو داواكارییبوە،

هەروەها دەڵێن: سەرکەوتنی هاوسەنگ ناڕەحەتیو دەردەسەرییە.

*ئەگەر چیایەکی لەشوێنو جێگەیەکی دوورەوە بەدیکرد سەفەر دەکات یان غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*هەروەها دەڵێن: چیا پەیمانە، ئەگەر چەسپاوو جێگیربوو لەسەری مردنیەتی.

*ئەگەربینی لەقەدوپاڵی چیایەکدایە ماوەیەك دەمێنێتەوە.

*ئەگەر وابیبنی چیایەك دەجووڵێت فەرمانڕەواو دەستەلاتداری ئەو ولاتە سەفەردەکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەربینی سەردەکەوێت بەسەر چیایەکدا پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەرچیایەکی بینی خێروبەرەکەت رووی تێدەکات.

*ئەگەربینی چیایەك تووشی لەرزە دێت بەلاّو نەهامەتیەکی گەورە روو لەو شوێنەدەکات ، پاشان پەروەردگار خەڵکەکەی هێمنو ئاسایشدەکات.

*ئەگەر دارودرەختی بەسەر چیاوە بینی پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت لەنێو خەڵکیدا.

*ئەگەربینی سەرۆکەکان لەسەر بەرزاییو ترۆپکی چیاکان کۆبوونەتەوە لەوشارە یان گەڕەکێکدا دەمرن یاخود غەمو پەژارە روویان تێدەکات لەلایەکەوە داواوخوازیاری خراپەبوون لەپەروەردگار.

*چیاو تەپۆلکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەیەکی گەورەوگران لەگەڵ ترس‌وبیمو بشێویو بێکاری، بۆیەکێکیش کارێکی خراپو ناڕەوا ئەنجامدەدات بەڵگەیە لەسەر زەرەرو زیانو بۆ دەوڵەمەندیش زیانە.

*ئەگەربینی بەسەر کۆسپێکی قورس‌و هەڵتۆقیودا سەردەکەوێت رووبە ناوچەیەکی بەرینو فراوان گەردنی کەسانیتر ئازاد دەکات یان چاکە لەگەڵ هەتیودا دەکات یان چاکەیە لەگەڵ نەخۆشدا.

*ئەگەربینی دەچێتە نێو ئەشکەوتێك هێمنیو پشتبەستن بەخوداو دڵئارامی بەدەستدەهێنێت.

*دەگونجێت چیا بەڵگەبێت لەسەر:

+بەندەر کەوا کەشتی لەنگەری تێدادەگرێت.

+ئەوەی مرۆڤ رووی تێدەکاتو دەچێتە ژێرسێبەری وەك گەورەو کورو...

+خێروچاکەو خراپەی مرۆڤ بەهۆی ئاوودارو درەختو میوەی چیاوە.
+بەرزیو بڵندی مرۆڤ بێخێری.
+بەڵێن.
+ترسوبیم.
+بۆ موسافیرو گەشتیار بەڵگەیە لەسەر نغرۆ بوون لەدەریادا.
*ئەگەر چیایەکی بینی مەزنو بالآبوو وەك سێبەرێك بەڵگەیە لەسەر رووداني سزا.
*ئەگەر سەرکەوت بەسەر چیایەکداو ئاوی سازگارو میوەو شتی تری لێبێنی بەهۆی هاوسەرێکی خێردارەوە پارێزراو دەبێت، یاخود زانیارییەك فێردەبێت بەهۆیەوە لەنەزانین پارێزراو دەبێت ، یان پیشەیەك فێر دەبێت دەرووی لێوە دەکرێتەوە یان پلەوپایەیەك بەدەستدەهێنێت، یاخود سەفەرێکی بەسوود دەکات یا سوودو قازاج بەفەرمانڕەوایەك دەگەیەنێت، یان بەڵێنێکی پێدەدرێت دەرەنجامەکەی باشدەبێت.
*ئەگەر لەرێگەیەکی گونجاوو جێگیرەوە روو بەچیایەك چوو لەلای خۆیەوە دەستدەداتە شتەکان.
*ئەگەر چیایەکی پیرۆزبوو وەك چیای عەرەفات یان چیای (قاف) یا چیای (جودی)و (ئوحود) یان چیای (لوبنان) یاخود چیای(قاسیون) یا چیای (طور)و هاوچەشنەکانی، لەخزمەتی زانا بەرێزو چاکەکاندا دەبێت ، یان دەگونجێت روو لەناوچەیەك بکاتو مەبەستو مەرامی خۆی بەدەست بهێنێت.
*ئەگەر چیایەکی بینی کوترا دەمرێت یاخود لادەبرێت ئەگەر چیا بەڵگەبێت لەسەری.
*دەگونجێت خەوبینەر ملکەچیو خواناسی پێئەنجام بدات.
*چیاش بەڵگەیە لەسەر پادشاو بەرپرسو پیاوچاكو زانایان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خاوەنی ئاینو دنیا.
*ئەگەر بیرێکی هەڵکەند لەچیایەکدا، یاخود بەردی لێگوێزایەوە بۆ شوێنێکیتر بەربەرەکانی لەگەڵ مرۆڤێکی دڵرەقدا دەکاتو هەوڵیکارو کردەوەیەکی گونجاوو لەبار دەدات گەرچی نارەحەتیو ماندوبوونی تێدایە.
*ئەگەر چیاکەی بینی لەگەڵدەروات بەڵگەیەلەسەر رووداني جەنگو بشێوی تێداو هەندێك لەپادشاو میرەکان دەکەونە جموجووڵ یان جیاوازی دەکەوێتە نێوانیان، یاخود بشێویو

پێکدادان دەکەوێتە نێوان زانایانی سەرزەوی‌و فیتنەو ئاشووب دەکەوێتە هەموو لایەك‌و بارێکی ئالۆزو خراپ بەرپادەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دادپەروەری لەوشوێنەدا.

*ئەگەربینی بەسەرچیایەکەوە وەستاوە پشتدەبەستێت بەپیاوێکی گەورەو لەسەردەستی ئەودا خێرو رێزو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی خۆی پێوە هەڵواسیوە پابەندو وابەستەی پیاوێکی لەو شێوەیە دەبێت.

*ئەگەربینی خۆی لەسەر چیایەکەوە هەڵدەداتە خوارەوە کتێب‌و قسەکانی لای فەرمانڕەوا پەسەندو گونجاو دەبێت.

*ئەگەر خۆی لەسەر چیایەك بینیەوە یاخود بەسەر چیایەکدا هەڵزناو شمشێرێك بەدەستیەوەبوو یا قەڵغانێك یا لەوێ جل‌وبەرگێك بپۆشێت یان خاوەن دەستەڵات لەگەڵیدابێت لەسەر چیاکە دەستەڵات‌و فەرمانڕەوایی‌و بەدەستدەهێنێت یاخود خێرو پلەوپایەی بەرزە.

*ئەگەربینی دەیەوێت بەسەرچیایەکدا سەربکەوێت دەیەوێت کاسەلێسی بۆ پیاوێکی دڵڕەق بکات کەهیچ هیمەتێکی نییە یان دەیەوێت کارێ بەئەنجام بگەیەنێت ئەوجا چیا ویست‌و خوازێکە لەنەفسیدا پێی دەگات بەئەندازەی سەرکەوتنی پێدا هەتا لەسەری جێگیردەبێت یان بەپێی کۆسپ‌و نارەحەتیەکانی‌و ئاسانی، ئەگەر جێگیربوو لەسەری مەبەست‌و هیواو ئومێدی بەدەستدەهێنێت یان ئەو ئومێدەی هەیەتی.

*ئەگەر چیایەکی بینی بەنێو زەویدا رۆدەچێت دەستەڵاتدارو فەرمانڕەوای ئەو زەوییە دەمرێت.

چێرگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی دەست‌و دڵفراوانی دەوڵەمەندو خۆشگوزەرانە.

چێژ (رابواردن): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سوودو قازانجە بۆ کەسێك وەریبگرێ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەوکارانەی سزاو خەشمی خوایی دەهێنن لەزیناو سوود یان فرۆشتنێکی حەرام خوداوەند دەفەرموێ: ﴿قُلْ تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ﴾(ابراهیم: ٣٠).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەخۆبایبوون بەماڵ‌و خودی خۆ ،

دەگونجێت بنەڕەتی ئەوەش لەشەریکایەتیەوە هاتبێت چونکە ژن سوود وەردەگرێ لەوەی وەریدەگرێ ، پیاویش چێژ دەبینێ.

چێژتن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چێژتن لێکدانەوەی جیایە بەپێی حاڵوبارەکان، ئەگەر بینی شتێکی چێژتو تامو چێی لێوەرگرت دەرووی خێرو نیعمەت بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاَنَّا اذا اذَقْنَا الإنْسَانَ مِنَّا رَحْمَتَ فَرِحَ بِهَا ﴾ (الشوری: ٤٨).

*ئەگەر بینی چێژی شتێکیکردو تامێکی تاڵیهەبوو داواکاری شتێکە زیانی لێوەی پێدەگات.

*ئەگەر بینی چێژی شتێکیکردو رقی لێنەبووەوە، بەباشیشی نەزانی بەڵگەیە لەسەر هەژاریو ترسو بیمی.

چێشت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەدەستهێنانی خوازوو ویستە ئەگەر بەتەواوی لێبنرێ.

*ئەگەر بینی بەئاگر چێشتی لێناو پێگەیشت ویستو خوازی بەدەستدەهێنێو دەکەوێتەسەر زوبانی خەڵکی، ئەگەر پێینەگەیشت ویستو خوازی بەدەستناهێنێت.

*چێشتو رژاندنی کارێکە سوودی لێوەردەگرێ ئەگەر چێشتەکە پێگەیی رزقو رۆزییە، ئەگەر چێشتێکی بۆگەنی لێنا برپیارە.

*هەموو خواردنو چێشتێکیتر رزقو رۆزییە جگە لەهەریسە.

*ئەگەر چێشتەکەی گۆشتی مەڕی تیابوو ژیانێکی باشو شکۆمەندە لەلایەکی حەلاڵەوە رووی تێدەکات، ئەگەر بەگۆشتی مانگابوو ژنێکی خۆشنودە لەلایەن کرێگرتە بەسوودەکانەوەیە، ئەگەر بەگۆشتی درندەوە لێی نابوو دەستەلاتە بەسەر کۆمەڵێکی ستەمکاردا لەگەڵیشیا ترسو بیمو زۆرلێکردنی تێدایە ، ئەگەر چێشتی بەگۆشتی سەگ لێنابوو دەستەلاتو فەرمانڕەوایەکی گەندەڵو پیسە، خۆئەگەر چەوری لەگەڵدابوو ماڵێکی حەرامی بەدەستهێناوە، ئەگەر چەوری لەگەڵدانەبوو بژێویو کارێکی سووکو گەندەڵە بەهەژاریو بێبەشی بەدەستیدەهێنێت ، ئەگەر بەگۆشتی باڵندەبوو دەستەلات یان بازرگانی یاخود کاسبیەکی حەلاڵە لەگەڵ کۆمەڵێك دەوڵەمەندی رێزداردا، ئەگەر بەگۆشتی باڵندەی درندە لێنا بازرگانییە یان دەستەلاتە لەلایەن گەلو کۆمەڵێکی چاوبەستکارەوە کەماڵو داراییان حەرامە.

چێشتلێنەری بۆنەکان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چێشلێنەرو هەرکەسێك کاروپیشەی بەئاگر بڕوات بەڕێوە قسەکارو خاوەن بەربەرەکانیو گوناهە وەك خزمەتگوزارانی دەستەڵاتو کاسەلێسانی یاخود دەلاڵەکانی بازاڕ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی چێشتلێنەر لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شاییو خۆشی، بینینی چێشتلێنەری بازاڕ بەڵگەیە لەسەر:

+پەرچدەری سوود.

*بینینی ئامادەکاری قەندوشەکر بەڵگەیە لەسەر:

+زانیاری.

+دانایی.

+رزقو رۆزیی.

*بینینی چێشلێنەری پیاو ماقوڵان بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

*بینینی ئامادەکاری قیر بەڵگەیە لەسەر: بازاڕساردیو سەفەرکردن بەدەریادا.

*بینینی ئامادەکاری نیشاستە بەڵگەیە لەسەر کۆکردنەوەیماڵو سامانی حەرامو خەرجکردنی لەهەمان ڕێگەدا.

*بینینی چێشتلێنەری سەفەر بەڵگەیە لەسەر غەریبیو گواستنەوەی لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر یان لەحاڵوبارێکەوە بۆ حاڵو بارێکیتر.

*چێشتلێنەر بەڵگەی خێرە بۆ یەکێك بیەوێت هاوسەرگیری ئەنجامبداتو چێشتلێنان بۆ نەخۆش باش نییە چونکە ئامادەبوونە بۆ تیاچوونو سەفەرکردن.

*چێشتلێنان لەماڵی خۆدا بەڵگەی خێرە بۆ یەکێك بیەوێت هاوسەربگرێ.

حی

ح ا

حاجی لەق لەق: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر كۆمەڵێك حەزو ئارەزوو.

*ئەگەر مرۆڤ بینی لەزستاندا ئەوە بەڵگەیە لەسەر دزو جەردەو دوژمنی جەنگاوەر.

*ئەگەر بینی كۆمەڵێ حاجی لەق لەق بڵاوبونەتەوە بەڵگەی خێرە بۆ یەكێك لەسەر سەفەربێت ، هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی سەفەركار دەگەڕێتەوە لەسەفەرەكەیو بەڵگەی خێرە بۆیەكێك بیەوێت هاوسەربگرێت.

ح و

حوشتر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر حوشترێك بەبێكەڵوپەل چوە نێو شارێك یاخود بەرێگەیەكدا ڕۆیی ڕێگەی ئاژەڵنەبوو هەورو بارانە.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی حوشتر شكست بەسەر پیاوانێكدا دەهێنێت كەرێزو ئاشتی تایبەتیان هەیە.

*یەك حوشتر پیاوێكە ئەگەر حوشترێكی نەجیبو رەسەنبوو سەفەر دەكات یاخود شێخو ناودارێكی بەڕێزە.

*دەگونجێت حوشتر بەڵگەبێت لەسەر شەیتان بەپێی وتەی: "لەسەر ملەكەی شەیتان هەیە".

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردن بەهۆی چوونەسەرو شێوەی دروستكردنی هەروەها چونكە خۆشەویستان بۆ شوێنی دوور دەگوێزێتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیاوی نەزانو دووڕوو بەپێی ئایەتی: ﴿إِنْ هُمْ إِلاَّ كَالأَنْعَامِ﴾(الفرقان: ٤٤).

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پیاوێكی بەئارامو بارگران.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر كەشتی لەبەرئەوەی حوشتر كەشتی وشكانییە.

*بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە بەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر(ﷺ)

کەدەفەرموێت: "سواربوونی حوشتر غەمو پەژارەو ناوبانگە".

*نەخۆش ئەگەر وای بینی سواری حوشترێکبوەو سەفەر دەکات دەمرێت، ئەو حوشترە دارەمەیتو تەرمەکەیەتی.

*ئەگەر سواری حوشترێکبوو لەشاساغبوو سەفەردەکات، مەگەر لەناوەڕاستی شارێکدا سواری ببێت یاخود بینیێ نەڕوات پێوەی ئەوجا غەمو پەژارە رووی تێدەکاتو نایەڵێت هەڵبێت لەسەرزەویو وەك زیندانیکردنو نەخۆشی وادەبێت بۆی بەهۆی دووری زەوییەوە.

*ئەگەر یاخیبوویەك لەدەستەلاتو فەرمانڕەوا بینی تیادەچێت ئەگەر جلوبەرگی ناسراوی خۆی پۆشیبو مەگەر بەسەیارەو سواری بێت ئەوجا دەگونجێت پەنابگرێت بەپیاوێکی گەورەو بەلەشولار.

*ئەگەر ژنێکی بێهاوسەر سواریبوو شوودەکات ، ئەگەر هاوسەرەکەی لەسەفەردابوودەگەڕێتەوە بۆلای مەگەر لەخەوەکەیدا هێمایەکی تێدابێت لەسەر شەڕو خراپە کەناوبانگ دەردەکات پێی.

*ئەگەر حوشترێکی بینی دەچێتە نێوگەرووی یان دەفڕێ ئەوەجنۆکەیە دەستی لێدەوەشێنێ یان دەست لەخانەوادەو خزمەتکاری دەوەشێنێ.

*ئەگەر حوشترێکی سەربڕاوی بینی لەماڵێکدا بەخێوکەری ئەو خانەوادەیە دەمرێت ئەگەر نەخۆش بێت یان منالو بەردەستو گەورەی دەمرێت بەتایبەت ئەگەر گۆشتەکەی دابەشکردو ئێسکەکانی شکاند ئەوەش میراتییە، ئەگەر سەربیڕی هەتا بیخواتو کەس نەخۆشنەبوو ئەوەش گەنجینەیەکە دەیکاتەوە یان دادپەروەرییەکە فەزلو چاکەی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر حوشترەکە لەناوەڕاستی شاردابوو یاخود لەنێو کۆمەڵە خەڵکێدابوو ، پیاوێکە هەڵمەت دەباتو کوشتار بەرپادەکات یاخود دەمرێت ، ئەگەر سەربڕاو زوڵمو ستەمی لێکراوە، ئەگەر بەزیندوێتی پێستی لێکرایەوە دەستەلاتو شکۆمەندی لەدەستدەداتو ماڵوداراییشی دەڕوات.

*ئەگەر حوشترێکی بینی گۆشت دەخوات یان هەڵدەکوتێتە سەر ماڵانو لەهەر ماڵێکدا خواردنێکی نادیار دەخوات بەلاو نەهامەتییە روو لەخەڵکیدەکات، ئەگەر دوایان بکەوێت

فەرمانڕەوا یان دوژمن یاخود لێشاوو لافاوێکە زیان بەخەڵکی دەگەیەنێت.
*ئەگەر حوشترێك بکوژێت یان ئەندامێکی بشکێنێ یاخود هیلاکومان دوبێتو پەکیخست بەئەندازەی ئەوە دەبێت کەدەستی لێدەدات، هەروەها فیلو زەڕافەو حوشترمورخ لەو بابەتەیە.
*رەوگە حوشتری قەتارەبەستوو لەزستاندا بەڵگەیە لەسەر بارانبارین.
*هەروەها دەڵێن: سواربوونی حوشتری عەرەبی (حەج)کردنە.
*ئەگەر لەسەر حوشترێك بکەوێتەخوارەوە هەژاری رووی تێدەکات.
*ئەگەر حوشترێکی بریندارکرد نەخۆشدەکەوێت ، ئەگەر بکەوێتە ژێرپێلەقەی حوشتری شێتەوە غەموپەژارە رووی تێدەکاتو ناکۆکی دەکەوێتە نێوان خۆیوپیاوێکیترەوە.
*ئەگەر حوشترەکە بەلەسەبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات لەلایەن دوژمنێکی بەهێزەوە ، ئەگەر رێشمەی حوشترێکی گرتو بەکێشیکرد بۆ شوێنو جێگەیەکی ناسراو پیاوێکی خراپ رێنوێنی دەکات بۆچاکە.

*هەروەها دەڵێن: بەکێشکردنی حوشترو رێشمەگرتنی بەڵگەیە لەسەر هاتنی هەندێك لەسەرکردە بۆلای.
*ئەگەر حوشترێکی لەوەڕاند دەستەلاتێکی پێدەدرێت بەسەر عەرەبدا.
*ئەگەر بینی پێستەی حوشتر هەڵدەگرێت ماڵێکەو دەمێنێتەوە.
*ئەگەر دوو حوشتری بینی کێشمەکێشدەکەن جەنگو شەڕ بەرپادەبێت لەنێوان دوو پادشا یان دوو پیاوی مەزندا.
*ئەگەر سەری حوشترێکی قەڵەوی خوارد غەیبەتی پیاوێکی گەورە دەکات.
*سواربوونی حوشترو رۆیشتن پێوەی سەفەرکردنە.
*ئەگەربینی حوشتر دەدۆشێ ماڵوداراییەکی حەرام بەدەست دەهێنێت.
*ئەگەر بینی گۆشتی حوشتر دەخوات نەخۆشدەکەوێت.
*ئەگەرگۆشتەکەی بەدەستبهێنێتو نەیخوات ماڵێك بەدەستدەهێنێت بەهۆی حوشترەوە.
*پێستەی حوشتر میراتییە.

(نابلسی)دەڵێت: حوشتر لەخەودا غەمو پەژارەیە.ئەگەر بینی سواری حوشترێك بوەو گوێڕایەڵو رام بوە بۆی لەلایەن پیاوێکی عەجەمیەوە پێداویستیەك بەدەستدەهێنێت، ئەگەر پیاوەکە عەرەببوو (حەج)ی بەنسیب دەبێت، ئەگەر لەرێگە دابەزی نەخۆشدەکەوێتو ناتوانێت سەفەر بکات، ئنجا چاکدەبێتەوەو کاروباری بۆ ئاسان دەبێت.

*ئەگەر بەحوشترێکەوە گەڕا غەموپەژارەو نەخۆشی لێیدەدات یاخود کێشەو ناکۆکی بۆ دروستدەبێت لەگەڵ پیاوێکی نەزاندا ، ئەگەر بۆی رامنەبوو غەموپەژارەی لەلایەن دوژمنێکی بەهێزەوە پێدەگاتو بەوئەندازەیە، ئەگەر رێشمەکەیگرتو بەرێگەیەکدا بردی پیاوێك رێنمویی دەکات بۆ چاکەو خێر، ئەگەر لەرێگەی خۆیەوە نەیبرد روو بەخراپە دەبیات، گرتنی رێشمەی حوشتر بەڵگەیە لەسەرئەوەی کاروباری پیاوێکی بەدەستەو لەسەرجەم کاروبارەکاندا بەگوێی دەکات.

*حوشتری رامکراو دوژمنێکی دەوڵەمەندە.

*ئەگەر لەخەودا بینی رەوگە حوشترێکی کڕی دڵی دوژمن رادەگرێتو بەگەرپاندەخات هەتا گوێڕایەڵبن ، ئەگەر سوار یەکێکیانبوو سەفەرێکی دووردەکات، دەگونجێت نەخۆشبکەوێت، هەروەها ئەگەر بەپاڵکەوتوویی بینی، ئەگەر لەنێو کێڵگەو سنووری خۆیدا بینی خێروچاکەو خۆشی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر کۆمەڵە حوشترێکی زۆری بینی لەولاتێکدا مردنو جەنگ لەو ولاتەدا بلاودەبێتەوە، ئەگەر بوو بەخاوەنی دەستەلاتو هێز بەدەستدەهێنێتو کۆمەڵە پیاوێك دێنە ژێردەستیو زەفەر بەدوژمنەکەی دەبات.

*ئەگەربینی لەسەرپشتی حوشتر کەوتەخوارەوە هەژاردەکەوێت.

*ئەگەر دوو حوشتری بینی کێشمەکێشیانکرد جەنگو شەڕکەوتەوە لەنێوانیاندا جەنگو شەڕ بەرپادەبێت لەنێوان دوو پادشادا.

*ئەگەر حوشترێکی بینی دەجەنگێت لەگەڵو یەکێك لەئەندامەکانی دەشکێنێ شکستو نسکۆیەك رووی تێدەکات لەلایەن دوژمنەکانیەوەو دەجەنگن لەگەڵی هەتا شکست دەهێنن لەسەر دەستیاندا.

*ئەگەربینی حوشترێکی سەربڕی پشوو ماندودەرکردن بەدەستدەهێنێتو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیداو سەردەکەوێت بەسەریا.

*حوشتر بەڵگەیەلەسەر:

+سەوڵی بەلەم.

+خێرایی کەشتی.

*بۆئەوەی سەفەردەکات بەڵگەیە لەسەر هێمنی سەفەرو خێرایی بەپێچەوانەی ئەوەوە شێوازی سەفەرەکەشی لەوحاڵەدا یاریدەکات کەحوشترو مانگای تێدا دەبینێت ، بۆسەرجەم خەڵکیش لەگەڵ کەسێکدا هەڵهاتبیو ایکردبێ یا لەجەنگو بەربەرەکانیدابێت یان بۆ دەستبەرداری هاوڕێیەتیو هاوەڵان بەڵگەیە لەسەر جێگیرنەبوونو ترسنۆکی لەراوبۆچووندا.

*ئەوەی رەوگە حوشترێك بەدیبکات هاتوونەتە نێو شارەکەی نەخۆشی تاعون لەو ولاتەدا بلاودەبێتەوە.

*ئەوەی حوشترێك لەماڵی خۆیدا بکوژێت لەوماڵەدا پیاوێك کتوپڕ دەمرێت.

*ئەوەی حوشترێکی تێکسمڕاوی قەڵەو ببینێت لەماڵیان سەربراوە میوانداری خەڵکی بەرێزو شکۆمەند دەکات.

*ئەگەربینی وەك حوشتری لێهاتووە باروبارگەی خەڵکی دەخاتە ئەستۆی خۆی.

*خواردنی گۆشتی حوشتر بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی، هەروەها وتویانە هیچی تێدا نییە.

*ئەگەربینی بوە بەخاوەنی حوشتر چارەنووسو دەرەنجامێکی باشی دەبێتو ئاینو بیروباوەڕی باشدەبێت.

*ئەگەر رەوگە حوشترێك ببینێ دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کرداری خراپو نابەجێ.

*حوشتر بەڵگەیە لەسەر ماڵولانەو کەشتی چونکە هۆکاری سەفەری وشکانییە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هاوسەری رامو هاوڕا.

+خەشموقینو دڵپیسی.

+تۆڵەسەندنەوە گەرچی پاشماوەیەکیش بێت.

+پیاوێکی بەئارام.

+بۆئەوەی پەلەیەتی هێواشی حالوبارە.

+رزقوڕۆزییە.

*حوشتری تێکسمڕاو بەڵگەیە لەسەر خەڵکی شکۆمەند یاخود ئەوانەی

سەفەر دەکەن وەك بازرگان کەبەوشکانیو دەریادا دەڕۆن.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر عەجەمو خەڵکی غەریب.
*هەروەها بینینی بەڵگەیەلەسەر:
+غەموپەژارەو تاڵانی ماڵوداراییی.
+تاڵانی بۆماڵو منداڵ.
+ شەیتانو ئەهریمەن.
+پیاوێکی نەزانو دووڕوو.
*ئەگەر بینی حوشتر دەدۆشیێ ماڵو سامانو دارایی لەلایەن فەرمانڕەواوە بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر دۆشیو خوێنبوو ماڵو داراییەکی حەرام بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر بینی حوشترێك دەباتە نێو شوێنو جێگەیەکی تەنگەبەرەوە ئەو شوێنەش نەیگرێتەخۆ بەڵگەیە لەسەر داهێنانو بیدعەیەك.
*ئەگەر بینی دەکەوێتە ژێرپێلەقەی حوشترێك نارەحەتیو غەمو پەژارەو ملکەچی رووی تێدەکات ئەگەر کرێکاربوو غەرامە دەکرێت.
حوشترمورخ (نەعامە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکی گوندنشینە بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی یاخود سواری ببێتو خاوەن جوانیو ماڵو سامانە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر خەساندن چونکە درێژەو لەبەرئەوەی نەباڵندەو نەئاژەڵە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:
+رەسەن.
+کەڕ.
*هەروەها نازونیعمەتە بۆیەکێك بیکڕێ یاخود ببێت بەخاوەنی ئەگەر نەخۆشی نەبێت، ئەگەر نەخۆشیداربوو مردنیەتی.
*ئەگەر حوشترمورخێکی لەماڵەکەیدا بینی تەمەنی درێژدەبێتو نازو نعمەتی بەردەوامدەبێت.
*بەچکەی حوشترمورخ کوڕەو هێلکەکەشی کچە.
*ئەگەر دەستەڵاتدار بینی بوە بەخاوەنی حوشترمورخ خزمەتکارێکی خەسێنراوی هەیە پارێزگاری لەکچەکان دەکات.
*نێرینەی حوشترمورخو سەربڕینی لەدواوە کاری نێربازییەو سواربوونیشی کاری پۆستەچێتییە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی سواری حوشترمورخێ بوە حەرام دەگرێتەبەر یان دەشتو دۆڵێك.
*ئەگەر بینی حوشترمورخێکی سەربڕی شقڵی کچێك دەشکێنێ.
*ئەگەر حوشترمورخێکی بەدستهێنا دەچێتە لای ژنێك.

*ئەگەر پەرەکانی بەدەستهێنا ماڵو سامان لەپیاوێکی دەشتەکییەوە بەدەستدەهێنێ.

حوشترەوان: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەرێوەبەری سەربازانە، بینینی بەڵگەیە لەسەر سەفەرو مردنی نەخۆش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەشتیەوانو بەرێوەبەری کەشتی.

ح ە

حەپسە (رەزای خوای لێبێت)[1]: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کارو رووداوێکی خراپو دڵتەزێن.

*هەر پیاوێك هاوسەرێکی پێغەمبەر (ﷺ) ببینێو خۆی رەبەن بێت هاوسەردەگرێ لەگەڵ ژنێکی باشو رەوشتبەرزدا، هەروەها ئەگەر ژنێك یەکێکیان ببینێ بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی چاكو باش هەروەها ئەو بابەتەش لەباسی هاوسەرانی پێغەمبەردا(ﷺ) تۆمارکراوە.

حەج: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی دەچێت بۆ (حەج) لەکاتی خۆیدا (حەج)ی لەچارەدەنوسرێت ، ئەگەر نەخۆشبوو لەشساغدەبێتەوە ، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر ترسابوو دڵنیادەبێت ، ئەگەر کاروبارەکانی ئاڵۆزو قورسبوون ئاسانو سووکدەبێت، ئەگەر لەسەفەردابوو لەسەفەرەکەیدا پارێزراو دەبێت، ئەگەر بازرگانبوو سوودو قازانج دەکات،ئەگەر لەپۆستو دەسەڵات لابرابوو بۆیدەگەرێتەوە، ئەگەر سەرگەردانبوو رێنموونی دەکرێت ئەگەر غەمباربوو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەربینی خەریکە دەچێت بۆ (حەج) بەلام لەکیسیچوو گەردەستەلأتداربوو لەکاردەخرێ، بازرگانبوو زەرەردەکات، گەشتیاربوو رێگەی لێدەگیرێت، لەشساغیشبوو نەخۆشدەکەوێت.

*ئەگەربینی(حەج)و (عەمرە) دەکات تەمەنی درێژدەبێتو لەسەر کاروبارەکانی جێگیردەبێت.

*ئەگەر تەوافیدەکرد بەدەوری (کابە)دا هەندێك لەپێشەوایان بریارو فەرمانێکی پیرۆزی پێدەبەخشن.

*ئەگەر بەدەوری شاری (مەککە)دا سوورایەوەو تەوافیکرد دەچێتە لای کەسێکی مەحرەم پێی.

---

[1] **حەپسە (رەزای خوای لێبێت)**:هاوسەری پێغەمبەر (ﷺ)و کچی (عومەر)ی کوری (خەتتاب)ە (رەزای خوایان لێبێت).

*ئەگەر لەنێو (حەرەم)دا ویردی (لبیك اللهم ...)ی دەوتەوە زەفەر بەدوژمن دەبات و لەترس و بیم دڵنیادەبێت ، خۆئەگەر لەدەرەوەی (حەرەم) ئەو ویردەی دەوتەوە هەندێك لەخەڵکی دەیترسێنن و زاڵدەبن بەسەریا.

*ئەگەربیبنی (حەج)واجبە لەسەری بەڵام نایکات بەڵگەیە لەسەر ناپاکی لەئەسپەردەدا، هەروەها سوپاسگوزارنییە لەسەر ئەوبەخشش و نیعمەتانەی خودا پێیداوە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودابینی (حەج)دەکات و بەدەوری (بیت)دا دەسوورێتەوە و ڕێورەسمەکانی ئەنجامدەدا چاکی ئاین و جێگیربوونیەتی لەسەرکاروبارەکانی و پاداشتێکە لەشێوەی ڕزق و ڕۆزیدا پێیدەگات و قەرزیشە دەیداتەوە یان ئەمانەتە دەیگەڕێنێتەوە بۆ موسوڵمانان.

*(حەج)بەڵگەیەلەسەر:

+دوودڵی لەمەبەست و مەرامدا.

+چاکەکردن لەگەڵ دایك و باوك و مامۆستا.

+کۆچکردن.

+سەردانی زانایەك یاخود خواناسێك.

*ئەگەر بێکاربوو لەخزمەتگوزاریدا هەوڵدەدات.

*دەگونجێت (حەج)بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیری کەسێکی ڕەبەن بۆ فەرمانڕەواو پادشاش قەڵغان و پارێزەرە لەدوژمنانی و ملکەچکردنی خراپەکارانەو ئازادکردنی وڵاتی بێباوەڕانە.

*دەگونجێت (حەج)بەڵگەبێت لەسەر غەزوە.

*ئەگەر خوێندکاری زانیاریبوو ویست وخوازی خۆی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت ، نەخۆش و سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکات، هاوسەرداربوو ژنەکەی تەڵاقدەدات یان تێکەڵ دەبێت لەگەڵ کەسانێکدا سوودی پێدەگەیەنن لەدنیاو ئایندا.

*ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێت.

*ئەگەر بەسواری چوو بۆ (حەج) کۆمەك و یارمەتی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر بەسواری حوشترێکەوەبوو تێکەڵاوی لەگەڵ خەڵکێکی خۆشگوزەران دەکات.

*ئەگەر وڵاخەکەی لێخوڕی بەیارمەتی ژنێك دەگات پێی.

*ئەگەر سواری فیلێکبوو بەیاوەری فەرمانڕەوایەك (حەج)دەكات.

*ئەگەر بەپێی سەفەریکرد سوێندێکدەخواتو دەبێت کەفارەتی سوێندەکەی بدات.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر رزقو رۆزیو دەستکەوتو گەڕانەوە لەسەفەرو دەروولێکردنەوە دوای غەمو پەژارە یان لەشساغی دوای نەخۆشیو گەڕانەوە بۆ حاڵو باری رابردووی.

*ئەگەر توێشوویەکی لەگەڵ خۆی هەڵگرتبوو بەلگەیەلەسەر خواناسی.

*دەگونجێت توێشوو هەلگرتن بۆ هەژار بەلگەبێت لەسەر دەوڵەمەندیو بۆقەرزار قەرزدانەوەبێت.

*ئەگەر (حەج)بکاتو هیچکارێك ئەنجامنەدات لەرێورەسمەکانی (حەج) روو لەفەرمانڕەوایەکدەکات بۆ پێداویستییەك.

*ئەگەربینی دەچێتە دەرەوە بۆ (حەج) بەتەنیا خەڵکی خواحافیزی لێدەکەنو دەگەڕێنەوە بەلگەیە لەسەر مردنی.

حەرمل(گیایەکە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵێکە ماڵو دارایی خراپی پێ چاکدەکرێت.

حەسیر(راخەری بچووك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: حەسیر بەلگەیە لەسەر خزمەتکارو کۆڕو دانیشتنی دەستەلاتدارو فەرمانڕەوا، عەرەب پادشاو فەرمانڕەوا بەحەسیر ناودەبەن.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەسەر حەسیر دانیشتوە رووداوێك لێی روودەدات، غەمو پەژارە دەخواتو پەشیمان دەبێتەوە لێی.

*ئەگەر بینی حەسیرێکی تێوە پێچراوە گەمارۆ دەدرێت یاخود میزی دەگیرێت.

حەشیش (گژوگیا): (نابلسی)دەڵێت: حەشیش لەخەودا بەلگەیە لەسەر چاکی ئاینو بوونی خێر.

*ئەگەر بینی حەشیش لەلەپی دەستی دەڕوێت هاوسەرەکەی لەگەڵ یەکێکیتردا دەبینێ.

*ئەگەر حەشیشی بینی بەپشتی دەستیەوە روابوو دەمرێتو حەشیش لەسەر گۆڕەکەی دەڕوێت.

*ئەگەر گژوگیای بینی لەشوێنی خۆیدا نەڕوابوو وەك مزگەوتو ماڵ بەلگەیە لەسەر دروستبوونی پەیوەندی خزمایەتی.

*ئەگەر گژوگیای لێڕوا فەرووپیت و چاکە بەدەستدەهێنێت بەمەرجێك گژوگیا چاوو گوێچکەی نەگرێتەوە.

*ئەگەر گژوگیای لەدەستی خەڵکیدا بینی یاخود لەجۆگەکاندا ڕوا ساڵێکی پڕخێرو بەرەکەت دەبێت.

*ڕوانی گژوگیا بەسەرجەستەوە دەوڵەمەندبوونە، ئەگەر گژوگیا بڕوێت لەشوێنێکدا سوودی نەبێت خراپەو ئەگەر کەسەکە نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*گژوگیا خۆراکی ئاژەڵە وەك ماڵو دارایی دنیا هەموو مرۆڤێك بەپێی خۆی ڕزق و ڕۆزی هەیە.

حەق (ڕاستی): (نابلسی)دەڵێت: حەق و ڕاستی لەخەودا ئەگەر مرۆڤ بینی و گوێی لێبوو وەك سەرهەڵدانی نور یاخود گوێبیستبوونی قورئانی پیرۆز بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی ڕێگەی ڕاست و پشتکردنە ناحەق و بەتاڵ و شوێنکەوتوانی ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر مردنی نەخۆش و بەجێهێنانی حەق و گەڕانەوەی لەسەفەر.

حەلاڵ(دروست): (نابلسی)دەڵێت: حەلاڵ بۆیەکێك بەدەستی بهێنێت بەڵگەیە لەسەر تەوبە بۆ تاوانباران و باوەڕهێنانی نامووسوڵمان و واتووی ئەوەش گرنگیدانە بەحەرام.

حەڵوا (شیرینی): (ئیبن سیرین)دەڵێت: حەڵواو خواردن ئەگەر مرۆڤ بینی دەیخوات بەڵگەیە لەسەر خۆشی ژیان و قوتاربوون لەمەترسی و بەدەستهێنانی خۆشی و شادی.

(نابلسی)دەڵێت: حەڵوا بەڵگەیە لەسەر:

+دڵسۆزی لەئایندا.

+قوتاربوونی زیندانی.

+گەڕانەوەی موسافیر.

+چاکبوونەوەی نەخۆش.

+هاوسەرگیری ڕەبەن.

+ڕێنومایی و تەوبەو زانیاری و قورئان.

+منداڵبوون.

+خزمەتکارو بەردەستی ڕێزدار.

+ڕزق و ڕۆزی حەلاڵ.

*گەزۆو ئەوەی لێیدروستدەکرێ لەنیعمەت و فەڕو خێر.

*حەڵواو شیرینی ساڵانە بەڵگەیە لەسەر ئامادەبوون لە(حەج) یان نوێکردنەوەی دەستەڵات بۆ جێنشینێکی دادپەروەر.

*حەڵوای هەڵاوساو گڤکردو درۆو قسەی نابەجێیە.

*حەڵوای سوورەوەکراو بەشداری بەسوودە.

*هەموو حەڵواو شیرینیەك مرۆڤ زۆری لێبخوات نەخۆشییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشی، هەموو ترشێکیش بەهەمان شێوەیە خواردنی نەخۆشی مرۆڤ زیاد دەکات.

*هیچ خێرێکی تێدا نییە ئەگەر مرۆڤ بیخوات یاخود خواردنی فالودە دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی ئیفلیجی.

*ئەو شیرینیەشی لەچوار ماددە دروستدەکرێت: هەنگوینو شەکرو گەزۆو خورما ، ئەگەر مرۆڤ بیخوات لەکاتی خۆیدا باشەو قوتاربوونە لەمەترسی.

*هەروەها حەڵوا بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی حەلاڵو گوفتاری شیرین بۆ باوەڕدارانیش تامو چێژی باوەڕەو بۆ بێباوەڕو خراپەکاریش چێژو تامی دنیایە.

حەڵواچی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: حەڵواچی پیاوێکی چاکەکاری نەرمو نیانە ئەگەر بەهاو نرخی خورماکەی وەرنەگرێت ئەگەر نرخو بەهای وەرگرت رووپامابیە.

حەڵوافرۆش: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی لەبز شیرینو رەوشت بەرزە.

*هەروەها دەڵێن: دادپەروەری زانستو زانیارییە.

*پیاوێکە جێگەی خۆیدەکاتەوە بەناکۆکیو شەڕو ئاژاوەخستنەوە لەنێوان خەڵکیدا.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+زانیاری.

+گرێبەستی هاوسەرگیری.

+نوێکردنەوەی پلەوپایەو دەستەلات.

+منداڵ.

*پیاوێکی نەرمو نیانە ئەگەر پارە وەرنەگرێت، خۆئەگەر پارە وەربگرێت قسە پێشدەخات بەسەر ماڵو داراییدا.

حەماڵ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بارێکی قورسو گران هەڵدەگرێت بەو ئەندازەیە تووشی دەبێت، هەروەها کەسێکە غەمو پەژارەو خەونو هیواو ئاواتی هەبێت.

حەمام (گەرماو): (ئیبن سیرین) دەڵێت: حەمام بەڵگەیە لەسەر داوێن ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شوێنی زیناکارانو شەڕەنگێزانو دەنگدابڕینو شەڕوپێکدادان هەروەك شوێنی خراپەو بەد رەوشتیو لانەو ماڵی فەرمانڕەواو دەستەلاتدارانو ئەوەی خەڵکیدەبات بۆ شوێنی خراپەو ملکەچی بەردەرکی ستەمکارانیان دەکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەریاو نەخۆشیو دۆزەخ، ئەوەی خۆی ببینێ لەحەمامدا یاخود یەکێکیتر بینێ تێیدا، ئەگەر مردوویەك لەحەمامدا بەدیبکات لەدۆزەخو ئاگردایە، چونکە دۆزەخ دەرگاو پلەی جیاواز جیاوازی تێدایە.

*ئەگەر لەحەمامدا نەخۆشێك بەدیبکات تەماشای حاڵو باریدەکات، ئەگەر بینی لەدەرەوە لەرزو تای لەکۆڵ دەبێتەوەو پاکدەبێتەوە، ئەگەر خۆی شت بەسەلامەتی قوتار دەبێت لێی، بەڵام ئەگەر نەخۆشیەکەی سەرمابوو زیاددەکات لەسەریو دەترسێ لەخۆی ئەگەر خۆیشتو جلوبەرگی سپی پۆشیبوو بەپێچەوانەی سروشتی خۆیەوەبوو شتنو کفنکردنو خستنەنێو دارەمەیتە بۆی، ئەگەر لەزستاندابوو مەترسی ئیفلیجبوونی هەیە.

*ئەگەر بینی دەچێتە نێو گەرماو پێچەوانەی ئەوەیە کەباسکرا ، ئەگەر نەخۆشنەبوو بەڵام شەڕو ئاژاوەی هەبوو لەگەڵ کەسێکدا یان پێداویستی هەبوو بەفەرمانڕەوایەك بڕیار لەبەرژەوەندی ئەو دەبێ بەپێی چوونەنێو گەرماوەکەو توندی گەرماو سەرماکەی یاخود هەڵخلیسکانو خۆ تەڕکردنی.

*ئەگەر هیچکام لەوانەنەبوو بەڵام خەوبینەر رەبەنبوو هاوسەر دەگرێ یان ئامادەی ئاهەنگی ژنهێنان یان پرسەو ماتەمینی دەبێت.

*دەگونجێت ئارەقکردنەوە بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو ماندوبوونو نەخۆشی لەگەڵ هەڵمی گەرماوو گەرماکەی، ئەگەر لەنێو گەرماوەکەدا هیچ جلوبەرگێکی لەبەردانەبوو رووداوەکان لەرێگەی هاوسەرەکەیەوە یان لەرێگەی خزمو کەسی ژنەکەیەوە دەبێت، ئەگەر پۆشتەبوو لەگەرماوەکەدا لەرێی کەسێکی بێگانەوەیە یاخود کەسی نزیکی خۆیەوە وەك دایكو کچو خوشك ئەو جموجووڵانەی نێوگەرماوەکەش بەپێی پلەوپایە وابەستە دەکرێت.

*ئەگەر بینی لەدەروازەو دەرگایەکەوەچووە نێو گەرماوەکە یاخود لەنێو گەرماوەکەدا شێر هەبوو یان مار ژنێك بەچەشنی خۆرازاندنەوە دێتەلایو یەکدەگرن لەگەڵ خەڵکی خراپەکار.

*هەندێکدەڵێن: حەمام لانەو شوێنی خراپەیە ، ئەوەی بچێتە نێوی غەمو پەژارەیەکی کاتی رووی تێدەکات لەرێی ژنانەوە.

*حـەمام ناوەكـەی لـە(حمـيم)ەوە هاتوەو بەمانای (حم)و هـاتوە (قرچـە ـ گەرما) كەبەمانای زاوا یان نزیكهاتووە، ئەگـەر ئـاوی گـەرمی تێـدا بـەكارهێنا غـەمو پـەژارە رووی تێـدەكات لەلايـەن ژنانـەوە، ئەگـەر غـەمو پـەژارەداربوو چوە نێو حەمام لەغەمو پەژارەی خۆی قوتار دەبێت.

*ئەگەر كۆڕو كۆمەڵی لەحەمامدا بەست داوێنپیـــسی لەگـــەڵ ژنێكـــدا ئەنجامـدەداتو باسـیدەكات، چـونكە حەمام شوێنی دەرخستنی عـەورەتو جێ عەیبە.

*ئەگەر حەمامێكی بیناكرد داوێنپیسی ئەنجامدەداتو رۆدەچێت تێیدا، ئەگـەر حەمامەكە گەرمو خۆشبوو خانـەوادەو زاواو خزمو كەسەكانی لەگەڵ هەندێك ژنـی خزمیـدا یارمەتیـدەرو بەسـۆزو بـەزەیی دەبێـت بـۆی ، بـەلام ئەگـەر حەمامەكە ساردبوو تێكەڵی نابنو هـیچ سوودو كەڵكی پێناگەیەنن.

*ئەگەر حەمامەكـە زۆرگـەرمبوو خـودو رەوشـیان تونـدو رەق دەبێـت هـیچ خۆشـیو شـادییەكیان لێبـەدی ناكرێـت بەهۆی توندو تیژیانەوە.

*هـەروەها دەڵـێن: ئەگـەر حـەمامی گـەرمی بینـی پیاوێـك هەڵـدەدات لەژنەكەی نزیكببێتەوەو ئـەویش مانـدو دەبێـت لەرێگریـداو بـۆی نارەخـسێت ، ئەگەر جورنەی حەمامەكە یـان تەشـتی ئاوەكـە پڕبـوو ئـاوی لێـڕژاو گەیـشتە ناوەڕاسـتی ماڵەكـە ژنەكـەی خەشـمو قینی هەڵدەستێنێ.

*ئەگـەر حەمامەكـە ساردبوو خـاوەنی خەوەكە هەژارو كەمدەرامەتـە دەسـتی ناگات بەوەی خوازیاریـەتی ، خۆئەگـەر گـــــەرمو خۆشـــــبوو بـــــەدڵیبوو كاروبارەكـانی بەباشـی و بـەدڵی خـۆی دەبێتو بەماڵو دارایی دەسـتدەكەوێو دەروازەو دەرووی لێدەكرێتەوە.

*ئەگەر زۆرگەرمبوو كەسێكی كاسـبو بـــژێوی پەیـــداكار دەبێـــت بـــەلام رێكخستنو بەڕێوەبردنی كـاری نابێـتو لای خەڵكیش بەباش باسناكرێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی دەچێتە نێـو حەمامێكـەوە بەڵگەیـە لەسـەر لەرزوتا.

*ئەگـــەر بینـــی لەحەمامـــدا ئـــاو دەخواتـــەوەو ئاوەكـــەش زۆرگەرمـــە یـاخود ئـاو دەكرێـت بەسـەریاو خـۆی دەشوات لەسەر شێوەی خۆشتن غـەمو پەژارەو نەخۆشیو ترسانە بـەپێی ئـەو ئاوە گەرمەی كەهەیە.

*ئەگەر لەناوەڕاستی حەمامدا ئاوی خواردەوە لەرزوتای تووشدەبێت، ئەگەر لەئاوی ساردیخواردەوە ئاوبەنگدەکات.

*ئەگەر بینی بەئاوی گەرم خۆی دەشوات و لەسەر سەفەربوو، سەفەرەکەی بۆ جێبەجێ نابێت، ئەگەر کرێگرتەی مرۆڤێکبوو داوای سوودو قازانجی لێدەکردو هیچ دەروویەکی بۆ نییە بەپێی ئایەتی: ﴿وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ﴾ (الکهف: ٢٩).

*ئەگەر هەریەك لەحەمام و خۆشۆردنی و هاتوچۆو هاتن تێدا کۆبێتەوە خۆشۆردنەکە هەڵبژێرە لەگەڵ هاتوچۆو واز لەحەمامەکە بهێنە چونکە لەلێکدانەوەدا بەهێزترە.

*ئەگەر لەشوێنی خۆیدا گەرماوێکی نادیاری بینی بەڵگەیە لەسەر ژنێك خەڵکی باسیدەکەن.

*دەگێڕنەوە پیاوێك لەخەودا دەبینێ لەحەمامدا هەڵدەخلیسکێ بۆ خەولێکدەرەوەیەکی دەگێڕێتەوە، ئەویش پێی دەڵێت: نارەحەتی و نەهامەتێك ڕووت تێدەکات، ئنجا پاش ماوەیەك ئەو پیاوە قاچی لەحەمامدا هەڵدەخلیسکێ و دەیپێکێ.

*توونی حەمامیش فەرمان و بارێکی جوانە لەهەموو حاڵ و بارێکدا، ئەوەی ببینێ توونی حەمام بینادەکات دەسەڵات و پلەوپایە بەدەستدەهێنێت، ئەگەر تاو نەدرابوو خەڵکی بەکاروبارێکی مەزنەوە سەرقاڵدەکات.

*ئەگەر حەمامەکە گەرم و گوڕو خۆشبوو خانەوادەو زاواکەی و هەندێك لەژنانی خزمی یارمەتیدەرن بۆی و دڵیان پێی دەسووتێ، ئەگەر حەمامەکە ساردبوو تێکەڵی نابن و سوودیان لێوەر ناگرێت.

*ئەگەر حەمامەکە زۆرگەرمبوو خووڕەوشتیان توندوتیژەو بەهۆی ئەو توندو تیژییەوە هیچ شادییەکیان لێبەدیناکات.

*حەمام بەڵگەیە لەسەر دەرگاوانی دۆزەخ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ماڵ و لانەی فەرمانڕەواو بەڕێوەبەرەکەشی دادوەرە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر زیندان و دەرگاوانەکەشی زیندانەوانە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دەریاو بەڕێوەبەرەکەشی کەشتیەوان و بەرپرسییەتی.

*گەرماو بەڵگەیە لەسەر:

+شوێن و لانکەی وەرگرتنی زانیاری.
+ژن و بـــژێوی پەیداکــــەری یــــاخود گرێبەستکار.
+شـوێنی داوێنپیسی و بەرپرسەکەشـی پیاوێکی بەدرەوشتی سووك و رسوایەو هەڵدەستێت بەرێکخستنی نێوانی پیاوو ژنی داوێنپیس و بەدەویت ناوزەدکراوە.
+زیندان و زیندانەوان.
+دەریاو کەشتیەوان.
+شوێنی زانیاری و سـەنگەرو مزگـەوت و بـــازاڕ شــوێنی بـــژێوی پەیـــداکردن و زەرەرە.
+ساڵ.
+تەویـــــەی بــــــەدخوو ڕێنومـــــایی سەرگەردان و دەوڵەمەندەو بۆ هەژاریش چاکبوونەوەی نەخۆش و ناساغ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+مـاڵی فـەرمانڕەواو خۆرووتکردنـەوەو سەردەرخـــــستن و مـــــاڵ و دارایــــــی تالآنکردن.
+دەریاو بازاڕی پارەگۆڕینەوە.
*ئەگـەر نەخۆشـێك چـوە نێـو بـازاڕو خۆی شت بەشێوەی دروست و گونجـاو بەڵگەیــــــە لەســــــەر ڕەواندنـــــەوەی نەخۆشییەکەی، ئەگەر ئـاوێکی خـراپ و ناباشی بەکارهێنا بەڵگەیە لەسەر غەم و پـەژارەو زیـادبوونی نەخۆشـی، ئەگـەر

کەسێکی تەندروستی باش خۆی تێدا شـت و خـۆی پـاککردەوە زانیارییـەك بەدەسـتدەهێنێت بەهۆیـەوە ڕێنومـایی دەکرێـت یـاخود قـەرزەکانی دەداتـەوە یاخودپەروەردگار لەگوناهو تاوانـەکانی خۆشــــدەبێت ، ئەگـــــەر ڕەبـــــەنبوو هاوســـەردەگرێت ، ئەگـــەر هـــەژاربوو دەوڵەمەنــد دەبێــت ، ئەگـــەر بـــەئاو خۆیـــشت بەجلوبەرگـــەوە لەگـــەڵ داوێنپیـــسێك تێکەڵـــدەبێت و بـــەهۆی ئەوەوە ئاینەکەی دەشێوێ.
*ئەگەر مردوویـەکی بینـی لەحەمامـداو لەنزیك گەرماوەکەیبوو بەڵگەیـە لەسـەر ئەوەی لەسـەری کۆبوەتـەوە بەتایبـەت ئەگەر جلوبـەرگی پیسی پۆشـیبوو یـا جلوبـــەرگی پـــرزۆڵاوی و عـــەورەتی دیاربوو ئەگەر بینـی خەریکـە لەحـەمام دێتــە دەرەوە قوماشــێکی بۆنخۆشــی پێوەیــــە بەڵگەیــــە لەســــەرئەوەی خوداوەنـد لێـی بـوراوەو چاوپۆشـی لێکردووە.
*ئەگەر خـۆی لـەرۆژدا بینـی ئەستێرە دەوریـــدابوو یـــاخود لەسەرســـەری کۆبوبـــوەوە بەڵگەیـــە لەســـەرئەوەی دەچێتە نێو حەمام.
*ئەگەر لەخەوەکەیدا گەرمایەکی تونـد یـا سـەرمایەکی سـەختی پێگەیـشت

نارەحەتی رووی تێدەکات لەحەمامدا چونکە حەمام وەك ئەستێرەی دیار وایە.

*ئەگەر پیاوو ژن لەحەمامدا تێکەڵبوون بەڵگەیە لەسەر جیاوازی حاڵو بارو شکانی دابو نەریتو کەوتنە نێو بیدعەو گومانەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رووداوێك لەو وڵاتە روودەدات هەتا ژنو پیاو تێکەڵ بەیەکدەبنو جنێویان پێدەدەنو عەورەتیان دەبینن.

*ئەگەر ئاوی حەمامەکە بوو بەخوێنو خەڵکی ئاوشێنی لاشەیان پێدەکرد بەڵگەیە لەسەر زوڵمو ستەمی فەرمانڕەواو دەستەڵاتدار بۆیان لەماڵ زەوتکردندا یاخود چاوپۆشی زانایان لەحەڵاڵکردنی کاروباری حەرامکراوو ناپەسەند وەك شکانی رۆژوگرتنی رۆژوی رۆژی گوماناوی(یوم الشك)، یاخود وەستان لەعەرەفەدا لەرۆژێکی تردا یان نوێژی نیوەڕۆ بەر لەوەی خۆربگاتە نیوەی ئاسمانو هاوچەشنی ئەوانە.

*دەگونجێت حەمام بەڵگەبێت لەسەر کەنیسە چونکە شوێنی جنۆکەو شەیتانو دیمەنی جیاواز جیاوازە.

*حەوزی (جورنەی) حەمامیش شوێنکەوتەی ئەوەیە کەحەمام بەڵگەیە لەسەری.

*دەگونجێت حەمام بۆ کەسی رەبەن بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرو حەوزەکانیشی بەڵگەبێت لەسەر منداڵو خانەوادە یان ماڵو دارایی.

*ئەوەی حەمام بکات بەماڵو لانەی خۆی سووروبەردەوامە لەسەر گوناهو تاوان.

*ئەوەی بچێتە نێو حەمامو خۆی لێبشوات لەغەمو پەژارە قوتاردەبێت کەلەلایەن ژنێکەوە پێی گەیشتوە یان لەقەرزاری.

*ئەگەر گۆرانی وت لەحەمامدا قسەیەك دەکات وەڵامەکەی وەردەگرێت.

*حەمامی تاریك زیندانە، غەزنەی حەمامیش ژنێکی بێخێروبێرە بەهۆی نزیکییەوە لەئاگرەوە.

حەمامچی(ناتر): (ئیبن سیرین)دەڵێت: یەکێکە خەڵکی لەسەر یاخیبوونو سەرپێچی کۆکردوەتەوە، هەروەها لەجێی ئەوەیە حەمام بەڵگەیە لەسەریو حەمامیش بەڵگەیە لەسەر زۆرشت.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی حەمامچی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو، رەوینەوەی غەمو پەژارەو سەرگرتنی کردارو پاکێتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستکورتیو نەخۆشی.
*ئەگەر بینی بوە بەحەمامچی یاخود سەرپەرشتی کاروباری حەمامدەکاتو خزمەت بەخەڵکی ناکات لەحەمامدا دەویتەو بەرئەنجامی کاری داوێنپیسەو گوێڕایەڵی خەڵکی ناکاتو هیچ سوودێکی نییە بۆیان، ئەگەر جلوبەرگی سپی لەبەردابوو غەمو پەژارە بۆ خەڵکی دروستدەکات.

حەوا(سەلامی خوای لێبێت):

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+بەرەکەت لەکشتوکاڵو بەروبوومدا.
+خستنەوەی منداڵ.
+بەدەستهێنانی سوودو قازانج لەپیشەسازی وەك چنینو کشتوکاڵو ئاسنگەریو هیتر.
*دەگونجێت بینینی (ئادەم) و (حەوا) بەڵگەبێت لەسەر:
+گواستنەوە لەشوێنێکی پیرۆزەوە بۆ شوێنێکیتر.
+پێهەڵخلیسکانو کەوتنەنێوکاری یاساغەوە.
+گاڵتەپێکردنی حەسوودو غەمو پەژارەو خراپەی دەرودراوسێ.
+خورتەو بۆڵەی هاوسەر.
+وەرگرتنی تەوبەو پەشیمانی لەسەر کاروکردەوەی رابردوو.
*ئەگەر ژنێك (حەوا)ی بینی لەخەودا غەمو پەژارە دەبات بەدڵی مێردەکەیدا بەهۆی ئەو هاوەڵایەتییەی کەوا شیاوو دروست نییە، دەگونجێت خودی خۆی تووشی بەڵاو نەهامەتیەکی گەورە ببێت چونکە (حەوا) یەکەم ژنبوە تووشی خولی مانگانە بوە.
*دەگونجێت دووگیانیو منداڵبوونی چارەسەر بکات.
*دەگونجێت خوداوەند وەچەی نێرینەی ساڵحی پێبەخشێ، ئەگەرچی لەمێردەکەی جیاببێتەوە یان لێی جیابووبێتەوە ئەوەدەگەڕێتەوە بۆلای.
*دەگونجێت رزقو رۆزییەکی حەڵاڵی پێببەخشرێ بەهۆی رەنجو ماندوبوونەوە.
*دەگونجێت لەرەچەڵەكو پشتیدا کەسانێکی خوێنڕێژ دروست بنو پیاوکوژبن یا ئەوەی بەشەهیدی دەمرێت.
*ئەگەر (حەوا)ی بینی فریودەخوات بەوتەی ژنێك ، دەگونجێت پیاوێك بێت گوێ لەمشتی ژنەکەی بێت.
*ئەگەر (حەوا)ی بەرووخسارێکی جوانەوە بینی دایکیەتی چونکە (حەوا)

دایکـی موسـولْمانانه، ئەگـەر غـەم‌و پـــەژارە رووی تێکردبێــت دەرووی لێدەکرێتـەوە، ئەگـەر بـەگوێی ژنێـك رەفتاریکردبێت پلەوپایەو دەستەلاتی لەدەستدەدات‌و پەشیمان دەبێتەوە.

حـەوز: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: حـەوز پیـاوێکی رێـزداری بەسـوودە، ئەگـەر حەوزێکی پڕی بینی رێـزو شـکۆمەندی لەلایـــەن پیـــاوێکی دڵفـــراوان بەدەسـتدەهێنێت، ئەگـەر دەسـتنوێژی گرت لەحەوزەکە لەغەم‌و پـەژارە قوتـار دەبێت.

(نابلـسی)دەڵێـت: حـەوز لەخـەودا پیاوێکی بەدەسـتەلات‌و پایـە پـیرۆزە ، ئەگـەر حـەوزێکی پـڕ لـەئاوی بینـی رێزومـەزنی لەلایـەن پیـاوێکی دەسـت‌و دڵفراوانـەوە دەسـتدەکەوێت ، ئەگـەر دەسـتنوێژی گـرت لێـی پـشت بـەخوا لەغـەم‌و پـەژارە قوتاردەبێـت، ئەگـەر ئـــاوی لێخـــواردەوە رزق‌و رۆزی لەپادشـــــایەکی بـــــەرێزەوە دەستدەکەوێت.

خێ

خا

خـــاچ: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر:

+درۆ.

+دووروزمانی.

+تاوانبارکردن بەزیناو داوێنپیسی.

+شایەتیدانی درۆ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیاوێکی مەزن‌و شکۆمەندو جێبەجێکاری ئاین.

*ئەگــەر بینـــی خاچـێکی پێیـــە هاوسەردەگرێ یان خوداوەند کوڕێکی پێدەبەخشێ‌و دەگونجێت دەرەنجامی زینابێت.

*دەگونجێـت خـاچ بەڵـگەبێت لەسـەر هاوسەرگیری نادروست.

*دەگونجێت بینینی خاچ بەڵگەبێت لەسەر غەم‌و پەژارەو فیتنە.

خاکەناز: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هاوسەرە بۆ رەبەن‌و ناتوانێ نهێنی‌و ماڵ بپارێزێ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەم‌و پەژارەو قەرزدانەوە.

*خاکـــەناز پیـــاوێکی متمانـــەدارە پشتگیری لەخواردنی کەسێك یا بـژێوی پێدەکرێ.

*ئەگـــەر خاکـــەنازێکی بەدەســـتی کەسێکەوە بینـی هـەموو خێرێـك رووی تێدەکات چونکە خـاك‌و خـۆڵ لـەزەوی کۆدەکاتەوە.

*هەروەها خاکەناز بەڵگەیە لەسەر ژن‌و جموجووڵی کاروکردار.

خانــەقا: بینینـــی خانـــەقا بەڵگەیـــە لەســـــەر ســــەفەرو دنیانەویــــستی‌و پارێزکــــــاری‌و قورئانخوێنـــــــــدن‌و پووچــــەڵبوونەوەی کاروکاســــبی‌و دەرچوون لەهاوسەرو منداڵ.

*هـــەروەها بینینـــی خانـــەقا بەڵگەیـــە لەسەر تەوبەی سەرپێچکارو رێنومـایی بێبـــاوەڕو دەرووکردنـــەوە لەبـــەڵاو نەهامەتیدار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی بێن خنکێن.

خاووسووك: ئەگەر مرۆڤێك خۆی لەخەودا بەخاووسووك بینی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دووردەکەوێتەوە لەمەبەستو لەبێداریدا روو لەکارو رەفتارێکدەکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەمانی رزقو نەجەلهاتن.

خ ت

ختوکە: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی ببینێ ختوکە دەدرێت لەپیشەوکاری خۆی جیادەبێتەوە.

خ د

خدر(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر (خدر)ی بینی بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنو سەرهەڵدانی فەرو خێرو بوون دوای نەبوونیو لەدەستدانی ئەمنو ئاسایش.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەرزانی دوای گرانی یان بوونو زۆری نازو نیعمەت، لەگەڵ ئەمنو ئاسایش دوای ناڕەحەتی.

*ئەوەی (خدر) بینی تەمەنی درێژدەبێو (حەج)دەکات.

خ ر

خراپە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەرکەسێك ببینێ هەندێك کەس زوڵمو ستەم لەهەندێکیتر دەکەن فەرمانڕەوایەکی ستەمکار زاڵدەبێت بەسەریاندا.

(نابلسی)دەڵێت: زوڵمو ستەم لەلێکدانەوەدا رێنمونییە ، هەروەك چۆن لێکدانەوەی رێنموونی ستەمو زۆردارییە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا نادیاربوو مرۆڤ پێی زانی بەڵگەیە لەسەر چارەنووسی خراپو پاشگەزبوونەوە لەئاین ، ئەگەر هەندێك لەکردارەخراپەکانی باسکرد بەڵگەیە لەسەر شەڕ.

خ ڕ

خڕپان(هەموو شتێکی خڕ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: شتی خڕ چاوبرسێتییە ئەگەر لەدەستیدا مایەوە پارەگۆشتێك خواردن بەدەستدەهێنێ، ئەگەردووگی ئاژەڵەکە بەپانی بڕا ژنەکەی ناپاکی لەگەڵدەکات.

*ئەگەر سکی بەپانی بڕا چاوبڕینە نێو پارەی گەنجینەکەیەتی، ئەگەر دەستی بەخڕی کونکرا چاودەبڕێتە ماڵو سامانی براکانی.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بەخرِی کوڵمی کونکرد چاودەبرِێتە ماڵو سامانی کەسوکاری.

*دەگونجێت سمینو کونکردن لەلایەن مارو دووپشکەوە لەسەر ماڵی حەرامبێت پەیدایدەکاتو دەرەنجامی هەر بەخراپ دوایی دێت.

خ ز

خزمایەتی:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێکی پیری دەستپاکەو ماڵو سامانی لائەسپەردە دەکرێ.

خزمەتکار:بینینی خزمەتکار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاژەڵو ئوتومبیل بەهۆی خزمەتی بۆ مرۆڤ، یاخود جۆگەو ئاوەرِۆ بەهۆی دەردانو بەرِێکردنی پیسو پۆخڵی مرۆڤەوە، یان ئەوەی مرۆڤ قەدیدەکات لەحەسیرو راخەرو ...هتد

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+ماڵو دارایی.

+شکۆداریو پلەوپایەو سەرکەوتن بەسەرد دوژمناندا.

*ئەگەر ماچیکرد دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەشتی.

*ئەوەی ببینێ کیژێکی سپی دەهێنێت، خێرو دەستکەوتی باش لەبازرگانیەکەی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر کچێکی بچووکی کرِی داوای پێویستیەکی خۆیدەکات بەڵام بەهانەی بۆ دەهێنێتەوە.

*ئەگەر ببینێ کچێك بەیانیەك زوو دێت بۆ لای خێرو چاکە رووی تێدەکات، ئەگەر رزقو رۆزی لای دەستەلاتدار گیرابێت بەدەستی دەهێنێتەوەو ئەگەر کەسێکی ئاوارەو کۆچکردووی هەبێت دەگەرِێتەوە بۆ لای.

*ئەگەر کچەکە ناشیرین بێت رووداوو کارەساتی ناخۆش رووی تێدەکات.

*ئەوەی کچێك ببینێ گفتوگۆ دەکات لەبازارِدا لەگەڵ خەڵکیو بانگیان دەکات بۆ زیناو داوێنپیسی فیتنەو ئاشووب دادەبارێت بەسەریاندا.

خزمەتکاری تایبەت:(ئیبن سیرین)دەڵێت: خزمەتکاری تایبەت پادشایە یاخود مژدەدەرە، ئەگەر لەماڵەکەیدا خزمەتکاری بینیو قاپو قاچاخیان پێبوو ئەوەی نەخۆشبێت نەخۆشییەکەی درێژ دەبێتەوە یاخود شەهید دەبێت.

خزمەتکاری دەستەلاتدار:(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر جلوبەرگی پیسیان لەبەردابوو مژدەیەو ئەگەر جلوبەرگەکەشیان رەشبوو نەخۆشییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە پشتگیری خەڵکیدەکات لەسەر ناحەقی.

خزمەتی هەژارو پیاوچاکان: خزمەتکردنی هەژارو پیاوچاکان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پشك‌و بەشی بەرین‌و فراوان لای پەروەردگار لەگەڵ کۆتایی‌و عاقیبەت خێری‌و هاوەڵایەتی پیاوچاکان، دەگونجێت پلەوپایەی بەرز ببێتەوە.

خ س

خستنە پاڵیەك: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی شتێکی خوازراوی باش‌و خەڵاتی بدرێتە پاڵ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی ئاسان‌و حەلاڵ، ئەگەر کراسێکی خرایەپاڵ هاوسەردەگرێ، ئەگەر رەبەنبوو، ئەگەر ئوتومبیل یا هۆکارێکی گواستنەوەی خرایەپاڵ پلەوپایەیەو پێی خۆشحاڵدەبێت.

خستنەروو: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەسوپادا دەخرێنە روو ئەوەی دەیخاتەروو تورەیە لێی گوناهێکی گەورەی ئەنجامداوە.

*ئەگەر خرایەروو وایزانی خاوەنی خستنەروو لێی رازییە خوداوەند لێی رازییە.

*ئەگەر بینی خرایەروو گەیشتە بارەگای خوایی کارێك ئەنجامدەدات‌و ئومێدەواری تەواوییە تێدا، ئەگەر رزق‌و رۆزی درا ئەوکاروبارە بەدەستدەهێنێ‌و خاوەنی خستنەرووش هاوەڵانی بەسەردەکاتەوەو ناسۆری‌و غەم‌و پەژارەکانیان لەسەر هەڵدەگرێ.

*ئەگەر بینی لەخرانەروودا پەسەندبوو لەو شوێنەدا دەمرێت.

*ئەگەر ویستی بخرێتەروو بەلاّم نەخرایەروو پارێزراو دەبێت لەوەی دێت بەسەریا.

خستنی مرۆڤ بەزەویدا لەلایەن جنۆکەوە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا درا بەزەویدا لەلایەن جنۆکەوە سوو دەخوات، یان سیحرو جادوو ئەنجامدەدات یاخود ماڵ‌و دارایی تیادەچێت‌و غەم‌و پەژارەدار دەبێ.

خ ش

خشتبڕ: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غم‌و پەژارەو ماڵ‌و دارایی کۆکردنەوە بۆ کەسانیتر.

خشتی قوڕ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵ‌وسامانە بەدەستیدەهێنێت‌و هەموو خشتێك گوزارشت لەسەد درهەم یا هەزار درهەم یان دە درهەم دەکات بەئەندازەی خەوبینەر.

*ئەگەر دەرنەکەوت ماڵو سامانە، ئەوەی بەخشتی قوڕ دوستدەکریٚ بەڵگەیە لەسەر کاری باشو ئاین.
*خشتی قوڕ بەخزمەتکار لێکدەدرێتەوە ، ئەگەر بینی خشتێکی هەڵدایە خوارەوە لەشوێنێکی بەرزەوەو پارچەپارچەبوو خزمەتکارەکەی دەمریٚ.
*خشتی قوڕ لەبیناسازیدا خزمایەتییە لەگەڵ بیناسازو منداڵەکانی.
*ئەو خشتەی دەکەوێتە خوارەوە لەبینا مەرگی نەخۆشەکە لەوشوێنەدایە یان جیابوونەوەو کاروبار پەرتەوازەبوونە.
*ئەگەر بینی خشتێك لەشوێنێکدا دوستدەکات پیاوەکانی زیاددەکەن.
*ئەگەر ماڵێکی لەخشتی قوڕ دروستکرد پلەوپایەو دەستەڵات بەدەستدەهێنیٚ.
*ئەگەر بینی خشت دروستدەکات ترسی مردنی هەیە.
*یەك خشت لەبینادا پیاوێکە لەنێو کۆمەڵێکدا، ئەگەر بینی هەڵکەندرا لەدیوارێك لەو شوێنەدا پیاو یان ژنێك لەدەستدەچێت.
*کۆمەڵیٚ خشت ئەگەر هیچی پێدروست نەکراو لەبینادا نەبوو دینارو پارەیە.

خ ن

خنکانـدن: ئەگەر بینی لەخەودا دەخنکیٚ ناچار دەکرێت لەسەر گەیاندنی ئەسپەردەو ئەمانەت.
*ئەگەر لەبارو حاڵێکی نائاساییدابوو بەهۆی ستەمو زۆرلێکردنەوە سزا دەدرێت.
*ئەگەر توند فشاری خرایەسەر داوای کرێی سوودوەرگرتن لەو ئەمانەتو ئەسپەردەیەی لێدەکرێت ، ئەگەر مرد دەبەزیٚو هەژار دەکەوێت ، ئەگەر ژیا دوای ئەوەی مرد هەژاردەکەوێتو خوداوەند پاداشتی دەداتەوەو، بۆی پڕدەکاتەوەو دەوڵەمەند دەبێتو سەردەکەوێت بەسەر ئەوەی زوڵمی لێدەکات.
*ئەگەر مرۆڤێك بینی خۆی دەخنکیٚ بەهەڵواسراوی بەڵگەیە لەسەر:
+غەمو پەژارە.
+لەماڵی خۆیدا نابێت لەگەڵ ئەو شوێنەی خۆیدەیەوێت.
*نەخۆشی خنکێنەر ئەگەر لەگەرویدابوو بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ماڵو لەکیسچوونی پشوو یان شێوانی فرۆشگاو دوکانەکەی.
*دەگونجێت خنکاندن بەڵگەبێت لەسەر داوالێکردنی قەرزو تەنگ پێهەڵچنینی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی دەخنکیٚ ناچار دەکرێت لەسەر بەجێهێنانی ئەمانەت، ئەگەر بەنەخۆشی خنکێنەر مرد هەژار دەکەوێت.

*ئەگەر بینی ژیایەوە دوای مردن دەوڵەمەند دەبێت دوای هەژاریو نەداری.

*ئەگەر بینی خۆیدەخنکێنیٚ خۆیدەخاتە غەمو پەژارەوە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گاڵتەپێکردنو ناوبانگە. دەگونجێت بەرزی پلەوپایەبێت ئەگەر حاڵەتەکەی لەخەونەکەدا هیچ گۆڕانێکی بەسەردا نەهات خراپترە.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر توهمەتو لەکەدارکردنی ئابرو مەگەر سنووربێت ئەوجا بەلگەیە لەسەر قەرزدانەوە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: خنکاندن بەلگەیە لەسەر ئەنجامدانی بەلاو نەهامەتیو سەرپێچییەکی گەورە، مردن لەخنکاندندا مردنە لەسەر بێباوەڕی ، بەلاّم بێباوەر ئەگەر بینی لەئاودا نوقمدەبیٚ دڵنیادەبیٚ بەپێی ئایەتی: ﴿ حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ آمَنتُ ﴾ (یونس: ٩٠).

*ئەگەر بینی نوقم بوەو لەنێو دەریادا دەستەڵاتدار تیایدەبات.

*ئەگەر بینی نوقمبوەو جارێك نوقم دەبیٚو جارێك دێتەوەسەر ئاوەکەو دەستوقاچی دەجولێنیٚ ماڵو سامانو دەستەلاّت بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەر بینی لەنێوئاوەکە هاتە دەرەوەو نوقم نەبوو دەگەڕێتەوە بۆکاروباری ئاین بەتایبەتی ئەگەر جلوبەرگی ساردوسەرمای لەسەردابوو.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی خەریکە نوقمدەبیٚ لەئاودا دوژمنەکەی خراپەی پێدەگەیەنیٚ.

*نوقمبوون لەئاوێکی سازگاردا نوقمبوونە لەماڵو داراییەکی زۆردا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگە بینی نوقم بوە دەخرێتە ئاگری دۆزەخ بەپێی ئایەتی: ﴿ مِمَّا خَطِيئَاتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا نَارًا ﴾ (نوح: ٢٥) نوقمبوون فەرمانێکە خوداوەند رازی نییە پێی.

*ئەگەر نوقمبوو لەنێوجەگەری دەریادا دەستەلاّتدار تورەدەبی لێی یاخود ئازاریدەداتو بەو ئازارەوە دەمریٚ.

خ و

خواحافیزی (ماڵئاوایی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی خواحافیزی لەژنەکەیدەکات تەلاقیدەدات.

*هەروەها دەڵێن: خواحافیزی بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەخواحافیزکار بەمردن یان بەهۆیەکیتری جیابوونەوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر:
+جیابوونەوەی دووشەریك.
+لابردنی دەستەلاتدارو فەرمانڕەوا.
+زەرەری بازرگان.
*هەندێکدەڵێن: خواحایزی باشە لەلێکدانەوەداو بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی تەلاقدراوو ئاشتبوونەوەی لەگەڵ شەریكو سوودو قازانجی بازرگانو گەڕانەوەی فەرمانڕەواو چاکبوونەوەی نەخۆش چونکە لەخواحافیزییەوە هاتوەو ماناکانی وازلێهێنانو پشوو و دەستبەرداربوون هەڵدەگرێ.
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوە لەسەفەرداو بۆ نەخۆش باش نییە چونکە مەرگییەتی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەئامێزگرتنو خۆشەویستیو گریانو لەیەکجیابوونەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوەی نەخۆش.
خواردن (خۆراك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی خواردنێکی گەرمی رەقی قوتدا بەڵگەیە لەسەر ناخۆشی ژیانو بژێوی.

*خواردنی شتی بەتامو چێژ خۆشی بژێویو ژیانە.
*ئەگەر بینی شتێکی نادیاری چەشتو رقی لەخواردنی بوەوە بەڵگەیە لەسەر مردن بەپێی ئایەتی: ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ المَوْتِ﴾ (آل عمران : ١٨٥).
*خواردنی شتێکی بۆگەن پیاهەڵدانێکی ناقۆلایە ، ئەگەر شتێکی نادیار چوە نێوی بەتوندی رقی لەبژێوی دەبێتەوە، ئەگەر شتێکی باشو بەتامو چێژ چوە نێویو بەتامو خۆشبوو لەگەرووشدا زوو دەڕۆیی باشی بژێوییەو نایابی کاوررەفتارە.
*ئەگەر بینی لەدەمیدا خواردنێکی زۆر هەیەو هێشتا زاری خواردنی دی دەگرێ کاروبارەکانی تێکدەچنو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەتەمەنی بەئەندازەی ئەو خواردنە بەسەر چوەو بەئەندازەی ئەو بۆشاییەی ماوە لەزاریدایە ، ئەگەر بینی چارەسەری ئەوخواردنەی کرد هەتا لێی قوتاربوو پارێزراودەبێت، ئەگەر قوتارنەبوو لێی ئەوە بائامادەی مردن بێت.
*ئەو خواردنەی زۆرترشە بەڕادەیەك ناتوانێ بیخوات نەخۆشی یان ئێشو ئازارە.

*وەرگرتنی خواردنی مزروترش بەڵگەیە لەسەر گوێبیستی وتەی خراپو ناقۆڵا لەکەسێکەوە ، ئەگەر بینی خواردنەکە وەردەگری‌و دەرخواردی یەکێکی دی دەدات بخۆرەکەش هەمان قسەو وتە دەبیستێ، ئەگەر خواردی غەمو پەژارەو نەخۆشی توشدەبێ.

*ئەگەر بینی ئارامیگرت لەسەر خواردن‌و سوپاسی پەروەردگاریکرد دەرووی خێری لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر بینی دەیمژێت خۆشنوودی دەروونیەتی، بوونی موو لەخواردندا غەمو پەژارەو ناڕەحەتییە.

*لێسانەوەی پەنجە بەدەستهێنانی خێرێکی کەمە لەجۆری ئەو خۆراکەی پەنجەی تیالێساوەتەوە.

*ئەگەر بینی خواردن دەخواتەوە وەك ئاو بژێوی فراواندەبێ.

*هەموو خواردنێك رزق‌و رۆزییە جگە لەهەریسەو هێلکە ئەمانە غەمو پەژارەن لەلایەن وەچەو نەوەوە پێدەگات.

(نابلسی) دەڵێت: هەموو خواردنێکی زەرد لەخەودا نەخۆشییە بۆ یەکێك کەبیخوات مەگەر گۆشتی باڵندەی تێدابێ.

*هەموو خواردنێك گۆشتی سپی تیابێت باشترە لەخواردنی ترش‌و مزر ئەگەر بەگۆشتی قەڵەوبوو هیچی تێدا نییە.

*ئەگەر خواردنی خواردەوە وەك ئاو بژێوی زیاددەکات، خواردنی شایی‌و ئاهەنگ مژدەیەو هی پرسەش غەمو پەژارەیە.

*ئەو خواردنانەی وابەستەی کاتێکی دیاریکراو نابن رزق‌و رۆزی‌و سوودێکی بەردەوامە، ئەو خواردنانەشی وابەستەی کاتێکی دیاریکراوە وەك گۆشت‌و باینجان‌و کوولەکەی سەنگەری رزق‌و رۆزییە لەکاتێکداو بەدەر لەکاتێکیتر.

*خواردنی پاشاکان شکۆمەندی‌و بەرزی‌و نوێکردنەوەی پلەوپایەیە بۆیەکێك لەگەڵیاندا بیخوات.

*خواردنی کوولەکە بەڵگەیە لەسەر رێنومایی‌و شوێنکەوتنی سوننەت‌و پاکێتییە.

*خواردنی زانایان زانیاری‌و رێنومایی‌و فەرپێتە.

*خواردنی پۆلیس‌و هاوپیشەکانی زیناو ئەنجامدانی کاری خراپەیە.

*خواردنی هەژارو دنیانەویستان تەوبەو رێنومایییە بۆ بخۆر.

*خـــواردنی گوندنـــشینان ســـەفەو گواستنەوەیە لەحاڵێکەوە بۆ حاڵێکیتر.
*ئـەو چێـشتەی گۆشـتی تێدایـە دەوڵەمەندییـە بـۆ هـەژارو چێـشتی بێگۆشتیش هـەژاری یان بەندایەتییە، ئەگـەر خواردنەکـە گـۆڕا بـۆ باشـتر بەڵگەیـە لەسـەر باشـی ناخ‌و دەروون، ئەگەر گۆڕا بۆ تـاڵی‌و ترشـی بەڵگەیـە لەسەر گۆڕانی هاوسەر یان کردارەکان.
*ئەگـــەر خـــۆی خـــواردنێکی لێنـــاو خۆشبوو پلەوپایەیە بەئەنـدازەی خـۆی بەدەسـتدەهێنیێ‌و دەوڵەمەنـد دەبێـت لەدوای هەژاری.
*ئەگـەر کەسـێکیتر چێـشتی بـۆ لێنـا دەگونجێـت فێڵـی لێبکـات‌و ترسـی چاوبەستی هەیە، دەگونجێت پشتگیری لەسەر خوازو داواکەی وەربگریێ.
خواردنـەوە: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: خواردنەوەی خواردنەوەیـەکی نادیاری بـەتام‌و چـێژ یـاخود ئـاوێکی سـازگار بەڵگەیـە لەسـەر رێنومـایی‌و زانیـاری‌و تام‌و چێژ بۆ هەڵبژاردەکانی رێباز.
*ئەگەر ئاوی ساردی خـوارەوە بـەیانی زوو ماڵیکی حەلاڵی دەسـتگیر دەبێـت‌و خێو چاکەیە بۆ سەرجەم خەڵکی بەدەر لـەوەی راهـاتوە لەسـەر خواردنـەوەی ئاوی گەرم چونکە ئاو سروشتی نییە.

خـواردنی مـرۆڤ: (نابلـسی) دەڵێـت: خـواردنی مـرۆڤ لەخـەودا قـایلی‌و کـەم خۆرییە مەگەر دەفرێکـی حـەرامی وەك مـس‌و ئـاڵتوون چـونکە مـاڵی حـەرام‌و رۆچوونە لەقەرزاریدا.
*خـــواردن لـــەنێو خەڵکیـــدا هـــەواو ئارەزووە.
*جوینی ئـەو پـارووەی دەیخاتـە دەمـی تەمبـەڵی‌و کارنەکردنـە لـەبۆ بـژێوی‌و رزق‌و رۆزی.
*قووتـدانی ئـەوەی دەیجوێـت ئـاین‌و پەلەکردنە لەئەجەل‌و چارەنووسدا.
*ئەگەر تام‌و چێژی گۆڕی بەپارووەکی خۆش‌و باشتر بەڵگەیـە لەسـەر چاکی‌و ئاین ، ئەگەر گۆڕا بـۆ تـاڵی یـان ترشـی بەڵگەیـــە لەســـەر گـــۆڕینی هاوســـەرو کاروپیشە.
*ئەگـەر بەدەسـتی راسـتی خـواردی پابەندی سوننەتبووە.
*ئەگـەر بەدەسـتی چـەپی خـواردی گوێڕایـەڵی دوژمنەکـەی کـردووەو وازی لەهاورێکەی هێناوە.
*وەرگـــرتن‌و خـــواردن پاکـــداوێنی‌و پـــشتبەستن بەخودایـــە، دەگونجێـــت نەخۆش بکەوێت‌و نـەتوانێت بەدەسـتی خۆی خواردن بخوات.

*ئەگەر لەرەنگێکی سووکو قێزەونی خوارد پلەوپایەی دادەبەزێت.
*خواردنی قارچکیش فەرمانو رێگر نییە یاخود مۆڵەت دانەو زیادبوونی ئەمانەو چارەسەریشە بۆ نەخۆشو بۆ رەبەنیش مارەبڕینی هاوسەرە، هەروەها زانستو رێنومایی‌و رزقو رۆزییەو پیشەو نەخۆشییە.
*خواردنی کولەکە بەڵگەیە لەسەر رێنومایی‌و شوێنکەوتنی سوننەتو داهاتنی فیتنەو ئاشووب.
*ئەوەی ببینێ کەسێك بانگیدەکات بۆ نانخواردن خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر سەفەرێکی دوور، ئەگەر بانیکرد بۆ نانخواردن لەنیوەڕۆدا لەماندبوونو هیلاکی پشوو دەدات.
*ئەگەر بانگیکرد بۆ نانخواردنی ئێوارە پیاوێك هەڵدەخەڵەتێنێ بەر لەوەی پیاوەکە فریووی بدات.
*ئەوەی ببینێ خواردنێکی خواردو هەرسبوو سوور دەبێت لەسەر بەردەوام بوون لەسەر پیشەکەی.
*ئەوەی ببینێ گۆشتی جەستەی خۆی دەخوات لەماڵو گەنجینەی خۆی دەخوات ، ئەگەر هاتوو ماڵی کەسێکی تری خوارد ئەگەر کرچو کاڵبوو غەیبەتیدەکات یان یەکێك لەخزمە نزیکەکانی ، ئەگەر گۆشتەکەش کوڵاوبوو یان سووررووەکرابوو ماڵی کەسێکیتر دەخوات.

خواستن: (نابلسی) دەڵێت: هەرکەس لەخەودا ببینێ شتێکی خواستووە یان داویەتی بەیەکێك خێرێکی دەستگیر دەبێت بەڵام خێرەکەی بەردەوام نابێت، ئەگەر خراپو نابەجێبوو بەردەوام نابێت ، ئەگەر خراپو نابەجێبوو بەردەوام نابێت چونکە شتی خوازراو بەردەوام نابێت.

خواستن‌و پێدان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی شتێکی خواست یا دای بەبەرانبەری بەئەمانەت ئەگەر ئەوشتە خۆشەویستبوو خێرێکی کورت بەدەستدەهێنێ، ئەگەر ناقۆڵابوو ناخۆشیەکی کورت رووی تێدەکات.
*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ئاژەڵێك لەکەسێك بخوازێ ئەوەی پێیدەدا ئەرکی خوازەر هەڵدەگرێ.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی شتێکی بەنرخو بەهاداری خواست بەڵگەیە لەسەر غەرامەیەك بەئەندازەی ئەوەی خواستوویەتی، هەروەها دەگونجێت بەئەندازەی نرخەکەی سوودمەند ببێت.
*دەگونجێت خوازراو بەڵگەبێت لەسەر ئابڕوچوون لەکارێکەوە پێویستە خۆی لێبپارێزێ.

خوبەیرا[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ماڵو سامانو دارەکەشی پیاوێکی کورتە.

*هەروەها دەڵێن: پیاوێکی هەژاری سوودمەندە.

خودای مەزن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: (ئەبوعەبدوڵلاّ)ی (تەستەری) بۆیگێڕاینەوەو وتی: لەخەودا بینیم وەك قیامەت بەرپابوو بێت ئاوابوو، منیش لەگۆڕەکەم هاتمە دەرەوەو ئاژەڵێکیان بۆ هێنام سواری بووم، پاشان بەرزبوومەوە بۆ ئاسمان کەبەهەشتی تێدابوو ویستم دابەزم بەڵام پێیان وتم: ئەمە شوێنی تۆ نییە ..ئنجا بەرزیانکردمەوە بۆ ئاسمانو لەهەر ئاسمانێك بەهەشتێکی تێدابوو هەتا گەیشتم بەبالاَترین بەهەشتو ئەوجا دابەزیمو ویستم دابنیشم وتیان: بۆچی دادەنیشیت بەر لەوەی پەروەردگارت ببینی، وتم: نەخێر ئنجا هەستامو بردیانمو، گەیشتمە لای پەروەردگارو لەبەردەمیدا (ئادەم) (عليه السلام) دانیشتبوو، کاتێ(ئادەم)م بینی لەلای راستی خۆیەوە داینیشاندم بەچەشنێکی کزۆڵو داماو، وتم: پەروەردگارا ...، ئەملاولای ئەم پیرەم گرتووە داواخوازم بمبەخشیت، گوێم لێبوو پەروەردگار دەیفەرموو: (ئادەم) هەستە لێت خۆش بووین.

*هەروەها (عەبدوڵلاّ)ی کوڕی (ئیبن حنیف) دەڵێت: خوشکەزای (بشر)ی کوڕی (حارس) بۆی گێڕامەوەو وتی: پیاوێك هات بۆ لای (بشر)و وتی: تۆی (بشر)ی کوڕی (حارس)؟ وتم: بەڵێ، وتی: لەخەودا خوداوەندم بینیو پێی وتم: بچۆ بۆ لای (بشر)و پێی بڵێ: ئەگەر لەسەر پشکۆو ئاگر کڕنووشم بۆ بەرێت هەرگیز سوپاسگوزاری منی تەواو نەکردوە بەهۆی ئەو ناوبانگەی پێم بەخشیوە لەنێو خەڵکیدا.

*هەروەها (عوسمان)ی (ئەحوەل) کەقوتابی (خرازیان)بوە دەڵێت: (ئەبوسەعید) ئەو لای من مایەوە لەنیوە شەودا بانگیکردمو وتی: (عوسمان) هەستە خۆت ئامادەکە، منیش هەستامو بەئاگا هاتم، پاشان وتی: دەك لەناوچی، ئێستا لەخەودا بینیم وەك ئەوەی لەقیامەتدابمو شەیپوڕ لێدراو منیش هەستامە سەر پێو لەبەردەم پەروەردگارم راوەستێنرامو هەموو جەستەم کەوتە لەرزەو سەرجەم موەکانی جەستەم هەڵوەرینو مردن، ئەوجا پێی وتم: تۆی

---

[1] **غوبەیرا:** جۆرە بادەیەکە. (وەرگێڕ)

ئامـاژە دەكـەیت لەرێگـەی (سـلمی)و (بشینـە)ەوە بـۆ ناسـینی مـن ، گـەر راسـتگۆ نەبویتایـە سـزایەكی وەهـام دەدایت كەسـم لەجیهانـدا بـەو چەشـنە سزا نەدابێت.

*(ئـەبو سـەعد) (خـوای لێڕازیبێـت) دەڵێـت: ئـەوەی لەخـەودا ببینـێ لەبـەردەم پەروەردگاریـدا راوەستێنراوەو تەماشای دەكات، گـەر خـەوبین پیـاو چـاك بێـت خەونەكـەی خەوی رەحمەتە، ئەگـەر پیـاو چـاكیش نەبوو دەبێت بێدارو ئاگاداربێت چـونكە خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿یـوم یقـوم النـاس لـرب العـالمین﴾ (المطففین:٥٢).

*ئەگـەر بینـی خوداوەنـد لـەو دیـو پـەردەوە گفتوگـۆی لەگەڵـدەكات لەئاینـداران دەبێـتو ئەسـپەردەو ئەمانـەت دەسـپێرێت بەخاوەنەكـەیو هێزو دەستەڵاتی پتەو دەبێت.

*ئەگەر بینی بێپەردە لەگـەڵی دەدوێـن هەڵـەو ناتـەواوی لەئاینیـدا بـەپێی ئایەتی: ﴿وما كـان لبشر أن یكلمه الله الا وحیـا أو مـن وراء حجـاب﴾ (الشوری: ٥١).

*ئەگـەر لـەدڵو دەروونیـدا مـەزنێكی بینـی وەك ئـەوەی پـەروەردگاربێتو نزیكیكـردەوەو رێـزی لێنـاو پێـی خۆشـبوو یـان لێپرسـیەوە یـاخود مژدەی پێداو سیفەتێكی دەستنیشان نـەكرد بەوچەشـنە دەگـات بەپەروەردگاری خۆی لەقیامەتدا.

*ئەگـەر بینـی بـەڵێنی لێخۆشـبوونی پێداوە وەك ئەوە وایە بەڵێنەكـە راست بێـتو هـیچ گومـانو دوودڵیـەكی لـەخۆ نەگرتبێت ، چونكە پەروەردگار هەرگیز بەڵێنـشكێن نییـە بـەڵام تووشـی نەهامەتیو دەردەسەری دەكات مـادام بەسەر زیندووە.

*ئەگـەر بینـی پـەروەردگار ئامۆژگـاری دەكـات كۆتـایی بەچەشـنێكدێت خوداوەند پێی رازی نییە بەپێی ئایەتی ﴿یعظكـم لعلكـم تـذكرون﴾ (النحل:٩٠).

*ئەگـەر جلو بەرگیكردەبـەر تووشـی خـەمو خەفـەتو نەخۆشـی دەبێـت بەدرێژایی تەمەنی ، ئەمـەش پێویستی بەسوپاسـگوزارییەكی بێشومار هەیـە، دەگێڕنـەوە هەنـدێك كـەس لەخـەودا بینیویانە پەروەردگار دوو جلو بـەرگی لەبەر كردوەو سـەبارەت بـەم خـەوەش پرسـیار لـە (ئـیبن سـیرین) كـراوەو ئـەویش لەوەڵامـدا وتویـەتی: خـۆت ئامادەبكـە بـۆ نەهامـەتیو

نارەحەتیەکانی ئەوەندەش نابات خەوبینەر تووشی ئاوڵە دەبێتو بەو دەردەوە دەمێنێتەوە تا لەدنیا دەردەچێت.

*ئەگەر نوورو ڕووناکیەکی بینیو نەیتوانی وەسفی بکات هیچ شتێك سوودی لێوەرناگرێت بەدرێژایی تەمەنی.

*ئەگەر بینی پەروەردگار بەناوی خۆی بانگیدەکات یان بەناوێکی دی ناوبانگ دەردەکاتو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا، ئەگەر پشکیٚ لەخۆشیەکانی دنیای پێبەخشی بەلاو نەهامەتیەکە شایستەی سۆزو بەزەیی خوایی دەبێت.

*ئەگەر بینی پەروەردگار خەشمو قینی هەستاوە لێی بەڵگەیە لەسەر تووڕەبوونی دایكو باوکی لێی.

*ئەگەر بینی دایكو باوکی لێی ناڕزینو تووڕەن بەڵگەیە لەسەر خەشمو قینی پەروەردگار بەپێی ئایەتی : ﴿أن اشكر لي ولوالديك﴾(لقمان: ١٤).

*هەروەها دەگێڕنەوە : ((ڕەزامەندی خوداوەند لەڕەزامەندی دایكو باوکدایەو خەشمو قینی وابەستەی خەشمو قینی ئەوانە))[1].

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینیٚ پەروەردگار خەشمو قینی لێیەتی ئەوا لەپلەوپایەیەکی بەرزەوە دەکەوێتە خوارەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ومن يحلل عليه غضبي فقد هوى﴾(طه: ٨١).

*ئەوەی بینی لەسەر دیوارێك کەوتە خوارەوە یان لەئاسمانەوە یاخود لەشاخێکەوە بەڵگەیە لەسەر خەشمو قینی خودا لێی.

*ئەگەر خۆی لەبەردەم پەروەردگاردا بینیەوە لەشوێنێکدا کەشارەزاییبوو دادپەروەریو فەڕو پیت لەو شوێنەدا بڵاو دەبێتەوەو ستەمکاران لەناودەچنو مافخوراوو ستەم لێکراوان سەردەکەون.

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی تەماشای کورسی پەروەردگار بکات نیعمەتو سۆزو بەزەیی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر پەیکەرو وێنەو بتێکی بینیو پێیان وت: ئەوە پەروەردگارتە ... یاخود خۆی وایزانی پەروەردگارەو پەرستشو کڕنووشی بۆ برد ڕۆچوە لەناڕەواو بەتاڵدا بەپێی ئەوەی خوداوەند حەقو ڕاستیە ئەمەش

---

[1] (ترمذي) گێڕاویەتیەوە (١٩٠٠)و (ابن حبان) (٢٠٢٦) و (حاكم) (١٥١/٤ ، ١٥٢) لەفەرمودەی (عبدالله) ی کوڕی (عمرو) (ئەلبانی) بە(صحیح)ی داناوە لە(صحیحە)ەکەیدا بەژمارە (٥١٦).

خەوی یەکێکە درۆ بکات بەدەمی خوداوە.

*ئەگەر بینی جنێو دەدات بەپەروەردگار یان ناسوپاسگوزارە ئەوا بێباوەڕە بەنیعمەتەکانی‌و رازی نییە بەچارەنووس‌و بەشی.

(نابلسی دەڵێت: پەروەردگار سەبارەت بەخۆی دەفەرموێت: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ العَلِيمُ﴾ (الشورى:١١). بینینی لەخەودا جیاوازە بەپێی نهێنی‌و پەنهانی هەرکەس، ئەوەی بەمەزنی ببینێ بێ چوان‌و نواندن بەڵگەیە لەسەر خێروچاکەو مژدەیە لەدنیادا بۆی‌و ئاینی پارێزراو دەبێت.

*ئەگەر بەپێچەوانەی ئەوەوە ببینێ خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر خراپی پەنهان‌و ژینی بەتایبەت ئەگەر خودا لەگەڵیدا نەدوێ.

*هەر نەخۆشێك پەروەردگار ببینێ دەمرێت چونکە پەروەردگار حەق‌و راستییە.

*ئەگەر ستەم لێکراو بیبینێ زاڵ‌و سەرکەوتوو دەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا ، بەڵام گوێگرتن لەقسەو گوفتارەکانی بێچواندن‌و نواندندن بەڵگەیە لەسەر بیدعەو داهێنانی خەوبینەر، دەگونجێت گوێبیستی قسەکانیشی ببێت بەڵگەبێت لەسەر هێمنی‌و ئارامی لەترس‌و بیم‌و گەیشتن بەهیواو ئاوات.

*دەگونجێت گوفتارو وتەی بەڵگەبێت لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەی ئەگەر لەرێگەی پەیامەوەبێت ، ئەگەر لەپشت پەردەوەبوو دەگونجێت لەسەر بیدعەو وێڵکردن بێت ، هەروەها دەگونجێت پلەوپایەیەك بەدەستبهێنێت بەتایبەت ئەگەر نوێنەرێك هات بۆ لای.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی پەروەردگار ببینێت لەشێوازێکدا کەپیای هەڵبدات‌و باسی لێوە بکات خەوەکەی تێکەڵ‌و پێکەڵە چونکە خودا هەرگیز ناچوێنرێ‌و نانوێنرێ بەهیچ دروستکراوێکیتر.

*هەروەها دەڵێن: هەرکەسێك پەروەردگار ببینێ لەشوێن‌و جێگەیەکدا خەوبینەر درۆدەکات بەدەم خوداوە یان بۆچوون‌و رەفتاری ناشیاو دەداتە پاڵ خوداوەند.

*ئەوەی ببینێ پەروەردگار گوفتاری لەگەڵدەکات‌و دەتوانێت بۆی بڕوانێت خودا رەحمی پێدەکات‌و نازونیعمەتی دەڕژێ بەسەردا.

*ئەوەی ببینێ پەروەردگار شتێکی پێدەبەخشێ لەرۆژی قیامەتدا بۆیدەڕوانی.

*ئەوەی ببینێ لای ئەو نوێژ دەکات بۆی سۆزو بەزەیی و شەهیدبوون بەدەستدەهێنێت ئەگەر داوای بکات و بەهومێدی دنیاو قیامەتی دەگات.

*ئەوەی ببینێ باوەشی پێدا دەکات یان ماچی دەکات یاخود یەکێك لەئەندامەکانی ماچدەکات پاداشتی داواکراوی بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی ببینێ شتێکی پێدەدات لەخۆشیەکانی دنیا بەلاٚو نەهامەتیان بەخۆشی رووی تێدەکات بەمەش پلەوپایەو پاداشتی گەورە دەبێت و بەباشە باسدەکرێت.

*ئەوەی ببینێ پەروەردگار بەڵێنی لێخۆشبوونی پێدەدات یاخود چوونە بەهەشتی پێدەبەخشێ بەردەوام لەپەروەردگار دەترسێ و چاودێری دەکات.

*ئەوەی پەروەردگار ببینێ بەلاٚم نەتوانێت بۆی بڕوانێ یاخود عەرشەکەی و کورسیەکەی خێرو چاکەی پێش خۆی خستووە.

*ئەوەی پەروەردگار ببینێ و گفتوگۆی لەگەڵ بکات یاخود بتوانێت بۆی بڕوانێت یان لەسەر عەرش و کورسیەکەی بەدیبکات خێرو زانیاری زیادەی بەدەستدەکەوێت.

*ئەوەی ببینێ هەڵدێت لەپەروەردگارو ئەویش داوای دەکات، ئەگەر خواپەرستبوو لەبەندایەتی و گوێڕایەڵی لادەدات، ئەگەر باوکی مابوو سەرپێچی و ئازاریدەدات، ئەگەر ژێر دەستەبوو قوتارو یاخی دەبێت.

*ئەوەی ببینێ لەنێوان خۆی و پەروەردگارا بەربەستێك هەیە گوناهی گەورە ئەنجامدەدات.

*ئەوەی بەرووگرژی و تورەییەوە ببینێ یان نەتوانێت نورو رووناکی پەی پێببات یان سەرسام بێت و رایچڵەکێنێ لەکاتی بینیندا یان داوای لێخۆشبوون و پاشگەزبوونەوەو تەوبە بکات بەڵگەیە لەسەر تاوان و گونەو بیدعەو هەواو ئارەزوو.

*ئەوەی ببینێ پەروەردگار گفتوگۆی لەگەڵدەکات قورئان زۆر دەخوێنێتەوە.

*ئەوەی ببینێ گفتوگۆی لەگەڵ دەکات و لەوتەکانی حاڵیدەبێت وتەو گوفتارێك لەدەستەلاٚتدارو فەرمانڕەوایەك دەبینێ، خۆئەگەر لەوتەکانی حاڵینەبوو بەپێی ئەوە دەبێت.

*ئـەوەی ببینـێ پـەروەردگار دەسـت دەهێنێـت بەسـەریاو فـەرو پـیرۆزی دەکـات بـەکاری لەرادەبـەدەرو نزیکـی تایبەتمەندی دەکات ، هـەروەها بـەلاو نەهامەتی لەسەر لانابات هەتا دەمرێت.

*ئەوەی پەروەردگار لەشێوەی باوكو برا یـان خزمو خۆشەویستاندا ببینـێو بەسۆزو رەحم بێت بۆیو پیرۆزی بکـات بەلایـەك روو لەجەسـتەی دەکـاتو بەمەش پلەوپایەی بەرز دەبێتەوە.

*ئـەوەی ببینـێ پـەروەردگار دێـت بـۆ شـوێنێك یـان ماڵێـك یـاخود زەویو شـارێك دادپـەروەری لـەو شـوێنەدا بلاودەبێتـەوەو خێـرو بەرەکـەت بەفەرمانی خودا دەرژێت بەسەریا.

*ئەگەر لەشوێنو جێگەیەك دەرکەوتو رووگرژبـوو تاریکـایی لەگەڵـدابوو ئـەوا وێرانەو خراپـە رودەکاتـە ئـەو شوێنەو جێنـشینەکانی تیادەچـنو بـەلاو نەخۆشیو نەهامەتی روویان تێدەکات.

*ئەوەی لـەکاتی بـەلاو نەهامـەتی یـان لەلای زیندانیدا بیبینـێ ئـازاد دەکـرێو خەمو پەژارەی لەسەر لا دەبرێ.

*ئـەوەی ببینـێ جنێـو بەپـەروەردگار دەدات سپڵەیە بەرانبـەر نیعمەتـەکانیو رازی نییە بەو بەشەی پێیداوە.

*ئـەوەی خـۆی ببینـێ لەبەردەسـتی خودایـا وەسـتاوەو تەماشـایدەکات ئەگـەر خەوبینـەر پیاوچـاکبوو خەوەکـەی سۆزو بـەزەییو رەحمەتـە، خۆنەگەر وانەبوو دەبێت وریا بێت.

*ئەگـەر بینـی نـزاو پاڕانـەوە دەکـات نزیکـدەبێت لێـیو لای خـەڵکی خۆشەویست دەبێت ، هـەروەها ئەگـەر بینی کڕنوشی بـۆ دەبـات بـەم چەشنە دەبێت کەلێکمان دایەوە.

*ئەگەر بینی لەپشت پەردەوە دەدوێت لەگـەڵی ئـاینی باشـدەبێتو ئەمانـەت دەگەیـەنێتو هێـزو دەسـتەلاتی پتـەو دەبێت.

*ئەگەر بینی بێپەردە لەگەڵی دەدوێت لەئاینـدا گونـاهی ئەنجامـداوە، ئەگـەر پۆشتەیکرد خەمو خەفەتو نەخۆشیەو بەدرێژایی تەمـەن نەخۆشدەبێتو بـەم پێیـەش پاداشـتی گـەورەی دەسـت دەکەوێت.

*ئەگـەر بینـی بـەناوی خـۆی یـان ناوێکیتر بانگیدەکات پلەوپایـەی بـەرز دەبێتـەوەو زاڵـدەبێت بەسـەر دوژمنەکانیدا.

*ئەگەر بینیی پەروەردگار لێی تورەیە بەڵگەیە لەسەر تورەبوونی باوكو دایك، هـەروەها تورەبـوونی دایـكو بـاوکیش

بەڵگەیە لەسەر تووڕەبوونی پەروەردگار.
*ئەوەی ببینێ خودا لێی تووڕەیە لەشوێنو جێگەیەکی بەرزەوە دەکەوێتە خوارەوە ئەگەر بینی لەسەر دیوار یان ئاسمان کەوتە خوارەوە پەروەردگار لێی تووڕە دەبێت.
*ئەوەی بت یان وێنەیەك ببینێو پێی بگوترێت: ئەوە پەروەردگارتە ئەویش بیپەرستێو کڕنووشی بۆ ببات ڕۆچوە لەناحەقیو بەتاڵداو بەرای خۆی وادەزانێت لەسەر حەقە.
*ئەوەی ببینێ خوداوەند بانگیدەکات ئەویش وەڵامی دەداتەوە (حەج)دەکات پشتبەخوا.
*دەگونجێت دەرکەوتنی لەشوێنو جێگەی دیاریکراو یان وێران بەڵگەبێت لەسەر ئاوەدان کردنەوەی، ئەگەر ئاوەدانبێت وێرانبوونە.
*ئەگەر دانیشتوانی ئەو شوێنە ستەمکارین خودا تۆڵەیان لێدەسێنێت، ئەگەر ستەم لێکراوبن دادپەوەریان بۆ فەراهەمدێت.
*دەگونجێت بینینی پەروەردگار لەشوێنێکی تایبەت بەڵگەبێت لەسەر موڵكو دەستەڵاتێکی مەزن، یان ستەمکارێکی بەدەستەڵات کاروباری بگرێتەدەست ، یان لەوشوێنەدا زانایەکی شارەزاو بەتوانا هەڵبکەوێت یاخود دانایەکی خاوەن چارەسەر.
*ترسانیش لەپەروەردگار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هێمنیو ئارامیو دەوڵەمەندی دوای هەژاریو رزقو رۆزی فراوان.
*ئەوەی ببینێ بوە بەحەق ڕێنوێنی دەکرێت بۆ ڕێبازی راستو رەوان.
*ئەوەی ببینێ پەروەردگار هەڕەشەی لێدەکات گوناهو تاوانێك ئەنجام دەدات.

خورپە(لێکدان): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر خورپەیەك هات بەسەریا لەخەوداو گریا بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەکوڕوماڵو منداڵ.

خورما : (ئیبن سیرین)دەڵێت: لە(عومەر)ەوە - رەزای خوای لێبێت - دەگێڕنەوە لەخەودا بینی وەك ئەوەی خورما بخوات ، خەوەکەی گێڕایەوە بۆ پێغەمبەر (ﷺ) ئەویش فەرمووی: ((ئەوە تاموچێژو شیرینی باوەڕە)).
*جۆرەکانی خورماش زۆرە ، خورما بۆ ئەوەی دەیبینێ بەڵگەیە لەسەر بارانو ئەوەی دەیخوات رزقو رۆزی گشتییەو بەتایبەت بۆئەودێت.
*وتراویشە: خورما بەڵگەیە لەسەر خوێندنی قورئانی پیرۆز ، یاخود خورما

بەلگەیە لەسەر ماڵودارایی پەسمەندەکراو.
*ئەگەر بینی خورمایەکی باشدەخوات قسەیەکی بەسوودی گوێ لێدەبێت.
*ئەگەر بینی خورما دەشارێتەوە ماڵو دارایی هەڵدەگرێت یان لەگەنجینە ماڵو دارایی بەدەستدەکەوێت.
*ئەگەر بینی خورما لەتدەکاتو ناوکەکەی لێدوور دەخاتەوە کوڕێکی دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿إنَّ الله فالِقُ الحَبِّ والنَّوى﴾(الأنعام:٩٥).
*ئەگەر بینی خورما خواردن لەگەڵ قەتراندایە بەڵگەیە لەسەر تەلاقدانی ژن بەنهێنی.
*بلاوکردنەوەی خورما لەخەودا بوونی نیەتی سەفەرە، خورمای تیژ دەستکەوتە.
*ئەگەر بینی بەروبووم دەچنێتەوە لەدارخورمایەك لەکاتی خۆیدا ژنێکی پلەوپایەداری جوانی دەوڵەمەند دەهێنێتو ئەو ژنە پیرۆز دەبێت.
*هەروەها دەڵێن: ماڵو دارایی لەکۆمەڵو تاقمێکی ڕێزدارەوە بەدەستدەکەوێت بەبێ ماندوبوون یاخود زانیاریەکی بەسوودی دەستدەکەوێت، ئەگەر لەکاتو وادەی خۆیدا نەبوو گوێی لەزانیارییەك دەبێتو کاری پێدەکات.

*ئەگەر بینی خورمای ڕەش لێدەکاتەوە ژنەکەی کوڕێکی دەبێت لەبەندەیەکی ڕەش پێست.
*ئەگەر بینی خورمای تەڕ لەدارخورمایەکی وشکدەکاتەوە لەپیاوێکی خراپو نالەبار زانیاری فێردەبێت.
*ئەگەر خەوبینەر غەمو پەژارەداربوو دەرووی لێدەکرێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿وهُزِّي إليكِ بجِذعِ النخلةِ﴾ (مریم:٢٥).
*هەروەها دەڵێن: خورمای پەرشو بلاو درهەمو دینارێکە نامێنێتەوە، ئەگەر بینی خورما دەچنێتەوە ماڵو سامانێك بەدەستدەهێنێت لەپیاوی مەترسیدار.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم چل خورمام دۆزییەوە ، ئەویش وتی: چل دارت لێدەدرێت ، پاش ماوەیەك دییەوە وتی: چل دەنك خورمام لەبەردەرکی ماڵی فەرمانڕەوادا دۆزییەوە، پیاوەکە پێی وت: چل درهەمت دەست دەکەوێت. پیاوەکەش پرسی: ئەمجارە بەشێوەیەکی جیاواز خەوەکەت لێکدایەوە، ئەویش وتی: چونکە جاری یەکەم کەخەوەکەت بۆ گێڕامەوە دارودرەخت وشکبوبوو بەڵام ئەمجارە دارو درەخت ژیاوەتەوە بۆیە

هەر جارە بەپێی کاتی خۆی لێکمداوەتەوە.

*پێغەمبەری خوا(ﷺ)دەفەرموێت: ((لەخەودا بینیم پیاوێك هاتو پاروویەکی خورمای بۆ پێچامەوە منیش خستمە دەمم بەڵام ناوکە خورمابوو تفمکردەوە، دووجاریتر بەهەمان چەشنیکردەوەو منیش هەر تفمکردەوە، (ئەبوبەکر) (رەزای خوای لێبێت) دەفەرموێت: "ئەی پێغەمبەر(ﷺ) با بۆت لێکبدەمەوە، حەزرەتیش (ﷺ) دەفەرموێت: بۆم لێکبدەرەوە، (ئەبوبەکر) (رەزای خوای لێبێت) وتی: کۆمەڵێك دەنێرێت بۆ جیهادو دەستکەوتیان دەبێتو سەلامەت دەبنو دەدەن بەسەر پیاوێکدا ئەویش خۆیدەخاتە ئەستۆی تۆو ئەوانیش دەست بەرداری دەبن، تاسێجار هەروادەبێت، پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: "وایە چونکە فریشتەکە بەو چەشنەی لێکدایەوە".

*هەروەها (ئەنەس)ی کوڕی (مالك) لەخەودا بینی وەك ئەوەی (عەبدوڵلا)ی کوڕی (عومەر) - رەزای خوای لێبێت - خورما بخوات، ئنجا کاتێ بەئاگا هات بۆینووسی: من تۆم بینی لەخەودا خورما دەخۆیتو ئەوەش تامو خۆشی باوەڕە.

*هەروەها دەگێڕنەوە: پیاوێك خۆی بەڕووتی دییەوە وەك ئەوەی سەبەتە خورمای نابوو بەسەریەوەو لەورگی بەرازدابوو، بۆ خەولێکدەرەوەی گێڕایەوە ئەویش وتی: ماڵی بێباوەڕانە، زۆری نەبرد چوون بۆ جەنگی (روم)و موسوڵمانان سەرکەوتنو گەیشتن بەو دەرەنجامە.

*خورماش ماڵێکی حەڵاڵە بەپێی زۆریو کەمی، ئەوەی لەدارخورماو بەروبومێکیتر لێبکاتەوە سەرقاڵی حەرامدەبێت یان سەرقاڵی کاروبارێکدەبێت هیچی لێنابەستێتەوە.

*بەروبووم لێکردنەوە لەدار بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی زانست لەزانایەك، لێکردنەوەشی لەدارێك دەنگ دابڕینو جەنگو بەربەرەکانیە.

*هەروەها دەڵێن: میوە بۆ هەژار دەوڵەمەندییەو بۆ دەوڵەمەندیش زیادەیە بەپێی ئایەتی: ﴿فاكهة وابا (٣١) متاعاً لكم ولأنعامكم﴾ (عبس: ٣١_٣٢).بۆ کەسێکی ترسنۆکیش ئەمنو ئاسایشە خوداوەند دەفەرموێت: ﴿يدعون فيها بكل فاكهة آمنين﴾(الدخان:٥٥).

*هەروەها دەڵێن: میوەی تەڕ رزقێکە نامێنێتو دەفەوتێت، ئەگەر بینی میوەیەك پەرش‌و بڵاودەکرێتەوە بەسەریا بەچاکەو خێر ناوبانگ دەردەکات، ئەوەشی ببینێ بەروبوومی درەختێك لێدەکاتەوەو بەروبوومەکە هی خۆی نییە خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر زاوایەکی پیاوچاك یان هاوبەشێکی ساڵح‌و باش.

*ئەگەر لەزستاندا دارێکی بەروبوومداری بینی و بەباشیزانی پێویستی بەپیاوێکدەبێت وابزانێت خۆشگوزەرانە، ئەگەر هیچی لەبەروبوومەکەی نەچنیەوە بەهاوسەنگی پێی قوتار دەبێت ، خۆئەگەر لێی بچنێتەوە بەئەندازەی چنینەوەی بۆ ماڵ‌و خانەوادەی خەرجدەکات.

*لە(ئیبن سیرین) دەپرسن دەربارەی ژنێك دەنکە خورمایەك بمژێ بیدات بەدراوسێیەك‌و ئەویش بیمژێ، وتی: ئەو ژنە هاوبەشی خێروچاکە دەکات لەجل‌وبەرگ شتندا خۆی دەبینێتەوە.

*پیاوێکیش هات بۆلای (ئیبن سیرین) وتی: لەخەودا بینیم وەك ئەوەی جامێکم بەدەستەوەبێت‌و خورمای تێدابێت‌و سەری تێبکەم‌و لێی بخۆم‌و بڵێم ئای چەن ترشە، (ئیبن سیرین)وتی: تۆ پیاوێکی بەچەپ‌و راست رۆچوویت لەپارەپەیداکردنداو گوێنادەیت بەوەی حەرام یان حەلاڵ بێت بەلام من دەزانم حەرامە.

*ئەگەر ژنێك بینی خورما دەخوات لەگەڵ قەتراندا میراتی مێردەکەی بەتەلاقدان وەردەگرێت.

(نابلسی)دەڵێت: خورما بەرزق‌و رۆزی حەلاڵ راڤەدەکرێت، ئەگەر بینی خورمایەکی باش دەخوات گوێبیستی قسەو وتەی باشدەبێت‌و سوودو قازانجی دەستدەکەوێت.

*ئەگەر بینی خورما دەشارێتەوە ماڵ‌و دارایی لەگەنجینە بەدەستدەکەوێت یان لەماڵ‌و دارایا هەتیو یاخود ماڵ‌و دارایی دەخاتە گەنجینەوەو کۆیدەکاتەوە.

*ئەوەی ببینێ دارخورمایەك دەبڕێتەوەو لەوبارو حاڵەی تیایدایە لەدەستەلات‌و سەفەرو کاری ئەستەم‌و گران دەڕەوێتەوە.

*ئەوەی ناوك ببینێ دەبێت بەدارخورما کوڕێکی دەبێت‌و دەبێت بەزانا یان پیاوێکی سووك‌و نزم بەرز دەبێتەوە.

*هەندێکدەڵێن: خورما تەمەن درێژییە گەورەی (حمیر) پێغەمبەری خوای(ﷺ) بینی وەك ئەوەی لەخاکێکی شۆرەکاتی پڕ لەدارخورما بێت و لەتەنیشتیدا زەوییەکی باشی بێ ڕووەك، ئنجا (ﷺ) فەرمووی: "ئاخۆ دەزانن ئەو زەوییە بۆ کێیە؟ وتیان: نەخێر، فەرمووی: هی (امرؤ القیس)ی کوڕی (حمیر)ەو ئەم دارخورمایە بگرەو لەوخاکەدا بینێژە ، ئەویش دەڵێت: فەرمانەکەم باش بەجێهێناو کاتێ بەئاگاتم و ڕۆژ بووەوە چووم بۆ لای (ئیبن سیرین)و هێشتا لاوبووم و خەوەکەم بۆ گێڕایەوە ئەویش بزەیەکی کردو وتی: تۆ وەك (امرؤ القیس) دەبیت بەشاعیر بەڵام تۆ لەبارەی پاك و پوختەکانەوە دەدوێت و باسی خورماش لەپێشوداکراوە.

(نابلسی) دەڵێت: خورما لەخەودا ڕزق و ڕۆزی یان نوێنەری خێروچاکەیە ، ئەوەی ببینێ خورما دەخوات ماڵێکی حەلاڵ بەدەستدەهێنێت .

خورمافرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی خورمافرۆش بەڵگەیە لەسەر کاروکاسبی حەلاڵ یان زانایەکی پەیڕەوکاری سوننەت.

خورمای پێگەیشتوو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ڕزقێکی حەلاڵ و چاکبوونەوەو خۆشی و شادییە.

*ئەگەر بینی خورمای پێگەیشتوو دەخوات لەکاتێکدا کاتی خۆی نییە چاکبوونەوەو فەڕوپیتی دەستگیردەبێت بەپێی چیرۆکی (مەریەم) - سەلامی خوای لێبێت -.

*هەروەها دەڵێن: خواردنی خورمای پێگەیشتوو کەلێکرابێتەوە گەشبوونی چاوو دییە، پێغەمبەری خوا(ﷺ) دەفەرموێت: "ئەمشەو لەخەودا بینیم لەماڵی (ئەبی رافیع) بووم و خورمای پێگەیشتوویان بۆ هێنایین لەلایەن کوڕێکی باشەوەو خواردمان و زانیمان کەبەرزیمان پێدەبەخشرێ لەدنیاداو دنیامان چاکدەبێ"[1].

(نابلسی) دەڵێت: خورمای پێگەیشتوو بەڵگەیە لەسەر مژدەدان بەکوڕو زیکرو یادو سەرکەوتن بەسەر دوژمنداو پاکێتی.

*هەروەها خورمای پێگەیشتوو ڕزقێکی حەلاڵ و چارەسەرو دەرولێکردنەوەیە.

---

[1](مسلم) لە(رؤیا)دا(٨/٣٠٥)لەفەرموودەی ژمارە (٢٢٧٠) نووی و (ئەبوداود) (٥٠٢٥) لە(مسند)ەکەیدا (١٣١٥٢)لەفەرموودەی (ئەنەس)ەوە (ڕەزای خوای لێبێت).

خوری: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پۆشینو لەبەرکردنی خوری ماڵو داراییەکی زۆرەو بەدەستیدەهێنێت ، خەوتن لەسەر خوری بەدەستهێنانی ماڵە لەلایەن ژنێکەوە، سووتاندنی خوری تێکچوونی ئاینو بەسەرچوونی ماڵەو پۆشینیشی بۆ زانایان دنیانەویستییە.

*ئەگەر سەگێکی بینی خوری پۆشیبوو دەگونجێت پیاوێکی سووكو رسوا بەماڵو سامانی پیاوێکی رێزدار دەوڵەمەندبێت، ئەگەر شێرێکی بینی جلێکی خوری پۆشیبوو بەڵگەیە لەسەر دادپەروەری دەستەڵاتدارو حەقبێژی.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی پێستەی مەڕێکی پۆشیوەو خوری پێوەیەو لەژێروسەری هیچی پێوەنییە ماڵێك لەپیاوێکی رێزدار بەدەستدەهێنێ.

*خوری لەخەودا پاکێتییە مەگەر زبرو ناشیاوبێت لەگەڵ جلوبەرگەکەی ئەوجا هەژاریو ملکەچییە.

خوری ڕێس: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی ستەمکاری زۆردارەو ستەمدەکات لەماڵو سامانی خەڵکیدا، یاخود ماڵی هەتیو دەخوات.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر شانەفرۆش، دەگونجێت ئەو کەسەبێت کەپارە کۆدەکاتەوە ، هەروەها وتراوە پیاوێکە نارەحەتی لەسەر خەڵکی لادەبات.

خوریفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر بەستنی پەیمانو رۆچوون لەکارێکی مەزندا.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر رستن یان ملکەچبوونی ژنان.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج لەوەرزی زستاندا بەڵام لەوەرزی هاویندا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

خوریو پێستەی حوشترو کەروێشك: سوودو قازانجو رزقو رۆزیو جلوبەرگو ماڵێکە بەمیراتی جێنەماوە یان ماڵێکی زەوتکراوە یاخود ماڵو سامانی حەڵاڵە.

*ئەگەر بینی بەدەستیهێنا شکۆمەندیو ماڵێکی مەزن بەدەستدەهێنێت.

خورەخوری سكو ورگ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شەڕو ئاژاوەیە لەنێوان خزمو کەسوکاردا یاخود پێشبڕکێیە.

خورەی ئاو: (نابلسی) دەڵێت: سەرقاڵیو بەدبەختییە بۆئەوەی دەیبینێ.

خولگە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخولگەی یەکەمدایە یان خۆی

هەڵواسیوە هاوەڵایەتی فەرمانڕەوا یان وەزیرێکی درۆزندەکات.

*خولگەی دووەم نووسەری فەرمانڕەواو دەستەڵاتە.

*ئەگەر بینی لەخولگەی سێیەمدایە ژنێك یان چەن ژنێك دەهێنێ بەئومێدی خۆیدەکات.

*ئەگەر خولگەی چواری بینی هاوەڵایەتی سەرکردە یان فەرمانڕەوایەکی مەزندەکات.

*ئەگەر خولگەی پێنجەمی بینی جەنگاوەر یاخود پیاوێکی خواناس دەبینێ یان هاوەڵایەتی پیاوێکی خووسیفەت کامڵو تەواودەکات.

*ئەگەر خولگەی شەشەمی بینی زانیاریو ڕێز بەدەستدەهێنێتو سووردەبێت لەسەر کاروبارکان .

*ئەگەر خولگەی حەوتەمی بینی دەکات بەهاوەڵی فەرمانڕەوا.

*ئەگەر خولگەی هەشتەمی بینی تەماشای فەرمانڕەوایەکی مەزندەکاتو هاوەڵایەتیدەکات.

*ئەگەر خولگەی نۆیەمی بینی هاوەڵایەتی پیاوێکی ڕێزدار دەکات.

*ئەگەر خولگەی دەیەمی بینی کەخولگەی بەرینە فەرمانڕەوای باڵاو مەزن دەبینێ ئەگەر لەلانەی ئیسلامدا بێت.

*ئەگەر بینی لەخولگەدا دەسووڕێتەوە یان یەکێك لەخولگەکانی بینی پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە دەگات بەهیوای خۆیو شکۆمەندی زیاد دەکات.

*ئەگەر خولگەیەکی گشتی بینی لەخوداوەند نزیکدەبێتەوەو پلەوپایەو ناوبانگ بەدەستدەهێنێ یان هاوەڵایەتی مەزنترین فەرمانڕەوا دەکات.

*ئەگەر بینی خولگەکان لەشوێنی خۆیەوە دەگۆڕێ ، ئەگەر دەستەڵاتداربوو ستەمدەکات لەدەستەڵاتەکەیداو باروحاڵەکان دەگۆڕێ.

*ئەگەر ژنێك بینی لەژێر خولکەی ژێرەوەیە شوودەکات بەبەردەستی فەرمانڕەوا یان ئەوانەی پەیوەندییان پێوەی هەیە.

خولی مانگانە (حەیز ، سووڕی مانگانە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر ئافرەتێکی جەحێلی لەخەودا بینی کەوتە خولی مانگانەوە تەوبەدەکاتو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە، بەڵام ئەگەر لەخوێن وەستابووەوەو خەوی بینی دیسان خوێنی لێهاتبوو کوڕە بەپێی ئایەتی: ﴿ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ ﴾ (هود:٧١)، پێکەنین لەم ئایەتەدا

بەمانای خولی مانگانە هاتوە، ئەگەر بینی کەوتوەتە حەیزەوە لەگوناهدایەو دەیەوێت لێی قوتار ببێت بەلام ناتوانێت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر پیاو بینی لەخەودا کەوتوەتە حەیزەوە کارێکی حەرامو یاساغ ئەنجامدەدات.

*ئەگەر لەحەیزدابوو لەگوناهو تاواندایەو دەیەوێت لێی قوتار ببێت بەلام بۆی ناگونجێت چونکە ئەو حاڵە بوە بەبەشێك لەسروشتیو ناتوانێت دەستبەرداری ببێت مەگەر دوای هەوڵو تێکۆشانێکی زۆر نەبێت، ئەگەر تەوبەیکرد لەسەر تەوبەکەی جێگیر نابێ، پیاویش بەهەمان شێوەیە ئەگەر خەوێکی لەو چەشنەی بینی.

*هەر ژنێك بینی مێردەکەی لەکاتی خولی مانگانەدا دەچێتە لای خۆیو مێردەکەی لەو ولاتە کۆچدەکەن.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر پیاوێك بینی کەتووەتە خولی مانگانەوە درۆدەکات، ئەگەر ژنەکەی بینی کەوتوەتە خولی مانگانە کاروبارەکانی ئالۆز دەبنو دەروازەکانی لێدەبەسترێ.

*هەروەها دەڵێن: خولی مانگانە کەڵەشاخ یان خوێن لێدەرهێنانە.

*هەروەها دەڵێن: شەیتانە ، ئەگەر شەیتانێك بەدیبکات خولی مانگانەی بەدیکردوە .

*خولی مانگانە خوێنێکی پەڵە پەڵاویو رژاوە لێرەو لەوێ.

*خولی مانگانە مووی پێشەو کاتێ پاکبوەوە موەکە لادەبات.

*خولی مانگانە کەمو کورییە لەئاینو رۆژوو نوێژدا.

*خولی مانگانە نەخۆشییە ، ئەو ژنە رەبەنەی ناهومێدبوە لەخولی مانگانە ئەگەر لەخەودا کەوتبوە ئەو حاڵەتەوە هاوسەردەگرێ یان بەڵگەیە لەسەر خوێنبەربوون ، هەروەها میزی درێژکردن لەخەودا بەهەمان شێوەیە.

*دەگونجێت خولی مانگانەو خوێنی نەخۆشی بەڵگەبێت لەسەر بۆڵەو جیاوازی نێوان دووهاوسەر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەزۆکی منداڵی نێرینە.

*خولی مانگانە بۆ ژنی دووگیان لەدایکبوونی منداڵی نێرینەیە.

*ئەگەر پیاوێك بینی کەوتوەتە خولی مانگانەوەو دەچێتە لای ژنێك بەداوێنپیسیو حەرامی.

*ئەگەربینی ژنەکەی کەوتوەتە خولی مانگانــەوە کاروکاســبی ســاردیو بێبازاڕی رووی تێدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ژنێك بینی کەوتوەتە خولی مانگانەوە بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو نەخۆشیو تەڵاق خولی مانگانەی تێدا بەمەرجگیراوە، مەگەر خولی مانگانەکە لەخەودا دوای مەرگ بێت بەڵگەیە لەسەر تەڵاقدان یان مەرگی پیاو یا کوڕ یان دایك یاخود ئەوەی پرسەی بۆ دەگرێو نازو نیعمەتو شتومەکی بۆ بەجێدەهێڵێ.

خومی سوور: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵو داراییە لەگەڵ نەخۆشیدا.

خوێ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سەبارەت بەخوێ جیاوازی هەیە، هەندێکیش دەڵێن: خوێی سپی دنیانەویستیو خێرو چاکەیە بەڵام (ئیبن سیرین) رقی لێبوو دەیگوت: "ئەو خوێیەی دەردەکەوێ غەمو پەژارەو سەرقاڵییە لەگەڵ نەخۆشی ، ئەوەی خوێ بخوات بەنانەوە قایلبوە بەدنیا بەشێکی کەموکوڕ"خوێدانیش کچێکی شۆخو شەنگو جوانە.

*هەروەها دەڵێت: ئەوەی خوێ بدۆزێتەوە دەکەوێتەوە نارەحەتیو نەخۆشییەکی توندو سەختەوە.

(نابلسی)دەڵێت: خوێ لەخەودا ماڵو سامانە بەبێ ماندوبوون پەیدا دەبێت، ئەگەر بینی خوێی خەڵکی خراپبوە نەخۆشی رشانەوە روویان تێدەکات یاخود نەبوونیو قاتو قڕی لەوشوێنەدا بڵاودەبێتەوە.

*خوێ هەمووشتێکی پێ چاکدەکرێ وەك زانیاریو سوننەتو قورئانو ئیسلامو هاوسەرو ماڵو سامانو کوڕو رزقو رۆزی حەڵاڵ.

*ئەگەر خەوبینەر دەترساو خوێی بینی دڵنیایی وەردەگرێ یان دانایی چونکە واژووی خوێ داناییە.

*شتی سوێر بەڵگەیەلەسەر چارەسەری چاكو بەسوود لەنەخۆشیو پەتا، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر تەبابیو خۆشەویستیو کۆبوونەوە لەسەر خراپەوو خواردنی گوماناوی.

*ماسی سوێر هەواڵی خۆشەو سوێراوی زەیتون شکاندنی بەڵێنو پەیمانە.

خوێفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی ماڵو ساماندار ، یاخود پیاوێکە چاکسازیدەکات لەنێوان خەڵکیدا.

خوێن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خوێن ماڵو دارایی حەرامە.

*ئەگەر بینی خۆی دەگەوزێنێ لەخوێندا لەماڵو سامانی حەرامدا رۆدەچێت یا لەگوناهو تاوانی گەورەدا.
*ئەگەر خوێنی بەکراسەکەیەوە بینیو نەیدەزانی لەکوێوە ئەو خوێنەی بەرکەوتوە درۆی لەگەڵدا دەکەن بەبێئەوەی بزانێت بەپێی چیرۆکی (یوسف) (سەلامی خوای لەسەر بێت).
*ئەگەر کراسەکەی خۆی بینی لەخوێندا گەوزاوە فەرمانڕەوای درۆزنو دەستبڕ درۆی لەگەڵدا دەکات.
*ئەگەر بەخوێنی بەرانێك خوێناوییبوو پیاوێکی بەرێزو دەوڵەمەندو خاوەن دەستەڵات درۆ دەکات لەگەڵیا، خوێنی سەرجەم ئاژەڵانیش بەو چەشنەیە.
*ئەگەر بینی خوێنی مرۆڤی خواردوە ماڵودارایی و سوود بەدەستدەهێنێتو قوتار دەبێت لەهەموو فیتنەو بەلاو ناڕەحەتییەك.
*ئەگەر خوێنی خەڵکی بخوات دەکەوێتە گوناهو پاشان قوتار دەبێت لێی.
*ئەگەر کەوتە نێو بیرێکی پڕ لەخوێنەوە بەخوێن یا خود ماڵی حەرام تاقیدەکرێتەوە.
*لەبەر رۆیشتنی خوێن تەندروستی باشو پارێزراوییە ئەگەر سەفەریکردبوو بەدروستی لەسەفەرەکەی دەگەڕێتەوە.
*پیاوێك دەڵێت: پیاوێکی مەزنو ناودارمان نوێژی خەوتنانی لەگەڵ کردینو تەندروستی باشو ساغبوو، بەلاَم بەیانی کەهاتەوە کوێربوبوو، ئێمەش هاتینە لایو پێمانگوت: چیت لێبەسەرهات بۆ ئاوات لێهات ؟ ئەویش وتی: لەخەودا هاتنە لامو بردیانم بۆ لای پێغەمبەر (ﷺ) ئەویش دانیشتبوو لەبەردەستیدا تەشتکی پڕ لەخوێن دانرابوو، لێی پرسیم: تۆ لەوانەیت کەوا کوشتاری (حسین)تان کرد؟ وتم: بەڵێ، ئنجا هەردوو پەنجەی گرتمو کردی بەنێو خوێنداو ئەوجا کردی بەهەردوو چاوماو پاشان کاتێ چاوم هەڵهێنا هیچم بەدینەکرد.
*پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا تنۆکە خوێنێکم بەدەستمەوە دەبینیو هەرکات دەمشت پتر دەردەکەوت، ئەویش پێی وت: تۆ پیاوێکی نکوولی لەکوڕەکەت دەکەی بۆیە لەخوابترسەو نکوولی لێمەکە.
*(سوفیان) دەڵێت: لەخەودا بینم پۆشاکێکم لەبەردایە خوێناوییە، کاتێ رۆژ بووەوە هەستامو چووم بۆ مزگەوت

لەبەردەرکی مزگەوتدا خەولێکدەرەوەیەك هەبوو خەونەکەم بۆ گێڕایەوەو وتی: درۆ دەکەن لەگەڵتا بەو چەشنەبوو کەئەو وتی.

*خوێنی پیس‌و خراپ بەڵگەیە لەسەر بڵاوبوونەوەی نەخۆشی لەسەرجەم خەڵکیدا، ئەگەر خوێنەکە کەمبوو بەڵگەیە لەسەر خانەوادەو خێزان‌و بەدەستهێنانی شەڕو خراپە ، ئنجا قوتار دەبێت لێی.

*هەروەها دەڵێن: لەخوێندا تەوبە هەیە لەگوناهو تاوان یاخود لەماڵی حەرام‌و بەجێهێنانی ئەمانەت کەلە ئەستۆیدایە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی خوێن لەلەش‌و لاری دێتە دەرەوە ، زام‌و برینەکانی لەش‌و لاری خۆی بینی لەش‌و لاری ساغدەبێت‌و ماڵ‌و دارایی زیاد دەکات، ئەگەر لەسەفەردابوو دەگەڕێتەوە بەسەلامەتی‌و خێروچاکەی دەستگیردەبێت.

*ئەگەر دۆڵ‌و شیوێکی پڕ لەخوێنی بینی لەشوێن‌و جێگەی خۆیدا خوێنی لەو شوێن‌و جێگەیەدا دەڕژێت.

*ئەگەر خوێنی بەجل‌وبەرگی خۆیەوە بینی درۆیەك دەکرێت لەگەڵیدا.

*ئەگەر خوێنێك ببینێ لێی دێتە دەرەوە بەبێ برینداری بەئەندازەی ئەو خوێنە لێدێتەدەرەوە ئەگەر ماڵ‌و دارایی داربێت ، ئەگەر هەژاربێت بەهەمان شێوەی ئەو سوودمەند دەبێت.

*ئەگەر بکەوێتە نێو تەشتێ خوێن یاخود چاڵ یا گۆزەڵەیەکی خوێنی خوێنێکە رووبەرووی دەبێتەوە.

*ئەو خوێنەی لەمەرکانەو گۆزەیەکدایە ژنێکە لەسووڕی مانگانەدایە، ئەگەر سەری مەرکانەکە توندو بەسترابوو بەپەڕۆیەك یاخود دەمەوانەیەك ئافرەت پەڕۆو سانتی بەخۆی هەڵدەگرێت.

*خوێن بەڵگەیە لەسەر ژیان‌و هێزو ماڵ‌و دارایی، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەوەی:

+یارمەتیدەدات‌و پشتگیریدەکات لەهەموو بەڵێندەرو فەرمانڕەوایەك یاخود هەموو پۆشاکێك ئەندامەکانی لاشە داپۆشێ.

+ئەو پیاهەڵدان‌و سەرزەنشتەی دەکرێت.

+ئەو ئاوەی لاواز دەبێت لەفڕیدانیدا.

+خواردنی حەرام بۆیەکێك حەرامخۆری بکات.

*ئەگەر لەخەودا خوێنێکی زۆری لێهات بەڵگەیە لەسەر کەمسوودی ئەو کەسەو دڵخۆشنەکردنی باوکی یا کوڕ یاخود شەریك یان ماڵەکەی کەمدەکات یان

جل‌و پۆشاکی خۆی دەفرۆشت یاخود لەهاوسەری خۆشەویستی جیادەبێتەوە.

*خوێنی مرۆڤ بەلگەیە لەسەر شەیتانەی کەلە خوێندا دەگەڕێ‌و دەسووڕێتەوەو، لەماڵەکەی خۆیدا وەك دوژمن وایە.

*دەگونجێت خوێن بەلگەبێت لەسەر ئەوەی لەسەرە مەرگدا بەسەر مرۆڤدا زاڵدەبێ.

*ئەگەر خوێنی خۆی خواردەوە بەلگەیە لەسەر غەم‌و پەژارەو ماندوبوون یاخود قەرزێك بەقەرزێکیتر دەداتەوە.

*رۆچوون لەخوێندا بۆڵەبۆڵ‌و غەم‌و پەژارەیە.

*بەربوونی خوێن لەکاتی پێویستدا پشوو رەواندنەوەی غەم‌و پەژارەیە.

*خوێنی مانگانەی ژنان بۆ کچ مێردەو بۆ ژنی دووگیانیش لەبارچوونی منداڵەو بۆ ژنی لەحەیز وەستاویش نەخۆشیە.

*ئەگەر بینی لەپاشیەوە خوێن دێت لەگوناهو تاوان قوتار دەبێت ، ئەگەر خوێناویبوو پێی لەماڵ‌و سامانی حەرام قوتار دەبێت.

*خوێنی مرۆڤ رۆچوونی خانەوادەیە لەماڵی خەوبینەردا.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر نەخۆشی لەپاش‌و دوادا.

خوێن لێدەرهێنان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی خوێنی لێدەرهێنرا گوێڕایەڵی وتەیەکدەبێ.

*ئەگەر لەدەمارو رەگێك خوێن هاتەدەرەوە پاداشت دەدرێتەوە لەسەری، ئەگەر خوێنی لێدەرنەهات حەقێك دەربارەی دەوترێت‌و خوێنلێدەرهێنراو لەگوناهو تاوان بەدەردەکەوێ.

*ئەگەر بەباری درێژی خوێنی لێدەرهێنا قسەو وتەو زیاد دەکات یان کەمدەکات.

*ئەگەر بینی لاوێك خوێنی لێدەرهێنا لەباری پانیدا مردنی هەندێك لەخزمەکانیەتی.

*ئەگەر لاوێك لەباری درێژیدا خوێنی لێدەرهێنا بەلاو نەهامەتیەك رووی تێدەکات لەلایەن دەستەلاتدارەوەو بەئەندازەی ئەو خوێنەی لێیدەرهێنرا ماڵ‌و سامانی لێوەردەگرێ.

*ئەگەر لەباری پانیدا خوێنی لێدەرهێنا دەستەلاتدار دەستدرێژی بۆناکات.

*ئەگەر زانایەك خوێنی لێدەرهێناو کردیە تەشت‌و یان قاپ

نەخۆشدەکەوێو ماڵو دارایی دەڕوات بۆ خانەوادەو پزیشکەکان چونکە قاپو دەفر پزیشکە.
*ئەگەر ویستی خوێنی لێدەربهێنێ بەلام خوێنی لێنەهاتو لەش و لاری نەرووشا قسەو وتەیەك لەخزمەکانی دەبیستێ بەئەندازەی ئێش و ئازاری ئەوبەشەی لەش و لاری.
*ئەگەر بینی خوێنی لێدەربهێنێو رقی لێبووەوە خوێنی لێدەربهێنن نەخۆشدەکەوێو زەرەرو زیان بەماڵو سامانیدەگات، ئەگەر لەناخیدا هەبوو خوێن لێگرتن سوودی لێوەردەگرێو خوێنی بەئەندازەیەك لێهات ئاینەکەی دروستو لەشساغیشدەبێ لەوساڵەدا.
*خوێنگرتن لەلای راست زیادبوونی ماڵو سامانەو لەچەپیشدا زیادبوونی هاوڕێیە، ئەگەر ژنی هەبوو زۆر قەڵەو دەبێو دنیای گوشادو فراواندەبێ، ئەگەر ئارەقی سەری سڕی سەرکردەو بەرپرسێکی دی بۆ پەیدادەبێ.
*ئەگەر خوێنەکەی رەشبوو سوورە لەسەر تاوانی گەورە چونکە خوێن دەرچوونە لەگوناهو تەوبەکردنە.
*ئەگەر بینی نەشتەرێکی هێناو خوێنی ژنەکەی دەرهێنا لەباری درێژیدا کچی دەبێت، ئەگەر لەباری پانیدا خوێنی لێدەرهێنا پەیوەندی خزمایەتی دەبچڕێ ، ئەگەر بینی دەیەوێت خوێنی لێدەربهێنێ دەیەوێت تەوبە بکات.
(نابلسی) دەڵێت: خوێن لێدەرهێنان لەخەودا لەکەسێکی زانای شارەزا بەڵگەیە لەسەر پشوودانو چاکبوونەوە لەنەخۆشیو پێداویستی.
*ئەگەر خوێندەرهێنانەکە بۆ پێویستی نەبوو ئاگادارییە بەنەخۆشکەوتنی ئەندامێك.

خوێندنەوە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر قورئان یان ئایەتێکی لەخەودا خوێندەوە پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر سەرپێچیکاربوو خوداوەند لەسەرپێچی دووریدەخاتەوەو تەوبەدەکات، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر شایەتیدانیدەدا بەحەق شایەتیدەدات یاخود ئەو ئەمانەتەی لەئەستۆیدایە دەیگەیەنێت.
*ئەگەر قورئانی بەدەنگێکی خۆش خوێندەوە پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر قورئانی خوێندەوە بەناتەواوی پەیمانەکەی ناباتەسەر.

*ئەگەر نەیزانی چیدەخوێنێت گەواهی ناحەق دەدات یاخود سەردەکات بەبابەتێکدا نازانێت ئەگەر خەڵکی گوێیان لەقورئان خوێندنەکەی گرت کارێکی یاساغ پەسەند دەکات.

خوێندنی ئەو سوورەتانەی بەسەر مردوودا خوێندرێت بەزۆری بەڵگەیە لەسەر مردنی نەخۆشەکە.

*ئەگەر بینی قورئان لەرۆژی قیامەتدا دەخوێنێتەوەو بەباشی نایخوێنێتەوە لەکاتی بێداریدا بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی دوای هەژاریو زانینی سەرجەم پرسیارەکانو دڵنیابوون لەترس‌وبیم ، ئەمەش لەکاتێکدا ئایەتی خێری خوێند ئەگەر ئایەتەکانی شەڕی خوێند بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو ناوبانگو زیان.

*ئەگەر بینی لەدیوی دەرەوەی پەڕاوێکدا لەدنیادا خوێندیەوە ، میراتییەکی بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر پشتەکەی خوێندەوە قەرز لەسەری کۆدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی کتێبێک دەخوێنێتەوە میراتیەکی بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر شارەزابوو لەخوێندنەوەکەیدا دەستەڵات بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی کتێبی خۆی دەخوێنێتەوە تەوبەدەکات بۆ لای پەروەردگار لەسەرجەم گوناهو تاوانەکانی.

*ئەگەر بینی کتێبی هەندێك لەعەجەمیەکانی خوێندەوە بەڕەوانیو رێکوپێکی بەڵگەیە لەسەرئەوەی روودەکاتە ولاتی عەجەمو ئەو شوێنانەی کەرانەهاتوە لەسەری، لەوێ کارێکی بەناوبانگ ئەنجامدەدات، ئەگەر لەخوێندنەوەی ئەوکتێبەدا خراپبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی قوتاردەبێ لەولاتی عەجەم یاخود نەخۆشدەکەوێو پاشان چاکدەبێتەوە، ئەمەش بەهۆی جیاوازی وتەو گوفتاری عەجەم.

خوێنەر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە.

خ ۆ

خۆبەزلزانین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی خۆی بەزلدەزانێ بەهۆی بەدەستهێنانی خۆشی دنیاو جێگیربوون لەسەرکاروبارەکانی بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی تەمەنی بەپێی ئایەتی: ﴿ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ

الأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلاً أَوْ نَهَاراً﴾ (يونس:٢٤).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی خۆی بەگەورە دادەنێ بەهۆی بەدەستهێنانی خۆشیو نازو نیعمەتی دنیاو جێگیربوونی کاروبارەکانی بەڵگەیە لەسەر تەمەن بەسەرچوونی.

*خۆبەزلزانینیش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو پلەوپایە بەڵام دەرەنجامەکەی بەشەڕو خراپە دەگات.

خۆبەکەمزانینی مرۆڤ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خۆبەکەمزانین لەبەرامبەر خەڵکیدا سەرکەوتنو شکۆمەندییو بەرزییە هەروەك هاتووە ((ئەوەی لەبەرخوا خۆی بەکەمدابنێ خوداوەند بەرزیدەکاتەوە))[1].

خۆپەسەندی(لەخۆرازیبوون): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خۆپەسەندی لەلێکدانەوەدا ستەمو زۆردارییە ئەگەر بینی بەخۆی سەرسامبوو یان بەدەوڵەمەندیو هێزی ستەمدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: هەموو لەخۆرازیییەك ستەمکارەو خۆپەسەندی لای مردوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی خوداوەند لەرۆژی قیامەتدا تەماشای ناکات ئەگەر حاڵو باری گۆڕابوو.

خۆتەرخانکردن لە پێناوی خوادا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆیەکلاییکردنەوە بۆ بەندایەتیو بەرنەدانی ئەوبارەو شوێنکەوتنی سوننەتو خواناسیو گوێڕایەڵی.

*ئەگەر بینی لەخۆتەرخانکردنو غەزا دێتە دەرەوە شوێنی چاکەو رێبازی چاکەکاران دەکەوێ.

*ئەگەر نەخۆش یاخود کەسێکی ئاوارەیبینی لەیەکێکیان دەگەڕێتەوە هەتا دەچێتە نێو شارێك بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی نەخۆشو گەڕانەوەی نادیارو غەریب.

خۆچەورکردن: (نابلسی)دەڵێت: خۆچەورکردن لەخەودا پیاهەڵدانو باسی باشەیە.

*خۆچەورکردن بەرۆنێکی بۆگەن پیاهەڵدانی خراپو ناقۆڵایە، بۆکەسانی ماندوو بەڵگەیە لەسەر پشودانو هێزو توانا زیادکردن.

خۆخواردنەوەو بێزاری مرۆڤ: لەخەودا ئەگەر بەکاربێت وەك خوو دابو نەریت

---

[1] (مسلم) لە(البروالصلة) (٨/ص٣٨٦ ٢٥٨٨/٦٩ نووی) لەفەرموودەیەکی (ئەبوهورەیرەوە) (رەزای خوایلێبێت).

بەڵگەیە لەسەر بەهادارکردنی بەرهەم‌و بابەتێکەلەبنەڕەتدا بازاڕی ساردە، یاخود نەخۆشیەکە یان سەرئاوەکەی دەشکێنێ‌و بەمەش دەحەوێتەوە، بەڵام ئەگەر خۆی خواردەوە بەهۆیەکی ناشیاو ئاگاداربوونیەتی لەخراپە، یان ماڵەکەی تالآن‌و برۆ دەکرێت یا کون دەبێت یاخود مردوەکەی لەگۆڕەکەی دەردەهێنرێت‌و دەگوێزرێتەوە بۆ شوێن‌و جێگەیەکیتر یا زۆری لێدەکرێت زەکات بدات، یاخود ئەمانەت‌و ئەسپەردەی لێزەوت دەکرێت.

*ئەگەر دڵتەنگبوو و خۆی خواردەوە بەهۆی نەخۆشیەکەوە لەخۆیدا بەدی بکات دەگەڕێتەوە بۆ کارێك چاکە‌و باشەی ئاینەکەی تێدایە.

*ئەگەر دڵتەنگبوو خۆی خواردەوە بەبێ بیماری‌و نەخۆشی لەبەڵێن‌و پەیمانێك پاشگەز دەبێتەوە دابێتی بەمرۆڤێك یان نەزرێکی لەسەر خۆی بەپێویست گێڕابێت‌و بەجێی نەهێنابێت، یاخود وتەو ئامۆژگاریەکی کردبێت‌و لێی پەشیمان بووبێتەوە، دەگونجێت دڵتەنگی‌و خۆخواردنەوەشی بەهۆی تووڕەبوونێکی توندەوە بێت.

خۆداپۆشینی مرۆڤ بەجل‌وبەرگ‌و شتیتر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا چوست‌و چالاکی‌و رزق‌و رۆزییە هەروەها بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەیەکی باش وەریدەگرێت یان پێدەگات.

خۆدانبەسەرا: (ئیبن سیرین) دەڵێت:ئەوەی خۆی بجات بەسەر گۆچانێکدا ئەوا پشتی بەپیاوێك بەستوە لەکاروبارەکانیدا.

خۆرئاوا(زەردەپەڕ): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سوێند بەپێی ئایەتی : ﴿ فَلاَ أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ﴾ (الإنشقاق : ١٦).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتنی جموجوول لەسەرۆك‌و پادشاو جێگیرەکانیەوە.

خۆڕووتکردنەوەی مرۆڤ (جلداکەندن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ خۆی رووتکردوەتەوە ئەگەر دوژمندار بێت زاڵدەبیت بەسەریاندا ، ئەگەر عەورەتی دیارنەبوو زاڵنابێت بەسەریاندا، ئەگەر عەورەتی بەشتێك یان دەستی داپۆشی ملکەچی دوژمنەکانی دەبێت‌و هەڵدێت لێیان.

*ئەگەر لەناوەڕاستدا مێزەری بەست تێکۆشەرە لەبەندایەتیدا.

*ئەگەر خۆی بینیەوە لێبڕاوە لەداوای شتێکدا بەئەندازەی لێبڕانی ئەو شتە بەدەستدەهێنێت.

*خۆڕووتکردنەوە ئەگەر سەرقاڵبوونی لەگەڵ نەبێت بەکارێك مەینەتو وازهێنانە لەگوێڕایەڵیو نهێنی درکاندنە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکم بینی لەناوەڕاستی مزگەوتدا بەرووتو قووتی، شمشێرێکی گرتبوو بەدەستیەوە دەیکێشا بەبەردێکداو دەیکرد بەدووکەرتەوە ، (ئیبن سیرین)وتی: دەبێت ئەو پیاوە (حەسەن)ی (بەسری)بێت ، پیاوەکەش وتی: سوێندبێت بەخوا ئەوەی .(ئیبن سیرین)وتی: ئەوەی لێبڕاوە بۆ ئاین هەرئەوە، شمشێرەکەش زمانێتی.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی خۆی لەجلوبەرگ دابماڵێتو خۆ داماڵینەکەشی لەچاکەدا نەبێت سەرپێچییە، ئەگەر ئەو شوێنەی خۆی لێ رووتکردەوە بازاڕبوو یان لەناوەڕاستی خەڵکیدابوو عەورەتی ئاشکراو دیاربوو، هەروەها شەرمی دەکرد لەحاڵی خۆیو هەندێك پۆشاکی پێوەمابوو نهێنی ئاشکرادەبێتو مەترسی نییە.

*ئەگەر خۆڕووتکردنەوەی بەوشێوەیە بێت کەباسکراو عەورەتی دیارو ئاشکرانەبوو قوتار دەبێت لەکارێکی خراپو ناپەسەند، ئەگەر نەخۆش بێت پەروەردگار شیفای دەدات.

*ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر ترسابوو خوداوەند دڵنیایدەکات، ئەگەر هیچ جۆرە جلوبەرگێکی پێوەنەبوو نائومێد دەبێت لەپیاوێك ئومێدی پێیبوو، یاخود لەدەستەڵاتو فەرمانڕەوا دوور دەخرێتەوە یا ئەوکارەی پێوەی پابەندبوە کەمدەبێتەوە، سەرجەم ئەو حاڵانە ئەگەر عەورەتی دیارو بەرچاوبوو خۆی شەرمی لێدەکرد، ئەگەر عەورەتی بەدەر نەکەوت حاڵی روو بەچاکی دەچێتو لەگاڵتەو سووکایەتی دوژمن بەدەر دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: رووتبوونەوە ستەمە، رووتکردنەوەی مردوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەواڵی خەوبینەر بەوەی هاوسەرەکەی تەڵاقدەدات یان ستەم رووی تێدەکات ، سەفەردەکات یاخود تەوبەو پەشیمان دەبێتەوە

لەگوناهو تاوان و ڕێنمایی دەکرێت بۆلای ئیسلام.

خۆشاردنەوە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سەبارەت بەخۆشاردنەوە جیاوازی هەیە لەلێکدانەوەیدا، هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی خۆیدەشارێتەوە کچێکی دەبێت بەهۆی ئایەتی : ﴿يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ﴾(النحل:٥٩)، هەندێکیتر دەڵێن: ئەگەر بینی لەماڵێکدا خۆیدەشارێتەوە هەڵدێت بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِن يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا﴾ (الاحزاب:١٣).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی چوەتە نێو ماڵێك پرسە دەگرێ ، خۆشاردنەوە لەخەودا بەڵگەیەلەسەر پشتبەستن بەوەی خۆی لێدەشارێتەوە، یان ئەوەی بەڵگەیە لەسەری، ئەگەر بەپەتێك خۆیشاردەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پشتدەبەستێ بەدەستەلاتدارێکی شکۆمەند، ئەگەر خۆی شاردەوەو پشتیدا بەدارێکەوە پشتدەبەستێت بەزانایەك.

*ئەگەر خەوبینەر هاوسەرەکەی دوگیانبوو مناڵێکی مێینەی دەبێت.

*دەگونجێت خۆشاردنەوە لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی و وتنی قسەی خراپ و بەد.

خۆشگوزەرانی: (نابلسی) دەڵێت: خۆشگوزەرانی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون لەناڕەحەتی و بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو دەروولێکردنەوەو ڕەواندنەوەی غەم و پەژارە.

خۆشۆردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی خۆی شت و جل وبەرگی نوێی لەبەرکرد ئەگەر لابرابوو لەدەستەلات بۆیدەگەڕێتەوە، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت و ئەگەر زیندانیبوو ئازاد دەکرێ و ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوەو ئەگەر بازرگانبوو بازرگانیەکەی یان پیشەکەی ساردی و بێبازاڕی ڕووی تێدەکات، پاشان کاروباری جێگیرو چەسپاو دەبێ، ئەگەر خۆشحاڵبوو (حەج) دەکات، ئەگەر غەمباربوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوەو ئەگەر قەرزاریشبوو قەرزەکەی دەداتەوە.

*ئەگەر بینی خۆی شۆردو جل وبەرگی دڕاوو کۆنی لەبەرکرد غەم و پەژارەی دەڕەوێتەوەو هەژار دەکەوێت.

*ئەگەر بینی خۆیدەشوات بەڵام تەواوی نەکرد کاروبارەکانی بەجێنایەت.

*ئەگەر بینی لەنێو کۆمەڵێکدا دەستنوێژ دەگرێو خۆیدەشوات لێیدراوە دەیدۆزێتەوە.

*شۆردنی دەست بەڵگەیە لەسەر بچڕاندنی هاوەڵایەتیو بەڵگەیە لەسەر نەمانی کێشەو گرفت.

*هەروەها دەڵێن: قوتاربوونە لەترسو بیم یاخود ناهومێدییە لەوەی ئاواتە خوازیەتی، یان تەوبەیە لەگوناهو تاوان.

(نابلسی) دەڵێت: خۆشۆردن لەخەودا بەئاوێکی پاك بەهۆی لەشگرانی یان خۆشۆردنی ڕۆژی هەینی بەڵگەیە لەسەر تەوبە لەگوناهو تاوانو گەڕانەوەی ئەركی سەرشانو چاکەکردن لەگەڵ دایكو باوكو هاوەڵان.

*ئەگەر لەزستاندا خۆی بشوات بەئاوی سارد دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو نەخۆشی، ئەگەر بەئاوی گەرم خۆی بشوات لەوەرزی زستاندا بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

*ئەگەر بۆ جەژن خۆی شت ئەگەر رەبەنبوو هاوسەر دەگرێ، ئەگەر بۆخۆرگیران خۆیشت دەگونجێت رووبکاتە کارێکی قورسوگرانە یان غەمو پەژارەیە بۆ ئەوەی خۆرومانگ بەڵگەیە لەسەری.

*هەروەها خۆشۆردنی نوێژە بارانەش بەوشێوەیەیە.

*خۆشۆردن لەشتنی مردو خۆداماڵینە لەتێکەڵبوون لەکەسانی بێئاگا.

*ئەگەر ئەو کەسەی خۆی شت بێباوەڕبوو موسوڵمانبوو یان شێتبوو چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر بۆ ئیحرامبەستن خۆی شت یان بۆ چوونە نێو (مەککە) بەڵگەیە لەسەر دەرووی خێرو خۆشحاڵیو کۆبوونەوە لەگەڵ ئاوارەوکانو قەرزدانەوەو، هەروەها ئەگەر لەخەودا خۆیشت بۆ بەردەبارانی شەیتانو تەوافکردن.

*دەگونجێت خۆشۆردن دوای بەردەباران بەڵگەبێت لەسەر سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا، خۆشۆردن بۆ تەواف هەوڵدانە لەداواخوازی رزقو ڕۆزی یان خزمەتی گەورە پیاوان.

*ئەگەر ئەوکەسەی خۆیدەشوات (حەج)ی نەکردبوو (حەج)دەکات، ئەگەر هەژاربوو خوداوەند

دەوڵەمەندیدەکاتو ئەگەر بازرگانبوو بازرگانییەکەی قورسوگرانبوو خوداوەند چوستو چالاکی دەخاتەوە بازرگانیەکەیو تواناو دەستەلاتی ماددی پێدەبەخشرێتەوە، ئەگەر دووخرابووەوە لەپۆستی دەستەلات بۆیدەگەڕێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ هَٰذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴾ (ص:٤٢)، چونکە (ئەیوب) - سەلامی خوای لێبێت - کاتێ خۆی شۆردو جلوبەرگی نوێی پۆشی خوداوەند خانەوادەو منداڵەکانیو ئەوەی لەدەستیدابوو بۆی گەڕاندەوە.

*ئەگەر بینی خۆشۆردنی لەشگرانی لەحەوزێك ئەنجامدا ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ.

*ئەگەر بینی بەئاوێکی گەرم خۆی شۆرد غەمو پەژرەی بەئەندازەی گەرمی ئاوەکە توشدەبێو خواردنەوەی ئاوی گەرمیش باش نییە لەلێکدانەوەداو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ﴾ (محمد: ١٥).

*هەروەها دەڵێن: خۆشۆردن هاوسەرگیرییە، ئەگەر ژنێکی نادیار خۆی بشوان باران لەئاسمان دەبارێ.

*ئەگەر مرۆڤێك دۆستایەتی هەبوولەگەڵ کەسێکدا یان شەڕو ئاژاوەو دەستی بەقەوزە شت بچڕانی حاڵو باری نێوانیانە.

*هەروەها دەڵێن: شتنی دەست بەسابوونو قەوزە قەرزدانەوەیە لەگەڵ رەواندنەوەی غەمو پەژارە.

*ئەگەر دەستی لەشتێك شت نائومێدبوە لێی.

*شتنی جلوبەرگ بەڵگەیە لەسەر چاکی ئاین.

*ئەگەر بینی جلێکی زەردی شتو پاکیکردەوە چاکبوونەوەیە لەنەخۆشی.

*هەروەها دەڵێن: شتنی جلوبەرگ بەڵگەیە لەسەر دانەوەی قەرز، هەروەها دەڵێن: سەرهەڵدانی شتی پەنهانو نهێنییە.

*شتنی مردوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوە.

*ئەگەر مردوویەك خۆیشت دەرچوونی منداڵو جێنشینەکانیەتی لەغەمو پەژارەو چوون بەرەو خێرو زیادبوونی ماڵو سامانو وەچەیە ، ئەگەر مرۆڤێکیتر شتی پیاوێکی رەوشت خراپی بەد خود سەرهەڵدەداتو لەسەر دەستی ئەودا تەوبە دەکات.

*ئەگـەر مردوویەکی بینـی بـەدوای مرۆڤێکدا دەگەڕا هەتا جلەکانی بشوات هەژارییەتی بەهۆی ئـەو دوعایـەی لێیکـراوە یـاخود قەرزدەداتـەوە یـان وەسیەتنامە بەجێدەهێنێ یاخود ستەم لەسـەری لادەبـات، ئەگـەر شـتی لەیەکبڕانی لەسەر دەستی ئەو دەبێ.

خۆشەویستی: (نابلسی)دەڵێـت: خۆشەویستی لەخەودا غـەمو پـەژارەو کـوێری‌و کەڕییـە ، عەشـقیش تاقیکردنەوەیـە لـەکاتی بێـداریی‌و بەئاگاییـداو بـاس‌وخواس‌و حاڵێکـە شایستەی سۆزو بەزەیی خەڵکییە.

*بەڵگەیـە لەسـەر هـەژاری‌و مـردن بـۆ نـەخۆش، دەگونجێت مـردن لەخـەودا بەڵگـەبێت لەسـەر عەشـق‌و دووری لەخۆشەویستی، ژیان لـەدوای مـردنیش بەردەوامبوونی خۆشەویستی عاشقە بۆ یارەکەی ، هـەروەها چوونە نێو ئـاگر لەخـەودا جیـاوازی‌و سـەرقاڵییەو خۆشەویـستیش لەخـەودا بێئاگـایی‌و کـەم‌و کوڕیـە لەئایـندا، عەشـقیش تێکچوونی ئاین‌و کەم‌و کوڕی ماڵدارییە.

*خۆشەویـستی لەبـەرخوا لەخـەودا جێگیربوونـە لەئاینـداو دڵنیـایی باشـەو شـوێنکەوتنی سـوننەتی پێغەمبەر(ﷺ).

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر کـوڕو هاوسەرو تەڵاقدان‌و کـەم‌و کـوڕی مـاڵ‌و دارایی‌و وشکی برایان.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر تیاچوون‌و برسێتی‌و نەخۆشی جیـاواز جیـاوازو سـەفەر بـۆ شـوێنی دوورو مەترسـیدار، ئەگـەر بانگەشـەی خۆشەویـستی‌و ئـالوودەبوونیکرد دوای ڕێنمـوونی وێـڵ‌و سـەرگەردان دەبێـت ، ئەگەر خەوبینەر زانابوو خەڵکی تووشی فیتنەو ئاشوبدەکات.

*ئەگـەر خەوبینـەر نـابووتبوو پلەوپایـەی بەرزدەبێتـەوەو ناوبانگـدەردەکات‌و بەڵگـەکانی بـەهێز دەبن‌و پتر دڵنیادەبێت لەئاییندا.

*ئەگـەر تـازە موسـوڵمانبوبوو بەرچاوڕۆشن دەبێت لەئاینـداو بـاوەڕی پتەوو بەهێز دەبێت.

*ئەگـەر زەفـەری بەخۆشەویـستەکەی هێنا لەخەوداو لەگەڵی جووتبوو خـۆی‌و خۆشەویستەکەی دەکەونە بەر مەترسی سـزاو تۆڵـە ، ئەگـەر لەگـەڵ هاوسەرەکەی لەشـوێنێکیتر جووتبـوون دەگونجێـت بەرهـەم‌و دەرەنجـامی هەبێت.

(نابلـسی) دەڵێـت: بەڵگەیـە لەسـەر بـەرزی پلەوپایـەو ئـەقڵ‌و ژیـری‌و پـڕو

تەماشاکردنی دەرەنجامی کاروکردار، پێغەمبەر(ﷺ) دەفەرموێ: "ئەوینو خۆشەویستی نیوەی ژیرییە"[1].

خۆشەویستی مرۆڤ بۆیەکێك:
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ئەو خۆشەویستیە لەبەرخوابوو بەڵگەیە لەسەر رەحمو بەزەییو رازیبوونی خوداو دەستهەڵگرتن لەگوناهو تاوانو رێنومایی بێباوەڕ بۆ لای ئیسلام ، ئەگەر لەبەر خوا نەبوو بەڵگەیە لەسەر گرێبەستی شەریکیو دەرەنجامەکەشی بەناپاکی یان بۆ ژن هاوسەرگیریە بێبەرپرسو گەورە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گریان ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرووڵێکردنەوە.

*ئەگەر بینی دڵخۆشە غەمو پەژارە دایدەگرێ.

*ئەگەر بینی هاوڕێکانی لەخۆشیدان بەڵگەیە لەسەر رووداوێکی خۆشو پڕچێژ.

خۆشیوشادی: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بانگکردنی غەمبارو پەژارەدارە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+خێرایی تێگەیشتنو بوونی بیدادی لەلایەن گلێنەکار.

+خەرجکردنی ماڵ لەلایەن رژدو رەزیلەوە.

+هاتنی هەواڵی راست.

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+هاندان بۆ سەرپێچی.

+خوارنەوەی مەیو ئارەق.

+زیناو داوێنپیسی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستی لەبەرخواو ئاراستەگیری روویەو.

خۆکێشانەوە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خۆکێشانەوە بێزاربوونە لەکاروبار یان تەمبەڵیە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی پیاوێك ببینێ خۆی دەکێشێنێتەوە وەك یەکێك تێربووبێت ستەمکارێکی زیادەڕەوە لەکاروبارەکانیدا، ئەگەر ئەوەی خۆی کێشایەوە مردبوو لێکدانەوەی خەوەکە بۆ ئەوانەی جێگەی دەگرنەوە لەزیندوان دەبێت. خۆکێشانەوەش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆبەزلزانینو شانازیو نەبوونی ئاین بەپێی ئایەتەکانی : ﴿فَلاَ صَدَّقَ وَلاَ صَلَّى ، وَلَكِن كَذَّبَ وَتَوَلَّى ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى أَهْلِهِ يَتَمَطَّى﴾(القيامة: ٣٠ـ ٣٣).

---

[1] (ئیبن سەعد) لە(الكامل للضعفاء) (٣/٧٣) هێناویەتی.

*دەگونجێت خۆکێشانەوەش لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر پشوودان دوای ماندوێتی، ئەگەرچی خەوبینەر نەخۆشبوو بورایەوە، ئەگەر تەندروستی تەوابوو نەخۆشدەکەوێت بەتایبەت ئەگەر لەگەڵ خۆکێشانەوەدا باوێشکیدا.

خۆگرتنەوە لەشەڕو خراپە: (نابلسی) دەڵێت: دەستگرتنەوە لەشەڕ بەڵگەیە لەسەر لەخۆسپاردن بەفەرمانەکانی خوداو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

خۆڵ (خاك، قوڕ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خاكوخۆڵ بەڵگەیە لەسەر خەڵکی چونکە ئەوان لەخاكو خۆڵ دروستکراون.

*بەڵگەیە لەسەر:

+دنیاو ماڵودارایی.

+هەژاریو مردنو گۆڕ.

*ئەگەر بینی زەوی هەڵدەکەنێو خاكو خۆڵەکەی فڕێدەدات ئەگەر نەخۆشبوو یان نەخۆشی هەبوو گۆڕەکەیەتی دەریدەدات، ئەگەر سەفەریکرد ئەو چاڵ هەڵکەندنە سەفەرەکەیەتیو، خاكو خۆڵەکەشی ماڵو داراییو سوودێتی، چونکە گەڕان بەزەویدا سەفەرە بەهۆی ئایەتی:﴿وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الأَرْضِ﴾(المزمل:٢٠).

*ئەگەر خوازیاری هاوسەرگیریبوو زەوی لەخەودا هاوسەرە هەڵکەندنیش رەقییە پاچیش عەورەتەو خاكو خۆڵیش ماڵودارایی ژنە یان خوێنی کچێنییە.

*ئەگەر راوچییەك زەوی هەڵکەند داوی تێدا بنێتەوەو خاكو خۆڵەکەی بژێوییەو ماڵێکە سوودی لێوەردەگرێ، وەگەرنا هەڵکەندی داوایەکە داوای دەکات لەگەڵ هەوڵو بژێوی یان فێڵو تەڵەکەیە.

*هەڵکەندنیش لەخەودا بریتییە لە: ئەوەی بۆ درندە هەڵدەکەنرێو چاڵەکە پێویستی بەفێڵو تەڵەکەبوو، پاشان دەستی یان جلوبەرگی بەهۆی تەپو تۆزو خاکەوە خۆڵاویبوو یان بەچنگ هەڵیگرت ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵو دارایی تیادەچێتو ملکەچیو رسوایی رووی تێدەکات، ئەگەر قەرزاربوو یان ئەسپەردەی لادانرابوو دەیگەڕێنێتەوە بۆ خاوەنەکانیو هەموو لەدەستی دەردەچێتو دواتر پێویستیدەبێت، ئەگەر نەخۆشبوو بژێوی پەیداکردنی لەدنیادا کزولاواز دەبێتو ماڵو دارایی تیادەچێتو دەبێت بەخاكو خۆڵ.

*خاکپرژاندن بەزەویدا بەڵگەیە لەسەر کاروکاسبی، داگرتنەوەی زەویش

بەڕۆیشتن بەسەریا یاخود گۆچان بەڵگەیە لەسەر سەفەرکردن لەخێردا.

* هەندێکدەڵێن: ڕۆیشتن بەنێو خاکو خۆڵدا دۆزینەوەی ماڵە ، ئەگەر دەستی بۆ بردو کۆیکردەوە یان خواردی ماڵو دارایی کۆدەکاتەوەو لەدەستی دەکەوێتەوە، ئەگەر زەوییەکە هی کەسێکیتربوو ماڵو داراییەکە هی کەسێکیترە.

* ئەگەر چنگێ خۆڵی هەڵگرت سوودو قازانجی بەو ئەندازەیە دەستگیر دەبێت کەهەڵیگرتووە، ئەگەر گسکی ماڵەکەیداو خاکو خۆڵی کۆکردەوە فێڵدەکات هەتا ماڵو سامان لەژنەکەی وەربگرێت، ئەگەر لەفرۆشگاکەیدا کۆیکردەوە لەبژێوی‌و کاسبی پارە کۆدەکاتەوە، چونکە خاکو خۆڵ ماڵو داراییە، ئەگەر بینی خۆڵی سەربانی ماڵەکەی گسکداو فڕێیدا فەوتانی ماڵو دارایی ژنەکەیەتی.

* ئەگەر ئاسمان خاکو خۆڵی باراند چاکدەبێت ئەگەر زۆربوو ، ئەوەشی ماڵەکەی رووخاو تەپو تۆزو خۆڵەکەی بەرکەوت ماڵودارایی میراتی بۆ دەمێنێتەوە...

* ئەگەر خاکو خۆڵیکرد بەسەریا ماڵوسامانی بەلاوازی‌و بوودەڵەیی بەدەستدەکەوێت.

* ئەگەر بینی یەکێك خۆڵدەکاتە چاوییەوە ئەوەی خۆڵ دەکاتە چاوی ئەویترەوە ماڵوسامانی بۆ خەرج دەکات هەتا خوازو نیازێك یان داوایەکی بەجێبهێنێت.

* ئەگەر بینی ئاسمان خاکو خۆڵێکی زۆری باراندوە سزاو ئەشکەنجەیە، ئەگەر دوکانەکەی گسکداو خاکو خۆڵی لێهێنایە دەرەوە قوماشێکی لەگەڵدابوو لەجێگەیەکەوە دەگوێزرێتەوە بۆ جێگەو شوێنێکیتر.

(نابلسی)دەڵێت: ڕۆیشتنی مرۆڤ بەنێو خاکو خۆڵدا دۆزینەوەو دەستکەوتنی ماڵو داراییە، ئەگەر خاکو خۆڵ بکرێ بەسەریا غەم‌و پەژارە رووی تێدەکات‌و ناگەڕێتەوە بۆلای خودا تێدا ، خاکو خۆڵیش تەمەنی مرۆڤو ژیانیەتی.

* خاکو خۆڵ بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی‌و کشتوکاڵو تێری‌و برسێتی.

* ئەگەر بینی لەسەر خاکو خۆڵێکی پاکو پیرۆز دانیشتوە بەڵگەیە لەسەر شادی‌و سەرکەوتنی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گومان لەئاییندا یان بەڵگەبێت لەسەر ئەو خاکو گڵەی

خەوبینەری لێدروستبوە یا بۆی دەگەڕێتەوە.

*خاكو خۆڵ لەگەڵ ژندا لەخەودا بارێكی گوماناوییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاوو ئاگر یان با چونكە یەكێك لەرەگەزەكانە.

*بەڵگەیە لەسەر سەفەری قورس كەمرۆڤ تێیدا پێویست دەكات تەیەموم بكات.

*ئەگەر یەكێك خاكو خۆڵیكرد بەدەموچاویدا هۆنراوە بەسەر كەسانێكدا هەڵدەداتو ناهومێد دەبێت لێیان.

*دەگونجێت خاكو خۆڵ بەڵگەبێت لەسەر تیاچوون بەشێوەیەكی خراپ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو قەرزەی مەردومی قەرزار لەكەدار دەكات.

*خاكو خۆڵ بەڵگەیە لەسەر خێرایی بەدیهێنانی پێداویستیو پەیمان.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەی خێرە بۆئەوەی كاری پیسو سووك ئەنجامدەداتو بەڵگەیە لەسەر هەژارانو زۆربوونیماڵو سامانیان.

*بۆ دەوڵەمەندانیش بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو زۆربوونی ماڵو شتومەكیانو ڕێزلێگرتنیان.

خۆڵەمێش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خۆڵەمێش ماڵو داراییەكی حەرامە، هەروەها دەڵێن: رزقو رۆزییە لەلایەن دەستەلأتدارەوە.

*ئەگەر خۆڵەمێشی بینی لەكاروباری دەستەلأتداردا ماندودەبێتو بەتەنیا هەر ماندوبوونی بۆ دەمێنێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: زانیارییەكی بێسوودە.

*ئەگەر بینی تەنورێك پڕدەكات لەئاگر سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر فەرمانڕەوا كارێكی تێكەڵو پەنهانی هەبوو ئاشكراو ڕووندەبێتەوە، ئەگەر دوژمنداربوو زاڵدەبێت بەسەریا.

*خۆڵەمێش قسەو وتەی بەتاڵو بێكەڵكو سوودە، ئەوەی لەبەردەركی دەستەلأتدار ئاگر بكاتەوە هێزو تواناو دەستەلأت بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر ئاگرێكی دیارو ئاشكرای بینی تیشكو ڕووناكییەكی زۆری هەبوو خەڵكی سوودو قازانجیان لێوەردەگرت پیاوێكی دەستەلأتداری بەرژەوەندی پەرستە.

*ئەگەر بینی لەگەڵ کۆمەڵێك لەدەوری ئاگرێـــك دانیـــشتوە دڵنیادەبێـــت لەخەوشەکانیو ئەوەش نیعمەتو فەرو خێرە بەپێی ئایەتی: ﴿ أَنۢ بُورِكَ مَن فِي ٱلنَّارِ وَمَنۡ حَوۡلَهَا ﴾ (النمل: ٨).

*ئەگەر ئـاگرێکی بینـی لـەماڵی خـۆی هاتـە دەرەوە دەسـتەڵاتو بازرگـانیو پیشە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگـەر ئـاگرێکی بینـی بەسەرسـەریا هاتـەخوار یـان لـەنێو دەستیادەرچـوو روونـــاکیو پرشـــنگێکی زۆریهـــەبوو ژنەکـەی دووگیـانبوو کـوڕێکی دەبێـتو ناوبانگێکی باشیدەبێت.

*ئەگەر مەشخەڵە ئاگرێکی بینی لەبـەر دەرگاکەیو دوکەڵینـەبوو (حـەج)کـات، ئەگـەر لەناوەڕاسـتی ماڵەکـەیـدا بینـی لەوماڵەدا کشتوکاڵدەکات.

*ئەگـەر ئـاگرێکی بینـی لەشـەوێکی تاریکدا هێزو تواناو دەستەڵاتو شادیو نیعمـەتو دەسـتەڵاتی پێدەبەخـشرێ بەپێی چیرۆکەکەی (موسا) (سـەلامی خوای لێبێت).

*ئەگـــەر لەتەنورەکەیـــدا ئـــاگرێکی هەڵگیرســـاوی بینـــی ژنەکـــەی دووگیاندەبێت ئەگەر ئامادەبوو .

*ئەگـەر ئـاگرێکی بینی لەئاسمانـەوە دابەزیو سـووتاندی بـەڵام هیچکارێکی تێنەکرد سەرباز لەماڵی دادەبەزێ.

*ئەگـــەر ئـــاگرێکی بینـــی لـــەنێو پەنجـــەکانی دەرچـــوو نووســـەری فەرمانڕەوای ستەمکارە، ئەگەر لـەزاری بەدەرکـــەوت چـــاوداگرتنە، ئەگـــەر لەدەســـتی دەرچـــوو پیـــشەوەری ستەمکارە.

*ئەگەر بینی لەوێرانەو کاولەیەکدا ئاگر دەکاتـەوەو خـەڵکی بـۆ بانگـدەکات بانگیاندەکات بۆ وێڵیو بیدعەو ئـەوەی بەریدەکەوێ وەلامیدەدەنەوە.

*ئەگـەر بینـــی ماڵەکـەی دەسـووتێ لەماڵەکەی بەو زوانە دێتەدەرەوە.

*پیاوێك هـات بـۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینـیم سۆڵەکانم گرتبـوو بەسـەر ئاگرێکـداو یـەکێکیان کەوتـە نێوئاگرو سووتاو ئەوی تریش رەشبوو. (ئـیبن سـیرین) لەراڤـەی خەوەکـەیـدا دەڵـێ: تـۆ لـەخاکی (فـارس) ئاژەڵـت هەیەو تالانبرۆدەکرێو نیوەی دەبـرێو ئـــەوەی کەماوەتـــەوە کـــەمێکی دەمێنێتەوە.

*ئەگـــەر بینـــی لـــەنێو ئاگرێکدایـــەو گەرمیو تینی نییە راستگۆییو موڵكو ســـەرکەوتن بەســـەر دوژمنەکانیـــدا دەهێنێـــت بـــەپێی چـــیرۆکی حـەزرەتی(ئیـبراهیم) (سـەلامی خـوای لێبێت).

* ئەگەر ئاگرێك یاخود گڕوبڵێسەیەك ببینیێ دەكوژێتەوە لەنێو ئاژاوەو ئاشووبدا جێگیردەبێت.

* ئەگەر بینی ئاگرێك لەماڵی خۆیدا كەوتوەتەوە پرشنگو رووناكی لێدەبێتەوەو خانەوادەكەی سوودی لێوەردەگرن، بەرپرس و بژێوی پەیداكاری ماڵ دەمرێت ، ئەگەر لەولاتی خۆیبوو گەورەی ولات دەمریێ ، ئەگەر كوژایەوە لەباخەكەیدا مەرگی خۆی و منداڵەكانیەتی ، ئەگەر كوژایەوە لەماڵەكەیدا رەشەبایەك هەڵیكردو دیسان هەڵگیرسایەوە دزو جەردە روو لەماڵەكەی دەكەن.

* ئەگەر بینی ئاگر دەكاتەوەو لەكاتی بەئاگایشدا جەنگ لەئارادابوو ، ئەگەر كوژایەوە خەشم و قینەدەیگریێ، ئەگەر بازرگانبوو سوودو قازانجدەكات.

* دوكەڵ سزاو بەلای خواییەو سزایەكە لەدەستەلاتدارەوە.

* ئەگەر دوكەڵی بینی لەفرۆشگاو دوكانەكەیەوە دێتە دەرەوە دەكەوێتە فەرو خێرو خۆشی دوای ئابڕوچوون و خراپە، ئەگەر دوكەڵ لەژێرمەنجەڵێكدابوو كەگۆشتی كوڵاوی تێدابوو فەرو خێرو دەروو رووی تێدەكات دوای بەلاو نەهامەتی.

* ئەگەر بینی دوكەڵ سەری لێتێكدا لەرزوتا دایگرت و تین و گەرمای دوكەڵ لێیدا غەم و پەژارە رووی تێدەكات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی خۆڵەمێش كۆدەكاتەوە یان بەدەستی دەهێنێت قسەوگوتەی پڕوپووچ هەڵدەگریێ یان زانیاریەكی هەیە هیچ سوودو قازانجێكی پێناگەیەنێت.

* خۆڵەمێش بەڵگەیە لەسەر:

+غەم و پەژارە.

+چاوئێشە یان گلكردنی.

+وێڵی و سەگەردانی دوای رێنومایی.

+كوژاندنەوەی ئاشوب و فیتنەو شەڕ.

+دڵنیایی لەترس و بیم.

* خۆڵەمێشی فڕنەكان بەڵگەیەلەسەر خێرو قسەی زیادەو بێكەڵك.

خۆمەلاسدان: (نابلسی) دەڵێت: خۆمەلاسدان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تێكۆشان و غەزا لەپێناوی خوداوەندا.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+خۆ خەریككردن بەهاوسەرو نوێژەوە.

+برسێتی و پارچە پارچەبوون.

+شكانی ئارەزووی نەفس و حەزەكانی.

* دەگونجێت خەڵوەتكێشی و برسێتی بەڵگەبێت لەسەر برسێتی و حاڵ وەستان.

*چلەکێشی بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو بەدەستهێنانی پەیمانو بەڵێن.

خۆهاویشتنە نێوکارێک: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مەرگ.

خ ە

خەتەنە: ئەگەر بینی خەتەنە دەکرێ خێرێکە دێتە رێیو خوداوەند لەگوناهو تاوان پاکیدەکاتەوەو بەباشی هەڵدەستێت بەفەرمانی پەروەردگار.

*ئەگەر بینی پارچە گۆشتە زیادەکەی برِی زیادبوونی ماڵو داراییەو ساردو سرِییە لەئایندا ئەمجۆرە خەونەش بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنەکەی دەستبەرداری ئاینەکەی دەبێت لەپێناوی دنیادا.

*ئەگەر بینی خەتەنەکراو خوێنی زۆر لێهات لەگوناهو تاوانەکانی پاکدەبێتەوەو رووده‌کاتە بەجێهێنانی سوننەتەکانی پێغەمبەر(ﷺ).

(نابلسی)دەڵێت: خەتەنەکردن بەڵگەیە لەسەر پاکبوونەوە لەپیسیو خۆشیو شادییە ، ئەگەر پیاوێك خەتەنەکرا خوێنی لەبەر دەرِوات، بۆکچیش شوودەکات، دەگونجێت بکەوێتە خولی مانگانەوە، هەروەها خەتەنەکردن هێنانەوەی هاوسەرە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرزکردنەوەی یادو زیکرو چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

*دەگونجێت خەتەنەکردن بەڵگەبێت لەسەر جیابوونەوە لەهاوسەر یان جیابوونەوە لەکورِ یا دایكو باوك بۆیەکێك موسوڵمان نەبێت.

خەتەنەکار: بینینی بەڵگەیە لەسەر دەرخستنی عەورەتو ئاگاداربوون لەشوورەییو ئابرِوچوون ، بینینی خەتەنەکاری ژنان بەڵگەیە لەسەر دەرخستنی نهێنی ژنانو بینینی کەموکورِیو عەورەتیانو دەست لێدانی عەورەتی ژنان.

خەدیجەی کچی خوەیلد (رەزای خوای لێبێت): ئەم هاوسەرەی پێغەمبەر (ﷺ) هەرکەس لەخەودا بەدیبکات خۆشحاڵیو وەچەی چاکیدەبێت.

خەرجی(مووچە): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر فراوانیو پاراستنی منداڵو جێ پرِکردنەوەی ماڵو منداڵ بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَا أَنفَقْتُم مِّن شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ﴾ (سبأ: ٣٩).

*ئەگەر بینی بەزۆر ماڵی خەرجدەکات ئەجەلی نزیکدەبێتەوە.
*دەگونجێت خەرجیو فراوانی بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی.
خەردەل: خەردەل ژەهرە ئەوەی بیخوات ژاری دەرخوارد دەدرێت یان شتێکی تاڵ.
*وتراویشە ماڵێکی پاكو بێگەردی دەستدەکەوێت بەماندوبوونو هیلاکی.
خەرمانەی رۆژو مانگ: (نابلسی) دەڵێت: بینینی خەرمانە لەدەوری رۆژدا لەخەودا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێبازی تاوانبارانو دەورەدانیان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنی فەرمانڕەوایان لەوڵاتێکداو کۆبوونەوەیان تێیدا.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەلاو نەهامەتیو خەشم لێگرتن.
خەزنەدار: (نابلسی)دەڵێت: خەزنەدار بەرپرسی ئاگرە ، ئەگەر لەخەودا بینی دەکەوێتە بەردەستی پۆلیس، ئەگەر بینی بزەو خەندە لەسەر لێوەکانیەتی قوتاردەبێ لەزیندان، ئەگەر نەخۆشێك خەوێکی لەو جۆرەی دی ترسی مردنی هەیە.
*بینینی بۆ یەکێك سیفەتی گۆڕابێ بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی خواو پێغەمبەرو باوەڕدارانو شکۆمەندی بۆ دەستەڵاتدارو دوورکەوتنەوە لەدووڕوویيو پاشگەزبوونەوە لەگوناهو تاوانو رێنومایی دوای سەرگەردانیو بوونی غیرەت لەبۆ ئاین.
*ئەگەر بینی رووی تێکردو هات بەرەوپیری بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی پاراستنی لەئاگر.
*ئەگەر پشتی تێکردو رووی لێوەرگێڕا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەوتوەتە نێوکارێکەوە شایستەی سووتانو ئاگری دۆزەخە.
*ئەگەر بەبزەو خەندەوە بینی دەم بەپێکەنین دەبێ بۆ پۆلیسێ سەربەدەستەڵاتدارە.
خەزەم (درەختێکە پەتی لێدروست دەکرێت): بەڵگەیە لەسەر ستەمو بێئاگایی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چولکردنەوەی ئەوەی سوودی ئەوی تێدایە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی یاخود تورەبوون لەدوژمن.
خەساندن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی بینی خەسێنراوە یان خۆی هەڵدەستێت بەخەساندنی خۆی ملکەچیو سەرشۆڕی رووی تێدەکات، ئەگەر ویستی ئەمانەتێك لای پیاوێك دابنێ یان نهێنیەکی لاباس بکات بەلام

لەخەویـدا خەسـێنراوێك بینـی بـا ئاگاداربێت ئەمانەتەكەی لا دانەنیٚ.

*ئەگەر خەسێنراوێكی نادیاری بینیو رووخسارو شێوەی ساڵحی پێوەدیاربوو لەگـەڵ داناییـدا فریـشتەو پەرییەكـە ئاگاداریو مژدە دەبەخشیٚ.

(نابلـسی)دەڵێـت: ئەگـەر خەسـێنراو ناسـرابوو وەك خۆیـەتی، ئەگـەر بینـی خەسـێنراوە رێنومـایی خـوایی بەدەسـتدەهێنێت لەبەندایـەتیو یـادو زیكری خوا.

*ئەگـەر بینـی خـۆی خەسـێنراوە پلەوپایەیـەكی بەندایـەتی وەردەگرێـت لەگەڵ داوێنپاكی.

*خەسـێنراوی سـپی فریـشتەی سـۆزو بەزەییەو هی رەشیش فریـشتەی سـزاو خەشمە.

*خەسـێنراو بەڵگەیـە لەسـە رەواندنـەوەی نعیمـەتو لەدەسـتدانی خزمو كەسوكارو كوڕ.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر زۆر لەخۆنەكردنو زاڵكردنـی پـشوو خراپـی پەنهانو نهێنی.

خەشخاش(رووەكێكی بێهۆشكەرە): (ئیبن سـیرین) دەڵێـت: مـاڵێكی بـاشو سوودمەندە بۆ یەكێك بیخوات.

(نابلـسی)دەڵێـت: بینینـی تـۆوی خەشخاش ئاڵای هەڵدراوی شەكاوەیە.

خەشمو قین: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی خەشـمو قینـی هەیـە بەرانبـەر مرۆڤێـك كاروبارەكـانی تێكدەچنو ماڵو دارایی دەڕوات بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَرَدَّ اللهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا﴾ (الأحزاب:٢٥).

*ئەگـەر تورەبـوو لـەمرۆڤێك لـەپێناوی دنیـادا پیاوێكەسـووكایەتی بـەئاینی خودادەكات، ئەگـەر لـەپێناوی خودایا تورەبـوو هێـزو دەسـتەڵات بەدەستدەهێنیٚ بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ﴾ (الأعراف: ١٥٤).

(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر مـردن لـەناكاو ئەگـەر هۆكـاری نـەبوو ، دەگونجێـت خەشـمو قـین لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر ئابرِوچوونو نەخۆشـی بـەهۆی گـۆڕانی حـاڵی خەشموقیناوی لەكاتی خەشمو قیندا.

(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسەر پیاهەڵدانی باشو خێری چاك بۆ خاوەنەكـەیو خـەڵكیتر ، خوداوەنـد دەفـەرموێ: ﴿وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ

والعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللهُ يُحِبُّ المُحْسِنِينَ﴾ (ال عمران: ١٣٤).

خەلات (دیاری): (ئیبن سیرین)دەڵێت: دیاریو خەلات دەستنیشانکردنە، ئەگەربینی دیارییەکی بۆ نێردرا یاخود خۆی دیاری نارد بۆ کەسێك کیژەکەی یان کەسێکی نزیکی دەستنیشان دەکریو مارە دەبڕێ بەپێی ئایەتی: ﴿وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ المُرْسَلُونَ﴾ (النمل : ٣٥). (بەلقیس)دیاری ناردو (سولەیمان) (سەلامی خوای لێبێت) دەستانیشانیکرد.

*هەروەها دەڵێن: دیاریو خەلاتی خۆشەویست بەڵگەیە لەسەر رووداني ناتەواویی لەنێوان خەلاتکارو خەلاتکراو پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: "خەلاتو دیاری بۆ یەکتربنێرن خۆشەویست دەبن"[1].

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خۆشیو شادییە بەپێی ئایەتی: ﴿بَلْ أَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ﴾ (النمل: ٣٦).

[1](بوخاری) لە (الأدب المفرد) (٥٩٤) و (بیهقي) (١٦٩/٦) و (ئەلبانی) لە (الإرواء) (١٦٠١) لەفەرموودەیەکی (ئەبوهورەیرە)ەوە (سەند)ی خۆی هێناویەتی.

خەڵووز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خەڵوز لەداردروستدەکریو پیاوێکی مەترسیدارە یان ماڵێکی حەرامە.

*هەروەها دەڵێن: رزقێکە لەلایەن دەستەڵاتدارەوە دێت.

*خەڵوزێك سوودی لێوەرنەگیرێ وەك خۆڵەمێش وایە بەتاڵو پووچە، ئەگەر خەڵوزێکی بەسوودبوو توێشووی پیاوە لەکارێکدا.

*(سیف)ی کوڕی (ذي یزن) لەخەودا ئاگرێکی لەئاسمانەوە بینی دابەزی بۆسەر (عەدەن)و هەر پشکۆیەك کەوت بەسەر ماڵێکداو کوژایەوەو بوو بەخەڵوز، خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوەو ئەویش وتی: (حەبەشە) دەستدەگرێ بەسەر وڵاتی تۆداو لێکدانەوەکەش بەو شێوازەبوو.

(نابلسی) دەڵێت: پشکۆی گەورە بۆ یەکێك پێویستی بەوردەکەی ببێت بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو ماندوبوونو حاڵو بار ئەستەموگران.

*خەڵوزی بچووك بۆیەکێك پێویستی بەگەورەکەی هەبێت تیابردنی ماڵو سامانە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژیانەوەی ئاگری بڵێسەدار.

* خەڵوز لەزستاندا بەماڵو سامان لێکدەدرێتەوە.

خەڵوزفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خەڵوزفرۆش دەستەڵاتدارێکی ستەمکارەو ژێردەستەکانی هەژار دەخات چونکە دار لەلێکدانەوەدا پیاوەو ئاگریش دەستەڵاتدارە.

* ئەگەر خەڵوزی بینی باشنەبوو کۆمەڵو نەتەوەیە کەهەژارکەوتوون بەهۆی دەستەڵاتدارەوەو ماڵو سامانیان بۆ دەگەڕێنێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر شەڕو فیتنەو رووڕەشیو درۆ.

خەڵوەتگە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتدارو فەرمانڕەوایەك ناوبانگی بەزانیاریو بەندایەتی دەرکردبێ.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر لانەو ماڵو شوێنو سوودو قازانجی ئەوەی دەدرێتەپاڵی، ئەوەشی لەهەوادابێت بەڵگەیە لەسەر گۆڕی رێزدارو دەروونی شەهیدان بەپێی رەنگو ناواخنو کرۆکی، ئەولانەیەشی رەنگی رەش بێت یان پڕ لەبەرازبێت دێرو کەنیسەیە لەلێکدانەوەدا.

(نابلسی) دەڵێت: خەڵوەتگە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+شوێنێك بەتەنیا مەردوم خۆی تێدابێ.

+ناوبانگی باش.

+تەنیایی.

+گۆشەگیریو خودابڕان لەژێرو ئارەزوو.

+جیابوونەوە لەهاوسەر.

+وازهێنان لەبراو هاوەڵان.

* دەگونجێت بینینی خەڵوەتگە بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیو وازهێنان لەئارەزووی خواردنو خواردنەوە، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو دەمرێتو چێژو لەزەتی کۆتایی پێدێت.

* ئەوەی بڕیارو فەرمانی بەسەر خەڵوەتگەیەکدا بڕوات یا دروستیبکات لەخەودا پلەوپایەی بەرزو بڵند بەدەستدەهێنێت.

* خەڵوەتگە بۆیەکێك ببینێ لەخەودا خۆشیەکی تازەو نوێیە ژنە یاخود قەڵایەکە بەتایبەت ئەگەر سەرکردەو فەرمانڕەوایەك بینیو خوازیاری بەرەبەرکانی دوژمنبوو، هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەزینو شکستهێنانی ئەو سەرکردەیە.

* خەڵوەتگە بەڵگەیە لەسەر:

+غەریبیو بیرکردنو غەم.

+بچڕاندنی پەیوەندی نێوان هاوەڵان.
+شاردنەوەو پەینهانیکردن.
خەمو پەژارە: ئەگەر بینی غەمو پەژارەدارە خۆشیو شادی رووی تێدەکات.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: غەمو پەژارە بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی، هەروەها شاریش غەمو پەژارەیە بەپێی ئایەتی: ﴿لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ﴾ (القصص : ٧٦).
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر هاوڕێکانی لەتەنگو چەڵەمەدا بینی بەڵگەیە لەسەر تەنگو چەڵەمەو پەراژەخواردن.
*غەمو پەژارە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو غەمو پەژارە بەهۆی خانەوادەکەیەوە یان کارخستنە ئەستۆی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پوچەڵکردنەوەی سوودو قازانجو جموجووڵ.
*ئەگەر شتێك لەوانەی لەحاڵی بێداریدا هەبوو بەڵگەیە لەسەر خێرو بەپێچەوانەشەوە.
خەنجەر: ئەگەر بینی خەنجەری بەدەستەوە گرتوە ماڵو سامانو دەوڵەمەندی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر خەنجەر یان چەقۆیکردەوە بەنێو کالاندا ژنێك مارە دەبڕێت.
خەندەق(کەندر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خەندەق بەڵگەیە لەسەرئەوەی پادشایەك یا وڵاتێك خۆی لێدەپارێزێت بەهۆی پاسەوان یان سەربازەوە یا ئەوەی دوژمنی پێ دووردەخاتەوە.
*ئەگەر خەندەق بەڵگەبێت لەسەر پادشا سەربازو پیاوو ماڵو دارایی دەبێت، ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر دنیاو جیهان بەڵگەیە لەسەر زانایانی دنیاو ئەوانەی پارێزگاریدەکەن لێی.
ئەگەر خەندەق بەڵگەبێت لەسەر ژن خەندەق بەڕێوەبەریەتی.
*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر کوڕ ئەوە خەندەق باوكو دایکیەتی.
*ئەگەر خەندەقێکی بینی یا شارێکی بێ خەندەقی بینی بەڵگەیە لەسەر حەلاڵبوونی کاروبارەکان وەك نەدانی زەکاتو ماڵتیابردنو تیاچوونی زانیاریو هێرشی دوژمن یاخود فەرمان بەخراپەو ڕێگری لەچاکە.
خەنە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خەنە توێشوو پێداویستی پیاوە بۆئەوکارەی ئەنجامیدەدات.
(نابلسی)دەڵێت: خەنە جوانکارییە لەماڵو منالدا.

خەنەفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بۆیەچی، خاوەنی داوو دەرمانی بەسوود ، بینینی بەڵگەیە لەسەر شادیی‌و مژدەو سۆزوبەزەیی.

خەو: (نابلسی)دەڵێت: خەو بۆکەسێك شایستەبێت بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەو ئەو ئاستەی پێیگەیشتوە ، بۆیەکێکیش شایستەی نەبێت بەڵگەیە لەسەر ئەوەی گوناهو تاوانی خەڵکیدەخاتە ئەستۆی خۆی‌و لەسەر نەخۆشیەکی توندو سەخت.

خەوگـە(جـێ نوسـتن،راخەر):

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کچو ئاژەڵو پلەوپایە، ئەگەر تەختەبوو بەڵگەیە لەسەر باشە، ئەگەر لەقوماشبوو بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی‌و مەزنی‌و خێرو چاکەو باشبوونی باری گوزەران‌و جل‌وبەرگی نوێو برایەتی‌و تەبایی‌و کۆبوونەوە.

*راخەری قوماش بەڵگەیە لەسەر مژدەو خۆشی دوای چەند رۆژێك پێیدەگات.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی لەسەر جێگەیەکە شتێکی بۆ دەگەڕێتەوە کەلەدەستیدەرچووبێت، ئەگەر دەستەلاتداربوو دەستەلاتەکەی لاواز دەبێ ، پاشان بەهێز دەبێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَأَلْقَيْنَا عَلَىٰ كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴾ (ص: ٣٤).

*ئەگەر خوازیاری هاوسەرگیریبوو ژنێك مارە دەبڕێ.

*ئەگەر لەسەر جێگەیەکبوو پێخەفی بەسەردا درابوو بەرزی‌و بڵندییە بەسەر کۆمەڵێ دووڕوودا، ئەگەر پێخەفی بەسەرەوە نەبوو سەفەر دەکات.

*هەندێکدەڵێن: جێگەو هەموو ئەوەی لەسەری دەنوون بەڵگەیە لەسەر ژن‌و سەرجەم رزق‌و رۆزی‌و بژێوی.

(قەیرەوانی) دەڵێت: جێگە بەڵگەیە لەسەرئەوەی مەردوم شارو دڵخۆش‌و رێزداردەبێت بەهۆیەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی مرۆڤ دەچێتەسەری لەکەشتی‌و هاوسەر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دارەمەیت چونکە جێگەی چارەنووسە، ئەوەی جێگەکەی بشکێ لەخەودا یاخود لەبەریەك هەڵبوەشێ دەستەلات‌و توانای بەسەردەچێت‌و ئەگەر دەستەلاتداربێ لەکاردەخرێو لەژنەکەی جیادەبێتەوە ئەگەر

نارێکیــشبێت لەگــەڵی بەنەخۆشــیو دەمرێت یان ژنەکەی دەمرێت ئەگەر نەخۆشــبێت یــا ســەفەردەکاتو بەجێیدەهێڵێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مێردو دواکەشی بەڵگەبێت لەسەر ژن ئەوەشی لەدوای سـەروویەوە دێـت بەڵگـەبێت لەسەر کورو ئەملولاکەشی بەڵگەبێت لەسەر خزمەتکارو کچ.

*ئەگەر خۆی لەسەر جێگەیەك بینیەوە بـەڵام نادیـارو نەناسـراوبوو لایو شایـستەی دەسـتەڵاتبوو بەدەسـتی دەهێنێـت، وەگـەرنا لەپلەوپایەیـەکی بـەرزو مەزنـدا دادەنیـشێ ، ئەگــەر رەبـەنبوو هاوسـەردەگرێ ، ئەگــەر دووگیانبوو کوڕێکی دەبێت.

*ئەگــەر پێخـەفو سەرچـەفی بەســەرەوەنەبوو ئــەوەی بەســەریەوەیەتی ســەفەرێکی دوور ئەنجامــدەدات، ئەگــەر نەخۆشــبێ دەمرێ، ئەگەر ئـەو خەونـە لـەرۆژانی (حـەج)دابـوو سـواری کەشـتیەکدەبێت یـان لەسـەر جێگـەو پێخـەفێك خـۆی دەبینێتەوە.

(نابلــسی) دەڵێــت: ئەگــەر جێگەوخەوگەیـەك ببینـێ لـەماڵی دەسـتەڵاتدارێکداو پێخـەفی لەسـەر راخرابێـت پاشـان پاڵبکـەوێت لەسـەری دەســتەڵاتو پلەوپایەیــە بەدەســتی دەهێنێــت، ئەگــەر نــەعلی لەپێـدابوو لەگــەڵ کۆمــەڵێ کەســی دووڕوودا سەفەردەکات.

*ئەگــەر خــۆی دییــەوە لەســەر خەوگەیەکی خۆشو چاك دەستەڵاتو پلەوپایــــەو شــــکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگــەر خــۆی لەســەر جێگەیــەك دییەوەو ژنێکی لەگەڵدابوو لەخۆشیو پـشوودانـدا لەگەڵیـدەبێت ، دەگونجێـت شەڕو ئاژاوەو لەیەکجیابوونەوە بکەوێتە نێوانیان.

*ئەگەر ژنێکی بێ مێردی بینـی لەسـەر جێگەیـەك هەڵـدەگیرێ بـۆ مـاڵی خـۆی هاوسەردەگرێ.

*ئەگەر بینی جێگەکـەی بـۆ دادەنـرێو نەخۆشــبوو بەڵگەیــە لەســەر چاکبوونەوەی لەنەخۆشی.

خەیار: خەیارو ترۆزی غەمو پەژارەیە، ئــەوەی بیخــوات لــەکاروبارێکی قورسوگرانـدا هەوڵـدەدات، بەتایبـەت گەر زەرەربوو.

*خـەیار لـەکاتی خۆیـدا رزقو رۆزییـە، ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو نەخۆشییە.

*ئەگەر بینی دەیخوات و هاوسەرەکەشی دووگیانبوو کچیدەبێت.
*هەندێکدەڵێن: ئەگەر خەیار بەئاسن لەتکرا بۆ نەخۆش باشە.
*هەروەها دەڵێن: خەیار بەڵگەیە لەسەر دووگیانی ژنی خەوبینەر.
*هەورەها دەڵێن: خراپە وەك پاقلەو نیسك.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رزق و رۆزییەکی خراپە نامێنێتەوە، ترۆزی و خەیار رزق و رۆزی باشە.

خ ێ

خێرارۆیشتن (لۆقەلۆقکردن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خێرا رۆیشتن لەهەر شوێنێکدا بێت زەفەر بردنە بەدوژمن و ئاسایی رۆیشتن بەرێوە خۆبەکەمزانینە لەبەر خودا، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ﴾ (لقمان: ١٩).
*رۆچوون بەنێو زەویدا ئەگەر بەبێ هەڵکەندنبوو قووڵیشبوو وایدەزانی دەمریّ و دەرنایەتەوە ئەنجامدانی کاری مەترسیدارەو لەخشتەبردنە لەپێناوی دنیادا یان مردنە.
(نابلسی)دەڵێت: خێرا رۆیشتن بەڵگەیە لەسەر خێرایی بەجێهێشتنی دنیا یاخود بەسەرچوونی پلەوپایە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج).

خێرایی و پەلەکردن: (نابلسی) دەڵێت: خێرایی و پەلەکردنی مرۆڤ لەخەودا نیشانەو بەڵگەی هێواشی جموجووڵە، مەگەر ئەوەی خێراو پەلە دەکات نەخۆش بێت لەوکاتەدا بەڵگەیە لەسەر مەرگ و نەمانی.
*دەگونجێت نیشانەو بەڵگەبێت لەسەر کرداری چاکەو دەستپێشخەری بۆی، ئەمەش لەکاتێکدا ئەگەر خێراو پەلەکردنەکەی بۆ خێربوو، ئەگەر بۆ شەربوو بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوە لەئیسلام یاخود هەڵسان بەکردارێك کەدواتر پەشیمان دەبێتەوە لێی.

خێرکردن (قوربانی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەر یان کوڕ کەوا بەکاری چاکەی سوود بەباوك و دایکدەگەیەنێ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر فیتنەو ئاشووب، یاخود دژایەتی و شەڕو ئاژاوە یان سوودو قازانج لەراوەوە.

خێروچاکە: (نابلسی) دەڵێت: خێر لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+دوورخستنەوەی بەلاو نەهامەتی.
+چاکبوونەوەی نەخۆش.
+رزق و رۆزی و خێر.

+راستگۆیی‌و ئەو ڕووداوەی باسدەکرێ.

*ئەگەر ئەوەی لەخەودا دەیکرد خێروچاکبوو باشدەبێ بەڵام ئەگەر خراپبوو وەك مردارەوەبوو و مەی بەخراپی هەڵسوکەوتی لەماڵەکەیداکردوە.

*ئەگەر شتێکی باشیکرد بەخێر بەڵگەیە لەسەر نەش‌ونماکردنی.

*ئەگەر خاوەن بێستانێك لەخەودا خێریکرد دەوڵەمەندییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەژاری‌و پێداویستی بۆ خێر.

*ئەگەر خێریکرد بەداوێنپیسێك دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەوبەکردنی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناچارکردنی کەسێکی ئیرەییبەرو داپڵۆسانی دوژمنان چونکە شەیتان ناچار دەکات.

*خێری نهێنی ئەگەر خێرکار تورەبوو لەگوناهەکانی خۆشدەبێ.

*دەگونجێت خێرکردن بەنهێنی نزیکی بێت لەفەرمانڕەواو زانایان.

*ئەگەر بینی داوای لێدەکرێ‌و خێردەکات ئەگەر زانابوو خەڵکی فێری زانیاریدەکات چونکە پرسیارکار قوتابی زانیارییە، ئەگەر دەستەڵاتداربوو کۆمەڵێك دادەنێت، ئەگەر بازرگانبوو کۆمەڵێك سوود لەکڕین‌و فرۆشتن وەردەگرن یان ڕێنمونی دەکرێن بۆ کارێك ، ئەگەر پیشەکاربوو یاخود بازاڕیبوو کرێگرتەیەك فێری پیشەوکردار دەکات، ئەگەر نانیدا بەهەژارێك پیاوێك دەترسێ‌و دڵنیادەبێت‌و لەغەم‌و پەژارەکانی قوتاردەبێت، ئەگەر نانیدا بەبێباوەڕێك دوژمنێك بەهێز دەکات ئەویش تاقیدەکرێتەوە.

*دەگونجێت خێر بەڵگەبێت لەسەر:

+یادو زیکری خوا.

+سەردانی گۆڕستان.

+کرداری چاك‌و باش.

خێڵی چاو: (نابلسی) دەڵێت: خێڵی چاو بەڵگەیە لەسەر شکانی پەیمان یاخود لەقسەی خۆ پەشیمانبوونەوە.

خێو(سێبەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵ‌و داراییە کەلەیەن هاوڕێیەکەوە پێیدەگات.

*ئەگەر ژنێکی دووگیان بیبینێ کوڕی دەبێت.

د دال

دا

دابەزین(هاتنەخوارەوە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەشاخێکەوە هاتەخوارەوە باشە، دەگونجێت هاتنەخوارەوە بەڵگەبێت لەسەر خەشمو قینی خودا بەپێی ئایەتی: ﴿وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ﴾ (البقرة: ٣٦).

*هاتنە خوارەوە لەئاسمانەوە دوای سەرکەوتن سەر شۆڕییە پاش شکۆمەندیو بەرزی، هەروەها وتراوە بەدەستهێنانی نازو نیعمەتی دنیایە لەگەڵ پلەوپایەی ئاینی.

*ئەگەر هاتنەخوارەوەی لەشاخێکەوە بینی دەرووی لێدەکرێتەوە، هەروەها وتراوە: بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی کاروباری ئەستەمو مەحاڵ.

*ئەگەر بینی لەشوێنێکی بەرز هاتە خوارەوە یان لەسەربانو کۆشکێکەوە لەحاڵو بارێك پاشگەز دەبێتەوە کەلەسەریبوە.

*ئەگەر بینی لەپلیکانەیەکی دێرین دێتە خوارەوە سوودو قازانج لەبازرگانیەکەیدا ناکات.

*ئەگەر پلیکانەکە پچڕاو لەسەرییبوو نەیارو دوژمنەکەی زاڵدەبێت بەسەریا.

داپۆشان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: داپۆشینم لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بێئاگایی خەوبینەرو فریوخواردنی.

(نابلسی) دەڵێت: : لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەیشتن بە دوژمنو دەرخستنی ئەوەی دەیەوێت بیشارێتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵنیایی لەترسو بیم چونکە رۆچوونو پشوودانە.

داپۆشراو(پەردە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی پارچەیەکی داپۆشراوی پۆشیوە دەبێت بەفەرمانڕەوای وڵاتێك، ئەگەر شایستەبێت بۆکەسێکی ئاسایی ژنێکی دەوڵەمەند کەواکەسێکی بەسۆزو نزیکی نییە.

داخستن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی دەرگای ماڵەکەی بەخشت هەڵچنی پارێزراودەبێت لەکاروباری دنیا، ئەگەر بەخشت نەبوو ناتوانێ لەدنیا خۆی بپارێزێ.

*ئەگەر بینی پتر بەتوندی دەرگای ماڵەکەی دادەخات بەلاّم دانـاخرێ ناتوانێ کارێك ئەنجامبدات.

*ئەگەر بینی جەنگاوەرێك دەرگایەك ئاوەلاّدەکات قەلاّیەك کوندەکات یان دەیکاتەوە ، ئەگەر پیاوێك کردیەوە پلانو خراپە بەرانبەر ئەوکەسە دەکات کەکونیدەکاتو خێری بۆ ئاوەلاّدەبێ لەلایەن ئەو پیاوەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی دەرگایەکی نوێی کردەوە ژنێکی چاکدەهێنێ ئەگەر رەبەنبێت، ئەگەر هاوسەرداربێ لەژنەکەی جیادەبێتەوە.

*دەگونجێت داخستن لەدەرگایەکدا یان لەدەرگایتردا مانەوەی حاڵو باربێت وەك خۆی بۆ خاوەنەکەی.

*ئەگەر بینی قفڵێکی داخست ژنێکدەهێنێ.

داخکردن(سووتاندن): (ئیبن سیرین)دەڵێت: داخکردن چەن لێکدانەوەیەك هەڵدەگرێ ئەگەر شوێنەواری داخکردنێکی کۆنی یا تازەی بەخۆیەوە بینی لەپێستەکەیدا سامانو گەنجێك بەدەستدەهێنێ، ئەگەر گوێرایەڵی ئەنجامدا بۆ پەروەردگار دەیباتەوە، ئەگەر بۆ سەرپێچی خودابوو بەو گەنجنەیە داخدەکرێ خوداوەند دەفەرموێت: ﴿فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ﴾ (التوبة: ٣٥).

*هەروەها دەڵێن: شوێنەواری داخکردنی کۆنو تازە ئەگەر پێستی هەڵداو ئازارینەبوو باشترین چارەسەرەو بەهێزترینە لەوکاتەدا وەك چارەسەر مامەڵەی لەگەڵدەکرێ.

*هەروەها دەڵێن: داخکردن قسەیەکی بەئێشو ئازارە.

*هەروەها دەڵێن: داخکردنی خێرخۆڕاگرییە لەکاروباری فەرمانڕەوادا یاخود مولکە بەپێچەوانەی سوننەتەوە، یاخود بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری یا منداڵبوون.

*دەگێڕنەوە (ئەبوبەکر) (رەزای خوای لێبێت) وتویەتی: ئەی پێغەمبەری خوا لەخەودا بینیم وەك لەسنگما دوو داخو شوێنەواری سووتاوی هەبێت، ئەویش (ﷺ) فەرمووی: "کاروباری دنیا بۆ ماوەی دوو ساڵ دەگریتە دەست".

*پیاوێك بینی نەخۆشەو پزیشك نییە چارەسەریبکات لەگەڵ کەسێکدا ناکۆکی هەبوو پاش ماوەیەك نەیارەکەی زاڵبوو بەسەریا.

*پیاوێکیتر بینی باوکی نەخۆشکەوت ئنجا سەرئێشە روویکردەسەری چونکە بەڵگەیە لەسەر باوك.

*(ئەبی سەعدی واعین)لەتەفسیری (گەورە)دا دەڵێ: ئەگەر بینی مرۆڤێك داخدەکات قسەی خراپدەکات بەرانبەری یاخود خراپەی دەستەلاتداری پێدەگەیەنێ، ئەگەر داخکردنەکە بەخرپبوو خۆراگرییە لەکاروباری دەستەلاتدارو واژووی سوننەیە. هەروەها دەڵێن: ئەگەر رەگو دەمارێکی سووتاندو داخیکرد کچیدەبێ یان هاوسەر دەگرێ یاخود ژنەکەی لەلایەن پیاوێکی سەیرەوە دەبینرێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەگەر لەتەوێڵو نێوچاویاندابوو یا لەتەشتدا بەڵگەیە لەسەر نەدانی زەکات، دەگونجێت داخکردن لەلایەن دەستەلاتدارەوە بێتە خوارەوە یاخود جیابوونەوەبێ لەکەسێکی بەرێز، ئەگەر بەزێر یان زیو داخکرا بەڵگەیە لەسەر رژدیو رێگری یان نەدانی مافی خودا.

ئەگەر بەئاسن داخکرا بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوان.

دادپەروەری: (نابلسی) دەڵێت: فەرمانڕەوای ستەمکار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆشحاڵی ژێردەستەکانیو شادی بردنە نێو دڵیان بەچەشنێ دڵنیایان بکات یاخود ماڵو داراییان بپارێزێو ئاوەدانی لەوڵاتو شاریاندا بڵاوبکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دادپەروەری لەنێوان منداڵو هاوسەرەکانیو ئەوەی دادپەروەری دەپارێزێ.

*ئەوەی دادپەروەربێ لەسەر سەرپێچی بەردەوام بێت تەوبەدەکاتو پاشگەزدەبێتەوە لەوگوناهو تاوانەی ئەنجامیداوە.

دادوەر: ئەگەر دادوەرانی لەشێوەیەکی باشدا بینی زانیاری باشی پێ رادەگەیەنن، یاخود رێنموونی دەکەن بۆ رێبازی راستو دروست.

*دەگونجێت دادوەر بەڵگەبێت لەسەر:

+ئەندازیارو زۆرلێکەر.

+هاوەڵایەتیو کۆبوونەوە.

+بەرگدروو.

+کەڵەشاگر.

*ئەگەر دادوەرێك بەڵگەیەكی دیارو ئاشكرای گوێی لێبوو لەشێتو ناتەواو یا گێلێكەوە یان لەگسكدەرێكەوە، یاخود ساوەربێژەرو ئەو فتیلەیەی لەحەمامدا دادەگیرسێتو خەڵكی سوودی لێوەردەگرن.

*دەگونجێت دادوەر بەڵگەبێت لەسەر باوكی بەرپرسو ماڵو منداڵی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر دادوەرێكی بینی كاری دادگای وەرگرتو دادوەربوو تێیدا ئەگەر خەوبینەر بازرگانبوو كەسێكی بەویژدان دەبێت، ئەگەر ئاودێری بەدەستبوو یان كاروباری كێشانە هەربەوچەشنەیە.

*ئەگەر بینی دادگایی لەنێوان خەڵكیدا دەكاتو ستەمكارە تێیدا ئەگەر فەرمانڕەوابوو لادەبرێو لەكاردەخرێ، ئەگەر لەسەفەردابوو رێگەی لێدەگیرێ، وەگەرنا نازو نیعمەتەكانی خوداوەند دەگۆڕێو دەبێ بەبەلاو نەهامەتی.

*ئەگەر دادوەرێكی ناسراوی بینی وەك داناو زانا وایە.

*ئەگەر دادوەرێكی ناسراوی بینی ستەمدەكات لەحوكمكردنیداو خەڵكی ئەو شوێنە لەكێشانەیاندا دزیدەكەن.

*ئەگەر پیاوێك هاتە لای دادوەرەكەو بەویژدانبوو لەگەڵی خەوبینەر دادوەر دەبێت بەرانبەر دژو نەیارەكانی.

*ئەگەر غەمو پەژارەداربوو دەرووی لێدەكرێتەوە ئەگەر دادوەرەكە ستەمكاربوو لەدادگاییدا ، ئەگەر لەنێوان خۆیو مرۆڤێكدا دژایەتیو ئاژاوەهەبوو دادپەوەرنابێت.

*ئەگەر دادوەرێكی سووكی بینی لەكێشانەداو هەڵیبژارد پاداشتی لای خوداوەند هەیە، ئەگەر كێشانەكەی لابرد بەڵگەیە لەسەر گوناهو سەرپێچی.

*ئەگەر بینی دادوەرێك فلس كێشانەدەكات یاخود درهەمی خراپ لادەداتو گوێبیستی گەواهیدانی نادروستدەبێتو بەو حاڵەوە دادوەریدەكات.

*دادوەری نادیار لەخەودا پەروەردگارە.

*ئەگەر بینی بوە بەدادوەر یان دانا یاخود پیاوچاك یا زانایەك پلەوپایەی بەرزو ناوبانگی باشەو دنیانەویستی دەردەكات لەگەڵ زانیاری، ئەگەر شایستەی ئەوەبوو ئەوە بەكاروبارێكی بەتاڵ تاقیدەكرێتەوەو وتەی وەردەگرێ بەوەی تاقیكراوەتەوە هەروەك وتەی دادوەر لەدادگادا پەسەند دەكرێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر رووخساری دادوەری بەروویەكی گەشەوەبینی

مـژدەو خۆشـحاڵی بەدەسـتدەهێنێ ، ئەگـەر شـوێنی دادوەرێکـی بینـی ترس‌وبیم‌و ئاژاوەی دەستگیردەبێ.

*هـەروەها دەڵـێن: شـوێنی دادگـایی‌و وتەبێـژان‌و قـەرزو شـەریعەت لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر بشێوی‌و غەم‌و پـەژارەو تیاچـوونی مـاڵ‌و سـامانێکی زۆر لەسەرجەم خەڵکی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسـەر دەرکـەوتنی نهێنـی‌و لەنەخۆشـیدا بەڵگەیـە لەسـەر دەریا.

*ئەگـەر نەخۆشـێك بینـی دادگـایی دەکـات بزرکانـدنی بـەخێردەبێت‌و چاکدەبێتەوە.

*ئەگـەر نەخۆشـێك بینـی دادگـایی دەکرێ دەمرێ.

*ئەگـەر یـەکێك کەلەبەربـەرەکانی‌و شـەڕدابوو بینـی لەشـوێنی دادوەران دانیـشتوە یـان خـۆی دادوەرە شکـستناهێنی‌و نـادۆڕێ لەبەرئـەوەی دادوەران دادگایی خۆیان ناکەن.

(نابلـسی) دەڵێـت: دادوەری ناسـراوو بەناوبانگ بەپزیشك لێکدەدرێتەوە.

دار(درەخـت): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: داری ناسـراو هەوڵدانـە لەگـەڵ شـتێکدا یـان لەگـەڵ پیاوێکـدا هەوڵـدەدات‌و دەکۆشـێ بەئەنـدازەی جەوهـەری دارەکەو سوودو قازانجی.

*ئەگـەر بینـی خاوەنـدارە بـۆ کۆمەڵـە دارخورمایەکی زۆر لەشوێنێکدا نەبوونی دارخورمایە بۆی ، ئەگەر لەباخێکدابوو یـان لەزەوییەکـدا نـەدەگونجا بۆئـەو کۆمەڵـە دارخورمایـە گرێیـە بـۆ یـەکێك خاوەنی بێت.

*ئەگـەر بینـی بەروبوومەکـەی بەدەستهێنا ماڵ‌و سامان لەپیاوێکـەوە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگـەر دارگوێزبـوو پیـاوێکی کـوێری رژدی بۆڵەبۆڵکارو سروشت تاڵ‌و کـرژە، هـەروەها بەروبومەکەشـی مـاڵ‌و سامانێکە بەناڕەحەتی وەبەردێت.

*ئەگـەر بینـی گـوێزێکی بەدەسـتهێنا دەجووڵێت‌و دەنگەدەنگ دەکات، گـوێز ئەگـەر جـوولا یـاخود یـاریکرد دەنگـەدەنگ‌و قاوقیـژە یـان قومارکەرێکـە زەفـەر بەهاوەڵەکـەی دەبـات ، هـەموو شـتێکیش قومـاری پێبکرێ بەو چەشـنەیە ئەگـەر قومـاری لەگـەڵ هاوەڵەکـەیکرد زەفـەر دەبـات بەوەی داوایکردووە.

*ئەگـەر خـۆی لەسـەر دارگوێزێـك بینیەوە وابەسـتەی پیـاوێکی عەجـەمی زلـدەبێت، ئەگـەر هاتـە خـوارەوە لەسـەری لـەنێوان خـۆی‌و ئـەوپیاوەدا دەبێـت‌و بەجێنایـەت، ئەگـەر کەوتـە

خوارەوە لەسەری یاخود مرد بەدەستی پیاوێکی گەورەی لەش‌ولار زلـلەو کەتـە دەمرێـت ، ئەگـەر دارەکـە شـکاپێوەی پیـاوە کەتەکـە تیادەچـێت‌و ئـەوەی دەکەوێتە خوارەوە تیادەچێت، ئەگـەر لەکاتی کەوتنەخوارەوەیدا نەمرد قوتـار دەبێت.

*هەروەها ئەگەر بینی دەسـت‌و قاچـی شـکا لەوکاتـەدا لەتیاچـوون‌و فـەوتان نزیکدەبێتەوەو بەلایـەکی گـەورە رووی تێدەکات بەڵام قوتاردەبێت لێی.

هـەروەها هـەمووداری مـەزن هـەمان لێکدانـــەوەی گـــوێز هەڵــــدەگرێ‌و لەبنەڕەتدا دەدرێتەپاڵ عەجەم.

*دار نـەبگ پیـاوێکی رێـزدارو دەسـت‌و دڵفراوانـــە بەفەرووپیتـــە بـــەپێی دارو بەروبوومەکەی.

*ئەگەر دارێکی بنەڕەتی نادیاری بینـی لـــەماڵی خۆیـــدا ئاگرێـــك لەوێـــدا کۆدەبێتـــەوە یـاخود مـالێکی ئـاگرین دەبێت بەپێی ئایـەتی: ﴿ الـذي جَعَـلَ لَكُــمْ مِــنَ الــشَجَرِ الأَخْــضَرِ نَــاراً ﴾ (یس:٨٠).

*دەگونجێـت دار لـەماڵ یـان بـازاڕدا شـەڕو ئاژاوەبێـت لـەنێوان کۆمەڵێکـدا ئەگەر دارەکە نادیاربێت بەپێی ئایەتی: ﴿ يُحَكِّمُـوكَ فِيمَـا شَـجَرَ بَيْـنَهُم ﴾ (النساء: ٦٥).

*داری مـــەزن کـــەهیچ بـــەروبوومێکی نەبێت پیاوی تۆکمـەو بـەهێزەو خێـری تێدا نییە.

*ئەگەر داری بۆنخۆشبێت پیاهەڵدان‌و ستایشی ئەوکەسە وەك بۆنی ئـەو دارە وایە.

*هـەموو دارێکـی بەروبوومـدار پیـاوی فەڕوپیتدارە بەئەندازەی ئەو بەروبوومە لەبەدەستهێنان‌و سوود لێوەرگرتنیدا.

*ئـەو دارەی درکـی پێوەیـە پیـاوێکی رەقی ئەستەمە.

*ئەگـەر ئـاوی لـەدار وەرگـرت سـوودو قـــازانج لـــــەماڵێك وەردەگـــــرێ کەلەپیاوێکـــــەوە بەدەســـــتیهێناوەو دەدرێتە پاڵ جۆری دارەکە.

*ئەگەر بینی لەبێستان‌و باخەکەیدا دار دەڕوێنێ کوڕی دەبێت‌و لەتەمەندا وەك درێژی‌و کورتی ئەودارەن.

*ئەگـەر داری رواوی بینـــی لەخۆیـــەوە پیاوانێـك روودەکەنـە ئـەو شـوێنە بـۆ گریان‌و غەم‌و پەژارە.

*داری بـــەهێ پیـــاوێکی ژیـــرە ســـوود لەئەقڵ‌و ژیری وەرناگرێ بەهۆی زەردی بەروبوومەکەیەوە.

دار هـەنار: پیاوێکی دینداروخاوەن دنیایەو دڕکەکەی ڕێگرە لەسەرپێچی ، بڕینی دار هەنار بڕینی سۆزو پەیوەندی خزمایەتییە.

***دارزەیتوون:** پیاوێکی پیرۆزی بەسوودە بۆ خانەوادەکەی، بەروبوومەکەشی غەمو پەژاەیە بۆ یەکێك بەدەستیبهێنێت یان ببێت بەخاوەنی یاخود بیخوات.

*دەگونجێت دار زەیتون بەڵگەبێت لەسەر ژنی دووگیانو منداڵبوونو بەروبوومی دوای ئەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فرۆشگاو دوکانو بەندەو خزمەتکارو ئاژەڵو سەرجەم شوێنی بەناوبانگ بەخواردنو ماڵودارایی و گەنجینە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاسنو مەزهەب چونکە خوداوەند داری باشی چواندوە بەوشەیەکی باش، ئەمەش دارخورمایە پێغەمبەری خوا(ﷺ) بەپیاوێکی موسوڵمان لێکیداوەتەوە.

*ڕاڤەکاران دەڵێن: ئەگەر دارو درەخت بەڵگەبێت لەسەر کردارو ئاینو دەروونی خاوەنەکەی گەڵاکانی بەڵگەیە لەسەر ڕەوشو هەڵسوکەوتو جوانی جلوبەرگیو، لقەکانیشی بەڵگەیە لەسەر ڕەچەڵەكو براو بیروبۆچوونی.

ناوەڕۆکیشی بەڵگەیە لەسەر سەرجەم بەشەکانی دیکەیو ئەو کردارانەی پەنهانیکردوە . توێکڵەکەشی بەڵگەیە لەسەر ڕووخسارو پێستەکەیو ئەو کردارانەی خۆی پێجوانەدەکات، لەکاتیکدا ئاوەکەی بەڵگەیە لەسەر باوەڕو خواناسیو موڵكو ژیانی بۆ هەموو مرۆڤێك بەئەندازەی خۆی.

*دەگونجێت بەپێچەوانەی ئەو ڕیزبەندیو پۆلێنەوە ڕیزبەندیانکردبێ.

*ئەگەر خۆی بینیەوە لەسەردارێك یاخود بوو بەخاوەنیو نیشانیدرا تەماشای حاڵو باریدەکرێ لەگەڵ حاڵو باری دارەکەدا ، ئەگەر ئەوکەسەی خەوی پێوە بینرا مردوبوو سەیری سیفەتو تایبەتمەندی ئەودارە دەکرێ ئەگەر دارەکە گەورەو جوانبوو مردوەکە لەبەهەشتدایە، ئەگەر دارێکی ناقۆڵاو دڕکاوییو ڕەشو بۆگەنبوو لەسزاو دۆزەخدایە.

*دەگونجێت داری زەقوم بێت بەهۆی بێباوەڕییەوە بەو دەرەنجامە گەیشتبێ.

*ئەگەر نەخۆشێك خەوێکی وای بینی ڕووبەو دەرەنجامە دەچێت بەپێی دارەکە، ئەگەر زیندوبوو تەماشای حاڵو باریدەکرێ، ئەگەر پیاوێکبوو

خوازیاری هاوسەرگیریبوو یان ژنێکی مێرددارببوو هەریەکەیان هاوسەرێك بەدەستدەهێنێت بەپێی حاڵو شێوەی دارەکە، ئەگەر هاوسەری هەریەکێکیان لەکاتی بێداریدا نەخۆشبوو تەماشای سەردەمو کاتەکەی دەکرێ ، ئەگەر ئەو دارەی خۆی بەسەریەوە بینیوەتەوە، لەکاتی پشتهەڵکردنی سەردەمدابوو ئاوی کرایە ژێر ئەو نەخۆشە دیسان چاکدەبێتەوەو دیاردەکانی ژیان لەلەش و لاریدا سەرهەڵدەداتەوە، ئەگەر لەدوایەوەبوو ئەو نەخۆشە دەگەڕێتەوە بۆ لای پەروەردگارو دەچێتەوە نێوخاكو تیادەچێت. ئەگەر لەفرۆشگاو دوکانو شوێنی بژێوی خۆیدا بینی بەڵگەیە لەسەر بژێوی رزقو رۆزی، ئەگەر لەپێشەوەبوو سوودو قازانج وەردەگرێ.

*ئەگەر لەدوایەوەبوو زەرەردەکاتو هەژار دەکەوێ، ئەگەر لەمزگەوتێکدا بینی بەڵگەیە لەسەر ئاینو نوێژی.

*ئەگەر لەکۆتایی رۆژگاردابوو بێئاگا دەبێت لەئاینەکەیو هۆشی بەنوێژەکانیەوە نامێنێت.

*ئەگەر لەپێشەوەبوو پیاوی چاكو باشەو کردارەکانی بۆ جۆر دەبێو گوێڕایەڵیەکەی پاكو بێگەرد دەبێ.

*ئەگەر خاوەنی کۆمەڵە دارێکی زۆربوو دەبێت بەبەرپرسی کۆمەڵێكو، یاخود لەدادگا یا فتوا یا پێشەوایەتی یاسەرکردایەتی پێدەسپێرێ.

*ئەگەر بینی هەموو دارەکان لەماڵێکدایە پیاو یا ژنە یاخود هەردووکیانە کۆدەبنەوە بۆ خێر یان شەڕ ، ئەگەر بەروبوومەکەی پێوەبینیو خەڵکی لێیدەخوارد، ئەگەر بەروبوومەکەی بەڵگەبێت لەسەر خێرو رزقو رۆزی ئاهەنگی دوای ژنهێنانەو ئەو دارانەش سفرەو خوانی نانخواردنە.

*ئەگەر بەروبومەکەی خراپو قێزەونبوو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو پرسەو تەعزیەو خواردنی تێدا دەخۆن، هەروەها بەو چەشنەیە ئەگەر لەماڵەکەدا نەخۆش هەبوو، ئەگەر بەروومەکەی نادیاربوو تەماشادەکرێ ئەگەر لەپێشەوەی دارەکەدابوو خواردنی ئاهەنگو خۆشییە، بەڵام ئەگەر لەدواوەبوو بەڵاو نەهامەتییە بەتایبەت ئەگەر لەکاتی بێداریدا نیشانەی یەکێك لەو دوانە هەبن.

*ئەگەر بینی دارێك کەوت یا برا یان سووتا یاخود رەشەبایەکی توند شکاندی پیاو یا ژنە تیادەچن یاخود دەکوژرێن ، ئەگەر لەماڵەکەیدا

کەسێکی نەخۆش هەبوو دەمرێت یان زیندانیدەکرێ یاخود سەفەر دەکات، ئەگەر لەمزگەوتدابوو ژن و پیاوێکی ناودارن دەمرن یا دەکوژرێن بەشێوەیەك ناوبانگدەردەکەن، ئەگەر دارخورمابوو پیاوێکی بەرزو بالآیە یاخود بەهۆی دەستەلآت یان زانیاری یان ژنە فەرمانڕەوا یاخود دایکی سەرۆکێکەو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر دار زەیتونبوو زاناو ئامۆژگاریدەر یان دادوەر یاخود پزیشکە ، پاشان بەو پێودانگە لێکدەدرێتەوە.

* ئەگەر بینی دارێکی رواندو هەڵواسرا رێزداری بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر تۆوێکی چاندو هەڵتوقا یان هەڵنوتا غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ناشتنی دارمێو بەدەستهێنانی رێزو شکۆمەندییە.

* دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم کەسێك پێی وتم: ئەگەر دەتەوێت چاکببیتەوە لەو نەخۆشیە بیبە وەگەرنا بیخۆ، (ئیبن سیرین) وتی: ئەوە رێنومایی کردووی بۆ خواردنی زەیتون، چونکە پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ زَيْتُونَةٍ لاَ شَرْقِيَّةٍ وَلاَ غَرْبِيَّةٍ ﴾ (النور: ٣٥).

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەزستاندا مێوی بینی بەروبوومی پێوەبوو وابەستەی ژن یا پیاوێك دەبێت و وادەزانێ دەوڵەمەندە.

* هەروەها دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا بینیم زەیت دەکەمە بنی دارێکی زەیتون، ئەویش لێی پرسی: بەسەرهاتەکەت چییە ؟ وتی: لەمنداڵیدا کرام بەکۆیلەو پاشان ئازادکرام، پاشان گەورەبووم، ئەویش لێی پرسی: ژنت هەیە؟ وتی: نەخێر بەڵام کەنیزەکێکم کڕیوە، وتی: بزانە دایکت نییە، کاتێ گەڕایەوە کەوتە پشکنین هەتا بۆ یدەرکەوت دایکییەتی.

* هەروەها دەگێڕنەوە پیاوێکیتر دێتەلای، دەڵێ: لەخەودا بینیم دارزەیتونێکم گوشیو ئاوەکەیم خوارد، (ئیبن سیرین) وتی: لەخوابترسەو خەونەکەت ئەوە دەردەخات ژنەکەت خوشکی شیریتە، کابرا کەگەڕا بەدوای ئەوەدا بینی قسەکەی (ئیبن سیرین) لەجێی خۆیدایە.

* ئەگەر بەروبومی لەدارێککردەوەو لەحاڵی دانیشتندابوو، ماڵو سامانێکە بەبێماندوبوون و هیلاکی بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر دارەکە دوا

لەگەڵی بەوەی شیاوو گونجاوە کارێکی سەیرەو خەڵکی سەرسامدەبن پێی.

*هەروەها دەڵێن: دار ژنە ، ئەگەر شتێکی وەهای تێدابوو بەڵگەبێت لەسەر ژن ، هەروەها دەبێت ئەو ژنە دایکی سەرکردە یان کچی سەرۆك یاخود خزمەتکاری بەرپرس و فەرمانڕەوابێت.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی دارو درەخت بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوە، دارودرەختی نادیار بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو بڕین بەتایبەت ئەگەر بەشەو لەخەودا بینی مەگەر بچێتە ژێر سێبەرەکەیەوە بەهۆی گەرما یان لەکاتی باراندا ئەوکات بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزیو پشتبەستن بەپلەوپایەداران ، ئەگەر لەسەر بیدعەبێت کۆتایی پێدێت و دەستی لێهەڵدەگرێ ، ئەگەر موسافیریش بێت موسوڵماندەبێت ئەگەر بەروبوومی تێدا نەبێت پشت بەوەدەبەستێ پشوودانی تێدایەو بەدەر لەزانیاریو زانست.

*هەندێکدار هەیە تایبەتە بەبۆن و هەندێکیش تایبەتە بەخۆراك، ئەوەی تایبەتە بەخۆراکەوە لەخوار ئەوەیە تایبەتە بە بۆن ، ئەودارانەی بۆ بۆن بەکاردەهێنرێن وەك خەنەو گوڵ بینییان بەڵگەیە لەسەر پیاوچاك و زانیاری بێکردەوە یان گوتەی بێکردار.

*ئەو دارەی بۆ خۆراکە وەك نارنج و لیمۆو لالەنگی گوڵەکەی بۆنخۆشەو بەروبوومەکەی سوودمەندە بینینی بەڵگەیە لەسەر چاکی رووخسارو ناواخنی کردارو وتەو وابەستبوونی بەیەکەوە.

*ئەوەی پابەندی خۆراکەو بۆنی نییە وەك خورماو گوێزو...بینینی بەڵگەیە لەسەر ئەو ناودارانەی هیچیان لێوەرناگیرێ بەماندوون و هیلاکی نەبێت.

*بینینی ئەو دارانەی کەنە تام و نەبۆنیان هەیە وەك نەبەنگو دار حەیزەرانو داربۆیەو ...بەڵگەیە لەسەر رژدیو بەخیلی.

*هەموو دارێك گەڵاکانی لێبکەوێت بەڵگەیە لەسەر هەژاریو دەوڵەمەندیو پاراستن و ئاهەنگو غەمو پەژارە، ئەو دارەشی گەڵاکانی نەوەرێ بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژیو بەردەوامی رزق و رۆزیو چەسپاندن لەئایندا.

*ئەگەر بینی لەسەر چەن دارێك پاڵکەوتوە منداڵی زۆر دەبێت.

*ئەگەر بینی لەسەر درەختێکە قوتار دەبێت لەوەی مەترسی لێیەتی،

تویکلیدار فەرو بەرەکەتی کەسیکەو بەروبوومەکەشی سەربازەکانیەتی.

*ئەگەر دەستەلاتداریکی بینی داریکی بڕی بەتەور چەن پیاویك دەستنیشاندەکات بۆ کاریكو تیدا لەناودەچن، ئەگەر بەداس بڕی داوایەکیان لیدەکات ناتوانن بەجێی بهێنن.

*ئەگەر بینی ماڵوسامانی لەداریکەوە وەرگرت ماڵیکی ریزداری دەستدەکەویت لەوپیاوانەوە کەدەدرینە پاڵ جۆری دارەکان.

*گەڵای درەخت درهەمی ساغە.

*ئەگەر درەختەکانی بینی پەتیان پیوەبەستوە وەچەی بەرپرسو فەرمانڕەوای ئەو دارە زۆر دەبێ یاخود شوینکەوتەکانی لەلای کۆدەبنەوە.

*ئەو دارەی لەماڵدایە ئەگەر لەپیشی ماڵدابوو نرەکانی مییە ئەگەر گەورەبوو.

*ئەودارەی یاساغکرا لەسەر (ئادەم) هیچ خیریکی تیدا نییە.

*دارودرەخت بەڵگەیە لەسەر وتەی پەروەردگار.

*دارودرەخت بەڵگەیە لەسەر نیعمەتی خوایی.

*دارو درەختی وشك بەڵگەیە لەسەر رینومایی و رزقو رۆزی چونکە سەرچاوەی وزەیە.

*هەمووداریکی سەیرو نامۆ بەڵگەیە لەسەر پیاو یا ژن یاخود کاسبی گومانناوی یاخود زانیارییەکی کۆنو دێرین.

*دانیشتن لەژیرداردا لەگەڵ خەڵکیدا بەڵگەیە لەسەر رەزامەندی خوداوەند لەخەوبینەرو شوینکەوتنی قورئانو سوننەتی پیغەمبەر (ﷺ) ، ئەگەر خەوبینەر بیباوەڕبوو بڕوا دەهینیتو گەر سەرپیچیکاربوو تەوبەدەکات، دەگونجیت پەیمانبدات بەدەستەلاتداریٚ گویڕایەڵی ئەوەبیت ، ئەگەر لەگەڵ کۆمەڵیکدابوو یادی خوایاندەکردەوە داری (طوبى) یەو لەرۆژی قیامەتدا لەژیر سیبەرەکەیدا دادەنیشیٚ.

*بینینی داری (طوبى) لەخەودا بۆئەوەی دەچیتە ژیرسیبەری یان پاڵی پیوەدەنیٚ بەڵگەیە لەسەر چارەنووسی باش. دەگونجیت بەڵگەبیت لەسەر پچڕانو یەکلاییبونەوە بۆ بەندایەتیو سوود وەرگرتن لەهاوەلان یاخود لەخاوەن پلەوپایە.

*بینینی داری چیاو دۆڵو شیو بەڵگەیە لەسەر سوننەت ئەنجامدانو رزقو رۆزییەك پێشبینی نەکراوە.

*دارو درەختی پیس وەك وشەی پیس وایەو لەسیرو پیازو گوژاڵك دەچێ.

*ئەگەر بینی لەدارێك بەدەر لەبەروبوومەکەی دەچنێتەوە ماڵو سامانێك بەحەرامی دەبات.

*ئەگەر دارێکی بینی بەروبوومی بەدەر لەبەروبوومی خۆیگرتبوو ژنێکە دووگیاندەبی لەپیاوێکیتر ئەگەر داری خۆیبوو هاوسەرەکەیەتی.

*ئەگەر دارێك ببڕێتەوە مرۆڤێك دەکوژێت، هەروەها دەڵێن: داربڕین نەخۆشییە تووشی داربڕو خانەوادەکەی دەبێت، ئەگەر بەرزبوەوە پیاوە ، ئەگەر لەسەردارەکە هاتەخوارەوە لەپیاوێك جیادەبێتەوە ، ئەگەر بینی لەسەردارێك کەوتەخوارەوەو مرد لەکوشتاری پیاوێکدا دەمرێ، ئەگەر دەستی شکا براوخوشکی لەکوشتاری ئەوپیاوەدا تیادەچن، ئەگەر قاچەکانی شکا ماڵو سامانی لەناکۆکیدا تیادەچێت ، ئەگەر ئەوداره درایە پاڵ ئاین وەك دار زەیتون ، ئەگەر بەچری بەدیکرد ئەو درکو داڵە لەخراپە دەیگرێتەوە، ئەگەر دار زەیتوونبوو زاناو ئامۆژگاریدەرو رێبوارو دادوەرو پزیشکە بەپێی ئەو لێکدانەوەیە سەرجەم دارو درختەکان لێکدەدرێتەوەو سوودو قازانجو ناوەرۆکی دیاریدەکرێ ، هەروەها ئەگەر تۆوی چاندو هەڵتۆقا غەمو پەژارەیە تووشیدەبێت.

*ناشتنی دارمێو رێزو پایەدارییە.

*ئەگەر لەزستاندا دارمێوی ناشت یاخود دارێکیتر بەژنێك فریودەخوات یان بەپیاوێكو ماڵو سامانی بەفیرۆدەچێتو وادەزانێ دەوڵەمەندە.

*داری گوژاڵك: پیاوێکی چاکی ترسنۆکە هیچ ئاینێکی نییە بەلام دەوڵەمەندە.

*دارساج: فەرمانڕەوا یا زاناو شاعیر یاخود ئەستێرەناسە.

*سەرهەڵدانی دارخورما بەڵگەیە لەسەر کوڕ، دارخورمای وشك پیاوێکی دووڕوە، ئەگەر رەشەبا دارخورمای دەرهێنا لەوشارەدا نەخۆشی بلاودەبێتەوە، دەگونجێت سزاو خەشمی دەستەلاتداربێ.

*دارمۆز: پیاوێکی دەوڵەمەندە دینو دنیا رێکدەخات.

*دار عەناب[1]: پیاوێکی شادو خاوەن پلەوپایەیە.

*دار هەنجیر: پیاوێکی بەکەڵکو سوودە بۆ خانەوادەی دوژمنەکانی رووی تێدەکەن چونکە مار روودەکاتە دار هەنجیر.

*دار توو: پیاوێکی سەخیو دەستو دڵفراوانە لەگەڵ خەڵکیو خانەوادەو کەسەنزیکەکانیو کەسانی لاوازو ماڵو دارایی زۆرەو، روح سووکە بۆ خانەوادەو هاوەڵانیو دەستو دڵفراوانو رووخۆشە.

*داری قەیسی: پیاوێکی جێگیرە بەڵام سوودی لێوەرناگرێ، هەروەها دەڵێن پیاوێکی رووخۆشە، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی دووڕوە یان ژنێکی خۆشحاڵەو ئەوەی لێیدەکاتەوە مارەی دەبڕێ.

*دارسێو: پیاوێکی بەهیمەتە.

*دار قۆخ: پیاوێکی دەوڵەمەندی ئازایە ماڵو سامان زۆر کۆدەکاتەوە.

*پیاوێکی جێگیرە لەخێرداو توندوپتەوەو ماڵو دارایی زۆرە.

*دارگەز: پیاوێکی دووڕوە سوود بەهەژاران دەگەیەنێتو زیانبە دەوڵەمەند.

*دار لیمۆ: پیاوێکی بەسوودو فرە قازانجە، هەروەها وتراوە ژنێکی ماڵو سامانداری بەناوبانگە بەخێرو سوود لەهەموو حاڵو بارێکدا.

داربخورد: (نابلسی) دەڵێت: پیاوێکە بەباشی پێیدا هەڵدراوەو باسکراوە، ئەگەر داربخوردێکی بەدەستی خۆیەوە بینیو شتێکی لەدەستدابوو دەیدۆزێتەوەو گوێبیستی قسەو وتەیەکی باشدەبێ.

*ئەگەر بۆنی دار عودیکرد یان دوکەڵی بینی گوێبیستی قسەی باشدەبێو دەترسێ.

*ئەگەر بینی داربخوردێ لەماڵەکەیدا روا کوڕێکیدەبێو دەبێت بەگەورەو سەرداری نەتەوەکەی.

داربڕەوە(گردەبڕ): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئاشەوان، وردەدار وەك ساوەرە.

داربەڕوو: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ماڵێکی بەسوودو قازانج لەگەڵ شکۆمەندی جێگیرو چەسپاو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تێکەڵبوون لەگەڵ کەسانی غافڵگیر یاخود لەرێدەرچوانو یاخیبوان یاخود شوێنو جێگەی پیاوچاکان.

---

[1] **عەناب**: دارێکە لەدار زەیتون دەچێتو دەنکێکی سووری هەیە. (وەرگێڕ)

دارتــــاش: (ئـيبن سـيرين)دەڵێـت: پـەروەردەكاری مەردومـە لـەكاروباری دنيـادا، چـونكە دارو تەختـە ئـەو كەسانەن لەئاينەكەياندا خراپەكارن.

(نابلـسی)دەڵێـت: بينينـی دارتـاش بەڵگەيــە لەســەر بەرپەرچــدانەوەی دووروان‌و ناچاركردنيان بەوەی دەبێت ئەنجامی بدەن.

*دارتاشی بەلەم‌و كەشتی: سەفەرە.

*دارتاشـی بـازار: سـوودو قـازانج‌و موڵكە.

*دارتاشی دەرگا: هاوسەرو منداڵە.

*دارتاشی هاجار: كێڵان‌و كشتوكاڵە.

دارحـــەيزەران: پيـاوێكی سـپڵەيە لەخەودا ، ئەگەر خـۆی لەدارحـەيزەران بينيـەوە پەيوەنديـدەكات بـەپياوێكی رەقی سپڵەی غەوارەوە.

*هـــەروەها دەڵــێن: دارحـــەيزەران پياوێكی رێزداری پارێزراوە.

دارخورمـــا: (ئـيبن ســيرين) دەڵێــت: پيـاوێكی زانايـە لەگـەڵ كورەكەيـداو برينی مردنييەتی.

*دارخورمـــا پيـاوێكی بـەڕێزی زانـاو شكۆمەندەو خـەڵكی بـەگوێی دەكـەن‌و بناخەكـەی هۆزەكەيـەتی‌و خوداوەنـد دەفـەرموێ ﴿ ولأصَلِبَنَّكُمْ فِي جذُوْعِ النَّخْلِ﴾(طه: ٧١).

*پوشـی دارخورمـا زيـادبوونی منـداڵ‌و وەچەيە.

*بەدەسـتهێنانی كۆمـەڵێ دارخورمـای زۆر دەسـتەڵات‌و بازرگـانی‌و سـوودو قازانجە.

*دەگونجێـت يـەك دارخورمـا ژنێكـی بـــەڕێزی داوێنپـــاكی خێرداربێــت. دارخورمای وشكيش پياوێكی دووڕوە.

*ئەگەر بينی رەشەبا دارخورمای لـەبن دەرهێنـا لەوشـوێنەدا بـەلاو نەهامـەتی دەكەوێتــەوە، دەگونجێــت ســزابێت‌و لەوشـارەدا بلاوببێتـەوەو دەركـەوتنی مـاڵ‌و سامانە خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿ لَهَـا طَلْـعٌ نَـضِيد ، رِزْقَـا للعِبَـادِ﴾ (ق:١٠ـ ١١).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر دارخورمايـەكی بينـی بڕابـوو ئـەوەی لەبەردەميدايـە سەفەرێكی خراپـە يـان ئـاژاوەو شـەڕی تێدادەكات.

*دارخورما پووری مرۆڤە.

*ئەگەر نـاوكی بينـی بـوە بـەدارخورما منـداڵ‌و دەبـن بـەزانا يـاخود پيـاوێكی لاوازو زەبوون بەرزو بڵند دەبێتەوە.

*هـەروەها دارخـورمـا بەڵگەيـە لەسـەر تەمەندرێژی‌و منداڵ.

*دارخورمـــا ژن‌و لانــەو زەوی‌و موڵــك‌و جل‌وبەگ‌و كوڕو زانايە.

*ئەگەر بینی دارخورمایەکی بڕی ئەو بارەی ئەوی تێدایە لەبەربەرەکانیو ئاژاوەو دەستەلاٌتو سەفەرو کاری خراپ تێدا سەرکەوتوو دەبێت.

دارستان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دارستانو جەنگەلاٌن سوودی لێوەرناگیرێت چونکە بناغەی (دغل) دارو درەختی چڕو پڕەو ، راوچی خۆی تیا دەشارێتەوەو داوەکەی هەڵدەدات بەبێئەوەی بزانێت ، ئەگەر هاتوو بینی ئەو بێشەو دارستانە مولٌکی کەسانێترەو بەجەنگ دێت لەگەڵ گەلو نەتەوەیەکدا خاوەن ئەو سیفەتەبنو زاڵدەبێت بەسەریاندا.

دارفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دارفرۆش پیاوێکی دووزمانی شەڕو ئاشوبگێڕە.

(نابلسی)دەڵێت: دارفرۆش بەلٌگەیە لەسەر خاوەنی میراتی، چونکە مامەڵە دەکات لەگەڵ ئەو دارانەی وشکبوە، دەگونجێت بینینی بەلٌگەبێت لەسەر سوودو قازانج بەتایبەت لەوەرزی زستاندا.

*دەگونجێت بینینی بەلٌگەبێت لەسەر قسەو وتە گواستنەوەو گوناهو تاوان.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: دارفرۆش سەرۆکایەتی دووڕواندەکات.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی دارفرۆش بەلٌگەیە لەسەر ئاوەدانی دەگونجێت بەلٌگەبێت لەسەر دووڕوویی.

دارگەز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دارگەز پیاوێکی زیانبەخشی دووڕوە لەئاستی دەوڵەمەنداو سوود بەهەژاران دەگەیەنێ.

دارو پەردووی کۆکراوە: (نابلسی) دەڵێت: بەلٌگەی خێرە بۆ سەرجەم خەلٌکی.

دارو درەختی وشك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی داروچیلکە کۆدەکاتەوە لەسەرزەوی دەبێت بەکەسێکی قسەهێنەرو قسەبەر بەپێی ئایەتی: ﴿وَٱمۡرَأَتُهُۥ حَمَّالَةَ ٱلۡحَطَبِ﴾ مەبەستی قسەهێناوو قەسبردنە، هەروەها لەپێغەمبەری خواوە (ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "ئەوەی زۆربلٌەیە وەك دارفرۆش وایە بەشەو" داریش دووزبانییە سووتاندنیشی هەولٌدانە لەلای فەرمانڕەواو دەستەلاٌتدار.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی دوو دار یان چیلکەیبینی دەیخاتە نێو ئاگرەوە هەتا بسووتێ لەو شوێنەدا قسەی زبرو رەق دەکرێتو پترو زیاد دەکات، ئەوەی ببینێ داری وشك بۆ سووتاندنو

خۆشی کۆکردەوە گوناهێك ئەنجامدەدات وەك دزیو زینا یان کوشتنو هەواڵو، دەنگو باسەکەشی دەگوێزرێتەوە لای فەرمانڕەواو ئەویش بڕیاری سزادانی دەردەکات.

*هەرکەسێکیش داربسووتێنێو ئاگر بکاتەوە دوو زوبانیە بەرانبەر یەکێگ لای فەرمانڕەوا.

*دەگونجێت داری وشك بۆ یەکێك هەڵبگرێت گوفتارێکی رەقو زبربێت یاخود بریندارکردنی ئابڕووی خەڵکی.

*ئەگەر بینی داری هەیە بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو بەدەستهێنانی پێداویستیو میراتی یان لەماڵێکی دابینکراوی یەکخراودا.

*ئەگەر دارەکە لەو جۆرەبوو پێویستی بەشکانو دانان لەبەر خۆردا دەکرد رزقو رۆزییەکە بەماندوبوون ئامادەی سووتانبوو بەڵگەیە لەسەر نزیکی لەفەرمانڕەواوەو ئاسانکردنی کاری قورسوگران.

*دەگونجێت داری وشك بەڵگەبێت لەسەر بەڵاو نەهامەتی یاخود بەخیلی بەشتی بینراوو ئامادە، کۆمەڵە دارو چیلکەیەکی لەسەریەك هەڵچنراویش ماڵو داراییەکی جیاوازە، ، ئەگەر بێکاربێتو دەستەیەداری وشك ببینیّ خزمەتی پیاوێکی رێزدار دەکات.

*کۆکردنەوەی دارو چیلکە بۆ نەخۆش چاکبوونەوەیەتی.

*هەموو دارێك لەخەودا بدرێتە پاڵ بەروبوومیّ فەوتانو لەکیسچوونی ماڵو داراییەیە مرۆڤ بەدەستیدەهێنێت لەو بەروبوومەوە.

*ئەگەر داربنێت بەئاگرەوە بەڵگەیە لەسەر نزیکی لەپەروەردگارەوە یاخود منداڵەکەی دەخاتە بەردەستی مامۆستایەك پەروەردەی بکات.

*ئەگەر ئاگرەکە بەودارە گرو بڵێسەی سەند خێرەکەی قبوڵبوەو منداڵە بچووکەکەشی قوتار دەبێتو سەردەکەوێت بەسەر دوژمنو رکەبەرەکانیدا.

*ئەگەر لەخەودا داروچیلکەی خوارد ماڵو داراییەکی حەرام دەخوات یاخود دارکاریدەکرێت لەکاتی بێداریدا.

*ئەگەر کەشتیەکی هەبوو بینی گردەگرێتو دەسووتێت یاخود دارەکانی دەسووتێت بەڵگەیە لەسەر نوقمبوونی کەشتیەکەی لەبێداریدا.

*بنەکۆتەرە بەڵگەیە لەسەر وەستان لەجموجووڵ ، هەروەها بنەکۆتەرە بۆ گۆشت برژاندنو پینەچێتیو

هاوچەشنەکانی بەڵگەیە لەسەر سوود وەرگرتن ئەگەر وانەبێت بەڵگەیە لەسەر ناڕێکی ژن یاخود پیشەوەر یان پەککەوتنی سوود وەرگرتن.

دارەمەیت : (ئیبن سیرین) دەڵێت: دارەمەیت پادشایەکی مەزنە، ئەگەر ببینی وەك ئەوەی لەدارەمەیتێکدایە دەسەتەلاتێك بەدەستدەهێنێت ئەگەر شایستەیبوو بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ﴾(البقرة: ٢٤٨).

*راڤەکارانی خەو دەڵێن: خاوەنی ئەم خەوە لەدوژمنەکەی دەترسێتو بەڵگەی قوتاربوونە لەدوژمن دوای ماوەیەك.

*ئەگەر یەکێك خەوێکی ئاوای بینیو کەسێکی غەریبو نادیاربوو دەگەڕێتەوە بۆلای.

*ئەوەی بینی لەسەر دارەمەیتێکە وەسیەتی بۆ دەکرێت یان لەشەڕو ئاژاوەدایەو سەرکەوتن بەدەستدەهێنێتو بەهیواو ئاواتی خۆی دەگات.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی ببینێ دارەمەیتێکی دەدەنێ زانیاریو دڵئارامیو ڕێزو شکۆی پێدەبەخشرێ، دارەمەیتیش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە ، یاخود بەڵگەیە لەسەر پاڵنەرو هۆکاری سەفەر.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەوای جیاکەرەوەی حەقو ناڕەواو زانستو ڕێنومایی.

داری ساج: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر موڵکو دەستەلات یان زانا یاخود بوێژ یان ئەستێرەناس.

*بینینی ساجیسوور بەڵگەیە لەسەر نەخۆشکەوتن بە تا.

داس: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر رزقو ڕۆزی هەواڵی ڕاست ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەواوبوونی تەمەن.

داشەکانی شەترەنج: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەیەکی ڕێزدار.

داڵ(ڕەشداڵ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: داڵ پیاوێکی بەهێزو جەنگاوەرەو کەسی نزیکو دوور دڵنیا نییە لێی.

*بەچکەی داڵ پیاوێکی ئازای خاوەن دەستەلاتە.

*ئەگەر داڵی لەسەربانیماڵەکەی یان لەگۆڕەپانو حەوشەکەی بەدیکرد خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر فریشتەی مردن.

* ئەگەر داڵێکی بینی کەوت بەسەریا کۆچی دواییدەکات، چونکە ئەگەر داڵ ئاژەڵێك بەنینۆکەکانی هەڵبگرێ دەیکوژێ.

* ئەگەر بینی داڵێکی گرتو بەگوێی کرد لەگەڵ فەرمانڕەوایکدا تێکەڵدەبێ.

* ئەگەر داڵێکی بینی بەنینۆکەکانی لێدا ناڕەحەتیو بەلا ڕوودەکات خۆیو ماڵو دارایی.

* ئەگەر داڵێکی بینی لێی نزیکدەبێتەوە یاخود شتێکی دەداتێ یان دەدوێ لەگەڵی بەگوتارێك حاڵیدەبێت سوودو قازانجە.

* ئەگەر ژنێك داڵێکی لەبری منداڵێکیبوو کوڕێکی گەورەو مەزنی دەبێت، ئەگەر هەژاربوو کوڕەکە سەرباز دەبێت.

* هەروەها ئەگەر سواربوونی داڵ بۆ گەورەو سەرۆکبوو بەڵگەی تیاچوونو فەوتانەو بۆ هەژاریش بەڵگەی خێروچاکەیە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر گۆشتی داڵیخوارد خاوەنی داوایە، داڵ ئەگەر دەستەڵاتدارێکی سستبوو خەڵکی دەستەڵاتدار لەسەر دەستی تیادەچێت.

* ئەگەر داڵێکی بینی بەسەرداریکەوە خێرو فەڕونیعمەتی دەستگیردەبێت.

* ئەگەر بینی دەفرێ بەرێکی زاڵدەبێ بەسەر سەرجەم دوژمنەکانیدا.

* ئەگەر داڵێکی بینی لەسەر بەردێك یان دارێك یاخود شوێنێکی بەرز بەڵگەی خێرە بۆ یەکێك بیەوێت کارێك ئەنجامبداتو بەڵگەی شەڕە بۆیەکێك بترسێ لەشتێك یان لەسەفەردابێ.

* بۆ یەکێك لەسەفەردابێت بەڵگەیە لەسەرگەڕانەوەی لەسەفەردا.

* ئەگەر بینی داڵێك هەڕەشەی لێدەکات بەڵگەیە لەسەر هەڕەشەیە لەلایەن پیاوێکی گەورەوە.

* ئەگەر داڵێکی مردووی بینی بەڵگەیە لەسەر مەرگی گەورەکەی.

* ئەگەر داڵێکی بینی بەچنگ شتێکی هەڵگرت لەنێو خەڵکیدا کوڕێکی دەبێت ناوبانگدەردەکاتو ستایشدەکرێ لەشارەکەی خۆیدا.

* ئەگەر درو قۆلبڕ داڵیان بینی پێیاندەکات.

* ئەگەر بینی داڵێك هەڵیگرتو بردی دەبێت بەکەسێکی رێزدار یان سەفەرێکی دوور ئەنجامدەدات.

* ئەگەر بینی کوشتار لەگەڵ داڵێکدا ئەنجامدەدات بەربەرەکانی لەگەڵ دەستەڵاتدارێکدا دەکات.

*داڵ بۆ یەكێك لەجەنگدابێ بەڵگەیە لەسەر سەركەوتن بەسەر دوژمناندا چونكە ئالاو بەیداخی پێغەمبەربوو(ﷺ).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو داراییەكی زۆرو جەونگو شەڕ.

*داڵی مێینە ژنی هەڵەكارەو بەچكەكانیشی منداڵە لەزیناوە پەیدابوون.

*(دمیری)دەڵێت: ئەگەر ژنێك بینی داڵی بوە كوڕەكەی پەیوەندیكردوە بەفەرمانڕەواوە یا خزمەتیدەكات یاخود نەیاریەتی.

داڵان (ڕاڕەو): (نابلسی) دەڵێت: خزمەتكارێكە لەسەر دەستی ئەودا چارەسەرو گرێی كۆندەكرێتەوە.

*دەرگاوان یاخود ئەو كارو كردارەی بەهۆیەوە دەگات بەبەهەشت یان دۆزەخ یاخود كارێكە مرۆڤ دەگەیەنێت بەمەبەستو هیوا.

*دەگونجێت داڵان بەڵگەبێت لەسەر گۆڕ چونكە داڵانو ڕاڕەوی بەهەشت یان دۆزەخە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەپێ ڕۆیشتنی نەخۆش یان بژێوی بەڕێوەچوون، ڕووناكیو فراوانی بەڵگەیە لەسەر دەرەنجام باشی، تاریكیشیو زۆری پێچو پەنای بەڵگەیە لەسەر خراپی چارەنووسو دەرەنجام.

داڵەكەرخۆرە: (نابلسی) دەڵێت: داڵەكەخۆر ناقۆڵاترین باڵندەیە كەراو ناكات، بینینی لەخەودا بەڵگەو نیشانەیە لەسەر گەلو نەتەوەیەك كەبێڕەوشتو سوودن، بینینی باڵندەی كەوتوو بەڵگەیە لەسەر گاڵتەو ڕابواردن لەگەڵ پلەوپایەی بەرزو سەركەوتن بەسەر دوژمندا بەتایبەت ئەوەی خاوەنی بێت یا بەشێك لەو باڵندەیە.

*بینینی دەستەڵاتدارانو ئەوانەی نزیكن لێیان بۆ باڵندە لەخەودا شەڕو خراپەو غەرامەیە.

*بینینی ئەوەشی مرۆڤ چاوی پێی گەشدەبێت بەڵگەیە لەسەر هاوسەرو منداڵ، بینینی ئەوەی داڵ پێی تەنگ دەبێت بەڵگەیە لەسەر تێكەڵبوون لەگەڵ دژەكان لەعەجەم.

*بینینی باڵندەی ملشكێن بەڵگەیە لەسەر دڕندەو جانەوەری زیانبەخش.

*بینینی باڵندەی دڕندە شكۆمەندیو سوودو ڕزقو ڕۆزییە.

*بینینی ئەو باڵندەیەشی گۆشتی دەخورێت سوودو ئاسانییە.

*هەروەها بینینی ئەو باڵندەیەشی گۆشتی دەخورێت چاكەو باشەیە.

*بینینی باڵندەی نێر بەڵگەیە لەسەر نێرینەی پیاوو بەپێچەوانەشەوە.

*بینینی ئەو باڵندانەی خێرو شەڕیان تیایە دەرووی خێرە دوای نارەحەتی یا دەروە دوای تەنگ پێهەڵچنین‌و نارەحەتی.

*بینینی ئەوەی لەشەودا بەدەردەکەوێت یان بەرۆژ بەڵگەیە لەسەر جەربەزەیی‌و سووربوون لەسەر داوا.

*بینینی ئەو باڵندانەی بەشەو دەردەکەون‌و بەرۆژ هێوروشاراوە دەبن بەڵگەیە لەسەر خۆشاردنەوەو پارێزگاری.

*بینینی ئەو باڵندانەی شەڕێکی رەهان بەڵگەیە لەسەر دوژمنایەتی، هەروەها بینینی باڵندەی بەسوودو خێرداریش بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترس‌و بیم‌و رزق‌و رۆزی حەڵاڵ‌و پۆشاك‌و جل‌وبەرگ.

*بینینی ئەو باڵندانەی بەرۆژ دەردەکەون‌و شەویش هێورو خەفەن بەڵگەیە لەسەر بژێوی بەهۆی رەنج‌و کاری جیاوازو هەمەچەشنەوەو سیخوڕی‌و خۆڕاگرتن بۆ هەواڵ‌و دەنگ‌وباس.

*بینینی ئەو باڵندانەی بێنرخن لەحاڵی بێداریدا ئەگەر لەخەودا نرخیان پەیداکرد بەڵگەیە لەسەر سوود خۆریی‌و خواردنی ماڵ بەناحەق‌و بەپێچەوانەشەوە.

*بینینی ئەو باڵندانەی باڵناگرن‌و نافڕن بەڵگەیە لەسەر پەیمان شکێنی‌و خراپەو بەپێچەوانەشەوە.

*بینینی ئەو باڵندانەی لەکاتێکی تایبەتدا بەدەردەکەون بەڵگەیە لەسەر دانانی شت لەشوێنی نابەجێ‌و ناشیاودا یا گۆڕانی دوژمن‌و هەواڵی سەیرو خۆ هەڵقورتان لەکاروبارێکدا کەپەیوەندی بەمرۆڤەوە نییە.

*بینینی باڵندەی ئاوی خەڵکی ماندو بژێوی پەیداکەر یان خوداناس‌و پاکژن ئەمەش لێکدانەوەیەکی گشتییە سەبارەت بەباڵندەکان‌و دەتوانرێت بەو پێودانگە سەرجەم باڵندەکانی دی لێك بدرێتەوە.

داڵێکی گەورە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆیەکێك بەدەستی بهێنێت بەدەستهێنانی دەستەڵاتە، بۆئەوەی شایستەیەتی ئەوەی شایستەی نەبێت وتەیەکی حەق‌و راستییەو لەخاوەنەکەی وەرناگیرێ.

* ئەگەر داڵێکی گەورەی ببینی نیشتنەوەبەسەریەوە بەڵگەیە لەسەر برین و تاڵانی لەلایەن دزو جەردەوە.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کورپیان خزمەتکارە.

دانا: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دانا پیاوێکی ئازادکارە.

دانان(هۆنینەوە): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر زانیاری یان کۆکردنەوەی ماڵ و سامان لەرێی خۆیەوە لەگەڵ خۆشەویستی و تەبایی و گوێڕایەڵی پەروەردگاردا.

دانپیانانی مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دان پیانان بەبەندایەتیکردنی مرۆڤێك دژایەتیەتی ، داننان بەگوناهو سەرزەنشتی نەفس بەدەستهێنانی پلەوپایەو شکۆمەندی و تەوبەیە بەپێی فەرمایشتی پەروەردگار: ﴿قَالا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا﴾.

* داننان بەکوشتنی مرۆڤێکدا بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی پلەوپایەو دەستەلات یان هێمنی و ئاسایش بەپێی ئایەتی ﴿قَتَلْتَ مِنْهُمْ نَفْساً﴾.

دانیال(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (دانیال)ی بینی بەخت و چارەیەکی بەرین و فراوانی دەستگیر دەبێت و فێری زانستی لێکدانەوەی خەو دەبێت و زاڵدەبێت بەسەر کەسێکی ستەمکاردا دوای ئەوەی ئێش و ئازاری پێدەگەیەنێ، هەروەها وتراوە: دەبێت بەمیرو شا.

* دەگێڕنەوە(ئەبا عەبدوڵلا)ی (باهلی) لەخەودا بینیوویەتی (دانیال)ی هەڵگرتووە لەسەرشانی و پاشان لەسەر دیوارێك دایدەنێ و دەیژێنێتەوەو گفتوگۆی لەگەڵدادەکات و پێی دەڵێت: مژدەبێت تۆ چوویتە ریزی میراتگرانی پێغەمبەران و بوویت بەیەکێك لەراقەکارانی خەو.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەدیکرد دەبێت بەپێشەواو ئیمام لەلێکدانەوەی خەودا، هەروەها گوتراوە: دەبێت بەپێشەواو وەزیرو زانیاری بەدەستدەهێنێت و لەلای پادشاو فەرمانڕەوایەکی ستەمکارەوە زیانی پێدەگات ، پاشان زاڵدەبێت بەسەریا.

* ئەگەر بینی (دانیال) پێغەمبەری هەڵگرتوە بەسەرشانیەو لەسەر دیوارێك دایدەنێ و گفتوگۆی لەگەڵدا دەکات یان مژدەی پێدەدات یاخود کەوچکێ هەنگوینەدەکات بەدەمیەوە بەدەستی خۆی و دەبێت بەپێشەوایەك لەراقەکارانی خەو.

دانیشتن: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەتوانینو دۆڕاندن، دانیشتنی ژن خاویو سستییە لەهاوسەرگیریدا.

دانیشتوانی ئەوروپا: (نابلسی) دەڵێت: بینیان بەڵگەیە لەسەر هەڵهاتنو قوتاربوون.

داوا(خواز): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی داوای شتێکدەکات دەگات بەداواوخوازی خۆی بەپێی وتەی: "ئەوەی داواخوازی شتێکبێت بەدەستیدەهێنێت ئەگەر هەمووشی نەبێت هەرکەمێك بەدەستدەهێنی".

*ئەگەر بینی کەسێك بەدوایدا دەگەڕێ غەمو پەژارەی دێت بەسەردا.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا چارەنووسێکی پێوەلکاوە ، ئەگەر بینی نەیارەکەی چوو بەدوایدا لەخەودا دەمرێت.

*دەگونجێت داواکردن بەڵگەبێت لەسەرئەوەی مرۆڤ پێی شکۆمەند دەبێ لەزانیاریو کردار یان ماڵو دارایی، داوتاش بەڵگەیە لەسەر داواکراو ئەگەر هەڵهاتوونەبێت، ئەوکاتە دڵنیادەبێ لەترسو بیم.

*ئەگەر مرۆڤێکی ناشیرینی بینی بەدوایدا دەگەڕێ ، ڕووداوێکە خەشمو قینی لیدەبێتەوە، ئەگەر پێگەیشت ترسو بیم ڕووی تێدەکات.

داواکردن لەزانایان یاخود فەرمانڕەوایان : (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەسەر شێوەی بەخشینو خەڵاتبوو بەڵگەیە لەسەر ڕوودانی کارەسات پێویستی بەو کەسانە دەبێ تێدا، داواکردن لەدەوڵەمەند بۆ هەژار ئاگرە دەیسووتێنێ.

داود(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (داود) پێغەمبەری بینی دەستەڵاتو هێزو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەدیکرد هێزو دەستەڵات بەدەستدەهێنێت ، پاشان دەکەوێتە کاروکردارێکی هەڵەوەو پاشگەز دەبێتەوە لێیو دوورەپەرێز دەبێت ، پاشان فەرمانڕەوایەکی ستەمکار دێتە ڕێیو دواتر خوداوەند قوتاریدەکات لێیو زاڵو سەرکەوتوویدەکات بەسەریاو موڵكو دەستەڵاتو شکۆمەندی پێدەبەخشرێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی (داود) ببینێ لەوشارەدا پادشاو فەرمانڕەوایەتی دادپەروەر دەبینێ یاخود سەرکردەیەکی بەڕێز یا دادوەرێکی

راستگۆو دادگۆ، ئەگەر سەرۆکی ئەو شـارە سـتەمکاربوو پـەروەردگار بەسـەرۆك و بەرپرسـێکی دادپـەروەر دەیگـۆڕێ، ئەگـەر دادوەرێکـی سـتەمکاربوو خوداوەنـد بـەدادوەرێکی دادپـەروەر دەیگۆڕێـت ئەگـەر شـیاوی دادگابوو پێیدەبەخشرێ.

* بینینی(داود) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیەلەسەر پۆستو دەستەڵات.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+تاقیکردنەوەی پیاوو ژن.

+غـەمو پـەژارەخواردن لەرێگـەی ژنانەوە.

+قورئانخوێندنو زیکرو یادی خوا.

+تەوبەو گەڕانەوە بۆ لای خوا.

+چـەكو جبەخانـەو ئـەوەی لەئاسـن دروستدەکرێت.

* ئەگـەر خەوبینـەر چـەكو جبەخانـەو ئـەوەی لەئاسـن دروسـتدەکرێت پیـشەیبوو سـوودو قـازانجێکی بێشومارو زۆر دەکات، دەگونجێت بەڵاو نەهامەتی لەلا سووكو ئاسانبێت.

* هەروەها بینینـی بۆ (داود) (سەلامی خـوای لێبێـت) بەڵگەیـە لەسـەر دەرەنجامو چارەنووس چاکبێت.

* ئەگـەر بینـی چوەتەسـەر شـێوەی (داود) یـاخود جلوبـەرگێکی ئـەوی پۆشـیوە ئەگـەر شایـستەبوو دەبێـت بـەدادوەر یـان فـەرمانڕەوا، ئەگـەر شایـستە نـەبێتو بـژێوی و پیـشەکەی لەگـەڵ ئاسـندابێت سـوودو قازانجدەکات.

* ئەگـەر پیاوچـاك بێـت مـژدەی بەزیادبوونی خێر لەگەڵ زیانو گرانو ملکەچیو غـەمباری پێدەدرێت، بـەڵام ئەگەر زانایەکی ستەمکاربێتو بینینـی غـەمو پـەژارەی دەداتـێ یـاخود هەڕەشەی لێدەکات.

داوی راوچـی: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی چـۆلەکەیەکی راوکـرد بەدارێك پیاوێکی خراپەکاری بەدئاینـەو پلاندەگێڕێ لـەپیاوێکی مـەزن، چونکە دار دووڕوویـیو پلانو فێڵەو چۆلەکەش پیاوە.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر ژنێـك بینـی داوێـك دەنێتـەوە هـەرکات باڵنـدەی تێدکـەوت دەفـڕێو هەڵـدێ، ئـەو ژنـە خوازیـاری دووگیانییـە لەمێردەکـەیو لەسەر حاڵو بارێك ناوەستێ.

داوێنپیسی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیـە لەسـەر بێبـاوەڕی بـەپێی ئایەتی: ﴿وَلاَ يَلِدُوا الاَّ فَاجِراً كَفَّارًا﴾ (نوح: **٢٧**).

* داوێنپیـسی ژنـی دووگیـان قوتاربوونیەتیو هی کوڕیش هەروایە.

دایك: ئەگەر لەخەودا بینی لەدایکبوو و دایکی نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی چونکە مردوو کفنی تێوە دەپێچرێ وەك چۆن منداڵ قومات دەکرێت ، ئەگەر دایکیشی لەشساغو هەژاربوو خودا رزقو رۆزی دەدات، ئەگەر دەوڵەمەندبوو رزقو بژێوی تووشی گرفتو تەنگەبەری دێت.

دایەن: (نابلسی) دەڵێت: بینینی دایەن بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتی پەنهانو شاراوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر زیانو مەرگی نەخۆشو وتنی ئامۆژگاری.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر رووکردنە بەڵاو نەهامەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرکردنی ئاگرپەرستو خاڵیکردنەوەی غەمو پەژارە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڵگیرساندنی ئاژاوەو شەڕو پێکدادان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەرامە.

ددان : (ئیبن سیرین) دەڵێت: ددان خانەوادەی پیاوە ، ددانەکانی سەرەوە پیاوانی خانەوادەن ، هی خوارەوەش ژنانی ماڵە ، کەڵبە گەورەی ماڵەو ددانەکانی پێشەوەی لای راست باوکەو هی چەپیش مامە، ئەگەر وانەبێت دووبراو کوڕن ، ئەگەر وانەبێت دوو هاوڕێی یەکن ، چوار ددانی ناوەڕاست ئامۆزایە ، ددانی پێشەوە خاڵو پوورەو ئەوەی جێگەیان دەگرێتەوە، خرێکانیش باپیرو وەچەی بچووکن، ددانی بڕندەی لای راست دایکەو هی لای چەپیش پوورە ، ئەگەر وانەبێت دوو خوشكو كچ یان ئەوەی جێیان دەگرێتەوە،چوار ددانی خوارەوەش کچانی مامو پوورە ، کەڵبەی ژێرەوەش خاتوونی ماڵی خۆیەتی، ددانەکانی خوارەوە کچە خاڵو پوورە، خرێکانی خوارەوەش کەسانی دوورن لەکەسی ژنو پیاو، جموجووڵی هەندێك لەددانەکانیش بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی، کەوتنو نەمانیشی فەوتانو مردنە یان ونبوونێکە کەگەڕانەوەی لەدوا نییە ، ئەگەر تووشی ژانو ئێش ببێت بەرلەوەی ونیبکات دەگەڕێتەوە، کلۆربوونیشی بەڵگەیە لەسەر بەڵایەك تووشی ئەوانە دەبێت کەلەژێر بەیداخی ئەودانو جیرەی ددانیش بەڵگەو نیشانەی مشتومڕە لەنێوان خانەوادەی ماڵەکەی.

* ئەگەر بینی ددانەكانی زەرد هەڵگەڕاوە خەوشو عەیبە روو لەخانەوادەو كەسوكاری دەكات.
* رزینو بۆگەنكردنی ددانی ناڕێكی ستایشی خانەوادەیە .
* لاوازیو بێهێزی ددان لاوازی حاڵو باری خانەوادەكەیەتی.
* پاككردنەوەی ددان لەپەڵغو زەردی بەڵگەیە لەسەر بەخشینی ماڵو رەواندنەوەی غەمو پەژارە لەسەریان.
* بینینی ددانو درێژیو جوانی هێزێكی زیادەو ماڵو دەستەڵاتە بۆ خانەوادەی.
* ئەگەر ببینێ وەك ئەوەی جێگیربوە لەگەڵ ددانەكانی پێشەوەدا ئەندامانی خانەوادەكەی زیاد دەكەن.
* ئەگەر ببینێ چەسپاوو جێگرە لەگەڵیدا زیانی پێدەگەیەنێ ئەوەی زیاد دەكات لەخانەوادەكەی دەبێت بەمایەی عەیبو عار بۆی.
* ئەگەر بینی ددانەكانی بڕیەوە بەڵگەیە لەسەر بڕانی پەیوەندی خزمایەتی یان بەزۆر پارەو سامانی پێدەبەخشن.
* ئەگەر بینی ددانەكانی فڕێدەدات كاروباری خانەوادەكەی تێكدەچێت بەقسەیەك كەخۆی دەریدەبڕێت.

* ئەگەر بینی ددانەكانی وەك ئاڵتوون وایە ئەگەر زانست پەروەرو قسەزان بێت خەوەكەی باشە وەگەرنا باش نییە چونكە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو ئاگر كەوتنەوە.
* ئەگەر بینی ددانەكانی لەزیوە بەڵگەیە لەسەر زەرەرو زیان لەماڵدا.
* ئەگەر بینی ددانەكانی لەشووشە یان دارە بەڵگەیە لەسەر مردن.
* ئەگەر بینی ددانەكانی پێشەوەی كەوتنو لەجێی ددانی دی هاتن بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی كاروبارەكانی.
* هەروەها دەڵێن:
+ئەوەی ددانەكانی سەرەوەری بكەوێتە نێو دەستی ماڵو دارایەك رووی تێدەكات.
+ئەگەر بكەوێتە ئامێزو كۆشی كوڕی دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ﴾.
+ئەگەر كەوتە سەر زەوی ئەوا مەرگ رووی تێدەكات.
+ئەگەر بینی ددانی كەوتووی خستە نێو دەستیو نەیشاردەوە یەكێكیتر لەبری ئەو سوودمەند دەبێت لەبەزەییو ئامۆژگاری.

+سەبارەت بەهەموو ئەندامەكانى دیكەش وایە ، ئەگەر بەلاو نەهامەتیەك رووى تێكرد ونى نەكردو داینەپۆشى.
*ئەگەر بینى لەدلیا ددان رواوە بەلگەیە لەسەر مردنى.
*هەروەها دەلێن: ددان كەوتن كۆسپو رێگرە لەبەرانبەر ئەوەدا كەدەیەوێت.
*بەلگەى دادى دیوانە.
*ئەگەر بینى سەرجەم ددانەكانى كەوتن و لەكۆشیا یان قۆلێدا كۆیكردەوە تەمەن درێژ دەبێت تا سەرجەم ددانەكانى دەكەون و وەچەى زیاد دەكات.
*ئەگەر بینى سەرجەم ددانەكانى كەوتن و لەبەر چاوى ونبوون خانەوادەو خاوخێزانى دەمرن بەر لەخۆى یاخود دەگونجێت مردنى هاوتەمەنەكانى بێت لەخزم و خوێشى.
*ئەگەر بینى خەلكى جیرەجیر دەكەن بەددانەكانیان یاخود ئامۆژگاریدەكەن ئەوا دەتوانێت ئامۆژگارى خەلكى بدات بەلام نایكات.
*هەروەها دەلێن: دەگونجێت دەم و زار وەك مال و لانە وابێت، ددانیش وەك دانیشتوانە ئەوەى جێنشنیەتى لەلاى راستى نێرینەكانەو لاى چەپیش مێینەیە لەسەرجەم خەلكیدا.
*هەروەها دەلێن: ئەگەر یەكێك بینى ددانەكانى شكان هێدى هێدى قەرزەكانى دەداتەوە.
*ئەگەر ددانەكانى بێئێش و ئازار كەوتن بەلگەیە لەسەر بەتالبوونەوەى كردارەكانى.
*ئەگەر بینى ددانەكانى بەژان و ئێشەوە كەوتن بەلگەیە لەسەر ونبوونى شتێك لەمالەكەى خۆیدا.
*ئەگەر ددانەكانى پێشەوەى كەوتن رێگە نادرێت مرۆڤ كارێك ئەنجامبدات بەوتەو لێدوان، ئەگەر ژان و ئازارى چەشت یان خوێن و گۆشتى لێهاتنە دەرەوە بەتالدەبێتەوە یان ئەوكارەى خوازیارییبوە تێكدەچێت.
*سەبارەت بەلەشساغ و مرۆڤى ئازادو گەشتیار ئەگەر سەرجەم ددانەكانیان كەوت بەلگەیە لەسەر نەخۆشیەكى درێژخایەن و كەوتنە هەلاكەت بێئەوەى بمرن.
*ئەگەر سەرجەم ددانەكانیان كەوت بەلگەیە لەسەر قوتاربوونیان لەنەخۆشى.
*سەبارەت بەبازرگانە گەشتیارو موسافیرەكانیش ددانكەوتن بەلگەونیشانەى سووكى كارەكانیانە

بەتایبەت ئەگەر بینی ئەو ددانانە دەجوولێن.
*ئەگەر بینی هەندێك لەددانەكانی درێژو زۆر گەورەبوە بەڵگەیە لەسەر مشتومڕو دەمە دەمە لەماڵەوە.
*ئەوەی ددانەكانی بەڕەشیو كلۆریو خوراو لاربێت ببینێت دەكەوێت لەبەلاو نەهامەتی قوتار دەبێت، خۆئەگەر ببینیێ ددانەكانی دەكەونو خۆشی بەدەستی هەڵیاندەگرێت یان بەڕیشی یاخود لەكۆشیا بەڵگەیە لەسەر بچڕانو دوایی هاتنی وەچەخستنەوە، ئەگەر منداڵیشی ببیێ نامێنیێو پەروەردە نابیێ.
*دەگێڕنەوەپیاوێك دەبینیێ لەخەودا سەرجەم ددانەكانی دەكەون غەمو پەژارەیەكی زۆر دەخواتو خەوەكەی بۆ خەولێكدەرەوەیەك دەگێڕێتەوە ، ئەویش دەڵێت: سەرجەم ددانەكانت بەر لەخۆت دەمرن ، پاشان ئەو لێكدانەوەیەش وەك خۆی دێتە دی.
*یەكێكی دی لەخەودا دەبینیێ سیێ ددانی خستە نێو چنگیو دەستی نوقاند ، پاشان بۆیان لێكدایەوە گوایە درهەمو نیوێكی دۆزیوەتەوە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ببینیێ هەندێك لەددانەكانی كلۆربوون یان رزیون

خاوەنەكەی بەلاو نەهامەتی دێت بەسەریاو سوودی لێوەر ناگرێت.
*ددانی لای راست بەڵگەیە لەسەر بەتەمەنەكان لەپیاوو ژن.
*ددانی لای چەپ بەڵگەیە لەسەر رووداوەكان.
*ددانەكانی پێشەوە بەڵگەیە لەسەر منداڵ.
*كەڵبەكان بەڵگەیە لەسەر نیوەی ئەوان.
*ددانی هاڕەڕ بەڵگەیە لەسەر بەتەمەنەكان.
*ئەگەر مرۆڤ بینی هەندێك لەددانەكانی كەوتن بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ئەوەی ددانەكەی كەوتووە.
*ددانەكانیش بەڵگەن لەسەر كاروباری مرۆڤ.
*خرێكان بەڵگەن لەسەر كاروباری نهێنیو شاراوە.
*كەڵبەكانیش بەڵگەیە لەسەر ئەوەی نهێنیو پەنهانەو دیار نییە لای زوربەی خەڵكی.
*ئەگەر بینی كەڵبەكانی درزی بردوە كوڕی دەمرێت .
*ددانیش نیشانەو بەڵگەیە لەسەر خزمو خوێشو خەڵكی دوور، ئەوەی

لەدوای چاوەوە دێت پیاوەو ئەوەی دوای کوڵمیش ژن.
*ئەوەی چارەسەری هەندێك لەددانەکانی بکاتو بەوەی دەری بهێنێ خراپ نییەو بەڵگەیە لەسەر غەرامکردنو لێسەندنی ماڵو دارایی، یاخود هەڵکەندنی هەندێك لەخزمەکانی لەشوێنی خۆیان.
*ئەگەر بینی لەو شوێنەی ددانەکەی هەڵدەکێشن کرمێکی ورد یان دوو کرمو زیاتر بێتەدەرەوە منداڵەکانی دەچنە شوێنیو بەڕێو جێی ئەودا دەڕۆن.
*ئەوەی ببینێ ددانەکانی بۆنێکی ناخۆشیان هەیەو بۆگەنیان کردوە ، یاخود لەوبابەتە باسو ستایشی ناقۆلا دەبێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مشتومڕی خزمەکانی لەسەری یاخود جموجووڵێك بکەوێتە نێو خانەوادەکەی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مشتومڕو بەربەرەکانی.
*ئەگەر ددانەکانی درێژبوونو چوون یەك نەبوون ناکۆکی دەکەوێتە نێوان خۆیو خانەوادەکەیو هەرگیز تەبا نابێت لەگەڵیان.
*ئەگەر بینی ددانەکانی کەوتن بەڵگەیە لەسەر نەمانی جێگەوشوێن یاخود هەژارییو کورتی رزقو رۆزییو بژێوی یان بەئاوارەیی دەمرێتو دوور لەخانەوادەی، یان تەمەنی درێژ دەبێتو ماڵو دارایی زیاد دەکات بەئەندازەی خوێنی ددانەکانی.
*ئەگەر بینی سەرجەم ددانەکانی هەڵکێشرانو لەشوێنو جێگەیەك لەسەر زەوی داپۆشران خانەوادەکەی بەر لەخۆی دەمرنو بەخاکیان دەسپێرێ.
*ددان هەڵکێشان بەزمان قسەو وتەیە دەیکاتو کاروباری خانەوادەی خۆی پێ دەشێوێنێ.
*هەروەها دەڵێن: هەڵکێشانی بەڵگەیە لەسەر دیاریدانی رووداوی مەترسیدار.
*ئەگەر بینی ددانەکانی جووڵان قەرزەکەی بەهێواشی دەبژێرێتەوە.
*ئەوەی ببینێ ددانەکانی خوراوو کلۆربوون خانەوادەکەی رسواو ملکەچیدەکەن لەکاتی پێویستی بوونی بەوان.
*ئەوەی ببینێ لەشوێنی خۆی لادەچێت ددانی سەرەوە بۆ خوارەوەو بەپێچەوانەوە بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونو زیادەڕەوی ژنانی ژێر سایەی ماڵەکەی بەسەر پیاواندا و رووداني ناتەواوی لەنێوانیاندا یاخود کەمو کورییو ناتەواوی لەماڵو داراییاندا.

*ئەوەی ددانی بئازێنێ بەڵگەیە لەسەر پەرتەوازەبوونی خانەوادەکەی‌و ڕوودانی ناتەواوی لەنێوانیاندا یاخود کەم‌و کورتی لەماڵ‌و داراییدابەلاّم ئەگەر گۆشت لەنێوان ددانەکانیدا گیربوو غەیبەتی کۆمەڵێکی کردوەو بەزوبانی ئازاری داون.

*هەروەها دەڵێن: ددان بەڵگەیە لەسەر دانە دانەی گەوهەربەندی ژنان.

*ددان بەڵگەیە لەسەر:

+ئاش.

+ریزەکانی سوپا لای ڕاستی ریزی ڕاستەو لای چەپیشی بەهەمان شێوەیەو ناوەڕاستیشی دڵ‌و نێوجەرگەکەیەتی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: دەرهێنانی ددان لەخەودا بچڕانی ڕایەڵەو پەیوەندی منالّی نێرینەیە، ئەوەی ددان دەربهێنێ گوناهیکردوە بەبچڕانی پەیوەندی خزمایەتی.

*ددانیش لەگیرفان یا دەستدا زیادبوونی پەیوەندی خۆشەویستی‌و دۆستانەیە یا منالّ زۆربوونە.

*ئەوەی ببینێ ددانێکی بەبێ ئازار دەرهاتوەو پیاوێکی خزمی زیندانی بێت ئازاد دەکرێت.

*لاوازی ددانیش بەڵگەیە لەسەر حالّی خانەوادە ، ئەوەی رەشیی‌و کەم‌و کورتی لەشکان‌و درز بردن لەددانەکانیدا ببینێ غەم‌و پەژارە ڕوودەکاتە خزمەکانی.

*ئەوەی ببینێ ددانەکانی خوارەوە درزیبردو ڕزان هەندێك لەوانە تووشی بەلاّ دەبن.

*خرێکان لەخەودا سەردارو ریش سپی نەتەوەیە.

*چوار ددانی ژێری‌و ئاقلّیش شوێنکەوتەکانن ، ددانی ناوەڕاستیش لەگەڵ چوار ددانی نێوان کەڵبەو بڕندە ئەو ماڵ‌و داراییەیە کەخۆی پێ دەڕازێنێتەوە یان منالّی نێرینەیە ، زەردی یان رەشی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی حالّی ئەوەی خەوی پێوەبینراوە، کێشانی هەندێکیشی بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی هەندێك لەو کەس‌و کارانەی لێیدواین.

*هەروەها هەڵکێشانی ددان بەڵگەو نیشانەیە لەسەر گەڕانەوەی ئاوارە یان مەرگی کەسێکی ئازیزو خۆشەویست.

*ئەگەر ددانەکانی پادشاو سەرۆکبوو بە ئاسن یان مس بەڵگەیە لەسەر توندی‌و بەهێزی سەربازەکانی ،

ئەگەرهاتوو ددانەکانی لەدەستدا موڵك‌و دەستەڵاتی لەدەستدەدات.

*دەگونجێت بەڵگەو نیشانەبێت لەسەر پوچەڵبوونی سوودو قازانجی لەکشتوکاڵ.

*دەگونجێت نەزۆك بێت‌و خوداوەند کوڕی پێنەدات یان هەژار بکەوێت دوای دەوڵەمەندی یاخود سوودو قازانجی ماڵ‌و ئاژەڵ‌و ئاشی نەمێنێ گەرچی هەندێك پارەی پاشەکەوت کردبێت بۆ کاتی سوود لێوەرگرتن بەڵام حاڵی دەشێوێ‌و تێکدەچێت‌و زەرەردەکات‌و دەگونجێت بمرێت‌و رزق‌و رۆزی دوایی پێبێت.

*ئەگەر بەدەستی خۆی ددانەکانی دەرهێنا لەماڵ‌و دارایدا بەخراپی هەڵس‌وکەوت دەکات یان لەگەڵ خانەوادەکەیدا بەخراپی مامەڵە دەکات، یا کردارێکی نابەجێ ئەنجامدەدات‌و پاشان لێی پاشگەز دەبێتەوە، یاخود سوودو قازانج دەکات لەقەرزێکدا کەدەیدات، پاشان دەگەڕێتەوە بۆی‌و خراپ دەشکێتەوە بەسەریا، ئەمەش لەکاتێکدا گەر لەبەر چاوبێت لەخەوەکەدا، ئەگەر یەکێك پێی راگەیاند بەڵگەیە لەسەر پێویستی بوونی بەرەهن‌و فرۆشتن لەوەی خۆی پێ دەردەخات.

*ئەوەی لەخەودا ددانێك دەربهێنێ‌و بەبێداری ئازاری پێبگات بەڵگەیە لەسەر چاودێریکردنی بۆئەوەی ئەشکەنجەو ئازاری دەدات‌و رەوانەوەیەتی لەسەری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رەوانەوەی ناسۆری‌و ناخۆشی لەداواکارێکی حاڵ پەشێو.

*رووانەوەی ددان لەشوێن‌و جێی ددانی هەڵکێشراو بەڵگەیە لەسەر قەرەبوو و سوود وەرگرتن دوای زیان، ئەگەر لەشوێنی ددانەکانی ددانی زیوین یا ئالتوونی دەرهات بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ماڵ‌و دارایی یان پێویستی بەتونکردنی ددانەکانی دەبێت بەهۆی نەخۆشی‌و رووداوێکی کتوپڕەوە.

*بینینی چاوو گوێ‌و ددانی زیادە بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی یاخود بەهاو نرخی لەئایندا بەزیادەو ناتەواوی دەستنیشان دەکرێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ ...﴾ (المائدة).

*دەگونجێت ددان بەڵگەبێت لەسەر ساڵ یان وەنەوزو، ئەوەی ببینێ وەنەوز دەیگرێ هەڵە رووی تێدەکات یاخود خەو دێت بەسەریا، دەگونجێت

پێشوازی لەساڵێکی پیرۆز بکات یا پێشوازی لەساڵێکی خۆشنود بکاتو دەستی پێوە بگرێ.

ددانکەوتن:(نابلسی)دەڵێت: ددان کەوتنی مرۆڤ لەخەودا تەمەندرێژیەتی بەدەر لەهاوتەمەنەکانی.

*ئەگەر بینی سەرجەم ددانەکانی کەوتنو خستییە کۆشیەوە تەمەنێکی درێژبەسەر دەباتو تاسەرجەمو ددانەکانی دەکەونو ژمارەی خانەوادەکەی زۆر دەبێت.

*ئەگەر بینی سەرجەم ددانەکانی کەوتنو لەبەرچاوی ونبوون خانەوادەکەی بەرلەخۆی دەمرێت. دەگونجێت مەرگی هاوتەمەنەکانی بێت یان نەخۆشکەوتنی خانەوادەکەی بێت.

*ئەگەر بینی هەندێك لەددانەکانی لەدەستدا یەکێك لەخزمەکانی غەریب دەکەوێت ئەگەر بەدەستی هێنایەوە دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر بینی ددانەکانی سەرەوەی کەوتە نێو دەستی ماڵو سامانێك بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر کەوتە نێو کۆشی کوڕێکی نێرینەیە، ئەگەر کەوتەسەرزەوی بەلاو نەهامەتی مەرگە.

*ئەگەر بینی ددانەکانی خوارەوەی کەوتن غەمو پەژارەو ئێشو ئازار رووی تێدەکات.

*ئەگەر قەرزاربوو بینی ددانەکانی کەوتن لەخەودا بەڵگەیە لەسەرئەوەی قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر بینی یەك ددانی کەوت یەك پیاو قەرزەکەی دەداتەوە یان بەیەکجار قەرزی بۆ دەدەنەوە، ئەگەر چەن ددانێکی بکەوێت هەندێك لەقەرزەکانی دەداتەوە یاخود یەکێکیان دەداتەوە.

*ئەگەر بەبێ ژانو ئێش ددانەکانی کەوتن بەڵگەیە لەسەرکردارەکانی کەبەتاڵدەبێتەوە.

*ئەگەر بەئێشو ژانەوە ددانەکانی کەوتن بەڵگەیە لەسەر رۆیشتنی شتێك لەماڵەکەیدا.

*ئەگەر ددانەکانی پێشەوەکەوتنو ئازاری هەبوو یاخود خوێنی لێهات یان گۆشتی لێبووەوە ئەوکارەی خوازیارییبوە پووچو بەتاڵیدەکاتەوە.

*ئەگەر بەبێ ئێشو ئازارکەوتن خاوەنیەتی تیادەچێت.

*ئەگەر سەرجەم ددانەکانی کەوتن سەرجەم ئەوانەی لەنێو ماڵەکەیدان تیادەچن لەگەڵ هاوەڵو موسافیرانو

بەڵگەیەلەسەر نەخۆشییەکی درێژخایەن بەبێئەوەی بمرن.

*بۆکەسانی گەشتیارو سەفەرکار بەڵگەیە لەسەر ئاسانی باریان.

*ئەگەر بینی ددانەکانی دەکەوێت و خستییە نێودەستی یاخود ریشی یا کۆشی بەڵگەیە لەسەر پچڕانی وەچەو منداڵنەبوونی.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی کەوتنی ددانەکانی ببینێ بەڵگەیە لەسەر زیان گەیاندن بەهەندێك لەهاوەڵەکانی.

*ئەگەر بینی ددانەکانی دەکەوێتە نێو دەستی یان نێو جلەکانی کوڕ یان خوشك و برای دەبێت.

*ئەگەر بینی سەرجەم ددانەکانی کەوتنە نێودەستی وەچەو خانەوادەکەی زیاد دەکەن.

*کەوتنی یەك ددان ئەگەر بۆ چارەسەرنەبوو گرتی بەدەستەوە یان لەنێو جلەکانیدابوو ئەگەر هاوسەرەکەی دووگیانبوو کوڕیدەبێت، وەگەرنا پەیوەندی لەگەڵ براکەی یان کەسێکی نزیکی باشدەکات و ئەگەر خوێنی تیانەبوو رایەڵەی خزمایەتی دەبچڕێ مەگەر قەرزاربێت داوای لێدەکەنەوەو هەوڵدەدات بیداتەوە.

*هەروەها دەڵێن: ددانکەوتن بەڵگەیە لەسەر رێگرێك رێگەی لێدەگرێ و لەبەردەم خوازەکانیدا دەوەستێ.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوە ئەگەر هەڵیگرتەوە دەگونجێت قسەی هەڵەبکات و پاشگەزبێتەوە لێی، پاشان بیشارێتەوە.

*دەگونجێت ددانکەوتن بەڵگەبێت بۆ تێکۆشەران لەسەر بەردەوامبوون لەسەر رۆژوو.

*ئەگەر بینی ددانەکانی کەوتن و نەیتوانی نانبخوات هەژار دەکەوێت، ئەگەر بینی کەوتە نێو دەستی بەبێئەوەی ئێش و ئازاری هەبێت ئەوە درهەمە بەپێی ژمارەیان.

*ئەگەر بینی ددانەکانی کەوتنە نێو ئەڵقەیەك یەك بەیەك دەریهێنا بەردی نێوبیرەکەی دانە دانە دەکەوێت.

*هەروها دەڵێن: ئەوەی ددانەکانی بکەوێت بیست و نۆ ساڵ لەتەمەنی ماوە یاخود سی ساڵ، هەروەها دەڵێن: دوای سی رۆژ دەمرێ یاخود سی دینار غەرامە دەکرێ، هەروەها دەڵێن: ئەگەر بیری ئاوی هەبوو دەتەپێ.

*هەروەها دەڵێن: بەسەختی نەخۆشدەکەوێت و ماڵ و سامانەکەی

لەخەرجیدا بەسەردەچێت پاشان ماڵو سامانێکیتری دەستگیردەبێت.

د ر

درزوقلیش:(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر کەموکوڕی یان ناتەواوییەك. دەگونجێت درزوقلیش بەڵگەبێت لەسەر دوورکەوتنەوەی غەریبو ئاشتبوونەوە لەگەڵ ئەوەی نێوانیان لەگەڵدانەماوە.

درزو قلیشکردنە شتێك: (**شقلشکانی**): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جیاوازی یان هاوسەری کچ.

درکاندن(**باسکردن**):(نابلسی)دەڵێت: درکاندنی باسێك کەدەبێت پەنهانو شاراوەبێت بەڵگەیە لەسەر ماڵو سامان بەفیڕۆدان، یان دانایی وتن بەکەسانێك شایستە نەبن پێی، ئەگەر لەخەودا باسی نیعمەتەکانی خودایکرد بەڵگەیە لەسەر سوپاسگوزاری بۆخوداو شاییو ئاهەنگگێڕان لەسەرئەوەی پێبەخشیوە.

دروشم:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە کاروباری خەڵکی سووكو بەرز دەگرێتەدەستو بەیەکەوە ئاشنایاندەکاتو سوود دەگەیەنێتو خاوەن پلەوپایەیە.

درۆ:(ئیبن سیرین) دەڵێت: درۆ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەخەوبینەر ژیری نییە بەتایبەت کەدرۆدەکات بەدەم خوداوە بەپێی ئایەتی: ﴿يَفْتَرُونَ عَلَى اللهِ الكَذِبَ وَأَكْثَرُهُمْ لاَ يَعْقِلُونَ﴾ (المائدة: ١٠٣).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەواهیدانی درۆو درۆکردن بەدەم کەسێکەوە یان قوتارنەبوون بەپێی ئایەتی: ﴿ انَّ الذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللهِ الكَذِبَ لاَيُفْلِحُونَ﴾ (النحل:١١٦).

*دەگونجێت درۆکردن بەڵگەبێت لەسەر وڕێنە لەقسەکردندا.

*ئەگەر کەسێك گوێبیستی قسەکانیبوو بەناوبانگبوو هەڵەی زیاترە لەڕاستی.

دەرەختی ئەبەنووس:(ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا ژنێکی هەندی دەوڵەمەندە یان پیاوێکی ڕەقی دەوڵەمەندە.

دەرەختێك لەنێو ملا بڕوێت: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر چارەسەر لەنەخۆشیو گوناهو تاوان ئەنجامدانو بەرزکردنەوەی قورسایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئارامگرتن لەسەر ناڕەحەتیو دۆزینەوەی پشوو.

* درەختی رواوی نێو لم بەرپرسی کاروبارەکانەو سەر تیپی سوپایەو کاروبارو بەرژەوەندی خەڵکی دەپارێزێ وەك پۆلیس.

درهەم[1] (پارە) : (ئیبن سیرین) دەڵێت: درهەمی چاکو باش زانیاریو بەجێهێنانی پێداویستیو نوێژە.

* درهەمی پرشنگدار دنیایە بۆئەوەی خەون دەبینێ ، مامەڵە پێکردنی ئەمەکداریو پاراستنی ئەمانەتە.

* ئەگەر ئەو پیاوەی درهەم دەبینێت هاوسەرەکەی دووگیانبوو منداڵێکی باشیدەبێت.

* ئەگەر درهەمی زۆری بەدەستیهێنا خێرێکی زۆری دەستیگردەبێت لەگەڵ شادیو خۆشیدا.

* ئەگەر لەخەودا بینی قەرزی لای یەکێکە بەدرهەم گەواهیدانێکی حەقو راستی بەسەرەوە هەیە، ئەگەر داوای لێکرد داوای گەواهیو شەهادەکەی لێدەکات، ئەگەر گەڕاندیەوە گەواهیدانە بەحەقو دروستی، ئەگەر بەشکاویو قەڵی گەڕاندیەوە ماڵو سامانە، ئەگەر درهەمێکی باشی ونکرد ئامۆژگاری کەسێکی نەزاندەکات بەڵام واژوویەتیو ناپاکییە لەبژێویو رۆچوونە لەگوناهی گەورەدا.

* ئەو درهەمەی هیچ نەخشونیگارێکی تیا نییە قسەو وتەیەکە پارێزگاریو خواناسی تیا رەچاونەکراوە، ئەو درهەمەشی وێنەی تیایە بیدعەکاریو ناپاکییە لەئاییندا.

* درهەمی پارچە پارچەکراو شەڕو ئاژاوەیەکە هەرگیز نابڕێتەوەو کۆتایی پێنایەت.

* هەروەها دەڵێن: وەرگرتنی درهەم باشترە لەدانی چونکە دانی غەمو پەژارەیە، ئەگەر درهەمێکی دزیو کردی بەخێر شتێك دەگێڕێتەوە گوێی لێناگیرێت.

* ئەگەر دە درهەمی پێبوو بوو بە پێنج کەمبوونی ماڵو داراییەتی، ئەگەر پێنج درهەمی پێبوو بوو بە دە ماڵو دارایی زیاد دەکات.

* هەندێکدەڵێن: درهەم لەخەودا بەڵگەی شەڕو خراپەیە ، سەرجەم ئەوەی بەسکە لێدەدرێ هەروایە.

* درهەم بەڵگەیە لەسەر گوتەو دووبارەبوونەوەی شتە جوانەکان.

* درهەم گوتەو شەڕە ئەگەر دیارو بەرچاوبوو، ئەگەر درهەمی لەتورەکەیەکدا بەخشی یاخود لەتورەکەیەکدا شاردییەوە بەنهێنی

---

[1] **درهەم**: پارەو دراوێکە هەندێك وڵاتی عەرەبی بەکاریدەهێنن. (وەرگێڕ)

دەگونجێت یەك درهەم كورێك بێتو وردەكەشی قسەو وتەیەكی خراپ بێت لەگەڵ قاووقیژو دەنگە دەنگدا.

*درهەمی چاك قسەو وتەیەكی باشەو درهەمی خراپیش قسەو وتەی خراپ.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا بینیم دوو دینار لەگیرفانمدابوو، هەردووكیانم لێكەوتو بەدوایاندا دەگەڕام ، ئەویش پێی وت: تەماشاكە ئەوەت لەكیسچوە شتێكی پێنووسیوی، كاتێ تەماشایكرد دووبەڵگەی لەدەستدابوو.

*هەروەها دەگێڕنەوە: پیاوێك دێت بۆ لای پێغەمبەر (ﷺ)و دەڵێت: لەخەودا بینیم بیستو چوار دیناری بڕێردراوم پەیداكردوە، هەموویانم لەدەستدابوو، بەتەنیا چواریانم پێما، پێغەمبەر (ﷺ)فەرمووی: "تۆ بەتەنیا نوێژ دەكەیتو نوێژی بەكۆمەڵ لەكیسی خۆتدەدەیت".

*هەروەها دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم درهەمێكی كیسراییم بەدەستهێنا، ئەویش وتی: خێرێكت دەستگیر دەبێت ، ئێوارەی بەسەردا رانەبورد هەتا بەدەستیهێنا،ئنجا یەكێكیتر هات بۆلایو وتی: لەخەودا بینیم درهەمێكی عەرەبیم بەدەستهێنا ئەویش پێی وت: لێت دەدرێت ، ئنجا ئەو پیاوە بەقامچی لێدا، پاشان لە(ئیبن سیرین)یان پرسی: چۆن زانیت؟ وتی: درهەمی كیسرایی تاجو سەوڵەدانی تێدایە بەلام عەرەبی سكەیەكی لێدراوە بەم چەشنە.

*یەكێكیتر هات بۆلایو پێی وت: لەخەودا بینیم سكەی درهەمم لێدەدا ، ئەویش لێی پرسی: تۆ بوێژو شاعیریت؟ وتی: بەڵێ .

*پیاوێكیش لەخەودا بینی درهەمی لەژێرپێدا دانا، خەونەكەشی لای راڤەكارێكی خەو گێڕایەوە، ئەویش پێی وت: تۆ لەئاین پاشگەز دەبیتەوە، خەوبینەر ترسی لێنیشتو ئنجا دەستیكرد بەجیهادو تێكۆشاندا هەتا ئاینەكەی پارێزراوبێت، لەیەكێك لەجەنگەكاندا لەلایەن بێباوەڕانەوە دیلكراو بەشێوازی جۆراو جۆر ئەشكەنجەدرا هەتا لەئاینەكەی پاشگەزبێتەوە، بەڵگەی پاشگەزبونەوەشی ئەوەبوو ناوی خوداوەندی خستەژێر پێ.

*پیاوێكیتر هات بۆ لای وتی: لەخەودا بینیم رووخساری پێغەمبەرم بەقاچ شێلا ، (ئیبن سیرین) وتی: شەو

سۆلەکەی پێت دانەکەنی، پیاوەکە وتی: بەڵێ، ئەویش وتی: دایکەنە، ئنجا درهەمێك لەنێو سۆلەکە کەوتە خوارەوە لەسەر درهەمەکە ناوی خواو پێغەمبەر (ﷺ) نووسرابوو.

(نابلسی) دەڵێت: درهەم بەڵگەیە لەسەر کوڕ بۆ یەکێك ژنەکەی دووگیانبێت ، هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر زیکرو یادی خوا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لێدانێکی بەژان و سوێ.

* هەندێکدەڵێن: ئەگەر لەخەودا درهەمی بەدەستهێنا هەمان ژمارەی درهەمی دەستدەکەوێت.

* ئەگەر بینی قۆڵی بوە بەدرهەمی بەستراو کاروپیشەیەکە بەدەستی دەهێنێت.

* درهەمی پاكو پوخت پاکی ئاینی خاوەنەکەیەتی لەگەڵ باشی مامەڵە لەگەڵ هەموو کەسێکدا.

* درهەمی پەرش و بڵاو لەخەودا قسەو گوتەی باشە.

* ئەگەر درهەمێك بەدەستیەوە ببینێ بوە بە(فلس) بێپارەو پوولدەبێت، ئەوەشی فلسێك بەدەستیەوە ببینێ بوە بەدرهەم خێرو سوودو قازانجی، دەستدەکەوێت لەگەڵ ئامۆژگاری ئەگەر درهەمەکەیبوو بەنیو درهەم نیوەی ئەو ماڵەی کەبەدەستیەوەیەتی لەکیسدەچێت، ئەگەر درهەمەکە بوو بەدینار پارەی دەستدەکەوێت ، ئەگەر درهەمەکە بوو بەپارچەیەك ئاڵتوون رۆیشتن و کۆچکردنە.

* بوونی درهەم سوودو قازانجە.

* درهەمی قەڵب غەش و درۆیە ، لەگەڵ بزێوییەیداکردن لەحەرامداو ئەنجامدانی گوناهی گەورەو گران.

* هەروەها دەڵێن: ئەوەی درهەمی چاکی پێ بدرێت دەگیێ و شیوەنی بۆ دەکەن.

* ئەگەر خۆی درهەمی بەخشی بەیەکێك بۆیدەگری.

* ئەگەر بینی درهەم وندەکات یاخود لێی دەدزرێت باوکی نارەزایی لێدەردەبڕێت یاخود خراپە دەگەیەنێت بەباوکی، یان شتێکی لێوندەبێت ناگەڕێتەوە وەك مردنی باوکی.

* درهەم مەڵهەم و هەتوانەو برین و زامی پێسارێژ دەکرێت و غەم و پەژارە لەیەکێکی دڵتەنگ و پەژارەدار دووردەکەوێتەوە.

* هەروەها درهەم بەڵگەیە لەسەر:

+غەمو پەژارە ، ئەگەر درهەمەكە قەڵبوو بەڵگەیە لەسەر غەشو ناپاكی لەگوتەو كرداردا لەگەڵ دووڕوویی‌و ڕووپامایی لەكرداردا.

*درهەمی ڕوون‌و درەوشاوە دەستەڵاتو فەرمانڕەواییە یان ماڵو دارایيەكی جەمكراوە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+زیندانی‌و لێدان.

+فرۆشتن‌و كڕین.

+دڵنیابوون لەترس‌و بیم.

+فراوانی لەرزق‌و ڕۆزیدا.

*ئەگەر درهەمەكان تێكەڵبوون لەگەڵ دیناردا بەڵگەیە لەسەر گیرابوونی دوعاو نزاو بەجێهێنانی پێداویستی‌و چاكبوونەوە لەنەخۆشی، درهەمی قەڵبیش: قسەو گوتەیەكی خراپە ، یان خزمەتكارێكە هیچ خێرێكی تیا نییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی بەزۆر.

درێژیی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی درێژبوە كردارو ماڵو دارایی زیاد دەكات، ئەگەر خەوبینەر دەستەڵاتداربوو بەهێزدەبێت‌و ناوبانگی باشدەردەكات، ئەگەر بازرگانبوو بازرگانییەكەی سوودمەند دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ﴾ (البقرة: ٢٤٧).

*ئەگەر خەوبینەر ڕژدبوو خەونەكەی بەڵگەیە لەسەر هەتیوی‌و منداڵبوون.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەئەندازەی خۆی زیاتر درێژبوە چارەنووس‌و مەرگی نزیكدەبێتەوەو لەپلەوپایەی دەكەوێتەخوارەوە.

*ئەگەر پادشایەك بینی باڵای بەرزبوە موڵك‌و دەستەڵاتی بەردەوام دەبێ‌و بەسەر دوژمنەكانیدا سەردەكەوێ.

*درێژی باڵا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی ، ئەگەر لەئاستی خۆی زیاتر درێژبوو بەڵگەیە لەسەر مردن.

*هەروەها كورتی باڵا بەڵگەیە لەسەر نزیكی ئەجەل‌و چارەنووس.

*درێژبوونی باڵای كورت بەڵگەیە لەسەر فیتنەو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر توانادارێی باڵابەرزو بێخێری لەهەمانكاتدا ، ئەگەر كورت بوەوە بەڵگەیە لەسەر نزمی پلەوپایە یاخود نزیكی چارەنووس‌و ئەجەل.

د ڕ

دڕانی قوماش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەڵاق‌و حەڵاڵبوون بەبێ چوونەلای هاوسەرێكیتر.

درك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی دەشتەکی نەزانو رەقو زبرە ؛ هەروەها دەڵێت: فیتنە یا قەرزارییە.

*ئەگەر بینی بەسەر درکو دالا دەڕوات لەدانەوەی قەرزەکانیدا دوایدەخات، ئەگەر زیانی لەدڕکەوە پێگەیشتن قەرزێکی تووشدەبێو رقی لێدەبێتەوە بەئەندازەی ئەو دڕکەی پیاهەڵدەچەقێ.

*هەموو دارێکی دڕکدارپیاوێکی رەقو زبرە.

(نابلسی) دەڵێت: دڕك پیاوی نەزانی بێباوەڕو دنیایە، هەروەها دەڵێن: دڕك بەڵگەیە لەسەر ئێشو ئازار ئەمەش بەهۆی تیژیو توندییەوە.

*دڕك بەڵگەیە لەسەر:

+ئاڵۆزبوونی شتومەك.

+غەمو پەژارە بەهۆی توندییەوە.

+عیشقو ستەم لەخەڵکێکی خراپەوە.

+زەرەرو زیان کەبەهۆی ژنەوە تووشی مەردوم دەبێت.

دڕندە: (**وەحش**): (نابلسی)دەڵێت: بینینی دڕندە بەڵگەیە لەسەر پیاوانی دەشتەکیو بیدعەچیو ئەوانەی لەکۆمەڵ دووردەکەونەوە.

دڕنەماسی(قرش): (نابلسی) دەڵێت: ناوی گیاندارێکی دەریاییە بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرزی هیمەتو پلەوپایەو، بەرزی رەچەڵەك چونکە لەدەریادا بەرزەو هیچ گیاندارێکی دیکەی دەریایی زاڵنابێت بەسەریا هەربۆیە بەو چەشنە ناوزەدکراوە.

دز

دز(جەردە): دز پیاوێکی قوڵبڕە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئابڕوشکێنی ژنانی مێرددار کەدەچنەسەر جێی بەحەرامی لەگەڵیان یان راوچی باڵندەو کۆتر.

*دزی نادیار بەڵگەیە لەسەر فریشتەی مەرگ، چونکە لەناکاو روحدەکێشێو بێ رازیبوون خۆیدەکات بەماڵدا. ماڵو سامانو روحیش لەلێکدانەوەدا وەك یەك وایە.

*دەگونجێت دز بەڵگەبێت لەسەر دڕندەومارو دەستەلاتدار.

*هەروەها وتراوە: دزی رەش تێکەڵیەکی رەشەو هی سپیش بەڵغەمەو سوریش خوێنەو زەردیش زەرداوە.

*ئەگەر بینی دزێك چوەتە نێوماڵێكو شتێکی لێبرد مرۆڤێك لەو جێگەیەدا دەمرێ ئەگەر هیچی نەبرد نزیکبوونەوەی مرۆڤێکە لەمردن پاشان قوتارو رزگاربوونیەتی.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا نەخۆشیو ناساغییە لەسروشتەوە، ئەگەر رەشبوو رەشدەبێ ، ئەگەر سووربوو خوێنە، خۆئەگەر زەردبوو زەرداو دەبێت ، ئەگەر سپیشبوو بەڵغەم دەبێ.

* ئەگەر بینی دزەکە شتێکی هەڵگرت نەخۆشیو خراپبوون روو لەناوەڕۆکی ئەوشتە دەکات کەئەو هەڵیگرتوە ، ئەگەر هیچی هەڵنەگرت نەخۆشدەکەوێ پاشان خێرا چاکدەبێتەوە، ئەگەر نوسا بەدزەکەوە چارەسەری ئەو نەخۆشیە دەزانێو لەسەری رادمێنێ.

* دز پیاوێکە غەیبەتی مرۆڤدەکاتو دەیکوژێ ئەگەر بینی شتێکی دزی.

* دز فریشتەی گیانکێشانەو گەڕانەوەی موسافیرو دەزگیرانە.

* ئەگەر دزێکی بینی لەدەرگایەکیداو هیچی نەبرد نەخۆشێك لەو شوێنەدا قوتار دەبێ لەنەخۆشیەکەی.

* ئەگەر دزێکی کوشت لەنەخۆشی قوتاردەبێ.

* ئەگەر دزێك خۆیکرد بەماڵێکداو ژنێکی رەبەنی تێدابوو ئەو ژنە دەستنیشاندەکات.

* دز بەپیاوێکی فێڵاویو قۆڵبڕ لێکدەدرێتەوە.

* دز پیاوێکی زیناکارە چونکە خۆی دەشارێتەوە.

* دز پیاوێکە راوی مریشكو کۆتر دەکات.

* ئەگەر مرۆڤێك دزێکی بینی ئەگەر لەزانستپەروەرانبوو سوودی لێوەردەگیرێ.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیناو گوێهەڵخستن.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی ملکەچی رسوایە.

دزی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دزی نادیار فریشتەی مەرگو گیانکێشانە، دزی دیارو بەچاو سوود لەئەوەی دزیویەتی وەردەگری یان لەو ئامۆژگارییەی وەریگرتوە یان سوود بەشێوەیەکی گشتی وەردەگرێ.

* ئەگەر بینی دزێکی نادیارو نەناسراو چوە نێو ماڵەکەیو تەشتو تەنەکەی زبڵدانەکەی دزی ژنەکەی دەمرێ یان پارەی دەدزرێ.

(نابلسی) دەڵێت: دزی مورووی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زیناو سووخۆری.

* دز لەخەودا فریشتەی گیانکێشانە ، ئەگەر بینی درهەمەکانی دەدزرێو ناسراوبوو قسەهێنەرو قسەبەرەو فیتنەیی دەکات، ئەگەر نادیارو بەتەمەنبوو هاورێکەی درۆ هەڵدەبەستێ بەدەمیەوە، ئەگەر لاوبوو دوژمنەکەی درۆدەکات بەدەمیەوە.

*هەروەها دەڵێن: دزی باشە لەخەودا بەڵگەی خێرە مەگەر بۆ یەکێك بیەوێت فرۆفێڵ بکات.
*ئەگەر بینی خۆی ماتدەدات یان دزی دەکات دزو جەردە لێیدەترسن.
*دەگونجێت دزی سەرپێچی بێتو دز ئەنجامی بدات.
*ئەگەر بینی دزیدەکات زینا یا درۆ دەکات چونکە هەریەك لەزیناکارو دز خۆیان دەشارنەوە.

دڵ

دڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دڵ ئازایەتیو لێبوردەییو چاونەترسیو چاکیو دڵفراوانیو توندوتیژیو چاکیو خراپی دەگەڕێتەوە بۆ لەشو لاری چونکە ئەو خاوەنی لەشو لارو کاروبارەکانیەتی خراپیشی دەگەڕێتەوە بۆ لەشولار.
*هاتنەدەرەوەی دڵ لەسنگ بەباشی ئاینو دڵسۆزیو تەواوبوونو ڕێنومایی حەقو راستی راڤەدەکرێ.
*هەروەها دەڵێن: دڵ بەڵگەیە لەسەر ژنی خەوبینەر، چونکە کاروبارەکان ڕێکدەخات، ئەگەر بینی دڵی ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوەو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*دڵ بەڵگەیە لەسەر خراپی ژیاننامەی سەبارەت بە ئاینو نەخۆشکەوتنی دڵ بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی بەپێی ئایەتی: ﴿ في قلوبهم مرض ﴾ (الأحزاب: ١٢).
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ترسوبیمی لەدڵدا بەدیکرد ڕێنموییی دەکردێ بۆ لای حەقو راستی بەپێی ئایەتی: ﴿حَتَّى اذا فُزِّعَ عَنْ قُلُوبِهِم ﴾ (سبأ:٢٣)، دڵ پادشای لەشولارەو هەڵدەستێت بەئەنجامدانی کاروبارەکانی ئاینو دنیا بەنهێنیو ئاشکراو پارێزگاریکردن لەڕێکخستنو بابەتی نهێنیەکەی ئەو چاكو خراپیەی تێدایە لەلێکدانەوەدا دەردەکەوێت هەروەك باسکرا.
*هەروەها دەڵێن: دڵ بەژنان لێکدەدرێتەوە ، دڵ ئاینو ژیری مرۆڤە.
*ئەگەر بینی دڵی لەسنگی دەرهێنرا یان ڕۆیی یاخود باریکرد لەترسا لەئەنجامی ڕووداوێك رووی تێبکات یا ئەقڵو ژیری ببات.
*ئەگەر بینی دڵی ڕەشداگیرساوە گوناهێکی وێڵو سەرگەردانە لەسەر دڵی کوێرو ڕەشی نوسراوە.

* ئەگەر بینی دڵی بچڕاوە ، ئەگەر لەوانەبێت لەخودا دەترسن و دنیانەویستیان هەیە دڵی لەگەڵ خودایەو هیچ شتێك سەرقاڵیناكات بەهۆی ترس و بیمی پێوەی، دەگونجێت دڵی لەئاخ و پەشیمانیدا بچڕێ بەهۆی خراپی حاڵ و باری ئەوەی بەرێزە لەلای، دەگونجێت سەرقاڵبێت لەپەروەردگار.

*دڵ جێگەی ڕێكخستنە ئەگەر ئێش و ئازاری لەدڵیا بینی كاروبارەكانی خراپن و دڵیش فەرمانڕەواو سەربازەكانییەتی.

دڵتەنگی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا تووشی یەكێكهات بەڵگەیە لەسەر بێزاری و نیگەرانی.

دڵڕەق: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هێرشبەرێكی دەستبڕە.

دڵڕەقی(توندوتیژی): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا دڵڕەقبوو لەكاتی یادی خوادا یان لەكاتی باسكردنی فەرموودەی پێغەمبەر (ﷺ) بەڵگەیە لەسەر پركردنەوە وێڕای ڕۆچوون لەسەرپێچی و گوناهدا.

دڵگرانەوە: دڵگرانەوەی مرۆڤ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەوبە لەگوناه بۆ بێباوەڕو موسوڵمانبوونی، ئەگەر خەوبین لەناخۆشیدابوو خوداوەند دەرووی لێدەكاتەوە.

دڵەڕاوكە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دڵەڕاوكێ: هەڵهاتن و ڕاكردنە، ئەگەربینی تووشی دڵەڕاوكەبوە لەكارێك هەڵدێت لەدەستەڵات یان بازرگانی یاخود پیشەسازی و بەربەرەكانی.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر هەڵهاتن و دووركەوتنەوەی خەڵكی لەئامۆژگاری یان بەمەزنداناني زانایەك بەپێی ئایەتی:﴿بَل لَّجُّوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ﴾(الملك:٢١).

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شەڕ ئەنجامدان یاخود بینینی بەپێی گوتەی پێغەمبەر(ﷺ): ((خێر سروشتییەو شەڕیش دڵەڕاوكەیە))[1].

* ئەگەر خۆی لە دڵەڕاوكەدا بینیەوە لەكارێك بێزا دەبێ یان خەڵكی لێدووردەكەونەوە.

د ن

[1] (ئیبن ماجە) (٢٥)و (ئیبن حبان) (٨٢/موارد) هەروەها بڕوانە (الصحیحة ٦٥١)ی شێخ (ئەلبانی).

دنیا:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنە هەروەك چۆن ژن لەخەودا دنیایە، ئەوەی ببینێ وەك ئەوەی وازی لەدنیا هێناوە ژنەکەی تەڵاقدەدات.

*ئەگەر بینی هەموو دنیا تیادەچێت جگە لەخۆی زیاتر کەسی دی نەماوە کوێر دەبێت.

*ئەگەر بینی دنیا بەرابەرو هاوەڵەبۆی چەن هەوڵبدات شانازییکات هەرتیادەچێت.

*بینینی دنیا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئارەزوو رابواردن و لەخۆباییبوون و شکانی پەیمان و بەڵێن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هاوسەرو ماڵ و کوڕ.

+کێڵان و سوودو قازانجکردن لێوەی.

+وێستگەیەك بۆ رۆشتن لێی.

+لانەو ماڵێکی وێران و کاول.

+ژنی داوێنپیس.

+نەخۆشی و سەرشۆڕی و لادان و رێنوێنی و بەرچاو روونی.

+سەرکەوتن.

+خۆشەویستی دوو دوو.

*ئەگەر دنیا لەشێوەیەکی جوان و قەشەنگدا بەدەرکەوت بەوچەشنەیە کەباسمانکرد، ئەگەر لەشێوازێکی ناشیریندا بەدەرکەوت چاودێری خواییە بۆ خەوبینەر.

*ئەگەر داوای دنیایکرد بەڵام هەڵهات لێی یاخود رێگربوو لێی بەڵگەیە لەسەر فیتنەو زۆرماندبوون لەبەدەستهێنانیدا.

*دەگونجێت دنیا بەڵگەبێت لەسەر قورئانی پیرۆز چونکە قورئان مانگی رۆشنی دنیایە.

د و

دواج[1] :(ئیبن سیرین) دەڵێت: دواج پشتەو بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری ژن ئەگەر بیپۆشێ و پێوەی بنوێت.

*ئەگەر بینی ئەو جۆرە جلوبەرگە لەدوروگەوهەرە هاوسەری ژنەکە قورئان خوێنە.

*ئەگەر ئەو جلوبەرگە وێنەی سمۆرەو رێوی تیابوو هاوسەرەکەی ناپاکە بەرانبەری و پیاوێکی ستەمکاری ناپاکی کردوە بەدۆستی خۆی.

دوانگە(میحراب):(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی لەدوانگەیەکدا نوێژدەکات بەبێنەوەی کاتی نوێژکردن هاتبێت خێرە لەدوای خۆی بۆجێنشینەکانی بەدیدێت.

---

[1] **دواج**: جۆرە جلوبەرگ وپۆشاکێکەو (ئیبن دورەی) دەڵێت: وانازانم عەرەبی بێت، هیچ راڤەیەکی نەکردوە (اللسان : مادة :دوج).

*ئەگەربینی لەدوانگەکەدا چەند تنۆکێك میزیکرد هەر تنۆکێ تنۆکە ئاوی کوڕێکی ڕێزدارە کەدەبیێت، دوانگە لەبنەڕەتدا کوڕێکی نەجیبو ڕەسەنە ، دوانگە لەبنەڕەتدا سەرۆکی دادگایە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك بینی لەدوانگەیەکدا میزدەکاتو لەراقەکارێکی خەو دەپرسێ ئەویش دەڵێ: کوڕێکت دەبێو دەبێت بەپێشەوای خەڵكو پابەندو وابەستە دەبن پێوەی.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی پێشەوا یان سەرۆکێکە ، ئەگەر تەماشایکرد لەدوانگەیەکدا نوێژدەکات مژدەیە ، ئەگەر ژنێك خەوێکی لەو جۆرەی ببینێ کوڕێکی دەبێ.

*ئەگەربینی پێشەوایەك لەدوانگەیەکدا نوێژدەکات ئەوکارەی ئەنجامیداوە بەباشی پێیدەگات.

*بینینی دوانگەی هەزاران بەڵگەیە لەسەر شەونوێژو دڵسۆزیو حەزکردن لەگۆشەگیری.

*دەستنیشانکردنی دوانگە لەماڵاندا بەپەنجە بەڵگەیە لەسەربوونی منداڵی نێرینە لەوشوێنەدا، وەگەرنا ئەو شوێنە وەقفی خودادەکرێ.

*دوانگەی خراپ بەڵگەیە لەسەر پێهەڵخلیسکانو وتەی ناڕێك.

*دەگونجێت دوانگە بەڵگەبێت لەسەر رزقو رۆزییەکی حەڵاڵو هاوسەری چاك بەپێی ئایەتی: ﴿كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِندَهَا رِزْقًا﴾ (آل عمران:٣٧).

*ئەگەر دوانگەی مزگەوتبوو دەرچوبوو لەئاڕاستەی قیبلە یان بۆنی ناخۆشبوو یاخود کەلاکێکی بۆگەنی تێدابوو بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕی خەوبینەرو بیدعەی یان دووڕوویی.

(نابلسی)دەڵێت: دوانگە دەستەڵاتداری عەرەبو پلەوپایەی باشو کۆمەڵی ئیسلامە. ئەگەر خۆی لەسەر دوانگەیەك بینیو بەچاکە دەدوا ئەگەر شایستەبوو پلەوپایەی بەرزو شکۆمەندی بەدەست دەهێنێ، وەگەرنا بەڵگەیە لەسەرئەوەی هەڵدەواسرێ.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی لەسەر دوانگەیەکەو دوانگەکە شکا یان کێشمەکێشی لەسەرکرد یان بەزۆر دابەزێنرا، موڵكو دەستەڵاتەکەی دەڕوات بەمردن یان هەرشتێکیتر.

*ئەگەر خەوبینەر دەستەڵاتدار نەبوو لێکدانەوەی خەوەکەی دەگەڕێتەوە بۆ

ناوەکەی یان کەسێکی دەستەڵاتدار لەهۆزو تیرەکەی.

*دەگێڕنەوە پیاوێك هات بۆ لای (جەعفەر)ی (صادق) (رەزای خوای لێبێت)و وتی: لەخەودا بینیم لەسەر دوانگەیەکم وتاردەدەم ئەویش پرسی: پیشەکەت چییە ؟ وتی: ناتری حەمامم وتی: لای دەستەڵاتدار شکاتت لێدەکەن و پاشان هەڵدەواسرێت ، پاشان بەو چەشنە بوو کەبۆی لێکدرایەوە.

*دەگێڕنەوە پێغەمبەر (ﷺ) لەخەو هەڵساو بزەیەك لەسەر لێوەکانیبوو وتی: "نەوەکانی مەروانم بینی یەك بەدوای یەکدا دێنە سەر دوانگەکەم"[1]. فەرمایشتەکەی پێغەمبەریش بەو چەشنەبوو.

(نابلسی)دەڵێت: دوانگە دەستەڵاتو زاڵبوونە بەسەر دوژمندا.

*دەگونجێت دوانگە بۆ یەکێك سەربکەوێت بەسەریا هاوسەرێك بێت دەستنیشانی بکات وەگەرنا ئابڕوچوونە.

*ئەگەر دەستەڵاتدارێك سەرکەوت بەسەر دوانگەیەکدا موڵكو دەستەڵاتی بەردەوام دەبێتو زاڵیشدەبێ بەسەر دوژمنەکانیدا.

*ئەگەر وتاریدا لەسەر دوانگەیەكو هەردوو دەستی بەسترابووە بەڵگەی هەڵواسینیەتی یان کەسێکی خراپەکارە.

دواوە(پشت):(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەوەیە کەدەربارەی دەوترێ لەسوپاسو رووتێکردن یان بەرزیو ملکەچیو یاخود قەرزاری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڵگرتنی شوێنەوار.

*ئەگەر سپێتی یان بۆنی خۆش یاخود نورو رووناکی روویکردە پاشی یاخود بوو بەئاسن بەڵگەیە لەسەر سوپاسکردنی لەوەی دێتە رێی.

*ئەگەر زامو برینی بەپاشییەوە دی بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو دۆڕانی یاخود قەرزێکدەیکات.

*ئەگەر بینی پاشی ئەستوربوە بەهێزدەبێت لەسەر ئارامگرتن لەوەی خوداوەند دایناوە.

*ئەگەر تووکو مووی بەپاشیەوە بینی ماڵو سامانێك قەرزار دەبێو هەر ئەو ئەندازەیەشی پێدەبێت، ئەگەر تووکی پێوەنەبوو بێپارە دەبێ ، ئەگەر

---

[1] (هەیسەمی) لە (مجمع) (٥/٢٤٤)هێناویەتیو وتویەتی: (طبرانی) هێناویەتیو (زید)ی کوڕی (معاویه)ی تێدایە کە (فەرامۆشکراوە).

تووکەکەی تاشی ئەمانەتەکە دەگەیەنیّو قەرزەکەی دەداتەوە.

دوایین شویّن پیّغەمبەر پیّی گەیشتبیّ لەئاسماندا (سدرة المنتهی): (نابلسی) دەلّیّت: بینینی لەخەودا بەلّگەیە لەسەر گەیشتن بەمەرام بۆ سەرجەم ئەوەی بەلیّنی پیّدراوە.

دوژمن(نەیار ـ رکەبەر): (نابلسی) دەلّیّت: لەخەودا بەلّگەیە لەسەر بەرزکردنەوەی پلەوپایە لەبەرانبەر نەیارو بوونی پشتگیری لەلایەن خوداوەو سەرکەوتن بەسەر نەیارو بەرانبەردا.

*ئەگەر بینی مرۆڤیّك دژایەتی لەگەلّدا دەکات هاورِیّیەتیدەکات.

*ئەگەر دوژمنیّك هەرِەشەی لیّکرد خیّری دەستگیر دەبیّت بەپیّچەوانەوە ئەگەر ئامۆژگاریکرد ناپاکی لەگەلّدەکات.

*ئەگەر بینی دوژمنیّك چوە نیّو زەوییەك لای تیا هەلّسابوو پاشان دوژمن دیلی کرد غەمو پەژارەیەکی زۆر رووی تیّدەکات.

*ئەگەر بینی دیلە لەلای دوژمن گوناهی ئەنجامداوە، بەئەستۆیدایە.

*ئەگەر بینی ئەسپەکانی دوژمن دەدەن بەسەریا لەولاّتی خۆیدا بارانەبارێت بەسەریاندا یاخود لافاو هەلّدەستیّ.

دوژمنایەتی: (ئیبن سیرین) دەلّیّت: ئەگەر بینی دژایەتی لەگەلّ کەسیّکدا دەکات خۆشەویستیو تەبایی بنیاد دەنیّ بەپیّی ئایەتی: ﴿عَسَى الله أن يجعل بينكم وبين الذين عاديتم منهم مودة﴾ (الممتحنة: ٧) غەیبەتو باسکردنو زیانەکەی دەگەرِیّتەوە بۆ خاوەنەکەی، ئەگەر باسی پیاویّکیکردو لەکەداریکرد بەهەژاریی خوداوەند خۆی هەژاردەکات، ئەگەر بەشتیّکیتر غەیبەتیکرد بەهەمان سیفەت تاقیدەکریّتەوەو تووشدەبیّ.

(نابلسی) دەلّیّت: دوژمنایەتی بۆ دوژمنانی خوا بەلّگەیە لەسەر باوەرِو پاکیو تیّکەلّبوون لەگەلّیان بەلّگەیە لەسەر پیّچەوانەی قورئان جوولاّنەوەو پاشگەزبوونەوە لەسوونەتی پیّغەمبەر(ﷺ).

*ئەگەر بینی مرۆڤیّك دوژمنایەتی بۆ نواند هاورِیّیەتیدەکات، دوژمنایەتیش دەرخستنی نهیّنیو پەنهانە.

(نابلسی) دەلّیّت: بەلّگەیە لەسەر پلەوپایەیەکی باش وەك دادوەریی.

دوعا(نزاو پارِانەوە): (ئیبن سیرین) دەلّیّت: ئەگەر بینی دوعایەك دەکات

نوێـژێکی فـەرز ئەنجامـدەدات ، ئەگـەر دوعایـەکیکردو نـاوی خوداوەنـدی تیانـەبوو نوێـژێك بـۆ روپامـایی ئـەنجام دەدات، ئەگـەر لەخـەودا بینـی وەك ئەوەی دوعاو نـزا بـۆ خۆیدەکات ئـەوە خوداوەنـد منـدائێکی نێرینـەی پێدەبەخـشێ بـەپێی ئایـەتی: ﴿إذ نادى ربه نداءً خفيا﴾ (مريم: ٣).

*ئەگـەر لەتاریکیـدا پاڕایـەوە پـەروەردگار لەغـەمو پـەژارە قوتاریدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿فنادى في الظلمات﴾ (الأنبياء: ٨٧).

*بـاش دوعـاگۆیی بەڵگەیـە لەسـەر ئاینباشـی ، دوعـاش بەڵگەیـە لەسـەر گوێڕایەڵی لەگـەڵ زۆریـادکردنی خـوای گـەورەو بەڵگەیـە لەسـەر سـەرکەوتن بەپێی ئایەتی قورئـان : ﴿وذكروا الله كثيرا وانتصروا من بعد ما ظلموا﴾ (الشعراء: ٢٢٧).

(نابلسی) دەڵێت: دوعا لەخەودا:

+بەندایەتیـە لـەکاتی بێـداریی‌و ئاگاداریدا.

+نوێژێکە نوێژخوێن ئەنجامیدەدات.

*هەروەها دوعا بەڵگەیە لەسەر:

+گەیشتن بەمەبەست‌و مەرام.

+کوڕ.

*ئەگـەر دوعاکەبـەکوڵبوو و هـاوارو قیـژەی تیـابوو بەڵگەیـە لەسـەر بـەڵاو نەهامەتی‌و فیتنەو ئاشووب.

*دەگونجێـت دوعـا بەڵگـەبێت لەسـەر کـەمبارانی ئەگەردەنگـەدەنگو هـەرای لەگەڵـدابوو، ئەگـەر کۆمـەڵێکی بینـی کۆبوونەتەوە دوعادەکەن کۆبوونـەوەی منالآنـە یـان فەڕویەرەکەتـە لەگـەڵ مەزنی‌و رەواندنەوەی بەدبەختی.

*ئەگـەر بینـی خـۆی لـەدوعا پاراسـت کاری حەرام‌و نابەجێ ئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی لەخوداوەند دەپاڕێتەوە یان بانگدەکرێ خێری دەستدەکەوێت.

*نـزاو پاڕانـەوە بەڵگەیـە لەسـەر بەجێهێنانی پێداویستی.

*هـەروەها دەڵـێن: بەڵگەیـە لەسـەر گیرابـوون بەتایبـەت ئەگـەر لەمزگەوتدابوو.

*ئەگـەر بینـی پیاوێـك بانگـدەکات لەترس‌و بیمدا لەترسا دەپاڕێتەوە.

(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر وەڵامدانـەوەو ڕێنومـایی‌و رزق‌و رۆزی‌و پیاهەڵـدان دژ بەگـەورەو ستایشکردنیان.

*ئەگەر بینی دوعادەکات گوێڕایەڵە.

دوکـان(فرۆشـگا): (نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر دوکـانێکی بینـی لەبـەردەم

ماڵەکەیدا هاوڕێیە بۆ ژنێکی خاوەن ماڵو لانە یان خەوبینەر.

*ئەگەر بینی دانیشتوە لەسەر دوکانێك دەستەڵاتو شکۆو مەزنیو پلەوپایەو نیعمەتی پێدەگات ئەگەر شایستەبێت.

دوکەڵ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ترسو بیمو غەمو ستەمە لەلایەن پەروەردگارەوەو سزایە بۆ دەستەڵاتدار.

*ئەگەر دوکەڵێکی بینی لەفرۆشگاو دوکانەکەی دێتە دەرەوە دەکەوێتە نێو فەرو خێرەوە دوای نەهامەتیو ئابروچوونو تەنگ پێهەڵچنین لەبژێویو دارابیدا.

*ئەگەر دوکەڵی ئاگربوو یاخود لەژێر مەنجەڵێکدابوو گۆشتی تیالێدەنرا فەرو خێرە لەگەڵ خۆشیو شادی دوای بەڵاو نەهامەتی رووی تێدەکات.

*ئەگەر دوکەڵی داربوخوردبوو یاخود شتێکبوو بۆگەنی نەبوو بەڵاو نەهامەتیەك رووی تێدەکاتو پاشان ئابروچوونو خراپەیە.

*ئەگەر بینی دوکەڵ رووپۆشی ئاسمانی لێداگیر دەکات نەخۆشدەکەوێت.

*ئەگەر گەرمای دوکەڵ لێیبدا لەزستان یا هاوین غەمو پەژارەیە.

*بینینی دوکەڵ نەهامەتیو بەڵایەکی گەورەیە لەگەڵ کوشتارێکی سەختو گران، ئەگەر بڵێسەی لێهەڵدەستا کۆبوونەوەیە بەبێجەنگ لەگەڵ فیتنەی بێکوشتار.

*دوکەڵ لەخەودا ئەگەر زیانی بەخەڵکی گەیاندو چاوی داپۆشین بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو ستەم یاخود سزایەك لەلایەن خوداوەندەوە روویان تێدەکات لەتیاچوونو نەبوونیو قاتو قڕی.

*دەگونجێت دوکەڵ بەڵگەبێت لەسەر هەواڵو دەنگو باس لەولایەوە کەتێدا سەرهەڵدەدات.

دوگمە :لەخەودا پارێزگاریو گرێیەکی راستو دروستە بەتایبەت ئەگەر لەزیو یا ئاڵتوونبوو.

*دوگمەو پەت بەڵگەن لەسەر پیاوژن، ئەگەر بینی سواری دەوگمەیەکبوە کەبەپەتێکەوە بەستراوە، هاوسەرگیری ئەنجامدەدات ئەگەر رەبنبێت، وەگەرنا شتێك دروستدەکات ناکۆکی تێدا بەرپا دەبێت.

دومەڵ(زیبکە):(ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵو دارابیە بەئەندازەی کێمو زوخمی نێوی.

(نابلسی) دەڵێت: لەبەرئەوەی لێکدانەوەی کێمو زوخمی ماڵێکی

هەڵسپێراوە هەرکات تیادەچێت وەك خۆی لێدێتەوە.

دوو

دووپشك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی فیتنەیە هەندێك لەخزمەکانی دەکوژێت.

*ئەگەر بینی دووپشکێ بەئاگر سووتێنرا دوژمنەکەی دەمرێت.

*ئەگەر دووپشکێکی هەڵگرت و فڕێیدا بەسەر ژنێکدا داوێنپیسی ئەنجام دەدات.

*هەروەها دەڵێن: دووپشك ژنە کوشتنی ماڵ و سامانێکە تیادەچێت ، پاشان دەگەڕێتەوە بۆ لای ، پێوەدانی ماڵ و سامانێکە تیادەچێت ، پاشان دەگەڕێتەوە بۆ لای.

*ئەگەر بینی لەشەرواڵ و پانتۆڵەکەیدا دووپشکی تێدایە بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی هاوسەرەکەی هەروەها بەهەمان شێوەیە ئەگەر لەسەر جێگەکەی بینی.

*ئەگەر بینی گەیشت بەدووپشکێ نهێنیەك لای دوژمنەکەی دەدرکێنێ.

*ئەگەر چەند دووپشکێکی لەسکیدا بینی دوژمنەکانیەتی لەخزمەکانی خۆی.

*ئەگەر گۆشتی دووپشکێکی بۆگەنی خوارد ماڵ و سامانێکی حەرام لەدوژمنێکی فیتنەوە بەهۆی میراتییەوە بۆ دەمێنێتەوە یان لەشتێکیترەوە.

*چزووی دووپشك زوبانی پیاوێکی فیتنەیە.

*دووپشك لەبنەڕەتدا دوژمنی زوبان پیسەو سەرجەم گیاندارانی زیانبەخش و دوژمنە بەبێ زیان.

(نابلسی) دەڵێت: دووپشك دەستکەوتنی ماڵ و داراییەو کوشتنی ماڵ و سامانێکە لەدەست دەردەچێ و ، پاشان دەگەڕێتەوە نێودەستی.

*ئەگەر دووپشك پێوەیدا دوژمن باسیدەکات و بەوئەندازەیە زیانی پێدەگەیەنێ.

*ئەگەر گۆشتی دووپشکێکی بەلێنراوی خوارد یا بەسوورەوەکراوەیی ماڵ و سامان لەدوژمنێکی فیتنەوە بەدەستدەهێنێ وەك میراتییەکی حەلاڵ.

*ئەگەر کراسەکەی یاخود فرۆشگاکەی بوبوو بەدووپشك دوژمن غەم و پەژارەو بژێوی و کاروکاسبی پێدەدات.

*ئەگەر دووپشکەکەی لەسەر جێگەکەی بینی دوژمن غەم و پەژارە دەکات بەدڵیا.

*ئەگەر دووپشك لەپاشی و دوای هاتەدەرەوە دوژمن و منداڵەکانیەتی

یـــاخود دوژمنایەتییـــە دەکەوێتـــە نێوانیان.

*ئەگـەر دووپـشکێکی بۆگـەنی خـوارد باسـی پیـاوێکی خراپـەکاردەکاتو خواردنی گۆشتی کالّی هـەموو ئاژەڵێك بەوچەشنەیە.

*دووپـشك دوژمنێکـی ئـیرادە لاوازی غەیبەتکارە.

*ئەگەر دووپشکێکی بینی پێوەی دەدا بـەلاّم لێیدەترسـا غەیبـەتی دوژمـن دەکـاتو دەکەوێتـە باس‌وخواسـەوە، ئەگـەر لێـی نەترسـا دوژمنـە بـەلاّم غەیبەتناکاتو زیانی پێناگات.

*ئەگـەر بینـی دوو پـشکێکی کوشـت ئەوە زەفەر بەدوژمنەکەیدەبات.

*ئەگـــەر بینـــی دووپــــشکێ بەدەستییەوەیەو بەخەڵکیـەوە دەدات مرۆڤێکـە غەیبـەتی خەڵکیـدەکاتو هەندێکیان دووزوبانی دەکـەن بـەدەمی هەندێکی دیکەیانەوە.

*ئەگەر هاوچەشنی دووپشکی بینیو دووپشك نەبوو پیاوێکە وادەزانێت دوژمنیەتیو دوژمنی نییە.

دوودڵی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دوو دڵی پەشیمانیە لەکارێك یان لەگوناهو تاوانو تەوبە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی دوودڵەو پاشـــــــــــــگەزبوەتەوە داوای لێخۆشـــبووندەکاتو سەرزەنـــشتی خۆیدەکات لەسەر ئەو گوناهو تاوانـەی ئەنجامیداوە.

دوورخـــستنەوە: (نابلـسی)دەڵێــت: لەخـــەودا زیندانـــە، ئەگـــەر بینـــی دوورخرایەوە زیندانیدەکرێ.

*دوورخـــستنەوە بەڵگەیـــە لەســـەر چەسپاندنی بەڵگەکانی بەرپەرچدار.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر دەستبڕین.

دوورینـــەوە: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: ئەگـــەربینی کـــشتوکاڵ دەدورێتـــەوە ئەگـــەر لەولاّتێکـــدابوو جـــەنگی تیـــا بـەرپابوو بـوو یـان شـوێنی سـتەمکارو زۆرداران خەڵکی تیادەچـن ، خۆئەگـەر لەولاّتێکدابوو هیچ جەنگێکی تیا نـەبوو دوورینەوەی بەروبوومەکەی لەمزگەوتی گەورەی ئەوشارەدابوو کـەوتبوە نێـوان دوکانەکانو سەربانەکان سزای خواییـە یاخود نەخۆشیو بەلاّو نەهامەتییە.

*ئەگـــەر دوورینـــەوەی بـــەرببووم لەبازاڕەکانـــدابوو ســـوودو قـــازانجی خەڵکی زیاد دەکاتو خۆشیو شادییان

پتر دەبێت ، ئەگەر لەمزگەوتدابوو خەڵکی خۆیان ئەو بەروبوومەیان دەدوورییەوەو کەسی نەناسراویان لەنێودا نەبوو خێروچاکەی هەریەکێکیان زیاد دەکات.

*ئەگەر دیمەنی دوورینەوە لەکێڵگەدابوو دوای پێگەیشتنی بەروبوومبوو باشو چاکە بەڵام ئەگەر پێشکاتو وادەیبوو دووپوویی و ناپاکییە لەخواردندا یان لەبەروبوومەکەدا.

(نابلسی)دەڵێت: دوورینەوە بەڵگەیە لەسەر سووکو ئاسانکردنی کاروباری قورس وگرانو رزقێکی ئامادەکراوە، ئەگەر دوورینەوە لەکاتی خۆیدانەبوو کوشتارو مردنە.

*ئەگەر بەروبوومی سەوز دوورایەوە، مەرگی پیرو بەتەمەنە.

*ئەوەی لەنێو کشتوکاڵی دووراوەدا بڕوات بەنێو ریزی تێکۆشەراندا تێدەپەڕێ.

دووریی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ستەمو زۆرداریی، دووری ماوەش بێبەشبوونە، دووری کەسەکان شەڕو ئاژاوەیە یان مردن یا لابردنە ، دەگونجێت دووری بەڵگەبێت لەسەر نزیکی چونکە واژوو و پێچەوانەیەتی.

دوورێنەکار: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فیتنەو ئاشووب، هەموو دوورێنەکانیش ئەگەر لەنێو کشتوکاڵی سەوز بوو بەڵگەیە لەسەر بەلاو ئافەدان لەو کشتوکاڵە.

*دەگونجێت بینینان لەکاتێکدا وادەی دوورێنەو چنینەوەی بەروبووم نەبێت بەڵگەبێت لەسەر:

+دوژمن.

+قەلاچۆی خەڵکی ئەو شارەیە.

دووڕەگ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ڕێزو شکۆمەندییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایەی بەرزو گەیشتنو بەویستوخوازو کوڕی نەجیبو رەسەن.

دووگیانی ژن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دووگیانی ژن ماڵو دارایی و منداڵ زیادبوونە، دەگونجێت سروشتی واژووی ئەوەبێت لەسەریەتی بەڵام ئەگەر بینی کوڕیبووە لەبێداریدا کوڕیدەبێت.

*ئەگەر پیاوێك بینی ژنەکەی منالێکیبوە خێرێك رووی تێدەکات، ئەگەر منالێکی کڕی غەمو پەژارەیەکی زۆر رووی تێدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: دووگیانی ژن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕێکخستنی کاروباری خۆی و ماڵ و دارایی زۆر بەدەستدەهێنێت لەگەڵ شکۆمەندی و باس و خواسی باش.

*ئەگەر پیاوێك بینی دووگیانبوە غەم و پەژارەیەکی قورس و گرانە لەخەڵکی شاردراوەتەوەو دەترسێت بەدەربکەوێت.

*دووگیانی زیادەیە لەدنیادا بۆ خاوەنی خەو ئەگەر نێربێت یان مێ.

*بینینی ژنی دووگیانیش بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارەو کاروباری شاراوە.

*دەگونجێت دووگیانی پیاو بەڵگەبێت لەسەر غەم و پەژارەو نزیکبوونی لەدوژمنەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+عەشق و ئالوودەبوون.

+ئەوەی لەیەك شوێندا نێرو مێ کۆدەکاتەوە.

+چاندنی شتێك لەشوێنی خۆیدا نەبێت.

+ماڵ و باری بشارێتەوەو دواتر دەربکەوێ.

+مردن لەڕێی گەران بەدووی ئاودا.

+دزێك بچێتە نێو ماڵەکەی.

+لەماڵێکی شاراوەدا خۆی بشارێتەوە.

+دزییەك بکات و لەهاوەڵەکەی بشارێتەوە.

*دەگونجێت دووگیانی پیاو بەڵگەبێت لەسەر تیابردنی خۆی بەپەت خۆخنکاندن - .

*دەگونجێت مردوویەکی بێگانەی ئازیزی ئەسپەردەبکرێت.

*دەگونجێت درۆزن و بەدڕەفتارو ڕووداوی دەگمەن دەربکەوێت.

*دەگونجێت بیروباوەڕی نارێك و شێوازی بشارێتەوە.

*دووگیانی کچ لەخەودا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناخۆشییەك بگات بەکەس و کارەکەی بەهۆی ئەوەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕووداوێکی خراپ لەشوێن و جێی خۆی ڕووبدات لەلایەن دزێکەوە یان بەهۆی ئاگر کەوتنەوەیەکەوە، دەگونجێت جنۆکە دەستی لێوەشاندبێ یاخود ئامێرێکی نەشیاو بەکەربخات، یاخود کەسێکی ناشیاو مارەی ببڕێت و بەرلەوەی بیگوێزێتەوە شقڵی کچێنی بشکێنێ و ئەو وادەوکاتەش درێژببێتەوە.

*دووگیانی ژنی نەزۆك یاخود دووگیانبوونی بەڵگەیە لەسەر ساڵی

وشك‌و كەمی خێرو زۆربوونی فیتنەو ئاشووب لەلایەن دزو جەردەوە.

* ئەگەر یەكێك ئاژەڵێكی مەترسیداری بینی یان ئاژەڵێكی درندە شەڕو خراپە بەرپادەبێت‌و غەم‌وپەژارە ئاوێزانی دەبێت لەوشوێنەی كەوانیشتەجێبوە تێیدا.

* ئەگەربینی هاوسەرەكەی دووگیانە خوازیاری خێروخۆشی دنیایە.

* ئەگەر پیاوێك بینی دووگیانبوە ماڵ‌و دارایی زیاددەكات.

* دووگیانبوونی ژنی پیر گەنجینەی چەك‌و تەقەمەنییە چونكە فیتنەو ئاشووبە.

* هەروەها دەوترێت: دووگیانبوونی پیر بێكاری‌و سەرقاڵیە یان فەرووبەرەكەتە دوای وشكی.

* ژنی بێهاوسەر یان كچ گەربیبینێ دووگیانە شوودەكات.

دووگی مەڕ: (نابلسی) دەڵێت: دووگی مەڕ بەڵگەیە لەسەر سوێندخواردن یان هیواو ئاوات خواستن.

* دەگونجێت دووگ بەڵگەبێت لەسەر نازو نیعمەتی بەرفراوان‌و زانستی سووروو گەنجینەی باش لەزانست‌و منداڵ.

* دووگ بۆ ژن ماڵ‌و سامانە.

دوومەلان(قارچك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: دوومەلان پیاوێكی سووك‌و رسوایە یان ژنێكی نزم‌و سووكەو خێری تێدانییە ، ئەگەر یەك یا دوو یاخود سێ دومەلان بێت ، ئەگەر زۆرتربوو رزق‌و ماڵ‌و سامانە بەبێماندوبوون بەپێی فەرموودەی حەزرەت(ﷺ) كەدەفەرموێ: "دومەلان وەك گەزۆیە یا لەگەزۆیە"[1]، لەبەرئەوەی گەزۆ بەبێ ماندوبوون دادەبەزێ بۆیان دوومەلانیش بێ رەگ‌و كێڵان‌و چاندن‌و ئاودان دەردێت.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر ماڵ‌و سامانبوو ئەو ماڵە لەلایەن ژنانەوە دەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێكی ئەمەكدارەو كەسانی رێزدار خۆشیان دەوێت.

* ئەگەر بینی دومەلانی خوارد ماڵێكی حەلاڵ پەیدا دەكات.

دۆ

دۆڕاندن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دۆڕاندن بۆ بێباوەڕان چوون یەكە بەپێی

---

[1] (بوخاری) لەفەرمودەی (٤٦٣٩)و(مسلم) (٢٠٤٩) لەفەرموودەیەكی (سەعید)ی كوڕی (زید)ەوە.

ئایـــەتی: ﴿ وقـــذف في قلـــوبهم الرعب﴾ (الاحزاب: ٢٦). بۆ باوەڕداران سەرکەوتنە لەجەنگدا.

*ئەگـەر سـەربازی دادپـەوەری بینـی چـوەتە نێـو شـارێکەوە بـەدۆڕاوی سـەرکەوتن‌و زەفـەر بەدسـتدەهێنێت ، ئەگـەر سـتەمکاربوون سـزاو خـەشمی خوایی روویان تێدەکات.

*ئەگەر هەڵهاتن لەمردنی بینی بەڵگەیە لەســـەر نزیکبوونـــەوەی ئەجـــەل‌و چارەنووسی بەپێی ئایـەتی: ﴿قل لن ینفعکم الفِرارُ ان فررتم من الموت أو القتل ﴾ (الاحزاب: ١٦).

*هـەروەها وتـراوە: هـەڵهاتن لـەدوژمن دڵنیـایی‌و گەیـشتنە بـەهیواو ئـاوات بـەپێی ئایـەتی: ﴿ ففررت منکم لما خفتکم فوهب لـي ربـي حکمـاً ﴾ (الشعراء: ٢١).

*ئەگەر پیاوێکی بانگکردو هەڵهات لێـی هـــەرگیز وتـــەی پەســـەند ناکـــات‌و گوێڕایـــەڵی نـــانوێنێ خوداوەنـــد دەفەرموێ: ﴿ فلم یزدهم دُعائي الا فرارا ﴾ (نـوح : ٦) وتراویشە هـەڵهاتن دڵنیاییـە بـەپێی ئایـەتی: ﴿ ففروا الی الله إنـي لکـم منـه نـذیر مـبین ﴾ (الذاریات: ٥٠).

*ئەگـەر لەدوژمنەکـەی خۆیـشاردەوە زاڵدەبێت بەسەریا، ئەگـەر لەرزەلـەرزی پێکەوت یاخود جومگەکانی هاتەوەیەك غـەم‌و پـەژارە رووی تێـدەکات‌و خـۆی لەبەردا راناگرێ.

*بینینـی غارغـارێنی ئەسـپ لـەوڵات‌و گەڕەکـدا بـاران‌و لێـشاوەو تـرس‌و دڵنیاییەو دیلکـردن غـەم‌و پەژارەیـەکی سەخت‌و گرانە.

(نابلـــسی)دەڵێـــت: ئەگـــەر بـــۆ یەکتاپەرستانبوو جل‌وبەرگە لەجەنگداو ســـەرکەوتنە بەســـەریاندا بـــەپێی ئایـەتی:﴿ وهـم من بعـد غلـبهم سیغلبون﴾ (الروم: ٣).

*ئەگـەر بینـی شکـستی هێنـا بـەڵام نەترسا دەمرێ.

دۆزەخ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: (سابت)ی کوڕی (عەبدوڵلا)ی کوڕی (ئەبی بەکرە) لەباوکییەوە دەگێڕێتەوەو ئەویش لەباپیرەیەوە وتویەتی: ئەگەربینی دەسووتێنرێ دەخرێتە ئاگری دۆزەخەوە، ئەگەر بینی فریشتەیەك ئەستۆی گرتوە دەیخاتە نێوئاگری دۆزەخەوەو ملکەچی‌و سەرشۆڕی پێدەدرێ.

*ئەگەر دەرگاوانی دۆزەخ بزەو خەندە گرتی دڵخۆشدەبێت بەپۆلیس‌و جەللادو دەستەڵاتدارێك.

*ئەگەر ئاگری لەنزیکەوەبینی دەکەوێتە نێو نارەحەتی‌و دەردەسەرییەوەو لێی قوتار نابێت بەپێی ئایەتی: ﴿ورأى المجرمون النار فظنوا انهم مواقعوها ولم يجدوا عنها مصرفا ﴾(الكهف: ٥٣). یاخود زەرەو زیان رووی تێدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ان عذابها كان غراما ﴾(الفرقان: ٦٥) هەروەها خەونەکەی ئاگادارییە کەبۆئەوەی تەوبە بکات لەو گوناهو تاوانەی تێیکەوتوە.

*ئەگەربینی وەك ئەوەی خەریکە دەخرێتە دۆزەخەوە گوناهو تاوانی گەورە ئەنجامدەدات کەوابەستەی سزای خواییە.

*هەروەها وتراوە: لەنێو خەڵکیدا روحی دەکێشرێ.

*ئەگەربینی چوە نێو ئاگری دۆزەخ ئەوەی دەیخاتە نێو ئاگرەوە هانیدەدات بۆ خراپەکاری.

*ئەگەر لەنێو دۆزەخ بەدەرکەوت بەبێئەوەی زیانی پێبگات دەکەوێتە غەم‌و پەژارەی دنیاوە.

*ئەگەر لەکێم‌و زوخمی دۆزەخی خواردەوە یاخود لەداری (زەقوم) سەرقاڵدەبێت بەزانیارییەکەوە دواتر دەبێت بەبەڵاو گرفت لێی.

*هەروەها وتراوە: کاروبارەکانی قورس‌وگران دەبێت‌و خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خوێنرێژی ئەنجامدەدات.

*ئەگەربینی رووخساری رەش هەڵگەراوە بەڵگەیە لەسەرئەوەی هاوەڵایەتی کەسانێك دەکات دوژمنی خودان‌و رازیدەبێت بەرەفتارو کرداری خراپەیان رووی لای خەڵکی رەشهەڵدەگەڕێ‌و چارەنووسی باش نابێت.

*ئەگەربینی هێشتا هەر بەندە تێداو نازانێت لەکەیەوە چوەتە نێوی بەردەوام لەدنیادا بەغەم‌و پەژارەوە دەمێنێتەوەو واز لەنوێژو رۆژو دەهێنێت دەستبەرداری سەرجەم گوێڕایەڵییەکان دەبێت.

*ئەگەر بەسەر پشکۆدا رۆیشت پێدەنێت بەگەردنی خەڵکیدا

لەکۆبوونەوەو دانیشتنەکاندا بەدەستی ئەنقەست.

* هەر خەوێك ئاگری تێدابێت بەڵگەیە لەسەر فیتنەی خێرا بەپێی ئایەتی: ﴿ذوقوا فتنتكم هذا الذي كنتم به تستعجلون﴾(الذاريات: ١٤).

* ئەگەربینی شمشێرەکەی دەرهێناو دەچێتە نێو ئاگرەوە قسەی پڕوپووچ و خراپ لەزاری دێتەدەرەوە.

* ئەگەربینی بەروویەکی گەشەوە دەچێتە نێوی خراپە ئەنجامدەدات و بەخۆشیەکانی دنیا خۆشحاڵدەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر دۆزەخی لەخەودا بینی با لەدەستەڵاتدارو فەرمانڕەوا بترسێ یاخود لەخەشم و قینی پەروەردگار.

* ئەگەربینی وەك ئەوەی دەچێتە نێو دۆزەخ ئابڕوو حەیای دەچێت لەهەر گوناهێك تەوبەی لێنەکردبێت.

* ئەگەربینی لەدۆزەخ دێتە دەرەوە لەگوناهو تاوان تەوبە دەکات، ئەگەر لەخواردن و خواردنەوەکانی دۆزەخ بخواتەوە بەردەوام دەبێت لەسەر ئەنجامدانی گوناهو تاوان.

* دۆزەخ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر لەدەستچوونی پلەوپایە لەدنیادا.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هەژاری دوای دەوڵەمەندی.

+بێزاری دوای شادیی.

+زیندانی هەمیشەیی.

+سەرشۆڕی و ملکەچی لەدنیادا.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر هاوسەرێکی بۆڵەبۆڵکارو ناڕازی دەبێت.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر بژێوی حەرام و نادروست دەبێت.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر لانەو ماڵ دراوسێیەتی خراپەکارو بێئاگایاندەکات.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی دەرەنجامەکەی بەمەرگ کۆتایی دێت لەگەڵ چارەنووس خراپی.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر خزمەتگوزاری لەگەڵ دەستەڵاتدارێکی ستەمکاردا دەبێت.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر زانیاری بیدعەو داهێنانە.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر رەفتارو کردار کردەوەیەکی ناپەسەندە.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر کوڕ بەڵگەیە لەسەر لەدایکبوونی ئەو منداڵە بەهۆی داوێنپیسی و زیناوە.

* دەگونجێت چوونە نێوئاگری دۆزەخ بەڵگەبێت لەسەر ملکەچی و سواڵکەریی دوای دەوڵەمەندی.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:
+لانەی بیدعەو داهێنان.
+خراپەکاران.
+دێرو کەنیسەو فرۆشتن.
+حەمامو دەباخخانەو فرنو ئەوەی ئاگری تیادەکرێتەوە لەبۆ بەرژەندییەك.
+یەکلاییبوونەوە بۆ حەزو ئارەزوو.
*ئەگەر کرێبڵێسە گرتیەوە لەوانەیە ماڵو دارایی کۆکردوەتەوە.
*هەروەها ئەگەر لەوانەبوو ماڵو دارایی کۆدەکردەوە دۆزەخ بۆ بێباوەڕو دووڕووانە.
*ئاگری (سقر)دۆزەخ بەڵگەیەلەسەر:
+وازهێنان لەراستگۆییو خۆهەڵقورتان لەکارێکدا پەیوەندی پێوە نەبێت لەگەڵ رەزیلیو چرووکی.
+گاڵتەکردنو بەدرۆخستنەوەی رۆژی قیامەت.
+ناوەڕاستی دۆزەخ بۆ شەیتانەکانو ئەوەشی هەمان رەفتاری ئەوان دووبارە دەکاتەوە.
*هەروەها دۆزەخ بەڵگەیە لەسەر ناتەواوی لەکێشانەدا بۆئەوەی کێشانەی کردارەکانی قورس نەکات بەکاری چاکە.
*ئەگەر لەداری (زەقوم)ی خوارد یاخود لەچڵکاوو دەرهاویشتەکانی یان دووپشکەکانی گەزتیانو مارەکانی قووتیانداو پێستی گۆڕا بەپێستی خەڵکی دۆزەخو لەسەر رووبەکێشکراو بەروودا فڕێدرایە نێو دۆزەخو بەمقاشی ئاسنینو جەللادەکانی دۆزەخ لێی توڕەبوونو خەشمیان لێگرت سەرجەم ئەو حاڵانە بەڵگەیە لەسەر:
+بیدعە لەئایندا.
+هاوبەشیکردن لەگەڵ ستەمکاراندا.
+رۆیشتن لەسەر رەوییەی بێباوەڕانو هاوڕەفتاری لەگەڵ موشریكو دووڕوانو گاڵتەکاران.
+پێچەوانەی پێغەمبەران رەفتارکردنو وازهێنان لەخواناسانو پارێزکاران.
+پاشگەزبوونەوە لەئاین.
+چرووکیو بەخیلی.
+سەرپێچی پەروەردگار، یاخود نکوولیکردن لەکردگاریو توانای پەروەردگارو چواندنی رەفتارەکانی پەروەردگار.
*بینینی دۆزەخەوانەکان بۆ یەکێك سیفەتی ئەوانی هەڵگرتبێت یاخود خواردنێکی دەرخوارد بدەن بەڵگەیە لەسەر:

+خۆشەویستی بۆ خواو پێغەمبەرو موسوڵمانان.
+شکۆمەندیو دەستەلآت.
+دوورکەوتنەوە لەدووڕوویی.
+دەستبەرداربوونی گوناهو سەرپێچی.
+ڕێنموویی دوای وێڵیو سەرگەردانی.
+بوونی غیرە لەئایندا.
*ئەگەر دۆزەخەوان رووی تێکرد بەڵگەیە لەسەر سەلامەتیو پارێزراوی لەئاگری دۆزەخ، ئەگەر پشتی تێکرد یاخود رووخساری گۆڕا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەوتوەتە گوناهێکەوە شایستەی ئاگری دۆزەخە.
*دۆزەخەوانەکان ئەمینو پارێزراوو پەناوپشتگیریو هاوەڵی پۆلیسو کەسوکارو خزمن بۆئەوەی دۆزەخەوان بەڵگەبێت لەسەری.
*ئەگەربینی دەچێتە نێو ئاگری دۆزەخو لێی دێتە دەرەوە پشت بەخوا دەچێتە نێو بەهەشت یاخود گوناهێك ئەنجامدەداتو پاشان تەوبەدەکات لێی.
*ئەگەربینی ئەندامەکانی لاشەی دەدوێت لەگەڵی بەڵگەیەلەسەر ڕێگرتن لەسەرپێچیو تاوانو بێداربوونەوە لەکاروبارەکانی قیامەت.

دۆشاو(شێلراو ـ هەویر): (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر چارەسەر لەنەخۆشیو زۆری وەچەو نەوە.
دۆشاوچی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دۆشاوچی پیاوێکی ئامۆژگاریکاری وشیارو بێدارە.
دۆشەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دۆشەری مەڕو مالآت ماڵو دارایی گرد دەکاتەوە، دۆشەری مانگاش پیاوێکە داوا لەکرێکارانەدەکات، ئەوەشی مەڕدەدۆشێت پیاوێکی ناوبانگ باشەو لەسەر سروشتو پاکی دەڕوات بەڕێوەو ماڵو دارایی حەلآڵ کۆدەکاتەوەو لەهەماکاتیشدا خوازیاری زانستە.
(نابلسی)دەڵێت: بینینی دۆشەر بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو سوودو مامەڵەی خۆشو نەرم نیانی وتە، شیرودۆشەریش : پیاوێکی چاکە.
دۆشین: (نابلسی)دەڵێت: دۆشین لەخەودا ماڵو داراییەکە بەئەستەمو ماندوبوون دەستدەکەوێت.
دۆشینی مەڕو...: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر باشی مامەڵەو هەڵسوکەوت لەکاروکاسبیداو بەدەستهێنانی رزقو رۆزی.

*ئەگەر خزمەتکارێك مانگایەکی دۆشی هی گەورەو بەرپرسەکەیبوو هاوسەری گەورەکەی دەهێنێت.

*ئەگەر بینی مانگایەك دەدۆشیۆ لەشیرەکەی دەخواتەوە، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێتو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە، ئەگەر دەوڵەمەندبوو دەوڵەمەندییەکەی زیاد دەکاتو شکۆمەندی رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی حوشتر دەدۆشیٚ لەلایەن فەرمانڕەواوە ماڵۆ دارایی بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر کاتیٚ دۆشی خوێنی لێهات لەبری شیر ماڵۆ داراییەکی حەرام بەدەستدەهێنێت ، دۆشینیش لەلێکدانەوەدا فروفێڵە ، دوشینی حوشتر کرێکارییە لەسەر زێدو خاکی عەرەبی.

*ئەگەر دۆشیو خوێنهات ناپاکی لەگەڵ دەستەلأتدارو فەرمانڕەوایەکدا دەکات.

*ئەگەر دۆشیو چەوری لەگوانیهات ماڵۆ دارایی حەرام بەدەستدەهێنێت.

*دۆشین لەلێکدانەوەدا فرۆفێڵە.

*حوشتر دۆشین کرێکارییە لەولأتی عەرەب.

*ئەگەر بازرگانێك دۆشیو شیری لێهات رزقو رۆزییەکی حەلأڵ بەدەستدەهێنێت لەگەڵ دەستکەوتو سوود لەبازرگانیەکەیو لەدنیادا دەرووی لێدەکرێتەوە بەئەندازەی ئەو شیرەی کەدێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر حوشترێك بدۆشێتو لەشیرەکەی بخواتەوە بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکی باشو چاکدا، ئەگەر هاوسەرداریشبوو کوڕێکی پیرۆزو فەرپداری دەبێت.

دۆلار: (ئەبو حەفس)دەڵێت: دۆلار لەخەودا رزقو رۆزییە ئەگەر لەکانزا دروستکرابوو، ئەگەر زۆربوو سەرچاوەکەی نەدەزانی فیتنەو ئاشووبە بەپێی ئایەتی : ﴿ انما أموالكم وأولادكم فتنة ﴾.

دۆلفین: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا وەك بینینی تیمساح وایە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فێڵو کاروکردارشاردنەوەو گوێهەڵخستن.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شەونمو باران.

*هەروەها (دمیری) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا (دۆلفین) ببینێ دڵنیاو قوتار دەبێت.

*هەروەها وتراوە: دوژمنێکی بێدەستەڵاتە ناتوانێت زیان بگەیەنێت.

دۆلاب : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گەنجینەدارە.

*هەروەها دەڵێن: دۆلاب بەڵگەیە لەسەر سەفەر ئەگەر بسوورێتەوە یاخود بگەڕێت، ئەگەر شکا یاخود وەستا بژێوی دەوەستێ‌و سەفەرەکەی پووچەڵدەبێتەوە.

*کۆمەڵە دۆلابێك گۆڕان‌و گەڕانی بازرگانییە گواستنەوەی حاڵ‌و بارە بۆ سەفەرکردن ، ئەگەر هەستێکی خۆشی دروستکرد هەواڵ‌و دەنگ‌و باسە یاخود خەوبینەر گوێبیستی قورئان دەبێت ، روح‌وگیانە بۆیەکێك گوێبیستیبێت.

*دۆلابی چنین‌و ئاوریشم رزقێکی باشە لەگەڵ هاوسەرگیری بۆ کەسێکی رەبەن‌و حاڵ‌وبار جووڵاوو باش.

دۆڵچە : (ئیبن سیرین) دەڵێت: دۆڵچە پیاوێکە بەفرۆفێڵ ماڵ‌و دارایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی ئاو بەدۆڵچە دەردەهێنێت لەبیرێك ئاو دەخاتە دەفرێکەوە ماڵ‌و دارایی بەفرۆفێڵ بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی لەدەفرێکیتردا خاڵیدەکاتەوە ئەو ماڵەی لەدەستدا نامێنێتەوە هەتا دەڕوات‌و سوودو قازانجی بەسەردەچێت، ئەگەر باخەکەی ئاودا دەچێتە لای ژنێك، ئەگەر باخەکە بەروبوومی هەبوو کوڕێکی لێدەبێت بەوچەشنەی بینیویەتی.

*ئەگەر بیرێکی کۆنی بینی حوشتری لێ ئاودا یاخود خەڵکێك یا ئاژەڵ باشترینکردار ئەنجام دەدات‌و باشتر لەبیرەکە بەپێی هێزو توانای خۆی، وەك شوان وایە ئاو دەردەهێنێت بۆ ئاژەڵەکانی‌و رووپامابیە بۆ ئاین‌و دنیا بەپێی هێزو توانای خۆی.

*ئەگەر بینی بۆ خۆی ئاو هەڵدەگۆزێت لەکاروکردارەکانیدا بۆ بەرژوەندی دنیا ئەنجامدەدات بەئەندازەی هێزو توانای.

*پێغەمبەری خوا(ﷺ)دەفەرموێت: "لەخەودا بینیم لەسەر بیری (قولەیب)م ئاو دەردەهێنم بۆ مەڕی رەش ، پاشان (ئەبوبەکر) دۆڵچەکەی لێوەرگرتم دوو دۆڵچە یان یەکێکی دەرهێنا بەلام لەدەرهێنانیدا لاوازی هەبوو خوا لێیخۆش بێت ، دوای ئەو (عومەر)ی کوڕی (خەتاب) دۆڵچەکەی

لێوەرگرتمو مەڕی سپی تێکەڵ بەمەڕی ڕەشبوو دۆڵچەکە لەدەستی (عومەر)دا ڕوو بەڕۆژئاواچوو، هیچکەسم نەدی ئەوەندی تۆ لێزانو کارامەبێت ئەی کوڕی خەتتاب"[1].

*هەروەها دەگێڕنەوە پیاوێك هاتە لای (ئیبن عەباس)و وتی: لەخەودا بینیم دۆڵچەم خستە نێو بیرەوە سێیەکی پڕبوو بەشێکی مایەوە، ئەویش وتی: شەش مانگ، خێزانەکەت بەجێهێشتوەو ژنەکەت دووگیانبوەو، ئنجا کوڕێکی دەبێت، ئەویش وتی: بەڵگەت چییە لەسەر ئەوە؟ وتی: لەبەرئەوەی من بیرم بەژن داناوە ئەو مژدەیەشی لەبیرەکەوە هات (یوسف)بوو(سەلامی خوای لێبێت) بۆیە زانیم کوڕە ، سەبارەت بەسێبەشی دۆڵچەکە شەش مانگە سێیەکی پاشماوەش سێ مانگەکەیە، ئەویش وتی: ڕاستدەکەیت، چونکە نامەیەکم پێگەیشتوە لێوەی تیا هاتوە شەش مانگە دووگیانە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی دۆڵچە دەردەهێنێ لەبیرو خۆی پێدەشواتو ماڵو سامان بەدەستدەهێنێتو ئێرەیی پێدەبەن.

*ئەوەی دۆڵچەیەك بخاتە نێو بیرێکەوەو ژنێکی دووگیانی هەبێت مندالی نێرینەی دەبێت، ئەگەر هاوسەرەکەی دووگیان نەبوو ڕزقو ڕۆزی داوا دەکات، ئەگەر لەدۆڵچەکەدا ئاو هاتە دەرەوە ڕزقو ڕۆزییە بەدەستدەهێنێت، ئەگەر شتو مەکی هەبوو لەسەفەردا پێیدەگاتو، ئەگەر نەخۆشیبوو بێدارو چاکدەبێتەوە. ئەگەر زیندانی بوو قوتار دەبێت یاخود لەپێناوی پێداویستیەکدا ڕوودەکاتە دەستەلاتدارو فەرمانڕەوایەك.

*ئەگەر بینی لەسەر لێواری بیرێك وەستاوە دۆڵچەیەکی بەدەستەوەیەو دەیەوێت ئاوی پێ هەڵبگۆزێ خێرو ماڵو داراییە بەدەستیدەهێنێت.

*دەگونجێت بیر ژن بێت ، چونکە بیر (مؤنث)ە ئەگەر ئاو هەڵکێشن بەدۆڵچە خوازیارو داواکاری زانیارییبوو بیرەکە مامۆستایدەبێت کەسوود لەزانیارییەکەی وەردەگرێت ئاوی هەڵگۆزراو بەشو بەختو چارەیە.

دۆڵوشیوو:(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سەفەری ناڕەحەت یان

---

[1] (بوخاری)(٣٦٨٢)و(مسلم)لە(فضائل الصحابة) (٢٣٩٣) لەفەرمودەی (عەبدوڵلا) ی کوڕی (عمر) (ڕەزای خوایان لێبێت).

مرۆڤێکی ڕەزاقورس‌وگران یان سەفەرێکی دووردرێژ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر کاری چاکەو لەپەروەردگار نزیکبوونەوە بەخێر.

*دەگونجێت دۆڵ‌و شیوو بەڵگەبێت لەسەرئەوەی نیشتەجێیە تێدا یان ئەوەی تێدا دەچێنرێ یاخود تێدایە لەدارو درەخت‌و گوڵ یاخود بۆنی خۆش‌و ئاو، یان وتەیەکی باشی تیادەبیستێ‌و پلەوپایەی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر مرۆڤێکی باشبوو کاری لەرادەبەدەر لەسەر دەستی دەردەکەوێت بەپێی ئایەتی: ﴿ فلما أتاها نودي من شاطيء الوادِ الأيمن﴾ (القصص: ٣٠).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دابەزینی باران‌و لەبەر ڕۆیشتنی ئاو.

*دەگونجێت کەوتنە نێو دۆڵەوە بەڵگەبێت لەسەر هەڵگرتنی نامە بۆستەمکاران، بەپێی ئایەتی: ﴿ اذ ناداه ربه بالوادي المقدس طُوى، اذهب الى فرعون انه طغى﴾ (النازعات: ١٧).

*دەگونجێت دۆڵ‌وشیوو بەڵگەبێت لەسەر زیندان.

*ئەگەر بینی لەدۆڵێکدا مەلەدەکات تا دەگات بەشوێنی خۆی دەیەوێت کارێکی دەستەڵاتدار ئەنجامبدات، ئەگەر ترسا لێی لەدەستەڵاتدارەکەی دەترسێ.

*دۆڵ‌و شیو بەڵگەیە لەسەر جەنگاوەری ڕێگرو جەربەزەو ئازا.

*ئەگەر دۆڵێکی بینی کەوتە نێوانی خۆی‌و ڕێگەیەك ئەگەر موسافیربوو دز یان هۆکاری خراپ دەبێت بەرێگر لێیان، ئەگەر لەسەفەردا نەبوو غەم‌و پەژارەو بەڵاو نەهامەتی ڕووی تێدەکات بەهۆی زیندانی‌و لێدان‌و ترس‌وبیمەوە، یاخود نەخۆشی‌و سەرما دەیگرێتەوە.

*ئەگەر دۆڵێکی هەڵکەند یەکێك لەئەندامەکانی خانەوادەکەی دەمرێ.

*دۆڵ‌و شیوو بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی بۆیەکێك بیەوێت لێی بێتەدەرەوە.

*ئەگەر بینی کەوتە شیوێك بەڵام ئێش‌و ئازاری پێنەگەیشت سوودو قازانجی دەستگیر دەبێ لەخەڵات یاخود دەستەڵات لەلایەن فەرمانڕەواوە.

*ئەگەر بینی لەنێو دۆڵ‌و شیوێکدا نیشتەجێبوو دۆڵەکە بێکشتوکاڵبوو (حەج)دەکات.

*ئەگەر بینی عەودالّو شەیدابوو لەدۆڵێکدا شیعرو هۆنراوە دەخوێنێتەوە.

دە

دەباخخانە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا وەك قەسابخانەو شوێنی کوشتاری ئاژەڵ وایە بەهۆی بوونی ئاوو بۆگەنی پێستەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو هاوچەشنی ئەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێکی فرە رەنجبەرو ئارامگر لەسەر نارەحەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێکی توندوتیژو رەوشت زبرو رەق. یان سووكو رسوایە ئالوودەی خراپە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵوسامان.

دەباخچی: (نابلسی)دەڵێت: خۆشکەری پێستەی ئاژەڵ ، بەڵگەیە لەسەر کەڵەشاخ بەهۆی ئەوەی کەڵەشاخ گرتن چارەسەری تێدایە لەهەندێك نەخۆشی.

*ئەگەر بینی پزیشکێك بووە بەدەباخچی بەڵگەیە لەسەر زیرەکی ئەو پزیشکەو چارەسەر وەرگرتنی چەندین کەس لەسەر دەستی مەگەر دەباغەکەی بەبۆگەنکردووی ببینێ ئەوجا نەزانو گوێ پێنەدەرە.

*ئەگەر دەباخچێتی بەڵگەبێت لەسەر کاروبارێکی دنیا لەتیاچوونو فەوتان قوتار دەبێت، ئەگەر بەڵگەبێت لەسەرکاروبارێکی ئاینی هەژارێك تێردەکات لەکاتی نەبوونیدا.

*دەباخچی پیاوێکی چاکسازە یاخود پزیشکە یان هەڵسوکەوتدەکات بەمیراتی پاشماوەی خەڵکی فەوتاوەوە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارە.

*دەباخچی پیاوێکی ستەمکارە.

دەبدەبە: (نابلسی) دەڵێت لەخەودا پیاوی دەوڵەمەندی بازرگانە، خەڵکی بۆیان دەڕوانن بەهۆی گرتنی پارەوپووڵو رەزیلیانەوە.

*ئەگەر لەبەر دەرکی ماڵی خۆیاندا دەبدەی بینی دەستەلاتو فەرمانڕەوایی لەنێو عەجەمدا بەدەستدەهێنێت.

دەجال: (نابلسی) دەڵێت: دەجال لەخەودا دەستەلاتدارێکی ستەمکاری قۆڵبڕە ئەو بەڵێنەی دەیدات جێبەجێی ناکاتو شوێنکەوتەکانی خراپن.

*هاتنی دەجاڵ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونی دوژمنو بڵاوبوونەوەی

بەسەر زەویداو دەرکەوتنی کاری خراپ لێی وەك خوێنڕێژیو فیتنەو ئاشوب.

*ئەگەر خەوبینەر لەسەفەردابوو ڕێگەی لێدەگیرێ.

*بەڵگەیە لەسەر ئاوەلاکردنی شارێکی بێباوەڕان.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر جادوو درۆو دەردو نەخۆشی بۆ یەکێك هاوەلایەتی بکات لەخەودا یاخود بچێتەسەر سیفەتی ئەو.

*دەرکەوتنی دەجال لەخەودا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونی بارو حاڵی جوولەکە دواتر خوداوەند لەناویاندەبات.

*ئەو شوێنانەی لەخەودا پێدا تێپەڕ دەبێت بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو ستەم.

دەراج[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەسی خاوەنداره یان ژنێکی فارسیە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی باڵندەی (دەراج)ی هەڵگرتووە ژنێکی فارس دەهێنێت یان ماڵو دارایی لێدەستدەکەوێ.

*پیاوێکی ناپاکی غەددارە.

*ئەگەر بینی چارەسەری ئەو جۆرە باڵندەیە دەکات پیاوێکی لەو چەشنە چارەسەر دەکات.

*ئەگەر بینی باڵندەیەکی لەو چەشنەی بەدەستهێناوە دەچێتە لای ژنێکی ناپاکی قۆڵبڕ هیچ خێرێکی تیا نییە.

دەرپێ:(نابلسی) دەڵێت: بینینی دەرپێی پادشا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی کاروبارو ڕێکخەرو مشورخۆر.

دەرخستن(ئاشکراکردن):(نابلسی) دەڵێت: دەرخستنی ئەوەی کەدەبێت بشاردرێتەوە دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرخستنی خێر، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرزکردنەوەی یادو زیکرو پلەوپایەی بەرز.

دەرزی (شرینقە):(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی دەرزی لێدەدرێت بەهۆی نەخۆشیەکەوە لەکاروکردارێك پاشگەدەبێتەوە چاکەی ئاینەکەی تێدایە.

*ئەگەر بەبێ ئەوەی نەخۆش بێت دەرزی لێدرا لەنەزرو پێویستگێڕانێك پاشگەز دەبێتەوە یاخود وتەو حاڵێك کردوویەتی.

دەرکردن:(ئیبن سیرین) دەڵێت: دەرکردنی پیاو لەبنکەو جێی

---

[1] **دەراج**: باڵندەیەکی رەشە لەقەتێ دەچێت بەلام لەو نەرمو نیانترە.(فەرهەنگی دەریا)

نیشتەجێبوونی بەڵگەیە لەسەر قوتارو رزگاربوونی لەخەمو خەفەت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك لای یەكێك لەوانەی خەو لێكدەداتەوە دەڵێت: لەخەودا بینیم دراوسێكانم لەماڵەكەم دەریانكردم..ئەویش وتی: دوژمنداریت؟ وتی: بەڵێ ، ئەی مرۆڤ كاتێ خەمو خەفەتی دەبێت دوژمندار نییە ؟ وتی: بەڵێ ، ئنجا وتی: مژدەبێت خوداوەند قوتارو رزگارت دەكات لەشەڕی هەموو دوژمنێكو سەرجەم خەمو خەفەتت لەسەر لا دەبات ، بەڵگەی ئەمەش وتەی پەروەردگارە كاتێ دەفەرموێت: ﴿أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ، فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ﴾(النمل).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا زیندانیو بەندكردنە، ئەگەر بینی لەولاتی خۆی دەردەكرێ زیندانیدەكرێ.

*ئەگەر بینی لەبەهەشت دەركرا هەژاردەكەوێ.

*ئەگەر بینی زانایەكی دەركرد یاخود دەنگی بەرزكردەوە بەسەریدا دەكەوێتە حاڵو بارێكی گەورەوە.

*دەركردن بۆ یەكێك بەڕووكەش دینداربێت بەڵگەیە لەسەر نكوولیكردن لەگوێڕایەڵانو وەرگرتنی لەرێزدارانو رووتێكردنیان.

*هەروەها دەگونجێت ناتەواویەك بێت لەدەركراودا.

دەركەوت (سەریهەڵدا): (نابلسی) دەڵێت: دەركەوتنی دارخورما لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو دووكیانبوونی هاوسەر، ئەگەر نەخۆشێك بینی بەڵگەیە لەسەر چاكبوونەوەی.

*دەگونجێت دەركەوتنی دارخورما بەڵگەبێت لەسەر مەرگی نەخۆش یان هەڵگرتنی كاڵاوشتومەكو پەسمەندەكردنی.

*ئەگەر بینی دارخورمایەك یان دوان زیاتری بینی ئەگەر لێی خوارد لەماڵی كوڕەكەی دەخوات.

*ئەگەر دارخورمای لێدەركەوت ئەستێرەی بەختی روو هەڵهاتندەكات، ئەگەر دارخورماكە زەردبوو لێینەخوارد دەستەلاتدار لێی توڕەدەبێ پاشان رازیدەبێتەوە لێی.

*دەركەوتنی دارخورما ماڵو سامانە بەدەستیدەهێنێت.

دەرگا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەرگای ئاوەلاكراو دەروازەكانی رزقو رۆزییەو

دەرگای ماڵیش چاودێرو سەرپەرشتیاریەتی.

*ئەگەر بینی لەناوەندی ماڵەکەیدا دەرگایەکی بچووك هەیە رووداو کارەساتێکی ناخۆش روودەدات ، چونکە روودەکاتە خەڵکی عەیبو عار دادەپۆشێتو عەیبو عاریش لەرووی هاوسەرەکەیەوە روی تێدەکات.

*دەرگای ماڵان واتە ناتەواوی روو لەژنان دەکات ئەگەر هەڵچنرابوو کچن ، ئەگەر دەرگای پێوە نەبوو یان دانەخرابوو بێوەژنن.

*ئەگەر بینی دەرگای ماڵێك خەریکە دەکەوێت یاخود دەردەهێنرێو فرێ دەدرێتە دەرەوە یان سووتاوەو شکاوە بەڵاو نەهامەتیەك روودەکات لەخێوکەری.

*ئەگەر دەرگای ماڵەکەی گەورەبوو یان فراوانبوو یان بەهێزو تۆکمەبوو حاڵو باری بژێوی پەیداکاری ماڵەکەی باشدەبێت.

*ئەگەر بینی بەرووی دەرگای ماڵەکەدا دەگەرێتو نایدۆزێتەوە سەرسامو دوودڵە لەکاروباری دنیادا.

*ئەگەر بینی لەدەرگایەکەوە چوە ژوورەوەو لەبێداریشدا ئاژاوەو ناکۆکی هەبوو زاڵدەبێت بەپێی ئایەتی ﴿ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُمْ غَالِبُونَ﴾ (المائدة: ٢٣).

*ئەگەر بینی دەرگاکان لەچەن لایەکەوە کرابووەوەو یان نادیاربوو دەروازەکانی دنیا لەبەردەمیدا ئاوەلاَ دەکرێت ئەگەر سنوورەکەی نەبڕی ئەگەر بڕی ماڵەکە وێرانو کاولدەبێت.

*ئەگەر دەرگاکان روو بەرێگەیەك بوون لەدنیادا بەدەستدەهێنێتو روودەکاتە غەریبو خەڵکی گشتی، ئەگەر کرابووەوە لەسەر ماڵێك ئەوەیەکە بۆخانەوادەکەی بەدەستی دەهێنێت.

*ئەگەر بینی دەرگای ماڵەکەی ئاوەلاَو فراوانبووە زیاد لەئەندازەی خۆی رووتێکردنی کەسانێکە کەخەوبین پێیان رازی نییە .

*دەگونجێت لاچوونی دەرگای ماڵ لەشوێنی خۆی گۆڕانی بەرپرسی ماڵ بێت سەبارەت بەخانەوادەی.

*ئەگەر بینی لەدەرگایەکی تەنگەبەرەوە هاتە دەرەوە روو بەشوێنو جێگەی فراوان دەرچوونو قوتاربوونیەتی لەتەنگەبەرییەوە بۆ ئاوەلاَیيو فراوانی یان لەخەمو پەژارەوە بۆ دەروولێکردنەوە.

*ئەگەر بینی ماڵەکەی دوو دەرگای هەیە ژنەکەی بەدڕەوشتو داوێن پیسە.
*ئەگەر بینی دەرگاکەی دوو ئەڵقەی هەیە قەرزی دووکەسی لایە.
*ئەگەر بینی ئەڵقەی دەرگاکەی دەرهێنا روو لەگەڵو نەتەوەو کۆمەڵێکی بیدەعەچی دەکات.
*داخستنی دەروازەی ماڵیش بەلاو نەهامەتی گەورەیە روو لەخانەوادە دەکات.
(نابلسی)دەڵێت: ئەڵقەی دەرگا وەك دەرگاوان یان پێغەمبەرو فرستادە وایە، ئەوەی ببینێ ئاگر بەردەبێت لەدەرگاکان بەڵگەیە لەسەر مردنی هاوسەری پیاو هەروەها بژێوی‌و مووچەی باش نییە.
*دەرگاکانی شار بەڵگەیە لەسەر پادشاو فەرمانڕەوای بەرپرسی دنیاو قیامەت.
*دەرگای ماڵیش بەڵگەیە لەسەر بنیادنەرو بەرپرسی خانەوادە یان ئەوانەی نیشتەجێبوون‌و دەیانگرێتەخۆ لەژن‌و کچ.
*چوونە ژوورەوەش لەدەرگای نادیارەوە بەڵگەیە لەسەر زاڵبوون‌و سەرکەوتن بەسەر دوژمندا.

*دەگونجێت دەرگای نادیار بەڵگەبێت لەسەر زانیاری‌و رزق‌و رۆزی‌و سەفەر لەگەڵ کردنەوەی دەروازەی خێر یان شەڕ، ئەمەش بەپێی ئەندازەی خەوبینەر، دەرچوونیش لەدەرگاوە وازهێنانە لەوەی باسمانکرد، ئەگەر دەرگاکە چاك‌و باشبوو بەڵگەیە لەسەر وازهێنان لەخێرو چاکە، ئەگەر شکاوو تەنگەبەربوو لەدەروازەی شەڕو خراپەوە بەدەردەکەوێت بۆ رزگاری‌و سەرفرازبوون.
*دەگونجێت دەرگا بەڵگەبێت لەسەر مردن.
*ئەگەر لەدەرگاکە بەدەرکەوت‌و پاشان فراوانی‌و سەوزی‌و بۆنی خۆشیکرد بەڵگەیە لەسەر چارەنووسی دوایی هاتنی بەخێرو چاکە، بەلام ئەگەر تاریکایی‌و کەلاك‌و ئاگری بینی لەقیامەتدا بەوە سزا دەدرێت.
*ئاوەلاکردنی دەرگا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کاروبار، داخستنیشی ناخۆشی ژینەو پووچەڵکردنی هۆکارەکانە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر چارەنووس‌و عاقیبەت باشی.

*کردنەوەی دەرگا لەئاسماندا بەڵگەیە لەسەر وەڵامدانەوەی دوعا یان ڕێگری لەبەجێهێنانی کاروباری مەترسیدار.

*هەروەها کردنەوەی دەرگا بەڵگەیە لەسەر درێژبوونەوەی سزاو ئەشکەنجەو تۆڵەو ناڕەحەتی.

*ئەگەر باران نەباری بارانبارین‌و بوژانەوەی زەوییە.

*دەرگای نهێنی‌و پەنهانی ماڵیش بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خەوبینەر دەیگرێتەخۆ لەشەڕو چاکە، ئەگەر دەرگاکە شاراوەو باشبوو دەگات بەویست‌و خوازی خۆی.

*ئەگەر لەدەرگاکەوە بەدەرکەوت بەڵگەیە لەسەر بەدەرکەوتنی نهێنیەکانی.

*دەگونجێت دەرگا بەڵگەبێت لەسەر مەزنی‌و بەرزی یان خزمەتکارو بەردەست‌و منالّ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خێر بەنهێنی‌و بەخۆشی مامەڵەکردن لەنێوان خۆی‌و پەروەردگاریدا.

*ئەوەی ببینێ دەرگای ماڵەکەی نوێیە یان دارتاشێك ببینێ ڕێکیدەخات یان دایبنێ بەڵگەی لەشساغی‌و تەندروستی باشە.

*ئەوەی ببینێ دەیەوێت دەرگاکە دابخات بەڵام ناتوانێ کارێکی قورسەو ناتوانێ بەهۆی ژنەکەیەوە ئەنجامیبدات.

*ئەوەی ببینێ لەدەرگایەکەوە دەچێت بۆ لای کۆمەڵێك زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیداو، بەبەڵگەکانی شکست بەدوژمنەکانی دەهێنێت.

*ئەوەی دەرگایەکی هەڵگەڕاوە ببینێ‌و یەکێکیتر دایبنێ ماڵەکەی دەفرۆشێت.

*ئەوەی بچێتە نێو ماڵێك‌و دەرگاکەی دابخات لەگوناهو تاوان پارێزراو دەبێت.

*بینینی دەرگای دوو ئەڵقە دوو قەرزارن داوای قەرزیان لێدەکرێتەوە.

دەرگاشکێن: (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر دەرگاوان.

دەرگاوان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەرگاوانی فەرمانڕەوا ئاگادارییە، ئەوەی دەرگاکانی میرێك ببینێ دەستەڵات‌و فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی مەزنی دەستەڵاتدارەو هیچ کەس لای فەرمانڕەوای باڵا لەو زیاتر قسەوکاری ناڕوات، ئەگەر لەخەودا بینی بوە بەدەرگاوان یان کچێکی کرپوە

دەســـتەلاتێکی مـــەزن وەردەگرێـــت لەکەسـێکی نزیکیـەوە بـەهۆی نزیکـی لەفەرمانڕەواوە.

* ئـەوەی ببینـێ بـووە بـەدەرگاوانی پادشاو فەرمانڕەوا پارەبەقەرز دەدات.

دەرگـاوانی پادشـا: (نابلـسی)دەڵێـت: ئەگـــەر پادشـــایەك دەرگاوانـــەکانی بـــەپێوەبینی لەمامەڵـــەو سیاســـەتدا بـەپێوە دەبـن، ئەگـەر بەدانیـشتنەوە بـــەدیکرن کەمتەرخـــەمی لـــەکاروباری خۆیاندا دەکەن.

* دەرگاوانی پادشـا مژدەیـە، هـەروەها پیـاوێکی مـــەزنی ڕێـــزدارەو راوێـــژی پێـــدەکاتو کاروبـــاری بـــەرزو نزمـــی پێدەسپێرێ.

* هـەروەها بینینـی لەخـەودا بەڵگەیـە لەسەر هۆ هێنانەوە.

دەرمان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هـەموو شـــەرابێکی زەرد لەخـــەودا بەڵگەیـــە لەسـەر نەخۆشـی ، هـەموو دەرمـانێکی خۆش قوت بەڵگەیە لەسەر چارەسـەری نـــەخۆشو خۆبـــەدوورگرتن لـــەزیانو خراپە.

دەرمانەوان: (نابلسی) دەڵێت: بینینـی ئەوکەسـەی کـەدەرمان کۆدەکاتـەوەو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیـاوێکی زاناو دانەری چەندین کتێب.

دەرمـانی خـراپو نـاخۆش : دەرمـانی خـراپو نـاخۆش گـەر خـۆش قـووت نەچێت نەخۆشـییەکی ئاسـانەو دواتـر خاوەنەکەی چاکدەبێتەوە.

* شـــروبو خواردنـــەوەی بەخۆشـــیو ئاسانی بۆ دەوڵەمەند باشترە بـەڵام بـۆ هەژاران خراپـە چـونکە چاوی تێنـابڕن مەگەر بەهۆی نەخۆشیەوە کەتووشیان دەبێتو ناچار دەبن بیخۆنەوە.

(نابلـسی)دەڵێـت: دەرمـان لەخـەودا چـاکییە لەئایینـدا ئـەوەی دەرمانێـك بخواتەوە هەتا لەشو لاری پێچاك بێت ئاینی چاكو باشدەکات.

* ئەگـەر دەرمانێـك بخـوات لەخـەودا بەڵگەیـــە لەســـەر زانیـــاری ، ئەگـــەر نـــەیخوات لەحـــەق لادەداتو لەســـەر وێڵـیو سـەرگەردانی خـۆی بـەردەوام دەبێت.

* ئەگـەر لەخـەودا دەرمـانێکی بۆنـداری خـواردو زۆر بـەتامو چـێژبوو بەڵگەیـە هاوسەر بۆکەسێکی رەبەنو بۆکەسێکی نـــەزۆکیش منداڵـــەو بـــۆ هـــەژار دەوڵەمەندییە.

* دەگونجێت دەرمان بەڵگەبێت لەسـەر شووشـــەی مەرەکـــەبو مەرەکـــەبیش بەڵگەبێت لەسەر چارەسەرو دەرمان.

*موغەزیو چارەسەری هەڵواسراو زۆرکردنە لەکەسێکی سەرپێچیکار لەسەر ئەوەی تەوبە بکاتو بۆ بێباوەڕیش ڕێنومایییەو بۆ نەزان زانیارییە.

*ئەوەی ژنان خۆیانی پێدەڕازێننەوە بۆ کەسی ڕەبەن هاوسەرەو بۆ نەزۆك کوڕە.

*ئەگەر بینی دەرمانێکی سکشۆری دەخوات هەتا لەنەخۆشییەکەی چاکبێتەوە ئاینەکەی بەئەندازەی هێزو تواناو مەترسی ئەو دەرمانە دەبێت.

*ئەگەر بینی بەدووی لەشساغیدا وێڵە لەچارەنووسیدا دنیای خۆی چاکدەکاتەوە.

*ئەگەر بینی چاوەکانی چارەسەردەکات ئاینی چاكو باشدەکات.

دەروونتەنگی(بێتاقەتی): (نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی یان مەرگ بەپێی ئایەتی: ﴿ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ اِلَيْنَا قَبْضاً يَسِيرًا ﴾ (الفرقان: ٤٦).

دەریا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەریا بەڵگەیە لەسەر هەریەکێك کەدەسەڵاتو فەرمانڕەوایی هەبێت بەسەر خەڵکیدا وەك پادشاو دەستەلاتدارو فەرمانڕەواو زاناو گەورەو بەرپرسی ژنان بەهۆی هێزو دەستەلاتو مەترسیدارییو بەخشینو بردنییەوە بەهۆی شەپۆلەکانیو سەرجەم جموجوولەکانی لەخۆی گرتووە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دنیاو مەینەتیەکانی کەیەکێك پلەدار دەکاتو ئەوی دی نزمو ڕسوا، یان دەبەخشێ بەیەکێكو ئەوی دی هەژارو نەدار.

*کەشتیەکانی دەریا بازاڕو وەرزی بازرگانییە.

*گەشتو سەفەری دەریا هەژارو دەوڵەمەندکردنی خەڵکییە.

*بایەکانی دەریاش ڕزقو ڕۆزیو ڕووداوەکانیەتی لەگەڵ ماسیو سەرجەم پێکهاتەکانی کەلەخۆیگرتووە لەگەڵ پادشاو فەرمانڕەواو دزو خەمو خەفەتو فیتنەو ئاشوبەکانی.

*دەگونجێت دەریا بەڵگەبێت لەسەر فیتنەو ئاشوبی هەڵگیرساو، کەشتیەکانیشی پاراستنی خوداوەندبێت بۆ ئەوانەی دەستدەگرن بەڕێبازی خوداوەو ماسیەکانی خەڵکی گوناهکارین گەورەیان بەزەیی بەبچووکیاندا نایەتەوەو دەیخۆن، گیاندارەکانیشی سەرکردەو

بەرپرسەکانن یان خەڵکی شەڕەنگێزو ئاژاوەچین.

*دەگونجێت دەریا بەڵگەبێت لەسەر دۆزەخ و کەشتیەکانی وەك ڕێگەی ڕزگاریی وابێت و قوتاربوو لەگەڵ خنکاو شەپۆلەکانیشی کڵپەبێت.

*ئەوەی خۆی لەدەریاداببینێ یان لەدەریابینی ئەگەر مردووبێت دۆزەخیە بەپێی ئایەتی ﴿أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا نَاراً﴾(نوح:٢٥)ئەگەر نەخۆشبوو نەخۆشیەکەی سەخت و گراندەبێت.

*ئەگەر لەدەریادا نوقمبوو بەو نەخۆشیەوە دەمرێت ، ئەگەر نەخۆخش نەبوو خۆی لەفەرمانڕەوایی و دەستەڵات هەڵدەقورتێنێ.

*ئەگەر لەوەرزی هاویندا چوە نێو دەریاو لەکاتی هێمنی دەریادا لەزانست و زانیاریدا ڕۆدەچێت و لەگەڵ زانایان تێکەڵ دەبێت و بازرگانی و ماڵو داراییەکەی فراواندەبێت بەپێی مەلەکردنی لەدەریادا یان بوونی ماڵو دارایی.

*ئەگەر نوقمبوو لەدەریاداو نەمرد یان خەم و پەژرە نەهات بەسەریا لەحاڵو باری خۆیدا ڕۆدەچێت ، ئەگەر مردیش ئاینی تێکدەچی و نیەتی خراپدەبێت سەبارەت بەمەبەست و مەرامی بەهۆی کۆبوونەوەی مردن و نوقمبوون بەیەکەوە.

*ئەگەر لەزستاندا مەلەیکرد لەدەریادا کاتی سەرما یاخود هورووژانی شەپۆلەکانی لەلایەن دەستەڵاتدارەوە بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات لەزینداني و ئەشکەنجەدان یاخود نەخۆشی و لەشبەباری رووی تێدەکات، یان فیتنەو ئاشوبێکی بەزیان رووی تێدەکات و تیایدەبات. ئەگەر راستەوخۆ نوقمبوو لەشوێن و جێی خۆی دەکوژرێت یان ئاینەکەی تێکدەچێ بەهۆی فیتنەو ئاشوبەوە.

*ئەوەی لەئاوی دەریا بخواتەوە ماڵو دارایی کۆدەکاتەوە یان لەدنیادا دەستکەوتی دەبێت.

*ئەوەی ببینێ دەچێتە نێو دەریاوەو لەناوەڕاستیدا رۆدەچێت و دەستی دەگات بەقوڕو لمی خەم و خەفەت لەلایەن فەرمانڕەواوە رووی تێدەکات.

*ئەوەی دەریا یا ڕووبارێك ببڕێت خەم و خەفەت و ترس و بیم دەگوزەرێنێ و بەسەلامەتی ڕزگاریدەبێت.

*هەندێك دەڵێن: ئەوەی دەریا ببینێ بەئومێدو ئاواتی خۆیدەگات، ئەوەشی

ببینێ روو لەدەریا دەکات کاری فەرمانڕەوا دەگرێتە دەستو مەترسی روی تێدەکات.

* ئەگەر ئاوی دەریای خواردەوە دەبێت بەخاوەنی ماڵو دارایی و تەمەنی درێژدەبێت یان ماڵو دارایی هاوچەشنی فەرمانڕەوا بەدەستدەهێنێت یان دەستەڵاتی وەك ئەو یاخود هاوتاو هاو شێوازی ئەو دەبێت.

* ئەگەر لەئاوەکەی خواردەوە هەتا تێربوو لێی ماڵو دارایی هاوچەشنی ماڵو دارایی فەرمانڕەوا بەدەستدەهێنێتو تەمەن درێژ دەبێت.

* ئەگەر ئاوی لەدەریا هەڵگرت لەفەرمانڕەواوە کاروپیشەی دەستدەکەوێت بەئەندازەی هەڵگۆزینی ئاوەکە.

* ئەگەر ئاوی لەدەریا هەڵگۆزیو لەدەفرێکی تردا رۆیکرد لەفەرمانڕەواو دەستەڵاتدارەوە ماڵو داراییەکی بێشومار بەدەستدەهێنێت یان خوداوەند حاڵو بارێکی پێدەبەخشێ ماڵو دارایی تیا کۆدەکاتەوە ، دەگونجێت ئەو حاڵو بارەش دەوڵەت بێت کەلەدەریا فراوانترو بەرینترە چونکە دەوڵەت خەڵاتو بەخششی خودایە.

* ئەوەی لەئاوی دەریا خۆی بشوات لەگوناهەکانی پاكو بێگەرد دەبێتەوەو خەمو پەژارەی بەدەستەڵاتو فەرمانڕەوایی دەڕەوێتەوە.

* ئەوەی لەدوورەوە دەریا ببینێ کارەساتو ناڕەحەتی دەبینێ هەروەها دەڵێن: ئومێدو هیواکانی بۆ دێتە پێش.

* هەروەها بینینی دەریا بەهێمنی باشترە لەبینینی بەهەڵسانو شەپۆلو تەوژمەوە.

* دەریاچەکەش بەڵگەیە لەسەر ژنێك خوازیارو ئاواتەخوازی جوتبوونبێت چونکە دەریاچە وەستاوەو لەبەری ناڕوات، شەپۆلەکانیش سزاو ئەشکەنجەیە بەپێی ئایەتی: ﴿وإذا غشيهم موجٌ كالظلل﴾ (لقمان: ٣٢) یاخود پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿وحالَ بينهما الموج﴾ (هود: ٤٣).

* دەگێڕنەوە بازرگانێك لەخەودا بینی بەدەریادا دەڕوات زۆر ترساو خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە ئەویش وتی: ئەگەر سەفەر بکەیت خێرو چاکە رووت تێدەکات چونکە خەوەکەت بەڵگەیە لەسەر جێگیربوونی کاروبارەکانت.

*پیاوێکیش بینی ئاوی دەریا ڕۆچوو بەنێو زەویدا بەئەندازەیەك کەمیکرد تا ئەملاولاکەی دەکەوت ئەم خەوەی بۆ (ئیبن مەسعەدە) گێڕایەوە ئەویش وتی: بەڵاو نەهامەتی ڕوودەکاتە زەوی لەلایەن فەرمانڕەوا یان قاتو قڕیو تاڵانو بڕۆ ڕوودەکات لەفەرمانڕەوا، ئەوەندەی بەسەرا تێپەڕنەبوو فەرمانڕەوا کوژراوماڵەکەی تاڵانو بڕۆکراو قاتو قڕیو ڕوویکرد لەشاران.

*ئەوەی ببینێ لەدەریا دوڕو مەرجان دەردەهێنێت ماڵو دارایيو هاوسەری باشو زانستی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بینی ئاوی دەریا یان ئاویتر زیادیکرد بەڕادەیەك لەسنووری ئاستی خۆی لایداو هەڵچوو گەیشتە نێو ماڵانو خەڵکەکە لەلێواریدا نوقمبوون ئەوا نزیکە فیتنەو ئاشووبی گەورە ڕوویان تێبکات.

*لەبنەڕەتیشدا ئاو خەمو خەفەتو فیتنەیە چونکە پەروەردگار هەڵچوونو بەرزبوونەوەی ئاوی بەیاخیبوون داناوە.

*هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەریا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر موڵكو دەستەڵاتێکی بێشومارو مەزنی دادپەروەر کەخەڵکی پێویستیان پێیەتی.

*دەریا بۆ بازرگان کاڵایەو بۆ کرێگرتەش مامۆستایە.

*ئەوەی دەریا ببینێ بەئومێدو ئاواتی خۆیدەگات، ئەوەشی ببینێ دەچێتە نێو دەریا ڕوودەکاتە فەرمانڕەوایەك کەهەمان سیفەتو تایبەتمەندی دەریای لەخۆگرتووە.

*ئەوەی ببینێ لەسەر دەریا پاڵکەوتوە یان دانیشتوە تێکەڵ بەکاروباری فەرمانڕەوا دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەئاوی دەریا بخواتەوە فێری ئەدەب دەبێت بەئەندازەی خواردنەوەی لەئاوی دەریا، ئەگەر دەریای بڕی ماڵو دارايیەکی زۆری بەدەستدەکەوێت وەك نەوەی (ئیسرائیل) کاتێ دەریایان بڕی ماڵو دارايی (فیرعەون)یان دەستکەوتو بۆ بەجێما.

*ئەگەر بینی ئاوی دەریا دەچێتە نێو گەڕەکێكو خەڵکەکەی زیانیان پێناگات دەستەڵاتدارێك ڕوو لەوشوێنە دەکات خەڵکەکەی بەهۆی ئەوەوە ڕزقو ڕۆزیان بەدەستدەکەوێت.

*ئەوەی ببینیّ لەسەر دەریا وەستاوە لەفەرمانڕەواوە دەستکەوتێکی دەستدەکەوێت چاوەڕێی نەبوە.
*ئەوەی ببینیّ ئاوی دەریا کەمدەکات دەستەلآتی دەستەلآتدار روو لەکزیدەکاتو لەو شارانە دەکشێتەوە کەئاوی تیا نەماو خەڵکی خێرو خۆشی روویان تێدەکات.
*ئەوەی ببینیّ خۆی بوە بەدەستەلآتدار ئەگەر نەخۆشبوو نەخۆشیەکەی توندو سەخت دەبێت، ئەوەشی ببینیّ دەچێتە نێو دەریاوە پاشان لێی بەدەر دەکەوێت پشکیّ لەدەستەلآت بەدەستدەهێنێتو بەو ئەندازەیە خەمو پەژارەی دەڕەوێتەوە.
*ئەوەی ببینیّ بەمەلە لەدەریا دێتە دەرەوە ئەگەر نەخۆشبێت پەروەردگار شیفاو چارەسەری دەدات، ئەگەر بەهۆی فەرمانڕەواوە لەخەمو پەژارەدابوو قوتار دەبێت لێی.
*ئەگەر بەمەلە قوتاربوو لەدەریا زۆر نامێنێتەوەو لەو حاڵە قوتار دەبێت.
*ئەوەی ببینیّ دەچێتە نێو دەریاوە بەمەلەو وندەبێت تێیدا تیادەچێتو دوایی دێت.
*ئەوەی ببینیّ لەئاوا نوقمدەبێت بەشەهیدی دەمرێت چونکە نوقمبوون لەئاودا بەشەهیدی دانراوە ، هەروەها دەڵێن: گوناهو تاوانەکانی دەسڕێتەوە.
*ئەوەی ببینیّ لەدەریادا نوقمدەبێت وەك ئەوەی بەسەر ئاوەکەوەو دەچێتەوە ژێری بەلآم نەمرێت لەکاروباری دنیادا رۆدەچێت، دەگونجێت نازو نیعمەتێك بەدەستبهێنێت یاخود فرە تاوانو گوناه بێت.
*ئەوەی ببینیّ لەدەریادا رۆچوە لەسەر دوڕو مەرجانێك خوازیاری ماڵو داراییە.
*ئەوەی ببینیّ ئاو لەدەریا هەڵدەگۆزیّو دەیکاتە نێو کەشتیەکی لەنگەرگرتوو و پڕیدەکات کوڕێکی تەمەندرێژی دەبێت.
*ئەوەی ببینیّ ئاو لەدەریا هەڵدەگۆزیّو دەیخواتەوە لەپلەوپایەکەی خۆی ماڵو دارایی بەدەستدەکەوێت یان زانیاریەکی بەدەستدەکەوێت بەبڕی خواردنەوەی بۆ ئاوی دەریا. ئەگەر ئاوەکە لێڵبوو ترسو بیم رووی تێدەکات.
*ئەوەی ببینیّ خۆی دەشوات یان دەستنوێژ دەگرێت لەئاوی دەریادا ئەگەر نەخۆشبوو خوداوەند چارەسەریدەکات، ئەگەر قەرزاربوو

قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر خەم پەژارەداربوو دڵنیادەبێت لەو ترس و بیمەی رووی تێدەکات، ئەگەر لەزیندانابوو قوتارو ئازاد دەکرێت و روو لەخێرو چاکەدەکات.

*ئەوەی ببینێ بەسەر ئاودا دەڕوات لەدەریایەکدا بەڵگەیە لەسەر نیەت باشی و بوونی دڵنیاییەکی دروست و شیاو.

*هەروەها دەڵێن: ڕۆیشتن بەسەر ئاودا بەڵگەیە لەسەر بەدەرکەوتن و ئاشکرابوونی کاروبارو ڕووداوی نهێنی ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر مەترسی و پشتبەستن.

*دەگونجێت بەڵگەبیت لەسەر زۆری هەڵبەستنی خەوبینەر.

*بینینی دەریا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دوایهاتنی تەمەن و پەیوەندیکردن بەجیهانی غەیب و پەنهان لەگەڵ تەمەندرێژی.

*دەریا بەڵگەیە لەسەر سەفەرو جەنگ یان ئەوەی لەدەریا دەردێت لەزیندەوەرو ماڵ و دارایی .

*دەریای شیرینیش باوەڕدارەو سوێریش بێباوەڕە.

*دەگونجێت دەریا بەڵگەبێت لەسەر بارانی ئاسمان.

*دەگونجێت دەریا بەڵگەبێت لەسەر زیکرو یادی خودا چونکە مرۆڤ کاتێ دەریا دەبینێ لەترسا یادو زیکری خودا دەکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕەوانەوەی خەم و پەژارەو ناسۆری.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+مردن چونکە ماڵ و روح تیادەچێت تێیدا.

+دەستنوێژو پاکبوونەوە لەپیسی یان باوەڕهێنانی بێباوەڕو تەوبەی سەرپێچیکار.

+سوێندخواردن چونکە پەروەردگار سوێند بەدەریا دەخوات ﴿والبحر المسجور﴾(الطور:٦).

+باوك و دایك.

+زیندانیکردن و ژنی بەدڕەوشتی سوزانی.

+ئەوانەی رق و کین هەڵدەگرن.

+زیندان بەهۆی زیندانیکردنی ئاژەڵ تێیدا.

+پیشەسازی و شارێك سنووری نەبێت.

+وازهێنان لەکۆمەڵ و ئامادەبوون لەجەژنەکاندا.

+نەخۆشیەك مرۆڤ لەحەزو ئارەزوو بکات.

*ئەگەر دەریا لەخەودا بەرین‌و زیادیکردو خەڵکی پێویستیان بەبارانبوو بارانیان بۆ دەبارێت‌و سوودو قازانجیان بەدەستدەکەوێت.

*ئەگەر دەریای بەپڕو لێوان لێو یان شەپۆلهەڵساوی بینی لەسەفەرەکەیدا ترس‌و بیم رووی تێدەکات.

*دەگونجێت دەریا بەڵگەبێت لەسەر دنیاو ناڕەحەتی‌و رووداوە سەر سووڕهێنەرەکانی.

دەست: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەستی راست هۆکاری پەیداکردنی بژێوییە لەگەڵ ماڵ‌و سامان‌و چاکەدا.

*درێژی دەست لەلێکدانەوەدا سەرکەوتنەو بۆ بازرگان سوودەو بۆ بازاڕی ژیری‌و وریاییە.

*هەروەها دەڵێن: درێژی دەست بۆ ئیمام هێزو توانایەو هێزێکە بۆ یارمەتی‌و پشتگیریی‌و زیادبوونی تەمەنەو گەورەیی‌و مەزنی‌و زیادبوونی ماڵ‌و سامانە، ئەگەر بینی بوون بەمەڕ تەمەندرێژو خۆشحاڵدەبێ.

*هەروەها وتراوە: تەندروستی هەردوو دەست لەلێکدانەوەدا بەپێی جوانی‌و باشی وەرگرتن‌و بەخشینە.

*هەروەها دەڵێن: دەستی راست بەڵگەیە لەسەر خزمە نزیکەکان‌و هی چەپیش بەڵگەیە لەسەر ژنەکانیان.

*ئەگەر بینی یەکێك لەدەستەکانی لەدەستدا بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی هەندێك لەخزمەکانی بەهۆی سەفەر یان مردنی ئاساییەوە.

*ئەگەر بینی دەستی خستە بنباڵی‌و دەریهێناو نووری هەبوو زانیاری بەدەستدەهێنێ ئەگەر شایستە بێت یان سوودو قازانج ئەگەر بازرگانبوو، ئەگەر هاتەدەرەوەو ئاگری هەبوو هێزو تواناو سەرکەوتن‌و شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر دەریهێناو ئاوی پێوەبوو ماڵ‌و سامانە.

*دەستی زیادە لەگەڵ هەردوو دەستدا زیادبوونی دەوڵەت‌و هێزەو بەڵگەیە لەسەر کوڕ یان گەڕانەوەی ئاوارە یان کوڕێکی برازای لەدایکدەبێ.

*ئەگەر بینی قورسە کاروبارەکانی لەسەر قورس‌وگراندەبێ.

*ئەگەر بینی بەدەستی چەپی کاردەکات لەکۆتاییدا پێداویستی خۆی بەدەستدەهێنێ‌و فراوانی دەست بەڵگەیە لەسەر دڵفراوانی.

*ئەگەر بینی لەسەر دەست دەڕوات لەکاروبارەکانیدا پشت بەخزمەکانی دەبەستێ.

*ئەگەر بینی بەدەستی دەڕوانێ هەروەك چۆن بەچاوی دەڕوانێ زۆر دەستدەدات لەدەستی ئەوانەی حەرامن لەسەری.

*ئەگەر بینی دەستی راستی گفتوگۆیەکی باشی لەگەڵکرد بژێوی باشدەبێت.

*ئەگەر دەستی چەپی دوا لەگەڵی بەچاکە خزمەکانی سوپاسیدەکەن.

*ئەگەر هەردووکیان لەگەڵی دوان یان سەر زەنشتیانکرد بەڵگەیە لەسەر خراپی کردار.

*ئەگەر دەستی راستی لەژێربوو شەریك یان هاوسەرەکەی دەمرێ.

*ئەگەر بینی دەستیبوە بەدەستی فەرمانڕەواو لەسەر دەستی هەمانکاردەکات لەدادپەروەریو ستەمکاری ئەگەر دوویالی هەبوو دوو کوڕیدەبێ.

*بەلاو نەهامەتیەکانی دەست بەڵگەیە لەسەر قەیرانی برایان ، بوونی بەلا لەسەری پەنجەدا منداڵانی براکەیەتی.

*ئەگەر بینی دەستی نییە شتێك داوا دەکات کەپێیناگات.

*ئەگەر تەوقەی لەگەڵ پیاوێکی موسوڵمانداکرد دەستی راکێشا ئەمانەتێکی پێدەسپێرێو نایگەیەنێت.

*ئەگەر بینی دەستی راستی بەردەوام قرتاوە پیاوێکی سوێندخۆرە.

*ئەگەر بینی دەستی راستی بڕاوەو خراوەتە بەردەمی ماڵو سامان لەکاسبی پەیدادەکات.

*کەمو کوڕی لەدەستدا بەڵگەیە لەسەر وازهێنان لەوکارەی کە خەریکە ئەنجامیدەدات.

*ئەگەر بینی لەپی دەستی قرتاوە شتێکە پێیناگات، ئەگەر جومگەکان بڕان ستەمی فەرمانڕەوا رووی تێدەکات.

*ئەگەر تا بازوڵەی شانی بڕا براکەی دەمرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ ﴾ (القصص: ٣٥)، ئەگەر براینەبوو یاخود کەسێکی نەبوو جێگەی برای بۆ بگرێتەوە لەماڵو سامانی کەمدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی دەستەلأتدارێك دەستی ژێردەستەکانی بڕی لەگەڵ قاچیاندا ماڵو سامانیان دەباتو بژێوییان دەشێوێنێ.

*پرسیاریانکرد لە(ئیبن سیرین) دەربارەی بڕینی دەستی لەخەودا،

ئەویش وتی: پیاوێکە کارێك ئەنجام دەدات و پاشان لادەدات لێی و ئەوپیاوەش دارتاشبوو روویکردە کارێکیتر.

* پیاوێکیتر هات بۆلای و وتی: پیاوێکم بینی دەست و قاچی بڕابوو یەکێکی تریش هەڵواسرابوو، ئەویش وتی: ئەگەر خەونەکەت بەو چەشنەبێت میرەکەت لادەبرێ و یەکێکیتر دادەنرێ، لەورۆژەدا (قطن)ی کوڕی (مدرك) لابراو (جراح)ی کوڕی (عەبدوڵلا)دانرا.

* ئەگەر بینی فەرمانڕەوایەك دەستی راستی بڕی سوێندی درۆی لای ئەو فەرمانڕەوایە خواردوە.

* ئەگەر دەستی چەپیان بڕی مردنی برا یا خوشك یاخود بچڕانی تەبایی و خۆشەویستی نێوانیانە یان بچڕانی پەیوەندی خزمایەتی یان جیابوونەوەیە لەشەریك یا تەڵاقدانی ژنە.

* ئەگەر بینی دەستی لەبەردەرکی فەرمانڕەوا قرتێنرا خاوەنی خۆی نابێت.

* دەستکورتی بەڵگەیە لەسەر لەکیسچوونی ویست و خوازو پەککەوتن لەبەدەستهێنانیداو سەرشۆڕکردنی براو لایەنگرانە.

* لە(ئیبن سیرین)یان پرسی سەبارەت بەپیاوێك لەخەودا ببینێ دەستی راستی لەچەپی درێژتر بێ، ئەویش وتی: ئەو پیاوە چاکە دەکات و پەیوەندی خزمایەتی دەبەستێ.

* ئەگەر بینی باسکی کورتە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر دزو ناپاك و ستەمکار.

* ئەگەر بینی هەردوو دەست و قۆڵی درێژترە لەوەی لەسەریەتی پیاوێکی دەست و دڵفراوان و ئازایە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی دەستی خستە ژێر بنهەنگڵی و دەریهێناو رووناکبوو ئەگەر قوتابیبوو سەردەستەیی کۆڕی زانیاری بەدەستدەهێنێ، ئەگەر دەستەڵاتداربوو پلەوپایەو ناوبانگ بەدەستدەهێنێ لەگەڵ راستگۆیی، ئەگەر بازاڕی یان پیشەوەربوو پلەوپایەو ناوبانگی باش بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر ئاگر لەدەستی هاتە دەرەوە ئەگەر خوێندکاری زانیاریبوو لەزانیارییەکەیدا دەستەڵات و رەوانبێژی بەدەستدەهێنێ، ئەگەر دەستەڵاتداربوو دەستەڵات و هێزو سەرکەوتن بەدەستدەهێنێ.

* هەردوو دەست بەڵگەن لەسەر:

+پلەوپایە.

+کوڕو دەستەڵاتداری.
+باشیو چاکی کردارەکان بۆ یەکێك وەریبگرێ یان بیدات.
*دەستی ڕاست بەڵگەیە لەسەر کوڕ یا باوك یاخود هاوڕێو ئەوەی تێکەڵدەبێ لەگەڵی.
*دەستی چەپ بەڵگەیە لەسەر:
+ژن.
+دایكو خوشكو کچ.
*ئەگەر بینی یەکێك لەدەستەکانی لەدەستدا بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی هەندێك لەوانەی دەستەکە بەڵگەبوو لەسەری.
*هەردوو دەست بەڵگەیە لەسەر پیشەسازی کەبەدەستدەکرێ لەگەڵ کتێبو قەڵەم.
*هەروەها دەست بەڵگەیە لەسەر:
+کوڕوبرا.
+ماڵو سامانی هاوسەرەو شەریكو هاوڕێ.
*ئەگەر بینی دەستی قرتاوەو لێی جیابوەتەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی براکەی یا هاوڕێکەی یاخود نەمانی پەیوەندیو تەبایی نێوانیان.
*ئەگەر بینی دەستی ڕاستی لەلایەن یەکێك لەبراکانیەوە گیرا پاشان بردی بەرەو چەپ بەڵگەیە لەسەر سووکایەتی ئەوەی گۆڕیویەتی لەهاوڕێو دوژمن.
*ئەگەر درێژی لەدەستیدا بەدیکرد زۆر چاکەی دەبێت بەسەر خەڵکیەوە.
*ئەگەر دەستەڵاتدارێکی بینی هەردوو دەستو قاچی بڕی بەراستو چەپ تەوبەدەکات، ئەگەر بینی یەکێك لەدەستەکانی کورتبوونەتەوە بەڵگەیە لەسەر کەمتەرخەمی لەچاکەدا.
*ئەگەر هەردوو دەستو قاچی بینی بڕاون بەبێئەوەی دەستەڵاتدار بیبڕێ خراپەکارییە.
*ئەگەر بینی دەستی نییە عاشقە.
*ئەگەر یەکێك لەفەرمانڕەوایان بینی هەردوو دەستو قاچی بڕاوە لەسەر کاروپیشەکەی لادەبرێ.
*ئەگەر لەگەڵ دەستی خۆیدا چەندین دەستی تری بینی بەڵگەیە لەسەر چاکەکردن لەگەڵی.
*هەروەها وتراوە : بەڵگەیە لەسەر زۆری براکانی یان دەستەلاتەکەی فراوانو بەهێز دەبێ.
*ئەگەر بینی هەردوو دەستی نوقاندوە بەڵگەیە لەسەر ڕژدیی.

*ئەگەر بینی لەسەر دەستەکانی دەڕوات بەڕێوە بەڵگەیە لەسەر بژێوی و ڕزق و ڕۆزی.

*ئەگەر بینی دەستەکانی بەچەقۆ بریندار دەکات سەرسامدەبێت بەکارێك بەپێی ئایەتی: ﴿ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ ﴾ (یوسف: ٣١).

*ئەگەر بینی دەستی ڕاستی ئیفلیجبوو بژێوی بۆی دەوەستێ یاخود گوناهێکی گەورە ئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی دەستی بووە بەزێڕ بەڵگەیە لەسەر ڕۆیشتنی ئەوەی کەلەدەستیدایە.

*ئەگەر بینی دەستی بووە بەدەستی پێغەمبەر خوداوەند کۆمەڵ و گروهێك لەسەر دەستی ئەودا ڕێنومایی دەکات و خێرو فەڕو پیت بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر بینی دەستی بووە بەدەستی ستەمکارێك بەڵگەیە لەسەر خراپە و وێڵی و سەرگەردانی کەلەسەر دەستی دەکەوێتەوە یان ستەمێکی گەورەو بێشومار ڕوودەدات.

*ئەگەر بینی دەستی ڕەنگکردوە لەتەشتێ خوێندا لەفیتنەیەکدا ئامادە دەبێت چونکە لەسەردەمی نەفامیدا ئەگەر خوازیاری جەنگبوونایە دەستیان لەنێو تەشتە خوێنێکدا نوقمدەکرد.

*ئەگەر لەدەستی خۆیدا دەستی مرۆڤێکی تری بینی لەبژێوی و کاسبی خۆیدەخوات.

*ئەگەر بینی دەستی دەخوات یان گازی لێدەگرێ کارێك ئەنجامدەدات پاشگەز دەبێتەوەو لێی یاخود ستەمکار دەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ ﴾ (الفرقان:٢٧).

*دەستی ڕەنگاو ڕەنگ بەخەنە ملکەچی و ڕسوایی یاخود پێویستییە.

*ئەگەر بینی دەستی چەپی قرتابوو سوێندی درۆ دەخوات ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دزی.

*ئەگەر هەردوو دەست و قاچی قرتا دەمرێ، دەگونجێت زیندانی بکرێ یاخود نەخۆشییەکی سەخت و توندبگرێ، دەگونجێت هەژارو خاوەن پێداویستیبێت.

*ئەگەر بینی بەدەستی چەپی کاردەکات هەروەك چۆن بەدەستی ڕاستی هەموو کارێکدەکات ماڵ و سامان بەدەستدەهێنێ و زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیدا.

*ئەگەر دەستی درێژبوو بەئەندازەیەك وەك رمی لێهات ستەمکارەو رەخنە لەئابڕوی خەڵکیدەگرێ.

*دەستنوقاندن گرتنو نەبوونی رزقو رۆزییە.

*ئەگەر بینی دەستی براوە بەڵام لێی جیانەبوەتەوە کوڕو برای دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر دەستی لەدەستی مرۆڤێکی تردا بینی بەئەندازەی پێنج سەد دینار پارەی دەستدەکەوێ.

*ئەگەر دەستی بڕا لەخانەوادەکەی دووردەکەوێتەوە یان کاروپیشەکەی دەگۆڕێ یاخود منداڵێکی دەکەوێ یاخود پەیوەندی خزمایەتی دەبچڕێ، دەگونجێت دەست لەگوناهو تاوان بکێشێتەوە.

*ئەگەر کەسێکی غەریب بینی دەستیبڕاوەو خوێنی لێدێت ماڵو سامان بەدەستدەهێنیو دەگەڕێتەوە بۆ ولاتی خۆی، ئەگەر خوێنی لێنەهات لەو شوێنە دەمێنێتەوە.

*ئەگەر دەستی درێژبوو بەسەر گەردنیدا واز لەسەرپێچیو تاوان دەهێنێ.

*ئەگەر دەستی خۆلاویبوو هەژاری ماڵو سامان یان نەبوونی کوڕ یاخود براو زانیاریو خێرە.

*ئەگەر رەگەکانی دەستی بینی تەقین، ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵو سامانی بەسەردەچێت بەئەندازەی خوێنەکە، ئەگەر هەژاربوو ماڵو سامانی بەو رادەیە دەستدەکەوێ.

*ئەگەر بینی هەردوو دەستی بوە بەمەڕ مەڕ تەمەنی درێژو خۆشحاڵدەبێت.

*ئەگەر بینی دەستی قورسە کاروبارەکانی قورسو گراندەبێت.

*دەست بەڵگەیە لەسەر:

+پیشە.

+بەڵێندان.

*دەگونجێت لەدەستدانی دەست بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی.

*باشی دەست بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵو باوكو کوڕو باشی ماڵو سامانو بژێوی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مامەڵەی راست لەگەڵ هاوڕێو کرێگرتەکانو چاودێری ئەوانیش بۆ بەرژەوەندییەکانیان.

*دەگونجێت باشی دەست بەڵگەبێت لەسەر زاڵبوونو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

*ئەگەر لەکاتی بێداریدا دەستو قاچی نەبوو بینی دەستو قاچی بۆ پەیدابوە سوود لەخزمەکەی وەردەگرێ، یاخود

ئەوەی خۆشی دەوێت یان رزق و رۆزی دەدرێت لەلایەکەوە خۆی بۆ ئامادە نەکردوە.

*ئەگەر دەستی تەکاند بەڵگەیە لەسەر لەکاربوونەوەو ئەو کۆت و بەندە لەدەستدا بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاین.

*زیادبوونی دەست بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی و پێویستی بەشتێك خۆی بدات بەسەریا یاخود چاوی کوێردەبێت و پێویستی بەگۆچان دەبێت پێوەی بڕوات.

*ئەگەر هەردوو دەستی لەدەستداو لەگوێڕایەلانبوو پشتبەستنی بەخوداوەند باشدەبێت.

*ئەگەر دەستەکانی زۆربوون بەڵگەیە لەسەر تام وچێژی لەدنیاداو خۆشحاڵی دەربڕینی بەبژێوی.

*ئەگەر دەستی بوو بەدەستی دڕندە نوێژی دەچێت و شوێنی حەزو ئارەزوو دەکەوێت.

*ئەگەر تووشی نارەحەتیبوو سوودو قازانجە بۆیدێت بەلام دەبێت بەدزو سەردەکەوێت بەسەر دیواردا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خراپی بنەڕەت هەروەك بەڵگەیە لەسەر خراپی بژێوی.

*ئەگەر بینی دەستی ڕاستی درێژترە چاکەی دەبەخشێ و پەیوەندی دەکات بەوەوە پەیوەندی لەگەڵ بچڕاندوە.

دەستبڕین و شتیتر: (نابلسی) دەڵێت: بڕینی دەست لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وازهێنان لەنوێژ یان دەوڵەمەندییە یان تەوبەیە.

*بڕینی دەست و قاچ تێکچوونی ئاینە.

*بڕینی ئامرازی نێرینەی پیاو بەڵگەیە لەسەر نەبوونی وەچە، یان نەمانی پشوو لەلایەن خانەوادەو منداڵەوە.

*بڕینی لووت و گوێچکە بەڵگەیە لەسەر تاوان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەژاری و نەمانی هەواڵ.

*بڕینی زوبان پوچەڵکردنەوەی بەهانەیە.

*ئەگەر بینی ئەندامەکانی بڕاون ئەوە سەفەرێکدەکات و هەندێك لەخانەوادەو کەسەکانی لەولاتدا بلاودەبنەوە.

دەستبلاو: (نابلسی)دەڵێت: دەستبلاوی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شادی و خۆشی، ئەگەر نەخۆشبوو نەخۆشی لەسەر لادەچێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی دوای هەژاری و پلەوپایەداری دوای ملکەچی و رسوایی

یان پیشه لەدوای پیشەو ، پلەوپایە لەدوای پلەوپایە یان ئوتومبیل لەدوای ئوتومبیل ، خۆئەگەر خەوبینەر لەگەشتیارو سەفەرکارانبوو سەفەردەکاتو باش بۆیدێت.

* دەگونجێت هاوسەر یان دەستبلاوی بەڵگەبێت لەسەر سوێندخواردن چونکە خەڵکی سوێند بەتەلاقدەخۆن.

دەستدان لەبەردە رەشەکە: (نابلسی) دەڵێت: دەستدان لەبەردە رەشەکە بەڵگەیە لەسەر بەڵێنو پەیماندان بەخەلیفەو پادشا ، یان تەوبەکردن لەسەر دەستی پێشەوایەکی زانادا.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماچکردنی منداڵو هاوسەرو دۆستی خۆشەویست.

* دەگونجێت بەڵگەو نیشانەبێت لەسەر خزمەتکردنی دەسەڵاتدارو فەرمانڕەوایان یان داوای شەهادەتو نووسینی لەسەریان.

* ئەوەی سێ دەست دەدات لەبەردە رەشەکە دەڵێن: پابەند دەبێت بەپێشەوایەکی خەڵکی (حیجاز)ەوە.

دەستکەوت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆیەکێك ببینێ بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادیو رزقو رۆزیو بەدەستهێنانی دەستکەوتو فەرووبەرەکەت لەماڵداو زیادبوون لەوەی بەدەستیهێناوە بەتایبەت ئەگەر پێنجیەکی لێدەرکرد بۆ پەروەردگار.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەستکەوتو ماڵێکی خێردارو زوو تیاچوونی، پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ مَا أَفَاءَ اللهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ ﴾ (الحشر:٧).

دەستگا: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئارامگرتنو جێگیری لەکاروبارو لەجەنگو بشێویدا.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی دەشێلرێو بەهۆیەوە مەردوم دەگات بەمەبەستو هیواو ئاواتی.

دەستگای گۆشتفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی دووڕوە لەئاژاوەداو خەڵکی هاندەدات.

دەستنوێژ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی دەستنوێژ دەگرێو دەچێتە نوێژەوە لەغەمو پەژارە قوتار دەبێتو سوپاسی خوداوەند دەکات لەسەر دەرووی خێر.

* ئەگەر بینی دەستنوێژ دەگرێ بەشتێك کەناگونجێت دەستنوێژی پێبگرێ لەغەمو پەژارەدایەو چاوەڕێی دەرووی خێرەو بەدەستی ناهێنێت.

*ئەگەر بازرگانێك بینی بەبێ دەستنوێژ نوێژدەكات بەبێ سەرمایە بازرگانیدەكات، ئەگەر بەرپرسی سەربازان خەوێكی لەو چەشنەی بینی سەربازانی بۆ كۆنابێتەوە، ئەگەر دان پێدانراوێك خەوێكی لەو چەشنەی بینی لەسەر بڕیارێك جێگیر نابێت.

*ئەگەر بەبێ دەستنوێژ نوێژیكرد لەشوێنێكدا نەدەبوو نوێژ بكات تێدا لەكاروبارەكانیدا سەرسامەو هیچ دەروویەك شك نابات.

*هەروەها دەڵێن: دەستنوێژ لەخەودا ئەمانەتە یاخود قەرزە دەیداتەوە یان گەواهییە دەیدات.

*دەگێڕنەوە پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی: "پیاوێكم لەنەتەوەی خۆم بینی لەگۆڕەكەیدا سزاو خەشم درابوو بەسەریاو دەستنوێژەكەی دەهاتو لەوحاڵو بارە قوتاریدەكرد".

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی دەستنوێژی گرت بەوەی شیاوە دەستنوێژی پێبگرێ نور لەسەر نورە هەروەك لەهەواڵێكدا هاتوە: "دەستنوێژ بەسەر دەستنوێژدا نورو روناكییە لەسەر نورو روناكیتر".

*دەگونجێت دەستنوێژ بەڵگەبێت لەسەر بەدەستهێنانی پێداویستی لەلای بڕیارو پۆستداران، ئەگەر هەموو سرووتەكانی دستنوێژەكەی تەواوكرد بەڵگەیە لەسەر گەیشتن بەویستو خوازی، وەگەرنا بەپێچەوانەوە دەبێ. ئەمەش لەكاتێكدا ئەگەر دەستنوێ بگرێت بەوەی شیاوە دەستنوێژی پێ بگرێ، ئەگەر بەشیرو هەنگوینو شتیتر دەستنوێژیگرت ئەوە بەڵگەیە لەسەر قەرز.

*دەستنوێژ لەهەموو ئاینەكاندا باشەو دڵنیاییە لەلای خوداوە.

*ئەگەر دەستنوێژی گرت بۆ نوێژ دەچێتە ژێر پارێزگاری پەروەردگارەوەو ناترسێ لەدوژمنیو خوداوەند بە(موسی) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ دەفەرموێت: "ئەگەر ترسایت دەستنوێژبگرەو فەرمانی نوێژكردن بەسەر خانەوادەكەتدا بدە" ئەوەی دەستنوێژ بگرێ لەدڵنیایدا دەبێ لەوەی لێی ترساوەو خۆی لێپاراستوە.

*ئەگەر لەبەر ئاوی جۆراوجۆردا خۆیشت یان دەستنوێژیگرت ئەوەی لێی دزراوە دەستیدەكەوێتەوە.

*ئەگەر لەجێگەیەكدا دەستنوێژیگرتو نەیتوانی هەڵبسێت و زۆر نەخۆشبوو خەونەكەی بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەهاورێكەی یان هاوسەرەكەی.

* ئەگەر بینی لەماڵدا دەستنوێژ دەگرێ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەلەو ماڵەدا جێنشین نابێت.

* ئەگەر لەبازاڕی ئاوەداندا دەستنوێژیگرت یاخود لەحەمامدا بەڵگەیە لەسەر خەشمو قینی خوداوەندو فریشتەکانیو ئابڕوچوونو زەرەو دەرکەوتنی ئەوەی شاردوویەتیەوە.

* ئەگەر لەزبڵدانێکدا یان لەدەریایەك خەڵکی دەستنوێژیان لێدەگرت دەستنوێژی هەڵگرت بەڵگەیە لەسەر سووکیو ڕەواندنەوەی غەمو پەژارەو ئێشو ئازار.

* ئەگەر لەسەر سەری هاوڕێیەکی دەستنوێژیگرت کەشتومەكو کاڵای داگیرکردبوو زەرەرێکی گەورە ڕووی تێدەکاتو دەکەوێتە ئابڕوچوونو غەمێکی گەورەوە.

* ئەگەر بینی دەستنوێژ دەگرێو دەستنوێژەکەی تەواوکرد ، ئەگەر غەمو پەژارەداربوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوەو ئەگەر ترسابوو دڵنیاد دەکاتو ئەگەر نەخۆشبوو چارەسەریدەکات، ئەگەر قەرزاربوو یارمەتیدەدات قەرزەکەی بداتەوەو ئەگەر گوناهباربوو لێی خۆشدەبێ.

* ئەگەر بینی دەستنوێژەکەی تەواو نەکرد کارێك کەدەست پێدەکات بۆی تەواو ناکرێ.

* ئەگەر بەئاوێکی گەرم دەستنوێژو خۆشۆردنو خواردنەوەی ئەنجامدا غەمو پەژارەو نەخۆشی ڕووی تێدەکات.

* ئەگەر بەدوای ئاودا دەگەڕا هەتا دەستنوێژ بگرێ بەلاَم نەیدەتوانی کاروبارەکانی قورسو گراندەبێ هەتا دەستنوێژدەگرێو تەواویدەکات ئەوکات کاروباری لەسەر ئاساندەبێت.

دەستەبەر(زامنکردن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی دەستەبەری شتێکیکرد ڕەوشێکی فێردەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پابەندبوون بەوەی بەڵگەیەلەسەری، ئەگەر دەستەبەرکراو باشبوو وەك خێر لەیەکێکیتری زامن بکات یاخود پێویستی بۆبەجێبهێنێ یان فریای پێداویستیدارێك بکەوێ بەڵگەیە لەسەر پەلەکردنی لەخێرداو هاوکاریو پشتگیری لێقەوماو، ئەگەر دەستەبەرکراو مەی یا ماڵێکی حەرامبوو بەڵگەیە لەسەر غەرامەو ڕژدیو نەبوونی.

*دەستەبەرکردن لەخەودا غەرامەیە لەبێداریدا.

دەستەبەرکردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: وتراوە: وەك پێوەند راڤەدەکرێ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر خۆڕاگری لەکاروباردا.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی دەستەبەری مرۆڤێك بکات خراپی لەگەڵ کردوە.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك دەستەبەریکرد رزق و رۆزی دەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿وكفلها زكريا﴾ (ال عمران: ٣٧).

*ئەگەر بینی منداڵێکی دەستەبەرکرد ئامۆژگاری دوژمنێك دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ﴾ (القصص:١٢).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر یەکێك یەکێکی دی دەستەبەریکرد بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزی و سەرکەوتن بەسەر دوژمنانی خودایا.

دەستەبەرە: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر سەفەرو گواستنەوە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێکی رێزداری پلەوپایەدار.

دەستەرەشمە(جڵەو): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر گوێڕایەڵی روو بەخێر یان شەڕ، ئەگەر جڵەوێکی بەدەستی خۆیەوە بینی کاروبارە قورس و گرانەکانی بەجێدێت.

دەستەسڕ: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر خزمەتکار یان هاوسەر یا باوك بەتایبەتی ئەگەر چنرابوو ئەوجا بەڵگەیە لەسەر ئەوشتانەی مانای بەرزیان هەڵگرتووەو فەزڵ و چاکەیان زۆرە چونکە لەگەرماو سەرما پشتی پێدەبەستێ یان نوێژی پێوە دەکات.

*دڵنیایی و فەرمانڕەواییە.

*دەستەسڕ خزمەتکارە ئەو رووداوانەشی تێدا دەبینرێ دەخرێتە پاڵ خزمەتکار.

*ئەگەربینی گرێدەدات لەدەسڕێك لەدەسڕەکانی بۆیاخکاران ژنێکی زیناکار دەهێنێ یاخود چاکەکاری ئەنجامدەدات.

دەستەلاتدار(فەرمانڕەوا): (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەستەلاتدار لەخەودا خوداوەندە، بینینی بەحاڵی رەزامەندەوە بەڵگەیە لەسەر رەزامەندی خوداوەند، بینینیشی بەرووگرژی بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی کارێك لەلایەن خەوبینەرەوە خەشم و قینی خودای لەسەرە.

*ئەگەر بینی دەستەلاتی پێسپێراوە مەزنی و رێزو شکۆ بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی بوە بەفەرمانرشەواو شایستەبوو پلەوپایەی بەرز بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر شایستە نەبێت سەرشۆڕیو ملکەچیو پەرتەوازەیی کاروبار بەدەستدەهێنێتو بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی بوە بەپادشا یان دەستەلاتدارێکی گەورە لەدنیادا رۆخی دەریایەك بەدەستدەهێنێت بەلام ئاینەکەی تێکدەچێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بەوچەشنەبوو خەونەکەی بەلام شایستەنەبوو بەخێرایی دەمرێت، هەروەها ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مەرگی.

*ئەگەر بینی پێشەوا بەگوتارێکی جوانو ناسك سەرزەنشتیکرد چاکیو نێوان خۆشیانە.

*ئەگەر بینی بەگوتارێکی دانایی دەنگی دابڕی لەپێشەوا پێداویستی خۆی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی لەگەڵ پێشەوادا دەڕوات پابەند دەبێت پێوەی.

*ئەگەر لەرۆیشتندا خۆی پێداکێشا راوبۆچوونی جیاوازدەبێت لەگەڵی.

*ئەگەر لەدوایەوە سواربوبوو بەسواری ولاخێکەوە لەحاڵی ژیانیدا یان دوای مەرگی دەبێت بەجێگری.

*ئەگەر بینی نانده‌خوات لەگەڵی رێزو شکۆی بەئەندازەی ئەو خواردنەی دەیخوات دەستگیردەبێت. هەروەها دەڵێن: جەنگو لەیەك ئاشکرابوونی دێتەرێ.

*ئەگەر خۆی بینی لەگەڵ پێشەوا وانوستوەو هیچ بەربەستێك نییە لەنێوانیاندا پاشان پێشەوا هەڵساو خۆیمایەوە بەڵگەیە لەسەرئەوەی پێشەوا رقی لێیەتی.

*ئەگەر هاوەلایەتی لەنێوانیاندا چەسپاو ماڵو سامانی بۆ پێشەوا دەبێت، چونکە نوستوو وەك مردوو وایەو بوونی مردووبوونی ماڵو سامانە.

*ئەگەر بینی لەپێش ئیماو پێشەواوە نوستوە پارێزراو دەبێت لەوەی کەخۆی تووشی مەترسیکردوە لەپێناویدا، چونکە نووستن هاوسەنگبوونیەتی لەگەڵیو جۆرێکە لەکاری مەترسیدار.

*ئەگەر بینی لەسەر جێگەی پێشەوا نوستوەو جێگەکەش ناسراوبوو لەلایەن خۆیەوە یاخود هەندێك لەوانەی پەیوەندیان هەیە بەپێشەواوە ژنێك

یاخود ماڵێکی دەستگیردەبێت‌و دەیکات بەمارەیی ئەو ژنە، ئەگەر جێگەکە نەناسراو نادیاربوو پێشەوا دەستەڵاتداری پێدەبەخشێ، ئەگەر ئیمام‌و پێشەوا دوا لەگەڵی پلەوپایەو بەرزی بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿ فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ﴾ (يوسف: ٥٤).

*ئەگەر بازرگانبوو سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر لەئاژاوەو شەڕدابوو سەردەکەوێ، ئەگەر زیندانیکرابوو ئازاد دەکرێ ، ئەوەی لەگەڵ ئیمام‌و دەستەڵاتداردابێت هاوبەشی دەستەڵات‌و فەرمانڕەواییەکەی دەبێت.

*ئەگەر بینی ئیمام‌و فەرمانڕەوا چوونە نێو ماڵێك یاخود شوێنێك خراپبوو چوونە نێوی یا چوونەنێو گوندێك خەڵکی ئەو شوێنە بەڵاو نەهامەتی گەورە روویان تێدەکات.

*سەرجەم ئەو وابەستانەی لەحاڵ‌وباری پێشەوادا بەدیدەکرێ باشی حاڵ‌وباری ژێر دەستەکانیەتی، ئەندامەکانیشی بەباشی بینین هێزو تواناو دەستەڵاتیەتی.

*ئەو زیادەو کەمییەی بەسکیەوە دەبینرێ وابەستەی ماڵ‌و سامان‌و کوڕەکەی دەکرێت.

*ئەگەر بینی چوە نێو ماڵی ئیمام کاروباری خانەوادەی دەگرێتەدەست‌و فراوانی بژێوی‌و ژیان رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی جووتبوو لەگەڵ هاوسەری ئیمامدا جیاوازی هەیە لەلێکدانەوەیدا، هەندێکدەڵێن: دەبێت بەکەسە تایبەتەکانی، هەندێکی دی دەڵێن: غەیبەتیاندەکات.

*ئەگەر بینی شتێکی پێدا رێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر عەباکەی دایە کچێکی دەداتێ یان ژنێك دەهێنێت پەیوەندی بەدەستەڵاتدارانەوە هەیە.

*سازگاری ئاو دادپەروەری دەستەڵاتدارە، گەڕانەوەی ئاو بۆ دواوە لابردنی دەستەڵاتدارە ، گەڕانەوەی ئاو لەئەندازەی خۆی زیاتر بەرزبوونەوەی ئەو دەستەڵاتدارەیە لەئەندازەی خۆی زیاتر، سەرکەوتنی بەسەر بەرزاییەکدا ستەمکردنی دەستەڵاتدارە لەژێر دەستەکانی .

*بردنی خواردن بەئاو بردنی ماڵ‌و سامانیانە لەلایەن دەستەڵاتدارەوە .

بردنـــی راخـــەر یـــان زەوتکردنـــی ژنەکانیانە.

*هەڵکەنـــدنی ئـــاوی رووبـــار بەدەستهێنانی ماڵو سامانە هەروەها بوونی ئاوتێدا هەر بەوچەشنەیە .

*هەروەها بینینی ئاو لەکێڵگەدا رزقو رۆزییەکـــە رووی تێـــدەکات بـــەپێی ئایـــەتی: ﴿ نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ ﴾ (السجدة: ٢٧).

*ئەگـەر بینـی کەوتـە نێـو ئاوێکـەوە پاشـان هاتـەدەرەوە لێـی دەکەوێتـە غەمو پەژارەوە پاشان قوتار دەبێت لێی.

*ئەگەر بینی بازیدا بەسەر رووبارەکەدا بـــۆ دەریاکـــە لەشـــەڕو خراپـــەی دەستەڵاتدار قوتـاردەبێو سـەرکەوتن بەسـەر دوژمنانـدا بەدەسـتدەهێنێت بـەپێی ئایـەتی: ﴿ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ ﴾ (البقرة: ٢٤٩).

*ئەگـەر بەکڕنووشـەوە رووی لـەماڵی ئیمـامکرد لێخۆشـبوونو پلەوپایـە بەدەسـتدەهێنێت، ئەگـەر روویکـردە دەرگاکـەی زەفـەر بەدوژمنـەکانی دەبات.

*ئەگەر بینی دەرگای ماڵی فەرمانڕەوا گواستویەتیەوە یـەکێك لەبەرپرسـانی لەدەسـتەڵاتەکەی لادەچێت یـاخود ژنێکی دی دەهێنێت.

*رۆیـشتنی ئیمـامو پێـشەوا بـەبێ شـاردنەوەی نهێنـی زاڵبوونـە بەسـەر دوژمندا.

*پیاهەڵـدانی ژێـر دەسـتەکانی سەرکەوتنە بۆی.

*بەردەبارانکردنیان لەلایـەن ئیمامـەوە بیستنی فتنەو گوتەی رەقو زبرە.

*ئیمـام لەلایـەن خەڵکـەوە دوعـاو سـکاڵایە لەشـەوانی تاریکـدا بـەهۆی ئەوسـتەمەی کردوویـەتی بەرانبـەری ، ئەگـەر تیرێکـی بەرکـەوت بـەڵاو نەهامەتیەکی بەردەکەوێ.

*کڕنووشـی ژێردەسـتەکانی بـۆی گوێڕایەڵیو باش باسکردنیانە بۆی.

*فڕێدانیان بۆ نێو ئاگر بەڵگەیە لەسەر ئـەوەی بانگیانـدەکات بـۆ وێڵـیو سەرگەردانیو کارکردنی بەراوتەگبیری ژنەکـەیو کەوتنـە نێـو جـەنگێکی دووردرێـژەوەو تیاچـوونی موڵـكو دەستەڵاتی.

*سـواربوونی ئیمـام بـۆ ئەسـپەکەی بەچـەکەوە زیـادبوونی دەسـتەڵاتەکەیەتی ، سـواربوونی هەڵۆیـەکی گوێڕایـەڵ بەدەسـتهێنانی موڵکە لەرۆژهـەڵاتو رۆژئـاوا ، پاشـان

بەسەرچوونی موڵکەکەی بەپێی چیرۆکی (نەمروود).
*ئەگەر بینی زۆرانبازیدەکات لەگەڵ شێرێکی گەورەو زاڵبوو بەسەریا زاڵدەبێت بەسەر پادشایەکی مەزنو گەورەدا.
*ئەگەر دەستەڵاتدارێك بینی دەجەنگێ لەگەڵ دەستەڵاتدارێکی تردا دۆڕاویان سەردەکەوێت بەسەر زاڵو سەرکەوتوودا لەکاتی بێداریدا.
*ئەگەر بینی خۆی وازی لەفەرمانڕەوایی هێنا، بەبێنەوەی لەکار بخرێ لەکارێك پەشیمانە بەپێی چیرۆکی (یونس) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ کاتێ بەتوورەییەوە سەریخۆی هەڵگرت، ئەگەر کەسێکی دی لایبرد ملکەچیو رسواییە.
*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی دەڕوات بەڕێوەو هەندێك لەخەڵکی پێشوازییان لێکردو چرپەی خۆشی گەیی بەگوێی لەناکاوو کتوپڕدا دەمرێت بەپێی ئەوەی دەگێڕنەوە کە(شداد)ی کوری (عاد) کاتێ روویکردە ئەو باخچەیەی بۆ خۆی دروستیکردبوو فریشتەی روحکێشان رووی تێکردو لەشێوەی خەڵکی گشتیدا بەدەرکەوتو چرپەیەکیکرد بەگوێچکەیداو روحی کێشا.

*ئەگەر فەرمانڕەوا دوو شاخی بەدیکرد دەبێت بەخاوەنی رۆژهەڵاتو رۆژئاوا بەپێی چیرۆکی (ئەسکەندەر).
*ئەگەر شێوەی خۆی وەك خەڵکی بازاڕی بەدیکرد یاخود بینی بەنێو بازاڕدا دەڕواتو خۆی بەگەورە نازانێ ئەوە هیچ زیانێك بەدەستەڵاتەکەی ناگات بەڵکو بەهێزتر دەبێ.
*نەخۆشکەوتنی فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر زوڵمو ستەمیو جەستەی ساغدەبێت لەو ساڵەداو مەرگیشی ناتەواوییە کەزوو لەناوچەکەی دەکات.
*هەڵگرتنی جەستەی پێشەوا یان فەرمانڕەوا بەسەر شانی یارانەوە هێزو توانای دەستەڵاتەکەیو لاوازی ئاینیەتی لەگەڵ لاوازی ئاینی ژێردەستەکانی بەبێئەوەی خوازیاری چاکسازی بێت لێی، ئەگەر ئەسپەردە نەکرا چاکبوونی دەگونجێت بێتەدی.
*لێکدانەوەی ژیانی مردوو هێزو توانای جێنشینایەتی ، بەرزبوونەوەی کۆڕی دەستەڵاتدار بەرزبوونەوەی دەستەڵاتو ناوبانگ دەرکردنیەتی.
تیاچوونی کۆڕو کۆبوونەوەی خراپبوونی کاروباریەتی.
*ئەگەر فەرمانڕەوا بینی هەندێك لەخزمەتکارەکانی نانی دەرخواردد

بەبێئەوەی سفرەیەك ببینیٚ هیچکەس بەربەرەکانی دەستەلاٚتو مولٚکی ناکاتو تەمەندرێژدەبیٚو ژینی خۆشنوودی پێدەسپێردریٚ ئەگەر خواردنەکە چەوری تیابوو.

* ئەگەر مرۆڤێك بینی فەرمانڕەوا بەکارگێڕو بەرپرس دایناوە لەشوێنێکی دوور ئەوە شکۆمەندیو ڕێزە، باسکردنو ناوبانگی بەئەندازەی دووری ئەو شوێنەیە لەفەرمانڕەواوە.

* ئەگەر کاربەدەستێك بینی سەردەمو دەستەلاٚت بۆی هاتونەتە پێش لابردنییەتی لەوکاتەدا، هەروەها ئەگەر تەماشای ئاوێنەیکرد لابردنییەتی.

* هەروەها ئەگەر بینی ژنەکەی تەلاٚقداو لێی جیابوەوە لادەبرێت.

* بردنی مەڕی خەلٚکی بەزۆر ستەمی ڕێزدارانی خەلٚکییە.

* ئەگەر پادشایەك بینی سفرەیەك ئامادە دەکات نەتەوەیەکی یاخی کێشمەکێشی لەگەلٚدەکەن، ئەویش ڕاوێژیان پێدەکاتو دواتر زالٚدەبیٚ بەسەریاندا.

* ئەگەر بینی خواردن لەسەر سفرەکە دادەنیٚ نوێنەرێك ڕووی تێدەکاتو کێشمەکێشی لەگەلٚدەکات.

* ئەگەر خواردنەکە خۆشو بەتامبوو خۆشیو شادییە.

* ئەگەر چەوربوو لەکێشمەکێشدا مانەوەیە.

* ئەگەر خواردنە خۆشەکەی لابردو خواردنێکی مزری چەوری دانا خێرێکە غەمو پەژارەو جێگیربوونی تێدایە، ئەگەر چەورنەبوو جێگری تێدا نییە، ئەگەر لابردنی خواردنەکە زۆری خایاند لەگەلٚ دانانیدا ناکۆکییەکە درێژەدەخایەنێت.

* ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی لەدەستەلاٚتی خۆی وازیهێناو لایدا کارێك ئەنجامدەدات پاشگەزدەبێتەوە لێی وەك پاشگەزبوونەوەی (ذي النون) کاتیٚ بەتوورەیی سەری خۆیهەلگرت.

* ئەگەر بینی بەبیٚ دەستنوێژ نوێژ دەکات لەشوێنێکدا کەنوێژی تێدا قبولٚ نییە وەك گۆڕستانو زبلٚدان داواکارو خوازیاری مالٚو سامانێکە بەدەستی دەهێنێت یان دەستەلاٚتدای بەدەستدەهێنێت بەبێئەوەی سەربازی لەگەلٚدابێت.

* ئەوەی خواردن ببات بۆ بەرپرسو دەستەلاٚتدارەکان تووشی غەمو پەژارە دەبێت پاشان دەرووی لێدەکرێتەوەو

مــــاڵو ســـــامانێك بەدەســــتدەهێنێت لەلایەکەوە چاوەڕێی نەبوە.

*ئەگەر بینی بازدەدات بەسەر هەندێك لەدەســــتەلأتداراندا شـــــکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینـی چـوە لای دەوڵەمەنـدیو خۆشحاڵی رووی تێدەکات.

*جلوبــەرگی رەش بــۆ دەســتەلأتدار هێزی زیادییە.

*جلوبەرگی سپی زیادبوونی پرشنگو شکۆو دەرچوونە لەگوناهو تاوان.

*جلوبــــەرگی لۆکــــە دەرکــــەوتنی دنیانەویـستیو خۆبەکـەمزانینو کـەمی دوژمنو بەدەستهێنانی ئەمنو ئاسایشە بەدرێژایی ژیانی.

*جلوبــەرگی خــوری زۆری بەرەکەتــە لەشــوێنی دەســتەلأتیداو دەرکــەوتنی دادپەروەرییە لەمامەڵەدا.

*جلوبـــەرگی ئاوریـــشم دەرکـــەوتنی رەفتاروکــاری فیرعەونەکانــەو بــاسو خواسی خراپوناڵەبارە.

*لەســەرکردنی کــڵاو یــاخود پۆشــینی عــەبا لەلایــەن دەستەلأتدارەوە هیوایە لەدەســــــــتەلأتداو، پۆشـــــــــینو لەبەرکردنیــــــــشی هەســــــــتانیەتی بەپیادەکردنی سیاسەتی.

*لەپێکردنی سۆلی نوێ بردنەوەی ماڵو دارایـــی هاوەڵپەیــداکارانو خــەڵکی ئەســـتۆی موســـوڵمانانە، فڕینیـــشی بەهــەردووباڵ هێــزە بــۆی، جنێــودانی بەگەلو کۆمەڵێك بەدەستهێنانی مـاڵو ســـامانە لەلایەکـــەوە خـــۆی بـــۆ ئامادەنــەکردوەو ئــازادکردنی وڵاتــی ئەوانــەو زاڵبوونــە بەســەر دوژمنانــدا بــەپێی ئایــەتی: ﴿ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقاً ، وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ ﴾ (الأحزاب: ٢٦ـ ٢٧).

*ئەگەر بینی ئیمام یـان دەسـتەلأتدارو فەرمانڕەوا دوای شوێنەواری پێغەمبەر (ﷺ) دەکـەوێت شـوێنی سـوننەتەکانی دەکەوێت.

*ئەگەر بینی لابراو لەجێگەی پیاوێکی لاو دانرا خراپەو زیانی لەلایەن هەندێك لەدوژمنانیەوە پێدەگات.

*لابردنـــی دەســـــتەلأتدار لەخـــەودا دەســـتەلأت پێـسپاردنیەتی لـــەحاڵی بێداریدا.

*ســەرباز لەخــەودا فریــشتەی ســۆزو بەزەییــە ، بەرپرســی ســوپا پیــاوێکی خاوەن راوتەگبیرە.

*ئەگەر بینــی وەزارەتێکی پــێ ســپێرا کاروباری مەملەکەت بەجێدەهێنێ.

* بینینی دەرگاوانی بەرپرس و میر هەوڵدان و ڕۆچوونیانە لەسیاسەتدا. دەرگاوانی میرو بەرپرس مژدەیە.

* ئەگەر بینی سەرکردەیەك لەنێو سوپایەکدایە خێرو چاکەی دەستگیردەبێت.

* پۆلیس فریشتەی ڕوحکێشە ، هەروەها وتراوە: بەلاو نەهامەتیو غەمو پەژارەیە .

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بوە بەسەرۆکی کۆمەڵێك یاخود سەرکردەی ماڵێك یان چاودێرێك بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە ڕوو لەبژێوی دەکاتو زیانی توشدەبێ بەتایبەت لەنەخۆش و کاهین و سەرجەم سەرکردایەتیەکان.

* ئەگەر ژنێك بینی ئەو پلەوپایانەی بینی کەبۆ ژن ناگونجێت بەڵگەیە لەسەر مردنی.

* ئەگەر بینی بوە بەدەستەلاتدارێکی گەورە لەبەرچاوی خەڵکیدا دەگات بەویستو خوازی خۆی.

* ئەگەر دەستەلاتدارێك بینی کورسیەکەی بەرزترە لەئاستی خۆی پلەوپایەی بەرزو شکۆمەند دەبێت، ئەگەر بینی جێگەکەی نزمتر دەبێ لەوەی خۆی دەستەلاتەکەی لەناودەچێتو کاروباری دەشێوێ.

* ئەگەر بینی دەستەلاتدارێکی دادپەوەرو چوە گەڕەکەکەیان یان چوە شوێنێك سوزو بەزەیی خوایی دادەبەزێ بەسەر ئەو شوێنەداو دادپەروەری باڵدەکێشێ بەسەریا.

* ئەگەر فەرمانڕەوایەکی ڕێزداربینی چوە نێو ماڵو شوێنێكو رقی لێبوو بچێتە ئەو شوێنە لەکاتی بێداریدا بەلاو نەهامەتی دادەبەزێ بەسەر خەڵکی ئەو شوێنەدا بەئەندازەی ئەو دەستەلاتە، ئەگەر رقی لێنەبوو بچێتە ئەو شوێنە چوونە نێوی هیچ زیانێك ناگەیەنێت بەخەڵکی ئەو ناوچەیە.

* ئەگەر دژایەتی پادشایەکیکرد دڵشادیو خۆشحاڵی بەدەستدەهێنێت یان لەسەر دەستی ئەودا خێرێکی زۆر بەدی دێت.

* بینینی فەرمانڕەوای مردوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەجێیانهێشتوە یان ڕێو ڕەسمیان بۆ کێشاوە لەدوای خۆیان، بینینی زیندوەکانیان لەوڵات شوێنێکی دیاریکراو بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی حاڵو باریان لەگەڵ ملکەچی ڕەوشو هەڵسوکەوت.

*هەروەها بینینی پادشاو فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن بەسەر خراپەکاریدا.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر شێر هەروەك چۆن بینینی میر بەڵگەیە لەسەر گورگو بینینی بازرگانیش لەسەر ڕێوی‌و دەلاکیش لەسەر سەگو باوەڕدار لەسەر مەڕ.

*هەروەها بینینی دەستەڵاتداری نادیار بەڵگەیە لەسەر ئاگرو دەریاو نوستنێك مرۆڤ پەستو خەشمداربكات، ئەگەر دەستەڵاتداری بینی بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونی بەسەر کەسانی خوارتردا ، یان زاڵبوون بەسەریا بەهۆی بڕیارێکی فەرمانڕەواوە.

*ئەوەی پادشاو فەرمانڕەوا لەبارو شێوەیەکی باشدا بەدیبکات بەڵگەیە لەسەر حاڵباشی ژێردەستەکانی‌و هەستکردن بەئاسایش‌و بەڕێوەچوونی بژێویان، ئەگەر لەحاڵوبارێکی خراپدا بەدیکرد بەڵگەیە لەسەر خراپی باورحاڵی ژێردەستەکانی‌و زاڵبوونی دوژمنان بەسەر ولاتەکەیدا.

*لاوازی سەربازانی فەرمانڕەواو پادشای نادیار یاخود دادوەری پەروەرشیار دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەروەردگار.

*دەگونجێت بینینی پادشاو فەرمانڕەوا بەڵگەبێت لەسەر درهەمی سکە لێدراو یان دیناری سکەلێدراوە، ئەگەر پادشاو فەرمانڕەوا هاوچشنی ئەوەی پێغەمبەر (ﷺ) لەسالی ئازادکردن‌و ڕۆژی حونەیندا بەدەستیهێنا پشتگیری دەکریٚ‌و سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەپادشاو میرو فەرمانڕەوا دەگونجێت پلەوپایەی بەرزبێتەوە ئەگەر شایستەبێت ، ئەگەر هەژاربێت دەوڵەمەند دەبێت ، ئەگەر زانابێت بەوچەشنە دەبێت کەوا پێویستە ، ئەگەر رەبەنبێت هاوسەردەگریٚ، ئەگەر پیشەوەربێت خەڵکی ئاماژەی پێدەکەن بەهۆی شارەزاییەوە.

*ئەگەر بینی ماچیدەستەڵاتدار دەکات یان تەوقەی لەگەڵدەکات‌و قسەو گفتوگۆ هەبوو لەنێویاندا حاڵوباری چاکدەبیٚ .

*ئەگەر دژایەتی دەستەڵاتداریکرد بەقورئان مشتومڕو بەربەرەکانیدەکات چونکە دەستەڵاتدار لەزوبانی عەرەبیدا بەمانای بەڵگەهاتوە.

*ئەگەر بینی لای دەستەڵاتدار خواردنێك دەخوات لەلایەن ئەوەوە غەم‌و پەژارەی پێدەگات بەئەندازەی خواردنەکەی.

* ئەگەر بینی دەستەڵاتدار هات بۆ ماڵەکەی پێویستی بەپشتگیری ئەو هەیەو دڵنیادەبێت لێیو دەبێت بەکەسە تایبەتەکانی.

* ئەگەر بینی دەستەڵاتدار بەهۆی گومانێکەوە دەستگیریکردو یەکێکی راسپارد بۆ دەستگیرکردنی پێداویستیەکانی بەجێدێت.

* ئەگەر کەسێکی نەخۆش ببینێ دەستەڵاتدارێکی نادیار بانگیکرد یاخود فەرمانڕەوایەك پیاوولایەنگرانی خۆی نارد دەستگیریبکەن نوێنەرەکانی فریشتەی مەرگن و خوداوەند دەستەڵاتدارەو خۆشی دادوەریدەکات لەنێوان بەندەکانیدا.

* ئەگەر بینی دەستەڵاتدار کڵاوەکەی برد ماڵو سامانەکەی دەبات، ئەگەر کارگەربوو دەریدەکات.

* ئەگەر دەستەڵاتدارێکی لەسەرەمەرگدا بینی بەڵاو نەهامەتی رووی تێکردوە نزیکە لەسەر کار لابرێ.

* ئەگەر دەستەڵاتداری بەشێتی بینی غەمو پەژارە دادەبارێ بەسەریا.

* ئەگەر دەستەڵاتداری بینی لەکۆڕو کۆبوونەوەی خۆی لایدا یاخود لابرا یان زاڵبوو بەسەریا یان هەندێك لەدەستەڵاتی لێسەندرایەوە لەناوچوونی دەستەڵاتەکەیەتی.

* ئەگەر بینی دەستەڵاتدارێك لەماڵی خۆیی هاتە دەرەوە بۆ هەتا هەتایی دەرچوونیەتی لەپۆستی دەستەڵاتی بەهەر حاڵێك بێت.

* ئەگەر دوانگەی ئیمامێکی بینی شکابوو یاخود کەوتبوو خەریکی نوێژ بۆکردنی خەڵکیبوو بەڵام بۆی تەواونەکردن یان سەری تاشیو جلوبەرگەکەی لێداماڵی یان شمشێری خستە سەرگەردنی یان ماڵەکەی رووخا یاخود گایەك شۆقی لێدا یان ئاژەڵێك شێلای سەرجەم ئەو حاڵانە دوورخستنەوەیەتی لەپۆستی دەستەڵاتو هیچ خێرێکی تێدا نییە.

* ئەگەر بینی سەری دەستەڵاتدار مەزنەو گەردنی رەقە یاخود ورگو سکی گەورەیە یان هەر زیادەیەك هێزو وزەو توانایە لەدەستەڵاتدایە لەگەڵ سەرۆکایەتی لەماڵو موڵکیدا، ئەگەر ناتەواوی لەهەریەکێکیاندا بەدیکرد کەمو کورییە لەدەستەڵاتیدایەو لاوازییە لەهێزو توانایدا.

* هەروەها ئەگەر جاسوسێك بینی بوە بەدەستەڵاتدار ئەو حاڵەی شادرویەتیەوە بەدەردەکەوێت، ژنیش

ئەگەر بینی بوە بەدەستەڵاتدار ئابڕوویدەچێت ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت.

* ئەگەر بینی دەستەڵاتدارێکی دادپەروەر دەژیو لەوڵاتێکدایە دادپەوەری باڵدەکێشێ بەسەر ئەو شارو وڵاتەدا ، هەروەها ئەگەر دەستەڵاتدارێکی ستەمکاری بینی لەشوێنێکدا دەژی ستەم لەو شوێنو جێگەیەدا بڵاودەبێتەوە.

* ئەگەر بینی دەستەڵاتدارێك دەچێتە نێو گوندێك ستەمو خراپە لەو شوێنەدا بڵاودەبێتەوە.

* ئەگەر لەدەستیدا هێزو درێژی بەدیکرد پشتگیرەکانی خاوەن هێزو توانان، ئەگەر مەزنی لێبەدیکرد زیادبوونی ماڵو داراییە، ئەگەر قاچەکانی بینی درێژترە بەئەندازەی خۆی زیاتربوو تەمەندرێژییەو زۆر دەمێنێتەوە.

* ئەگەر قاچەکانی بوون بەمەڕمەڕ تەمەندرێژو خۆشنوود دەبێت.

دەسکەوان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکە کاردەکاتو ئەرکو ماندوبوون دەکێشێ لەچاککردنی کاروبارێکدا کەسانیتر ناتوانن چاکیبکەن.

(نابلسی)دەڵێت: دەسکەوان بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوەو توندوتیژی لەداواکردندا.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر بەدەستهێنانی پێداویستیو ئاسانکردنی کاروبارەکان.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوو ژنێکە کەسیان دەستەبەری ئەوی دیکە نابێتو کارو فرمانی قورسوگران ئەنجامدەدەنو کەسیتر کاری لەو چەشنەی پێناکرێ.

* بۆ پیاو بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو بەرزی.

* بەڵگەیە لەسەر:

+خوێنەر.

+کچ.

+گۆرانیبێژ.

+منداڵێك زۆر قسەبکاتو بدوێت.

دەسکی شمشێرو چەقۆ:

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئەوەی زەکات پێویست دەبێت لەسەری لەحوشترو مانگاو مەڕو ئاڵتونو زیو.

دەعوەتی منداڵبوون (زیافەت):

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی ئامادەی نانخواردنبوو یاخود خۆی ئەو دەعوەتەیکرد بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی غەمو پەژارەو پلەوپایە کەخەڵکی لەدەوری کۆدەبنەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو ئازاردان بەدەستو زوبان.

دەف: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لێدانی دەف غەمو پەژارەیە لەگەڵ بەڵاو نەهامەتیو ناوبانگ بۆیەکێك لەگەڵیدابێت ، ئەگەر دەفەکە بەدەستی کچێکەوەبوو خێرێکی دیارو ناسراوە بەپێی ناواخن، ئەگەر ژنی لەگەڵدابوو فەرمانو راوێژو سوننەتێکی بەناوبانگە لەسەرجەم ساڵاندا، ئەگەر لەگەڵ پیاوێکدابوو ناوبانگە.

(نابلسی) دەڵێت: ئامێرەکانی مۆسیقا هەمووی لەشاییو ئاهەنگدا بەڵاو نەهامەتییە بۆ خەڵکی ئەوماڵە. دەفیش دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوەی کەسێکی ئاوارەو موسافیر.

دەفتەر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رێکخستنی بژێوی خەوبینەرو بیرکردنەوە لەشتە دێرینەکان.

*دەفتەر بۆ پادشا بەڵگەیە لەسەر گەنجینەو هەرێمەکان.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو رزقو رۆزی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو لێدانو هەڵسپاردن.

دەفری شیرو هەنگوین: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی زانایە یان خاوەن ماڵو سامانێکی بێشومارە.

*ئەگەر دەفرەکە گڵێنەبوو شیری تیابوو رزقو رۆزییە.

*ئەگەر زێڕبوو ماڵو سامانێکە کەمدەکاتو زەرەرێ تێدەکەوێت چونکە شیر خراپدەکات .

*ئەگەر شیری لەمەنجەڵی خۆیدا بینی بەڵگەی خێرە.

*ئەگەر لەدەفرێکی ئاڵتوونیدا بینی بەڵگەی زەرەرە.

دەفری شیرینی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەفری شیرینی بەڵگەیە لەسەر کیژی جوانو قەشەنگ.

دەفژەن : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی، ئەگەر چوە لای نەخۆش دەمرێتو دەلاوێنێتەوە بەسەریاو دەف دەژەنن لەپرسەکەیدا، دەگونجێت لەشساغ بێتەوەو خەڵکی لەسەر خوانو میوانداری ئەو کۆببنەوە.

دەلاڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەلاڵ باش نییە لەخەودا.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی دەلاڵ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خێر یا شەڕ یان توانا، پەیماندان بەناوبانگییە

لەکاتی بێداریداو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی مارە دەبڕێت یاخود دەویتو دەلالێکی نادیارە ئەگەر چوە لای نەخۆشێك بەڵگەیە لەسەر مەرگی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: دەلالْ پیاوێکی جامبازە بانگەشەی دەستفراوانیو دلنیابوون دەکات.

دەڵەشێر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنێکی شەڕەنگێزی بەسۆزە بۆ کوڕەکەی.

* هەروەها دەڵەشێر کچی پادشاو فەرمانڕەوایە.

* ئەگەر بینی لەگەڵ دەڵەشێرێك جووتدەبێ لەناڕەحەتیەکی قورسوگران قوتاردەبێو ناوبانگدەردەکاتو بەسەر دوژمنەکانیدا زاڵدەبێ، ئەگەر لەجەنگدابوو زۆرشوێن دەگرێ.

* ئەگەر شیری دەڵەشێری خوارد ماڵوسامان لەلایەن دەستەلاتدارەوە بەدەستدەهێنیو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا.

* ئەگەر دەڵەشێری خوارد دەستەلاتو موڵکێکی گەورە بەدەستدەهێنێ.

دەمار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵێکە نەخۆشی پێوەیە.

* هەروەها دەڵێت: دەمار گەورەی نەتەوەی خۆیەتی لەنێو خزمەکاندا.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ڕێکخەری کاروباری مرۆڤە، ئەگەر نەخۆشبوو تەمەنی بەسەر دەچێت.

* دەمار نهێنی توانای مرۆڤەو بەڵگەیە لەسەر خواناسیو پەیمانو بەڵێنو هۆکاری رزقو رۆزی.

* دەمار خانەوادەیەو ئەو ناتەواوییەی دێت بەسەریا رووله‌یەکێك لەئەندامانی خانەوادەکەیدەکات.

دەمارەبیستن: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی ئەو دەمارەی لەگوێچکەی دەرهێنا یان لەگوێچکەی مرۆڤێکی دەرهێنا ژار بەدەستیەوە دەبێتو پارێزراودەبێ لەخراپەی ستەمکاران، ئەگەر گوێچکەی پاککردەوە لەپیسی یان شتی خراپ بەڵگەیە لەسەر هەواڵی باشو چاك لەلایەکەوە رووی تێدەکات.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی لەچڵكو پیسی گوێچکەی دەخوات نێربازیدەکات لەگەڵ هەرزەکاراندا.

دەمامك: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رازیبوونەبەدەستی دەهێنێ.

دەمبووس(دەرزی سەرخڕ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەمبووس برایەکی هاوڕایە یاخود کوڕ یا خزمەتکارەو

بەرگری لەهاوەڵەکەیدەکاتو بەزەیی پێدادێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: دەمبووس لەخەودا بەدبەختیو هەژارییە ، ئەگەر ئاسنبوو داری لەگەڵنەبوو خزمەتێکی کەمە یاخود ژنێکی بێجیهازە.

دەمخواربوون: (نابلسی)دەڵێت: تێکچوونی ئاینە، ئەوەی تووشی دەمخواری ببێ خواناسی بەدەستدەهێنێ یان دەچێتە نێو بیدعەیەکو دەگونجێت سزایەك رووی تێبکات.

دەمگر: (نابلسی) دەڵێت: دەمگر لەخەودا سەرۆکی ماڵو بژێوی پەیداکاری ماڵە لادەبرێ، ئەگەر لەچاو ونبوو سەرکردەیاندەمرێت.

دەنکەهەنار: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رزقو رۆزییەکی ئاسانە بەبێ ماندوبوون بەدەستیدەهێنێت.

دەنکی رەش: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەشساغی رووی تێدەکات.

دەنکی سەوز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سوودو قازانجە لەلایەن پیاوێکی سەیرو سەرنج راکێشەوە پێیدەگات.

(نابلسی)دەڵێت: دەنکی سەوز لەخەودا سوودو قازانجە لەلایەن پیاوێکی غەریبی توندەوە پێیدەگات، هەروەها دەنکی سەوز قەزوانە.

دەنگ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: حیلەی ئەسپ بەدەستهێنانی شکۆمەندییە لەپیاوێکی رێزدارو قسەو گوفتاری بەوچەشنەیە گەر بدوێت چونکە ئاژەڵ درۆ ناکات.

*زەڕەی گوێدرێژ سووکایەتیو توندوتیژییە لەلایەن پیاوێکی گێلو کەودەنەوە.

*رژدیو بەخیلی قورسییە لەپیاوێکی رەقو زبرەوە دیاریدەدات.

*بۆڕەی گا رووداني فیتنەو ئاشووبە.

*دەنگی حوشتر سەفەرێکی مەزنە وەك (حەج)و تێکۆشانو بازرگانییەکی بەسوودە.

*باعەباعی مەڕ: چاکەیە لەلایەن پیاوێکی چاکەوە ئەنجامدەدرێ.

*دەنگی بەران: خۆشحاڵیو فەرپییە.

*نەڕەی شێر: ترسانە لەدەستەلاتدارێکی ستەمکارە.

*میاواندنی پشیلە: نامەردییە لەخزمەتکارێکی دزو جەردە.

*دەنگی ئاسك: هێنانی کچێکی جوانو شۆخو شەنگە.

*دەنگی ڕێوی: پلانو فێڵە لەپیاوێکی درۆزن.

*وەڕین و حەپەی سەگ: پەشیمانییە لەستەمکارێك.

*مڕەی بەراز: زاڵبوونو سەرکەوتنە بەسەر دوژمنی نەزانو بەدەستهێنانی ماڵو داراییە.

*دەنگی مشك: زیانە لەپیاوێکی دەمامك بەستی درزو خراپن.

*دەنگی چەقەڵ: هاواری ژنانو ئاگرپەرستە هەژارەکانە.

*نەڕەی پڵنگ: قسەی پیاوێکی تەماعکارە.

*دەنگی حوشترمورغ: پێکانی خزمەتکارێکی ئازایە.

*گمەگمی کۆتر: ژنێکی قورئانخوێنی موسوڵمانو داوێنپاکە.

*دەنگی پەرەسێلکە: ئامۆژگاری مۆچیاریدەرە.

*هەروەها دەڵێن: وتەی باڵندە هەمووی باشەو بەڵگەی بەرزی خەوبینەرە.

*فیشکەی مار: بەڵێنی دوژمنێکی بێدەنگە بەتۆڵەسەندن، پاشان زاڵدەبێت بەسەریا.

*دەنگی بۆق: خۆکردنەبەکاری هەندێك لەسەرۆکەکان یان زانایان.

*پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم ئاژەڵێك دوا لەگەڵم، ئەویش وتی: دەمرێت پاشان ئایەتی: ﴿ وَاِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ اَخْرَجْنَا لَهُمْ دَآبَّةً مِنَ الْاَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ ﴾ النمل: ٨٢). ئنجا لەو ڕۆژەدا ئەوپیاوە مرد.

*زیرەزیری زەردەواڵە: بەڵێنو وادەیە لەپیاوێکی جنێوفرۆشی هیچو پووچو ناتوانرێت لێی قوتاربببیت مەگەر پەنابە پیاوێکی خراپەو بەد بگری.

*خڕەی پارەی وردە: قسەو وتەی باشە لەشوێنێکەوە دەیبیستیٚ حەزدەکات زیاتر ببیستیٚ، ئەگەر پارەی قەڵبوو بەربەرەکانی دوژمنە.

*بەرزکردنەوەی دەنگ زاڵبوونە بەسەر گەلو نەتەوەیەکدا بەخراپە بەبەڵگەی : ﴿ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ ﴾ (لقمان:١٩).

*ئەگەر دەنگێکی خۆشی باشی بیست دەستەلاٚت بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك قسەی پێگوت خراپەی لێدەبینیٚ پاشان زاڵدەبێت بەسەریاو سەردەکەوێت.

*ئەگەر قسەبیژ دەستەلاٚتداربوو قسەپێوتراو حاڵی باشتردەبیٚ لەقسەبێژ.

*ئەگەر بینی بەتەنیا خۆی هاوار دەکات هێزو توانای لاواز دەبێت، ئەگەر دەنگی بەسەر دەنگی زانایەکدا بەرزکردەوە گوناهو تاوانێك ئەنجامدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿ لاَ تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ ﴾ (الحجرات: ٢).زانایانیش جێنشینی پێغەمبەرانن.

(نابلسی) دەڵێن: ئەگەر دەنگی مرۆڤی لەئاژەڵەوە بیست بەڵگەیە لەسەر سوودێکی مەزنو گەورە بەتایبەت ئەگەر لەبارەی شتێکەوە دوا لەگەڵی پێیخۆشبوو.

*ئەگەر دەنگی بەرزکردەوە بەسەر دەنگی زانایەکدا گوناهێك ئەنجامدەدات.

*دەنگی کزو لاواز ترس وبیمەو نزمکردنەوەی دەنگیش قەرزو خۆبەکەمزانینە.

*دەستەلاتدارو پۆلیس ئەگەر دەنگیان شاردرایەوە کزو لاوازبوو لادەبرێت لەکارەکەیانو ملکەچو رسوا دەبن.

*خڕەی پارەی وردە: فتنەو ئاشووبە بۆ دەستەلاتدارانو بیستنی بەدەستهێنانی بەڵێنو نزیکبوونەوەی پشووە.

*بیستنی دەنگی دینار: هەواڵی دڵخۆشکەرەو بەڵگەیە لەسەر قسەی باش.

*بیستنی خڕەی پارەیەك نەخشو نیگاری لەسەر نەبێت بەڵگەیە لەسەر وتەیەکی پارێزکاری.

*بیستنی خڕەی پارەی چاكو دینار بیستنی گوتەیەکە پێیخۆشەو حەزدەکات زیاتر بیبیستێ ئەگەر بەهۆی هاوەڵایەتیەوە بێت.

*ویزەویزی زەردەواڵە: بەڵێنو پەیمانە لەپیاوێکی جنێوفرۆشی سووکەوە ناتوانێ لێی قوتار بێت هەتا پەنا نەگرێ بەپیاوێکی بەدو خراپ.

*باعە باعی مەڕ: نەرمیو ناسکییە یاخود چاکەیە لەپیاوێکی بەخشندەو دەستو دڵفراوانە.

*دەنگی باران: خۆشیو فەڕوپیتو خێرە.

*حیلەی ئەسپ: بەدەستهێنانی دیارییەکە لەپیاوێکی رێزدار یان سەربازێکی ئازاوە.

*دەنگی ئاژەڵ: غەمو پەژارەو ترسو بیمەو حیلەی ئەسپ مەزنیو شکۆو هێزە.

*حەپەی سەگ: قسەو خۆهەڵقورتانە لەشتێکدا پەیوەندی پێوەنییە.

*نەڕەی پڵنگ: خۆنواندنو سپڵەییە.

*گمەگمی کۆتر: شیوەن یا شاییە.

*دەنگــی پەڕەســێلکە: قــسەیەکی بەســوود یــان گوێگرتنــە لــەقورئانی پیرۆز.

*دەنگــی بـۆق: خۆشــیو شــاییە یـان دەنگی پاسەوانو چاودێرە.

*فیشکەی مار: جەنگاندنو ئاگادارییە.

*زەڕەی گوێدرێــــژ: دوعاکردنـــــە لەستەمکاران.

*دەنگــــی هێــــستر: قــــسەو وتەیەلەکاروباری گوماناویدا.

*دەنگی حوشتر: هیلاکیو ماندوبوونە.

*نــەڕەی شــێر: ســـەرگەردانیو هەڕەشەیە.

*میاوەمیـاوی پـشیلە: دەنگـەدەنگو فیتنەییو چاوداگرتنو فێڵە.

*دەنگـــی مـــشك: كۆبوونـــەوەی خۆشەویستو رزقو رۆزییە.

*دەنگی ئاسك: بیرکردنی نیشتمانە.

*لورەی گـورگ: ئاگادارییـە بـەڕوودانی دزی.

*دەنگی رێوی: ئاگادارییـە بەهـەڵهاتنو گواستنەوە.

*دەنگـی چـەقەڵ: کاروبـاری گرنگـە لەخێروچاکەدا.

*دەنگـی مـشك: زیانــە لــەپیاوێکی دەماغبەستی خراپ یان دزینی شتێکە.

*لــورەی گــورگ: ترسـانە لـەپیاوێکی دزی فێڵباز.

*راڤـەکارانی خـەو دەنگی باڵنـدەکانی دەرایـــان بـــەباش نـــەزانیوە وەك تاوسو...وتویانە : غەمو پەژارەیە.

*دەنگــی قەلــەڕەش: جیابوونــەوەو لاواندنەوەو شیوەنە.

*بیستنی هەموو دەنگێکی ناقۆلاً غەمو پــەژارەو خراپەیــەو دەنگــی باشـیش خۆشیو شادییە.

دەنگدەرەوە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیـــاوێکی رووپامابیکـــارە بـــەرۆژ ملکەچـــیو خواناســـی دەنـــوێنیو بەشــەویش خراپــەدەكات وەك دزیو ئازاردانی خەڵکی.

*هــەروەها دەڵــێن: پیــاوێکی رێگــرو جەردەیەو بەنهێنی کاری خۆیدەکاتو پــارەو مــاڵو ســامان کۆدەکاتــەوەو لەگەڵ کەسدا تێکەڵ نابێت.

دەنگــە دەنــگ(قاووقیــژ): (ئــیبن سیرین)دەڵێت: بیستنی دەنگەدەنگو قاوقیــژ لەخــەودا بەڵگەیــە لەســەر سەرپێــچیو وەرنــەگرتنی ئامۆژگــاری بــەپێی ئایــەتی: ﴿واذا سمعوا اللغو أعرضوا عنه﴾ (القصص:٥٥).

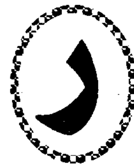
*دەنگـــــەدەنگ لەســـــوێندخواردندا بەڵگەیە لەسەر تەوبە بۆ سەرپێچیکارو موســـوڵمانبوونی بێبـــاوەڕە بـــەپێی ئایــەتی:﴿لا يُؤاخِذُكُمُ اللهُ بِاللغوِ فِي أَيمَانِكُم﴾ (البقرة:٢٢٥).

دەنووك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دەنوك بەڵگەیە لەسەر باسکردنی خاوەنەکەیو مانـدوبوونی لەگــەڵ ئــەو خزمــەتکارەی هــیچ خزمەتگوزارییــەك ئــەنجام نــادات بەلێدان نەبێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسـەر گوێدرێژەکـەی کەبەلێدان دەڕوات بەرێوە.

پلەوپایەدار دەبێتو دەستەلاّت بەسەر ڕۆیشتنی بەئەندازەی توانا شکاندنییەتی بەسەر دیوارەکەدا.
* ئەوەی تەماشی دیوارێك بکاتو وێنەی خۆی لەدیوارەکەدا بەدیبکات دەمرێتو لەسەر گۆڕەکەی ناوی دەنووسرێ.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر دیوارێکی بەرزکردەوەو پاشان رووخاندی پیاوێك لەبژێویدەخات یاخود دەیکوژێ ئەگەر دیوارەکەی زانی هی کوێیە هاوەڵەکەی لەغەمو پەژارەدا دەمرێت.
* هەروەها دەڵێن: دیوار پیاوێکی خاوەن شکۆو دەستەلاّتدارە زاڵەو بەنەرمو نیانی کاروبارەکانی بەڕێوەدەبات.
* دیواری شار پیاوانی تێکۆشەرە یاخود دەستەلاّتداری بەهێزە یان سەرۆکێکی پارێزەرە بۆئەوەی خاوەندارێتی دەگەڕێتەوە سەری، ئەگەر لەسەر دیوارەکەوە بازیدا یان خۆی چەماندەوە بەسەر گۆچانێکدا لەپیاوێکی باوەڕدارەوە دەگۆڕێت بۆ پاوێکی دووڕوو، یان دەستبەرداری راوێژکردن لەگەڵ باوەڕدارێك دەبێت بۆ دووڕوویەك.
* ئەگەر لەدیوارێکەوە کەوتەخوارەوە حاڵو باری تێکدەچیو ئومێد بڕاو دەبێت، یان دەستبەرداری کاروبارێك دەبێت کەلەمێژە دەستی پێوە گرتوە.
* ئەگەربینی وەك ئەوەی لەسەر دیوارێك دانیشتوەو بازنێکی ئاڵتوونی لەدەستکردوە، شکۆمەندیو پلەوپایەو ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت.

* بینینی دیوار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+زانیاریو ڕێنومایی.
+کەوتن بەسەر نهێنیەکدا.
+جیاوازی خستنە نێو هاوەلاّن.
* ئەگەربینی دیوارەکە دەکەوێتە نێو ماڵەکە خاوەنەکەی نەخۆشدەکەوێت ، ئەگەر دیوارەکە کەوتە دەرەوەی ماڵەکە خاوەنەکەی دەمرێت ، ئەگەر موسافیربوو دەگەڕێتەوە.
* ئەگەربینی دیوارێك لەشوێنو جێی خۆی نوێدەبێتەوە خزمایەتیو ژنو ژنخوازییە.
* ئەگەر دیوارێك لەخشت دوستبکات کردارو رەفتارێکی چاکە ئەنجامدەدات، دروستکردنی بیناو ساختمانیش بەخشتی سوورو گەچ باش نییە، هەروەها دیواریش ئەگەر لەوشوێنەدا شەق بەرێت دروستبوونی زیندانێکە لەوجێگەیەدا، هەروەها داری قڵیشبردوو بەهەمان شێوەیە.
* هاتنەدەرەوەی ئاو لەدیوار غەمو پەژارەیە لەلایەن براو زاواوە.
(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سەرەتای دوژمن، ئەگەر پەرژین بەڵگەبێت لەسەر ماڵ پەنجەرەو ئەملاولاکەی پاسەوانو چاودێرانی ئەون.
دیوەخان : (ئیبن سیرین) دەڵێت: دیوان شوێنی بەلاّو نەهامەتییە داخستنی پێوەدانی دەروازەکانی بەلاّو نەهامەتییەو کردنەوەو ئاوەلاّشی خستنەسەر پشتی دەروازەکانی شەڕو خراپەیە.

ڕ ڕێ

ڕا

ڕابەری: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ملکەچی و خۆڕاگرتنە، ئەگەر مرۆڤێك ڕابەریکرد داوای کوشتنی مرۆڤێك یان بریندارکردنی لێدەکرێ.

*ئەگەر شێرێك یا باڵندەیەکی دڕندە ڕابەرایەتیکرد ملکەچییە تووشی دەبێت لەدەستەڵاتدارەوەو بەڵاو نەهامەتییەکە دێت بەسەریا لەنەخۆشی و ...

ڕاچڵەکین: (نابلسی)دەڵێت: ڕاچڵەکین لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چوستو چالاکی و خێرایی جموجووڵ لەکاتی سەفەرداو گواستنەوە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر یاخود لەبۆچوونو مەزهەبی ئاینێکەوە بۆیەکێکیتر.

ڕاخەر(مافوور): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ڕاخەرو مافور دنیایە بۆ خاوەنەکەی ، ڕاخستنی دنیایەو فراوانیشی ئاوەڵابوونی ڕزقو ڕۆزییە ، لایەکانیشی درێژی تەمەنە.

*ئەگەر بینینی لەشوێنو جێگەیەکی نادیار ڕایخست یان لای کۆمەڵێك کەنەیدەناسین سەفەر دێتە ڕێی، بچووکی ڕاخەریش کەمی حەیاو تەمەنە، پێچانەوەی نەمانی نیعمەتو تەمەنە.

*ئەوەی خۆی ببینێ لەسەر ڕاخەرێك بەسەلامەتی دەردەچێت ئەگەر لەجەنگدابوو ، ئەگەر لەجەنگدا نەبوو کێڵگەیەك دەکڕێت. ڕاخستنی ڕاخەرو مافور لەنێوان گەلو نەتەوەیەکی ناسراو یان لەشوێنو جێگەی شاراوەدا بەڵگەیە لەسەر هاوبەشبوونی خەڵکی ئەو ناوچەیە لەو نیعمەتەدا.

*هەروەها دەڵێن: ڕاخستنی مافور پیاهەڵدانە بەخاوەنەکەیدا کەمافوری بۆ ڕادەخرێ، ئەو زەوییەشی بەسەریدا دەڕوات و شوێنەوارێتی هەموو ئەوانە بەئەندازەی فراوانی ڕاخەرەکەو جوانی و قەشەنگییەتی، ئەگەر بینی ڕاخەرێکی

نـوێی بـۆ راخـرا لـەدنیادا رزق و رۆزی فراواندەبێت و تەمەنی درێژ دەبێت.

* ئەگەر راخەرەکە لەماڵی خۆی یان شارو ناوچەو نێوان نەتەوەکەیدابوو یان لای ئەوانەی دەیناسین بەشێك لەدنیا بەدەستدەهێنێت بەپێی ئەو پیاهەڵدانە.

* ئەگەر لەشوێن و جێگەیەکی نادیاربوو غەریب و ئاوارە دەکەوێت.

* ئەگەر راخەرو مافورەکە بچووك و توندو تۆڵبوو شکۆمەندی لەوپلەوپایە بەدەستدەهێنێت لەدنیاداو کەمدەستیش دەبێت.

* ئەگەر ناسکبوو بەئەندازەی راخەرەکەو فراوانبوونی دنیاو رزق و رۆزی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر بینی راخەرەکە بچووك و کۆنە هیچ خێرێکی تێدا نییە.

* ئەگەر راخەرەکەی بەپێچراوەیی بینی لەسەر گەردنی و لەشوێن و جێگەیەکەوە دەیگواستەوە بۆ شوێن و جێگەیەکیتر ئەگەر گواستیەوە بۆ شوێن و جێگەیەکی نادیار تەمەنی بەسەر دەچێت و دنیای دەپێچرێتەوەو شوێنەوارەکانی دەخرێتە ئەستۆی.

* ئەگەر لەشوێنی یەکێك لەمردواندا بینی بەجێدێت، ئەگەر راخەرێکی پێچراوەی بینی نەیپێچرابوەو ئاگای لەپێچانەوەی نەبوو بەراخراویش نەی بینیبوو ئەوا دنیای دەپێچرێتەوەو کەم تێدا دەمێنێتەوەو تەنگی بژێوی رووی تێدەکات.

* ئەگەر مافوری بۆ راخرا رزق دەدرێت و دەرووی لێدەکرێتەوە.

* راخەر بەڵگەیە لەسەر دانیشتن لەگەڵ داناو سەرۆك و پلەداران ، هەر یەکێکیش پێبخاتە سەر راخەرەکەی.

* ئەوەی راخەرەکەی بپێچرێتەوە سەفەرەکەی بەجێنایەت یان دنیای دوایی دێت.

* ئەگەر راخەرەکەی لێبڕا یان سووتا بەئاگر هاوەڵەکەی دەمرێت و سەفەرەکەی بەجێنایەت. ئەگەر چارەنووسی تەنگ و ئەستەمبوو دنیای لێدێتەوە یەك، ئەگەر راخەرەکەی ناسکبوو چارەنووسی نزیکدەبێتەوە یاخود لەش و لاری لەڕو لاواز دەبێت یان مەرگی بۆ پێشدێت.

(نابلسی) دەڵێت: راخەر لەخەودا فراوانی پلەوپایەو شکۆیە ، بەتایبەت ئەگەر بوو بەخاوەنی و لەسەری دانیشت لەزستاندا.

* راخەرو سەرجەم چەشنەکانی ئامرازی بەرپرسی ماڵە.

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی تەماشای راخەرێکی راخراو بکاتو لەتەختی راخراوەکەکەدا پەیکەری پیاوێکی تیابێتو بدوێتو پیاوەکەبناسێ ئەو پیاوە لەسەر ناحەقو بەتاڵەو خەوبین بەقسەی ئەوپیاوە سەرسامدەبێت.

رارەوی رزق وروزی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شوێنی رزقو رۆزیو هۆکاری وەك فرۆشگاو پیشەو سەفەرو هاوچەشنی ئەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+کێمو زوخم.

+ئاودێری.

+راڕەوی سەفەر.

+دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژینی خەڵکی ئەگەر بۆ خەڵکی گشتی بێت.

*ئەگەر جۆگەلەی ئاوەکەی بینی ئاوێکی سازگاری لەبەر دەڕوات لەدەرەوەی شار بۆ ناوەوەیو خەڵکی ستایشی خوداوەندەکەن لەسەریو ئاو دەخۆنەوە دەفرەکانیان پڕ دەکەن لەوکاتەدا تەماشای حاڵیاندەکرێ، ئەگەر لەژێر دەردو نەخۆشیدابن پەروردگار ژینی خۆشنوودییان پێدەبەخشێ بەهۆی باران یاخود رشتنی خواردن بەسەریاندا.

*ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو خەڵکی روودەکات کاڵاکانیانو بازاڕیان گەرمدەبێت ، ئەگەر ئاوەکە لێڵبوو یاسوێر یاخود لەجۆگەلەکە دەرچوو زیانی بەخەڵکی گەیاند خراپەیەك روو لەو خەڵکەدەکاتو یاخود نەخۆشیەکی گشتی وەك هەلامەتو لەرزوتایان خراپەوو زیانێك دێتە رێی گەشتیاران یان دەستکەوتو ماڵو دارایی پیسو گەندەڵ روویان تێدەکات بەئەندازەی خەونەکە.

*بەلام ئەگەر بینی ئاوی لەبەردەڕوات بۆ نێو ماڵ یاخود فرۆشگەکەی بەڵگەکەی دەگەڕێتەوە بۆ کەسە تایبەتەکانی بەئەندازەی روونی ئاوەکەو سازگارییو رێکی رۆیشتنی.

*ئەگەر بینی ئاوەکە دەڕوات بۆ نێو باخەکەی تەماشای حاڵوباریدەکرێ ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێو جووتدەبێت لەگەڵی.

*ئەگەر رۆیشتنی ئاوەکە خراپبوو بەپێچەوانەوەی جۆگەوەیە، ئەگەر ئاوەکەی خوێنبوو، خانەوادەکەی شوودەکات بەکەسێکیتر لەکاتێکدا هێشتا لەئەستۆی ئەودایە یا لەکاتی جیابوونەیاندا بەپێی حاڵوبارەکەی.

*هەندێکـــدەڵێن: ئـــەو جۆگەلەیـــەی پیاوێـك دەیگـرێو نـوقم نابێـت تێـدا ژیـانێکی خۆشـە بـۆ یـەکێك ببێـت بـەخاوەنی بەتایبـەت ئەگـەر ئاوەکـە لەسەرچـاوەکەی کـەمیکرد، ئەگـەر بەلێشاو لەبەری ڕۆیـی بـەلای ڕاسـتو چەپدا غەمو پەژارەو گریانە بۆ خـەڵکی ئـەو ناوچـەیە ، هـەروەها ئەگـەر جۆگەلەکەش بەنێو ماڵەکەیاندا تێپەڕی ژیانێکی شادو خۆشگوزەرانە.

*دەگێڕنـەوە پیاوێـك جۆگەلەیـەك دەبینێ پـڕ لـەخۆڵو پیسییەو ئـەویش خاکەنازەکـەی هەڵـدەگرێو پاکیدەکاتەوەو بەئاوێکی زۆر دەیشوات هەتا ئاوەکە بـەخێرایی پێدا بڕوات بۆ بەیانی نارەحەتـدەبێو دواتـر ئاسـاییو سروشتی دەبێتەوە.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئـەوەی بێـت بـەخاوەنی ئـاوێکی لەبـەر ڕۆیـشتبوو پلەوپایـەو سـوودو قـازانجی دەسـتگیر دەبێت.

*ئەگـەر جۆگەلەیـەکی پـڕ لـەخۆڵو پیـسی دیو شـتی نەخۆشـدەکەوێو پاشان چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر ئـاوی بینـی لەقاچـەکانی دێتـە دەرەوە نەخۆشییەکی تووشدەبێت.

*جۆگەلـەی خـوێن لەماڵـدا بەڵگەیـە لەسەر خراپی ژن لەو ماڵەدا.

*ئەگەر جۆگەلەیەکی بینـی لەڕەوگـەی خـۆی چـوەدەرەوەو زیـانی هـەبوو بـۆ خەڵکی هەواڵێکی خراپ ڕووی تێدەکات یان بڵاودەبێتەوە لەنێویاندا.

*دەگونجێت جۆگەلە ژن بێت.

*ئەگـەر بینـی جۆگەلـەی بـڕی نێـوانی خۆیو ژنەکەی دەبچڕێ یان پەیوەنـدی لەگەڵ کەسە نزیکەکانی.

*ئەگـــەر خـــۆی بینـــی لەپـــشتی جۆگەلەیەکـــەوە دەمرێـــتو ژنەکـــەی لەدوای خۆی بەجێدەهێڵێ.

*ئەگـــەر بینـــی ئـــاو لەجۆگەلەیـــەك هەڵـدەگۆزێ خێـری دەسـتگیردەبێتو ژینێکی خۆش بەسەردەبات.

*ئەگەر جۆگەلەیەکی بینـی ڕوودەکاتـە بێـستانەکەی یاکێڵگەکـەیو ئاوەکـەی خوێنـــە هاوســـەرەکەی کەســـێکیتر دەیهێنێتو مارەیدەبڕێ.

*ئەگـــەر بینـــی ئـــاوێکی ســـازگار دەخواتـــەوە لەجۆگەلەیـــەك یـــان لـــەڕووبارێك ژینێکـــی خـــۆش بەسـەردەباتو تەمـەنی درێـژ دەبـێ، ئەگەر ئاوەکەی لێڵبوو یـا تـاڵبوو ژینـی پڕ لەغەمو پەژارەو ترسو بیم دەبێت.

* هەروەها دەڵێن: نەخۆشییە بەئەندازەی خواردنی لەئاوەکە.

* ئاودێریش منداڵێکە لەژێر فەرمان و رێگریدایە.

* دەگونجێت ئاودێری بەڵگەبێت لەسەر رەگەکانی لەش و لار و ئەوی بەئاودێری دەژێتەوە.

رازیبوون: (نابلسی)دەڵێت: رازیبوون لەسەر ئەوشتانەی خوداوەند پێی خۆشە بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی پیاوچاکان و دوورکەوتنەوە لەکەسانی خراپ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر بینینی:

+گەنجیەوانی موڵک و پەیامبەری مژدەبەرو خێر.

+بەجێهێنانی بەڵێن و پەیمان.

+بەدەستهێنانی پێداویستی.

+وەلامدانەوەی نزاو دوعا.

* ئەگەر بەرپرسەکەی لێی تورەبوو رەزامەندی لێوە دەستگیر دەبێت بەتایبەت ئەگەر بەروبوومێکی بەهەشتی پێدا یان پۆشاکێکی دایە یا رووی تێکرد هەموو ئەوانەو هاوچەشنەکانی بەڵگەیە لەسەر رەزامەندی خوداوەندو دەرخستنی نازو نیعمەت بەنهێنی و ئاشکرا.

* هەروەها بینینی رەزامەندی بەڵگەیەلەسەر نازو نیعمەت و بژێوی و رەزامەندی خوداوەند.

* ئەگەر بینی لەبەهەشتدایەو فریشتەکان سڵاوی لێدەکەن و لەهەموو دەروازەیەکەوە رووی تێدەکەن خوداوەند لێیخۆشدەبێ و چاوپۆشی لێدەکات و بەئارامگرتنی تەواوی دەگات بەخێروچاکە.

* ئەگەر بینی رەزامەندی خوداوەند دابارێوە بەسەریا بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەم و پەژارەو سینەسافی و بژێوی و ژینی خۆشنوود.

راستگۆ: (نابلسی) دەڵێت: ئەو فریشتەیەیە کاروباری خەوی پێسپێراوەو هێنانی نموونە لە(لوح المحفوظ - تەختی پارێزراو) بینینی بەڵگەیە لەسەر مژدەو بەجێهێنانی بەڵێن و مەرگ و ژیان و سەفەرو گەرانەوەو هاوسەرو منداڵ و دەستەلات و شکۆمەندی و سەرکەوتن و ملکەچی.

* ئەگەر خەوبینەر شتێکی پێدرا بەڵگەبوو لەسەر شتێکیتر یان پێی راگەیەندرا هەیە چونکە فریشتەی راستگۆ راسپێردراوە بەوکارەو هاوچەشنەکانی.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر وەرگێڕ لەسەر زوبانی پادشاو ئاگاداری نهێنیەکانیان.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر جـوامێریو پزیـشکیو زانیـاری دەرخستنو کەسێك کەراهاتوە لەسەر ئاگـاداریی لـە(لـوح المحفـوظ) وەك پەروەرشیار یان پەرتووك.
راستگۆیی: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر بیاوەڕێـك بینـی راسـتگۆبوە بـاوەڕدەهێنیّ هـەروەها ئەگـەر باوەڕێـدارێکی بینـی باوەڕیهێنـا راستگۆدەبێت.
(نابلسی) دەڵێت: راستگۆیی لەخـەودا قوتاربوونە لەخراپەو بەلاّو نەهامـەتیو هەندێکیان دەڵێن: راستگۆیی باشە.
راڤەکاری خەو: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: راڤەکار بەڵگەیە لەسەر دادوەرو زانـاو پزیشكو هـەموو شتێك مرۆڤ غـەمبارو خۆشحاڵبکات.
*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر مزگەوتو قورئانخوێن چونکە مـژدەدەر ئاگادارە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر :
+کێشکار.
+ئەوەی کێشانە چارەسەردەکات.
+نهێنی ئاشکراکاری فەرمانڕەوا.
+جلوبەرگشۆر.
+مووبڕ.
+ئەوەی غەمو پەژارە دەڕەوێنێتەوە.
+خوێنـەری کتێـبو گۆڤـارو ژیاننامـەی میرو پادشایان.
*ئەگـەر خەونەکـەی بـۆ راڤـەکارێك گێڕایەوەو هی ئـەوبوو هاوتـای دانـاییو واقع دەبێت، ئەگـەر لەدەستەواژەکانی حاڵینـەبوو دەگونجێـت پێویـستی بەهەنـدێك ببێـت لـەوەی پیـشەوەرێك پێویستی پێیەتی.
*هەندێکدەڵێن: راڤەکاری خەو پیاوێکە داخوازی هەڵنوتانی خەڵکە.
(نابلسی)دەڵێـت: بینینـی لەخـەودا بـۆ غـەمبار بەڵگەیـە لەسـەر خۆشـیو شـادیانو بـۆ شـادیش بەڵگەیـە لەسـەر غـەمو پـەژارە. ئـەوەی خوازیـاری کاروبـارێکی نادیاربێـت خـوازو ویستی خۆی بەدی دەهێنێتو ئەگەر چاوەڕێی هـەواڵی کەسـێکی نادیاربێـت هـەواڵی پێدەگات.
*دەگونجێت بینینی بەڵگـەبێت لەسـەر زانیاری بەهێماکانو کردنەوەی گرفـتو دەرخستنی نهێنـی، هـەروەها بەڵگەیـە لەسەر هەواڵگێڕەرەوەو زانای کاروباری شەرعی.
*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر ئامۆژگاریدەر بـۆ هاوەڵەکـەیو ئـەوەی دڵی پێدەسووتیّ.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەسێك نهێنی نەشارێتەوە.

راکێشان: (نابلسی)دەڵێت: راکێشانی ئەو شتەی دەتوانرێت بەکێش بکرێت بەڵگەیە لەسەر سووكو ئاسانکردنی کاروباری قورس‌وگران‌و رامکردنی بەهیمەتی یان بەباشی مامەڵەکردن لەگەڵیدا.

* ئەگەر شتی راکێشراو بەڵگەبوو لەسەر شەرو خراپە دەرەنجام‌و چارەنووسی روو بەخراپە دەچێت.

ران: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ران هۆزو تیرەی پیاوە، ئەگەر بینی رانی قرتاو دەرکەوت ئاوارەدەکەویٚ لەکۆمەڵ‌و خانەوادەکەی تامەرگی لەتاراوگە دەبێت.

* ئەگەر بینی رانی مسە کەس‌وخانەوادەی سووردەبن لەسەر سەرپێچی.

* دەگێرنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: رانم بەسووری بینی‌و مووی لێهاتبوو بەپیاوێکم وت موەکەی بۆ تاشیم. ئەویش وتی: تۆ پیاوێکی قەرزاری‌و خزمێکت قەرزەکەت بۆ دەداتەوە.

* کەموکوری لەراندا بەڵگەیە لەسەر کەمی خزم‌و کەس‌وکارو تیرەو هۆزو ئاوارەیی‌و دوورکەوتنەوە لەخزم‌وکەس‌وکارو تەنیایی.

* ئێش‌وئازاری ران بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خاوەنەکەی خراپە بۆ خزمەکانی.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی رانی هەڵتۆقیوە ناتوانێ کارەکانی ئەنجامبدات‌و کاروباری بۆ پێکنایەت.

* ئەگەر پارچە گۆشتێکی بینی نووسابوو بەرانیەوە کورێك دەدرێتەپاڵی‌و هی ئەو نییە.

* هەروەها ران بەڵگەیە لەسەر یەکێك لەکۆڵەکەکانی (بیت).

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی پشتی پێدەبەستریٚ لەگەورەو باوك‌و هاوسەر یان کاسبی یاخود ئاژەڵ یان ئامرازێك یارمەتی بدات لەبژێوی پەیداکردندا.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر خانەوادە و خزم ئەگەر رانی بینی باشبوو بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵ‌وباری هەروەها ئەگەر خراپەیەکی لیٚ بینی واژووی ئەوەیە.

* بێسوودی‌و پەککەوتنی ران بەڵگەیە لەسەر پووچەڵکردنەوەی سوودی هاوسەر یان ئوتومبیل‌و هۆکاری گواستنەوە.

* ران بەگەڵگەیە لەسەر:

+نوێژو باشی بەجێهێنانی.
+جلوبەرگ.
+شوێنی دانیشتن.
ڕانپەز(پەچە):(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گەنجینەی داراییە، ئەگەر ڕانپەرزێکی ماڵی هەژار دەرکەوی ئەگەر لەبەری ڕۆیی‌و قوماشی خراپکرد غەم‌و پەژارەیە.
*ئەگەر کەوتە نێو ڕانپەزێك‌و لێی نەهاتە دەرەوە زیندانی دەکرێ.
*ئەگەر شیری لەپەچەیەکدا ڕشت یاخود میزیکردو خوێنبوو یا هەنگوینبوو لەدواوە دەچێتە لای ژن.
*ڕانپەز ژنە یاخود خزمتکارێکە پارێزگاری لەماڵدەکات.
ڕاو(شکار):(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەنج‌و دەستکەوت، ئەگەر بینی ئاسکێك یاکەروێشکێك یاگوێدرێژێکی کێوی ڕاوکرد ماڵ‌و سامان‌و دەستکەوت بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی بەردیگرتە باڵندە یا مانگا بەمەبەستیتر ژنێك یا کچێك تاوانباردەکات.
*ئەگەر بینی ڕاو بەسەگ دەکات بەهیواو ئارەزووی خۆیدەگات.
*ئەگەر سەگی ڕاوی بینی دەچوە دەرەوە بۆ ڕاو خێرە بۆ سەرجەم خەڵکی‌و بەڵگەیە لەسەرکردارو جموجووڵی مرۆڤ.
*ئەگەر بینی سەگ لەڕاو دەگەڕێتەوە بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی ترس‌وبیم‌و بێکاری، ئەگەر بینی خۆیدەکات بەشاردا بەڵگەیە لەسەر بێکاریی.
*ئەگەر بینی لەدەریادا ماسی تازەو خۆش بەئامێر ڕاودەکات بەڵگەیە لەسەرگرتنی هۆکارێکی حەڵاڵ‌و هەوڵدان بۆ دۆزینەوەی هەتا ڕزق‌و ڕۆزی حەلاڵی پێ پەیدابکرێ.
*ڕاو بۆ پیاو بەڵگەیە لەسەر زاڵکردنی ڕاوبۆچوون‌و هەوڵی خۆی، ئەگەر ڕەبەنبوو هاوسەردەگرێ.
*ئەگەر هاوسەرداربوو کوڕێکی دەبێ بەئەندازەی ئەوەی ڕاویکردوە وەك بەچکە یان گەورە، وەگەرنا منداڵەکە مێینە دەبێت.
*ڕاوی ژن بەڵگەیە لەسەر خوازی خۆپارێزیی کەلەناخی باوکی یان مێردەکەیدایە.
*ڕاوی منداڵ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەیپارێزێ‌و لەبەریدەکات لەزانیاری‌و پیشە یان ئەو میراتیەی کەلەباوکیەوە بۆیدەمێنێتەوە.

راوچی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: راوچی پیاوێکی هەواداری ژنانەو لەداواخوازیاندا فێڵیان لێدەکات، چونکە کارو پیشەکەی لەشێوەی فێڵدایە.

*دەگونجێت راوچی بەڵگەبێت لەسەر بازرگانی کۆیلە یان ئەوانەی بازرگانی بەچارەنووسی مرۆڤەوە دەکەن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەرماو (حەمام)و مامۆستای حوجرەو سەرجەم ئەوشتانەی خەڵکی بەدەستدەیهێنێت لەپیشەسازیو خشڵدا.

*دەگونجێت راوچی بەڵگەبێت لەسەر دەویتی.

*ئەگەر راوەکەی لەدەریادابوو یاخود لەوشکانیدا بەڵگەی خێرە، بەڵام ئەگەر لەمانگە یاساغکراوەکاندابوو یاخود بەچەشنێبوو لەوشکانیدا گونجاو نەبوو خراپە.

*راوچی درندە دەستەڵاتدارێکی بەهێزەو سەربازان دەشکێنێو توانای دەسەڵاتدارە ستەمکارەکانیش کەمدەکاتەوە.

*راوچی هەڵۆو باز دەستەڵاتدارێکی مەزنە خاوەن پیلانەو دەستەڵاتداران فریودەدات ئەوانەی یاخیو سەرپێچیکارن.

*راوچی باڵندەو چۆلەکە پیاوێکی بازرگانە فرۆفێڵ لەخەڵکی باشدەکات.

*راوچی درندە فێڵ لەعەجەمیەکان دەکاتو دەیانشکێنێ.

*راوچی ماسی لەگەڵ ژنو کچاندا مامەڵەدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی راوچی بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنو زاڵبوون بەسەر خەڵکی ئاوارەدا ئەگەر راوچی درندەبێت.

*راوچی باڵندەی ویتەویتکارو خاوەن دەنگ مامۆستای منداڵانە لەگۆرانیو ئامۆژگاریدا.

راوێژکردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەر کەسێکی خراپ راوێژ بکات بەکەسێکی پاکو بێگەرد نزیکدەبێتەوە لەوەی تەوبە بکات ، هەموو کەسێکی پاکو بێگەردیش ئەگەر راوێژی بەکەسێکی خراپکرد لەبیدعە نزیکدەبێتەوە، ئەگەر راوێژی بەکەسێکی باشکرد دەیەوێت چاکە ئەنجامبدات، ئەگەر کەسێکی خراپ راوێژی بەخراپێکیتر کرد ژاری دەرخوارد دەدرێ.

راهێنەری ئەسپ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: راهێنەری ئەسپ خاوەن دەستەڵاتو پلەوپایەیە.

رژ

رژدی:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کەوتنەکاری یاساغو حەرامەوە .

رس

رستن(بادان):(ئیبن سیرین) دەڵێت: پەت لەسەر گۆچان پەیمانو کارێکی خراپو جادوە خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ فَـأَلۡقَوۡاْ حِبَالَهُمۡ وَعِصِيَّهُمۡ﴾ (الشعراء: ٤٤).

*ئەگەر پەتێکی بادا یان پێوای یاخود لوولیکرد لەسەر مەکۆیەک سەفەردەکاتو هەموو لوولییەکیش هەر بەو چەشنەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەستنی کاروبار لەگەڵ هاوکاریو مارەبڕیندا.

*تەشی ژنو خول خولۆکەی بەڵگەن لەسەر هاوسەرگیری رەبەنو بوونی شەریکایەتیو منداڵبوونی ئافرەتی دووگیان.

*ئەگەر پیاوێک تەشی رێسا سەفەردەکاتو کارێک دەبەستێو بەڵگەیە لەسەر گەوهەری ئەوەی دەیرێسی یان غەزەل دەکات بەشیعر.

*ئەگەر ئەوەی ژنان دەیرێسن رێستی هەمووی ملکەچیو سەرشۆڕییە لەسەفەردا یاخود کارێکدەکات سەری لێدەشێوێ بەڵام حەرام نییە.

*تەشی رستنی ژنان بۆ ئەوەی لەسەفەداریە بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی لەسەفەردا یان گەڕانەوەی کەسی ئاوارە.

*(ذي القرنين) دەڵێت: رستن تەمەنی پیاوە، تەشی هاوسەری ژنەو ونکردنی تەلاقدانیەتی.

*دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: ژنێکم بینی قیری دەڕێسا سەرسامبووم پێی ، ئەویش وتی: بۆچی؟ لەکاتێکدا شێواندنی ئاسانتربوو لەبەستنی، ئنجا وتی: ئەو ژنە حەقداربوو وازی لێهێنا بۆ هاوەڵەکەی، ئنجا پاشگەزبوەوە لەو بڕیارەی ، ژنەکەش خۆی وتی: راستدەکەیت مارەییم لای مێردەکەم هەبوو لەحاڵی ژیانمدا وازم لێهێناو کاتێ مرد لەمیراتیەکەی وەرمگرت ، بەڵام ئەگەر ژنێك بینی قیر دەڕێسێ پەلەدەکاتو کەسێکی نادیارو ئاوارەی دەگەڕێتەوە، ئەگەر بینی بەهێواشی دەیڕێسێ خۆیو مێردەکەی سەفەردەکات، ئەگەر قولاپی تەشیەکە بچرا خۆڕێکخستن بۆ سەفەر

دوادەکەوێ‌و خۆرێکخستنی ئاوارەو غەریب پەکی دەکەوێت لەگەڕانەوەدا.
*ئەگەر بینی هەور دەڕێسێ هەوڵدەدات بۆ چوونە نێو کۆڕی داناییەوە.
*ئەگەر بینی خوری دەڕێسێ ناپاکی لەگەڵ پیاوی هاوسەریدەکات.
*ئەگەر پیاوێك خوری ڕێسبێت یان کەتان خۆی دەچوێنێ بەژنان‌و ملکەچی‌و ڕسوایی بەدەستدەهێنێ بەڵام کارو پیشەی حەلاڵ ئەنجامدەدات ئەگەر لەبری خوری دانەوێڵەی ڕێسا ئەستوربوو سەفەرێکە بەماندبوون‌و هیلاکی بەدیدێت.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ژنێك لەخەودا بینی خوری دەڕێسێ ئاوارەیەکی دەگەڕێتەوە، ئەگەر هێواش‌و لەسەرخۆبوو سەفەردەکات یان مێردەکەی سەفەردەکات، ئەگەر قولاپی تەشیەکە بچڕا سەفەرەکەی هەڵدەوەشێتەوە.
*ئەگەر لۆکەی ڕێسا مارەییەکەی بەجێدەهێڵێ بۆ مێردەکەی ، پاشان دەگەڕێتەوە بۆی.
*ئەگەر کەتانی ڕێسا هەوڵدەدات بچێت بۆ کۆڕی دانایی.

*ئەگەر پیاوێك بینی لۆکە یان کەتان دەڕێسێ ئەو پیاوە خۆی دەچوێنێ بەژنان‌و ملکەچی‌و ڕسوایی دێت بەسەرداو کارێك ئەنجامدەدات شارەزاو لێهاتوو نابێت تێدا.
*ئەگەر ڕێسراوەکە ئەستوربوو کارێك بەئەستەم‌و ماندوبوونێکی زۆر ئەنجام دەدات.
*ئەگەر هەر ئەستوربوو سەفەرێکدەکات سەرکەوتنی تیا بەجێدەهێنێ.
*ئەگەر ژنێك لۆکەی ڕێسا ناپاکی‌و خیانەت لەمێردەکەی دەکات.
*ئەگەر خوری یان مووی ڕێسا سەفەردەکات‌و خێری دەستگیر دەبێت.
*ئەگەر بینی ئەو ڕێسراوەی بچڕی پەیمان‌و بەڵێن ئەنجامدەدات.

ڕسوایی (ملکەچی): (نابلسی)دەڵێت: بینین‌و دیاریدانی لەزاناو تێکۆشەران بەڵگەیە لەسەر سستی لەئاین‌و تواناو توندوتیژی بێباوەڕان.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مەرگی نەخۆش‌و زیندانی‌و هەژاریی‌و کوێری.

*دەگونجێت ئەو خەونە بەڵگەبێت لەسەر:
+مژدە.
+پشوودان بەدوژمن کەشادە بەغەمو پەژارەی.

رش

رشانەوە(تاعون): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر جەنگ ، هەروەها جەنگیش بەڵگەیە لەسەر رشانەوە.
*ئەگەر بینی بورایەوە هیچ خێرێکی تێدانییەو باش نییە لەلێکدانەوەدا.
*رشانەوە غەمو پەژارەیە، ئەگەر بینی تووشی رشانەوەبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی ئەندامەکانی بڕاون سەفەردەکاتو خانەوادەو کەسوکارەکەی پەرتەوازە دەبن بەپێی ئایەتی: ﴿ وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الأَرْضِ أُمَمًا ﴾ (الأعراف: ١٦٨).
(نابلسی) دەڵێت: رشانەوە لەخەودا گەڕییە، ئەگەر بینی لەخەودا تووشی بوە گەڕدەبێ، ئەگەر رشانەوە لەشارێکدا بڵاوبوەوە سزایەکە لەلایەن دەستەڵاتدارەوە دێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گۆڕو گەڕیو بیدعە چونکە مردنو تیاچوونی تێدایە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر یاخود غەرامەیەك لەلایەن دەستەلاتدارەوە بکرێ.
*ئەگەر بینی لەوڵاتو شارێکدا نەخۆشی رشانەوە بڵاوبوەوە جەنگ دەکەوێتەوە تێیدا.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: رشانەوە بەڵگەیە لەسەر تەوبە بەویستی خۆیو ئەگەر نەیتوانیو رقی لەتامەکەی بوەوە لەسەر ئەو رقو نکوولییە.
*ئەگەر بەرۆژوبوو رشایەوە ، پاشان رۆچوو تێدا قەرزارەو دەتوانێ بیداتەوە بەلام نایداتەوەو تاوانبار دەبێ.
*ئەگەر شیری خواردەوەو رشایەوە رشانەوەی شیرو هەنگوینبوو تەوبەیە، ئەگەر گەوهەری قووتداو کاتێ رشایەوە هەنگوینبوو فێری تەفسیرو راڤەی قورئان دەبێت، ئەگەر رشانەوەکەی شیربوو لەئیسلام پاشگەز دەبێتەوە، ئەگەر رشانەوەکەی خواردنبوو شتێك بەمرۆڤێك دەبەخشێ، ئەگەر دیسان رشایەوە لەبەخشینەکەی پاشگەز دەبێتەوە.
*ئەگەر بادەیخواردەوەو سەرخۆشنەبوو، پاشان رشایەوە ماڵو سامانێکی حەرامدەبات ، ئنجا پاشگەزدەبێتەوە لێی.

*ئەگەر سەرخۆشبوو رشایەوە رژدەو پارەو پوول خەرج ناکات بۆ منداڵەکانی، مەگەر بەئەندازەیەکی کەم نەبێتو پاشگەزدەبێتەوە لەخەرجی.

*ئەگەر بینی ریخۆڵەکانی هاتنەدەرەوە بەڵگەیە لەسەر مەرگی منداڵەکانی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر قرقینەو رشانەوەیەکی زۆری هەبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی رشایەوەو رشانەوەکەی خوێنبوو بەئەندازەیەکی زۆرو رەنگی خوێنەکە گەشبوو بەڵگەیە لەسەرنەوەی منداڵێکی دەبێت، ئەگەر خوێن لەدەفرێکدا لەبەری رۆیی کورەکەی دەژی، ئەگەر خوێنەکە بەسەر زەویدا رژا کورەکەی بەخێرایی دەمرێ، ئەو خەونە بۆ هەژار ماڵو دەستەلاتێکی زۆرەو بۆیەکێك بیەوێت مرۆڤێك بخەڵەتێنێ خراپە چونکە کاروبارەکانی دەردەکەون.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەتەشتێکدا رشایەوە لەگوناهو تاوان تەوبەدەکات، ژنێك ماڵو داراییەکی حەرامی لێوەی دەستدەکەوێت.

*ئەگەر رشانەوەکە تامو چێژی خۆشبوو بەئاسانی هاتەدەرەوە تەوبەدوکات بەویستی هاورێکەی لەخراپە، ئەگەر قورسوگرانبوو و بۆی تامی ناخۆشبوو تەوبەو پەشیمانیەکەی بەزۆر دەبێ بەهۆی سزایەکەوە تووشی دەبێت لەجەستەو ماڵو بژێویدا، هەروەها رشانەوە گەڕانەوەی ئەوشتەیە بۆ هاورێکەی کەبەناحەق لێی وەرگرتوەو ئەمەش تەوبەیە.

*ئەگەر رشایەوەو رشانەوەکەی خوێنبوو لەگوناهێك تەوبەدەکات یان لەماڵو دارایی حەرام یا ئەسپەردەکردنی ئەمانەت کەلەئەستۆیدایە.

*ئەگەر خوێنی خواردەوە بەلاّم شیرو هەنگوینی هەڵهێنایەوە تەوبەیە لەگوناهو تاوانو ستەم.

*ئەگە رشایەوەو زەرداوێکی پیسی تێدابوو لەسەرپێچی پاشگەزدەبێتەوە بەسزایەك.

*ئەگەر بەڵغەمبوو رشانەوەکەی لەخۆیەوە دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر بینی رشانەوە دەخوات ماڵو سامانو ناوبانگ دەردەکات.

*ئەگەر رشانەوەیەکی زۆر رشایەوە دەمرێ یان نزیکدەبێتەوە لەمردن.

*ئەگەر بینی کاتێ رشایەوە خواردنێکی پاكو بێگەردبوو یان خوێن

یاخود بەڵغەمبوو بەڵگەیە لەسەر خێرو ئاسانی.
* ئەگەر خوێنێکی زۆری هەڵهێنایەوە بۆ هەژار بەڵگەیە لەسەر ماڵو دارایی یا خەوبینەر منداڵیدەبێت یان ئاوارەو غەریبێکی خزمی لەسەفەر دەگەڕێتەوە، ئەگەر خوێنەکە دەکەوتە نێو دەفریك کوڕە پەروەردەوگەورە دەبێ، ئەگەر کەوتە سەزەوی هەردووکیان بەخێراییو کتوپڕ کۆچی دواییدەکەن.
* رشانەوە بۆ مردوو بەڵگەیە لەسەر مردن.
* رشانەوە گسکدانە یاخود جۆگەلەیە.
* ئەگەر رشایەوەو مارێکهاتەدەرەوە نەخۆشیشبوو دەمرێ، ئەگەر لەشساغبوو لەدوژمنەکەی جیادەبێتەوە.
* هەروەها دەڵێن: رشانەوە ماڵو سامان خەرجکردنە بەهۆی خواردنەوە.
* هەموو رشانەوەیەك بۆ هەژاران بەڵگەی خێرەو بۆ دەوڵەمەند باش نییە بەڵکو زیانە لەماڵو داراییاندا، ئەگەر پادشایەك بینی رشایەوە باج دەگێڕێتەوە بۆستەملێکراوان، رشانەوە بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی ئەمانەت بۆ خاوەنەکانیو بلاوکردنەوەی نهێنیو هەروەها رەواندنەوەی ئەوەی لەناخیدایەو ئەگەر نەخۆشبوو کۆچدەکات.

رف

رفین: پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێن: لەخەودا بینیم وەك بفڕم لەنێوان ئاسمانو زەویدا، ئەویش وتی: تۆ زۆر بەپێ دەڕۆیت.
* ئەگەر بینی رفی بەسەر چیایەکدا دەستەڵات بەدەستدەهێنێو کەسانی گەورە ملکەچیدەبن.
* ئەگەر بینی دەڕفێ ئەگەر شیاوی دەستەڵاتبوو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر لەسەر شتێك کەوتەخوارەوە ئەوە دەبێت بەخاوەنی ، ئەگەر شایان نەبوو بەڵگەیە لەسەر نەخۆشییەك رووی تێدەکاتو لەمەرگ نزیکدەبێتەوە یان دەکەوێتە هەڵەیەکەوە.
* ئەگەر لەسەربانێکەوە رفی بۆسەربانێکیتر ژنەکەی وازلێدەهێنێ بۆ ژنێکیتر.
* هەندێکدەڵێن: رفین بەڵگەی سەفەرە ئەگەر بەباڵبوو، گواستنەوەیە لەحاڵێکەوە بۆ حاڵێکیتر.

*ئەگەر لەرفیندا گەیشت بەکۆتاترین پلە لەسەفەرەکەیدا خێری دەستگیردەبێ.
*ئەگەر لەزەوییەکەوە چوو بۆ زەوییەکیتر رێزو شکۆو چاوڕوونی پێدەبەخشرێ بەپێی ئەو گوتەیەی دەڵێت: "ئەگەر شوێنێکت بەدڵبوو رووی تێبکە".
*ئەگەر لەنزماییەوە رفی بۆ بەرزایی بەبێ باڵ هیواو ئاواتی بەدەستدەهێنێ و بەئەندازەی بەرزی شکۆدار دەبێ.
*ئەگەر وەك کۆتر رفی شکۆمەندی و پلەوپایە بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی رفی هەتا لەنێو بەرگەی ئاسماندا ونبوو پاشان ئەگەڕایەوە دەمرێت.
*ئەگەر لەماڵی خۆیەوە بۆ ماڵێکی نادیار رفی لەلانەو ماڵی خۆیەوە دەگوێزرێتەوە بۆ نێو گۆڕەکەی.
*هەروەها دەڵێن: سواربوونی هەموو جۆرە ئاژەڵێك یان هۆکاری گواستنەوە بەدەستهێنانی نیازو هیواو ئاواتە، ئەگەر بەباشی سوارینەبوو بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی ئارەزوو، ئەگەر سواریبوو باش رۆیی پێوەی لەفتنەو ئاشوبو ئارەزوو پارێزراودەبێ و بەهیوای خۆیدەگات.
*ئەگەر بینی سواری گەردنی مرۆڤێك بوە دەمرێت و تەرمەکەی هەڵدەگیرێ.
*هەروەها دەڵێن: سواری گەردنی مرۆڤبوون بەڵگەیە لەسەر کارێکی قورس وگران ، ئەگەر بەریدایەوەو خستیەخوارەوە داواوخوازی هەوڵ و داوای بەجێنەهاتوە.
*گەڕانەوە لەسەفەر بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی ئەرکێکی ئەستۆ. هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر دەروولێکردنەوەو قوتاربوون لەغەم و پەژارەی خراپ و بەدەستهێنانی نازو نیعمەت بەپێی ئایەتی: ﴿ انْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللهِ وَفَضْلٍ لَمْ يَمْسَسْهُمْ سُوء ﴾ (آل عمران: ١٧٤).
*واتای تەوبە پاشگەزبوونەوەیە لەسەرپێچی.
*غارغارێن بەسەرو ولاخەوەیان راکردن بەهەردوو قاچ بەڵگەیە لەسەر خێراییەك بەدووی دەکەوێت لەگەل قوتاربوون و هێمنی لەوەی کەلێی دەترسێ بەپێی وتەی(موسی) هەروەك پەروەردگار لەقورئاندا دەفەرموێ: ﴿فَفَرَرْتُ مِنْكُم لَمَّا خِفْتُكُم﴾ (الشعراء:٢١).

*گەیشتن بەویستو هیوا کاملّی بەڵگەیە لەسەر کەمیو تیاچوون.

*ئەگەر بەپانتایی ئاسماندا فڕی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی سەفەر دەکات یان پلەوپایەیەك بەدەستدەهێنیّ.

*ئەگەر بازیدا لەشوێنێکەو بۆ شوێنێکیتر لەحاڵێکەوە دەچێت بۆ حاڵێکیتر.

*بازدانی دوور سەفەری دوورە، ئەگەر لەبازنەیەکدا پشتی بەست بەگۆچان پشت بەپیاوێکی بەهێز دەبەستیّ.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سەفەرە ئەگەر لەدواوەبوو سەفەرو پشوودانە.

*رفین بۆ کەسێك سەفەر دەکات بێکارییە.

*ئەگەر لەسەربانێکەوە رفی بۆ سەربانێکیتر لەپیاوێکی ناودارەوە دەچێت بۆ یەکێکیترو هەر سەربانێکیان بەرزبێت پلەوپایەو شکۆی بەرزترە.

*هەروەها دەڵێن: سەربان ژنە ، ئەوەی ببینیّ لەسەربانێکەوە دەچێت بۆسەربانێکیتر ژنەکەی بەجێدەهێلّیّ.

*ئەگەر ژنێك بینی لەماڵێکەوە رفی بۆ ماڵێکیتر شوودەکات بەپیاوی ئەو ماڵە.

*ئەوەی لەماڵێکی ناسراوەوە برفیّ بۆ ماڵێکی نادیاری دوور دەمرێتو لانەیە قیامەتە.

*ئەگەر زیندانی بینی دەرفیّ لەزیندان قوتاردەبیّ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر رفین بەباڵبوونەوە سەفەرە، ئەگەر بەبیّ باڵبوو گواستنەوەیە لەحاڵێکەوە بۆ حاڵێکیتر یان لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر.

*ئەگەر کەسێکی ئاوارەی غەریب بینی رفی دەگەڕێتەوە بۆ ولاّتی خۆی، هەروەها دەڵێن: سەفەر زۆر دەکات.

*ئەگەر لەگەڵ باڵندەکاندا رفی لەخەودا هاوەلاّیەتی کەسانی غەریبدەکات.

*ئەگەر کەسێکی لەخۆبایيو خاوەن هیواو ئاواتی بینی دەفڕیّ خەونەکەی بەتاڵە.

*ئەگەر پێشبڕکێی لەگەڵ مرۆڤێکداکردو رفیو پێشکەوت دەیشکێنیّو پلەوپایەی پێشکەوتوو بەرزو بڵند دەبێتەوە.

*ئەگەر بینی بەسەر شاخێکدا دەڕیّ ئەوە دەستەلاّتو پلەیەك بەدەستدەهێنیّو دەستەلاّتدارانی گەورە دەوشکێنیّ بەبیّ ماندوبوونو ملکەچ دەبن بۆی.

*ئەگەر بینی دەفڕیّو ئەگەر شایستەی دەستەلاّتبوو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر

کەوتەخوارەوە بەسەر شتێکدا دەبێت بەخاوەنی ئەوشتە، ئەگەر گونجاووشیاونەبوو بۆ ئەوشتە لەئاینەکەیدا گوناهو هەڵەیەك ئەنجامدەدات و نەخۆشدەکەوێ.

*ئەگەر لەفڕیندا گەیشت بەویستو خوازی خۆی لەسەفەرەکەیدا خێری دەستگیردەبێ.

*ئەگەر لەبەرگەی ئاسماندا ونبوو نەگەڕایەوە دەمرێ.

*ئەگەر لەماڵێکەوە رفی بۆ ماڵێکیتر بەڵام ئەو ماڵەی تر نادیاربوو لەماڵی خۆیەوە دەچێت بۆ گۆڕەکەی.

*ئەگەر لەهەوادا فڕی نەخۆشدەکەوێ هەتا لەمەرگ نزیکدەبێتەوەو پاشان قوتاردەبێ.

*ئەگەر بینی بەڕێکی دەڕفێ کاروبارەکانی بەبێ ماندووبوون بۆبەجێدێت.

*ئەگەر بینی دەڕفێو لەسەرزەوی بەرزبوەتەوەو سەری روو بەئاسمان و قاچی بۆ خوارەوە لەنێو ئەو هاوەڵانەدا کەروویان تێدەکات پلەوپایەی بەرزتردەبێ، لەنێو دەوڵەمەندو کرێکاراندا بەڵگەیە لەسەر پلەوپایە کەپێیدەگەن.

*بۆیەکێك ئاوارەو غەریب بێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی بۆ ولاتی خۆی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی جارێکیتر ناگەڕێتەوە بۆ ولاتی خۆی.

*ئەگەر بینی دەفڕێو دووباڵی هەیە بەڵگەی خێرە بۆ سەرجەم خەڵکی، ئەگەر هەژاربوو بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ماڵو دارایيەکی زۆر.

*ئەگەر بینی بەبێ باڵ دەڕفێو لەهەوادا بەرزبوەتەوە بەڵگەیە لەسەر ترس وبیم کەوا رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی بەسەر ماڵان و کۆڵاندا دەڕفێ بەڵگەیە لەسەر بشێوی بەلام کاروباری خۆی جێگیر دەبێت.

*ئەگەر بینی روو بەئاسمان دەڕفێ ئەگەر کەسێکی سادەبوو روو لەخانەوادەی ناودارو مەزندەکات.

*ئەگەر بینی لەگەڵ باڵندەکان دەڕفن لەنێو کۆمەڵێ غەریبدا دەگیرسێتەوە، ئەم خەوە بۆ خەڵکی بەد شەڕەنگێزی و خراپەیە.

*بۆیەکێك راو لەئاودا بکات بەڵگەیە لەسەر روودانی سزایەك، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناواخن و ویستو خوازی.

*ئەگەر بینی دەڕفێو لەهەوادا بەرزنەبۆتەوە بەئەندازەیك لەسەر رووی

زوییەوە بەڵگەیە لەسەر سەفەرو گەڕانەوە.

*ئەگەر بینی بەویستی خۆی دەڕفیٚو واز لەڕفین دەهێنیٚ ئەگەر نەیویست ئەمەش بەڵگەیە لەسەر خێرێکی زۆرو گەورە ئەنجامدان.

*ئەگەر بینی دەڕفیٚو بەپشتاکەوتوە ئەگەر بەدەریادا دەڕۆیی یاخود وایدەویست بەڵگەیە لەسەر خێر، بۆ سەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر بێکارییو بۆنەخۆشیش بەڵگەیە لەسەر مەرگ.

*ئەگەر بینی دەڕفیٚ بەڵام ناتوانیٚو سەری روو بەزەوییەو قاچی بۆ ئاسمان بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپەیەك دێتە ڕێی.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی دەڕفیٚ بەڵگەیە لەسەر مەرگی، بۆ سوارچاك بەڵگەیە لەسەر چاکی بزاوتو جموجووڵیو جێگیرنەبوونی لەشوێنو جێگەیەکدا، بۆ زیندانیو بەندیش ئازادکردنیانە.

*ئەگەر بینی لەدەستەبەرەیەکدا دەڕفیٚو نوستوە لەسەر جێگەیەك یان شتێکیتر بەڵگەیە لەسەر توشبوونی بەنەخۆشی یاخود دەردو بەلایەك روو لە قاچەکانیدەکات.

*ئەگەر بینی لەنێوان ئاسمانو زەویدا دەڕفیٚ هیواو ئاواتی زۆردەبیٚ.

*ئەگەر بینی لەشوێنێکدا دەڕفیٚو شوێنی رفینی رووپای ئاسمانە بەسواری یان بەپیادە دەڕوات بۆ جێگەیەكو پاشان سەفەردەکاتو پلەوپایە بەدەستدەهێنیٚ بەئەندازی بەرزبوونەوەی لەزەوی، دەگونجێت هیواو ئاواتی زۆربیٚ ئەگەر رفینی زۆر بینی.

*دەگونجێت رفین بۆ بەدەستهێنانی زانیاری یان خراپەو شەڕبێت، بەدەستهێنانی کارێك کەماندوبوە بۆی یا وێڵیو هەرزەییەك لەکاتی تورەییداو ئەمەش شادیو خۆشییە بەپێی ئەو گوتەیەی دەڵێت: "فلانەکەس لەخۆشیدا ڕفی".

*هەروەها رفین بەڵگەیە لەسەر رەشبینی ئەگەر بەباڵ رفی ئەوە بەشکۆمەندیو رێزەوە سەفەردەکات، ئەگەر بەبیٚ باڵبوو بەنارەحەتی سەفەردەکات بۆ خۆی بەتایبەت ئەگەر لەشوێنێکی باشەوە سەفەریکردو لەشوێنێکی خراپ لایدا.

*ئەگەر لەشوێنێکی خراپەوە رفی پێچەوانەی ئەوەیە.

رق

رق و قین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: رق و قین باش نییە ، چونکە خۆشەویستی نیعمەت و بەخششی خواییە و رق و قینیش پێچەوانەیەتی ، هەروەها پێچەوانەی نیعمەتیش نارەحەتیە و پەروەردگار نیعمەت و بەخششی بەسەر باوەڕدارانەوە باسدەکات بەهەڵگرتنی دژایەتی و جێگیرکردنی خۆشەویستی بەهۆی خۆشویستنی ئیسلامەوە کاتێ دەفەرموێت: ﴿إذ كنتم أعداء فألف بين قلوبكم فأصبحتم بنعمته اخوانا﴾(ال عمران).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر یەکێك لەخەودا بینی رقی لەکەسێکە یان کەسێك رقی لێیەتی بەڵگەیەکی خراپە بۆ سەرجەم خەڵك، چونکە رق و قین هۆکاری دژایەتی و دوژمنایەتییە و دوژمنان یەکتریان خۆشناوێت و هاوکاری یەك ناکەن.

* دەگونجێت رق و قین بەڵگەبێت لەسەر فەرمان بەچاکەو خۆ گرتنەوە لەخراپە، ئەگەر لەخەودا ئەوکەسە بینی کەبەئاگاو بێداری رقی لێیبوو بەڵگەیە لەسەر سینە تەنگی و تاقیکردنەوە بەکەسێك کەخۆشحاڵ نییە بەهاوەڵایەتیکردنی.

رم

رمان(رووخان ـ تەپین): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+بەدەستهێنانی پێداویستی.

+ناچارکردنی دوژمن.

+کوڕو هاوکار.

* ئەگەر لەئاسمانەوە قامچییەك دابەزی بەڵگەیە لەسەر سزاو خەشم و قین.

* قامچی دەستەڵاتدارە ، ئەوەی قامچییەکی پارچەپارچەکراوی رەشی سوورباوی بینی دەستەڵاتێکی باش بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر پارچە پارچە نەبوو دەستەڵات و ئیشگەرییە.

* ئەگەر لەلێداندا قامچیەکە بچڕا دەستەڵاتەکەی بەسەر دەچێت.

* ئەگەر درزیبرد دەستەڵاتی زیاد دەکات.

* ئەگەر بینی بەقامچیەکەی لەگوێدرێژەکەیدا لەپەیداکردنی بژێویدا بانگی خوداوەند دەکات، ئەگەر لەئەسپێکی پێدا سواریبوبوو ویستی غاری پێبدات دوعا دەکات لەکارێکی قورس و گراندا.

* ئەگەر بینی قامچیەکی بەدەستهێنا پەنادەگرێ بەپیاوێکی عەجەمی کەپەیوەندی بەدەستەڵاتدارەوە هەیەو گوتارەکانی وەردەگرێ و فەرمانەکانیشی بەجێدەگەیەنێ.

* ئەگەر بینی بەقامچی لەپیاوێکدەداتو دەستی بەرزو درێژ ناکاتەوە ئامۆژگاریدەکات، ئەگەر ئازاری پێگەیاندو داچڵەکی سەرزەنشتیدەکات پاشان تەوبەدەکات، ئەگەر ئازاری پێنەگەیاند ئامۆژگاری وەرناگرێ، ئەگەر خوێنی لەبەر رۆیی لەکاتی لێداندا ئەوەستەمو زۆرداریيە ئەگەر خوێنی لەبەر نەڕۆیی ئەوە حەقو دادپەوەرییە.

* ئەگەر لێیداو پێستەکەی درزیبرد ئەوە لەیەکێکەوە بۆدووان زیاد دەبێت لەسەری بەوەی دەدرێتەپاڵی.

* ئەگەر خوێنی لێدراوی بەرکەوت ماڵێکی حەرام بەدەستدەهێنێت، هەروەها ئەگەر لێدراویش خوێنی لێهات هەر بەوچەشنەیە.

* ئەگەر قامچیەکە لەکاتی لێداندا لاربوو هەڵگەڕایەوە ئەقڵو ژیری واژوو پێچەوانەیە یاخود ئەوپیاوەی پەنای پێدەگرێ ناتەواوە.

* ئەگەر بینی دەستەلاتدار لێیدا بەقامچی سەد قامچی یان کەمتر یا زیاتر درهەمە بەئەندازەی قامچیەکان.

رمو تیرهاوێژ: (ئیبن سیرین)دەڵێت:

رم هاوێژ نوێنەرە، ئەگەر بینی تیرێکی هاویشتو نەی پێکا نوێنەرێك دەنێرێ لەبۆ پێداویستی.

* ئەگەر رمەکە رێکبوو کتێبێکە قسەی حەقی تێدایە، ئەگەر لەقامیشی ناتەواوبوو گوتەی پووچو بەتاڵە ، ئەگەر ئەوەی ویستی بەجێی هێنا فەرمانەکەی بەجێدێت.

* ئەگەر پێکای ئەوەی وتویەتی بەجێی دەهێنێ.

* ئەگەر بینی ژنێك رمێکی ئاڕاستەکردو تێگرتو دای لەدڵی گاڵتەی لەگەڵ دەکاتو دڵی وابەستەی دەبێت ، ئەگەر رمەکە لەزێڕبوو نامەیەکە بۆ ژنێکی دەنێرێ ، یان بەهۆی ژنێکەوەیە.

* ئەگەر تیری واژووی یەکبوو نوێنەرێکن دڵیان نەرمو ناسکو گوتەیان شیرینە.

* ئەگەر تیرەکە نێزەکەی هەڵگەڕاوەبوو نوێنەرەکە گاڵتەیان پێدەکات.

* نێزەی تیر نامەیەکە هێزو توندوتیژی تیایە.

* نێزەی قورقوشم نامەیەکی سستو خاوە.

* ئەگەر رمەکە نێزەی تێدانەبوو دەیەوێت نامەیەك بنێرێ بۆ ژنێك بەلام نامەبەرێکی دەستناکەوێ.

*ئەگەر بینی رمێکی هەڵداو پێکای ئەگەر خوازیاری کوڕبێت دەبێت.

*تیر گوتەی حەق و راستییە لەگەڵ وەلآمدانەوەی گوێرایەڵی پەروەردگار ناکات ئەگەر پێکانی گوتەکەی وەردەگیرێ خۆ ئەگەر نەیپێکا وتەکەی وەرناگرێ.

*رمێکی هەلگەراوە ئەگەر ژنێك لەتیردانێکدا بینی هەلگەرانەوەی مێردەکەیەتی لێی.

*ئەگەر کەوانێکی بینی تیری لێوە هەڵدا کەوانەکە باوکەو دەگونجێت تیرەکە پیاوێك بێت کەسێکیتر پەروەردەی کردبێ و رم نیشانەیە.

*ئەگەر تیرێکی بەدەستیەوە بینی دەستەلآت و شکۆمەندی و ماڵ و سامان بەدەستدەهێنێ.

*هەروەها وتراوە: ئەوەی تیرێك بەدەستی خۆیەوە ببینێ هەواڵێکی خۆشی پێدەگات.

*پیاوێك بینی تیر هەڵدەدات خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەوگێڕایەوە ئەویش وتی: تۆ کەسێکی دووزوبانی.

رو

روان و دەرهاتنی حەشیش: (نابلسی) دەڵێت: بەلگەیە لەسەر مردن، ئەگەر بینی حەشیش بەسەرجەم لەش ولاریدا دەرهات بەلآم لەش ولاری دانەپۆشی و زیانی پێنەگەیاند ئەو ساڵە فەرپێت بەدەستدەهێنێ، ئەگەر گوێچکەو چاوی داپۆشی بەلگەیە لەسەر کەم و کوری ئاینەکەی، بەهەمان شێوە دەرهاتنی پەروبال لەلاشە بەلگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ماڵ و سامان یان جل وبەرگ، دەگونجێت سەفەرێکی بۆبێتە پێشەوە.

*روانی حەشیش لەجەستەو لەش و لاسوودو دەوڵەمەندییە.

*ئەگەر شتێك روا لەسەر سکی خراپبوو باش نییە، خۆ ئەگەر نەخۆشبوو بەلگەیە لەسەر مردنی.

روبار: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی رێزدارە ئەگەر کەسێك چووەنێوی لەگەڵ خەڵکی گەورەدا تێکەڵدەبێ و ئاوخواردنەوە لەرووبار باش نییە بەپێی ئایەتی: ﴿ انَّ الله مُبتليكم بنهر ﴾ (البقرة: ٢٤٩).

*ئەگەر بینی لەمبەری رووبارەوە بۆ ئەوبەری بازیدا لەغەم و پەژارە قوتاردەبێ و بەسەر دوژمنەکانیدا زاڵدەبێت.

*هەروەها وتراوە: روبار بەلگەیە لەسەر سەفەر بۆ یەکێك بچێتە نێوی.

*هەروەها وتراوە: چوونە نێوی کاری دەستەلاتدارە، ئەگەر ئاو بەبازاڕێکدا ڕۆیی خەڵکی دەستنوێژیان دەگرت‌و سوودیان لەئاوەکەی وەردەگرت ئەوە دادپەروەری دەستەلاتدارە بۆ ژێردەستەکانی ، ئەگەر بەسەربانەکاندا ڕۆیی‌و هاتە نێو ماڵەکان‌و قوماشەکانی تەڕکرد ستەم‌و زۆرداری دەستەلاتدارە لەژێر دەستەکانی، یان دوژمنێکە هەڵدەکوتێتەسەر خەڵکی.

*ئەگەر ڕوبارێکی بینی لەماڵەکەی هاتەدەرەوەو زیانی بەکەس نەگەیاند چاکەیەکە لەخەڵکیدەکات.

*ئەگەر بینی بوە بەڕوبار بەخوێن بەربوون (نەزیف) دەمرێ.

*ئەگەر چوە نێو ڕووبارێك تێکەڵ بەپیاوێکی گەورە دەبێ ئەگەر شتێکی پێگەیی لەوپیاوەوە غەم‌و پەژارەی پێدەگات ، بەهەمان شێوە ئەگەر ڕووبارەکە لێڵبوو.

*ئەگەر لەئاوێکی سازگار ئاویخواردەوە خێرو ژیانێکی خۆش بەدەستدەهێنێ لەوپیاوەوە بەئەندازەی خواردنەوەی ئاوەکە.

*ئەگەر بینی ئاوی لێهەڵدەگوزێ ماڵ‌و سامان لەپیاوێکەوە بەدەستدەهێنێ بەئەندازەی گەورەیی‌و بچووکی ڕووبارەکە.

*ئەگەر بینی ڕووبارەکەی بڕی بۆلایەکیتر غەم‌و پەژارەو ترس‌وبیمی دەڕەوێتەوە ئەگەر قوڕو چڵپاو یان شەپۆلی تێدابوو ، وەگەرنا ئەو پیاوە دەبڕێت بۆلای یەکێکیتر.

*ئەگەر بازیدا بەسەر ڕووبارەکەدا بۆ دەریاچەکەی لەخراپەی دەستەلاتدار قوتاردەبێت‌و سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی ئاوی دەریا دەبیات یان ئاژەڵەکانی دەبات یاخود شتومەکی ئەوە زیانە بۆی.

*ئەگەر بینی ئاوێکی سازگار دێنە نێو ماڵەکەی بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و سامان‌و خۆشی ، هەروەها وتراوە ئەگەر دەوڵەمەندبێ ئەوەی بینی فەرپیت بەدەستدەهێنێ‌و سوود دەگات بەخانەوادەکەی.

*ئەگەر ڕووبارێکی بینی لەماڵی خۆیان هەڵدەقوڵێ‌و ئاوی لێدەخۆنەوە ئەگەر دەوڵەمەندو ڕێزداربوو بەڵگەیە لەسەر خێرو سوود بۆ خەڵکی ئەو وڵاتەو بۆیان خەرجدەکرێ‌و خەڵکێکی زۆر ڕوودەکەنە ماڵەکەی‌و ئاتاجیان بەدەستدەهێنن.

*ئەگەر خەوبینەر هەژاربوو ژنەکەی دەردەکات یان کوڕەکەی بەهۆی داوێنپیسی یان کارێکی خراپەوە.
*روبار لەخەودا کارێکی چاكو رزقو رۆزییەکی بەردەوامە.
*روباری لێلّ یان بۆگەن بەلّگەیە لەسەر دۆزەخو ئەوەی لەخراپەی نزیکدەکاتەوە.
*روبار فتنەیە ، دەگونجێت بۆ سەرپێچیکار سەرپێچی بێتو بۆ چاکەکاریش بەلّگەی پارێزراوی بێت.
*ئەگەر لەروبارەکانی (فورات)و (دجلە)و (نیل) ئاوی خواردەوە بەلّگەیە لەسەر خێرو رزقو رۆزیو هاوسەرو شتی نایاب لەوناوچەو هەرێمەدا.
*ئەگەر روبارەکە لەولاّتی خۆیدا نەبوو بەلّگەیە لەسەر گۆڕانی دەولّەتو چوونی هەندێکیان بۆلای هەندێکیتریان.
*ئەگەر بینی بەسەر ئاودا دەڕوات بەلّگەیە لەسەر باشی نیەتو دلّنیایی.
*روباری (کەوسەر) لەخەودا سەرکەوتنە بەسەر دوژمناندا بەپێی ئایەتی: ﴿ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴾ (الكوثر:١).
*ئەگەر لەئاوی (کەوسەر)ی خواردەوە زانیاریو کردارو دلّنیایی باشو شوێنکەوتنی پێغەمبەرو سوننەتی(ﷺ) بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بێباوەڕبوو موسولّماندەبێ، ئەگەر سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکاتو لەبیدعەوە دەچێت بۆ سوننەت یان لەژنێکی خراپەکارو داوێنپیسەوە بۆ ژنێکی سالّحو باش یان لەکاسبیەکی حەرامەوە بۆ کاسبیەکی حەلاّلّ.
*ئەو روبارەی لەبەهەشتدایە بەلّگەیە لەسەر رزقو رۆزی.
*روباری شیر بەلّگەیە لەسەر فیترەت.
*روباری مەی بەلّگەیە لەسەر مەستبوون لەخۆشەویستیو چاوپۆشین لەسەرپێچی.
*روباری هەنگوین بەلّگەیە لەسەر زانیاریو قورئان.

روباری (نیل) لە(میسر): (نابلسی) دەلّێت: ئەگەر بینی ئاوی لێدەخواتەوە زێڕ بەدەستدەهێنێ بەئەندازەی ئەو ئاوەی خواردوویەتیەوە.
*ئەگەر روباری (نیل)ی بینی هێزو دەستەلاّت بەدەستدەهێنێ.

روحکێشان: (نابلسی) دەلّێت: لەخەودا بەلّگەیە لەسەر گەڕاندنەوەی ئەمانەت بۆ خاوەنەکەی یاخود چاکبوونەوەی نەخۆش یان قوتارو ئازادبوونی زیندانی لەزیندانەکەی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر یەككگرتن‌و كۆبوونەوە لەگەڵ كەسێكی شاوارەو غەریبدا.

روو

رووپامایی: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی روپامایی بۆ مرۆڤێك دەكات لەبۆ بەدەستهێنانی خۆشییەكی دنیا خراپ‌و نابەجێیە.

*ئەگەر بینی روپامایی لەپێناوی بەدەستهێنانی زانستێكدا دەكات یاخود كاروپیەشیەك كەبیگەیەنێت بەچاكە رێزو شكۆمەندی بەدەستدەهێنێت‌و ئاینەكەی باشدەبێت‌و بەداواو نیازی خۆیدەگات.

*هەروەها وتراوە: ئەگەر كەسێك كارێكی وابكات رانەهاتبێت‌و نەیكردبێت ملكەچی‌و رسواییە، خۆئەگەر روپامایی لەژنێكی ناسراوبوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خەوبینەر قوتار دەبێت لەدەستی دوژمن.

*رەفتاری رووپامایش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی‌و ئیسارو چاكەو خێر.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هۆكارێكی حەرامە لەبێداریدا.

رووپۆش (پەچە): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا كچێكی تەمەندرێژە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شارەزایی لەئایندا.

رووپێو(مەساح ـ ئەندازەگیر): (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێكە خەڵكی هەڵدەسەنگێنێ‌و حەزدەكات بوەستێت لەسەری.

*ئەگەربینی رووپای زەوییەكی چێنراو دەگرێ حاڵ‌و باری چاكەكاران بەسەردەكاتەوە ، ئەگەر مێوی پێوا حاڵی ژنەكەی دەپشكنێ‌و بەسەریدەكاتەوە.

*ئەگەر دارێكی پێوا حاڵ‌وباری ئەو پیاوانە بەسەردەكاتەوە كەئاینیان هەیە.

*ئەگەر شەقامێكی پێوا لەورێگەیەوە سەفەردەكات كەرووپای گرتوە، ئەگەر لەسەر رێگەی (حەج)بوو ئەوجا(حەج)دەكات ، ئەگەر شوێنێكی چۆڵەوانی پێوا لەغەم‌وپەژارەدا رۆدەچێت.

*ئەگەر زەوییەكی سەوزایی پێواو خاوەنەكەی نەناسراوبوو دەبێت بەچاكەكارو وەچەدار.

(نابلسی)دەڵێت: ئەرگەر رووپای لانەو ماڵی مرۆڤێكی پێوا حاڵی ئەو مرۆڤە بەسەردەكاتەوە.

رووتـی (بـێ جل‌وبـه‌رگی): ((ئـیبن سـیرین) ده‌ڵێـت: ئه‌گـه‌ر بینـی جل‌وبه‌رگـه‌کانی لـه‌خۆیکرده‌وه دوژمنێکـی پـه‌نهانی ده‌بێـت‌و له‌رووکاریـشدا خۆشه‌ویـستی‌و ئامۆژگـاری ده‌رده‌خـات، خوداوه‌نـد ده‌فه‌رموێ: ﴿يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا﴾ (الأعراف:٢٧).

*ئه‌گـه‌ر بینـی له‌شوێنێکی قه‌ره‌باڵغدا رووتبووه‌ته‌وه ئابرووی ده‌چێت ، ئه‌گـه‌ر له‌شوێنێکدا به‌ته‌نیا هه‌ر خۆی رووتبـوو بۆکه‌موکوڕی ده‌گه‌ڕێت به‌لاّم به‌ئومێدی خۆیان ناگه‌ن.

*ئه‌گـه‌ر ژنێـك جل‌وبـه‌رگی ره‌شـی له‌خۆی داماڵی به‌ڵگه‌ی به‌یانییه چونکه ژن به‌شه‌و راڤه‌ده‌کرێ، ئه‌گه‌ر شـه‌وێکی که‌م تاریکبوو ئه‌گه‌ر جل‌وبه‌رگی ژنه‌که سپیبوو شه‌وێکی مانگه‌شه‌و ده‌بێت.

*خۆرووتکردنـه‌وه به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر جل‌وبـه‌رگی نـوێ، ئه‌گـه‌ر نه‌خۆشـێك روتبـوه‌وه له‌جل‌وبه‌رگـه‌کانی‌و بـه‌زۆر بردیان ده‌مرێت.

*رووتبوونـه‌وه‌ی ژنـیش له‌ماڵهاتنـه‌ده‌ره‌وه دوورکه‌وتنه‌وه‌یـه لێی.

رووخـانی لانـه‌و مـاڵ: (ئـیبن سـیرین) ده‌ڵێـت: ئه‌گـه‌ر بینـی ماڵێـك رووخـا به‌سه‌ریا ماڵ‌و سـامانێکی زۆر بێشومار به‌ده‌ستده‌هێنێ.

(نابلـسی)ده‌ڵێـت: بینینـی به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر مردنـی خاوه‌نه‌کـه‌ی. مـردنیش به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر رووخاندنی لانه‌و ماڵ.

*ئه‌گـه‌ر بینـی ماڵێـك ده‌ڕوخێنـێ یـان بینایـه‌کی کـۆن غـه‌م‌و پـه‌ژاره رووی تێده‌کات.

*ئه‌گه‌ر بینـی ماڵه‌کـه رووخـا به‌سـه‌ریا یاخود هه‌ندێکی رووخا مرۆڤێك له‌وماڵـه ده‌مرێ یان خاوه‌نه‌کـه‌ی تووشـی بـه‌لاّو نه‌هامه‌تیه‌کی گه‌وره و کاریگه‌ر ده‌بێت.

*ئه‌گه‌ر ژنێك بینـی سـه‌ربانی ماڵه‌کـه‌ی رووخا مێرده‌که‌ی ده‌مرێ.

رووخـسار (کـوڵم): (ئـیبن سـیرین) ده‌ڵێـت: جـوانی رووخـسار به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر فـه‌ڕوپیت‌و ده‌رووی خێـرو ناشـیرینی به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر نه‌خۆشـی‌و خراپه.

*هـه‌ردوو کوڵم به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر کـاری پیـاو ، ئه‌گـه‌ر کـوڵمی بـه‌فراوانی بینـی له‌ئه‌نـدازه‌ی خـۆی زیـاتر زیـادبوونی غـه‌م‌و په‌ژاره‌یـه‌و دابـه‌زینی پله‌وپایـه‌و شان‌و شکۆیه.

رووخساری مرۆڤ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پێستی مرۆڤ نهێنیەتیو رەشی پێست لەلێکدانەوەدا شکۆمەندیو وازهێنانە لەئاین.

*ئەگەر بینی رووخساری رەشداگیرساوەوە جلوبەرگێکی سپی پۆشیوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کچێکی دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وإذا بُشِّرَ أحَدُهُم بِالأنثى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسوداً﴾ (النحل: ٥٨).

*خەلیفە (مەهدی)(رەحمەتی خوای لێبێت) لەخەودا بینی رووخساری رەشداگیرساوە لەناکاو بەئاگاهاتو (ئیبراهیم)ی کوڕی (عەبدوللا)ی (کرمانی)بانگکردو خەونەکەی بۆ گێڕایەوەو ئەویش وتی: کچێکت دەبێت، ئنجا ئەو ئایەتەی بۆ خوێندەوە هەر ئەو شەوە کچێکیبوو زۆر خۆشحاڵبوو خەڵاتی باشیدا بە(ئیبراهیم).

*ئەگەر بینی رووی رەشداگیرساو جلەکانی پیسبوو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەرئەوەی درۆدەکات بەدەم پەروەردگارەوە.

*ئەگەر بینی رووخساری رەشداگیرساوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرن)و دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی رەشم بینی،پیاوێکیتر دەیشت، ئەویش وتی: مردنی بێباوەڕییەتیو رەشی ماڵو سامانیەتی ئەوەش بەپێوە دەیشت بەماڵوسامانی فریوی دەدات.

*دەگێڕنەوە پیاوێك بە(ئیبن سیرین)ی وت: لەخەودا بینیم پیاوێك بەزنجیر هەڵواسرابوو لەئاسماندا نیوەی لەشولاری رەشبوو نیوەشی سپی، کلکێکی درۆزنی گوێدرێژی پێوەبوو.

(ئیبن سیرین)وتی: من ئەو پیاوەم، نیوەی سپی لاشەم ئەوانەن بەرۆژ دێن بۆلام، نیوە رەشەکەی ئەوانەن بەشەو رووم تێدەکەن و زنجیرەکەش پێی هەڵواسراوم لەئاسمانەوە یادوزیکری منە هەمیشە روو بەئاسمان بەرزدەبێتەوە ، کلکەکەش قەرزە لەسەرم کۆدەبێتەوەو مردنمە، خەونەکەی بەوشێوەیەبوو کەلێکیدایەوە.

*هەروەها دەڵێن: ئازایەك بینی رووخساری رەشداگیرساوەو راڤەکارێك

پێی وت: بەڵگەیە لەسەر ترسنۆكبوونت.

*پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: ژنێكم دەستنیشانكردووەو لەخەودا بەرەشیو بچووكی بینیومە، ئەویش وتی: كورتیەكەی كورتی باڵایەتی رەشیەكەشی ماڵو سامانیەتی، زۆری نەبردو مردو پیاوەكەش بوو بەمیراتگری.

*دەگێڕنەوە پێغەمبەر(ﷺ) لەخەودا ژنێكی رەشی سەروقژ رووتی بینی لە(مەدینە) هاتە دەرەوەو هەتاگەیشت بە(جەحفە)، پێغەمبەر(ﷺ) بەم چەشنە لێكیدایەوە: نەخۆشی شاری (مەدینە) دەگوێزرێتەوە بۆ (جەحفە)[1].

*پیاوێك گێڕایەوە لەخەودا بینیویەتی منداڵێكی بۆ نێردراوە كاتێ بەئاگاهات خەڵوزیان بۆ نارد.

*ئەگەر ژنی رەش پێستی بینی هاتبوونەسەری خێر رووی تێدەكات بەهۆی بینینی زۆری رێزدار بەلام

[1] (بوخاری)(٣٠٣٨)و(ترمذي)(٢٢٩٠)لەفەرموودە یەكی (عەبدوڵلا)ی كوڕی (عومەر) (رەزای خوای لێبێت).

لەرەگەزی دوژمن، رەنگی سوور پلەوپایەو خۆشحاڵییە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەگەڵ سوورییەكەدا سپێتی تێكەڵبوو خاوەنەكەی شكۆمەندیو رێز بەدەستدەهێنێت.

*رەنگی زەرد نەخۆشییە، هەروەها وتراوە: ئەگەر بینی رەنگی زەرد هەڵگەڕاوەو بەڵەك بەڵەكە لەقیامەتدا رێنومایی دەدرێتو لەكەسە نزیكەكان دەبێت.زەردی رووخسار بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە تووشی خەوبینەر دەبێت.

*سپێتی رەنگ : ئەگەر بینی رووخساری زۆر سپیبووە ئاینەكەی باشو جێگیر دەبێت لەسەر ئیمان ، ئەگەر رەنگی كوڵمو گۆنای سپیبوو شكۆمەندیو رێز بەدەستدەهێنێ.

*دەگێڕنەوە پیاوێكی لاو كوڵمی خۆی بەسوور بەدیكرد وەك ژنان، لەنێو ژناندا دانیشتبوو تووشی ئابڕوچوونو زینابوو.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەباشی ببینێت بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵوباری لەدنیاداو مژدەیە لەگەڵ خۆشیو شادی.

*ئەگەر رووخساری بەرەشی بینی ئابڕوە.

*زەردی رووخسار بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو حەسوودی، دەگونجێت زەردی دووڕوویی بێت ، چونکە زەردی نەخۆشییەو نەخۆشیش دووڕوویییە هەروەها دەڵێن: زەردی بەڵگەیە لەسەر بەندایەتی بەپێی ئایەتی: ﴿ سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ﴾ (الفتح: ٢٩) ئەمەش زەردی رووخساریانە.

*ئەگەر کەسێکی رەش پێستی بینی رووخساری سپی بوەتەوە بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی‌و کەمی شەرمی.

*ئەگەر رووخساری بینی رەشبوەو لاشەی سپی نهێنی باشترە لەدیارو بەرچاوی ، ئەگەر دەمو چاوی سپیبوو بەڵام لەش‌و لاری رەش کاری دیارو بەرچاوی باشترە لەنهێنی.

*ئەگەر بینی موو لەدەموچاوی هات لەشوێنێکدا لەبێداریدا مووی لێنەهاتبوو قەرزێکی زاڵەو پلەوپایەی دادەبەزێنێ.

*ئەگەر رووخساری گۆڕاو جوانی دیارنەما بەڵگەیە لەسەر کەمو کوڕیو دەگونجێت لەوانەبێ زۆر گاڵتەو گەپو شۆخی ئەنجام دەدات، چونکە ئاوی روویدەبات.

*ئەگەر گۆشتی کولمەکانی بینی رۆییوو بەسواڵکردن‌و دەروودووکردن دەژیو لەفەرموودەیەکدا هاتوە: "ئەوەتان بەردەوام سواڵدەکات کاتێ دەگات بەپەروەردگاری رووخساری گۆشتی پێوە نەماوە"[(١)].

*ئەگەر تاریکایی لەرووخساریدا بینی یاخود ناڕێکی بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاینەکەیو کەمو کوڕی لەشکۆمەندیدا.

*ئەگەر دەموچاوی شینهەڵگەڕا تاوانبارە بەپێی ئایەتی: ﴿ ونحشر المجرمين يومئذ زرقا ﴾ (طە: ١٠٢).

*ئەگەر رووخساری گەورەبوو بەڵگەیە لەسەر رێنوماییو شکۆمەندیەتی.

*ئەگەر رووخساری ئارەقی دەردا بەڵگەیە لەسەر عیشق‌و خۆشەویستی.

*ئەگەر رووخساری بینی سووررو گرژبوو بەلایەك رووی تێدەکات یان غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر کەسێك رووی لێوەرگێڕا کارێکی لێدەبینێ خەشم‌و قینی لێدەبێت.

---

(١)(مسلم) (٤/١٤٠/١٠٣/١٠٤٠) و (بوخاری) (١٤٧٤) وەك خۆی.

*ئەگەر ژنێك بینی ڕووخسارو دەموچاوی بەڕەشی بنی مەنجەڵ ڕەشبوو مەرگی مێردەکەیەتی ، ئەگەر بینی بەسپێتیو بۆنی لەخۆیدا باشی خۆیو مێردەکەیەتی.

*ڕووخساری گەشو بزەو خەنداویو سپێتی بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵی خاوەنەکەی ئەگەر زیندوو یان مردووبێت.

*جوانی ڕووخساری ژن یا منداڵ یاخود ئەسپ بەڵگەیە لەسەر فەڕوپیتو بەپێچەوانەشەوە.

*ئەگەر بینی خاوەنی دووڕووە لەخەودا بەڵگەی چارەنووس خراپییە بەپێی گوتاری پێغەمبەر (ﷺ): "خوداوەند تەماشای کەسی دووڕوو ناکات"[1].

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی چەند ڕوویەك بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوەی لەئیسلام بەپێی ئایەتی: ﴿ الملائكة يضربون وجوههم وأدبارهم ﴾ (محمد: ٢٧).

*ئەگەر زانابوو لەبەشەکانی زانیاریدا هەڵسوکەوت دەکات.

[1](بوخاری)و (مسلم) بەدەستەواژەی نزیك لەو دەستەواژەیە گێڕاویەتیەوە.

*دەمو چاو گرژکردنو گریانو ناشیرینکردنی یاخود ڕەشی بەڵگەیە لەسەر نەمانی پلەوپایەو درۆ.

*ئەگەر لەهەردوو لاجانەکانی قژی جوانی بینی پیاوێکی سینەسافەو ئەگەر هەر قژی پێوە نەبوو پیاوێکی سووكو هیچو پووچە.

*قلێشبردنی دەمو چاو کەمی شەرمە.

*ئەگەر ڕووخساری خۆی بەتەڕیو گەشاوەیی بینی خاوەنی شەرمو حەیایە، بەدیو خراپیو ناقۆلایی دەمو چاو کەمو کوڕییە.

ڕووشاندن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی مرۆڤێك ئەندامێکی بریندارکرد لەماڵو دارایی و هەندێك لەخزمەتەکانیدا زیانی پێدەگەیەنێت.

*ئەگەر ڕووشاندنەکە کێمو خوێنی لێهات ڕوشێنەر سەبارەت بەکەسی ڕووشاو دەدوێتو قسەدەکات، پاشان ڕووشاو ماڵو سامانی دەستدەکەوێت.

*ئەگەر بینی ڕوومەتی ڕووشاوە بەخێراییو کتوپڕ دەمرێت.

*هەموو شوێنەوارێکی ڕووشانیش لەجەستەدا کێمو زوخمی تێدابێت ماڵو داراییە.

*هەموو زیادەیەکیش لەلەشو لاردا ئەگەر زیان بەخاوەنەکەی نەگەیەنێت زیادەی نازو نیعمەتە.

(نابلسی)دەڵێت: رووشان لەخەودا زیانە لەماڵو داراییدا، رووشانیش بەڵگەیە لەسەر نیشانەی خراپو لەمرۆڤدا لەبەخیلیو خراپەو بێبڕوایی، رووشاندنیش رەخنەو نکوولییە لەقسەو گفتوگۆدا.

رووگرژ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا رووی گرژبوە کچێکی دەبێت.

رووگەشی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆ زانایانو پیاوچاکان بەڵگەیە لەسەر رووتێکردنو گوێڕایەڵی خوداو پێغەمبەرەکەی، بۆ کەسانی تریش لەروو بەخەندەو گاڵتەبازو پیاو خراپان بەڵگەیە لەسەر بێئاگاییو روو بەحەرام چوونو تێکەڵبوون لەگەڵ بیدعەکاران.

رووکەشکراو بەزێڕ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی شتی رووکەشکراو بەزێڕ بەڵگەیە لەسەرماڵو لانەی رازاوەو قسەوگوتەی باشو راستگۆیی لەگوتەو کرداردا.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بیدعەو تیابردنی ماڵو سامان یان ئارەزوو بێئابڕوویی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەنیسەو شوێنی خراپە.

رووناشیرینی: (ئیبن سیرین) دەڵێ: ناشیرینی رووخسارو شقڵ شقڵبوونی شەرمو حەیایەتی.

* ئەگەر بینی رووخساری تەڕوو جوانە خاوەنی شەرمەو پیسو پۆخڵیش ناتەواوییە.

* پیاوێک بینی بەلاو نەهامەتییەک رووبکردە خەڵکیو ئاژەلان، لەراقەکارێکی خەوی پرسی ئەویش وتی: فەرمانڕەوایان پشتی کۆمەڵێك دەشکێننو هەندێك زیندانی دەکەن.

* هەندێك لەفەرمانڕەوایان ستەمکاربوون ، یەکێك لە پیاوچاکان ئەو فەرمانڕەوایەی بینی رووخساری ناشیرینو ناقۆلابوەو رووی وەرچەرخاندوە بۆ دواوەو شەلەو دەستو قاچی براوەو گوێی لێبوو ئەم ئایەتە دەخوێندرایەوە: ﴿الم تر کیف فعل ربك بعاد (٦)ارم ذات العماد﴾ (الفجر: ٦ـ ٧)خەوەکەی بۆ راقەکارێکی خەوگێڕایەوە ئەویش وتی: ئەم فەرمانڕەوایە تیادەچێت هەروەك چۆن خوداوەند (عاد)ی لەناوبرد، دوای بیست رۆژ موڵكو دەستەلاتو ماڵو سامانی تیاچوو.

رووی شمشێر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+پاراستنیماڵو بۆداواکاری.
+ماڵ بەفیڕۆدان.
+پاراستنی نهێنی.

ڕۆ

ڕۆچوو لەخەودا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ڕۆچوو لەخەودا دۆڕاوە لەکاتی بێداریدا.

ڕۆچوون بەنێو زەویدا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سەفەرێکی دووبارەیە یان خستنەدوای ئەوەیە کەزەوی بەڵگەیە لەسەری بەخۆشەویستی یان هاوسەر.

*ئەگەر بینی لەزەویدا ونبوو بەبێ هەڵکەندنو زۆر قوڵبوو هەتا وایزانی سەرناکەوێ لەخۆی بایبوە بەداواخوازی دنیاو لەوەدا دەمرێ.

ڕۆژ(خۆر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ڕۆژ لەبنەڕەتدا فەرمانڕەواوکاربەدەستێکی مەزنە، چونکە لەئاسماندا ڕووناکترین پێکهاتەیە وێڕای سوودو قازانجی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فەرمانڕەوای ئەو شوێنە کەخەونەکەی تیا دەبینرێو لەسەرووی ئەوەوە پەروەردگاری مەزنە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستەڵاتی خەوبینەر ئەگەر بەتایبەتی بینی بەدەر لەکۆمەڵ وەك میرو مامۆستاو باوكو هاوسەر ئەگەر ژنبوو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێکی بەڕێز وەك هاوسەری فەرمانڕەواو سەرۆك یا گەورە یاخود کچەکەی یان هاوسەری خەوبینەر یا دایكو کچی شۆخو شەنگی.

*بوێژو شاعیران جوانی کچانی شقڵنەشکاو بەخۆر دەچوێنن.

*هەروەها دەڵێن: لەخەوەکەی (یوسف)(سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر دایکی، هەروەها دەڵێن: بەڵکو بەڵگەیە لەسەر هاوسەرەکەی باوکی کەپوریبوو. یان دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر داپیرەی، یان لەسەر باوکیو مانگیش لەسەردایکی هەموو ئەمانەش لەلێکدانەوەدا شیاوو گونجاون.

*ئەگەر ڕۆژ بەڵگەبوو لەسەر باوك بەهۆی سوودو چاکتربوونی لەمانگ لەڕووناکیو وزەدا، ئەگەر بەڵگەبوو لەسەر دایك بەهۆی مێینەییو نێرێتی مانگ، ئەو ڕوداوەی لەخۆردا دەبینرێ لێکدانەوەکەی دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی کەبەڵگەیەلەسەری.

*ئەگەر خۆر بینرا کەوت بەسەر زەویدا یاخود باڵندەیەك قووتیدا یاخود کەوتە نێو دەریاوە بەئاگر سووتاو ڕەشبوو

یاخود ونبوو لەڕێڕەوی خۆی یان کەوتە ڕێـــڕەوێکیتر ئـــەوەی دەدرێتــە پـــاڵی دەمرێت.

*ئەگەر ڕۆژگیرا یـان هـەورێك ڕووناکی لێگـرت یـاخود تـەمو مـژ لـەدەوری کۆبـوەوە تاڕوونـاکی دابـەزی یـاخود لەئاسماندا جێگیربوون دەهاتو دەچوو بەڵگەیـە لەسـەر ڕووداوێـك ڕوودەدات لەوەی دەدرێتەپاڵی لەنەخۆشیو غەمو پــــەژارەو نارەحـــەتیو خێرێکـــی نیگەرانکـــەر مەگـــەر ئـــەوەی بەڵگەیەلەسـەری نەخۆشـبێت لـەحاڵی بێداریدا مردنیەتی.

*ئەگەر بینی بەبێ هۆ ڕەشداگیرسا یان بێئەوەی بگیرێ بەڵگەیە لەسەر ستەمو زۆری ئـەوەی دەدرێتـە پـاڵی یـان بەڵگەیـــە لەســـــەر بێبـــاوەڕیو ســـەرگەردانیەتی، ئەگـــەر خـــستیە دەستییەوە یـان گرتیـە بـاوەش یـان دابەزییەســـەر ماڵەکـــەی بـــەڕووناکیو پرشنگی خۆیـەوە دەسـتەڵاتی پتـەوتر دەبیو شکۆو ڕێزدارتـر دەبـێ ، یـاخود بـــژێوی پەیـــداکاری ئـــەو ماڵـــە دەگەڕێتـــەوە، ئەگـــەر لەســـەفەردابێت ئەگەر خۆی ئەوەی بینی یان خزمەتکار یـاخود هاوسـەرەکەی چـونکە گـەورەی هەموویانەو بەڕێوەبەری ماڵە ، وەگەرنا ژنی دووگیان کـچی دەبێـت یـان کـوڕی دەبێت جیاوازیدەکات لەنێوان نێرومێـدا بەوزیادەیەی لەخەونەکەی وەردەگیرێ وەك ئـــــەوەی لەژێرکراســـــەکەیەوە بیشاریتەوە یان بیخاتە ژێر دەفرێك.

*ئەگـــەر ڕەنگـــی خۆرەکـــە کـــاتێ شاردرایەوە تاریکبوو ناپاکیو خیانـەت لەفەرمانڕەوا یان خانەوادەکەی دەکرێ ئەگـەر وابـوو، وەگـەرنا دەسـتەڵاتدار دەستدرێژی دەکاتە سەر لەلایەن خـۆی یـان نەخۆشـی دەمـرێ یـان ئـافرەتی دووگیـان منـداڵی لەباردەچـێ یـاخود کوڕێکی دەبێ ئەو شتانە جیادەکاتەوە لەیەك.

*ئەگەر بینی ڕۆژ لـەڕۆژئاواوە هەڵـدێت یان دوای ئاوابوونی دەگەڕێتەوە بۆ ئەو شوێنەی لێوەی هەڵهات بەڵگەیە لەسەر چۆنیەتی بەزیادبوونی بەڵگەکانی.

*دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسـەر ئـەوەی دەخرێتەدرێتـــــە [دوای لـــــەوەی خوازیاریـەتی لەسـەفەرو دادپـەروەریو ســـتەمکاریی بەبێـــسوودو قـــازانج لەهەڵهاتنی یان کاتەکانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نـسکۆی ئـەوەی دەدرێتـە پـاڵی لەنەخۆشـیو ناساغی.

*دەگونجێت ئاوابوونی دوای هـەڵهاتنی بۆیـەکێك ئـافرەتی دووگیـانی هـەبێت

بەڵگەبێت لەسەر مردنو لەبارچوونی منداڵەکەی دوای بوونی لەدایك.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوەی کەسێکی نادیار لەسەفەرو هێنانی ماڵو سامانی سەرنجڕاکێش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوەی کەسێکی زیندانی بۆ زیندان دوای ئازادکردنی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر موسوڵمانبوونی بێباوەڕێك یان تەوبەکردنی کەسێك ستەمی لێکردوەو زۆی لێکردوە بگەڕێتەوە بۆسەرگەردانی.

*ئەگەر کەسێك وایبینی کرداری پەنهانو نهێنیدەکاتو کردارەکانی چاك یان خراپ بن بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی حاڵوباریو هیچ نهێنیەکی ئاشکرا نابێت بەهۆی ئاوابوونی خۆر لێی، مەگەر ئەوکەسە لەوشەوە ژنی هێنابێت ، ئەوکات هاوسەرەکەی دەگەڕێتەوە بۆلای کەسوکاری.

*دەگونجێت هەڵهاتنی دوای ئاوابوونی بەڵگەبێت لەسەر تەلاقدانی ژنەکەیو گەڕاندنەوەی، بۆیەکێکیش هاوسەرەکەی دووگیانبێ لەسەر قوتارو رزگاربوون لەوەی هەڵیگرتوە، بۆیەکێك بەژێوی ئەستەمو گرانبێت بەڵگەیە لەسەر دەروولێکردنەوەی بەتایبەت ئەگەر پیشەکەی بەتیشکی خۆرەوە بەسترابوو وەك جلشۆرو...بۆیەکێکیش نەخۆشبێت بەڵگەیە لەسەر مردنی بەهۆی ئاوابوونی ئەو سێبەرەی لەمرۆڤ دەچێ هەروەك خوداوەند دەفەرموێ:

﴿ ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلاً ، ثُمَّ قَبَضْنَاهُ اِلَيْنَا قَبْضاً يَسِيراً ﴾ (الفرقان)، بۆئەوەی لەجیهادو جەنگدایە بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن، بۆئەوەی هەژارەو لەرۆژی زستاندایە بەڵگەیە لەسەر جلوبەرگو دەوڵەمەندی، لەهاویندا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو نەخۆشیو تاو خۆڵەمێش.

*دانیشتنی مردوو لەبەرخۆرداو لەهاویندا بەڵگەیە لەسەرئەوەی تێدایە لەسزاو غەمو پەژارە بەهۆی هاوەڵایەتی فەرمانڕەوا یان ئەوەی خۆردابەزیوەتەسەری بەپێی حاڵوباری خۆی.

*ئەگەر بینی بوە بەخۆر دەستەڵاتێکی مەزن بەدەستدەهێنێت بەپێی تیشكو رووناکی.

*ئەگەر خۆرێکی هەڵواسراوی بەزنجیرێکەوە بەدەستەهێنا

فەرمانڕەواییەکی پێدەسپێردرێو دادپەروەردەبێت تێدا.

*ئەگەر لەبەر خۆر دانیشتو چارەسەری خۆی تێداکرد دەستکەوتو نیعمەتێکی لەدەستەڵاتدارەوە دەستدەکەوێ.

*ئەگەر بینی تیشکی خۆرو روناکیەکەی لەرۆژهەلاتەوە روو بەرۆژئاوا چوو، ئەگەر شایستەی دەستەڵاتبوو دەستەڵاتێکی مەزن بەدەستدەهێنێت، وەگەرنا زانیاریەکی پێدەدرێ حاڵو باری هەموو وڵاتێکی تیا باسدەکری.

*ئەگە بینی بوە بەشای خۆر یان زاڵبوە بەسەر خۆردا گوتەکانی پەسەند دەکرێ لەلای فەرمانڕەوای گەورە.

*ئەگەر خۆری بینی پاکو بێگەردەو لێی هەڵهاتوە ئەگەر دەستەڵاتداربوو هێزو توانای لەدەستەڵاتەکەیدا پێدەدرێ، ئەگەر میربوو خێری لەفەرمانڕەوای مەزنەوە دەستگیر دەبێ، ئەگەر کەسێکی ئاساییبوو رزقو رۆزییەکی حەلاڵی دەستگیردەبێ، ئەگەر ژنبوو هەلوێستێکی والەمێردەکەی دەبینێ شادو دلخۆشیدەکات.

*ئەگەر رۆژی بینی لەماڵەکەی خۆیدا هەڵهات، ئەگەر بازرگانبوو لەبازرگانیەکەیدا سوودو قازانجدەکات، ئەگەر داوای ژنیکردبوو ژنێکی جوانو شۆخو شەنگ دەهێنێت، ئەگەر ژنێك خەوێکی ئاوابیبینێ شوودەکاتو رزقو رۆزی مێردەکەی فراواندەبێت.

*تیشکی خۆر هەیبەتو شکۆو دادپەوەری فەرمانڕەوایە، ئەگەر خۆر بدوێت لەگەڵی پلەوپایەی بەرز لەلایەن دەستەڵاتدارەوە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی خۆر لەسەرسەری هەڵهات بەدەر لەجەستەو لاشەی کارێکی کاریگەر دەگرێتەدەستو دنیایەکی فراوانیدەبێت.

*ئەگەر خۆر لەلای قاچەکانیەوە هەڵهات بەدەر لەئەندامەکانی تری لاشەی رزقو رۆزی حەلاڵی بەهۆی کشتوکاڵەوە دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر خۆر لەسکی هەڵهات لەژێر جلەکانیو نەیاندەزانی تووشی بەڵەکی دەبێتو بۆ سەرجەم ئەندامەکانی دیکەی وایە ئەگەر لەژێر جلەکانیەوە هەڵبێت.

*ئەگەر بینی سکی شەقیبردو رۆژی لێهاتەدەرەوە دەمرێت.

*ئەگـــــەر ژنێـــــك بینـــــی ڕۆژ لەفەقیانەکەیەوە هاتە ناوی تەوقیدا ، پاشـان لەدامێنیینــەوە هاتــە دەرەوە شوودەکات بەسەرکردە یان کەسێکی ناودارو یەکشەو لەلای دەبێت ، ئەگەر لەعەورەتی خۆرهەڵهات زینادەکات.

*ئەگـەر بینـی دوای ڕۆژ دەکـەوێتو ئەویش دەڕوات بـەڵام ئاوانـەبوو لەگـەڵ سەرکردەیەکدا دیلدەکرێ.

*ئەگـەر بینـی ڕۆژ بـوە بـەپیاوێکی پشتـچەماوە دەسـتەڵاتدار لەبـەرخوا خـۆی بەکەمـدەزانێو دادپـەوەردەبێو هێزو توانا بەدەستدەهێنێو حاڵوبـاری موسـوڵمانان باشـدەبێ، ئەگـەر بـوو بەلاوێك حاڵی موسوڵمانان لاوازدەبێو دەستەڵاتدار ستەمدەکات.

*ئەگـەر ئـاگرێکی بینـی لەڕۆژهاتــە دەرەوەو دەورووبـەری خـۆی سـووتاند سەرکردەو فەرمانڕەوا دەورووبەرەکەی تیادەبات.

*ئەگـەر بینـی ڕۆژ سـوورهەڵگەڕاوە خراپـە ڕوو لەشـوێنی نیـشتەجێبوونی دەکـات، ئەگـەر بـەزەردی بینـی فـەرمانڕەوا نەخۆشـدەکەوێ، ئەگـەر ڕەشـبوو زاڵـدەبێو بـەڵاو نەهامـەتی لەسەر کۆدەبێتەوە.

*ئەگـەر بینـی خـۆر ئـاوابوو داواکـەی لێوندەبێت.

*بەربـــەرەکانی خـــۆر دەرچـــوونە لەپادشـاو فـەرمانڕەوا، کەمبوونـەوەی تیـــشکیخۆر دابـــەزینی هەیبـــەتی فەرمانڕەواو دەستەڵاتدارە.

*ئەگەر بینی خـۆر بـوە بەدووبەشـەوە بەشـێکی بمێنێتـەوەو بەشـێکی بڕوات خەڵکی یاخیدەبن لەفەرمانڕەوا ، ئەگەر ئەوکەرتــەی مــابوەوە شـــوێنی ئەوکەرتەکـــەوت کەتیاچـــوبوو ئنجـــا بوونەوەبەیــەك ڕۆژێکـــی دروســـت پەدابوەوە دەوری وڵاتدەدات.

*ئەگـەر خـۆری بینـی کەوتـەخوارەوە بەڵاو نەهامەتییە ڕوو لەبەرپرسی زەوی یان باوكو دایکیدەکات.

*ئەگـەر بینـی خۆرهـەڵهات لەماڵێکـداو ماڵەکـەی ڕۆشـنکردەوە سەرنـشینانی ئـەو ماڵـە مـەزنیو شـکۆو ڕزقو ڕۆزی بەدەستدەهێنن.

*ئەگـەر بینـی خـۆری قووتـدا ژینێکـی مەینـــەتاوی پـــڕ خـــەمو پـــەژارە بەسەردەبات.

*ئەگـــەر فـــەرمانڕەواو بەرپرســـێك خەوێکی لەوچەشنەیان بینی دەمرێت.

*ئەگەر پریشکێ لەتیشکیخۆر وەربگرێ خوداوەند گەنجینەو ماڵێکی مەزنی پێدەدات.

*ئەگەر بینی خۆردابەزییە سەرجێگەکەی نەخۆشدەکەوێو لەشو لاری گڕدەگرێ.

*ئەگەر بینی خەریکە چاکەی لەگەڵدەکرێ بەڵگەیە لەسەر فەرپییت.

*بۆ زۆر کەس بەڵگەیە لەسەر لەشساغی ، ئەگەر تیشکی خۆر شتێکی لێببات یان پێیبدات باش نییە.

*لەبەڵگەکانی خێر ئەوەیە مرۆڤ رۆژ لەسەر شێوەی خۆی ببینێ، دەگونجێت زیادو کەمی زیانبەخشبێت.

*ئەگەر هەستی بەتینو گەرمای خۆرکردو روویکردە سێبەر لەخەمو پەژارە قوتاردەبێ.

*ئەگەر سەرمایبوو لەسێبەرداو چوە بەرتیشکیخۆر هەژاری بەسەردەچێت، چونکە سەرما هەژارییە، ئەوەی زاڵبێت بەسەر خۆرداو رەشو چەتوونبێ فەرمانڕەواو سەرۆک ناچاریدەکات لەکاروبارێکدا.

*دەگێڕنەوە دادوەری (حمص)لەخەودا بینی رۆژومانگ بەجەنگدێن لەگەڵ یەکدی، هەسارەکان پەرتو بەش بەشدەبن، بەشێکی لەگەڵ رۆژدادەبنو بەشێکی لەگەڵ مانگ، خەوەکەی بۆ (عومەر)ی کوڕی(خەتتاب)(رەزای خوای لێبێت)باسکردو ئەویش پێی وت: تۆ لەگەڵ کامیانبووی؟ وتی: لەگەڵ مانگ (عومەر) ئایەتی: ﴿ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً ﴾ (الإسراء: ١٢)ی خوێندەوە.

ئنجا لەسەرکار لە(حمص)لایبرد، فراسەتی (عومەر) بۆ ئەو خەوە گونجاوبوو ئەو پیاوە لەگەڵ (معاويه)بوو لەرۆژگاری (صفين)دا.

*ئەگەر بینی (رۆژ)و (مانگ)و (ئەستێرەکان) لەیەك شوێندا کۆبونەوەو بوو بەخاوەنیانو روونـاکیو تیشکداربوو قسەو گوتەکانی لای فەرمانڕەواو وەزیرو سەرۆکەکان وەردەگیرێ، ئەگەر نورو روناکی نەبوو خەوبینەر هیچ خێرێکی نییە.

*ئەگەر هەریەك لە(رۆژ)و (مانگ)ی بینی دەرکەوتوون بۆی دایكو باوکی رازیین لێی، ئەگەر تیشكو روونـاکی نەبوو لێی ناڕازین.

*ئەگەر لەلای راستو چەپو قاچو پێشەوەی رۆژو مانگی بینی غەمو پەژارە رووی تێدەکات لەگەڵ ترسوبیمو بەڵاو نەهامەتیو دۆڕاندنو ناچار دەبێ هەڵبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ، يَقُولُ

الإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُّ﴾ (القيامة:٩ـ١٠).

*ڕەشی ڕۆژو مانگو ئەستێرەکانو لێڵییان گۆڕانی نیعمەتەکانە لەدنیادا، ڕۆژگێران ڕووداوێکە دێت بەسەر فەرمانڕەوایەکدا.

*ئەگەر تەمو مژێکی بینی تیشکی خۆریگرتو ڕووناکی نەهێشت فەرمانڕەوایەك نەخۆشدەکەوێ، ئەگەر بینی نەدەجوولا لەنێو هەورەکەداو نەدەهاتە دەرەوە لێی فەرمانڕەوایەك دەمرێ، دەگونجێت تیشکی خۆر زانایەك بێت ئەگەر تەمو مژەکە ڕەوییەوە غەمو پەژارە دەڕەوێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ڕۆژ لەخەودا فەرمانڕەوایەکی مەزنە یان بەرپرسە یاخود باوکە یان زێڕ یاخود فەرمانڕوایەکە یان ژنێکی شۆخو شەنگە.

*ئەگەر ڕۆژی لەخولگەی جیاوازدا بەدیکرد بەڵگەیە لەسەر یاخیبوونی خەڵکی لەفەرمانڕوا لەهەموو شوێنو جێگەیەك، هەروەها ئەگە ڕۆژو مانگ گفتوگۆیان لەگەڵکردو لەگەڵیان ڕۆیی دەمرێت.

*ئەگەر ڕۆژی لەشوێنێکدا بینی بەدەر لەشوێنێکیترو خاوەنی جەنگبوو ڕێنومایدەر دەبێت لەجەنگدا، وەگەرنا شارەزاییەکە بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر ڕۆژی بینیو تیشکی نەبوو لەشانو شەوکەتی فەرمانڕەوا کەمدەبێتەوە بەئەندازەی کەمبوونەوەی تیشکی خۆر، ئەگەر بینی تیشکەکەی ناکەوێتەسەری ئەگەر دەستەلاتداربوو شانو شەوکەتی پادشا دادەبەزێ، ئەگەر سەرکردەبوو شکۆمەندی بەسەردەچێت، ئەگەر فەرمانڕەواو کاربەدەستبوو لەسەرکارەکەی لادەبرێ، ئەگەر کەسێکی ئاساییبوو بژێویەکەی تیادەچێت، ئەگەر ژنبێت دەیهێنێتو خەرجی ناکێشێ.

*ئەگەر ڕۆژی بینی تەماشای ڕووناکیەکەی دەکرد دەستەلات بەدەستدەهێنێت، ئەگەر شیاوو گونجاوبێت یان دەمڕاستی گەڕەكو گوزەری خۆیان بێت.

*ئەگەر ڕۆژی بەڕووناکیو درەوشاوەیی بینی لەولاتی خۆیدا ئەگەر لەسەفەردابوو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆ نیشتمانی خۆی.

*ئەگەر بینی ڕۆژ لەڕۆژهەلاتەوە هەڵدێت بەتیشکێکی ڕووناكو بێگەردو بەهەمان شێوەش ئاوادەبوو بەڵگەیە

لەسەر خێر بۆخەڵکی ئەو شارەو لەژێر دەستی ئەو فەرمانڕەوایەدا ژینێکی خۆشنوود بەدەستدەهێنن.

*ئەگەر ڕۆژی بینی هەڵهات لەڕۆژئاواوە خەوبینەر ئابڕووی دەچێت لەنێو خەڵکیدا، ئەگەر لەنێوان خۆیو کەسێکیتردا نهێنیی هەبوو ئاشکرایدەکات ، دەگونجێت ڕووداوێکی پەنهان ئاشکرا ببێ.

*ئەگەر بینی ڕۆژ گۆڕاوە لەحاڵوباری خۆی فیتنەو ئاشوب لەنێو ئەو شارەدا ڕوودەدات.

*ئەگەر بینی لەبەر تیشکی خۆردا دانیشتوە نازو نیعمەتێکی فراوانی دەستگیردەبێت لەگەڵ فەڕوبەرەکەت لەئاسمانەوە دادەبەزێ بەسەریا.

*ئەگەر تیشکی خۆری بەدەستهێنا گەنجینەیەکو ماڵو سامانێکی مەزن بەدەستدەهێنێتو خوداوەند خێرێکی مەزنی پێدەدات.

*ئەگەر مرۆڤ بینی خۆر لەڕۆژهەڵاتەوە هەڵدێتو لەڕۆژئاواوە ئاوادەبێت بەڵگەی خێرە بۆ هەموو خەڵکیو بەڵگەیە لەسەر کردارەکان چونکە لەخەو بەئاگایان دەهێنێتو بێداریاندەکاتەوە بۆ کردارەکانیان.

*بۆهەندێك کەس بەڵگەیە لەسەرئەوەی منداڵی نێرینەی دەبێتو، بۆسەرجەم خەڵکی بەڵگەی خۆشییەو بۆئەوەشی دەیەوێت کاروبارەکانی بشارێتەوە بەڵگەیە لەسەردەرخستنیو هەمووشتەکان دەردەخات.

*ئەگەر بینی لەڕۆژئاواوە هەڵدێت بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتەپەنهانو نادیارەکان، ئەگەرچی خاوەنەکەی سووربێت لەسەر پەنهانو شادرنەوەی، ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی، ئەگەر تووشی چاوئێشەبوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی چاوەکانی کوێرنابێت، ئەوەی لەسەر سەفەربێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی لەسەفەر.

*هەروەها بەڵگەی خێرە بۆیەکێك بیەوێت سەفەر بکات بۆ لای ڕۆژئاوا.

*هەروەها ئەگەر بینی ڕۆژ لەڕۆژئاواوە هەڵدێت رووبەڕۆژهەلات هەر بەو چەشنەیە.

*هەروەها ئەگەر بەتاریکی ڕۆژی بینیو ڕەنگی خوێنی گرتبوو یان لەشێوەیەکی جیاوازدا بەدیکرد بەڵگەو نیشانەی خراپە بۆ سەرجەم خەڵکیو بۆ هەندێك بەڵگەیە لەسەر نەخۆشکەوتنی کوڕی خەوبینەر یان

ناڕەحەتیەك دێت بەسەریا، یان ئێش‌وئازار ڕوو لەچاویدەکات، بەڵام بۆیەکێك خوازیاری شاردنەوەی کاروبارەکانی بێت بەڵگەیەکی گونجاوو شیاوە بۆی.

*ئەگەر بینی ڕۆژ نەماوەو پارچە پارچە بوە بەڵگەیەکی خێرایە بۆسەرجەم خەڵکی، مەگەر بۆ کەسانێك نەبێت بەنهێنی کاردەکەن‌و زۆرجار بەڵگەیە لەسەر کوێری یان مەرگی کوڕانی خەوبینەر.

*ئەگەر چەن خۆرێکی بینی لەخۆیگرتبوو بەڵگەی خێرە ئەگەر لەسەفەردابوو، بەڵام بۆنەخۆش بەڵگەی ناڕەحەتی‌و مەرگە.

*ئەگەر بینی ڕۆژ شتێکی دەداتی‌و شتێکی تری لێوەردەگرێ باشنییە، ئەگەر پێیدا بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتی‌و بردن لەگەڵ تیاچوون‌و فەوتان.

*ئەگەر بینی خۆر نوررو ڕووناکی لێوەگرت هاوەڵایەتی فەرمانڕەوا دەکات‌و خەڵاتیدەکات.

*گەرماو تینی خۆر ئەگەر لەسنوور دەرچوو بەدەستیهێنا غەم‌و پەژارەی لەدەستەڵاتدارەوە دەستدەکەوێ.

*ئەگەر بینی لەخۆرهەڵدێت لەگەورەو دەستەڵاتدار یاخود خراپەیەك هەڵدێت.

*ئەگەر بینی ڕۆژ لەعەورەتی هاتە دەرەوە کوڕێکی دەبێت دەبێ بەفەرمانڕەوا یان وەزیر.

*ئەگەر بینی ڕۆژو مانگ کۆبوونەوە لەلای بەتیشك‌و ڕووناکییەوە بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکی جواندا.

*هەڵهاتنی ڕۆژ لەڕۆژئاواوە بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەوایان‌و ئابڕووچوون‌و گوتراویشە بەڵگەیە لەسەر تەوبەو پەشیمانی یان نزکیبوونەوەی وادەو چارەنووسی یان ڕووداوێك لەسەر زەوی ڕوودەدات.

*بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر تەندروستی‌و لەشساغی.

*ئەگەر بینی هەورەکە ئاوابوو بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی غەم‌و پەژارەو نەخۆشی‌و لاچوونی موڵك‌و دەستەڵات.

*ئەگەر بینی لەژێر تیشکی خۆردا نەبێت ناڕوات سەفەر دەکات‌و ئەگەر هەڵهات لەسەر نەبوونی‌و سووتان.

*ئەگەر دە ڕۆژی بینی هەڵیگرت‌و لەپەڕۆیەکدا داینا دە هەزار درهەم بەدەستدەهێنێت.

*دەگونجێت خۆر زانایەکبێت‌و ڕێنومایی پێوەربگرێ.

*گیرانی رۆژ بەهەور بەڵگەیە لەسەر لابردنی فەرمانڕەوا بەهۆی ستەمەوە لەژێردەستەکانی کردوە.

*ئەگەر سەرمای بەدیکرد لەسێبەرداو چوە ژێر تیشکی خۆر هەژاری بەسەردەچێت چونکە سەرما هەژارییە.

*ئەگەر زاڵبوو بەسەر رۆژداو رەشداگیرسابوو فەرمانڕەوا لەکارێك لەکارەکاندا ئیشی پێی دەبێت.

*ئەگەر رۆژو مانگو ئەستێرەکانی بینی لەیەك شوێندا کۆبوبوونەوەو بوو بەخاوەنیانو خۆرو روناکی هەبوو وتەکانی پەسەند دەکرێن لەلای فەرمانڕەواو وەزیرو سەرکردەکان، خۆئەگەر روناکی نەبوو خەوبینەر هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*ئەگەر رۆژو مانگی بینی هەڵهاتبوو دایكو باوکی رازین لێی، ئەگەر روناکیان نەبوو تورەدەبن لێی.

*ئەگەر رۆژو مانگی بینی لەلای راستو چەپیو قاچیو پشتییەوە غەمو پەژارە یان بەلاو نەهامەتی یاخود دۆڕان رووی تێدەکاتو ناچاریدەکات بۆ هەڵهاتن.

*رەشداگیرسانی رۆژو مانگو ئەستێرەو لێڵبوونیان گۆڕانی دنیایە.

*ئەگەر دووورۆژی بینی کێشایان بەیەکدا دووفەرمانڕەوا دەجەنگن لەگەڵ یەکدا.

*ئەگەر بینی کڕنووشدەبا بۆرۆژو مانگ گوناهێکی گەورە ئەنجامدەدات.

*ئەگەر تیشکی خۆری بینی لێوەی هاتەدەرەوە دەستەلاتو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر رۆژی بینی لەگەڵ هەسارەکانی دیکەدا زاڵدەبن بەسەر هەسارەی تردا کەلەپێشەوەن، دوژمنانی دەبەزێنیو هێزو توانای لەوان زیاتر دەبیو بەختی دەکرێتەوە.

*دەگونجێت بینینی رۆژ بەڵگەبێت لەسەر رزقو رۆزیو بژێویو رێنومایيو شوێنکەوتنی راستیو پۆشاكو جلوبەرگی بەنرخو چاکبوونەوە لەنەخۆشی بۆیەکێك دابنیشێ لەبەریا یاخود ببێت بەخاوەنی لەوەرزی زستاندا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو هەژاریو نەخۆشی بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی یان لەوەرزی هاویندا لەژێریدا دابنیشێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرو هەڵهاتن یان ئاوابوونیو بینینی لەشوێنێکدا رێزو پایەداریو شکۆمەندییە.

* بینینـــی لەشـــوێنی نیـــشتنەوەیدا بەڵگەیە لەسەر هەژاریو زەرەرو غەمو پەژارەو بۆڵە.
* زۆربوونی خۆر بیدعەو ترسو بیمو دابەزینی رزقو رۆزیو بژێویە، هەروەها زۆری مانگەکانیش بەڵگەیە لەسەر ئەو ئاژەڵەی بەلەسەیەو نایەڵێ بۆ سواری بەکاربهێنرێ.
* هەروەها چەن رۆژێك بەڵگەیە لەسەر ئەوانەی ناوەیان هەڵگرتوە.
* ئەگەر خۆرەکان زۆربوونو رووخسارەکان رووناکنەبوونەوە کۆمەڵێ رێکەوتوون لەسەر بەرژەوەندی.
* ئەگەر تیشكو رووناکی زیادیکرد هەتا چاوەکان پێی گەشبوون مەبەست زۆر دەبێو بەرژەوەندی تیادەچێت.
* ئەگەر رۆژ خواردی سوود لەخزمەتو ریکخستنی وەردەگرێو لەوەوەماڵو دارایەکی زۆری دەستدەکەوێ، دەگونجێت ببێت بەئەستێرەوان یان پەروەرشیار یاخود زانایەك بەهۆی رۆشتنی رۆژەوە.
* ئەگەر رۆژ سووتاندی بەتایبەت لەخۆشەویستی کەسێکدا تیادەچێت یان بەڵایەك رووی تێدەکات لەلایەن کەسێکەوە خۆر بەڵگەیە لەسەری، دەگونجێت ئەوە بەڵگەبێت لەسەر خراپی بۆچوونی یاخود لەسەر ئەوەی سەرپێچیدەکات.
* هەڵگرتنی رۆژ لەلایەن ژنێکەوە هاوسەرە یان کورێکی جوانکیلەیە پێیدەبەخشرێ.
* ئەگەر رۆژ دوا لەگەڵی زانیاری ئامادەبوونی جنۆکە فێردەبێو نامە دەنووسێ بۆ گەورە پیاوان یان دەبێت بەوەرگێڕ.
* بینینی رۆژو مانگو ئەستێرەکان بەڵگەیە لەسەر بەڵاو نەهامەتی یان زینیدانیو ئیرەیی خانەوادەو خزم، پاشان دەرەنجامەکەی رووبەدەستەڵات یان لەشساغی لەئایندا دوایی دێت بەپێی چیرۆکی (یونس) (سەلامی خوای لێبێت).
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ترسوبیمو نارەحەتی.
* بینینی خۆر بەڵگەیە لەسەر چرا بەپێی ئایەتی: ﴿وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجاً﴾ (نوح: ١٦).
* هەڵهاتنی رۆژ لەرۆژئاواوە بەڵگەیە لەسەر ترسو بیمو راچەڵەکانو زاڵبوونی دەستەڵاتدار بەسەر خەڵکیداو گەڕانەوە لەدوژمن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوەی کەسێك لەسەفەردا کەبەغەمو پەژارەو بەلاوە سەفەریکردبوو، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوە لەئاینو خراپی تەوبەکارانو بڕواهێنان بەزۆر.

*ئەگەر بینی ڕۆژ کشتوکاڵو بێستان دەسوتێنێ یان زیان بەخەڵکی دەگەیەنێت بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو بەلاو نەهامەتی یان زوڵمو ستەمی گەورەو بەرزبوونەوەی نرخی خواردن، ئەگەر لەئاسماندا چەند ڕۆژێك هەبوو زەرەر بەخەڵکیدەگەیەنێت لەگەڵ گەلێکی ستەمکارو شەڕەنگێز ، ئەگەر خەڵکی سوودی لەتیشکی خۆر وەرگرت دادوەرییو سوودمەندیو بازرگانییە، دەگونجێت لەکشتوکاڵدا بەروبوومو ئەوەبێت کەپێویستی بەتیشکی خۆر هەیە.

ڕۆژگیرانو مانگگیران: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا ڕۆژگیرا ڕووداوێك ڕوو دەکاتە پادشاو فەرمانڕەوای باڵای وڵات.

*ئەگەر مانگی بینی گیرا ڕووداوێکە دێت بەسەر وەزیرەکانی وڵاتدا.

*هەروەها دەڵێن: ڕۆژگیران مەرگی ژن یان دایکە.

*ئەگەر هەوری بینی تیشکی ڕۆژی داپۆشی فەرمانڕەوا نەخۆشدەکەوێ، ئەگەر بینی جوولایەوە بەلام لەنێو گەواڵە هەورەکە دەرنەچوو دەمرێ.

*دەگونجێت ڕۆژ زانایەك بێت.

*ئەگەر تیشکی خۆری بینی گەواڵەهەور داپۆشیوە فەرمانڕەوای ئەوشارە دەکەوێو بەهۆی ستەمو زۆردارییەوە دەستەلات لەدەستدەدات.

ڕۆژوو: (ئەبوسەعد) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ڕاقەکارانی خەو جیاوازی هەیە لەنێویاندا لەلێکدانەوەیان بۆ ڕۆژوو هەندێکیاندەڵێن: ئەگەر بینی لەمانگی ڕەمەزاندایە خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی نرخو نەبوونی خۆراك.

*هەندێکیدی دەڵێن: ئەم خەونە بەڵگەیە لەسەر ڕاستی ئاینی خەوبینەرو قوتاربوون لەغەمو پەژارەو چاکبوونەوە لەنەخۆشیو دانەوەی قەرز.

*ئەگەر بینی مانگی (ڕەمەزان) بەڕۆژبوو هەتا ڕۆژوو شکاندن ئەگەر گوماندار بوو دڵنیادەبێت بەپێی ئایەتی:

﴿ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ ﴾ (البقرة:١٨٥).

*ئەگــەر خەوبینــەر نەخوێنــدەواربوو قورئان لەبەردەکات.

*ئەگــەر بینــی لــەمانگی (رەمــەزان)دا بەدەســتی ئەنقەســت بــەرۆژو نــەبوو نکــوولی لێکــرد ســووکایەتی بەهەنــدێك لەیاساو شەریعەتەکاندەکات.

*ئەگەر بینی دانی پێداناو خوازیاربوو بیگرێتـــــەوە رزقو رۆزیـــــەك رووی تێــدەکات بــەخێرایی بــەبێ ئــەوەی سەرچاوەکەی بزانێت.

*هەندێکدەڵێن: ئەگـەر بینـی لـەمانگی (رەمــەزان)دا رۆژووی شــکاند پــاکیو فیترەتــی پێکــاوە، هەنــدێکیتر دەڵــێن: ئەوکەسە لە بۆ رەزامەندی پــەروەردگار سەفەردەکات بــەپێی ئایــەتی: ﴿ فمن كان منكم مريضا او على سفر ﴾ (البقرة: ١٨٤).

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی لەمانگی (رەمــەزان)دا بەدەســتی ئەنقەســت بــەرۆژو نــەبوو پیاوێــك بــەبێ هــۆ دەکوژێت.

*ئەگــەر بینــی باوەڕدارێکی بەدەســتی ئەنقەست کوشت لەمانگی (رەمــەزان)دا بەبێ هۆ رۆژو دەشکێنێ.

*ئەگەر بینی دوومــانگ بــەدووی یەکدا بەرۆژوبوو لەبری گوناهێك تەوبــەدەکات لەگوناهێك ئەنجامیداوە.

*ئەگەر بینی رۆژووی مانگی (رەمەزان) دەگێڕێتــەوە دوای رابــواردنی مانگەکــە نەخۆشدەکەوێ.

*ئەگـــــەر خۆبەخـــشانە بـــەرۆژوبوو لەوساڵەدا نەخۆش ناکەوێت بەپێی ئـەو وتەیـەی دەڵـێت: "بــەرۆژوبن بۆئــەوەی لەشساغ بن".

*ئەگەر بینی سەراپای مانگ بەرۆژوبوو لەگوناه خۆیدەپارێزێ.

*ئەگــەر بینــی بــەرۆژوە بــۆ روپامــاییو ناوبانگ بەدەر لەپــەروەردگار غەیبــەتی مەردومێکدەکات یــاخود نەخۆشــییەکی سەختوگران دەگرێ.

*ئەگەر بینی بەرۆژوەو نازانێت رۆژووی فەرزە یان سوننەت گێڕانەوەی نــەزرێك لەئەســتۆیدایە بــەپێی ئایــەتی: ﴿اني نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْماً فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًا ﴾ (مريم:٢٦).

*دەگونجێــت بــەردەوام بێــدەنگبێت چونکە رۆژو لەبنەڕەتدا بێدەنگییە.

*ئەگەر بینی لەرۆژی جەژندایە لەغەمو پــەژارە قوتــاردەبێو دیــسان خۆشــیو شادی بۆ دەگەڕێتەوە.

*ئەگــەر بینــی بــەرۆژوە یــاخود دەمــی هەڵبەستوە خۆی لەگوناه دەگرێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ڕۆژو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەزرو نەزریش لەسەر ڕۆژوو، ئەگەر ڕۆژوەوانێکی بینی ڕۆژوەکەی شکاند نەخۆشدەکەوێ یان سەفەردەکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەخەودا ڕۆژو بشکێنێ غەیبەتی موسوڵمانێکدەکات.

*ئەگەر بینی لەبیریچوو ڕۆژووی شکاند ڕزقو ڕۆزییەکی باشی پێدەدرێ.

*ئەگەر بینی بەڕۆژوە شکۆمەندیو تەوبە بەدەستدەهێنێ یاخود کەفارەتێك(لەبری)سوێندەکەیدەداتو (حەج)دەکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بەڕۆژوە کوڕێکی نێرینەی دەبێت، ئەگەر نەخوێندەواربوو قورئان لەبەردەکاتو مژدەو خێرێکی مەزنی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بینی لەمانگی (ڕەمەزان)دایەو بەتەنیا هەر خۆی بەڕۆژوە یاخود لەگەڵ خەڵکیدا پیاوێکی باوەڕداری باشەو ئاینو چاکەو دنیانەویستی تێدایە، ئەگەر پەژارەدارێك خەوێکی لەوچەشنەی دی خوداوەند دەرووی خێری لێدەکاتەوە، ئەگەر نەخۆشبوو پەروەردگار چارەسەریدەدات، ئەگەر وێڵو سەرگەدانبوو ڕێنومایدەکرێ، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەیدەداتەوە.

*ئەگەر بینی لەمانگی (ڕەمەزان)دا ڕۆژووی شکاند بەدەستی ئەنقەست بەناڕەحەتی مرۆڤێك دەکوژرێت هەروەها بەپێچەوانەشەوە.

*ئەگەر بینی دوومانگ بەڕۆژوبوو بۆ کەفارەتێك یاخود گێڕانەوەی مانگی (ڕەمەزان) نەخۆشدەکەوێو تەوبە دەکات.

*ئەگەر بینی وازی لەڕۆژوی مانگی (ڕەمەزان) هێنا لەخۆیەوە یا نکوولی لەیەکێك لەیاساکانی شەریعەتی ئیسلامدەکات ، ئەگەردانی پێداناو ویستی ڕۆژوەکە بگێڕێتەوە ڕزقێکی باشە لەلایەکەوە خۆی نایزانێت بۆیدێت.

*ئەگەر بینی لەمانگی (ڕەمەزان)دا ڕۆژوی شکاندوە لەسەر پاکیو سروشتی چاکەیە ، دەگونجێت سەفەرێك ئەنجامبدات لەگوێڕایەڵی پەروەردگاردا.

*ڕۆژوی نادیار لەخەودا قەڵغانو پارێزەرە لەدوژمنو زیان.

*دەگونجێت ڕۆژو بەڵگەبێت لەسەر:

+مردنی نەخۆش.

+بێدەنگی.

+خۆشیو شادی.

+دڵسۆزی بۆ خوداوەند لەوتەو کرداردا.

*ڕۆژووی خەڵکی لەخەودا بێهیچ شتێك بەڵگەیە لەسەر نەبوونیو سەختی بژێویو ژیان.

*ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی.

*ئەگەر ڕۆژوانی (ڕەمەزان) خواردنی خوارد لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی کاری حەرامو یاساغ یاخود قەرزاری یا نەخۆشییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوەی لەوەسوەسەی شەیتان یاخود بەڵگەبێت لەسەر بژاردنەوەی قەرزو تەوبەی خراپەکاران.

*گرتنی ڕۆژووی شەش ڕۆژی مانگی(شەوال) بەڵگەیە لەسەر ناسکیو چێژداری نوێژ یاخود زەکاتدان یا پەشیمانی لەکارێك لەدەستیدەرچوە.

*ڕۆژووی دووشەممە خزمایەتیو پێنج شەممە:

+بەڵگەیە لەسەر پاراستنی پەیوەندی خزمایەتیو بەسەرکردنەوەیان بەچەشنێ ڕازیبن.

+ئامادەبوونو کۆبوونەوە لەکۆڕی هاوسەرگیری لەگەڵ ئەوانەی گونجاوە لەڕووی شەرعەوە لەگەڵیاندا کۆببێتەوە.

*ڕۆژووی (١٣ـ ١٤ـ ١٥)ی هەموو مانگێکی عەرەبی: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەشبەش قەرزدانەوە یان قورئانو زانیاری وتن بەخەڵکی.

*ڕۆژووی (١٠) ڕۆژی مانگی (محرم): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خواناسیو (حەج)و خۆپارێزی.

*ڕۆژووی ڕۆژی (عرفە) وەستانی عەرەف لە(حەج): بەڵگەیە لەسەر پەسەندکردنی خێروچاکە.

*ڕۆژووی (١٠) ڕۆژ مانگی (ذی الحجە): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەکۆتایی تەمەندا بەباشی کۆتایی دێتو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی ئەو پەیمانەی داویەتی.

*ڕۆژووی (عاشورا): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی کاری خێرو بینینیو پارێزگاری لێیو ئامادەبوون لەبۆنەی (حەج)دا کەبەبۆنەیەکی ساڵانە دادەنرێ، ئەگەر هاوسەرەکەی دووگیانبوو کوڕێکی ساڵحی دەبێتو ماڵێکی حەلاڵی دەستگیردەبێ.

*رۆژووی مانگی (رجب): بەڵگەیە لەسەر خزمەتکردن بەپلەوپایەداران، دەگونجێت داوایەکی هەبێت لەدەریاوە پێی بگات یان لەدەریاوە سەفەر بکات.

*رۆژووی مانگی (شەعبان): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاوپێکەوتنی ئەوانەی بەسواریهاتوون بۆ بازاڕ چونکە رزق‌و رۆزییان یەکانگیر بوەو سوودو قازانجدەکەن.

*رۆژووی ئەو رۆژەی گومانی تێدایە(یوم الشك): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی گوناهو تاوان‌و سەرپێچی.

*گێڕانەوەی رۆژووی لەکیسچوو: بەڵگەیە لەسەر ئازادبوونی دیل‌و تەوبەی سەرپێچیکارو قەرزدانەوە.

*رۆژووی (نەزر) لەسەرخۆ پێویستکردن: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی‌و خۆشی‌وشادی.

*رۆژووی بەردەوام: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی سوننەتێکی قورس‌وگرانی بەجێگەیاندوەو بیدعەیەکی دیاری هێناوە، دەگونجێت زۆر بێدەنگ بێت‌و قسەنەکات بەچاکە نەبێت ئەمەش لەکاتێکدا ئەگەر رۆژێك بەرۆژوبوو رۆژێکیش بەرۆژونەبوو، یاخود دەگونجێت دووهاوسەری هەبێت یەکێکیان موسوڵمان‌و ئەوی دی ناموسوڵمان.

*ئەنجامدانی ئەوکارانەی رۆژو تێکدەدات لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شکانی پەیمان‌و خۆشەویستی دنیا بەسەر قیامەتداو کەوتنە نێو کارێکەوە مەردوم ناچاری کەفارەت بکات لەسوێند یا هەرشتێکیتر.

*شکانی رۆژوو دوای بەرۆژوبوون بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی نەخۆش‌و هاتنی خۆشی‌و شادی.

*ئەگەر لەخەودا بینی لەمانگی (رەمەزان)دایە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر:

+گرانی‌و بەرزبوونەوەی نرخی شتومەك.

+پاکی‌و دروستی ئاینی خەوبینەر.

+دەرچوون لەغەم‌و پەژارەو چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+قەرزدانەوە.

*ئەگەر بینی رۆژوی (رەمەزان) دەگێڕێتەوە نەخۆشدەکەوێ.

*ئەگەر خۆبەخشانە (تطوع) بەرۆژوبوو لەوساڵەدا نەخۆشدەکەوێ.

*ئەگەر بینی بەرۆژوە بۆ روپامایی‌و ناوبانگ ناگات بەداواخوازی خۆی.

ڕۆم: (نابلسی) دەڵێت: هەستکردنە بەوەی خوازیارە لێی دووربکەوێتەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەرکەوتن‌و ملکەچی، پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ الم ، غُلِبَتِ الرُّوْمُ ، فِي أدْنَى الأرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِم سَيَغْلِبُونَ ، فِي بِضْعِ سِنِينَ للهِ الأمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ] (الروم: ١ - ٤).

ڕۆن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: رزقێکە لەسەفەردا بەمەردوم دەگات یاخودماڵێکی حەرامەو مامەڵەکردنە لەگەڵ گەل‌و نەتەوەیەکی بێپارەدا.

*هەروەها دەڵێن: رۆنخۆر داوای چاکە دەکات لەیەکێك خێرو چاکەی تێدا نییە.

(نابلسی) لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاریەکی بەسوود لەگەڵ یەکتاپەرستیەکی بێگەردو بەدوور لەگومان.

*ئەو ژنەی بەزۆر رۆن هەڵدەگرێ‌و گونجاو نییە هەڵیبگرێ بەناچاری زینادەکات.

*ئەگەر لەدەفرێکدا رۆنی هەڵگرت بەڵگەیە لەسەر :

+زانیاری‌و فیقەو قورئان بۆ خانەوادەکەی.

+چارەسەر.

+ماڵ‌و سامان‌و سوودو داواخوازی ماڵ‌و سامان.

+پیت‌و فەڕ بۆ یەکێك لەناڕەحەتیدا بێت.

+تەندروستی ساغ بۆیەکێك نەخۆشبێت ئەگەر خواردی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: رۆن ماڵ‌و سامانی زیادەیە، ئەگەر بینی قەڵەوبوە ماڵ‌و سامانەکەی زیاد دەکات.

*هەروەها دەڵێت: خۆ چەورکردن بەرۆنی باش پیاهەڵدانی چاکە، خۆچەورکردن بەڕۆنی بۆگەن‌و خراپ پیاهەڵدانی خراپ‌و ناقۆڵایە.

*هەروەها دەڵێن: رۆن لەبنەڕەتدا غەم‌و پەژارەیە.

*ئەگەر دەبەیەك رۆنی بینی‌و رۆنی لێدەرهێناو خۆی یا کەسێکیتری پێچەورکرد مەراییدەکات یاخود سوێند بەدرۆ دەخوات یاخود قسەهێنەرو قسەبەرە بەپێی ئایەتی ﴿ودوا لو تُدهن فيدهنون﴾(القلم: ٩).

*ئەگەر بینی سەری خۆی چەورکرد غەم‌و پەژارە دایدەگرێ ئەگەر لەئەندازەی خۆی دەرچوو بەرووخساریدا هاتەخوارەوە، ئەگەر

لەئەندازەی خۆی دەرنەچوو جوانیو رازاوەییە.

*رۆنی چاکو بۆنخۆش پیاهەڵدانی باشە.

*رۆنی بۆگەنو خراپیش پیاهەڵدانی خراپە.

*هەروەها دەڵێن: رۆنی بۆگەن ژنێکی زیناکارە یاخود پیاوێکی خراپو بەدە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر سەری پیاوێك چەور بکات لەشوێنو جێگەیەك کەئەو پیاوە رقی لێی بێت با ئاگاداری ئەو کارەبێت کەلەگەڵیدا ئەنجامدەدرێت.

*ئەگەر رووخساری خۆی بینی چەورکراوە پیاوێکە بەدرێژاییساڵ بەرۆژو دەبێت.

*ئەگەر بینی دوعا دەخوێنێ یاخود یەکێکیتر ئاوی دەداتێ لەپەرداخێکدا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هەمووی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە بەدەر لەزەیت.

*ئەگەر رووخساری خۆی بەچەورکراوی بەدیکرد پیاوێکە بەدرێژایی ساڵ بەرۆژو دەبێت.

*ئەگەر چەورکردن بەجیوەبوو پیاهەڵدانی چاکەو بۆنو بەرامی چاکە لەنێو خەڵکیدا.

*چەوروکاری گرێو کۆڵنجو لوو یان جومگەو شوێنێك ژانبکات بەڵگەیە لەسەر چاکیو نێوانخۆشی لەگەڵ مارەیی هەڵگرتن بەهۆی هاوسەرگرییەوە ، یان پەیمانبەستن لەسەر چەك.

*ئەگەر رۆنێك تێکەڵ بەئاو بکات لەدەفرێکدا ماڵو داراییەکی بەبێماندوبوون دەستدەکەوێت، ئەگەر لەنێو رۆنەکەدا میسك هەبوو یاخود بۆنیخۆش پیاهەڵدانی باشە بەچەشنێ کەپیاهەڵدراو ئەوسیفەتانەی تێدانییە.

*ئەگەر سەری چەوربکات رووپاماییو کاسەلێسی بۆ بەرپرسەکەی دەکات.

رۆنفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە کاری پەنهانو نهێنی ئەنجامدەداتو خۆی پێی جوانو رازاوە دەکاتو زیانبەخشە.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+روپاماییو قسەی زاقو بریق.

+یەکێك بەڵێنو پەیمان بەسەر نەبات.

+درۆزن لەوتەکانیدا.

+شکۆمەندیو دەستەڵات.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاریو رێنماییو باوەرهێنانی بێباوەرو خزمەتگوزاری

زانستپەروەران و نزیکی فەرمانڕەواو دەستەلاتداران.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانایەکی گەورە هونەر دەنوێنێ لەچاکەکانداو هاوکاری خەڵکیدەکات لەزانیاریو ماڵدا.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیریو گۆڕانی حاڵی لەرەبەنییەوە بۆ هاوسەرداری.
*ڕۆنفرۆش پیاوێکی خۆشحاڵەو لەژێرسێبەری ئەو کەسەدا دەژی کەشوێنیکەوتوە.
*ڕۆنفرۆش پیاوێکە دەستدەگرێ بەماڵو سامانی پیاواندا، چونکە چەوری ماڵو داراییە، ئەگەر بینی چەوری دەفرۆشێ سوودێکی دەستگیر دەبێتو لەژێر سایەی مرۆڤێکی دەوڵەمەندو خاوەن ماڵو داراییدا دەژی.

ڕۆنی گونجی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کۆکردنەوە دنیاو قیامەت گەرمکراوی ڕێنوماییەو سورەوەکراوی باشترین پلەوپایەیەو خواردنی چەوریش رزقو ڕۆزیو پشوو پایەبەرزییە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرکرداری چاکو زانیاری بەسوود.

ڕۆیشتن: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەربینی بەرێکی دەڕوات بەڕێوە داواخوازی شەرعی ئیسلامەو رزقو ڕۆزی خێریش دەدرێ.
*ئەگەر لەبازاڕ ڕۆیی وەسیەتنامەیەك لەدەستیدایە، ئەگەر شایستەی دەستەلاتبوو پێیدەبەخشرێ.
*ئەگەر بەپێی پەتی ڕۆیشت بەڕێوە ڕەواندنەوەی غەمو پەژارەو بەسەرچوونی ئاینە.
*بەرێکی ڕۆیشتن خۆبەکەمزانینە لەبەر خودا.
*هەروەها ڕۆیشتن بەڵگەیە لەسەر رزقو ڕۆزی بەپێی ئایەتی: ﴿فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ﴾ (الملك:١٥).
*ڕۆیشتن بەراکردن سەرکەوتنە بەسەر دوژمندا.
*ڕۆیشتن بۆ دواوە بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوە لەکارێك دەستیپێکردوە، ئەگەر دەستی پێنەکردبوو دەوەستێ لێی.
*دەگونجێت گەڕانەوە بۆ دواوە بەڵگەبێت لەسەر لێکچوونی ئاینو گۆڕانی حاڵوبار.

*ئەگـەربینی بەچەشـنی خۆبـەزلزانین دەڕوات بەڕێوە بەڵگەیەلەسەر ڕەوشتی خراپو کرداری نابەجێی.
*ئەگـەربینی ڕۆیـشتو بەدەماکـەوت دنیـاو قیامـەتی لەکیسدەچێت بـەپێی ئایەتی: ﴿انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالآخِرَةَ﴾ (الحج:١١).ئەگـەر هـەڵنوتا لەڕۆیـشتندا یـان لەهـەوڵو کۆشـشدا کارێـك ڕووی تێـدەکاتو گوناهی تیا ئەنجامدەدات.
*ئەگـەر قاچـێکی هـەڵنوتا بەڵگەیـە لەسەر سووکایەتیو ڕووتێکردنی کـاری خراپو نابەجێ.
*ئەگـەر ڕۆیـشتن هەوڵوکۆشـشبوو بـۆ کارێـك بەڵگەیـە لەسـەرکرداری چـاكو باشی.
*ڕۆیـشتن بەڵگەیـە لەسـەر سـەفەرو مەترسیو پشتبەستن بەخودا.
*ئەگەر سەری دانەواند بـۆ خـوارەوەو بەوشێوەیە ڕۆیشت تەمەنیدرێژ دەبێ.
*ڕۆیشتن بەسەر ئاسمانـدا بەنێوبارانـدا تێپەڕینە.
*ئەگەر لەسەر سێقاچ ڕۆیشت بـەڕێوە بەدارێکـەوە بـەهۆی گـەورەیی تەمـەن یان نەخۆشیەوە با خـۆی بـدات بەسـەر گۆچانێکدا.

*ئەگەر بینی لەسـەر یـەك قـاچ دەڕوات بەڕێوە ب لگەیە لەسەر ڕۆیشتنی نیوەی ماڵو ت مەنی.
*ئەگـەربینی چـەند لاقێکـی هەیـەو پێوەی دەڕوات کوێر دەبێتو پێویستی بەیەکێکـە پێـی بـڕواتو ڕێگـەی نیـشانبدات ئەگـەر هاوچەشـنەکانی لاوازبوون.
*ئەگەربینی فەرمانڕەوا خاوەنی چـەند لاقێکـەو پێـوەی دەڕوات لادەبـرێو نـاتوانێ بـڕوات بـەڕێوە مەگـەر لەگـەڵ وەکیلەکانی.
*ئەگـەر پێکهاتـە ڕەقو بێگیانـەکانی بینی دەڕوات وەك چیاو ئاسن بەڵگەیە لەسـەر نارەحـەتیو دابـەزینی بـەلاو نەهامەتی. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سـووربوون لەسـەرکارباری ئـاینیو دنیاییـەکانو پـشتگیریکردن لەلایـەن خـوداوە بەتایبـەت ئەگـەر ڕۆیـشتنەکە بەڕێکیبوو.
*ڕۆیـشتنی مـرۆڤ وەك ئـاژەڵ بەڵگەیـە لەسەر خۆ چـواندن بەرەوشـتی نـەزانو گێلـەکان مەگـەر گۆشـتی ئـەو ئاژەڵـە بخـورێ لـەنێو خەڵکیـدا خێروچـاکە ئەنجامـدەدات، وەگـەرنا دووڕوویـی بڵاودەکاتـەوە لـەنێو خەڵکیـداو ڕوو لەکاروکردارێك دەکات پێیناگات.

ڕۆیشتنی خێرای دوژمن:
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەی تاڵانیو ڕەوشت نزمییە کەلەسەریەتی.

ڕە

ڕەخمە[1]: مرۆڤێکی گێلو کەودەنە، بەرۆژ نەخۆشییە، هەڵگرتنی بەڵگەیە لەسەر ڕوودانی جەنگو خوێنڕشتن، بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر مەرگ.

*ئەگەر کۆمەڵێ لەم باڵندەیە ببینێ دەچێتە نێو وڵاتێك کۆمەڵە سەربازێکی حەرامخۆر دادەبارێن بەسەر دانیشتوانەکەیدا.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:
+خەڵکی بێکارەی جنێوفرۆش.
+مردووفرۆش.
+مردوانی گۆڕستان.

*ئەگەر نەخۆشێك ئەمجۆرە باڵندەیەی لەماڵی خۆیدا ببینی دەمرێت یاخود لەمەرگ نزیکدەبێتەوەو لەنەخۆشییەکەی چاکدەبێتەوە.

*بۆ دەباخچیەکانو گلێنەکارانو ئەوانەی پیشەکانیان لەدەرەوەی وڵاتە بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج، بەلام بۆ پزیشكو نەخۆش بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:
+دوژمنو هاتنی کۆمەڵێکی سووكو نزمو هاتنیان ڕووبەشار.
+خەڵکی بێکاروکاسبی.
+مردووشۆر.
+ئەوانەی ڕوو لەگۆڕستاندەکەن.
+دزو جەردەی خۆهەڵسپێر لەنێو دیوار یان حەرامخۆر لەکاروبژێویدا.
+جیاوازیو ناڕەحەتیو شوێنی وێرانو قسەی ناشیرین.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەماڵی خۆیدا بەدیبکات پەناوپشتگیرە بۆی نێردراوە.

ڕەخنەگر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیەلەسەر:
+ڕێنومایی.
+شانازی درندەکان.

*ڕەخنەگر پیاوێکی هەڵبژاردەیە لەهەموو شتێکی خراپ خۆیدەپارێزێو شتی باش هەڵدەبژێرێ، ئەگەر دیندارو زانستخوازبوو باشترین زانیاری بۆ خۆی هەڵدەبژێرێ لەگەڵ کارە شکۆمەندییەکانی ئاین، ئەگەر دنیاویستبوو باشترین شێوەی دنیایە بۆ خۆی.

---

[1] **ڕەخمە**: باڵندەیەکی بەڵەك بەڵەکەو لەهەڵۆ دەچێ لەهەڵسوکەوتدا. (وەرگێڕ)

*ئەگەر دەستەڵاتداربوو باشترین‌و بەرزترین دەستەلات بۆ خۆی دیاریدەکات.

رەسەن: (نابلسی)دەڵێت: بینینی شتی رەسەن بەڵگەیە لەسەر خزمەتکار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنی هەواڵی سەیرو ئەوەی بەگەڕ دەخرێ‌و ئارەزووی ئامادەکردنی جنۆکەو داواوخوازکردنیان.

رەشاش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر باران‌و نمەو رشێنەی زەوی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باش‌وچاکبوونی حاڵ‌وبارو رەواندنەوەی خەون‌و غەم‌و پەژارە.

رەشسوور: (نابلسی) دەڵێت: ئەسپی رەشسوور لەخەودا شکۆمەندی‌و مەزنییە هەروەها دەڵێن: ژنێکی دەوڵەمەندە.

رەشەبا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: رەشەبا بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتدار بەهۆی هێزو توانایەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر موڵکی دەستەڵاتدارو سەربازو فەرمان‌و خزمەتکارو پشتگیرەکانی، رەشەبا خزمەتکاری (سولەیمان) بوو(سەلامی خوای لێبێت).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سزاو بەلاو نەهامەتی‌و ئەوەی لەدار دەکەوێتەخوارەوەو ئەوکەشتیانەی نوقمدەبن بەتایبەت ئەگەر بای خۆرنشینبوو.

*دەگونجێت رەشەبا بەڵگەبێت لەسەر فەڕوخێرو رزق‌و رۆزی‌و سەرکەوتن‌و مژدە چونکە پەروەردگار بەمژدە دەینێرێ‌و سۆزو بەزەیی هەڵگرتوەو کەشتیەکانی دەریای پێ رزگاردەکات وێڕای کارلێکی پیتێنکردن ئەنجامدان بەهۆیەوە.

*پێغەمبەر (ﷺ)دەفەرموێت: "سەرکەوتم بەهۆی بای خۆرهەلات‌و عادیش تیاچوو بەهۆی بای خۆرنشین".

*دەگونجێت رەشەبا بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی‌و دەردو خرۆشانی خەڵکی وەك هەلامەت‌و سەرئێشە.

*ئەگەر بینی رەشەبایەك هەڵیدەگرێ‌و هیچ ناترسێ‌و تاریکایی‌و تەم‌و مژ نابینێ دڵ‌ودەروونی خەڵکی داگیردەکات یان دەبێت بەفەرمانڕەوا یان گەرشایستەبێت‌و ئەوانیش گاڵتەو سووکایەتی بەخزمەکانی دەکەن، یان

بەسەلامەتی سەفەردەکات بەدەریادا ئەگەر شایستەبێت یاخوازیاری ئەو کارەبێ یان پیشەوکاسبی دەبوژێتەوە ئەگەر رامابێ ، بەلآم ئەگەر بایەك لەژێریدابوو گواستیەوەو بەرزیکردەوەو رزق و رۆزی دەدرێ ئەگەر هەژاربێت.

*ئەگەر بەرزیکردەوەو بەکێشیکردو خۆشی دەترساو نیگەران و دوو دڵبوو، یاخود تاریکایی و تەپو تۆزی هەبوو ئەگەر لەکەشتیەکدابێت کوندەبێ، ئەگەر نەخۆش و دەردەداربێت حالّی خراپتر دەبێ ، وەگەرنا زەمینلەرزەو کاروباری ناقۆلا روودەدات یان بریارەکانی فەرمانرەوا بەسەریا جێبەجێدەکرێت هەروەك چۆن لەخەوەکەدا گەیشت بەو دەرەنجامە، ئەگەر هیچکام لەو حالّو بارانە نەبوو فیتنەو ئاشووب و رووی تێدەکات و لەرزێنەرو کاریگەردەبێ.

*ئەگەر بینی رەشەباکە دار لەبنەردەهێنێ و دیوار دەروخێنێ و خەڵکی و بالّندە هەلّدەفرێنێ و خواردن پەرش و بلآودەکاتەوە بەلآو نەهامەتیەکی گشتیە روو لەخەلّکیدەکات ، دەگونجێت تاعون و نەخۆشی بێچارەسەربێت یان کوشتارو فیتنەو تالآنی و ستەمکاری و هاوچەشنی ئەو رووداوانەبێت.

*ئەگەر رەشەبا گشتییەکە هێوربوو یاخود بای پیتێنبوو ئەگەر خەلّکی لەنارەحەتیدابوون یاخود گەمارۆدرابوون لەلایەن دوژمنەوە حالّوباریان دەگۆرێت و غەم و پەژ ەکانیان دەرەوێتەوە.

*رەشەبای ژاراو، نەخۆشییە، رەشەبا لەگەلّ زەردیدا نەخۆشییە.

*رەشەباو هەورەبروسکە دەستەلآتدارێکی ستەمکارە.

*ئەگەر رەشەبا لەشوێنێکەوە بیگوێزێتەوە بۆ شوێنێکیتر دەستەلآت بەدەستدەهێنێت و سەفەرێك دێتە رێ و ناگەرێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴾ (الحج:٣١).

*هەلّکردنی رەشەبا بەسەر شارو سەربازدا ئەگەر لەجەنگدابن تیادەچن.

*ئەگەر شنەی شەمالّ و خێرو بەرەکەتە.

*رەشەبا ستەمی فەرمانرەواو دەستەلآتدارە.

*رەشەبا لەگەلّ تەم و مژدا بەلّگەی جەنگ و شەرە.

(نابلسی)دەڵێت: ڕەشەبا مژدەی پەروەردگارە، ئەگەر ڕەشەبا هیچ شایەتێکی خێری لەگەڵدانەبوو بەسەرچوونی خێرو بەرەکەتە لەوشوێنەدا ، ئەگەر ویزەویزی لەگەڵدابوو سزاو خەشمە.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی ڕەشەبایەکی گەردەلوولاوی هەڵیکردو دەچێت بەرەوکوشتار سەرکەوتوو دەبێت، ئەگەر بینی ڕەشەبایەکی گەردەلوولاوی لەشوێنێکدا هەڵیکرد خانەوادەکەی ترس‌و بیم‌و ناڕەحەتی بەئەندازەی هێزی ئەو ڕەشەبایە ڕوویان تێدەکات، ئەگەر داری لەبندەرهێنا پادشاو فەرمانڕەوا تووڕەدەبێت لەکۆمەڵێك‌و لەشوێنی خۆیان ڕاگوێزیاندەکات.

*بای ڕۆژهەڵات ڕەحمەتەو هی ڕۆژئاواش خراپە.

*ئەگەر ڕەشەبایەکی توندی بینی هەڵیکرد بەڵاو نەهامەتییە.

*ئەگەر بایەکی بینی دارخورمای لەبندەرهێنا پیاوی ئەو شوێنە بەدەستی فەرمانڕەوا دەکوژرێت.

*بای ڕۆژئاوا بەڵگەیە لەسەر بەڵاو نەهامەتی‌و نەخۆشی‌و مەرگ‌و تیاچوون لەو شوێنەدا، هەروەها دەڵێن: باران‌و ڕزق‌و ڕۆزییە.

*ئەگەر بینی ڕەشەبا بەهێمنی هەڵدەکات بەڵگەیە لەسەر ڕازیبوون لەسەر ڕای کۆمەڵێکی خراپ خاوەن ڕاوتەکبیرنیین.

*شنەی با ئەگەر لەلایەکی دیارو ئاشکراوە هەڵیکرد بەڵگەیە لەسەر هەواڵی باش‌و ڕەحمەتدار.

*ڕەشەبا بەڵگەیە لەسەر داواخوازی پێداویستی‌و ڕەحمەت ئەگەر لەلایەکی دیارەوە هەڵیکرد.

*ڕەشەبا بەڵگەیە لەسەرداواخوازی پێداویستی‌و ناردنی نوێنەر.

*ڕەشەبای خۆرهەڵات سەرکەوتنەو هی خۆرئاواش ملکەچییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرووی خێرو ڕەواندنەوەی غەم‌و پەژارەو چاکبوونەوە لەنەخۆشی‌و هەواڵیخۆش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەری چاك‌و خۆشڕەو.

*ئەگەر لەخەودا ڕەشەبایەکی سووری دی بەڵگەیە لەسەر ئازاردانی دایك‌و باوك یاخود ئەنجامدانی کاری خراپ‌و نابەجێ.

ڕەفە(تاق): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پارێزکار لەنهێنی‌و

داپۆشـەری کـەمو کـوڕیو هاوسـەری باشو پەناوپشتگیر.

*ئەگەر بینی ڕەفەیەکی هەیە هەندێك لەئامێرەکانی لەلای سەرەوە دانراوە تێدا بەلگەیە لەسەر ئەوەی خوداوەند کوڕێکی پێدەبەخشێ زۆر زیرەكو زانا دەبێت لەسەرجەم هونەرەکاندا یاخود ژنێکی داوێنپاكو نهێنیپارێز.

ڕەگ(دەمار): (ئیبن سیرین) دەلێت: ڕەگ خانەوادەکەیەتی دەدرێتەپاڵ ئەو ماڵەو جوانی ڕەگو دەمار جوانیانەو ناشیرینیان ناقۆلایی‌و ناشیرینییە.

*ئەگەر لەخستنەرووی ئارەقیکردەوە دەگونجێت یەکێك لەخزمەکانی بمرێت یاخود دەگونجێت خۆی لەخزمەکانی دابرێت بەمەرگ ئەگەر خەوەکە شتێکی تێدابوو بەلگەبێت لەسەر خراپە یان سەرپێچی.

(نابلسی)دەلێت: ڕەگو ریشەی نەوەی ئادەمو خزمەکانی ئەگەر بڕا لەخزمەکانی جیادەبێتەوە بەمەرگ یان نێوان بچڕان.

*ڕەگو ریشە وەك ڕووەکی بێستانو کێلگە وایەو بۆ خاوەن کێلگە دەگونجێ ئەو ڕووەکەبێت ئەگەر شتێکی لێبڕێ یان خوارد شتومەکی کێلگەو بێستانەکەیەتی، ئەگەر ئەوەی دەیخوات لەخەودا دیو نەیدەشاردەوە بەلگەیە لەسەر وەبەرنەهێنانی ئەو ڕووەکەی دەدات یان لەکیسچوونی.

*ئەو ڕەگو دەمارانەی بەشا دەمار ناسراونو ژیانی پێوەبەندە بەلگەیە لەسەر ژیانو ڕزقو ڕۆزیو گەورە پیاوانی خزموکەس‌وکار.

*ئەگەر ڕەگو دەمارەکانی دەستی بینی خوێنی لێدێت ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵو داراییەکەی دەڕوات بەئەندازەی لەبەر ڕۆینی خوێنەکەو ئەگەر هەژاربوو ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ.

ڕەگی بن گوێچکە : (نابلسی)دەلێت: ئەگەر بینی ئەو ڕەگەی تەقیو خوێنی لێهات دەمرێ.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر پەیمانو سووربوون لەسەرکارو فرمان.

ڕەمکە[1] **:** لەخەودا کچ یان ژنێکی ئازادی بەئابڕووە ، ئەگەر خەوبینەر چوەسەر پشتی کاری داوێنپیسی لەگەلّ ژنێکدا ئەنجامدەدات.

*بەلگەیە لەسەر کەسانێکی دیارو نەناسراو بەرەوشتبەرزی.

---

[1] **ڕەمکە :** جۆرە گیاندارێکە. (وەرگێڕ)

*ئەگەر بینی سوارییوە یاخود بوە بەخاوەنیو کرێویەتی ئەگەر رەبەنبوو هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکی رێزداری بەئابڕووی پیرۆزدا دەکات.

*ئەگەر رەشبوو ژنێکی رێزداری بەئابڕوە.

*ئەگەر خۆڵەمێشیبوو ژنێکی جوانە.

*ئەگەر سوربوو ئایندارە، ئەگەر زەردبوو نەخۆشیو دەردەدارە، ئەگەر زەردبوو کوڕێکی لێدەبێت، ئەگەر پیاوەکە هاوسەرداربوو یان لەوانەبوو چاوەڕێی هاوسەرداریان نەدەکرد روو لەگوندو ناوچەیەکی چەپەکدەکاتو بەسوودو قازانج دەگەڕێتەوە بۆ بژێوی.

*ئەگەر بینی رەمکەکەی مرد یان دزرا یاخود ونبوو دیارنەما رووداوێك روو لەهاوسەرو بژێویدەکات.

*ئەگەر بینی وازی لێهێناو دەستبەرداریبوو یاخود هاتەخوارەوەو لەسەری بەمەرگ لەژنەکەی جیادەبێتەوە یان تەلاقیدەدات یاخود لەماڵو ناوچەکەی دەچێتە دەرەوە.

*ئەگەر بینی رەمکەکەی دەناڵێنێ بژێوی دەژێتەوەو ماڵو دارایی زیاد دەکات.

*ئەگەر بینی شیری دەخوات دەستەلاتدار نزیکیدەخاتەوە لەخۆیو خێروچاکەی لێوە دەستگیردەبێت.

رەنجدان: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بۆ نەخۆش مەرگەو، هەوڵو رەنجدانیشە بۆ ماڵو منداڵ.

رەنگ ئەسمەر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جیاوازی رەچەڵەك.

رەنگزەردی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی رەنگی دەموچاوی زەردهەڵگەڕاوە نەخۆشدەدەکەوێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر دەموچاوی بەزەردیو لاوازی بینی دەبێت بەرێنومایدەر لەقیامەتداو لەکەسە نزیکەکاندەبێت.

*رووزەردی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو ئیرەیی بردن.

*دەگونجێت زەردی رووخسار نیشانەی دووڕوویی بێت.

*هەروەها دەڵێن: رەنگزەردی بەڵگەیە لەسەر بەندایەتیو شەونوێژ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر عیشقو خۆشەویستی.

*رەنگزەردی بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو چاودێری.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ترس‌وبیم.
* ئەگەر رووخساری بەسپێتی بینی‌و لەش‌ولاریشی بەزەردی کرداره بەرچاوەکانی باشترە لەنهێنیەکانی.
* ئەگەر لەش‌ولاری بەسپێتی بینی‌و رووخساری بەزەردی کرداره پەنهانەکانی باشترە لەکرداره دیارو ئاشکراکانی.
* دەموچاوو لەش‌ولار زەردبوون بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی.
* دەموچاوو لەش‌ولار زەردبوون بەڵگەیەلەسەر نەخۆشی.
* دەموچاو زەرد بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارە کەروو لەخەوبینەر دەکات.
* زەردی پۆشاك‌و جل‌وبەرگ نەخۆشی‌و لاوازی خاوەنەکەیەتی مەگەر جل‌وبەرگەکە ئاوریشم بێت ئەوجا خراپی ئاینە.

رەنگی رەش: (نابلسی) دەڵێت: رەشی لەخەودا ماڵ‌وسامانە، پۆشینی جل‌وبەرگی رەش بۆیەکێك راهاتبێت لەسەر پۆشینی دەوڵەمەندییەو بۆ ئەوەی رانەهاتوە غەم‌و پەژارەیە.

(ئیبن سیرین)هەموو رەشییەکی بەماڵ‌و سامان داناوە، کەمی‌و کورتی تەمەن کورتییە.

* ئەگەر بینی ژنێکی رەشی کورتەباڵای هێنا رەشییەکەی زۆری ماڵ‌و سامانەکەیەتی‌و کورتیەکەشی تەمەن کورتییە.
* ئەگەر رەشی قەترانیبوو مەزنی‌و شکۆمەندییە لەلایەن دەستەڵاتدارەوە پێی دەبەخشرێ.
* هەندێکدەڵێن: بینینی رەنگی رەش باش نییە چونکە دەستەواژەکەی خراپەی هەڵگرتووە.
* رەشی لەش‌ولار: شکۆمەندییە ، دەگونجێت خەوبینەر بکەوێتە گوناهێکی گەورەوە یاخود سکاڵای لەدژ تۆمار بکەن یان ئازاری دڵی دایك‌و باوکیبدات.
* دەگونجێت هەردوو دەستی یا قاچی شەق ببات.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشحاڵی، ئەگەر رووخساری رەشبوو بەدەر لەلەش‌ولاری بەڵگەیە لەسەر درۆو پاشگەزبوونەوە لەئیسلام.
* ئەگەر رەشێك سپیبوو بەڵگەیە لەسەر پیاهەڵدانی باش‌و چاك‌و پاشگەزبوونەوە لەگوناهو تاوان‌و باوەرهێنان دوای بێباوەری.
* ئەگەر هەردوو دەستی بەدەر لەلەش‌ولاری سپیبوو بەڵگەیە لەسەر

دەرکەوتنی کەرامات و کاری لەرادەبەدەر بۆچاکەکاران و زاڵبوون و سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا و نزیکی لەپیاوانی گەورەو ناودارو پلەبەرزی.

*دەگونجێت رەشی بەڵگەبێت لەسەر زاڵبوونی رەشی بەسەر سپێتی لەشولاردا.

*سپێتی بەڵگەیە لەسەر بەڵەک بەڵەکی لەلەش و لاری رەشدا.

رەنگی سوور: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پلەوپایەیە، ئەگەر بینی رووی سوورو رۆشنە دەبێت بەرێنومابیدەر لەدنیاداو خەڵکی رێنوێنیدەکات بۆ خێرو چاکە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەگەڵ سوورییەکەدا سپی تێکەڵبوو خاوەنەکەی پلەوپایەو شکۆمەندی و شادیی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی رووخساری پیسبوە بەرەنگی سوور تووشی زیناو داوێنپیسی دەبێت و ئابرووی دەچێت.

*ئەگەر بینی لەشولارو رووخساری سووربووە غەم و پەژارەی درێژ دەخایەنێت و درەنگ دەرووی لێدەکرێتەوە.

*رەنگی سوور بەڵگەیە لەسەر دەرەنجامی نەخۆش و گەڕانەوەی کەسی موسافیرو گەشتیار.

رەوانبێژی(زمانپاراوی): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا عەجەمییەو رەوانبێژبوە رێزو شکۆ بەدەستدەهێنێ لەگەڵ دەستەلاتێکی بێهاوتا، ئەگەر دەستەلاتداربوو دنیا بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بازرگانبوو لەلای خەڵکی باسدەکرێ و ناوبانگ دەردەکات و لەهەموو پیشەیەکیشدا هەربەو شێوازەیە.

*ئەگەر بینی بەهەموو زوبانێك دەدوێت دەبێت بەخاوەنی کارێکی مەزن لەدنیاداو شکۆمەند دەبێ.

*رەوانبێژی شکۆمەندی و دەستەلاتە.

رەوگەحوشتر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ماڵ و دارابییەکە بەمیراتی دەمێنێتەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جیاوازی یاخود سەرمایەی حەلاڵ و دروست و ئاسانبوونی کاروباری قورس.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر هەرەتی لاوی و نەشونماکردنی و گواستنەوەی یاخود بەڵگەیە لەسەر منالێك بەزوویی لەدایکدەبێت یاخود بەڵگەیە لەسەر ئەو منداڵەی لەباردەچێت.

رەهن(بارمتە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی بەبارمتە دانراوە لەشوێنێکدا خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەوا گوناهی ئەنجامداوە.

*هەروەها ئەگەر بینی کراوە بەبارمتە لەشوێنێکدا خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی گوناهێکی زۆر بەپێی ئایەتی: ﴿كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ﴾ (المدثر: ٣٨).

*هەروەها دەڵێن: رەهنکراو دیلو ئەسیرە ، ئەگەر بینی رەهنێك لەلای دانرا لەشتێکدا ستەمدەکاتو مافی خۆی پێنادات ئنجا بەهۆی رەهنکراوەوە دەگات بەحەقی خۆی.

*رەهنکراو دیلو بەندە بەهۆی گوناهو تاوانەوە رەهنداریش بەهەمان شێوازە.

*رەهن لەجێگیربوونی شتێكو بەردەوامی وەرگیراوەو، بەڵگەیە لەسەر زانینی ئابڕوچوونو کەوتن بەسەریا یاخود ئەوەی مرۆڤ وابەستەدەکات.

*دەگونجێت رەهن بەڵگەبێت لەسەر تاقیکردنەوەوخۆشەویستی هەتا دڵی وابەستەی دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا شتێکی گرانبەهای رەهنکرد بەسەرشتێکی هیچو بێبەهادا ئەوە تاقیدەکرێتەوە بەخۆشویستنی کەسێکی ناپاكو رێزو پایەیەکی مەزنی لێدادەماڵێ.

*دەگونجێت رەهن بەڵگەبێت لەسەر گومانی خراپ بردن بەرەهنکارو ئەوەی رەهندەکرێ.

*دەگونجێت رەهن بەڵگەبێت لەسەر سەفەر.

ری

ریـوق: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تێکەڵبوونو رەوشتی پیاوخراپان.

ریخۆڵە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دەرکەوتنی ریخۆڵەو ئەوەی لەنێویدایە ماڵوسامانی هەڵگیراوە یاخود کەسێك لەخانەوادەی دەردەکەوێ ولات بەڕێوەدەبات یان خۆی دەبیات بەڕێوە.

*ئەگەر ریخۆڵەی خۆیخوارد بەڵگەیە لەسەر خواردنی ماڵی خۆی ، بەهەمان چەشن ئەگەربینی ریخۆڵەی کەسانیتر دەخوات یان ئەوەی لەناخی کەسێکی تردایە ماڵێکی هەڵگیراو بەدەستدەهێنێو دەیخوات.

*هەروەها هاتنەدەرەوەی ریخۆڵە بەڵگەیە لەسەرئەوەی کچەکەی دەستنیشاندەکرێ.

*ئەگەربینی هەموو ریخۆڵەی یان ئەوەی لەنێو سکیدایە هاتە دەرەوە

سکی شت‌و گه‌ڕاندیه‌وه نێوی یان مه‌رگیه‌تی له‌ره‌زامه‌ندی خودایا.

*ئه‌گه‌ر له‌نێوسکی شتێك هاته‌ده‌ره‌وه ئامۆژگارییه‌کی هه‌یه بۆ پیاوێك‌و کچێك.

*هه‌روه‌ها ده‌ڵێن: ئه‌گه‌ر له‌سکی هاته ده‌ره‌وه به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر پچڕانی په‌رده‌ی نهێنی.

*ئه‌گه‌ربینی پادشاو فه‌رمانڕه‌وایه‌ك سکی ژێرده‌سته‌کانی هه‌ڵدڕی سکیان ده‌یشکێنیّ، ئه‌گه‌ر سکی بردن ماڵه‌کانیان ده‌بات.

*ئه‌گه‌ربینی ورگ‌و ریخۆڵه‌ی له‌شوێنی خۆیه‌وه شه‌قکرا باشه بۆ یه‌کێك کوڕی نه‌بێت ، هه‌روه‌ها باشه بۆ هه‌ژار چونکه به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی کوڕی نییه کوڕیده‌بێت ، بۆ هه‌ژاران ده‌وڵه‌مه‌ند ده‌بن چونکه کوڕان وه‌ك ریخۆڵه‌وان.

*ئه‌گه‌ربینی که‌سێکیتر ریخۆڵه‌کانی ده‌رکه‌وت‌و له‌وه‌دا کارێکی خراپ به‌ده‌رده‌که‌وێت پاشان کاروباری نهێنیه‌وه به‌ده‌رده‌که‌وێت.

*ئه‌گه‌ر مرۆڤێك بینی سکی شه‌قیبردو هیچی تێدانه‌بوو به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر وێرانبوونی لانه‌و ماڵ‌و تیاچوونی منداڵه‌کانی‌و بێزاری ، بۆنه‌خۆشیش به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر مردن.

(نابلسی)ده‌ڵێت: ئه‌گه‌ر له‌خه‌ودا له‌سك هاته ده‌ره‌وه‌و ده‌رکه‌وت به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر کچان یان نه‌خۆشی خانه‌واده‌که‌ی ، ئه‌گه‌ر شه‌قیبرد به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر مردن.

*ریخۆڵه ماڵ‌وسامانه ئه‌وه‌ی خواردی ماڵی خۆیده‌خوات، یاخود ماڵ‌و سامانی شاراوه‌یه.

*ئه‌گه‌ربینی ریخۆڵه‌ی که‌سێکیتر ده‌خوات ئه‌گه‌ر وه‌کیلبوو وه‌کیلی ماڵی هه‌تیوه یاخود ماڵی پیاوێکیتره.

*ئه‌گه‌ربینی ریخۆڵه‌یه‌کی زۆرده‌خوات گه‌نجینه‌کان ئاوه‌لاّ ده‌کرێته‌وه‌و به‌ده‌ستیده‌هێنێت.

ریز : (نابلسی) ده‌ڵێت: له‌خه‌ودا به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر ته‌بایی دڵه‌کان له‌به‌رانبه‌ر دوژمنداو هه‌ڵسان‌و به‌به‌جێهێنانی مافه‌کان، ده‌گونجێت به‌ڵگه‌بێت له‌سه‌ر به‌رنه‌دانی ریزی موسوڵمانان.

ریش: (ئیبن سیرین)ده‌ڵێت: ئه‌گه‌ر بینی ریشی درێژ بوه زیاد له‌ئه‌ندازه‌ی خۆی خه‌وه‌که‌ی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر غه‌م‌و په‌ژاره‌و قه‌رزاری، ئه‌گه‌ر درێژبوو هه‌تا که‌وته سه‌رزه‌وی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر مردنی به‌پێی ئایه‌تی: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ﴾ (طه:٥٥).

*ئه‌گه‌ر ریشی به‌ئه‌ندازه‌یه‌ك درێژبوو هه‌تا نووسا به‌سکیه‌وه ماڵ‌و سامان‌و

پلەوپایە بەدەستدەهێنێ بەئەندازەی نووسانی موو ـ سکیەوەو مانـووددەبێت تێدا ، ئەگەر بینی درێژییەکـەی باشەو گونجـاوە ماڵوسـامانو پلەوپایـەو بژێوییەکی باش بەدەستدەهێنێ.

*هـەروەها وتـراوە: ئەگـەر موەکـەی درێـژبوو هـەتا گەیـشتە سـەر نـاوکی بەڵگەیـە لەسـەر نـەبوونی گوێڕایـەڵی خودا ئەگەر بینی ئەملاولاکەی درێـژبوو بـەدەر لەناوەڕاسـتەکەی شـتێك بەدەسـتدەهێنێ کەسـانی دی بەدەستیان نەهێناوە.

*هەروەها دەڵێن: پیاوێك دێت بۆلای (ئـیبن سـیرین) و دەڵێـت: ریـشم بەئەندازەیـەك درێـژبوو هـەتا گەیـشتە سـەرناوکمو منـیش تەماشـام دەکـرد، ئەویش وتی: تۆ بانگبێـژیتو تەماشای ماڵانی دراوسێدەکەیت.

*ریش لەلێکدانـەوەدا بـۆ منـداڵی بـاڵغ باش نییە.

*ئەگـەر بینـی ریـشی کەسـانیتری بەدەسـتیگرتو رایکێـشا ماڵەکـەی بەمیراتی بۆ دەمێنێتەوەو دەیخوات.

*کەمبوونەوەی ریش بەڵگەی ئاسانیو قەـزدانەوەو دەرووی خێرە.

*ئەگـەر کـەمبوونی زیـادیکرد بەڵگەیـە لەسـەر سـووکایەتیو بـەفیڕۆدانی ماڵوسامانو پلەوپایە.

*ئەگەر بینی کەسێکی کۆستە دەدوێ لەگەڵ ژنەکەیدا کاروبارەکانی لێئاڵۆز دەبـن بەئەنـدازەی خـۆیو جیـاوازی دەکەوێتە نێوان خۆیو خۆشەویستانی چـونکە (ئیبلـیس)کـاتێ بەرنـەفرەتی خواکەوتو لەشێوەی کۆسەدابوە.

*رەشـی مـووی ریش بەڵگەیە لەسـەر دەوڵەمەندی زۆر ، ئەگـەر رەشـییەکەی رووبەسـەوزبوو موڵـكو دەسـتەڵاتو ماڵودارایـیەکی زۆری دەسـتگیردەبێ، بەڵام یـاخیو سـتەمکار دەبـێ چـونکە ریـشی (فیرعـەون) بەوچەشـنەبوە، زەردیـشی بەڵگەیـە لەسـەر هـەژاریو کەموکوڕی.

*ریـشی سـوور بەڵگەیـە لەسـەر خواناسـی، ئەگـەربینی ریـشی خـۆی گـرتو موەکـانی هەڵکێـشاو گرتـی بەدەستیەوەو فرێـی نـەدا ماڵوسـامانی لەدەسـتی دەردەچـێت ، پاشـان دەگەڕێتەوە نێوی.

*ئەگەر بینی فرێیدا مـاڵو سـامانەکەی بەسەردەچێو ناگەڕێتەوە بۆی.

*زۆربـوونی مـووی سمێـڵ خراپـەو کەمیـشی باشـەو لێکدانـەوەی هەڵکێشانی مووی سمێڵ بۆ دەوڵەمەند

زیادەڕەوییەو بۆ هەژاریش بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوەی دوو غەمو پەژارە لەسەر دڵی.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی قەرزێك لەمرۆڤێكدەكات پاشان بەیەكێكیتری دەدات.

* ریشتاشین بەسەرچوونو تیاچوونی ماڵو سامانوپلەوپایەیە ، ئەگەر بینی ئەو موانەی ریشیدەبڕێ كەلەمشتی دەردەچێ زەكاتی ماڵوسامانی دەدات.

* مووی سپی لەریشدا ویقارو هەیبەتەو خەنەش داپۆشینو پەنهانكردنە، ئەگەر سووركردن بەخەنەبوو بەڵگەیە لەسەر وابەسنتەبوونی بەسوننەتەوە.

* ئەگەر بینی سەری بەخەنە سووركرد بەدەر لەریشی نهێنی گەورەكەی دەپارێزێ ، ئەگەر بینی هەمووی خەنەكرد زۆر لەخۆیدەكات لەشاردنەوەی هەژاریداو داوای رێزداریدەكات لەلای خەڵكی.

* ئەگەر بینی بەقوڕ یان گەچ سەری خەناویدەكات داوای مەحاڵدەكاتو پاشان ناوبانگ دەردەكات.

* ریشی ژن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەرگیز منداڵی نابێت، گوتراویشە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی.

* هەروەها دەڵێن: زۆربوونی ماڵو سامانی مێردو كوڕەكەیەتی یان ئابڕوو رێزداری كوڕەكەی.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر ئەو ژنە هاوسەرداربوو بەڵگەیە لەسەر غەیبەتكردنی مێردەكەی ، ئەگەر ژنیكی دووگیان ئەوەی بینی كوڕی دەبێتو خواستی بەجێدێت.

* هەروەها دەڵێن: ئەوەی ریشی درێژی بینی لەگەڵ قژدا تەمەنی درێژ دەبێو ماڵوسامانی زۆر.

* هەروەها دەڵێن: ئەو شتەی بەر لەكاتی خۆی دەبێت بەڵگەیە لەسەر شەڕ وەك ئەوەی منداڵی نێرینە ریشی لێدەربێت یاخود كچۆڵەی بچووك ببێ بەبووك ، سەرجەم ئەوشتانەی بەرلەكاتی خۆیان دەبن بەهەمان شێوازە بەدەر لەدواندنو قسەكردن چونكە دواندن بەڵگەی خێرە.

* ئەگەر منداڵێكی نابالغی بینی ریشی هەیە دەمرێ بەرلەوەی بالغ ببێ، ئەگەر ئەو منداڵە نزیكبوو لەكاتی دەرهاتنی ریش بەڵگەیە لەسەر تەنیا كەوتنیو سەرقاڵی بەكاروباری خۆیەوە.

* دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم ریشم درێژبوە ، ئەویش وتی: شتێك

بەدەستدە ـ ـ کەسانیتر بەدەستی ناهێنن یان پێی ناگەن.
*گەنەمووی نێوان لێوی خواروو چەناگە شکۆمەندییەو مەردوم خۆی پێدەنوێنێ.
*ئەگەر بینی نیوەی ریشی تاشراوە هەژار دەکەوێو شکۆمەندی بەسەردەچێ.
*ئەگەر لاوێکی نادیار ریشی تاشی شکۆمەندی بەدەستی دوژمن لەناو دەچێ.
*ئەگەر پیرەپیاوێك ریشی تاشی پلەوپایەی تیادەچێت بەئەندازەی سافیو لووسی، ئەگەر نادیاربوو رێزو شکۆ بەدەستی سەرۆکێکی خۆبەزلزانی زۆردار تیادەچێتو هیچ رەچەڵەكو بنەمایەکی نابێ.
*ئەگەر بینی بڕابوو ماڵوسامانەکەی لێی دەبرێو بەئەندازەی مووی بڕاوی ریشی شکۆو رێزی تیادەچێت.
*ئەگەر بینی ریشی تاشراوە رووی ناشیرینو ناقۆلا دەبێ لای خانەوادەو هۆزو کەسەکانیو تاشینیش ئاسانترە لەهەڵکێشان ، دەگونجێت هەڵکێشان باش بێت بۆ هەندێك لەکاروبارەکانی ئەگەر رووخساری ناشیرین نەکات بەڵام چاکیو باشییەکەی نارەحەتی تێدایە.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم چنگم کرد بەریشی مامداو توند بەکێشمکرد هەتا دەرمهێنا، ئەویش وتی: تۆ چاوەڕێی میراتی مامت دەکەیو بەتەنیا تۆ میراتگری بەو ئەندازەیە دەبی بەمیراتگری.
*ئەگەر بینی ریشی سپیو تیشکدارە شکۆمەندیو پلەوپایەو وتاری باش لەولاتدا بەدەستدەهێنێ، چونکە ریشی حەزرەتی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) سپیبووە.
*ئەگەر بینی شانەکرابوو رێزو ویقار بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی ریشی زۆر رەشەو لەکاتی بێداری باشترە هەیبەتو سامو شکۆمەندیو جوانیو ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بینی سپیبوو کەمێك رەشی تێدامابوو هەیبەتو ویقارە ، ئەگەر هەر هیچ رەشییەکی تێدا نەمایەوە هەژار دەکەویو پلەوپایەو شکۆی تیادەچێت.
*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم ریشم سپی بوەو منیش بەخەنە سوورمدەکرد بەڵام رەنگی خەنەی نەدەگرت، ئەویش وتی: سپێتی کەموکورییە روو لەموڵكو

دەستەڵاتت دەکاتو تۆش خوازیاری شاردنەوەیت بەڵام هەر ئاشکرادەبێ، پیاوەکە وتی: راستدەکەی.

(نابلسی)دەڵێت: ریش لەخەودا دەوڵەمەندی‌و شکۆدارییە ، ئەگەر لەمشتدەرچوو پیاوێکی گوماندارە.

*ئەگەر مندداڵێکی نابالغی بینی ریشدارە دەمریێو بالغ نابێ، ئەگەر نزیکبوو لەوەی ریشی لێدەربێ بەتەنیا سەرقاڵی کاروباری خۆیدەبێ.

*ئەگەر بینی ریشی کەموکوڕی تێدایەو کەمە ئەگەر قەرزاربێت دەیداتەوە، ئەگەر کاروباری ئەستەمو قورس‌و گرانبێ بۆی ئاساندەبێ، ئەگەر غەمبار بێ غەمو پەژارەی دەدرێتەوە، ئەگەر ریشی پربوو بەڵام کەمو کورییەکی زۆری تێدابوو شکۆمەندی تیادەچێت‌و لای خەڵکی سووك‌و رسوا دەبێ.

*ئەگەر بینی ریشی نەما حاڵ‌وباری لەکیسدەچێ.

*ئەگەر بینی ژنەکەی ریشی هەیە زیادبوونی ماڵ‌وداراییە یان هی کورەکەی‌و نەخۆشکەوتنی ژنەکەی.

*هەر‌وەها دەڵێن: ریشی ژن بەڵگەوند..نەیە لەسەر ئەوەی هەرگیز کوری نابێت ، ئەگەر کوری هەبوو کاروباری خانەوادەکەی دەبات بەڕێوە.

*ئەگەر بینی موەکانی ریشی دەردەهێنێ ماڵ‌وسامانە تیایدەبات بەدەستی خۆی.

*ئەگەر بینی سەروریشی بەیەکەوە تاشران ئەگەر نەخۆشبێ چاکدەبێتەوە، ئەگەر قەرزاربێ قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر غەمباربێ غەم‌وپەژارەی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر بینی بەئەندازەیەك درێژبوە رێستی‌و کردی بەراخەرێك‌و فرۆشتی لەبازاڕدا گەواهی درۆ دەدات.

*ئەگەر بەچنگی ریشی گرت‌و چنگێ یان دووانی کێشکردو هیچ کەمینەکرد ماڵ‌و سامان‌و شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر کەمێکی لەریشی تاشی ماڵ‌وسامانی بەئەندازەی ئەو برینە دەڕوات، ریش هەیبەت‌و سامە.

*دەگونجێت ریش بەڵگەبێت خەڵات‌و جل‌وبەرگ‌و سوودو زیانی.

*ئەگەر بەزاری ریشی کورتکردەوە غەم‌و پەژارەی درێژە دەخایەنێت.

*ریش پشك‌و بەشەو بەڵگەیە لەسەر راستگۆیی‌و درۆو رژدی‌و بەخشندەیی.

*دەگونجێت ریش بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر ، ئەگەر مووی سپی لەریشیدا

بینی دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاگاداری ئەو هۆکارەی گرتویەتیەبەر.

*دەگونجێت ریش بەڵگەبێت لەسەر کشتوکاڵ، ئەگەر ریشی رەشی بینی سپیبوە بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوەی دورینەوەی کشتوکاڵەکەی.

*دەگونجێت سپیبوونی ریش بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیو نەتوانین.

*ئەگەر لەکاتی بێداریدا ریشی سپیبوو لەخەودا بەرەشی بینی بەڵگەیە لەسەر چوستو چالاکیو سوربوونو توندی لەسەرجەم جموجوولەکاندا.

*ئەگەر ریشی بەپێچەوانەی خۆیەوە درێژبوو بەڵگەیە لەسەر گاڵتەو ئارەزوو ماڵوسامان بەفیڕۆدان بەبێئەوەی جێی خۆی بگرێ یان غەمو پەژارە دایدەگرێ بۆئەوەی بەڵگەیە لەسەری.

*ریش بۆسەرپێچیکار تەوبەیە، ئەگەر وێڵو سەرگەردانبوو رێنومایی دەکرێ بەتایبەت ئەگەر سپێتی تێدابەدیکرد.

*ریشهاتن بۆ ژن خۆ نواندنە وەك پیاو یاخود سووکیو رسواییو ئەنجامدانی کاری نا بەجێیە.

*ریش بۆ منداڵ تەمەنێکی درێژە.

*ئالودەبوونی ریش یان ماچکردنی بەڵگەیە لەسەر کەمی توانا ئەگەر خەوبینەر مەبەستی هەبێت یان نە.

*بینینی ئەوەی بەرپیشدا دەنووسێ لەپوشو شتیتر قسەیەکی کاریگەری بەسوێیە یان دووگیانبوونی ژنە بەوەی کەنابێت ببێت.

ریشاڵ (وشکەگیا): (نابلسی)دەڵێت: ریشاڵی دارخورما لەخەودا جلوبەرگە بۆ پیاووژنو بەڵگەیە لەسەر ماڵو سامانێکی بەنرخو بەها.

ریشۆڵە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە سەفەر دەکات هەروەك کەو چونکە لەکاتی هەڵفریندا ناکەوێتەخوارەوە.

*هەروەها دەڵێن: پیاوێکی لاوازی خواناسو بەئارامەو نانو بژێوی حەلاڵە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی ریشۆڵەیەکی بەدەستهێنا پیاوێکی ئالەوچەشنە دەپێکێ.

*ئەگەر بینی لەگۆشتەکەیخوارد یان پەرەکانی هەڵکێشا خێروچاکە بەدەستدەهێنێت.

*دەگونجێت ریشۆڵە بەڵگەبێت لەسەر نەخشەو پلانکێشان لەکارەچاكو خراپەکاندا یان ئەوەی دەوڵەمەندو نەهەژارو نەرێزدارو نەسووكونزمە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر سووکایەتیو قەناعەتکردنو بەکەمترین

بـژێوی‌و ژیـن‌و ئاره‌زووبـه‌ده‌رکردن ، یـاخود ده‌گونجێـت نووسـه‌ر یـا تۆمارکاربێت.

(نابلسی) ده‌ڵێت: له‌خه‌ودا نووسه‌رێکی فـه‌رمانڕه‌واو ده‌سـته‌ڵاتداره، ریـشۆڵه به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر کـوڕێکی زیره‌کـی زمانڕه‌وان یـاخود منـداڵێکی جـوان‌و خاوه‌ن دیمه‌نی سه‌رنج ڕاکێش.

ریقنـه‌ی باڵنـده: (نابلـسی) ده‌ڵێـت: به‌سه‌ر جل‌وبه‌رگه‌وه داپۆشه‌ره به‌هۆی بلاوبوونه‌وه‌ی به‌سه‌ریا.

*ریقنـه‌ی هـه‌ڵۆو داڵ به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر لابردنی پاشاو میره‌کان.

ری

ڕێبـاز(ڕێگـا): (ئـیبن سـیرین) ده‌ڵێـت: چوونه ڕێگه‌و ڕێبازێك چوونه ژێر ڕکێفی بازرگـان یـان فـه‌رمانڕه‌وا یـا پیشه‌وه‌رێکه‌وه‌یه.

*ئه‌گـه‌ر ڕێبـازێکی کـراوه ببینـێ ڕوو له‌کارو پیشه‌یه‌کده‌کات.

(نابلـسی)ده‌ڵێـت: ڕێبـاز له‌لێکدانـه‌وه‌دا وه‌ك ده‌رگاو ده‌روازه‌ی شاروایه، ئه‌گه‌ر له‌خه‌ودا ڕێبازێکی داخراوببینێ لـه‌ڕۆژدا ده‌گونجێت به‌ڵگه‌بێت له‌سـه‌ر ڕووداوێـك که‌ڕوویدات له‌وشاره‌دا.

*ده‌گونجێـت ڕێبـاز به‌ڵگـه‌بێت له‌سـه‌ر کیژه‌که‌ی یان خانوو لانه‌ی.

ڕێحانـه‌(گیـای بۆنخـۆش): (ئـیبن سـیرین) ده‌ڵێـت: ئه‌گـه‌ر ڕێحانـه لێکرابـوه‌وه‌و لـه‌ت لـه‌تکرابوو به‌ڵگه‌یـه له‌سه‌ر غه‌م‌و په‌ژاره ، ئه‌گه‌ر به‌جێگیری بینـرا له‌شـوێنی خـۆی به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر پشوو هاوسه‌رو کوڕ.

*(عـه‌لی کـوڕی عوبه‌یـد) ده‌ڵێـت: لای (سـوفیان)ی (سـه‌وری) بـووم پیاوێـك وتـی: له‌خـه‌ودا بینـیم چه‌ڵه ڕێحانه‌یه‌ك به‌رزکرایـه‌وه بـۆ ئاسمـان لـه‌خۆرئاواوه هـه‌تا ونبـوو له‌ئاسمانـدا ، (سـوفیان) وتـی: ئه‌گـه‌ر خه‌ونه‌کـه‌ت ڕاسـتبێ (ئـه‌وزاعی) مـردوه، هـه‌ر ئه‌وشـه‌وه به‌مردووی چوونه‌سه‌ر ته‌رمه‌که‌ی.

*ڕێحانـه به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر کـوڕ ئه‌گـه‌ر له‌بێستان ڕوابێ.

*به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر ژن ئه‌گـه‌ر چـه‌پك‌و گورزه‌بێت.

*به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر به‌ڵاو نه‌هامه‌تی ئه‌گه‌ر لێکرابـوه‌وه‌و فڕێـدرابوو له‌شـوێنێکیتر یان بۆنی نه‌بوو.

*هـه‌روه‌ها ده‌ڵێن (ڕێحانـه) نیعمه‌تـه به‌پێی ئایه‌تـی: ﴿ فروح وريحان وجنة نعيم ﴾ (الواقعة: ٨٩).

(نابلـسی) ده‌ڵێـت: ڕێحانـه جیـاوازه له‌خه‌ودا به‌گوێره‌ی بۆن‌و به‌رام‌و گرتنی به‌ده‌سـته‌وه بـۆ بۆنکردنیـان‌و بینینـی به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر ڕه‌واندنـه‌وه‌ی غـه‌م‌و

پەژارەو کرداری چاکەو بەڵێنی راستو دروست.

*ئەگەر مردوو ریحانەیدایە یاخود ریحانەی پێبینی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەلەبەهەشتدایە.

*ریحانە بۆ رەبن هاوسەرەکەیەتیو بۆ مێرد کورە، یاخود زانیارییەکە پێی دەناسرێت یا پیاهەڵدانێکی جوانە.

*دەگونجێت بینینی ریحانە لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی چونکە بۆ نەخۆش هەڵدەگیرێ.

*یەکانگیری ئاوو سەوزایی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەوینەوەی غەمو پەژارە.

*هەموو ریحانەیەك بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوەی وادەی مەرگ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتنی نرخ.

*ئەگەر ریحانە لەشوێنی خۆی جێگیربوو باسو خواسێکی باشە لەگەڵ قسەیەکی کەم.

*ئارەقی ریحانە کورە.

*ئەوەی تاجەگوڵینەی ریحانە بەسەری خۆیەوە ببینێ لەکاردەخرێ، ئەگەر دەستەڵاتداربێ.

*ریحانەفرۆش خاوەن غەمو پەژارەیە چونکە نامێنێتەوە.

*ریحانە ژنی جوانو شۆخو شەنگەو بۆنوبەرامی خۆشیەویستیەتی بۆیو سەرسامی پێی بژێویەتی بۆی.

*ئەگەر ریحانە لەماڵێکدا بڵاوبووەوە بەباشی باسیدەکەن.

*ئەگەر ریحانەیان دایە بەڵام بۆنی نەبوو بەڵاو نەهامەتییە.

*ئەگەر مرۆڤێك ریحانەی گرتە یەکێکیدیو ئەوی بەرانبەر گرتیەوە لەنێویاندا غەمو پەژارە دەکەوێتەوە.

*ئەگەر بینی یەکێکیتر دانیشتوە لەمزگەوتو لەدەوری ریحانە غەیبەتو باسیەتی بەشێوەیەك کەوانییە.

ریحانەفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی ئارامگرە لەسەر بەڵاو نەهامەتیو رازییە بەچارەنووسی خوایی.

رێزمان(نحو): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر رەفتاری باش.

رێزمانەوان (نحوی): (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جوانکاری لەقسەو وتەدا.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+شەڕ.

+لێدان.

+وتی وتی.

+هوروژان.

*ئەگەر بینی بوە بەزوبانزان ئەگەر لەوانەبوو کەقسەی ساختەیان ڕێکدەخست ڕاستگۆ دەبیۆ بەوە دەناسریێ، ئەگەر بێباوەڕبوو موسولمانده بێت ، ئەگەر سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکاتو دەگەڕێتەوە بۆلای خودا، ئەگەر پیتێك بەزوبانیدا نەدەهات وەك (تا)و (فا)و یا(ثاء) یا پیتێکی بەپیتێکیتر دەگۆڕی یان قووتیدەدا یاخود لاڵبوو یاکەڕو لەخەودابینی بوە بەرێزمانزان یاخود بەئاسانی دەدویۆ قسەلەزاری دێتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی دوای هەژاریو پارێزگاری لەنەخۆشیو قوتاربوون لەناڕەحەتی.

ڕێسەر(بادەر): (نابلسی) دەڵێت: ڕێسەری خوری لەژنو پیاو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەسەفەردایە چونکە تەشی ڕێسان بەڵگەیە لەسەر سەفەر.

*ئەگەر بینی بوە بەرێسەرێك حاڵی لەبارێکەوە دەگۆڕیێ بۆ بارێکیتر.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ڕێسەر گەشتیارە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی کاروبار دەبەستیۆ هەڵوسکەوت بەهۆکارەکانەوە دەکات وەك فەتواگەرو دادوەرو خاوەنداروو بۆچوون.

*ئەگەر لەخەودا پەتێکی بادا سەفەردەکات ، ئەگەر لەسەفەرکارانبوو سەفەرناکات ، ئەگەر پیشەکەی بەوچەشنەبێت کاروبارێکی تۆکمەو بەهێزدەکات.

*ئەگەر لەکاتی بێداریدا کارێك لەژێردەستی ئەودابیێ یاخود ئامادەی دەکات بەشەریکایەتی یان هاوسەرگیری یاخود پەیمانبەستن یان ڕێککەوتن.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر پلانو فێڵو جادوو.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر کوڕانو یا بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئاسانکردنی کاروبارو هاوسەرگیری بۆ ڕەبەن.

ڕێکخستنی کاروبار: (نابلسی)دەڵێت: پلانو نەخشەی بەندە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نزیکی دەروولێکردنەوە ، ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو، ئەگەر قەرزاربوو لەوەدا دەبێت بیداتەوە.

ڕێکخەرو بەستەر: (نابلسی)دەڵێت: کەسێکە شتومەك ڕێکدەخات بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+ماڵو سامان کۆکردنەوەو ڕژدیو بەخیلیکردن تێیدا.

+سووربوونو بەردەوامی لەسەر وەرگرتنی زانیاریو زانست.

ڕێگرتن(نەهێشتن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕی.

ڕێگوزاری چیا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مردنو ژیان.

ڕێگە (ڕێباز): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ڕێگە ئاینو جێگیربوونە بۆ یەکێك بیگرێتەبەرو شەقامەڕێی ئیسلامەو ڕێبازی ئاینو شەریعەتەو دەستی دەگرێ بەرێبازو هۆکاری پتەوی حەقەوە.

*ئەگەر ڕێگەی ونکرد دوودڵە لەکاروباری خۆیو ئاینەکەیدا.

*ئەگەر بەرێکی ڕۆیشت بەسە ڕێگەدا لەسەر حەقە، ئەگەر دنیاگەربوو ڕێنومایی دەکرێت بۆ بازرگانیەکی بەسوودو قازانج.

*ڕێگەی وێڵو سەرگەدان وێڵیو سەرگەردانییە بۆ خاوەنەکەی، ئەگەر داواخوازی ڕێنماییی بوو دەگەڕێتەوە بۆ حەقو ڕاستی.

*ڕێگەی نادیارو ون لەخۆباییبوونو بیدعەیە.

*ڕێگەی خوارو خێچ لەمەزهەبو کرداردا دەبێت.

*(ئەبو موسای ئەشعەری) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لەخەودا بینیم کۆمەڵە ڕێگەیەکی زۆرم لەبەردایە هەموو تیاچوو بەتەنیا یەك ڕێگە مایەوەو گرتمەبەر هەتا گەیشتم بەچیایەكو بینیم پێغەمبەر (ﷺ) لەسەریەتیو لەپاڵیا (ئەبوبەکر)(ڕەزای خوای لێبێت)وەستاوە، وتم: هەموو هی خوداینو بۆلای ئەو دەگەڕێینەوە .

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شەرعە ، ڕێگەی جیاواز جیاوازو بیدعەیە، ئەگەر بینی بەو ڕێگەیەدا ناڕوات لەسەر وێڵیو سەرگەردانییە.

*ئەگەر ڕێگەی لێتێکداو شتومەکەکەیبرد دەکەوێت لەهاوڕێیەكو ڕێگەی دەستەلاّتدار ڕێگەیەکی ناخۆشە، ئەمەش دادپەروەرییە بلاّویدەکاتەوەو تەوبە دەکات، ئەگەر بێباوەڕبوو ڕێنومایی وەردەگرێ.

*ڕێگەی جیاواز جیاواز بەڵگەیە لەسەر دوودڵیو گومان.

*ڕێگەی گومانـاوی ڕێگەیەکە مەردوم دەبات بۆ سەرگەردانیو بیدعەو بێباوەڕی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+ڕێگەی دەریا.

+قوتاربوونه لەناڕەحەتی.
+رێگەی پارەپەیداکردنی حەلاڵە.
+رێگەی راستە کەئەگەر مرۆڤ شوێنی بکەوێت قوتارو سەرفرازدەبێ.
رێگەی نێو چیا: (نابلسی) دەڵێت: بینینی رێگەو کەلێنی نێو چیا بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون لەناڕەحەتی یاخود سەفەر بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الأَرْضَ بِسَاطًا (١٩) لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلاً فِجَاجًا (٢٠) ﴾ (نوح).
رێ لێگیران: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی رێگەی لێبگیرێ‌و ماڵ‌و سامانی تالان بکرێ مرۆڤێکی خۆشەویستی دەڕوات
رێواس: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سوودو قازانجە لەلایەن خزمێك یاخود هاورێیەکەوە ئەگەر خۆشبوو ، ئەگەر مزربوو پەشیمانییە.
رێوی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: رێوی پیاوێکی ستەمکاری قوڵبڕەو جێگیرنابێ لەسەر کاروباری دیناو ئاین.
*ئەگەربینی رێویەك کێبەرکێی لەگەڵدەکات نەیارێکە.
*ئەگەربینی زۆرانبازیو بەربەرەکانی لەگەڵ رێویەکدەکات لەگەڵ کەسێکی نزیك‌و خزمێکی بەربەرەکانیدەکات.
*ئەگەر داوای رێویکرد دەردو نەهامەتی روو لەهاوسەرەکەیدەکات، ئەگەر رێویش هات بۆی ترس‌وبیم رووی تێدەکات، چوونەلای رێویش چوونەلای ژنێکە کەمێك خۆشی دەوێت.
*ئەگەر شیری رێوییەکی خوارد لەنەخۆشی چاکدەبێتەوە ، وەگەرنا لەغەم‌و پەژارە قوتار دەبێت.
*وتراویشە: ئەگەر رێویەکی بینی سووکی‌و نزمی رووی تێدەکات‌و ماڵ‌و داراییەکەشی کەمدەکات.
*هەندێکدەڵێن: رێوی پزیشك یان فالچی ئەستێرەگەرە.
*ئەگەربینی دەستدەدات لەرێویەك ترس‌وبیم لەجنۆکەو دەستلێوەشاندنی دێت بەسەریا.
*خواردنی گۆشتی رێوی نەخۆشییەکە زوو چاکدەبێتەوە لێی.
*هەڵگرتن‌و بردنی رێوی سەرکەوتنە بەسەر نەیارو دوژمندا.
*ئەگەر یاری لەگەڵ رێوی بکات ژنێکی جوانی پێدەبەخشرێ‌و هەردووکیان یەکتریان خۆشدەوێت.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئەبوبەکر)ی (سدیق)(رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لەخەودا بینیم راوڕاوێنم لەگەڵ رێویەك دەکرد (ئەبوبەکر)یش وتی: تۆپیاوێکی درۆزنی.
*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم باشترین پاداشتی

ڕێویم دایەوە ، ئەویش وتی: پاداشتی یەکێکداوەتەوە شایستە نییە، لەخوابترسە تۆ پیاوێکی درۆزنی.

*(مەجوس)دەڵێت: (ضحاك)لەخەودا بینی وەك ئەوەی نێوانی ڕۆژهەلاتو ڕۆژئاوا پڕبوبوو لەڕێویو خۆشی شوانیانبوو، خەوەکەی بۆ ڕاڤەکارێکی خەو گێڕایەوە، ئەویش وتی: سیحرو فرِوفێڵ زۆر دەبێت لەسەردەمی تۆدا. ئەم لێکدانەوەیەش لەجێی خۆیدابوو.

(نابلسی)دەڵێت: ڕێوی بەفالگرو رمڵلێدەرو پزیشكو خەڵكی پلاندانەر ڕاڤەدەکرێت، ئەگەر بینی ڕێویەك دەکوژێت ژنێکی بەڕێزو داوێنپاکی دەستدەکەوێت یاخود پیاوێکی قۆڵبڕو ناپاك ڕووپامایی بۆدەکات، هەروەها ڕێوی بەڵگەیە لەسەر دوژمنێکی نادیاری فرِوفێڵاوی کارو کردەوەی خۆی لەکاتی خۆیدا ناکات ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ژنی ناپاك.

*ئەگەر بینی ڕاراوێن لەگەڵ ڕێویەك دەکاتو عەورەتی قووتدەدات ژنەکەی زیناو داوێنپیسکردووە.

*ئەگەربینی لەپێستی ڕێوی شتێکی دروستکردوە هێزو سەرکەوتن بەدەستدەهێنێت، دەگونجێت میرات بێت لەلایەن ژنەوە.

*بینینی ڕێوی بەڵگەیەلەسەر:

+سوودو قازانج.

+ژن.

+هاوسەرگیری بۆکەسی ڕەبەن.

زا

زا

زار(دەم): (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: یـاریکردن بـەزار جیـاوازی هەیـە لەبارەیـەوە، وتراویـشە: ڕۆچـوونە لەسەرپێچیدا ، یاخود بازرگانییە لـەکار خراپدا.

*یـاریکردن پێـی بەڵگەیـە لەسـەر ڕوودانی کوشتار.

(نابلـسی)دەڵێـت: بـەرزیو بڵنـدیو پلەوپایـەو شـکۆمەندییە، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر ئـەوەی لـەکاتی بێداریدا دەیکات لەگاڵتەو سووکایەتی. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خراپەکار.

*هـەروەها وتـراوە: یـاریکردن بەهەمووشـتێك فێڵـەو بـەزار بازرگـانیو سەرپێچییە.

*زار کـارێکی پـووچو بەتاڵـە ، ئەگـەربینی یـاری پێناکـات بێکـارنو لەسەر حەق نین، ئەگـەر یاری پێکرد بێکارن لادەبرێنو لەسـەر حـەق نـین ، ئەگەریاری پێکرد دەستەلاتدارن ستەم ئەنجامـدەدەن یـاخود یـاخیو دەستدرێژیکارن.

*ئەگـەر بینـی یـاری بـەزار دەکـات بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوە.

(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: زارو دەروازەو دەسـتپێکی هـەمووکارو بارێکـەو کۆتاییەکەشیەتی.

*ئەگـەر بینـی شـتێك لـەزاری هاتـەدەرەوە بەڵگەیـە لەسـەر ڕزقو ڕۆزی خێر یان شەڕ.

*ئەگـەر بینـی زاری هەڵواسـرابوو یـان داخرابـوو خەونەکـەی بەڵگەیـە لەسـەر بێباوەڕی.

*ئەگەر بینـی زاری پڕبـوە لـەناو هـەتا هیچ شوێنێکی تێدا نـەما نـەمانی ڕزقو ڕۆزییەتی.

(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا کلیلـی کاروبـاری خاوەنەکەیـەتی یـاخود کۆتاییەکەیەتی لەگـەڵ چاکیو خراپـی دەروازەی ڕزقو ڕۆزیو کاروبارەکانی.

* زار بەڵگەیە لەسەر:
+مردنو ژیان.
+وتەوقسە.
+ماڵو لانە.
+شاوڵ.
+دەفرو قاپ.
+زیندان.
+حەمام.
+ئاش.
+سندووق.
+هاوسەر.
+بەلووعە.
+داواو تیابەر.
+شوێنی بەندایەتی.
+رزقو رۆزی.
+پیشەسازی.
+رێنومایيو سەرگەردانی.
* ئەگەر زاری بینی گەورەبوەو باشبوە بەڵگەیە لەسەر سەلامەتیو ژیانی ، ئەگەر پیشەکەی بانگکردنو چاودێریبوو.
* ئەگەر بینی بێ دەمو زارە بەڵگەیە لەسەر وەستانی حاڵوباری بەپێچەوانەشەوە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وێرانبوونی ماڵو لانەو شکانی دەفرو بەتاڵبوونی زیندان.
* ئەگەر زار بەڵگەبوو لەسەر حەمام تفەکەی ئاوەو زوبانی وەك بەخێوکاری وایە.
* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر ئاش شاوڵ پاکێشانەیە.
* دەگونجێت زار بەڵگەبێت لەسەر دەمی بیرو سندووقو مەشکە.
* زار لانەی خزمایەتییەو دەڵێن: عەورەتی ژنێکە منداڵی نابێت یاخود ئاگردانێکی دوکەڵاوییەو بۆ ئەوەی لەسەفەردایە سەفەرەو کونە مارە.
* تفولیکی ژنی جوان پەرداخی بادەیە یان هەنگوین یاخود قسەو وتەیەکی باشەو پرژاندنی مارەبڕینە.
* تفولیکی پیر مژینی لیمۆیە یان بیرێکی بۆگەنە یاخود پێوەدان یا خەرتەلەیە، دەگونجێت ناتوانایی بێت لەبەجێهێنانی کاروباردا.

زافەران: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زافەران پیاهەڵدانێکی باشە ، ئەگەر نغاوی نەبات، شێلانو نەخۆشییە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاهەڵدانو باسکردنی باش، ئەگەر رەنگەکەی کاریگەری نەبێت بۆسەر لەشولارو جلوبەرگ،ئەگەر کاریگەری هەبوو نەخۆشییە بۆیەکێك ببیهارێو بیشێلێ.

*هەروەها دەڵێن: زافەران بۆنیخۆشە بەمەرجێ بەرلەشو لاری بینەری نەکەوێ، ئەگەر بینی زافەرانی شێلا کارێك ئەنجامدەدات پێی سەرسام دەبێت و دوای ئەوکارە نەخۆشدەکەوێ.

زاڵبوون(سەرکەوتن): لەخەودا ئەگەر زۆربوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خۆشیو رقو قین دەهێنێت.

*زاڵبوون بەڵگەیە لەسەر شکانی دوژمن.

زانا(شارەزا): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی زاناو شارەزایە وتەی لێوەردەگیرێو تاقیدەکرێتەوە سکالاّ لای خەڵکیدەکاتو لێی وەردەگرن.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زیرەکی بێداریو زانیاریو شارەزایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی ناخی مرۆڤ سارێژدەکات بەزانیاریو هەڵسوکەوتی.

*ئەگەر خەوبینەر سەرپێچیکاربوو تەوبە دەکات بۆ لای خودا، ئەگەر سەرپێچکارنەبوو رێنومایی دەکرێ، ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێ، پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: "یەکێك خوداوەند تووشی خێری بکات شارەزای دەکات لەئاییندا"[1].

*ئەگەر ئەوکەسە (شافعی)مەزهەببوو لەخەودا مەزهەبی گۆڕی بەهانە دەهێنێت یان قەرزدەکات یاخود سارد دەبێتەوە لەپەیمانو بەڵێنی یاخود دەبێت بەخاوەنی فیتنەو دووڕوویی لەبۆ مامۆستاکەی یان لەشوێنێکەوە دەچێت بۆ شوێنێکیتر یان لەهاوسەرێکەوە بۆ یەکێکی دی.

زانایانی پێشینو دواینی ئیسلام:

(ئیبن سیرین) دەڵێت: زانا پزیشکەو ئەوەی یاددەخاتەوە ئامۆژگاریدەرە بەپێی ئایەتی: ﴿وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ (الذاريات: ٥٥).

*ئەگەر بینی یاد دەخاتەوەو خۆشی لەوانە نییە غەمو پەژارەو نەخۆشیەو دوعا دەکات چارەسەری بدات.

*ئەگەر بەدانایی دواو هاتەگۆ چاکدەبێتەوەو قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر قەرزاربوو سەردەکەوێ بەسەر ستەمکاراندا.

---

[1] (بوخاری) لە (كتاب العلم) فەرموودەی ژمارە (٧١)داهێناویەتیو(مسلم) لە(الامارة) فەرموودەی ژمارە (١٧٥) دا لەفەرموودەی (معاوية) ی کوڕی (ئەبو سوفیان)ەوە(رەزای خوای لێبێت).

*ئەگـەر قـسەیەكی نـاقۆڵایكرد كاروبارەكانی لەسەر قورسدەبن‌و دەبێت بەمایەی رابواردن‌و پێكەنین بەپێی ئایەتی: ﴿فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ﴾ (القصص: ٢٥).

*ئەگەر بازرگانێك بینی قوتاردەبێت لەزیان‌و ئەگەر لەشوێنێكی یادكردنەوەدا یادو قورئان خوێندنی بینی لەگەڵ دوعاو وتنی هۆنراوەی ئاینی ئەو جێگەو شوێنە بەباشی ئاوەداندەكرێتەوە بەپێی راستی خوێندنەوەكە، ئەگەر لەقورئان خوێندنەكەدا هەڵە هەبوو ئاوەدانییەو تەواو ناكرێ، ئەگەر هۆنراوەی پیاهەڵدانی وت دەستەلاتێكی پووچ‌و بەتاڵە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی مژدەیە بەبەرزكردنەوەی پلەوپایەو پیاهەڵدانی باش‌و ئەنجامدانی كردار بەوەی دەیزانێ.

*بینینی زانا یان زیادبوونی زانستی خەوبینەرە چونكە ئەوان ئامۆژگاریكاری خوداوەندن لەسەر زەوی، هەروەها دانایانیش بەو چەشنەن‌و زیادبوونی ئامۆژگاری خۆشی‌و شادییە.

*بینینی پیاوچاكان چاكی ئاینە، ئەگەر بینی بوە بەزانایەكی شارەزاو وتەكانی وەردەگرێ‌و هەندێكیشی وەرناگیرێ تاقیدەكرێتەوە بەلایەك‌و بۆ خەڵكی باسدەكات‌و وتەكانی وەردەگرن.

*ئەگەر یەكێك لەزانایانی پێشینی لەشوێنێكدا بینی خەڵكی ئەو شوێنە ئەگەر لەغەم‌و پەژارەوە نەبوونیدا بوون پەروەردگار دەروویان لێدەكاتەوە.

*ئەگەر زانایەكی نادیاری بینی پزیشكێكی فەیلەسوفەو دەچێتە ئەو شوێنەی كەبینیویەتی.

زانای كۆمەڵ‌و نەتەوەیەك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: كەسێكی خاوەن بیدعەیە.

(نابلسی) دەڵێت: پیاوێكە خەڵكی دەخاتە سەرچاكە گەرچی خۆی خاوەنی بیدعەیە.

زانیاری(زانست): (ئیبن سیرین) دەڵێت: زانیاری پەیوەندیكردنە بەهەندێك لەگەورە پیاوانەوە، ئەگەر بینی زانیاری بەدەستهێنا، هاوسەرگیری لەگەڵ كەسێكی زانادا دەكات.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ناوێكی دیارنرا لەخەوداو بانگكراپێی مژدەو باسی

چاك‌و ڕێنوماییه به‌زانیاری یان بلاوكردنه‌وه‌ی.

*بوونی زانیاری ده‌رباره‌ی خوداوه‌ند یا سوننه‌ت بۆیه‌كێك بێئاگابێت لێی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر سۆزو به‌زه‌یی خوایی.

*ئه‌گه‌ر فێری جادوبوو یان هاوچه‌شنی ئه‌وه به‌لگه‌یه له‌سه‌ر بیدعه‌و سه‌رگه‌ردانی.

زاوا: (نابلسی) ده‌لێت: له‌خه‌ودا بۆیه‌كێك زاوای نه‌بێت له‌بێداریدا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر سه‌ركه‌وتن به‌سه‌ر دوژمناندا.

*هه‌روه‌ها به‌لگه‌یه له‌سه‌ر دلنیایی له‌ترس‌و بیم.

(نابلسی) ده‌لێت: ئه‌گه‌ر له‌خه‌ودا رازێنرابوه‌وه دنیایه‌كی به‌فه‌رِوپیته.

*ئه‌گه‌ر بینی زاوایه به‌لام ژنه‌كه‌ی نه‌بینی‌و نه‌یناسی‌و بۆی دیارینه‌كرا یا ده‌مرێ یان مرۆڤێك تیاده‌بات.

*ئه‌گه‌ر بووكه‌كه‌و هاوسه‌ری داهاتووی دیاریكردو ناسی وه‌ك هاوسه‌رگیری وایه.

*ئه‌گه‌ر بینی هاوسه‌ریگرتوه پله‌وپایه به‌ئه‌ندازه‌ی ئه‌و ژنه‌و رێزو مانای ناووجوانی به‌ده‌ستده‌هێنێ.

زب

زبر: جل‌وبه‌رگی زبرو خواردنی ره‌ق یان قسه‌ی زبرو ره‌قه ، له‌خه‌ودا بۆ خاوه‌نی ماڵ‌و دارایی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ره‌واندنه‌وه‌ی پله‌وپایه‌و گۆڕانی حاڵ‌و باریان له‌گه‌ڵ كه‌مبوونه‌وه‌ی رزق‌و رۆزییان مه‌گه‌ر كاریكاته سه‌ر چاكه‌كانیان ئه‌وجا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر خۆبه‌كه‌مزانین‌و قه‌ناعه‌ت‌و سه‌لامه‌تی بیرو بۆچوونیان ، ئه‌گه‌ر كاریگه‌ری نه‌بوو له‌سه‌ر به‌لگه‌یه له‌سه‌ر سزاو خه‌شم‌و تۆڵه‌ی خوایی بۆیان، قسه‌ی زبرو ره‌قیش له‌یه‌كجیابوونه‌وه‌ی دووڵدارو خۆشه‌ویست.

زبڵ(په‌یین ، پاشه‌ڕۆ): (نابلسی) ده‌لێت: له‌خه‌ودا ماڵێكه بۆ یه‌كێك بیخوات یان بیگرێته‌خۆ.

*زبڵ ماڵێكه ده‌خورێ.

*په‌ینی به‌سوود رزق‌و رۆزییه به‌تایبه‌ت ئه‌گه‌ر وشكبوو.

*زۆری پاشه‌ڕۆی خه‌لكی به‌لگه‌یه له‌سه‌ر رێگرتن له‌جموجووڵ‌و بزاوت.

*رووكردنه‌كاری زیانبه‌خش‌و پیسبوون به‌پاشه‌ڕۆی خه‌لكی‌و كه‌وتنه‌وه‌ی نه‌خۆشی‌و ترس‌وبیم به‌لگه‌ی چاكه‌و خێره بۆ یه‌كێك كرداره‌كانی ناقۆلابن.

*پاشەڕۆی مانگا بەڵگەی خێرە بۆ جووتیارو ئەوانەی سوودی لێوەردەگرن بەدەر لەخەڵکیتر[1].

*ئەگەر گسکی ماڵەکەیداو نەخۆشێکی تێدابوو دەمرێت، ئەگەر ماڵودارایی هەبوو لەکیسیدەچێت ، ئەگەر شوێنێکی گسکداو خۆڵو پیسییەکەی کۆکردەوە لەگەڵ خاکو خۆڵەکەی سوود لەگوندو لادێ وەردەگرێت ئەگەر هی ئەوبوو، وەگەرنا دەبێت بەباجگر یا هەژار دەکەوێتو دەست لەخەڵکی پاندەکاتەوە.

زبڵوخۆڵ: لەخەودا بەڵگەی چاکو باشییە بۆ هەژاران لەبەرئەوەی کۆمەڵێك شتی کۆکراوەو پاشەڕۆیەو بۆ دەوڵەمەند باش نییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو سامان ، یان کاڵاوشتومەکی جۆراوجۆری بۆبێت.

زر

زراو: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی لەخەودا زراوی بەددانی بڕا رقو قینێکی توندی لێدەبێ.

*ئەگەر خوێنی لێهاتو بەرخواردیەوە ماڵی حەڵاڵو کرێیە بەنەزانینو شەڕ بەدەستدێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر توورەیی و چێژو پێکەنینو ئامرازی بەکارهاتوو.

*زراوی مرۆڤ خاوەن نهێنییە.

زریزە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی گوناهی گەورەو مەزن بەپێی ئایەتی: ﴿ اِنَّا أعْتَدْنَا لِلكَافِرِينَ سَلاسِلَ ﴾ (الإنسان: ٤).

*زریزە لەملی پیاودا هاوسەرگیرییە لەگەڵ ژنێکی بەدرەوشتدا .

*ئەگەر بەزریزەیەك ببەسترێتەوە بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە تێدا دەژی یاخود لەئایندەدا تووشی غەمو پەژارە دەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژنی تەمەن کورت ماڵو سامانی هەمیشە حەلاڵە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڕەشەو توورەبوون.

*ئەگەر زریزەی (کیسرا)ببینێو ستەمی لێکرابێ سەردەکەوێ.

*هەروەها زریزەی (کیسرا)بەڵگەیە لەسەر دوژمنی پادشا لەوڵاتەکەی دەبینرێ.

هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: زریزە لەگەردنی پیاودا ئەگەر ئەوکەسە قورئانخوێنبوو کۆیدەکاتەوە، ئەگەر خوازیاری فیقەبوو زانیاری پتەوتر

---

[1] گوتەی (ئیبن سیرین)ە.

دەكات، ئەگەر بەڵێنێك لەئەستۆیدابوو بەجێیدەگەیەنێت، ئەگەر هیچكام لەوانەنەبوو ئەوكەسە رەبەنبوو ژنێكی قورئانخوێن دەكات بەهاوسەری خۆی، ئەگەر ژنبوو دووگیانبوو كوڕیدەبێت، ئەگەر بەڵێنێك لەئەستۆیدابوو بەجێی ناهێنێت.

*ئەگەر قورئانی لەبەربوو لەبیریدەكاتو بێئاگادەبێت لێی، وەگەرنا زانیاریەكانی پەرت پەرتو بێكەڵكدەبێت.

*ئەگەر وایەری كۆكردەوە شتی دەگمەنو گەوهەری قورئانەو زومورودیش سوننەتەو سەرجەم داناییو گوتەی چاك فیقە.

*زریزەی ژن مێردەكەی یان كوڕەكەیەتی.

*ملوانكەی ئەڵماس بەڵگەیە لەسەر باوەڕو زانیاریو قورئان.

(نابلسی) دەڵێت: ملوانكەو زریزەی گەوهەر لەخەودا بۆ ژن جوانیو شۆخوشەنگیانە، ملوانكەیەكی هۆنراو لەگەوهەرو ئەڵماس خواناسیو ترسانو لەبەركردنی قورئانە بەپێی پاكیو دەنكەكانیو زۆربیان.

*گەوهەر ملوانكەدا كرۆكی كارو كۆتاییەتی.

*ئەگەر بینی ملوانكەیەكی زومورود یان دوانی لەملدایە لەلێكدانەوەو راڤەدا وتەی خوداوەندە یان قسەی باشە، یاخود دەبێت بەهەڵگرانی قورئانی پیرۆزو ئەمانەتپارێزیو خواناسیو چاكە لەئایندا رووی تێدەكات بەئەندازەی ملوانكەو روونا كیو درەوشاوەیی لەگەردنیدا یاخود دەگونجێت ئەسپەردەیەك یا بەڵێنێك لەئەستۆیدابێت.

*ئەگەر بینی ملوانكەو زریزەی زۆری لەملدابوو نەیدەتوانی هەڵیبگرێ لاوازدەبێت لەكاركردنی بەزانیارییەكەیو بەجێهێنانیدا لاوازدەبێ.

*ئەگەر ژنێك بینی ملوانكەو زریزەیەكی لەمدایە باشیو خراپی دەگەڕێتەوە بۆ مێردەكەیو بژێوی پەیداكاری یان ئەوەی ئەمانەتی پێدەسپێردرێ.

زڕ

زڕەدار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زڕەدار پیاوێكی خراپی ناقۆڵایەو سەرقاڵی كاروباری دنیایە.

زف

زفت(قیر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: قیر پارێزگارییو خۆپارێزییە لەكاری مەترسیدار.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پەردەو قەڵغانو پارێزگارییە لەگەرماو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سیفەتی ناوەکەی خۆی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو دارایی چونکە (ئیبن سیرین) هەموو رەشییەکی بەماڵداناوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سوودو تەوبە هەروەك چۆن (خەڵوز)و (ئەبەنووس)بەوچەشنە لێکدرایەوە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر جێگیربوون بەپێی وتەی قیرکراوو ناگۆڕێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەشتیو نەخشو نیگار.

زل

زللە(شەقازلە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی زللەی لەمرۆڤێکدا ئامۆژگاریدەکاتو رێگری لێدەکات لەبێئاگایی.

(نابلسی)دەڵێت: سوودو قازانجە ، زللە لەخۆدانی ژن بەڵگەو مژدەیە بەبوونی کور دوای نائومێدبوون ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ، فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ﴾ (الذاريات:٢٨ـ ٢٩).

*زللە ستەمێکە زللەوەشێن دەیکات بەرانبەر کەسێك خراپ نەبوە بۆی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گوناو کوڵم یان هەر ئەندامێکی تری لاشەو بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی.

زلوبیا[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: قوتاربوونە لەغەمو پەژارەو ماڵو داراییو خۆشحاڵییە.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئاهو پەشیمانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شاییو پەشیمانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاهەنگو شایی.

زلوبیاساز: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مژدە بەقوتاربون لەناخۆشیو چورتم.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو نارەحەتی.

زم

زمانگیرانو لاڵی مرۆڤ:

(نابلسی)دەڵێت: زمانگیرانو لاڵی مرۆڤ لەخەودا رەوانبێژیو شارەزاییە لەفیقدا بۆ خەوبینەر یاخود پلەوپایەو سەرکەوتنە بەسەر دوژمنایەتیدا.

---

[1] **زلوبیا**: جۆرە شیرینییەکە. (وەرگێڕ)

زمانەچکۆلە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی زمانەچکۆلەی زیادیکردوە بەڕادەیەك خەریکە گەرووی دەگریّ خەونەکەی بەڵگەیەلەسەر سووربوونی لەسەر کۆکردنەوەی ماڵوگرتنی ماڵوسامان لەخۆیو مەرگو چارەنووسیشی نزیکبوەتەوە.

زمرود[1] : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەواهیدانو ئەوەی مرۆڤ دەگەیەنێت بەکۆشکەکانی بەهەشت.

*ئەگەر بینی زومرودی بەدەستهێنا برایەکی چاك بەدەستدەهێنێت یاخود منداڵی نێرینەی رەوشت بەرز یا زانیارییەکی بەسوود یان ماڵێکی حەلاڵی چاكوباش.

زو

زوبان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: زوبان وەرگێڕو کار رێکخەرو بەجێهێنەری داواکانی دڵوئەندامەکانی مرۆڤە لەچاکەو خراپە.

*ئەگەر زوباندرێژی یاکورتی بەسەرداهات هێزو زاڵبوونە.

*ئەگەر بینی زوبانێکی درێژی هەیە نەك بۆ بەربەرەکانیو شەڕ بەڵگەیە لەسەر پیسی زوبانیو جنێوفرۆشی.

*دەگونجێت زوباندرێژی سەرکەوتنی خاوەنەکەی بێت لەرەوانبێژیدا لەگەڵ ئەدەبو ئامۆژگاری.

*ئەگەر پێشەوایەك بینی زوبانی درێژبوە چەکی زۆردەبیّو بەڵگەیە لەسەرئەوەی ماڵوسامان بەدەست دەهێنێت بەهۆی وەرگێڕەکەیەوە.

*زوبانی بەستراو لەلێکدانەوەدا هەژاریو بەڵگەی نەخۆشییە.

*ئەگەر بینی موویەکی رەش لەسەر زوبانی هاتوە شەڕێکی کتوپڕی خێرایە، ئەگەر موویەکی سپیبوو شەڕێکە لەدواییدا بەسەریا دێت.

*ئەگەر بینی دوو زوبانی هەیە زانیاری پێدەبەخشریّو بەڵگەی پتری دەبێتو زاڵدەبیّ بەسەر دوژمنانیدا.

*هەروەها دەڵێن: زوبانی ئاسایی بێگریّ لەدەمدا بۆسەرجەم خەڵکی باشە.

*ئەگەر بینی زوبانی درزیبردوەو ناتوانیّ بدویّ قسەیەکدەکات دەبێت بەبەلا بەسەریەوە بەمەش زیانی دەستگیر دەبیّ بەئەندازەی ئەو زیانە.

هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی درۆدەکاتو ئەگەر بازرگانبوو زەرەر دەکات ، ئەگەر فەرمانڕەوابوو لادەبریّ.

---

[1] **زمرود:** بەردێکی بەنرخە. (وەرگێڕ)

*ئەگەر بینی لایەکی زوبانی پچڕاوە ناتوانێ لەکاتی لێدوانیدا بەڵگەکانی تەواو بخاتە روو ، ئەگەر لەگەواهیدارانبوو لەشایەتیدا راستناکات یان گەواهیو شەهادەی وەرناگیرێ.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەربینی زوبانی پچڕاوە دانا دەبێت.

*ئەگەر بینی ژنەکەی زوبانی بڕی گەرمو گوڕو بەسۆز دەبێ لەگەڵیدا.

*ئەگەر ژنێکی زوبان بڕاوی بینی بەڵگەیە لەسەر پاکێتیو پارێزگاری.

*ئەگەر بینی زوبانی هەژارێکی بڕی شتێکدەدات بەکەسێکی نەزانو سووك.

*ئەگەر زوبانی نووسا بەگەروویەوە نکولی لەقەرز دەکات یان ئەو ئەمانەتەی لای دانراوە.

(نابلسی)دەڵێت: زوبان تەواویو جوانییە لەگەڵ بەڵگەو ناوبانگی باش.ئەگەر بینی زوبانی بڕاوەو دەستەلاتداربوو دەگەڕێتەوە بۆ وەرگێڕەکەی بەمردن یان لابردن.

*زوبانی مرۆڤ وەك قەڵەمەکی وایە.

*ئەگەر زوبانی پادشا درێژبوو ئەوا سنووری وڵاتەکەی بەرینو فراواندەبێ، ئەگەر زوبانی بەئەندازەیەك درێژبوو هەتا گەیشتە ئاسمان بەهۆی ستەمو زۆردارییەوە لەکار لادەبرێ.

*زوبان بەمنداڵێکی شیرەخۆرە ناوزەد دەکرێ لەگەڵ شێری نێو ئەشکەوتو سوارچاکی فێڵباز، ئەوەی شێری لەئەشکەوت دەرکرد زوبانی لەزاری دەرهێناوە.

*ئەگەر بینی زوبانی لەدەستدا منداڵە شیرەخۆرەکەی لەدەستدەدات، بەهەمان شێوە ئەگەر بینی ئەسپەکەی بەردا.

*ئەگەر بینی زوبانی بڕاوەو دادگایی هەیە بەڵگەکەی شکستدەخواو دەدۆڕێ.

*ئەگەر بینی زوبانی هاوسەرەکەی بڕاوە ژنێکی داوێنپاکی بەئابڕوە.

*ئەگەربینی موو لەزوبانی هاتوە دەگونجێت هۆنراوەبێت دایبنێ یان رێکیبخات.

*ئەگەر بینی زوبانی خۆی دەخواتو ئەگەر لەخەڵکی گشتیبوو پەشیماندەبێتەوە لەقسەیەك کردوویەتی، ئەگەر لەمنداڵیدابوو بەناهەق ماڵی خەڵکی دەخوات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر زوبانی خۆیخوارد فرە بێدەنگو خەشمو قینگرو دڵڕاگر دەبێ.

*بڕینی زوبانی فەرمانڕەوا لابردنیەتی.

*ئەگـەر بینـی ئەشـكەوتێكی هەیـەو شـێرێكی تێدایـە ئەشـكەوتەكە دەمیەتیو شێرەكەش زوبانیەتی.
*ئەگەر شێرەكەی بەردایە خەڵكی هەتا بیانخوات بەڵام نەیخواردن ئێشو ئازار بەخەڵكی دەگەیەنێت بەزوبان.
*برینی زوبانی شاعیر ماڵو سامانێكە پێـی دەگـات لەوانـەوە كەپەیوەنـدی لەگەڵدا بریوون ، ئەگەر سووكو نزمبوو درۆ دەكـات، ئەگـەر ترسـابوو بینـی زوبـانی دەشـكێ كاروبـاری خـۆی بۆدەشارێتەوە لەبەرانبەر ئەوانەدا كە دووزوبانە لەگەڵیان.
*ئەگـەر گـازی لـەزوبانی خـۆیگرت خەشمو قینی خۆیدەگرێ، دەگونجێـت بەڵگەبێت لەسەر زۆرخواردنی.
*ئەگەر بینـی چەند زوبـانێكی هەیـەو شـكۆمەندو رێزدارنـەبوو كـوڕی پێدەبەخشرێ.
*ئەگەر رەنگی هەر زوبانێك جیاوازبوو بەڵگەیە لەسەر جیاوازی وتەو ئەوانەی گەواهیدەدات لەسەریان.
*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر هەڵـەكانی یـاخود لەوكەسـانەبێت هەڵەدەكەن لەخوێندنەوەیاندا.
*ئەگـەر بینـی خـەڵكی زوبـانی دەلێسنەوە یـان دەیمـژن خوازیـاری وەرگرتنـی زانیارییـە، دەگونجێـت بـۆ فـەرمانڕەوا بەڵگـەبێت لەسـەر جێگـرو بەردەسـتو وەزیرەكـانی. دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر مـاڵو سـامانی هـەڵگیراو یـان پلەوپایـەو زانیـاری، هەروەها بەڵگەیە لەسەر خزمـەتكارێكی بەرژەوەندی پارێز یان كرێگرتەی بـاش یاخود دوژمنێكی گەندەڵو پیس.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+كشتوكاڵی بەروبوومدار.
+ژنـی رەوشـتخراپ قبـوڵی وتـەو قسەلەكەس ناكات.
+رزقو رۆزی.
+گسكدەری رێگەوبان.
+شوێنەوارهەڵگر.
+ئەوەی نهێنی دەدۆزێتەوە.
+پۆلیسو بەرپرسی زیندانیەكان.
*دەگونجێت زوبـانی ئـاژەڵ بەڵگـەبێت لەسەر مردنو ژیان چـونكە زوبـان وەك دەست وایە.
*ئەگـەر فەرمانڕەوایـەك بینـی زوبـانی بـڕاوە دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر لابردنـی جێگرەكـەی یـان وەزیـرو بەردەسـتەكانی یـان مـاڵو سـامانی بێـشومار لەدەسـتدەدات ، یـاخود دەگونجێت دادپەوەری لەهەندێك شارو شارۆچـكەی سـەربەولاتەكەی

هـەڵبگیرێو وێنـەو شـکۆو ڕێـزی بشکێنرێ.

*ئەگەر زانایەك بینی زوبانی بڕاوە لەدەمەدەمەو گفتوگۆدا دەدۆڕێ، دەگونجێت بەردەستو قوتابیو کوڕەکەی بمرن.

*ئەگەر پیشەوەرێك بینی زوبانی بڕاوە شەریكو کرێگرتەکەی لەدەستدەدات، دەگونجێت لانەو ماڵەکەی بفرۆشێ یان ئاژەڵەکەی بمرێ.

*دەگونجێت لەکیسدانی زوبان بەڵگەبێت لەسەر گاڵتەو سووکایەتی دوژمن لەخانەوادەو دراوسێ یاخود مەرگی دۆستو خۆشەویستانو نەمانی چاکە لەگەڵیان.

*دەگونجێت دارودرەختەکانی لەگرتنی بەروبووم بکەون.

*دەگونجێت لەکیسدانی زوبانو بڕانی بەڵگەبێت لەسەر تەلاقدانی هاوسەر یان قسەووتەی بچڕێ لەو شوێنە یان رزقو رۆزی نەمێنێ.

*ئەگەر زوبانێکی بڕاوی بینی بەڵگەیە لەسەر مردنی تلیاکخۆرو گسکدەری رێگەوبان یان شوێنەوارزان یاخود پیاوێك پەی بەنهێنی دەبات یا پیاوێکی درندە.

*ئەگەر چەند زوبانێکی بینی بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی ماڵوسامان یان ئەندامی خانەوادەو فراوانبوونی زانیاری، دەگونجێت بەچەند زوبانێك بدوێت.

*ئەگەر زوبانێکی تری لەگەڵ زوبانی خۆی بینی بەڵگەیە لەسەر دووزوبانو فیتنەچێتی لەنێوان خەڵکیدا.

*ئەگەر زوبانە زیادەکە بێگوتەو سوودنەبوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر راستگۆییو هێمنی بەپێی ئایەتی: ﴿وَاجْعَل لِّي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾(الشعراء:٨٤).

*دەگونجێت زوبان بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی مرۆڤ دەچێتەژێری وەك سەقف.

*دەگونجێت برینی بۆ زانا بەڵگەبێت لەسەر بێدەنگیو سوپاسگوزاری خوداوەند.

*ئەگەر بینی موو لەزوبانی هاتوە ئەگەر پیشەکەی قسەبوو سیستمو حاڵی لێدەشێوێ، ئەگەر لەقسەکاران نەبوو پەیداکردنی بژێوی قورسوگراندەبێ.

*دەگونجێت زوبان بەڵگەبێت لەسەر دیل یان مار لەژوورەکەیدا.

*ئەگەربینی تەماشای زوبانیدەکات زوبانی خۆیدەپارێزێ.

زوبـان لاركردنـەوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخـەودا دووڕوویيـە، لەئاينـدا گۆڕانكارييـە لەقورئانـدا، خوداوەنـد دەفەرموێ: ﴿وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُونَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ﴾ (ال عمران: ٧٨).

زوحەل(كەيوان): ئەگەر لەخەودا بينرا بەڵگەيە لەسەر تووڕەكردنو دەستەڵات يانخود چاوبڕينە دەستەڵات، ئەگەر پەيوەندی بەمانگەوەهەبوو.

*يـەكێكی سـتەمكارە دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر هـەژاریو زيـانو ناڕەحەتی.

زوڕنا(كلارنێت): (ئيبن سيرين)دەڵێت: ئەگەربينی فەرمانڕەواو دەستەڵاتدارێك زوڕنايەكی دايە دەستەڵاتو پلەوپايە بەدەستدەهێنێ ئەگەر شايستەبێ بەڵام ئەگـەر شايـستە نـەبوو دەرووی لێدەكرێتەوە.

*ئەگـەربينی پەنجـەكانی دەخاتەسـەر كونـەكانی زوڕنـا فێـری قورئانـدەبێ لەگەڵ ماناكانیو باش خوێندنەوەی.

*هـەروەها دەڵـێن: ئەگـەر نەخۆشـێك بينی زوڕنا دەژەنێ دەمرێ.

(نابلـسی)دەڵێـت: بينينـی لەخـەودا بەڵگەيەلەسـەر ئـارەزوو و جموجـوڵو هەڵگيرسـانی فيتنـەو ئاشـووب، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشیو شادی.

*ئەگەر زووڕنايەكی بەدەستی خۆيەوە بينی ئەگـەر لـەقورئانخوێنانبوو بەشـی خۆی لێوەردەگرێ بـەپێی فـەرموودەی حەزرەت (ﷺ) كەدەفەرموێ دەربارەی (ئەبوموسا): "بەشـێك لـەئاوازی داودی پێدراوە"[1].

*ئەگەر زوڕنايەكی زێڕی بەدەستيەوە بينی لێيـدەدا بڵاوبوونـەوەی داناييـەتی ئەگەر دانابێتو بۆنـەخۆش مردنيـەتیو بۆ دووزووبان درۆيەو بۆ خوازياری كوڕ كوڕە.

زولقەرنـەين(سـەلامی خـوای لێبێـت): (نابلـسی) دەڵێـت: بينينـی بەڵگەيـە لەسـەر ئەمانـەتپارێزیو گرتنـە خـۆی ئەسپەردەو ئەمانەت.

زولكفـل(سـەلامیٚ خـوای لەسـەربێت): (نابلـسی) دەڵێـت: بينينـی بەڵگەيـە لەسـەر ئەمانـەتپارێزیو گرتنـەخۆی ئەسپەردەو ئەمانەت.

[1] (بوخاری) له كتاب((فضائل القرآن) باب (حسن الـصوت بـالقرآن) (٧١٠/٨ ـ ٧١١) فـەرمـوودەی (٥٠٤٨) هێناويـەتیو(مـسلم) كتـاب (صـلاة المـسافر) بـاب(استحباب تحسين الصوت بالقرآن (٢٣٧/٣) (٢٣٥/٧٩٣).

زوهـــدو خواناســـی(دنیانەویـــستی):
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شیرینکردنە لەلای خەڵکی بەپێی ئەو وتەیەی دەڵێ: "دوورەپەرێزبە لەوەی خەڵکی پێیەتی ئەوجا خەڵکی تۆیان خۆشدەوێ".

زۆ

زۆرانبـــازی: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: زۆرانبـازی بەڵگەیە لەسـەر شـەڕکردنی مـــرۆڤ یـــان بـــوونی پەرتـــەوازەیی لـــەکاروباردا و کوشـــتار لەگـــەڵ کەســـێکیتردا چـــونکە زۆرانبـــازی ســـەرەتای کوشـــتارە بەچـــەك دەستپێدەکات، ئـەم خەونـە بەڵگەیـە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکدا.

* ئەگەر مرۆڤ بینی بەچەك زۆرانبـازی دەکـات خەونەکـەی بەڵگەیـە لەسـەر بەسـتنی گرێـی هاوسـەرداری لەگـەڵ ژنێکی دەوڵەمەندی دەستبڕ هـەژارانی خۆشدەوێ و شێوەو نموونەی نییە.

* شمـشێر وەشـاندن بەدەسـتهێنانی رێـزە لـەلای پـەروەردگارەوەو بینینـی شمشێری ناسراو بەدەستی کەسێکەوە ناوبانگ دەرکردنیەتی بەکارێك.

(نابلـــسی)دەڵێـــت: لەخـــەودا شەڕوپێکدادانە ، ئەگـەر رەگەزەکـەیان جیـاوازبوو لـەزۆرانباز باشـترە لـەزۆران لەگەڵگیراو.

* ئەگەر لەنێوان دووپیـاودابوو زۆرانبـاز دەدۆڕێ.

(ئـیبن سـیرین)دەڵـێن: ئەگـەربینی مەیدان لەپیاوێك دەگرێ پشکی و بەشی بەردەکەوێت ئەگەر زاڵنەبێت بەسـەریاو ببەزێ ، ئەگەر لەشیرو پشکدا دەرچوو غەم و پەژارە رووی تێدەکات و زینـدانی دەکـرێ پاشـان قوتـاردەبێ بـەپێی ئایـەتی : ﴿فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ﴾(الصافات:١٤١).

* زۆرانبـــازی ئەگـــەر لەدووڕەگـــەزی جیـاوازبوو زۆرانبـاز باشـترە لـەزۆران لەگـەڵگیراو وەك مـرۆڤو درنـدە، ئەگـەر زۆرانەکە لەنێوان دووپیاودابوو زۆرانباز دەبەزێ.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسـەر بۆڵـە بـــۆڵ و تیروپـــشك ، مەیـــدانگرتن زیادەڕەوییە.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر لەخـەودا مرۆڤـی بینـی کێشمەکێشی لەگـەڵکرد مـاڵ و سـامانی خەرجـدەکات، ئـەوەی لەکێشمەکێـشدا دەبـەزێ و دەکـەوێت بەســـەر زەویـــداو لـــەکاتی بێداریـــدا زاڵدەبێت.

* ئەگـــەر دوو پادشـــا بەربـــەرەکان و کێشمەکێـشیانکردو جـەنگ بـەرپابوو لەنێوانیاندا سەرکەوتوو دۆڕاوە.

*دەگونجێت سەرکەوتوو لەواقیعدا سەرکەوتوو بێت ئەگەر لەخەوەکەدا بەڵگەیەك هەبوو بەهێزو پتەویدەکرد وەك ئەوەی سەردەکەوێ بەسەر نەیارەکەیدا لەزۆرانبازیداو جلوبەرگێکی نوێی لەبەردابێتو دۆڕاویش جلوبەرگەکەی شڕو کۆنو دڕاوبێت، ئەگەر هەردووکیان لەجلو بەرگدا هاوتاو سەرکەوتوو و بالآو بەرزو لەشولاری مەزنبوونو دۆڕاویش بچووكو لەشولار کزولاوازو رەنگی زەردبوو سەرکەوتوودەبێت بەسەریا لەکاتی بێداریدا بەپێچەوانەوەشەوە.

*هەروەها بەبێ بەڵگەش دەگونجێت سەرکەوتوو هەرسەکەوتووبێت لەوەی خەونەکە دەقاو دەق بێتەدی یاخود هەردوو رەگەزەکە لەخەودا جیاوازبن بەلأم براوە حالی باشتربێ لەدۆڕاو وەك مرۆڤو دڕندەیەك.

*ئەگەر بینی زۆرانبازیدەکات ئەگەر ئەنجامیدا سەرکەوتوو دەبێت.

*زۆرانبازی بەڵگەیە لەسەر لەشساغی نەخۆشو چاکبوونەوەی مەگەر زاڵبێت بەسەر مرۆڤێکدا ئەوجا بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر لەخەودا زۆرانبازیکرد لەگەڵ ئاژەڵێکداو کۆشتی بەڵگەیە لەسەر قوتاربوونی لەنارەحەتیو قەیران، ئەگەر ئەوکەسە ناموسوڵمانبوو بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنو زاڵبوون بەسەر دوژمنەکانیدا.

زۆرخۆری (ئینتەلا): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیەلەسەر سوودخواردن.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر هەرسبوو سوور دەبێت لەسەر کاروبارەکانی.

زۆردار(ستەمکار): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی دەم پیسە، هەروەها دەڵێن: پیاوێکە زۆر جنێوبەخەڵکیتر دەدات.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو نەخۆشی سنوورو غەرامە.

زۆرداریی: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا بۆخۆی هەستی پێکردو ئەوسیفەتەی هەڵگرت بەڵگەیە لەسەر حەزوئارەزووی نەفس بۆکاروکردارێك شایستەی ئاگری دۆزەخ بێت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: زۆرداریی دەرەنجامەکەی دەگەڕێتەوە بۆ زۆدارو ستەملێکراو سەرکەوتوو دەبێت بەپێی ئایەتی : ﴿إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ﴾لەگەڵ ئایەتی ﴿ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللهُ﴾.

(نابلسی) دەڵێت: زۆرداریی بەڵگەیە لەسەر دنیاو رووتێکردنی ئەگەر شایستەی دەستەڵاتو پلەوپایەبوو پێی دەبەخشرێ بەڵام سەرەنجامەکەی خراپ کۆتایی دێت ئەگەر ئەو ستەمکاربوو بەڵام ئەگەر ستەمی لێکرا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پەروەردگار سەریدەخات.

(نابلسی) دەڵێن: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەخێرایی هاتنی وێرانەیی‌و لانەومالْ.

*دەگونجێت زۆرداریی بەڵگەبێت لەسەر زانستخوازان یان قورئان.

*ئەگەر بینی بوە بەستەمکار هەژاردەکەوێ.

*ئەگەر دانینا بەستەم‌و زۆرداریی خۆیدا تەوبەدەکات.

*ئەگەر بینی ستەم لێکراوێ دوعای لێدەکات با ئاگاداری سزای خوایی بێت.

*ئەگەر بینی خۆی ستەمی لێکراوەو دوعا لەستەمکارەکەیدەکات، ستەملێکراو زاڵدەبێ بەسەر ستەمکارەکەیدا.

*ئەگەر بینینی ستەمکارەکەی دوعای لێدەکات مژدەیە بۆی چونکە دوعا دەگەڕێتەوە بۆی.

زۆروتن : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاهەڵدان‌و خراپەوتن، ئەگەر لەدادگاییدابوو بەڵگەکەی لاوازدەبێت‌و بەرانبەری دەبەزێ ، وەگەرنا هەژارێکی داماو دەبێت بەسەر خەڵکییەوە یاخود بێ باوك‌و منداڵدەبێ.

زۆری ژمارە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا حەشامێکی زۆری بینی یان هەژاری‌و نەداری سەربازەکانی زیاد دەکەن‌و پلەوپایەو دەستەڵاتی مەزن دەبێ‌و ناوی بەرزدەبێتەوە ، ئەگەر بازرگانبوو مامەڵەکارانی زۆر دەبن ، ئەگەر بانگخوازبوو وەڵامدەرانی زۆر دەبن.

زە

زەبوری (داود) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ:

لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+گریان‌و شیوەن‌و تەوبەو ترس‌وبیم‌و بەندایەتی‌و دڵکۆکبوون‌و بەخت‌و شانس لەشایی‌و ئاهەنگدا.

+بیستنی هەواڵی سەیرو خراپ.

+رزق‌و رۆزی پەیداکردن بەهۆی خوێندن‌و تاردانەوە.

زەبەرجەد[1] : براو منداڵی ڕێزداره یان ماڵو دارایی حەلاڵە.

*وتەی پاكو دڵسۆزانە زانیاریو چاكەیە، دەگونجێت ئاینداروخواناسبێت.

زەرافە : لەخەودا هیچ خێرێكی تێدا نییە ، ئەگەر بەبێ هۆ بێتە ماڵێكەوه بەڵگەیە لەسەر بەلاو نەهامەتی لەسەر ماڵو دارایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنی شۆخو شەنگ یان ئاگاداربوون لەهەواڵی سەیر لەلایەكەوه.

*زەرافە بەژن لێكدەدرێتەوەو تەباو سەقامگیر دەبێت لەگەڵ مێردەكەی.

زەردباو : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سووكیو رسواییە.

زەربڕە[1] : (ئیبن سیرین) دەڵێت: زەربڕە باسو خواسێكی باشە.

زەردگەر : (ئیبن سیرین)دەڵێت: زەردگەر پیاوێكە خۆشییەكانی دنیا دەڕازێنێتەوەو لەلای خۆیدا بەكێشیدەكات.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوێكی ئاینپەروەره، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قسەهەڵبەست، هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر زانای مۆچیاریدەر كەژەنگی دڵەكان بەئامۆژگاری پاكدەكاتەوه.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێكە خاوەنی دنیایەو شەڕ زاڵدەكات بەسەر خێردا.

*هەروەها دەڵێت: پیاوێكی شەڕانییە.

*ئەگەر یەكێك كەخوازیاری هاوسەرگیریبوو ویستی هەمانكاری زەردگەران ئەنجامبدات خەوەكەی بەڵگەیە لەسەر رەوشتی جوانی ئەو ژنە.

(نابلسی) دەڵێت: زەردگەر پیاوێكی دەستبڕو فروفێڵاویە ناپاكی لەگەڵ خەڵكیدا دەكاتو دەیانترسێنێ، هەروەها پیاوێكی شەڕەنگێزه.

*ئەگەر بینی كاری زەردگەران ئەنجامدەداتو ویستی هاوسەرگیری ئەنجامبدات ژنێكی رەوشت جوانی زماندرێژ دەهێنێت.

زەرد هەڵگەران لەخەودا : بەڵگەیەلەسەر غەمو پەژارەو بەرەبەركانیو بەلاو نەهامەتی.

زەردەواڵە : (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێكی ئاژاوەچی پەستونیگەرانو شكۆمەندو خاوەن كوشتاره.

---

[1] **زەبەرجەد**: بەردێكی بەنرخی گرانبەهایە. (وەرگێڕ).

[1] **زەربڕە**: بۆنێكی خۆشە. (وەرگێڕ).

*هاتنی کۆمەڵێ زەردەواڵە بۆ شوێنێك بەڵگەیە لەسەر هاتنی سەربازی ئازاو خاوەنشکۆ بۆ ئەو شوێنەو جەنگاندن لەگەڵ دانیشتوانی ئەو شوێنەدا.

*دەگونجێت پیاوێك بێت بەخۆڕاییو لەسەر ڕەویەی پووچگەرایی مشتومڕبکات.

*وتراوە پیاوێکی هیچو پووچو نانپیسەو پێوەدانیشی وتەیەکە خەڵکی بریندار دەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دوژمنێکی جەنگاوەرە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+بیناو ئەندازیار.

+ڕێگرو خاوەن بژێوی حەرام.

+گۆرانی بێژێکی تەپڵلێدەر.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر خواردنی ژار.

*هەروەها دەڵێن: زەردەواڵە بەڵگەیە لەسەر خەڵکێکی بێسۆزو بەزەیی یان بەڵگەیە لەسەر پیاو خراپ.

*ئەگەر بینی چارەسەری کۆمەڵە زەردەواڵەیەکدەکات چارەسەری خەڵکی سووكو نزمی بێدەستەلاتدەکات.

زەروو(زالـو): (ئیبن سیرین) دەڵێت: زەروو لەلێکدانەوەدا منداڵە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر زەروویەکی بینی لەلووتی یا عەورەتی یاسكو دەمی هاتە دەرەوە ژنەکەی منداڵی لەباردەچێو لەوەی نەش‌ونما بکات.

*زەروو بەڵگەیە لەسەر دوژمنی سووکو رسوا.

*(دمیری) دەڵێت: پیاوێکهات بۆ لای (ئەبوبەکری صدیق) (رەزای خوای لێبێت)و وتی: ئەی خەلیفەی پێغەمبەر (ﷺ) لەخەودابینیم کیسەیەکم بەدەستەوەیەو بەتاڵیدەکەمەوە هەتا هیچی تیانەماو زەروویەکی لێهاتەدەرەوە، ئنجا (ئەبوبەکر)(رەزای خوای لێبێت) وتی: برۆ دەرەوەو پاش ئەوەی چەند هەنگاوێك رۆیی ئەوجا ولاخەکەی فڕێیداو کوشتی، پاشان بە(ئەبوبەکر)یان وت ، ئەویش وتی: سوێندبێ بەخوا نەمویست لەبەردەستی مندا بمرێ، ئەوخەوەی بینی بووی بەم شێوەیەبوو: کیسەکە مرۆڤبوو درهەمەکان تەمەنو زەرۆکەش روحبوو بەپێی ئایەتی : ﴿ خَلَقَ الانسان مِن علق ﴾ (العلق: ٢)[1]

زەڕەنگەر(ئاڵتوونچی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: زەڕەنگەر لەخەودا دڕندەیەکی درۆزنەو هیچ خێرێکی تێدانییە، چونکە

---

[1] حیاة الحیوان: ٢/٢١٠.

وته ڕێکدەخات لەگەڵ ئاگرو دوکەڵی زێڕدا. ئەگەر لەمزگەوتەدابوو یان قورئانی خوێندەوە بەڵگەیە لەسەر هەموو چینەرێك لەگەڵ کەسێك پیشەکەی دەرکردنی شتێك بێت لەشتێکیتر.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕوپامایی‌و درۆو ناپاکی‌و هەڵبەستن.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دانانی هۆنراوە یان وتەی هەڵبەستراو.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر زانیاری‌و ڕێنومایی‌و شایی‌و هاوسەرو منداڵ.

*بینینی زەرەنگەرێکی نادیار ئەوەیە کەدرۆ ڕێکدەخات‌و ترش‌وخوێدەکات بەلێدوان‌و وتەوە.

*ئەگەر بینی زێڕو زیوو دەردەهێنێ لەئاگرو دەیپارێزێ درۆزنێکەو خەڵکی تووشی فیتنە دەکات، ئەگەر بینی سواری زێڕوزیو دەبوو پیاوێکە تەبایی دەخاتە نێوان خەڵکی لەشتێکی مەترسیداراداو بەشەڕ دەستپێدەکات‌و بەخێر کۆتایی دێت.

زەکات: (ئەبوسەعد) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئەگەر بینی زەکاتی ماڵەکەیدەدات بەو مەرجانەی هەیە لەماڵ‌و سامان بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿ وما آتيتم من زكاة تريدون وجه الله فاولئك هم المضعفون ﴾ (الروم: ٣٩).

*بینینی خێر لەخەودا جیاوازە بەپێی بینینی حاڵ‌و باری خەوبینەران ، ئەگەر زانایەك بینی خێردەکات زانیاری بەخەڵکی دەبەخشێ.

*ئەگەر دەستەلاتدارو فەرمانڕەوایەك بینی خەڵکی بەکاربەدەست دادەنێت.

*ئەگەر بینی نانی دەدات بەهەژارێك لەخەم‌و پەژارەکانی قوتار دەبێت‌و دڵنیادەبێت ئەگەر ترسابوو.

*ئەگەر نانیدا بەبێباوەڕێك ئەوە دوژمن بەهێز دەکات.

*لێکدانەوەی هەژار کەسێکی تاقیکراوەیە.

*ئەگەر بینی سەرفیترەیدا زۆر نوێژو یادی خوا دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ قد أفلح من تزكى ، وذكر اسم ربه فصلى﴾ (الأعلى:١٤ــــ ١٥)و قەرزدەداتەوە.

*ئەگەر قەرزاربوو نەخۆشی‌و لەشگرانی بەهیچ شێوەیەك ڕووی تێناکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی ماڵ‌و دارایی ، ئەگەر بینی زەکاتی ماڵەکەیدەدات بەڵگەیە

لەسەر نەشونماو زیادبوونی لەوساڵەدا.

*ئەگەر بینی زەکاتی ماڵەکەی دەدات بەوشێوەیە خوداوەند فەرزیکردوە لەسەری، ئەگەر دەوڵەمەندبێت ماڵو نیعمەتی دەستگیردەبێتو نوێژەکان لەکاتی خۆیدا ئەنجامدەدات.

*زەکاتی ماڵ بەڵگەیە لەسەر:

+خێرو چاکەو خۆقایمکردن لەبەرانبەر دوژمندا.

+شەونوێژو زۆربەرۆژوبوونی سوننەت.

*دەگونجێت زەکاتدان بەڵگەبێت لەسەر:

+غەرامەکردن.

+مەرگی کەسێکی خۆشەویست.

+لەدەستدانی ئەندامێکی لەشولار.

+قەرزو پارەی بەسوود.

+قەرزدانەوە.

+زۆری سوودو قازانجو پشوودەرکردن.

+پلەوپایە بەرزکردنەوەو بەلاو نەهامەتی پەرچدانەوە.

*ئەگەر بینی زەکات دابەشدەکات خوداوەند کاروبارەکانی بۆ ئاساندەکاتو تەوبەی پێدەبەخشێ.

*زەکاتی رۆژو لەخەودا سوودو قازانجە.

*زەکاتی کانزاو زیو مژدەیە بەکوڕ یان هاوسەر، ئەگەر خەوبینەرو هەژاربوو مژدەیە بۆی بەوەرگرتنی کاری پەسەندو گونجاوو تەوبەکردنی، ئەگەر خراپبوو خوداوەند ماڵو دارایی حەلاڵی پێدەدات.

*ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێتو دەبێت بەزەکاتدەران.

زەکەریا(سەلامی خوای لێبێت): ئەوەی بەدیبکات بەپیری خوداوەند کوڕێکی خواناسی پێدەبەخشێ.

(نابلسی) دەڵێت: کوڕێکی پیاوچاکو گەورەی پێدەبەخشێو خوداوەند ژینی خاوەن خەونەکە دەسازێنێ بۆی.

زەمزەم: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەئاوی زەمزەمی خواردەوە بەڵگەیە لەسەر چارەسەر لەسەرجەم نەخۆشیەکان بەتایبەت ئەگەر بۆ هۆیەکی تایبەتو دیاریکراو خواردیەوە وەك بەدەستهێنانی ماڵ یان فێربوونی زانیاری.

*هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ئاوی زەمزەم بخواتەوە خێری دەستگیردەبێت لەلای چاکەوەو ئەوەی خوازیارو داواکاریەتی بەدەستیدەهێنێت.

زەمیلە : (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر کۆیلەو بەندە.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بژێوی پەیداکاری ماڵ ئەوەی حەزو ئارەزووی خانەوادەکەی بەجێدەهێنێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر یان خزمەتکار یا کوڕ.
*زەمیلەی پەتدار بەڵگەیە لەسەر خزمەتکار.
*زەمیلە کۆڵهەڵگر متمانەپێکراوە.
زەمین لەرزە(رمان ـ روخان): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر زەوییەك تووشی زەمین لەرزە هات و خەوبینەر رۆچوو لەنێویداو کۆمەڵێکیش قوتاربوون دەستەڵاتداریٚ روو لەو زەوییە دەکات و سزای دانیشتوانەکەی دەدات. ئەگەر نەماو پاشان جێگیربوو دەستەڵاتداری ئەو شوێنە یاخود مەزنمی نارەحەتی پێدەگات بەو ئەندازەیە دەرەوێتەوە.
*ئەگەر زەمین لەرزە روویدا پادشا ستەم لەژێردەستەکانی دەکات یاخود فیتنەو نەخۆشی روویان تێدەکات.
*ئەگەر گرمەو نالەی هەور ببیستیٚ فیتنەو ئاشوب روودەکاتە خەڵکی ئەو ناوچەیەو زیان و دوژمنایەتی روودەدات.

*هەندێکدەڵێن: خۆرگیران و زەمین لەرزە بۆسەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی خەڵکی و فەوتانی شتومەکیان.
*ئەگەر مرۆڤێك بینی زەوییەك دێت و دەچێت بەڵگەیە لەسەر جووڵەی خەوبینەرو بژێوی، بەلام ئەوەی ببینیٚ سەرما لێیداوە تووشی هەژاری دەبێت، ئەگەر بەئاگرو پشکۆ خۆی گەرمکردەوە پێویستی بەڕەنج و هەوڵدەبێت بۆکاری فەرمانڕەواو مەترسیەکی گەورەی تێدا روودەدات.
*هەندێکدەڵێن: سەرما بۆ موسافیر بەڵگەیە لەسەر ئەوەی سەفەرەکەی روونادات و کاروباری بۆنایەتەپێش ، تەم و مژیش کاروباری تێکەڵ و پێکەڵ و فیتنەیە، رۆژی تەم و مژاوی غەم و پەژارەو بەلاو نەهامەتی و قەیرانە.
(نابلسی) دەڵێت: زەمین لەرزە لەخەودا ترسانە لەدەستەڵاتدار.
*هەروەها دەڵێن: زەمین لەرزە لەشوێنی دیاریکراودا بەڵگەیە لەسەر گواستنەوەو بارکردن.
*زەمین لەرزە رووداوێکە لەلایەن دەستەڵاتدارێکی مەزنەوە روودەدات ، ئەگەر گشتیبوو رووداوەکە گشتیدەبێت.

*ئەگەر چیایەکی بینی کەوتە لەرزینو جوولە یاخود لەشوێنی خۆی جێگیربوو ئەو شوێنە بەڵاو نەهامەتییەکی گەورە رووی تێدەکات.

*ئەگەر زەوییەکی بینی هاتە لەرزینو کۆمەڵێکی تیابردو کۆمەڵێك پارێزراوبوون دەستەڵاتدار روو لەو زەوییەدەکاتو دانیشتوانەکەی دەچەوسێنێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: نەخۆشییەکی سەختو گرانە ، ئەگەر زەمین لەرزە رووی لەشوێنو جێگەیەکیکرد پادشا ستەم لەبەردەستەکانی خۆیدەکات هەتا سەرسام دەبن یان نهێنییان بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر بینی زەوی هاتۆتە لەرزە بەڵاو نەهامەتی روودەکات لەخەڵکی ئەو شوێنە لەنەبوونیو سەرماو سۆڵەو ترسو بیم.

*هەروەها ئەگەر لەخەودا روودانی زەمین لەرزە بینرا بەڵگەیە لەسەر راچڵەکینو هەواڵی ناقۆڵاو دەرکەوتنی نهێنی.

*ئەگەر ژنێکی دووگیان بینی منداڵەکەی دادەنێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بشێوی خەڵکی بەهۆی نەخۆشکەوتنی خەڵکیو قوتاربوونیان.

*ئەگەر دیوارەکان رووخان مەرگی راستەقینەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی خەوبینەر دەمرێ.

*هاتنە لەرزەی زەوی رەقو سەخت بەڵگەیە لەسەر نەشونماکردنی بەکشتوکاڵ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندوکردنەوەی زەویوزاری مردوو.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+سەفەر بەدەریادا.

+سەماو خۆشی دەربڕین.

+پوچەڵکردنەوەی سەفەرە بەدەریادا.

+غەمو پەژارەی هاوسەرە.

*ئەگەر ماڵو خانوو رووخا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سوودو قازانجی پیشەسازی.

*ئەگەر زەمین لەرزەکە لەکێڵگەو بێستاندابوو بەڵگەیە لەسەر زۆربوونی کشتوکاڵو زیادبوونی بەروبوومی هاوینە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فیتنەو ئاشووبی خەڵکی گوندنشین.

*ئەگــــەر خەونەكـــــە لــــەمانگی ((ئايـــار))دابـــوو بەڵگەيـــە لەســـەر كوشتارێك لـەنێوان خەڵكيدا روودەدات لەگـــەڵ فيتنـــەو بـــەلاو نەهامـــەتی بەردەوام، ئەگەر خەونەكە لەرۆژ ياخود شەودابێت.

*ئەگـــــەر خەونەكــــە لــــەمانگی ((حــوزەيران))دابــوو بەڵگەيــە لەســەر تياچوونی خراپـەكاران، ئەگـەر رۆژبـوو بەڵگەيە لەسەر دياريكردنی پلەوپايە بۆ زانايـان، ئەگـەر لـەمانگی ((تـەموز))دا بينی بەڵگەيە لەسـەر مـەرگی پيـاوێكی ناودارو شكۆدار.

*ئەگــەر لــەمانگی ((ئــاب))دا بينـــی بەڵگەيە لەسەر دوژمنێك كەروودەكاتـە ئەو شوێنە.

*ئەگـەر لـەمانگی ((ئـەيلول))دا بينـی بەڵگەيە لەسەر پياوێكی غەريب روو لەو زەوييەدەكات، پاشان بەلاو نەهامەتیو تياچوون روويان تێدەكات.

*ئەگەر لـەمانگی (تـشرينی يەكـەم))دا بينـــی بەڵگەيـــە لەســـەر نەخۆشـــیو سەلامەتی ژنـی دووگيـانو ئاسـانبوونی خۆشەويستی.

*ئەگەر لـەمانگی ((تـشرينی دووەم))دا بـــوو هەســـت بـــەدانانی منـــداڵی ژنـــی دووگياندەكات.

*ئەگەر لەمانگی ((كـانوونی يەكـەم))دا بينـــی بەڵگەيـــە لەســـەر روودانـــی نەخۆشـيەكی سـەختو مـەرگ وێـرای دڵنيابوون لەدوژمن.

*ئەگەر لەمانگی ((كـانوونی دووەم))دا بينی بەڵگەيە لەسەر مەرگی لاوان.

*ئەگەر لە((شـوبات))دا بينـی بەڵگەيـە لەسەر برسێتیو لەبارچوونی منداڵ.

*ئەگــەر لــەمانگی ((ئــازار))دا بينـــی بەڵگەيـــە لەســـەر خۆشـــگوزەرانیو خۆشحاڵی.

زەنـگ: (ئـيبن سـيرين)دەڵێـت: زەنـگ پيـــــاوێكی بانگبێـــــژە لەلايـــــەن فەرمانڕەواوە دانراوە.

(نابلـسی)دەڵێـت: زەنـگ خێرۆمەنـدە ئەگـەر لـەملی ئاژەڵدابوو، دەگونجێـت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر.

*زەنگی مەسيحيەكان بەڵگەيـە لەسـەر ئـەو زانايـەی لـەكاتی كێـشمەكێشو ئەركدا پەنای پێدەبات.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر رزقو رۆزیو جەنگو نوێژ.

*زەنگی مەسـيحيەكان كەسـی خـاوەن راوێژو هەواڵگرە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بانگدان بـــۆ نوێـــژ يـــا خۆئامـــادەكردن بـــۆ رووبەرووبوونەوەی دوژمن.

*دەگونجێت بیستنی دەنگی زەنگ لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر ئامادەبوونی کاروانی خێرهەڵگر یان گواستنەوەی لەشوێن‌و جێگەیەکەوە بۆ شوێن‌و جێگەیەکیتر.

*دەگونجێت زەنگ بەڵگەبێت لەسەر کتێبی بەرگتێگیراو یان رێبازو رێچکەی پێشینان.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی زەنگ لێدەدات هەواڵێکی ناحەق‌و بەتاڵ لەنێوان خەڵکیدا بڵاودەکاتەوە.

*ئەگەربینی (تەورات)و (ئینجیل) دەخوێنێتەوە، بەلاّم لەماناکانی تێناگات رێبازو بۆچوونی خراپە، راوبۆچوونیشی هاوتای راوبۆچوونی جوولەکەو مەسیحیەکانە، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ أَنتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴾ (البقرة: ٤٤).

*ئەگەربینی بوە بەقەشەیەك بیدعەی دروستکردوە بەپێی ئایەتی: ﴿وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا ﴾ (الحديد:٢٧).

*هەروەها دەڵێن: خاوەنی ئەم خەونە بژێوی‌و رزق‌و رۆزی قورس‌وگراندەبێ‌و کاروبارەکانی ئەستەم دەبن‌و لەهەموو هەنگاوێکدا ملکەچی‌و ترس‌و بیم رووی تێدەکات.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر فێڵکارێکی قۆڵبڕی بیدعەچی بانگەوازدەکات بۆ بیدعە.

(نابلسی)دەڵێت: زەنگ لەخەودا دەلاّلە یان ژنێکە منداڵی بانگبێژی هەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرداری‌و ئابڕوچوون.

*زەنگ بەڵگەیە لەسەر هاوڕێیەتی پیاوێکی بێخێرە.

*هەروەها پیاوێکی دووڕوە، ئەگەربینی لەکاتی مامەڵەدا زەنگ لێدەدات لەکڕین‌و فرۆشتن‌و بازرگانیەکەیدا سوێند دەخوات‌و لێدانی زەنگیش سوێندی درۆیە.

زەنگۆڵە: (نابلسی)دەڵێت: کێشەو دەمەدەمەو قسەی بێمانایە.

زەوی: (ئیبن سیرین): دەڵێت: زەوی بەڵگەیە لەسەر دنیا بۆ یەکێك خاوەنی بێت بەپێی فراوانی‌و گەورەیی، یان بچووکی‌و تەنگی.

*دەگونجێت زەوی بەڵگەبێت لەسەر دونیاو ئاسمانیش لەسەر قیامەت‌و دوارۆژ، چونکە دنیا پێشخراوەو قیامەتیش دواخراوە بەتایبەت بەهەشت لەئاسمانە.

*زەوییەکی ناسراو بەڵگەیە لەسەر ئەو شارەی تێدایە لەگەڵ جێنشینانی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر گەشتو سەفەر ئەگەر ڕێگەیەك بێت بگیرێتەبەر، وەك بیابانو دەشت.

*بەڵگەیە لەسەر ژن ئەگەر لەوانەبێت سنوورو پەرێزی خۆیان دەزانن‌و سەرەتاو كۆتایی شارەزایان.

*بەڵگەیە لەسەر دایكو هاوسەر چونكە وەك زەوی وایە لەتۆوچاندن‌و ئاودان‌و بەربووم پێگەیشتندا.

*دەگونجێت زەوی دایك بێت چونكە ئێمە لەزەوی دروستبووین.

*ئەوەی ببینێ دەبێت بەخاوەن زەوییەكی نادیارو هەژاربێت دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر رەبەنبێت هاوسەر دەگرێت.

*ئەگەر ببینێ زەوییەكی فرۆشت یان لێی چوە دەرەوە دەمرێت ئەگەر نەخۆش بێت بەتایبەت ئەگەر ئەو زەوییەی رووی تێدەكات نادیار بێت، یاخود هەژار دەكەوێت ئەگەر دەوڵەمەندو دەست رۆیشتووبێت بەتایبەت ئەگەر ئەو زەوییەی كۆچ دەكات لێوەی گژوگیاو لەوەرگای تێدابێت، یاخود لەپەیرەوكردنی رێبازێكەوە دەگۆرێت بۆ پەیرەویكردنی رێبازێكی تر.

*ئەگەر لەزەوییەكی وشكەوە رووبكاتە زەوییەكی تەڕو بەپیت، لەبیدعەوە روودەكاتە سوننەت، ئەگەر بەپێچەوانەی ئەوەبوو واژوو دەردەچێت.

*ئەگەر بینی ئامادەی گەشتو سەفەرە بەڵێنێكیان داوەتێ لەگەشتو سەفەرەكەیدا دێتە دی.

*ئەگەر بینی زەوی درزو شقڵی تێبوەو لاوێكی لێدێتە دەرەوە لەنێوان جێنشینانی زەویدا دوژمنایەتی دەكەوێتەوە، ئەگەر پیاوێكی پیری لێهاتە دەرەوە رووداوێكی شەڕەنگێزو خراپ لەزەویدا روودەدات ، ئەگەر درندەیەك هاتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەر دەركەوتنی دەستەڵاتدارێكی ستەمكار، ئەگەر مارێكی لێهاتە دەرەوە سزاو خەشمێكی هەمیشەییە لەو شوێنەدا.

*ئەگەر زەوی درزو قڵیشی بردو رووەك سەردەرهێنا پیتو فەڕ دەڕژێت بەسەر دانیشتوانەكەیدا.

*ئەگەرر بینی زەوی هەڵدەكەنیو لێی دەخوات ماڵو دارایییە بەفێڵ دەستدەكەوێت ، چونكە چاڵ هەڵكەندن فێڵو تەڵەكەیە.

*ئەگەر بینی زەوییەك قڵیشبوو بەرووەكو بەگومانی خۆی ئەو زەوییەی بەموڵكو جێی خۆی داناو دڵخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی حەزو ئارەزووەكانیو مەرگێكی كتوپڕو خێرا

بەبەڵگەی فەرمایشتی خودا ﴿حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُم بَغْتَةً﴾ (الأنعام:٤٤).

*ئەوەی بەدەست بەسەر زەویدا بڕوات دەستەڵاتو موڵکی دەستگیر دەبێت، هەروەها وتراویشە: ئەگەر ڕۆیی بەسەر زەویدا میراتی بۆ بەجێدەمێنێت، تەنگەبەری زەویش دەستکورتیو کەمی بژێوییە.

*ئەوەی ببینێ زەوی بەخێروچاکە دەدوێت لەگەڵی خێروچاکەی لەئاینو دنیادا بەدەست دەکەوێت، وتەو قسەی نادیاریش ماڵو داراییەکی گوماناوییە.

*ڕۆچوونو داچوونی زەوی نەمانی نازو نیعمەتو گۆڕانی حاڵو بارە.

*ڕۆچوون لەزەویدا بەبێئەوەی هەڵیبکەنێ زۆر دوورکەوتنەوەو ئاوارەییە بەهۆی سەرقاڵیو داواکاری دینارە یان مردنە لەپێناوی دنیادا، ئەگەر لەچاڵێکی بچووکدا ڕۆچوو هیچ دەروازەیەکی تێدا نەبوو فێڵی لێدەکرێت لەکاروبارەکانیدا بەئەندازەی خۆی.

*هەرکەسێك بینی لەشوێنو جێگەیەکدا ڕاوەستاو ڕۆدەچێت بەناخی زەویدا ئەگەر بەرپرسو فەرمانڕەوابوو دنیا ئاڵو گۆڕ دەکات لێیو هاوڕێکەی دەبێت بەدوژمنی، شادمانیو کەیف خۆشی لێدەبێت بەغەمو پەژارە بەپێی وتەی پەروەردگار ﴿فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ﴾(القصص: ٨١).

*ئەگەر بینی گەڕەكو زەوییەك لەخەڵکی هاتەوە یەك لەوشوێنو جێگەیەدا مردن دەکەوێتەوە، یان وتی وتیو هەراو بەزمو کۆمەڵێك سەریان تیا دەچێت بەئەندازەی هاتنەوەیەکی زەوییەکە، یاخود نەبوونیو دەستکورتی دێت بەسەریا، ئەگەر ئەوەی پێچرایەوە لەزەوی بەتەنیا لەخۆی بوو نەبوونیو تەنگی بژێوی ڕووی تێدەکات، بەڵام ئەگەر بینی ئاوەڵابوو بۆی هاتەروو تەمەنی درێژ دەبێتو خێر ڕووی تێدەکات.

*(نابلسی) دەڵێت: زەوی لەخەودا لێکدانەوەی هەیە، هەرزەوییەکیش بەپێی خۆیو ناوەڕۆکی، ئەگەر زەوی لەسەر پشتی نەهەنگو گایەك بینیەوەو هیچ نەگۆڕابوو بەڵگەیە لەسەر پادشایەك دەستبەرداری موڵكو دەستەڵاتدەبێت، یان جێگرەکەی لادەباتو حاڵو باری جیهان هیچ گۆڕانکارییەکی بەسەردا نایەت.

*زەوی‌و ماڵ بەڵگەیە لەسەرنەوەی لەسەری رادەخرێ لەراخەرو فەرش‌و حەسیرو هیتر، یان ئەوەی چاکسازی تێدا ئەنجامدەدات ، یاخود ئەو خزم‌و کەس‌وکارەی تیا کۆدەبنەوە ، ئەوچاکەو خراپەیەی دەیبینێ ئاوزەنگی دەبێت بەڵگەو نیشانەیە لەسەری ، بەڵام زەوی کشتوکاڵی بەڵگەیەلەسەر کێڵان‌و کشتوکاڵکردن تێیداو فەرو پیت‌و بێبەروبوومی ئامرازی کێڵان‌و دوروێنەو کشتوکاڵەو ئەوەی تێدا روودەدات لەبۆنی خۆش‌و گوڵ‌و رووناکی‌و ئاودان‌و بەرزی‌و نزمی‌و رەقی‌و زبری دەگەرێتەوە بۆئەوەی باسمانکرد.

*بەڵام زەوی گەرم بەڵگەیە لەسەر گەشت‌و گەران‌و سەفەر تێدا بەمەبەستی بازرگانی‌و بژێوی پەیداکردن وەك سەرقافڵەچی‌و کاروانچێتی‌و هاوچەشنەکانی، نەمانی کۆسپ‌و رێگرەکانی‌و دەرهێنانی بەردەکانی‌و دەرخستنی رێگەو بانی‌و جێگیربوون لەسەری لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج بۆ گەشتەوان‌و، ئاسانبوونی کاروبارەکانی‌و رەواندنەوەی غەم‌و پەژارەو گورج‌و گۆڵی کاروانەکەیان.

*بەڵام زەوی ناسراو بەڵگەیە لەسەر خاوەنەکەی بەگرتن یان میراتی یان هەڵکەندن، ئەو قووڵی‌و کورتیەی تێدا روودەدات دەگەرێتەوە بۆ خاوەنەکەی هەروەك باسمانکرد.

*زەوی نادیاریش: بەڵگەیە لەسەر دایك‌و باوك‌و ژن‌و پیاو شەریك‌و دەستپاك‌و میراتگر، هەروەها بەڵگەیە لەسەرنەوەی خاوەن ماڵ‌و ئاژەڵ‌و دایکە یان ئەوەی لەسەری دادەنیشێت لەراخەرو کورسی‌و...هتد

*هەروەها زەوی بەڵگەیە لەسەر رۆڵی داوێن پیسان‌و ئارەزووەکان.

*زەوی ژنێکی دووزمانە کەهیچ نهێنیەکی بۆ ناشارێتەوە.

*هەروەها زەوی بەڵگەیە لەسەر دەمە دەمەو زانیاری‌و رەوانبێژی‌و ، بەڵگەیە لەسەر دنیاو ئاسمان‌و دوارۆژ.

*دەگونجێت زەوی‌و ئاسمان بەڵگەبێت لەسەر دوو ژنی سەراسەرو هەویەی یەك ناتوانن هەرگیز لەگەڵ یەکدا بژین یان کۆببنەوە مەگەر خودا یەکیان بخات.

*ئەگەر بینی زەوی شەقیبردووە بەڵگەیە لەسەر بیدعەو دەرخستنی گوناه و کاری نابەجێ، دەگونجێت درزو شەق بردنیشی بەڵگەبێت لەسەر باشی‌و فەرو پیتداری.

*درێژی زەوی‌و گوشادبوونی بەڵگەیە لەسەر ئازادبوونی زیندانی‌و منداڵبوونی دووگیان، درێژبونەوەی وەك سروشتی خۆی رزق‌و رۆزییە.
*ئەگەر بینی خاوەن زەوییەکی لووس‌و سافبوو ژنێکی هەژارو نەزۆك دەبێت بەهاوسەری.
*دەگونجێت زەوی بەڵگەبێت لەسەر موڵك لای دەستەڵاتدار یان مەرگو ژیان‌و رزق‌و رۆزی لەگەڵ ئەوانەی ئیش‌وکاری لەسەر دەکەن لەپیاوچاك‌و خراپ.
*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی زەوییەك ژندەهێنێت‌و خوداوەند کورێکی پێدەدات یان دەبێت بەهاوبەشی کەسێك یان کەسێك بەئەمین دادەنێت بەسەر ماڵ‌و نهێنیەوە، یاخود میراتیەکی بۆ دەمێنێتەوە یان ماڵێك بەکرێ دەگرێت یاخود دەیفرۆشێ، یان ئاژەڵێك دەکرێت یان راخەرێك، هەریەك بەپێی توانای خۆی‌و ئەوەی شیاوە لەگەڵی.
*ئەگەر شیاوی دەستەڵات بێتبوو پێدەبەخشرێ، ئەگەر نەخۆشبوو ساغ‌و تەندروست دەبێتەوەو پێشوازی لەبژێوی خۆیدەکات.

*ئەگەر زەوییەکە گوشادو بەرینبوو هاوکات لەگەڵ ئەوەشدا جوان‌و رازاوەبوو دڵی کەمەندکێشدەکرد کردارەکانی لەسەر ئەو زەوییە باش‌و چاکدەبن ، بەڵام ئەگەر کەلاك‌و ئێسکی پرووکاوی لەسەربوو لەگەڵ پیس‌و پۆخڵی کردارەکانی لەسەر ئەو زەوییە خراپ‌و نالەبارە دەبێت.
*ئەگەر زەوی گفتوگۆو وتوێژی لەگەڵ سازکرد یان لەوتەکانی حاڵینەبوو، بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتی‌و لەرزەو ئابڕووچوون.
*ئەگەر بینی زەوی تووشی زەمین لەرزە هات‌و خۆی لەسەری بینیەوە ، بەڵگەیە لەسەر منداڵبوونی دووگیان‌و دانانی بارەکەی.
*ئەگەر بینی زەوی دانیشتوانی نغرۆکرد بەڵگەیە لەسەر وێڵی‌و سەرگەردانی‌و لەخۆرازیبوون‌و بێئاگایی لەگوێڕایەڵی خوداوەند.
*ئەگەر زەوی پێچرایەوە لەژێریدا بەڵگەیە لەسەر تەواوبوونی کارەکەی یان تەلاقدانی هاوسەرەکەی، یان لەکیسچوونی پۆست‌و دەستەڵات.
*ئەگەر بینی زەوی گۆڕاوە بۆ چاڵ‌و ئاسن‌و کون دەگونجێت ئەستەم‌و مەحاڵبێت هاوسەرەکەی دووگیان بێت

یان پیشەکەی بگۆڕێت یان بەڵگەبێت لەسەر بەدەستهێنانی ماڵو سامان بەهەوڵو کۆششی خۆی ، یان کانزایەك بدۆزێتەوە.

*ئەگەر بینی خۆیبوەوە بەزەوی پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە لەنێو خەڵکیدا یان خۆی ئامادەدەکات بۆ وەرزشو شکاندنی نەفس.

*ئەگەر زەوی هەڵگرتو هیچ کێشێکی نەبوو بەڵگەیە لەسەر ستەمی کەسیتر لەوزەوییەی ئەودا، یان مەزندەبێتو زەوی دەوروژێنیّو دەیخاتە سەرپشتیو یارمەتی دەدرێت لەسەر ئەوکارە ، یان دەبێت بەکەسێکی شارستانی یان موڵکدار.

*ئەگەر زەوی خوارد بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەکەسێکی نەزانەوە سوودو قازانجی دەستدەکەوێت یان سوودی پێدەگەیەنێت.

*دەگونجێت ئەوەی لەسەری دانیشتوە یان سواریبووەو قاچی پێدا هەڵدەگرێت بفرۆشێو نرخەکەی بخوات.

*ئەگەر بینی زەوی شەقیبردو قووتیدا بەڵگەیە لەسەر شەرمو نەبوونی هۆکار، یان دەگونجێت سەفەر بکاتو زیندانی بکرێت یان منەتباری یەکێك ببێت.

*ئەوەی ببینیّ لەسەر زەوییەکی فراوانو بەرینەو شارەزانیەتێداو لەبیابان دەچێت سەفەرێکی کتوپڕ دێتەرێی.

*ئەوەی ببینیّ لەسەر زەوی دانیشتوەو شتێکی بەدەستەوە گرتووە بۆ بازرگانی سەفەر دەکات.

*ئەوەی ببینیّ لەزەوییەکدا خەریکی خواردنە ماڵو داراییەك بەدەستدێنێت بەئەندازەی ئەوەی لێیخواردوە.

*ئەوەی ببینیّ لەزەوییەکی وشکەوە دەچێت بۆ زەوییەکی بەفەڕو پیتەوە لەبیدعەوە دەچێت بۆ سوننەت ، خۆئەگەر لەزەوییەکی بەفەڕو پیتووە بچیت بۆ زەوییەکی وشكو بیّ فەڕو پیت پێچەوانەی پێشووە.

*ئەگەر بینی ئالوودەی سەفەرەو لەزەوییەکەوە دەچێت بۆ زەوییەکیتر، سەفەر دەکاتو حاڵی لەسەفەردا بەئەندازەی خەوەکەی دەبێت لەرووی فراوانیو تەنگەبەریو بەپیتیو بێپیتی.

*ئەگەر بینی دەستەلآتداری ولآتێك لێیدوورکەوتەوە ئەگەر ژنی هەبوو تەلآقیدەدات یان ژنێکی دی دەهێنێت.

*ئەگەر بینی زەوییەکی فرۆشتو بەجێیهێشت گەر نەخۆشبوو دەمرێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو هەژار دەکەوێت.

* ئەگەر بینی قاچی هەڵخلیسکا بەسەر زەویدا یان دەستی خۆڵاوی تەکاند هەژار دەکەوێت ، بەڵام ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت و دەگەڕێتەوە بۆ نێو ئامێزی گڵ و خاك.

* ئەوەی ببینێ لەسەر زەویدا وندەبێت بەڵام هیچ چاڵێکی نەبینی سەفەرێکی بژێوی پەیداکردن دێتە ڕێی و تێدا دەمرێت.

* ئەوەی ببینێ زەوی دەپێچرێتەوە بەخێرایی دەمرێت.

* ئەوەی ببینێ زەوی قڵیش و درزیبرد بۆی تەمەنیدرێژ دەبێت.

* ئەوەی ببینێ لەزەویەکەوە دەچێت بۆ یەکێکی دی بەدوایەکدا دەچێتە لای ژنەکەی یان سەفەرەکەی درێژخایەندەبێت لەزەوی و خاکێکەوە بۆ یەکێکی دی.

* ئەوەی ببینێ زەوی قووتیداوەو نغرۆبوە تێیدا ئەگەر لەخەڵکی شەڕەنگێزو خراپبێت سزایەك دادەبارێت بەسەریا یان سەفەرێکی دوور دێتە ڕێی و دەترسێت نەگەڕێتەوە.

* ئەوەی ببینێ زەوی تووشی زەمین لەرزە دێت و ڕۆچوو بەڵایەك دێت بەسەر ئەو شوێنەدا لەلایەن فەرمانڕەوا یان بەهۆی گەرماو سەرما یان نەبوونی و قاتی و قڕییەوە، یان ترس و بیمێکی توندو تیژ.

* ئەوەی ببینێ زەوی درزو قڵیشی بردو ئاژەڵێکی لێهاتە دەرەوە کەوتە گفتوگۆ لەگەڵ خەڵکیدا ڕووداوێکی سەرسام دێتە ڕێی، یاخود دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نزیکبوونەوەی ئەجەل و چارەنووسی، یان نیشانەو بەڵگەیەکی مەزن بێت بۆ سەرجەم خەڵکی تا پەندو ئامۆژگاری وەربگرن.

* زەوی بەڵگەیە لەسەر دنیا، ئەوەی دەبێتە خاوەنی بەئەندازەی فراوانی و گەورەیی و تەنگی و بچووکی دەبێت بەخاوەنی.

* زەوی ناسراو بەڵگەیە لەسەر شار کەخۆی تێدا دەژی لەگەڵ ماڵ و خێزان و دانیشتوانیدا.

زەوی کێڵەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کەسێکە فرە سەرقاڵە بەئیش وکارەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە باشترین ئیش وکار ئەنجام دەدات بەتایبەت ئەگەر کشتوکاڵەکەی ڕواو سەوزبوو و دوورییەوە.

* ئەگەر لەوانەبوو کاروکرداری دەدرایە پاڵ تەوبەدەکات.

*ئەگەر بەلگەبێت لەسەر دنیا خێرو فەرویپتو چاکەیە.

زەوی هەلکەن: (ئیبن سیرین)دەلێت: زەوی هەلکەن پیاوێکی فێلبازو دەستبڕە هەتا دەگاتە ئاو ئەگەر گەیشتە ئاو دەیبەستێ‌و زەوی هەلکەندنیش لەبنەڕەتدا فێلّو تەلەکەیە.

*چیا هەلکەن پیاوێکە هاوەلایەتی لەگەلّ پیاوانی گەورەو مەزندا دەکات.

*هەروەها وتراوە: زەوی هەلکەندن پیاوێکە لەناخۆشی‌و دەردەسەریدایەو بەدرێژایی تەمەن لەو حالّو بارە قوتار نابێت.

*ئەگەر بینی خاك‌و خۆلّ هەلّدەکەنێت لەشتی پڕوپووچ‌و بێمانایا کاتی بەگەڕ دەخات. هەروەها گوتراوە زەوی هەلکەن پیاوێکی داخ لەدلّی فێلّبازە.

(نابلسی)دەلێت: بیر هەلکەن یا ئەوەی لەچیاو شاخەکان چالّ هەلّدەکەنێت پیاوێکی توندە لەفێلّداو رق‌و کینەو دژایەتی پەنهانکردوە، ئەگەر پاداشتی لەسەر وەرگرت پیاوێکی فێلّبازو دەستبڕە چونکە هەلکەندن فروفێلّە، شوێنی هەلکەندن‌و راویش بەلگەیە لەسەر زیندان‌و شاردنەوەو پەنهانی کاروباری ناقۆلاّو خراپ.

زەیت: (ئیبن سیرین) دەلێت: ئەگەر بینی زەیت دەخواتەوە بەلگەیە لەسەر جادوو یان نەخۆشی.

(نابلسی) دەلێت: لەخەودا رزق‌و رۆزی‌و مالّی حەلالّ‌و شیفایە بۆ یەکێك خۆی پێچەوربکات.

*زەیتی زەیتون زانیاری‌و فەڕو بەرەکەت‌و رووناکی‌و رزق‌و رۆزی حەلالّە بەدەر لەزەیتی زەیتون مالّ‌و داراییەکە گومانی تێدا نییە یاخود مالێکە دەگەڕێتەوە بۆ فەرمانڕەوا.

*دەگونجێت زەیت بەلگەبێت لەسەر رووناکی چاو یاخود نوری دلاّن.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر دیاریکردنی مندالاّن یاخود روودانی شکان.

*دەگونجێت زەیت بەلگەبێت لەسەرئەوەی نزیکدەبێتەوە یان پەیماندەدات، ئەگەر زەیتی باش خراپبوو بەلگەیە لەسەر شکانی بەلێن‌و پەیمان، ئەگەر زەینی خراپ باشبوو بەلگەیە لەسەر باشی مامەلّەو دلّنیایی.

زەیتون: (نابلسی) دەلێت: لەخەودا مالّ‌و خۆشڕابواردنە ، داری زەیتون پیاوێکی پیرۆزی فەڕدارە بۆ خانەوادەکەی.

*هەروەها دەڵێن: زەیتون ژنێکی ڕێزدارە یاخود کوڕی سەرکردەی فەرمانڕەوایە.

*زەیتونی زەرد غەمو پەژارەیە لەئایندا.

*ئەوەی زەیتون بگوشێ لەدارەکەی خێرو فەڕی دەستگیر دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: زەیتون غەمو پەژارەیە بۆ یەکێك ببینێ.

*گەڵای زەیتون دەستگرتنە بەڕێبازی پتەوو تۆکمەوە.

*هەروەها گەڵای زەیتون بەڵگەیە لەسەر پیاوچاکان یان باشترین خەڵكو بەروبوومەکەی بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی ئاسانو نیعمەتی باش لەگەڵ خۆشحاڵی تەواو.

*ئەگەر بینی زەیتون خۆشدەکات یاخود دەیگوشێ بەڵگەیە لەسەر ماندبوونو هیلاکی.

*زەیتون بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر هێزو توانایان ، هەروەها بەروبوومی زەیتونیش بەوچەشنەیەو گەڵاکانی بەڵگەیە لەسەر جێگیربوونی کردارەکانو چاکبوونەوەی نەخۆش.

*زەیتون بەڵگەیە لەسەر:

+ڕووناکی باوەڕو ڕێنومایی بۆ سەرپێچیکارانو زانیاریو قورئانخوێندن.

+قاچگرتنەوە بۆ قاچشکاو.

+گوێڕایەڵی بۆ منداڵ.

+ماڵو دارایی بۆ هەژار.

+ئەو لایەی زەیتونەکەی لێوەدێت.

زی

زیادکردنی بەنزین: (ئەبو حەفس) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا ببینێ خێرایی ئوتومبیلەکەی زیاد دەکات بەدەستهێنانی سوودو قازانجە یاخود بەدیهێنانی هیوایە بەهۆی رەنجو تێکۆشانەوە یاخود رووکردنە خراپەو هەڵەیە ئەگەر خراپیو ناتەواوی تێدا روویدا.

زیان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زەرەرو زیانو گوناهو تاوانە.

(نابلسی) دەڵێت: بۆیەکێك بۆیڕوون نییە لەشتێکدا سوودی تێدا بکات بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی بیروباوەڕو بێباوەڕی دوای ڕێنومایی.

زیك زیكە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دوژمنی لاوازە یا سوپاو سەربازی بێئەمەك بێوەفایە یاخود پیاوێکی زمان پیسی راماوو لاوازە.

*ئەوەی ببینێ زیك زیكە دەوریداوە نەتەوەو كۆمەڵێكی درندە دەوری دەدەن و خەم و خەفەت رووی تێدەكات.

*ئەوەی ببینێ بەربەرەكانی لەگەڵ زیك زیكەیەك دەكات بەربەرەكانی لەگەڵ كەسێكی لاواز دەكات.

*ئەوەی ببینێ زیك زیكەیەك دەچێتە نێوگەرووی و دەگاتە نێوسكی تێكەڵ بەمرۆڤێكی لاواز دەبێت و خێروچاكەی لێوە دەستدەكەوێت و لەگەڵ شادیی و خۆشیەكی كەمدا.

زین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ژن.

*بەڵگەیە لەسەر ژنێكی داوێنپاكی جوان و دەوڵەمەندە.

*دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) و دەڵێت: خۆم بەسەرپشتی ئاژەڵێكەوە بینیەوەو توندبووم لەتەنگەلانێك و هەرزینەكەی تیامایەوەو ئنجا منو ئاژەڵەكە قوتاربووین. (ئیبن سیرین) وتی: تۆ پیاوێكی خراپیت، كاروبارێك دێتە پێشەوە بۆت ژنەكەتی تێدا ملكەچ و رسوا دەكەیت، زۆری نەبرد ئەو پیاوە لەگەڵ ژنەكەی سەفەریانكردو دزو جەردە رێگەیان پێگرتن و ئەویش ژنەكەی لەبەردەستی دزەكاندا بەجێهێشت و خۆی قوتاربوو.

*هەروەها دەڵێن: زین بەدەستهێنانی ماڵێكی كەمە یاخود بەدەستهێنانی دەستەلات و پلەوپایەیە، یان دەڵێن: سوودوەرگرتنە لەئاژەڵ.

*هەندێكیتر دەڵێن: ئەگەر بینی سواری زینێكبوە لەكاروبارەكانیدا سەركەوتوو دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی سێ ژن دەهێنێت، هەروەها هێلانەی دووڕەگە.

*ئەگەر بینی سەگ یاخود بەراز یا گوێدرێژ سواری زینەكەیبوە كەسێكی ناپاك خیانەت و ناپاكی لێدەكات و لەگەڵ هاوسەرەكەیدا.

*زین ئاژەڵە یان دەستەلاتدار یا ژنێكی رێزدار خاوەن شۆخ و شەنگی و جوانییە.

*هەروەها دەڵێن: زین ماڵ و داراییە، ئەگەر بینی زینەكەی شكا تیاچوونییەتی.

*ئەگەر بینی زینەكەی شكا تیادەچێت یاخود هاوسەرەكەی دەمرێت.

*ئەگەر بینی زینەكەی دادەگرێ ژنەكەی لەئەستۆی خۆیدەكاتەوە یاخود تەلاقیدەدات یان ئەوەی لەژێر دەستیدایە تیادەچێت و خراپە رووی تێدەكات.

*ئەگەر خشتی لەسەر زینەکە بینی زیان بەژنێك دەگەیەنێت لەلای خۆی.

زینا(داوێنپیسی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی زینادەکات ناپاکیو خیانەتدەکاتو وتراوە: خوداوەند (حەج)ی لەچارە دەنوسێت.

*هەروەها دەڵێن: زیناکردن لەگەڵ ژنی پیاوێکی ناودارا داواکردنی ماڵی ئەو پیاوەیەو چاوتێبڕینیەتی.

*زیناکار لەگەڵ ژنی جەحێلو لاودا دانانی ماڵو داراییەکەیەتی لەکاروبارێکی گونجاوی سەقامگیرو پارێزراودا ، ئەگەر سزای زینا پیادەکرا لەسەر ئەو زیناکارە بەڵگەیە لەسەر تواناداری لەدەستەلآتدا.

*ئەگەر بینی دوو زیناکار - ژنو پیاو - بەیەکەوە گرێدەداتو ژنی زیناکار نابینیێ پیاوێکی دەلآلەو کالآیەك دەخاتە روو ئەستەمە بەدەستی بهێنێت، بەلآم خۆ چواندنی ژن بەپیاو، ئەگەر ژنێك بینی جلوبەرگی پیاوی پۆشیوە حاڵوباری باشدەبێ ، ئەگەر ئەندازەی خۆی نەبەزێنێ ، ئەگەر جلوبەرگەکە لەئەندازەی خۆی دەرچوو حاڵوباری دەگۆڕێ لەگەڵ ترسو بیمدا، ئەگەر بینی بوە بەپیاو بۆ مێردەکەی باشدەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: ژنی زیناکاری نادیار خێروچاکەیەو بەهێزترە لەژنی ناسراو ، زینا دزییە چونکە زیناکار وەك دز خۆیدەشارێتەوە، ئەوەی ژنێکی زیناکار ببینیێ رووی تێدەکاتو هانیدەدات کاری ناڕەوای لەگەڵ ئەنجامدەداتو بکات ماڵو داراییەکی حەرام بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی زینا لەگەڵ ژنی ناسراوێکدا دەکات دەیەوێت شتێك لەماڵەکەی ببات.

*ئەگەر لەخەودا ئایەتی: ﴿الزانية والزاني﴾ (النور: ٢) بخوێنێتەوە زیناکارە، هەروەها ژنیش بەوچەشنەیە ئەگەر ئەو ئایەتە بخوێنێتەوە.

*ئەوەی مامەڵە لەگەڵ ژنێکی زیناکاردا بکات لەخەودا دنیاو خوازیارانیەتی، ئەگەر دنیاخوازان ناسرابوون بەچاکیو ئاینو زانیاریو سیفەتی چاكو پێکهاتەی پیاوچاکانو بینینان روودەکەنە ژنێکی زیناکارو کاری زینای لەگەڵدەکەن روو لەبەدەستخستنی زانیارییەك دەکەن لەلایەن زانایەكو بەئەندازەی نزیکبوونەوەیان لەو ژنە زانیاری بەدەستدەهێنن.

*ئەگەر پیاوێکی بینی لەگەڵ ژنێکدا ئەو پیاوە خوازیاری دنیای ئەو ژنەیە.

*ئەگەر بینی زینادەکات ڕێورەسمەکانی (حەج) ئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی زینا لەگەڵ ژنێکی داوێنپیسدەکات شەڕو فیتنەو ئاشوب بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی چوە شوێنو جێگەی زیناوەو نەیتوانی بێتەدەرەوە بەخێرایی دەمرێت.

*ئەگەر بینی لەگەڵ ژنی کەسێکی ترداپەو مێردەکەشی لەگەڵیدایەو هیچ نکوولییەکی لێناکات ئەو مێردە لەکاروبارێکی ماڵەکەیدا رایدەسپێرێ.

زیندان:(ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەرئەوەی کەحەمام بەڵگەیە لەسەری، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیەك ڕێگربێت لەجموجووڵی خانەوادەکەی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+وەستانو ڕێنەکەوتنی سەفەر.
+گۆڕ.
+دۆزەخ.
+زیندانو شوێنی تاوانباران.

*ئەگەر خۆی لەزیندانا بینی تەماشای حاڵی خۆیو زیندان بکە، ئەگەر نەخۆشبوو زیندانەکەش نادیاربوو گۆڕەکەیەتی تا ڕۆژی قیامەت تێدا بەند دەکرێ.

*ئەگەر زیندانەکە ناسراوبوو نەخۆشیەکەی زۆر دەخایانێتو ئومێدەواری چاکبوونەوەی دەبێ.

*ئەگەر نەخۆشەکە تاوانباربوو زیندانی نادیار گۆڕەکەیەتیو زیندانی ناسراویش بەڵگەیە لەسەر زۆرمانەوەی لەو نەخۆشیو بیمارییەی تووشی دەبێتو ژیانی وەبەرنایەت هەتا تەوبەنەکاتو قوتار نەبێت لەنەخۆشی.

*ئەگەر مردوویەکی بینی لەزیندانا، ئەگەر بێباوەڕبوو بەڵگەیە لەسەر دۆزەخ، ئەگەر موسوڵمانبوو لەدەرکی بەهەشت بەنددەکرێ بەهۆی گوناهێکەوە هێشتا لەسەری دەمێنێت، بەڵام کەسێکی زیندووی لەش ساغ ئەگەر خۆی لەزیندانا بینیەوە لەوشکانی یاخود نێو کەشتیەکدا کۆسپو ڕێگر دێتە ڕێی لەبارانو باو دوژمنو جەنگ یان بڕیاری دەستەلاتدارێك ، ئەگەر لەسەفەردا نەبوو دەچێتە شوێنێکەوە تێدا بێگوێی خوداوەند دەکات وەك باڕو شوێنێك داوێنپیسی تیا ئەنجامدەدرێت یا مەیخانەیەك هەرکەس بەپێی خۆی.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەربینی زیندانێکی بۆ خۆی هەڵبژارد ژنێك بانگیدەکات بۆ کاری داوێنپیسی بەڵام خوداوەند ئەو

کارەی لێدووردەخاتەوەو دەیگەیەنێ بەهیوای خۆی بەپێی وتەی پەروەردگار: ﴿قال رب السجن أحب الي مما يدعونني اليه﴾ (یوسف:٣٣).

*هەروەها دەگێڕنەوە (سابور)ی کوڕی (ئەردەشێر) لەژیانی باوکیدا دەبینێ وەك ئەوەی زیندان دروستبکاتو بەرازو مەیمون لە(ڕۆم)وەرگرێو لەزیندان بەندیان بکات، خۆشی خاوەن (٣١) تاج دەبێتو لەراقەکارێکی خەو دەپرسێ ئەویش لەوەلامدا دەڵێ: (٣١)ساڵ تۆ فەرمانڕەوایی دەکەی، سەبارەت بەدروستکردنی زیندانیش بەئەندازەی ئەو زیندانانە شار دروستدەکەیو (روم) دەگریتو ئەسیریاندەکەی.خەونەکەی بەو چەشنەبوو دوای مردنی باوکی پاشای (روم)ی گرتو شاری (نیشابور)و (ئەهوان)و (خاوەران)ی دروستکرد.

(نابلسی) دەڵێت: زیندان بەڵگەیە لەسەر دەستگرتن بەئاینەوە، ئەگەر زیندانی شەیتانبوو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە بەهۆی زەمو دووروییەوە.

*زیندانی نادیار بەڵگەیە لەسەر دنیا.

*زیندان بەڵگەیە لەسەر هاوسەری بۆڵەبۆڵکارو هۆکاری هیلاککار، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بێدەنگیو زیندانی زوبان لەقسەی هەڵەتو پەڵەت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+پلانو ناپاکی دوژمنان.

+تاوانبارکردنو نزیکبوونەوە لەگەورەپیاوان.

+گۆڕوئاین.

+دانیشتنو سەفەر نەکردن بەهۆی نەخۆشییەوە.

+کورتیو نزمی هیمەتو خواز.

+هەژاریو پشوونەدان.

*ئەگەر زیندانیەك بینی دەروازەکانی زیندان ئاوەڵان لەزیندان ئازاد دەکرێ، هەروەها ئەگەر چاڵێکی تیا بەدیکردو رووناکی لێوە هاتە ژوورەوە یان سەربانەکەی بینی لاچوو ئەستێرە بەدەرکەوت زیندان لەشساغیو سەلامەتی موسافیرو گەشتیارو مەرگی نەخۆشە.

*ئەگەر بینی لەزیندانی دەستەلاتدارێکدایەو بەتوندی دەرگاو دەروازەکانی لێداخراوە کارەساتێکی دڵتەزێن رووی تێدەکات یان لەغەمو پەژارەدا دەبێ قوتاربێ لێی.

*ئەگەر بینی لێی بەدەرکەوت لەو غەمو پەژارەیە قوتار دەبێ، ئەگەر

لەسەفەردابوو بێئاگاییە، ئەگەر نەخۆشبوو نەخۆشیەکەی درێژە دەخایەنێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی لەزینداناییە دوعاکەی گیرایەو لەغەمو پەژارە قوتار دەبێت بەپێی چیرۆکی (یوسف)(سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگەر بینی لەزیندانێکی نادیاردایە لەگەڵ خانەوادەکەی‌و لێی بەدەرناکەوێت گۆڕەکەیەتی.

*ئەگەر بینی لەزیندانێکی نادیار بەدەردەکەوێت یان لەماڵێکی تەنگەبەر روو بەشوێنێکی فراوان‌و گوشاد، ئەگەر نەخۆشبوو یاخود بەڵاو نەهامەتی رووی تێکرد دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر بینی لەماڵەکەی خۆیدا بەسترابوەوە خێر رووی تێدەکات یان لەنێوخانەوادەکەی دەبینیێ.

*ئەگەر بینی لەماڵێکی نادیاردا زیندانیکرا هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکدا دەکات سوود لەماڵ‌و سامان‌و منداڵی وەردەگرێ.

*ئەگەر بینی بەسترابوەوەو لەناڕەحەتیدابوو لەوەی لێی دەترسێ قوتاردەبێ.

*ئەگەر بینی زیندانەکەی بینا دەکات چاوی دەکەوێ بەپێشەوایەکی رێنومایکراو خەڵکی ئەو گەڕەکە رێنموویی دەکەن بۆ رێبازێکی باش‌و چاك.

زیندروو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زیندروو بازرگانی مرۆڤە چونکە زیندروو ژن یان کچە .

(نابلسی) دەڵێت: زیندرووی ئاژەڵ بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری بۆ کەسی رەبەن‌و بەدەستهێنانی پلەوپایەو بەڵگەیە لەسەر سەفەرو گواستنەوە لەماڵێکەوە بۆ ماڵێکیتر ، یان لەفرۆشگایەکەوە بۆ فرۆشگایەکیتر.

زیندووبوونەوەی خەڵکی لەگۆڕەکانیان رۆژی قیامەت: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر بڵاوبوونەوەی خەڵکی لەبازاڕدا بۆ سوودوەرگرتن‌و کۆمەڵێ سوودو قازانجدەکەن‌و کۆمەڵێکیش زیان.

زیوو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زیوو ماڵێکی جەمکراوە زیوویش کچێکی سپی پێستی شۆخ‌و شەنگە چونکە زیوو لەرەگەزی ژنانە.

*ئەگەر بینی زیووی تەواوەی دەرهێنا لەکانەکەی پلاندەگێڕێ لەژنێکی شۆخ‌و

شـەنگ ، ئەگـەر پارچـەکە گـەورەبوو کانزایەك بەدەستدەهێنێ.

* ئەگـەر بینـی زیـوو دەتوێنێتـەوە ناکۆکدەبێت لەگـەڵ ژنێکداو دەکەونە بەر زوبانی خەڵکی.

(نابلسی) دەڵێت: هـەر شتێك لـەزیوو دروستکرابێت لـەدەفرو خـشڵو هاوچەشنەکانی بەباشی یان شکاوی ئەگـەر بینـی شـتێکی لێـدەدات ماڵو سامانێك بەئەمانەت دادەنێ ، هـەروەها ئەگەر ئاوێنە لەزیوبوو ئەگەر تەماشای رووخـساری خـۆی نـەکات ئەگـەر تەماشایکرد خراپەی پێدەگات لەشانو شەوکەتیدا.

* تەماشـاکردنی ئاوێنـەی زیـوو هـیچ خێرێکی تێدا نییە.

* ئەگەر بینی چوە ئەشکەوتێكو بەزیوو رووپۆشـکرابوو زیـووی تـەواوەی بەدەستهێنا ژنێك پلانی لێدەگێڕێ.

* دەفـرو قاچـاغی زیـوو و ئـاڵتوون بازرگانییـە بـۆ خاوەنـەکانی، یـاخود کرداری چاکەیەو خاوەنەکـەی دەباتـە بەهەشـتەوە، خوداوەنـد دەفـەرموێ: ﴿يطاف عليهم بصحاف من ذهب وأكواب ﴾(الإنسان: **١٥**) دەفەرموێت: ﴿يطوف عليهم ولدان مخلدون (**١٧**)بأكواب وأباريق وكأس من معين (**١٨**)﴾ (الواقعة).

* بینینـی دەفـری جـوانو ناشـیرین تێکـچوونو بیدعـەو گومانـە خەوبینـەر لەسەریدەوەستێ.

* خشڵی زینو شمشێر بەڵگەیە لەسەر ترسـاندنی دوژمـنو ناچـارکردنی حەسوودو دووڕوو.

* ئەگەر بینی دەفری زیو یان درهـەمو پارەی رووپۆشکراوی نادیاری بەخشی کاروبارێـك دەشارێتەوە یان شتێك با لەخوابترسێو ئەمانەتەکە بگەیەنێ.

* ئەگەر بینی دای بەکەسێکیتر نهێنیو ماڵێك لەلایدادەنێ.

زێ

زێ(**ئەنـدامی زاوزێـی مێینـە**): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: زێـی ژن دەروولێکردنەوەیە ئەگەر بینـی ئـاورو بەزێی چوو کوڕێکی پێدەبەخشرێ.

* ئەگەر زێـی بووبـوو بەئاسـن یان زێڕ بەڵگەیـە لەسـەر نائومێـدبوون لەسەرگەیشتن بەویستوخواز.

* ئەگـەر بینـی چارەسـەری زێـی ژنێـك دەکات بـەبێ ئەنـدامی نێرینـەی خـۆی دەروویەکی کورتی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر بینی گازی لەزێی ژنێکی نادیار گرت لەدنیادا کاروبارەکانی ئاوەلادەبن و دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر زێی کچێکی بینی خێر رووی تێدەکات.

*ئەگەر دەستیدایە زێی ژنەکەی و لەزێربوو داوایەك لەژنەکەیدەکات کەنائومێد بوەلێی.

*ئەگەر زێی لەدواوەبینی خوازیاری خۆشەویستی و خێرە بەلام بۆ دوژمنەکەی دەبێت، ئەگەر زێی ژنەکەی بچووکبوو زالدەبێت بەسەر دوژمنەکەیدا ، ئەگەر گەورەبوو دوژمنەکەی زالدەبێ بەسەریا.

*ئەگەر بینی ئەندامی نێرینەی گۆڕا بۆ زێی ژن هێزو توانای نامێنێ.

*ئەگەر ژنەکەی ئامرازی نێرینەی هەبوو ئەگەر کوڕداربوو یاخود لەسکیدابوو گەورەدەبێ و سەرۆکایەتی و پێشەنگایەتی خانەوادەکەی دەکات، ئەگەر کوڕی نەبوو دووگیانیشنەبوو هەرگیز کوڕی نابێت، ئەگەر لەدایکبوو بەر لەبالغبوونی دەمرێت، یاخود دەگونجێت لێکدانەوەی بگوێزرێتەوە بۆ بژێوی پەیداکار یان خاوەنەکەی و باسکردنی بەپێی پلەوپایەیەتی.

*ئەگەر پیاوێك بینی عەورەتی ژنی هەیە ملکەچییە، ئەگەر بەو عەورەتەوە مارەکرا بکەر داواکە بەدەستدەهێنێ.

*هەروەها دەلێن: گۆڕانی زێی ژن بۆ ئامرازی نێرینە بەلگەیە لەسەر پیسی زوبان و زالبوونی ئەو ژنە بەزماندرێژی بەسەر مێردەکەیدا.

*ئەگەر بینی زێی ژنێك دەمژێ دەروویەکی خێری بەکەمی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر تەماشای زێی ژنێکیکرد بەئارەزووەوە بازرگانیەکی خراپدەکات.

(نابلسی) دەلێت: زێی ژنان لەخەودا دەرووی خێرە بۆیەکێك لەنارەحەتیدابێت و بۆکەسێکی رەبەن هاوسەرگیرییەو بۆ موسافیر سەفەرەو بۆ شەریکێك کەوتنە بەسەر نهێنی و کاری شاراوەدا.

*زێی ژن ئەو ئەمانەتەیە کەناتوانرێ هەلسوکەوتی پێوەبکرێ مەگەر بۆیەکێك ببێت بەخاوەنی.

*زێی بەلگەیە لەسەر زیندان یاخود دەرگای مال کەخوداوەند فەرمانیکردوە لێوەی بچنەژوورەوە، خوداوەند دەفەرموێت: ﴿وأتوا البيوت من أبوابها﴾ (البقرة:١٨٩).

* زێ دوانگەو رووگەیە کەرووی تێدەکرێ.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:
+نهێنی مرۆڤ.
+حەمام کەئاوو گەرماوو شوێنی پەشتەماڵی تێدایە.
+دۆڵو شیوی نێوان دوو شاخ.
+نەخۆشیو چارەسەر کەمرۆڤ پێی دەمرێو دەژی.
* هەروەها زێ بەڵگەیە لەسەر:
+گۆڕ یان تەنوور.
+فڕن.
+غەمو پەژارە.
+ئەوەی لەئەستۆیدایە.
+ئاگر یان ئەوەی پێیدەچێتە نێو ئاگرەوە.
+بار.
* ئەگەر لەنارەحەتیدابوو لەخەودا زێیەکی بینی لەنارەحەتیەکەی قوتاردەبێو پێداویستی بەجێدێت، ئەگەر سەفەریکرد پشووی دەستدەکەوێ، دەگونجێت سووربێت لەسەر شەریکایەتی ئەوەی پشوو بەدەستدەهێنێ.
* ئەگەر لەوانەبوو بەدوای نهێنیدا دەگەڕا یاخود بەدوای کانزایا بەویستو داوای خۆیدەکات، دەگونجێت پەیوەندی خزمایەتی بەجێبهێنێت، ئەگەر تامو چێژی لێوەرگرت بەماڵوسامانی ئەمانەتەوە هەڵسوکەوتدەکات.
* ئەگەر چوە لایو جووتبوو لەگەڵی دەگونجێت زیندانی بکرێ ، ئەگەر کاروبارێکی تێکەڵبوو بەهۆیەوە چاکدەزانێ دەکەوێتە نێو ئەوەی خێرو رێنومایی تێدایەو لەدەروازەی خۆیەوە دەچێت روو بەوکارە.
* ئەگەر خەوبینەر سەرپێچیکاربوو رێنومایی دەکرێ، ئەگەر وازی لەنوێژهێنابوو روو لەقیبلە دەکات یان ئامۆژگاری وەردەگرێ، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو نزیکدەبێتەوە لەلێواری مەرگ.
* ئەگەر جووتبوو لەگەڵ زێیەکدا لەخەودا دەگونجێت چەورییەك بخاتە نێو تەنور یا هەویر یان میوەیەکی سەیر بخوات یان خواردنێکی بەتامو چێژ.
* ئەگەر زێی ژنێکی ناسراوی بینی دەگونجێ ئاگاداری نهێنیەکانی بێت، ئەگەر بەشێوەیەکی جوان بینی حاڵی مێردەکەی یان کوڕەکەی باشدەبێ.

*زێ بۆ پیاوو ئامرازی نێرینە بۆ ژن بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵی پیاوو سووکیو رسوایی ژن.

*ئەگەر پیاوێك بینی زێی ژنی هەیەو غەمباربوو یان زیندانی قوتار دەبێت لێی.

*ئەگەر زێی ژنی بینیو دادگایی هەبوو یان دوژمنداربوو دوژمنەکەی ملکەچدەبێ شکستی پێدەهێنێ بەتایبەت ئەگەر مارەیبڕی.

*زێی پیر ئەگەر بازرگان بینی زەرەر لەبازرگانیەکەیدا دەکات.

*زێ فرۆشەری هەنگوینو خورماو مەیە چونکە جووتبوون وەك شیرینیو خواردن وایە.

*ئەگەر بینی چوە نێو زێی ژنێك کۆچی دواییدەکات.

*هەروەها دەڵێن: زێ پیاوێکی خوێنرێژی دەستبڕە بەرۆژ ملکەچی دەنوێنێو بەشەو خراپەو داوێنپیسی دەکات.

*زێ بەندەیەکی سووكو نزمەو لێدانی نەزانو جووتبوونە.

*زێ بەهێلانەی باڵندە لێکدەدرێتەوە.

*ئەگەر باڵندەی بینی یاخود بوو بەخاوەنی ژنێك دەکات بەهاوسەری خۆی.

*مووی زێ ترشییە یاخود هۆنراوەیەکە هێرشێکی توندی تێدایە.

زێڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەهۆی خراپی دەستەواژەکەیو رەنگی زێڕ لەلێکدانەوەدا باش نییە بۆیە زێڕ غەمو پەژارەو غەرامەیە.

*بازن ئەگەر لەدەستیکرد میراتییەکە دەکەوێتە دەستی.

*ئەگەر بینی پارچەیەك زێڕیکردوە بەخۆیدا دەبێت بەخزمی کۆمەڵێکی بێتوانا.

*ئەگەر زێڕێکی تەواوە بەدەستبهێنێت ماڵو دارایی لەدەستدەچێت یاخود غەمو پەژارە بەئەندازەی ئەو زێڕە رووی تێدەکات یاخود دەستەڵاتدارێك لێی تورەدەبێتو غەرامەی دەکات.

*ئەگەر بینی زێڕ دەتوێنێتەوە دەنگەدەنگو هەرا بەرپادەکات لەکارێکی نابەجێداو دەکەوێتە سەر زوبانی خەڵکی.

*ئەگەر بینی ماڵەکەی لەزێڕە ئاگر دەکەوێتەوە تێیدا.

*ئەگەر ملوانکەیەکی زێڕ یان زیوو یاخود موروو یا هەر مادەیەکیتر لەملیا بەدیبکات دەستەڵاتێکی

پێدەبەخشرێو ئەمانەتێکیشی ئەسپەردە دەکەن.

*ئەگەر دوو بازنی زێڕین یا زیو ببینێ خراپەیەك رووی تێدەکات، زیو لەزێڕ باشترەو بازن هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: "دووبازنی ئالتوونیم لەدەستی خۆمدا بینی فووم تێکردن‌و کەوتن، یەکەمیان موسەیلەمەی درۆزنەو دووەمیش عەنەسی خەڵکی سەنعایە".

*ئەوەی پاوانەیەکی زێڕ یان زیوو ببینێ کردوویەتیە قاچی غەم‌و پەژارە یان زینداني‌و کۆت‌وبەند رووی تێدەکات.

*هەروەها دەڵێن: پاوانەی پیاو کۆت‌و بەندە، هیچ خشڵێك بۆ پیاو باش نییە لەخەودا بەڵام هەموو خشڵێك بۆ ژنان جوانییە.

*دەگونجێت لێکدانەوەی بازن‌و پاوانە هاوسەربێت.

*زێڕ ئەگەر رێکنەخرابوو غەرامەیە ئەگەر رێکخرابوو شەڕی کەمترە.

*هەروەها دەڵێن: خشڵی ژنان بۆ ژن بەڵگەیە لەسەر منداڵ.

*دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆ لای راڤەکاری خەوێك‌و دەڵێت: لەخەودا بینیم تەشتێك زێڕم هەبوو لەبەرزاییەکدا کەوتمەخوارەوەو شکاو منیش بەسەرزەویدا گەڕام بەدوویدا بەڵام نەمدۆزییەوە، راڤەکاری خەو لێی پرسی: خزمەتکاری نەخۆشت هەیە؟

وتی: بەڵێ، وتی: دەمرێ.

*مرۆڤێك هەردووچاوی خۆی بینی لەزێڕە، راڤەکاریش پێی راگەیاند بینایی چاو لەدەستدەدات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی پارچە زێڕێکی پێدرا دەستەڵات‌و پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی زێڕێکی شکاو یان دیناری تەواو دەدۆزێتەوە رووخساری پادشا دەبینێ‌و بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر بینی ماڵەکەی لەزێڕە دەسووتێ.

*ئەگەر بینی هەردوو دەستی لەزێڕە لەکاردەکەون.

*ئەگەر ینی چاوی لەزێڕە کوێردەبێت.

*بینینی زێڕ بەڵگەیە لەسەر:

+خۆشی‌و شادی‌و رزق‌و رۆزی.

+کرداری چاك‌و باش.

+رەواندنەوەی غەم‌و پەژارە.

+هاوسەرو منداڵ.

+زانیاری‌و رێنومایی.

+ئەوەی لەزێڕ دروستدەکرێ لەخشڵ.
*ئەگەر زێڕ لەخەودا بوو بەزیو بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی حاڵوباری ئەوەی کەبەڵگەیە لەسەری لەژنانو ماڵو منداڵو خزمەتکارو بەردەست.
*زیویش ئەگەر بوو بەزێڕ بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری لەهاوسەرو خزمو کەسی نزیك.
*جلوبەرگی رووپۆشکراو بەزێڕ وەك سەرپۆشو لەچك ئەوانە هەمووی نزیکبوونەوەیە لەپەروەردگار بۆ ژنێك بیپۆشێتو بیدات بەسەریا.
*زێڕو زیوی پوختەش بەڵگەیە لەسەر:
+دڵسۆزیو پاکی نیەت.
+پەیمانبەستن.
+پەیمانی دروست.
*ئەوەی رووپۆشدەکرێ بەزێڕو زیوو یاخود دەکرێ بەخشڵ بەڵگەیە لەسەرکرداری کورتو گۆڕانی کاروبارەکانو مانگو لەبیرکردن.
*زێڕو زیوی بەکارهێنراو لەپارچەکانی خشڵدا رزقو رۆزی بەردەوامە، هەروەها مسو زەردیش بەوچەشنەیە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: زێڕو مس ماڵو داراییە لەلایەن مەسیحیو جوولەکەوە دێت.
*ئەگەر بینی زێڕ دەتوێنێتەوە بەربەرەکانیو کێشمەکێش لەکاروبارەکانی دنیادا دروستدەکات.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر قسەی خراپو نابەجێو درۆ هەڵبەستن.
*ئەگەر شتێکی لەدەستی خۆیدا بینی با وریابێت لەکۆمەڵێك دژایەتیدەکەنو گوێڕایەڵی پەروەردگارەکەی بکات چونکە پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ مِن حليهم عجلا جسدا له خوار﴾ (الأعراف: ١٤٨).نە زێڕو نەزیو نەبوو بەڵکو مسی زەردبوو.
*ئەگەر زێڕ یاخود مسی بینی درۆو بوختان یاقسەی ناشیرین دەکات.
(نابلسی) دەڵێت: زێڕ پیاوێکە شانازیدەکات بەخۆشییەکانی دنیاو ئەوەی پێی بچوێنرێ داخوازی خۆشییە.

ژێ

ژم

ژماره(نمره): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژماره پێچەوانەی ژمێردراو دەبێت ، ئەگەر بینی درهەمێك دەژمێرێ کەناوی خودای تێدایە یادوزیکری خوداوەند دەکات، ئەگەر دینارێکی دەژمارد ناوی خودای تێدابوو زانیاری وەردەگرێ.

* ئەگەر نەخشەکەی وێنەو نیگارێکبوو خۆی سەر قاڵدەکات بەشتە پڕوپووچەکانی دنیاوە.

* ئەگەر گەوهەری ژمارد قورئان دەخوێنێ.

* ئەگەر گەنجینەو شتی گرانبەهای ژمارد فێری زانیاریدەبێت یاخود فێری خەڵکیدەکات.

* ئەگەر مورووی بژارد خۆی بەکارێکەوە سەرقاڵدەکات کەهیچ پەیوەندییەکی نییە پێوەی.

* ئەگەر مانگای قەڵەوی بژارد چەندین ساڵ بەسەریا تێپەڕدەبێو پڕ لەفەڕوپیت دەبێ.

* ئەگەر حوشتری بژارد بەبارەوە ئەگەر دەستەڵاتداربوو لەدوژمنەکانیەوە سوود وەردەگرێو بەهای ئەو سوودە بەئەندازەی باری حوشترەکان دەبێ.

* ئەگەر بازرگانبوو سوودێکی زۆردەکات.

* ئەگەر بینی گامێش دەژمێرێ دەکەوێتە ناڕەحەتیو مەینەتی بژێویەوە.

* هەروەها هەموو ژمارەیەك لەپێکهاتەو شتێکدا دەگەڕێتەوە بۆ ناواخنو ڕەچەڵەکی ئەوشتە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی پێنج هەزار دەژمێرێ سەردەکەوێت بەسەر دوژمنەکانیدا هەروەها ژمارەی بیستو سەد سەرکەوتنە.

* ئەگەر بینی حەوت یان هەشت دەژمێرێ دەکەوێتە نێو غەمو پەژارەوە.

* ئەگەر بینی نۆ دەژمێریێ لەکارێکی قورس‌وگراندایەو هاوەڵایەتی کۆمەڵێکی خراپەکار دەکات.
* هەروەها دەڵێن: ژمارە (دە) بەڵگەیە لەسەر (حەج).
* ئەگەر بینی چل دەژمێریێ لەکارێکدایە بەڵێنی تیاداوە.
* ئەگەر سی بژارد بەڵێنێکی درۆیداوە.
* یەك لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەتەنیا شوێن زانست‌و ماڵکەوتن‌و هاوسەرگیری یان بوونی کوڕ.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەمبەڵی‌و وەستان لەبەشداری.
* یەك حەقی تاك‌و تەنیایە.
* دوو سەرکەوتنە بەسەر دوژمناندا.
* سێ بەدەستهێنانی بەڵێن‌و پەیمانە.
* چوار بەڵگەیەکی چەسپاوە.
* پێنج‌و شەش گومانە لەئایندا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەرکەوتن‌و بەجێهێنانی بەڵگەیە لەسەر نەیاران‌و ژمارەی حەوت‌و هەشت هیچ خێرێکی تێدا نییە.
* دە کەفارەتی سوێندە یان بۆ یەکێك رێنومایی نەبێ لە(حەج)دا.
* ئەگەر بینی درهەم دەژمێریێ‌و ناوی خودای تێدایە یادو زیکری خەدا دەکات.

ژن

ژن: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر جوانبوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ساڵی پڕفەڕو خێرو پشوودان‌و ماندودەرکردن.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+گەنجینە.
+سندووق.
+ئەوەی مرۆڤ شتی تێدا هەڵدەگرێ.
+زیندان.
+شەریك.
+ئەوەی ئاگاداری نهێنی دەبێت.
+دارودرەختی بەروبوومدار.
+سیر.
* ئەگەر ژنێکی جوان‌و شۆخ‌و شەنگی بینی هاتە نێوماڵەکەی خۆشحاڵی‌و شادی بەدەستدەهێنیێ.
* ژنی شۆخ‌و شەنگ ماڵ‌و سامانێکە نامێنێتەوە چونکە حاڵ‌وباری دەگۆڕێ.
* ئەگەر ژنێکی لاووجەحێلی بینی رووی تێکرد کاروبارەکانی دوای لەکیسچوون بۆ دەگەڕێتەوە.
* ژنی حەجێلی عەرەبی بالابەرزی گەنم رەنگ‌و نادیار باشە لەلێکدانەوەدا.
* ژنی قەڵەو فەرپیتی ساڵەو بەپێچەوانەوە.
* ئەگەر ژنێك لەخەودا ژنێکی لاووجەحێلی بینی دوژمنیەتی بەهەر

حاڵێك بێت ، ئەگەر پیرێکی بینی هەوڵو کۆششی بەسەردەچێت.
*ئەگەر ژنێکی شۆخوشەنگی بینیو قسەی لەگەڵداکردو بزەوپێکەنینیانکرد، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر زیندانیبوو ئازاددەکرێ ، ئەگەر ئەو ژنە داپۆشراوبوو هەواڵێکی پەنهانو نادیارە ، ژنی نادیار باشترە لەژنی ناسراو.
*ئەگەر ژنێکی بینی فەرمان بەخەڵکی دەداتو رێگریان لێدەکات لەبەر خوداوەند کارێکی باشە لەئایندا.
*ئەگەر ژنێکی رەشی بینی هیچ خێرێکی تێدا نییە.
*ئەگەر ژنی زرێپۆشی بینی روودەکاتە شار.
*ئەگەر ژنێکی بینی دەفرۆشرێ رەواندنەوەی دەستەڵاتەکەیەتیو پەرتەوازەبوونی کاروبارییەتی پاشان حاڵوباری روو بەچاکە دەچێت.
*ئەگەر ژنەکەی بینی بوە بەپیاو چوستو چالاکییە بۆ ئەو ژنەو دەوڵەمەندییە بۆ خانەوادەو دنیایەکی بەرینو فراوانە.
*ئەگەربینی ژنەکەی یەکێکی دی بۆ هێنا لێی جیادەبێتەوە ئەگەر ناکۆکی کەوتە نێوانیان.

*ئەگەربینی ژنەکەی هەڵیدەگرێ کەمو کوڕی رووی تێدەکات ، هەروەها دەڵێن: دەوڵەمەند دەبێ.
*ئەگەربینی ژنەکەی ئەوەنەبوو کەلەکاتی بێداریدابینی هەندێك لەماڵوسامانی دەڕواتو پاشان دەیدۆزێتەوە، ئەگەربینی کوشتی هەندێك لەماڵەکەی تیادەچێت.
*ئەگەربینی چوە لای سەرجەم ماڵوسامانی تیادەچێت.
*ئەگەربینی ژنەکەی دەنێرێت بۆ لای کەسانیتر یاخود بینی شوویکردوە بەکەسێکیتر ئاینەکەی تیادەچێت بەڵام کۆتا ئەنجامی باشدەبێت.
*ژن دنیاو چێژوو سوودو قازانجە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستەڵاتدار چونکە بەسەر پیاودا حوکمدەکات.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زەویو بێستانو سەرجەم ئامرازی گواستنەوە.
ژنان:(نابلسی)دەڵێت: بینیان بەڵگەیە لەسەر جوانی دنیا، ئەگەر بینی ژنان رووی تێدەکەن دنیا رووی تێدەکات، ئەوەی پشتی تێبکات هەژار دەکەوێت.
*ئەگەر بینی لەگەڵ ژناندا دانیشت رازیو دڵنیابوو تەمبەڵی دەنوێنێ بەپێی ئایەتی ﴿ رضوا بأن يكونوا مع

ٱلْخَوَالِفِ ﴾ (التوبة: ٨٧) لێرەدا مەبەستی ژنانە.

ژنانیبوون: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی ڕەفتاری ژندەكات لەخەودا غەمو پەژارە ڕووی تێدەكات.

ژوو

ژوور: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژوور بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەبەرزی.

*ژووریش بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی ترساو بەپێی ئایەتی: ﴿وَهُمْ فِي ٱلْغُرُفَاتِ آمِنُونَ ﴾ (سب: ٣٧).

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر بەهەشت بەپێی ئایەتی: ﴿أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ ٱلْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا ﴾ (الفرقان: ٧٥).

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دوانگە ، چونكە عەرەب بەو چەشنە ناوزەدیدەكات.

*ئەگەر ژوورێكی لەسەر ماڵەكەی دروستكردو بینی هاوسەرەكەی ڕێگری دەكاتو شیوەنو گریانو دەنگ بەرزكردنەوەدەكات یاخود خۆی پێچاوە لەشتێكەوە ژنێكیتر بەسەر ژنەكەیدا دەهێنێ یان هەواڵەكەی بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر ژنەكەی شۆخو شەنگبوو بزەو خەندە لەسەر لێوەكانیبوو ژوورەكە بەرزیو بڵندی دنیایەتی.

*ئەگەر سەركەوت بۆ ژوورێكی نادیار ئەگەر دڵنیابوو دڵنیادەبێت، ئەگەر نەخۆشبوو دەچێت بەرەو بەهەشت ، وەگەرنا پلەوپایەی بەرزو شادیو خۆشی ڕووی تێدەكات.

*ئەگەر لەبەرزبوونەوەیدا كۆمەڵێكی لەگەڵدابوو دوای كەوتبوەوە دەبێت بەپێشەوا یان پەرنوێژ یاخود فەرمانڕەوایان.

*ئەگەر ڕەبەنێك بینی لەژوورێكدایە ژنێكی جوانی شۆخو شەنگ دەهێنێ.

*ئەگەر بینی دوو ژووری هەیە یان سیانو زیاتر دڵنیا دەبێت لەوەی لێیدەترسێ.

*ئەگەر بینی دوو ژووری هەیە یان سیانو زیاتر دڵنیادەبێت لەوەی لێدەترسێ.

*ئەگەر بینی ماڵی سەرەوە كەوت بەسەر ماڵی خوارەوەداو زیانی پێنەگەیاند كەسێكی ئاوارەی دەگەڕێتەوە، ئەگەر تەپو تۆزی لەگەڵدابێ ماڵو دارایی لەگەڵدادەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەژوورێكی نوێدایەو هەژارە دەوڵەمەند دەبێ، ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵو دارایی تیادەچێت.

*ئەگەر خۆی لەژوورێکی کۆندا بینیەوەو هەژاربوو پتر بێپارە دەبیٚ‌و ئەگەر دەوڵەمەندبوو زیاتر دەوڵەمەند دەبێت.

*ئەگەر بینی ژوورێك دروستدەکات ژنێك دەهێنیٚ.

*ئەگەر بینی ژوورێك لەسەر ژوورێکیتر دروستدەکات ژن بەسەر ژنەکەی دەهێنێت.

ژووری نوستن: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەستبڕین‌و هەڵخەڵەتاندنی کەسانیتر یاخود بەقسە فریوودان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سك‌و باشی ناوبانگ یان خراپی‌و رسوایی.

*ئەگەر ژوورێکی نوستنی بۆ دانرا رانەهاتبوو لەسەری هیواو ئومێدی نێوان خۆی‌و خوداوەند نوێدەبێتەوە.

*ئەگەر باشبوو بەڵگەیە لەسەر باشی کاروباری بەنهێنی، ئەگەر باشنەبوو بەڵگەیە لەسەر هیواو ئاواتی بەتاڵ‌و خراپی نهێنی.

ژه

ژەهر(ژار): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی ژاری پێداو ئاوساو زوخمی تێزا بەئەندازەی ئەوە ماڵ‌و دارایی دەستدەکەویٚ، ئەگەر کێم‌و زوخمی نەدی غەم‌و پەژارەو بەڵاو نەهامەتی تووشدەبیٚ.

*هەروەها دەڵێن: ژاری بکوژ بەڵگەیە لەسەر مەرگ.

(نابلسی)دەڵێت: ژار بۆ یەکێك بیخواتەوە ئەگەر شوێنەکەی کێم‌و زوخمی لێنەیەت یان لوویەکی لەجێدەرنەیەت غەم‌و پەژارەیە.

*ئەگەر بینی ژار دەرخواردی کەسێکدەدات کاری داوێنپیسی بەژنەکەی ئەنجامدەدات چونکە ژار بەنهێنی دەرخواردی خەڵکی دەدرێت، هەروەها داوێنپیسی‌و زیناش بەنهێنی ئەنجامدەدرێت.

*ئەگەر ببینێت ژار دەخواتەوە تەمەنی درێژدەبێت.

ژی

ژیشك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی دڵتەنگو بێبەزەییەو زوو توورەدەبیٚ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر پلانو فێڵو سیخوڕیو خۆشاردنەوەو شەڕو سندووقی چەك.

ژێ

ژمێریاری دیوان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ژمێریاری دیوان پیاوێکە ئەشکەنجەو سزای خەڵکیدەدات لەمامەڵەکردن لەگەڵیانو فشاریان دەخاتەسەر لەکاروبارە ماددیەکاندا.

(نابلسی)دەڵێت: ژمێریاری فەرمانڕەواو پادشا لەسەر چەن پلەوپایەیەکە، ئەگەر کرێکارە ئەرکی خۆی بەجێگەیاند پلەوپایەی بەرزدەبێتەوەو رزقو رۆزی فراواندەبێت.

*ئەگەر مەردوم دیوانو شوێنێکی نادیاری بینیو لێیان دەپرسیەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بیدعەو گومڕاییەو، لێیدەپرسرێتەوە لەسەرئەوەی لەسەری نووسراوە، دەگونجێت ئەو دیوانەبێت کردارەکانی تیا تۆمار دەکرێت.

*ئەگەربینی بەبزەو خەندەوە بۆنیان خۆشبوو جلوبەرگەکانیان جوانبوو بەڵگەیە لەسەر کرداری باش، خۆئەگەر بەپێچەوانەی ئەوەوە بەدیکردن بەڵگەیە لەسەر کەمتەرخەمی لەکاروبارەکاندا.

ژێردەرپێ: بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی لەسەفەردا، دەگونجێت لەلێکدانەوەدا بەرگدروبێت.

 سين

س ا

سابرێن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سابرێن پیاوێکی بەهەیبەتە لەشێوەدا بەڵام گێلو کەودەنە لەهەڵبژاردندا. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەندەی رەش پێستو نەزان لەلێکدانەوەشدا نزیکە لەبەرانەوە.

(نابلسی)دەڵێت: سابرێت پیاوێکی لەشولار گەورەیە، لەئاینەکەیدا مەزنو ناودارە.

سابوون: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی ببینێ لەخەودا دەستی بەسابوون دەشوات نائومێد دەبێت لەداوای خۆیو وتراویشە : هیچی تێدا نییەو باشە.

*هەروەها دەڵێن: مەگەر لەماددەیەکی تر یان بۆگەنبێت ئەوکات بەڵگەیە لەسەر رەوانەوەی غەمو پەژارەو ناخۆشیو بەدەستهێنانی پێداویستی ، هەروەها دەڵێن: دەستشتن بەسابوون بەڵگەیە لەسەر دواییهێنان بەپەیوەندی هاوەڵایەتی یان دوایی هێنان بەبەربەرەکانیو ناکۆکی.

*وتراویشە: قوتاربوونە لەترسو بیمو تەوبەیە لەگوناهەکان.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەوداماڵێکە بەدەستدێتو پارچە سابوون پیاوێکە غەمو پەژارە لەبیر دەباتەوە.

*ئەگەر بەسابوون جلێکی شتو لەچڵكو پیسی پاکیکردەوە چاکدەبێتەوە یان تەوبەدەکاتو غەمو پەژارەی دەرەوێتەوەو قەرزەکانی دەداتەوە.

*دەگونجێت پارچە سابوونێك چیرۆکێك بێت بینوسێتو لەلای دەستەڵاتدار بیخاتە روو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رەوانەوەی غەمو پەژارە چونکە پیسیو چڵك لادەباتو پیسیو چڵکیش غەمو پەژارەیە.

سابوونچی: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قورئانو یادی خواو ئەوەی گوناه دەسڕێتەوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی غەمو پەژارەو دڵتەنگیو قەرزدانەوە.

* سابوونچی پیاوێکی بوختانچییە، ئەوەی سابوونچییەك ببینێ ئەگەر لەماڵدابێت لەوماڵەدا کەسێك دەمرێ.

سارێژکردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سارێژکاری زامو برین بانگخوازی خەڵکییە بۆ خۆشەویستیو دۆستایەتی.

ساز: سازو هاوچەشنەکانی لەئامرازەکانی گۆرانی شتی پڕوپووچو قسەی بەتاڵە.

* دەگونجێت بۆیەکێك کەلەخەودابیێ بیژەنیێو بەدین نەبێت قسەوپیاهەڵدانی خراپ بێتو ئەوکەسە درۆزن بێت.

(نابلسی)دەڵێت: ساز لەخەودا گاڵتەوگەپو قسەی پڕوپووچو دنیایە، یان قسەیەکی درۆیەو لێدەرو گوێگری وەك یەك وایە.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر هەڵیکوڵی بەڵگەیە لەسەر دەستەڵات یان ڕێزدارێك نیگەرانبووە لەشکۆمەندیو حاڵوباری خۆیدا.

* بۆکەسێك کەمو کوڕیو کاری داپۆشراوو پەنهانی هەبێت ئامۆژگاریو پەندە، بۆ کەسی بەدخووش تێکدانی خەڵکییە، بۆ ستەمکار هۆکارێکە بەهۆیەوە ستمدەکات لەگەڵ کۆمەڵێكو ڕیخۆڵەکانیان دەبڕێت.

* ئەوەی ببینێ لەماڵەکەی خۆیدا سازلێدەدات نەهامەتیو بەلا ڕووی تێدەکات.

* ژەنەری ساز سەرکردەی ناحەقو مەترسیدارن.

* ئەوەی ببینێ ساز لێدەدات یان هەر ئامێرێك جۆرێك لەخەمو پەژارە ڕووی تێدەکات.

* ساز بەڵگەیە لەسەر حەزو ئارەزووی خەڵکیو کاروباری پڕوپووچ.

* ئەگەر لەگەڵ سازدا تەپڵو سەمای لەگەڵبوو بەلاو نەهامەتی ڕوو دەکاتە خەڵکی ئەو شوێنە.

سافو لووسبوونی لەشولار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر مووی پێستی لابرد بەڵگەی خۆشیو شادییە، بەلام ئەگەر لاینەبرد بەڵگەی کەوتنە بەسەر ئاینو زیادبوونی غەمو پەژارەیە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لاینەبات غەمو پەژارەیە زۆر نامێنێتەوە، ئەگەر هەموو

لەشولاری گرتەوە بەدەر لەدەموچاوی دەمرێت.

*ئەگەر جەستەی ساف و لووسبوو لەکاتی بەئاگایدا موو بەلەش و لارییەوە نەبوو هەموو لەش و لاری لەخەوەکەیدا سافکرد بەدەر لەپێشی دەمرێت و ماڵ و داراییەکەی بەسەردەچێت و بەتەنیا ژنەکانی دەمێننەوە.

سافیر[1]: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەرسامی و خۆشاردنەوەو ملکەچکردن بۆ تواناداری ترسان لەدوژمن.

ساڵ: (نابلسی) دەڵێت: بۆ ژنی دووگیان بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون لەمناڵبوون.

هەروەها دەڵێت: بینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فیتنە بۆ خەوبینەر کەرووداوەکاتە خۆی و کەسانیتر بەپێی ئایەتی: ﴿أَوَلاَ يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لاَ يَتُوبُونَ وَلاَ هُمْ يَذَّكَّرُونَ﴾ (التوبة: ١٢٦).

*ئەگەر خەڵکی لەنەبوونیدا بوون بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی خێر.

ساڵح پێغەمبەر(سەلامی خوای لێبێت): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ لەکۆمەڵێك نەزانەوە غەم و پەژارەی پێدەگات، پاشان لەکۆتاییدا زاڵدەبێت لەگەڵیانداو دوای جیاوازی جیادەبێتەوە لەگەڵیان.

*ئەگەر (ساڵح)ی بینی (سەلامی خوای لێبێت) لەکاروبارو وتەدا چاك و باشدەبێ، هەروەها دەڵێن: دوژمنەکانی هەڵدەدەکەن بەرانبەری و زاڵدەبن بەسەریاو پاشان لەکۆتاییدا ئەو زاڵدەبێ بەسەریاندا.

ساوەر: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزییەکی بەردەست و دەرخستنی حەق و پشوودان دوای هیلاکی و ماندووبوون.

*هەروەها لەخەودا رزق و رۆزییە بەڵام ساوەری برنج نیعمەتە، ئاردی سپیش هاوسەرە بۆ کەسێکی رەبەنی بەتوانا.

*دەگونجێت ساوەر بەڵگەبێت لەسەر:

+زانیارییەکی باش و سەفەر.

+ماڵ و دارایی.

+فرۆشگاو توێشوو.

+قەڵایەکی پتەو قایم.

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

*ساوەر بەدەر لەگەنم چاکبوونەوەیە لەنەخۆشی خواردنیشی هەژاری و نەدارییە.

---

[1] **سافیر**: باڵندەیەکە شەواندەخوێنێ لەترسی ئەوەی راونەکرێ. (وەرگێڕ).

*ساوەری گەنم مالّو داراییەکی کۆکراوەیە لەگەلّ مالّو مندالّو شێلانی سەفەرە بۆلای خزمەکانی.

*ئەگەر بینی هەویرەکەی دەشێلێ پیاوێکی باوەڕدار دەبێتو دەستەلاّتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێتو دەستەلاّتو زەفەر دەبات.

س پ

سپڵ: (ئیبن سیرین) دەلێت: هێزی سپڵ دەروەو توانای لەشولارە، بەلاّم ئێشو ئازاری سپڵ بەلگەیە لەسەر تێکدانی مالێکی گەورەو بێشومار بژێوی خۆیو خانەوادەکەی پێوەیەو بردنی روو بەتیاچوونو فەوتانە، ئەگەر ئێشو ئازارەکەی زیادیکرد هەتا ترسیان لێنیشت بمرێ بەلگەیە لەسەر بەسەرچوونی ئاینی.

(نابلسی) دەلێت: ئەگەر لەخەودا سپڵی بەبەهێزی بینی مالّو گەنجی خاوەنەکەی پتەودەبێتو خۆشیو شادی پێبەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی سپڵی گەورەیە بەلگەیە لەسەر گەندەلّبوونی ویستو خوازیو گۆڕانی حالّو باری یاخود نەخۆشیەکی خراپ زالّدەبێ بەسەریا.

سپەند(پێچن)[1]: (ئیبن سیرین) دەلێت: هەموو گورزەیەکی سەد دینار یا سەد درهەمە بەپێی ئاستی خەوبینەر.

سپیکار: (نابلسی)دەلێت: ئەگەر سپیکاری خوریبوو بەلگەیە لەسەر کارە کورتەکان، سپیکاری دیوار بەلگەیە لەسەر دروومان، هەروەها بەلگەیە لەسەر شکۆمەندیو پلەوپایەو بەرزیو پیاهەلّدانو بەجێهێنانی کاروبار.

*سپیکەرەوەی مس بینینی بەلگەیە لەسەر خاوەن کرداری چاك لەنهێنیو ئاشکرادا.

س ت

ستایش: (نابلسی)دەلێت: لەخەودا بەلگەیە لەسەر خێرێکی زیادە، ئەوەی ببینێ ستایشی پەروەردگار دەکات نورو رووناکیو رێنومایی لەئاییندا بەدەستدەکەوێت.

*هەروەها دەلێت:ئەوەی ببینێ سوپاسو ستایشی پەروەردگار دەکات کورێکی پێدەبەخشرێ، ستایش لەخەودا دەولّەمەندییە بۆ هەژار.

---

[1] **سپەند**: رووەکێکی بۆنخۆشە. (وەرگێڕ).

* ئەگەر بینی ستایشی خودا دەكات پیاوێكی سوپاسگوزارە نیعمەتو بەخششی زۆری پێدەبەخشرێ لەگەڵ دووكوڕی زانا، پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ﴾ (النمل:٤٠)هەروەها دەفەرموێت: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ﴾(ابراهيم:٣٩).

ستایشی خود(بەخۆداهەڵدان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەشانو باڵی خۆدا هەڵدانی مرۆڤ بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوان ئەنجامدان بەپێی ئایەتی: ﴿فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى﴾ (النجم).

* ئەگەر بینی لاوێكی نادیار بەشانو باڵیدا هەڵدەدات لەلایەن خەڵكیەوە بەباشە باسدەكرێت، ئەگەر پیرو لاوەكە ناسراوبوون بەهۆیانەوە پلەوپایەو مەزنی دەستدەكەوێت.

ستوون(كۆڵەكە ـ پایە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ستوون بەڵگەیە لەسەرئەوەی پشتی پێدەبەستیٚو كۆڵەكەو چەقو پاڵپشتە وەك ئیسلامو قورئانو سوننەتو شارەزایی لەئاینو دەستەڵاتدارو زاناو باوكو گەورەو هاوسەرو گەواهیدەرو ماڵو سامان وایە.

* هەروەها بەلێكدانەوەی رووداوێكو راستی خەون دادەنرێ.

* ئەگەر كۆڵەكەو ستوونێكی بینی لاربووەوەو خەریكبوو دەكەوت ، ئەگەر لەمزگەوتێكی گەورەدابوو پیاوێكی دەستەلاتدار دووڕوویی دەنوێنیٚو دەیەوێت دەربچێت لەفەرمانڕەوایی یان لەرێبازو مەزهبەكەی یان زانایەكە یاخود پیاوچاكێك ستەمدەكات لەكارەكەیداو لەرێگەی راست لادەدات بەهۆی فیتنەو ئاشوویێك رووی تێدەكات یان بەلاو نەهامەتیەك. ئەگەر لەمزگەوتی گوند یا هۆزو تیرەكەیدابوو ئیمامەتو بانگبێژییە یاخود ئەوەی خزمەتیدەكات.

* ئەگەر كۆڵەكەی ماڵەكەی خۆیبوو ئەگەر خەوبینەر خزمەتكارییبوو كۆڵەكە گەورە بەرپرسەو دەگۆڕێت برانبەریٚو كارێكی قێزەوندەكات لەبەرانبەریدا.

* ئەگەر ژنبوو كۆڵەكەكە مێردەكەیەتی.

* ئەگەر پیاوبوو كۆڵەكەكە باوكیەتیٚو كەوتنی ئەو كۆڵەكەیە دەدرێتە پاڵی یاخود دەمرێت ئەگەر نەخۆشبوو ، هەروەها ئەگەر هەڵچوو بەئاسمانداو

ونبوو یان کەوتەنێو بیروچاڵێك‌و نەبینرا.

*ئەگەر کۆڵەکەکە هی کەنیسەبوو دەخرێتە پاڵ قەشە یان بیدعەکارێکە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی لەئاسمانەوە کۆڵەکەیەك دابەزی خوداوەند دەستەڵاتێکی نەرم‌ونیانی پێدەبەخشیٚ.

*ئەگەر بینی بەکۆڵەکە لێدرا وتەو قسەیە ئەگەر بریندارێکرد زیانی پێدەگەیەنیٚ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بەکۆڵەکە لێدرا ئەگەر ئازادبوو ترسی کوت‌وپاوانکردنی ئازادی رووی تێدەکات.

*کۆڵەکەو ستوون بەڵگەیە لەسەر ئەو پیاوانەی پشتیان پێدەبەستریٚ لەکاروباری قورس‌وگراندا.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی کۆڵەکەو ستوون یان خۆی بەستوون‌و کۆڵەکە بینی ئەگەر زانابوو زانستخوازو ئایندار لەدەوری کۆدەبنەوە.

*کۆڵەکە باوکە یان کوڕو ماڵ‌ودارایی یاخود هاوکارە یان ئاژەڵ‌و هاوسەرە یان پادشایە.

*ئەگەر بینی بوە بەکۆڵەکە دەمریٚ‌و هەڵدەگیریٚ روو بەگۆڕستان.

*کۆڵە فرمێسکە یا ماڵێکی زۆرە یان پیاو یاخود ژنێکی بەرێزو ئابڕوودارە، ئەگەر لەبەردێکی سەختبوو دەگونجێت رێزدارو بەئابڕونەبیٚ، ئەگەر لەبەردێکی ئاساییوو بەخێرایی دەگۆڕیٚ، بەڵام ئەگەر لەداربوو دووڕوودەبێت.

*ئەگەر کۆڵەکەو ستوونێکی گشتیبوو لەجێی خۆی لاربوەوە پیاوێکە لەپیاوەکانی دەستەڵاتدارو لەفەرمانبەردایی دەردەچێت.

*ئەگەر کۆڵەکەی مزگەوتبوو ئیمامەت یا بانگدان ئەنجامدەدات.

س ر

سرکە(ترشیات): (ئیبن سیرین) دەڵێت: سرکە ماڵێکی پیرۆزە بۆ خواناسان کەمێکی ئارەزووبازیو تەمەندرێژییە ئەگەر بەنانەوە بیخوات.

*زەیتیش ماڵێکی سووك‌و کەم سوودو بەلادارە.

*کووپەو دەبەو دەفری ترشیات‌و سرکە کیژێکی بەسۆزو بەزەییە.

*ئەگەر مرۆڤێك ببینیٚ ترشیات دەخواتەوە دژایەتی خانەوادەکەی دەکات بەهۆی ئەو گرژبوونەی دێت بەسەر دەم‌و زاردا.

*سرکە ماڵێکی حەڵاڵ‌و دروستە لەنەخۆشیداو نەخۆش زۆر لەسەر جێگە

دەمێنێتەوەو لەسەر وەسیەت دەمرێت تێیدا.

(نابلسی)دەڵێت: خواردنەوەی ترشیات بۆ زینندانی بەڵگەیە لەسەر ئازادی‌و قوتاربوون.

* ئەو سرکەیەی ئەسڵبێت بەڵگەیە لەسەر خۆ ماندوکردن لەگەڕان بەدووی هۆکاردا، لەگەڵ ماندوبوون‌و ڕەنج‌و هەوڵی قورس‌وگران.

* دەگونجێت سرکە بەڵگەبێت لەسەر:

+کەم‌و کوڕی لەژن‌و کوڕدا یاخود کاروپیشەدا.

+دڵنیابوون دوای ترس‌و بیم.

+بەرپەرچدانەوەی خراپەو دوژمنان.

+بەندایەتی‌و ئارامگرتن لەسەر ئەرك‌و قورساییەکەی.

+هاوڕێ‌و دۆست.

سرکە دروستکەر: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێك ماڵ‌و سامانی خانەوادەکەی بخوات‌و کەل‌و کەمیبکات.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+پابەندبوون بەسوننەتی پێغەمبەرەوە(ﷺ).

+کەسێك بەڵێن بشکێنێ‌و بەسەری نەبات.

سرکەفرۆش: لەلێکدانەوەدا باش نییە چونکە دەستەواژەی (خلل - ناتەواوی) لەخۆگرتوە.

* هەروەها دەڵێن: خراپ نییە چونکە پیسی‌و چڵکی ددانەکان پاکدەکاتەوە، لەلێکدانەوەشدا خانەوادەیماڵێکە.

* بەڵگەیە لەسەر:

+ڕزق‌و ڕۆزی‌و پاکێتی.

+تەوبەو داوای لێخۆشبوون.

+کرێگرتە.

+کوڕی بەسوودو قازانج.

س ڕ

سڕبوون: ئەگەر لەخەودا بینی دەستی سڕبوە یاخود هەندێك لەلاشەی سڕبوە ئەو ئەندامەی تووشی ملکەچیدەکات‌و لەو ئاستەیا نابێت کەچاوەڕێی بوە.

س ز

سزا(تۆڵە): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تەمەنێکی درێژە بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ﴾ (البقرة:١٧٩).

* تۆڵەو سزا بەڵگەیە لەسەرنەوەی لەسەریەتی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زۆرلێکردن لەوگوناهانەی مرۆڤ ئەنجامیدەدات وەك بەزۆر نوێژکردن‌و ڕۆژووگرتن‌و زەکاتدان.

س ف

سفره(خوان): (ئیبن سیرین)دەڵێت: یەکێك لەخەودا بینی دەنگێکهاتو گوێبیستبوو ئەم ئایەتی دەخوێندەوە: ﴿اللهُمَّ رَبَّنَا أنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَمَاءِ﴾(المائدة:١١٤) خەونەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە ئەویش وتی: تۆ لەناڕەحەتیدایتو داوا لەخوداوەند دەکەیت دەرووی خێرت لێبکاتەوەو وەڵام دەدرێیتەوە، بەوچەشنەبوو کەبۆی لێکدایەوە.

*راڤەکارانی خەو لەلێکدانەوەیان بۆ سفرە جیاوازی هەیە لەنێوانیاندا هەندێکدەڵێن: سفرە پیاوێکی رێزداری دڵفراوانەو دانیشتن لەسەری هاوەڵایەتیەتیو خواردن لێی سوود وەرگرتنە لێی ، ئەگەر لەسەر ئەو سفرەیە چەند پیاوێکی لەگەڵدابوو برایەتی لەگەڵ کۆمەڵێکدا دەکات لەسەر خۆشیو پاشان شەڕو ئاژاوە لەسەر بژێوی دەکەوێتەوە لەنێوانیاندا.

*خواردنی خۆشوپاك لەسەر سفرە بەڵگەیە لەسەر تەبایيو خۆشەویستیانو هەندێکدەڵێن: سفرە قەرزە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای پێغەمبەری خوا (ﷺ)و دەڵێت: ئەی پێغەمبەری خوا لەخەودا پاوانێکی سەوزم بینی سفرەیەکی لەسەر راخرابوو لەگەڵ دوانگەیەکدا حەوت نمرەی هەبوو، تۆم بینی لەپلەی حەوتەمداو خەڵکیت بانگدەکرد بۆ سەر سفرەکە ، ئەویش(ﷺ)فەرمووی: "سفرەکە ئیسلامە ، پاوانە سەوزەکە بەهەشتەو دوانگە حەوت پلەییەکەش مانەوەی دنیایە بەحەوت هەزار ساڵو شەش هەزاری رۆیوەو لەحەوتەمداین بانگەوازەکەش بانگەوازی خەڵکییە بۆ لای ئیسلامو بەهەشت"[1].

*هەندێکیتر دەڵێن: هاوسەرو ژنی پیاوە.

*دەگێڕنەوە یەکێك بینیویەتی لەسەر سفرەیەك ناندەخوات هەرکات دەستی بردوە بۆ سفرەکە دەستی سەگێکی زەرد لەژێر سفرەکەوە هاتوەتە دەرەوە لەگەڵیدا خواردوویەتی، ئنجا خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو دەگێڕێتەوە، ئەویش دەڵێ: ئەگەر خەونەکەت بەو چەشنەبێ لاوێك دەستی تێکەڵکردوە لەگەڵ ژنەکەتدا، کاتێ گەڕاو بەدوویداچوو قسەی راڤەکارەکە راستدەرچوو.

---

[1] سەرچاوەی ئەم باسە لە دەقە عەرەبییەکەیدا دیارینەکراوە. (وەرگێڕ).

*ئەگەر نانی بینی لەسەر سفرەوخوان، سفرەکەدانرابوو دوژمنی بۆپەیدادەبێ ، ئەگەرینی لێیدەخوات ناکۆکی لەنێوان خۆیو دوژمنەکەدا دەردەکەوێ لەسەر راوبۆچوونی هەندێك لەراڤەکارانی خەو.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر خواردنێکی زۆری لەسەرسفرەخوارد بەدەر لەسروشتی خۆی بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی بەئەندازەی خواردنەکەی.

*ئەگەر بینی ئەو سفرەیە بەرزکرایەوە تەمەنی بەسەرچووەو دواییەتی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر جۆرێك یان دوو جۆر خواردنی لەسەر سفرەکە بینی رزقێکە پێیدەگات بەخۆیو منداڵەکانی بەپێی ئایەتی: ﴿أَنزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ﴾.

*هەروەها وتراوە: سفرە دەستکەوتێکە لەمەترسیدایەو بەرزکردنەوەو لابردنی تەواوبوونی ئەو دەستکەوتەیە.

*هەروەها دەڵێن: شوێنی نانخواردنو بژێوییە بۆ یەکێك لێیبخوات، ئەگەر هەر خۆی بەتەنیا لەسەریبوو نەیارو بەربەرەکانی نابێت، ئەگەر کەسێکیتر لەسەر بینی برای هاوبەشن لەگەڵیدا.

*زۆری نان خۆشەویستیو ئەوینەو کەمیشی بەپێچەوانەوەیە.

*نان خۆشەویستی ساڵێکە، ئەگەربینی خواردن رادەخات سووکایەتیکردنە بەنازونیعمەتەکانی خودا.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا نازو نیعمەتو وەلامدانەوەو بانگەوازو ژینێکی خۆشنوودو سەرکەوتنە بەسەر دوژمناندا.

*زۆری خواردن لەسەر سفرە بەڵگەیە لەسەر زۆری منداڵ، ئەگەر دووشتی دژ بەیەك لەسەر سفرە کۆبوونەوە بەڵگەیە لەسەر جەنگ بەتایبەت ئەگەر خواردنەکەی سەری سوورەوکراوو هەریسەبوو، خوانو سفرە مەیدانو گۆرەپانی بەربەرەکانییە.

س ك

سك (ورگ): (ئیبن سیرین) دەڵێن: سك لەناوەوەو دەرەوە ماڵو دارایی پیاوو منداڵو خزمو کەسو لانەی خانەوادەیەتی.

*ئەگەر بینی برسیەتی سووردەبێت لەسەریو ماڵێك بەئەندازەی برسێتی بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێت: هەڵاوسانو گەورەیی سك لەخواردنی سووەوە هاتوە، رۆیشتن بەسەر سکدا پشتبەستنە بەماڵو دارایی ، ئەگەر

بینی ورگی بچووك بوه شتومەكی زۆر دەبێت.

*ئەوەی ببینێ سكی گەورەبووە ماڵو سامانەكەی لەسەرپێچی خودایا خەرجدەكاتو خۆشی پەشیمان دەبێتەوە لێیو دەیەوێت تەوبەبكات.

(نابلسی) دەڵێت: سك لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەیگرێتەخۆ لەخانەوادەو ماڵو نهێنیو ئەوەی لێی دەردەچێتو بەڵگەیە لەسەر زیندانو گۆڕو نهێنیو لەشساغیو نەخۆشو هاوڕێو ئەسپەردەكاری ئاینو بەندایەتی، ئەوەی لەخەودا سكی بتەقێنرێو دەستەلاتداربێت سوودو قازانجی نابێت مەگەر لەو ماڵەی بۆ خانەوادەكەی داناوە، دەگونجێت نهێنیو پەنهانی ئاشكرابێت یا ژنەكەی لەدەستبدات.

*ئەگەر ژنەكەی دووگیانبوو منداڵەكەی لەسكیەوە دێتە دەرەوە، ئەگەر شتێك لەریخۆڵەكانیەوە هاتە دەرووە یان لە ئەندامەكانیەوە خراپەو بەدرەفتاری بەدەردەكەوێت، وەگەرنا مردن یان زامێكەو دوومەڵی ناوسكی دەردەكەوێت.

*ئەگەر ئێشو ئازاری سكی هەبوو ئازارو ژانەكەی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر ورگی لەدەستدا هاوڕێكەی دەمرێت یاخود بەرپرسەكەی یان دادوەری ماڵەكەی، دەگونجێت واز لەخواردنو خواردنەوە بهێنێتو رووبكاتە زوهدو خواناسی.

*ئەگەر ئاگر لەسكی هاتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەر تەوبەكردنی لەخواردنی ماڵی هەتیوان.

*ئەگەر لەوانەبوو لەقاپو قاجاغی حەرامدا نانیان دەخوار بەڵگەیە لەسەر خۆگرتنەوەو زوهدی.

*ئەگەر لەسەر سكی چوو بەڕێوە بەڵگەیە لەسەر هەژاریو نەدارییو گەڕانی بەسەر خەڵكیدا بۆ تێركردنی ورگی.

*سك نێوجەرگەری دۆڵو شیوە دەگونجێت سك لەلێكدانەوەدا بەڵگەبێت لەسەر:

+هۆزو تیرە.

+ورگو چوونە ئەستۆی سەفەر یان زیندانی یا گەڕانەوەی ئاوارەو غەریب بێت.

*ئەگەر لەنێو سكیدا كرمو زوخمو برینی دی بەڵگەیە لەسەر خواردنی سەرجێی حەرام.

*ئەگەر سكی باشبوو یان گەورەبوو بەچەشنێك سوودی نەبوو بۆلاشەی بەڵگەیە لەسەر زانیاریو سەركردایەتی.

* دەگونجێت سك بەڵگەبێت لەسەر پەنهانیکردن لەئاینو شاردنەوەی رقو قین.
* ئەوەی بینی سکی بەتاڵەو سروشتی هیچ گۆڕانێکی بەسەردا نەهاتوە لەماڵو وەچەکەی کەمدەکات.
* هەروەها دەڵێن: سکی لەحەرام بەتاڵە، دەگونجێت سك کەشتیی مەردوم بێت هەردەردەدارێك ڕوودەدات روو لەکەشتیەکەی بکات.
* ئەوەی خۆی لەسکی دایکیدا ببینێ ئەگەر لەولاتی خۆیدا نەبوو دەگەڕێتەوە بۆ ولاتی خۆی، ئەگەر نەخۆشبوو ئەسپەردەی خاك دەکرێت، ئەگەر لەش ساغبوو زیندانی دەکرێت.
* سك بەڵگەیە لەسەر ماڵی مرۆڤو ئاژەڵەکانی، جەرگو دڵی: کوڕەکەیەتیو سیەکانی خزمەتکارو ماڵە، ورگو سکی کیسەیەو گەرووشی: ژیانێتی.
* ئەوەی ببینێ کیژەکەی یان ماڵەکەی رووخاوەو خۆشی نەخۆشە بەنەخۆشی سکئێشە دەمرێت، ئەگەر دەستیکرد بەدروستکردنەوەی یان چاککردنی چاکدەبێتەوە لەو نەخۆشیە، وەگەرنا ڕۆژانی تەمەنی بەئەندازەی مانەوەی ساختمانەکەیەتی.
* ئەگەر سکی مرۆڤ کەشتی بێت سەرەکەی دڵیەتیو گەرووی چارۆکەکەیەتیو پەراسووکانی دیوارەکانیەتی.
* ئەوەی ببینێ سکی لەت لەتو پارچە پارچە بوەو ریخۆڵەکانی هاتوونەتە دەرەوەو پەراسووەکانی شکاون کەشتیەکەی دەشکێ بەڵگەیە بۆیەکێ کەشتێ نەبێت لەسەر فرۆشگاکەی کەخێرو خەرجی لێدەردەچێت.

سکچوون: (نابلسی) دەڵێت: سکچوونی ئاسایی لەخەودا زیادەڕەوییە لەماڵو سامان خەرجکردندا، قەبزیش ڕەزیلیو دەست نوقاوییە.

سکەلێدەری دینارو درهەم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سکەلێدەری دینارو درهەم کەسێکە غەیبەتدەکاتو دوو زووبانە، هەروەها دەڵێن: سکەلێدەر پیاوێکی چاکەکاری قسەو گوفت خۆشە ئەگەر ئەجرو پاداشتی لەسەر وەرنەگرێ. هەروەها دەڵێن: پیاوێکە قسەگەرمدەکات.
* ئەگەر بینی سکەی دینارو درهەم لێدەدات لەبەر دەرگای ئیمام ئەگەر شایستەی دەستەلاتبوو وەریدەگرێ.
* هەروەها دەڵێن: سکەلێدەری دینار پارێزگاریدەکات لەنوێژو ئەمانەت ئەسپەردە دەکات.

*لێدانی سکەی درهەمی خراپو قەڵب قسەیەکی خراپو وتەی بێکردارە.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر جێگرو بەڕێوەبەری کاروبارەکانی فەرمانڕەوا یاخود وتاربێژێکی بەناوبانگ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+نیگارکێش.
+سڕەرەوە.
+ئەوەی ماڵو دارایی بەتوندوتیژی بەدەستدەهێنێ.
+ئەوەی سزای تەمێکردن دەسەپێنێ.

س ل

سڵاوکردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی تەوقە لەگەڵ دوژمندا دەکات یا باوەشی پێدا دەکات ناخۆشیو دوژمنایەتی لەنێویاندا هەڵدەگیرسێو لەبری خۆشەویستیو تەبایی جێگیردەبێت چونکە پێغەمبەر(ﷺ) فەرمویەتی: "تەوقەکردن خۆشەویستی زیاددەکات"[1].

*ئەگەر بینی دوژمنەکەی سڵاوی لێکرد داوای ئاشتەوایی و ڕێکەوتنی لێدەکات.
*ئەگەر بینی یەکێك سڵاوی لێکرد هیچ دژایەتیو ناکۆکییەك نییە لەنێوانیاندا سڵاوکار خۆشیوشادی لەسڵاولێکەر دەستدەکەوێ، ئەگەر ناکۆکیو ئاژاوە هەبوو لەنێوانیان زاڵدەبێت بەسەریاو لەشەڕو خراپەی دڵنیادەبێت.
*ئەگەر بینی سڵاویکرد لەپیاوێکی بەتەمەن نەدەیدەناسی دڵنیاییە لەخەشمو سزای خوایی.
*ئەگەر سڵاویکرد لەپیاوێکی پیر دەیناسی ژنێکی شۆخو شەنگ مارە دەبڕێو چەندین جۆر میوە بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُم مَّا يَدَّعُونَ ، سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبٍّ رَّحِيمٍ﴾ (یس:٥٧-٥٨).
*ئەگەر لاوێك سڵاوی لێکرد بەڵام نەدەیناسی دڵنیادەبێت لەشەڕوخراپەی دوژمنانی.
*ئەگەر پیاوێك بینی سڵاو لەپیاوێکدەکاتو وەڵامیدەداتەوە کیژەکەی دەداتێ، ئەگەر وەڵامی نەدایەوە کیژی ناداتێ.

---

[1] (هندی) لە(کنز العمال)دا (٩/١٣٤) ژمارە (٢٥٣٦٥) هێناویەتی بەدەستەواژەی: "ئەوەی بیکات بەبراکەی لەخۆشەویستییەوە تەوقەی لەگەڵبکاتو جیانابنەوە خوداوەندلێیان

خۆشدەبێ" دەیگێڕنەوە بۆ (ئیبن شاهین)و ئەویش لە(بزار)ەوە.

*هەروەها ئەگەر لەنێوان خۆیو ئەو پیاوەدا بازرگانی هەبوو لەخەودا بینی سلاوی لێدەکاتو ئەویش وەلامی دەداتەوە ئەو بازرگانیەی نێوانیان سەقامگیر دەبێت ئەگەر وەلامی سلاوەکەی نەدایەوە جێگیرو چەسپاو نابێت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی سلاو دەکات لەکەسێكو هیچ دژایەتیو دوژمنایەتییەك نییە لەنێوانیانداو سلاولێکراو لەسلاوکارەوە خۆشیو شادی بەدەستدەهێنێت یان خێرو چاکەو دڵنیایی لەشەرو خراپە بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەر دەنگێکی نادیاری بیست سلاوی لێکرد ئەویش پەسەندیکرد موسوڵماندەبێتو سلاو دووپاتدەکاتەوەو پاداشتدەدرێتەوە لەسەری، ئەگەر وەلامیدانەدایەوە پەسەند نەبوو لای پاشان پاداشت نەدرایەوە لەسەری.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی سلاو لەپیاوێکدەکات غەمو پەژارە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی تەوقەدەکات لەگەڵ یەکێکدا راهاتوە تەوقەبکات لەگەڵیو سلاوی لێبکات خێروچاکەیەو بەلگەیە لەسەر وتەیەکی باش گوێبیستی دەبێت وەك ئەو دەدوێت.

*ئەگەر بینی تەوقەدەکاتو دوژمن لەئامێزدەگریٚ بەلگەیە لەسەرئەوەی دوژمنایەتیەکەی پووچو بەتالدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی فریشتەکان(سلاویان لەسەر بێت) سلاوی لێدەکەن خوداوەند بەرپێی رۆشندەکاتەوەو دوایین چارەنووسی بەباشدەبێت.

*سلاوکردن لەخەودا بەلگەیە لەسەر گوێڕایەلّی بۆ موسوڵمان.

*دەگونجێت سلاوکردن بەلگەبێت لەسەر پێداویستی بۆ یەکێك راهاتبێت لەسەر وەلامدانەوەی سلاو ، ئەگەر یەکێك وەلامیدایەوە سوودمەنددەبێت لەبازرگانیدا، وەگەرنا کالاو شتومەکی بازارسساردی رووی تێدەکات، یاخود وتەکانی لەنێو خەلکیدا نابیستریٚ ، ئەگەر داوایەکی هەبوو بەلام سلاوی لەکەسنەکرد داواو پێداویستیەکەی بەجێنایەت.

*ئەگەر لەگەڵ نەتەوەیەکدا بەر لەسلاو دەستیکرد بە لێدوانو قسە بەلگەیە لەسەر پێچەوانەبوونی سوننەتو رووکردنە بیدعە، هەروەها ئەگەر یەکێك سلاوی لێکرد بەلام وەلامینەدایەوە

یـاخود بـە ئاماژەیـەك وەلأمیدایـەوە دەگونجێـت سـلأو بەلگـەبێت لەسـەر خۆدان بەدەستەوە.

س ل

سلق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەلگەیە لەسـەر خێـر هـەروەها ملوخیـاش بـەو چەشنەیە.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر سـلق بـەر لەپێگەیـشتنی خـورا بەلگەیـە لەسـەر ئاینو گومانـداری یـاخود پـشتهەلکردن یان بەلگەیە لەسەر ئەو ژنانەی لـەخولی مانگانەدان.

*سـلق وتەیەکـە سـەبارەت بـەئابرووو دەکرێ.

س م

سم(پاقوولاخ): (نابلسی)دەڵێت: سـم بەلگەیە لەسەر زانیـاریو شـوێنکەوتنی شوێنەوارو رزقو دەولەمەندی بەتایبەت ئەگــەر لەخـــەودا جێپێـــی فریـــشەو پێغەمبەری بەدیکرد.

*سـم بەلگەیـە لەسـەر گواسـتنەوە لەشـوێنو جێگەیەکـەوە بـۆ شـوێنو جێگەیـەکیتر حـەق تێیـدا فـەرزکراوە، هـەروەها رێنمونییـە بـۆ سـەرگەردانو وێڵ.

*ئەگەر گوێی لەدەنگی سمی ولأخ بێـت بەبێئەوەی بەدییکات بارانو لافاوە.

سمارتـــە(سافولووســـکەر): (ئـیبن سیرین)دەڵێت: بەلگەیە لەسـەر ئـەوەی منـــدالٚ خـــاوەن دەســـەلأتەو ئەگـــەر رووپایەکی بەردی سافـو لووسی بینـی کـــورێکی دلڕەقـــە ، ئەگـــەر زەردبـــوو کـورێکی دووڕوە، ئەگـەر قورقوشمبـوو کورێکی نێرەمووکە.

سمـور[1] **:** (نابلـسی) دەڵێـت: سمـۆرە پیاوێکی ستەمکاری دزە و رووەکاتـە چۆلەوانیەکان چونکە مالٚو سامانەکەی سوودی لێوەرناگرێ دوای مردنی خـۆی نەبێت.

سمی مانگاو شتیتر: (نابلسی) دەڵێـت: لەخەودا ئەگـەر نـەبوو بەلگەیـە لەسـەر مانـدوبوونو هەولٚدانو یـەککگرتنی ژنو مێردو باوكو دایك.

سمێـلٚ: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەلگەیـە لەسـەر مـالٚو سـامان، ئەگـەر بینـی مـووی سمێلٚـی کورتدەکاتـەوە لەسوننەتدا باشە.

*ئەگـــەر بینـــی مـــووی سمێلٚـــی زیـــادیکردووەو درێـــژبوە خراپـــە لەسوننەتدا.

---

[1] **سمور:** گیاندارێکە لە(سمۆرە)دەچێت.

(وەرگێڕ)

*ئەگەر بینی مووی سمێڵی کورتبوەتەوە یاخود کورتیکردوەتەوە بەو ئەندازەیە ماڵەکەی خەرجدەبێت.
*ئەگەر بینی مووی سمێڵی بەئەندازەی خۆیو لەسروشتی تایبەتی دەرچوەو رێگرە لەنانخواردن خراپەو بیدعەیە.
*سمێڵی درێژ بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە، دەگونجێت بەخواردنەوەی حەرامکراوەکان ناوبانگ دەربکات ، کورتکردنەوەو جوانکردنی بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی سوننەت.
*تاشینی سمێڵو ریش بەڵگەیە لەسەر پشوو رەواندنەوەی غەمو پەژارە بەتایبەت لای ئەوانەی بەباشی دەزانن، لای ئەوانەی بەخراپی دادەنێن بەڵگەیە لەسەر لەکیسچوونی پلەوپایەو ناوبانگی خراپو هەژاریو زەرەر.
*کەمی مووی سمێڵ دامرکانەوەیە زیادەی خراپە، دەگونجێت زیادبوونی بەڵگەبێت لەسەر پارەخواردنی سەرخۆشو مەست یان رێگری لەزەکات یاخود دەستگرتن بەسەر ئەسپەردەو ئەمانەتدا.

سندووق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سندووق ژنە یان کچە ، (قەیرەوانی) سندووقی بەزوبانی خۆی باسکردوەو بە(تابوت) ناوزەدیکردوەو دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر:
+ماڵ.
+هاوسەر.
+فرۆشگاو دوکان.
+گەنجینەو سینەی.
*ئەگەر هاوسەرەکەی دووگیانبوو کوڕێکی دەبێت ، ئەگەر کاڵایەکی هەبوو زەرەردەکات یاخود پاشگەزدەبێتەوە لێی.
(نابلسی) دەڵێت: سندووق هاوسەرە بۆ کەسێکی رەبەنو دەوڵەمەندییە بۆ هەژار، سندووقی سەفەر سەفەر یا نوێنەرە.

سنگ(سینە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: سینە تەنگی وێڵیو سەرگەردانییە، ئەگەر کەسێکی ناموسوڵمانی بینی سینەی تەنگە زەرەر دەکات لەماڵو ساماندا.
*هەروەها دەڵێن: فراوانی سینەی مرۆڤ دەستو دڵفراوانییەو تەنگی رژدییە.
*زۆری سوو بەسەر سینەوە قەرزارییە تووشی مەردوم دەبێت.
*ئەگەر بینی بوە بەبەرد دڵڕەق دەبێت.

*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: موویەكی زۆرم دی لەسەر سینەم دەرهاتبوو منیش لوولمدەكرد، ئەویش وتی: ئەمانەتێكت پێ سپێراوەو گەیاندوتە جێی خۆی.

*هەروەها سینەفراوانی بەڵگەیە لەسەر هێمنیو لەسەرخۆیی.

(نابلسی) دەڵێت: فراوانی لەخەودا بۆ بێباوەڕ بەڵگەیە لەسەر موسوڵمانبوونی بۆ كەسێكی سەرپێچیكار تەوبەیەو فراوانیشە بۆ گوێڕایەڵ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئاسانكردنی كاری قورسو گران.

*ئەگەر خۆشەویستەكەی لەسنگی خۆیدا بینی بەڵگەیە لەسەر ناڕەزایی لەدەستی، ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر چاكبوونەوەی لەو نەخۆشییەی گرتوویەتی.

*دەگونجێت باشی سینە بەڵگەبێت لەسەر خۆنەویستی.

*دەگونجێت سینە بەڵگەبێت لەسەرئەوەی تێدا دەشارێتەوە لەزانیاریوماڵو ڕێنومایی یان وێڵیو سەرگەردانی.

*سینە میوان یا ژن یاخود پلەوپایەیەكە تێدا كۆدەبێتەوە.

*سینە لانەی غەمو پەژارەو دەروە، ئەگەر بینی سینەی فراوانبوە خۆشیو شادی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر بینی سینەی تەنگبوە تەنگەبەری بەدەستدەهێنێت، ، هەروەها دەڵێن: فراوانبوونی بۆ ئیسلامەو تەنگی بۆ یاخیبوونو گومڕاییە.

*ئەگەر بێباوەڕێك بینی سینەی فراوانبووە، سەلامەتو سوودمەند دەبێت لەبازرگانیدا.

*ئەگەر ئێشو ئازاری بەسینەیەوە دی گوناهێكی ئەنجامداوەو پاشان سزادراوە ، هەروەها دەڵێن: ماڵو دارایی خەرجدەكات لەزیادەڕەویو كاری لاوەكیدا بەبێ ئەوەی لەگوێڕایەڵی پەروەردگارا بێتو سزا دراوە لەسەری.

*ئەگەر پیاوێك دوو مەمكی لەسەر سینەی خۆی دی هاوسەردەگرێ ئەگەر ڕەبەن بێت یاخود تووشی عیشق دەبێو پاشان ئابڕووی دەچێت.

سنوور: (نابلسی)دەڵێت: بۆیەكێك داوای بكات یان داوای نەبەزاندنی بكەن لێی بەڵگەیە لەسەر قەرزو داواكردنی دانەوەی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رامانی مرۆڤ لەسنووری خۆیدا یاخود هاوسەرگیری بۆ رەبەنو دامەزراندنی.

سنەوبەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سنەوبەر پیاوێکی دووری دەنگبەرزە سووكو رەوشت نزمو رژدە، ستەمكارو دز رووی تێدەكات.

*ئەو دەرگایەی لەداری سنەوبەر دروستدەكرێ دەرگاوانێکی رەوشت خراپی ستەمكارەو بۆ بازرگانیش پارێزەرێکی ستەمكاری دزە.

س و

سوار(ئەسپسوار): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاودێریو دڵڕاگرتنو گەیشتن بەهیواو ئاوات بەماندووبوونو هیلاکی.

سواربوون: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی سواری ئاژەڵێکبوە، ئارەزوویەکی زاڵدەچێتە ئەندێشەو بیریو دوایدەکەوێ.

*سواربوونی هەموو ئاژەڵێك مەزنیو دەستەڵاتە.

*ئەگەر بینی سواری ئەسپێکبوەو باش ناتوانێ سوراچاك بێت دوای ئارەزووی خۆیدەکەوێ، ئەگەر بەباشی سواربوو پارێزراو سەلامەتدەبێت.

*ئەگەر بینی سواری ئەسپێکبوە بەهەموو پێداویستیەکیەوە خاوەن لانەو ماڵبوو لەگەڵ خزمەتکارو بەردەست مەزنی باوباپیرو دەستەڵاتەکەیەتیو دەگات پێی.

*ئەگەر سواری ملی پیاوێکوبوبوو بەزۆر دەمرێتو تەرمەکەی هەڵدەگرن بەزۆر ، ئەگەر بەویستی خۆی سواریبوو ئەوەی کەسواریدەبێت ئەركو نارەحەتی سوارە هەڵدەگرێ بەویستی خۆی.

*هەروەها دەڵێن: رووداوێکی سەختو گرانە، ئەگەر فرێیداو وازیلێهێنا روونادات، ئەگەر بەپشتاوپشت سواربوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەهانە پەسەند ناکاتو گوێناگرێ لەئامۆژگاری یاخود پشت هەڵدەکات لەکاتی پێویستیدا یان لەدواوە یاخود لەکاتی خولی مانگانەدا دەچێتە لای ژن.

سواڵکەر (داواکار): (ئیبن سیرین) دەڵێت: سواڵکەری هەژار لەخەودا زانستخوازە ، ئەگەر ئەوەی داوایکرد پێی درا ئەوە ئەو زانیارییە بەدەستدەهێنێتو ملکەچیو خۆبەکەمزانینی لەگەڵدا دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: سواڵکەران بەڵگەن لەسەر غەم و پەژارەو فیکرو بۆچوونێك روو لەدەروونەدەکات.

* ئەگەر بینی پارەیەکی لێوەردەگرن نارەحەتیەکی توند دەهێنێتە پێش چاوی و لەگەڵ مەرگی خەوبینەرو مەرگی ئەوەی کاروبارەکانی گرنگە لەلای، ئەگەر بینینی خۆیاندەکەن بەماڵەکەیدا، یاگوندەکەی لەیەکترازا روو لەخانەوادەکەی دەکات، ئەگەر شتێکیان لەو ماڵە برد بەڵگەیە لەسەر زیانێکی گەورە.

* سواڵکەر خوێندکارەو بەرپرسیش زانایە.

* ئەگەر بینی سواڵدەکات بەڵام نایدەنێ ملکەچدەبێت.

* ئەگەر سواڵکەرێکی بینینی لاڵبوە بەڵگەیە لەسەر عەورەتی ژنێك لەکاتی مارەبڕیندا، ئەگەر ئاویاندایە هاوسەرگیری و مارەبڕینە.

(نابلسی) دەڵێت: کەسێکە پەڕۆکۆنەو وەرەقە کۆدەکاتەوە لەرێگەوباندا، هەروەها بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کۆکردنەوەی ماڵی حەڵاڵ و حەرام و دەرخەری نهێنی و پرسیارکار لەشتێك پەیوەندی بەوەوە نییە.

سوبیا[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پشوو رزق و رۆزی و گەیاندنی خراپە بەوەی دەیخواتەوە.

* ئەگەر خەوبینەر رەبەنبوو دەگونجێت ژنی تەڵاقدراو حەڵاڵبکات.

سوپاسگوزاری: (نابلسی) دەڵێت: سوپاسگوزاری خوداوەند لەخەودا قوتاربوونە لەغەم و پەژارەو دڵتەنگی.

* ئەگەر بینی سوپاسی خوداوەند دەکات لەغەم و پەژارە قوتاردەبێ و، هێزو ماڵ و سامان و خێرو فەرو پاداشتی دەستگیردەبێت.

* ئەگەر فەرمانڕەوابوو ناوچەیەکی ئاوەدانی پێدەسپێردرێ.

* ئەگەر بینی سوپاسی پەروەردگار دەکات یەکتاپەرستە.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی سوپاسی خوداوەند دەکات ئەگەر ناموسوڵمانبوو موسوڵمان دەبێت.

* ئەگەر دووڕوبوو دڵسۆز دەبێت، ئەگەر موسوڵمانبوو هاوەڵایەتی پیاوێکی بەڕێزو مەزندەکات لەمەترسیەکی بەناوبانگی دووردا.

---

[1] **سوبیا**: بادەیەکی بەناوبانگە لەگەنم دروستدەرکرێ (اللسان: مادة سوب).

سورام[1] : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی چاکەکارە لەنێوان خەڵکیدا لەمیراتیدا.

سوریژە(درکە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: سوریژە بەدەستهێنانی ماڵو داراییە لەلایەن دەستەڵاتدارەوە لەگەڵ خەمو پەژارەو ترس‌وبیم‌و تیاچوونیدا. هەروەها وتراوە: توهمەو تاوانبارکردنە. (نابلسی)دەڵێت: سوریژە بەلاو نەهامەتی کشتوکاڵە.

سورێنچك: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر لەش ساغی‌و نەخۆشی.

سولەیمان(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی (سولەیمان) ببینێ موڵك‌و دەستەڵات‌و زانیاری‌و فیقهی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بەمردوویی بینی لەسەر دوانگە بەرپرس یا سەرکردەو فەرمانڕەوا دەمرێ‌و بەمەرگی نازانێت هەتا دوای ماوەیەك.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر (سولەیمان) ببینێ فەرمانڕەواو دوژمن ملکەچی دەبن‌و زۆر سەفەر دەکات.

[1] **صرام**: ناوێکە لەناوەکانی جەنگو شەڕ. (وەرگێڕ)

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر موڵك‌و دەستەڵات بۆ یەکێك شایستەی بێت یاخود بەڵگەیە لەسەر دادگاو دادگایی فیقهو فەتوا بۆ ئەوەی شایستەیەتی بەتایبەت ئەگەر تاجەکەی یا ئەوستیلەکەی هەلگرت یاخود لەسەر جێگەی خۆی داینا، دەگونجێت کاری قورس‌وگرانی بۆ ئاسان ببێت‌و لەلایەن پەروەردگارەوە پلەوپایەی بەرزی دەستگیرببێت‌و چارەنووس‌و دەرەنجامی بەخێر کۆتایی بێت.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ناڕەحەتی لەلایەن ژنانەوەو بۆڵە بۆڵ لەدوولاوە، ئەگەر خەوبینەر دەستەڵاتداربوو لەپۆستی دەستەڵات لادەبرێ پاشان دەگەڕێتەوە بۆی‌و دەگونجێت بەفرۆفێڵ ژنێکی خاوەن ماڵو دارایی بەرێز بکات بەهاوسەری.

*ئەگەر خەوبینەر رزق‌و رۆزی لەسەر باڵندەبوو یان ئامادەکاری روحی جنۆکە یاخود شووشەکاری رزق‌و رۆزییەکی فراوانی دەستگیردەبێت ، دەگونجێت ماڵێکی گرانبەهای بۆ وەبەربێت دوای نائومێدی.

*دەگونجێت سەربکەوێت بەسەر دوژمنەکەیدا دوای زەرەر پێبردنی.

*ئەگەر خەوبینەر لەوانەبوو بەدەریادا سەفەریاندەکرد لەسەر رەشەبا وەستابوون یاخود ئەوەی پێویستی پێیەتی بەدەر لەسەفەر خوارزو داواکەی بۆ بەجێدێت.

*ئەگەر (سولەیمان) پێغەمبەری بینی نیعمەتو بەخششی خوایی بەسەریا دەڕژێت ، دەگونجێت زانینێکی تەواوی پێببەخشرێ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شارەزابوون لەزانیاری زمان وەك وەرگێڕان.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر لەشساغی نەخۆش چونکە ناوی (پارێزراوە) هەروەك چۆن ناوی (دڵنیاییە).

*بینینی ئەموستیلەکەی(سەلامی خوای لێبێت) نوێکردنەوەی ئەمەکدارییە بۆ خاوەن بڕیار.

*ئەگەر حەزرەتی (سولەیمان) ببینێ ماڵو دارییەکی زۆر بەدەستدەهێنێ سەفەرێکی دووری دەکەوێتەبەر ، بەڵام زوو دەگەڕێتەوە و خێرو سەلامەتی لێدەستگیردەبێت.

سوێندخواردن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سوێندخواردن لەبنەڕەتدا بەڵگەیە لەسەر لەخۆبایبوونو فێڵو تەڵەکە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ، فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ ﴾ هەروەها ئایەتی: ﴿ فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ ﴾سوێندی راستیش سەرکەوتون زاڵبوونەو وتەی حەقو راستە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴾ سوێندی درۆش ملکەچیو سەر شۆڕییە لەگەڵ ئەنجامدانی سەرپێچیو گوناهو هەژاری بەپێی ئایەتی : ﴿ وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ ﴾ .

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بەشێوەیەکی مەجازی سوێندیخوارد فێڵو دەستبڕینە.

*ئەگەر لەخەودا سوێندی بەخاچ یا ئەستێرە یان دەریا خوارد بەڵگەیە لەسەر هەواداری بۆ سەرگەردانیو دووڕوویی.

*ئەگەر سوێندی بەپەروەردگارخوارد یاخود سوێندێك کەفارەتی بکەوێتە ئەستۆ بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی حەقو راستیو شوێنکەوتنو پابەندی پێغەمبەری خوایە(ﷺ).

*سوێندخواردنی مرۆڤ لەژنەکەی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خەمو خەفەتو ئەوەی پێویستی دەکات

سوێند بەباوباپیران و دایك بخورێت بۆی.

سوێندخواردن بە پەروەردگار: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر سوێندەکەی بەدرۆبێت هەژاری و ملکەچی و دەستبڕینە، دەگونجێت سوێندی درۆو وێرانبوونی ماڵبێت بۆیەکێك بیخوات.

*سوێندی زانست کارێکی چاکە یاخود دڵنیاییە لەترس و بیم.

س وو

سووپەر(قەڵغان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەبەرییکات بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکی بەهێزو جوان و شۆخ و شەنگ و خاوەن ماڵ و دارایی.

(نابلسی)دەڵێت: سووپەر مەزنی و هێزو سەرکەوتن و ماڵ و داراییەو لەبنەڕەتیشدا میراتییە.

سووپەرساز(قەڵغانچی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: مامۆستایەکی بانگخوازە بۆ خێرو چاکە، هەروەها دەڵێن: دەستەڵاتدارە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کاروبای قورس وگران و یارمەتیدان و هاوسەرگیری بۆکەسی ڕەبەن.

*سووپەرساز پیاوێکە خەڵکی فێری ئەدەب و زانیاریدەکات و ڕێنوێنییاندەکات بۆ ڕەوشتی بەرزو باڵا بەڵام دووڕوویی تێکەڵە.

سوودمەند(بەسوود): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر هاوسەر بۆ ڕەبەن و تەواوبوون لەکارو فرمان.

سوراحی[1] **:** (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کچ یان ژنێکی پلەوپایەبەرزەو ناپاکی قبوڵناکات.

سووربوون لەسەر کارێك: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر هات بەسەر نەخۆشدا تەمەنی بەسەردەچێ یاخود ڕۆژانی غەریبی کەسێك زۆر دەخایەنێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاراستنی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری.

سووربوونی ریش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا فیتنەیەو بەتایبەت ئەگەر تاڵەمووی سپی تێکەڵبوو لەخەودا، دەگونجێت لەبنەڕەتدا سوورێك بێت سپی تێکەڵ ببێت.

سوورەتەکانی قورئان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: (حەسەن) لە(قتادە)وە دەگێڕێتەوە پیاوێکدەمرێت و براکانی

---

[1] **سوراحی:** لای عەرەب پتر بۆ تێکردنی مەی بەکارهاتووە. (وەرگێڕ)

لەخەودا دەیبینن، ئەوانیش لێی دەپرسن: برای شیرینمان چ کارێك وەردەگیرێ‌و باشە ، دەڵێت: قورئان، پاشان دەپرسن: چیتر قورئان؟ دەڵێت: (ئایەتەلکورسی) پاشان دەپرسن : تکا بۆ خەڵکیدەکرێ؟ دەڵێت: بەڵێ، ئێوەکاردەکەن‌و نازانن بەلاّم ئێمە دەزانین‌و کارناکەین.

(نابلسی) دەڵێت: ئەو سوورەتانەی بەسەر مردوودا دەخوێنرێتەوە زوربەی بەڵگەیە لەسەر مەرگی نەخۆش.

*خوێندنی سوورەتێك خۆشی‌و شادییە لەگەڵ رزق‌و رۆزی‌و نوێکاری‌و کورێکی قورئانخوێن.

*سوورەتی قورئان ژنە یاخود کوڕ یان درهەم‌و دینارە بەئەندازەی ئەوە.

*دەگونجێت سوورەت ئەگەر (مەکی) یا (مەدنی)بێت وەك سوورەتی (مائدة) و(أنعام)و (نحل)و (حج)و (لقمان)و (سجدة)و (تغابن) بەڵگەبێت لەسەر (حەج) چونکە سوورەتە (مەکیی مەدەنییەکان) بەو چەشنە هەڵمسەنگاندوە.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی سوورەتی (فاتحە) دەخوێنێ دەروازەکانی خێری بۆ دەکرێتەوەو دەروازەکانی شەڕی لێدادەخرێت.

*ئەگەر بینی سوورەتی (البقرة)دەخوێنێت تەمەنی درێژ دەبێت‌و ئاینی باشدەبێ.

*ئەگەر بینی سوورەتی (ال عمران) دەخوێنێت مێشکی سافدەبێت‌و نەفسی پاکدەبێتەوەو دەبێت بەمشتومەڕکار لەبەرانبەر پەیڕەوانی ناحەقی.

*ئەگەر سوورەتی (النساء) ی خوێندەوە میراتی دابەشدەکات‌و خاوەن ژن‌و کچ دەبێت‌و دوای تەمەنێکی دوورودرێژ میراتی بەجێدەهێڵێ.

*ئەگەر سوورەتی (المائدة) ی خوێندەوە پلەوپایەو ناوبانگی بەرزدەبێتەوەو دڵنیایی‌و خواناسی پتەودەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الانعام) ی خوێندەوە ئاژەڵی زۆردەبێت‌و رزق‌و رۆزی بەرین‌و فراواندەبێت‌و خۆشی دەست‌و دڵفراواندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الاعراف)ی خوێند لەدنیا دەرناچێ هەتا نەچێت بۆ (سیناء).

*ئەگەر سوورەتی (الانفال)ی خوێندەوە خوداوەند زاڵبوون‌و سەرکەوتنی بەسەر دوژمناندا

پێدەبەخشێ‌و دەستکەوت بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر سوورەتی (التوبة) ی خوێندەوە بەباشی‌و پلەوپایەداری لەنێو خەڵکیدا دەژی‌و بەتەوبەوە دەمرێت.

*ئەگەر سوورەتی (یونس)ی خوێند بەندایەتی باشدەبێت‌و پلان‌و خراپەی جادووگەران زیانی پێناگەیەنێت.

*ئەگەر سوورەتی (هود)ی خوێندو وەچەو کشتوکاڵی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (یوسف)ی خوێندو ستەملێکرا یان نا بەلام لەکۆتاییدا دەبێت بەخاوەنی خوازی خۆی‌و سەفەر دەکات‌و لەو شوێنە نیشتەجێدەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الرعد)ی خوێند دوعاو نزاکان دەپارێزێ‌و پاشان زوو پیر دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (ابراهیم)ی خوێند ئاین‌و کاروبارەکانی لای پەروەردگار پەسەند دەبن.

*ئەگەر سوورەتی (الحجر)ی خوێند لای خواو خەڵکی بەباشەو پەسەندکراو ناو دەبرێ.

*ئەگەر سوورەتی (بنی اسرائیل - اسراء)ی خوێند لای خوداوەند بەرێنومایدەر ناوزەد دەکرێ‌و بەسەر دوژمناندا سەردەکەوێ.

*ئەگەر سوورەتی(الكهف)ی خوێند بەئومێدەکانی خوێدەگات‌و تەمەندرێژ دەبێ هەتا لەژیان بێزاردەبێ‌و خوازیاری مەرگدەبێت.

*ئەگەر سوورەتی(مریم)ی خوێند سوننەتی پێغەمبەران (سلاوی خوایان لێبێت) زیندوو دەکاتەوەو درۆی بەدەمەوە دەکرێ‌و پاشان پاکێتی دیاریدەدات.

*ئەگەر سوورەتی (طه) ی خوێند جادووی جادووگەران هیچ زیانێکی پێناگەیەنێت.

*ئەگەر سوورەتی (الأنبیاء) ی خوێند دەرووی لێدەکرێتەوە دوای سەختی‌و نارەحەتی‌و زانیاری‌و ملکەچی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی(الحج) ی خوێند چەند جارێك (حەج)دەکات.

*ئەگەر سوورەتی (المؤمنون) ی خوێند ئیمان‌و باوەری بەهێز دەبێت‌و بەو حاڵەوە دوایی بەکردارەکانی دێت.

*ئەگەر سوورەتی (النور)ی خوێند خوداوەند دڵ‌و گۆڕی رووناکدەکاتەوە.

*ئەگەر سوورەتی(الفرقان) ی خوێند حەق‌و ناحەق لەیەکجیادەکاتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (الشعراء) ی خوێند خوداوەند لەخراپە دەیپارێزێ.

*ئەگەر سوورەتی (النمل)ی خوێند موڵكو دەستەلاَتی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (القصص) ی خوێند گەنجێكی حەلاَڵی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (العنكبوت) ی خوێند لەژێر سایەو پارێزراوی خوداوەندا دەبێت هەتا دەمرێت.

*ئەگەر سوورەتی (الروم)ی خوێند خوداوەند لەسەر دەستی ئەودا شارو ولاَتانی دی ئازاد دەكات.

*ئەگەر سوورەتی (لقمان)ی خوێند دانایی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (السجدة)ی خوێند لەكڕنووشدا دەمرێتو لەبراوەكان دەبێت لای پەروەردگار.

*ئەگەر سوورەتی (السجدة) ی خوێند بانگەوازدەكات بۆ لای حەقو راستیو خۆشەویستانی زۆر دەبن.

*ئەگەر سوورەتی (الاحزاب) ی خوێند لەحەقیەروەرو خواناساندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (سبأ)ی خوێند لەدنیادا گۆشەگیرو لەدنیا نەویستاندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (فاطر) ی خوێند خوداوەند دەرگاكانی نیعمەتو بەخششی خۆی بۆ ئاوەلاَدەكات.

*ئەگەر سوورەتی (یس) ی خوێند خۆشەویستی خانەوادەی پێغەمبەری (ﷺ) پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (الصافات)ی خوێند خوداوەند كوڕێكی خاوەن دڵنیایی پێدەبەخشێو گوێڕایەڵیدەكات.

*ئەگەر سوورەتی (ﷺ)ی خوێند ماڵو سامانو وریاییو زرنگی لەپیشەكەیدا زیاد دەكات.

*ئەگەر سوورەتی (الزمر)ی خوێند لەئاینەكەیدا دڵسۆز دەبێتو دەرەنجامو چارەنووسیشی باشدەبێ.

*ئەگەر سوورەتی (المؤمن) ی خوێند لەدنیاو قیامەتدا بەرزیو شكۆمەندی پێدەبەخشرێو خێروچاكە لەسەر دەستی ئەو بەدی دێت.

*ئەگەر سوورەتی (الشوری) ی خوێند تەمەنێكی دوورودرێژ بەسەر دەبات.

*ئەگەر سوورەتی (الزخرف)ی خوێند راستگۆ دەبێت لەوتەكانیدا.

*ئەگەر سوورەتی (الدخان)ی خوێند راستگۆ دەبێت لەوتەكانیدا.

*ئەگەر سوورەتی (الجاثیة) ی خوێند بەدرێژایی تەمەن ملکەچی پەروەردگارەکەی دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الاحقاف) ی خوێند شتی سەیرو سەمەرە لەدنیادا دەبینیٚ.

*ئەگەر سوورەتی (محمد)ی (ﷺ) خوێند ژیاننامەی باشدەبیٚ.

*ئەگەر سوورەتی (الفتح)ی خوێند سەرکەوتوو دەبێت لەجیهادا.

*ئەگەر سوورەتی (الحجرات)ی خوێند پەیوەندی خزمایەتی بەجێدەگەیەنێت.

*ئەگەر سوورەتی (ق)ی خوێند رزقو رۆزی فراواندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الذاریات)ی خوێند وەچەو کشتوکاڵی پێدەبەخشریٚ.

*ئەگەر سوورەتی (الطور) ی خوێند خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەبێت بەجێنشینی(مەککە).

*ئەگەر سوورەتی (النجم) ی خوێند کوڕێکی جوانکیلەو ژیری رێنوماییدەری پێدەبەخشریٚ.

*ئەگەر سوورەتی (القمر)ی خوێند جادووی لێدەکریٚ بەلاّم زیانی پێناگەیەنێت.

*ئەگەر سوورەتی (الرحمن)ی خوێند لەدنیادا نازو نیعمەت بەدەستدەهێنێتو لەقیامەتیشدا سۆزو بەزەییە.

*ئەگەر سوورەتی (الواقعة) ی خوێند پێشرەو دەبێت لەگوێڕایەڵیدا.

*ئەگەر سوورەتی (المجادلة) ی خوێند مشتومڕکار دەبێت لەگەڵ ناحەق پەیڕەوان و بەبەڵگەکانی هەموویان دەبەزێنی.

*ئەگەر سوورەتی (الحشر)ی خوێند خوداوەند دوژمنەکانی تیادەبات.

*ئەگەر سوورەتی (الممتحنة) ی خوێند نارەحەتیو پاداشتی پێدەبەخشریٚ.

*ئەگەر سوورەتی (الصف)ی خوێند شەهید دەکریٚ.

*ئەگەر سوورەتی (الجمعة) ی خوێند خوداوەند خێرەکانی بۆ کۆدەکاتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (المنافقون)ی خوێند لەدووڕوویی پارێزراو دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (التغابن)ی خوێند چەسپاوو جێگیر دەبێت لەسەر رێنومایی.

*ئەگەر سوورەتی (الطلاق) ی خوێند بەڵگەیە لەسەر رووداني ناکۆکی

لەنێوان خۆیو هاوسەرەکەیداو لەئەنجامدا دەبێتەهۆی جیابوونەوەیان.

*ئەگەر سوورەتی (الملك)ی خوێند موڵكو زەویو زاری زۆر دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (ن - القلم)ی خوێند نووسینو رەوانبێژی پێدەدرێت.

*ئەگەر سوورەتی (الحاقة)ی خوێند لەسەر حەقدەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (المعارج)ی خوێند دڵنیاوسەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (نوح)ی خوێند فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەدەکاتو بەسەر دوژمناندا زاڵو سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی(الجن)ی خوێند پارێزراو دەبێت لەشەڕو خراپەی جنۆکە.

*ئەگەر سوورەتی (المزمل)ی خوێند رێنوێنی دەکرێ بۆ شەونوێژ.

*ئەگەر سوورەتی(المدثر)ی ی خوێند ژیاننامەی باشدەبێتو بەکەسێکی بەئارامو دانبەخۆداگرتوو دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (القیامة) ی خوێند خۆی لەسوێند دەپارێزیو هەرگیز سوێند ناخوات.

*ئەگەر سوورەتی (الانسان)ی خوێند بۆ دڵفراوانی رێنوێنی دەکرێتو سوپاسگوزاری پێدەبەخشریو ژینی خۆشدەبێ.

*ئەگەر سوورەتی (المرسلات)ی خوێند رزقو رۆزی بۆ فراواندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (عم)ی خوێند پلەوپایەو ناوبانگی بەرزدەبێتەوەو بەباشی باسیدەکەن.

*ئەگەر سوورەتی (النازعات)ی خوێند ناپاکیو غەمو پەژارە لەدڵیدا لادەبریێ.

*ئەگەر سوورەتی (النازعات)ی خوێند ناپاکیو غەمو پەژارە لەدڵیدا لادەبریێ.

*ئەگەر سوورەتی(عبس)ی خوێند لەکاتی زەکاتدا خێر دەکات.

*ئەگەر سوورەتی (التکویر)ی خوێند سەفەر زۆردەکات لەخۆرهەڵاتەوەو سوودو قازانجیشی لەسەفەردا زۆردەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الانفطار)ی خوێند دەستەڵاتداران نزیکدەکەنەوە لەخۆیانو رێزیدەگرن.

*ئەگەر سوورەتی (المطففین) ی خوێند ئەمانەتپارێزیو ئەمەکداریو دادپەوەری پێدەبەخشریێ.

*ئەگەر سوورەتی (الانشقاق)ی خوێند وەچەو کوڕی زۆر دەبیێ.

*ئەگەر سوورەتی (البروج)ی خوێند بەسەر غەمو پەژارەیدا زاڵدەبیێو

بەجۆرێك زانیاری رێزدار دەكرێ، وتراویشە زانیاری ئەستێرەناسیە.

*ئەگەر سوورەتی (الطارق)ی خوێند زۆر یادی خواو تەسبیحات دەكات.

*ئەگەر سوورەتی (سبح)ی خوێند كاروبارەكانی بۆ ئاساندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الغاشیة)ی خوێند پلەوپایەو ناوبانگی بەرزدەبێتەوە لەگەڵ زانیاریدا.

*ئەگەر سوورەتی (الفجر)ی خوێند شانو شەوكەتو شامی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (البلد)ی خوێند سەركەوتوو دەبێت لەناندان بەهەتیوو لاوازو نەداراندا.

*ئەگەر سوورەتی (الشمس)ی خوێند تێگەیشتنو زرنگی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (اللیل)ی خوێند رێنوێنی دەكرێت بۆ شەونوێژو لەدەركەوتنی نهێنیەكانی پارێزراودەبێ.

*ئەگەر سوورەتی (الضحى) ی خوێند رێز لەهەتیوو بێنەوایاندەگرێ.

*ئەگەر سوورەتی (الم نشرح، انشراح)ی خوێند خوداوەند سینەی ئاوەڵادەكات بۆ ئیسلامو كاروباری بۆ ئاساندەكاتو غەمو پەژارەكانی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (التین)ی خوێندەوە بەجێهێنانی پێداویستیەكانی بەخێرایی بۆ بەدی دێتو رزقو رۆزی بۆ ئاساندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (اقرأ) ی خوێندەوە نووسینو رەوانبێژیو خۆبەكەمزانینی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (القدر)ی خوێندەوە تەمەندرێژ دەبێتو كاروبارو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (لم یكن، البیِّنَة)ی خوێندەوە خوداوەند لەسەر دەستی ئەودا كۆمەڵێكی وێڵو سەرگەردان رێنوێنیدەكات.

*ئەگەر سوورەتی (الزلزلة) ی خوێندەوە خوداوەند قاچی بێباوەڕانی پێدەهێنێتە لەرزە.

*ئەگەر سوورەتی (العادیات)ی خوێند ئەسپو وابەستەكانی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (القارعة)ی خوێندەوە بەبەندایەتیو خواناسی رێزدار دەكرێ.

*ئەگەر سوورەتی (التكاثر)ی خوێندەوە پارەو ماڵنەویست دەبێتو واز لەكۆرو كۆبوونەوەی خۆیدەهێنێت.

*ئەگەر سوورەتی (العصر)ی خوێندەوە ڕێنوێنی دەکرێ بۆ ئارامگرتن و دادەنرێ بەسەر حەقپارێزی و لەبازرگانیەکەشیدا زیاندەکات و دواتر خێرێکی زۆری دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الهمزة)ی خوێندەوە ماڵ و سامانێك کۆدەکاتەوە لەکاری چاکەو خێردا سوودی پێدەگەیەنێت.

*ئەگەر سوورتی (الفیل)ی خوێندەوە زاڵدەبێت بەسەر دژومناندا و ئازادکردن لەسەر دەستی ئەودا ڕوودەدات.

*ئەگەر سوورەتی (قریش)ی خوێندەوە نان دەدات بەهەژاران و خوداوەند تەبایی و خۆشەیستی دەخاتە نێو دڵی ئەوو بەندەکانیەوە.

*ئەگەر سوورەتی ((أرأیت)) ی خوێندەوە زاڵدەبێت بەسەر ئەوەی ڕووبەڕووی دەوەستێ و پێچەوانەیەتی.

*ئەگەر سوورەتی (الکوثر)ی خوێندەوە خێروچاکەی لەدنیاو قیامەتدا زۆردەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الکافرون)ی خوێندەوە ڕێنوێنی دەکرێ بۆ جەنگان لەدژی بێباوەڕان.

*ئەگەر سوورەتی (النصر)ی خوێندەوە خوداوەند زاڵ و سەرکەوتوویدەکات بەسەر دوژمناندا، ئەم خەونەش بەڵگەیە لەسەر نزیکی مەرگی خاوەنەکەی چونکە سوورەتی هەواڵدەری مەرگی پێغەمبەر(ﷺ)بوو.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: من لەخەودا بینیم سوورەتی (الفتح)م دەخوێندەوە، ئەویش وتی: وەسیەت بکە چونکە ئەجەل و چارەنووسی تۆ لەبەرئەوەی وتراوە دوایین سوورەتە لەئاسمانەوەدابەزیوە.

*ئەگەر سوورەتی (تبت یدا)ی خوێندەوە هەندێك لەدووڕووان خۆیان ئامادە دەکەن بۆ دژایەتی و هەوڵدەدەن قاچی هەڵبخلیسکێ پاشان خوداوەند تیایدەبات.

*ئەگەر سوورەتی (الاخلاص)ی خوێندەوە بەهیواو ئاواتی خۆیدەگات و بەمەزن ناودەبرێ و لەپێهەڵخلیسکان دەپیارێزێ، هەروەها دەڵێن: منداڵی کەمدەبێت بەڵام ژین و بژێوی باشدەبێ، هەروەها دەڵێن: خوێندنەوەی بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوەی چارەنووس و ئەجەلی.

*دەگێرنەوە هەندێك لەپیاوچاكان سوورەتی (الاخلاص)ی بینی لەنێوان هەردووچاویدا نووسراوە، ئەم خەوەی بۆ (سەعید)ی كوڕی (موسەیب) گێڕایەوەو ئەویش وتی: ئەگەر خەوێكی ئاوات دیبێ مەرگت نزیكە،، پاشان ئەم لێكدانەوەیە بەم چەشنەی خۆیبوو.

*ئەگەر سوورەتی (الفلق)ی خوێندەوە شەڕی مرۆڤو جنۆكەی لێدووردەخرێتەوە لەگەڵ شەڕو خراپەی گیاندارو زیندەوەرانی زیانبەخش.

*ئەگەر سوورەتی(الناس)یخوێندەوە لەبەلاو نەهامەتی پارێزراو دەبێتو لەشەیتانو سەربازو وەسوەسەكانی دەپارێزرێ.

*(ئەبوسەعد) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: بۆ لێكدانەوەی ئەم خەوە دەبێت راڤەكاری خەو ئەو ئایەتەی خەوبینەر خوێندوویەتی بەهەندبگرێ، ئەگەر ئەو ئایەتەی بینی یا خوێندیەوە ئایەتی سۆزو بەزەیبوو مژدەو نازو نیعمەتو دڵنیایی لەخۆگرتبوو یان ورییایی‌و گوناهو تاوانو ئاماژەی جۆری سزای تێدابوو دەبێت رەچاوبكرێ.

*ئەگەر بەشێوەیەكی دیار بینی قورئان دەخوێنێ ئەمانەت دەپارێزیو فەرمان بەچاكەو رێگری لەخراپە دەكات بەپێی ئایەتی: ﴿ يَتْلُونَ آيَاتِ اللهِ ﴾ هەتا ﴿...وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ﴾ (آل عمران : ١١٤).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفاتحة)ی خوێندەوە ، خوداوەند دەروازەكانی خێری لێئاوەلا دەكات، هەریەك لە(نافع)و(ئیبن كثیر)و (جەعفەری صادق)و (سەعیدی كوڕی مسیب)(رەزای خوایان لێبێت)دەڵێت: ئەگەر بینی سوورەتی (فاتحة)یا چەند ئایەتێكی لێدەخوێنێتەوە دوعایەكدەكاتو وەڵامدەدرێتەوە.

هەروەها (كسائی)ش وێڕای واگوتنی دەڵێت: سوودێك دەبینێ پێی شادماندەبێت.

*(عومەر)ی كوڕی (خەتتاب) ـ رەزای خوای لێبێت ـ دەڵێت: "ئەوەی لەخەودا بیخوێنێ لەئاینەكەیدا پارێزراو دەبێت مەگەر نەخۆشبێتو ئەجەلی نزیكبووبێتەوە".

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی سوورەتی (فاتحە) بخوێنێتەوە لەخەودا یان چەن ئایەت یا بەشێكی یاخود بەسەریا بخوێنرێتەوە خوداوەند دەرگاكانی شەڕی لێدادەخاتو دەروازەكانی خێری بۆ ئاوەلادەبێت.

*هــــەروەها دەڵــێن: خوێندنــــەوەی سوورەتی (فاتحه) لەخەودا (حەج)ە.

*ئەگـەر بینـی سـوورەتی (البقـرة)ی خوێنـدەوە یـان چـەن ئایـەتێك یـاخود خوێنرایـەوە بەسـەریا (نـافع)و (ئـیبن کـثیر)دەڵـێن: زانیارییـەکی فـراوان‌و چـــاکێتی لـــەئاین‌و قوتـــاربوونی کوڕەکەیـەتی (کسائی)ش هـەمان رای هەیە.

*خاتوو (عائشه) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێـــت: ئـــەوەی بیخوێنێـــت لەشوێنێکەوە دەچێت بۆ شـوێنیکیترو بـــەختی لەوجێیـــەدا دەبێـــت کەبۆیدەچێت.

*(ئـیبن فـضالة) (رەحمــەتی خــوای لێبێــت) دەڵێــت: ئەگــەر لەخـــەودا خوێندیـەوە ئەگـەر دادوەربێـت وادەو کـاتی نزیکدەبێتـەوە، ئەگـەر زانـابوو تەمەنیدرێــژ دەبێــت‌و حاڵ‌وبــاری باشدەبێت.

*هەنـدێك لـەزانایان دەڵـێن: ئـەوەی ســـوورەتی (البقـــرة) بخوێنێـــت ئاینپـەروەردەبێت‌و بـەخێرایی دەچێت روو بەهــــەموو پاداشـــتێك‌و تەمــــەنی درێـــــژدەبێت‌و شـــــەڕو خراپـــــەی کەمــدەبێت‌و لەسـەر ناڕەحەتیـەکان ئارامدەگرێ.

*ئەگەر بەتەنیا (آية الكرسي) لێخوێنـد بەڵگەیە لەسەر زیرەکی‌و پارێزراوی.

*خوێنـــدنی ســـوورەتی (البقـــرة) میراتیەکە ناکۆکی تیا دروستدەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(أل عمـران) بخوێنێتـــەوە یـــان چـــەن ئایـــەتێکی بەســـەرا بخوێنرێتـــەوە (ئەبوبـــەکر)ی (سدیق) (رەزای خـوای لێبێـت) لەگـەڵ (نافع)و (ئیبن كثیر) دەڵێن: کەمبەخت دەبێـــــــت لەنێوکەســـــــەوکارو خانەوادەکەیـداو لەگەورەییـدا کـوڕێکی پێدەبەخشرێ‌و زۆر سەفەردەکات.

*دەڵـێن: دەبێـت بەدەمڕاسـت لـەنێو خەڵکیداو پاك‌و بێگەرد دەبێت لەهەموو پیسیەك یاخود رزق‌و رۆزی‌و فـەڕوپیتی دەستگیردەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (النساء) ی خوێنـدەوە یـان چـەن ئایـەتێك یـاخود بەســــەریا خوێندرایــــەوە بــــەژنێك تاقیدەکرێتـــەوە هاوەڵایـــەتی نـــاقۆڵاو خراپـــدەبێت ، ئەگـــەر خوێنـــدکاری زانیـاریبوو شـارەزا دەبێـت لـەزانیاری فەرزەکاندا .

*(جەعفــەری صــادق) (رەزای خــوای لێبێـت) دەڵێـت: ئـەوەی بیخوێنێتـەوە لەکۆتایی تەمەنیدا هاوەڵایـەتی ژنێکـی خراپدەکات.

*(ئیبن فضالة) دەڵێت: داواکاریو پێداویستی زۆردەبێتو هێزی زوبانیشی پتەودەبێت ، هەریەك لە (کسائی)و (عەلی) و(حەمزە) (رەزای خوایان بێت) هەروا دەڵێن.

*هەروەها دەڵێن: خاوەن گوڕوتین دەبێت لەهاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکی باشداو هاوەڵدار دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (المائدة) ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یا بەسەریا خوێندرایەوە .

*(نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: نەفس بەخشندیەو حەزدەکات خواردن دەرخواردی خەڵکیبدات.

*هەروەها دەڵێن: دڵنیاییو خواناسیو ملکەچی لەگەڵ دەستەلاتی بەسەر خەڵکی شارێکدا پێدەبەخشرێ، یان خوداوەند دوعاونزای وەلامدەداتەوەو پشكو بەشی خۆی دەستگیر دەبێتو پاداشتی دەستگیردەبێتو بەتێکەڵبوونی لەگەڵ کۆمەڵێکی وشکدا تاقیدەکرێتەوە، هەروەها دەڵێن: فەرو بەرەکەتو رزقو رۆزی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (الانعام)ی خوێندەوە لەخەودا یان بەشێك لەو سوورەتە یاخود خوێندرایەوە بەسەریا خاتوو (عائشە)و (کسائی)و (ئیبن فضالة)(رەزای خوایان لێبێت)دەڵێن: مژدەی پاراستنی ماڵو منداڵو رزقو رۆزی باشی لەدنیاو قیامەتدا پێدەبەخشرێ.

*هەروەها دەڵێن: خوداوەند کاروباری دنیاو قیامەتی بۆ کۆدەکاتەوەو بەزەییو رزقو رۆزی پێدەداتو سلاوتدەدات لەدیاریو حەفتا هەزار فریشتە داوای لێخۆشبوونی بۆ دەکەن.

*ئەگەر سوورەتی (الاعراف)ی خوێندەوە لەخەودا یان چەن ئایەتێك یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: لەهەموو زانیارییەك بەشی دەدریو بەغەریبی دەمرێو باوەڕدارێکی دان پیانەردەبێت بەئایندا.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر خوێندیەوە سەفەر دەکات، پاشان بەخێرایی دەگەڕێتەوەو پارێزراو دەبێت لەشەیتانو فروفێڵەکانیو (ئادەم) دەبێت بەتکاکاری لەرۆژی قیامەتدا.

*هەروەها دەڵێن: خوێندنی سوورەتی (الاعراف) گاڵتەو لێخۆشبوونە بەشکستی دوژمنو بینینی لەخراپترین حاڵوباردا.

*ئەگەر سوورەتی (الانفال)ی خوێندەوە لەخەودا یا بەشێکی یاخود بەسەریا خوێندرایەوە (ئیبن عباس)

(رەزای خــوای لێبێــت) دەڵێــت: روو لەمـەزنیو شـۆكداریدەكاتو بەدەسـتی دەهێنێت، بەهەمان شێوە (جەعفـەری صـادق)(رەزای خـوای لێبێـت) دەڵێـت زیادلەوە دەڵـێ: لەئاینەكەیدا پـارێزراو دەبێت.

*(ئـیبن فـــضالة)دەڵێـــت: ئەگـــەر ســـەركردەو پادشـــابوو ســـەركەوتوو دەبێـــت ، ئەگـــەر زانـــابوو خوانـــاسو دیندار دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ماڵوداراییو سامانی حـــــەلاڵی پێدەبەخـــــشرێ وەك دەسـكەوتێكو پێغەمبـەر (ﷺ) دەبێـت بەتكاكاری لەرۆژی قیامەتدا.

*ئەگەر سـوورەتی (التوبـة)ی لەخـەودا خوێنـــدەوە یابەشـــێكی یـــاخود خوێندرایـەوە بەسـەریا (نـافع)و (ئـیبن كثیر) دەڵێت: پیاوچاكانی خۆشدەوێت.

*هەروەها دەڵێن: خوداوەند ئاینەكـەی چـاكدەكات پێغەمبـەر (ﷺ) لـەرۆژی دواییـدا دەبێـت بەگەواهیـدەر بـۆیو لـەدووڕوویی پارێزراودەبێـتو ئـەجرو پاداشتی بەئەنـدازەی ژمـارەی دووڕوان پێـدەدرێتو پـەروەردگار دڵـسۆزی پێدەبەخشێ.

*ئەگەر لەخـەودا سـوورەتی (یـونس)ی خوێنـــدەوە یـــاخود بەشـــێك یـــا بۆیخوێندرایـــەوە(ابـــوبكر)ی(ســـدیق) (رەزای خـــوای لێبێـــت)دەفـــەرموێت: بەشێك لـە مـاڵو دارایـی شكـست رووی تێدەكات.

*(جەعفـــەری صـــادق)(رەزای خـــوای لێبێت) دەڵێت: حەز لەتەنیایی دەكاتو بەنزیكی ژن پەستدەبێت.

*هــەروەها دەڵــێن: زانیــارێو دڵنیــایی پێدەبەخـــشرێو ئەگـــەر نەخۆشـــێك خوێندیـــــەوە خوداوەنـــــد شـــــیفاو چارەسەریدەدات، یان لەدنیانەویستیدا رۆدەچێت.

*ئەگەر سوورەتی (هـود)ی خوێنـدەوە لەخـەودا یـا بەشـێكی لێخوێنـد یـاخود خوێندرایەوە بەسەریا (عومەر)ی كوڕی (خـــەتتاب) (رەزای خـــوای لێبێـــت) دەفـــەرموێت: دوژمنـــی زۆر دەبێـــت، (جەعفـــەری صـــادق)(رەزای خـــوای لێبێـت) دەڵێـت: غـەریبی پێخۆشـترەو تەمەندرێژ دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: رزقو رۆزی دەدرێـت لەكشتوكاڵو دڵنیاییو گومانی باشبردن بەخوداو پاداشتی بەئەندازەی ئەوانـەی بڕوایان بە(نوح)(سەلامی خوای لێبێـت) هێنـا ـ لەگـەڵ ئەوانـەی بێـاوەڕبوون پێـدەدرێو لـەرۆژی قیامەتـدا لەوانـە دەبێت شەفاعەتدەكەن.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر خوێندیەوە سەفەردەکاتو ڕێنومایيو دنیا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر سوورەتی (یوسف) بخوێنێتەوە یان بەشێکی یاخود بەسەریا بخوێنرێت (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: دوژمنی زۆردەبێت لەخانەوادەی خۆیو لەغەریبیدا رزقو ڕۆزی دەدرێتو ماڵو سامانو بەختی دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: سەرکردایەتیو ماڵی دەستگیر دەبێتو خوداوەند ئێشو ئازاری سەرەمەرگی لەسەر کەمدەکاتەوە، وتراویشە: مژدەی خێری پێدەدەنو دوای هەژاری دەوڵەمەند دەبێتو مەزنو شکۆمەند دەبێت دوای رسواییو ملکەچیو دەرووی خێری لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (الرعد)ی خوێند لەخەودا یان بەشێکی لێخوێند یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (ئەبوبەکر)ی (صدیق)و (جەعفەری صادق)(رەزای خوای لێبێت) دەڵێن: مەرگو لەدنیا دەرچوونی نزیکبوەتەوە.

*هەروەها دەڵێن: دڵنیادەبێت لەدەستەڵاتدارو زۆر دەپارێتەوە لەخوداوەندو بەئەندازەی هەموو هەورێك پاداشتدەدرێتەوە لەدنیاو قیامەتداو لەوانە دەبێت کەپەیمانی خودا بەجێدەگەیەنن.

*ئەگەر سوورەتی (ئیبراهیم)ی خوێندەوە لەخەودا یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لە(جابر)ی کوڕی (عەبدوڵلا) یان پرسیوە سەبارەت بەوەی دەیخوێنێتەوە لەوەلامدا وتویەتی: گوێملێبوو (عائشە)(رەزای خوای لێبێت) وتویەتی: لەیادکارەخواناسەکانە، هەروەها وتراوە: هۆکارێکدەبێت بۆ رەواندنەوەی غەمو پەژارەکانیو خوداوەند دەیپارێزێ.

*ئەگەر سوورەتی (الحجر)ی خوێندەوە یاچەن ئایەتێکی لێخوێندەوە یان بەسەریا خوێندرایەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: بەهەژاری دەمرێت.

*(ئیبن فضالة) دەڵێت: ئەگەر دادوەربێت مەرگو وادەی لەدنیا دەرچوونی نزیکدەبێتەوە، ئەگەر پادشابێت ژیاننامەی باشدەبێ، ئەگەر بازرگان بێت دەیرێژێت بەسەر خانەوادەکەیداو وتراویشە خوداوەند رزقو ڕۆزییەکی باشیدەداتو

بەئەنـدازەی کۆچـبەرو پـشتیوانەکان پاداشتی دەبێت.

*هــەروەها دەڵـێن: خوێنــدنی ئــەو ســـوورەتە مـــەردوم دەگرێتـــەوە لەسەرپێچی، ئەگەر زانایەك خوێندیەوە بەغەریبی دەمرێت.

*ئەگەر لەخـەودا سـوورەتی (النحـل)ی خوێند یان چەن ئایەتێکی لێخوێند یان بەســەریا خوێندرایــەوە، (عومــەر)ی کوڕی (خەتتاب) (ڕەزای خوای لێبێـت) دەڵێت: ڕزق و ڕۆزی پارێزراو دەبێت.

*(جەعفــەری صــادق) (ڕەزای خــوای لێبێـــــت) دەڵێـــــت: دەبێـــــت بەخۆشەویستانی پێغەمبەر(ﷺ).

*هــەروەها دەڵـێن: لەشـساغ دەبێـتو ڕزق و ڕۆزی دەدرێت بەحەلاڵی.

*هـــــەروەها دەڵــــێن: خوداوەنــــد خۆشەویـــستی زانـــاو پیاوچـــاکانی پێدەبەخـشێ و لێناپرسـێتەوە لەســەر ئەوەی کەلەدنیادا پێی بەخشیوە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الإسراء) ی خوێند یا چەن ئایـەتو بەشـێك یاخود خوێندرایـەوە بەسـەریا (نـافع)و (ئـیبن کـــثیر) دەڵـــــێن: گومـــــان لەدەوریدروســـتدەکرێ لەلایـــەن دەستەلاتدارەوە یـاخود لەلایـەن گـەل و کۆمــەڵێکی ســووك و نزمــەوە، یــان لەتوهمـــەتێك دەترســـێ لەکاتێکـــدا بێتـاوان و پاکـەو سـتەملێکراو دەبێـتو کوڕێکی دەبێت پاشان حاڵوارى پـشت بەخودا باش و چاکدەبێ.

*ئەگەر لەخـەودا سـوورەتی(الکهـف)ی خوێنـــدەوە یـــان بەشـــێك یـــاخود خوێندرایـەوە بەسـەریا (نـافع)و (ئـیبن کــثیر) دەڵــێن: تەمەندرێــژو حــاڵو گوزەرانباشـــــدەبێو بـــــەختێکی چاکیدەبێت لەژیاندا.

*هەندێکدەڵێن: ئەوەنـدە دەژی هـەتا لــەژیان بێــزار دەبــێو ســەرجەم تایبەتمەندیەکانی ئاین دەپارێزێو مـاڵ سـامانی زۆردەبـێو دەگـات بـە هیـواو ئاواتەکانی.

*هــەروەها دەڵـێن: تـرس و بـیم ڕووی تێــدەکات لــەدوژمنێکی خۆبــەزلزان و دواتر دڵنیایی دێت بەسەریاو لـەدوژمنی شەرەنگێز پارێزراودەبێت.

*ئەگـەر لەخـەودا سـوورەتی (مـریم)ی خوێنـدەوە یاچــەند ئایــەتێك یــاخود خوێندرایەوە بەسەریا خاتوو (عائـشە)و (جەعفـــەری صـــادق) (ڕەزای خوایـــان لێبێــت) دەڵــێن: خوداوەنــد دەڕووی لێدەکاتەوە.

*هەروەها دەڵێن: لەگـەڵ پێغەمبەرانـدا دەبێـــت ، ئەوانــەی خــوای گــەورە

لەرشـــــتەی پێغەمبـــــەردا(ﷺ) باسیکردوون.

*هـــەروەها دەڵـــێن: خوداوەنـــد خۆشەویـستی پیاوچـاکانی پێـداونو مـاڵو دارایـی بـەهێزی دەسـتدەکەوێ، هـەروەها دەڵێن: ڕێ ونـدەکات پاشـان ڕێنموویی دەکرێتەوە.

*ئەوەی سوورەتی (طه)بخوێنێتەوە یا چەند ئایەتێك یاخود بۆی بخوێنرێتـەوە (نـافع)و (ئـیبن کـثیر) دەڵـێن: دژایـەتی جادووگەرانـدەکاتو خوداوەنـد جـادوو لەسەردەستی ئەودا بەتاڵدەکاتەوە.

*هـــــەروەها دەڵـــــێن: حـــــەز لەشـــەونوێژدەکات لەگـــەڵ چـــاکەدا، یـــاخود بێئاگـــایيو ســـەرقاڵی ڕووی تێـدەکات ســـەبارەت بەئاینەکـــەی ، پاشان دەگەڕێتەوەو پاشگەزدەبێتەوە.

*ئەگـــــەر لەســـــەفەردابوو یـــاخود دوورکـــەوتبووەوە لەکەسوکارەکـــەی دەگەڕێتەوە لایانو لەسەر دەستی ئـەو هەنـــدێك لەدرنـــدەو شـــەڕانییەکان دەســـــتیگردەکرێنو خوداوەنـــــد ســـەرکەوتنو زاڵبـــوونی پێدەبەخـــشێ بەســـەر دوژمنانـداو لێپرسـینەوەیەکی هێواشو سووکی لەگەڵ ئەنجامدەداتو فریـشتەکان تەوقـەو نوێـژی لەسـەر دەکەن.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الانبیـاء)ی خوێنـــدەوە یـــا چـــەند ئایـــەتێکی لێخوێندەوە یاخود بـۆی خوێندرایـەوە (جەعفـــەری صـــادق)(ڕەزای خـــوای لێبێــت) دەڵێــت: خوداوەنــد پــشکی مەزنو گەورەی پێدەدات.

*هـــەروەها دەڵـــێن: زانـستو زانیـاری پێغەمبەرانی پێدەدرێ لەگەڵ پاڕانەوە.

*نوێـژو دوعـای پێغەمبـەران (سـڵاوی خوایـــان لێبێـــت) بەدەســـتدەهێنێتو سەردەکەوێت بەسەر دوژمناندا.

*خوداوەنـــد ئیمامـــەتو ڕووکردنـــە گوێڕایەڵیەکانی پێدەبەخشێ.

*ئەگەر سوورەتی (الحج)ی خوێنـدەوە یـــا چـــەن ئایـــەتێکی یـــاخود بۆیخوێندرایـەوە (نـافع)و (ئـیبن کـثیر) دەڵێن: چەند جارێك (حەج)دەکات.

*(ئیبن فضالة) دەڵێت: مەگەر نەخۆش بێت ئەوکات دەمرێت.

*فـــەرزی (حـــەج) بەجێدەگەیـــەنیو پاشان ناگەڕێتەوە.

*ئەگـــەر ســـوورەتی (المؤمنـــون)ی خوێنـــدەوە یـــا چـــەن ئایـــەتێکی لێخوێنـدەوە یـاخود بۆیخوێندرایـەوە حاڵوبارێـك دەبینـێ خـەڵکی پێـی سەرسام دەبن.

*هەروەها دەڵێن: (حەج) دەکاتو لەگەڵ پلەوپایەبەرەکاندا لەباوەڕداراندەبێت.
*ڕووناکیو سەرفرازیو باوەڕی ڕاستەقینەو ڕاستگۆیی بەدەستدەهێنێت.
*پاکێتی بەدەستدەهێنێتو لەبەلاو نەهامەتی قوتار دەبێت.
*خوداوەند لەدنیادا بەلگەی پێدەبەخشیو لەگەڵ باوەڕداراندا حەشر دەکریو فریشتەکان مژدەی چاکەی پێدەدەنو لەکاتی سەرەمەرگدا دڵخۆشیدەکەن.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (النور) بخوێنێتەوە یا چەن ئایەتێك یاخود بۆیبخوێنرێتەوە (جەعفەری صادق)(ڕەزای خوای لێبێت)دەڵێت: لەوانە دەبێت کەفەرمانبەچاکەو ڕێگری لەخراپەدەکەنو لەسەر خوا خەشمو قینو خۆشەویستی ئەنجامدەدەن.
*هەروەها دەڵێن: نەخۆشدەکەوێ یاخواناسیو دڵنیایی پێدەبەخشرێ.
*ئەگەر دە ئایەتی لێخوێندەوە ژنەکەی تەلاقدەدات یان خۆیدەمرێ.
*ئەگەر سەرەتای سوورەتەکەی خوێندەوە دوای سوونەت دەکەویو بەئەندازەی هەر باوەڕدارێکی نێرومێی پێشینو داهاتوو ئەجرو پاداشتی دەستگیردەبێ.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفرقان)ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیان خوێندەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: لەوانەدەبێ حەقیان خۆشدەویو ڕقیان لەناحەقە.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الشعراء)ی خوێندەوە یا چەند ئایەتێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە (ئەبوبەکری صدیق)و (جەعفەری صادق) (ڕەزای خوایان لێبێت) دەڵێن: لەرزقو ڕۆزیدا گرفتو ناڕەحەتی تووشدەبیو هەرچییەك بەدەستدەهێنێ دوای ماندووونێکی زۆردەبێ.
*هەندێکیان دەڵێن: خوای گەورە لەبوختانو هەڵبەستی ناحەقو قسەو وتەی پووچو نابەجێ دەیپارێزێ.
*پارێزراودەبێت لەقسەی بێماناو درۆو خۆنواندن بەجۆرێکی ناشیاو.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(النمل)ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: دەبێت بەسەردارو گەورەی نەتەوەی خۆی.

*(ئیبن فضالة) ش دەڵێت: زانیاریدەبێت.

*هەروەها دەڵێن: موڵكو دەستەلاٌتو تێگەیشتنو پلەوپایەی پێدەدرێ دوعای گیرادەبیٌو بەئەندازەی راستگۆیی (سلێمان)و پێغەمبەران (سەلامی خوایان لێبێت) پاداشتدەدرێتەوەو كاتێ لەگۆڕەكەی دێتەدەرەوە دەڵێ:﴿لا إله الاّ الله﴾.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الضحی)ی خوێند یا چەند ئایەتێكی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە (ئەبوبەكری صدیق) (رەزای خوایان لێبێت) دەڵێت: لەسەر زەوی خوداوەند بەڕووداوێك تاقیدەكاتەوە.

*هەندێك لەزانایان دەڵێن : خوداوەند دانایيو خێری لەخوێندنەوەی (تەورات)و (ئینجیل) پێدەداتو زانستو تێگەیشتنی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (العنكبوت)ی خوێند یان چەند ئایەتێكی لێخوێندەوە یاخود بۆی خوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: خوداوەند تاقیدەكاتەوەو مژدەی دەداتێ بەزیادەی خێروچاكە.

*هەروەها دەڵێن: خوداوەند كەمو كوڕییەكانی دادەپۆشیٌو قوتاریدەكات لەدوژمنانو بەئەندازەی باوەڕدارانی پیاوو ژن پاداشتیدەداتەوە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الروم)ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێكی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە (نافع)و (ئیبن كثیر)دەڵێن:دووڕوویی روو لەدڵیدەكات.

*(ئیبن فضالة) دەڵێت: ئەگەر زانا یا دادوەربوو پارێزو ستەمكاردەبێ، ئەگەر بازرگانبوو سوودێكی گەورەی دەستگیر دەبێت یا ماڵو منداڵی پێدەدرێ.

*كاروبارێكی بۆ بەجێدێت دژایەتیو ناكۆكی لەنێوان خۆیو كەسێكیتردا بەرپادەكرێو پاشان زاڵدەبێت بەسەریا ئەگەر باوەڕداران لەجەنگدابوون سەركەوتوودەبن بەسەر دوژمناندا.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(لقمان)ی خوێندەوە یا بەشێكی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە ، خوداوەند فێری قورئانو دانابیدەكاتو دڵنیایيی پاكو پوختی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(السجدة) ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێكی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای

لێبێت) دەڵێت: یەکتاپەرستی بەهێز دەبێتو نەفسی پاکو پارێزراودەبێ.

*هەروەها دەڵێن: لەدنیا ژینی خۆشو خواناسیو پارێزکاری پێدەبەخشریو پاداشتی بەئەندازەی کەسێکە شەوی (قدر)ی زیندوکردبێتەوەو نزیکی لەپەروەردگارەوە بەدەستدەهێنێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەوکەسە حەز لەشەونوێژدەکات.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الاحزاب)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیان خوێندەوە (ئەبوبەکری صدیق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئیرەیی بەخانەوادەی خۆیدەبات.

*هەروەها دەڵێن: کەسێکی حەقبێژ دەبێو پشت لەناحەق دەکاتو پیاوچاکانی خۆشدەویو لەسزای گۆڕ دڵنیادەکریێ، یان پشتگیرو پشتیوانی دەبێت لەلایەکەوە خۆی نەیزانیو بێئاگابێت لێی.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (سبأ)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێندەوە دەگونجێت نازو نیعمەتێکی لێوەربگرێتەوە پاشان پێی بداتەوە.

هەروەها وتراوە: ئازا دەبێو حەزی لەهەڵگرتنی چەکدەبێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(فاطر)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود خوێندیانەوە بەسەریا فریشتە نزیکەکان داوای لێخۆشبوونی بۆ دەکەنو پەروەردگار لێی رازیدەبێت.

*هەروەها دەڵێن دوعای گیرادەبێو لەرۆژی قیامەتیشدا لەهەشت دەرگاکەی بەهەشتەوە بانگدەکریێو لەهەریەکێکیان بیەوێت لەوێوە دەچێتە نێوی.

*هەروەها دەڵێن: سەرکەوتنو زاڵبوونی بەسەر دوژمناندا بۆ فەراهەم دێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (یس)ی خوێند یا چەن ئایەتێك یاخود بۆی خوێندرایەوە خوداوەند لەژێر کۆمەڵو نەتەوەی (محمد) (ﷺ)و خانەوادەیا حەشریدەکات.

*هەروەها دەڵێن: یەکێك لەخۆشیەکانی دنیای دەستگیردەبێت، یاخود لەپاکاندەبێو ئاینەکەی رووپامایی تێدا نییەو پاداشتی بەئەندازەی یەکێك کەدوانزەجار قورئانی خوێندبێ دەدرێتەوە چونکە سوورەتی (یس) دڵی قورئانە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الصافات)ی خوێندەوە:

+فێری پیشەیەکدەبێ پێی سەرسام دەبن.
+شەیتانە یاخیبوەکانی لێدوور دەکەوێتەوە.
+بژێوییەکی حەلاڵو دوو کوڕی پێدەبەخشرێ.
+خێری دنیای دەستگیر دەبێ لەگەڵ پاکیو بەدووریی لەپیسیو ترسان لەپەروەردگار.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(الزمر)ی خوێند یان چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە کتێبێکی زۆر بەدەستدەهێنێتو تێدەگات لەوەی تێدایەو خۆی پێدەپارێزێ.
*هەروەها دەڵێن: لەرۆژی قیامەتدا یەکەم ریز دەبێ لەگەڵ باوەڕدارانداو پاداشتی ترسانی لەپەروەردگار وەردەگرێ ، هەروەها دەڵێن: زۆر دەژی هەتا کوڕی کوڕەکەی دەبینێ.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (غافر)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە باوەڕدارێکی راستەقینە دەبێتو خوداوەند لێی خۆشدەبێو چاوپۆشی لێدەکات.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(فصلت)ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێکی لێخوێندەوە خەڵکی بانگدەکات بۆ رێنومایيو نیگای راست بەئەندازەی پیتەکانی خێری دەستگیردەبێت.
*هەروەها دەڵێن: کارێکی پاکو پوخت ئەنجامدەدات لەپێناوی پەروەردگارا بەنهێنیو ئاشکرا.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(الشوری)ی خوێندەوە فریشتەکان سلاوات دەدەن لەدیاریو داوای لێخۆشبوونی بۆ دەکەن.
*هەروەها دەڵێن: زانیاریو کرداری زیادی پێدەدرێو، لەنەخۆشی بەدەردەکەوێتو چاکدەبێتەوە.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الزخرف)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یا بۆیخوێندرایەوە رزقێکی کەمی پێدەدرێو لاوازوکەم توانا دەبێت لەدنیادا.
*هەروەها دەڵێن: راستگۆ دەبێتو بەشی لەدنیادا کەمدەبێو لەقیامەتیشدا خۆشحاڵدەبێو لەوانەدەبێ کەلەقیامەتدا پێی دەوترێ: "ئەی بەندەکانم مەترسنو غەمو پەژارە مەخۆن".
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(الدخان)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە لەدوژمنانی قوتار دەبێتو پلەوپایەی بەرزو بالآ بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: داواخوازی شتی نایابو بەنرخە.

*هەروەها دەڵێن: دڵنیا دەبێت لەچەکمەی ستەمکارو سزای گۆڕو ئاگرو دڵنیایی پتەو دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الجاثية)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە خواناسیو دینداری بەدەستدەهێنێت. هەروەها دەڵێن: لەخوداوەند دەترسێو خوازیاری قوتاربوونە لەخراپە.

*هەروەها خوداوەند کەمو کوڕییەکانی دەشارێتەوەو لەرۆژی قیامەتدا بەدڵنیاییەوە حەشریدەکات.

*ئەگەر سوورەتی (الاحقاف)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە بیر لەمەزنی پەروەردگارو دەستەڵاتیدەکاتەوە.

*هەروەها دەڵێن: خراپ دەبێت بۆ دایکو باوکی پاشان تەوبەیەکی باشدەکاتو هەڵوێستی باشدەبێ لەگەڵیان.

*(جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت)دەڵێت:ئەگەر سوورەتی (الاحقاف)ی خوێندەوە فریشتەی گیانکێشان لەجوانترین شێوەدا دێت بۆلایو نەرمو نیاندەبێت لەگەڵی، هەروەها وتویانە: غەمو پەژارە رووی تێدەکات لەلایەکەوە خوازیاری خێروچاکەیە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (محمد)ی (ﷺ) خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە دەچێتە ژێر بەیداخی ئەو لەرۆژی قیامەتداو لەدنیادا لەسەر سوننەتی ئەو دەبێ، هەروەها دەڵێن: سەرکەوتوو دەبێت بەسەر دوژمنانداو بەرزیو بڵندیو ناوبانگی باش بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفتح)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیان خوێندەوە برایانو خزمو دۆستان بەسەر دەکاتەوە.

*هەروەها دەڵێن: جیهادو تێکۆشان لەپێناوی خوادا بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: پشکو بەشی دنیاو قیامەتی بۆیەکانگیر دەبێت یاخود دوعای گیرادەبێو لەتەنگەبەری بەدەردەچێو داواخوازی خۆی بۆ بەدیدێت.

*هەروەها دەڵێن: دەروازەکانی خێری بۆ ئاوەڵا دەبێتو وەك ئەوە دەبێت پەیمانی بەپێغەمبەر(ﷺ) دابێت.

*ئەگەر سوورەتی (الحجرات)ی خوێندەوە لەخەودا یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە شوێنکەوتنی فەرمانی خودای پێدەبەخشرێ لەقورئانداو خەڵکی تەبا دەکات.

*ئەگەر سوورەتی(ق)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یان بۆیخوێندرایەوە کردارو رەفتارەکانی پێغەمبەرانی پێدەبەخشرێ(سەلامی خوایان لێبێت).

*هەروەها دەڵێن: زانیاری بەدەستدەهێنێت یا بەباوەڕەکەی سوێندەخوات یاخوداوەند دەروازەکانی خێری بۆ دەکاتەوەو ئێش و ئازارەکانی سەرەمەرگی لەسەر ئاساندەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(الذاریات)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە رزق و رۆزی لەکشتوکاڵی زەوی دەستیگر دەبێ و لەگەڵ هاوڕێ و تێکەڵبووانی تەبا دەبێت و وتراویشە: هاوسەردەگرێ یاخود سوێند دەخوات.

*ئەگەر سوورەتی (الطور) ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بەسەریا خوێندرایەوە روو دەکاتە (کابە)ی پیرۆز.

*هەروەها دەڵێن: کوڕێکی دەبێت پاشان کوڕەکەی دەمرێ بەر لەباڵغبوونی.

*هەروەها دەڵێ: نزیکی لەپەروەردگارەوە پێدەبەخشرێ بەهۆی کارێکی باش یان هاوسەرگیرییەکی پیرۆزەوە.

*ئەگەر سوورەتی (النجم)ی خوێندەوە یاخود بەشێکی لێخوێندەوە یان بۆیخوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: کوڕێکی دەبێت لەپێناوی رەزامەندی خودایا دەمرێت و ئەگەر سەفەریکرد دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (القمر)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆ یخوێندرایەوە زیندانیدەکرێ و پاشان لەزیندان قوتاردەبێ و خوداوەند شەڕی خراپەکارانی لێدووردەخاتەوەو لەرۆژی قیامەتیشدا وەك مانگی چوار دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: لەگومانداری دێتە دەرەوە چاکدەبێ دوای تێکچوونی ئاینەکەی.

*(جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: دەترسێ نوقم ببێت و بخنکێ.

*(ئـیبن مـسیب) دەڵێـت: ترسـی یاخیبوونی هەیە.
(ئـیبن فـضالة) دەڵێـت: لـەدنیادا بەمۆڵەت قوتار دەبێت.
*ئەگـەر لەخـەودا بینـی سـوورەتی (الرحمن)ی خوێند یا بەشێکی لێخوێند یـاخود بۆیخوێندرایـەوە پـەروەردگار دەیگوێزێتـەوە بـۆ یـەکێك لـەو دوومزگەوتە مەزنە (مزگەوتی مەککە) یا (مەدینـە) یـان بۆ (عـەدەن) یا بۆ (ئەسـکەندەریە) یـاخود یـەکێکیان دەمرێ.
*هـەروەها دەڵـێن: خوداوەنـد بەسۆزو بەزەیی خۆی رەحمی پێدەکات.
*هـەروەها دەڵـێن: قورئـان لەبـەردەکاتو پاشـان لەئاینـدا شـارەزا دەبێـتو زانیاریـەکی زۆری دەسـتگیر دەبێـت، ئەگـەر دوژمنـداربوو نـاتوانن شەڕی پێبگەیەنن وهەنـدێکیش دەڵـێن: لە(قودس) نیشتەجێدەبێ.
*ئەگـەر سـوورەتی(الواقعـة)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یا بەسەریا خوێندرایەوە (عومەر)ی کوڕی (خـەتتاب) (رەزای خـوای لێبێـت) دەڵێـت: هـەرگیز لـەدنیادا هـەژار ناکەوێتو لەقیامەتیشدا رێ ونناکات.
*هـەروەها دەڵـێن: لەپێشەنگاندەبێت بۆ چوونە بەهەشت.
*هەروەها دەڵێن: دڵنیادەبێت لـەوەی لێـی دەترسـێو دنیـا باڵـەکانی بـۆ دەکاتەوە.
*ئەگـەر سـوورەتی(الحدیـد)ی خوێندەوە یاخود بەشێکی لێخوێندەوە یان بەسەریا خوێندرایەوە (ئەبوبەکری صـدیق) (رەزای خـوای لێبێـت) لەگـەڵ (جەعفـەری صـادق)(رەزای خـوای لێبێـت) دەڵـێن: هێـزو توانـای لـەئاینی خودایا دەستدەکەوێ رەوشتبەرزو بـالا دەبێ.
*هـەروەها دەڵـێن: چـاکەو ستایـشی لەلایـەن خەڵکییـەوە دەسـتگیردەبێ لەگـەڵ لەشساغی، یـان مـاڵو دارایـیو خێر ، هەروەها سـەرجەم دەروازەکـانی خێری لێدەکرێتەوەو لەریزی باوەڕداران بەخوداو پێغەمبەرەکەی دەنووسرێ.
*ئەگـەر سـوورەتی (المجادلـة) ی خوێنـدەوە یـان بەشـێکی لێخوێنـدەوە یـاخود بەسـەریا خوێندرایـەوە (نـافع)و (ئیبن کـثیر) دەڵێن: سـزاو ئەشـکەنجە دەدرێ لەکۆمەڵێکی نزمو سووك.
*(ئیبن فـضالة) دەڵـێ: ئەگـەر زانـابوو هیچ زیانێکی پێناگات.

*هەروەها دەڵێن: قوتاردەبێت لەوەی بەدوویدا دەگەڕێ بەنزایەکی قبوڵو وەرگیراو.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الحشر)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بەسەریا خوێندرایەوە پەروەردگار لەگەڵ چاکەکاراندا حەشریدەکات.

*هەروەها دەڵێن: چاکدەبێت دوای تێکچوونی ئاینەکەیو لەغەمو پەژارە قوتاردەبێ، ئەگەر لەسەفەردابوو لەسەفەرەکەی دەگەڕێتەوە یان خوداوەند رزقو رۆزی دەداتو لەقیامەتدا بەدڵنیاییەوە حەشردەکرێ.

*(جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: خوداوەند کاتێ حەشریدەکات لێی رازییە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الممتحنة)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود خوێندیەوە بەسەریا (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لەکۆتایی تەمەنیدا تەوبەیەکی باشدەکات ، هەروەها دەڵێن: لەهەموو شەڕو خراپەیەك قوتار دەبێ یاخود دڵسۆزی دەنوێنێتو گوێڕایەڵی دەردەبڕێ.

*ئەگەر سوورەتی(الصف)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت)دەڵێت: لەگەڵ کۆمەڵێکی بیدعەچیدا دەبێت، یان غەزادەکاتو لەپێناوی خودایا دەمرێت ، یاخود جێگیربوونو بەجێهێنانی نەزر بەدەستدەهێنێت یا زمانپارێز دەبێ.

*ئەگەر سوورەتی (الجمعة)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یان بۆیخوێندرایەوە، خوداوەند بەختی لەدنیاو قیامەتدا یەکانگیردەکاتو بەئەندازەی ئامادەبوونی مەراسیمی (جومعە)و ئەوانەی ئامادەنەبوون پاداشتدەدرێتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (المنافقین)ی خوێند یا چەند ئایەتێکی لێخوێند یان بۆیانخوێندەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ژن بەسەر ژنەکەی دەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: دووڕوویو گومانی لێدەردەکەوێت، یا کەسێکی ناپاکی قۆڵبڕ پێیدەگاتەوە یا لەگەڵ کۆمەڵێکدا تێکەڵدەبێو بەدوور دەبێت لەبۆچوونو بیروبۆچوونیان.

*ئەگەر سوورەتی (التغابن)ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە دڵنیادەبێت لەزیندوبوونەوە.

*هەروەها دەڵێن: مەرگی کتوپڕی لێدوور دەخرێتەوەو دڵنیادەبێت لەناڕەحەتیەکانی قیامەت.

*ئەگەر سوورەتی(الطلاق) ی خوێندەوە یا چەند ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیانخوێندەوە (ئەبوبەکر)ی (صدیق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: دەبێت بەشای راستگۆیانو (ئیبن فضالة) هەمان رای هەیەو ، هەروەها (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: دەبێت بەگەورەی ژنان یان ژن زۆر تەلاقدەدات.

*هەروەها دەڵێن: لەنێوان خۆیو ژنەکەیدا ناکۆکی دەکەوێتەوەو بەپێی قورئانو سوننەت دەمرێ.

*هەروەها دەڵێن: ژنێکی دەبێت ئێشو ئازاریدەدات.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(التحریم)ی خوێند یا چەند ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆ یخوێندرایەوە (جەعفەری صادق)(رەزای خوای لێبێت) و (ئیبن فضالة) دەڵێن: بەژنێك تاقیدەکرێتەوە ئازاریدەدات لەرووی نەفسیو ماڵو سامانەوەو پاشان ژنەکە پەشیماندەبێتەوەو دوایی تەمەنی بەخێر کۆتایی دێتو خۆی لەحەرامەکان دەپارێزێو لێی نزیك نابێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: دەکەوێت بەسەر قسەو وتەیەکدا دەربارەی ئەوکراوە، هەروەها دەڵێن: خوداوەند لێی خۆشدەبێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الملك)ی خوێند یان چەند ئایەتێکی خوێند یا بۆ یانخوێندەوە لەخزمەتی فەرمانڕەوایەکدا دەژی کەسوودو قازانجی پێگەیاندوە.

*(نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێت: لەفەرمانڕەواو دەستەلاتدارەوە دەستکەوتی دەستدەکەوێ.

*هەروەها دەڵێن: دەبێت بەیەکتاپەرستو بیر لەدروستکراوەکانی خوداوەند دەکاتەوە.

*هەروەها دەڵێن: قوتاردەبێت لەسزای خوایی لەکاتی روحکێشانیو مژدەو خێرو فەڕی پێدەگات.

*ئەگەر سوورەتی(ن)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی یاخود بۆیخوێندرایەوە تەماشای دروستکراوەسەیرو سەمەرەکانی پەروەردگار دەکاتو

پیاوێکی زاناو ژیر دەبێتو رەوشتی بەرزو بالادەبێ.

*هەروەها دەڵێن: سەردەکەوێت بەسەر دوژمناندا ، دەگونجێت ماڵو سامانێکی دابێت بەهەژاران.

*ئەگەر سوورەتی (الحاقة) ی خوێند یا چەند ئایەتێکی لێخوێند یاخود خوێندرایەوە بەسەریا، ئەگەر لەسەر دوانگە وەستابوو لەسەر بیدعەیەك سزادەدرێ.

*(ئیبن مسیب) دەڵێت: ئەگەر بەدانیشتنەوە خوێندیەوە بەقامچی لێیدەدرێ.

*(جەعفەری صادق)(رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئەگەر فەرمانڕەوایەك لەخەودا خوێندیەوە موڵكو دەستەلاتەکەی تیادەچێت ، ئەگەر گەواهیدەرێك خوێندیەوە گەواهیدانەکەی دەوەستێ ، ئەگەر نەخۆشێك خوێندیەوە دەمرێت، ئەگەر ژنێك خوێندیەوە مێردەکەی تەلاقیدەدا، ئەگەر کەسانێك خوێندیان لەکاتێکدا دەدرانە پاڵ زانیاری بەقامچی لێیان دەدرێت، ئەگەر دانیشتبوو زینداندەکرێ، ئەگەر

دەڕۆیی ترسی قاچو دەست بڕینیان هەیە.

*هەروەها دەڵێن: زۆر لەخوا نزیکدەبێتەوە یاخود دەکەوێتە بەلاو نەهامەتیو پاشان تەوبە دەکات.

*هەروەها دەڵێن: حەقو راستی لەسەر دەستی ئەودا دێتە دیو بۆماوەی (چل)ساڵ خێرو چاکە ئەنجامدەدات.

*ئەگەر سوورەتی (المعارج)ی خوێند یان چەن ئایەتێك یاخود بەسەریا خوێندرایەوە سەرەتای تەمەنی دوودڵدەبێو لەکۆتایشدا لەسەر خواناسیدەبێت.

*هەروەها دەڵێن: کەسانی نزیکی لێنزیکدەبنەوەو زۆر رۆژو دەگرێت.

*هەروەها دەڵێن: دوعای شەڕ لەخۆیو خانەوادەکەیدەکات.

*ئەگەر سوورەتی (نوح)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت)دەڵێت: بەکۆمەڵێکی گاڵتەباز تاقیدەکرێتەوە ، یا ئەو نوێنەری رەوانەیدەکات هێواش دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(الجن)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆی خوێندرایەوە (جەعفەری

صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: رزق و رۆزیو بـژێوی تەنگەبـەر دەبێـت پاشان خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوەو جنۆکە ملکەچیدەبێت.

*هـەروەها دەڵـێن: لەگـەڵ کۆمـەڵێکی وشـکدا رەقو زبـر دەبێـت، هـەروەها دەڵـێن: تێکەیـشتنو حـاڵیبوونی بەسوودی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (المزمل)ی خوێند یا چـەند ئایـەتێکی خوێنـدەوە یـاخود بۆیخوێندرایـەوە چـاکەکاردەبێو شەونوێژ دەکات.

*هەروەها دەڵێن: قورئـان دەخـوێنێو تـەنگیو نارەحـەتی دنیـاو قیامـەتی لێدووردەخرێتەوە.

*هـەروەها دەڵـێن: تەنگـەژەو تـرسو بیمی تووشدەبێ ئەگەر لەسەر شەونوێژ بـەردەوامبوو، گەرسـاردبوەوە لێـی دەستپێبکاتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (المدثر)ی خوێند یا چـەند ئایـەتێکی لێخوێنـد یـاخود بۆیخوێندرایـەوە بـەرۆژودەبێت بەدرێژایی ساڵ.

*هـەروەها دەڵـێن: ژینـی لێـڵو ئـاڵۆزدەبێو رزقو رۆزی ئەسـتەمو گرانـدەبێ، هـەروەها دەڵـێن: فـەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەدەکات.

*ئەگەر لەخەودا سـوورەتی (القیامـة)ی خوێند چەند ئایەتێکی لێخوێنـد یـاخود بۆیخوێندرایـەوە (جەعفـەری صـادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: دەسـتو دڵفراواندەبێتو نان بەخەڵکیدەدات.

*هـەروەها دەڵـێن: لەسـوێندی حـەقو ناحـەق خۆیـدەپارێزێو نەبەڕاسـتو نەبـەدرۆ سـوێند نـاخوات بەهـەمان شێوەش (کسائی) وادەڵێت.

*هـەروەها دەڵـێن: پیاوێکـە خـەڵکی زوڵمو زۆری لێدەکرێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الانسان)ی خوێند یا چەند ئایەتێکی لێخوێنـد یـان بۆیخوێندرایـەوە (جەعفـەری صـادق) (رەزای خـوای لێبێـت) دەڵێـت: دڵخۆشـدەبێ بەخانـەوادەی پێغەمبەر(ﷺ).

*هـەروەها دەڵـێن: سوپاسـگوزاریو بەندایـەتیو خواناسـی پێدەبەخشرێو کاردەکاتەسەر دەروونی خۆی.

*هـەروەها دەڵـێن ئەوکەسـە خێـر زۆردەکـاتو هەڵـەدەکات لـەکارێك کەسـوودی زۆرە باتەوبـەبکات، یـاخود خـاوەن رەوشـتێکی جوانـەو بـەختێکی باشیدەبێتو ژینی خۆشدەبێ.

*ئەگـەر لەخـەودا سـوورەتی (المرسـلات)ی خوێنـد یـان چـەن

*هەروەها دەڵێن: زانیاریو خواناسیو پێدەبەخشرێ یاخود پارەو پوول بۆ کۆمەڵێك خەرجدەكاتو سوپاسی ناکەن.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفجر)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یان بۆیخوێندرایەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: لەسوننەت دەرناچێ هەتا دەمرێ، هەروەها دەڵێت: هەتیوو و هەژارانی خۆشدەوێ.

*هەروەها دەڵێن: دوعایەکی خێر بۆ خۆیو موسوڵمانان دەکاتو سوودی دەبێت بۆیان.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (البلد)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: سوێندێك دەخوات، پاشان پاشگەزدەبێتەوە، دەگونجێت درۆبکات یان دڵنیابێت دوای ترسوبیم.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الشمس) بخوێنێ یا چەن ئایەتێك یاخود بۆی بخوێندرێتەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: لەوڵاتێکدا دەژی فەرمانڕەوایەکی دادپەروەری هەیە، یاخود سەرکەوتنو زاڵبوون لەسەرجەم کارەکانیدا بەدیدەکات.

*هەروەها دەڵێن: کوڕێکی چاكو باشی پێدەبەخشرێ لەدنیاداو دڵنیادەبێت، لەقیامەتیشدا ناترسێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الليل)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێند، یاخود بۆیخوێندرایەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: رزقو رۆزی کەمدەبێتو شەهیددەبێو شەونوێژیشدەکاتو گوێڕایەڵی پەروەردگار دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: رزقو رۆزی گرانو ئەستەم دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الضحى)ی خوێند یان چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن:خێری دەستگیردەبێتو دڵنیادەبێت دوای ترسو بیمو دڵنیادەبێت دوای ناهومێدیو ئومێدەکانی بەجێدێت پاش بێهیوایی، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، دەگونجێت چارەنووسو مەرگی نزیکببێتەوە.

*ئەگەر لەخەودا بینی سوورەتی (الانشراح)ی خوێند یا هەندێکی لێخوێند یاخود بۆی خوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) لەئابڕوچوونو نەخۆشی دوور دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: مرۆڤێك منەتدەكات بەسەریا لەبری ئەوكارەی ئەنجامیدەدات بۆی.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (التين)ی خوێند یا بەشێكی لێخوێند یاخود بۆی خوێندرایەوە ئاگاداردەكرێتەوەو غەمو پەژارە دەخوات بەڵام دڵنیادەبێت لێیو چارەنووسی باشدەبێ.

*هەروەها دەڵێن: كاروپیشەی پێغەمبەرانو پیاوچاكانی پێدەبەخشرێ، یاخود رزقو رزقو رۆزیو فەرپیتو تەمەندرێژیو، دەگونجێت سوێندبخوات.

*هەروەها دەڵێن: بەچەشنێ پەشیماندەبێتەوە كەدەرەنجامەكەی بەخێر كۆتایی دێت.

*هەروەها دەڵێن: فێری زانیاریەكی بەسوود دەبێتو خوداوەند لەشساغی لەئاینو دنیاو قیامەتی پێدەبەخشێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(العلق)ی خوێند یا بۆیخوێندرایەوە كوڕێكی دەبێتو پاشان بەندەیەكی پیاوچاكی لێدەردەچێت.

*هەروەها دەڵێن: قورئانخوێندنو ملكەچی پێدەدرێ یاخود فێری راڤەی قورئان دەبێ.

*هەروەها دەڵێن: هەرەشەی لەمرۆڤێكەوە پێدەگات.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(القدر)ی خوێند یان بۆیانخوێندەوە كرداری خێروچاكەی دەبێتو حاڵوباری باشدەبێو ئەجرو پاداشتی گەورەی دەستگیردەبێت.

*هەروەها دەڵێن: بەكەمترین هەوڵ سەركەوتن بەدەستدەهێنێتو ئەجرو پاداشتی وەك زیندوكردنەوەی شەوی (قدر)ە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (البينة)ی خوێندەوە یان بۆیانخوێندەوە بەڵگەیە لەسەر ئاگاداریو مژدە.

*هەروەها دەڵێن: ویژدانی باشدەبێ دوای تێكچوونیو دڵنیادەبێت لەكارو بارەكانی پاش گومانو دوودڵی.

*ئەگەر سوورەتی (الزلزلة)ی خوێند یا بۆیانخوێندەوە لەلایەن شەیتانەوە لەخشتەدەبرێ لەو شوێنەدا.

*هەروەها دەڵێن: خوداوەند تووشی زەمین لەرزەی دەكات لەگەڵ خەڵكی ناموسوڵمانەوە.

*هەروەها دەڵێن: رزقو رۆزیوماڵێكی پەنهان بەدەستدەهێنێت یان لەدەستەڵاتدار دەترسێ.

*ئەگەر لەخەودا بینی سوورەتی (العادیات) دەخوێنێ یاخود بۆیدەخوێنێتەوە ، ئەگەر لەسەفەردابوو ڕێگەی لێدەگیرێ، ئەگەر وانەبوو خۆشیەکانی دنیا لەدڵیا شیرینده‌بێت.

*هەروەها دەڵێن: بەستنەوەی ئەسپو مەڕە.

*هەروەها دەڵێن: لەوانەیە زۆر یادی خودا دەکاتەوەو دەگونجێت تەمەنی درێژببێ‌و بەخێرایی باسبکرێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (القارعة)ی خوێندەوە یاخود بۆیخوێنرایەوە بەڵگەیە لەسەر مژدەو ئاگاداریی.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (التكاثر)ی خوێندەوە یا بۆیانخوێندەوە حەز لەکۆکردنەوەی دنیا دەکات‌و قیامەت لەیاددەکات.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر تەنگی لەرزق‌و ڕۆزی‌و زۆر قەرزکردن.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (العصر)ی خوێند یا بۆیانخوێندەوە بەڵگەیە لەسەر مژدەو ئاگاداریی.

*هەروەها دەڵێن: فرە خێرو قازانجدەکات‌و بەسەر دوژمنانـدا سەردەکەوێ.

*ئەگەر سوورەتی (الهمزة)ی خوێند یان بۆیخوێندرایەوە بەڵگەیە لەسەر ئاگاداری.

*هەروەها دەڵێن : سینە سافو پاکدەبێ.

*هەروەها دەڵێن: باسی خزمە نزیکەکانیدەکات یاخود فیتنەییدەکات.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفیل)ی خوێند یاخود بۆیانخوێندەوە سەردەکەوێت بەسەر خزم‌و دوژمنانیدا.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر فەرمانڕەوایەك بێت سوپای دوژمن دەبەزێنێ‌و وڵاتان ئازاد دەکات، هەروەها دەڵێن: (حەج) دەکات یان فیتنەو ئاشوب دەکەوێتەوەو تێدا دوژمنانی خوا لەناودەچن.

*هەروەها دەڵێن: خوداوەند بەدرێژایی تەمەنی سزایدەدات بەترس‌و بیم‌و پیسی‌و گەندەڵی.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (قریش)ی خوێند یا بۆیانخوێندەوە بەڵگەیە لەسەر (حەج) ئەگەر لەڕێنومایی‌دەرانبوو ، وەگەرنا رزق‌و ڕۆزی خوداوەند دەخوات‌و سوپاسگوزاری لەسەر ناکات.

*هەروەها دەڵێن: رزق‌و ڕۆزی بەبێ ماندوبوون دەستگیردەبێت یاخود

لەسەفەرێکدا سوودو قازانجێکی زۆری دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الدِّین)ی خوێندەوە یان بۆیانخوێندەوە لەوانە دەبێت بڕوایان بەڕۆژی قیامەت نییەو ڕێگر دەبێت لەچاکەو زەکاتی ماڵەکەی نادات.

*هەروەها دەڵێن: دراوسێی و خەڵکی سوودی لێوەردەگرن و لێی رازیدەبن.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الکوثر)ی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە لەگەڵ قیامەتخوازان دادەنیشێ و زاڵدەبێ بەسەر دوژمناندا و زۆر قوربانیدەدات.

*هەروەها دەڵێن: بەهۆی بەلاو نەهامەتی کەوارووی تێکردوە ئەجرو پاداشتی دەستدەکەوێ یاخود دەڵێن دەوڵەمەند دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الکافرون)ی خوێندەوە یاخود بۆیانخوێندەوە بەڵگەیە لەسەر بیدعە، هەروەها دەڵێن: ئامادە دەبێت لەگەڵ کۆمەڵێ بیدعەچیدا یاخود باوەڕێکی پاك و پوختی بۆ دروستدەبێ و ئایندروستو لەشساغدەبێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(النصر)ی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە ئەگەر دەستەڵاتداربوو وڵاتان ئازاد دەکات، ئەگەر دەستەڵاتدارنەبوو دەمرێ، هەروەها دەڵێن: سەردەکەوێ بەسەر دوژمنانیداو لەگەڵ شەهیدان و پێغەمبەر (ﷺ) دەبێ.

*هەروەها دەڵێن: خۆشەویستێکی دەمرێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (تبت)ی خوێند یا بۆیانخوێندەوە ماڵ وسامان لەکارێکدا خەرجدەکات خوداوەند پێی رازی نییە، ئەگەر ماڵ و سامانی نەبوو دووزمانی لەنێوان خەڵکیدادەکات و نامرێ هەتاسەرجەم خانەوادەکەی نەمرن.

*هەروەها دەڵێن: یەکتاپەرستی پێدەبەخشرێ لەگەڵ منداڵی کەمدا، یاخود ژنێکی بێخێر دەگرێتە خۆی یان ماڵ و سامانی لەدەستدەدات.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الاخلاص)ی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە خوداوەند بەتاك و تەنیا دادەنێ و هەرگیز کوڕی نابێت و کاتێ دەمرێ سەرجەم ئەندامەکانی خانەوادەی مردبن.

*هەروەها دەڵێن: ناوی مەزنی خوا دەزانێ و دوعای پێدەکات و دوعاکەی گیرادەبێ و حاڵ و باری باشدەبێ، هەروەها ئەگەر بترسێ دڵنیادەکرێ یاخود ئەگەر ستەمی لێکرابێ خوداوەند

سەریدەخات و دەگونجێت تەمەنی بەسەرچوو بێت و چارەنووسی وادەو کاتی هاتبێت.

*هەروەها دەڵێن: تەوبەی پاك و بێخەوش و باوەڕی راستەقینە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفلق)ی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵ و باری و زاڵبوون بەسەر دوژمندا.

*هەروەها دەڵێن: یادوزیکری بەرزدەکرێتەوەو ناوی مەزنی خوداوەند فێردەبێ و دوعاو نزای گیرابێ، هەروەها دەڵێن: دنیابەچەشنێ باڵەکانی ئاوەڵادەکات بۆی خەڵکی ئیرەیی پێدەبەن.

*ئەگەر سوورەتی(الناس)ی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە بەڵگەیە لەسەر گونجانی کارێك بۆی ، پاشان زاڵبوون بەسەر دوژمناندا.

*هەروەها دەڵێن: جادووی جادووگەرانی لێدوور دەخرێتەوە لەگەڵ وەسوەسەی شەیتان.

*هەروەها دەڵێن: بەوەسوەسە تاقیدەکرێتەوە، یاخود بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوەی خانەوادە یان خەڵکی سەلامەت دەبن لێی.

*هەرکەسێکیش لەلێکدانەوەی سوورتەکاندا رۆبچێت یا بۆ هەر مرۆڤێك بەپێی حاڵی خۆی بۆی لێکبداتەوە، ئەوەی لەقورئاندا تاقیکراوەتەوە بۆ خێربەدەستهێنانی یاخود دوورخستنەوەی شەڕ لەخەودا بەپێی مەرجەکانی خۆیدەبێت چ خێر یا شەڕ، ئنجا تەماشای سوورەتەکە بکەو بڕوانە ئەگەر وەك (مائدة)بوو ئەوە مژدەیەو (التوبة)شگەڕانەوەیە بۆلای خوداو (مریم) هاوسەر یان کوڕەو (الطلاق) تەلاقدان یاخود مردنەو سەرجەم سوورەتەکانی دیش دەتوانێ راڤەی لەسەر بکەی.

سووورەداڵ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سوورەداڵ فەرمانڕەوایەکی خاوو خلیچك و توندوتیژو خۆبەکەمزانی ستەمکارە.

*ئەگەربینی بووە بەخاوەنی سوورەداڵێك و راوی بۆ دەکات دەستەڵات و ماڵ و دارایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی سوورەداڵێکی دڕندەی بۆ راونەکراو بەپشتیوانی رامیبکرد بەڵام وایبینی بەدەستی گرتوویەتی کوڕێکی دەبێت هەر بەمنداڵی دەبێت بەفەرمانڕەواو بەرپرس.

*ئەگەر ئەو داڵە لەدەستی هەڵفڕی منداڵەکە بەمردوویی لەدایکدەبێت یاخود زۆر ناخایەنێتو دەمرێت، بەچکەکانیشی منداڵەکانیەتی، یەکێکیش ژنێکی ناپاکەو خراپەی ناشاردرێتەوە.

*هەروەها دەوترێ: سوورەداڵ بەڵگەیە لەسەر دزو جەردەو قۆڵبڕە خێروچاکە لەهاوەڵانیان دەشارنەوە.

(نابلسی)دەڵێت: سوورەداڵ بەڵگەیە لەسەر:

+جەنگو کوشتار.

+پیاوی بەڕێز.

+ژنی داوێنپیس.

*هەموو سوورەداڵێك بەڵگەیەلەسەر ئەوەی شایستەی کوشتارە بەهۆی بێباوەڕیو هاوەڵپەیداکردنە.

سووژن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ژن ، ئەگەر سووژنێکی بەدەستیەوە بینی ئەگەر ژنەکەی دووگیانبوو دوو منداڵی دەبێت ئەگەر دووگیان نەبوو سەفەرێك دێتە رێی.

سووکایەتی(گاڵتە ـ پێخۆشبوون): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ملکەچیو رسواییەو پلەوپایەو مەزنییە بۆئەوەی گاڵتەی پێدەکرێ مەگەر کەسێکی سووكو رسواو کەسێکی بەرزو پایەداربێ.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك سووکایەتی پێدەکات لەوەی سووکایەتیدەکات ئێشو ئازاری پێدەگات سەردەکەوێ بەسەریاو زەفەری پێدەبات، هەروەها دەڵێن: حەقێکە کەسی قسەپێگوتراو هەیەتی لای قسەپێدەر.

*ئەگەر قسەپێدەر پادشابوو قسەپێگوتراو باشترە لەقسەپێدەر.

سووككردنی باروقورسایی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دانانو سووككردنی بارو قورسایی لەسەر مرۆڤو ئاژەڵ بەڵگەیە لەسەر چاکەکردن لەگەڵ کەسێکدا بیناسێت یا نەیناسێت.

س ۆ

سۆڵ(خوف): لەپێکردنی سۆڵ سەفەرکردنە لەدەریادا لەگەڵ پۆشینی جلوبەرگی قەڵغان، سۆڵی نوێش قەڵغانە لەخراپەو پارێزگاریش لەماڵو دارایی.

*ئەگەر چەکی پێنەبوو غەمو پەژارەیەکی توندو تەنگەبەرییەکە سەختو گرانترە لەغەمو پەژارە.

*سۆڵی تەنگ قەرزاریو زیندانیو کۆتو بەندە، ئەگەر فراوانبوو غەمو پەژارەیە بەهۆی ماڵو داراییەوە دروستدەبێت، ئەگەر نوێبوو دەدرێتەپاڵ پارێزگاریو

باشتره بۆ خاوەنەکەی ، ئەگەرشڕبوو لەپارێزگاریدا لاوازترە، ئەگەر درایە پاڵ غەمو پەژارە تۆکمە نابێتو لەدەروەوە دوورە.

*ئەگەر سۆڵەکە لەجلوبەرگو جبە دروستکرابوو زیادەبوونی پلەوپایەو شکۆمەندیو بژێوییە.

*سۆل لەدەمی سەرەتای زستاندا چاكو باشەو لەهاویندا غەمو پەژارەیە.

*ئەگەر سۆلێکی بینی بەلاّم لەپێینەکرد ماڵو دارایيەکی لەنەتەوەی عەجەمەوە دەستدەکەوێت.

ونکردنی سۆل دەدرێتەپاڵ پارێزگاریو تیاچوونی جوانکاری، خۆئەگەر درایە پاڵ غەمو پەژارەو قەرزاریو دەروو قوتاربوونە لەناخۆشی.

*لەپێکردنی سۆل بەشێوەیەکی پەرتوبلاّو بەلگەیە لەسەر هاوسەرگیری کچ، ئەگەر لەژێر پێیدا دڕاویو کون هەبوو بەلگەیە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ بێوەژندا، ئەگەر ونبوو ژنەکەی دەکەوێت ئەگەر فرۆشتی ژنەکەی دەمرێت.

*ئەگەر بینی گورگێك یا دێوێك بازیدا بەسەر سۆلەکەیدا پیاوێکی خراپ ناپاکی لەگەڵدەکات بەوەی دەست لەگەڵ ژنەکەی تێکەڵدەکات.

*ئەگەر سۆلێکی قەیتانداری لەپێکرد غەمو پەژارەی لەلایەن ژنەکەیەوە پێدەگات.

*ئەگەر لەبەشی خوارووی سۆلەکەدا پینەی پێوەبوو هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکدا دەکات کورێکی هەیە.

*لەپێکردنی سۆلی سوور بۆ یەکێك بیەوێت سەفەربکات باش نییە.

*ئەگەر بینی دوو سۆلی لێدزراوە دووخەمو خەفەت رووی تێدەکاتو، لەخەودا بەلگەیە لەسەر:

+ئەلقە.

+ماڵو دارایی.

+خۆپاراستن لەخراپە.

*ئەگەر بینی دایکەند غەمو پەژارەو تەنگەبەری دەرەوێتەوە.

*لەپێکردنی سۆل لەگەڵ جبە بەلگەیە لەسەر زیادبوونی شکۆمەندیو رزقو رۆزیی.

*بینینی سۆل لەسەرەتای زستاندا بەلگەیە لەسەر خێرو لەکۆتایی هاوینیشدا بەلگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

*ئەگەر بینی سۆلەکەی کەوتوەتە نێو بیرێکەوە یان سووتاوە ژنەکەی دەمرێت.

* سۆل بەئاژەڵ لێکدەدرێتەوە، هەر ڕووداوێك بێت بەسەر سۆلەکەیدا ڕوو لەئاژەڵەکانی دەکات.
* ئەگەر سۆلێکی کۆنەی لێون بێ غەمو پەژارەی قەرزاری لەکۆڵدەبێتەوە.
* ئەگەر یەك تاك سۆلی ون ببێت نیوەی ماڵەکەی تیادەچێت، ئەگەر هەردوو سۆلەکەی بەیەکەوە ونبوو هەموو ماڵ‌و داراییەکەی تیا دەچێت.
* ئەگەر بینی قاچدەکات بە سۆلەکەیدا ژنێکدەکات بەهاوسەریخۆی.
* ئەگەر سۆلێکی دۆزییەوە بەڵگەیە لەسەر سەرقاڵبوون بەدنیاو پشتگوێخستنی قیامەت یاخود سەرقاڵبوون بەدنیاوەو پشتگوێخستنی فەرزەکان.
* سۆلی حوشتر لەخەودا هێزو سەفەرە، دەگونجێت سۆلی حوشتر بەڵگەبێت لەسەر ئاسانکاری بۆ کاروباری باش‌و پەسەند.

سۆلدروستکەر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی خاوەن زانیاری یاخود لێکدەرەوە قسەو وتە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕاقەکاری خەو یان ئەوەی ئاگاداری کاڵاو گەنجینەیە.

س ە

سەبەتە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەبەتە بەڵگەیە لەسەر مژدەو ئاگادارکردن، ئەگەر جۆرو ناوەڕۆکی بەدڵبوو مژدەیە، ئەگەر لەناوەڕۆکدا بەدڵینەبوو ئاگادارییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مژدەیە دەدرێتە پاڵ ئەوەی کەلەخۆیگرتوە، ئەگەر سەبەتەیەکی بینی ترێی سپی تێدابوو ڕزق‌و ڕۆزییەکە لەلایەکەوە ڕووی تێکردوە خۆی بۆ ئامادە نەکردوە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی (سیل).

سەبەتەچن(سەبەتەفرۆش): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی سەبەتە دروستدەکات یان دەیفرۆشێ بینینی بەڵگەیە لەسەر چنەر یان بەرگدروو یاخود بیناسازی لانەو ماڵ یاخود ئەندازیار.

*دەگونجێت بینی بەڵگەبێت لەسەرئەوەی مردوو دادەپۆشێ لەگۆڕدا.

سەر(سەلك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەر لەلێكدانەوەدا سەرۆكی مرۆڤە لەژێردەستیدا كاردەكات یاخود ئەو سەرمایەیەكەدەیدۆزێتەوە.

*ئەگەر بینی سەری پتر لەئەندازەی خۆی گەورەبوو رێزو شكۆمەندی زیاددەكاتو بەپێچەوانەوە.

*ئەگەر بینی دووسەر یا سیانی هەیە زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەكانیدا ئەگەر پاڵەوانبێت بەلاّم ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو منداڵی چاكو باشی دەبێت، گەر رەبەنبوو هاوسەردەگریۆ ویستخوازی خۆی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بازرگانێك بینی سەری شۆڕە زیاندەكات لەبازرگانییەكەیدا ، ئەگەر پیاوێك بینی سەر شۆڕەو هەڵواسراوە تەمەندرێژدەبێتو پڕ لەهەولۆ سەرزەنشت بەپێی چیرۆكی (هاروت)و (ماروت).

*ئەگەر بینی سەری شۆڕەو خۆی چەماندوەتەوە لەنێو كۆمەڵێكدا گوناهو هەڵەیەكی ئەنجامداوەو لێی پاكشەزدەبێتەوەو تەوبەدەكات، بناغەی ئەم خەونەش بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ﴾(یس:٦٨).

*ئەگەر سەری بەهەڵگەڕاوەیی بینی بۆیەكێك لەسەر سەفەربێت رێگرێكی بۆ پێشدێتو ئەوەی حەزی پێدەكات بەو نزیكانە نابیینێ بەڵكو دواتر بەدیدەكات.

*بۆیەكێك موسافیرێكی ئاوارەی هەبێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی بۆ ولاّتی خۆی دوای دواخستنو هێواش رۆیشتنی ئەو رووداوە.

*سەرومل ئەگەر مرۆڤ بەدییان بكات كێمو برینو ژانە ، ئەمەش نەخۆشییە بۆسەرجەم خەڵكی بەشێوەیەكی هاوسەنگ.

*ئەگەر بینی سەریبوە بەسەری سەگو گوێدرێژو ئەسپ یان هەر ئاژەڵێكیتر رووبەماندوبوون هەنگاودەنێ.

*ئەگەر بینی سەریبوە بەسەری فیلو شێرو پڵنگو گورگ لەبەجێهێنانی كاروبارەكانیدا پلەوپایەیەكی بەرز بەدەستدەهێنێتو سوود لەپلەداریدەكاتو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەكانیدا.

*ئەگەر سەری بوبووبەسەری باڵندە خەونەكەی بەڵگەیە لەسەر زۆر سەفەركردن.

*ئەگەر سەری خۆی بەچەورکراوی بینی خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر باشی باپیرەی.
*ئەگەر چەن سەرێکی بڕاوی بینی خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ملکەچبوونی خەڵکی بۆی.
*ئەگەر بینی سەری مرۆڤێکی خراپی خوارد باسی سەرۆکو فەرماندەیەکدەکاتو ماڵو دارایی لەهەندێك بەرپرسیترەوە بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر بینی سەرێکی بەلێنراوی خوارد ماڵی خۆیەتی دەیخوات.
*ئەگەر بینی سەرمایەی خۆی بەدەستی خۆی گرت ماڵو داراییەی کەپێیدەگات زوربەی خوێنباییە کەمترینی هەزار درهەمە، ئەم خەونە بەڵگەیە لەسەر روودانی پەیمانبەستی لەنێوان خۆیو پیاوێك قەرزی لایەتی بەپێی ئایەتی: ﴿وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُؤُوسُ أَمْوَالِكُم﴾ (البقرة: ٢٧٩).
*ئەگەر بینی سەرکەوت پێوەی بێتەوەی لێی بدرێ لەسەرۆكو بەرپرسەکەی جیادەبێتەوە.
*ئەگەر سەری براو هەڵیگرتو نایەوە بەسەری خۆیەوەو چاکبوەوە لەجیهادو تێکۆشاندا دەکوژرێ.

*ئەگەر بینی سەری دەرکەوتوە ماڵو دارایی بەئەندازەی ئایینداری دەستدەکەوێت.
*سەر بەپرو دارێکەوە سەرۆکێکی پلەوپایەبەرزە.
*ئەگەر سەرێك ببینێ لەدەفرێکدا خوێنی پێوەبێ سەرۆکەکەی درۆدەکات لەگەڵی.
*ئەگەر ببینێ لەملیدەدرێتو سەری لێی جیادەبێتەوە ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە ، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە یاخود حەجی بۆ پێشدێت، ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو دەرووی لێدەکرێتەوە، ئەگەر ئەوکەسەی ناسی کەلەملیدەدات لێدانی ئەو لەسەردەستی ئەو دەبێت.
*ئەگەر ئەوەی لێیدا منداڵێکی نابالغبوو پشتی و دەرووە بۆی لەناو ناڕەحەتیو نەخۆشی کەتێدایەو مردنیەتی لەسەر ئەو حاڵوبارە.
*هەروەها ئەگەر بینیو نەخۆشبوو نەخۆشیەکەی درێژ دەبێتەوەو گوناهی لێهەڵدەوەریو بەباشترین حاڵوبار بەدیداری خوداوەند دەگاتو دەرووی لێدەکرێتەوە.
*هەروەها ژنی زەیستانو نەخۆشو ئەوەی لەدەریای دوژمندابێت ئەگەر

لەگەردنـدانی یـەکێکی بینـی هـیچ ناڕەحەتیەکی نەبوو لەو نازو نیعمەتە دەبڕێتو دەستەڵاتەکەی کۆتایی دێتو حاڵو باری لەبنەڕەتەوە دەگۆڕێ.

* ئەگەر پادشا یاخود فەرمانڕەوایەکی بینـی دەدات لەگـەردنی ئـەوکات فەرمانڕەوا پەروەدگارە لەغەمو پەژارە قوتاریـدەکاتو پـشتگیریدەبێ لەکاروبارەکانیدا.

* ئەگـەر بینـی پادشـایەك دەدات لەگەردنی بەردەستەکانی لەتاوانباران دەبووریو گەردنیان ئازاددەکات.

* ئەگـەر بینـی لەگـەردنی دەدەن بەفـەرمانی فەرمانڕەوایـەك یـاخود لەرێگەدەگیرێ یـان لەجەنگدا خراپـە بۆیەکێك باوكو دایکی زیندونینو کوڕی هەبێت چونکە سەر بەدایكو دادەنرێتو هۆکاری ژیانو بەکوڕیش دەچوێنرێ چونکە وێنەی خۆیەتی.

* ئەگـەر کەسێکیتر یـاخود ئـەوەی فەرمانی کوشتنیان بەسەراداوە بینـی باشە چونکە بەلاو نەهامەتی یەکجار روو لـەمرۆڤ دەکاتو بۆجاری دووەم رووی تێناکات.

* بۆ پـارەگۆڕەرو گەنجینەدار بەڵگەیـە لەسـەر سەرمایە، بـۆ موسـافیریش بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی، بۆئەوانەی نـاکۆكو بەربـەرەکانیکارن بەڵگەیـە لەسەر زاڵبوون چونکە ئەگـەر لـەشولار سـەری لێبکرێتەوەهـەرگیز چارەسـەری نییە.

* ئەگەر سەری خۆی لەدەستدا ببینـێ باشە بۆیەکێك منداڵی نەبێت.

* ئەگـەر سـەریخۆی لەدەستیا بینـیو سـەرێکی تریـشی بینـی بەسـەر لەشولاریـەوە بەڵگەیـە لەسـەر بـەرەنگاربوونی بـەلاو نەهامەتییـەکانو هەنـدێك لـەوکاروبارە نارێکانـەی چاکدەکات.

* دەگێڕنـەوە پیاوێـك دێـت بـۆلای پێغەمبـەر(ﷺ)و دەڵێـت: ئـەی پێغەمبـەری خـوا لەخـەودابینیم سەرم لەلاشـەمکرایەوەو بەچـاوێکم تەماشامدەکرد، پێغەمبەر (ﷺ)بزەیـەك گرتـیو فـەرمووی: بـەکام چـاوت تەماشـاتدەکرد؟ ئەوەنـدە مایـەوە کەچارەنووسـی مـابوو، پاشـان پێغەمبـەر(ﷺ) بـۆلای پـەروەردگار گەڕایەوە.

* (ئـیبن مـریم) لەخـەودا بینـی (٦٠)کـەنیزەك خۆیـان دەکـەن بەماڵەکەیـدا بەدەسـتی هـەر کەنیزەکێکیانـەوە سـینیەك هـەبوو

سەری مرۆڤێکی شۆڕاووشانەکراوی لەسەربوو وەك ئەوەی یەکێکیش ئەم ئایەتەی دەخوێندەوە: ﴿وَمَاكَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللهُ إِلاَّ وَحْياً أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ﴾ (الشورى: ٥١) خەونەکەی گێڕایەوەو پێیانوت: خەلیفە دەتکات بەدەرگاوان‌و پەردەداری خۆی‌و شەست هەزار دینار بەدەستدەهێنیت، بەوچەشنەبوو کەبۆیان لێکدایەوە.

* ئەگەر سەری خەڵکی بەبڕاوی بینی بەدەستیەوە خەڵکی بەملکەچی دێنەبەردەمی‌و دەگونجێت خەڵکی لەوێدا کۆببنەوە.

* ئەگەر بینی بوە بەخاوەن سەرێك ماڵ‌و سامانێکە دەستیدەکەوێت کەمەکەی (هەزار)درهەمەو زۆرەکەی (هەزار)دینارە.

* ئەگەر پێشەوایەك بینی سەری گەورەبوە زیادەوهێزو دەستەلاتە.

* ئەگەر سەری خۆی بینی بوە بەسەری بەرانێك دادپەوەردەبێت.

* ئەگەر بینی سەریبوە بەسەری سەگ ستەمدەکات‌و بەخراپی مامەڵە لەگەڵ ژێردەستەکانی دەکات.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی سەری گەورەبوە سەرۆکایەتی دەکات لەنێو نەتەوەکەیدا.

* ئەگەر بینی سەری بچووکبوەتەوە ئەگەر ژیرو عاقڵ بێت دەبێت بەنەزان‌و نەفام ، ئەگەر زانابوو دەبێت بەکەسێکی گێل‌و کەودەن ، ئەگەر سەرۆکبوو لەکارو سەرۆکایەتی لادەبرێت.

* ئەگەر سەری خۆی بینی لەلاشەیکراوەتەوە بەبێ لێدان، لەپەروەردگارەکەی دووردەکەوێتەوە.

* سەر بەڵگەیە لەسەر سەرمایەو چەند سەرێکیش بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و دارایی.

* ئەگەر سەری مرۆڤێکی بەدەستیەوە بینی بەئەندازەی هەزار دیناری دەستدەکەوێ یان بەئەندازەی هەزار درهەم یان سەد بەپێی حاڵی خاوەنەکەی.

* سەر بەڕێزترین پارچەو بەشی ئەندامی مرۆڤەو بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو سەرکردایەتی سەرۆك لەهەموو شتێکدا وەك باوك‌و دایك‌و مامۆستاو پەروەرشیارو فەرمانڕەوایە.

* سەر بەڵگەیەلەسەر:

+مەنجەڵی قوڵفدار.

+کاڵەك.

+قەلاّی پادشاو گەنجینەکانی.
+جامانەو کلاّووسەریان.
+تاج‌وسەولّەدانی پادشا.
+خودەی جەنگاوەر.
+کەشتی ئاسمانی.
+کێشانەو پێوانە.
+کۆترو فڕین.
+هەموو شوێنێك هەلّمی تیا پەنگبخواتەوە بۆ بەرژەوەندیەك.
+چادری کوّلّەکەدار.
*دەگونجێت سەری زانا بەلّگەبێت لەسەر زانیارییەکەی.
*بۆ پیشەوەریش بەلّگەیە لەسەر پیشەکەی.
*هەروەها دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر:
+باسێکی جوان‌و شیاو.
+ژیان‌و مردن.
*ئەگەر سەری جوان‌و هەلّکەوتووبێ یان لەئەندازەی خۆی گەورەتربێ‌و لەبەرچاو ناشیرین نەبێت بەلّگەیە لەسەر شکۆمەندی‌و بەرزی‌و رزق‌و رۆزی.
*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر زانیارییەکی فراوان یان دانایی یاخود ژیری‌و ئەقلّ، بەلاّم ئەگەر سەری بچووکبوو بەلّگەیە لەسەر نەمان‌و تیاچوونی پلەوپایەو کەمبوونەوەی مالّ‌و دارایی‌و کەوتنە نێو نەزانینەوە.
*ئەگەر لەخەودا چەند سەرێکی هەبوو وەچەی پێدەبەخشرێ یان زانیارییەکی بەسوود یاخود زەوی‌وزاری تیاچوو مندالّ‌و شوێنکەوتەو مالّ‌و دارایی، وەگەرنا خانەوادەکەی زۆردەبن‌و ئەرکی سەرشانی قورس‌وگراندەبێت‌و سوودو قازانجی کەمدەبێتەوە.
*ئەگەر سەری لەدەستبدات بەلّگەیە لەسەر خودی خۆی.
*ئەگەر بەدەستی خۆی سەری لێکردەوە خۆیدەکوژێت بەهۆی خراپی هەلّسوکەوت‌و کاروبارەوە، یان بەباشی رێورەسمەکانی نوێژ بەجێناگەیەنێت یاخود پەیوەندی نێوان دەبچڕێ لەگەلّ کەسێکی ئازیزدا یا ناپاکی لەگەلّ باوك‌و گەورەیەکیدا ئەنجامدەدات یاخود ئەوەی سەر بەلّگەیە لەسەری.
*ئەوەی روو لە(سەر) دەکات لەخێرو شەڕ یان ئەوەی لەرووخسارو دەست‌و ئانیشك‌و جوموزگەدا روودەدات لەزیادەوکەمی وابەستەی دەستنوێژو تەواوی‌و پاك‌و بێگەردیدەکرێ.
*ئەگەر بینی سەری لێبوەتەوە سەرمایەکەی لەکیسدەچێت کەبەهۆیەوە دەژی ، یان دەگونجێت

سـەری بتاشـیّو کوڕەکـەی فڕێبـدات لەگەرمادا یان ژوورەکە بڕوخێنیّ یان سەری ماڵەکەی لاببات.

* ئەگـەر بینـی سـەری بەدەسـتیەوەیەتیو تەماشـایدەکات هەڵسووکەوتی خەوبینەرە بەسەرمایەو پارەکەیەوە.

* ئەگەر بینـی سـەریدەبات نەخۆشـیەك رووی تێدەکات.

* ئەگـەر بینـی قـسەو گفتوگـۆ لەگـەڵ سـەری خۆیـدەکات خێروچـاکە رووی تێدەکات.

* ئەگـەر لەخـەودا سـەری مـرۆڤ گـۆڕا بۆسەری گوێدرێژ لەنوێژدا بـەر لـەئیمام سـەری بەرزدەکاتـەوە بـەپێی ئـەو فەرموودەیـەی کەلەپێغەمبـەرەوە دەیگێڕنەوە[1].یان دەبێت بەکەسێکی نەزان.

* سـەری مـەڕو مانگـاو هـیتر ئـەوەی دەخوریّ ئەگـەر بینـی شتێکی لێکـڕی دەخرێتـە نێـو تـەنورەوەو قەڵـەوبوو سوود لەسەرکردەو مامۆستایەك دەکات جێگـەی سـوودو قازانجـە، ئەگـەر لەڕولاوازبوو مامۆستاکەی هیچ سوودو قـازانجێکی نابێـت، ئەگـەر بۆگـەنو پیـسبوو مامۆسـتاکەی ستایـشێکی خراپیدەکات.

* ئەگەر بینی سـەری مـەڕێك یا مانگـاو گـاو حوشـتر دەخـواتو خراپبـوو غەیبـەتی بـەرپرسو گەورەکەیـدەکات، ئەگـەر لێنرابـوو یـاخود برژابـوو مـاڵو داراییـەکی دەسـتگیردەبێت لەلایـەن فەرمانڕەواو دەستەڵاتدارەکەیەوە.

* سەری مـەڕ سـەرمایەیەکە زیادەکـەی (دە)هــەزار درهەمــەو کەمەکەشــی (هەزار)درهەمە.

* خواردنی مۆخ ماڵێکی شاراوەیە.

* خـواردنی چـاو مـاڵی سـەرکردەو فەرمانڕەوایە.

* ئەگەر بینـی سـەری مـەڕو پاچـەکەی دەخـوات شـکۆمەندی مـاڵو دارایـی میراتی بۆ دەمێنێتەوە.

سـەرانە : (نابلـسی)دەڵێـت: بۆئـەوەی کەدەیدات لەخەودا گەر موسـوڵمانبێتو بیـدات بـەبێباوەڕان بەڵگەیـە لەسـەر ملکەچـیو سەرشـۆڕی ، ئەگـەر لـەبێباوەڕان وەرگـیرا بەڵگەیـە لەسـەر شکۆمەندیو سەرکەوتن.

سـەرناو(سەرپێـشاو) : (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بـۆ رەبـەن بەڵگەیـە

---

[1] (بوخـاری) (٦٩١) و(مـسلـم) لـە(الـصلاة)دا (٣٢١/١١٦/١)(نـووی)لەفەرمودەیەکـی(ئـەبی هورەیرە)ەوە.

لەسەر ژن کەبەچاکە دایدەپۆشێ، دەگونجێت چونەکەی بەڵگەبێت لەسەر خۆشاردنەوە بەکردارو دەستبڕین‌و دووڕوویی.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیەلەسەر عەورەتی خانەوادەو شەکەتی‌و هەژارییان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر دەچێتەلای‌و نهێنی‌و عەورەتی دەبینێ، یاخود بەڵگەبێت لەسەر باران کەماڵ‌وسامان‌و گەنجینەی شتی فرۆشگای تێدایە، هەروەها لانەی پشوودانەو خۆی تێدا خاڵیدەکرێتەوە، ئەگەر پڕبوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دووگیانی هاوسەر یان موڵك‌و سامانی خزمەتکار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زۆری ماڵ‌و سامان یاخود پێویستی بوون بەپارە هەتا ئەونەخۆشیانە بڕەوێنەوە.

*ئەگەر پیسبوو بەشتێك‌و بۆنی نەهات بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی خێرو دەگونجێت داواوخوازی بەجێنەیەت، ئەگەر خواردی لەوانەیە پاشگەزببێتەوە لەوەی بەخشیویەتی یان کردوویەتی بەخێر یاخود لەوانەیە بەڵگەبێت لەسەر خراپەو حەرامخۆری حوکمەکەشی وەك یەکێك وایە رشانەوەی خواردبێتەوە، پێغەمبەر(ﷺ) دەفەرموێت: "ئەوەی لەخەلات‌و دیاری خۆی پەشیمان دەبێتەوە وەك یەکێك وایە رشانەوەی بخواتەوە".

*رشانەوە ماڵێکی حەرامەو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژن، ئەگەر فروان‌و پاك‌و دیاربوو بۆنەکەی ژنەکەی خۆش مامەڵەیەو پاکێتی‌و فراوانی گوێڕایەڵی‌و کەمی بۆگەنی‌و باشی پیاهەڵدانیەتی، ئەگەر تەنگ‌و پڕبوو خاوەنەکەی شوێنێکی تیا بەدینەکرد دابنیشێ یاخی‌و گومڕایە، ئەگەر بۆگەنبوو زماندرێژ دەبێت.

*قووڵی بیری سەرپێشاو یان زێرابەکەی بەجێهێنانی کاروبارەکانیەتی، ئەگەر تەماشایکردو خوێنی تێدابەدیکرد لەکاتی بێنوێژیدا دەچێتە لای ژنەکەی.

*ئەگەر بیرو زێرابەکەی بینی پڕبوە رێکخستن‌و رێگری خەڵکیە لەخێرو دەستگیرۆیی لەترسی زیادەڕەوی.

*ئەگەر دارێکی بەدەستیەوە بینی دەیجووڵاند لەبیرێکدا لەماڵەکەیدا ژنێکی تەلاقدراو هەیە، ئەگەر بیرو زێرابەکە پڕبوو ترسی هەڵچوونی نەبوو ژنەکەی دووگیانە.

*ئەگەربینی لەسەرپێشاو دانراوە غەدرو ناپاکی لەگەڵدەکەن ئەگەر دەرگاکەشیان لێداخست دەمرێ.

سەرئێشە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرئێشە گوناهو تاوانەو دەبێت تەوبەی لێبکرێو کردارێکی چاکە ئەنجامبدات بەپێی ئایەتی: ﴿ أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ ﴾ (البقرة: ١٩٦).

(نابلسی) دەڵێت: سەرئێشە ناخۆشیو بۆڵەیە بۆ یەکێك بەڵگەبێت لەسەری، سەرئێشە لێکدانەوەی دەگەڕێتەوە بۆ سەرۆك.

*هەروەها دەڵێن: گوناهو تاوانەو دەبێ تەوبەی لێبکرێ.

سەرباری مووچە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گواستنەوەی قسەو بەجێهێنانی پێداویستی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خزمەتکاری لانەو ماڵ.

سەرباز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی کۆمەڵە سەربازێك ببینێ جەمبوون لەسەر تیاچوونی بێکارو سەرکەوتنی راستبێژو حەقپەروەران بەپێی ئایەتی: ﴿فَلَنَأْتِيَنَّهُم بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُم بِهَا﴾ (النمل: **٣٧**).

*کەمی سەرباز بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنو زەفەر پێبردن بەپێی ئایەتی: ﴿كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ (البقرة: **٢٤٩**) بینینی سەرباز قامچی بەدەستەوەبێت یان تیرورم بەڵگەیە لەسەربژێوی باشوچاك.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سەربازانی پەروەردگارو هەروەها پەریو فریشتەکانی سۆزو بەزەیین لەگەڵ فریشتەی سزاو خەشم.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی بوە بەسەرباز دەستەلاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت، هەروەها دەستەلات بەسەر ولاتێکدا بەدەستدەهێنێت بەبێ ماندوبوون.

*ئەگەربینی ناوی لەدیواندا تۆمارکراوە خێرێك بەدەستدەهێنێت بەسیەتیو پێداویستی پڕدەکاتەوە یاخود بێئەوەی خوازیاربێت پێیدەگات.

*ئەگەربیبینێ بوە بەسەرباز ئەگەر نەخۆشبێت دەمرێت، وەگەرنا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو زەرەر.

*ئەگەربینی دەبێت بەسەرباز یان دەیەن بۆ سەربازی بۆ نەخۆش بەڵگەیە لەسەر مردن، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شکستو غەموپەژارەو جموجووڵ لەسەفەردا.

*ئەگەر كۆمەڵە سەربازێك بینیێ لە(شام)ەوە دێن یان لەلای (عێراق)ەوە یا لەلای (یەمەن)ەوە بەڵگەیە لەسەر جیاوازیو تەوقەسەریان.

*بینینی سوپا بەڵگەیە لەسەر ترس وبیم، ئەگەر سوپای بێباوەڕان پتربوو لەسوپای موسوڵمانان سەركەوتن بۆ موسوڵماناندەبێت، بیستو هەزارو سەدو سێ هەزارو پێنج هەزار مژدەیەو بۆ جەنگاوەر سەركەوتنە بەسەر بەدخوو بێباوەڕاندا.

*دەگونجێت دەستەواژەی (سەد) بەڵگەبێت لەسەرئەوەی پەروەردگار دەیگێرێ لەجیهاندا لەسەری هەموو (سەد)ساڵێكدا.

*دەگونجێت هەزار بەڵگەبێت لەسەربینینی شەوی(قەدر) ، ئەگەر سەربازان پێغەمبەرو پادشاو زانایان لەگەڵدابوو سەركەوتنی پەكتاپەرستانە.

*ئەگەربینی سەرباز روو لەوڵاتێك یان رێگەیەك دەكەن ئەو ساڵەیان باراناوی دەبێت.

*هەروەها وتراوە: سەربازان سەركەوتنە بۆ باوەڕداران و سزاو تۆڵەیە لەستەمكاران.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: هاتنی سەرباز بۆ شارێك بەڵگەی بارانبارینە تێیدا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا پێغەمبەر یان فەرمانڕەوا یا زانای لەگەڵدابوو سەركەوتنە بۆ یەكتاپەرستان.

*ئەگەر بینی لەنێو كۆمەڵێكی كەمدایە تووشی شەڕو جەنگدێت و سەردەكەوێت بەسەریاندا.

*هەروەها دەڵێن: سەرباز سەركەوتنی باوەڕداران و تۆڵەسەندنە لەستەمكاران.

سەربان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێكی پلەوپایەبەرزە ، هەروەها دەڵێن: پیاوێكی پلەوپایەدارە ، ئەوەی بەسەربانێكدا بڕوات بەلاو نەهامەتی لەلایەن دەستەلاتدارەوە پێدەگات.

*دانیشتن لەسەربان لەوەرزی هاویندا بەڵگەیە لەسەر پشوودان و داپۆشین و رەواندنەوەی غەم و پەژارەو چاكبوونەوە لەنەخۆشی و دەركەوتنی حاڵ وبار.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: سەربان پیاوێكی پلەوپایەبەرزە، ئەگەر لەداربوو پیاوێكی لەخۆباییە.

*ئەگەر سەربانێكی بینی خەریكە دەڕمێ بەسەریا ترس و بیم رووی تێدەكات لەلایەن پیاوێكی پلەوپایە

بەرزەوە، ئەگەر خاكو خۆڵ كەوتە خوارەوە بەسەرياو جلەكانى خۆڵاوييبوون لەدواى ترس‌وبيم ماڵ‌و سامانى دەستگيردەبێت.

*ئەگەر كۆڵەكەيەك رما مەرگى خاوەن ماڵە ياخود بەلاو نەهامەتيەك رووى تێدەكات.

*ئەگەر بينى پايەكە درزى تێبوو بوو بەدوو كەرتەوە بەلام نەكەوت سەرجەم ئەوەيە كەدەدرێتەپاڵ ماڵەكە.

*دارو كۆڵەكە لەبيناسازيدا پياوێكى دووڕووى باركێشى خەڵكيية شكانى مەرگى پياوێكە بەو سيفەتو تايبەتمەنديانە.

(نابلسى)دەڵێت: ئەگەر بينى چووە ژێرسەربانێك‌و بينى ئاسمانى لێگرت دزو جەردە روودەكەنە ماڵەكەى‌و شتومەكەكانى دەدزن.

*ئەگەر بينى سەربانى ماڵەكەى ئاوى لێدەچۆڕێ گريان‌و شيوەنە بۆ مردوويدەكات يان بۆ كەسێكى بيمارو نەخۆش.

*ئەگەر بينى باران خاكو خۆڵى سەربانى شتەوە هەژارو نەدار دەكەوێت.

*ئەگەر خۆى لەسەربانى ماڵەكەى بينيەوەو دەيويست داببەزێ بەلام نەيدەتوانى زيندانيدەكرێ.

*ئەگەر بينى سەربان دەڕوخێت بەسەريا سزاو خەشم رووى تێدەكات.

*ئەگەر ئەستێرەى لەژێر سەرباندا بينى سەربانەكەى دەڕمێ‌و ئەستێرەكان دەبينێ.

سەربڕين: (ئيبن سيرين) دەڵێت: ئەگەر سەربڕاوێكى بينى بەلام نەيزانى كێ سەريبڕيوە بيدعەيەكى داهێناوە يان گەواهيەكى درۆى خستوەتە ملى.

*ئەگەر باوك‌و دايك‌و كوڕەكەى سەربڕێت ئازاريانەدەدات‌و دەستدرێژيدەكاتە سەريان.

*ئەگەر ژنێك سەربڕێت لاقەيدەكات، هەروەها ئەگەر ئاژەڵێكى مێينەى سەربڕى لاقەى ژنێكدەكات ياخود كچێك دەكات بەژن.

*ئەگەر ئاژەڵێكى نێرينە سەربڕێت لەدواوە كارى نێربازيدەكات.

*ئەگەر بينى منداڵێك سەردەبڕێت‌و سووريدەكاتەوە بەلام نەبرژا ستەمى لەباوك‌و دايكى خۆيكردووە، ئەگەر منداڵەكە جێگەى ستەم‌و زۆرلێكردنبوو مافى دەخوات‌و قسەووتەى ناشياودەكات بەرانبەرى.

*ئەگەر منداڵەکە لەوانەبوو قسەی دەربارە دەکرا باوکو دایکی زوڵمو ستەمدەکەن لێی بەدرۆ تاوانباریدەکەن، خەڵکیش زۆر دەڵێن لەبارەیانەوە هەموو ئەو بۆچوونانەش بەتاڵن ئەگەر بەئاگر نەیبرژێنێ.

*ئەگەر منداڵەکەی بینی سەربڕاوەو برژاوە منداڵەکە تەمەنی دەگات بەئاستی تەمەنی پیاو، ئەگەر کەسوکارەکەی لەگۆشتیانخوارد خێروچاکەی دەگات پێیان.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەکی بینی پیاوێك سەردەبڕێتو سەریدەکات بەملی خەوبینەرەوە فەرمانڕەواو دەستەلأتدار زوڵمو ستەمدەکەنو داوای کارێکی لێدەکەن ناتوانێت ئەنجامیبدات یاخود داوای ماڵو سامانێکی زۆری لێدەکەن بەئەندازەی قورسی سەربڕاو ، ئەگەر ناسیەوە خۆیەتیی، ئەگەر نەیناسیو پیرێکبوو هاوڕێیەکی دەیگرێو غەرامەو پارەی بەئەندازەی قورسی ئەو سەرە لێدەسێنێت، ئەگەر لاوێکبوو غەرامەو پارەی لێوەردەگرێ، ئەگەر سەربڕاو سەری لەگەڵدابوو پێوەی بانگدەکرێ بەلأم غەرامە ناکرێ ئەوجا غەرامەکەی دەکەوێتە ئەستۆی خاوەنەکەی بەلأم ئەرکو غەمو پەژارەی دەستدەکەوێ.

*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: ژنێکم بینی سەر بڕابوو لەناوەڕاستی ماڵەکەیدا هەڵدەبەزیەوە لەسەر جێگەکەی ، ئنجا (ئیبن سیرین) پێی وت: دەگونجێت ئەو ژنە لەسەر جێگەکەی ئەمشەو مارەکرابێت، پیاوەکەش برای ژنەکەبوو مێردەکەشی دیارنەبوو، ئنجا پیاوەکە لای (ئیبن سیرین) هەڵساو توڕەبوو لەخوشکەکەی شەڕی بۆ هەڵگرتبوو لەناخیدا هات بۆ ماڵی خوشکەکەو کەنیزەکی خوشکی دیاریو خەلأتێکی بۆ هێناو وتی: گەورەم دوێنێ لەسەفەر گەڕایەوە ، ئنجا پیاوەکە رووی گەشبوەوەو توڕەیی نەما.

*ژنێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینینم مێردەکەمم کوشت لەگەڵ کۆمەڵێکدا، (ئیبن سیرین) وتی: تۆ مێردەکەت ناچارکردوە لەسەر گوناهو تاوان، لەخوابتسرە ، ئەویش وتی: راستدەکەی.

*یەکێکیتر هات بۆ لایو وتی: لەخەودا بینیم منداڵێکم کوشتو برژاندم، ئەویش وتی: ستەمو زوڵم لەو منداڵە دەکەیت بەوەی بانگیدەکەی بۆ

کـــارێکی نابـــەجێو ئـــەویش بەگوێتدەکات.
(نابلسی) دەڵێت: سـەربڕین لەخـەودا سـتەمو زۆرداریيـە، ئـەوەی ببینـێ سەربڕاوە پەنابگرێت بەخوا.
*ئەگـەر کۆمـەڵێو نەتەوەیـەك ببینـێ سـەربڕاون بەڵگـەی خێـرە لەسـەر تەواوبوونی کارو بارەکانی خەوبینەر.
*ئەگـەر لەخـەودا بینـی یـەکێکیتر سـەریدەبڕێ بەڵگەیـە لەسـەر تـەواوی کاروبارەکانی بەلأم ئەم خێراترە.
*ئەگـەر یـەکێك بینـی سـەردەبڕێ بەدەسـتی یـەکێکیتر سـەربڕاو خێـری لەسـەربڕ دەسـتگیردەبێت، ئەگـەر زینـدانیبوو ئـازاد دەکـرێ، ئەگـەر تاسـابوو دڵنیادەبێـت، ئەگـەر دیلبـوو ئـــازاد دەکـــرێ ، ئەگـــەر مـــیرو فـــــەرمانڕەوابوو دەســــــتەلأتو فەرمانڕەوایی زیاد دەکات.
*ئەگـەر بینـی مرۆڤێـك سـەردەبڕێت سـتەمی لێـدەکات هەمووشـتێکیش حەلأڵنەبێت سەربڕینی بەو شێوازەیەو، بکەر ستەم لەکارلێکراو دەکات.
*ئەگەر هەندێك لەخزمـەکانی سـەربڕی پلەوپایـەی خزمایـەتیو رایەڵـەکانی فەرامۆشدەکات.

*ئەگـەر غـەمو پـەژارەی هـەبێتو لەخـەودا بینـی سـەریدەبڕن غـەمو پەژارەکەی دەڕەوێتەوە.
*سەربڕین مارەبڕینە.
*ئەگـەر ژن سـەربڕێت لەحەمامـدا بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری.
*ئەگەر لەدواوە زیندەوەرێك سەربڕێت لەدواوە دەچێتە لای ژنەکەی.
سەرپێچی: (نابلسی)دەڵێت: بۆیەکێك رقی لێبێت دابەزاندنی سزایە.
سـەرتاش: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: پیاوێکـە کاروبـاری خـەڵکی لای فەرمانڕەوا چاکدەکات.
سەرتاشـین (قـژبڕین): (نابلـسی) دەڵێت: ئـەوەی لەخـەودا سەریتاشـی دەگەڕێتـەوە بـۆ سروشـتی خەوبینـەر لەکاتی بەئاگاییو بێداریدا.
*ئەگـــەر بینـــی ســـەری دەتاشـــێ لەمامەڵەو ساماندا زەرەر دەکات .
*ئەگـەر سەرتاشـینەکەی لـەوەرزی هاوینـدابوو سروشـتی بەچەشـنێکی تایبەتبوو سوودو قازانجی پێدەگات.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پشوو و چـاکبوونەوە لەنەخۆشـی سەرئێـشەو چاوئێشە.

*ئەگەر قژی بینی بڕاوە لەوەرزی زستاندا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شوێنی سەرتاشین و کارەسات و زەرەر.
*سەرتاشین ئەمانەت سپێرییە لەگەڵ دڵنیابوون لەترس وبیم.
*هەروەها کورتکردنەوەو تاشینی لە(حەج)دا قەرزدانەوەیە، هەروەها لەگەڵ ئەوەشدا سەرکەوتن بەدەستدەهێنێت، هەروەها قژ کورتکردنەوە دڵنیابوونە لەترس وبیم.
*ئەگەر بەدەر لەکاتی(حەج) قژی تاشی لەچاکێتی لەخواردنەوەوە پێدەگات، ئەگەر خاوەنەکەی لەناڕەحەتی و دەردەسەریدابوو یاخود قەرزاربوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە.
*هەروەها وتراوە: ئەگەر لەکاتی خۆیدانەبوو دەوڵەمەندبوو هەژار دەکەوێت، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاشکرابوونی نهێنی و لابردنی گەورەو سەرکردەکەی بەفێڵ یاخود مردنی.
*ئەگەر کەسێکی یەکلابوو شکۆمەندی و کەسێتی خۆی لەدەستدەدات.
*ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە.

*ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵ و دارایی کەمدەکات.
*ئەگەر بینی سەری تاشیوە زەفەر بەدوژمنەکانی دەهێنێت و دەبێت بەخاوەن هێزو شکۆمەندی.
*ئەگەر بینی وەك ئەوەی قژی دەبڕێت لەشکۆمەندی و ڕێزو حورمەتی دادەبەزێت.
*ئەگەر بینی سەری دەتاشێت نەخۆشدەکەوێت.
*ئەگەر بینی بڕیویەتی باشە بۆ یەکێك سروشت و خودی وابێت.
*ئەگەر بینی بەدەستی خۆی قژی دەتاشێت قەرزەکەی دەداتەوە.
*ئەگەر بینی قژی هاوسەرەکەی بڕاوە تەلاقیدەدات یاخود دەمرێت و لێی جیادەبێتەوە.
*ئەگەر ژنێك بینی مێردەکەی قژی کورتدەکاتەوەو پاشان سەری دەتاشێت زیندانی کردنیەتی بەدەستی مێردەکەی لەماڵەکەی خۆیدا، هەروەها وتراوە ئەگەر سەر بتاشێت نهێنی دەدرکێنێ.
*ئەگەر قژتاشینەکەی قسەی باشی تێدابوو لەگەڵ قەرزدانەوەدا ئەمانەت ئەسپەردەدەکات.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك بانگیدەكات بۆ قژبڕین مێردەكەی ژنانیتر بەنهێنی بانگدەكاتو ئاژاوە دەكەوێتە نێوانیان.

*ئەوەی پەلكی ژنەكەی بەبڕاوی ببینێ هەرگیز كوڕی نابێت.

*ئەگەر قژی ببڕێت هێزو توانای لاوازدەبێت.

*ئەگەر بینی نیوەی ریشی تاشراوە هەژاردەكەوێتو شكۆمەندی لەدەستدەدات.

*ئەگەر لاوێكی نادیار بیتاشێت لەسەر دەستی دژومنێكی ناسراو یاخود هاوچەشنی ئەو دوژمنەوە دەڕوات.

*ئەگەر پیاوێكی پیرو بەتەمەنبوو شكۆمەندییەكانی لەسەر دەستی پیاوێكی بەدەستەلاتی بێ رەچەڵەك لەناودەچێت.

*ئەگەر بینی قژی بڕا رووخساری پیردەبێت لەبژێوی پەیداكردنو هەوڵداندا.

*تاشین ئاسانترە لەهەڵكێشان، دەگونجێت باشبێت بۆ هەندێك لەكاروبارەكانیدا ئەگەر رووخسارو دەمو چاوی ناشیرین نەكات بەلام ئەو باشییە قورسو گراندەبێت لەسەری.

*ئەگەر پڕ بەچنگی گرتیو بەو ئەندازەیە بڕی پیاوێكە ماڵو سامانەكەی پاك رادەگرێت.

*ئەگەر بینی چنگیكردوە بەڕیشی مامیدا قەرزیدەداتێ هەتا لەبندەریدەهێنێتو میراتی مامی دەخوازتلەوە زیاتری پێنابڕێت، ئەگەر بەشێكی لێبڕی بەو ئەندازەیە میراتی وەردەگرێت.

*ریش تاشین بەسەرچوونو رۆینی ماڵو شكۆمەندییە.

*وتراویشە ریش تاشین فێڵو قۆڵبڕینە یاخود بەلاو ئافەیە دێت بەسەر كشتوكاڵدا یان هەڵكێشانییەتی بەر لەوەی سەرهەڵبدات یا مردنی كوڕەكەیەتی یا ژنەكەی لەناكاو.

*ئەگەر بینی سەریدەتاشێ هەروەك چۆن بەبێداری دەیتاشێو حەز بەوە بكاتو لەنێو خەڵكیدا بڕوات دەوڵەمەند دەبێت بەهۆی منالەكانیەوە ئەگەر كەسێكبوو قژی درێژدەكردەوە نەیدەتاشی ، ئەگەر لەجەنگدابوو دیلدەكریێو دەكوژرێت، ئەگەر لەكاتی ئاشتیدابوو ماڵو داراییەكەی بەسەردەچێتو نهێنی ئاشكرا دەبێتو لەگەورەو فەرمانڕەواكەی جیادەبێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر یەكێك بینی لەجەنگو غەزادا سەریدەتاشێ لێخۆشبوونە لەگوناهەكانیو

برژادنـــەوەی قەرزەكانیـــەتی لەگـــەڵ ڕەواندنـــەوەی غەموپـــەژارە، ئەگـــەر سەرتاشـــینەكە لـــەوەرزی زســـتاندابوو لەپلەوپایـــەدا شكـــستدەخوات و مـــاڵو داراییەكـــەی بەفیڕۆدەچـــێت، ئەگـــەر دایكـــی هـــەبوو دەمرێـــت، ئەگـــەر كوڕداریش بێت هەر بەوچەشنەیە.

*ئەگـــەر ژنێـــك بینـــی قـــژی دەبڕێـــت بەڵگەیـــە لەســـەر مردنـــی خـــۆی یـــا مێردەكەی یاخود بەدەركەوتنی نهێنیو پـــەنهانی ، یـــاخود خێروچـــاكەیەكی لەلایەن مێردەكەیەوە دەستدەكەوێت.

*ئەگەر بینـی سمێڵـی تاشـراوە یاخود كورتكراوەتـــەوە خێـــرو چـــاكە ڕووی تێدەكات.

*ئەگـەر بینـی سـەرو ریـشی تاشـراوە ئەگـــەر نەخۆشـــبێت چـــاكدەبێتەوە، ئەگەر قەرزاربێت قەرزەكەی دەداتەوە، غـــەمباریش غـــەمو پەژارەكـــەی دەڕەوێتـــەوە ، هـــەروەها دەڵـــێن: لەخەودا باش نییە.

*ئەگـەر بینـی پێـشەسەری دەتاشـێ قـەرزاری تیایـدەبات و كەسـیش پێـی نازانێت.

*ئەگـەر بینـی مـووی سـكی دەتاشـێ خوداوەنـد هۆكـارێكی بـۆ دەسـازێنێ قەرزەكـەی بداتـەوەو كاروبـاری خـۆی پێڕێكبخات.

*ئەگـەر بینـی قـسڵدەگرێتەوە مـووی پێـشی عـەورەتی پـێ لادەبـات ئەگـەر دەوڵەمەندبێت ماڵو دارایی تیادەچێت و ئەگەر هەژاربێت دەرووی لێدەكرێتەوەو دەوڵەمەنـدبێت ، بـەڵام ئەگـەر نیـوەی بردو نیوەی نەبرد هەنـدێك نارەحـەتیو چەرمەسەری دەڕەوێتەوەو هەنـدێكیش دەمێنێتـــــەوەو مـــــاڵو دارایـــــی لەدەسـتدەدات و بەشـێكی كـەمی بـۆ دەمێنێتەوە.

*ئەگـەر بینـی مـووی پێـشی بـەمووس دەتاشێ لەلایەن هاوسەرەكەیەوە خێرو چـاكە ڕووی تێـدەكات بـۆ ژنـیش بەهەمان شێوەیە.

سـەرتوێژ فـرۆش: (نابلـسی)دەڵێـت: لەخـــەودا پیـــاوێكی دڕندەیـــە لـــەنێو خەڵكیدا فیتنەیی دەكات و دەمەدەمـەو سـەوقاتی بڵاودەكاتـەوە هـەتا خـۆی سوودمەندببێ.

سەرجل(كەوا): (ئیبن سـیرین) دەڵێت: دەركـەوتن و هێـزو دەسـتەڵاتە لەگـەڵ دەرووی خێـــرو، ســـفت و لووسیـــشی باشترە.

*ئەگـــەر ســـەرجلێكی ئاوریـــشمی بەخۆیـــــەوە دی دەســـــتەڵات

بەدەستدەهێنێ بەئەندازەی هێزو توانای سەرجلەکە بەڵام خواردنی زیانێکە لەئایندەکەوێ.

*ئەگەر لەجەنگدا لەبەریکرد لەگەڵ چەکدا زیانی نییەو بۆخاوەنەکەی دەستەڵاتو دەروە لەمەمووڵایەکەوە.

سەرچاوەی ئاو: (نابلسی) دەڵێت: سەرچاوەی ئاو نیعمەتو خێرو فەڕو گەیشتنە بەئومێدو هیوا ئەگەر خاوەنەکەی حاڵوباری باشبوو.

*ئەگەر چەن سەرچاوە ئاوێکی بینی تەقیو دەرکەوت لەماڵی خۆیداو ... دایۆشراونەبوو بەلاو نەهامەتییەك ... تێدەکاتو ئەنداماني خانەوادەکەی دەگرین.

*ئەگەر بینی دەستنوێژدەگرێ لەسەرچاوە ئاوێك خێرێکی تەواو دێتە رێی ئەگەر سازگاربێت یان لێڵ.

*ئەگەر بینی لەماڵەکەیدا یاخود جێگەیەك کەزیانی پێدەگەیەنێ ئاو هەڵقوڵاو لەماڵەکەهاتە دەرەوە بژێویو خێرو نیعمەتی دەستگیردەبێ، ئەگەر لەماڵی خۆیدا هەڵقوڵا غەموپەژارەیە لەلایەن ژنەوە تووشی دەبێ، ئەگەر لەدیوارێك هەڵقوڵابوو غەمو پەژارەیە تووشی دەبێت لەلایەن پیاوێکی ئەوماڵەوە وەك برا یان زاوا یاخود هاوڕێ.

*ئەگەر ئاوەکە هەڵقوڵا هەتا هەمووی رۆیی لەغەمو پەژارە بەخێرایی قوتاردەبێ، ئەگەر ئاوەکە نەهاتەدەرەوە خەمێکە دەمێنێتەوە، ئەگەر سازگاربوو غەموپەژارەیە لەگەڵ لەشساغیدا.

*سەرچاوەی ئاوی لێڵ باش نییە لەگەڵ ئەو ئاوەی لەبەرینەڕوات.

*ئەگەر ئاوێکی بینی لەبەریدەڕوات ئەگەر خاوەنەکەی زیندوو یا مردووبوو لێکدانەوەی لەکاروکرداریدایە لەرۆژی قیامەتدا.

*ئەگەر ئاوێکی بینی هەڵقوڵا لەگەڕەکەکەیان یان لەماڵەکەیانو رژا یان لەبەری نەڕۆیی غەمو پەژارە لەوێدا بڵاودەبێتەوە ، هەروەها ئەگەر لەئاوی سەرچاوەیەکی خواردەوە غەمو پەژارەیە، ئەگەر ئاوەکەلێڵبوو غەموپەژارەکە سەختو گرانە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر سەرچاوە ئاوێك هەڵقوڵا لەماڵەکەی خۆی یان لەشوێنێکدا خزمەتکارێك دەگرێ.

ئەگەر سەرچاوەیەك ئاو لەزەویدا هەڵقوڵا خەڵکی ئەو شوێنە ماڵو سامانو بەروبوومی زۆر بەدەستدەهێنن

لەگەڵ پیسی و تێکچوونی سەرچاوەئاوەکە.

*ئەو ئاوەی لەشاخ و دۆڵەکانەوە هەڵدەقوڵێ ئەگەر سازگاربوو بەڵگەی خێرە بۆسەرجەم خەڵکی بەتایبەت نەخۆش و هەژاران و بەڵگەیە لەسەر ئاسانی و چاکبوونەوە چونکە هیچشتێك لەئاو خۆشتر نییە، ئەگەر بینی وشکیکردەوە بەپێچەوانەوە بۆ سەرجەم خەڵکی بەڵگەیە.

*ئەگەر یەکێك لەئاوی سەرچاوەیەك دەستنوێژی گرت ئەگەر غەمباربوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوەو ئەگەر ترسابوو دڵنیادەبێ یان نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە یاخود قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە ، ئەگەر گوناهباربوو خوداوەند لەسەرجەم گوناهەکانی خۆشدەبێ.

*ئەگەر ئاوێکی سازگاری بینی ژیانە بۆیەکێك ببێت بەخاوەنی، ئەگەر بینی بەنێو ماڵاندا دەڕوات ژیانی گشتییە.

*ئەگەر ئاوێکی بینی دەچوە نێو ماڵەکەی بەکونێکدا کەوا کەسێك دەیتوانی بەدەست بیگرێت رزق و رۆزییە رووی تێدەکات.

سەرخۆشی(مەستی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرخۆشی بەبێ مەیخواردن خەم و پەژارەو بەڵاو نەهامەتیە بەپێی: ﴿وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى﴾ (الحج: ٢).

*سەرخۆشبوون بەهۆی مەی و بادەوە ماڵ و دەستەڵاتە خەوبینەر بەدەستیدەهێنێت.

*سەرخۆشی بەهۆی مەی و بادەوە دڵنیاییە لەترس و بیم چونکە سەرخۆش لەهیچ شتێك ناترسێ.

*ئەگەر بینی سەرخۆشبوە، جل وبەرگەکەی پڕزۆڵ و لەت لەتبوە پیاوێکە ئەگەر دنیا دەروازەکانی بۆ بکاتەوە خۆی راناگرێت.

*ئەوەی ببینێ بادە دەخواتەوەو سەرخۆشیش دەبێت ماڵ وسامانی بەحەرام بەدەستدەکەوێت و بەو ماڵەوە دەستەڵات بەدەستدەهێنێت بەئەندازەی سەرخۆشیەکەی.

*هەروەها دەڵێن: سەرخۆشی بۆ ژن و پیاو خراپەو بەڵگەیەلەسەر نەزانینێکی زۆر.

*پیاوێك لەخەودا بینی دەستەڵاتێکی پێ سپێرا لەکارەکەیدا هاوەڵایەتی کۆمەڵێکیکرد ویستی بڕوات بەسەرخۆشی هەموویانی بەدیکردو

نەیتوانی زاڵببێت بەسەر کەسیاندا، ئەمەی گێڕایەوە بۆ (ئیبن سیرین)و ئەویش وتی: ئەوانە دەمرن و سوودت پێناگەیەنن و وەڵامیشت نادەنەوە.

*بینینی مەی لەمەرکانەدا بەدەستهێنانی گەنج و داراییە.

(نابلسی) دەڵێت: سەرخۆشی دەوڵەمەندییە لەگەڵ ڕێگرتن لەوەی لەخۆی بابیێت. ئەگەر سەرخۆشیەکە لەبادەی ترێبوو دەستەڵات و فەرمانڕەواییە بەهەموو شێوەیەك.

*سەرخۆشی بەڵگەی خێرو چاکەیە بۆ یەکێك بترسێ.

*سەرخۆشبوون بەبێ مەی بەڵگەیە لەسەر بانگەشەکردنی حاڵێك کەتێدا نییەو ناتوانێت ئەنجامیبدات، دەگونجێت ڕووداوێك ڕووی تێبکات، گرنگ بێت لەلای تا بەمەستی دەگەڕێتەوە لێی، ئەگەر چاکەکاربوو مەستە بەخۆشەویستی خوداوەند.

سەرد[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی دووڕوو دووڕەنگەو باش نییە لەقسەدا ساردو سڕەو وتەکانی زبرو ڕەقن.

سەردانی پێغەمبەر(ﷺ) لەخەودا:

بەڵگەیە لەسەر خۆنزیککردنەوە لەپەروەردگار بەکاروکرداری چاك.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+دڵنیابوون لەترس و بیم.

+نزیکی لەگەورە پیاوانەوە.

+پلەوپایە بەرزی.

+ڕووکردنە زاناو پلەداران و دڵسۆزی بۆ خانەوادەی پێغەمبەر(ﷺ)و خۆشویستنی ئەوەی خۆشی دەوێن.

+ئارەزووداری و زانیاری و ڕێنومایی.

*هەروەها سەردانی (قودس) لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرەکەت و شارەزابوون لەزانیاری و نهێنی، سەردانی حەزرەتی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر گوێڕایەڵی باوك و دایك و چاکەکردن لەگەڵیان و خۆشیرینکردن لایان بەوتەوکرداری بەرز.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەوڵدان لەبەدەرخستنی زانیاریدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستی بۆ خەڵکی خێرۆمەندو گوێڕایەڵی و هاتنەدی ئاواتەکانی لەدنیاو قیامەتدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشویستنی خەڵکی خێرۆمەندو گوێڕایەڵی و ئومێدەواربوونی خێری دنیاو قیامەت.

---

[1] **صرد**: باڵندەیەکە سەری گەورەیەو ژێرسکی سپییەو سەرپشتی سەوزەو پەلەوەری بچووك ڕاودەکات (فەرهەنگی دەریا: ٥٥٧/١).

سەرڕووتانەوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ماڵێکە لەلایەن سەرکردەیەکەوە هیچ سوودێکی لێوەرناگیرێ‌و سوودی نییە بەماندوبوون‌و هیلاکی نەبێت.

*بینینی سەرڕووتاوە ساڵێکی قات‌و قرییە.

سەرزەنشت(گلەیی - لۆمە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرزەنشت بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی.

*ئەگەر بینی گلەیی‌و سەرزەنشتی خۆیدەکات کردارێکدەکات لێی پاشگەزدەبێتەوە یان سەرزەنشت دەکرێ لەسەری بەپێی ئایەتی: ﴿ يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَن نَّفْسِهَا ﴾(النحل: ١١١).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا لەلایەن پێغەمبەر یان بەرپرسێکەوە سەرزەنشتکرا بەڵگەیە لەسەر تەوبەو گەڕانەوەی لەسەرگەردانی.

سەرسامی (سەرسوڕمان): (ئیبن سیرین)دەڵێت: سەرسامی لەهەموو ئاینەکاندا نکوولییە، ئەگەر بینی سەرسامەو هیچ ئاینێکی نییە سەرجەم دەروازەکانی داوای لێدادەخرێ‌و خوازو ئاواتەکانی لێدەگیرێ‌و هیچ ویست‌و خوازێك بەدەستناهێنێت.

(نابلسی)دەڵێت: سەرسامی بەڵگەیە لەسەر بێئاگایی‌و پەلکێشکردنی لەلایەن شەیتانەوە بۆسەرگەردانی.

سەرشان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پشت‌و پەناو قیژەو ژنێکی شۆخ‌و شەنگ‌و جوانە.

*ئەگەر بینی دەیدات بەخۆیداو دەنوێت ژنێك دەهێنێت.

*ئەگەر دووچەرخە (پاسکیل)ێکی گەوهەرداری بینی ژنەکەی قورئان لەبەر دەکات.

سەرقاڵی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر خۆی بەسەرقاڵی بینی کچێك دەهێنێ‌و سەرقاڵیدەکات هەروەك قورئان دەفەرموێ: ﴿ إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ ﴾ (یس :٥٥) دەڵێت: شکانی شقڵی کچێنییە.

(نابلسی) دەڵێت: سەرقاڵبوونی مرۆڤ لەخەودا بەکارێکیتر ئەگەر بەسیبوو بەڵگەیە لەسەر نوێکردنەوەی رزق‌و رۆزی‌و هاوسەرگیری‌و منداڵ‌و بەندایەتی.

سەرقوڵ: (نابلسی)دەڵێت: سەرقۆڵی مرۆڤ لەخەودا بەماڵ‌و سامان لێکدەدرێتەوە، سەرقۆڵی گوشادو بەرین فراوانی ماڵ‌و سامانە.

*دڕاندنی سەرقۆڵ هەژاریو نەبوونییە هەروەها نەمانی نازو نیعمەتە.

سەرکار(بەڕێوەبەر): بینینی سەرکاری ئاژەڵ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی سەرکردەی خاوەن ماڵو بەڕێوەبەرن.

*سەرکار هیچ خێرێکی تیا نییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هاوەڵێك.

+نووسەری گرێبەستی هاوسەرگیری.

+دەویت.

سەرکردەی سوپا: (نابلسی) دەڵێت: پیاوێکی بەناوبانگە باکی نییە ئەگەر سەربازەکان هەڵیبگرن.

*ئەگەر بینی سەرکردەی سەربازەکانە خێروماڵو دارایو شکۆمەندی دەستگیردەبێت ئەگەر شایستەی ئەوەبێت بەڵام ئەگەر شایستە نەبێت بەڵگەیە لەسەر مردنی، ئەگەر هەژاربێت بەڵگەیە لەسەر بشێویو دەنگبەرزکردنەوەی بەسەر خزمەتکاراندا.

سەرکەوتن بەئاسمانا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی سەرکەوت بەسەر شاخێکدا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو سەفەر، ئەگەر سەرکەوت بەئاسمانا هەتا گەیشت بەئەستێرەکانی ڕێزو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی کاتێ پێیدا سەرکەوتبوو بەئەستێرەو ڕێنومایی‌کرا پلەوپایەو سەرۆکایەتی بەدەستدەهێنێت.

*دابەزین دوای سەرکەوتن پێیدا ملکەچیو ڕسواییو سەرشۆڕییە، هەروەها دەڵێن: بەدەستهێنانی نازو نیعمەتی دنیایە لەگەڵ پلەوپایەی ئایندا.

*ئەگەر بینی لەشاخێکەوە دابەزی خۆشیو شادی بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی کاروبارو بەدەستنەهێنانی ویستوخواز.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سەرکەوتن واژووی دابەزینە، ئەوەی بەرزببێتەوە بەئەندازەی بەرزبوونەوەی دادەبەزێ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چەوسانەوەی دەروونی، بەرزبوونەوەش بەرزییەو دابەزین نزمیو سووکییە.

*ئەگەر سەرکەوت بەسەر کۆسپێکی بەرزدا بەرزبوونەوەیە بەماندوویەتیو شەکەتبوون.

*ئەگەر بینی سەرکەوت بەسەر شاخێکدا ئەو شاخە مەبەستو خوازەو بەئەندازەی ئەوەی دەیەوێت بەرزدەبێتەوە.

*هەموو بەرزبوونەوەیەك مرۆڤ ببینێ بەشاخدا یان هەورازێکدا یاخود هەرشتێکیتر ویستوخوازی بەدەستدەهێنێ لەپێداویستیەکانی بەرزبونەوەی ڕێکیش ناڕەحەتییەو خێری تێدا نییە.

سەرگەردانی (لادان - وێلی): (نابلسی) دەڵێت: لادان لەڕێگەی ڕاست بەڵگەیە لەسەر لادان لەحەق و ڕێنومایی، بەڵام ئەگەر ڕێگەکە خواربوو لادان لێی لادانە لەخراپەو داواخوازی ڕێنومایی و جێگیربوونە.

*ئەگەر بینی لەڕێگە لایدا ڕوودەکاتە ناحەق، ئەگەر ڕێگەی ڕاستی دۆزییەوە ڕێگەی سەرفرازی دەیوەتەوە.

سەرما: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا هەستی بەسەرما کرد هەژارییە.

*ئەوەی لەسێبەردا سەرماییبوو نەیتوانی لەبەر تیشکی خۆرا دابنیشێت هەژاری بەسەر دەچێت، هەروەك چۆن ئەگەر لەبەر تیشکی خۆردابوو ڕوویکردە سێبەر لەخەم و پەژارە قوتار دەبێت.

*سەرما لەخەودا ئەگەر خەوەکە لەوەرزی هاویندابوو بەڵگەیە لەسەر سوودو ڕزق و ڕۆزی و پۆشاکی گرانبەها.

*ئەوەی ببینێ سەرمایەتی و دواتر ڕەشەبایەك هەڵبکات بەسەریدا هەژاری پترو زیاد دەکات، ئەگەر چوەپاڵ ئاگر یان پشکۆو دوکەڵ هەژاردەکەوێت و پاشان لەکاروباری فەرمانڕەوادا هەوڵدەدات و کارەکەشی مەترسیدار دەبێت، ئەگەر پشکۆبوو دەست بۆ ماڵی هەتیو دەبات، ئەگەر خۆی گەرمکردەوە بەدوکەڵ بەلاو نەهامەتیەکی گەورە ڕوودەکاتە دەرووني.

*هەندێك دەڵێن: سەرمایەکی سەخت لەکاتی خۆیدا بەڵگەونیشانە نییە لەسەر هیچ شتێك بەڵام ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو بەڵگەیە لەسەر سەفەری گەشتیار کەڕوونادات و بەڵگەیە لەسەر بەدەرکەوتنی شتە نادیارو پەنهانەکان.

سەرنشینانی لانەو ماڵی فەرمانڕەوا: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر :

+سەفەرو جموجووڵ لەوشکانی و ئاودا.

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی و بەلاو نەهامەتی.

سەرۆکایەتی: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا دەویتی دەکات بەڵام ژنە سوزانیەکانی نەدی ئەوە پیاوێکی دەڵاڵەو شتومەك و کاڵا دەخاتەڕوو بەهۆیەوە دەژی.

*سەرۆکایەتی گەواهیدانی ناحەقە، ئەگەر بینی گەواهی ناحەق دەدات دەویتی دەدات.

سەرەتان[1] : (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی شانو شەوکەتدارو بەهێزە، خواردنی گۆشتەکەی سوود وەرگرتنە لەماڵو سامانو لەزەوییەکی دوورو چەپەکدا.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی بیبینێ ماڵێکی حەرام بەدەستدەهێنێت.

سەرهەڵدان: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر شتێکی شاراوەی تیادەرکەوت بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی دوای نارەحەتیو سوودو قازانج دوای زیان یاخود بوونی کوڕێك دوای نائومێدی.

*هەموو شتێك کاتو وادەیەکی دیاریکراوی هەیە بینینی لەکاتێکدا بەڵگەیە لەسەر:

+بەجێهێنانی بەڵێن.

+بەدەستهێنانی پێداویستی.

+قەرزدانەوە.

+گەڕانەوەی کەسێکی ئاوارە.

+ئازادبوونی زیندانی یان منداڵبوونی دووگیان.

*دەگونجێت شتێك گەر لەکاتی خۆیدا نەبێ بەڵگەبێت لەسەر قەرز.

سەرهەنگ: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مژدەو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَقَدْ أَخَذَ اللهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُم اثْنَي عَشَرَ نَقِيبًا﴾ (المائدة: ١٢).

سەری جالووت: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر سەری جالوتی لەخەودا بینی خراپەکاری فێڵباز بانگی خەڵکیدەکات بۆ ناپاکیو فرووفێڵ.

*ئەگەر بینی سەری جالووت ناو زەد دەکات رقی لەکارو پیشەکەیدەبێت ناپاکیو فرووفێڵی لەگەڵدەکریو خۆشی پاکو بێتاوانە.

سەرین: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هاوسەرو ماڵو سامانی پارێزراوو هاوڕێیەتیە یان نهێنیە لەگەڵ پشوودان لەماندوبوونو هیلاکی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرینی بەرز خزمەتکارەکەیەتی، هەندێکدەڵێن: منداڵە یان زانا بەلام جێگەی راخراو بەڵگەیە لەسەر هاوسەر.

*دەگونجێت جێگە بەڵگەبێت لەسەر ئەو زەوییەی مرۆڤ تەپاوتلی تیادەکات بەبێئاگایی هەتا لەوێوە روو بەقیامەت دەکەوێتە رێ.

---

[1] **سەرەتان**: گیاندارێکی ئاوییە. (وەرگێڕ)

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنێکی خزمەتکارە بۆ خاوەنەکەی‌و خزمەتی خەڵکی.
* ئەگەر سەرینی بینی بەڵگەیە لەسەر ژنێك نهێنی ژنێکیتر دەزانی‌و دایدەپۆشێ ، ئەگەر سەرینەکەی دزی خزمەتکار یان هاوسەرەکەی دەمرێ.
* ئەوەی لەسەریندا دەبینرێ لەدڕاندن‌و کۆنی‌و تیاچوون ڕووبەڕووی خزمەتکار دەبێتەوە.
* هەروەها بۆ دەستەڵاتدار نووسەرو بەردەست‌و ئەوانەن کاروبارییان پێدەسپێرێ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەنجینەدارەکەی پشتی پێدەبەستێ بەئەندازەی ئەوەی خەوبینەر دەیبینێ.
* بۆ خەڵکی گشتی لەبراو هاوڕێ ڕاڤەدەکرێ.
* پشتی بەفەرش‌و بەڕەو ڕاخەر ڕاڤەدەکرێ‌و ئەو جوانی‌و قەشەنگییەی تیایدا دەبینرێ دەگەڕێتەوە بۆ خزمەتکارو بەردەستەکانی.
* ئەگەر بینی لەسەری دانیشتووە کیژێك دەهێنێ.
* ئەگەر بینی سەرینێکی هەڵگرتوە خێرو چاکە بەدەستدەهێنێ ، هەروەها دەڵێن: ئەو پشتییەی پاڵی پێوەدەدات غەم‌و پەژارەیە.
* هەروەها پشتی هاوسەرو هاوڕێ یان کوڕو دایکی بەسۆزو بەزەییە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پشوو یان نەخۆشی بۆیەکێکی لەشساغ.

سەعوگ[1] : (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی ئەو دەرمانە دەکاتە لووتی توورە دەبێت بەئەندازەی تەنگەبەری خشڵ‌و بابەتەکانی.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پێویستی بەخۆشەویستی یاخود ئەوەی ڕوودەکاتە ئەقڵ‌و ژیری مرۆڤ.

سەفەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەفەر لەحاڵ‌و بارێکەوە دەگوێزرێتەوە بۆ حاڵ‌و بارێکیتر.
* ئەگەر بینی سەفەر دەکات زەوییەکدەماڵێ.
(نابلسی) دەڵێت: سەفەر لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی خووڕەوشتی خەڵکی، ئەگەر ئەوکەسەی سەفەر دەکات هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر کەسانی موسافیر هاتن بۆ لای لەخەودا

---

[1] **سەعوط:** چارەسەرێکە دەکرێتە لووت هەتا بگات بەمێشك‌و پزمین لاببات.
(بڕوانە: النهاية: ٣٦٨).

دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو هەواڵانەی لەلایەن ئەوانەوە دەگات بەخەوبینەر.

*ئەگەر بینی سەفەر دەکات لەشوێنو جێگەیەکەوە دەچێت بۆ شوێنو جێگەیەکیتر گەڕانەوەو تەوبەو پاشگەزبوونەوەیە لەسەرپێچیو تاوان.

*هەروەها گەڕانەوە لەسەفەر بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی پێداویستی.

*ئەگەر بینی لەسەر قاچ سەفەر دەکات قەرزێکی زاڵە بەسەریەوە.

*ئەگەر بینی لەماڵو لانەیەکی نادیارەوە گواستیەوە سەفەردەکات.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی سەفەر دەکات بۆ زەوییەکی دوور یاخود رووردەکاتە لانەیەکی نادیار یاخود لەماڵێکەوە دەچێت بۆ ماڵێکیتری نادیار بەڵگەیە لەسەر مردنی، ئەگەر بینی توێشووی سەفەری هەڵگرت روو لەخێرێکدەکات.

سەفەرد[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێکی دەوڵەمەندو بەڕێزو شۆخو شەنگەو ماڵو دارایی ئێجگار زۆرە، ئەوەی ببێت بەخاوەنی ئەم باڵندەیە ژن یا کچی ئاوای دەبێت.

سەکباچە[2]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بەگۆشتی مەرلێنرابوو و خواردی بەڵگەیە لەسەر دەستپاکیو تەواوی شکۆمەندی لەلای خەڵکی پایەدار.

*ئەگەر بەگۆشتی مانگا لێنرا خواردنی بەڵگەیە لەسەر ژنێکی خۆشنوودو بەدەستهێنانی ویستو خواز لەلایەکەوە.

*ئەگەر گۆشتی باڵندەلێنرا بازرگانیو دەستەلات بەسەر کۆمەڵێکی دەوڵەمەندی باسکراو بەئەندازەی چەورییەکەی بەدەستدەهێنێ.

سەکۆ: (نابلسی) دەڵێت: سەکۆ لەخەودا دەرووڵێکردنەوەیە بۆ غەمبارو غەمو پەژارەیە بۆ دڵخۆش بەتایبەت ئەگەر بۆ خۆشۆردن بەکار دەهێنرا.

سەگ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەلێکدانەوەی سەگدا جیاوازی هەیە هەندێکدەڵێن: کۆیلەیە، هەندێکیتر دەڵێن: پیاوێکی یاخی نەزانو توندوتیژە ئەگەر وەڕی ، سەگی رەشی عەرەبی دوژمنێکی لاوازی بچووکی کەم رێزەو دەڵەسەگیش ژنێکی سووكو نزمە، ئەگەر گازی لێگرت خراپە رووی

---

[1] **سەفەرد**: باڵندەیەکە بەنموونە دەیهێننەوە لەترسنۆکیدا. (وەرگێڕ)

[2] **سەکباچە**: شلەیەکە لەگۆشتو ترشی دروست دەکرێ. (وەرگێڕ)

تێدەکات، ئەگەر سەگێك جلەکانی دڕاند پیاوێکی سووك ئابڕووی دەبات.
*ئەگەر گۆشتی سەگێکی خوارد زاڵو سەرکەوتوو دەبێت بەسەر دوژمنێکدا ماڵو سامانی داگیرکردوە.
*خواردنی شیری سەگ لەخەودا ترس‌وبیمە.
*ئەگەر کاروفرمانێکی بەسەگ سپارد ئەوکات سەگ هاوڕێیەکە بەهۆیەوە سەرکەوتوودەبێت.
*سەگ بەلگەیە لەسەر پایەدان یان کەسێك خاوەنی بیدعەبێت.
*ئەگەر سەگێك گازی لێگرت ئەگەر هاوەلایەتی بیدعەکاترێکی کرد فیتنەیە، ئەگەر دوژمنداربوو قسەو جنێوو سووکایەتی پێدەکات یاخود زاڵدەبێت بەسەریا.
*ئەگەر خزمەتکاری هەبوو ناپاکی لەگەڵدەکات، ئەگەر لەکاتی نەبوونیدابوو شتێکی لێدەستدەکەوێ ئنجا بەئەندازەی گەزتن ئازاری پێدەگات.
سەگ ژنێکی سووکە لەنێو کۆمەلێکی خراپدا، تووڵەسەگ کوڕێکی ڕەشتاڵەی خۆشەویستە، تووڵە شکۆدارییە لەنێو خانەوادەو ماڵی خۆیداو سپێتی باوەڕیەتی.

*هەروەها دەڵێن: تووڵەی سەگ مندالی دۆزراوەی پیاوێکی نەزانەو خزمەکانی هەموو لەزیناوە پەیدابوون.
*سەگ پیاوێکی کەودەنە، سەگی شوان ماڵو سامانە لەگەورەو بەرپرسەوە دەستیدەکەوێت.
*سەگ دوژمنێکی ستەمکارە.
*سەگی مامۆستا هاوەڵەکەی سەردەخات بەسەر دوژمنەکانیدا بەلام سووك‌و بێ نرخە.
*هەروەها دەلێن: خاوەنی ئەم خەوە دەستەلاتو بژێوی پێویستی پێدەدرێ.
*هەندێکدەلێن: سەگ لەلێکدانەوەدا بەلگەیە لەسەر:
+زەرەر.
+هەژاری.
+نەخۆش.
+دوژمن ، مەگەر لەشوێنێکدابێت سەگی تێدا بۆیاریو بازی دادەنرێ لەوێدا بەلگەیە لەسەر ژیانو تامو چێژو خۆشی.
*سەگی ئاویی داوایەکی بەتاڵە لەگەڵ بڕیارو فرمانێك بەجێنایەت، هەموو جۆرە سەگێك بەلگەیە لەسەر کەسی خراپو گەندەڵ.
*دەگێڕنەوە (ئەبوبەکری صدیق) (ڕەزای خوای لێبێت) لەخەودا سالی

ئازادکردنی (مەککە)ی دیوە بینیویەتی لەنێوان (مەککە)و (مەدینە)دا کاتێ پێغەمبەر (ﷺ) لە(مەککە) نزیکدەبێتەوە بەیاوەری هاوەڵانیو سەگێك پێیان دەوەڕێت کاتێ لێی نزیکدەبنەوە لەسەر پشتدەکەوێ، گوانەکانی شیریان لێدێت. خەوەکەی بۆ پێغەمبەر (ﷺ) دەگێڕێتەوەو پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: "سەگەکەیان ڕۆییو چاکیان مایەوەو بەهۆی پەیوەندی خزمایەتیەوە داواتان لێدەکەن کاتێ دەگەن پێیان ، ئەگەر (ئەبوسوفیان)ی کوڕی (حەرب)تان دی مەیکوژن".

*ئەگەر بینی بوە بەسەگ خوداوەند فێری زانیاریەکی مەزنیدەکات ، پاشان لێی وەردەگرێتەوەو بەپێی ئایەتی: ﴿وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانسَلَخَ مِنْهَا﴾ (الأعراف: ١٧٥).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر سەگی چینی بینی تێکەڵ بەکۆمەڵێ لەعەجەم دەبێتو موسوڵمان نین.

*ئەگەر بینی سەگێکی گرت هاوەڵایەتی خزمەتکاراندەکاتو بەزۆری خۆشیدەوێن.

*ئەگەر بینی ڕاو بەسەگ دەکات دەگات بەویستو خوازی خۆی.

*ئەگەر بینی سەگ دەکوژێ زاڵدەبێت بەسەر دوژمناندا ، ئەگەر بینی سەگی ڕاو ڕووبەڕاوکردن دەچن بۆسەرجەم خەڵکی باشە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ڕەفتارێك مرۆڤ ئەنجامیدەدات.

*ئەگەر سەگەکەی بینی لەڕاو گەڕایەوە بەڵگەیە لەسەر ترس وبیمو بێکاری.

*ئەگەر بینی خۆیکرد بەشاردا بەڵگەیە لەسەر بێکاری .

*ئەو سەگانەی پارێزگاری لەماڵ دەکەن بەڵگەیە لەسەر پاراستنی شتومەکی پیاو لەلایەن هاوسەرەکەیەوە، ئەگەر بینی نەخۆشە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو زەرەو تیاچوونی هەندێك شتومەك.

*ئەگەر دەڵە سەگێکی بینینی دەوەڕی بەڵگەیە لەسەر زیان لەلایەن خەڵکی خراپەوە.

*سەگ بەڵگەیە لەسەر تا بەهۆی ئەو هەسارەیەی بەسەگ ناوزەدکراوە.

*هەموو جۆرە سەگێ بەڵگەیە لەسەر نەتەوەیەکی سووكو ڕسوا.

*سەگ بەمندالی پۆلیس لێکدەدرێتەوە، هەروەها سەگ دوژمنێکی لاوازە یان پیاوێکی ڕژدە.

*ئەگەر بینی سەگێك پێی دەوەڕێ لەمرۆڤێکی کەم ڕێز قسەیەکی ناخۆشدەبیستێ.

*ئەگەر بینی گۆشتی سەگی خوارد زاڵدەبێت بەسەر دوژمنداو ماڵو سامانی بەدەستدەهێنێ.
*سەگ بەڵگەیە لەسەر پاسەوان هەروەها بەڵگەیە لەسەر خاوەن بیدعە.
*خواردنەوەی شیری سەگ ترسو بیمە، سەگ هاوڕێیەو بەهۆیەوە سەرکەوتن بەدەستدەهێنێ.
*سەگ منداڵێك یان سواڵكەری دەرودووكارە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سووكیو رسواییو نزمی دەروون وێرای زۆری باشەی بۆ خاوەنەكەیو پاراستنی ماڵو منداڵی.
*دەگونجێت سەگ بەڵگەبێت لەسەر هەوڵدان لەدنیادا لەگەڵ پەسمەندە نەكردن بۆ رۆژی تەنگانەو پێویست.
*سەگی دەوری ران دراوسێیەكی باشی مشورخۆرە بۆ خانەوادە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەگ راگرتن یان هاوڕێیەتی لەسەر پووچو بەتاڵو زەرەركردن لەماڵداو پووچەڵكردنی كردار.
*هاوەڵایەتی سەگ بەڵگەیە لەسەر خۆشاردنەوە بەهۆی چیرۆكی (أصحاب الكهف).
*دەڵەسەگ ژنێكی پارێزگاریكارە لەمێردەكەیو فرە وەچەو نەوەیە.

*دەگونجێت سەگ بەڵگەبێت لەسەر بێباوەڕیو نائومێدبوون لەسۆزو بەزەیی خواییو بەدرۆخستنەوە.
*بینینی سەگی (أصحاب الكهف، هاوەڵانی ئەشكەوت) بەڵگەیەلەسەر:
+ترس وبیم.
+زیندانی.
+هەڵهاتن.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر نوێكردنەوەی دەستەڵات.

سەلامی نوێژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی سەلامدەداتەوەو لەنوێژ دەردەچێ دوای تەواوكردنی لەخەمو پەژارەكانی قوتاردەبێت.
*ئەگەر سەلامیدایەوە بەلای راستدا بەدەر لەچەپی بەڵگەیە لەسەر چاكبوونی هەندێك لەكاروبارەكانی، ئەگەر سەلامیدایەوە بەلای چەپیدا بەدەر لەلای راستی كاروبارو حاڵی ئاڵۆز دەبێت بەسەریەكدا.
(نابلسی)دەڵێت: سەلامدانەوە دوای تەواوبوونی لەنوێژ بەڵگەیە لەسەر شوێنكەوتنو سوننەتپارێزیو لێبوونەوە لەكارو سەفەرو رزقو رۆزی پەیداكردن.
*ئەگەر بەلای چەپدا سەلامیدایەوە بەرلەوەی بەلای راستیدا سەلامبداتەوە

بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی شەڕو خرایەو بیدعەخوازی ، ئەگەر لەنوێژەکەی تەواوبوو سەلامینەدایەوە بەڵگەیە لەسەر گرنگیدان بەدەستهێنانی سوودو قازانجو فەرامۆشکردنی سەرمایە.

سەما: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەما غەمو پەژارەو نەهامەتییەکی هەراسانکارە، سەما بۆ نەخۆش بەڵگەیە لەسەر درێژخایاندنی نەخۆشی.

*هەروەها دەڵێن: سەمای هەژار دەوڵەمەندییەکە زۆر ناخایەنێت، سەمای ژنیش ئابڕووچوونییەتی.

*سەمای ئەوەی گەورەدارە بەڵگەیە لەسەر لێدانی، بەڵام سەمای زیندانی بەڵگەیەلەسەر قوتاربوون لەزیندانو کردنەوەی کۆتوبەندەکانی.

*سەمای منداڵ بەڵگەیە لەسەرئەوەی کەمنداڵەکەی کەڕو لاڵە.

*سەمای ئەوەی بەنێو دەریادا دەڕوات کارێکی خراپو نالەبارە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر توندیو نارەحەتی کەرووی تێدەکات.

*ئەگەر مرۆڤ بۆ کەسێکیتر سەمایکرد بەڵاونەهامەتییەکی گەورە رووی تێدەکاتو هاوبەشدەبێت لەگەڵ سەما بۆکراودا.

*ئەگەر بینی لەنێو لانەوماڵی خۆی سەما دەکاتو کەسێکی نادیاریان لەگەڵدا نەبوو بۆ سەرجەم خەڵکی باشە بەشێوەیەکی هاوسەنگ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەماڵو لانەکەی خۆی سەما بکات تێردەبێتو شادی دەیگرێ.

*ئەگەر نەخۆش سەمایکرد زۆر نیگەرانیو دوودڵی دەیگرێ، ئەوەی بەکێشبکرێ بۆ سەما قوتار دەبێت لەنارەحەتی.

*ئەگەر بینی ژنەکەی یا کوڕەکەی یاخود هەندێك لەخزمەکانی سەما دەکەن خێرو چاکەیەو بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادیو مەزنی.

سەماکار(سوڕدەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خاوەن بەڵاو نەهامەتییە ئەگەر سەمایکرد بۆخۆی سەما روودانی کاروبارێکەو بەرزبوونەوەیە.

*ئافرەتی سەماکار بەڵگەیە لەسەر دنیای پیسو گەندەڵو پشووودان لەماندوێتییدا.

*مەیموونی بازیو سەما بەڵگەیە لەسەر تەمێکاری هاوەڵپەیداکارو منداڵەکانیان.

سەمتور(جۆرە سازێکە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: لێدەری سەمتور پیاوێکی سەرکردەی خاوەن رەفتاری پڕوپووچە لەنێو هەژاراندا یان زیناکارو داوێنپیسە یاخود پارەپەیداکارە.

* ئەگەر دەستەلاتدارێك بینی گوێبیستی سەمتور بوە گوێبیستی وتەی پیاوێکی پڕوپووچ گۆدەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+کاروباری خەڵکیو شتی پڕوپووچ.

+زیناوداوێنپیسی.

* یاریکردن بەشەترەنجو دامە.

+بەگەڕخستنی جنۆکەو جادووگەریی.

* دەگونجێت لێدانی سەمتور ئامۆژگارکردن یان سەرزەنشت بێت.

سەنج [1]**:** (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەو سەنجەی لەزێڕ دروستدەکرێ بەڵگەیە لەسەر خۆشیەکانی ژیانو لێدانی شانازیکردنە بەدنیاوە.

(نابلسی) دەڵێت: سەنج لەخەودا پیاوی دنیاویستی خۆبەزلزانە.

* ئەگەر بینی بەسەنج لەدەرگاکەیدەدات دەستەلاتێك لای (عەجەمە)وە وەردەگرێ.

* سەنج ناخۆشیو مارەبڕینێکی خراپە یاخود پیاوێکی عەجەمییە.

سەنگ (مسقال) [2]**:** (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەو ئامۆژگاریو سەرزەنشت.

* هەروەها بەڵگەیەلەسەر رێنوماییو راستگۆییو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گوناهو تاوان.

سەوزەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرپرسو پێشکەوتن لەکاروبارداو پۆلیسو بەرپرسی کاروباری خەڵکیو هۆکاری بەدەستهێنانی ماڵو دارایی.

سەوزی جل وبەرگ لەخەودا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەموو سەوزییەك بەدەر لەسەوزی گەنمو جۆو کونجیو پاقلە ئیسلامە.

* ئەگەر بینی لەکێڵگەیەکی سەوزدا هەوڵدەدات لەکرداری چاکەو خواناسیدا هەوڵدەدات.

(نابلسی)دەڵێت: جل وبەرگی سەوز باشە لەئایندا چونکە جل وبەرگی بەهەشتیەکانە، ئەگەر جل وبەرگی سەوزی بینی بەڵگەیە لەسەر ئاینو

---

[1] **سەنج:** ئامرازێکی بەزمو شاییەو بەدوو پەنجە لێدەدرێت. (وەرگێڕ)

[2] **مسقال:** نزیکەی (٥)گرامە. (فەرهەنگی دەریا: ج٢/١١٨٨).

هێزو زیادەی بەندایەتی، لەگەڵ باشی حاڵوباری مردوو لای خوداوەند.
*پۆشینی جلوبەرگی سەوز بۆ زیندوو بەڵگەیە لەسەر مانەوەی میراتی بۆ مردووش بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەشەهیدی لەدنیا دەردەچێت.
*هەموو جلوبەرگێکی سەوز سوودەو زیان ناگەیەنێت.
*هەروەها وتراوە: سەوزی لەجلوبەرگی ئاوریشمدا نەژنو نەپیاو پابەند نابن پێوەی.
سەوڵی بەلەم: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاریو بەڵگەنامەی راستو دروست.
سەهۆڵ: (نابلسی)دەڵێت: لەکاتی خۆیدا بریتیە لەغەمو پەژارە رەوینەوەو لووتشکانی ئێرەییبەرو دوژمنان.
*ئەگەر ئاو بەستیو دارو درەخت تیاچوو دەرگاکان داخران بەڵگەیەلەسەر پووچەڵبوونەوەی بژێویو رامانی حاڵوبارو سەفەرکردن.
*دەگونجێت سەهۆڵ بەڵگەبێت لەسەر پیاوی بەهێزو پشت ئەستوور.
*سەهۆڵ هیچ خێرێکی تێدا نییە بەهۆی بەستنی ، ئەوەی سەهۆڵو بەفر بەسەریا بباریٚ یاخود بکەوێتە نێوی بەڵاو نەهامەتیەك دادێت بەسەریاو تێدا وشكو داماو دەبێت، دەگونجێت تووشی لێدانو ئەشکەنجەدان بێت لەلایەن فەرمانڕواوە.
*بەستنیش غەموپەژارەو سزایە مەگەر مرۆڤ ئاوی تیا هەڵبگۆزێو بیکاتە نێو دەفرێكو شوێنەکەی بیبەستیٚ ئەوەش ماڵێکە مۆڵدەبێت لەشوێنی خۆیدا، بەستەریش گەنجینەی ماڵی فەرمانڕەوایە.
سەینان[1] : بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نهێنی نێوان خۆیو کەسانیتر کەهیچکەس ئاگای لێنەبێت.

س ی

سی(کۆئەندامی هەناسە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: چاکی سی تەمەندرێژییە ، خراپی تەمەن کورتیەتی چونکە شوێنی روحو گیانە، ئەگەر بینی سی بۆگەنیکردوە بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوەی چارەنووسی چونکە سی شوێنی روحە.
(نابلسی) دەڵێت: سی شوێنی تورەبوونیەتیو بەژن لێکدەدرێتەوە.
*ئەگەر بینی سی رەشهەڵگیرساوە بەڵگەیە لەسەر:
+شکانی دەرگای سوودو قازانجی.

[1] **سەینان**: جۆرە دارێکە. (وەرگێڕ)

+تێکشکانی بەخشینی.

+شکانی پانکەو ئامێری فێنککەرەوە.

سیخوڕ: (نابلسی)دەڵێت: سیخوڕ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جنۆکە یان ئەوەی کاریگەری کاری شەڕو خراپە دەگەیەنێت بەسەرخێردا.

سیر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سیر پیاهەڵدانێکی ناقۆلایە، هەروەها دەڵێن: ماڵو داراییەکی حەرامەو، خواردنیشی لەچێشتدا بەڵگەیە لەسەر تەوبەو پەشیمانی لەگوناهو تاوان.

*دەگێڕنەوە پیاوێک دێت بۆلای (ئەبوهورەیرە)و دەڵێت: لەخەودا پێغەمبەری خوا(ﷺ)م بینی لەمزگەوت دانیشتوەو خەڵکی دێنە ژوورەوەو سلاودەکەن، ئنجا منیش هاتم تا بێمە ژوورەوە بەلام کۆمەڵە پیاوێك قامچیان بەدەستەوەبوو نەیانهێشت ، پاشان پێموتن: ڕێگەم بدەن با بێمە ژوورەوە، ئەوانیش وتیان: تۆ سیرت خواردوە، پاشان دەریانکردم.

(ئەبوهورەیرە) وتی: ماڵو داراییەکی پیستخواردوە.

(نابلسی)دەڵێت: خواردنی سیر بۆنەخۆش بەتەنیا بەڵگەی خێروچاکەیە. ئەگەر سیری هەڵکێشا زیان ڕووی تێدەکاتو هەڵکەندنی پیازیش هەروایە.

*هەروەها دەڵێن:سیروپیاز غەمو پەژارەیە.

سینەما: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی چوە سینەما گوناهێك ئەنجامدەداتو بەدوای گوناهو تاواندا دەگەڕێ.

سینی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سینی خۆشەویستی پیاوە، ئەگەر سینیەکە پاقلەو ترشەمەنی لەسەربوو لەماڵی خۆشەویستو دڵدارەکەی دژایەتیو رقوقین بلاودەبێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: سینی لەخەودا بەهەزار درهەم لێکدەدرێتەوە، یان بەسەد بەپێی توانای خەوبینەر.

سیواك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سیواك لەسروشتو فیترەوەیە ، ئەمەش خەونی شوێنکەوتوانی ڕێبازو سوننەتی پێغەمبەرەوە(ﷺ).

*ئەگەر بینی سیواکدەکات چاکە کاردەبێ لەگەڵ خزمەنزیکەکانیو پەیوەندی خزمایەتی بەجێدەهێنێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی سیواکدەکات سوننەتێکی پێغەمبەر (ﷺ) جێبەجێدەکات بەئەندازەی سیواکەکەیو پاککردنەوەی.

*ئەگەر بینی بە پوشێك سیواكدەكات سوننەتێك بەجێدەهێنیت بەماڵو سامانی حەرام.
*ئەگەر بینی سیواكی هەڵگرتوو كردوویەتی بەدەمیا بەڵگەیە لەسەر شوێنكەوتنی سوننەتی پێغەمبەر (ﷺ).
*ئەگەر بینی سیواكدەكاتو خوێن لەنێو ددانەكانی دێت لەگوناهو تاوانەكانی بەدەردەكەوێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو گوناهو تاوانانەی ئەنجامیدەداتو زیان بەخانەوادەكەی دەگەیەنێتو ماڵو سامانیان دەبات.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی سیواكدەكاتو خوێنی لەبەر دەڕوات پیاوێكە غەیبەتی خەڵكیدەكات.
*سیواك بەڵگەیە لەسەر خۆپارێزی لەوتەو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاكێتی لەگوناهو تاوانو موسوڵمانبوون دوای بێباوەڕیو قەرزدانەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+كارێك نزیكی بخاتەوە لەخوداوەند.
+بەجێهێنانی بەڵێنو پەیمان.
+دووگیانبوونی هاوسەر.
+هاوسەرگیری كەسانی رەبەن.
سیوجگەر:(نابلسی)دەڵێت: لەخەونا ماڵو سامانێكی كۆكراوەیە لەهەموو جۆرێك زێڕو زیوو گەوهەر.

س ی

سێبەر:(نابلسی) دەڵێت: لەوەرزی هاویندا پشوو سوودو پلەوپایەو شكۆمەندییە دەچێتە ژێری، لەزستانیشدا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو بیدعە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتدار چونكە سێبەری خوایە لەسەر زەوی هەروەك چۆن لەفەرمودەیا هاتوە.
*سێبەر زانایەكی خواناسی دنیانەویستە.
*ئەگەر بینی چو ژێر سێبەرەوە لەگەرمادا لەغەمو پەژارە قوتاردەبێو رزقو رۆزی بەدەستدەهێنێت.
*سێبەری ژن مێردەكەیەتی.
*ئەگەر ژنێكی بێمێرد روویكردە سێبەرێ پیاوێك دەیهێنێ شانو شەوكەوتو ماڵو سامانی هەیە.
*ئەگەر بینی تیشكی خۆری بینیو چوو روو بەرەو سێبەرێك لەغەمو پەژارە قوتاردەبێ.
*ئەگەر لەژێرسێبەردابوو سەرمایبوو روویكردە بەرتیشكی خۆر هەژاری دەرەوێتەوە چونكە سەرما هەژارییە.
سێو:(ئیبن سیرین)دەڵێت: سێو وزەو توانای پیاوە، ئەگەر پادشاو فەرمانرەوابوو بینینی سێو موڵكو

دەستەلاتەکەیەتی، ئەگەر بازرگانبوو بازرگانیەکەیەتی، ئەگەر چێنەربوو بەروبوومەکەیەتی.

*هەروەها سێو بۆئەوەی دەیبینێ هیمەتو ئیرادەیەتیو گرنگی پێدەدات، ئەگەر بینی سێوێکی لێکردەوە و خواردی یان بوو بەخاوەنی سێو بەئەندازەی ئەو سێوە هیمەتی بەدەستدەکەوێت.

*هەروەها دەڵێن: سێوی خۆش رزقێکی حەڵاڵە، مزرە سێویش رزقی حەرامە.

*ئەگەر دەستەلاتدارێك سێوی تێکرت نوێنەرێکە ئومێدەکانی ئەوی لەخۆگرتووە.

*دارسێو پیاوێکی باوەڕدارە لەخەڵکەوە نزیکە، ئەگەر بینی داری سێو دەڕوێنێ منالی هەتیو بەخێودەکات.

*ئەگەر بینی سێوێك دەخوات ماڵێك دەخوات خەڵکی سەیریدەکات، ئەگەر لێبیکاتەوە ماڵو دارایی لەپیاوێکی رێزدارو بەناوبانگەوە دەستدەکەوێت.

*سێوی بژێراو درهەمو پارەی بژێراوە.

*ئەگەر بۆنی سێوێکیکرد لەمزگەوتێکدا ژندەهێنێت، هەروەها بۆ ژنیش شوودەکات، ئەگەر لەکۆڕێکدا بۆنیکرد ناوبانگ پەیدادەکات، ئەگەر خواردی لەشوێنێکی ناسراودا منالێکی باشیدەبێت، گازگرتنیش لەسێو بەدەستهێنانی خێروسوودو ئومێدو قازانجە.

*دەگێڕنەوە لە(هشام)ی کوڕی (عەبدولمەلیك)ەوە پێش خیلافە لەخەودا دەبینێ (نۆزدە) سێوو (نیو) بەدەستدەهێنێ، خەوەکەی بۆ راڤەکاری خەوێك دەگێڕێتەوە، ئەویش دەڵێت: (نۆزدە)ساڵو (نیو) تۆ فەرمانڕەوایی دەکەیت، زۆری بەسەرا رانەبورا فەرمانڕەوایی گرتەدەست.

(نابلسی)دەڵێت: سێو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وەچەی نێرینەی رووخسار جوان، سێویش بەهاوڕێو برا دادەنرێت.

*ئەگەر بینی سێودەخوات دوژمنی بۆ دەردەکەوێت.

*سێویش بەڵگەیە لەسەر تامو چێژی جووتبوون.

*مزرە سێو بەڵگەیە لەسەر پەرتەوازەبوونو دەنگەدەنگو قاوقیژ، دارەکەشی بەڵگەیە لەسەر ترسوبیم.

شين

ش ا

شـاتوو:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا قەرزکردنیماڵی خەڵکییەو وەك (درهەم)و (دینار) وایەو دارەکەی پیاوێکی ڕێزداری فرە پارەو منداڵداره.

*ئەگەر بینی شاتوو دەخوات لەکاروپیشەیەکی فراوان بژێوی پەیدا دەکات.

*تووی رەش (دینارە)و هی سپی (درهەم)ە.

شـار:(نابلسی)دەڵێت: شار بەڵگەیە لەسەر نیشتەجێبوانی ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوەو خەڵکی زۆرو شوێنی خۆ پەنادان چونکە کاتێ (موسی) (سەلامی خوای لێبێت) چوە شارەکە (شوعەیب) (سەلامی خوای لێبێت) فەرمووی ﴿لا تخف نجوت﴾ (القصص:٢٥).

*دەگونجێت گوند بەڵگەبێت لەسەر دنیاو شاریش قیامەت، چونکە نازو نیعمەتی قیامەت بەرزو بڵندەو ماڵەکانی بێشومار گەورەن.

*دەگونجێت شار بەڵگەبێت لەسەر دنیا.

*دەگونجێت شارێکی ناسراو بەڵگەبێت لەسەر لانەی دنیاو شاری نادیاریش لەسەر قیامەتو پاشەڕۆژ ، گوندی ناخۆشو تەنگ بەڵگەیە لەسەر ئاگر بەهۆی نازو نیعمەتی خەڵکی شارو بەدبەختی گوندنشینان.

*ئەگەر لەگوندێکی نادیارەوە چوو بۆ شارێك تەماشای حاڵیدەکرێ ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێ، ئەگەر گوناهبـاربوو تەوبەدەکاتو ئەگەر ساڵحو هەژارو نزمبوو دەوڵەمەند دەبێتو شکۆو ڕێزداری رووی تێدەکات، ئەگەر وێڕای چاکی ترسی هەبوو دڵنیادەبێت، ئەگەر خاوەن تیمێکبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر وێڕای چاکی نەخۆشبوو دەمرێ.

*ئەگەر لەلانەو ماڵێکی ناقۆڵاوە چوو بۆلانەو ماڵێکی خۆش لەئاگرەوە دەچێت بۆ بەهەشت.

*ئەگەر لەگوندەوە چوو روو بەگوندێکی نادیار بەواژووی حاڵی یەکەمجارەوەیە، ئەگەر ناسراوبوون ناوو ناوەڕۆکیان بەهەند دەگیرێ، بۆئەوەی دەگوێزرێتەوە بڕیاردەدات وەك کەسێك لەدارستانێکەوە رووبکاتە شارێك و لەخراپە قوتار ببیّ و دەگات بەویستی خۆی و لەترس وبیم دڵنیا دەبێت و خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ادْخُلُوا مِصْرَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ﴾(یوسف:٩٩).

*دەروازەو رێگەوبانی بەناوبانگی شار دەستەلاتدارەکانیەتی لەگەڵ ئەوانەی پارێزگاری لێدەکەن.

*لانەوماڵەکانی جێنشینەکانیەتی لەسەرۆك و گەورە پیاوان...

*هەندێکدەڵێن: شار پیاوێکی زانایە ئەگەر لەدوورەوە بینی ، هەروەها وتراوە: شار قەرزارییەو هاتنە دەرەوە لەشار ترس وبیمە بەپێی ئایەتی: ﴿فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفاً يَتَرَقَّبُ﴾(القصص:٢١).

*چوونە نێوشار ئاشتەواییە لەنێوان خەوبینەرو خەڵکیداو بانگیدەکەن بۆلای حەق و راستی خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً﴾(البقرة:٢٠٨) ئەمەش لێرەدا شارە.

*ئەگەر شارێکی دێرینی بینی وێرانبوو لەوێدا منداڵ لەدایکبدەبێ یان لەوێدا خواناسیی و دنیانەویستی روودەدات.

*ئەگەربینی چوە نێو شارێکی وێران و هیچ دیواری تێدانەبوو، ئەگەر لەورۆژگارەدا زانایان هەبوو دەمرن و سالان تێدەپەڕن بەسەریانداو منداڵ و وەچەشیان لەدوا بەجێنامێنێت.

*ئەگەر بینی خەریکی ئاوەدانییە لەوەچەی زانایان کوڕێکیدەبێ و هەڵدەکەوێت.

*ئەگەر شار یان ولاتێکی چۆڵ و بەتاڵی بەتاڵی بینی نرخی خواردن بەرزدەبێتەوە.

*ئەگەر شار یان ولاتێکی فەرپیتداری بینی و کشتوکاڵەکەی باشبوو خێرو چاکی دانیشتوانەکەیەتی.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر شارەکان هێمن و خامۆشبوون لەکاتی بوونی فەرپیتدا بەڵگەیە لەسەر قات و قڕی و لەکاتی نەبوونیدا بەڵگەیە لەسەر فەرپیت و باشتر وایە مرۆڤ شارە ئاوەدانەکان ببینێ ئەوجا بەڵگەیە لەسەر بەرزی و بڵندی و فەرپیت.

*شار بەڵگەیە لەسەر باوباپیران، نموونەی ئەوەش پیاوێك بینی بەهۆی زەمین لەرزەوە کەوتو خاپووربوو، ئەوجا بڕیاردرا بەسەر باوکی بەکوشتن.

*دەگێڕنەوە (وکیع)لەگەڵ (قوتەیبە)بوو کاتێ لە(ری)ەوە چوو بۆ (خوراسان) (وکیع) لەخەودا بینی پەنجەرەکانی شار رووخان ، لەراڤەکارێکی پرسی ئەویش وتی: کەسانی رێزدار لەشانو شەوکەتو پلەوپایە دادەبەزن لەسەردەستی تۆ.

*ئەگەر شارێکی بینی رووخا یان هەندێکی رووخاو ناسرابوو ئاینی خەڵکەکەی دەفەوتێو دەگونجێت دنیایان بەسەربچێ بەهۆی خراپەیەك کەروودەکاتە ئاینەکەیان.

*شاری مرۆڤ کەدەچێتەوە سەری بەباوك لێکدەدرێتەوە ئەگەربینی شار بەهۆی زەمینلەرزەوە وێرانبوو باوکی دەکوژرێ.

*ئەگەر خۆی لەشارەبەرزەکانی عەرەبدابوو گرانی زیاد دەکاتو، ئەگەر لەشارەکانی خوارووی عەرەببوو فڕوفێڵو پلانی زۆردەبێ.

*ئەگەر خۆی لەولاتانی تر دییەوە ژینی ناخۆشدەبێو لەسەردەمو کاتی خۆیدا بەدبەختدەبێ.

*ئەگەر خۆی لە(میسر)و (فیوم) دییەوە خوداوەند بژێوی باشدەکاتو تەمەندرێژ دەبێت.

*ئەگەر خۆی لەگوندنشینەکان دییەوە ئەوا درۆدەکات بەدەم فەرزەکانی پێغەمبەرەوە(ﷺ).

*ئەگەر خێری لەناوچەی کەپرو دەوارنشین دییەوە خێرونازو نیعمەتی زیاددەکات.

*ئەگەر خۆی لە(قسطنطنية)دییەوە ئەوا لەماڵوسامانی زەرەردەکات.

*ئەگەر خۆی لە(بیت لحم)و (برقاء)و (خولان) (سیناء) دییەوە نوێژو ئاینی زیاد دەکات.

*ئەگەر خۆی لەشارانی خۆرهەڵاتدا بینی خێرێکی مەزنی دەستگیر دەبێ.

*ئەگەر شاری (بەغداد)ی بینی دێت بۆلای فەرمانڕەواو دەستەڵاتدار.

*هەموو شارێك گەرماو سەرمای تێدابێ بەڵاو نەهامەتی روودەکاتە خەڵکەکەی.

*ئەگەر خۆی لەچیای (خەلیل)و (ئەردەن)و (دەریاچەی طبریە)دییەوە سەفەرو ملکەچیو رسوایی دێت بەسەردا.

*ئەگەر خۆی لەشاری (دمشق)دی خوداوەند رزقو رۆزیو خێرێکی زۆری پێدەدات.

*ئەگەر خۆی لەولاتانی رۆخ و کەنارەکان دییەوە لای خەڵکی پەسەندەبێت.

*ئەگەر خۆی لەولاتی (روم)دییەوە متمانەی بەخودا هەیە.

*ئەگەر خۆی لەولاتانی ئەوروپا دییەوە دڵ و دەروونی خۆش و بیرو هۆشی سافدەبن.

*ئەگەر لەولاتی (عەجەم)خۆی دییەوە فێری نزمی و سووکی خراپەدەبێ.

*ئەگەر خۆی لەولاتی (هند)دییەوە سەردەکەوێت بەسەرنەوەی دژایەتیدەکات و بەسەر ئیرەیی بەرانیدا زاڵدەبێت.

*ئەگەر خۆی لە(دیاربەکر)و ئەو ناوچانەی دیکەی دەوروبەریدا دییەوە حاڵ وباری لەدنیادا باشدەبێ.

*ئەگەر خۆی لەچۆڵەوانیەکی ئاسمانیدا دی ماڵ و ساسانی گرفت رووی تێدەکات.

*ئەگەر خۆی لەزەوییەکی شۆرەخاك یان کبریتیدا دییەوە نەخۆشدەکەوێت.

*ئەگەر خۆی لەولاتێکی ئاوەدانی پڕ لەخەڵکدا بینیەوە نازو نیعمەت لەلایەکەوە رووی تێدەکات خۆشی نازانێت.

*ئەگەر لەخەودا روویکردە شارێك بەڵگەیە لەسەر ئاشتی نێوان خۆی و خەڵکی و بانگکردنی بۆ حەق و راستی، ئەگەر لەوشارەدا روویکردە کۆشکێك ئەگەر دەستەلاتداربوو سەردەکەوێ.

*ئەگەربینی چوە نێو شارێکی دێرین و وێرانبوو پاشان گەلەکەی هاتن و بناغەی ماڵەکەیان هەڵکەند لەوشوێنەدا زانایەك لەدایکدەبێ یان پێشەوایەکی خواناس.

*ئەگەر شارێکی فەرپیتداری بینی و کشتوکاڵی باشی تێداکرابوو باشی حاڵی ئەو شارەیە، شار سوێندە خوداوەند دەفەرموێ: ﴿لا أقسم بهذا البلد﴾(البلد:١).

*شار دڵنیاییە لەترس و بیم ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوەی یاران و بینینی باوەڕداران و گەیشتن بەهیوا و ئومێد.

*بینینی (بدر)بەڵگەیە لەسەر زاڵبوون و سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللهُ بِبَدرٍ وَأَنتُمْ أَذِلَّةٌ﴾(آل عمران:١٢٣).

*(حونەین)بەڵگەیە لەسەر دەرووی خێر دوای نارەحەتی و قەیران و تەنگەژە.

*مانەوە لە(شام)بەرەکەوت خێرە بۆ یەکێك لەنارەحەتیدابێت، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر فیتنەوە ئاشووب.
*شارەکانی (مەغریب، رۆژئاوا) زانیاریو بەرزیو بڵندی پلەوپایەیە.
*ئەو شارانەی خوداوەند وێرانیکردوە بەڵگەیە لەسەر ترس‌وبیمو کەم‌وکورتی لەکێشانەدا.
*دەگونجێت شار بەڵگەبێت لەسەر تەوبەو لێخۆشبوون.
*هەرێم لەخەودا شکۆمەندیو بەرزیو دەوڵەمەندییە.
*دەگونجێت هەرێم بەڵگەبێت لەسەر دەستەلاَتدارو فەرمانڕەواو زاناکەی.
*ئەگەر لەخەودا بوو بەخاوەنی شارێك یاخود فەرمانڕەوایی تێدا ئەنجامدا موڵكو دەستەلاَت یان پلەوپایەی بەئەندازەی پێویستو شیاو دەستگیردەبێت، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوەو، ئەگەر خراپەکاربوو تەوبە دەکاتو ئەگەر وێڵبوو رێنومایی دەکرێ.
*ئەگەر مردوو لەخەودا لەشارێك بینرا دەگونجێت لەبەهەشتدا هاوکاری جێنشینانی بکات، هەروەها ئەگەر لەشوێنێکی وێرانە بینرا بەڵگەیە لەسەر ئاگرو بەدبەختی جێنشینانیو بێئاگاییان.
*ئەگەر شارەکە ناوێکی باشی هەبوو وەك(صنعاء)بەڵگەیە لەسەر پیشەسازی یان شاری (باش) بەڵگەیە لەسەر باشی هەوڵو دەنگوباس یان سەرکەوتن بەسەر دوژمندا.
*شاری (ئەصفەهان)لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپە لەلایەن جوولەکەوە، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئاوارە.
*دەگونجێت (حیجاز)لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر باوەڕو ئیمان.
*ئەگەر سنووری شار بەڕووخاوی بەدیکرا بەرپرسەکەی دەمرێ یان لەکاردەخرێ.
*ئەگەر بینی لەدەرەوەی شار خۆی مەلاَسدا هەتا شێر یا لافاوی شار رەوییەوە ئیسلام لاواز دەبێت یان بازاڕسارد دەبێت بەتایبەت بازاڕی زانست.

شاردنەوەی نهێنی: (نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی زانیاری لەخەڵکی ئالوودەو شایستە. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رەسەنی رەچەڵەك.

شاری قودس: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ لە(قودس) نوێژدەکاتو رووی لەقیبلەو رووگە نییە (حەج)دەکات.

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی دەستنوێژ دەگرێت لە(قودس) ماڵەکەی شتێکی تێکەڵدەبێت.

*دەرچوون لە(قودس) بەڵگەیە لەسەر سەفەرو تیاچوونی میراتیەکەی ئەگەر لەژێر دەستی خۆیدابێت.

*ئەگەر بینی لە(قودس) چرایەکی هەڵکرد کورەکەی دەپێکرێ یان نەزرێکی لەسەرە کەبۆکورەکەی بڕیاردراوەو دەبێت بەجێی بهێنێت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ نوێژ دەکات لە(قودس) میراتی بۆ بەجێدەمێنێو پابەند دەبێت بەچاکەوە.

شاعیر(بوێژ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: شاعیر پیاوێکە ئەوەی دەیڵێ بەجێی ناهێنێتو شیعر قسەی ساختەو بەتاڵە، ئەگەر بینی شیعرو هۆنراوە دەڵێو بژێوی پێ پەیدادەکات ئامادەی گەواهیدانی بەتاڵدەبێ[1].

*ئەگەر بینی هۆنراوەیەکی خوێندەوە لەنێو کۆمەڵێکدا دانایيە.

*ئەگەر گوێی لەشیعربوو ئامادەی کۆڕێکدەبێت قسەی پڕوپووچو بەتاڵی تێدا دەکرێ.

*ئەگەر بینی بوە بەعەجەمێکی رەوانبێژ رێزو مەزنییە یاخود فەرمانڕەوایەك هاوچەشنی نییە یان ئەگەر بازرگانبوو باسدەکرێ لەنێوان خەڵکیدا.

*ئەگەر بینی بەهەموو زوبانێك دەدوێت کاروبارێکی گەورەو لەدنیادا دەگرێتە دەست بەپێی ئایەتی: ﴿ اِنّي حَفِيظٌ عَلِيم﴾ (یوسف: ٥٥) واتە:بەهەموو زوبانێك.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت بینینی بوێژ بەڵگەبێت لەسەر زیناو خواردنەوەی مەیو غەرامەکردن، ئەگەر خەوبینەرە شیعری لەبەرکردو دانایی یان یەکتاپەرستی تێدابوو یاخود ستایشی پێغەمبەر(ﷺ) یان خەوبینەر بوو بەشاعیر لەخەودا زانیاریو رێنومایيو پلەوپایەی بەرز بەدەستدەهێنێت ، بوێژ لەخەودا پیاوێکە ئەوەی دەیڵێت بەجێی ناهێنێت.

---

[1] پێدەچێ ئەم لێکدانەوەیەی (ئیبن سیرین) لەئایەتی ﴿ والشُعَرَاء يَتبَعُهُم الغَاوُن﴾ەوە سەریگرتبێ. (وەرگێڕ)

شان(باهوو): (نابلسی)دەڵێت: هاوڕێو شەریك و كرێگرتەیە یان ئەوەی هەڵدەستێ بەوكارەو هەر ڕووداوو كارەساتێك ڕووی تێبكات دەدرێتە پاڵ ئەوانەی كەباسكران.

*شان بەڵگەیە لەسەر ڕزق و ڕۆزیو خێرو هەوڵدان بۆ نەخۆش. هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەفەر خوداوەند دەفەرموێ: ﴿فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ﴾(الملك:١٥) مەبەستی سەفەرو گەڕانە بەنێو زەویدا.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئێش و ئازاری شان ئازاردان و شەكەتی دەستیەتی لەكارو فرماندا.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: شان هاوڕێ یان كرێگرتەیە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر ڕەق و زبربوو بەڵام گۆشتەكەی باشبوو بەڵگەیە لەسەر پیاوەتیو هێزی كردارەكان.

*لەبۆناگرپەرستان بەڵگەیە لەسەر زۆرمانەوە لەزیندان هەتا دەتوانن كۆت و بەندەكانیان هەڵبگرن.

*ئەگەر بینی ناتەواویەك لەشانیدایە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی براكان یان مردنیان چونكە هەردوو شان بران.

(نابلسی)دەڵێت: شان بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤ هەڵیدەگرێ لەگوناه یان پێی هەڵدەگرن لەبارو شتیتر، ئەگەر باروكێشی بینی بەسەر شانیەوە قورسبوو بەڵگەیە لەسەر هەڵگرتنی گوناهی كەسانیتر.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێك بینی دەیەوێت یەكێك لەشانەكانی ببینێ بەڵام نەیتوانی ئنجا گۆتبووی ئەمەش بەوە لێكدرایەوە هەر زیادو كەمییەك ڕووی تێبكات هێزی مرۆڤ یان ژن لێكدەرێتەوە.

شانازی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ماڵو دارایی.

+فراوانی ڕزق و ڕۆزی.

+دەستفراوانی.

+زوبانباشی.

شانە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەندێكدەڵێن: بەڵگەیە لەسەر خۆشحاڵی لەسات و ئانێكدا، چونكە پاكەرەوەو جوانكارێكە تاسەر بەردەوام نابێت.

*هەروەها دەڵێن: شانە دادپەروەرییە.

*هەروەها وتراوە: شانەكردن بەڵگەیە لەسەر زەكاتدان و شانە بەڵگەیە لەسەر زانیاریو ئەوەی سوود لەزانیاری وەردەگرێ.

*ئەگەر کەسێك سەرو ریشی شانەکرد ئەگەر غەمباربوو بەدووی غەمو پەژارەوە دێت، وەگەرنا کشتوکاڵەکەی چارەسەر دەکات یان چارەسەریدەکاتو خراپەی لێدوور دەخاتەوە لەوتە یان شەڕی لێدووردەخاتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوێکی سوودکارەو غەموپەژارە دەڕەوێنێتەوەو بەڵگەی خێرە بۆیەکێك بیەوێت هاوبەشی بکەن لەگەڵبوونی کارو قەرزاری.

*ئەگەر شانەکردن بەهەسارەی زێڕو زیوبێت کرێکارن بەڵام ئەستێرەی زێڕ کرێکاری راستگۆیەو ئەستێرەی زیو کرێکاری ناپاکە.

*قژداهێنان بەشانە زەکاتی ماڵوسامانە.

*شانە لەخەودا بریتییە لە:

+زەکاتی ماڵو دارایی.

+پیاوێکی دادپەورەرە.

+خۆشحاڵی چەند ساڵێك.

+ئەوەی سوود لەوتەی وەردەگرێ وەك دادوەرو پزیشكو ئامۆژگاریدەرە.

*شانە دایکی مرۆڤەو قژداهێنانی ژنێکی نادیار رەشەبایە کشتوکاڵ دەجووڵێنێت.

*هەروەها دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بێژنگ یان هێڵەك.

*دەگونجێت ددانەکانی شانە تەمەنی خاوەنەکەی بێت، هەروەها وتراو کونە لەجلوبەرگدا یاخود مشاری دارتاشە.

*شانە بۆ شادیو خۆشییە ، ئەگەربینی سەرو ریشی بەشانە دادەهێنێ غەمو پەژارەی بەخێرایی لێدەڕەوێتەوە ، هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر زانیاری.

*شانە مرۆڤێکە خاوەن هاورێیانی هاوتاو دووڕوونو یەکتریان خۆشناوێت، ئەگەر شانەکە لەئاسنبوو پیاوێکی سوودمەندو باوەڕدارن.

*شانە بەڵگەیە لەسەر:

+تەمەنێکی دوورو درێژ.

+ماڵوسامانی زۆر.

+سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

شانەکراو(داهێنراو): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەشانە بەڵگەیە لەسەری.

*شانەکراو بۆ پیاوی رەبەن هاوسەرێکی بەدینو ئارامە بۆ ژنیش پیاوو مێردە.

شانەی هەنگ: لەخەودا ژنی مێرددارەو مێشەنگەکەی وەچەیەو هەنگوینەکەی ماڵو سامانیەتی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قەڵاو حەشارگەو مێشەنگەکەشی خانەوادیەو هەنگوینەکەی ماڵو داراییە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+دەستبەرداربوونی غەمو پەژارە یاخود دەرەنجامی ئارامگرتن وەك هەنگوین شیرین بێت.

+دەستبەرداربوونی بەندایەتیو هەوڵو کۆشش.

شاهەنگ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی بەسوودو قازانجی پیرۆزەو خواناسو دنیا نەویستەو ئازاری کەس نادات، ئەوەی شتێکی لێبەدەستبهێنێ ماڵێکی حەلاڵ لەگەڵ لەشساغی بەدەستدەهێنێ.

شای شەترەنج: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پادشاو فەرمانڕەواو سەرکردە.

شایەتی دادوەر (گەواهیدەری): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە زاڵدەبێت بەسەر دوژمنانداو بەرپەرچی دوڕوویی دەداتەوە.

* ئەگەر بینی شایەتی بەسەر مرۆڤێکدا تۆماردەکات قەرزدەدات، بەوەی شایەتی لەسەردەدات بەهەر پیتێك درهەم یان دینارێك.

* ئەگەر بینی شایەتی دەدات لەبەردەستی پیاوێکدا (حەج)دەکات.

* ئەگەر بوو بەشایەیەتی دادوەر دوژمنانی تووڕە دەکات.

شایەتیدان: (نابلسی) دەڵێت: شایەتیدان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پەشیمانبوونەوە لەپەیمانو بەجێنەهێنانی نەزرو وازهێنان لەبانگەوازو قەرزدانەوە، ئەگەر شایەتی شاردەوە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قەرزو چاوبرسێتیو چڵێسی لەئەمانەتو پشت سووری لەگوناهو تاوانو بوونی ڕقو قین، یاخود دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی.

شایی(ئاهەنگ): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بەمۆسیقاوەبوو کەسێك لەوشوێنە دەمرێ کەشایی تیادەگێڕێ.

* ئەگەر بینی خەریکی شاییو ئاهەنگگێڕانن بەلام بووکی نەدیو بۆشی باسو ناوزەدنەکرا کۆچی دواییدەکات، ئەگەر بووكو زاوای بۆ دەستنیشانکرا دنیا ڕووی تێدەکات.

شفرە(تیغ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: شفرە زوبانەو بڕبەنگیش هەروایە.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت ژنێك بێت زۆر خزمەت بکات ، یان بەڵگەبێت لەسەر رزق و رۆزیو بژێوی.

*قەڵەمدادەر کورێکی زیرەكو ژیرەو ئیرەیی بەباوکی دەبرێت.

*ئەگەر بەدەستیەوە بینی خوداوەند کورێکی باشی دەداتێ.

*ئەگەر قەڵەمدادەری بەدەستیەوە بینی ژنێکی بۆ دەگەڕێتەوە لێی جیابوەتەوە.

ش ك

شكۆ(بەرزی): (نابلسی)دەڵێت: شكۆمەندی مرۆڤ لەخەودا زیندوبێت یان مردوو بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەی بەرز لای خەڵکی، لەلای پەروەردگاریش بەهەمان شێوازە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێنموونی بێباوەڕو تەوبەی سەرپێچیکار.

شكۆمەندی(بەرزی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ملکەچییە، ئەگەر بینی لەخەودا شكۆمەندە ملکەچو رسوابوە.

ش م

شمشاڵژەن(نەیژەن): بینینی بەڵگەیە لەسەر سوتاو یاخود قسەوگوتەیەکی بێکەڵكو سوود.

*شمشاڵژەنی ئاهەنگو شایی بەڵگەیە لەسەر شادیو خۆشی.

*شمشاڵژەنی فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر جموجوڵو ئامادەکردنی سەربازان.

*شمشاڵژەن پیاوێکە بەمەرگ یان کوشتن یاخود زینا یا دەویتی ناوزەد دەکرێ، ژنیش بەوچەشنەیە گەر شمشاڵ بژەنێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاشو دوای مرۆڤ.

*ئەگەر بینی شمشاڵژەن نادیارە شمشاڵ ژەنینی بەڵگەیە لەسەر نەخۆشکەوتنی پاشو دواوەی.

*ژەنینی شمشاڵ بەڵگەیە لەسەر گریانو لاواندنەوەی جەرگسووتاو.

شمشێر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: شمشێر کوڕو دەستەلاتدارە.

*ئەگەر بینی شمشێرێکی هەڵگرت دەستەلاتێکی گەورە دەگرێتە دەست چونکە گەردن شوێنی ئەمانەتەو ئاسنیش کاریگەری بەهێزی هەیە.

*ئەگەر شمشێرەکە قورسبوو بەکێشیکرد لاوازدەبێت لەدەستەلاتەکەیدا.

*ئەگەر بینی ئەوپەتەی شمشێرەکەی پێکێشدەکرد پچڕا لەدەستەلاتەکەی دوور دەخرێتەوە.

*ئەگەر سەرەرمێكی دا بەژنەكەی یان ئەو شمشێرێكی پێدا لەكالانەكەیدا كورێكی لەو ژنە دەبێت، هەروەها وتراوە كچێكی دەبێ.

*ئەگەر چوار شمشێری لەخۆیدابوو: شمشێرێك لەئاسنو یەكێك لەقورقوشمو یەكێك لەزێرو یەكێكیش لەدار چوار كورپی دەبێت، ئاسنەكە كورێكی ئازادەبێت ، زێرەكە كورێكی دەولەمەندو قورقوشمەكەش كورێكی نێرەمووكو،دارەكەش دووڕوودەبێ.

*ئەگەر بینی شمشێرەكەی دەرهێناو ژەنگیكردبوو كورێكی ناقۆلای دەبێت، ئەگەر شمشێرەكەی لەكالانەكەیدا شكا كورەكەی لەسكی دایكیدا دەمرێ.

*ئەگەر كالانی شمشێرەكەی شكاو شمشێرەكەی دەرهێنا ژنەكەی دەمرێتو كورەكەی دەمێنێ، ئەگەر هەمووی شكا منداڵو دایكەكەی دەمرێت.

*ئەگەر بینی شمشێرێكی لەلاكانەكەی دەرهێناو ژنەكەی دووگیان نەبوو قسەو وتەیەكە ئامادەیكردوە، ئەگەر شمشێرەكە بڕەرو درەوشاوەبوو قسەكانی حەقو راستییەو تام چێژدارە، ئەگەر شمشێرەكە قورسبوو قسەیەكی قورسدەكرێ بەرانبەری و خۆی راناگرێ .

*ئەگەر درزێك لەشمشێرەكەیدا هەبوو ناتەواوییەكە لەزمانیداو ناتوانێ قسەبكات وەك پێویست.

*ئەگەر شمشێرێكی دەرهێنراوی لەبەربەركانیدا هەڵكێشا حەقو راستی لای ئەوە.

*ئەگەر شمشێرێكی دۆزییەوەو گرتی بەدەستییەوە خاوەنی حەقەو دەیدۆزێتەوە.

*ئەگەر شمشێرێكیان پێدا ژنە بەپێی وتەی(لوقمان) دەربارەی (شمشێر) كاتێ دەڵێ: "نابینی چەن دیمەنەكەی جوانە بەلام شوێنەوارەكەی ناشیرینو نابووتە".

*ئەگەر بینی دووشمشێر یان سیانی لەخۆیدابوو بچڕا ژنەكەی سێبەسێ تەلاقدەدات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی شمشێرەكەی دەرهێنا داوای گەواهیداندەكات لەخەڵكی بەلام بەجێی ناگەیەنن بەپێی ئایەتی: ﴿سَلَقُوكُمْ بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ﴾(الأحزاب :١٩) واتە:شمشێر.

*ئەگەر بینی لەولاتی موسوڵمانان بەشمشێر بەلای راستو چەپدا شمشێر دەوەشێنێ زمانی بلاودەكاتەوەو قسەلەبابەتێكی ناشیاوو حەرامدا دەكات.

* ئەگەر شمشێر لەلاوە دەرکەوت پیاوێکی بەتواناو فریاگوزارە.
* ئەگەر باری هەڵگرت بەبێ شمشێر ئەسپەردەو ئەمانەت هەڵدەگرێ ، بارستایی شمشێریش باوکو مامە، یان دایکو پوورەو شکانی مەرگی یەکێکیانە.
* یاریکردن بەشمشێر دەدرێتە پاڵ دەستەڵاتو ژیریو ورییایەتی، ئەگەر درایە پاڵ قسەو وتار رەوانبێژییەتی، ئەگەر درایەپاڵ کوڕ سەرسامییەتی.
* ئەگەر شمشێر لەگەڵ رەشەبادا دەرکەوت نەخۆشی تاعونە، هەروەها دەڵێن: شمشێر بەڵگەیە لەسەر خەشمو قینی خەوبینەرو توندی باروحاڵی.
* پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین) و وتی: پیاوێکم بینی لەناوەڕاستی مزگەتدا(مەبەستی مزگەوتی (بەسرە)بوو شمشێرێکی بەدەستەوەگرتبوو بەتوندی شمشێرەکەی کێشا بەبەردێکداو کردی بەدووکەرتەوە، (ئیبن سیرین) وتی: دەبێت ئەو پیاوە (حەسەنی بەسری) بێت، پیاوەکە وتی: خۆیەتی سوێندبێت بەخوا خۆیەتی، (ئیبن سیرین) وتی: دەمزانی (حەسەن) خۆی یەکلایکردوەتەوە بۆ ئاین لەشوێنی مزگەوتەکەو شمشێرەکەشی زمانیەتی کەبەردی پێدەکات بەدووکەرتەوەو حەق بەدەردەخات لەئایندا.
* (هیشام)بە (ئیبن سیرین)ی وت: شمشێرێکی هەڵکێشراوم بەدەستەوە بینیو لەکاتێکدا دەڕۆیشتم بەڕێوەو لایەکم کردبوە سەرزەوی بەچەشنی گۆچان ، (ئیبن سیرین) پێی وت: ژنەکەت دووگیانە؟ وتی: بەڵێ، وتی: پشت بەخوا کوڕی دەبێت.
* پیاوێکی (هندیی) ئازا لەخەودا بینی شمشێرێکی قوتداو خەونەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە، وتی:ماڵو سامانی دوژمنەکەت دەخۆیت ئەگەر بتبینیایە شمشێر تۆی قوت بدایە ئەوە مارێك دەیگەزتی.
* پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم رەشپێستێکم گرتو شمشێرم خستەسەری تا روحمدەرکرد، ئەویش وتی: ئەوەی سەرزەنشتو لۆمەی دەکەیت بەهەمان شێوە دەکات لەگەڵتا.
* شمشێر لەگەڵ چەکی دیکەدا دەستەڵاتە ، کوشتار بەشمشێر بەربەرەکانی گەلو نەتەوەیەکە ، لێدان بەشمشێر زمانو دەستپانکردنەوەیە ئەگەر زاڵبوونی تێدا بەدیبکرێ،

شمشێر بەتەنیا بەدەر لەچەکی دیکە کوڕە.

*ئەگەر شمشێرێکی بەدەستی خۆیەوە بینیو بەرزیکردەوە هەتا بارستایی سەری و نەیویست بیوەستێنێ دەستەلاتێکی بەناوبانگ بەدەستدەهێنێت و ناوبانگی پێدەردەکات.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: نزیکترین لێکدانەوە بۆ شمشێر ئەگەر ئەوکەسە خوازیاری دەستەلاتبوو دەستەلاتە، وەگەرنا منداڵی نێرینەیە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بەشمشێر لەمرۆڤێکیدا بەلێدانەکەی دەست یان کوڵمی یا قاچی بڕی یاخود ئەندامێکی دیکەی قسەو وتەیە لەنێوان خەوبینەرو لێدراودا روودەدات.

*ئەگەر بەشمشێر گەردنی مرۆڤی پێبڕی و سەرەکەی بەجیا بینی سەربڕاو لەسەربڕ خێروچاکەی دەستگیردەبێت یان دەروویەکی مەزنی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر بینی بەشمشێر لێیدراو ئەندامەکانی بڕا لێدراو سەفەر دەکات، ئەگەر ئەندامەکانی لەیەك جیاکردەوە وەچەی لێدراو زۆردەبن و لەوڵاتدا بڵاودەبنەوە.

*ئەگەر بینی پیاوێك بەشمشێر بریندارکرد بەبێ بەربەرەکانی و جەنگ پێکراوو پێکەر هاوبەش دەبن لەخزمایەتی گەل و نەتەوەو کۆمەڵێکدا یاخود هاوچەشنی ئەوە.

*شمشێر بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فەرمانڕەوا یان زانیاری، ئەگەر غەریبوو بەڵگەیە لەسەر ژن و کوڕ، وەگەرنا ماڵێکی گوماناوییە لەبنەڕەتدا بۆگەن و پیسە، پاشان شمشێر بەڵگەیە لەسەر: ژنی شێت کەپەرێزی لێدەکرێ لەکاتی چوونە ژوورو هاتنەدەرەوەدا.

*شمشێری نەخشدار بەڵگەیە لەسەر توندوتیژی و ئارامگرتن لەسەر کارێکی ئەستەم و دەگمەن.

شمشێری تیژو بڕەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تیژو بڕەر وەزیرێکی بەهەیبەتەو فەرمان و رێگریدەکات بەوەی سوودو زیاندەگەیەنێت.

*شمشێرەکانی سەربازەکانیەتی و پیاوەکانیشی فەرمانەکانیەتی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر زانا یاخود فەرمانڕەوا .

*شمشێرە بڕەرەکانی بەڵگەیە لەسەر فەتواو ئامۆژگاری و حوکمەکانی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پزیشك.

*ئەگەر لەخەودا بوو بەشمشێری بڕەڕ کارێکدەکات شیاوبێت لەگەڵی.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی شمشێری بڕەڕ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ڕەواندنەوەی غەمو پەژارە.

+زانیاری دوای ماندوبوون.

+هاوەڵایەتی پیاوچاکان ئەوانەی کەمو کوڕیەکانی نیشاندەرەوە.

ش و

شوان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: شوان خاوەن دەستەڵاتەو بەڵگەیە لەسەر:

+مامۆستای منداڵان.

+ئەوەی کاروباری فەرمانڕەوا دەگرێتەدەست.

*ئەگەر عەرەبێك بینی شوانی مەڕو ماڵاتە قورئاندەخوێنێت بەڵام لەواتاو ماناکانی تێناگات.

(نابلسی) دەڵێت: شوان بۆ بەردەستەکانی هەوڵو کۆششدەداتو هەوڵدەدات بەسۆزو میهرەبێت لەگەڵیان.

*ئەگەر بینی بوە بەشوان دەستەڵاتێکە پێیدەگات بەشێوەی بینینی بۆ مەڕەکانو لەخەدا پیاوی ڕێزدارە.

*بینینی شوان بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەی بەرزو شکۆمەندیو هەڵسوکەوتکردن بەسەر ژێردەستەکانەوە بەدادپەروەرانە ، مەگەر شوانی بەرازبێت ئەوجا بەڵگەیە لەسەر تێکەڵبوون لەگەڵ مەسیحیو بیدعەکاران.

شوعەیب(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر حەزرەتی شوعەیبی بینی شڵەژابوو بینایی چاوەکانی لەدەستدەدات، ئەگەر لەحاڵو بارێکیتردا بەدیکرد کۆمەڵێك مافی دەخۆنو ستەمی لێدەکەن، پاشان دەیانبەزێنێ.

*دەگونجێت ئەو خەونە بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی خاوەنەکەی کچدارە.

شوێنەوار: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دوژمنو پلەوپایەو بەدەستهێنانی پێداویستیو زانیاریو زانست.

شوێنەوارزانی ئاژەڵ: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕاگوێزانو سەرتاشین، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شەڕو ئاژاوەو ماڵو سامان خەرجکردن.

شوێنەوارهەڵگر: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرخستنی نهێنیوکاری شاراوە یان زانیاریو شوێنەوار هەڵگری زانایان.

شوێنی ئیسماعیل(سەلامی خوای لێبێت):(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا خۆی لەوێدا بینیەوە کوڕێکی دەبێت و یارمەتی و هاوکاریدەکات، دەگونجێت ئەگەر ماڵ و دارایی داربێت ڕێگە نەدرێت هەڵس وکەوت بەماڵەکەیەوە بکرێت.

شوێنی حوشتر:(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا شوێنی کۆبوونەوەیە وەك مزگەوت و خان و ئوتێل بازرگان و خەڵکی ڕووی تێدەکەن هەر تەنگی و فراوانییەکی تێدا ببینرێ دەگەڕێتەوە بۆئەوەی کەباسکرا.

شوێنی حەزرەتی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت):(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی چوەتەلای و ڕووبەو شوێنە نوێژ دەکات پیاوێکی باوەڕدارەو پارێزگاری لەشەرعدەکات و (حەج)یش ئەنجامدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿فیه آیات بینات مقام ابراهیم﴾ (ال عمران: ٩٧).

*ئەگەر ترسابوو ئەوجا چوە شوێنی (ئیبراهیم) دڵنیا دەبێت.

*دەگونجێت چوونە نێو شوێنی (ئیبراهیم) بەڵگەبێت لەسەر بەدەستهێنانی پلەوپایەی بەرز یاخود هەوڵدان بۆ بەدەستهێنانی زانیاری یاخود میراتی لەباوکیەوە بۆ دەمێنێتەوە.

*دەگونجێت دانیشتن لەوشوێنەدا بەڵگەبێت لەسەر رامان لەسەر سنوورێك هەتا دەگوێزرێتەوە.

شوێنی خۆڵ و پیسی:(ئیبن سیرین) دەڵێت: شوێنی خۆڵ و پیسی دنیایە، هەر بەوەش پێغەمبەر (ﷺ) چواندویەتی کاتێ لەسەری وەستاوە. خۆڵ ئاوە چونکە لەخاك و خۆڵی زەوییەو پاشەڕۆیەکە خەڵکی فڕێیدەدەن.

*ئەگەر خۆی لەشوێنێکی خۆڵ و زبڵی چەپەك دییەوە تەماشای حاڵ وبارییکە لەگەڵ ئەو کردارانەی کەلەگەڵی شیاوو گونجاون ، ئەگەر نەخۆشبوو یاخود ترسابوو لەتیاچوون بەهۆیەك لەهۆیەکانەوە مژدەی قوتاربوون یان تێکەڵبوون لەگەڵ دنیای پێدەدرێ کەبەزبڵدان چوێنراوە.

*ئەگەر هەژارێك شتێکی ئاوای بینی دەوڵەمەند دەبێ لەدوای هەژاریی و ماڵ وسامان پەیدادەکات، ئەگەر کەسێکی هەبوو خوازیاری میراتییەکەی بوو میراتیەکەی پێدەگات چونکە زبڵ

لەکۆکراوەی کەسانیترەو لەپەیداکردنی خۆی نییە.

*زبڵدان وەك ماڵێکی کۆکراو وایە لێرەو لەویٚ بەپێی خۆپاراستن‌و گویٚ پێدان بەهۆی ئەو تێکەڵییەی تێدایە ، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگریٚ ، ئەگەر وانەبوو زبڵدانەکە فرۆشگاو دوکانەکەیەتی.

*ئەگەر شایستەی دادگاو دەستەڵات‌و پارەوەرگرتن لەخەڵکبوو پێیدەدریٚ ، ئەوجا ماڵو سامانی پێدەدەن لەگەڵ سوودو قازانج لەمیراتی‌وشتیتر.

*دەگونجێت زبڵدان بۆ پادشاو فەرمانڕەوا گەنجینەو خەزنەداربێت‌و بۆ دادوەریش لانەیەکی دڵنیاو بەئارام‌و ئەمانەتپارێزی بێت.

*ئەگەر لەزبڵدان خوێندنەوەیکرد ئەگەر دادوەربوو لادەبریٚ ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمریٚ ئەگەر هەژاربوو خۆیدەپارێزیٚ.

شوێنی دژوارو ناهەموار: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر خۆی لەشوێنێکی دژوارو ناهەمواردا بەدیکرد پاشان خۆی لەشوێنێکی ئاساندا دییەوە بەڵگەیە لەسەر ئاسانی کاروبارەکانی‌و قوتاربوونی لەناڕەحەتی‌و بەلاو نەهامەتی.

*ئەگەر خۆی لەشوێنێکی خۆش‌و ئاساندا بینی پاشان شوێنێکی دژوارو ناهەموار بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارەو ماندوبوون‌و رامانی حاڵ‌وبار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وەستانی جموجووڵ‌و تەمەندرێژی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وێڵی‌و سەرگەردانی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر گێژی‌و ئاسانیش بەڵگەیە لەسەر ژیری.

شوێنی نوێژی جەژن: (نابلسی)دەڵێت: شوێنی نوێژی جەژن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+شادی‌و خۆشی.

+رەواندنەوەی غەم‌و پەژارە.

+لەشساغی‌و چاکبوونەوە.

+قوتاربوون لەزیندان.

+هەینی‌و ئەنجامدانی نوێژی هەینی.

+جوانی‌و پاکێتی.

*دەگونجێت نوێکردنەوەی بەڵگەبێت لەسەر تەوبەی خراپەکارو موسوڵمانبوونی بێباوەڕو هاتنەخوارەوەی باران‌و سەرکەوتن.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+بێکاری.

+بازاڕساردی.

+وەستانی جموجووڵ.

+سەفەرو حوشترو مەڕو ماڵاتی دەردەدار.

*شوێنی نوێژی مردوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو وێرانبوونی ئاوەدانیو تەلاقی هاوسەر، هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەفەری دوور.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دانانو لابردنی خاوەن پلەوپایە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+رزگاربوون لەزیندانو پاکبوونەوە.

+پشوودان بەهۆی ماندبوونەوە.

+قەرزدانەوە چونکە مردوو رزقو رۆزی تەواوبووە.

*ئەگەر قەرزاربوو داوای قەرزەکەی لێدەکرێتەوە.

ش وو

شوورەیی:(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا چوستو چالاکیە یاخود لاوازیو دۆڕاندنو شکستخواردنە لەکاتی روو بەروبوونەوەی دوژمندا. بۆ خەڵکی ماندووش بەڵگەیە لەسەر پشوودان.

شووشە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: شووشە هیچ بوونێکی نییەو ناخو بناغەی ژنانە، بینینی لەدەفرێکدا زیانی کەمترە.

*هەروەها دەڵێن: غەمو پەژارەیەکی کەمە.

*هەروەها لە(ئوم سەلەمە)ەی دایکی موسوڵمانانەوە (رەزای خوای لێبێت) دەگێڕنەوە: لەخەودا بەئاگاهاتووە بەگریانەوە ، لێیان پرسیوە بۆ دەگری؟ وتویەتی: پێغەمبەری خوام بینیو شووشەیەکی بەدەستەوەبوو، لێمپرسی چییە ئەی پێغەمبەری خوا (ﷺ)؟ فەرمووی: "خوێنی حسێنی تێدا کۆدەکەمەوە" زۆرینەبرد مەرگی حەزرەتی(حسێن)و کارەسانە دڵتەزێنەکەی روویدا.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی شووشەیەك ببینێو شتێکی لێپەنهانبوو دوایی بۆیدەردەکەوێت چونکە شووشە هیچی تێدا ناشاردرێتەوە، بەڵام ئەوەی لەشووشەی سەوزو سوور و زەرد یان سەدەفی گەوهەر دروستدەکرێ هاوچەشنی گومانە لەماڵو دارایی ژنو منداڵەو رووپامایيو گوێهەڵخستنو دووڕوويیو ئەوەی چارەسەری پێدەکرێو بەڵگەیە لەسەر زاناو دانا.

*ئەگەر لەخەودا شتێك بکڕێ یاخود وەربگرێ وەك گەوهەر بەشووشە یان ماڵو لانە بەسەدەف بەڵگەیە لەسەر هەڵبژاردنی دنیا بەسەر قیامەتدا یان سەرپێچیە بەسەر گوێڕایەڵیدا یاخود لەئاینەکەی پاشگەزدەبێتەوە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: شووشەو ئەوەی لێی دوستدەکرێ هەڵگرتنی لەخۆبایبوونەو شکاویشی ماڵو داراییەو

جوان‌و رازاوه‌شی قاپ‌و قاچاغ‌و هاوسه‌رو خزمه‌تکارو ژنه، زۆریشی له‌ماڵدا به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر کۆبوونه‌وه‌ی ژنان له‌خێر یان شه‌ڕدا.

(ئیبن سیرین) ده‌ڵێت: خزمه‌تکاریکی دووده‌ڵه له‌گواستنه‌وه‌ی ماڵ‌و داراییدا.

هه‌روه‌ها ده‌ڵێت: ئه‌گه‌ر شووشه‌ی نادیاری بینی ته‌مه‌نی کورتده‌بێ.

شووشه‌ساز(شووشه‌چی): (ئیبن سیرین) ده‌ڵێت: شووشه‌ساز بازرگانی به‌ئافره‌ته‌وه ده‌کات.

(نابلسی)ده‌ڵێت: به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر له‌خۆباییبوون به‌خودی خۆی‌و ماڵ‌و دارایی.

(نابلسی) ده‌ڵێت: بینینی له‌خه‌ودا به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر پاکی ژیان‌و چاودێری نه‌زان‌و ده‌رخستنی نهێنی.

*ده‌گونجێت به‌ڵێت له‌سه‌ر ئه‌و سه‌رانه‌یه‌ی که‌سی پێشێلکار ده‌یدات.

شووشه‌ی مه‌ره‌که‌ب: (ئیبن سیرین) ده‌ڵێت: خزمه‌تکار سوودێکه له‌لایه‌ن ژنه‌وه به‌پیاو ده‌گات‌و پله‌وپایه‌یه‌کیشه له‌لایه‌ن کوڕه‌وه به‌پیاو ده‌گات.

*ئه‌گه‌ر مه‌ره‌که‌بی له‌شووشه‌یه‌کدا بینی خزمه‌تکارێك ده‌گرێ‌و کاری نابه‌جێی له‌گه‌ڵدا ده‌کات‌و دواتر هیچ پله‌وپایه‌و ئاستێکی له‌لا نامێنێت.

*هه‌روه‌ها ده‌ڵێن: ئه‌گه‌ر بینی شووشه مه‌ره‌که‌بێك به‌ده‌ستده‌هێنێت له‌گه‌ڵ هاوسه‌ره‌که‌یدا ده‌نگ داده‌بڕێت.

*زۆرێك له‌راڤه‌کارانی خه‌و ده‌ڵێن: شووشه‌ی مه‌ره‌که‌ب هاوسه‌رو ماره بڕینه ، هه‌روه‌ها مه‌حبه‌ریش به‌و چه‌شنه‌یه به‌ڵام کچ‌و کوڕ ده‌بێت.

*قه‌ڵه‌م نێره ، ئه‌گه‌ر ژنبوو قه‌ڵه‌مووچه‌که‌ی ماڵ‌و دارایی‌و سوودو قازانجه یاخود غه‌م‌و په‌ژاره‌یه به‌تایبه‌ت ره‌نگی ره‌ش رووی یان جل‌وبه‌رگه‌که‌یه‌تی.

*هه‌روه‌ها شووشه‌ی مه‌ره‌که‌ب به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر برین‌و تلۆق بۆ یه‌کێك به‌له‌ش‌و لاری خۆیه‌وه ببینێ‌و قه‌ڵه‌م به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر ئاین، په‌ڕه‌مووچه‌که‌ی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر ماوه بۆ یه‌کێك بۆئه‌وه‌ی شووشه‌ی مه‌ره‌که‌ب به‌له‌ش‌و لاری خۆیه‌وه ببینێ‌و قه‌ڵه‌می تێبکات.

*ئه‌گه‌ر بینی له‌لاپه‌ڕه‌یه‌کدا ده‌نووسێته‌وه میراتیه‌کی بۆ ده‌مێنێته‌وه به‌پێی ئایه‌تی: ﴿ إِنَّ هَٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ، صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴾ (الأعلى : ١٨ ـ ١٩).

*ئه‌گه‌ر له‌خه‌ودا بینی وه‌ك ئه‌وه‌ی له‌کاغه‌زێکدا ده‌نووسێت نکوولیکردنه له‌وه‌ی له‌نێوان خۆی‌و خه‌ڵکیدا رووده‌دات.

*ئەگەر بینی پێشەوایەك کاغەزێکی دایە پێداویستیەکی بۆ جێەجێدەکاتو بەرزیدەکاتەوە بۆی.

*کاغەز بەڵگەیە لەسەر رووداووکارەساتێکی نادیارو تێکەڵ بەپێی ئایەتی: ﴿ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا ﴾ (الأنعام : ٩١).

(نابلسی) دەڵێت: شووشەی مەرەکەب لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو دەوڵەتو بەرزی بەپێو ئەندازەی خۆی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر هاوسەرو ماڵو دارایی.

*ئەگەر بینی مەرەکەبدانێکی کڕیوە ژنێکدەکات بەهاوسەریو رۆژێکی خۆشی لەگەڵ بەسەر نابات، چونکە قەڵەمەکەی نایەتە دەرەوە بەمیدادو درێژکردن نەبێت.

*شووشەی مەرەکەب بەڵگەیە لەسەر دەرمانو چارەسەر ، ئەوەی ببینێو نەخۆشیش بێت ئەوە روو لەچارەسەر دەکاتو پشت بەخوا چاکدەبێتەوە.

ش ۆ

شۆڕکردنەوە (نزیکبوونەوە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی خۆی شۆڕکردوەتەوەو نزیکبووەتەوە لەبەرزاییەکەوە بۆ خوارەوە لەهەموو حاڵو بارێکدا خۆی دەپارێزێتو دەستبەرداری داواکارییەکانی دەبێت بەهۆی خۆپارێزییەوە.

*ئەگەر بینی لەبەرزاییەکەوە دەکەوێتە خوارەوە بۆ سەر زەوی ناهومێد دەبێت لەپیاوێك کەئومێدی پێخواستوە یان لەپلەوپایەی خۆی دادەگیرێت بەهۆی قسەولێدوانێك کەدەیکات.

*ئەگەر بینی لەکەوتنەخوارەوەیدا کەوتە نێو قوڕەوە وازلەکاروبارێکی ئاینی دەهێنێت یان کاروبارێکی دنیایی.

(نابلسی)دەڵێت: خزمایەتیو نزیکی لەخەودا ناشیاوو گونجاوە وەك نزیکبوونەوە لەدڕندەو جانەوەر ئەمەش بەڵگەیە لەسەر هەواداری شەڕەنگێزو خراپەکاران بەهۆی ئەوەی دەچێتەوە سەری لەخزمایەتیو هاوڕێیەتی، ئەگەر نزیکبوەوە لەمەڕو مانگا یان حوشتر رووەکاتە خێرومەندو چاکەکار.

شۆڕەبی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی پلەبەرزی بەئارامە.

*ئەگەر بینی لەماڵەکەیدا دارێك رواو سەوزبوو لەهەموو روەکەکانیتر جوانتربوو بەڵگەیە لەسەر بوونی منداڵێکی رێزدارو پیرۆز لەوماڵەدا.

ش ە

شەپۆلی ئاو:(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا توندیو سزایە بەپێی ئایەتی: ﴿ واذا غشیهم موج کالظلل دعوا الله مخلصین له الدین﴾(لقمان:٣٢). هەروەها ئایەتی:﴿ وحال بینهما الموج فکان من المغرقین﴾ (هود:٤٣).

شەترەنج:(ئیبن سیرین) دەڵێت: یاری شەترەنج هەوڵدانە لەکوشتار یان دژایەتیدا.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تێکەڵبوون لەگەڵ خەڵکی تێکەڵو پێکەڵو بۆ فەرمانڕەواو سەرۆك شارێکی گەورەیە لەگەڵ شادییو ئاهەنگگێڕان.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی یاری شەترەنجدەکات بەریەرەکانی کۆمەڵێکدەکات باوریابێت لێیان.

*شەترەنج لەخەودا گوتەی پووچو بەتاڵەو بەڵگەیە لەسەر جەنگێکی لاواز، ئەگەر بینی یاری پێدەکاتو سەردەکەوێت لەبێداریو بەئاگاییدا بەسەر نەیارو بەرانبەرەکەیدا.

*شەترەنج جەنگو دژایەتییەو ئاگاداربوونی نهێنییەو شوێنکەوتنی شوێنەوارو گواستنەوەیە لەحاڵێکەوە بۆ حاڵێکیترو تێکچوونی ویستو سەفەرە.

شەربەت (خۆشاو):(نابلسی) دەڵێت: هەموو شەربەتێکی ڕەنگزەرد لەخەودا نەخۆشییە، ئەگەر بینی مەیو بادە دەخوات لەنەخۆشییەکەی یان هەر شتێك زیانی پێبگەیەنێت چاکدەبێتەوە، ئەگەر کاتێ خواردیەوە خەشمی لێدەبوەوە نەخۆشیەکی سووکدەگرێو پاشان چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی شەربەتی هەنگوین دەخواتەوە یان شەربەتی سێوو هەموو شەربەتێکی بەتامو چێژ بۆ دەوڵەمەند خێرو دەروازەیەو بۆ هەژار خراپە چونکە ئەوان چاونابڕنە ئەو شەربەتانە، مەگەر نەخۆشو ناچاربن بیخۆنەوە.

*شەربەتی سێو سوودو قازانجە لەلایەن خزمەتکارەوە یان دنیایەکی خەماویە.

*ئەگەر لەخەودا بەهۆیەکەوە شەربەتێکی خواردەوە بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی ئەو نەخۆشییە، وەگەرنا خواردنەوەی بەڵگەیە لەسەر ڕوودانی نەخۆشی.

*شەربەتی ئاسایی‌و سروشتی بەلگەیە لەسەر ڕێز یان دەرخستنی نهێنی‌و ڕاستی‌و ئاگاداری.
*ئەو شەربەتانەی گیرانی جگەر چارەسەر دەکەن بەلگەیە لەسەر ئەندازەو ڕەوشە شەرعیەکان‌و ڕێکخستنی کاروبار چاککردنی حاڵ‌وبار.
*دەگونجێت شەربەتی میوەکان بەلگەبێت لەسەر میوەکان.
*دەگونجێت شەربەتی گولاو بەلگەبێت لەسەر بەلاو نەهامەتی ژنان.
*ئەگەر لەخەودا شەربەتێکی نادیاری خواردەوە بەلگەیە لەسەر زیادبوونی دڵنیایی‌و بەجێهێنانی نەزرو بەتایبەت ئەگەر شەربەتەکە گولاوبوو، بەلام ئەگەر شەربەتی بۆن ناخۆشبوو لەدەفرێکی حەرامدا بەلگەیە لەسەر ناسوپاسگوزاری نیعمەت‌و پاشگەزبوونەوە لەئاین ، هەروەها بەلگەیە لەسەر ئەوەی مردوەکەی لەبەهەشتدایە.
*دەگونجێت شەربەتی نادیار بەلگەبێت لەسەر شەربەتی حەقپەروەران‌و چاودێرکراوان.
*دەگونجێت شەربەت لەپەرداخدا بەلگەبێت لەسەر خەلات‌و پاداشت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: شەربەت‌و گوشینی زۆرباشە ، ئەوەی ئەوکارە ئەنجامدەدات ئەوە سەیری حاڵیدەکرێ ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت.
*ئەگەر خەوەکەی گشتیبوو واتە کۆمەڵێکی بینی ترێ دەگوشن لەهەموو شوێنێك یان زەیت‌و سەرجەم گوشراوەکان دەگوشن‌و لەناڕەحەتیدابوون ئەوە فەڕو بەرەکەت دەکەوێتە نێویان‌و دەروویان لێدەکرێتەوە ، ئەگەر نەخۆشێك کارێکی ئاوای بینی یان زیندانیەك قوتاردەبن لەوەی تێیدان، ئەگەر یەکێکی خاوەن دانەوێڵەو قەرز خەوێکی لەو چەشنەی بینی قەرزەکەی دەداتەوەو سوودو قازانجدەکات .
ئەگەر خوێندکارێکی زانست خەوێکی لەو چەشنەی بینی شارەزا دەبێت تێیداو ڕاوبۆچوون بەلێشاو لەسینەی دێتە دەرەوە.
*ئەگەر کەسێکی ڕەبەن خەوێکی ئاوای بینی هاوسەر دەگرێ‌و بژێوی باشدەبێ.
*ئەگەر شەربەتەکە زۆربوو هەنجیر یان مەی‌و شیری بەدەستهێنا دەستەلات بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی ترێی گوشیو کردی بەمەیو بادە لای دەستەلاتدار پلەوپایە بەدەستدەهێنیو ماڵێکی حەرام دێتە دەستی بەپێی چیرۆکی حەزرەتی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت).
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا ترێ دەگوشێ فەرپویت بەدەستدەهێنێ.

شەربەتساز: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر باوەڕو یەکتاپەرستیو تەوبەی سەرپێچیکارو زانیاری بۆ قوتابی.

شەربەتفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رووتێکردنو شادی یان لابردنو گرتنەدەستو ماڵو داراییو پلەوپایەی بەرزو باڵا.

شەربەتی خورماو مێوژ: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر خەمو پەژارە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناخۆشی ژیانو نەبوونی.

*ئەوەی شەربەتی مێوژی خواردەوەو بۆ دەستەلات باشبوو بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر باشنەبوو واپێویستدەکات بدرێتە پاڵی.

*شەربەت ماڵێکی حەلاڵە ماندووبوونو هیلاکی تێدایە.

*ئەگەر بینی شەربەت یان بادەی خواردەوە ماڵو سامانە بەماندوبوون بەدەستدەهێنێ.

*خواردنەوەی شەربەت لابردنی فەرمانڕەوایە وەك خواردنەوەی مەیو بادە وایە.

*نەمانی شەربەتی خورما ماڵێکە گومان یان غەمو پەژارەی تێدایە.

شەرم: (نابلسی) دەڵێت: شەرمو حەیا لەخەودا بەخششە لەلایەن خوداوە یاخود خۆگرتنەوەیە لەئەنجامدانی خراپەو، بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی باوەڕو رزقو رۆزیو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێنومایی سەرپێچیکارو باوەڕهێنانی بێباوەڕ.

شەرواڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: شەرواڵ ژنێکی عەجەمی یا ژنێکی پابەندە، ئەگەر بینی شەرواڵی کڕی لەیەکێکیتر ژنێکدەکات بەهاوسەری خۆی بەبێبەرپرس.

*شەرواڵی نوێ کچە ، شەرواڵ بەڵگەی پارێزگارییە لەتاوانو گوناه.

*هەروەها وتراوە بەڵگەیە لەسەر چاکیو راستی ژنو خانەوادەکەی.

*لەپێکردنی شەرواڵ بەبێکراس هەژارییەو پۆشینی بەهەڵگەڕاوی

ئەنجامدانی گوناهو تاوانە لەنێو خانەوادەیو میزکردنی تێدا بەڵگەی دووگیانبوونی ژنەکەیو پیسابیکردنی تێدا بەڵگەیە لەسەر دووگیانی ژنەکەیو هەڵوەشانی شەرواڵەکەیو دەرکەوتنی ژنەکەیەی بۆ پیاوانودەستبەرداربوون.

*هەروەها دەڵێن: شەرواڵ بەڵگەیە لەسەر سەفەری کۆمەڵێك بۆ لای گەلو نەتەوەیەکی عەجەمی.

*هەروەها دەڵێن: شەرواڵ چاکی حاڵوباری خانەوادەیو نوێبوونەوەی خۆشیو شادییە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی شەرواڵی پێدرا نارەحەتیو مەینەتی لێدووردەکەوێتەوە.

شەریکایەتی(هاوکاریی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: شەریکایەتی بەڵگەیە لەسەر دادپەروەیی، ئەگەر بینی شەریکایەتی لەگەڵ پیاوێکدا دەکات هەریەکەیان چاودێریو دڵی بەرانبەری رادەگرێ بەوەی لەنێوانیاندایە.

*ئەگەر بینی بوو بەشەریکی پیاوێکی بەتەمەنی نەناسراو باپیرەیەتیو بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی دادپەوەری لەو ساڵەدا.

*ئەگەر بینی بوە بەهاوکاری لاوێکی نادیار لەدوژمنەکەیدا دادپەروەری لەگەڵ ترسان لەبەلاو ستەمو خەشمگەری بەدیدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خۆشحاڵییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیادەڕەوی لەخواناسیدا یان ئەوەی سوودو قازانجی دنیای تێدایە.

*بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی هەژار ئەگەر بەشداریکرد لەگەڵ یەکێکدا کەلەخۆی بەرزتربوو، بەلام ئەگەر خوازیاری میراتیبوو بەدەستیدەهێنێتو هاوبەشیدەکات.

شەریکایەتی بەڵگەیە لەسەر دڵسۆزیو نەخۆشەویستیو راستگۆیی لەپەیماندا.

شەڕەشۆق: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆئامادەکردن بۆ جەنگو کوشتار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامادەبوون لەکاری بیدعەو وێڵیو سەرگەردانیدا.

*شەڕەشۆق بەکەللە ئەگەر کەسێك سەری کێشا بەسەری هاوڕێکەیدا بەڵگەیە لەسەر بەلاو نەهامەتی کەڕوو لەهەریەکێکیان دەکات یاخود شەڕو ئاژاوە رووتێکردن ، ئەگەر خوێن لەکەللەیان هات دەرەنجامی کاروبارەکانیان روو لەشەڕو زیانە.

دەگونجێت ئەنجامدانی بەڵگەبێت لەسەر شانازی بەڕەچەڵەکەوە.

شەرەکەڵەشێر: (نابلسی)دەڵێت: هاندان وورووژاندنی نێوانی زاناو بانگبێژانە.

شەفاعەت(تکا): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ناپاکی و ساختەکردن، هەندێکیتر دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی و مەزنی چونکە کەسێك شکۆمەندنەبێ شەفاعەت ناکات.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئەجرو پاداشت بەبێ ملکەچی و سەرشۆڕی، ئەگەر لەخەودا قیامەت و پێغەمبەرانی بەدیکرد خەڵکی روویان تێدەکەن لەرۆژی قیامەتدا بۆ شەفاعەت و بەڵگەیە لەسەر وەستانی حاڵ وبارو یارمەتیدانی پێداویستیداران لەکاتی بوونی پێویستیدا چونکە دەوەستن لەتکا بۆکردن و هەریەك دەڵێت: من ناتوانم شەفاعەت بکەم و بەتەنیا (محمد) (ﷺ) دانراوە بۆ ئەو کارە.

*ئەگەر دراوسێکەی شەفاعەتی بۆکرد بەڵگەیە لەسەرئەوەی سوودی لێوەردەگریٚ و لەلایەن یەکێك لەهاوەڵەکانیەوە پشوودەدرێت ، یاخود یارمەتییەك لەهاوکارەکانیەوە وەردەگریٚ لەکاتی پێویستی و ناڕەحەتیدا.

*ئەگەر کوڕەکەی شەفاعەتی بۆکرد بەڵگەیە لەسەر ئەوەی سوودی لێوەردەگریٚ یان سوود لەلای ئەوەوە رووی تێدەکات ، هەروەها ئەگەر شەفاعەتی بۆ کەسانی تریشکرد بەو چەشنەیە.

*ئەگەر قورئانبوو بەتکاکاری سوود لەزانیاری وەردەگریٚ و پلەوپایەیەکی زانستی بەدەستدەهێنێت.

شەکر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شایی و چاکبوونەوە لەنەخۆشی و رەواندنەوەی غەم و پەژارەو گەیشتن بەهیواو ئاوات و دوایی هاتنی سەرجەم کردارەکان یاخود خواردنی یابوون بەخاوەنی.

*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر رێزدارو شۆخ و شەنگە.

*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر کوڕ زیرەك و رێزدارو زانا دەبێت و هاوبەشی هەموو هونەرمەندێکدەبیٚ.

*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەرماڵ و سامان حەلاڵ و پاکدەبیٚ.

*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر زانیاری پاکدەبێت لەبیدعە.

*شەکر بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایی.

* یەك كلۆشەكر ماچێكە لەلایەن خۆشەویستێكەوە یان كوڕەوە.
* چەند كلۆشەكرێك بەڵگەیەلەسەر وتی وتی.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: شەكر فرۆشی خێری تێدا نییە ، نەبات بەڵگەیە لەسەر دڵسۆزی لەوتەو كرداردا.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاكبوونەوە لەنەخۆشی.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشیو رزقو رۆزی لەرووەكەوە یان بارانبارین.
شەللاق(قامچی): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر كەشتیەوانیو تیرویشك.
شەلین (لەنگین): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی قاچی راستی شكا یان كەموكوڕییەكی تێكەوت ئەگەر بریندارى پێوەبوو كوڕەكەی نەخۆشدەكەوێ، ئەگەر لەقاچی چەپیدا بەدیكردو كچی هەبوو دەستنیشاندەكرێ، ئەگەر كچی نەبوو كچێكیدەبێت.
* ئەگەر شكانی قاچی خۆی بینیو لەسەرسەفەربوو با نەجووڵێو لەشوێنی خۆی بمێنێتەوە ، ئەگەر تەلاقی بخات ژنەكەی نەخۆشدەكەوێ.

* ئەگەر یەكێك لەلاقەكانی درێژتر بێ لەوی دی سەفەرێكدەكات.
* ئەگەر بینی شەلبوە یان لەجێی خۆی ناتوانێ بجووڵێو هەڵیناگرن لاوازی توانایەتی لەوەی داواخوازیبووەو ملكەچكردنی ئەوەیە كەئەو ئەندامەی دەدرێتەپاڵ وەك خزمو كەسەكانی.
* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی شەلبوە ئاینی باشدەبیو زانیاری فێردەبێ ، ئەگەر سوێندی خواردبوو زیانی نابێت بۆی، ئەمەش وتەی (ئیبن سیرین)ە.
* ئەگەر پیاوێك ژنێكی لەنگی بینی كاروبارێكی ناتەواو بەدەستدەهێنێ، ئەگەر ژنێكیش پیاوێكی لەنگی بینی بەهەمان شێوەیە.
* پیری لەنگ باپیری خەوبینەرە یان هاوڕێیەكە كەموكوڕی هەیە.
* ئەگەر مرۆڤێكی بینی بەیەك قاچدەڕوات بەڕێوەو یەكێكیانی خستوەتە سەرئەویتر نیوەیماڵەكەی دەشارێتەوەو بەنیوەكەیتر ئیشوكار دەكات.
(نابلسی) دەڵێت: لەنگی دەستبڕینو ناپاكیو خیانەتە.
هەروەها دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی نازو نیعمەتو خۆ بەهەژارو رەجاڵ دەرخستن.

*هەروەها دەستبڕین و بەجێهێشتنی خانەوادەو هاوسەرو ماڵ و منداڵ و بەرپەرچدانەوەو نکوولیکردن لەخێروچاکە کوێری و تاڵیش وایە.

شەمار[1]: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پیاهەڵدان و ستایشی باش.

شەمشەمەکوێرە: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کوێری و سەرگەردانی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کوڕێك لەزیناوە لەدایکبووبێ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر خۆشاردنەوە بەهۆی کرداری خراپەوە وەك دزی و گوێگرتن.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ڕەواندنەوەی نازو نیعمەت و دوورکەوتنەوە لەکاری ئاسایی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی سوننەت و بەڵگە چونکە موعجیزەی حەزرەتی (عیسا) (سەلامی خوای لێبێت).

(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی خواناسی لێبڕاوە، یاخود ژنێکی جادووگەرە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی خواناس و لێبڕاوەو بەڵگەیە لەسەر بەتاڵ و ڕەواندنەوەی ترس و بیم، هەروەها بەڵگەی خێرو چاکەیە بۆ ئافرەتی دووگیان چونکە منداڵی دەبێت، بەڵام بۆ موسافیر باش نییە گەر بەوشکانی یاخود دەریادا بڕوات.

*بەڵگەیە لەسەر:

+وێرانبوونی ماڵێك بەڵگەبێت لەسەری.

+پیاوێکی ستەمکاری بێبەش.

شەو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: شەووڕۆژ دوو دەستەلاتداری واژووی یەکن و داوای یەکدی دەکەن.

*شەو بێباوەڕەو ڕۆژیش موسوڵمان، چونکە تاریکایی دەرەوێنێتەوە، خوداوەندیش لەقورئاندا گوزارشتی لەبێباوەڕی بەتاریکایی کردوەو ئاینیشی بەنورو ڕووناکی باسکردوە.

*دەگونجێت هەردووکیان بەڵگەبن لەسەر دوو نەیارو زیان.

*دەگونجێت شەو بەڵگەبێت لەسەر مارەبڕین و ڕۆژیش بەڵگەبێت لەسەر تەلاقدان.

*دەگونجێت شەو بەڵگەبێت لەسەر بازاڕساردی و پشووی پیشەوەرو

[1] **شەمار**: ڕووەکێکە گوڵێکی زەرد دەردەکات.
(فەرهەنگی دەریا: ب١/ ٥١٩)

سەفەرکاران، ڕۆژیش بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی‌و جموجووڵی بازاڕو نرخ.

* دەگونجێت شەو بەڵگەبێت لەسەر زیندان چونکە تاریکاییەکەی مرۆڤ بۆ هەندێك كار پابەنددەکات ، ڕۆژیش بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون.

* دەگونجێت شەو بەڵگەبێت لەسەر دەریاو ڕۆژیش لەسەر چاکە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردن ، چونکە خوداوەند روحی زیندەوەران بەنوستن دەکێشێ‌و بەڵگەیە لەسەر زیندوبوونەوە.

* دەگونجێت هەردووکیان بەڵگەبن لەسەر دووگەواهیدەری دادپەروەر، چونکە گەواهی‌و شاهیدی دەدەن بەسەر دروستکراوەکانەوە.

* ئەگەر بینی ڕۆژ بوەتەوە گەرنەخۆشبوو نەخۆشیەکەی بەمەرگ یان چاکبوونەوە دەڕەوێتەوە.

* ئەگەر لەکاتی بەیانیدا بەرنوێژی بۆ خەڵککرد یاخود چوو بۆ سەفەر یاخود بۆ(حەج)یان بەرەو بەهەشت چوو مردنیەتی‌و بەڵگەی باشەیە لەسەر خێرو ڕووناکی گۆڕستان بۆی.

* ئەگەر ئاوی هەڵگۆزت یان خواردنی کۆکردەوە یاخود جۆیکڕی ڕۆژ دەروە لێیدەکرێتەوە ، ئەگەر زیندانیەك بینی لەزیندان ئازاددەبێ، ئەگەر ڕێگەلێگیراوی سەفەری وشکانی‌و دەریابوو دەرووی لێدەکرێتەوەو ڕێگەی بۆ دەگرێتەوە.

* ئەگەر پیاوێك بینی هاوسەرەکەی لێی یاخیبوبوو لەیەك جیادەبنەوە، چونکە ڕۆژ هەردووکیان لەیەك جیادەکاتەوە.

* ئەگەر گوناهکارێکی بێئاگا بینی یان بێباوەڕێکی ئارەزووبار تەوبەدەکات‌و لەبێئاگایی‌و بێدار دەبێتەوە.

* ئەگەر بێبەش یان بازرگانێك بینی بازرگانیەکەی سستی ڕووی تێکردبوو بازاڕساردی هاتبوو بەسەریا دیسان بازاڕی گەرم دەبێتەوە.

* ئەگەر یەکێك بینی دوژمنێکی بێباوەڕی هەبوو یا نەیارێك زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیداو حەق‌و ڕاستی بەسەریا پیادە دەکات.

* ئەگەر کۆمەڵێ خەڵك بینیان لەنەبوونی‌و قات‌و قڕیدابوون یان ستەم‌و فیتنە ڕووی تێکردبوون ڕزگاریان دەبێت لەو نارەحەتیە.

* هەروەها هاتنی شەو بەسەر ڕۆژدا بەواژووی ڕۆژ دادەنرێ‌و هەرکەسە بەپێی خۆی بۆی لێکدەدرێتەوە.

*ئەگەر بینی دنیا هەموو کات شەوە خەڵکی ئەو ناوچەیە هەژاریو برسێتیو مردن روویان تێدەکات.

*ئەگەر بینی هەرشەوەو هەسارەکان بەدەوری ئاسماندا دەسووڕێنەوە خەڵکی ئەوجێیە لەلایەن بەرپرسەکانەوە زوڵمو ستەمیان لێدەکرێ.

*تاریکایی ستەمو گومراییە ، ئەگەر هەورە بروسکەو گرمەی لەگەڵدابوو کاریگەرترە.

*هەندێکدەڵێن: هەڵهاتنی رۆژ بەڵگەیە لەسەر:

+خۆشحاڵی.

+دڵنیایی.

+دەرووی خێرو قوتاربوون لەناڕەحەتی.

*سەرەتای رۆژ بەڵگەیە لەسەر سەرەتای کاروبار خەوبینەر شوێنی دەکەوێ، نیوەڕۆش بەڵگەیە لەسە نیوەی کاروبارەکانو، کۆتایی رۆژ بەڵگەیە لەسەر کۆتایی کاروبار.

*ئەگەربینی شتێکی لێونبووەو دۆزییەوە لەکاتی رۆژهەڵهاتنم بەسەر نەیارەکەیدا دەچەسپێنێ لەکاتێکدا نکوولی لێدەکات بەگەواهی گەواهیدەران بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّ قُرآنَ الفَجرِ كَانَ مَشْهُوداً﴾ (الإسراء:٧٨).

*ئەگەر بینی هەموو سەردەم هەر رۆژەو شەوی تێدا نییەو رۆژیش ئاوا نابێ بەڵکو بەدەوری ئاسماندا دەسووڕێتەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەستەڵاتدارو فەرمانڕەوا بڕیاری خۆی زاڵدەکاتو پرسو راوێژ بەکەس ناکات.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بێکاری، ئەگەر بینی سەردەمو کات هەمووی شەوە بژێوی رادەوەستێ، ئەمەش لەکاتێکدا ئەگەر شەو رووناکی مانگی تێدا بەدی نەدەکرا.

*دەگونجێت شەوورۆژ بەڵگەبن لەسەر نزیکبوونەوەی دوور لەخێر یان شەڕ چونکە هەموو شتێکی نوێدەهێننو دوورنزیکدەخەنەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبن لەسەر:

+ئامۆژگاری.

+رەوشتو ئادابەکان.

+کەوتنە نێو ئەو حاڵەی پەشیمانی لەدواوە بێت.

*دەگونجێت بینینی شەو بەڵگەبێت لەسەر گۆڕانو هەڵگەڕانەوەی رۆژگارو رووداوەکانی.

*شەو بەڵگەیە لەسەر ژنی رەش‌و رۆژیش لەسەر ژنی سپی‌و دووگیانی ژن.
*بینینی شەو بەڵگەیە لەسەر جل‌وبەرگ‌و هی رۆژیش لەسەر رزق‌و رۆزی‌و بژێوی.
*دەگونجێت بینینی شەو بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی کاروبارەکان‌و دڵنیابوون لەترس مەگەر خەوبینەر لەسەفەردابێ ئەوجا شەو بەڵگەیە لەسەر ستەمێك دێت بەسەریاو بەڵگەیە لەسەر سوێند بەپێی ئایەتی: ﴿واللیل إذا یغشى﴾ (اللیل: ١).
*هەروەها شەو بۆ خواناسان‌و شەونوێژکاران بەڵگەیە لەسەر :
+مامەڵە.
+گەیشتن بەهیواو خواز.
+کۆبوونەوە لەگەڵ ئەوانەی ئاوارەو غەریبن.
*ئەگەر شەوی لەخەودا بینی یان خۆی لەشەودا بینیەوە لەسەر بارێکی بێئاگا بەڵگەیە لەسەر رەواندن‌و تیاچوونی نازونیعمەت‌و بەلاو کارەساتی رووداوەکان.
*بینینی شەوانی رووناك‌و پرشنگدار وەك شەوی(قەدر) لەخەودا مژدەی خێرە.
*ئەگەر داوای گەنج‌و سامانیدەکرد بەدەستیدەهێنێت.
*هەروەها بینینی شەوی پانزەی (شەعبان)و شەوی (ئیسرا- شەورەوی)و شەوی (هەینی) بەهەمان شێوازە.

شەوبێداریی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خۆشویستنی دروستکراوەکانە لەخانەوادەو کوڕ خۆشەویست‌و بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەخۆشەویستان.
*ئەگەر بینی بەردەوام شەوبێدارەو نانوێت لەخۆشەویستانی دادەبڕێ‌و جیادەبێتەوە.

شەوق پەیداکار: (نابلسی)دەڵێت: بۆ قاپ‌و قاچاخی شکاوو بینینی بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵ‌و بارو پاراستن لەنەخۆشی‌و گرتنەوەی شوێنی شکاو.

شەوگەرد: (ئیبن سیرین) دەڵێت: شەوگەرد مرۆڤێکە خراپە لەنێو خەڵکیدا بڵاودەکاتەوە، ئەگەر کوشتی زەفەر بەمرۆڤێکی لەو چەشنەدەبات، ئەوەی گۆشتەکەی بخوات بەلێنراوی ماڵی ئەو مرۆڤە دەخوات ، ئەگەر بۆگەنبوو غەیبەتیدەکات.

شەونم: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر مژدە.

شەیپور (هۆڕن ـ زوڕنا): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ شەیپوڕ لێدەدات خێر رووی تێدەکاتو ئەگەر گوێی لێبوو یەکێکیتر لێیدەدا بانگدەکرێت بۆ جەنگو بەربەرەکانی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ناوبانگی باشو چاکەو ترسانی دوژمنە یان جەنگە، ئەوەی لەخەودا دەنگی شەیپور ببیستێ بانگدەکرێت بۆ رووداوو کارەساتێك.

*ئەگەر بینی فووی پێدا دەکات رووداوێك دێت بەسەریدا.

*شەیپور خزمەتکارە لەگەڵ دەستەلاتداری ئەگەر شاخی لەگەڵدابوو یان پێوەیبوو.

*شەیپوور بەڵگەیە لەسەر هەواڵی بەتاڵو پووچ ، شەیپوور لێدەریش بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی مەیفرۆش یان پیاوێکی بێکەڵكو سووك .

*شەیپوور بەڕەوشتی ژن لێکدەدەنەوە ئەوەی کەمو کوڕیو ناتەواوی لەشەیپورەوە ببینێ دەدرێتە پاڵژنەکەی.

*دەنگی شەیپور یان زوڕنا : ئەوەی لەخەودا دەنگی شەیپور ببیستێ بۆ کارەساتو رووداوێك بانگدەکرێت، ئەگەر خۆی فووی پێداکرد رووداوێکی توندوتیژ روودەدات یان ئەگەر شەیپوری لێدا هەواڵێکی خۆشو پڕ خێر دەبیستێ.

شەیتان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: شەیتان دوژمنە لەئاینو دنیاداو قۆڵبڕێکی فێڵبازەو گوێنادات پێی بەهیچ شتێكو لێکدانەوەی بەدەستەلاتدارەکرێ یان دەگونجێت بەخانەوادە لێکبدرێتەوە.

*ئەگەر بینی شەیتان دەستی لێوەشاند لەکاتێکدا سەرقاڵی یادی خوابوو خەونەکەی بەڵگەیەلەسەر ئەوەی دوژمنی زۆری هەیەو دەیانەوێت تیایبەرن ، بەلاَم ناتوانن ویستی خۆیان بەدەستبهێنن بەپێی ئایەتی: ﴿ انَّ الذينَ اتَقَوا اذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَيْطَانِ تَذَكَّروا ﴾ (الأعراف: ٢٠١).

*ئەگەر بینی بریسکێکی داگیرساو نرا بەشەیتانێکەوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر دروستی ئاینەکەی.

*ئەگەر بینی شەیتان ترساندی خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر دڵسۆزی لەئاینەکەیداو دڵنیایی لەوەی پێی ترسێنراوە بەبەڵگەی ﴿ فَلاَ تَخَافُوهُم وَخَافُونِ انْ كُنْتُم مُؤْمِنِين ﴾ (آل عمران: ١٧٥).

*ئەگەر خۆشیو شادی بینی سەرقاڵدەبێت بەئارەزووحەزەوە.

*ئەگەر بینی شەیتان جلوبەرگەکەی لێداماڵی لەکارو پۆستەکەی لادەبرێ ، ئەگەر دەستەڵاتداربوو یاخود زەوی‌و زاری لێدەسەنرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ يَا بَنِي آدَمَ لاَ يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ ﴾ (الأعراف: ٢٧).

*ئەگەر بینی شەیتان دەستی لێوەشاندوە دوژمنێکی هەیەو هەوڵی لەخشتەبردنی ژنەکەیدەدات.

*هەروەها دەڵێن: ئەم خەونە بەڵگەیە لەسەر دەرووکردنەوە لەخاوەنەکەی‌و رەواندنەوەی غەم‌و پەژارەو چاکبوونەوە لەنەخۆشی بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا أَيوبَ اذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ﴾ (ص:٤١).

*ئەگەر بینی شەیتان شوێنیکەوتوە دوژمنێکی هەیە دەستیدەبرێت‌و لەخشتەیدەبات یان لەکارو پلەوپایەی کەمدەکاتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿فَأَتْبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الغَاوِينَ ﴾ (الأعراف: ١٧٥).

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی شەیتان‌و شوێنی کەوتوەو رامبوە بۆی پلەوپایەو هەیبەت‌و زاڵبوون بەسەر دوژمنەکانیدا بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَمِنَ الشَيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ﴾ (إبراهيم:٤٩).

*ئەگەر بینی شەیتانێك هاتەخوارەوە بۆلای‌گوناهو تاوانێك ئەنجامدەدات‌و درۆیەکدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ تُنَزَّلُ عَلَى كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيم ﴾ (الشعراء:٢٢٣).

*ئەگەر بینی گفتوگۆ لەگەڵ شەیتاندەکات راوێژ بەدوژمنەکانیدەکات‌و لەنێوچاکەکاراندا ناویاندەبات بەڵام ئەوان ناتوانن بەو بەرگەوە دەربکەون بەپێی ئایەتی: ﴿انَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الذِينَ آمَنُوا ﴾ (المجادلة: ١٠).

*ئەگەر بینی شەیتان فێری گوفتاریدەکات‌و بەقسەیەکی خراپ دەدوێت یان پلان لەخەڵکی دەگێڕێ یاخود شیعری درۆ هەڵدەبەستێ.

*ئەگەر بینی (ئیبلیس)ی کوشت فرِوفێڵدەکات‌و (دەجال)یش مرۆڤی دەستبڕەو خەڵکی پێ فریوودەخۆن.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی شەیتان خۆشی‌و ئارەزووە هەروەك چۆن ئارەزوو لەوزە دەرچوون‌و شەیتانییە.

*ئەگەر بینی شەیتان دەستی لێوەشاند سوو دەخوات.

*ئەگەر بینی دژایەتی شەیتان دەکات پیاوێکی باوەڕداری راستگۆیەو گوێڕایەڵی پەروەردگار دەکات لەئاینەکەیدا توند دەبێ.

*ئەگەر بینی بریسكێكی داگیرساو دوای شەیتانكەوتوە لەو گەڕەكەدا پیاوێكی تێدایە دوژمنی خوداوەندەو بۆ دەستەلاتدار ئاگاداری نهێنیەكانی پادشا دەبێت و بۆ دادوەریش تووشی بەلاو نەهامەتی و تۆڵەو سزای خوایی دەبێت.

*ئەگەر بینی شەیتانیكردووە بەدوژمنی خۆی ئایندارو گوێڕایەڵیە بۆ پەروەردگارەكەی.

*ئەگەر بینی شەیتانێك خۆیكردوە بەنێو لاشەیدا یان شەیتان هەڵیلوشیوەو كردوویەتیە نێو سكی، ئەگەر لەسەفەردابوو بەدەریادا ترسی شكانی كەشتیەكەیانی هەیە، ئەگەر لەوشكانیدابوو خراپەی پێدەگات.

*دەگونجێت بینینی شەیتان بەڵگەبێت لەسەر بیناسازان و رۆچوون و سیخوڕو گوێگران.

*دەگونجێت بینینیان بەڵگەبێت لەسەر چاوداگرتن و ئاماژەكردن.

*ئەگەر بینی بوە بەشەیتان رووی گرژكردوە بەبینینی مرۆڤو دەستپێشخەریكردوە بۆ دژایەتیان یاخود دەبێت بەوەستای بۆری و بەلوعە.

*دەگونجێت بەسووتاوی بمرێ یان لەئاینەكەی ساردبووبێتەوە.

شەیدایی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سەرمایەیە لەدنیاداو دەرەنجامی خێروباشە.

ش ی

شیث (سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (شیثی) بینی ئەو ماڵ و سامان و منداڵ و ژنێكی خۆشنوودی دەستدەكەوێ. ئەگەر (ئیدریس)ی بینی بەرێزداری و كۆتایی خێرو چاكەی پێدەدرێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا خۆشی و شادیی و منداڵ و ژینێكی خۆشنوودی پشت بەخودا پێدەبەخشرێ لەگەڵ رێزو بژێوی باش.

*هەروەها دەڵێن: ئەوكەسە دەبێت بەچاودێری كەسێكی مەزن یان كاروباری مەزن دەگرێتە دەست و بەباشی بەجێیدەگەیەنێ چونكە (شیث) یەكەم جێگرو چاودێربوە لەسەر زەوی.

شیر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەپێغەمبەرەوە (ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی : "ئەگەر بینی شیردەخواتەوە ئەوە لەپاكییەتی".

*(ئەبوسەعد)دەڵێ: بینینی شیر لەهەردوو مەمكدا بۆ پیاوو ژن

ماڵوسامانەو جووڵانو هاتنە دەرەوەی فراوانیو گوشادی ماڵوسامانە.

*ئەگەر ژنێك بینی شیر بەمنداڵ یان پیاو یاخود ژنی ناسراو دەداتو لەبێداریشدا شیری نەبوو دەروازەکانی دنیا بەڕووی خۆیو ئەوانەی شیری پێداون دادەخرێ.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی شیر دەدات بەژنێك ماڵو سامانو سوودو قازانج بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی شیری ئەسپو حوشتر دەخواتەوە فەرمانڕەوا خۆشی دەوێتو ماڵوسامانی لێوە بەدەستدەهێنن.

*شیری ئاژەڵ ماڵێکی حەلاڵە لەدەستەلاتدارەوە.

*ئەگەربینی شیر کرا بەسەریا لەمرۆڤێکەوە بەڵگەیە لەسەر تەنگی حاڵوبار، بۆشیرخۆرو شیردەریش هەرکامێکیان ناسراوبوون حاڵی لەکاتی بەندکردندا توندترە لەنادیار.

*شیر ماڵێکە بەماندووبوون بەدەستدێت.

*دۆشین لەلێکدانەوەدا فرۆفیڵە، دۆشینی حوشتر کرێکارییە، هەروەها ئەگەر دۆشینیو خوێنی لێهات لەدەستەلاتەکەیدا ستەمدەکات.

*ئەگەر بازرگانێك دۆشیو شیربوو رزقێکی حەلاڵو سوودو قازانج لەبازرگانیەکەیدا دەکات بەئەندازەی لێهاتنی شیر.

*ئەگەر حوشترێکی دۆشیو شیرەکەی خوارد بەڵگەیە لەسەرئەوەی ژنێکی باشدەهێنێت، ئەگەر هاوسەرداربوو کوڕێکی دەبێت بەفەڕو خێردەبێ.

*شیری مانگا فەڕپیتی ساڵە لەگەڵ ماڵی حەلاڵو گەیشتن بەسروشت.

*هەروەها وتراوە: ئەگەر خەوبینەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێ.

*شیری مەڕو بزن: بەدەستهێنانی ماڵێکی حەلاڵە ئەگەرشیربوو.

*شیری شێر: زاڵبوونە بەسەر دوژمندا ئەوەی کەدەیخواتەوە.

*هەروەها دەڵێن: ماڵ لەلایەن دەستەلاتداری ستەمکارەوە بەدەستدەهێنێ.

*شیری سەگ: ترسوبیمێکی سەختوگرانەو هی گورگیش بەهەمان شێوازە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەدەستهێنانی ماڵوسامان لەلایەن ستەمکارێکەوە.

*شیری بەراز: گۆڕانی ئەقڵو ژیری خاوەنەکەیەتی.

*هەروەها دەڵێن: زۆرێکی ماڵی حەرامەو کەمێکیش حەلاڵە ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلاَ

عَـــادٍ فَـــلاَ إِثْـــمَ عَلَيْـــهِ﴾ (البقرة::١٧٣).کەمێکی تایبەتکردووەو زۆرێکی حەرام.

*شـــیری پڵـــنگ: دەرخـــستنی دوژمنایەتییە.

*شیری ئاسك: ئاگادارییـه ، شـیری گوێدرێـــژی کێـــوی نەخۆشـــییەکی سووکە.

*رزق و رۆزییەکی کەمە.

*شیری درندەکان: هێزە لەئایندا.

*شیری مەڕو گامێش: خێرو سروشتە.

*شـیری ورچ: زەرەرو غـەمو پـەژارەی خێراو کتوپڕە.

*شـیری پـشیلە: نەخۆشـیەکی ئاسـانە یان شەڕو پێکدادانە.

*شـیری ئەسـپ: بۆیـەکێك بیخواتـەوە ناوێکی باشە بۆ خەوێکی.

*شیری ماکەر: بەدەستهێنانی خێرە.

*دەرکـــەوتنی شـــیر لەســـەر زەوی بەڵگەیە لەسەر ستەمو زۆرداری.

* شـــیری ئەوگیانداارانـــەی کەشـیریان نییـە: بەدەسـتهێنانی هیـــواو ئاواتـــەو لەلایەکـــەوە کەچاوەڕێینەکردوە.

*ئەگـــەر مـــرۆڤ دۆزییـــەوە دەگـــات بەخواستو هیوای خۆی.

*شـیرخواردنی مـرۆڤ لەمـەمکی خـۆی بەڵگەیە لەسەر ناپاکی.

*شیری ئەو درندانەی دەگەزن: چاکی نێوان خۆیو دوژمنانیەتی.

*ئەگـەر لەشـیری مـاریخوارد کارێـك ئەنجامـدەدات خوداوەنـد رازیـدەکات. هـەروەها دەڵـێن: ئـەوەی بیخـوات دەرووی لێدەکرێتـــەوەو لەنەهامـــەتی قوتـــاردەبێو مـــاڵێکی کـــۆکراوی بەسوودە.

(نابلـــسی)دەڵێـــت: لەخـــەودا شـــیر فـــیترەتو پـــاکی ئیـــسلامەو مـــاڵو سامانێکی حەلاڵە بەبێماندوبوون.

*شـیری هـەڵبزرکاو: مـاڵێکی حەرامـە بەهۆی ترشیو چەورییەوە.

*ئەگـەر ژن یـا پیـاوێکی بینـی شـیر لەمەمکیدابوو ماڵوسامان کۆدەکاتەوە، ئەگـەر هـەردوو مـەمکی بینـی شـیریان لەبەردەڕۆیی ئەوا دنیا رووی تێدەکات.

*شیری دەڵەسەگ: ئەگـەر خوردایـەوە پلەوپایەی بەسەر خەڵکی ئـەو شارەدا دەستگیر دەبێ.

*شـیری درنـدەکان: هـەمووی گومانـە لەئایندا.

*شـیری گوێدرێـژی کێـوی: نەخۆشـییە دوای چاکبوونەوە.

*شـیری مـرۆڤ: گـرتنو زیندانییـە بۆشیرخۆرو شیردەر.

***ئەگەر بینی شیردەرێکی بەکرێگرت هەتا شیر بدات بەکوڕەکەی کوڕەکەی لەسەرڕەوشی خۆی پەروەردە دەکات.**

*شیری ڕێوی: **رزقێکی کەمە لەقەرزەوە بۆ خەوبینەر دەگەڕێتەوەو وتراویشە چاکبوونەوەیە لەنەخۆشی.**

*شیری مەڕ: **ماڵێکی پیرۆزە.**

*شیری مانگا: **دەوڵەمەندییە.**

*شیری هێستر: **توندیو قورسیو نارەحەتییە.**

*شیری بەراز: **بەدەستهێنانی ماڵو سامانێکی مەزنە.**

*شیری نەوەی ئادەم: **بۆنەخۆش شیفایە چونکە هێزو نەشونمای پێدەکات.**

***ئەمانەتەو نابێت هەڵسوکەوتی پێوەبکرێ.**

*شیری سەگ و پشیلە: **نەخۆشی یان ترسو بیمە.**

***ئەگە شیرەکەی رشت تیادەچێت.**

***شیر بەڵگەیە لەسەر ماڵوسامانو تەمەندرێژیو دەرکەوتنی زانیاریو یەکتاپەرستی هەروەها بەڵگەیە لەسەر چارەسەرو رزقو رۆزیو خاوەنی ئاژەڵ یان نواندنی رەوشی ئەو.**

*شیری مانگاو مەڕو حوشترو گامێش: **هەموو ئەوانە ماڵێکی کۆکراوەو شیری بزرکاویش غەمو پەژارەیە.**

***هەروەها گوتراوە: شیری پشیلەو رێوی خراپەیە.**

*شیری ئاژەڵی نادیاری درندە: **شکۆمەندیو چوستو چالاکییە بۆ نەخۆشو ئازادبوونە لەزیندان یاخود ماڵوسامانێکی زەوتکراوە.**

شیرا[1] **: (نابلسی) دەڵێت: نەخۆشیەکی خوێناوییەو بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندییەکی کتوپڕو خێراو خۆشی هەڵگر، هەروەها خراپەو ئامادەکردنی سزایە.**

شیردان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر ژنێك بینی شیردەدات بەمرۆڤێك داخستنی دەروازەکانی دنیایە بەڕوویدا، چونکە شیردەر وەك زیندانی وایە بەمەرجێك منداڵ مەمکی لەت نەکات ، لەبەرئەوەی مەمکەی لەدەمی منداڵدایەو ناتوانێت وای لێبکات ، بەهەمان شێوە ئەوەی هەڵدەستێت بەمژینی شیر هەرکەسێك بێت منداڵ یان پیاو یاخود ژن، ئەگەر شیردەر دووگیان بوو ئەوا پارێزراو دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: شیردان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پێویستیو گۆڕانی حەزو ئارەزوو، ئەگەر ژنێك بینی شیردەدات بەمرۆڤێك داخستنی دنیایە

---

[1] **شری**: نەخۆشیەکی خوێناوییە. (وەرگێڕ)

بەڕوویانــدا یــاخود زیندانیکردنیانــە چونکە شیردەر وەك زیندانی وایە هـەتا شیرخۆر مەمکی بەردەدات.

*ئەگـەر بینـی شـیردەدات بەمنـداڵێك دوای بڕینەوەی زیندانیـدەکرێت یاخود نەخۆشــدەکەوێ یــا دەروازەیــەکی لێدادەخرێ، ئەگـەر ژنـی دووگیـانبوو پارێزراودەبێت لەگەڵ منداڵەکەی.

*ئەگـەر بینـی شـیر لەمەمکیدایـە روو لـەدنیادەکات لەکاتێکـدا دنیـا پـشتی تێدەکاتو بەسەردەچێت.

*ئەگـەر ژنێـك بینـی پیاوێـك شـیری دەخــوات لــەماڵو دارایــی دەبــات بەئەنـدازەی ئەوشـیرەی خواردوویـەتی لەکاتێکدا ژنەکە پێی ناخۆشە.

*ئەگەر بینی دەگەڕێت بەسـەر ژناندا و شــیری دەدەنــێ بــەلام شــیری دەستناکەوێت منداڵ پەسەنددەکات.

*ئەگـەر نەخۆشـێك بینـی شـیردەدات لەنەخۆشییەکەی چاکدەبێتەوە چونکە بەشیر نەش‌ونمایکردووە.

شیرفرۆش: (نابلسی)دەڵێـت: لەخـەودا بینینی بەڵگەیە لەسـەر زانیـاریو ڕزقو ڕۆزی حەلاڵو ڕێنومایی.

شیرەوان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگـەر شـیری وشـککردو کـۆیکردەوە مـاڵو سامان کۆدەکاتەوە.

*ئەگـەر ڕۆیـی تێیـداو تـەڕبوو غـەمو پەژارەو ناڕەحەتی تووشدەبێ.

شیرینـساز(شیرینـچی): (ئـیبن سـیرین) دەڵێت: پیـاوێکی نـەرمو نیانـە، ئەگـەر بینــی شــەکر دەفرۆشــێو بــەهاو نرخەکەی بەدرهـەم وەردەگـرێ قسەی نــەرمونیان لەگــەڵ خەڵکیــدەکاتو ئەوانیش وەك خۆی وەلامیدەدەنەوە.

شیرینی(حەڵوا): (ئیبن سیرین)دەڵێـت: حــەڵوای وشــك مــاڵو داراییەکــە بەناڕەحەتی دەستدەکەوێت ، حـەڵوای چـەوریش جیـاوازی هەیـە لەبارەیـەوە هەندێکــدەڵێن: بەڵگەیــە لەســەر نەخۆشـی، هەنـدێکیتر دەڵـێن: مـاڵێکی زۆرە، لەگـەڵ ئـاینێکی پـاكو پوخـت، پاروویــەك لێــی ماچــی کــوڕ یــا خۆشەویـستێکە ، هەنـدێکیتر دەڵـێن: حــەڵوا قــسەو وتــەی نەرمونیانــە سەبارەت بەبژێویو ڕزقو ڕۆزی.

*هــەروەها بەڵگەیــە لەســەر ڕزقو ڕۆزییەکی زۆر لەگەڵ هێزو دەستەلات.

شیشی گۆشت برژانـدن: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: شیـشی گۆشـتبرژاندن بـژێوی پەیداکاری ماڵە.

*هــەروەها دەڵــێن: خزمــەتکارێکی خاوەن دەستەلاتە بەهۆیـەوە دەگـەیت بەویست‌وخواز.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی لەلای فەرمانڕەواو میانەڕەویی و خێرو رزق و رۆزیی و پشوو.

شیعر (هۆنراوە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا شیعر دەڵێت و دەیەوێت پارەی پێپەیدابکات شەهادەی درۆو ساختە دەدات.

*ئەگەر بینی هۆنراوەیەك لەکۆڕێکدا دەخوێنێتەوە داناییەکە روو بەدوورپووییە.

*ئەگەر گوێی لەشیعربوو ئامادەی کۆڕی وادەبێت هیچ حەقێکی تێدا ناوترێ.

*شیعر لەخەودا قسەو وتەیەکی بەتاڵە، ئەوەی گوێی لەشیعر بێت لەخەوداو لەبەریبکات باواتاکەی وەربگرێ.

*دەگونجێت شیعرنووسین لەخەودا یالەبەرکردنی بەڵگەبێت لەسەر تیاچوونی پلەوپایەو کەم و کوڕی لەئاییندا.

*دەگونجێت بینینی شیعرو هۆنراوە بەڵگەبێت لەسەر پیشەسازی بەرزو بەنرخ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەم و پەژارەو رەخنەگرتن لەئابرووی دوژمنان.

*ئەگەر لەخەودا شیعرێکی خراپی دانا وەك جنێودان بەکەسێك بەڵگەیە لەسەر تومەتبارکردن ، ئەگەر پیاهەڵدان و هەژار دەکەویَ گەردەولەمەندبێت.

*ئەگەر هۆنراوەکە ئاوازداربوو یان کێشەکەی ناتەواوی تێدابوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وتەی هەڵەت و خراپ و دەوەستیَ لەوەی دەیڵیَ یان دەیکات یاخود ئەو وەسوەسەیەی تووشیدەبێت.

شیکەرەوە(هەلاج): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خاوەن شەڕو ئاژاوەیەو لەسەردەستی ماڵ و سامان پەیدا دەبیَ.

*ئەگەر بینی خەریکی شیکردنەوەیە دەچێتە نێو بەربەرەکانییەوە.

*ئەگەر نەیدەزانی بەباشی شیبکاتەوە نەیارەکانی زاڵدەبن بەسەریا.

شیلاقە[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رزق و رۆزیی و باشەیە، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی دووڕوە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دوورخستنەوەی غەم و پەژارەو لەناکاو دەرکەوتنی دوژمن و بەجێهێنانی بڕیار.

---

[1] **شیلاقە**: باڵندەیەکە بەئەندازەی کۆترەباریکە دەبێت. (وەرگێڕ).

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ناسوپاسگوزاری نازو نیعمەتو بەسەرچوونی پلەوپایەو ژینی ناخۆشو ئاڵۆز.

شیلان(گەوهەری شەوچرا، عەنناب)[٢]:

هەندێکدەڵێن: ماڵو سامانێکی بێشومارە لەگەڵ کیژێکی شۆخو شنگ.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: شیلان شتێکی پیرۆزەو هەزاری دووردەخاتەوە هەروەك دەگێڕنەوە لەپێغەمبەر(ﷺ) ئەگەر بینیتان مۆری پێدەکەن دەبن بەخاوەنی شتێکی پیرۆزو نازو نیعمەتێکی گەشەسەندو بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی شیلان هەژاری لێدووردەکەوێتەوە، هەروەها لەپێغەمبەرەوە (ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "شیلان هەژاری دووردەخاتەوەو یەکەم بەردە دانی نا بەیەکتاپەرستی خوداوەندا".

شینوزاری: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر شوێنێکی بینی شینوزاری تێدا ئەنجامدەدات لەو شوێنەدا کارێکی بەدو خراپ روودەدات هاوەڵانی لێدوور دەکەوێتەوە.

*هەروەها وتراوە لێکدانەوەی شینوگریان دەنگو ئاوازە.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك دەمرێ دەیناسیێو شیوەن دەکات بەسەریا بەلاو نەهامەتی روودەکاتە ئەوکەسە یان وەچەکانی.

*ئەگەر بینی شیوەن بۆ بەرپرسێ دەکەن مردوەو جلوبەرگەکەیان دەدرێننو خاكو خۆڵدەدەن بەسەری خۆیاندا دەستەلاتدارە ستەمدەکات لەفەرمانڕەواییەکەیدا.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئامۆژگاریدەر ، بینینی گریان بەڵگەیە لەسەرکردنەوەی لایەك بۆگەنی لێوە بڵاوبیبێتەوە.

*هەروەها وتراوە شیوەنو زاری دەنگی سەگە.

*دەنگی لالانەوە دەنگی ئاگرو دەفە، دەگونجێت بەڵگەی شایی بێت.

*شینو زاری بۆ لووسکەلە باش نییە لەهەموو حاڵو بارێکدا.

*ئەگەر گریاو ئاشکرایکرد بۆ مردوویەك ئەگەر ناسراوبوو لەجێنشینەکانی مردوە بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات.

*ئەگەر شیوەنو زاری بۆ مردوویەك کرد یان غەمو پەژارەیەکی سەختی بۆ

---

[٢] **شیلان:** جۆرە مووروویەکی سوورە. (وەرگێڕ).

خـوارد بەڵگەیـە لەسـەر شـایی‌و خۆشحاڵی.

*شـین‌و زاری هەڵگیرسـانی فیتنـەو ئاشـووبە لەلایـەن شـینکارەوە، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەروێڵی‌و سـەرگەردانی یـان پاشـگەزبوونەوەی لەئایندا.

*هـەروەها بینینـی بەڵگەیـە لەسـەر گۆڕانی حـاڵ‌و بـارو وێرانبـوونی لانـەو کـرداری خـراپ بـەپێی فـەرموودەی "شـین‌و زاری لەرەفتارەکانـدا وادەی نەزانینە"[1].

ش ی

شێتی: (ئـیبن سیرین)دەڵێـت: شـێتی مـاڵ‌و داراییەکـە خەوبینـەر بەدەسـتی دەهێنێـت بەئەنـدازەی شـێتیەکەی‌و خەرجیـدەکات‌و دەیبەخـشێ لەگـەڵ هاوەڵێکی خراپدا.

*هـەروەها دەڵـێن: شـێتی پۆشـتەو پـەرداخ بوونـە بـەهۆی میراتییـەوە، یاخود بەدەستهێنانی دەستەڵاتە ئەگەر شایـستەی بێـت، شـێتی منـداڵیش دەوڵەمەنـدی باوکیـەتی بـەهۆی منداڵەکەیەوە.

*شـێتی ژن فەرپـیتـداری سـاڵە ، نەخۆشـکەوتنی سـەر لەلێکدانـەوەدا دەدرێتە پاڵ سەرۆك.

(نابلـسی)دەڵێـت: شـێتی لەخـەودا دەوڵەمەندییـە ئەگـەر بـەبێ هۆبـوو، هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر رووتێکردنـی دنیاو داهاتنی شادی‌و خۆشـی بەوانـەی هەواداری دۆستایەتی‌و خزمایەتین.

*ئەگـەر بـەهۆی شـتێکەوە شـێتبوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سووخواردن.

*وتراوە: شێتی بەڵگەیە لەسەر:

+چوونە نێو بەهەشتەوە.

+عەشق‌و شەیدابوون.

+لێدانی بەسوێ‌و ژان.

+کاروکردەوەی چاکە.

شێر: دەسـتەڵاتدارێکی سـتەمکارە بـەهۆی مەترسـی‌و تـووڕەیی‌و جەربەزەییەوە.

نیشانەیە لەسەر:

+جەنگاوەر.

+دزی پەنهان‌و نادیار.

+کرێکاری ناپاك.

+هاوڕێی بەئەرك.

+دوژمنی داواکراو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر مـەرگو نارەحـەتی ، چـونکە ئـەوەی تەماشـی دەکات رەنگی زەرد هەڵدەگەڕێت‌و دڵی

---

[1] (ئیبن ماجە) لە(الجنائز) (١٥٨١ ـ ١٥٨٢) و (تـرمذي) (١٠٠١) لـەفـەرموودەیەکـی (ئەبوهورەیرە)ەوە.

بەخێرایی لێدەدات و لەهۆش خۆی دەچێت.

*بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتداری نادیارو ستەمکاری دژ بەمرۆڤ.

*نیشانەو بەڵگەیە لەسەر دوژمنی زاڵ و خۆسەپێن.

*ئەوەی شێرێك ببینێ دێتە ماڵەکەی ئەگەر نەخۆشیان هەبێت دەمرێت، وەگەرنا زوڵم و زۆری دەستەڵاتدار روویان تێدەکات.

*ئەگەر شێرەکە پەلاماریداو دەربازبوو یان سەری لێکرایەوە سەری دەپەڕێت.

*بەڵام هاتنی شێر بۆ شارو ئاوەدانی بەڵگەیە لەسەر:

+بڵاوبوونەوەی تاعون.

+ترس و بیم.

+دەستەڵاتداری زۆردار.

+دوژمنی ستەمکار.

*ئەگەر شێرەکە هاتە نێو مزگەوت و سەرکەوت بەسەر منارەکەدا دەستەڵاتدار فەرمانڕەوایەو زاڵدەبێت بەسەر خەڵکیداو ترس و بیم دەخاتە نێودڵیانەوە.

*ئەوەی سواری پشتێك ببێت کاروبارێکی مەزن و گەورە دەگرێتە دەست لەوەی بەپێچەوانەی دەستەڵاتدارەوە دەجووڵێتەوە ، یان بەنێو دەریادا دەڕوات و رووداوێك دێتەپێش لەکاتی خۆیدا ، ئەوەش بەڵگەیە لەسەر دەرەنجامی بەپێی زیادوکەمی خەوەکەی و بەڵگەکانی کەلەخۆی گرتووە.

*ئەوەی بەربەرەکانی لەگەڵ شێرێکدا بکات بەربەرەکانیە لەگەڵ دوژمن یان دەستەڵاتدار یاخود ئەوەی هێمای شێری دەدرێتە پاڵ.

*ئەوەی سواری پشتی شێر ببێت و شێرەکەش ملکەچ و رام بێت زاڵ و سەرکەوتوو دەبێت بەسەر فەرمانڕەوایەکی ستەمکاردا.

*ئەوەی پێشوازی لەشێرێك بکات یان بەدیبکات لەلای خۆی و تێکەڵی نەبێت ترس و بیم رووی تێدەکات لەفەرمانڕەوا بەڵام هیچ زیانێکی پێناگەیەنێت.

*ئەوەی هەڵبێت لەشێرو شێرەکەش دوای نەکەوێت قوتارو رزگار دەبێت لەحاڵ و بارێك خۆی لێدەپارێزێت.

*ئەوەی گۆشتی شێرێك بخوات ماڵ و سامانی بەدەستدەکەوێت لەلایەن فەرمانڕەواوەو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیدا.

*ئەگەر گۆشتی دەڵەشێرێك بخوات دەستەڵاتو فەرمانڕەواییەكی گەورە بەدەستدەهێنێت.
*پێستی شێر ماڵی دوژمنەكەیەتی.
*پەڕاندنی سەری شێر بەدەستهێنانی دەستەڵاتو موڵكە.
*ئەوەی شێر بەخێو بكات هاوڕێیەتی پادشاو فەرمانڕەوای گەورەدەكات.
*ئەوەی شێر بەربەرەكانیو زۆرانبازی لەگەڵ بكات تای لێدێت چونكە شێر گەرمو چوستو چالاكە.
*ئەوەی شێر پێچەوانەی بێت بەلام ئەم بەئاراستەی ئەوبێت دڵنیادەبێت لەشەڕی دوژمنیو داكۆكی نێوانیان هەڵدەگیرێو هاوڕێیەتی دەكەوێتە نێوانیان.
*ئەوەی سواری پشتی شێر ببێتو ترسی لێبنیشێت بەلاو نەهامەتی رووی تێدەكات.
*تووله شێر منالی نێرینەیە.
*هەروەها وتراوە : هەركەسێك لەخەودا ببینێ شێرێكی كوشتوە لەخەمو خەفەت قوتار دەبێت.
*ئەوەی ببێت بەشێر بەپێی حاڵو باری خۆیدەبێت بەستەمكارو زۆردار.
*هەروەها وتراوە: دەڵە شێر كچی پادشاو فەرمانڕەوایە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (محمد)ی كوڕی (سیرین)و دەڵێت: لەخەوا بینیم وەك ئەوەی توولە شێرێك بەدەستمەوە بێتو لەئامێزی بگرم.
كاتێ (ئیبن سیرین) حالی پەشێوی كابرا بەدیدەكاتو بەشایستەی ئەوەی نابینێ پێیدەڵێت: چیت داوە بەسەر وەچەی فەرمانڕەواوە ، ئنجا پێی دەڵێت: دەگونجێت ژنەكەت شیر بدات بەیەكێك لەمناڵەكانی فەرمانڕەوا، پیاوەكە دەڵێ: سوێندبێت بەخوا راستدەكەیت.
*هەروەها پیاوێكیتر دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێ: لەخەودا بینیم توولە شێرێكم هەڵگرتبوو دەمبردەوە بۆ ماڵەوە ، ئەویش پێی دەڵێت: ملكەچی هەندێك لەفەرمانڕەوایان دەبیت.
*هەروەها لەرۆژانی یاخیبوونی (یەزید)ی كوڕی (موهەلەب) لە(یەزید)ی كوڕی (عەبدولمەلیك) دا خۆی بینی لەخەودا لەسەر شێرێكە لەدەستەبەرەیەكدا، ئەوجا خەوەكەی گێڕایەوە بۆ پیرەژنێك ، ئەویش وتی: روو لەكارێكی مەزن دەكەیتو پاشان تەوقدەدرێت.
*دەڵەشێر ژنێكی خراپی زۆردارە كەجگەر سۆزە بۆ كوڕەكەی، بینینی

شێر نیشانەو بەڵگەیە لەسەر نەزانین و خۆبەزلزانین و بەخۆسەرسام بوون و زۆرداری و نازو نووز.

*ئەوەی شێرێك ببینێ بەڵام شێرەكە ئەو نەبینێ و هەڵبێت لێی قوتار دەبێت لەوەی ترسی لێنیشتوەو دانایی و زانست بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی شێرێك زۆرانبازی لەگەڵبكات بەڵام نەیكوژێ هەمیشە تا دایدەگرێت چونكە شێر هەردەم جەستەی گەرمە یان زیندانی دەكرێت.

*ئەوەی زۆرانبازی بكات لەگەڵ شێرێكدا نەخۆشدەكەوێت چونكە نەخۆشی گۆشت دەتوێنێتەوەو خراپیدەكات ، ئەوەی زۆرانبازی لەگەڵ شێردا بكات گۆشتی لاشەی خراپدەبێت.

*ئەوەی لەگەڵ شێرێكدا جووت ببێ و لێی نەترسێ لەنەخۆشی دڵنیا دەبێت.

*ئەوەی لەشێر بترسێ بەڵام دیاری و دەستنیشانی نەكات دڵنیا دەبێت لەدوژمنەكەی .

*ئەوەی شێرێك بینێ لەماڵەكەی خۆیدا دەستەڵات و ژینێكی دووروودرێژی پێدەبەخشرێ.

*ئەوەی شێر حاڵ و بارێك بهێنێ بەسەریا بەئەندازەی خەوەكەی لەدوژمن و ناحەزی و بارێكی هاوچەشن رووی تێدەكات.

*ئەوەی ببینێ لەگەڵ شێرێك دەجەنگێ كوشتار دەكات لەگەڵ دوژمنێكی زاڵ و بەدەستەڵاتدا.

*ئەوەی دەڵەشێرێك مارە ببڕێ لەبەڵاو نەهامەتی زۆر قوتار دەبێت و، زاڵ دەبێت بەسەر دوژمنەكەیداو پلەوپایەی بەرز دەبێتەوەو ناوبانگ دەردەكات لەنێو خەڵكیدا.

*ئەوەی ببینێ سەری شێر دەخوات دەستەڵات و موڵكێكی گەورە بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی ببینێ هەندێك لەئەندامەكانی جەستەی شێر دەخوات ماڵ و دارایی و دوژمنێكی زاڵ بەدەستدێنێت بەئەندازەی ئەو ئەندامەی لەخەودا خواردوویەتی.

*شێر نیشانەو هێمای جەنگاوەرە.

*دزی خۆ مەڵاسدارە.

*كرێكاری ستەمكارو هاوڕێی بەئەرك و مەرجە.

*(دمیری) دەڵێت: هەركەسێك ببینێ شێر مەرایی بۆ دەكات لەسەر دەستیدا رووداوی سەیر روودەدات و دەگونجێت بەڵگەو نیشانەی تیابردنی دوژمنەكەی بێت.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەزانین و خۆبەزلزانین و وێڵی و سەرگەردانی و دەلالی.

شێری هەڵمەتبەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی ئاژاوەچییەو جەللادی دەستەڵاتدارە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی دڕندەیەو خاوەنی وڕێنەیە.

*بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجی بەردەوامو دیاریو رزقو رۆزی حەلاڵە.

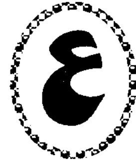
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دزی لەکاتی بەرەبەیاندا.

شێلم: (ئیبن سیرین)دەڵێت: شێلمو سەرجەم ئەوشتانەی ئاژەڵ دەیخوات زقێکی گەورەیە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژنێکی گوندنشین، ئەگەر روابوو منداڵی نێرینەی ئەو ژنەو دەمرێ.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکی گوندنشینە پێست رەقو زبرەو رەوشتی خۆهەڵقورتێنەری هەیە.

*هەروەها دەڵێن: غەمو پەژارەیە ئەگەر وابوو منداڵەو دیسان وەچە دەخەنەوە.

عەین

ع ا

عائشە(رەزای خوای لێبێت): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خێرو فەڕ، ئەگەر ژنێك بینی پلەوپایەیەکی بەرز بەدەستدەهێنێ ناوبانگدەردەکاتو لای باوانو مێردەکەی بەختی دەبێت.

عاشوراو: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا کەسێکی خانەوادەی پێغەمبەری (ﷺ) بینی لەرۆژی (عاشورا)دان بەلاّو نەهامەتییە بۆی، ئەوەی دوژمنانیان بەدیبکات پێچەوانەی ئەوەیە.

ع و

عود[1]**:** (ئیبن سیرین)دەڵێت: ژەنینی عود قسەو وتەی درۆیە ، هەروەها گوێبیستبوونی بەهەمان شێوەیە.

*ئەگەر بینی لەماڵی خۆی (عود)دەژنێ بەلاّو نەهامەتیەك رووی تێدەکات.

*هەروەها وتراوە: لێدانی (عود) سەرۆکاری لێدەروژەنەرانیەتی، هەروەها دەڵێن: غەمو پەژارەیە.

*ئەگەر بینی (عود) دەژەنی لەناکاو بچڕا تاڵەکەی لەغەمو پەژارەی قوتاردەبێت.

*هەروەها دەڵێن: هەڵکوڵینی بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەوایەکی رێزدار نیگەرانکراوە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشیو، ئەوەی مرۆڤ لەسەری راهاتوە لەخێرو شەڕ.

*دەگونجێت شارەزای زانیاری جەستەیی یان زانیاری ئەستێرەکان، بۆ کەسی رەبەن هاوسەرەو بۆ ژنێکی هاوسەرداریش کۆرپەلەیەکی نێرینەیە.

عوزەیر(سەلامی خوای لێبێت): (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەدەستهێنانی پلەوپایەیە بەزانیاریو دانایی.

---

[1] **عود:** ئامرازی مۆسیقییە. (وەرگێڕ)

عوسمانی کوڕی عەففان(ڕەزای خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر حەزرەتی (عوسمان)ی بەزیندوێتی بینی حەیاو هەیبەتو، شکۆمەند دەبێتو ئیرییبەرانی زۆر دەبن.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاهەنگگێڕانی بەزانیاریو پاراستنی خۆشەویستیو خۆبەکەمزانین لەبەر پەروەردگارو دڵنیاییو سەرۆکایەتی.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هێرشی دوژمنانو بەدەستهێنانی گەواهیدان.
*دەگونجێت بەختو ڕزقو ڕۆزیو نزیکی لەگەورە پیاوانەوە بەدەستبهێنێ بەهۆی خزمایەتیەوە چونکە بەدوو نورە ناوبراوەو دووکیژی حەزرەت (ﷺ) دوابەدوای یەك هاوسەریبوون.
*ئەگەر (عوسمان) ی بەزیندوێتی بینی ئاینداری تێکۆشەرەو قورئان لەبەردەکاتو نەیارەکانی لێیدەترسن.
*ئەگەر بینی دەگونجێت چاکەکاربێتو بەستەم شەهیدبکرێ.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر سووربوون لەسەر زانیاریو قورئانو زۆر خوێندنەوەی.
*ئەگەر لەشاری (مەدینە)بینی سینەپاکی پێدەدرێ.

*ئەگەر بینی لەنێو سوپایەکدایەو جلوبەرگی جەنگی لەبەرکردوە فیتنە خۆشدەکات لەنێوان زانایانی فیقهدا.
*ئەگەر بینی مامەڵەدەکاتو دەفرۆشێ خەوبینەر لەدنیادارانەو بەزانیاری خۆی دەڕازێنێتەوەو خۆی وادەردەخات بەڵام وانییە.
*ئەگەر (عوسمان)ی بەکوژراوی بینی لەماڵی خۆیدا جنێوو قسەی ناشیرین بەخانەوادەی پێغەمبەر (ﷺ) دەداتو هەوڵی وابەستەیان نابێت.
*ئەگەر لەشاری (مەدینە)دا بینی یان لەبازاڕا لەگەڵ شەهیدانو پیاوچاکان حەشردەکرێتو زانیاری بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی لەلانەی ستەمدا گەمارۆدراوە ستەم لەزانایەکی گەورە دەکات.
*ئەگەر بینی چوەتەسەر شێوەی ئەو یان جلوبەرگی ئەوی پۆشیوە ئەگەر دەستەلاتداربوو ژێردەستەکانی دەیکوژن یان پلانی لەدژ دەگێڕنو سەرپێچی پەروەردگار دەکات بەهۆیەوە.
*ئەگەر بینی هاوەڵو شەریکەکانی لەگەڵیا نیشتەجێبوونو لەکاتی بێداریدا لەشساغبوو باخۆی ئامادەبکات بۆ بەڵایەك یان سزایەك بەسزاو شکاندن پێیدەگاتو عەقڵو هۆشی دەوەستێ،

پاشان دەرەنجامی بەبەڵایەکی باش کۆتاییدێت.

عومەری کوڕی خەتتاب (ڕەزای خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەسێك (عومەر) ببینێ لەئایندا بەدادپەروەری لەوتەو باشی مامەڵەی لەگەڵ ژێردەستەکانیدا ڕێزدار دەکرێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی تەمەندرێژو ڕەوشتبەرز حەقبێژ دەبێت، دەگونجێت (عەمرە)ی ماڵی خوای لەچارە نووسرابێ.

*ئەگەر (عومەر)ی بینیو تەوقەی لەگەڵکرد دنیایەکی بەرینو فراوانو خواناسیو چاکسازیو فیراسەتی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر (عومەر)ی بەڕوویەکی گرژەوەبینیو تووڕەبوو لێی فەرمان بەچاکەدەکاتو ڕێگری لەخراپە.

*ئەگەر لەشارێکدا بینی قاتیو قڕی بڵاوبوبووەوە بارانی باشدەباریو فەروبەرەکەت دەکەوێتەوە، ئەگەر خراپەی تیابوو دادپەروەری تێدا بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر (عومەر)ی بینی لێیدا یان هەڕەشەی لێکرد بادەست هەڵبگرێ لەوەی ئەنجامیدەدات، دەگونجێت دەستەڵاتدار یان زانایەك ڕووی تێبکات.

*ئەگەر بینی چووەتە سەر شێوەی ئەو حاڵو دارایی بەچەشنی گونجاو دەبێتو دەگونجێت بەشەهیدی بمرێت.

*ئەگەر بەڕوویەکی گەشەوە بەدیکرد خاوەن سوننەتە.

*ئەگەر لەنێو سوپایەکدابوو چەکی هەڵگرتبوو خواناسیو ترسو بیم لەپەروەردگار بەدەستدەهێنێو خاوەن ئەمانەتدەبێ.

*ئەگەر لەگەڵ پێغەمبەردا(ﷺ) بینی خێرێکی مەزنی دەستگیر دەبێت.

*بینینی (عومەر) بەڵگەیە لەسەر بوونی حەق کەلەسەردەمی ئەودا هەبوە ، لەگەڵ فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپەو بانگدان.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئاشتی دوای دوژمنایەتیو خۆشەویستی لەدوای ڕقو قینو بەختو خزمایەتی لەگەڵ دنیانەویستی.

*ئەگەر بینی بووە بەپادشاو فەرمانڕەواو وڵاتان ئازاددەکاتو ئاین جێبەجێدەکاتو ناڕەحەتیەکانی ئاساندەکاتو سۆزو بەزەیی بۆ ژێردەستەکانی دەبێت.

ع ە

عەبا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: عەبای لۆکە ئەگەر ئاوریشمی تێدا نەبێت خێری دنیاو قیامەتە.

*باشترین عەباش عەبای هەورانییە، عەبای ئاوریشم ماڵێکی حەرامە لەگەڵ تێکچوونی ئایندا.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەبەریکرد بەڵگەیە لەسەر خێری دنیاو قیامەت، باشترین جلو بەرگیش عەبای هەورانییە لەلێکدانەوەدا بەهێزترە لەعەبای خوری.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: عەبای نوێی سپی شکۆمەندیو مەزنیو ئایینو ئەمانەتە ، عەبای ناسکیش ناسکیی ئایینە.

*هەروەها دەڵێن: عەبا ژنێکی ئایندارە.

*کاروبارێکی مەزنو باڵایە، بۆیەو رەنگی عەبا رەشو رووتییە بەهۆی هەژارییەوە.

*عەبا ئەمانەتە، چونکە شوێنی هەردوولای گەردنە ، گەردنیش شوێنی ئەمانەتە.

*لە(ئیبن سیرین)دەپرسن سەبارەت بەپیاوێك ببینێ عەبایەکی تازەی داوە بەشانیداو دامێنەکەی دڕاوە ، ئەویش دەڵێت: ئەو پیاوە چەند ئایەتێکی قورئان فێربوە ، پاشان لەبیریکردوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەزستاندا دایبەسەرشانیدا خۆیجوانکردوەو لەخۆی بایبوە ، ئەگەر بینی عەباکەی ونکردوە ئەوە دڵنیا دەبێت لەهەژاریو خۆیدەردەخات لەبەرچاوی خەڵکیدا.

*ئەگەر ژنێك عەبایەکی ونکردوە دڵنیادەبێت لەهەژاریو خۆیدەردەخات لەبەرچاوی خەڵکیدا.

*ئەگەر ژنێك عەبایەك ببینێ هاوسەرێتیو چاکەی لەگەڵدا ناکات.

*عەبا ئەمانەتی پیاوە، چونکە شوێنی گەردنە، گەردنیش شوێنی ئەمانەتە.

عەبافرۆش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رێگرتنو پووچەڵکردنەوەی کار یان پەکخستنی سەفەرو سووربوون یاخود وێنەگرتن لەکاری خراپدا.

عەتارد[1] : (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا یان تێکەڵبوونی بەڵگەیە لەسەر قەڵەمی بەرینو فراوانو ئەو فەرمانەی دەگاتە لای وەزیران.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گواستنەوەی لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو کوشتار، ئەگەر مانگ لەگەڵ (عەتارد)دابووو لەکاتی بێداریدا بەدبەخت دەبێت ئەوەی بەزۆری لەخەودا دەیبینێ درۆو هەژاریو

---

[1] **عەتارد:** یەکێکە لە نۆ هەسارە گەڕۆکەکە.
(فەرهەنگی دەریا: بەرگی/١ : ٧٢٨٧) .

هـــەواڵی ترســـێنەو خراپـــە رووی تێدەكات. هـەروەها عـەتارد پیـاوێكی پۆلیسە.

عـەجور[1]: (نابلـسی) دەڵێـت: جـۆرە خەیارێكـە لەخـەودا كـورە لـەدایكو باوكدەچێت.

عەجوە[2]: (نابلسی) دەڵێـت: لەخـەودا مـاڵو سـامانێكی كـۆكراوی نادیـاری حـەلاڵو باشـە ، ئـەو خورمایـەش چارەسـەرە بـۆ هـەموو نەخۆشـەك بەتایبەت عەجوەی شاری (مەدینە).

عەجەم: (نابلـسی) دەڵێـت: بینینیـان لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر كاروبـاری قـورس‌وگران بـەپێی ئایـەتی: ﴿ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآناً أَعْجَمِيّاً لَقَالُوا لَوْلا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ ﴾ (فـصلت: ٤٤) ئەگـەر بینـی بـوە بەعەجـەمی ملكەچـیو رسوایی توشدەبێ.

عەرشـی خوداوەنـدی مـەزن: (نابلـسی) دەڵێت: ئەگەر بەشێوەیەكی باش بینـی مژدەیە بەپارێزگاری بیرو بۆچوونی.

*ئەگـەر بینـی كەموكورییـەكی تێدایـە بەڵگەیـە لەسـەر ئـەوەی كردارێـك ئەنجامدەدات بیدعەو سەرگەردانییە.

*دەگونجێت عـەرش بەڵگـەبێت لەسـەر ئەوەی مرۆڤ دەیگرێتەبەر لەخێرو شەڕ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+پلەوپایەیەكی باش بۆ خاوەنەكانی.

+هاوسەرو ماڵو ئوتومبیلو سەركەوتن بەسەر دوژمناندا.

+نەخۆشی لەرزینی لەش‌ولار.

+كـرداری چـاكە بـۆ یـەكێك لەسـەر كاروكرداری چاكەبێت.

*ئەگەر عەرشـی پـەروەردگاری بینـیو خوداوەنـد لەسـەریبوو بەڵگەیـە لەسـەر باشیو دڵنیاییو ئاینی.

*ئەگـەر بینـی ناتەواویـەكی تێـدابوو بەڵگەیە لەسەر ئارەزوو بیدعە.

عـەرەب: (نابلـسی) دەڵێـت: بینیـان بەڵگەیە لەسـەر ئاسـانكردنی كاروبـاری قـورس‌وگرانو خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿ وَهَـذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴾ (النحل:١٠٣).

عەرەفە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگـەر بینـی لـەرۆژی (عەرەفـە)دایـە ئـەركی خزمایـــــەتی بەجێـــــدەهێنیو ئاشتدەبێتەوە لەگەڵ یەكێكدا كەناكۆك بووبێت لەگەڵی.

(نابلـسی) دەڵێـت: (عەرەفـە) بەڵگەیـە لەسەر (حەج)و، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسەر:

+رۆژی هەینی.

+بازرگانی بەسوودو بازاڕ.

---

[1] عەجور: جۆرە خەیارێكە.(وەرگێڕ)

[2] عەجوە: جۆرە خورمایەكە.

(فەرهەنگی دەریا: بەرگی١/ لا: ٦٩٦)

*ئەگەر لە(عەرەفە) هەستا لەخەودا پلەوپایەکەی بەئەندازەی خۆی دادەبەزێ بۆ نزمتریان لەشەڕەوە بۆ خێر، دەگونجێت بالآتربێت لەوەی خۆشەویستە لای لەژن یان هەژارێکی داماو، دەگونجێت زاڵبێت بەسەر دوژمندا.

*ئەگەر سەرپێچیکاربوو تەوبەی لێقبوڵدەکرێ، ئەگەر نهێنیەکی شاراوەی هەبوو دەردەکەوێ.

*دەگونجێت وەستان لە(عەرەفە) بەڵگەبێت لەسەر کۆبوونەوە لەگەڵ خۆشەویستێکدا کەوا لێی جیابووبنەوە، ئەگەر لەشەودا وەستا دەڵێن: پێداویستیو داوای خۆی بەدەستدەهێنێ، ئەگەر دوای بەیانی بوو ویستوخوازی خۆی بەدەستناهێنێت.

عەقیقە[1] :(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مژدەیە بەگەڕانەوەی کەسێکی دوورو ئاوارە یاخود بەچاکبوونەوەی نەخۆشو ئازادبوونی دیلوبەند.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیادبوونی باوەڕهێنان بەبەجێهێنانی سوننەت.

*ئەگەر لەخەودا شتێکی سەربڕی گونجاوو شیاوبوو لەکاتی بێداریدا یاخود رەفتارێکی ئەنجامدا بەڵگەبوو لەسەر باشی رەفتاری دنیاو قیامەتی.

*ئەگەر بەرازێکی بۆ خەڵکی سەربڕی یان مردارەوەبوویەکدا بەخەڵك وێڕای بوونی زانیاری بەحەرامی ئەوکارە بەڵگەیە لەسەر ئازارردانی دایكو باوك یاخود ئازاردانی یەکێکیان.

عەلی کوڕی ئەبوتالیب(رەزای خوای لێبێت):(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر پێشەوا (عەلی) بەزیندوویەتی بینی زانیاری پێدەبەخشرێو ئازایەتیو خواناسی پێدەدرێ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا، ئەگەر لەشوێنێکدا بینراو خەڵکی کڕنووشیان بۆدەبردو ستایشیاندەکرد یان لەسەر شان هەڵیاندەگرت بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوەیان لەسەر ئاشوبو فیتنە.

*ئەگەر زانایەك بینی زانیاریو خواناسیو شکۆو هێز بەدیار چاوی سەیرکارانەوە وەردەگرێو ترسی گواستنەوەی هەیە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر.

*زوربەی راقەکاران ئاماژدە بەوەدەکەن هەرکەسێك یەکێك لەوچوار پێشەوایە ببینێ بەشەهیدی دەمرێت.

---

[1] **عەقیقە**:ئەو مەڕەیە لەرۆژی حەوتەمی منداڵدا سەردەبڕێو دوای تاشینی قژەسەری ساواکە. (فەرهەنگی دەریا بەرگی ١/٧٤٤)

*ئەگەر خەوبینەر فەرمانڕەوابوو قەلایەك ئازاددەكات و بەباشە باسدەكرێ.

*دەگونجێت بینینی حەزرەتی(عەلی) (رەزای خوای لێبێت) بەلگەبێت لەسەر مندالْو وەچەو رەچەلەكی پیرۆز.

*هەروەها بینینی بەلگەیە لەسەر هەلكەندنی ناموسولمان بەتایبەت جوولەكە.

*دەگونجێت بینینی بەلگەبێت لەسەر پۆستی بەرزو سەفەری قورس وگران و دەستكەوتی موسولمانان و دەرخستنی كەرامات و ئەوەی بەزیندوویەتی ببینێ ئیرەیی پێدەبرێت و خوداوەند فەرمانڕەوایی و هێزی بڕیارو خواناس و شوێنكەوتنی سوننەتی پێدەدات.

*ئەگەر (عەلی) (رەزای خوای لێبێت) بەپیرییەوە بەچەكەوە بینی خاوەنی ئەو خەونە پەیوەندیكردوە بەفەرمانڕەواوەو سوودو پلەوپایەبەرزی لێوەر دەگرێ.

*ئەگەر بەپیری و بەپشتی چەماوەوە بینی هێزو دەستەلاتی پتەودەبێ.

*ئەگەر بینی سەرووریشی سپیبوەو زانابوو كاروبارو زانیارییەكەی لاوازدەبێت.

*ئەگەر لەجلوبەرگی سەربازو خۆئامادەكردن بۆ جەنگكدا بینی لەشارێك لەشارەكانی موسولمانانداا فیتنەو ئاشوب دەكەوێتەوە نێو دانیشتوانەكەی بەزوبان یان هەر شێوەیەكیتر.

*ئەگەر لەشوێنێكدا بینرا پڕبوو لەگەورە پیاوان هەموو تیادەچن.

*ئەگەر بینی و دەستی خەناوییبوو كوڕی خەوبینەر سەردەكەوێت بەسەریا.

*ئەگەر (عەلی) (رەزای خوای لێبێت) بینی و لەش و لاری برینداربوو خەوبینەر بریندارەكرێ و لەژێر دەستەلاتەكەی دەردەچێ.

*ئەگەر بینی شمشێرێكی لەكالانەكەی دەرهێنا فەرمان بەمندالەكانی دەكات دوای دەستەلات بكەون.

*ئەگەر بینی دەجەنگێ كوڕەكانی سەردەخات.

*ئەوەی لەشوێن و جێگەیەك ببینێ فیتنەو ئاشوب دەكەوێتە ئەو شوێن و جێگەیە.

عەمرەی (حەج): (نابلسی) دەلێت: بەلگەیە لەسەر كۆتایی تەمەن و دوایی هاتنی ژینێكی خۆشنوود.

*دەگونجێت (عەمرە) بەلگەبێت لەسەر زیادبوونی مالْو دارایی و تەمەن.

*ئەگەر بینی (حەج)یكرد یان عەمرە ئەوە ژینێكی دوورودرێژ بەسەر دەبات و كاروبارەكانی پەسەند دەكرێن.

عەنقا(سیمرغ)[1]:(ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرکردەیەکی بیدعەکارە قسەو وتەکانیشی بەدەستهێنانی ماڵو سامانە لەلایەن پێشەواوە یان بەدەستهێنانی پلەوپایەیە.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر ژنێکی شۆخو شەنگ .

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر سیمرغ شتێکی فرێدا بەسەریا رزقو رۆزی دەدرێ لەلای پەروەردگارەوە بەهۆی سەرکردەو فەرمانڕەوایەکەوە.

*ئەگەر بینی سواری عەنقابوە پلەوپایەی بەرزدەبێتەوەو دەبێت بەکەسێکی بێوێنە، ئەگەر راویکرد پیاوێك فێڵی لێدەکات ، ئەگەر فرۆشتی زوڵمو ستەمی لێدەکات.

*ئەگەر بەبێ فروفێڵ راویکرد کوڕێکی ئازایە .

*ئەگەر جووتبوو لەگەڵی ژنێکی جوانی شۆخو شەنگدەکات بەهاوسەری خۆی.

*عەنقا هەواڵی سەیرو سەفەری دوورە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قسەی پڕوپووچو ورێنە لەلایەن لەشساغو نەخۆشەوە.

عەورەت:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەردەستێکی بچووك یان کوڕی خزمەتکارە.

عەورەتی مرۆڤ:(ئیبن سیرین) دەڵێت: عەورەتی مرۆڤ لەنێو خەڵکیدا رێزو منداڵو کەمو زیادەیە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی درێژبوو لەئەندازەی خۆی زیاتر غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر دوو عەورەتی هەبوو کوڕێکی دەبێت لەگەڵ یادکردنو رێزیدا، ئەگەر بەدەستی خۆی هەڵیکەند یان هەندێکی لابرد پاشان گەڕاندیەوە بۆ شوێنی خۆی کوڕێکی دەمرێتو سوودو قازانج دەکاتو هەندێك لەماڵەکەی بەسەردەچێت ئنجا بۆیدەگەڕێتەوە، پچڕانی هەتا لێی دەردەکەوێو بەڵگەیە لەسەر مردنی یاخود مەرگی کوڕەکەی چونکە یادو باسی دەپچڕێ بەمەرگی.

*پچڕاندنی عەورەتی نەمانی باسو خواسیەتی لەو ولاتەدا.

*عەورەت ئەگەر کەمیکرد یان زیادیکرد یاخود گەورەبوو یان بچووك دوای ئەوەی یەك رووی هەبوو سەرجەم لیکدانەوەکەی لەبارەی کوڕو وەچەوەیە.

*ئەگەر بلاوبوەوە چەند دۆڵو شیوێکی زۆری لێبوەوە سەرجەم لێکدانەوەی

---

[1] عەنقا(سیمرغ): باڵندەیەکی ئەفسانەیەو بوێژانی کلاسیکی کوردی زۆر لەقەصیدەکانیاندا باسیانکردوە. (وەرگێڕ)

لەبارەی ڕێزو باسیەتی بەئەندازەی بڵاوبوونەوەی.

*لاوازی عەورەت بەڵگەیەلەسەر نەخۆشی کوڕ یان شکانو دابەزینی پلەوپایەو شکۆمەندی.

*ئەگەر بینی نێرەمووکە ئاینی باشو چاکدەبێ.

*ئەگەر بینی عەورەتی دیارو ئاشکرایە بەڵام تەماشای ناکاتو شەرمیش ناکاتو کەسیش تەماشایناکات لەکاروبارێك رزگاریدەبێت کەنەخۆشیو بەلاو غەمو پەژارەو ترسو بیمی لەخۆگرتووە.

*ئەگەر بینی عەورەتی چوەتەوە نێو سکی بەڵگەیە لەسەرئەوەی گەواهیدەدات لەسەری.

*ئەگەر بینی کونی میزی ماچدەکات ئەگەر کوڕی نەبێت کوڕێکی دەبێت، ئەگەر کوڕی هەبێتو سەفەر بکەن دەگەڕێنەوە بۆلایو ماچیاندەکات.

*ژنێك خەوی بینی پێشی کوڕەکەی تووکی کردبوو ئەویش بۆی قرتاندو بڕی خەونەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە وتی: تەمەنی دوایی هاتوە، ئەوەندەی نەبرد مرد.

*یەکێکیتر بینی پێشی عەورەتی توکێکی زۆریکردوە هەتا ئەملاولای، خەونەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە ئەویش وتی: بەڵگەیە لەسەر خراپەو رۆچوونت تێیدا.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەرماڵو کوڕو تەمەن.

*ئەگەر بینی عەورەتی درێژو گەورەبووەو بەو ئەندازەیەش ناشیرینی نەکرد بەڵگەیە لەسەر رۆزی ماڵو سامان.

*ئەگەر بینی عەورەتی لەدەستداوەو غەمو پەژارەی بۆخوارد کوڕەکەی لەدەستدەدات یاخود سەفەردەکاتو باسو خواسی وندەبێ، ئەگەر نەۆخشبێت ئەوە دەمرێت ئەگەر فەرمانڕەوابێت لادەبرێتو لەکاردەخرێ.

*هەڵسانی عەورەت بەڵگەیە لەسەر چوستو چالاکیو بەجێهێنانی پێداویستی.

*ئەگەر بینی سەری دانەواندوە بۆ لای عەورەتیو دەمی لاقەکرد ملکەچی کوڕەکەیدەبێتو دادەبەزێتە سەر خواستی ئەو.

*ئەگەر چەن بەشێکی دی لەعەورەتی بوەتەوە بەڵگەیە لەسەر زۆری وەچەو نەوەی، ئەگەر بوو بەسێ بەشەوە بەڵگەیە لەسەر سێ کوڕ یان مەرگی خۆی.

*ئەگەر عەورەتی بڕا بەڵگەیە لەسەر مردنی یاخود تیاچوونی ماڵو دارایی

یان مردنی منداڵەکانی یا پچڕانی وەچەو ئەوەی نێرینە یاخود ونبوون‌و دوورکەوتنەوەی لەولاتی خۆی زۆر دەخایەنێت‌و باسی لەنێودەچێ.

*ئەگەر یەکێك لەو دوو عەورەتەی بەسەریەکەوە دی نێربازییە، ئەگەر خەوبینەر بەدڕەوشتبێت.

*ئەگەر عەورەتی یەکێکی بەدەستی خۆیەوە بینی ماڵ‌و دارایییەك بەدەستدەهێنێت بەئەندازەی هەزار دینار یان هەزار درهەم یاخود بەپێی ئەوەی شایستەیەتی.

*ئەگەر بینی گاز لەعەورەتی دەگرێت ئەو پیاوەی خۆشدەوێ رۆدەچێ لەپیاهەڵدانیدا.

*ئەگەر بینی عەورەتی بڕاوەو کراوە بەگوێچکەیەوە کچەکەی منداڵی دەبێت بەبێ مێرد.

*ئەگەر بینی لەعەورەتییەوە کولێرەیەکی گەرم دێتە دەرەوە هەژار دەکەوێ.

*ئەگەر عەورەتی بینی لەعەورەتی ژنەکەیدا دەپچڕێ ژنەکەی دووگیانبێت ئەو منداڵەی لەباردەچێ ، ئەگەر باخ‌و باخاتی هەبێت ناوی لێدەبڕێ، ئەگەر هەردوو گونی بڕاو هەر عەورەتی مایەوە وەچەی مێینەی نابێت.

*ئەگەر ژن عەورەتی پیاوی هەبوو ئەگەر دووگیانبوو کوڕێکی دەبێت، ئەگەر دووگیان نەبوو هۆزو گەل‌و خانەوادەکەی بەڕێوەدەبات‌و سەرپەرشتیاندەکات، ئەگەر کوڕی نەبوو دووگیانبوو نەزۆك دەبێت‌و هەرگیز منداڵی نابێت، هەروەها لێکدانەوەی بەم چەشنەیە ئەگەر بینی ریشیدەرکردوە.

*عەورەتی پیاو بۆ ژن بەڵگەیە لەسەرکاری نابەجێی یەککگرتنی دوو مێینە، ئەگەر عەورەتی نەبوو بێهاوسەربوو هاوسەر دەگرێ ، ئەگەر مێرددرابوو تەڵاقدەدرێت.

*ریش‌و عەورەت بۆ ژن دەگونجێت هێزبێت بۆ ئەوەی کاروبارەکانی دەبات بەڕێوە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر ژن ویستی عەورتی پیاو ریشی هەبێت زاڵدەبێت بەسەر مێردەکەیداو دەستدان لەعەورەتیش شادی‌و خۆشییە.

*ئەگەر بینی عەورەتی لەدوایەوەیەتی تەمەندرێژدەبێت، ئەگەر هاوسەرەکەی دووگیانبوو لەباریدەچێ.

*ئەگەر هەموو عەورەتی یان هەندێکی لەدەستی خۆیدا بەدیکرد ، پاشان گەڕاندیەوە بۆ شوێن‌و جێگەی خۆی کوڕێکی دەمرێ دوای دەگونجێت گەڕاندنەوەی ماڵ‌و سامان بێت بۆی پاش لەکیسچوون یان پچڕانی ناوی

بێـتو دیـسان سـەرهەڵدانی بـاس و خواسیبێت.
*ئەگـەر خـۆی لەشـوێنێکدا بینـی و لەپۆشـاك و جل وبـەرگ دامـاڵرابوو عـەورەتی رەپ بووبوو شـەرمی نـەکرد لەهەمانکاتیـشدا سـەرقاڵی کـارێکی قـورس و گرانبـوو لەدواییـدا دەیدۆزێتەوەو دەگات بـەهیواو ئاواتی خۆی و زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا.
*ئەگـەر بینـی عـەورەتی هەسـتاوە بـاپیرەی بـەهێز دەکـات و دەسـتەڵات و فەرمانڕەوایی بۆ دەگێڕێتەوە.
*ئەگـەر درێـژبوەوەو گەیـشتە سەرسـەری و لەگـەڵیاجووتبوو بـاس و خواسـی لەوڵاتـدا بڵاودەبێتـەوەو باروحـاڵی بەرزدەبێتـەوەو چوسـت و چالاکدەبێت.
*ئەگەر بینـی عـەورەتی گەیشتەسەر سنگی لەباپیرەی بەرزتر دەبێتەوە.
*ئەگەر بینـی لـەژێر جل و بەرگەکەیدا شـاردیەوەو هەسـتیپێکرد لەوڵاتـدا باسـدەکرێ و کاروبـارو پلەوپایـەی بەرزدەبێتـەوە دواتـریش وەچـەو منداڵەکانی باسدەکرێن.
*ئەگـەر بینـی گرێیـەکی داوە لەمیزەڵـدانی بـژێوی و ژیـانی سـەخت و گراندەبێت و کاروبارەکانی قورسدەبن و گاڵتـە بەکوڕەکەیـدەکات، دەگونجێـت هاوسـەرگیری ئەنجامنـەدات بـەهۆی دەستکورتییەوە.
*کـونی عـەورەتیش بەمنـداڵ لێکدەدرێتـەوەو مـەنی لـەوێوە دێتـە دەرەوە چـونکە هـۆی منداڵبوونـە بـۆ ژنێیش هۆی تام و چێژە.
*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر رەوشـت و دەسـتەڵات و ئـەوەی مـرۆڤ خاوەنیـەتی چونکە هەندێکجار زیادو کەمدەکات.
*ئەگـەر بینـی کـونی عـەورەتی ماچدەکات کوڕەکەی تەندروستی ساغ و باشدەبێ، ئەگەر کوڕینەبوو خەونەکە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی منداڵی نێرینەی دەبێت ، ئەگەر منداڵی نێرینـەی هـەبوو لـەوڵاتێکی دی دەژیـا دەگەڕێتـەوەو ماچیاندەکات و چاوی پێیاندەکەوێ.
*ئەگەر بینـی تـووك و مـوو لەعـەورەتی بـاوکی هـاتوە تەمـەنی بـاوکی بەسەردەچێت و مەرگی نزیکدەبێتەوە.
*ئەگەر بینی عەورەتی بوە بەعەورەتی ژن هێزو توانای لاوازو کز دەبێت.
*ئەگەر بینی دەستدەدات لەعـەورەتی ژنێـك و پاشـان دەبێـت بـەهی پیـاو رەوش و هەڵسوکەوتی دەگۆڕێت، ئەگەر وایزانـی عـەورەتی هـەر هـی پیـاوە زوباندرێژو زاڵدەبێت بەسەریا.
*ئەگەر بینی ژنەکەی عەورەتی پیـاوی هەیـەو دووگیـانبوو کـوڕێکی دەبێـت و خانەوادەکـەی دەبـات بـەڕێوە، ئەگـەر

کوڕینەبوو هەرگیز منداڵی نابێت، ئەگەر هەیبووی کوڕەکە دەمرێت بەرلەوەی باڵغ ببێت، دەگونجێت ئەوەش بگوێزرێتەوە بۆ خاوەنەکەی و لەنێو خەڵکیدا باسبکرێت و پلەوپایە وەربگرێ، ئەگەر لەسەر عەورەتێکیتر رووا سوودی نابێت.

*عەورەت بەڵگەیە لەسەرئەوەی خۆی ماندو دەکات بۆ پشوودانی کەسانیتر وەك پێغەمبەرو گیانفیداو شەریك باوك و کوڕو....

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+چاککردنی یان بەخشینی .

+ئەوەی دەیکات بەهاوسەری خۆی.

*ئەگەر لەخەودابینی درێژو رەپ و جوانە بەڵگەیە لەسەر حاڵی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری، دەگونجێت حاڵ و باری باشبێت و ماڵ و دارایی زۆربێت یان پاراستنی عەورەت بێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باشی حاڵی ئەوەی هەڵدەستێت بەئاودانی زەوییەکەی یان لەشساغی هاوسەرەکەی ، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو لەنەخۆشییەکەی چاکدەبێتەوەو غەم و پەژارەی دەڕەوێتەوە چونکە هەڵسانی عەورەت لەکاتی مێشك ساف و حاڵباشیدایە.

*دەگونجێت زاڵببێت بەسەر دوژمنەکانیدا بەهۆی پلەوپایەوە.

*عەورەت بۆ چەکدار بەڵگەیە لەسەر تیرو رم ، بۆ خاوەن کشتوکاڵیش بەڵگەیە لەسەر ئامێری کونکەرە ، بۆ ئاسنگەر بەڵگەیە لەسەر فوتێکەرە، بۆ نووسەر قەڵەمەکەیەتی پێیدەنووسێ، بۆ کەشتیەوان بەڵگەیە لەسەر چارۆکەکەی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+چەقۆی قەساب.

+چاوێك ئەشك و فرمێسك بڕژێ.

+یەك کەڵەچاو.

+ئەو مێروولەو گیاندارانەی شەوان بڵاودەبنەوەو دەگەڕێنەوە بۆ کون و شاری خۆیان.

*بوونی عەورەتێکی زیادە بەڵگەیە لەسەر حەڵاڵکردنی ژن بۆ یەکێکیترو دەرخستنی نهێنی و نادیار.

*ئەگەر عەورەتی بینی رەشداگیرساوە یان ناسك و نەرمە یان رووتە بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری.

*هەروەها عەورەت بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەوەستێ لەوتەی بێژراو جێبەجێناکات.

*ئەگەر لەپاش و پێشدا زیادوکەمی بەیدکرد دەگەڕێتەوە بۆسەرپێشاوی و ئەوەی خۆی پێپاکدەکاتەوە، یان ئەوەی ناگونجێت خۆی پێپاك بکاتەوە وەك پشقل و ئێسقان و خواردن.

*عەورەتی خەتەنەکراو بەڵگەیە لەسەر تیری (مەسیح)، عەورەتی بێخەتەنەش بەڵگەیە لەسەر مەکۆی چنەر.

*ئەگەر بینی یاری بەعەورەتیدەکات ئەگەر لەزانستپەروەران بێت لەبیرکردنو خڵەفان رووی تێدەکات.

*ئەگەر عەورەتی بخوات یان بەشێکی پەیوەندی دەپچڕێ لەگەڵ ئەوەی بەڵگەیە لەسەری.

*ئەگەر عەورەتی لەئاسن یان مسبو یاخود هەر کانزایەك دەوڵەمەند دەبێ، دەگونجێت نەوەو وەچەی ببڕێت یاخود پشوو لەدەستبدات.

*ئەگەر بینی عەورەتی پێستی چووکی پێوەیە زیادەیە لەدنیادا پێیدەگات بەبێ سوننەت.

*ئەگەر برینێك بەعەورەتی خۆیەوە ببینێ گوتەیەکی ناقۆلای پێدەگوترێو بیریدەخاتەوە.

*ئەگەر بینی یەکێك دەستدەدات لەعەورەتی خۆشیوشادیو شکۆمەندییە.

*ئەگەر بینی خەتەنەکراوە چاکی ئاینە چونکە خەتەنەکردن سوننەتە.

عی

(عیسا) (سەلامی خوای لێبێت) (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (عیسا)ی بەدیکرد خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پیاوێکی سوودمەندو پیرۆزو فرە خێرو سەفەرکارەو زانستی پزیشکی پێدەدرێ وێرای زانیاری دیکە.

*(حەسەن)ی کوڕی (عەلی) (رەزای خوای لێبێت) دەفەرموێت: لەخەودا (عیسی)ی کوڕی (مەریەمم) بینی وتم: ئەی روحی خودا من دەمەوێت لەسەر ئەموستیلەکەم بنووسم چی بنووسم؟ ئەویش فەرمووی: بنووسە "هیچ خوایەك نییە جگە لە ئەڵلاّ حەقێکی روونو ئاشکرایەو ئەم نووسینە غەمو پەژارەت لێدووردەخاتەوە".

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر ژنێکی دووگیان (عیسی)ی بینی کوڕێکی داناى دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی (عیسی) ببینێ هیچ خراپەیەك رووی تێناکات لەوساڵەداو ئەگەر داواخوازی شتێکبوو بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر (عیسی)ی بینی دەبێت بەخواناسێکی گەڕۆك بەسەر زەویداو قوتاردەبێ لەوەی لێیدەترسێ ، ئەگەر یەکێك زۆربینی زانیاری پزیشکی پێدەبەخشرێو لەسەردەمی خۆیدا کەسی وەك ئەوی تێدا نابێ.

*ئەگەر لەشارێك یان ئاپۆرەیەکی خەڵکیدا بینی ئەگەر لەناڕەحەتیدابوون قوتاردەبن چونکە (عیسی) (سەلامی خوای لێبێت) روحو سۆزو بەزەیی خواییە.

*ئەگەر دایكی لەگەڵدابوو بەڵگەیەكی مەزن و گەورەیە لەو شوێنەدا دەردەكەوێ.
*ئەگەر بینی چوەتەسەر شێوەی ئەو یاخود جل وبەرگێكی پۆشیوە شیاوبوو لەگەڵی ئەگەر دەستەڵاتداربوو دەستەڵاتەكەی مەزندەبێ ، ئەگەر پزیشكبوو ناوبانگدەردەكات و زۆر سەركەوتوو دەبێت.
*ئەگەر بەدیكردو لەناخا دەترسا دڵنیادەبێ.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر شكۆمەندی و بەرەكەت لەهەرلایەك لابدات.
*ئەگەر نەخۆشێك بینی چاكدەبێتەوە.
*ئەگەر خۆی بینی و نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر دەركەوتنی ئەوشتانەی خەڵكی پێ سەرسام دەبن و رووداوی دادپەروەری و خۆشی.
*بینینی (عیسی) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر جیاوازی گومان لەئایندا چونكە جوولەكە وتیان كوشتومانەو هەڵمانواسوەو خوداش دەفەرموێ : ﴿ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ﴾ (النساء: ١٥٧) ﴿ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ﴾ (التوبة:٣٠) ودەفەرموێت : ﴿ وَمَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ﴾ (المؤمنون: ١٩).
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەركەوتنی خەڵكی لەنەتەوەی خۆی.
*ئەگەر خەوبینەر پیشەوەربوو یان چارەسەركاربوو سوود وەردەگرن و كاروبارەكانی ئاسان دەبێت و لەبازرگانی و پیشەی سوودو قازانجدەكات.
*دەگونجێت خەوبینەر توهمەتباربكرێ و لەكاتێكدا پاكبێت یان درۆ بەدەمی خۆی و دایكیەوە بكات.
*بینینی لەگەڵ دایكی بەڵگەیە لەسەر دەركەوتنی نیشانەیەك لەشاردا.
*دەگونجێت بینیان (عیسی و خاتوو مەریەمی دایكی) بەڵگەبێت لەسەر غەم و پەژارەو گواستنەوە لەشوێنێكەوە بۆ شوێنێكیتر.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەركەوتنی شتی سەرسام و دەگمەن.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر قبوڵبوونی دوعاو توورەبوون لەگەورەو سەرداران چونكە ئەوانەی داوای سەرەكەیانكردو باوەڕیان پێنەهێنا كران بەبەراز، هەروەك چۆن دەستدرێژكارانی نەتەوەی (موسی) لەشەممەدا كران بەمەیموون.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بوونی هاوڕێ و قوتابی باش.

* ئەگەر منداڵی بچووك(عیسی)ی بینی بەهەتیوی لەئامێزی دایکیدا گەورەدەبیٚو چاكو باشو زانادەبیٚ.
* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر دووردڵی لە(میسر)ەوە بۆ (شام)و بەپێچەوانەشەوە.
* ئەگەر خەوبینەر سستو هێواش باسدەکرا لەسەرەتای تەمەندا بەڵگەیە لەسەر چارەنووسی باشی چونکە (عیسی) (سەلامی خوای لێبێت) لەکۆتایی دنیادا لەئاسمانەوە دادەبەزیٚو (دەجال) دەکوژیٚو دادپەوەری لەسەر گۆی زەوی بلاّودەکاتەوە.
* دابەزینی (عیسی) (سەلامی خوای لێبێت) لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی دادپەوەری لەو شوێنەداو دابەزینی فەرو پیرۆزیو تیاچوونی بێباوەڕانو سەرکەوتنی باوەڕداران.
عیشق: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا غەمو پەژارەیە ، ئەگەر بینی بوە بەعاشق تاقیدەکرێتەوە.
* عاشق ئالودەیەکە بۆ چاکە یان خراپە.
* خۆشەویستی لەدڵدا فیتنەو ئاشوبە بۆ خاوەنەکەی.
* ئەگەر فیتنەیەکی لەدڵیا بینی خۆشەویستیە.

* ئەگەر بینی کارێك ئەنجامدەداتو بەدڵ حەزی لێدەکات کارێك ئەنجامدەدات کۆتایی نییە.
* ئەگەر بینی پیاوێك لەخەودا پێی وت: من تۆم خۆشدەوێت رقی لێیەتی.
* ئەگەر بینی هەموو حەزو ئارەزوویەك بەجێدەهێنیٚو هیچ رێگرێکی نییە هەموو بەلاٌو نەهامەتیەك دێت بەسەریاو دڵی تێکدەدات.
* عیشق غەمو پەژارەیە ئەگەر بینی بوە بەعاشق غەمو پەژارەی توشدەبیٚ چونکە عاشقان غەمو پەژارەدارن.
* عیشق بەڵگەیە لەسەر دەرخستنو گوتنی قسەیەك نەیتوانیوە بیشارێتەوە.
* عیشق تاقیکردنەوەیە لەکاتی بێداریداو ناوبانگە سۆزو بەزەیی خەڵکی دەهێنێتو بەڵگەیە لەسەر هەژاریو مەرگ بۆ نەخۆش.
* دەگونجێت مەرگ لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر عیشقو دوورکەوتنەوە لەخۆشەویست.
* سووتانو داخکردن لەخەودا عیشقە.
* عیشق تێکچوونی ئاینو نەبوونی پارەیە.

غەین

غ ە

غەمو پەژارە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەی لێخۆشبوونی گوناهو تاوانە بەپێی وتەی پێغەمبەر (ﷺ): "هەر گرفتو ناخۆشییەك روو لەموسوڵمانانت بكات تەنانەت غەمو پەژارەش خوداوەند بەو ئەندازەیە گوناهی دەسڕێتەوە"[1].

*غەمو پەژارە بەڵگەیە لەسەر عیشق، ئەگەر بینی غەمبارە بەعیشق تاقیدەكرێتەوەو غەمو پەژارە دەخوات.

غ ی

غیرەت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سووربوونە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی غیرەی هەیە سوورە لەسەركارەكانی.

*ئەگەر بینی سوورە لەسەر شتێكو داكۆكی لێدەكات سوور دەبێت لەسەرماڵو سامانی دنیا.

[1](مسلم) لە (البر والصلة) (٢٥٧٣) لەفەرمودەیەكی (سەعید)و (ئەبوهورەیر)ەوە هێناویەتی.

فیٚ

ف ا

فاتمەی کچی پێغەمبەر(ﷺ): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی هاوسەرو باوكو دایكو دڵەڕاوكیٚو نائارامی.

فالودە[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا وتەیەکی نەرمو نیانو باشە لەبارەی بژێوییەوەو زۆرەکەشی رزقو رۆزی زۆرو دەستکەوتە.

* ئەگەر بینی (فالودە) دەخوات رزقو رۆزی دەدریٚ لەگەڵداو یان دەستکەوت لەگەڵ خۆشحاڵیو سەروەریو دەگونجێت بەڵگەشبێت لەسەر نەخۆشی ئیفلیجی.

فالگرتنەوە: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پووچەڵکردنەوەی کاروپیشە.

* ئەگەر بینی هات بۆلای فالگرەوەیەكو پرسیاری لێکرد دەربارەی بابەتێك بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەیەکی توندو سەخت.

فانۆس(چرا): (ئیبن سیرین)دەڵێت: بژێوی پەیداکاری.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرەکەی.

* دەگونجێت کوڕێکبێت هێشتا لەدایك نەبووبیٚ.

* دەگونجێت فانۆس بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی مرۆڤ بەهۆیەوە ڕێنوماییو تیشکی رووناکی وەردەگریٚ.

* ئەگەر فانۆسێکی بینی کوژابووەوە ئەوکەسەی بەڵگەیە لەسەری دەمریٚ لەزاناو بژێوی پەیداکارو کوڕ، یاخود چاوی کوێردەبیٚ یاخود ئاینەکەی دەپێکریٚ بەپێی زیادو کەمی لەخەوەکەیدا.

---

[1] **فالودە**: حەڵوایەکە لەئاردو ئاوو هەنگوین دروستدەکرێتو ئێستاش لەنیشاستەو شیروو ئاوو شەکر دروستدەکریٚ.
(فەرهەنگی دەریا : ٨٤٨/١).

*ئەگەر چراو فانۆسێکی لەماڵی خۆیدا بینی تیشكو روونـاکی بڵاوکردبـوەوە ژنەکـەی یـا کورەکەیـەتی ناوبـانگێکی باشیدەبێ.

(نابلـسی) دەڵێـت: بینینـی لەخـەودا بەڵگەیەلەسـەر بـژێوی بـۆ ئەوانـەی شایـستەو ئـالودەن، ئەگـەر لەوانـەبوو کـەپێوەی دەگـەڕان لەماڵـدا بەڵگەیـە لەسـەر خـاوەن مـاڵ یـان ئـەوەی کاروباری ماڵ بەڕێوەدەبات.

*ئەگـەر فانۆسـەکە لـەزێڕبوو خێرێکـی چەسپاوو جـێگیرە ، ئەگـەر لەشووشـە بوو کـەمترە لـەوە، فـانۆس وەك ژیـانی وەچەی ئـادەم وایـە لەگـەڵ سروشـتیدا لەخەوەکـەدا. روح وەك چـارەیەك وایـە ئەگـەر بینـی نـەوتی چـراکەی لێڵبـوو خوێنەکـەی لێڵـدەبێ، ئەگـەر هـەمووی بـەپاکیو سـازگاری بینـی لاشـەو خوێنەکەی بەپاکیدەمێنێتەوە.

*فـانۆس دەروونـی نـەوەی (ئـادەم)و ژیانیـەتی، نـەمانی نـەوت رۆیـشتنی ژیانیەتیو پاکێتی پاکی ژینو بژێویەت، لێڵیـان لێڵـی بژێوییـەتی بەچەشـنێ لەشولاری چارەسەر وەرناگرێ.

فانیز[1] (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا دەرووخۆشیو رزقو رۆزییەکی ئاسانە.

[1] **فانیذ**: جۆرە شیرینیەکە. (وەرگێر)

ف ر

فرمێـسك (ئەشـك): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: فرمێـسکی سـارد خۆشـیو شـادییە، فرمێـسکی گـەرمیش غـەمو پەژارەیە.

*ئەگەر بینی فرمێسك بەکولمو گۆنـای خۆیـەوە بـەبێ ئـەوەی بگـری نکوولیو رەخنە لەرەچەڵەکی دەگرێت.

*ئەگـــەر فرمێـــسکی دی لەچـــاویدا دەهاتـــەخوارەوە مـــاڵێکی حـــەلاڵ کۆدەکاتـــەوە لـــەکاروبارێکی ئـــاینیو نایەوێت ئاشکرای بکات، ئەگـەر بەسـەر کـولمو گۆنایـدا هاتـە خـوارەوە دڵـی نەرمو نیاندەبێتو دەیبەخشێ.

*ئەگـــەر فرمێـــسکی چـــاوی راســـتی بەدیکرد چوە فرمێسکی چاوی چـەپی کچی کچەکەی دەهێنێت ـ پەنا بەخوا.

(نابلـــسی) دەڵێـــت: ئـــەو فرمێـــسکەی لـــەکاتی باوێـــشکدا دێتـــە دەرەوە غەرامەیـــەکی کەمـــە بـــەبێ هـــۆ لەخاوەنەکەی دەسێنرێت.

*فرمێـسك لـەکاتی بینینـی رووناکیـدا یاخود تیشکی خۆر یـا ئـاگردا بەڵگەیـە لەسەر زیان لەرێگـەی ئـەوەی کـەخۆرو ئاگرو رووناکی بەڵگەیە لەسەری.

*دەگونجێت فرمێسك بەڵگەبێت لەسەر تەنیاییو ئاوارەییو سۆزو بیری خۆشەویستی دۆستان.

فرۆشتن: (ئیبن سیرین) دەڵێت:
فرۆشتن لەلێکدانەوەدا جیاوازە بەپێی فرۆشراو ، ئەوەی ببینیٚ دەفرۆشیٚ یان بانگی بۆ دەکات ئەگەر کڕیارەکەی پیاوبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئەگەر ژنێك کڕی دەستەڵات یان مەزنیو ڕێزداری بەدەستدەهێنێت هەرکات نرخی زۆرتر بێت بەڕێزتر دەبێت.
*هەروەها واپێویست دەکات ڕێز لەفرۆشراو بگریٚ بەپێی ئایەتی:﴿وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِن مِّصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ﴾هەرشتێك بۆ فرۆشیار خراپ بێت بۆ کڕیار خێرەو ئەوەشی خێرە بۆ فرۆشیار بۆ کڕیار شەڕە.
*هەروەها دەڵێن: فرۆشتن تیاچوونی موڵكو دەستەڵاتە ، فرۆشیار کڕیارەو کڕیاریش فرۆشیارو فرۆشتن زاڵکردنە بەسەر کڕاودا ، ئەگەر ئەوەی فرۆشتی بەڵگەبوو لەسەر دنیا قیامەتی پێشخستوە بەسەریا، ئەگەر ئەوەی فرۆشتی بەڵگەبوو لەسەر قیامەت دنیای زاڵکردووە، فرۆشتنی مرۆڤ ملکەچیو رسواکردنیەتی یاخود چارەنووسی باشیەتی بەپێی چیرۆکی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت).

*فرۆشیارو کڕیار جیاوازن ، ئەوەی ببینیٚ شتێك دەفرۆشیٚ یان دەیکڕیٚ پێویستیو ئاتاجی پێیەتی چونکە مرۆڤ لەکاتی پێویستیدا دەفرۆشێت، ئەگەر ناچاربوو بیفرۆشیٚ شتێك دەکڕیٚ، ناچاریش مرۆڤ دەبات بەرەو فروفێڵ.
*ئەوەی ببینیٚ شتێك دەفرۆشیٚ لەجۆری بەرزو خۆشەویست دەکەوێتە بشێویو دوودڵیو پێکدادانەوە یان مەترسیو ئومێدەوارە سەرکەوتوو قوتار ببێت لەتیاچوون.
*ئەگەر بینی شتێکی ناقۆڵاو بێخێر دەفرۆشیٚ ئەگەر شتێکی خۆشەویستی کڕی ڕێکخستنی قوتاربوونە لەوەی خۆی لێیدەپارێزێت، ئەگەر لەجۆرێکی خراپو ناقۆلا بێت ڕێکخستنەکە هەڵەیەو خەموپەژارە رووی تێدەکات.
(نابلسی) دەڵێت: فرۆشتن لەخەودا رزگاربونو لێبوونەوەیە لەوەی فرۆشتوویەتیو بوونی ئارەزوو حەزە لەوەی کڕیوویەتی.
*ئەگەر لەخەودا شتێکی ناقۆڵای فرۆشتو شتێکی گرانبەهاو بەنرخی کڕیو لەجەنکدابوو بەشەهیدی دەمرێت، ئەگەر شتێکی گرانبەهای فرۆشتو شتێکی سووكو نابووتی کڕی

بەڵگەیە لەسەر خراپی دەرەنجام و کۆتایی (پەنا بەخوا).

*ئەوەی دەیەوێت حاڵوباری گۆڕانی بەسەردا بێت بەڵگەی خێروچاکەیە.

سەبارەت بەدەوڵەمەندو نەخۆش و کێشەدا بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپە.

فرۆشگا: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر هەموو شوێنێك سوودی لێوەر بگیرێت لەدنیادا یان لەقیامەتدا وەك بێستان و دارخورماو دارو ژن و باوك و دایك و كتێب.

*ئەگەر فرۆشگاکەی بینی هەرەسیهێنابوو دەمرێت چونکە بژێوی لەوەوەیە، ئەگەر دایکیشی نەخۆش بێت تیادەچێت ، ئەگەر هاوسەرەکەی دووگیان بێت و نەخۆش بێت دەمرێت ، چونکە دنیا مایەی خۆشی و شادییەتی.

*ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو بژێوی قورس و گرانەو شوێن و جێگەی بژێوی پەکیدەکەوێت و دەگمەن دەبێت.

*ئەگەربینی دەرگای فرۆشگاکەی دەشکێنێ دەگوێزرێتەوە لێی.

*ئەگەر دەرگای فرۆشگاکانی بینی داخرابوون بازاڕساردی رووی تێدەکات و بازرگانییان دەوەستێ.

*ئەگەر دەرگای فرۆشگاکەی داخرابوو دەمرێ و باس و خواسی نامێنێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر دوکانەکەی رووخا ژنەکەی تەلاقدەدات یان لەکوڕەکەی جیادەبێتەوە، یاخود کوڕەکەی دەمرێت ئەگەر نەخۆشبوو، یاخود ماڵ و دارایی لەدەستدەدات و دەمرێت یان ئاژەڵەکەی دەبەخشێ و نهێنی سەرهەڵدەدات.

*ئەگەر فرۆشگاکەی بەتازەو جوان و رازاوەو بۆنخۆشی بەدیکرد ئەگەر رەبەنبوو ژنێکی باشدەهێنێت یاخود کوڕێکی دەبێت، ئەگەر نەخۆشبێت چاکدەبێتەوەو تەمەنی درێژ دەبێت و پلەوپایەی بەرزو بڵند دەبێت، یان نهێنی پەنهاندەکات.

*دەگونجێت فرۆشگا بەڵگەبێت لەسەر باوك و دایك چونکە هۆکاری لەدایکبوونیەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باوك و دایك چونکە هۆکاری لەدایکبوونیەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاری و بەخت و دەنگی، ئەوەی روودەدات لەفرۆشگاکەی لەزیادەو کەمکردن یاخود نوێکاریی و رووخاندن و گۆڕینی شوێن و جێگە بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنی فرۆشگاکەیە.

*ئەگەربینی لەفرۆشگاکەی دانیشتوە خێرێکی دەستدەکەوێت.

فرۆشەرو دروستکەری کاغەز: (نابلسی) دەڵێت: پیاوێکە خەڵکی فێری فرۆێڵدەکات چونکە نووسین فرۆفێڵە.

فرۆشەری شتی دەگمەن و ناوازە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بازرگانی کۆیلەیە، بینینی بەڵگەیە لەسەر زانینی باشترین گفتارو رۆچوون لەدەریای زانیاریدا.

*بەڵگەیە لەسەر جادوو ئەگەر بینی یاری پێدەکات جادوو دەکات یان هەوڵی جادوو دەدات.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر جادوو دوعاو ویستو خواز ئەگەر لەماڵی خۆیدا روویدا لەوێدا تەختدەکرێ.

فرۆشیاری رەها: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر بژێوی خراپو نادیاری کەبەهۆی کارەکەیەوە واز لەنوێژ دەهێنێتو لەکێشانەدا دزیدەکاتو سوو دەخواتو پاك نییە.

*بینینی جۆفرۆش بەڵگەیە لەسەر پیاوێك کەدنیای خۆش بوێتو بیر لەقیامەت نەکاتەوە.

*ئەگەر بینی لەسەر فرۆشتنی بتێك درهەمو دینار وەردەگرێ هیچی تیا نییە .

*فرۆشەری خووری بەڵگەیە لەسەر سەفەر.

*قاپی شیرفرۆش بەڵگەیە لەسەر ماڵو پارە.

*فرۆشەری جلوبەرگی گرانبەها ئەمانەتیو مەترسیدارە ئەگەر بەهاکەی وەرنەگرێ.

*فرۆشەری سەوزەو میوە پیاوێکی ئاینی بەسەر دنیادا زاڵکردووەو زۆرماندوە لەهەوڵدان بۆ بژێویو رزقو رۆزی.

*بۆنفرۆش خاوەن پەژارەو گریانە یان پیاوێکی قورئانخوێنەو خەڵکی دەخاتە گریان.

*پەلەوەرفرۆش کۆیلەفرۆشە یان زەوتکاری ئازادی مرۆڤە.

فرەخەیاڵ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی کەم ئەقڵو ژیرییە خۆی بەکارێك تیادەباتو لەبەرچاوی خەڵکیدەیخات.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی مرۆڤی فرەخەیاڵ بەڵگەیە لەسەر خۆشیرینکردن لای خەڵکیو خۆبردنە پێشەوەو بەڵگەیە:

+شتێك قازانج نەهێنێت.

+سەرسامیو لەبیرکردن.

فریشتەکان(سەلامی خوایان لێبێت):
(ئیبن سیرین)دەڵێت: (جەعفەر)ی کوڕی (خەیات)(ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: پیرێکی خواناس وتویەتی: پێغەمبەرم (ﷺ)لەخەودا بینی دانیشتبوو لەگەڵ کۆمەڵێك هەژاردا بەرگی سۆفیگەرانیان پۆشیبوو، لەناکاو ئاسمان درزیبردو (جوبرەئیل)و فریشتەکانی لێدابەزین بەدەستەوە تەشتو کتریان هەڵگرتبوو، ئاویاندەکرد بەدەستی هەژارانداو قاچیشیان بۆ دەشت، کاتێ گەیشتە لای من دەستم درێژکرد هەندێکیان لەنێو خۆیاندا وتیان: ئاو مەکەن بەدەستیدا لەوان نییە، منیش وتم: ئەی پێغەمبەری خوا(ﷺ) گەرچی لەوان نەبم بەلاّم خۆشمدەوێن ، پێغەمبەری خواش(ﷺ) فەرمووی: باوەڕدار لەگەڵ ئەو کەسەدایە کەخۆشی دەوێت ، ئنجا ئاوکرا بەدەستما هەتا تەواوبووم لەشتنی.

(ئەبوسەعد)(ڕەحمەتی خوای لێبێت) دەڵێت: بینینی فریشتە لەخەودا ئەگەر ناسرابوونو مژدەیان دەدا بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتێك بۆ خەوبینەرو شکۆمەندیو مەزنیو هێزو مژدەو سەرکەوتن دوای ستەمو زۆرداری یاخود چارەسەرە دوای نەخۆشی یان دڵنیاییە لەدوای ترس‌وبیم ، یان ئاسانییە دوای قورسیو گرانی، یا دەوڵەمەندییە دوای هەژاری یاخود غەزادەکاتو شەهید دەکرێ.

*ئەگەر بینی فریشتەیەك مژدەی کوڕێکی دەداتێ کوڕێکی زاناو ڕێنمایکراو پێشەنگی دەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّ اللهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ﴾ (ال عمران : ٤٥) هەروەها ئایەتی: ﴿إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا﴾ (مریم: ١٦).

*ئەگەر چەند فریشتەیەکی بینی کاشی پڕ لەمیوە یان پێبوو بەشەهیدی لەدنیا دەردەچێت، دەگونجێت لەهاوسەرەکەی جیاببێتەوە .

*ئەگەربینی فریشتەکان لەشوێنێکدانو ئەویش لێیان دەترسێ لەوشوێنەدا فیتنەو جەنگو ئاشوب دەکەوێتەوە.

*ئەگەر فریشتەکانی لەشوێنی جەنگدا بینی زاڵدەبێت بەسەر دوژمناندا.

*ئەگەربینی چەماونەتەوە لەبەر پێدا یان کڕنووشیان بۆ بردوە هیواو ئاواتو باس‌و خواسیدەکرێ.

*ئەگەربینی زۆرانبازی لەگەڵ فریشتەیەکدەکات غەم‌وپەژارەو ملکەچی دوای شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت .

* ئەگەر نەخۆشێك بینی فریشتەیەك هاتوەتە لای فریشتەیەکیتر مەرگی نزیکە.
* ئەگەر بینی فریشتە لەئاسماندا بەرزیوون بۆسەر زەوی بەڵگەی شکۆمەندییە بۆ حەقپەروەران و، ملکەچی و رسواییە بۆ پووچ پەرستان و سەرکەوتنی تێکۆشەرانە.
* ئەگەر فریشتەکانی لەشێوەی ژناندا بینی درۆدەکات بەدەم پەروەردگارەوە بەپێی ئایەتی: ﴿أَفَأَصْفَاكُمْ رَبُّكُم بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا﴾ (الاسراء:٤٠).
* ئەگەربینی لەگەڵ فریشتەکاندا دەفڕێ یان سەردەکەوێت لەگەڵیان روو بەئاسمان و ناگەڕێتەوە رێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ و شەهید دەکرێ.
* ئەگەربینی تەماشای فریشتەکان دەکات بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُجْرِمِينَ﴾ (الفرقان:٢٢).
* ئەگەربینی فریشتەکان نەفرەتی لێدەکەن بەڵگەیە لەسەر سستی و خاوی ئاینەکەی، ئەگەربینی فریشتەکان نیگەرانی دەکەن ماڵ و لانەکەی وێراندەبێ.
* ئەگەر ژمارەیەك فریشتەی بینی لەولاتێکدا یان گەڕەك و گوندێك لەو شوێنەدا زانایەك یان خواناسێ دەمرێ یاخود پیاوێك بەناحەق دەکوژرێ ، یان ماڵ و خانوویەك بەسەر کۆمەڵێکدا دەڕووخێ.
* ئەگەربینی فریشتەکان هەمان پیشەی ئەو ئەنجامدەدەن بەرزبوونەوەی پیشەکەیەتی.
* ئەگەربینی فریشتەیەك پێی دەوت: قورئانبخوێنەرەوە، ئەگەر پیاوبوو لەخێرۆمەندانیشبوو رێزو شکۆ بەدەستدەهێنێ ، ئەگەر خێرۆمەند نەبوو باوریابێت، خوداوەند دەفەرموێت: ﴿اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا﴾ (الإسراء:١٤).
* ئەگەر فریشتەکانی لەشوێنێکدا بەسواری ئەسپەوە بینی لەو شوێنەدا ستەمکاریێ تیادەچێت.
* بینینیان لەخەو لەجێگەیەکدا بەڵگەیە لەسەر تۆڵەسەندن لەستەمکاران و سەرکەوتنی ستەملێکراوان.
* ئەگەر فریشتەی تۆمارکاری کردارەکانی بینی خۆشی و شادی

لـەدنیاو قیامەتـدا بەدەسـتدەهێنێو دوایی کردارەکانی بەباشە کۆتایی دێت ئەگەر لەچاکەکارانبوو، وەگەرنا ترسـی هەیە، پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿كِرَامًا كَاتِبِينَ، يعلمون ماتفعلون﴾ (الانفطار).

* هەنـدێك لـەزانایانو شـارەزایانی ئـەم بابەتە گوتویانە: بینینی فریشتە لەسەر شێوەی پیرێك بەڵگەیە لەسـەر چـەرخو سـەردەمی رابـردوو ، بینینیـشی لەشـێوەی لاوێکـدا بەڵگەیـە لەسـەر چەرخو دەمـی ئێستا، لەسەرشێوەی منداڵێك بەڵگەیە لەسەر داهاتوو.

* ئەگـەربینی چوەتە شـێوەی فریشتە ئەگـەر لەنارەحەتیـدابوو دەرووی لێدەکرێتەوە، ئەگەر رێزداربوو پلەوپایە بەدەسـتدەهێنێ ، ئەگـەر نەخۆشـبوو ئەم خەونە بەڵگەیە لەسەر مردنی.

* ئەگـەربینی فریـشتەکان سـڵاوی لێدەکـەن خوداوەنـد بەرچـاوڕوونی پێـدەدات لەژیانـداو دوایـی کردارەکانیشی بەخێر دەبێت.

* دەگێڕنـەوە(شمویـل)ی جوولەکـە بازرگـانبوە لەخـەودا بینیویـەتی کـاتێ لەسـەفەردابوە فریـشتەکان سـڵاوی لێدەکەن، لەراڤەکارێکی خەو دەپرسێ، ئـەویش دەڵێـت: تـۆ موسـوڵماندەبیت بـەپێی ئایـەتی: ﴿هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ﴾(الأحـزاب: ٤٣) **پاشـان موسـوڵمانبوو خوداوەنـد رێنمـوییکرد، هۆکـاری** موسوڵمانبوونیـشی دەگەڕێتـەوە بۆئەوەی قـەرزی پیاوێکی موسوڵمانی هـەزاری بـژاردەوە کـاتێ داوایـان لێکردبوو.

(نابلـسی)دەڵێـت: ئەگـەر هەریـەك لەفریشتەکانی بینـی لەگـەڵی دەدوێـن یـان شـتێکی پێـدەدەن شـەهیدبوونە خوداوەند پێیدەبەخشێ.

* ئەگـەربینی فریـشتەکان لەشـوێنێك هاتنـەخوارەوە ئەگـەر خەڵکەکـەی لەجەنگـدابوون سـەردەکەون ، ئەگـەر بـەڵاو نەهامـەتی رووی تێکردبـوون دەروویان لێدەکرێتەوە.

* دەگونجێـت دابـەزینی فریـشتە بەڵگـەبێت لەسـەر نـاردنی سـەرباز لەلایـەن فـەرمانڕەواوە بـۆ ئـەو زەویو خاکـە یـاخود بەڵگـەبێت لەسـەر نەخۆشـیو بـەڵاو نەهامـەتی ئەگـەر دابەزینی زۆربوو لەماڵانو سەربانەکان.

* دەگونجێـت دابـەزینی فریـشتە بـەڕێزەکان بەڵگـەبێت لەسـەر کرێکـارو فەرمانڕەوا.

*ئەگەربینی دابەزین بۆ سەرزەوی و قسەیاندەکرد بەخێرو مژدەیاندەدا شایەتی و خۆشحالی دنیا بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەربینی کرنووشی بۆ دەبەن یاخود بۆی دەچەمێنەوە پێداویستیەکانی بەجێدێت و چاکی پێدەبەخشرێ لەگەڵ ناوبانگی باش.

*ئەگەر لەشێوەی ژناندا بەدیکردن درۆ دەکات بەدەم پەروەردگارەوە.

*ئەگەر فریشتە روحانیەکانی بینی رێزو شکۆمەندی و فەڕو بەرەکەت و سوودو قازانج و ناوبانگی باش بەدەستدەهێنێ و دەبێت بەپێشەنگ بەلاَم لەکۆتایی تەمەنیدا کەم و کوڕی و ناڕحەتی و دووزوبانی رووی تێدەکات.

*ئەگەربینی بوە بەفریشتە رێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەربینی زۆرانبازی لەگەڵ فریشتەدا دەکات لەشوێنی خۆیدەچێت.

*بینینی فریشتەکانی دۆزەخ بەڵگەیە لەسەر دژایەتی و پەرتەوازەبوون.

*ئەگەر منداڵێك فریشتەی بینی بەڵگەیە لەسەر رابردوو، ئەگەر لاوێك بینی بەڵگەیە لەسەر ئێستاو ئەگەر پیرێك بینی بەڵگەیە لەسەر رابردوو.

*ئەگەربینی بوە بەفریشتە دەبێت بەقەشەو رمڵ لێدەرو فیڵباز، ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەربینی لەگەڵ فریشتەیەکدا جووتبووە ئەگەر چێژی وەرگرت ماڵ و سامان لەرێزداران بەدەستدەهێنێ، ئەگەر تام و چێژی وەرنەگرت بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەربینی فریشتەکان داوای لێخۆشبوونی بۆ دەکەن ئاین و حاڵ وباری باشدەبێت و ماڵ و سامانیشی زیاد دەکات.

*ئەگەر فریشتەکان لەگۆڕستان هاتنە خوارەوە لەو شوێنەدا پیاوچاکان ئەسپەردە دەکرێن.

*ئەگەر فریشتەکانی لەبازاڕدابینی بەڵگەی ناتەواوی کێشانەیە.

*ئەگەربینی زۆرانبازی لەگەڵ فریشتەیەکدا دەکات غەم و پەژارەو ملکەچی بەسەردادێت دوای شکۆمەندی و رێزداری.

*دەگونجێت بینینی فریشتەکان بەڵگەبێت لەسەر شایەتی یان کەسانی ئەمین و پۆلیس و فەرمانبەران بەچاکە.

*فریشتەکانی سزاو خەشم ئەگەر بینی چوونە لای مردوو بەلاَم نەترسا لێیان بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەولایەوە

کەدەترسیٚ، ئەگەر لەسەفەردابوو دڵنیا دەبێت لەجەردەو دز، ئەگەر سڵاویان لێکرد یاخود بەڵگەکانیان پێوت یاخود بەشی خێریان پێدا مژدەیەو هیواو ئومێدی خۆی لەگەڵ دەوڵەمەندیو خۆشیو شادی دەرونی بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەر بەتوورەیی بەدیکردنو لێیاندا بەئاسن یاخود کەم ئەندامیانکرد دەگونجێت لەئاینەکەی پاشگەزبێتەوە یاخود بگەڕێتەوە بۆ سەرپێچیکردنو ئازاری دڵی دایكو باوکی بدات.

*بینینیان بەڵگەیە لەسەر نوێنەرانی پادشا یاخود جێگرانی.

*ئەگەر بەمردوویەك راگەیەندرا ناچنە لای بەڵگەیە لەسەر باشی ناوبانگیو وەرگرتنی خواناسیو باشی چارەنووسی.

*ئەگەر قەرزاربوو قوتار دەبێت لێی.

*دەگونجێت بینینیان بەڵگەبێت لەسەر:

+چاکبوونەوەی نەخۆش.

+وەرگێڕو شارەزایان.

*ئەو فریشتەیەی روودەکاتە مردوو لەگۆڕەکەیدا بینینی بۆ هەژار بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندیو، ئەگەر بێکاربوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خزمەتدەکات یاخود شایەتیدانو رەواندنەوەیەتی.

فریشتەی پارێزكار: (نابلسی)دەڵێت: ئەوانەی کردارەکانی مرۆڤ تۆمار دەکەنو لەخەودا زانایانی ئەمینو پارێزکارن.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی فریشتەکانی کردارنووس ببینێت مژدەو شادییە لەدنیاو قیامەتداو بەهەشتی دەبیٚ ئەگەر خواناسبوو، ئەگەر خواناسیش نەبوو بابترسیٚ لەفەرمایشتی پەروەردگار: ﴿وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ، كِرَاماً كَاتِبِينَ ،يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ﴾ (الانفطار).

فریشتەی مردن(روحکێش): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر فریشتەی مردنی بەروویەکی گەشەوە بینی بەشەهیدی دەمریٚ ، ئەگەر بەتوورەییەوە بینی بەبیٚ تەوبە دەمریٚ، ئەگەر زۆرانبازی لەگەڵکرد نزیکدەبێتەوە لەلێواری مردنو پاشان خوداوەند قوتاریدەکات.

*هەروەها وتراوە: ئەگەر فریشتەی مەرگی بینی خوداوەند تەمەندرێژیدەکات.

*(حەمزە)ی (زەیات)دەڵێت: فریشتەی مردنم لەخەودا بینی منیش لێمپرسیو پێمگوت: توخوا پێم بڵیٚ هیچ خێرێکم

هەیە لای تۆ ؟ وتی: بەڵێ، نیشانەکەی مردنیەتی لە(حەلوان).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر (عزرائیل)ی‌بینی تەمەندرێژ دەبێت چونکە (عزرائیل) تەمەنی لەهەموو دروستکراوان درێژترە.

*ئەگەر (عزرائیل)ی بینی رووددەکاتە کارێك هەردەبێت رووی تێبکات.

*هەروەها دەڵێن: بینینی ترس‌و بیمێکی گەورەیە.

*ئەگەر بینی چوەسەر شێوەی (عزرائیل) زاڵدەبێت بەسەر خەڵکیدا یاخود دەبێت بەپیاوی دەستەڵاتدارو کاروباری مەزن‌و گەورە لەسەر دەستی ئەودا بەرپا دەبێت.

*ئەگەربینی ماچی فریشتەی مردن دەکات میراتی بۆ دەمێنێتەوە.

*بینینی (عزرائیل) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر:

+پەرتەوازەبوونی کۆمەڵ.

+مەرگی نەخۆش.

+رووخان.

+ئاگرکەوتنەوە.

+هەواڵی ناخۆش‌و جەرگبڕ.

*دەگونجێت خەونەکەی بەڵگەبێت لەسەر زەرەروسستی بژێوی‌و وەستانی بژێوی‌و دانیشتن‌و هەوڵنەدان بۆ پەیداکردنی پارە.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+زیندان.

+شکاندنی بەڵێن‌و پەیمان.

+نەدانی زەکات.

+بەجێهێنانی ماف‌و حەقی ئەستۆ.

+گۆشەگیری.

+بەرزبوونەوەی نرخ.

+خراپبوونی بەروبووم‌و کشتوکاڵ.

+نەشونماو گەڕانەوەی لەشولار بۆ حاڵی پێشوو.

*دەگونجێت بینینی (اسرافیل)و (عزرائیل)بەڵگەبێت لەسەر ناچارکردنی دوژمنان‌و بەدرۆخستنەوەی ئەوانەی زیندوبوونەوە بەدرۆ دادەنێن.

*بینینی (عزرائیل) بۆ خۆشەویستانی پەروەردگار بەڵگەیە لەسەر دەستەبەرکردنی هێمنی‌و گەیشتن بەهیواو ئاوات‌و بەدەستهێنانی بەڵێن‌و پەیمان‌و دەرچوون لەناڕەحەتی ژیان بۆ فراوانی‌و خۆشی.

فڕن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شوێنی بژێوی خاوەنەکەی وەك دوکان‌و فرۆشگاو زەوی‌و زاری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆی، یان خێرو شەڕەی رووی تێدەکات یاخود زیادوکەمی ئاوەدانیو وێرانی.
*فڕنو ناتەوای نادیار بەڵگەیە لەسەر ماڵی دەستەڵاتدار یان لانەی دادوەر.
*ئاگر دەستەڵاتدارە زیانو سوودی هەیە.
*ئەگەر ئاردی جۆ نێردرا بۆ نانەوا لەکاڵاو شتومەکەکەی بەئەندازەی سەرمایەکەی سوودو قازانجدەکات.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر فڕنو تەنوری ماڵبوو بەڵگەیە لەسەر خاوەن ماڵ یاخود ئەوەی هەڵدەستێ بەپاراستنی بەرژەوەندی ماڵ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەنجینەو سندووق کەماڵی تێدا دەپارێزیو تەنووریش هەربەو چەشنەیە.
*فڕنی بازاڕ بەڵگەیە لەسەر ماڵو لانەی دادوەر، هەروەها بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سوودو قازانج یان چاکبوونەوە لەنەخۆشی.
*ئەگەر هەویرێکی بردە نێو فڕنو نانەواوە نانەکەی یاسەموونەکەی بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی پێداویستیو چاکبوونەوەی لەنەخۆشی، دەگونجێت سەربکەوێت بەسەر دوژمن یان نەیاردا یاخود نەیارەکەی زیندانی بکرێ، یاخود منداڵەکەی فێری پیشەیەکدەکات یان دەیباتە قوتابخانەیەك یان سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت لەرزقو رۆزیدا.
*شتوومەکی نێو فڕنو نانەوەخانە بەڵگەیە لەسەر ئامرازو سەربازو پشتگیرەکانی یان ئەو لاوو هەرزانەی بەگەڕیان دەخات لەپیشەکەیدا.
*دەگونجێت فڕن بەڵگەبێت لەسەر بازاڕ.
*ئەگەر گەنم یاجۆی برد بۆ فڕنێکی نادیار ئەگەر نەخۆشبوو دەمریو ماڵو سامانەکەی دەبات بۆ دادوەرێك، ئەگەر نەخۆش نەبوو بەڵام باجی میری لەسەربوو دەیداتەوە ، وەگەرنا کاڵاوشتومەکەکەی دەبات بۆ بازاڕ.

فلس[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بینینی (فلس) لەدەفرێکدا بەجێهێنانی پێداویستییە، فلسی دیارو بەرچاو قسەو وتەی خراپو دەنگەدەنگە.
*ئەگەر بینی درهەمێکی خستەنێو گەرووی و فلسێکی دەرهێنا خراپەکارە.

[1] **فلس**: دراوێکی کانزاییی کەم نرخە. (وەرگێڕ)

*فلس وتەیە لەگەڵ ڕوپامایی‌و دەمەدەمە.

*ئەگەر چەن فلسێکی بینی ناوی خودای لەسەر بوو ڕێگەی بەخۆیداوە گوێ بگرێ.

*ئەگەر بینی دینارێکی قووتداو کاتێ دانیایەوە فلسبوو لەسەر بێباوەڕیی دەمرێ چونکە دینار ئاینەو فلسیش ناپاکی‌و سەرگەردانی‌و بێباوەڕییە.

*هەندێکدەڵێن: فلس بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارەو ناڕەحەتی‌و قسەو وتەیەك غەم‌و پەژارەی بەدوادا بێت.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر بێپارەیی‌و گیرفان بەتاڵی.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزقێکی خراپ یان دەرووڵێکردنەوە دوای ناڕەحەتی یاخود بەگەڕخستنی کارێکی زۆر.

*فلسێکی زۆر هیچ پێنەبوونە لەدادگایی‌و گفتوگۆ لەنێوان زانایاندا یاخود گیرفان بەتاڵییە.

ف و

فورات: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی لەئاوی (فورات) دەخواتەوە فەڕوپیت‌و سوود لەخوداوەندەوە وەردەگرێ.

*ئەگەر بینی ئاوی (فورات)وشکیکردوە دەستەڵاتدار دەمرێ‌و موڵك‌و دەستەڵاتی بەفیڕۆدەچێت .

*ئەگەر بینی لەئاوی (فورات) دەخواتەوە بەڵگەیە لەسەر زۆری نوێژو بەندایەتی‌و قەناعەتی.

ف وو

فووکردن بەئاگردا: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا فیتنەیە، فووکردن بەزەویدا دەرخستنی نهێنییەو داهێنانە بۆ یەکێك نەتوانێ بیشارێتەوە.

*ئەگەر فوویکرد بەعەورەتی ژنێکدا دووگیاندەبێ بەپێی چیرۆکەکەی (مریم) (سەلامی خوای لێبێت).

*فووکردن لەپێناوی چێشتلێناندا بەڵگەیە لەسەر وروژاندنی کارێك لەپێناوی بەرژەوەندیەکدا، ئەگەر بۆ چێشتلێنان نەبوو بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارە.

*فووکردن بەکەڕەنادا قوتاربوونی پیاوچاکانەو، یان حەقێکەو بەڵگەیە لەسەر هەواڵی داچڵەکێنەر، ئەگەر بەتەنیا هەر خۆی گوێی لێبوو دەگونجێت هەواڵەکە تایبەت بێت بۆی، ئەگەر خەڵکی بیستی هەواڵێکە خەڵکی

نیگەراندەكات، ئەگەر گوێی لەفووی دووەمبوو بەڵگەیە لەسەر جوولاندنی بزێوی و بوونی شتی شاراوە یان دەركەوتنی نهێنیی و چاكبوونەوەی نەخۆش و قوتاربوونی زیندانیی و شادبوونەوە بەگەشتیارو موسافیران.

ف ە

فەرامۆشكردنی مرۆڤ: فەرامۆشكردن بەڵگەیە لەسەر سزا بەپێی ئایەتی ﴿فَمَهِّلِ الكَافِرِينَ أَمْهِلْهُمْ رُوَيْدًا﴾.

*ئەگەر بینی پیاوێك لەتووڕەییدا فەرامۆشدەكات سزایەكی توندو تیژی دەدات.

فەرش(قالی ـ راخەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێكی داوێنپاكی خاوەن پلەوپایەیە لەئایندا.

فەرمانڕەوا(دەستەلاتدار): (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیەلەسەر:

+غەم و پەژارە.

+مەیوبادەخواردنەوە.

+ئارەزووبازی و گاڵتە.

+دزی.

+نێربازی و زینا.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئەمەكداری بۆ خەڵكی و خۆشەویستیان، ئەگەر لەوانەبوو خۆیاندەگرتەوە دەچێتە پلەی دەستەلات و ئاگاداری نهێنی خراپدەبێت، ئەگەر دادوەربوو بەستەم و زۆرداری و بەرتیل دادوەریدەكات.

*ئەگەر فەرمانڕەوای بینی لەسەر شێوەی گونجاوو دروست یاخود خۆی بەوچەشنە بینی بەڵگەیە لەسەر دەرەنجام و چارەنووس باشی.

*ئەگەر خەوبینەر بەڵێنێكیان پێدابوو بۆی بەدی دێت و دەگات بەهیواو ئاواتی خۆی.

*ئەگەر یەكێكبوو بەفەرمانڕەواو شایستە نەبوو بەڵگەیە لەسەر تێكچوون و شێوانی حاڵ وباری خەڵكی و دەرچوونیان لەحەقویستی و رووكردنە ستەم و زۆرداریی.

*ئەگەر لەخەودا بینی یەكێك لەفەرمانڕەوا ستەمكارەكان مردن بەڵگەیە لەسەر پشوو و هێوری بۆ خەڵكی ئەو ولاتە.

*بینینی فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر:

+قسەكردن دەربارەی ئابڕوی خەوبینەر.

+هەركەسێكی پلەوپایەدارو رەچەڵەكدار.

+كوڕ.

+سوننەتو بەجێهێنانی.
+ئاینداری‌و خواناسی‌و جیابوونەوە لەخەڵکی.
+گۆشەگیربوون بۆ بەندایەتی.
+راستگۆیی.
+خۆبەخشی‌و دڵو دەروون ئاوەدانکردنەوە بەتەوبەو یادی پەروەردگار.
+باوەڕهێنانی بێباوەڕ.
+فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە.
*ئەگەر فەرمانڕەوا لەخەودا مرد یا جوانی‌و رازاوەیی دەوروبەری گۆڕا بەڵگەیە لەسەر کەم‌و کورپی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری.
*ئەگەر بینی بوە بەفەرمانڕەواو شایستەی فەرمانڕەواییبوو پێیدەبەخشرێ، وەگەرنا نەخۆشدەکەوێت یان زیندانی یاخود سەفەرێکی دوور دێتە رێی یان مافو حەقێك بەجێناهێنێ بۆ خۆی یامافی خوداوەند پێشێلدەکات.
*دەگونجێت لەسەرەتای تەمەنیدا لاوازو بێزاربێت‌و لەکۆتایی تەمەنیدا شادو خۆشحاڵ بێت.
*ئەگەر بینی خوداوەند کردوویەتی بەفەرمانڕەوا لەسەر زەوی ئەگەر شایستە بێت وەریدەگرێ، وەگەرنا دەکەوێتە فیتنەو ئاشوبەوەو تێدا خوێنرێژێك لەناو دەچێت‌و زانستپەروەرو خواناسان رزگاریان دەبێت.
*ئەگەر بینی بوە بەفەرمانڕەواو پێشەوا رێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت یاخود فەرمانڕەوایی‌و پێشەوایەتی بەمەرجێك شایستەبێت ، ئەگەر شایستە نەبێت ملکەچی‌و سەرشۆڕی رووی تێدەکات‌و کاروبارەکانی پەرت‌و بڵاودەبنەوە تەنانەت ئەوانەی لەبەردەستیدابوون بەرزدەبنەوە بەسەریاو دوژمنانی گاڵتەی پێدەکەن.
*ئەگەر وایبینی فەرمانڕەوای کوشتوە داوای کارێکی مەزن‌و گەورە دەکات‌و زاڵدەبێت بەسەریا.
فەرمانکردن بەچاکە: فەرمانکردن بەچاکە لەخەودا وەك ئەوە وایە فەرمان بکات بەنوێژکردن‌و وتنی شەهادەو ئامۆژگاریکردنیان، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر باوەڕهێنان بەخواو بەجێهێنانی سەرجەم مافەکانیتر، ئەگەر شایستەی فەرمانڕەوایی‌بوو بەدەستیدەهێنێت یان دەستەڵاتی پێدەدرێت.
*ئەگەر لەخەودا بینی ئارەقی رشت‌و ئامێری مۆسیقای شکاندو عەباکەی

فرێدا یان کارێکی هاوچەشنی ئەوەیکرد بەڵگــەو نیــشانەیە لەســـەر بــاوەڕو دامەزراندنی لەسەر دەستی ئەودا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر روودانــی کارەســاتێك ئــارامو دان بــەخۆگرتنی پێویستبێت.

*هــەروەها فــەرمان بەخراپــەو رێگــری لەچــاکە لەخـــەودا بەڵگەیــە لەســـەر دووڕوویی.

فەروو: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: فـەروو لەهاوینـــدا خێـــرو دەوڵەمەندییــــە بەدەستی دەهێنێتو لەهاویندا خێرێکە بەغەمو پەژارە دەستیدەکەوێت.

*پێـستی ئــاژەڵان دەرکــەوتنی هێــزو توانایــەتی، پێستەی ئــاژەڵی درنـدەش وەك رێـویو سمـۆرە بەڵگەیــە لەســەر پیــاوانی تاریکــایی، هــەروەها دەڵــێن: بەڵگەی شکۆداریو نرخە.

*لەبــەرکردنی فـــەروو بەهەڵگـــەڕاوی دەرخستنی ماڵێکی شاراوەیە.

(نابلــسی) دەڵێــت: ئەگـــەر بینـــی فەروویەك چاکدەکات خراپەیـەك رووی تێدەکات لەلایەکەوە نەیزانیوە.

*فــەرووی ئــاژەڵی درنـدە وەك رێـویو سمــۆرە بەڵگەیــە لەســـەر پیـــاوانی نێوەنـدی تاریـكو وتراویـشە: بەڵگـەی شکۆو بەنرخییە.

ف ی

فیتنـە(ئـاشـووب): (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا مـاڵو منداڵـە بـەپێی ئایـەتی: ﴿إِنَّمَـا أَمْـوَالُكُمْ وَأَوْلاَدُكُـمْ فِتْنَـةٌ﴾ (الأنفال: **٢٨**).

*ئەگــەر بینــی مــاڵو منـداڵی هەیــە دەکەوێتە نێو فیتنەوە.

فیرعەون: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا دوژمنـــی ئاینـــە، ئەگـــەر فیرعـــەونی لەباشترین حاڵدا بەدیکرد خراپـی حـاڵی ســەرەوەرو نەتەوەکەیــەتی، هــەروەها باشــی حــاڵی فیرعــەون باشــی حــاڵی سەرکردەو نەتەوەیە.

*ئەگـــــەر بینــــی وەك هەنــــدێك لەفیرعەونـەکانی دنیـای لێهـاتوە هێـزو توانــاو ئەمەکــداری پێــدەدرێ بــەڵام تێکچوونی ئاین رووی تێدەکات، هـەموو دوژمنێکی پیاویش بەو چەشنەیە.

*ئەگەر بینی هەندێك لەفیرعەونە مردوو ســتەمکارەکان لەشــارێکدان ناوبــانگی ئەوکەسە لەو شوێنەدا سەرهەڵدەدات.

(ئیبن سـیرین) دەڵێـت: بینینـی هـەموو فیرعــەونێك لەخــەودا بینــی دوژمنــی ئیـسلامە ، باشـی حـاڵی خراپـی حـاڵی موسوڵمانانو سەرکردەکەیانە، ئەمەش بنـــەڕەتیو بەردەوامـــە، هەرکـــەس

دوژمنەکەی لەخەودا ببینێ بەحاڵو بارێکی خراپەوە لێکدانەوەی باشی حاڵیەتی.

* هەرکەس دوژمنەکەی بەحاڵێکی باشەوە ببینێ لەلێکدانەوەدا تێکچوونی حاڵیەتی.

* ئەگەر ببینی وەك یەکێك لەفیرعەونەکانی دنیای لێهاتوە، هێزو توانا بەدەستدەهێنێو ناوبانگی هاوتای ناوبانگی ستەمکاراندەبێو لەسەر شەڕو خراپە دەمرێ.

* هەروەها ئەگەر بینی هەندێك لەمردوە ستەمکارەکان لەشارەکەی ئەودان ناوبانگی لەوشارەدا بڵاودەبێتەوە.

فیکە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نواندنی رەوشی هاوەڵپەیداکاران، چەپڵەش بەو چەشنەیە.

* دەگونجێت ئەنجامدانی ئەوکارە بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی زەردوویی یاخود چۆڵکردنی ماڵو لانە.

فیل: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەبارەت بەفیل رای جۆراو جۆرهاتوە، هەندێکدەڵێن: فەرمانڕەوایەکی مەزنو گەورەیەو هەندێکی دی دەڵێن: پیاوێکی نەفرەت لێکراوی شێواوە.

* دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین) و دەڵێت: لەخەودا خۆم بەسواری فیلێکەوە بینیەوە ، (ئیبن سیرین) وتی: فیل لەو ئاژەڵانە نییە موسوڵمانان سواری دەبن دەترسم تۆ لەسەر ئاینی ئیسلام نەبیت.

* هەروەها دەڵێن: شتێکی بەناوبانگەو هیچ سوودێکی تێدا نییە چونکە گۆشتی ناخورێو شیریشی نادۆشرێ.

* هەندێکیتر دەڵێن: ئەگەر فیلێکی بینیو سواری نەبوو کەمو کوڕی روودەکاتە دەروونیو ماڵو دارایشی زەرەردەکات. ئەگەر سواریبوو دەستەڵاتێکی گەورەی رەهای پێدەسپێرێو زاڵدەبێت بەسەریا ئەگەر شیاوی دەستەڵاتبێ، ئەگەر شیاووگونجاو نەبوو جەنگو شەڕ رووی تێدەکاتو سەرناکەوێت چونکە سوارەکەی هەمیشە لەماندوبووندایە بۆیە سەر ناکەوێتو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ﴾(الفيل: ١).

* دەگونجێت بکوژرێت تێیدا ، ئەگەر بەزینەوە سواری ببێتو بەگوێی بکات کچی پیاوێکی عەرجەمی گەورە دەهێنێ، ئەگەر بازرگانبوو بازرگانیەکەی گەورەو مەزندەبێت.

* ئەگەر بەرۆژ سوارییوو ژنەکەی تەلاقدەداتو خراپە بەهۆی ئەوەوە تووشدەێت.
* ئەگەر فیلی رامکرد فەرمانڕەوایانی عەجەم رێکدەخاتو بەگوێی دەکەن بەئەندازەی گوێڕایەڵی.
* ئەگەر بینی فیل دەدۆشێ پلاندەگێڕێ لەدژی فەرمانڕەوایەکی مەزنو ماڵوسامانێکی حەلاڵی لێوە دەستگیردەبێ. پاشەڕۆی فیل ماڵو سامانی پادشایە.
* ئەگەر کوژراوێکی لەشارێکدا بەدیکرد فەرمانڕەوای ئەو شارە یان پیاوە مەزنەکانی دەمرن.
* ئەگەر بینی فیلێك هەڕەشەی لێدەکات یان بەدواوەیەتی ئەوە نەخۆشییە.
* ئەگەر بینی خستییە ژێر پێلەقەی یان خستییەسەر خۆی بەڵگەیە لەسەر خەونی خەوبینەر ، ئەگەر نەیخستە ژێر خۆی روو لەناڕەحەتیدەکات بەلام قوتار دەبێ لێی.
* هەروەها دەڵێن: فیل لەئاژەڵەکانی دۆزەخە.
* بۆ ژنان بەڵگەی خێرنییە بەهەرباریێکدا بیبینێ، هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی وتوێژ لەگەڵ فیلدا دەکات لەدەستەلات خێرێکی گەورەی دەستگیر دەبێ.
* ئەگەر بینی بەغارەوە فیل شوێنی کەوت زیانی لەلایەن فەرمانڕەواوە پێدەگات.
* ئەگەر بەلووتی لێیدا سامانو گەنج بەدەستدەهێنێت.
* هەروەها دەڵێن: بینینی فیل بەدەر لەولاتی (هند) ناڕەحەتیو ترسو بیمە.
* کوشتاری دوو فیل جەنگو شەڕی نێوان دوو فەرمانڕەوایە بەزۆری فیل بەڵگەیە لەسەر دەستەلاتدارێکی عەجەمی.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێکی کەتەوڵی لەشولار گەورە یان کەشتیەکی گەورە.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر وێرانیو کاولبوون.
* ئەگەر بینی فیلێك لەشارێك بەدەرچوو فەرمانڕەواکەی نەخۆشبوو دەمرێ، وەگەرنا سەفەردەکات لێی یان لادەبرێ یاخود لەسەر پشتی کەشتیەك سەفەر دەکات ، وەگەرنا نەخۆشیو تیاچوون لەسەریان لادەچێت بەلاچوونی فیل.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی عەجەمییە بەسامو هەیبەتو دڵساردەو ئەرك هەڵگرەو ئاگاداری هونەری جەنگە.

*ئەگەر شەو سواری فیلبوو بەسەرجەم ئامرازەکانییەوە گوێڕایەڵو رامبوو زاڵدەبێت بەسەر فەرمانڕەوایەکی چرووکدا ئەگەر خەوبینەر لەدەستەلاتدارانبوو، ئەگەر دەستەلاتدارنەبوو جەنگ رووی تێدەکاتو سەرناکەوێت چونکە سوارەکەی هەمیشە لەپلانو نارەحەتیدایە.

*ئەگەر بینی بانگی چەندین فیلدەکات پادشایانی عەجەم کۆکدەکاتو بەئەندازەی رامبوونی فیلەکە گوێڕایەڵی بۆ دەنوێنن.

*ئەگەر بینی فیل دەدۆشێ ناپاکیو پلاندەگێڕێ لەدژی فەرمانڕەوایەکی گەورەو ماڵێکی حەلاڵی لێوە دەستگیردەبێ، هەروەها ئەگەر بینی لەلووتی شتێکی گرت ماڵی حەلاڵی دەستگیردەبێ.

*دەڵێن: فیل پادشایەکی فرە نازو نیعمەتدارەو بەرێزو ئارامو چاودێریو نەرمو نیانە.

*هەروەها فیل بەڵگەیە لەسەر:

+نەتەوەچاکەکان.

+زانایان.

+خەڵکی خاوەن کەسایەتی.

+بەڵاو نەهامەتی.

+ماندووبوون پاشان قوتاربوون لێی چونکە فیل بەنارەحەتی لەدایکدەبێت.

*ئەگەر فیلێکی بینیو سوارینەبوو کەموکوڕی روودەکاتە دەروونیو زەرەر لەماڵو داراییدەکات، ئەگەر بینی سواریبوو موڵكو دەستەلات بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر فیلی لەوڵاتی بەربەریەکان دی بەڵگەیە لەسەر نارەحەتیو ترس‌وبیم، یاخود بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەوا یان پیاوێکی رێزدار.

*ئەگەر ژنێك بینی سواری فیلێکبوە بەڵگەی مردنیەتی.

*ئەگەر بینی سواری فیلێك بوە لەجەنگدا دەمرێ.

*ئەگەر بینی گۆشتی فیل دەخوات ماڵو سامان لەفەرمانڕەواوە بەدەستدەهێنێت، بەهەمان شێوە ئەگەر هەر ئەندامو بەشێکی فیلەکەیبرد بەوچەشنەیە.

*بینینی فیل بۆ خواناس‌و چاکەکاران باش نییە، بەلام بۆ دنیا پەرستان

بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتداری عەجەمی.

*ئەگەر بینی فیلێکی کوشت پیاوێکی عەجەمییە.

*ئەگەر چەندین نەتەوەی بینی سواری فیلبوون و بەڕێوەی دەبەن ئەگەر لەجەنگدابوون دەبەزن.

*دەگونجێت بچێتە لای ژنێکی عەجەمی ئەگەر لەسەر شێوەی سواربوون سواری نەبێت و لەزەوی و زاری جەنگیش نەبێ.

*ئەگەر بینی فیلێك هاتووە لەشارێکەوە بۆ شارێکیتر دەستەڵاتدارێکە جوولێنێ لەشارێکەوە بۆ شارێکی دی.

فیلەوان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پەروەردەکاری منداڵی فەرمانڕەواو سەرکردەکان وەك زمانەوان و فێرکاری سوارچاکی یاخود زۆرانبازی و مەشقی جەستەیی.

فیلی شەترەنج: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر رابواردن و ئارەزوو یاری و ناتەواوی لەش و لار بۆ یەکێك خوازیاری جموجوولی بیت لەکاتی پێویستداو یان دانیشتن و نەجوولان لەکاتی هەوڵ و جوولاندا.

فێ

فێرکردنی مرۆڤ: (نابلسی)دەڵێت: فێربوونی مرۆڤ بۆ قورئان یان فەرموودەیەکی پێغەمبەر(ﷺ) یاخود داناییەك یا پیشەیەك بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی دوای هەژاری و ڕێنومایی دوای وێڵی و سەرگەردانی.

*ئەگەر خەوبینەر رەبەنبوو هاوسەر دەگرێت یاخود خوداوەند منداڵێکی پێدەبەخشێت یان هاوەڵایەتی یەکێك دەکات ڕێنومایی دەکات و دەستیدەگرێت بۆ ڕێگەی حەق و راستی.

*ئەگەر فێری دزی یا داوێنپیسی و بێباوەڕیبوو بەڵگەیە لەسەر وێڵی و سەرگەردانی دوای ڕێنومایی یا هەژاری لەدوای دەوڵەمەندی یاخود ڕێگەی دەوڵەمەندی دەگرێتەبەر یان پاشگەزدەبێتەوە دوای باوەڕهێنان (پەنا بەخوا).

قاف

قا

قابلەمەی گەورە: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ژنو خزمەتكار، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزقو رۆزی.

قابیل(كوڕی ئادەم): (نابلسی) دەڵێت ئەگەر لەخەودا بینی زاڵدەبێتو كەسێك بەبێ حەقدەكوژرێو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ فَطَوَّعَتۡ لَهُۥ نَفۡسُهُۥ قَتۡلَ أَخِيهِ فَأَصۡبَحَ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ﴾ (المائدة:٣١).

قاپ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرجەم قاپی مس خزمەتكارە لەبازرگانیشدا لانەو خانووە.

*هەروەها دەڵێن: تاسو دەفر بەڵگەیە لەسەر جوانی رێكخستنو بەڕێوەبردنی مرۆڤ.

قاپقاپ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تەوبەیە بۆسەرپێچیكار یان دژایەتیو شەڕە یاخود زانیارییە یا دەرخستنی نهێنییە بۆیەكێك بیەوێت بشارێتەوە.

*ئەگەر بینی بەقاپقاپێكەوە دەیەوێت بڕواتو باغەبوو فتنەییو دووڕوویی هاوەڵەكەیەتی.

قاپی شیردۆشین: (نابلسی)دەڵێت: رزقو رۆزییەكی خۆشو بەتامو چێژە.

قاچ(لاق): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا تەمەنی مرۆڤو پشتو پەنایەتی لەپەیداكردنی بژێویدا.

*ئەگەر بینی قاچێكی بەرزكردەوەو یەكێكی درێژكرد، ئنجا هەردوو قاچی لەیەك ئالاَ چارەنووسو ئەجەلی نزیكە یاخود كارێكی قورسوگران رووی تێدەكات یان درۆزندەبێت.

*ئەگەر لاقی ژنێكی بینیو پاشان ناسی دەیكات بەهاوسەری خۆی یان یەكێكیتر دەهێنێت ئنجا روو لەخێرێكی باشتردەكات لەوەی خۆی لەسەریەتی.

*ئەگەر موویەكی زۆری بەقاچەكانیەوە بینی قەرز لەسەری كۆدەبێتەوەو لەزیندانا دەمرێت.

*ئەگەر بینی شەلبوە زینادەکات.

*قاچ ماڵی مرۆڤو بژێویەتی، ئەگەر بینی قاچی بوە بەئاسن ماڵو دارایی دەمێنێتەوەو تەمەندرێژ دەبێ، ئەگەر قاچی لەداربوو لەبژێوی پەیداکردندا لاواز دەبێت ، ئەگەر قاچی لەشووشەو گلێنەبوو زۆر ناخایەنێت دەمرێتو ماڵو بژێوی تیادەچێت، ئەگەر کورو ئاژەڵ ئوتومبیلو ماڵو دارایی هەبوو هەندێکی لەکیسدەچێت، دەگونجێت کەمو کورپیبێت لەتەمەنیدا.

*ئەگەر بەیەك قاچەوە رۆیشت نیوەی ماڵو داراییەکەی بەفیرۆدەچێت.

*ئەگەر بینی هەردوو قاچی براوە سەرجەم ماڵو دارایی دەڕوات، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مەرگی مەگەر لەخەونەکەیدا شتێکی تیابێت بەڵگەبێ لەسەر خێر ئەوجا بەئوتومبیل یان ئاژەڵێك خەڵات دەکرێ، یاخود بەڵگەیە لەسەر سواربوونی کەشتی کرێگرتە یان کەشتی هاورێیەکی، یان روو لەخراپەدەکاتو کاری حەرامو یاساغ ئەنجامدەدات.

*ئەگەر قاچێکی جوانو قەڵەوی دی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خودی خۆیو چۆنیەتی بەکارهێنانی لەباشەدا یان باشی ئەو ماڵو داراییەی بەدەستیهێناوە.

*گردبوونەوەی موو بەقاچی ژنەوە بەڵگەیە لەسەر سەرشۆڕیو فێڵو تەڵەکە مێردەکەی پێیدەکات یان بەرپرسو فەرمانڕەوا.

*دەگونجێت گردبوونەوەی موو لەسەر قاچی ژن بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتنی نهێنیو ڕێنومایی دوای وێڵیو سەرگەردانی.

*دەگونجێت قاچ بەڵگەبێت لەسەر نارەحەتی.

*ئەگەر دووقاچی بینی لەیەك ئاڵابوون بەڵگەیە لەسەر ترسو بیمو نەهامەتی.

*گۆڕانی حاڵوباری لاق بەڵگەیە لەسەر دەستگرتن بەسەر ماڵی کەسانیتردا یان ئەوەی بەدەستیدەهێنێت.

*دەرخستنی قاچ بەڵگەیە لەسەر وازهێنان لەنوێژو ملکەچی دوای شکۆمەندی.

قاچی مرۆڤ:(ئیبن سیرین) دەڵێت: قاچ هۆی بژێویو ماڵو دارایی پیاوە، دەگونجێت تەمەنی خاوەنەکەی بێت.

*ئەگەر بینی قاچی لەئاسنە تەمەنی خاوەنەکەی درێژدەبێتو ماڵو دارایشی دەمێنێتەوە.

*ئەگەر قاچی بوبوو بەدووپووگەوهەر زۆری پێناچێت دەمرێتو ماڵو دارایشی بەسەردەچێت.

* ئەگەر بینی قاچی قرتاوە نیوەی ماڵو سامانی تیادەچێت ، ئەگەر هەمووی بڕا هەموو ماڵو سامانەکەی تیدەچێتو هێزو توانای نامێنێت ، یان هەمووی دەمرێت ئەگەر لێی جیابوەوە.

* هەروەها دەڵێن: هەردووقاچ باوكو دایکن ، ڕۆیشتن بەپێی پەتی بەڵگەیە لەسەر ماندویەتیو نارەحەتی.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی چەند قاچێکی هەیە ئەگەر لەسەفەردابوو سەفەرەکەی بۆ ئاساندەبێتو خێری دەستگیردەبێت، ئەگەر هەژاربوو گەنجو سامانی دەستدەکەوێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو نەخۆشدەکەوێ.

* بینینی هەردوو قاچ بەخەتو نەخشونیگارەوە مەرگی خانەوادەیە، بۆ ژنیش مەرگی مێردەکەیەتی.

* ئەگەر بینی قاچی بەرزکردوەتەوەو یەکێکیان ئالاوە لەوەی دیکەوە چارەنووسو ئەجەلی نزیکبوەتەوەو ڕووداوێکی قورسوگران ڕووی تێدەکاتو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خەوبینەر درۆزنە.

* بینینی پیاو بۆ لاقو قاچی ژن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری.

* دەرخستنی لاق لەلایەن ژنەوە باشی ئاینو بەدەستهێنانی خێرێکی گەورەیە.

* پاژنەپێ کوڕێکی قومارچییە.

* هەروەها دەڵێن: پێشهاتنی مەرگ یان غەمو پەژارەیەو پاژنەشکانیش هەوڵدانە لەکارێکدا پەشیمانی دەبەخشێ بەخاوەنەکەی.

* قاچ جوانی پیاوو ماڵو سامانەو پەنجەکانی کچو خزمەتکارەکانیەتی.

* ئەگەر هەندێك لەپەنجەکانی بینی بەرزبوەتەوە رووبە ئاسمان هەندێك لەبەردەستو کیژەکانی دەمرن.

* مووی قاچ قەرزێکی زاڵە، ئەگەر بینی هەردوو قاچی روو بەئاسمان بەرزبوونەتەوە هەردوو کوڕەکەی دەمرن.

* ئەگەر بینی بەقاچی زینادەکات بەحەرامی دوای ژنان دەکەوێ.

* ئەگەر بینی چەن قاچێکی هەیە ئەوەبۆ :

+دەوڵەمەند نەخۆشییە.

+بۆ دڕندەو بەد خوو بەڵگەیە لەسەر زیندانیو کۆتو بەندکردن.

* پیاوێك بینی قاچێکی بوە بەبەرد، پاش ماوەیەك ئەو قاچەی وشکبوو.

*دەگێڕنەوە پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: بەقاچی پیاوێکەوە تووكو موویەكی زۆرم بینی، ئەویش وتی: قەرزار دەبێو لەزینداندا دەمرێ.

*پیاوێك بینی شەلبوو لەخەودا، راقەکارێکی خەو پێی وت: تۆ زینادەکەیت، دواتر لەگەڵ ژنێکدا دەستگیرکراو کاری داوێنپیسیدەکرد.

*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: پەنجەکانی خۆم بینی لەسەر پشکۆ، کاتێ قاچم دەخستەسەری پشکۆکە دەکوژایەوە، کاتێکیش بەرزمدەکردەوە وەك خۆی لێدەهات، راقەکارەکە پێی وت: کەسێکی ئارەزووبازە، ئەویش وتی: نەخێر وانییە بەڵکو پیاوێکە باس لەچارەنووسدەکات، ئەویش وتی: چ شتێك لەچارەنووس قورسترە.

*ژنێك بینی پەنجەگەورەی قاچی قرتاوە ئەم خەونەی بۆ (ئیبن سیرین) گێڕایەوەو ئەویش وتی:پەیوندی لەگەڵ کۆمەڵێك دروستدەکەیتەوە پێشتر پەیوەندیت لەگەڵیان بچڕاندوە.

*پەنجەکانی هەردوو قاچ ماڵو دارایی خاوەنەکەیو کرداری چاکەیە.

(نابلسی) دەڵێت: قاچ پەناوپشتگیرو هۆکاری رۆیشتنی پیاوە، بۆیەلێکدانەوەی وەك لێکدانەوەی ماڵەکەیەتی، قاچ ماڵو جموجوولیەتی لەکاتی نهێنیو ئاشکرادا.

*ئەگەر بینی هەردوو قاچی روو بەئاسمان چوونو لێی جیابوونەوە باوکی دەمرێت.

*ئەگەر بینی سەوزبوون سەرشۆڕی دەکەوێتە نێو ماڵو دارایی.

*ئەگەر بینی بەپێی پەتی دەڕوات هیلاکیو ماندوبوون رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی قاچی مرۆڤێك دەخوات نزیکی لەخوداوەند دەستگیردەبێتو کاروبارەکانی سەر دەگرنو سەرجەم پێداویستیەکانی بۆ بەدەستدێت لەئاینو دنیادا.

*ئەگەر بینی هەردوو قاچی دەسووتێن ئەوەی کەخاوەنێتی دەگۆڕێتو بەو چەشنە نامێنێت.

*ئەگەر بینی چەن قاچێکی هەیە بۆیەکێك ئارەزووی سەرکردایەتی بکات بەدەستیدەهێنێت، بۆ کەشتیەوان سەفەرە لەگەڵ سوودو قازانجێکی زۆر، بۆ هەژاران شتومەکێکە خێری لێ رەچاو ناکرێ، بۆ کەسی چاوکز کوێرییە بۆ خەڵك درندە زیندانیو غەمو پەژارەو گلەییو سەرزەنشتە.

*ئەگەر قاچی ڕێك بێت یان پەنجەكانی نۆربن شكۆمەندیو ڕێز بەدەستدەهێنێت لەگەڵ هێزو توانادا.
*ئەگەر بینی قاچی شكا با تاچەند ڕۆژێ لەدەستەلاتدار نزیك نەبێتەوەو لەولاتی خۆی دووربكەوێتەوەو داوای لەشساغیو پارێزراوی لەخوداوەند بكات، هەروەها دەڵێن: ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت.
*ئەگەر بینی قاچێكی لەوی دی درێژترە سەفەر دەكاتو كۆمەكو یارمەتی وەردەگرێ.
*ئەگەر دەوڵەمەندبوو نەخۆشدەكەوێ.
*قاچ بۆ فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر پیاوەكانی .
*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی قاچی فەرمانڕەوایەكیتری قرتاند پیاوەكانی دەبات بۆ خۆی.
*ئەگەر بینی چوارقاچی هەیە ئەگەر هەژاربوو سەفەردەكاتو یارمەتی وەردەگرێ، ئەگەر دەوڵەمەندبوو نەخۆشدەكەوێ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژیو پیری یاخود سواری ئاژەڵو ئوتومبیل دەبێت، بۆنەخۆشیش بەڵگەیە لەسەر مەرگی.
*ئەگەر بینی لەسەر یەك قاچ دەڕوات بەڵگەیە لەسەر ڕۆیشتنی نیوەی
ماڵەكەی یاخود نیوەی تەمەنی یا نیوەی كاروبارەكانی.
*ئەگەر بینی لەسەر سێ قاچ دەڕوات نامرێت تا بەگۆچان نەڕوات بەڕێوە بەهۆی پیرییەوە یان بەهۆی نەخۆشییەك كەدێت بەسەریا.
*ئەگەر دادوەرو فەرمانڕەوا بینیان چەند قاچێكیان هەیە لەكاردەخرێنو كاروباریان بەوەكیل دەڕوات بەڕێوە.
*ئەگەر بینی قاچی لەرزیوە لەبەدەستهێنانی ژندا هەوڵدەدات، ئەگەر بینی لەمسە لەپووچیو هیچدا بەگەڕیاندەخات، ئەگەر بینی لەقورقوشمە بەڵگەیەلەسەر لەكاركەوتن یان گۆجیو ئیفلیجی مەگەر لەخەونەكەیدا هۆكارو ڕووداوێكی تیابێت بەڵگەبێت لەسەر خێر ، ئەوجا هەوڵدەدات لەپێناوی ڕەزامەندی پەروەردگاردا یاخود ڕامیاندەكات لە بۆ پەروەردگار.
*ئەگەر بینی گۆشت بەقاچەكانیەوە نەما بەڵگەیە لەسەر گەورەییو پیریی، پەنجەكانی قاچیشی بەڵگەیە لەسەر كاروكرداری چاكە.
*ئەگەر بینی قاچەكانی ئازاریدەدەن لەكاری خراپدا هەوڵدەداتو سزاو خەشمی خوداوەند دادەبەزێ بەسەریا.

*هەروەها دەڵێن: ئەگە بینی قاچی ئێش‌و ئازاری هەیە لەبارێکەوە دەچێت بۆ بارو حاڵێکیتر.

قارەمان[1]: (ئیبنس یرین) دەڵێت: قارەمان پیاوێکی زانای پارێزەرە.

قاز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: قاز ژنی بەلەش‌و لارو خاوەن ناوبانگ‌و ماڵ‌و داراییە، ئەگەر لەشوێنێکدا دەنگیان بەرزکردەوە قیژەو هاواردەکەن.

*ئەوەی ببینێ قاز بەخێو دەکات لەدوای کۆمەڵێکی پلەوپایەدارەوە دێت‌و لەلای ئەوانەوە ماڵ‌و دارایی بەدەستدەهێنێت چونکە قاز وەك دەڵێن: پیاوێکی خەم‌و خەفەتباری بەدەستەلاتە لەگشت لایەکدا.

*ئەوەی لەدەریادا باڵندەیەك بگرێ کوڕێکی دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: قاز دوو جۆرە، قازی ماڵی‌و کێوی، قازی کێوی بەڵگەیە لەسەر گەشتیارو بازرگانی دەریاو وشکانی، قازی ماڵیش خانەوادەیە یاخود خەم‌و خەفەت‌و هاوسەر یان ماڵ‌و دارایی‌و خزمەتکار.

*دەگونجێت قاز بەڵگەبێت لەسەر ژنی جوان یاخود ژنی گۆشتن، دەنگیشی خەم‌و خەفەتە بەهۆی مردن یان ئاگرکەوتنەوە یا نغرۆبوون.

*هێلکەی قازیش ماڵ‌و داراییەکی زۆرە.

قالۆنچە(خلێنکە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: قالۆنچە پیاوێکی قیناوی دڵپیسیەو دەبێت بەهاوەڵ لەسەفەرداو ماڵ‌و دارایی لەشوێن‌و جێگەیەکەوە دەگوێزرێتەوە بۆ شوێن‌و جێگەیەکیتر، هەروەها: دوژمنە یا خاوەن ماڵ‌و دارایی حەرامە.

قاڵبساز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جیاکاری حەقە‌و ناحەق.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شۆرەر یاخود ئوتوچی‌و جلشۆرو هاوچەشنەکانی.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و دارایی بەفیڕۆدەرو کەسێك نهێنی پارێزی‌و بەڵێن‌و پەیمان بەجێنەهێنێ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:
+رەخنەگر چاك لەخراپ دەردەهێنێ.
+راڤەکاری خەو چونکە خەوی دروست‌و گونجاو لەخەوی تێکەڵ‌و پێکەڵ جیادەکاتەوە.

---

[1] **قارەمان**: کەسێکە زاڵبێت بەسەر ئەوانەی ژێردەستی خۆیدا. (وەرگێڕ)

*هەروەها پیاوێکە قسەی خراپ دەکرێ بەرانبەری یان پیاوێکە دەستەلاتو پلەوپایەی پێدەسپێردرێ.

قامچی: (نابلسی)دەڵێت: دەستەلاتو فەرمانڕەواییە، ئەوەی ببینێ دەستەلاتدارو فەرمانڕەوایەك خاوەن قامچییە پۆستو دەستەلاتێکی پێدەسپێردرێ.

*قامچی بەڵگەیە لەسەر ئەدەبو رەوشتبەرزی لەگەڵ شوێنکەوتنی سوننەتو پلەوپایەو پۆستو دەستەلاتە بۆ یەکێك خاوەنی بێت.

قامیش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا قامیشێکی بینی خۆیدا بەسەریا تەمەنی کەمێك ماوەو هەژاردەکەوێ بەهەژاری دەمرێت، هەمووشتێکی ناو بەتاڵ نامێنێتەوە.

*قامیش دووزوبانییە یان مرۆڤێکی بێئاینە ئەمەکداریو وەفای نییە، هەروەها دەڵێن: سووكو رسواو گوفتار خراپە.

*بەلام قامیشی شەکر ئەگەر بینی دەیمژێ روودەکاتە کاروبارێك قسەوباسی زۆری تێداکرێو دەوترێتەوە بەلام گوفتاری ئەو دەگمەندەبێت.

*ئەگەر بینی دەیگوشێ لەمولكو دەستەلاتەکەی فەرەپویت بەدەستدەهێنێت، ئەگەر ئاگر لێی نەدا بەشەربەت وەردەگیرێ چونکە سوودو قازانجی شەربەت زاڵە بەسەر شتیتردا.

*قامیشی شەکر وتنەوەی گوتەو قسەیە کەباشو شیینە. یەك شەکریش ماچی خۆشەویست یان کوڕە، شەکری زۆریش بەڵگەیە لەسەر وتی وتی.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی قامیش بەڵگەیە لەسەرچواندنو چاولێکردنو رووپامایی لەکرداردا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرکاری سووكو بەدەستهێنانی بەشەڕو ئاژاوە یان خۆشیو تامو چێژ یان شتێکی دەگمەن.

*قامیشی فارسیو ئەوەی لێیدروستدەکرێ بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو خۆشنوودی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتنی خراپەکارو وتنی گوفتاری زۆر رووپامایی لەکرداردا.

*ئەگەر قامیشەکە بوو بەئاسنی زیندانو لەزیو یان زێڕ یاخود زومورڕدبوو بەڵگەیە لەسەرکاری چاکەی مرۆڤ کەبەهۆیەوە دەگات بەبەهەشتو چوونە نێو کۆشکەکانی.

*هــەروەها قــاميش كۆمــەڵێ دووڕوە ئەگەر دەنگی هەبوو شەڕو ئاژاوەیە.

*قامیشی شەكر بەڵگەیە لەسـەر رزق‌و رۆزییەك بەنارەحەت بەدەستدەهێنێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+دەنگــدەنگ لەخراپــەدا یــان ئــەو شوێنانەی تێدا دەبینرێ.

+رێزداری لەرەچەڵەكدا.

+زانیـاری بەسـوود وەك یەكتاپەرسـتی بناغەی خێرە.

+ژنی داپۆشراوی بەرێزو پایەدار.

+ئەوپیاوانــەی ئــەركی رۆژوو یــان خزمەتگوزاری بەجێدەهێنێت.

*دەگونجێــت ئەگــەر لەشـوێنی خـۆیێ نەروێنرابێ بەڵگەبێت لەسەر وێرانبوونی شـوێنێك‌و رەواندنـەوەی شـوێنەواریەو دەرخـستنی حـاڵی خانــەوادەی یــان كۆبوونـەوەی ژنـان‌و گریـان‌و شـیوەن‌و دەرخـستنی سـەرو فرمێـسك رشـتن. ئەوەشـی كـارێكی بـۆ بـەجێبێت بـۆی دەشاردرێتەوە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسـەر چــەككردن‌و بلاوبوونــەوەی بەیــداخ‌و ئالای جۆراوجۆر.

*بینینـی بەڵگەیـە لەسـەر قوتـاربوونی زینــــدانی‌و ئــــازادبوونی دیــــل‌و چــاكبوونەوەی نــەخۆش‌و دەرهێنــانی مردوو لەكورەكەی.

قامیشی كەتیرەی سەوز: (ئیبن سیرین) دەڵێـت: قامیــشی كــەتیرە بەڵگەیــە لەسـەر تیاچـوون یـان ئـەوەی شـتێكی تیابردوە.

(نابلسی) دەڵێت: راوكاری باڵندەیە.

قاووقیـژ(دەنگــەدەنگ): (نابلــسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بینینی فیتنــە یــاخود بۆنــەكانی ســاڵ یــان كاروبــارێكی گــرنگ خــەڵكی بــۆ كۆدەبێتەوە لەهەموو لایەكەوە.

قاووقیـژكار: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: لەخــەودا بەڵگەیــە لەســەر قاووقیــژو دەنگەدەنگ لەشەڕوخراپەدا.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر گواســتنەوەی شــارەزایی لەرەچــەڵ‌و هــۆزوتیرەو هــەر زانیارییــەكیتر بــۆ پیشەیدی.

*دەگونجێـت خەونەكـەی بەڵگـەبێت لەسـەر هـەڵگرتنی شـوێنەوارو ئـەوەی وتەكانی جێبەجێناكات.

قایشی بێبـاوەڕان: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخەودا كورە ئەگـەر قایشی لەپـشتی خۆیدابینی خواناسـدەبێ‌و ئـاینی خـودا سەردەخات.

*ئەگەر قایشی لەگەڵ جل‌وبەرگی نوێدا بـەدیكرد كـوڕێكی باشـیدەبێت، ئەگـەر بینی بچڕا كورەكـەی دەمـرێ، ئەمـەش

لەکاتێکدا قایش بەسەر جلەکانیەوە ببینێ ئەگەر لەژێرەوە بەستبووی بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاینو دنیا.

ق ر

قرقێنە: (نابلسی)دەڵێت: قرقێنە لەخەودا وتەو قسەی بێسوودو کەڵکە، دەگونجێت قرقێنە بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی بۆ هەژار.

ق ژ

قژداهێنەر(شانەکار): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە غەمو پەژارە لەخەڵکی دووردەخاتەوە.

* ژنی قژداهێنەر ژنێکی داپۆشراوە، ئەوەی لێینزیکبێتەوە رێزو شکۆمەندی لای خەڵکی زیاددەکات.

* ئەگەر قژداهێنەر چوە لای رەبەنێك هاوسەردەگرێ.

* ئەگەر قژداهێنەر لەحاڵو بارێکی باشدابوو دەرەنجامی رەبەنەکە روو بەچاکەدەچێت.

* قژداهێنەر ژنێکی خاوەن ماڵو داراییە.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر عەتارفرۆشو حەمام، ئەوەی قژداهێنەرێك لەدەستبدات عەتارێك یان قژداهێنەر یاخود حەمام لەدەستدەداتو قژداهێنەریش دایکی مرۆڤە.

قژفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێك دنیای زاڵبکات بەسەر ئایندا ئەگەر بەهاکەی بەدرهەم وەرگرت.

قژلوولی: (نابلسی)دەڵێت: لوولبوونی قژ لەخەودا بۆیەکێك سەری رووتاوەبێت بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنو سەرهەڵدانی کارکردن بەسوونەت، ئەگەر لەخەودا قژێکی لوولی بۆ دروستبوو بەڵگەیە لەسەر قەرەبووکردن بەماڵ یان هاوسەر یاخود جلوبەرگ.

* چرچو لوولبوونی جلوبەرگیش بەڵگەیە لەسەر جوانیو رازاوەیی.

قژەسەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: قژەسەر ماڵو داراییو تەمەندرێژییە.

* قژی پڕ جیاوازە بەپێی خەوبنەر، ئەگەر پیاوێکی چاکەکاری بینی قژی زۆربوە پارێزگارییو هەیبەتە بۆ پیاوە، ئەگەر دەوڵەمەندێك بینی ماڵو سامانەکەیەتی، ئەگەر هەژارێك بینی گوناهەکانیەتی.

* جوانی قژی سەر شەرەفو رێزدارییە، ئەگەر بینی قژی لوولبوە مەزنو شکۆداردەبێ.

*ئەگەر قژە لوولەکەی بینی درێژو بڵاوبوەتەوە ماڵو دارایی گەورەکەی پەرشو بڵاودەبێتەوە، ئەگەر نەرمو خاوبوو زیادبوونی ماڵو داراییە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی قژێکی درێژی هەیەو دڵخۆشە پێی باشە بەتایبەت بۆ ژنان چونکە ئەوان قژیان لەجوانکاریو خۆڕازاندنەوەدا بەکاردەهێنن.

*پرچ بۆ پیاو کوڕێکی پیرۆزە ، ئەگەر هاوسەرداربێ ، ئەگەر رەبەنبوو کچێکی جوانو شۆخ شەنگە ، هەروەها بۆ ژن کوڕی سەرۆکو فەرماندەو گەورەیەوبەڵگەیە لەسەر فەرپێتداری ئەوساڵە.

*بەڵام رەشی قژی ژن بەڵگەیە لەسە دووشت : یەکەم/ خۆشویستنی مێردەکەی بۆی. دووەم/ جێگیربوونی حاڵوباری مێردەکەی.

*ئەگەر ژنێك بینی قژی خۆی دەرخست مێردەکەی سەفەر دەکاتو بەجێی دەهێڵێ.

*ئەگەر بینی بەردەوام قژی دیارە مێردەکەی ناگەڕێتەوە بۆ لای ، ئەگەر مێرددارنەبوو هەرگیز شوو ناکات.

*ئەگەر قژی بەپڕی بینیو خەڵکی بەدییانکرد لەکارێکدا ئابڕووی دەچێت.

*ئەگەر پیاوێك بینی سەری بوە بەشاخ پیاوێکی پارێزراوە.

*ئەگەر قژی پێشەسەری بینی هەڵوەری ملکەچیو رسوای دێت بەسەریا لەوکاتەدا.

*ئەگەر قژی پاشەسەری بینی هەڵوەری بەڵگەیە لەسەر ناخۆشیەك لەکاتی پیریدا دێت بەسەریا.

*ئەگەر قژی لاجانی راستی هەڵوەری بەڵگەیە لەسەر پێکانی نێرینەیەکی خزمی، ئەگەر لای چەپیشبوو مێینەیە، ئەگەر خزمی نەبوو لەپیاوو ژن زیانە روو لەخۆیدەکات.

*تاشینی قژ بۆ پیاو لە(حەج)داو کورتکردنەوەی لەلێکدانەوەدا دڵنیاییو ئازادکردنو قەرزدانو دەروە بەپێی ئایەتی: ﴿لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُؤُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ﴾ (الفتح: ٢٧).

ئەگەر لە(حەج)دانەبوو هەر بەوچەشنەیە بەڵام لە(حەج)دا بەهێزترە، ئەمەش ئەگەر خەوبینەر سەرۆك نەبوو بەڵام ئەگەر سەرۆکبوو لەکاتی (حەج)دانەبوو قژبڕینی بەڵگەیە لەسەر هەژاری یان لابردنی یاخود شکانی نهێنیەکانی، ئەم خەونە بۆ

هەژار قەرزدانەوەیەو بۆ دەوڵەمەند کەمو کورپییە روو لەماڵو داراییدەکات.

*ئەگەر خەوبینەر چاکەکاربوو دەستەلاتو زەبرو زەنگی لاوازدەبیّ، ئەگەر نەیبینی قژی ببڕیّ بەلاّم بینی سەری تاشراوە زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیداو هێزو مەزنیو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*هەندێکدەڵێن: قژتاشین کاتیّ لەلێکدانەوەدا باشە بۆ یەکێك زوو زوو قژی بتاشیّ.

*هەروەها دەڵێن: سەرتاشین بۆ جەنگاوەر شەهیدی دەهێنێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دەڵێت: بینیم قژم تاشراوەو لەدەمیشمەوە باڵندەیەك هاتەدەرەوە، ژنێکم تووشبوو خستمیە نێو عەورەتییەوە، هەروەها باوکم بینی دەگەڕا بەدوامدا ئنجا لێم ونبوو، بۆ هاوەڵەکانی گێڕایەوەو وتی: خۆم بەمجۆرە لێکمداوەتەوە: سەرتاشینم دانانیەتی، ئەو باڵندەیەش لێم هاتە دەرەوە روحمەو، ئەو ژنەی منی خستە نێو عەورەتی زەوییەو تێدا وندەبم، بەدومدا گەڕان لەلایەن باوکمەوە ئەوەیە هەمان حاڵو چارەنووسی من روو لەباوکمدەکات. خاوەنی ئەم خەونە شەهیدبوو بەوچەشنەبوو کەخۆی دیبوویو لێکیدایەوە.

*یەکێکیتر بینی سەری دەتاشیّ بەدەستی خۆی بۆ راڤەکارێکی خەوی گێڕایەوە ئەویش وتی: قەرزەکەت دەدەیتەوە.

*ئەگەر ژنێك بینی قژی تاشراوە مێردەکەی تەلاّقیدەدات یاخود دەمرێت، ئەگەر بینی مێردەکەی قژی دەتاشی یان قژی لەبنادەبڕیّ لەحەرەمدا خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر دانەوەی قەرزەکەی یاخود گەیاندنی ئەمانەت.

*ئەگەر بینی مێردەکەی سەری لەشوێنێکی دی تاشی خەونەکەی بەڵگەیە لەسەرنەوەی لەماڵەکەیدا بەندیدەکات.

*هەروەها دەڵێن: بڕینی قژی لەلایەن مێردەکەیەوە بەڵگەیە لەسەر ئابڕووبردنی.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك بانگیدەکات بۆئەوەی قژی ببڕێت مێردەکەی بانگدەکات بۆ ژنانیتر بەنهێنیو لەنێوان خۆیو ئەوژنەدا ئاژاوە بەرپادەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر پرچی ژنەکەی بینی بڕابوو هەرگیز کوڕی نابێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵو تەمەندرێژییە، ئەگەر بینی قژی سەری درێژبوە تەمەنی درێژ دەبێ.

*ئەگەر تۆپەڵە قژێکی بەسەریەوە بینیو قژی دیکەی پێوەکرد ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵو دارایی زیاددەکاتو ماڵو سامانیتر قەرزدەکاتو بازرگانی پێوەدەکات ، بەڵام ئەگەر هەژاربوو قەرزی لەسەر کۆدەبێتەوە.

*قژ ماڵو سامانە بۆ یەکێك هەیبێت یاخود بیگرێتە خۆی، لابردنی مووی سمێڵو بنباخەڵ بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو ڕەواندنەوەی غەمو پەژارەو شوێنکەوتنی سوننەت.

*هۆنینەوەی قژ بەڵگەیە لەسەر شارەزابوون لەکاروباردا.

*هۆنینەوەی قژ بەڵگەیە لەسەر شارەزابوون لەکاروباردا.

*هۆنینەوەی قژ بۆ ژنان بەڵگەیە لەسەر پاراستنی ماڵو کۆکردنەوەیو بۆکەسانی دیکە وەك هەژارو کوێر بەڵگەیە لەسەر ئاڵۆزبوونی کاروبارەکان.

*ئەگەر بینی قژی لەشوێنێکی تردا دەرهاتوە غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات.

*قژتاشینو کۆکردنەوەی لەکاتی (حەج)دا بەڵگەیە لەسەر ئەمنو ئاسایشو تاشینو هەڵکێشانی ئەگەر ناشیرین نەبێت یان شێوەی تێکنەدات ڕەواندنەوەی غەمو پەژارەیە.

*هەروەها دەڵێن: هەڵکێشانی موو بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوە بەزۆر.

*ئەگەر سەربازێك بینی قژی درێژبوە چەكو جبەخانەی زیاددەکات.

*ئەگەر قژی خۆی وەك قژو یاڵی ئەسپ بینی دەستگیردەکرێ ئەگەر دزو گوناهباربێت.

*ئەگەر قژی خۆی بینی وەك هی بەرازی لێهاتبوو نارەحەتی ڕووی تێدەکات.

*زۆری قژ بۆ غەمبار زیادبوونی غەمو پەژارەیەو بۆ دڵشادو بەختەوەریش زیادبوونی خۆشحاڵییە.

*درێژی مووی بنباخەڵ پیاوێکە ئاینی ڕاستو دروستەو ڕێزدارو شکۆمەندە.

*ئەگەر بینی مووی بنباخەڵی درێژبوە پیاوێکە داواخوازی ماڵو سامانە لەزانیاریو بازرگانیو دەستەلاتداو ناگەڕێتەوە بۆ پیاوەتیو ئایین، ئەگەر

کیچ دابویە قژی‌و زۆربوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی منداڵی زۆرە.

*ئەگەر بینی قژی سەری درێژبوە زیاد لەئاستی خۆی ئەوەی حەزی لێدەکات ئومێدو هیواو ویست‌و خوازیەتی‌و دەوڵەمەند دەبێت‌و قەرزەکەی دەداتەوە منداڵەکانی تێردەکات.

*ئەگەر بینی درێژبوو لەناو جێی‌و لەنێوخەڵکیدا پێوەی ڕۆیشت قەرزێکی دێتەسەرو غەم‌و پەژارە دایدەگرێ‌و ناتوانێ بژێوی خانەوادەو ئەرکەکانی بەجێبگەیەنێت.

*هەروەها دەڵێن: درێژبوونی قژ درێژبوونەوەی بەدبەختییە ، یان زیادبوونی منداڵە ، هەروەها دەڵێن: فرەدەترسێ‌و چاودێری خوایی لادروستدەبێ‌و لەدنیادا غەمبارو دڵتەنگدەبێ.

*ئەگەر بینی قژی سەری کورتبوەتەوە لەوەی کەلەسەرییبوە کەمبوونی غەم‌و پەژارەیە ئەگەر درێژییەکەی غەم‌و پەژارەبێت.

*ئەگەر بینی کەسێك قژی هەڵدەکێشێ بەلاو نەهامەتییەك‌و لەماڵ سامانیدەکەوێت.

*ئەگەر ژنێك بینی قژی بڕا بێئەوەی لە(حەج) بێت لەنێوان خۆی‌و مێردەکەی شەڕو ئاژاوە ڕوودەدات، ئەگەر لەوکاتانەدابوو چاکییە لەئاین‌و دنیاو ئەسپەردەیا، ئەگەر مرۆڤێکی بینی قژی دەبڕێ لەدواوە بانگی مێردەکەی دەکات بۆ لای ژنانیتر بەنهێنی.

*ئەگەر بینی قژی بەڕۆن چەورکرد جوانییە بۆی، ئەگە رۆنی لێچۆڕا غەم‌و پەژارە ڕوولەکاروبارەکانیدەکات، ئەگەر بۆنێکی لێکرد پیاهەڵدانی باشە.

*ئەگەر بینی سەری دۆزی بۆ ئەسپێ دەکەوێت بەسەر هەندێك کەم‌و کوڕی خۆیدا.

*ئەگەر بینی قژی داهێناو ئەسپێی لێکەوتەخوارەوە ئەوە ماڵ‌و سامان لەمیراتیدا خەرجدەکات یان کەم‌و کوڕی بۆ دەردەکەوێ.

*ئەگەر بینی قژی سەری کەمیکردوە ماڵ‌و سامانەکەی تیادەچێت یاخود کەمێکی دەمێنێتەوە.

*ئەگەر بینی موو لەدەمووچاوی دێت یان لەشوێنێکدا کەمووی لێنایەت قەرز بەسەریا دەکەوێت.

*ئەگەر بینی قژی لەپشتی دەرهات سوودو قازانجدەکات.

*دەرهاتنی موو لەسنگ‌و زوبان داناییەو دەرخستنی شیعرو زیرەکییە

مەگەر لەسنووری خۆی دەربچێ ئەوجا دەگەڕێتەوە بۆ غەمو پەژارەو خۆخواردنەوە.

*ئەگەر مووی سکی زۆربوبوو قەرزەکانی زۆردەبن‌و غەمو پەژارە لەسەری کۆدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی مووی باڵەکانی هەڵوەرین سەرجەم ئەو پارەیەی پەیدایکردوە بەفیڕۆ تیادەچێت.

*ئەگەر بینی مووی قاچەکانی زۆربوون‌و بایدەدا ماڵ‌و سامانێك بەدەستدەهێنێت بەپێچەوانەی کاری خەڵکی دەکات‌و با ترسی خوای لەدڵا بێت.

*ئەگەر بینی قژی هەڵوەری سەرجەم هەوڵ‌وتەقەلاو رەنج‌و ماندووبوونی بەبادەچێت.

*بینینی ژن بۆ قژی خۆی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دایدەپۆشێ.

*دەگونجێت قژ بەڵگەبێت لەسەر کشتوکاڵ‌و ماڵ‌و سامان‌و پلەوپایەو هاوەڵەو، بۆ ژن بەڵگەیە لەسەر مێردو بۆ پیاوی رەبەنیش هاوسەرە.

*رەشی‌و درێژی قژ بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵ‌وباری.

*کورتی‌و سپێتی‌و بۆگەنی بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵ‌وباری.

*ئەگەر قژی چەورکرد لەخەودا یاخود دایهێنا بەڵگەیە لەسەر چاکەو ئەمەکداری بەو پەیمانەی لەسەریەتی‌و تاشین‌و کورتکردنەوەی بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و سامان بەفیڕۆدان.

*کورتکردنەوەی بەڵگەیە لەسەر زانیاری‌و رێنومایی ئەگەر لەوادەی (حەج)دابێت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج)، ئەگەر لوولیکرد بەڵگەیە لەسەر کۆکردنەوەی ماڵ‌و سامان‌و کۆکردنەوەی کشتوکاڵ.

*ئەگەر قژیداهێنا یان کێچ‌و ئەسپێی لەسەریدەرهێنا بەڵگەیە لەسەر دەرکردنی خراپەکاران لەزەوی.

*ئەگەر قژی ژنەکەی داهێنا دەگونجێت تەلاقدانیبێت.

*درێژی قژ بۆیەکێك شایستەی نەبێت بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو بۆڵەو قەرز، درێژیشی بۆیەکێك شیاوو گونجاو نەبێت لەسەربازو منداڵان بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵ‌و باریان و زیادبوونی ماڵ‌و سامان‌و داپۆشینی حاڵ‌و باریان، ئەگەر درێژبوو بەپێچەوانەی سروشتی خۆیەوە بەڵگەیە لەسەر ناوبانگ‌و قەرزو غەمو پەژارە.

*دەگونجێت جوانی قژ بەڵگەبێت لەسەر:
+کرداری چاکە.
+شیعر نووسین.
+هەستکردن بەخێرو چاکە ئەگەر لەخەوەکەدا جوانبوو بەشەڕ ئەگەر ناشیرین‌و ناقۆڵابوو.
*ئەگەر لەخەودا ناشیرینبوو بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی لەرزین.
*ئەگەر قژی ژنەکەی هۆنییەوە بەسێ پرچ سێ بەسێ تەلاقدەدرێ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت.
*ئەگەر قژێکی هەبوو دەگونجێ مارێك پەلاماری بدات یان بکەوێتەسەری.
*ئەگەر قژی مرۆڤ وەك قژی ئاژەڵەکانی لێهات بەڵگەیە لەسەر ماندوبوون‌و هیلاکی، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت.
*مووی ئەبرۆو برژانگ‌و قۆڵ‌و سنگ‌و قاچ جوانییە بۆ پیاوو هەروەها هێزوماڵ‌وسامانی هەمیشەییە.
*ئەو موانەی کەهیچ سوودێکیان نییە وەك مووی بنباخەڵ‌و پێشی مرۆڤ زیادبوونی غەم‌وپەژارەو دەرچوونە لەسوننەت.
*مووی گوێچکە زانیارییە یاخود قسەوگوتەیەکە گوێبیستی دەبێت.

*مووی لووت خێرێکە هەستی پێدەکات بەڵام غەم‌و پەژارەو ناخۆشی تێدایە یاخود ماڵێکی شاراوەیە.
*موو بەلەش‌و لاری ئافرەتەوە پووچەڵکردنەوەی هاوسەرگیری رەبەنە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاودێریکردنی خانەوادەکەی یان منداڵەکانی وەك پیاو.
*موو بۆ منداڵ بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی ، ئەگەر موەکە لەشوێنێکەوە دەرهات شیاوو گونجاو نەبوو وەك لەپیدەست یان بەری پێی پووچەڵکردنەوەی پشووە یاخود هەوڵدانە لەکارێکی بەدەر لەرەزامەندی خودا.
*دەرهاتنی موو لەلاشەی پیاوو دووگیانی ژنەکەیەتی‌و زیادبوونی موو بۆ کەسێکی بەلادار پتربوونی نەهامەتییەتی‌و کەوتنەخوارەوەی بەسەرچوونی بەلاو نەهامەتیەتی.
*زیادبوونی مووی لاشە بۆ کەسێکی خۆشحاڵ پتربوونی خۆشحاڵیی‌و دەوڵەمەندییەتی.
*هەڵوەرینی موەکانیشی تیاچوونی دەوڵەمەندیەتی.
*ئەگەر مووی لەش‌و لاری بەسپێتی بینی ئەگەر دەوڵەمەندبوو زەرەردەکات

لەماڵەکەیداو ئەگەر هەژاربوو قەرزێکە دەتوانێ بیداتەوە.

* گۆڕانی مووی لاشەی ئاژەڵو دڕندە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەکەوێتە نێو نارەحەتییەوە.

* زۆربوونی مووی سنگی قەرزابوونیەتی.

* ئەگەر بینی قژی خۆی دەبڕێت لەپلەوپایەی دێتەخوارەوە.

* ئەگەر ژنێك قژی تیشكو روناکیدەدایەوە دەوڵەمەندبوونیەتی بەماڵی مێردەکەی.

* ئەگەر لەلاجانەکانیەوە قژێکی جوانی بینی پیاوێکی سینەسافە، ئەگەر وانەبوو پیاوێکی پیسو گەندەڵە.

* ئەگەر بینی مووی ئەسپی پێوەیە بەڵگەیە لەسەر بەندایەتیو هیلاکیو ماندوبوونی.

قژهۆنینەوە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هۆنینەوەی قژ بۆ ژن باشە لەگەڵ ئەو پیاوانەی راهاتوون لەسەریو بۆ خەڵکیتر خراپە.

(نابلسی) دەڵێت: هۆنینەوەی قژ بۆ سەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر ئاڵۆزی کاروبارو قەرزێکی زۆر، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شڵەقانو ئاڵۆزی.

قژی دەستکرد: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کارێکی پووچو بەتاڵ.

* هەروەها قژی دەستکرد ژنێکە هیچ خێرێکی تێدا نییە نەلەئاین یاخود لەحاڵو باریدا.

ق س

قسە(گوفتارـ وتە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: قسەووتەی مردوو لەگەڵ دەنگی باڵندە بۆ خەوبینەر مژدەیە بەبەدەستهێنانی دەستەڵاتێکی مەزنو زانیاریو فیقە.

* دواندن بەزوبانی جۆراوجۆر بەدەستهێنانی موڵکێکی مەزنو گەورەیە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر حوشترو مەڕو یەکێك لەئاژەڵانی بینی دەدوێت لەگەڵی بەلام بیری نەکەوتەوەو نەیگێڕایەوە تووشی شەڕو دەنگەدەنگو تیاچوونی خۆیو موڵكو دەستەڵاتدەبێ.

* ئەگەر پڵنگێکی بینیو وتی: خەونێکم بینی مژدەی بەدەستهێنانی دەستکەوتە یاخود سوودو قازانجو خۆشحاڵییە.

* قسەو وتەی باڵندە خێروچاکەیە، ئەگەر بینی باڵندەیەك دەدوێ لەگەڵی پلەوپایەی بەرز دەبێتەوە.

*ئەگەر مارێکی بینی بەزوبانێکی ناسك دوا لەگەڵی خێرو خۆشی پێدەگات لەلایەن دوژمنێکەوەو خەڵکی پێی سەرسامدەبن.

*ئەگەر بینی ئاژەڵێك دەدوێت لەگەڵی ئەوە دەمرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِم اَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِنَ الأَرْضِ تُكَلِّمُهُم ﴾ (النمل:٨٢).

*ئەگەر بینی سەری یا لووتی هاتەگۆ ئەو ئەندامەی بەلاو نەهامەتیەك رووی تێدەكات یاخود هەژار دەكەوێ.

*ئەگەر دارێك دوا لەگەڵی یاخود پێکهاتەو شتێك گونجاوبوو لەگەڵ خەوبینەر بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ئەوشتەو خەڵکی پێی سەرسامدەبن.

*وتەو قسەی منداڵ لەخەودا هەرجۆرێك بێت حەق‌و راستییە.

*دەگونجێت گوێبیستبوونی قسەی منداڵ بەڵگەبێت لەسەر كەوتنەنێوكاری یاساغەوە.

*ئەگەر خەوبینەر لەچاكەكارانبێت خەڵكی دەكەوێ بەسەر رێكەوتنی سەیردا یاخود دەكەوێت بەسەر رووداوێکی سەیردا یان لەكەسێکی دەبینێ.

*هاتنەگۆی بێگیان ئاشتەوایی‌و رێكەوتن یان ئامۆژگارییە.

*قسەو وتەی ئاژەڵ دەگونجێت سزاو خەشمبێت.

*قسەو وتەی دارو درەخت بەرزی پلەوپایەیەو وتەی مردوان فیتنەو ئاشوبە.

*قسەو وتەی ئەندامەكان ناڕەزاییە لەخەڵكییەوەو گوناهو تاوان ئەنجامدانە.

*قسەو وتە لەسەر زوبانی كەسەكان‌و هەڵپەراندنیان بەڵگەیە لەسەر ئامادەكردنی جنۆكە، قسەو وتەی لەسەر زوبانیان فیتنەو ئاشووبە.

*قسەو وتە لەهەموو شتێكەوە ئەگەر هاوتای قورئان‌و سوننەتبوو یان عەقڵ‌و ژیری خێرە لەبیستنیدا ، ئەگەر واژووی قورئان‌و سوننەتبوو كارێکی یاساغەو دەبێت ئاگاداربێ، ئەگەر ئەندامێکی لێی هاتەگۆ ئامۆژگارییە دەبێت لەكەسەكانی وەربگرێ یان لەشەریك‌و خزمی نزیكی چونكە ئەوان شاهیدن بەسەریەوە لەرۆژی قیامەتدا لەلای خودا لەسەر ئەوكارەی كەپێی ئەنجامداون.

*قسەو وتەی ئاژەڵ بەڵگەیە لەسەر ملكەچیی‌و خوازیاری هاوەڵان‌و

دڵخۆشبوونی بەگوێڕایەڵی و بژێوی و پارە پەیداکردن.

* قسەو وتەی دوو یارو دڵدار ئاگادارییە بەجیابوونەوەو تام و چێژ وەرگرتن لەشوێنەوار.

* قسەو وتەی دارودرەخت بەڵگەیە لەسەر ئاژاوە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرزی پلەوپایەی خەوبینەر چونکە لەموعجیزەکانی پێغەمبەر (ﷺ) وسەلامەتی ڕێبازو ڕێنومایییەتی بەپێی گوتاری خوداوەند بۆ (موسا) (سەلامی خوای لێبێت) لەنزیك دارێك.

* قسەو وتەی دوژمن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی ماوەی دەنگ لەیەکدابڕان.

* ئەگەر گوێی لەدەنگیبوو فەرمانی پێدەداو ڕێگری لێدەکات بەمژدە لێکدانەوەی نییەو وەك خۆی وایە.

* وتاری خوداوەند بۆ بەندەکانی لەرۆژی دواییدا تایبەتەو بەڵگەیە لەسەر:

+بەرزی پلەوپایەو نزیکی لەفەرمانڕەوایان.

+کرداری چاك.

+باشی ناوبانگ.

* وتاری خودا لەقیامەتدا بۆ بەندەکانی بۆ ساڵێك بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی دادپەروەریی.

* ئەگەر خەوبینەر لەخێرپارێزەرانبوو پشت لەدنیادەکات و روو لەقیامەت.

ق ف

قفڵ: (نابلسی) دەڵێت: پیاوێکی ئەمانەتدارە، هەروەها دەڵێن: کچێکە بۆیەکێك چارەسەری بکات.

* ئەگەر بینی قفڵێك دەکاتەوە لەزیندان قوتاردەبێ.

* ئەگەر غەمبارێك قفڵێکی کردەوە غەم و پەژارەی دەڕەوێتەوەو کاروبارەکانی ئاساندەبن.

* قفڵ توێشوو بەڵگەو هێزە.

* ئەگەر بینی قفڵێك دەکاتەوە باوریابێت لەسوێندێك کەدەیخوات و لەهاوسەرەکەی جیادەبێتەوە، ئەگەر قفڵەکەکرایەوە لەیەکدی جیادەبنەوە.

* قفڵ مرۆڤێکە پشتی پێدەبەستریێ لەئەمانەت پارێزیدا.

* ئەگەر بینی دەرگایەکی داخست دادەخرت بەڵێندەرو کەفیلێك لەپیاوێك وەردەگرێ یان بەڵێندەرو کەفیلی لێوەردەگیرێ.

*ئەگەر بینی قفلێك دەكاتەوە لەغەمو پەژارە قوتاردەبیٚو لەژێربارو حاڵێك دەردەچێت.

*هەموو داخستنێك غەمو پەژارەیە، هەموو كردنەوەیەك دەروە.

*قفڵ بۆ یەكێك هاسەرگیری ئەنجامبدات بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی كاروبارەكانو گەیشتن پێی.

*بۆیەكێك بیەوێت خزمەتكارێك بگریٚ بەڵگەیە لەسەر هەماهەنگبوون لەسەری، بۆیەكێكیش بیەوێت سەفەربكات سەلامەتیو چاودێرییە.

*زنجیرە ئاسنینەكان بەڵگەیە لەسەر كردنەوەی هێماو نیشانەكانو زانیاری.

*قفڵەكانی دار هاوسەرە، سەرجەم ئەوانەش بەڵگەیە لەسەر هاوسەر، هەروەها بەڵگەیە لەسەر هاسەرگیریو منداڵو زانیاریو داناییو ئاسانبوونی كاروبارەكان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاراستنی پەیمانو بەڵێن.

*هەروەها قفڵ بەڵگەیە لەسەر بێئاگایی خوداوەند دەفەرموێت: ﴿ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ﴾ (محمد: ٢٤).

*قفڵ كەفیلێكی دەستەبەركارە.

*قفڵە ئاسنینەكان بەڵگەیە لەسەر چاكسازی ئەوەی بەڵگەیە لەسەریو لەسەر ئاسنێكی پتەو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شكۆمەندیو بەرزیو بڵندی ئەگەر لەشوێنی قفڵەدارینەكانبوو.

*هەروەها قفڵی دارین بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی لەوتەو وەرگرتنی بەرتیلدا.

قفلساز:(ئیبن سیرین) دەڵێت:

پیاوێكی دەلاڵە، ئەگەر بینی دەرگای فرۆشگاكەی داخست دەلاڵدەبیٚ.

*ئەگەر بینی دەرگای ماڵێكی داخست دەلاڵی هاوسەرگیرییە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی نهێنییو هاوسەرگیری بۆ رەبەن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+پەرچدانەوەی دووڕوان.

+ئاسانبوونی كاروباری قورسوگران.

قنگ (پاش):(ئیبن سیرین) دەڵێت:

ئەگەر بینی لەقنگیەوە تاڵێك هاتە دەرەوە كیژێكی شۆخو شەنگو جوانیدەبێت.

*ئەگەر ماسیەك هاتە دەرەوە كچێكی ناشرینی دەبێت.

*ئەگەر كرمێك هاتەدەرەوە یا كێچو لەهەموو حاڵو بارێكدا غەریبن بەپێی پیاهەڵدانو باسكردنی خۆی.

*ئەگەر خوێنی لێهاتە دەرەوە دەرچوونیەتی لەگوناهو تاوان، ئەگەر پیسبوو ماڵو دارایی حەرامی لێدێتە دەرەوە.

*هەروەها دەڵێن: هاتنەدەرەوەی خوێن لەپاشی مرۆڤ كوڕەزایە بۆ خەوبینەر.

(نابلسی) دەڵێت: قنگی مرۆڤ لەخەودا بەمێردو ماڵ لێكدەدرێتەوە ئەگەر بینی قنگی گیراوە دەمرێت.

*دەرچەو پاشی مرۆڤ پیاوێكی رسواو ملكەچە، وتراویشە پیاوێكی تەپڵ ژنە یاخود پیاوێكە نهێنی دەپارێزێ.

*ئەگەر پاشی پیاوێكی بینی لەدواوە زەفەری پێدەبات گەرلاوبێت، ئەگەر بەتەمەنو ناسراوبێت بەپشتا دەیخات.

*ئەگەر قنگی ببرێت سۆزو رەحمی دەبچرێت.

*ئەگەر پاشی دایكی ببینێ (حەج)ەكەی بەتاڵدەبێتەوە ئەگەر سووربێت لەسەری، وەگەرنا بژێویو رزقو رۆزی دەوەستێ.

*ئەگەر پاشی مرۆڤێك ببینێ رووخسارێكی گرژومۆندەبینێ.

*ئەو خوێنو پیسایەی لێی دەردەچێت ماڵو دارایە بەو ئەندازەیە، ئەگەر پیسایی لێهاتە دەرەوە ماڵو سامانێكی لێدەردەچێت لەبوارو بەرژەوەندیەكا.

*هاتنە دەرەوەی پیسایی لەدەرچەیەكیترەوە دەركردنی ماڵو سامانە لەكارێكی بێسوودا.

*هەروەها دەڵێن: پاشو دواوە پیاوێكی نەزانە.

*پاشی ژنێكی نەناسراوو نادیار پشتتێكردنی دنیاو ئاوابوونیەتی.

*ئەگەر لەورگ یان پاشی پارچە پەڕۆیەك بێتە دەرەوە لەگەڵو كۆمەڵێكی غەریب جیادەبێتەوە، یان لەنانێك دەخۆن هی منداڵەكانیەتی.

*ئەگەر بینی مارەیی ژنێكدەبڕێت لەسەر پاشیو داوای شتێكدەكات لەسەربارێ خۆی نییە بەدەستەواژەیەكی دی سوودی لێوەر دەگرێت.

*ئەگەر بینی بەدواوەی رادەكێشرێ ناچار دەبێت.

*چنگ كیسەی پیاوە یاخود سندووقو گەنجینەو بازرگانیو سەرمایەو كۆڕو كۆبوونەوەیە، ئەگەر بینی شتێكدیت

بەسەریا رووداوێکە دێت بەسەر یەکێك لەوانەی باسمانکرد.

* دەگونجێت قنگ لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی لەکاتی بەئاگاییو بێداریدا لەسەری دادەنیشێ لەزینی ئاژەڵو حەسیرو...

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رووتێکردنی بۆ کاروباری مەزنو پشتتێهەڵکردنی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەروازەی نهێنی یاخود خزمەتکارو بەردەستی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+ئاگردانی ئاسنگەرو فووتێکەری فووان.

+قسەی چاكو خراپ.

+زێراب کەپیسو پۆخڵی خەڵکی پێدا تێدەپەرێت.

+ماڵو لانەیەك کەس رووی تێناکات.

+سەختەزەوی کەهیچ کەسێك نایکات بەکشتوکاڵو بەرهەمی تێدا نادوورێنەوە.

+پیاوێکی شەرەنگێز خۆی لێبەدوور دەگرێ.

+شوێنی بیدعەو کاری خراپە.

+ئاهەنگو شادی.

* ئەگەر زیادەیەك لەپاشی دەرهاتو خراپبوو بەڵگەیە لەسەر پشتهەڵکردنی لەرۆژی جەنگو پێکدادانەدا یان ئەو رابەرەی دەریبڕیوە لێی پاشگەز دەبێتەوە.

* دەگونجێت بکەوێتە هەڵوێستێکەوەو نەیەوێت لێی قوتار ببێت، یاخود رێگەیەك بدۆزێتەوەو بەرژەوەندی لەوەدابێت، دەگونجێت دابنیشێتو سەفەر نەکات.

ق ل

قلیشبوونی زەوی: (نابلسی)دەڵێت: قلیشبوونی زەویو هاتنەدەرەوە روەك لەباخچەکاندا بەڵگەیە لەسەر دووگیانبوونی هاوسەرەکەیو راچڵەکانی بەتەلاقدان، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿فَاذَا أنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ﴾ (الحج: ٥).

ق و

قوتابخانە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مامۆستاو زانایان ئەو مەزهەبەی زانیاری لێوەردەگرێ.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەلاقو گەراندنەوەی.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر چاکەو بەجێهێنانی سنوورەکانو مامەڵەو فرۆشتنو کرینو ئاژاوە هەڵگیرسانو فیتنە.

قوتاربوون (پاکیزەیی و پاکێتی): ئەوەی ببینێ لەخەودا پاکیزەیی و قوتاربوونی پێدەبەخشرێت دڵنیا دەبێت لەوەی لێیدەترسێت.

قوتاربوون لەناڕەحەتی : (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دەرەنجامی کاری باش وەك ڕۆژوو خێر.

قوچکەکانی میسرو پێکهاتەی تر : بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەواڵ و سەرگوزشتەی سەرسوڕهێنەر لەنەتەوەکانی پێشوو، یاخود ئامۆژگاری و بیروبۆچوون.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیری ڕەبەن لەگەڵ موشریك یان عەجەمیدا یاخود تێکەڵبوون و هەڵگرتنی مەزهەبی بیدعەچیەکان، یا گرنگیدان بەهونەرو زانست.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر تەمەندرێژی یان شوێنی گاڵتەو گەپ و سەماو ئارەق و...یان دێرو چنین و خومکردنی جل و بەرگ.

قورئان(مصحف): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەربینی لەقورئانێکدا قورئان دەخوێنێ دانایی و شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ لەلێکدانەوەدا.

*ئەگەربینی قورئانێکی کڕی زانیارییەکەی لەئایندا لەنێو خەڵکیدابڵاودەبێتەوەو خێرو سوودی زۆر دەگەیەنێ.

*ئەگەربینی قورئانێك دەفرۆشێ خۆی لەخراپە دەپارێزێ.

*ئەگەر قورئانێکی سووتاند ئاینەکەی تێکدەدات.

*ئەگەر قورئانێکی دزی نوێژی لەبیردەچێتەوە.

*ئەگەر کتێبێك یان قورئانێکی بەدەستیەوە بینی و کاتێ کردیەوە نووسینی تێدانەبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی ناخ و دەروونی واژووی هەڵسوکەوتی دیارو بەرچاویەتی.

*ئەگەربینی لاپەڕەکانی قورئانی خوارد قورئان بەپارە دەنووسێت و رزق و رۆزی لەلایەکی دیکەوە داوادەکات.

*ئەگەربینی ماچی قورئانیکرد کەمتەرخەمی نانوێنێت لەبەجێهێنانی ئەرکەکاندا.

*ئەگەربینی قورئان دەنوسێتەوە لەسەر دەف و گڵێنەدا راوبۆچوونی خۆی لەقورئاندا دەردەبڕێ، خۆئەگەر لەسەر زەوی نووسی بێباوەڕە.

*دەگێڕنەوە (حەسەن)ی (بەسری) (رەزای خوای لێبێت) لەخەودا بینی قورئان لەجل و بەرگدا دەنووسێتەوە، خەوەکەی گێڕایەوە بۆ (ئیبن سیرین)

ئـەويش وتـی: لەخوابترسـە قورئـان بەراوبۆچـوونی خـۆت لێـك مـەدەرەوە خەونەكەت بەڵگەیە لەسەر ئەوە.

(نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا بەپادشـاو دادوەری موسـوڵمانان لێكدەدرێتـەوە ئەوانـەی لـەكاروباری ئاینـدا پـشتیان پێدەبەسترێ.

* ئەگـەربینی قورئانێـك لـەناوبرا یـا سووتا یاخود شۆرا ئەگەر فـەرمانڕەوا یان دادوەربوو دەمرێ.

* ئەگـــەر دەســـتەلاتدارێكی بینـــی قورئانێـــك دەنووســـێ دادپـــەروەری دەردەخـاتو پـشتگیری سـەركەوتنی شەرعدەكات.

* ئەگـەر دادوەرێـك بینـی قورئانێـك دەنووســـــێ رژدو بەخێلـــــدەبێت لەزانیاریو پلەوپایەدا.

* ئەگـــەر زانایـــەك بینـــی خـــەریكی نووسـینی قورئانێكـە لەبازرگانیەكەیـدا سوودمەند دەبێت.

* ئەگـەر فەرمانڕەوایـەك بینـی یـاخود كەسـێك خـەوی پێـوەبینی قورئانێـك بەدەستدەهێنێ دەمرێ.

* ئەگـــەر دادوەرێـــك قورئـــانێكی بەدەستهێنا لەوڵاتی خـۆی دەردەچـێ، ئەگـەر بـەزوبان قورئـانێكی سـڕیەوە گوناهێكی گەورە ئەنجامدەدات، ئەگـەر گەواهیـــدەرێك ســـڕیەوە پاشـــگەز دەبێتەوە لەگەواهیدانەكەی.

* ئەگەر قورئـانێكی هـەڵگرت یـان كـڕی بەحكومەكانی كاردەكات.

* ئەگـەر بینـی قورئـان بـۆ پێغەمبـەر (ﷺ)دەخوێنێتەوە لەبەریدەكات.

* لاپەڕەكانی قورئان لەلایـەن پیـاوێكی ســادەو گــشتییەوە مــسۆگەركردنی بژێوییە بەسەر قورئانەوە.

* ئەگـــەر بینـــی قورئـــان بەدەســـتی دەنووســـێ ئـــاینو زانیـــاریو كـــردار كۆدەكاتـــەو پاشـــان دووڕوو دەبێـــت لەگەڵ خەڵكیدا.

* ئەگـەر قورئـانێكی دڕانـد بەدەسـتی پیاوێكە نكوولیدەكات لەوەی خوداوەند دایبەزانـدوە یـان رەخنـە لەئایـەتێك دەگرێ.

* ئەگـــەربینی كارێـــك ئەنجامـــدەدات لەقورئانـدا رقـی لێدەبێتـەوە لـەكاتی بێداریـدا بەڵگەیـە لەسـەر تێكـچوونی ئایینەكەی.

* ئەگەر قورئانێكی بەدەستی خۆیەوە بینـــی دەســـتەلاتو زانیـــاری بەدەستدەهێنێ.

* قورئـان هاوسـەر یـان كـوڕو مـاڵو سامانە، ئەگـەر خەوبینـەر نەخۆشـێكی هەبوو چاكدەبێتەوە، دەگونجێت سـەر بكـەوێت بەسـەر دوژمنەكانیـدا، ئەگـەر

سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکاتو دەگەڕێتەوە بۆلای خودا یان ماڵو میراتی بۆ دەمێنێتەوە ، ئەگەر خەوبینەر لەسەر بیدعەبوو خوداوەند بەقورئانی پیرۆز ئاگاداریدەکاتەوە.

*دەگونجێت بینینی قورئان بەڵگەبێت لەسەر هەواڵی سەیرو دڵخۆشکەرو تەمەندرێژی بۆ یەکێك هەموو لاپەڕەکانی هەڵبداتەوە.

*دەگونجێت قورئان بەڵگەبێت لەسەر:

+باخچە.

+روح.

+بەهەشت.

+شوێنی بەندایەتی.

+ئەوەی دەبێت گوێڕایەڵی خۆی بنوێنێ.

+سوێندی راستو دروست.

+مژدەو هەواڵی خۆش.

+ئاگاداریی.

+بۆیەکێك شایستەی دەستەلاتبێ بەدەستیدەهێنێ.

*ئەگەر کتێبێك یان قورئانێکی بەدەستیەوە بینی بەلام کاتێ ئاوەلایکرد وانەبوو خۆی بەچەشنێ دەنوێنێ وانییە.

*ئەگەربینی لاپەڕەکانی قورئان دەخوات قورئان بەپارە دەنووسێتەوە.

*ئەگەر تەماشای قورئانیکردو دێڕەکانی بەخواری بینی ئەوەی هەیەتی ئەنجامیدەدات.

*ئەگەربینی تەماشای قورئاندەکاتو لەجلوبەرگدا دەنووسێ قورئان بەڕاوبۆچوونی خۆی لێکدەداتەوە.

*ئەگەر لەژوورەکەی خۆیدا قورئانێکی بینی بەلام باڕۆکەیەك هاتو کتێبەکەی برد کوڕێکی دەبێت قورئان دەخوێنێتەوە.

*قورئان میراتیو ئەمانەتە لەگەڵ رزقو رۆزی حەلاڵو هێزو توانا.

*ئەگەربینی قورئانەکەی لێبڕا زانیاری لێدەبڕێتو کردارەکانی لەدنیادا دەپچڕن.

*ئەگەربینی لاپەڕەکانی قورئان بلاودەکاتەوە خوازیاری دانایی یا میرات دەبێ.

*ئەگەربینی قورئانێك هەڵدەگرێ دەستەلاتێك بەدستدەهێنێو دەبێت بەهەلگرانی قورئانی پیرۆز.

*ئەگەربینی لاپەڕەکانی قورئانێك دەخوات زۆر قورئان دەخوێنێتەوە، بەلام ئەگەر بینی دەیەوێت بیخوات بەلام ناتوانێ هەوڵدەدات لەبەرکردنی قورئان چارەسەر بکات بەلام ناتوانێو زاڵنابێت بەسەریا.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی قورئانی دەخوێندو خۆی پەکلایدەکردەوە ئارەزوومەندە.

*ئەگەر بینی قورئانی دەخوێند نانی پێوە دەخوات.

*ئەگەر بینی قورئانێکی خستوەتە ژێرسەری پیاوێکە حوکمو بڕیارەکانی نێو قورئان جێبەجێ ناکات بەپێی فەرموودەی: "ولا توسدوا بالقران "[1].

*ئەگەر بینی قورئانی لەبەرکرد بەڵام نەیپاراست موڵکو دەسەڵات بەدەستدەهێنێ بەپێی ئایەتی: ﴿ اني حفيظ عليم ﴾ (يوسف:٥٥).

*ئەگەر بینی گوێبیستی قورئان بوە دەسەڵاتی زیاددەکاتو دەرەنجامیشی باشدەبێت.

*ئەگەر بینی قورئانەکەیان لێسەند زانیارییەکەی لێوەردەگیرێو کردارەکانی لەدنیادا کۆتایی دێت.

*ئەگەر بینی قورئانی بەسەرا دەخوێنرێتەوە بەڵام لێی تێناکات خراپەیەك رووی تێدەکات یا لەلایەن پەروەردگارەوە یان لەلایەن دەسەتەڵاتدارێکەوە بەپێی ئایەتی:

﴿وقالوا لو كنا نسمع أو نعقل ماكنا في أصحاب السعير ﴾ (الملك: ١٠).

*ئەگەر ئایەتی سۆزو بەزەیی دی‌و گەیشت بەئایەتی سزاو قورس‌وگرانبوو لەسەری خوێندنەوەی دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر بینی ئایەتی سزا دەخوێنێتەوەو کاتێ گەیشت بەئایەتی سۆزو بەزەیی بۆی نەسازا خوێندنەوەی هەر لەناڕەحەتیدا دەمێنێتەوە.

*ئەگەر بینی قورئان دەخوێنێتەوە داواخوازی بەدەستدەهێنێ‌و خێری زۆردەبێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێکی قورئانخوێن لەخەودا بینی پەڕە پەڕەی قورئان دەدڕێنێ‌و دەیخاتە نێو ئاگرەوەو گڕوبڵێسەکەی دادەمرکێتەوە، ئەم خەوەی بۆ یەکێك لەراڤەکارانی خەو گێڕایەوەو ئەویش وتی:فیتنەو ئاشووب لەلایەن دەستەڵاتدارەوە بەرپادەبێ‌و بەخوێندنی قورئان ئەو فتنەیە دادەمرکێتەوە.

*ئەگەر گوێی لەقورئانبوو دەخوێنرایەوە دەستەڵاتی پتەودەبێ‌و دەرەنجامی باشدەبێ‌و پەنادەگرێ بەخوا لەپلان‌و ناپاکی خراپەکاران، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ واذا قرأت القرآن جعلنا بينك وبين الذين لا

[1] (بوخاری) له (التاريخ الكبير) (٨٤/٦) لە(عبیدە)ی (مەککی)یەوە..

يؤمنـون بـالآخرة حجابـا مـستورا ﴾ (الإسراء:٤٥).

(نابلـسی) دەڵێـت: خوێنـدنی قورئـان لەخـەودا لەسـەر قورئانەکـە فـەرمانو ڕێگریو ڕێزو خۆشحاڵیو سەرکەوتنە.

*ئەگـــەر یـــەکێك لەبـــەر قورئـــانی خوێنـدەوە لەخـەودا لـەپێناوی حەقـدا بەربەرەکانێدەکات هەتا ئەو ئەمانەتەی لەئەســـتۆیدایە بەجێیدەگەیـــەنێو بـاوەڕدارێکی ملکـەچ دەبـێو فـەرمان بەچاکەدەکاتو ڕێگری لەخراپە.

*ئەگەر بینی پـەتێکی لـەقورئان پێدرا یـاخود بەشـێکی بەدەسـتەوەبوو بـا لەنەفسی خۆیدا بپارێزێ ئـەو ئایـەتو پیتانـەی قورئـان ، ئەگـەر ئـەو ئایەتـە باسـی لەمـژدەو سۆزو بـەزەیی دەکـرد لێکدانـەوەی سـۆزو بـەزەییو مژدەیـە، ئەگـــەر ســـەبارەت بـــەئامۆژگارییبوو ئامۆژگارییەکـــــــە پـــــــەروەردگار ســـــوودمەندیدەکات ئەگـــەر کـــاری پێبکـات، ئەگـەر تۆڵـەو هەڕەشـەبوو یاخود سزاو خەشمو قینبوو ئاگادارییـە بەســزایەك بـــەهۆی سەرپێــچییەکەوە ڕووی تێکردوە.

*ئەگـەر سـەبارەت بەفـەرموودە یـان نموونەیـەکبوو دەربـارەی نەتـەوەکانی پێشوو ئامۆژگارییە بۆی.

*ئەگـــەر بینـــی قورئـــانی بەســـەرا دەخوێندرێتـــەوە یـــاخود خێرودانـــایی فێردەکـــەن بـــەڵام وەرینـــاگرێ ســـزایە لەلایەن دەستەڵاتدار یان سزاو خەشمی خواییەوە.

*ئەگـــەر بینـــی هـــەموو قورئـــان دەخوێنێتـەوە تـا کۆتـایی لـەلایخوداوە پاداشـتێکی گـەورەی هەیـەو دەگـات بەخواستو هیوای خۆی.

*ئەگەر نەخوێندەوارێکی بینی قورئـان دەخوێنێتەوەو دەمرێ.

*ئەگـەر جوولەکەیـەکی بینـی قورئـان دەخوێنێتـــەوە قورئـــان لـــەدنیادا ئامۆژگارییـەو ئایـەتی سـزاش لـەدنیادا هەر سزایە.

*هێنانـــەوەی نموونـــەو پەنـــدەکانی هەمان پەندی دنیایە، ئایەتەکانی سزای دنیـا هـــەمان ســـزایە، ئایـــەتی نـــازو نیعمەتیش هەر نازو نیعمەتی دنیایە.

*خوێندنـــەوەی دنیـــا بـــۆ بێبـــاوەڕ باوەڕهێنانـە بـەڵام ئایەتـەکانی سـزاو ســـۆزو بـــەزەیی لێکدەدرێتـــەوە بەمامەڵەی بەرپرسەکەی بۆی.

*ئەگـەر بینـی قورئـان لەشووشـەدا دەنووسێ یان سـەدەف بەراوبۆچـوونی خۆی لێکیدەداتەوە.

*ئەگەر بینی قورئان لەسەر زەوی دەنووسێ بێباوەڕە.

*هەروەها دەڵێن: قورئانخوێندن بەجێهێنانی پێداویستیو پاکی حاڵوبارە.

*ئەگەر کۆمەڵێکی بینی لێبڕاون قورئاندەخوێنن ئەوانە حەزو ئارەزوودارنو بۆئەو کارە لێبڕاون.

*ئەگەر بینی ئایەتێك لەقورئان دەخوێنێتەوە نازانێ یان دەزانێ لەکوێدایە ئەگەر نەخۆش بێت چاکدەبێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿وشفاء لما في الصدور ﴾ (یونس:٥٧).

*ئەگەر بینی قورئان بەزوبان دەلێسێتەوە گوناهێکی گەورەی ئەنجامداوە.

*خوێندنەوەی قورئان بەڵگەیە لەسەر کاری چاکەو بەرزبوونەوەی پلەوپایە.

قورئانخوێن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر قورئانخوێنەکانی بینی لەیەك جێگەدا کۆبوونەتەوە لەوشوێنەدا پیاوەکانی فەرمانڕەوای بالا کۆدەبنەوە.

(نابلسی) دەڵێت: قورئانخوێندن لەسەر گۆڕ بەڵگەیە لەسەر ئامۆژگاری یەکێك قبوڵی ناکاتو فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپە ناکات.

*قورئانخوێنی جەنازە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕووپامایی لەکردارەکاندا.

*قورئان خوێن لەکتێبدا بەڵگەیە لەسەر گومانو نەخۆشی یان خۆشەویستی بۆ یەکێك کتێبەکە بەڵگەبێت لەسەری.

قوربانی: (ئیبن سیرین) دەڵێت:قوربانی مژدەیە بەقوتاربوون لەگشت غەمو پەژارەیەكو دەرکەوتنی فەڕو پیت بەپێی فەرمایشتی پەروەردگار: ﴿وبشرناه باسحاق نبیا من الصالحین(١١٢) وبارکنا علیه وعلی اسحاق﴾(الصافات).

*ئەگەر خەوبین ژنێکی دوگیان بوو کوڕێکی ساڵحو باشیدەبێت.

*ئەوەی بینی حوشترو مانگا یاخود بەرانێکدەکات بەقوربانی لەئازادکردنی کەسانی زیندانیدا ڕۆڵێکی کاریگەریدەبێت.

*ئەگەر قەرزار ببینێ قوربانیدەکات قەرزەکەی دەداتەوە یان دەوڵەمەند دەبێت یاخود دڵنیا دەبێتو ترسی دەڕەوێتەوە، یاخود ژن ناهێنێتو (حەج)دەکات، یان جەنگاوەرێکەو سەر دەکەوێت، یاخود غەمو پەژارەی هەیەو دەڕەوێتەوە.

*ئەوەی ببینیّ گۆشتی قوربانیەکەی دەبەخشێتەوە لەغەمو پەژارەکانی قوتار دەبێت و رێزو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی ببینیّ گۆشتی قوربانی یان هەر بەشێکی قوربانی دەدزێت درۆ دەکات لەگەڵ پەروەردگارا.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر نەخۆش بینی قوربانیدەکات خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*هەندێکیش دەڵێن: شیفاو چارەسەری بۆ دێت.

(نابلسی) دەڵێت: قوربانی لەخەودا بەڵگەیە وەفاو بەجێهێنانی قەرزو قوتاربوونە لەبەلاو نەهامەتیو رزگاربوون لەنەخۆشی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزقو بژێویو سوودی مالآت.

*ئەگەر لەخەودا ئاژەڵێکی بریاردا بیکات بەقوربانی دەگونجێت لەیەکەم کاتی هەینیدا رووبکاتە مزگەوت.

*ئەگەر مانگایەکیکرد بەقوربانی لەکاتژمێری دووەمدا دێت بۆ مزگەوت لەهەینیدا.

*ئەگەر بەرانێکی کرد بەقوربانی لەکاتژمێری سێیەمدا دێت بۆ نوێژی هەینی.

*ئەگەر هێلکەیەکیکرد بەقوربانی لەکاتژمێری پێنجەمدا دێت.

*دەگونجێت قوربانی بەڵگەبێت لەسەر هەڵسوکەوتکردن بەدابەشکردنی ماڵو داراییەوە.

قوڕ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا قوڕ نەخۆشیو سووکییە، ئەگەر بژێوی لەسەر پیشەیەك بێت وابەستەی قوڕبێت بەڵگەونیشانەی خێرە بۆی.

*بیناو ساختمانکردن بەقوڕ ئاینو دڵنیاییە.

*قوڕی وشك دزو جەردەیە.

*ئەگەر بینی قوڕکاری گۆڕی پێغەمبەریکرد(ﷺ) (حەج)دەکات بەماڵو داراییەکەی.

*ئەگەر بینی قوڕکاری ماڵی خۆیکردو قوڕەکە تەڕوشلبوو باشە.

*ئەگەر بینی قوڕەکەی خوارد ماڵو سامانێکە دەیخوات بەئەندازەی خواردنی قوڕەکە.

*قوڕی بینا رزقو رۆزییی وسوودو قازانجە.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی قوڕببینیّ ترسی مردنی هەیە، ئەگەر بینی چوە نێو قوڕەوە یان کارێکی پێئەنجامدا نەخۆشیو سووکایەتی رووی تێدەکات.

*قوڕی خەستی وشك چارەسەرەو قوڕی تەڕیش چاکەو باشەیە، خواردنی

قوڕی سوورەوەکراو غەیبەتو بوختانەو قوڕ بۆ نەخۆش مردنە.

قوڕفرۆش:(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فرۆشتنی ئاژەڵو مرۆڤ.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوە لەخێرو شەڕدا بەپێی پلەوپایەی خەوبینەرو هەندێکیش دەڵێن: پیاوێکە ماڵو سامانی وەردەگرێ.

قوڕقوشم:(ئیبن سیرین) دەڵێت: قوڕقوشم بەڵگەیە لەسەر خەڵکی هەرەمەو رەشە خەڵك، هەروەها بەڵگەیە لەسەر سوود وەرگرتن لەماڵو دارایی لەرێگەی ئاگرپەرستانەوە.

*هەڵگرتنی قوڕقوشمی تواوە بەڵگەیە لەسەر زیان لەماڵو داراییدا.

*قوڕقوشمی بەستوو بەڵگە نییە لەسەر زیان.

*ئەگەر ببینێ قوڕقوشمێ دەتوێتەوە لەبارەی کاروبارێکەوە دەکەوێتە ناکۆکییەوەو لاوازیو سستی تێدایەو دەکەوێتە بەرزوبانی خەڵکی.

(نابلسی)دەڵێت: قوڕقوشم بەڵگەیە لەسەرئەوەی لێیدروستدەکرێ لەقاپو جامو قولاپی راوکردنو بۆری ئاوو ئاوەڕۆ.

قوڕقوشمساز(قوڕقوشمچی):(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خاوەن لاوازیو ناتەواوەییە.

قوڕولیتە(قوڕی رەش):(نابلسی) دەڵێت: قوڕولیتە بەڵگەیەکی باشە بەتایبەت ئەگەر ئەوکەسە بێناو یان هەژاربوو بەڵگەیە لەسەر پڕکردنەوەی کەمو کوڕی بەرزقێکی کەمو کورت.

*ئەگەر کەسێکی رەبەن بینی هاوسەر دەگریو خەزوورو خەسووی بۆ دروستدەبێت.

*قوڕولیتە بەڵگەیە لەسەر:

+کەمترین بژێوی.

+سوورکردنەوە.

*هەروەها غەمو پەژارەو بەلاو نەهامەتییە ، هەموو رەشییەك پلەوپایەو بەرزییە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+ماڵو دارایی زیادە.

+بنەماکانی سوودو قازانج.

+ئاینو چمکەکانی خێرو پایەداری.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر نەخۆشیك قوڕو لیتەی بینی نەخۆشیەکەی بەردەوامدەبێ مەگەر لەو قوڕاوە بێتەدەرەوە،هاتنەدەرەوەی چاك بوونەوەیەتی، ئەگەر کەسێکیتر بەنێو قوڕو چلپاودا رۆیی دەچێتە نێو فیتنەو بەلاو نەهامەتییەوە یان زیندانی دەکرێ

یــــاخود دەکەوێتـــــە دەســــــتی دەســـتەلاتدارەوە، ئەگـــەر لـــەقوڕو چڵپاوەکە هاتـە دەرەوە یـان جلـەکانی پـارێزراوبوون لەگـەڵ لـەشو لاری لـەو گونــاهو تاوانـــەی هـــاتوە بەســـەریدا پارێزراو دەبێت.

*هـەرکات چـاڵی قـوڕو چڵپاو قـوڵتربێ قــورس و ســەختتر دەبــێ لەبەلگــەدا، هەرکاتیش بۆنەکەی خراپبوو رەنگیشی رەش داگیرســا پــتر جــەخت لەســـەر حەرامیدەکاتـەوە لەگـەڵ زۆری گونـاهو خراپی نیەتی.

*بەهەمان شێواز شێلانی قـوڕو کردنـی بەخشت هیچ خێرێکی تێدا نییە چـونکە بەڵگەیە لەسـەر غـەمو پـەژارەو ئـاژاوە هەتا وشکدەبێتەوە خشتەکەیان دەبێت بەخاکو خـۆڵ، ئـەوجا دەبێت بـەماڵو سامان دوای ماندوبوونو خەمو پەژارەو بەلاو نەهامەتی.

(نابلسی)دەڵێت: بەلاو نەهامـەتی قـوڕو چـڵپیاوو ئـاژاوەو لێڵییــە، دەگونجێـت بەڵگـــەبێت لەســـــەر قـــەرزاری یــــان قـــسەکردن لەســـەر ئـــابڕو ، یـــاخود دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووگیـانی ژنان بەنێرینە بـەپێی ئایـەتی: ﴿ ولقد خلقنا الإنسان من سلالة من طين﴾ (المؤمنون: ١٢).

*هەروەها قوڕو چڵپاو بەڵگەیـە لەسـەر وەستانی جموجووڵو وەستانی نوێژ.

*قوڕ ساڵێکی پڕو تەواوە.

*دەگونجێـت قــوڕ بەڵگــەبێت لەســـەر شـــــانازی بەنیعمـــــەت یـــــاخود هاوەڵپەیداکردنو بێباوەڕی.

*ئەگـەر سـەرو ریـشی قـوڕاوی بوبـوو پیاوێکـە کـشتوکاڵەکەی گرفـتو ئافـە رووی تێدەکات، ئەگـەر چڵپاوەکە بـوو بەقوڕ ستایشی باش بەدەستدەهێنێتو هەوڵەکەشـی لەگوێڕایـەڵی خوداوەنـدا دەبێت، ئەگـەر بـوو بـەئارد یان هـەویر لـەرزقو رۆزییەکـەی رزقێکـی حـەلاڵو باشدەردرێ.

*ئەگـەر رەنگـی قـوڕی رەشـگۆڕا بـۆ سـوور بەڵگەیـە لەسـەر گواسـتنەوەی لەزەویەکــــەوە بــــۆ زەوییــــەکیترو لەخوورەوشتێکەوە بۆ یەکێکی دی.

*دەگونجێــت قوڕوچــڵپاو بەڵگـــەبێت لەسەر ژنێکی بەدڕەوشتی خراپی رەقو زبر.

*ئەگـەر زەوییەکـە زەوییـەکی بێفـەڕو کەڵکبوو قـوڕو چڵپیاوی لەخـەودا تێدا

بینی بەڵگەیە لەسەر مژدەی باش‌و زۆری گژوگیا.

*ئەگەر قوڕوچڵپاوەکە لەبیردابوو بەڵگەیە لەسەر میراتی‌و دەرکەوتنی فەرۆپیت‌و ئەسپەردەو نهێنی بۆئەوەی بیرەکە بەڵگەیە لەسەری.

قوڕی خشت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵ‌و دارایەکی حەلاڵە، ئەگەر بەڵگەبوو لەسەر کوڕ لەباردەچێ یان تەمەنکورتدەبێ.

*ئەگەر قوڕی خشت بەڵگەبوو لەسەر کوڕ فیتنەو زماندرێژو تەمەندرێژدەبێ.

قولاپی تەشی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ژنێك بینی قولاپی تەشییەکی بەدەستهێنا هاوسەردەگرێ، ئەگەر قولاپەکەی ونکردو هاوسەرداربوو تەلاقیدەدات یان کچەکەی تەلاقدەدرێت ئەگەر کچێکی هاوسەرداری هەبوو.

*ئەگەر بینی قولاپەکەی گەڕاندەوە بۆ تەشییەکە مێردەکەی دەیگەڕێنێتەوە.

*ئەگەر بینی خوریەکە دەبچڕێت بەڵێنەکەی بەجێناهێنێت.

*قولاپی تەشی بەڵگەیە لەسەر جێگیربوون لەسەر کاروبارەکان‌و بەڵگەیە بۆ ئەوەی لەسەفەردایە لەسەر ماڵ‌و داراییەکی بەسوودو هاوسەر بۆ رەبەن.

قومار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: قومار شەڕو ئاژاوەو کێبەرکێیە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کارێکی بەتاڵ‌و پڕوپووچەو ئەوەی لەمرۆڤ بباتەوە لەکاتی بێداریدا لێیدەباتەوە.

قوماشکوت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆ یەکێك قوماش بەڵگەبێت لەسەری هەرکەسێك شتێك بکوتێ لەپێناوی بەرژەوەندیەکدا بینینی بەڵگەیە لەسەر پشوودان‌و بژێوی پەیداکردن بەشەڕو ئاژاوە یاخود بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئەوەی ئومێدی چاکبوونی لێدەکرێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خەرجکردنی ماڵ‌و سامان لەئاڵتوون‌و زیو بۆ خەڵکی شەڕەنگێزو درۆزن.

*کوتەرو خاوەن شتومەکی کۆمەڵێکن دنیایان زاڵکردوە بەسەر ئایندا ئەگەر پارەو درهەم‌و دیناریان وەرگرت، ئەگەر ئەوکەلوپەلە کوتراوەیان فرۆشت‌و نرخ‌و بەهاکەیان وەرگرت ئاینیان تێکدەدەن‌و رزق‌و رۆزییان بەوتەو شەڕو ئاژاوە دەشێوێنن‌و تەندروستی‌و لەشساغیان زاڵدەکەن بەسەر بژێوی‌و خێردا.

*ئەگەر فرۆشتیان بەلام درهەم‌و دیناریان دیارینەکرد خۆیان سپاردوە

بەکڕیار چونکە ڕێبازی دنیانەویستی دەگرنەبەر.

* ئەگەر گەنمو جۆیانکڕی یان نرخو بەهای خۆیاندا بەڵام درهەمو دیناریان دیارینەکرد لەدەوڵەمەندیو دڵنیایدان لەبژێویانداو سوپاسو ستایشدەکەن لەسەر ڕزقو ڕۆزی.

قوماشی تێکەڵە: (نابلسی)دەڵێت: ماڵوسامانی پیاوێکی ڕێزدارو پلەوپایەیە .

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر کیژێکی شۆخو شەنگ ئەگەر لەئاسنبوو بەڵگەیە لەسەر هێزوتوانای خەوبینەر، ئەگەر لەقوڕقوشمبوو ستیکاروبارو ئاینەکەیەتی.

* ئەگەر لەزیوبوو بەڵام بەزێڕ ڕووکەشکرابوو بەڵگەیە لەسەر خزمەتکارو بەردەستی جوانو شۆخو شەنگ.

* ئەگەر زینو لغاو بەبێ خشڵبوو بەڵگەیە لەسەر خۆبەکەمزانینی سوارەکەیو ناواخنەکەی باشترە لەناوەکەی.

قومری (کوکوختی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: قومری ژنێکی خواناسە، هەروەها دەڵێن: کوڕێکە خاوەن نازو نیعمەتێکی باشە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هەڵبەستو هۆنراوە خوێنەرو گەورەیەکی باشە.

* ئەگەر قومرییەکی بەدیکرد خێرو چاکە بەدیدەکات.

* ئەگەر چاوەڕێی کەسێکی نادیارو ئاوارەیکرد دەگەڕێتەوە بۆلای، ئەگەر چاوەڕێی پێداویستییەکیکرد بۆی بەجێدێت، ئەگەر غەمباربوو دەرووی لێدەکرێتەوە.

* ئەگەر کوکوختی لەوەرزی بەهاردا بینی پێداویستی بەجێدێت.

* ئەگەر لەوەرزێکی بەدەر لەوەرزی بەهاردا بینی بەدەستهێنانی پێداویستی دوادەکەوێ بۆ وەرزی بەهار.

* هەروەها قومری بەڵگەیە لەسەر منداڵبوون.

قۆبچەدانەر: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەڵدەستێ بەمارەبڕین، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر قورسی بۆ پێداویستیدار.

قۆچ(شاخ): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هێزو بەرگرییە، ئەگەر بینی شاخی هەیە دوژمن دەبەزێنێ.

* ئەگەر فەرمانڕەوایەك هاوچەشنێکی خۆی بەزاند دوو شاخی هەبوو

دەستەڵاتی بەسەر ڕۆژهەڵاتو ڕۆژئاوادا دەڕوات.

*دەگونجێت قۆچ خزمێکبێت هێزو تواناو سوودی لێوەربگرێ.

*ئەگەر بینی دووشاخی هەیە لەشاخەکانی گاو ئاژەڵ بەڵگەیە لەسەر مردنو شکستهێنانی.

*شاخ بەڵگەیە لەسەر ساڵانو چەکو ئەوماڵو سامانو منداڵو شکۆمەندییەی مرۆڤ بەزوویی لەدنیادا پێیدەگات.

قۆچەقانی (هاوێژەر): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر نەخۆشێك بینی بەڵگەیە لەسەر هەڵکەندنی لەشوێنی خۆی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لابردنی ئەوەی دانراوەو وازهێنان لەتلیاكو ماددە بێهۆشکەرەکان یاخود نوێنەرێکە.

*ئەگەربینی بەردێکی بەقۆچەقانی گرتە مرۆڤێك بانگدەکرێ بۆ کارێکی حەق.

*ئەگەر بینی ژنان بەردیان تێگرت جادووی لێدەکەن.

*قۆچەقانیێ وتەیەکی حەقو ڕاستییە بەتوندیو ڕەقی دەکرێ، ئەگەر قۆچەقانی بەدەستی خۆیەوە بینی بەبێ ئەوەی بیهاوێژێت سوورە لەسەر قسەیەکی خۆی لەباسێکی حەقدا گەرچی دڵڕەقی تێدا بەدەر دەکەوێت.

*هەروەها دەڵێت: قۆچەقانیێ ئەگەر فڕێی نەدا بەڵگەیە لەسەر تەوبەو پاشگەزبوونەوە لەگوناهو تاوان.

قۆخ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: قۆخ ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبێت نەخۆشییەکی توندوگرانە، هەروەها دەڵێن: قۆخی ترش ترسو بیمە، داری قۆخیش پیاوێکی ئازای خێرۆمەندە لەنێو خەڵکیداو ڕاوبۆچوونی توندەو لەهەرەتی لاویدا ماڵو سامان کۆدەکاتەوەو بەرلەوەی پیرببێت دەمرێت.

*قۆخی سەوز ئێشو ئازارو غەمو پەژارەیە لەلایەن براوە ڕووی تێدەکات، قۆخی زەردیش نەخۆشییە.

(نابلسی) دەڵێت: قۆخ لەخەودا ئەگەر خۆشو شیرینبوو بۆیەکێك بیخوات دەکات بەحەزو ئارەزووی خوازراو.

*ئەگەر بینی لەدارێك قۆخ لێدەکاتەوە لەپیاوێکی نەخۆشەوە ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت.

*قۆخو هاوچەشنەکانی جگە لە(توو) نەبێت ئەگەر مرۆڤ یەکێکیانی بەدیکرد

لەکاتی وەرزی ئەو بەروبوومەدا بەڵگەیە لەسەر تام و چێژو قوڵبڕین، ئەگەر لەکاتی خۆیدانەبوو بەڵگەیە لەسەر ماندوبوون و ناحەقی و بەتاڵی.

*قۆخ لەخەودا مژدەیە بەگەڕانەوەی ئەو خێرەی لەکیسچووەو ئاگاداریشە بۆ شەڕێك بەسەرچوەو قۆخیش براو هاوڕێیەکی رەفتار بەرزە.

قۆربوون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەس لەخەودا ببینێ قۆربوە ماڵ و داراییەك بەدەستدەهێنێت هەمیشە لەبەرچاوو دەستی دوژمنانیدا دەبێت، ئەوەی ئەندامێکی ئێش و ژان بیگرێت لەخەودا کەسە نزیکەکانی قسەی بەدو خراپدەکەن بەرانبەری.

قۆلنج[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر تووشی ئەو نەخۆشییەبوو منداڵەکانی هەژاردەکەون و سزاو خەشم رووی تێدەکات.

* هەروەها دەڵێن: ئێش و ئازاری سك بەڵگەیە لەسەر لەشساغی خزمەنزیکەکان و خانەوادە.

(نابلسی) دەڵێت: بۆژن دووگیانییە یاخود تێکەڵبوونە لەگەڵ پیاوخراپایان و قسەو وتەی بەئێش وئازارە.

قۆڵ: ئەگەر ئێش و ژانیکرد بەڵگەیە لەسەر غەم وپەژارەو بەتاڵبوونەوەی ئەو رووداوەی کەبەدەست ئەنجامدەدرێت و بەڵگەشە لەسەر نەبوونی خزمەتگوزاری.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی بەقۆڵی پێوانەیکرد سەفەرێکی دووردەکەوێتەبەری، ئەگەر سڕیەوە بەپەنجەی لەشوێنێکەوە دەگوێزرێتەوە بۆ شوێنێکیتر.

(نابلسی) دەڵێت: قۆڵ و ئەندازە لەخەودا سەفەرە، ئەو سەفەرەش بەئەندازەی باڵێکە، ئەگەر بەباڵی جل وبەرگەکەی بڕی یان دیوارو زەوی سەفەردەکات بۆ گوندێك، ئەگەر زەوییەکی گسکدا بە قۆڵی(حەج)و تێکۆشان و سەفەریکی دوورو درێژدەکات.

قە

قەپان(تەرازوو): قەپان فەرمانڕەوایەکی دەستەڵاتدارەو بزمارەکەی دامەزران و راوەستانی مولکەکەیەتی و دووپشکی

---

[1] **قۆلنج:** نەخۆشییەکی بەئێش و ئازارە دەدات لەریخۆڵەو پیسایی بەئەستەم دێتە دەرەوە. (نهاية الأرب: ١١/١٧٢).

نهێنییه(ئەوبەشەی لەدووپشکدەچێت) زنجیرەکەشی بەردەستەکانیەتی‌و تاکانیشی گوێیەتی‌و کیلۆکانی دادگایی‌و دادپەروەرییەتی.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کوڕ یان هاوسەری رەوشت سووك‌و نزم یاخود رەوشتبەر.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+زانیاری.

+رێنومایی.

+شوێنکەوتنی حەق.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دادوەری خاوەن بەردەست‌و پەردەوان.

قەتایف[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵ‌و سامان‌و تام‌و چێژو خۆشحاڵییە.

قەتران(رۆناوگ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵ‌و سامانێکە بەناپاکی دەستگیردەبێ، پیسبوونی جل‌وبەرگە لەبژێوی پەیداکردنداو رژانی بەسەر مرۆڤێکدا تومەتبارکردنیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە رێگە لەخراپەکاران دەگرێ چونکە کرمدەکوژێ، ئەگەر یەکێك خۆی پێچەورکرد یان جل‌وبەرگێکی قەتراناوی پۆشی روو لەسەرپێچیدەکات

بەپێی وتەی پەروەردگار دەربارەی دۆزەخیەکان دەفەرموێت: ﴿سرابيلهم من قطران﴾ (ابراهيم: ٥٠).

قەتێ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکی شۆخ‌و شەنگ‌و جوانە بەجوانی سەرسامدەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+راستگۆیی.

+رەوانبێژی.

+خۆشەویستی‌و تەبایی.

قەرز(وام): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ملکەچی‌و رسواییە.

*ئەگەر بینی قەرزێکدەداتەوە یان حەقێکدەداتەوە پەیوەندی خزمایەتی دەگەیەنێت‌و هەژارێك تێردەکات‌و کاروبارێکی قورس‌وگرانی دنیای بۆ ئاساندەبێت یاخود کاروبارێکی ئاین.

*هەروەها دەڵێن: مافدانەوە گەڕانەوەیە لەسەفەر.

*ئەگەر بینی لەخەودا وابەستەی قەرزێکەو خۆشی دانی پێدادەنێت بەڵام لەبێداریدا نازانێت شوێنەوارەکانی گوناهو تاوانە کەدەوریداوە لەگەڵ کرداری قورس‌و گران بۆی‌و لەدنیادا سزا دەدرێت یان بەڵاو نەهامەتییە.

---

[1] **قەتایف**: جۆرە شیرینییەکە پتر لەرەمەزاندا دروستدەکرێ. (وەرگێڕ)

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی قەرز بەخەڵكیدەدات لەپێناوی خوایا ماڵو دارایی دەبەخشێ لەپێناوی تێكۆشانو جیهادو بەپێی ئایەتی: ﴿إن تقرضوا الله﴾(التغابن : ١٧).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خێرە قەرزدەر دەیكات بەقەرزكارو پێداویستی بەوەی داوایدەكات.

*قەرز بەڵگەیە لەسەر تەوبە بۆ سەرپێچیكارو موسوڵمانبوونی بێباوەڕو دەوڵەمەندییە بۆ هەژار، ئەگەر شتێكی بەخشی نرخداربوو ئەگەر داوای لێكرد بەڵگەیە لەسەر باش مامەڵەكردن لەگەڵ پەروەردگارەكەی.

*قەرز بەڵگەیە لەسەر لەخۆبوردوویی و جوامێری لەبەرخودا ، ئەگەر نەخۆشێك بینی قەرزدەدات بەڵگەیە لەسەر نارەحەتی تووشیدەبێت، ئەگەر بینی ئەوەی دەیدا بەقەرز وەریدەگرێت بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر بینی قەرزپێدەرەكەیمرد لەغەمو پەژارە رزگاریدەبێت.

قەرزدانەوە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی قەرزدەداتەوەو حەقێك دەگەیەنێ سۆزو بەزەییە یاخود ناندەدات بەهەژارێكو كارێكی قورسو گرانی ئاینو دنیای بۆ پێشدێت.

*دەڵێن: حەق گەیاندن گەڕاندنەوەیە لەسەفەر هەروەك چۆن گەڕانەوەی لەسەفەر حەقدانەوەیە.

قەزاوقەدەری خوایی:(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا بینی روو لەدەروون یان ماڵو سامانیدەكات بەڵگەیە لەسەر بەدەستكەوتنی پاداشتی زۆر یاخود دەچێتە پێش لەكارێك پێشتر لێی ترساوەو یاخود دەرەنجامەكەی باشدەبێ بەپێی فەرموودەی پێغەمبەر (ﷺ): "سوێندبێ بەخوا هەر قەزاو چارەنووسێ بۆ مرۆڤێك ئەنجامبدرێت خێری تێدایە بۆی"[1].

قەزوان :(نابلسی) دەڵێت: قەزوان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بیركردن یان سەفەر ئەوەی ببینێ هەڵدەزنێ بەدار قەزوانێكدا خێرێكی دەستگیردەبێت یان گوێبیستی قسەو وتەیەكدەبێت پێی شادو كامەراندەبێت.

قەساب:(ئیبن سیرین) دەڵێت: قەساب فریشتەی مردنە، ئەگەر بینی چەقۆیەكی لەقەسابێك وەرگرت

[1](ئەحمەد) هێناویەتی لە(مسندە) وەكەیدا (١٢٠٩٩)و (هەیسەمی) لە (المجمع) دا (٧/٢١٠).

تووشـدەبێ پاشـان چـاكدەبێتەوەو چوستو چالاكی رووی تێدەكاتەوە.

* ئەگەر بینی ئەو ئاژەڵانە سەردەبڕێ كەحـەڵاڵ نییـە بەڵگـەی سـتەمیەتی لەگەڵ تێكـەڵبوونی كاروبـاری لـەنێوان خۆیو خوای گەورە.

* ئەگـەر بینـی بـاوكی سـەربڕی چـاكدەبێت لەگـەڵی ئەگـەر خـوێنی لێنـەهات ، ئەگـەر خـوێنی بینـی خەونەكەی باش نییە.

* هـەروەها دەڵـێن: قەسـاب بەڵگـەی ناڕەحەتیو گرانییە لەهەموو حاڵێكدا ، مەگەر لەدوو حاڵدا نەبێ یەكەم/كاتی قـەرزاری ئـەوجا بەڵگەیەلەسـەر قەرزدانـەوە. دووەم/كاتێـك كـۆتو بەنـدبێ ئـەوجا بەڵگەیـە لەسـەر كردنەوەی.

* ئەو قەسابەی دەدرێتەپاڵ فریشتەی مـردن كەسێكی نادیـارە بـەڵام ناسـراو بەشكەری میراتییە لەنێوان میراتداران.

* هـەروەها دەڵـێن: خوێنرێـژە یـان شمشێرو چەك بەدەستە.

* ئەگـەر بینـی گۆشـت دابەشـدەكات لەنێو خەڵكیدا دووزووبانیدەكات.

* ئەگەر بینـی گۆشتی مانگا لـەنێوان خزمەكانیدا بەشدەكات ئەگەر خێركـارو چـاكخوازبێ پەیوەنـدی خزمایـەتی بەجێـدەهێنێ هـەروەها مـاڵو سـامانەكەی لـەنێوان میراتبـەرانی بەدادپـەوەری بەجێـدەهێنێ لـەحاڵی ژیانداو ژن بۆ كوڕەكانی دەهێنێ.

* پێست داماڵ پیاوێكی ستەمكارە وەك بازرگـان مـاف لەخـەڵكی زەوتـدەكاتو ماڵو سامانیان بەفیڕۆدەدات.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر فەرمانڕەوایـەكی بینـی ژێردەسـتەكانی سـەربڕیو زوڵـمو سـتەمیان لێـدەكات، بینینـی ئـەو قەسـابانەی گۆشـت هەڵدەواسنو دەیفرۆشن لەبازاڕ بەڵگەیە لەسـەر سـەختیو ناڕەحـەتیو بۆنەخۆشـیش زیـان پێكەوتنـە لەگـەڵ سەختیو توندی.

* بینینی قەسـاب بـۆ غـەمبارو زینـدانی بەڵگـەی خێـرو دەرووە چـونكە ئەندامەكان لەیەكدی جیادەكاتەوە.

* ئەگەر قەسابێكی كوشت قوتـاردەبێ لەنەخۆشی.

* قەسـاب بەڵگەیـە لەسـەر خـاوەنی كەسـێتیو مـاڵو سـامان دابەشـكار لەنێوان میراتگراندا.

قەشـە: (نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر قەشەیەكی لەخەودا بینـی بیدعـەكارەو رۆدەچێت لەبیدعەكەیدا.

* ئەگـەر بینـی بـوە بەقەشـەیەك پیاهەڵـدانێكی باشـدەكرێ بـەڵام

حاڵ‌وبــاری قورســدەبێت لەســەری‌و دەروازەکــانی رزق‌و رۆزی ئەســتەم‌و گرانــدەبن‌و لەهـــەموو کاروبارێکـــدا ملکەچی‌و ترس‌وبیم رووی تێدەکات.

*بەڵگەیــە لەســەر پیــاوێکی ناپــاک‌و فرۆفێڵاوی بیدعەکار.

قەفەس: (نابلسی) دەڵێت: لەخـەودا زیندانییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانکە بۆ منداڵ.

*قەفەس لانـەو ماڵـە ، ئەگـەر بینـی مریشك‌و لانـەی کـڕی کـچێکدەهێنێی‌و، لەماڵەکەیدا نیشتەجێیدەکات.

*ئەگـــەر بینـــی ســـەریکرد بـــەنێو قەفەســەکەداو لــەنێو بــازاڕدا دەڕوات لانـــــەو ماڵەکـــــەی دەفرۆشـــــێ‌و گەواهیدەدەن بەسەریەوە.

*قەفـەس بەڵگەیـە لەسـەر تێـچوون‌و ئاڵۆزی کاروبارەکان بەنێویەکدا.

*دادوەر بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری.

قەفەسساز: (نابلسی) دەڵێ: لەخـەودا بەڵگەیـــە لەســـەر ســـاختمان‌و بینـــاو بەیەککەیەنەری هاوسەران، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+پەروەرشیاری منداڵان.

+زیندانەوان.

+چنەر.

قـەفیز: (نابلسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر غـەم‌و پـەژارە یـان دەرووی خێـر یـاخود ئـەوەی دەچـێتە نێوی‌و کێشانەی پێ ئەنجام دەدرێت.

*قــەفیز بەڵگەیــە لەســەر پــارێزەری نهێنی لەمرۆڤ‌و شتیتر.

قەلـەڕەش: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: قەلەڕەش پیاوێکی نائەمین‌و بێزارکارەو خوازیـــاری گرانکردنـــی شـــت‌ومەکەو وتـەکانی بەڵگەیـە لەسـەر هـاتنی خێـر لەکەسێکی غەریبەوە.

(نابلـــسی) دەڵێـــت: ئەگـــەر بینـــی قەلەڕەشـێکی هێنـا پیـاوێکی ناپـاکی خراپـــەکار دەپێکـــێ، ئەگـــەر بینـــی قەلەڕەشێ رامدەکات هەوڵی باشکردنی کارێکی خراپدەدات.

(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا پیـاوێکی پلەوپایەبەرزی بەئارام‌و هێمنە.

قەلەڕەشێکی بەڵـەك بەڵـەك: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: پیـاوێکی فێڵبـازەو لەرۆیـشتنندا خـۆی بەگـەورە دەزانـێ‌و رژدە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر قەلەڕەشێکی راوکرد ماڵێکی حـەرام بەدەسـتدەهێنێ بەخراپــەو فێــڵ، هــەروەها دەڵــێن: پیاوێکی درۆزنی ناپاکە.

*ئەگـــــەر بینـــــی قەلەڕەشـــــێکی بەدەسـتهێنا لـەخۆبایبوون‌و کاروبـاری پووچ‌و بەتاڵە.

* ئەگەر قەلەڕەشی راوکرد دەستکەوت بەدەستدەهێنێ بەڕێگەی پووچ وبەتاڵ.
* ئەگەر قەلەڕەشێك هاتەگۆ لەگەڵی غەمو پەژارە دایدەگرێ پاشان دەرووی لێدەکرێتەوە.
* ئەگەر گۆشتی قەلەڕەشی خواردو ماڵو سامان لەکۆمەڵێ دزەوە بەدەستدەهێنێ.
* ئەگەر قەلەڕەشێکی لەبەردەرکی فەرمانڕەواو سەرکردەیەك بینی گوناهو تاوانێك ئەنجامدەداتو پاشان لێی پاگەزدەبێتەوە یاخود هەڵدەستێ بەکوشتنی براکەی پاشان تەوبە دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿فبعث الله غرابا يبحث في الأرض ليريه﴾ (المائدة: ٣١).
* ئەگەر بەچنگی بریندارکرد لەسەرما رەقدەبێتەوە یاخود کۆمەڵێکی ستەمکار توندوتیژ دەبن لەگەڵیو ئێشوئازار رووی تێدەکات.
* هەروەها دەڵێن: قەلەڕەش بەڵگەی تەمەندرێژییە.
* (نەسری کوڕی ئەحمەد) لەخەودابینی لەسەرکورسییەکەی دانیشتبوو، قەلەڕەشێك هاتو کڵاوەکەی بەدەنووك کونکرد، ئنجا لەسەری خستیەخوارەوەو ئەویش لەسەر جێگەکەی هاتەخوارەوەو کڵاوەکەی بەرزکردەوەو لەسەرسەری دانیا،پاشان خەوەکەی بۆ راڤەکارێك گێڕایەوە کە(حیوە)ی (نیشابوری)بوو ئەویش وتی: کەسێکی خانەوادەکەی خۆت بەرەنگارت دەبێتەوە لەو دەستەڵاتەدا کەهەتە پاشان بڕیارو دەستەڵات هەر بۆ خۆت دەگەڕێتەوە، ئنجا(ئەبا ئیسحاق) (سامانی) یاخیبوو کاروباری تێکداو پاشان کاروبارەکە گەڕایەوە ژێردەستی خۆی.
* هەروەها یەکێك بینی قەلەڕەشێك لەسەر (کابە)یە، خەوەکەی بۆ (ئیبن سیرین) گێڕایەوەو وتی: پیاو خراپێك ژنێکی رێزدار دەهێنێ، پاشان (حەجاج کچی (عبداللە)ی کوڕی(جەعفەر)ی کوڕی (ئەبی تالیب)ی هێنا.
* بینینی قەلەڕەش لەشوێنێکدا باش نییە، ئەگەر قەلەڕەشێکی لەماڵەکەی خۆیدابینی بەڵگەیە لەسەر پیاوێك خیانەتی لێدەکاتو دەستی لەگەڵ هاوسەرەکەیدا تێکەڵکردوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر هەڵمەتبردنی پیاوێکی دەستەڵاتدار بۆسەر ماڵەکەی.

(نابلسی) دەڵێت: قەلەڕەش شومە ئەگەر لەسەر کشتوکاڵ یا دارێك ببینرێ، ئەگەر قەلەڕەشێکی بینی

گفتوگـــۆی لەگەڵـــدەکرد کـــوڕێکی خراپەکاری دەبێت.
(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بـەڵکو غـەمو پەژارەیەکی زۆر ڕووی تێدەکات پاشان قوتاردەبێ.
*قەلەڕەش بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەخۆشەویستان‌و غەریبی.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی پێسپێرا خۆشی‌و شادی بەدەستدەهێنێ.
*قەلەڕەشـی بەڵـەك بەڵـەك بەڵگەیـە لەســـەر تەمەندرێـــژی‌و مانـــەوەی شتومەك‌و خۆشی یان بەڵگەیە لەسەر پیریـــی بـــەهۆی تەمەندرێـــژی قەلەڕەشەوە.
*لەباڵنـدەکانی زسـتانە بۆیـە بەڵگەیـە لەسـەر سـەرماو سـۆڵەو تێکـچوون‌و شێوان.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی بەڵـەك بەڵـەکبوو چاوی گەش‌و ڕۆشـندەبێ پێـی، ئەگـەر بـوو بـەخاوەنی کـوڕێکی خراپـەکارەو سـەربڕینی زەفەربردنـە بـەکوڕێك یـا هەواڵێك ڕووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی قەلەڕەش دەدوێ لەگەڵی کوڕێکی پیسیدەبێت.
*ئەگـەر چـەند قەلەڕەشـێکی بینـی لەماڵی خۆیدا ماڵ‌و دارایی‌و شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ هەتا کۆتایی تەمەنی.

*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر خـەڵکێکی زماندرێژی زۆربڵە.
*قەلـــەڕەش پیـــاوێکی جـــەنگاوەری ستەمکارە لەگەڵ بەختدایە دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسـەر سـووربوون لەسـەر بژێوی.
*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر کاروبـــاری شـــاراوە لەزەویـــداو ئەسـپەردەکردنی مـردوو، خوداوەنـد دەفـــەرموێت: ﴿فبعث الله غرابا يبحث في الارض ليريه كيف يواري سوءة أخيه﴾ (المائدة: ٣١).
*ئەگـەر قەلەڕەشـێکی بینـی ڕاوی بـۆ دەکـرد دەسـتکەوت لەشـتی بـەتاڵ‌و پووچدا بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی لەشوێنێکدا بینی لەوشـوێنەدا مرۆڤێکـی ئـاوارەو غـەریب دەمرێ.
*ئەگـەر قەلەڕەشـێکی بینـی لەزەویـدا دەگـــەڕا کارێـــك ئەنجامـــدەدات پاشـگەزدەبێتەوە لێـی، یـان دەڵـێن: شـتێکی بـۆ دەردەکـەوێ تێکـەڵبوو بێت لێی‌و نەزانێت چیبکات وەك کوڕەکـەی (ئادەم) چۆن نەیدەزانی تەرمی براکەی بـــشارێتەوە دوای کوشـــتنی‌و قەلەڕەشەکە فێریکرد.

*دەگونجێت قەلەڕەش بەڵگەبێت لەسەر:
+ئاوارەیی.
+ڕەشبینی بەهەواڵو دەنگو باس.
+غەمو پەژارە.
+سەفەری دووروردرێژ.
+ئەوەی پێویست دەکات دوعای لێبکات لەخزمو کەس‌وکار یان دەستەلاّتدارێکی ستەمکار.
*قەلەڕەشی نێو کشتوکاڵ بەڵگەیە لەسەر کوڕێك بەزینا لەدایکبووبێ لەگەڵ پیاوێکی تێکەڵە لەخێرو‌شەڕ.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی بینی بەسەر کشتوکاڵێکەوە ئەو کشتوکاڵە بەلاو ئافە لێیدەدات.
*قەلەڕەش مرۆڤێکی خراپەکاری درۆزنە، ئەگەر بینی چارەسەری قەلەڕەشێکدەکات چارەسەری مرۆڤێکدەکات بەو چەشنەیە.
*ئەگەر بینی قەلەڕەشێکی گرت بەدەستی لەخۆباییبوونە لەگەڵ داوایەکی پووچو بەتاڵ.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی لەماڵو لانەیەك بینی مرۆڤێکی بەدو خراپە.

*ئەگەر بینی قەلەڕەشێك ڕاوی بۆدەکات دەستکەوت بەدەستدەهێنێ بەدرۆو کاری پووچو بەتاڵیشە.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی بەلەك بەلەکی بین شتێك دەبینێ پێی سەرسامدەبێ لەکاتی بێداریداو ئەوشتە هیچ خێرێکی تێدا نییە.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی لەشوێنێکدا بینی لەزەویدا کارێکدەکات لێی پاشگەزدەبێتەوە، هەروەها دەڵێن: کارێکی بۆ سەرهەڵدەدات پاشگەزدەبێتەوە هەروەك چۆن سەریهەڵدا بۆ نەوەی(ئادەم) لەکوشتنی براکەیدا.

قەلەڕەشێکی سووری دەنووکدار: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی چەکمەبۆری ئارەزووبازی خاوەن دەستەلاّت.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر نەتەوەیەك یان کۆمەڵێکی هەژار یاخود پێکدادانو بژێوی بەبێبوونی هیچ بنەمایەك.

قەلا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ لەسەر قەلایەك یان لەنێویدایە دەمرێتو هیچ خێروچاکەی نییە بەپێی ئایەتی : ﴿أينما تكونوا يدرككم الموتُ ولـو كنـتم في بُـروج مُـشَيَّدة﴾ (النساء:٧٨).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا بینی لەنێو قەڵایەکدایە دڵنیا نەبێت لەوەی بۆیدەچێت و خوازیاریەتی، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت، هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینێ وەك ئەوەی لەسەر قەراغی قەڵایەك یان دیوارێکە زەفەر بەپیاوێکی مەزنی مەترسیدار دەبات.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: قەڵا قەڵغانە لەئایندا بۆ یەکێك خۆی ببینێ تێدا لەگەڵ یەکێکدا کاروبارەکانی بۆ کۆدەبێتەوەو لەکاروباری دنیادا زاڵدەبێت هەروەها نزیکدەبێتەوە لەفەوتان و تیاچوون چونکە هەموو تەواوییەك ناتەواوی رووی تێدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: قەڵا بەڵگەیە لەسەر راستگۆیی خاوەنەکەی بەپێی ئەو وتەیەی دەڵێت: راستگۆیی قەڵایە.

*دەگونجێت قەڵا بەڵگەبێت لەسەر خاوەنەکەی یاخود ئەو سەربازانەی تێدان یان دوژمنان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+زانیاری و قورئان و ئەوەی مرۆڤ خۆی پێدەپارێزێ لەشەیتان و سەربازەکانی ، قەڵاتەکانی فەرمانڕەواکانیەتی و دەرگاکانیشی پاسەوانەکانە و قوللەکانی وەزیرو ماڵانی دەوروبەریشی خزمو کەس وکارو دەرگاوانیەتی.

*ئەگەر خۆی لەقەڵایەکدا بینیەوە ئەگەر شایستەی موڵك و دەستەڵاتبوو پێیدەگات یاخود هاوسەردەگیرێت ئەگەر رەبەنبوو یاخوداوەند منداڵێکی کوڕی پێدەبەخشێ یاخود موڵکێك دەکڕێ، ئەگەر بێباوەڕبوو بڕوادەهێنێت یان تەوبەدەکات لەسەرجەم گوناهو تاوانەکانی.

*قەڵا بەڵگەیە لەسەر ئیسلام ، ئەگەر بینی لەقەڵایەکدایە خواناسی و دینداری و چاکەی پێدەبەخشرێ و لەگوناهو تاوان پاشگەزدەبێتەوە بەئەندازەی شوێن و جێگەی لەقەڵاکەدا.

*ئەگەر ئەو قەڵایە لەکاتی بێداریدا لەئاوێکدا یان لەبیابانێکدابوو دوژمنەکەی زاڵدەبێت بەسەریا، ئەگەر لەبیانێکدابوو بەڵام لەخەوەکەدا کەوتە چیایەکەوە یان لەنێو ئاودابوو لەجەنگ و شەڕدا بەدەستی بەتاڵدەگەڕێتەوە.

*ئەگەر بینی قەڵایەك بینادەکات پارێزراودەبێت لەدوژمنەکانی یاخود عەورەت و ماڵ ودارایی پارێزراودەبێت و لەملکەچی و سەرشۆڕی بەدوور دەبێت.

*ئەگەر بینی قەلاکەی یان ئەو ماڵو کۆشکەکەی وێراندەکات تێکچوونی ئاین‌و دنیایەتی یاخود مردنی هاوسەرەکەیەتی.
*ئەگەر بینی لەبەردەمی پەنجەرەو قەلایەك دانیشتوە بەهۆی براو سەرۆك‌و کوڕەکەیەوە قوتاردەبێت.
*هەروەها وتراوە: قەلا پیاوێکی پارێزراوەو کەس پێیناوێرێت، ئەوەی لەدوورەوە قەلا ببینێ پلەوپایەی بەرز دەبێتەوەو عەورەتی پارێزراو دەبێت.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: قەلا کۆتایی هێنانی غەم‌و پەژارەیەو دەروازەی خێرە.
*قەلا یەکێکە لەپادشاو سەرکردەکان‌و لەخێرەوە دەچێت بۆ شەر.
*ئەگەر بینی چوە نێو قەلایەك رزق‌و رۆزی‌و دنیانەویستی لەئاینەکەیدا بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر قەلایەکی لەدوورەوە بینی لەشوێنێکەوە دەچێت بۆ شوێنێکی دیکەو پلەوپایەو ناوبانگی بەرزدەبێتەوە.
*ئەگەر بینی قەلایەکی دروستکرد عەورەتی لەحەرام دەپارێزێ‌و ماڵو دارایشی لەبەلاو نەهامەتی.

*ئەگەر بینی قەلاکەی وێرانبوو یان لانەو کۆشکەکەی تێکچوونی ئاین‌و دنیایەتی یان مەرگی هاوسەرەکەیەتی.
*ئەگەر خۆی لەقەلایەکدا بینی یان لەشار یاخود لەحەشارگەیەکدا چاکی پێدەبەخشرێ لەگەڵ خواناسی‌و یەکلایی بوونەوە بۆ ئەوکارە.
*ئەگەر بینی لەبەر پەنجەرەی قەلایەکدا دانیشتوە برا یا سەرکردە یاخود باوکی بانگدەکات‌و بەهۆیەوە قوتاردەبێ.
*هەروەها دەڵێن: قەلا پیاوێکی پارێزراوە کەس توانای بەسەریانییە، ئەگەر لەدوورەوە بینی بەرزی ناوبانگ‌و پلەوپایەیەتی‌و پاراستنی عەورەتە لەحەرام.
*ئەگەر بینی لەناوەوە خۆی هەڵواسیوە بەقەلایەکدا یان لەدەرەوەی قەلادا خۆی هەڵواسیوە حاڵو باری لەئایندا بەو شێوەیەیە.
*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینێ لەقەلایەکدا خۆی حەشارداوە سەردەکەوێت.
(نابلسی) دەڵێت: قەلا وازهێنانە لەگوناهو تاوان ، هەروەها قەلا بەپیاوێکی مەزن راڤەدەکرێ.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی قەلایەکی ئازادکرد کچێکدەکات بەژن.

قەلای شەترەنج: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جێگیربوون لەکاروبارەکاندا.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+داپۆشین.
+مەرگی ناکاووکتوپڕ.
+راستگۆیی.
*بۆ دووگیانیش بەڵگەیە لەسەر لەدایکبوونی کچ.
قەڵغان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: قەڵغان پیاوێکی رەوشتبەرزی گوێڕایەڵو مشوورخۆری براکانیەتی لەهەموو شتێکدا کەپەیوەندی بەکاری چاکو جوانەوە هەیە، هەروەها پارێزگاریان لێدەکاتو پشتگیریاندەکاتو لەخراپە دووریاندەخاتەوە.
*هەروەها دەڵێن: شتێکە سوێندی پێدەخورێ یا کوڕێکە نەزانو نەفام دەبێت بەرانبەر باوکی.
*قەڵغانی سپی پیاوێکی خاوەن ئاینو پلەوپایەیە، قەڵغانی سەوز پیاوی ئاینداره هی سوور پیاوی ئارەزووبازی شەڕەنگێزە، رەشیش پیاوی ماڵو ساماندارو شکۆمەندە، قەڵغانی رەنگاوڕەنگیش پیاوی تێکەڵوپێکەڵە.
*ئەگەر لەگەڵ قەڵغاندا چەکی بەدیکرد دوژمنەکانی ناتوانن زیانی پێبگەیەنن.
*ئەگەر زەڕەنگەر یان بازرگان قەڵغانێکی بینی لەگەڵ شتومەکی خۆی یان لەنێو فرۆشگاکەی دانرابوو یاخود لای ئەوانەی مامەڵەی لەگەڵدەکردن پیاوێکی سوێندخۆرە، سوێندەکەشی وەك پەناو قەڵغانێکە لەفرۆشوکڕێندا، بەڵگەش ئایەتی: ﴿اتخذوا أيمانهم جُنَّة﴾(المجادلة:١٦).
*ئەگەر بینی قەڵغانێکی نییەو کوڕیشی هەبوو کوڕەکەی لەخراپە بەدووری دەگرێتو بژێویو پێداویستی دابیندەکات.
*هەروەها دەڵێن: ئەوەی خۆی بداتە پاڵ قەڵغان یا قەڵغانێك بگرێت بەدەستەوە پەنادەبات بۆ پیاوێکی بەهێزو دەیکات بەپەناو پشتگیری خۆی.
*هەروەها وتراوە: ئەگەر قەڵغانەکە بەنرخبوو بەڵگەیە لەسەر ژنی دەوڵەمەندی جوانو شۆخو شەنگ، وەگەرنا ژنێکی ناشیرینە.
(نابلسی)دەڵێت: قەڵغان لەخەودا پەناگەو پارێزەرە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر

رۆژوو، پێغەمبەر(ﷺ) دەفەرموێت: ((رۆژو قەڵغانە - پارێزەرە))[1].

*دەگونجێت بەڵگەش بێت لەسەر هاورێیەکی رکەبەر.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: قەڵغان قەڵاوپەنایە، ئەوەی دەیپۆشێ پلەوپایەیەکی مەزن بەدەستدەهێنێت، پۆشین و لەخۆدانی هەموو جۆرێکی چەك پارێزگارییە لەدژی دوژمن، قەڵغان پارێزگاری و مسۆگەری ئاینە بۆ سەرجەم خەڵکی نیعمەت و پارێزگارییە لەبەلاو نەهامەتی و فروفێڵ. خوداوەند دەفەرموێت: ﴿ سَرَابِيلَ تَقِيكُم الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيكُمْ بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُم ﴾ (النحل:٨٠) هەروەها دەفەرموێت: ﴿ وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ ﴾ (الأنبياء:٨٠).

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی قەڵغان دروستدەکات شارێکی تۆکمەو بەهێز دروستدەکات، قەڵغان پۆشی بەڵگەیە لەسەر براو پەناوپشتگیر یان کورێکی بەسۆزو دڵسۆزو، پۆشینی بۆ بازرگان چاکەیەکە پێیدەگات یاخود بازرگانییەکی هەمیشەییە لەگەڵ هێمنی و پارێزگاریی.

*وتراویشە:
١) قەڵغان ماڵ و موڵکە.
٢) هەموو وابەستەیەکی جەنگ وەك قەڵغان و کلاو ...

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر هاوڕێبوو پیاوێکی بەخشندەو پەناو پشتگیرە بۆ یەکێك پەنای پێبگرێت، پارێزەرە بۆ ئەوەی پەنای پێدەگرێت و کورێکیشە بژێوی خۆی پەیدادەکات و بەتواناو هێزە، هەروەها بۆ یەکێك لەبەریبکات نیعمەتێکە لەلایەن پیاوێکەوە هەروەك باسکراو لەنهێنی و ئاشکرادا دەیپارێزێت و لەپلان و فێڵی پیلانگێران قوتاریدەکات.

*ئەگەر بینی قەڵغانێکی پۆشیوەو قەڵغانەکە لەئاسن دروستکراوە پارێزگاریی ئایینە.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی قەڵغانێك بپۆشێت ماڵ و موڵك بەدەستدەهێنێت.

*قەڵغان بەڵگەیە لەسەر هێمنی و دڵنیایی لەترس و بیم و پاراستنی ئابرووی هاوسەرو ماڵ.

*قەڵغان بۆ ژن پەچەیە یاخود مێردێکە بیپارێزێت.

*پۆشینی قەڵغان بەڵگەیە لەسەر براو پەناوپشتگیر یاخود کورێکی بەسۆزو میهر.

*هەروەها دەڵێن: قەڵغان ماڵ و موڵکە.

---

[1] (بوخاری) (١٨٩٤) و (مسلم) (١٦٢/٢٨٥/٤) لەفەرمودەیەکی (ئەبوهورەیرە)ەوە.

*ئەو چەکەی وەك قەڵغانو خودە وایە بەڵگەیە لەسەر جلوبەگو پۆشاك هەردوو باڵی ئەگەر لەئاسنبوو خزمو خۆشییە، ئەوەی ببینێ دووباسکی هەیە بەهێزو پەنادار دەبێت بەهۆی پیاوێکی خزمیەوە، هەروەها دەڵێن: هاوڕێیەتی دووپیاو دەکات بەهێزو مەزنن.

*دەگونجێت لێکدانەوەی قەڵغان وابەستەی کوڕو براکەیبێت.

*ئەگەر بینی دووباڵی ئاسنی هەیە کوڕو هێزە لەسەفەردا.

قەڵغانچی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: لەخەودا دەستەلاتێکی بەهێزە هاندەری سوپایە دژ بەدوژمنانی فریووی دوژمنانی دەدات بەدوژمنانی، تیروپشکیش دەستەلاتە.

قەڵەوی لەشولاری مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵت: قەڵەوی‌و هێز لەلاشەدا هێزی ئاینو باوەڕە، ئەگەر بینی لەشولاریبوە بەلەشو لاری مارێك هەڵدەستێت بەدەرخستنی دژایەتی‌و دوژمنایەتی پەنهان.

*ئەگەر بینی دووگی هەیە وەك دوگی بەران کوڕێکی هەیە دوای خۆیدەژی.

*ئەگەر بینی لەشو لاری لەئاسنە یاخود لەبەردە دەمرێت.

*ئەگەر زیادەیەکی لەلەشو لاریدا بینی بەبێنەوەی زیانی هەبێت زیادەی نیعمەتەکە دەڕژێت بەسەریا.

*پیاوێکی سادەو هەژار هات بۆ لای راڤەکارێکی خەو وتی: بینیم لەشولارم زیادیکردوە وەك ئەوەی نورو رووناکیم هەبێ لەوەدەچوو روو بەزوهدو خوانای چووبم لەنێو چیاو دەشتو دۆڵەکاندا دەگەڕام، راڤەکاری خەوەکە پێیوت: تۆ شایستەی دەستەلاتدەبیتو موڵكو دەستەلات بەدەستدەهێنیتو ماڵو سامانو شکۆمەندیت زیاد دەکات، پاشان زۆرینەبرد لەگەڵ غەزاکاراندا چوو بۆ غەزاو پیاوێکی ئازابوو موشریکەکانی بەزاندو ماڵوسامانو دەستکەوتی بەدەستهێنا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی قەڵەوە ماڵوسامانی زیاد دەکات، ئەگەر لەگەڵ قەڵەویدا جلوبەرگێکی ئالتوونی لەبەردابوو نەخۆشدەکەوێ‌و چاکدەبێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: قەڵەوی لەشو لار بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی.

*هەروەها دەڵێن: قەڵەوی لەشو لار هێزو باوەڕە.

*هەروەها دەڵێن: قەڵەوی بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی‌و پلەوپایەی بەرز.

قـەمبووری: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: ئەگەربینی قەمبووربوە ماڵو داراییەکی زۆری بەدەسـتدەهێنێت لەگـەڵ موڵـکو دەسـتەڵات لەلایـەن خـزمو کەسـێکی بەهێزترە.

(نابلـسی)دەڵێـت: لەگـەڵ ئـەوەدا سروشـــتی پـــاکو بێگـــەرد بەدەستدەهێنێت، هـەروەها قـەمبووری ناوبـانگو قەرزارییەکـە ئەسـتەمە دانەوەی چونکە پشت وەك بار وایە، دەگونجێت گوناهو تاوان بێت.

*وتراوە: قەمبووریی تەمەندرێژییە یان منداڵە.

قەند(شەکری کلۆ): (نابلسی) دەڵێت: لەخـەودا رزقو رۆزییـە بەمانـدوبوونو غەمو پەژارە دەستگیردەبێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+دەرووی خێر دوای نارەحەتی.

+منداڵبوونی دووگیان.

+سـەرەتای خـەریکبوون بـەزانیاریو قورئانخوێندنو پیشەسازییەوە.

+ماڵێکی مۆڵی دەستبەدەست.

قەیسی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: قەیسی نەخۆشـییە، خـواردنی قەیـسی سـەوز دینارکردنـە بـەخێرو چـاکبوونەوەیە لەنەخۆشـی، خـواردنی قەیـسی زەرد خەرجکردنی ماڵوسامانە لەنەخۆشیدا.

*ئەگـــەربینی قەیـــسی لـــەدارێك دەکاتـــەوەو دەیخـــوات هاوەڵایـــەتی پیـــاوێکی دەوڵەمەنـــدی رەوش خراپدەکات.

*هەروەها وتراوە: لێکردنەوەی قەیسی لەدارەکەی هاوسەرگیرییە لەگەڵ ژنێکدا ماڵو سامانی میراتی لەژێر دەستدایە.

*ئەگەربینی هەندێك لەدەستەڵاتداران قەیـسیان لـەداریکی سـێولێکردەوە مـاڵێکی خـراپ دەخاتـە دەسـتی ژێردەستەکانی.

*دارقەیـسی پیـاوێکی دەردەدارو فـرە نەخۆشییە.

*هەندێکـدەڵێن: بـەڵکو پیـاوێکی رووگـرژە بـۆ خانەوادەکـەیو لەگـەڵ خەڵکیداکراوەو چاونەترسە.

*ئەگەر قەیسیەکی سـەوزبوو پیـاوێکی فرە درهەمە.

*ئەگەر لقێکی لەدار قەیسی شکاندەوە نکـوولی لـەماڵو سـامانێکدەکات لـەلای پیاوێکـەوە یـاخود واز لەنوێـژو رۆژوو دەهێنێت.

*ئەگەر لەدارێکی زڕ لقێکی شکاند هەتا بیکات بەگۆچان خۆشـیو شـادی لێـوە بەدیدەهێنێت.

*ئەو بەروبوومانەی رەنگیان زەردە نەخۆشن‌و ئەوەی ترشە غەم‌و پەژارەیەو سەوزەکانیان نەخۆشی نییە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کۆمەڵە دینارێکی زۆرە ئەگەر لەکاتی خۆی یان لەکاتی خۆیدانەبوو.
*دار قەیسی پیاوێکی نەخۆشەو هیچ کەڵك‌و سوودی نییە.
*ئەگەر دارەکە قورسبوو بەو بەربوومەی هەڵیگرتوە پیاوێکی خاوەن ماڵ‌و داراییە.
*هەروەها دارقەیسی پیاوێکی رووگەشی رژدە لەگەڵ خانەوادەکەی‌و لەخودی خۆشیدا ئازایە.
*ئەگەربینی بەروبوومەکەی سەوزە بەڵگەیە لەسەر درهەم ، ئەگەر زەردبوو بەڵگەیە لەسەر دینار.
*ئەگەربینی لقێکی شکاند لەدارێکی بێبەروبووم ناکۆکی‌و دژایەتی دەکات لەگەڵ کەسێکی نزیکی.
*ئەوەی دارو درەخت چاکبکات ئەمانەت دەگەیەنێ.
*هەموو دارو درەختێك لەکاتی خۆیدا بەروبوومی لێبکرێتەوە خۆشی‌و چێژو خزمەتکارە بەدەر لەتوو، ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو ماندوبوونێکی پووچە.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی لەدارسێو قەیسی لێکردەوە لەژێر دەستەکانی پارەی ستەمکاری وەردەگرێ.
*قەیسی بەڵگەیە لەسەر ترس‌وبیم، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرگەڕانەوەی شتەکان بۆ دۆخی رابردوویان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزق‌و رۆزییەکی خۆش‌و بەتام.

ق ی

قیامەت(رۆژی دوایی، رۆژی زیندوبوونەوە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: (ئەبی عوبەیدەی تەستوری) دەڵێت: لەخەودا بینیم قیامەت هەڵساوەو خەڵکی کۆبوونەتەوە، یەکێك بانگیکرد: خەڵکینە ئەوەی لەدنیادا برسیبوو بائامادەی نانخواردن بێت، خەڵکی یەك بەیەك هەڵسان، پاشان بانگکرا: (باوکی عوبەید هەستە) هەستام‌و سفرەدانرا لەدڵی خۆمدا وتم: پێمخۆش نییە لەدوای ئەوانەوەبم.
*(ئەحمەد)ی کوڕی (مسروق) دەگێڕێتەوە دەڵێت: لەخەودا بینیم قیامەت هەڵساوەو خەڵکی کۆبوونەتەوەو یەکێك بانگیکرد: کاتی نوێژی بەکۆمەڵە ، ئنجا خەڵکی ریزیانبەست فریشتەیەك هات رووخساری بەئەندازەی میلێك دەبوو

وتـی: بـچۆره پـیشەوەو بەرنوێـژی بـۆ خەڵکی بکـە، تەماشـای رووخسارمکرد لــــەنێو چـــــاوانیدا نووســـــرابوو (جوبرەئیل)ی (ئەمین) منیش وتم: ئەی کـوا پێغەمبـەری (ﷺ) ئـەویش وتــی: ســەرقاڵی دانــانی ســفرەیە بـۆ دنیـا نەویستان.

*(ئەبوســــەعد) (رەحمـــەتی خــــوای لێبێـت)دەفـەرموێ: ﴿ ونضع الموازين القسط ليوم القيامة فلا تظلم نفس شيئا ﴾ (الأنبياء: ٤٧).

*هەرکـەس ببینــێ قیامــەت هەڵـساوە لەشـوێنێکدا دادپـەوەری بڵاودەبێتـەوە لەوشــــوێنەداو تۆڵــــە لەســــتەمکاران دەکرێتــەوە چــونکە ئــەو رۆژە رۆژی جیاکردنەوەو دادپەوەییە.

*ئەگـەر ببینـی مـەرجێك لەمەرجـەکانی قیامەت هاتەپێش وەك هـەڵهاتنی خـۆر لــــەرۆژئاواوەو هاتنـــــە دەرەوەی زینـدەوەری دواو یـاخود سـەرهەڵدانی (دەجـال)و (یـأجوج ومـأجوج)، ئەگـەر گوێڕایـەڵی خوداوەنـدبێت خەونەکـەی مژدەیە بۆی، ئەگـەر سەرپێچیکاربێت یـــان خـــەریکبێت سەرپێـچی بکـــات خەونەی ئاگادارییە بۆی.

*ئەگـــەر بینـــی قیامـــەت هەڵـساوەو ئـــەویش لەبـــەردەمی پـــەروەردگاردا راگیراوە خەونەکـەی بـەهێزو پتـەوترەو سەرهەڵدانی حەق خێراترە.

*هـــەروەها ئەگـــەر بینـــی لەخـــەودا گۆڕەکـــان شـــەقیانبردوەو مــــردوو لەگۆڕدێنەدەرەوە خەونەکـەی بەڵگەیـە لەسەر بڵاوبوونەوەی دادپەوەری.

*ئەگـــەر بینـــی قیامـــەت بـــەرپابوەو خۆشی لەجەنگدابوو سەردەکەوێ.

*ئەگـەر خـۆی لەقیامەتـدا بینیـــەوە خەونەکـەی بەڵگەیـە لەســەر ســەفەر، ئەگـەر هـەر خـۆی بەتـەنیا حەشـرکرا لەگـەڵ یـەکێکیتر خەونەکـەی بەڵگەیـە لەســـەر ســتەمکارە بـــەپێی ئایـــەتی: ﴿احشروا الذين ظلموا وأزواجهم ﴾ (الصافات: ٢٢).

*ئەگەر بینی قیامەت بەرپابوە بەتـەنیا هــەر بـۆ خـۆی خەونەکـەی بەڵگەیـە لەسەر مردنی بەپێی ئەو فەرموودەیەی دەڵێـــت: " ئـــەوەی بمـــرێ قیامـــەتی بەرپابوە".

*ئەگـــەر بینـــی قیامـــەت بـــەرپابوەو ســـەختیو ناڕەحەتیـەکانی داهـــاتوون بەڵگەیـە لەسـەر هـاتنی ستەم بـەدوای دادپەوەریـــدا لەلایـــەن کۆمەڵێکـــەوە چاوەڕێی ستەمی لێنەکردوون.

*ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنەکەی سەرقاڵە بەئەنجامدانی گوناهو تاوانو داوای کاری دەگمەنو مەحاڵدەکاتو تەوبەدەکات لەسەری یاخود سووردەبێت لەسەر درۆکردن بەپێی ئایەتی: ﴿ ولو ردوا لعادوا لما نهوا عنه وانهم لكاذبون﴾ (الأنعام:٨).

*ئەگەر بینی لەلێپرسینەوە نزیکبوەتەوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر نکوولیکردنی لەخێرو پشتهەڵکردن لەحەق بەپێی ئایەتی: ﴿اقترب للناس حسابهم وهم في غفلة معرضون﴾ (الأنبياء: ١).

*ئەگەر بینی مامەڵەو لێپرسینەوەیەکی سووکی لەگەڵ ئەنجامدرا خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر باشی ئاینەکەی.

*ئەگەر بینی بەتوندی مامەڵەی لەگەڵکرا خەوەکەی بەڵگەیە لەسەرئەوەی رووی تێدەکات بەپێی ئایەتی:﴿ فحاسبناها حسابا شديدا﴾(الطلاق: ٨).

*ئەگەر بینی خوداوەند لێی دەپرسێتەوەو کردارەکانی خراوەتە نێوکێشانەوەو چاکەکانی قورستربوون لەخراپەکانی لەگوێرایەڵیەکی مەزندایەو خوداوەند پاداشتێکی مەزنی دەداتەوە، ئەگەر خراپەکانی قورستربوون لەچاکەکانی مەترسی لەسەر ئاینەکەی هەیە.

*ئەگەر بینی کێشانەکە بەدەستییەوەبوو لەسەر رێبازێکی راستو رێك بەپێی ئایەتی: ﴿ وأنزلنا معهم الكتاب والميزان ﴾ (الحديد:٢٥).

*ئەگەر بینی فەرمانێکیاندایەو پێیانوت: بخوێنە، ئەگەر لەچاکەکاران بێت شادیو دڵخۆشی رووی تێدەکات، ئەگەر وانەبێ حاڵی مەترسیدارە بەپێی ئایەتی: ﴿ اقرأ كتابك ﴾ (الإسراء:١٤).

*ئەگەر خۆی لەسەر (صراط) دییەوە جێگیرە لەسەر ئاین ، ئەگەر بینی لەسەر (صراط)لایداو لەکێشانەو دەگریا خوازیاری ئاسانکردنی کاروبارەکانیەتی پشتبەخوا لەرۆژی قیامەتدا.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئاگادارییە بۆیەکێك خەریکبێ سەرپێچییەك ئەنجامبدات قیامەتیش دادپەوەرییەو حەقسەندنەوەیە لەستەمکار بۆستەملێکراو.

*ئەگەر یەکێك لەجەنگاوەران بینی قیامەت بەرپابوە تیاچوونی گروەو کۆمەڵی ستەمکار نزیکە بەسەرکەوتنی خوایی.

*زەوی قیامـەت ژنێکـی ڕێـزدارە یـان پیاوێکی بـەڕێزی بەسوودە، فـووکردن بەکەڕەنەدا قوتاربوونی پیاوچاکانە.
*ئەگـەر بینـی قیامـەت لەشـارێك یـان گونـــدێك بـــەرپابوە یـــاخود ڕۆژ لـــەرۆژئاواوە هـــەڵهاتوە یـــان هـــەر نیشانەیەکیتری قیامەتو زیندوبوونـەوە دێت بەدووی یەکدا هەتا دەگاتە بەشـی پاداشــتو ســزا مــژدەدەرە بۆیــەکێك کـاری چـاکە ئەنجامبـدات بەئاسـانیو بۆئەوەشــی کــاری خراپــە دەکــات ئاگادارییـــە هـــەتا تەوبـــەبکاتو پاشگەزببێتەوە.
*ئەگەر قیامەتی لەخەودا بینی بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی نیشانەیەکی قیامەت وەك خوێنرشــتنو دەرکــەوتنی کــاری ناقۆڵاو بەدکاریی.
*هــەروەها قیامــەت بەڵگەیــە لەســەر نیــشانەکانی خراپــەو بینینــی ئــەوەش یادخەرەوەیە بۆخەوبینەر.
*ئەگــەر بینــی گۆڕەکــان قڵیــشاونو مردوەکـان لـەگۆڕەکان بەدەرکـەوتوون دادپەوەری لەو شوێنەدا بلاْدەبێتەوە.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی قیامـەت بـــەرپابوە لەشـــەڕی دوژمنـــانی قوتــاردەبێ یــاخود فیتنــەو ئاشــووب لەنێو خەڵکی شارو وڵاتـدا بـەرپا دەبـێ کەتێدا بینراوە.

*ئەگـەر نیشانەیەکی قیامـەتی بینـی وەك فـــووکردن بەکـــەڕەنا یـــاخود هاتنـــەدەرەوەی مـــردووان لـــەگۆڕ یاهەڵهاتنی ڕۆژ لەرۆژئاواوە لێکدانەوەی وەك لێکدانەوەی ڕۆژی قیامەت وایە.
*هــەروەها دەڵــێن: هاتنــە دەرەوەی زیندەوەران سەرهەڵدانی فیتنەیەو تێدا کۆمــەڵێك قوتــاردەبنو کۆمــەڵێکیش تیادەچن.
*ســەرهەڵدانی (دەجـال) دەرکـەوتنی پیـــاوێکی بیدعـــەکارەو وێڵـــیو ســـەرگەردانی لـــەنێو خەڵکیـــدا بلاْودەکاتەوە.
*فـــووکردن بەکـــەڕەنا کۆکەڕەشـــەو نەخۆشـــییە یـــاخود ئاگاداریيـــە لەدەســتەلاْتدارەوە لــەناردنی یــەکێك یاخود ڕووداوێك لەوشارە دەقەومێ یان سـەفەرێکی گـشتییە لـە(حـەج)یـاخود جیهادو تێکۆشان.
*ئەگــەر بینــی خوداوەنــد خــەڵکی زیندودەکاتــەوە بــۆ جیاکرنــەوە یــان لێپرســینەوەیان دادپــەوەریی خواییــە لــەنێو خەڵکیــدا بلاْودەبێتــەوە، یــان پێشەواو ئیمـامێکی دادپـەوەرە یاخود ڕۆژێکــی مەزنــە خــەڵکی دەیبینــنو سەریان پێدەسوڕمێ.
*ئەگــەر بینــی نامــەی کردارەکــانی بەدەســتی راســتی وەرگــرت چــاکەو دەوڵەمەنـــدیو شـــکۆداری

بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر بەدەستی چەپی وەریگرت بەگوناهو تاوانو هەژاریو پێداویستی تیادەچێت.

*ئەگەر بینی بەسەر پردی (صراط)دا رۆیی بەسەلامەتی قوتاردەبێ لەناڕەحەتیەکی گەورەو گران.

قیبلەو رووگەی نوێژخوێن لەنوێژدا: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی روو بەرۆژهەڵات نوێژدەکات پیاوێکی مەزهەب خراپو فرە بوختانە بۆ خەڵکیو چاو نەترسە لە بۆگوناه چونکە لەگەڵ جوولەکەدا هاوڕایەو ئەوانیش بەو چەشنەن.

*ئەگەر رووی لەبەرانبەری رۆژهەڵاتبوو پیاوێکی بیدعەچی سەرقاڵە بەکاری پڕوپووچەوە.

*ئەگەر رووی لەپشتی (کابە)بوو ئیسلامی وازلێهێناوە بەئەنجامدانی گوناهی گەورە یان سوێندخواردنی درۆ یاخود تومەتبارکردنی داوێنپاکو خۆنەپاراستن لەگوناهو تاوانو چاودێری خوداوەند لەدەستدەدات.

*ئەگەر بینی رووگەو قیبلە نازانێ یاخود بینی بۆیدەگەڕێو نایدۆزێتەوە لەئاینەکەیدا سەرسامدەبێت.

*ئەگەر بینی روو بەقیبلە نوێژدەکات ئەوە ئاینەکەی جێگیرە ، خۆئەگەر نوێژ روو بە شوێنێکی بەدەر لە(کابە)یکردو جلوبەرگی سپی پۆشیبوو قورئانی بەدروستی خوێندەوە(حەج)دەکات.

*ئەگەر روو بەرۆژهەڵات نوێژیدەکرد هەمان بۆچوونی قەدەریەکانی هەیەو هاوتای رای مەسیحیەکانە.

قیرات[1] : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ناخۆشییە بەهۆی قەرزەوە تووشی دەبێت کەلەئەستۆیدایە.

قیرتاو: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کاروبارو ئاسانگەر یاخود بڕەری قوماشی ئەستوور.

قیمە(گۆشتی وردوردکراو): دەگونجێت بۆ رەبەن بەڵگەبێت لەسەرهاوسەرو بۆ دووگیان کوڕبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تێکەڵکردنی ماڵو سامان لەگەڵ شەریکەکانیو ئەنجامی سوودو قازانجی نێوانیان.

---

[1] **قیرات:** ١/٢٤ی دینارێك و لەكێشانەشدا (٤) دەنكە گەنمە (فەرهەنگی دەریا: ١٠٠٩/٢).

كاف

كا

كا: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کاماڵێکی زۆرو فەرپارە بۆئەوەی بەدەستی بهێنێ یان بیباتە ماڵەکەی.

*دەگێڕنەوە(ئیبن سیرین) سەیری کایەك دەکات لەبێداریداو دەڵێت: خۆزگە لەخەودا بوایە ، هەروەها دەڵێن: ئەوەی کا ببینێ لەخەودا فەردەو توورەکەی بۆ هەڵبدورێ چونکە ماڵو داراییەکی زۆرەو شوێنەوارەکەی پێدا دیاری دەدات، یاخود ماڵێکی کەمە زۆرپیشی چۆنیەتی هەڵسوکەوت کردنە پێوەی.

(نابلسی)دەڵێت: کا ماڵێکە بەماندوبوون دەستگیر دەبێت چونکە دوای کوتان بەدەستدێت. ئەوەی لەخەودا ببینێ کای لایە رزقو رۆزی حەلاڵ بەدەستدەهێنێت بۆخۆی، ئەگەر لەخەودا لێیخوارد نرخی فرۆشتنی وەردەگرێتو دەیخوات یان برسێتیو نەبوونی رووی تێدەکات.

ئەگەر لەشوێنو جێگەی ناشیاو داینا وەك سندووقو گەنجینە بەڵگەیە لەسەر گرانیو مردنی ئاژەڵ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خێرو چاکە چونکە لەماڵو دارایی زیادەیە.

*زۆری کا لەوڵاتدا بەڵگەیە لەسەر زۆری رووەك، بەڵگەشە لەسەر رووەك، کای گەنم بەڵگەیە لەسەر گەنم، کای پاقلەش بەڵگەیە لەسەر پاقلە ، هی نۆکیش لەسەر نۆك.

کابە(کەعبە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی نوێژ لە(کابە)دا دەکات زاڵدەبێ بەسەر هەندێك لەرێزدارو شکۆمەنداناو دڵنیاییو خێری دەستگیردەبێ.

*ئەگەر بینی شتێکی لە(کابە) برد کارو رووداوێکی لەدەستەلاتدارەوە بەدەستدێ.

*(کابە) لەخەودا فەرمانڕەوا یان بەرپرسە یاخود وەزیرە رمانی

دیوارەکەی بەڵگەیە لەسەر مەرگی فەرمانڕەوا.

*بینینی (کابە)لەخەودا مژدەی خێروچاکەیە یاخود ئاگادارییە بەشەڕو غەمو پەژارە.

*ئەگەر بینی (کابە) بوە بەماڵو لانەی ئەوە خزمەتکاری بەردەوامی دەبێو ناوبانگو شکۆمەندیشی دەبێ، مەگەر (کابە) لەشێوەیەکی خراپدا بەدی بکات ئەمەش هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*ئەگەر بینی لانەو ماڵی بوە بە(کابە) ڕێزی لێدەگرێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی چوەتە نێو (کابە)وە پشت بەخوا دەچێتە نێوی.

*ئەگەر بینی هەنارێکی لە(کابە) دزی دەچێتە نێوی.

*ئەگەر بینی لەسەر (کابە) نوێژدەکات ئاینی تێکدەچێ.

*ئەگەر بینی دەستەڵاتو پۆستێکی لە(مەککە) پێ سپێرا فەرمانڕەوا هەندێکاری پێدەسپێردرێ.

*ئەگەر بینی روو بە(کابە)چوو ئاینەکەی باشدەبێ.

*ئەگەر بینی لە(کابە) پیسایيکرد بەڵگەیە لەسەر بەلاو نەهامەتی روو لەفەرمانڕەوا دەکات.

*ئەگەر بینی دراوسێی (مەککە)یە تەواوپڕ دەبێ.

*ئەگەر بینی لە(مەککە)دایەو لەگەڵ مردواندداو پرسیاری لێدەکەن بەشەهیدی دەمرێ.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم لەسەر (کابە) نوێژدەکەم ، ئەویش وتی: لەخوابترسە من وادەبینم لەئیسلام دەرچوویی.

*ئەندازیارێك لەخەودا دەبینێ چوەتە نێو (حرم)ەوە لەسەر (کابە) نوێژدەکات، خەونەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو دەگێڕێتەوە ئەویش دەڵێ: دڵنیایيو دەستەلاتێك وەردەگری باج لەهەمورلایەکەوە کۆدەکەیتەوە، وێڕای خراپی بۆچوونو پێچەوانەبوونی سوننەت.

*پیاوێکیتر دەبینێ بازدەدات بەسەر (کابە)دا پاشان بۆ (ئیبن سیرین) ی دەگێڕێتەوەو ئەویش دەڵێ: پیاوێکی پێچەوانی سوننەتی پێغەمبەری (ﷺ)و دوای ئارەزووی خۆت کەوتووی.

*دەگونجێت (کابە) بەڵگەبێت لەسەر نوێژ چونکە رووگەی نوێژ خوێنانەو بەڵگەیە لەسەر مزگەوت چونکە ماڵی خوایە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی وابەستەی دەبێت و رێنموویی ئەو وەردەگرێ و پاشگەزدەبێتەوە لەکارەکانی.
*هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەهەشت چونکە ماڵی خوایەو بەهەشتیش ماڵی خودایە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەوەی مزگەوتەکانیتر بەڵگەیە لەسەری.
*ئەگەر بینی (کابە)بوە بەماڵی ئەو خەڵکی رووی تێدەکەن و ریزیان بەستوە لەبەردەرگایدا خاوەن زانیارییە یاخود کچێکی رێزداری هەیەو هاتوون بۆ داخوازی.
*ئەگەر لەدەوری (کابە)بوو یاخود هەندێك لەرێورەسمەکانی جێبەجێدەکرد خزمەتی دەستەلاتدار دەکات یان خواناسێ یا باوك و دایك یاخود هاوسەر یان گەورەیەك بەئامۆژگاری و خۆماندوکردن.
*ئەگەر بینی چوەنێو (کابە) هاوسەزدەگرێ ئەگەر رەبەن بێت و، ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێ ئەگەر بێئاگابوو دیسان دەگەڕێتەوە بۆ چاکەکاری و ئەگەر ئازاری دڵی دایك و باوکیدابوو چاکدەبێتەوە لەگەڵیان، وەگەرنا دەچێتە ماڵی فەرمانڕەوا بۆ

کارێك لەبێداریدا بەڵگەیە لەسەری، بەلاّم ئەگەر لەکاتی بێداریدا بترسێ دڵنیادەبێ و ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێ.
*ئەگەر کەسێك (کابە)ی بینی لەشارێك یان گەرەکێك ئەگەر خەونەکە تایبەتبوو بەخەوبینەرەوەو کەسی نەدی لەخەوەکەیدا تەماشای حاڵیدەکرێ ئەگەر چاوەڕێی ژنبێ مارەیدەکات و زۆر چاوەڕێدەبێ.
*ئەگەر کەسێکی بێئاگا لەئاین بینی یاخود نوێژی وازلێهێنابوو بۆ ئەوکەوسە ئاگادارییە لەوازهێنانی لەوەی کەوا دەبوو بیکات و لەرووکردنە شوێنێك، هەروەها بۆکەسێك (حەج)ی ماڵی خوای لەئەستۆدابێ بەلاّم خۆی لێبێئاگابکات، ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو خەوەکەش هی زانایەکبوو خەڵکی لەدەوری کۆدەبوونەوە لەخەوەکەداو دەنگەدەنگیان لەدەوری دروستدەکرد دەستەلاتدارێکی دادپەروەر کاروباریان دەبات بەڕێوەو پیاوێکی زانا یان کەسێکی ناسراو لە(حەج) دەگەڕێتەوە یان لەسەفەرێکی دوور یان لەماڵی خۆی دەچێتەدەرەوە بەهۆی کارەسات و رووداوێکە کەرووی تێدەکات یان فەرزێك کەدێتە ئەستۆی یان مردوویەکی دەمرێت و خەڵکی

شوێنی دەکەون و بەدەوریا دوعا دەکەن.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی نوێژی تێداکرد زاڵدەبێت بەسەر فەرمانڕەواو پێشەوایەکی ڕێزدار یاخود دڵنیادەبێ لەدوژمنان و خێری دەستگیر دەبێ لێوەیان.
*ئەگەر چوە (بیت العتیق) دەچێتە لای فەرمانڕەوا.
*ئەگەر بینی یەکێك لەدیوارەکانی کەوت و ڕما بەڵگەیە لەسەر مەرگی فەرمانڕەوا.
*ئەگەر هات بۆ (کابە) بەڵام هیچ سرووتێکی بەجێنەهێنا لەقیامەتدا ئەو فەرزانەی بەجێهێناوە خودا لەسەری داناوە یان کەفارەتی سوێندەکەیداوە.
*ئەگەر بینی دزی لە(کابە)کرد دەچێتە لای مەحرەمێکی خۆی.
*ئەگەر فریشتەکانی بینی لەئاسمان دابەزیو پایەکانی (بیت)یان بەرزکردەوەو لەشارێکدا دایاننا فیتنەو ئاشوب لەو زەوییەدا دەکەوێتەوە.
*ئەگەر بینی (کابە)سووتاوە وازی لەنوێژ هێناوە.
*ئەگەر (کابە)ی بینی زیاد یان کەمیکردبوو یاخود لەحاڵوباری خۆی گۆڕانکارییەکی بەسەردا هاتبوو لێکدانەوەی دەدرێتە پاڵ فەرمانڕەوا.
*ئەگەر بینی گەڕا بەدەوری(کابە)دا یاخود یەکێك لەسرووتەکانی بەجێگەیاند چاکییە لەئاینەکەیدا.
*ئەگەر بینی روویکردە (کابە) روودەکاتە ئەوەی حاڵوباری ئاینەکەی چاکدەکات لەگەڵ دنیایدا یان روودەکاتە فەرمانڕەوا هەتا تێکەڵ بەهەندێك لەبەرپرسەکانی ببێت.
*ئەگەر بینی (کابە) هاتوەتە نێوماڵەکەی و لەخزمەتی دەستەڵاتداردا نەبوو ژنێکی ڕێزدا دەهێنێ لەچاکەکاران.
*(کابە) بەڵگەیە لەسەر نوێژ چونکە رووگەی موسوڵمانانە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر مزگەوت چونکە ماڵی خوایە.
*بۆ یەکێك رووی تێبکات بەڵگەیە لەسەر:
+ڕێنومایی و قورئان و سوننەت.
+کوڕ.
+زانا.
+گەورەو هاوسەرو دایك.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر بەهەشت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج)و ئاپۆڕەو بازاڕو خۆشحاڵی.
*ئەگەر بینی (کابە)بوە بەماڵی و خەڵکی رووی تێدەکەن و وەستاون

لەبەردەرگاکەی دەستەڵاتێك بەدەستدەهێنێ یان بەهۆی زانیارییەکەوە یاخود کارێك کەئەنجامیداوە.

*ئەگەر بینی بەدەوری (کابە)دا دەسووڕێتەوە یاخود یەکێك لەسرووتەکانی جێبەجێدەکات خزمەتی دەستەڵاتدار یا زاناو خواناس یاخود دایكو باوك یا هاوسەرو گەورەیەك دەکات بەئامۆژگاریو چاکەلەگەڵکردنو خۆرەنجاندن بۆ بەرانبەر.

کاتژمێر: ئەوەی کاتژمێرێك ببینێ (درهەم)و (دینار)ی بەپێی دیاریکردنی کاتەکە دەستدەکەوێ.

*کاتژمێری وەڵامدانەوەی دوعا لەرۆژی هەینیدا یان کاتی خوێندنی زیکرو ویرد بەڵگەیە لەسەر لابردنی بەلاو نەهامەتیو دەوڵەمەندبوونی هەژارو بەجێهێنانی بەڵێن.

*هەروەها دەڵێن: کاتژمێری دەست لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پێشکەوتن بەیارمەتی هاورێیەك کەدەستەڵاتێکی گەورەی هەیە.

*کاتژمێری دیوار:بەکات لێکدەدرێتەوە، ئەگەر لەنمرەیەکی دیاریکراودا لێدا لەساتەکانی شەوورۆژ

چاکبوونی حاڵو بارە ئەگەر هەڵدەستا بەئەنجامدانی کارێك.

کاتژمێری خۆڵی شووشەیی: ئەگەربینی شتێك دێت بەسەریا لێکدانەوەی بەپێی خێرو شەڕ دەبێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جوانکاری.

کار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کرداری ناتەواو بەڵگەیە لەسەر نائومێدبوون لەوەی خوازیاریەتیو روودانی ناتەواوی لەسەرکردایەتیدا.

(نابلسی) دەڵێت: کاری ناتەواو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بێکاریو کاری تەواویش بەڵگەیە لەسەر ژیان.

*ئەگەر بینی کارێکی خێر ئەنجامدەدات خوازیاری منداڵی نێرینەیەو خوداوەند پێی دەبەخشێو بەڵگەی خێرە بۆ دەوڵەمەندو کەسانی بەهێزو هەروەها بەڵگەیە لەسەر موڵكو پلەوپایەی فراوانو بەرین.

کارا(بکەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەژاریو دەوڵەمەندی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرو دوودڵی لەداواکردنی بژێویداو هەڵگری غەمو پەژارەی کەسانیتر لەگەڵ ئارامگرتن لەسەر ئەوەی تێدایە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هەڵبەستی قسەو جوانکاریی حەلاڵ تێکەڵ بەحەرامدەکات.

*کارا (بکەر) پیاوێکە خەڵکی هاندەدات دژ بەیەك، ئەگەر کارێکیشی ئەنجامدا بۆ خوداوەندیدەکات، ئەگەر تەمو مژ کەوتەسەری سوود لەو تەپو تۆزە وەردەگرێ بەئەندازەی خۆی، ئەگەر تەپو تۆز نەکەوتەسەری هیچ سوودێکی لێوەرناگرێ.

*ئەگەر بینی بکەر ماڵان لەبندەردەهێنێ لەگەڵ دیواردا و هەندێکی دەخرێ بەسەر هەندێکیتردا بێزاریو ناڕەحەتی لەنێوان کەسانێکدا روودەدات لەو شوێنەدا یاخود دەمرن.

*ئەگەر بینی بەدەستی کارێك ئەنجامدەدرێت وەك هەڵکەندن بەپاچ کردگاری پەروەردگارە، پاچیش پیاوێکە خەڵکی بەکێشدەکات بۆ لای خۆیو دەچێتە نێو کرۆکی ئەو باسەوە.

کارپەکخستن: (نابلسی)دەڵێت: پەکخستنی ئەوکاروبارانەی ناتوانێ بەجێی بهێنێ ئەگەر ژنبوو جیابوونەوەو دانیشتن بۆ خۆی دەهێنێ یاخود شوونەکردنو گۆشەگیرییە.

کارگەچی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئارامگرتنو چوستو چالاکی لەهەموو کاروبارێکدا.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر رزقو بژێویو سوودو قازانج.

کاروان: (نابلسی) دەڵێت: ئاژەڵ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کەلوپەلو پێداویستی باش ، کاروانیش : پشوو سەفەرو گواستنەوەیە ، هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: گەشتیاری ژن ژنێکی ئازادی دەوڵەمەندە.

کاری چاکە: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو شاییو ئاهەنگە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هەرەشەو گریانو شیوەن.

کاشی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی لەجێگەی مەرمەڕ دانراوە بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی پلەوپایەو هاوسەرو شوێنو جێو بژێوی، هەروەها ئەگەر مەرمەڕ لەجێگەی کاشی دانرابوو بەڵگەیە لەسەر پێچەوانەی شەڕ بەخێر.

*ئەگەر کاشی بینی لەشوێنێك گونجاوو پێویستبوو بەڵگەیە لەسەر تەباییو کۆبوونەوەو شاییو رەواندنەوەی غەمو پەژارەو رزقو رۆزیو نوێبوونەوەی جلوبەرگ.

كاغەز(تیانووس): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەکاغەزێکدا دەنووسی نکوولییە لەگەڵ خەڵکیدا.

*هەروەها دەڵێن: نووسەر پیاوێکی غەمباری بەلاّو نەهامەتیدارەو هەمیشە لەدڵەراوکەدایەو خوداوەند ڕێنومایید‌ەکات لەو غەمو پەژارەیە قوتاردەبێ.

*ئەگەر بینی پێشەوایەك کاغەزێکی دایە داوای شتێکدەکات لەئیمامو دەیدۆزێتەوە.

کاغەزفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە هاوکاری خاوەن پلانو فێڵدەکات.

کافرۆش(ئالیکفرۆش): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی بەخشندەی ماڵو سامانداره.

(نابلسی) دەڵێت: پیاوێکی بەخشندەی دەوڵەمەندەو باسی چاکەکانیدەکرێ.

*بینی کافرۆش بەڵگەیە لەسەر هەستان بەبەرژەوەندی کەسانیتر یان هەڵسوکەوتکار بەرزقو ڕۆزی هەژارو ئەوانەی لەسەفەردان یان تەمەڵی.

کافور: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کافور پیاهەڵدانی باشە لەگەڵ پلەوپایەو شکۆمەندی.

(نابلسی) دەڵێت: کافور بەڵگەیە لەسەر خێر بەنهێنیو دووگیانبوونی ئافرەت.

*ئەگەر لەگەڵ مردوو یان پیردا بینرا بەڵگەیە لەسەرکرداری چاكو حەشرکردنی لەگەڵ چاکەکاران.

کاکیلەی مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی کاکیلەیەکی ئێشو ئازاری هەیە قسەو وتەیەکی خراپ دەبیستێ لەکەسێکی نزیکییەوەو مامەڵەیەکی توندو ڕەقی لەگەڵدەکات بەئەندازەی ئێشو ئازارەکەی کەهەیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: کاکیلە لەخەودا گەورەی نەتەوە یان ریش سپییەکەیانە، ئەو کاکیلەیەشی دەکەوێت یان هەرددانێك بەڵگەیە لەسەر کەموکوڕی لەماڵو دارایییدا یان مردنی کەسانێك.

*کاکیلە خانەوادەی پیاوە دووڕووەکان یاخود ئەوانەی خۆی پێدەنوێنێ یان ئەو مندالانەی نەگەیشتوون بەئاستێ.

*ئەگەر بینی کاکیلەی دەرهێناوە دەمرێت، هەروەها دەڵێن: ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە یاخود ئەگەر ئەمانەتێکی لابوو دەیدات بەخاوەنەکەی یان پەیوەندیو رایەڵەی خزمایەتی دەبڕێت لەنێوان ئەوەی کاکیلەکەی دەدرێتەپاڵ.

كـالانى شمـشێر: (نابلـسى)دەڵێـت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نهێنیپارێز.

*هـەروەها دەڵـێن: كـالانى شمـشێر بەڵگەیـە لەسـەر مـاڵودارایى پـارێز یـا شـتومەكپارێز، هـەروەها بینینـى بەڵگەیە لەسەر :

+سەفەر.

+كوڕێـك مـرۆڤ بەسەرشـانیەوە هەڵیبگرێت.

كالآ(شتومەك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئـەوەى كـالآو شـتومەك بەدەسـتیەوە ببینىٚ ماڵو سامان بەدەستدەهێنێت.

كاڵەك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: كاڵـەك نەخۆشییە ، هەروەها دەڵێن: پیـاوێكى لەش بەبارو نەخۆشە، هەروەها دەڵـێن: ئەگەر كاڵـەك بهێنـىٚ خـەمو پەژارەیـەك رووى تێـدەكات بەبێئـەوەى بزانێـت لـەكوێوە سـەریگرتووە، هـەروەها دەڵـێن: كاڵەكـە سـەوزەى نەگـەیوو تەندروستىو لاشەیە.

*ئـەوەى ببینـىٚ دەسـتى بـۆ ئاسمـان درێژكردووە كاڵەكێك دەگرێتەوە موڵكو دەسـتەلآتێك داوا دەكـاتو بـەخێرایى دەستیدەكەوێت.

*دەگێڕنـەوە پیاوێـك كاڵـەكیان گرتـە ماڵەكـەى، خەوەكـەى بـۆ خەولێكدەرەوەیـەك گێڕایـەوە ئـەویش پێـى وت: هـەر كاڵـەكێك كـەتێیان گرتووى كەسێكى ماڵەكەت دەبرێت.

*كاڵەكى سـەوزى هنـدى پیـاوێكى روح قورسى ساردو سڕە لەدیدى خەڵكیدا.

(نابلسى) دەڵێت: ئەوەى ببینـىٚ كاڵـەك دەخوات لەزیندان قوتار دەبێـت بـەپێى ئایـەتى: ﴿فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ الَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُـر أَيُّهَـا أَزْكَـى طَعَامَـاً فَلْيَـأتكُمْ بِـرِزْقٍ مِنْـهُ﴾ (الكهـف:١٩) بەواتاى كاڵەك هاتووە.

*ئـەوەى ببینـىٚ كاڵـەكى هنـدى دەدات بەخـەڵكى سـووكو سـارد دەبێـت لەبەرچاوى خەڵكیدا یان قسەى قورسو گراندەكات .

*ئەوەى بیەوێت ئیشوكاربكات كاڵەكى خراپ بەڵگەیە لەسەر بێئیشى.

*كاڵەكى سەوز شارۆچكە یـان كـوڕ یـا ژنە یان سـەرى هاوڕێیـە ، ئەگـەر چـوە لاى نـەخۆش چارەسـەر وەردەگـرىٚ ئەگـەر پێویـستى پێنـەبوو بەڵگەیـە لەسەر نەخۆشى.

*كاڵەكى زەردیش پیـاوو ژنـە كەباسـى چـاكو باشـیان هەیـە، دەگونجێـت بەڵگەبێت لەسەر ژنى خانـەدانو جـوان لەگەڵ كەمو كوڕى رەقو ئیشى زبر یان لەسەر رەقى.

*ئەگەر کاڵەکێکی لەتکراوی بینی بەڵگەیە لەسەر قەرزێك دەیدەنەوە یان لەچەن مانگیدا قەرزیدەکات.

*کاڵەکی سووریش بەڵگەیە لەسەر جۆرەکانی خشڵو ئاڵتوون.

کاڵەك فرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوی لەش بەبارو نەخۆشو بەڵگەشە لەسەر ئەوەی چارەسەرو شیفای نەخۆشی لایە لەگەل رزقو رۆزی فراوان.

کامخ[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا غەمو پەژارەو کێشمەکێشو ناکۆکییە، ئەگەر لێیخوارد غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئەگەر لێی نەخواردو دەستی لێنەدا ماڵو سامانێکە زیانی لێدەکات.

کامخ فرۆش: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە فرەنەخۆشو دەردەدارە.

کانزاکان: (ئیبن سیرین)دەڵێت:

کانزاکانی نێوزەوی بەڵگەیە لەسەر:

+گەنجینە.

+ماڵوسامانی هەڵگیراو.

+زانیاری شاراوە.

+کاروباری نهێنی.

*ئەگەر کانزایەك یان چەند کانزایەکی دییەوە تەماشای حاڵوباریدەکرێ ئەگەر کشتیاربوو بژێوی پەیداکردنی دەژێتەوە، ئەگەر زانستپەروەربوو بەدەستیدەهێنێتو سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەر ئەوکانزایانەی لەخەودا بۆ خەڵکی حەلاڵکرد بەڵگەیە لەسەر ئەو زانیارییەی بەدەردەکەوێ، ئەگەر دەستەلاتداربوو لەدەریای دوژمندا یاخود بەتێکۆشان ناسرابوو چەندین شاری هاوەڵ پەیداکەران ئازادکارو دەستکەوتیان دەبێت، ئەگەر بیدعەچییەکی گەورەبوو فیتنەیە بۆیو بەرووی خەڵکیدا ئاوەلأیدەکات.

*کانزاکانی نێو زەوی ماڵوسامانی بێدەنگە وەك چاو پارێزراوە.

کاولبوون (فەوتان - تیاچوون): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پووچەڵبوونەوەی سوودو قازانجە یاخود نەبوونی نەرمونیانییە بەهۆی نەخۆشییەوە یان دوورینەوە یاخود ئافەتو بەلأبارین بەسەر کشتوکاڵ یان هاتنی نەهامەتی بەسەر ئاژەلأندا.

*لای خەڵکی رێبازدار بوونو مانەوەیە.

[1] **کامخ:** ئەوەی لەخواردندا بەکاردێت بۆ تامو چێژتێکردنی . (فەرهەنگی دەریا: ٢/١٠٢٣).

ك ت

کتری: (ئیبن سیرین) دەڵێت: رێزو پلەوپایە نرخیماڵە.

*ئەگەر ئاگرێکی کردەوەو کترییەکی خستەسەری‌و گۆشتی تێکرد یان خوارد پیاوێك دەجووڵێنێ بۆ بەدەستهێنانی سوودو قازانج، ئەگەر بینی گۆشتەکە کولاوخواردی سوودو قازانجی لێوەردەگری‌و ماڵ‌و سامانی حەلاڵ بەدەستدەهێنێ،ئەگەر نەکولابوو سوودی حەرامە.

*ئەگەر گۆشت‌و خواردنی تێدانەبوو پیاوێکی هەژار رادەسپێرێ بەکارێك لەتوانایدا نییەو سوودی لێوەرناگرێ.

*کتری شووشە پیاوێکە نازو نیعمەتی خۆی بۆ سەرجەم خەڵکی دەردەخات‌و بەتایبەتیش بۆ دراوسێکانی.

کتێب(پەرتووك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: کتێب هێزە، ئەگەر کتێبێکی بینی هێز بەدەستدەهێنێ بەپێی ئایەتی: ﴿ يَا يَحيَى خُذِ الكِتَابَ بِقُوَّة ﴾ (مريم: ١٢).

*کتێب خێرێکی بەناوبانگە ئەگەر بلاوکرابووەوە ئەگەر داخرابوو خێرێکی شاراوەیە.

*ئەگەر کتێبەکە لەدەستی منداڵدابوو مژدەیە، ئەگەر لەدەستی کچێکدابوو خێرو مژدەو خۆشییە، ئەگەر لەدەستی ژنێکدابوو پەیبردن بەکارێکە لەخۆشیدا.

*ئەگەر کتێبێکی داخراوی بەدەستییەوە بینی زوو دەمرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ يَومَ نَطوِي السَمَاءَ كَطَيِّ السِجِلِّ للكُتُب ﴾ (الأنبياء: ١٠٤).

*ئەگەر بینی بەبلاوکراوەیی لەپێشەوای وەرگرت دەستەڵات‌و سەرکەوتن‌و نازو نیعمەت بەدەستدەهێنێ ئەگەر بەئارامبوو، وەگەرنا لەکۆیلایەتی‌و ملکەچی دەترسێ.

*ئەگەر بینی کتێبێکی داخراوی نارد بۆ مرۆڤێك‌و پاشان بۆینادەوە، ئەگەر دەستەلاتداربوو بەسوپاکەوە رووی تێکرد دەدۆرێن، ئەگەر بازرگانبوو لەبازرگانیەکەیدا زەرەر دەکات، ئەگەر ژنی دەستنیشانکردبوو پێناگات‌و وازی لێدەهێنێ.

*ئەگەر کتێبێکی بەدەستی راستییەوە بینی خێرە، ئەگەر شەڕو ئاژاوەی هەبوو لەگەڵ مرۆڤێکدا یاخود گومانی هەبوو بەئاشکرا بۆی روونده‌بێتەوە، ئەگەر لەسزاو ئێش‌و ئازاردابوو خۆشی‌و شادی رووی تێدەکات بەپێی ئایەتی : ﴿ وَنَزَّلنَا عَلَيكَ الكِتَابَ تِبيَانا لِكُلِّ

شَيۡءٖ وَهُدٗى ﴾ (النحل: ٨٩) ئەگەر غەمباربوو یان ئاوارە کاروباری بۆ ئاساندەبیٚو بەدڵخۆشییەوە دەگەڕێتەوە بۆ لای خانەوادەکەی.

*وەرگرتنی کتێب بەدەستی ڕاست خێرە.

*ئەگەر بەدەستی چەپ کتێبێکی وەرگرت پەشیماندەبێتەوە لەکارێك ئەنجامیداوە.

*ئەگەر کتێبێکی لەمرۆڤێك وەرگرت ڕێزدارترین شت وەردەگریٚ لای بەپێی ئایەتی: ﴿ لَأَخَذۡنَا مِنۡهُ بِٱلۡيَمِينِ ﴾ (الحاقة: ٤٥).

*ئەگەر بێباوەڕێك قورئانێکی بەدەستیەوە بینی یان کتێبێکی عەرەبی ملکەچدەبیٚ یان دەکەوێتە بۆتەی غەمو پەژارەو بەلاو نەهامەتییەوە.

*ئەگەر تەماشای لاپەڕەو گۆڤارێکیکرد بەلاٚم ئەوەی تێدابوو نەیخوێندەوە میراتیەو بەدەستیدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی کتێبێکی دڕاند غەمو پەژارەکانی دەڕەوێنەوەو فیتنەو شەڕی لێدەکەوێتەوەو خێری دەستگیردەبیٚ.

*ئەگەر بینی کتێبێکی مۆرکراوی بۆهات ملکەچو رامی فەرمانڕەوایەکدەبیٚ بەڵگەش لەسەری چیرۆکەکەی (سولەیمان) پێغەمبەرە (سەلامی خوای لێبێت) لەگەڵ (بەلقیس)دا.

*ئەگەر لاپەڕەو گۆڤارێکیان بۆ ناردو تێدا پارچەیەکی لۆچکراوی تێدابوو کچێکەو هاوسەرگیری لەگەڵ دەکاتو دووگیاندەبیٚ.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی کتێبێك دەنووسیٚ کاروکاسبییەکی حەرام ئەنجامدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿فَوَيۡلٞ لَّهُم مِّمَّا كَتَبَتۡ أَيۡدِيهِمۡ وَوَيۡلٞ لَّهُم مِّمَّا يَكۡسِبُونَ ﴾ (البقرة: ٧٩).

*نەخشو نیگاری دەستی پیاو فڕوفێڵە ملکەچیو ڕسوایی بەدوادا دێت، بۆ ژنانیش فرویڵو پارە پەیداکردنە.

*ئەگەر بینی ئایەتێکی قورئان لەسەر کراسەکەی نوسراوە پیاوێکی پابەندە بەقورئانەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر نامەی کردارەکانی بەدەستی چەپ بینی پەشیماندەبێتەوە لەسەر کارێك ئەنجامیداوە. وەرگرتنی نامەی کردارەکان بەڕاست ساڵێکی پڕ فەڕوپیتە، وەرگرتنی لەمرۆڤێك پیرۆزترین شتی لێوەردەگریٚ، لەلایەن خۆیەوە.

*ئەگەر بێباوەڕێك قورئان یان كتێبێكی عەرەبی بەدەستی خۆیەوە بینی ملكەچدەبێو دەكەوێتە نێو غەمو پەژارەو بەلاو نەهامەتیەوە، مۆركردن دڵنیابوونە لەوكارە.

*ئەگەر كتێبێكی بینی بەسپێتی لەلایەن كەسێكی نادیارو ئاوارەوە پێی گەیشت هەواڵی نامێنێو دواییدێت.

*ئەگەر كتێبێكی بینی لەئاسمانەوە دابەزی بۆی بەپێی ئەوەی حاڵیدەبوو لێی یان كەوتە نێو ویژدانی، ئەگەر خێربوو یان شەڕ.

*دەگونجێت كتێب بەڵگەبێت لەسەر یەكێك خۆش دانیشتنو مەجلیس بێت.

*كتێبی بەرگدار ئەگەر نەیزانی چی تێدایە بینینی بەڵگەیە لەسەر ناپاكیو غەش لەپیشەسازیداو مامەڵەی نادیار یان ژنی زماندرێژە.

كتێبفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خاڵیبوونەوە لەغەمو پەژارەو چارەسەری گیروگرفتو كەوتن بەسەر هەواڵی سەیرو هاوسەرگیری بۆ رەبەنو تەوبە بۆ خراپەكارو موسوڵمانبوونی بێباوەڕ.

ك ج

كچ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا قورسیو گرانییە بۆ خاوەن پلەوپایە، هەروەك چۆن ژن دەرووی خێرە بۆ ئەوانەی لەناڕەحەتیدان.

كچۆڵەی گۆرانیبێژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆرانیو مۆسیقا لەشاییدا هەمووی بەلاو نەهامەتییە بۆ دانیشتوانی ئەو ماڵە.

كچی شقڵو مۆر نەشكاو: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا كچێك بینیێ قورسیو گرانیە بۆخاوەن پلەوپایە هەروەك چۆن ژن دەرووكردنەوەیە بۆ ئەوانەی لەتەنگانەدان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+حوشتر.

+زەوییەكی بەسوودو خانوویەكی تازەبیناكراو.

+بەروبوومی نەچنراو.

+ناڕەحەتیو مەینەت.

+كاری ئەستەمو گران.

*بۆ پادشاو فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر قەلا.

*ئەوەی ببینێ دەچێتە لای كچێك دەبێت بەخاوەنی كێڵگەیەك یان بازرگانیەكی بەسوود ئەنجامدەدات.

ك ر

كراس: (ئیبن سیرین) دەڵێت: كراس حاڵو باری مرۆڤە لەبژێوی پەیداكردنو

ئایندارێدا، ئەو زیادو کەمییەی تێدا بەدیدەکات دەگەڕێتەوە بۆ خۆی.
*هەروەها دەڵێن: کراس مژدەیە بەپێی ئایەتی: ﴿ اذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَـٰذَا ﴾ (یوسف: ٩٣).
*هەروەها دەڵێن: بۆ پیاو ژنەو بۆ ژن مێردە بەپێی ئایەتی: ﴿ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ﴾ (البقرة:١٨٧).
*ئەگەر بینی جلەکانی هەڵتەقا لەژنەکەی جیادەبێتەوە.
*ئەگەر بینی کراسێکی بێگیرفانی لەبەرکرد باشی حاڵو باریەتی لەئایندا، مەگەر ماڵو سامانی نەبێتو نەتوانێ کارو کردار ئەنجامبدات.
*ئەگەر گیرفانی کراسەکەی دڕابوو بەڵگەی هەژارییەتی.
*ئەگەر بینی چەند کراسێکی زۆری هەیە بەڵگەیە لەسەر خێرو چاکەی زۆر کەپێیدەگات لەقیامەتداو پاداشتدەدرێتەوە.
*کراسی سپی ئاینو خێرە، پۆشینی ئەو جۆرە کراسە پلەوپایەیە بۆ خاوەنەکەی، هەروەها جبەش بەو چەشنەیەو چاکیو خراپی حاڵی پۆشەری دەردەخات.

*ئەگەر ژنێك بینی کراسێکی پۆشیو لووسو گوشادبوو باشی حاڵو باریەتی لەئاینو دنیاو حاڵی هاوسەرەکەیەوە.
*پێغەمبەری خوا(ﷺ) دەفەرموێ: "بینیم خەڵکی دەخرانە ڕوو لامو هەبوو کراسەکەی تاسەر مەمکی بوو هەیشبوو خوارتر، ئنجا(عومەر)م بینی کراسێکی لەبەردابوو رایدەکێشا" وتیان: بەچی لێکیدەدەیتەوە ئەی پێغەمبەر (ﷺ)؟ فەرمووی: ئاین"[1].
(نابلسی) دەڵێت: کراسی سپی ئاینە، ئەگەر بینی کراسێکی بەدیاری پێدرا خێروچاکەیە بۆی.
*ئەگەر بینی کراسەکەی دڕاوو پیسە غەمو پەژارەو بەڵاو نەهامەتییە تووشیدەبێ.
*کراسی سەوز بەڵگەیە لەسەر ئاینو هی سپیش بەهەمان شێوەو کراسی شین باش نییە.
*کراسی سوور بەڵگەیە لەسەر ناوبانگ.
*کراسی زەرد نەخۆشییە.
*تەڕی جلوبەرگ بەڵگەیە لەسەر کۆسپو ڕێگر لەسەفەرکردندا ئەگەر

[1] متفق علیە (بوخاری) /٢٣و (موسلم) : (١٨٥٩/١٥/٣).

ئـەو تەراپییەوشـکبوەوە کۆسـپەو لادەچێ.

*ئەگـەر بینـی کراسـێکی بێگیرفـان‌و ملوانی لەبەرکردو بۆینباخی نەبەست بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر بینی کراسێکی خـەت خـەتی لەبەرکرد (حەج) یا سەفەر دەکات.

*ئەگـەر بینـی کراسـێکی کـورتی لەبەرکردو عەورەتی دانەپۆشی لەگەڵ هـەردوو ئـەژنۆی لەئاینەکەیـدا کەموکوڕی دەنوێنێ.

*ئەگـەر بینـی کراسـێکی لـەدار دروسـتکرد بـەدەریادا سـەفەردەکات‌و سـواری کەشـتی دەبێـت‌و ئەگـەر نەخۆشبوو مەترسی مردنیدەبێت.

*ئەگـەر لەسـەر کراسـەکەی ئایـەتێکی قورئـانی بینـی نووسـرابوو پابەنـدی قورئاندەبێ.

*کراسـی بۆیـەو خـومکراو بـەڕەش بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارە بۆنـەوەی لەبەریدەکات.

*ئەگەر بینی کراسێکی هەڵگەڕاوەی لەبـەرکرد حـاڵ‌و بـاری دەگـۆڕێ بـۆ واژووی خووسروشـتـی خـۆی‌و دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چوونە لای خێزانەکەی لەدواوە.

*دەگونجێـت کـراس مـاڵ‌و لانـەی پیاوبێت چونکە مـەردوم دادەپۆشـێ‌و چوارلای هەیە وەك ماڵ‌و لانە.

*ئەگـەر بینـی کراسـەکەی لـەباری درێژیـدا دڕاوە دەرووی لێدەکرێتـەوە، ئەگـەر لـەباری پانیـدا دڕا قـسەو وتـە لەسەر ئابڕووی دەکرێ.

*ئەگەر بینی کراسەکەی لەدواوە دڕاوە دەربـارەی ئـابڕووی وتـەو قـسەدەکرێ لەکاتێکدا خـۆی بێتـاوان‌و پاکە ئەگـەر لەپێشەوە دڕا قسەیەو دەربارەیکراوە.

*ئەگەر بینی کراسەکەی لەهەورە نـازو نیعمەت دەیگرێتەوە.

*بینینـی کراسـی (یوسـف) (سـەلامی خـوای لێبێت) پەیامبـەرێکی خێـر رووی تێدەکات.

کردنەوەی قفل: (ئیبن سیرین) دەڵێـت: ئـەوەی قفلێـك دەکاتـەوە ئەگـەر رەبـەنبوو هاوسـەردەگرێ‌و قفـڵ هاوسەرە.

*ئەگـەر زیندانیـەك بینـی بـەدوعا قوتـاردەبێ‌و خوداوەنـد دەفـەرموێ: ﴿إِن تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْفَتْحُ﴾ (الأنفال:١٩) واتە: ئەگـەر دوعـا بکـەن سەرکەوتوو دەبن.

*ئەگـەر لەکێـشەو بەربەرەکانیـدابێت سەردەکەوێت‌و بڕیـاردەدات خوداوەنـد

دەفەرموێ: ﴿ إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحاً مُبِيناً﴾ (الفتح:).

*ئەگەر هەزارو رزق و رۆزی سواربوو دەروازەی خێری لێدەکرێتەوە لەسەر دەستی هاوسەر یان شەریك یا لەسەفەرێکدا.

*ئەگەر دادوەربوو نەیتوانی بڕیاربدات یاخود پرسیارکاربوو فەتوای بۆنەدەدرا ئەوەی بوە بەکۆسپ و رێگر بۆیدەردەکەوێ.

کردنەوەی قفڵ و شوێنی داخراو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاسانبوونی کاری قورس و گران و ئاسانکردنی رزق و رۆزی.

کردنەوەی گرێ: (نابلسی)دەڵێت: کردنەوەی گرێ یاخود شیتەڵی لەش و لارێکی تۆکمەو توند بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزی و ئاسانکردنی ئەوەی ترسی هەیە قورس و گرانبێت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پووچەڵکردنەوەی سیحرو جادوو.

کرم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کرم لەسکدا ئەو منداڵە خۆرانەن کەحاڵ و باریان شێواندوەو کرمی ئاوریشم بەردەستەکانی فەرمانڕەوان.

(نابلسی) دەڵێت: ئەو کرمانەی بژێوی و رزق و رۆزییان لەش و لاری مرۆڤە بەهەمان شێوازە، هەروەها ئەو کرمانەش گۆشتدەخۆن یاخود ئەوانەی نایخۆن، ئەگەر ببینی رووی تێدەکەن و تێکەڵ بەلەش و لاری نابن.

*ئەگەر کۆمەڵێ کرمی بینی لەپاشیەوە دێتە دەرەوە منداڵی منداڵەکانیەتی.

*ئەگەر بینی کرم لەزاری دێتەدەرەوە خانەوادەکەی دەیانەوێت دەستی ببڕن و فێڵی لێبکەن خۆشی دەزانێت و لەو فڕوفێڵە قوتار دەبێت بەسەرکەوتوویی و لەبەخێوکردنیان دەردەچێت.

*ئەگەر بینی کرم لەسکی دێتە دەرەوە بەبێ دەست و ویست خۆی لەکۆمەڵێکی شەڕەنگێز دووردەکەوێتەوە بەمەش رێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*هاتنەدەرەوەی کرم لەلاشە رەواندنەوەی غەم و پەژارەیە چونکە زیانە، هەروەها زوخم و کێمیش رەوینەوەی غەم و پەژارەیە یاخود ماڵ و دارایی تیاچوونە.

*کرم دوژمنی خزم و ناسراوە، هەروەها دەڵێن: کرمی ئاوریشم کڕیاری بازرگانەو پیشەی پیشەوەرە، بەدەستهێنانی سوودو قازانجە.

*هـەروەها دەڵـێن: كرمـی ئاوریـشم بەڵگەیە لەسەر حەرامو روودانی حاڵو بارێكی بێداری.

كرمۆكـە: (نابلسی) دەڵێت: لەخـەودا جلوبـەرگ یـان هاوسـەرێكی ناشایستەیە.

كرمـی دارەمـەیت: (نابلـسی) دەڵێـت: بەڵگەیە لەسەر پیاوێكی بەڕێز، ئـەوەی ببینـیّ هـەمووی دەكەوێتـە خـوارەوە زانایـانی ئـەو وڵاتـە دەمـرن، ئـەوەی ببینـیّو لەگەڵیـدابێت هاوڕێیـەتی مرۆڤێكـدەكات یـان كوڕێكیـدەبێت یـا هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێكدەكات.

كرمـی سـووری رەشـبەڵەك: (نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر لەخـەودا بینـیو كردارەكانیـشی گەنـدەڵو پیـسبوون خراپدەبێت بۆیو ئەوەشـی حاڵوبـاری نادیاربێـت بەڵگـەی خێروچـاكەیە بـۆ وردەواڵـە فـرۆشو خـەڵكیتر بەڵگەیـە لەسەر خۆشیو شادی.

كرمـی سەوزی درەخـت: (ئـیبن سـیرین) دەڵێت: پیاوێكە خۆی بەئایندار خۆی دەنوێنیو دەچێتە نێو ماڵو سامانی سـەركردەو بازرگانـەكانو كـەم كـەم دەیـدزیو گرنگـی بـەوە دەدات بەرووخسار.

كرمی شوێنە تـەڕەكان: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: كرمـی شـوێنە تـەڕەكانی وەك حەمام دوژمنێكی لاوازە.

كریّ(مزە): (نابلسی)دەڵێت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر توشـبوون بەغـەمو پـەژارەو ناسۆرییو چاوبڕینە دەستی خەڵكی، ئەگەر شتی ونبووی كۆكردەوە یان كارێكی ئەنجامدا كرێی بەپێویست دەگـیرا بەڵگەیـە لەسـەر وەفـاو بەسەربردنی ئەو پەیمانەی كەداویەتیو پاراسـتنی خۆشەویـستیو بەدەستهێنانی ئەجرو پاداشت.

ك ر

كـڕاو: (نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا ناچارە، ئەگەر بینی شتێكی كڕی یان فرۆشـتی ناچـارەو پێویـستی هەیـە چـونكە مـرۆڤ نافرۆشـریّ مەگـەر لەناچاریدا بۆشتێك.

كڕنووشـی قورئـا نخوێنـدن: (نابلـسی) دەڵێت: ئەگەر لەخـەودا كڕنووشـی بـرد لـەدوای خوێنـدنی ئایـەتی كڕنـووش لەسـوورەتی(الاعـراف)دا پارێزگاریـدەكات بەفـەرمانكردن بەچـاكەو رێگـری لەخراپـەو پلەوپایەیەكی بەرزو بڵندی دەبێت.

*ئەگـەر لـەدوای ئایـەتی كڕنووشـی سوورەتی (رعد) كڕنووشیبرد بەڵگەیە

لەسەر ڕێزگرتن و گوێڕایەڵی و هەواڵی ڕاست و دروست.

*ئەگەر لەدوای ئایەتی کڕنووشی سوورەتی (اسراء) کڕنووشیبرد لەترسی خوداوەند زۆر دەگری و ملکەچی بۆ دروستدەبێ.

*ئەگەر لەدوای ئایەتی کڕنووشی سوورەتی (مریم) کڕنووشیبرد ئەوە بەڵگەیە لەسەر نیعمەت و خۆشگوزەرانی و بەرزکردنەوەی پلەوپایە لەدنیاو قیامەتدا مەگەر بۆئەوەی لەپلەوپایەدا دەبێت بەجێنشینی ناتوانێت ڕۆڵی ئەو ببینێ لەکوڕو میراتگر.

*ئەگەر لەدوای ئایەتی کڕنووشی سوورەتی (الحج)(کڕنووشی یەکەم) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەر ئامۆژگاری و ناخۆشی و نیگەرانی بەهۆی ئەو حاڵەوە کەلەسەریەتی، ئەگەر لەدوای ئایەتی دووەمی(حەج) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەر هاندان لەسەر گوێڕایەڵی و فەرمانبەچاکەو ڕێگری لەخراپە.

*ئەگەر کڕنووشی برد دوای خوێندنی ئایەتی کڕنووش لەسوورەتی (فرقان)بەڵگەیە لەسەر دەرچوون و لادان لەگوێڕایەڵی و دەستدانە سەرپێچی، یاخود ئەگەر ئەوەی خەوەکەی بینی قاچی هەڵخلیسکابوو بەڵگەیە لەسەر گومانی باشبردن بەپەروەردگارو بیرو باوەڕی باش.

*ئەگەر دوای خوێندنی ئایەتی کڕنووشی سوورەتی (نمل)کڕنووشیبردو ناوبانگی بەرز لای بیدعەکاران و قسە ڕۆیشتن لای پادشایان و ڕاستگۆی لەلایان و گواستنەوەی قسەی خراپ و ناقۆلا.

*ئەگەر دوای خوێندنی ئایەتی کڕنووشی سوورەتی (السجدة) کڕنووشی برد بەڵگەیە لەسەر باوەڕهێنان بەخواو دڵنیابوون و خوازیاربوونی ڕێزو شکۆی خوایی و تەوبەو پارێزگاریکردن لەنوێژ.

*ئەگەر دوای خوێندنی ئایەتی کڕنووش لەسوورەتی (فصلت) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەربەجێهێنانی فەرمانەکانی پەروەردگار بەگوێڕایەڵی بۆ پەرپرس و سەرکردە.

*ئەگەر لەدوای خوێندنی ئایەتی کڕنووش لەسوورەتی(النجم) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەر تەوبەکردن لەگوناهو تاوان و خۆگرتن لەوکارانەی نکوولی لێکراوە.

*ئەگەر لەدوای خوێندنی ئایەتی کڕنووش لەسوورەتی (الانشقاق) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەر ترساندنو تەمێکردن لەئەنجامدانی گوناهو تاوان.

*ئەگەر لەدوای خوێندنی ئایەتی کڕنووش لەسوورەتی (اقرأ) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەر تەوبەو پەشیمان لەگوناهو تاوان کرداری خراپو ئەوەی مرۆڤ شایستەی دۆزەخدەکات.

کڕنووشی سوپاسگوزاری: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەلاو نەهامەتیو نوێکردنەوەی رزقو رۆزیو پاداشتدانەوەی خەوبینەر بۆ رەنجدەرو ماندووی ئەو کارە.

*ئەگەر کڕنووشی سوپاسگوزاری بۆ خوداوەند بردو خۆی پیروبریندار بوو بەلام پشتی نەچەمابوەوە بەماڵو بەخششێك بەهێز دەبیو دەوڵەمەند دەبێت بەدروستی.

کڕنووشی نوێژەکان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کڕنووش لەخەودا بەڵگەی سەرکەوتنو تەوبەیە لەگوناهێك ئەنجامیداوە، هەروەها بەڵگەی بەدەستهێنانی ماڵو دارایيو تەمەندرێژییە ، هەروەها بەڵگەی قوتاربوونە لەناڕەحەتیو بەلاو نەهامەتی.

*ئەگەر بینی کڕنووشدەبات بۆ خوداوەند لەسەر چیایەك زەفەر بەپیاوێکی تۆکمەو بەهێز دەبات.

*ئەگەر کڕنووشی برد بۆ بەدەر لەخودا پێداویستیەکەی بەجێنایەتو شکستدەهێنی ئەگەر لەجەنگدابێتو زەرەر دەکات ئەگەر بازرگانبێت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی کڕنووشیبردو نوێژیکرد بۆ خوداوەند ملکەچدەبێت بۆیو لەخۆبەگەورەزانین قوتاردەبیو سنوورەکانی خوداوەند دەپارێزیو ئەرکەکان بەجێدەهێنیو نوێژ زۆردەکاتو بەخواستی دنیاو قیامەتیدەگات بەشێوەیەکی خێراو بەسەر دوژمنەکانیدا زاڵو سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەر بەسەر گردۆڵکەو بەرزاییەکەوە کڕنووشیبرد یان بەسەر دیوارێکەوە ملکەچدەبێ بۆ پیاوێکی شکۆمەندو بالاو رسوایدەکات.

*کڕنووشبردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر باوەڕهێنان بەخوداو تەوبەکردن لەگوناهو تاوان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چەمانەوەو کڕنووش لەحەجدا بەپێی ئایەتی: ﴿ طَهِرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ

والعَاكِفِينَ والرُّكعِ السُّجُود﴾ (البقرة:٢٢٥).

*دەگونجێت کڕنووشبردن بەلگەبێت لەسەر شوێنکەوتنی سوننەت و هاوەلایەتیکردنی پێغەمبەر (ﷺ) لەبەهەشتدا.

*هەروەها کڕنووشبردن لەخەودا بەلگەیە لەسەر :

+سەرکەوتن و زالبوون.

+پاشگەزبوونەوە لەگوناهو تەوبەکردن.

+ماڵ و دارایی دەستکەوتن بەدرێژایی تەمەن.

+قوتاربوون لەمەترسیەکان.

*هەروەها کڕنوشبردن سەرکەوتنەو چاکی کاروبارەکانە.

*دەگونجێت کڕنووشبردن نیعمەت و بەخشش بێت خوداوەند بیدات بەبەندەکانی.

*ئەگەر بینی خشتێکی زێڕ کڕنووشی برد بۆ خشتێکی زیو پیاوێکی رێزدار ملکەچی بەردەستی پیاوێکی سووک و رسوادەبێت.

*ئەگەر کڕنووشیبرد بۆ خاچ (صلیب) ملکەچی کۆمەڵێکی دووڕوو دەبێت لەگۆرانی و لێدانی ئامێردا.

ك ش

کشان و رووبەدوژمن چوون: بەلگەیە لەسەر غەم و پەژارەو دڵسۆزی لەزانیاری ماڵ و داراییدا.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر خۆئامادەکردن بۆ (حەج) یان ئامادەبوون تێیدا.

*ئەگەر خۆیکشا روو بەدوژمن روح و ماڵی دەخاتە مەترسییەوە روو بەچارەنووسێکی ئەستەم و گراندەچێت.

کشتوکاڵ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا کشتوکاڵێکدەکات ژنەکەی دووگیاندەبێت.

*ئەگەر بینی لەخاکی یەکێکیتردا کشتوکاڵدەکات لەنێوان خۆی و خاوەنی ئەو زەوییەدا جەنگ بەرپادەبێت و کشتوکاڵەکە دەسووتێ و برسێتی و نەبوونی بلاودەبێتەوە.

*ئەگەر بینی لەنێو کێلگەیەکدا دێت و دەچێت و سەوزە ، لەکاری چاکەو خواناسیدا هەوڵدەدات و نازانێت لێی وەردەگیرێ یان نە.

*ئەگەر بینی لەزەوییەکدا کشتوکاڵدەکات بۆ هاوسەردار کوڕەو بۆ رەبەن هاوسەرگیرییەو بۆ خاوەن دانەوێڵە زیادەیە لەبەروبووم و پارەداو

بـــۆ دەســــتەڵاتدار فراوانــــی دەستەڵاتەکەیەتی.

*ئەگـــەر جوولەکەیـــەك بینـــی کـشتوکاڵەکەی لەکێڵگەیەکـدا دەکـات ئەوە دەکوژرێتو بەردەباراندەکرێ.

*کـشتوکاڵ: سـەوزییەکەی بەڵگەیـە لەسەر تەمەندرێژیو وشکیشی بەڵگەیە لەســەر نزیکبوونــەوەی چــارەنووس، چاندنی گەنم چاکەو چەندقات خێـرە بۆی.

*دەگونجێــت گوڵەگــەنم بەڵگــەبێت لەســەر ناڕەحــەتی هــەروەك چــۆن گوڵەگـەنم بەڵگەیـە لەسـەر زیـادبوونی پاداشـــتو چـــاکە، گوڵــــەجۆش هەستکردنە بەخێر.

*کـشتوکاڵ بەڵگەیــە لەســەر کـردار، ئەگـەر بینـی لەخاکێکدایـە گونجـاوو لــــەبارە بــــۆ کــــشتوکاڵ کارێــــك ئەنجامدەدات بۆ داهاتوو ئومێدی باشی لێدەکات.

*ئەگــەر لەشــوێنێکدا کــشتوکاڵی ئەنجامدا گونجاو نەبوو تێدا کشتوکاڵ بکـات نێربازیـدەکات یـاخود زینــاو داوێنپیسی.

*ئەگـەر بینـی کـشتوکاڵ لـەکاتێکیتردا دەدورێتەوە بەڵگەیە لەسەر مـردن لـەو جێگەیەدا یاخود هەڵگیرسانی جەنگ.

*ئەگەر بەنێو کشتوکاڵدا ڕۆیی بەنێو ریزی تێکۆشەراندا تێدەپەڕێت.

*ئەگەر بینی کشتوکاڵێکی ئاسای هەیە کاروکرداریەتی لەئاینو دنیادا.

*ئەگــەر بینــی بــەنێو کــشتوکاڵێکی سـەوزدا ڕۆیـی لـەکاروکرداری چـاکەدا هەوڵدەدات.

*کێڵگــە بەڵگەیــە لەســەر ژن تــۆو دەگرێتــە خــۆیو منداڵیــدەبێتو، شیردەدات هەتا کاتی دورێنە.

*دەگونجێت کێڵگە بەڵگـەبێت لەسـەر گۆڕەپـــانی جـــەنگو پەلەکانیـــشی سـەربازێتو دوورینـەوەی بەشمـشێر لێکبدرێتەوە.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر دنیـاو گوڵـە گەنمەکانیـشی بەڵگـەبێت لەسـەر ئاپۆڕەی خەڵکی گەورەو بچووكو پـیرو لاویان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر هـەموو شوێنو جێگەیەك تۆوی تێدا بچێنرێ بۆ قیامـەت وەك مزگـەوتو کـۆڕی زیکـرو شوێنی خێروچاکە.

کف: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەی ئالودەبوونو حەزکردنە لەزینا، ئەگەر بینی لەبەرینەکرا بانگدەکرێ بۆ زینا بەلام وەلام ناداتەوە.

*ئەگەر بینی لەکتێبێکەوە پێچراوە وەك مردوو بەڵگەیە لەسەر مردنی ، ئەگەر سەری دانەپۆشرا لەگەڵ قاچیدا تێکچوونی ئاینەکەیەتی.

*ئەگەر کفنەکە بەمردووەکەوە کورتبوو بەڵگەی تەوبەیەتی ، ئەگەر درێژیشبوو دوورە لەتەوبەکردنەوە.

*ئەگەر کۆمەڵێکی نادیاری بینی رازاندیانەوەو جلوبەرگی گرانبەهایان لەبەرکرد بەبێ هۆیەك وەك بوونی جەژن یان ئاهەنگ یاخود لەماڵێکدا بەتەنیا بەجێیانهێشت بەڵگەی مردنیەتی.

*جلوبەرگی نوێی سپی دیاریکردنی کاروبارەکانیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا داپۆشینی عەیبو ناتەواوییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی کارەکان یاخود بۆ رەبەن بەڵگەی هاوسەرگیری بێت بەبێئەوەی بگونجێ.

ك ل

کل(سوورمە (ئیبن سیرین) دەڵێن: کل ماڵو سامانە، کلدانیش ژنە ، چاورێژی بۆ پیاوی چاك باشەو بەپێچەوانەشەوە ، حەزلێکردنیشی کورە.

*هەروەها دەڵێن: کل بەڵگەیە لەسەر تیژیو روناکی بینایی، هەروەها ئەگەر بینی چاوەکانی چارەسەر دەکات ئاینەکەی چاکدەکات.

*ئەگەر بینی چاوی دەرێژێ ئەگەر چاورێژی بۆ چاککردن چاوییبوو بەباشی ئاینەکەی چارەسەر دەکات، ئەگەر بۆ جوانکاریبوو لەئاینەکەیدا کارێك ئەنجامدەدات خۆی پێدەرازێنێتەوە.

*ئەگەر کلی پێدرا ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا زیادەی ماڵو سامانو دیدی فراوانە روو بەچاکسازی.

*ئەگەر پیاوێکی باشی بینی چاوی بۆ رێژا بەڵگەیە لەسەر خێر، ئەگەر پیاوێکی رەش چاوی رەشکرد باش نییە.

*ئەگەر بینی کلی بەدەستهێنا ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ، ئەگەر کوێربوو چارەسەریەتی.

*ئەگەر بینی چاوی بەکل رێژرا دوو ژن دەهێنێ، بەڵام ئەگەر بەکل نەبوو وەك چەوری هەرشتێکیتر دوای حەرامێك دەکەوێ لەپێشو پاشەوە.

*ئەگەر بینی چاوی منداڵان بەشتێکیتر دەڕێژن بەدەر لە(كل) گاڵتەیان پێدەکات.
*ئەگەر مرۆڤێکی بینی چاوی ڕێژراو کوێریکرد شتێك لەماڵو سامانی بەفرۆفیڵدەبات.
*ئەگەر کچێك چاوی ڕێژرا سوودەکاتو بێوەژنیش بەهەمان چەشنو شێوازە.
*چاورێژتن بەخوێنو خۆڵەمێش خراپەکاریو مارەبڕینێکی پووچو بەتاڵە.
کلدان(چاورێژ) : (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر ویستی چاوی برێژێ ئەگەر رەبەنبوو هاوسەر دەگرێو ئەگەر هەژاربوو سوودو قازانجدەکات ، ئەگەر نەزانبوو فێردەبێت مەگەر کلەکەی خۆڵەمێش یان کەف یاخود شتێکی لەویابەتەبێ ئەوجا داوای کارێکی حەرامدەکات لەبژێویو پەیوەندی سێکسیدا.
*کلدان لەبنەڕەتدا ژنێکە بانگەشەدەکات بۆ چاکەکاری.
(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاراستنی نهێنیو ماڵی بەفیرۆدراو.

(نابلسی) دەڵێت: پیاوێکە نوێکاری دەکاتو خوداوەند لەسەر دەستی ئەوە رێنومایی خەڵکیدەکاتو خۆشەویستان بەیەکەوە کۆدەکاتەوە.
*کلدان پیاوێکە بەڵگەیە لەسەر:
+زانیاری.
+بەرچاوڕۆشنی.
+تیژی تێڕوانین.
+مەلەوانو بیرهەڵکەندن.
+کارێز.
+چاکەکار.
+رەخنەگرانی راستەقینە.
+ئامۆژگاریدەر بۆ ئەوەی راوێژو پرسی پێدەکەن.
*هەروەها کلدان خاوەن هەواڵو دەنگوباسە.
کلك: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شوێنکەوتەیە، ئەگەر بینی کلکی هەیە خەڵکێك دەبن بەشوێنکەوتەی ئەو چونکە کلك بەدوای خاوەنەکەیدا دێت.
کلیل:(ئیبن سیرین) دەڵێت: کلیل بەڵگەیە لەسەر:
+خۆبردنەپێش لای فەرمانڕەوا.
+ماڵوسامان.
+داناییوچاکسازی.
*ئەگەر کلیلی بەهەشتبوو دەستەڵاتێکی مەزن بەدەستدەهێنێ

لەئایندا یان لەکرداری باش یاخود گەنجینەو ماڵی حەلاڵ.

*ئەگەر کلیلی (کابە)دیار نەما دەستەڵاتدارو فەرمانڕەوایەکی مەزن و بەوچەشنە دیار نامێنێ، یان ماڵ‌وسامانە یاخود مەترسیەکی گەورەیەو گەنجینەکانە خوداوەند دەفەرموێ: ﴿لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالأرْضِ﴾(الزمر: ٦٣)واتە: دەستەڵاتی ئاسمانەکان‌و زەوی‌و گەنجینەکانی، بەهەمان چەشن سەبارەت بە(قارون) دەفەرموێ: ﴿مَا إنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالعُصْبَةِ اولِي القُوة﴾ (القصص:٧٦) باس لە ماڵ‌و سامان‌و گەنجینەکانی دەکات.

*ئەگەربینی کلیلێك یان چەند کلیلێکی بەدەستهێنا دەستەڵات بەدەستدەهێنێ یاخود بەئەندازەی ئەوە ماڵ‌و دەستەڵات بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەربینی دەرگایەك بەکلیل دەکاتەوە کلیلەکە دوعایە وەلام دەدرێتەوە بۆ خۆی‌و دایك‌و باوك‌و کەسانیتر، بەمەش داواوخوازی بەجێدێت.

*ئەگەر کلیلەکە دەرگاکەی نەکردەوە پەنادەگرێ بەکەسانیتر لەکاروباری خەڵکیتردا.

*ئەگەر ساختمانێکی لوولەئاسای بەکلیلێك کردەوە دەروویەکی مەزنی لێئاوەڵادەکرێ لەگەڵ دەروازەکانی خێردا بەدوعاو پشتگیری کەسانیتر بۆی.

*قفڵ کەفیلێکی دەستەبەرە، داخستنی دەرگاش پێدانی کەفیل‌و دەستەبەرەیە.

*کردنەوەی قفڵ دەرووی خێرە.

*هەموو داخستنێ غەم‌و پەژارەیەو هەموو کردنەوەیەك دەروە.

*هەروەها قفڵکردنەوە پیاوێکی بەدەستەڵاتە یان تیروپشکە.

*ئەگەربینی دەرگایەك یان قفڵێ دەکاتەوە زەفەرو سەرکەوتنی پێدەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿نَصرٌ مِنَ اللهِ وَفَتْحٌ قَرِيب﴾(الصف: ١٣).

*کلیل دەستەڵات‌و ماڵ‌و مەترسیەکی مەزنە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رزق‌و رۆزی‌و پشتگیرییە یان کردنەوەی دەروازەی زانیاری‌و فێربوونی قورئانە لەغەیبەوە وەریدەگرێ بەتایبەت ئەگەر چەند کلیلێکی پێبوو رزق‌و رۆزی‌و زانیاری‌و پشتگیری‌و هۆکارەکانی بەدەستدەهێنێ.

*دەگونجێت کلیلەکان بەڵگەبن لەسەر:

+منداڵ.
+سیخوڕ.
+نوێنەر.
+هاوسەر.
+ماڵو سامان.
*دەگونجێت کلیلەکان بەڵگەبن لەسەر بەدەستهێنانی ئەوەی لەخوداوەندیدەوێت.
*بینینی کلیل بۆ پلەوپایەداران شارو ولأتانە.
*کلیل سەرکەوتنە بەسەر دوژمندا بەپێی ئایەتی: ﴿نَصۡرٞ مِّنَ ٱللَّهِ وَفَتۡحٞ قَرِيبٞ﴾(الصف:١٣).
*ئەگەر کلیلێکی دارینی بەدەستەوە بینی ماڵو سامان لای کەسی دانانێ ئەگەر داینا کەسەکە نکوولی لێدەکات چونکە دار دووڕووییە.
*ئەگەر کلیلێکی بێددانی بەدەستیەوە بینی ستەم لەهەتیو دەکات.
*ئەگەر کلیل بەدەستیەوە بینی خواناسیو دنیانەویستیو زانیاریو گەنجینەو ماڵێکی حەلاڵی دەستگیردەبێ.
*کلیل گەنجینەیە چونکە بەهۆیەوە دەکرێتەوە لەبەرئەوە بە(حەج) گوزارشتی لێدەکرێ.
*کلیلی ئاسن پیاوێکی بەهێزو توانایەو کاروبارەکانی بۆ ئاوەلأدەبێ.
*ئەگەربینی دەرگایەکیکردەوە یان قفڵێك سەردەکەوێت بەسەر دوژمنەکانیدا، دەگونجێت بەیارمەتی کەسانیتر سەربکەوێت ئەگەر بەکلیلێك کردیەوە بەیارمەتی خودا ئەوەی کەدەیەوێت بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر بەبێ کلیل کردیەوە پێداویستیەکانی بەدوعاو چاکە یان دوعای دایكو باوکی بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەربینی کلیلێك هەڵدەگرێو گەنجینەیەك بەدەستدەهێنێ یاخود ماڵو سامان لەئاژەڵدارییەوە، ئەگەر ماڵو سامانداربوو خوداوەند مافێکی هەیە لەماڵو سامانەکەیدا یا لەخوابترسێو مافی خودا بدات.
*ئەگەر ژنێك بینی کلیلێکیان دایە شوودەکات بەپیاوێك، ئەگەربینی ناتوانێ دەرگایەك بکاتەوە ناگات بەویستو خوازی هەتا نەیکاتەوە.
*دەگونجێت کلیل بەڵگەبێت لەسەر عەورەتی نێرینە کەدەچێت بەنێو عەورەتی مێیینە یان مردو کەدەخرێتە نێو گۆڕەکەی یان منداڵی باڵغبووە.
*کلیلی شار خاوەنداری یان فەرمانڕەواییە.

*دەگونجێت کلیل بۆ زانا بەڵگەبێت لەسەرئەوەی دەروازەکانی زانیاری پێ ئاوەڵادەکات.

ك ڵ

کڵاو(شەبقە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: کڵاو سەفەرێکی دوورە یان هاوسەرگیرییە لەگەڵ ژنێکدا یاخود بەکرێگرتنی خزمەتکارێکە، دانانی لەسەرسەر بەدەستهێنانی دەستەڵاتو خێرە لەسەرکردەیەك یاخود هێزە بۆ بەرپرسەکەی، داکەندنی جیابوونەوەیە لەبەرپرسەکەی.

*ئەگەر بەدڕاوی یان پیسی بینی گەورەو بەرپرسەکەی غەمو پەژارەی توشدەبێ بەئەندازەی ئەوە ، ئەگەر لاوێکی نادیار دایکەند لەسەری یاخود دەستەڵاتدارێکی نادیار مەرگی بەرپرسو گەورەکەیەتیو جیابوونەوەیانە بەمردن یان ژیان.

*ئەگەر کڵاوی قەشەیەکی بەسەری خۆیەوە بینی لەئامێزی بەرپرسو گەورەیدا دەژی، ئەگەر سپیبوو دەستەڵات بەدەستدەهێنێ ئەگەر وانەبوو رادەی ئاینپەروەرییەتی.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەکی بینی کڵاو دەدات بەخەڵکی دەکرێ بەبەرپرس بەسەر خەڵکییەوەو پۆستی دەستەڵاتیاندەداتێ.

*لەسەرکردنی کڵاو بەهەڵەوگەڕاوی گۆڕانی سەرۆکەکەیەتی.

*ئەگەر مێزەری ئیمام کەموکورییەکی تێدابوو کەموکورییەتی لەئیسلامدا.

*ئەگەر لەسەرمایا مێزەری کردبووەسەری وەك پیاوچاکان خۆی دەچوێنێ بەوانو شوێنیاندەکەوێت.

*ئەگەر چڵكو پیسی بەکڵاوەکەی خۆیەوە بینی بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوان کەئەنجامیداوە.

*ئەگەر ژنێك کڵاوێکی بەسەریەوە بینی هاوسەردەگرێ ئەگەر رەبەنبوو ، ئەگەر دووگیانبوو کوڕیدەبێت.

*ئەگەر کڵاوێکی بینی لەپێستی سمۆرە دروستکرابوو یان رێوی ئەگەر بەرپرسەکەی دەستەڵاتداربوو ستەمکارێکی خیانەتکارە، ئەگەر بازرگانبوو پیسو گەندەڵی فرۆشگایە، ئەگەر کڵاوەکە لەفەروی مەڕبوو باشە.

*پیاوێك هات بۆ لای راڤەکارێکی خەو وتی: دوژمنێکی شارەزای خۆمم دی جلوبەرگو کڵاوێکی رەشی لەسەردابوو بەسواری گوێدرێژێکی رەشەوەبوو ، ئەویش وتی: کڵاوەرەشەکە بەدەستهێنانی

دەستەڵاتو فەرمانڕەواییە، جلوبەرگی ڕەشیش پلەوپایەیەو گوێدرێژی ڕەش خێرو دەستەڵاتە.

*دەستەسڕ خزمەتکارە ئەوەی ڕووی تێدەکات لەجوانیو پاکی خزمەتکارە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر کڵاوی بەسەری خۆیەوە بینی لەوەبوو کەلەکاتی بێداریدا دەیکردەسەری بەرپرس یان براو مامو زانایەو لەدەستەڵات بەسەربووندا چوونیەکنو حاڵی لەلای بەرپرسەکەی بەئەندازەی جوانی کڵاوو شێوەیەتی.

*ئەگەر کڵاوێکی دا بەدەستەڵاتدار پۆستی دەستەڵاتو فەرمانڕەوای وەردەگرێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر کڵاوی بەسەری خۆیەوە بینیو سپیبوو دەستەڵاتی پێدەدرێ.

*هەروەها کڵاو بەڵگەیە لەسەر دنیانەویستی.

کڵاوئاسن:(ئیبن سیرین) دەڵێت: کڵاو ئاسن پیاوێکە کاروباری خەڵکی دەگرێتە دەستو هەوڵدەدات ڕێکیبخات.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر :

+دڵنیابوون لەدوژمن.

+ماڵو دارایی.

+هاوسەرو خزمەتکار.

+سەفەرو سەر.

*کڵاوی ئاسنی سپی بەڵگەیە لەسەر بەتاڵیو پووچی مێشك یان دڵنیایی لەترسو بیم ، یاخود ئێشو ئازاری سەر.

*ئەگەر کڵاوی ئاسن بەسەریەوە ببینێ دڵنیا دەبێت لەکەمو کوڕی ماڵو دارایی.

*کڵاوئاسن ئەگەر بەنرخو بەهابوو بەڵگەیە لەسەر ژنێکی دەوڵەمەندی شۆخو شەنگ، ئەگەر کڵاوەکە نرخو بەهای کەمبوو بەڵگەیە لەسەر ژنێکی ناشیرینو نابووت.

*ئەگەر کڵاوێکی ئاسنی بەسەریەوە بینی دەگات بەهۆکارو مەرامێکی گەورەو مەزن.

*کڵاوی ئاسن بەڵگەیە لەسەر گەورەو سەرۆکێك خراپەو زیان دووردەخاتەوە بۆ یەکێك بیپۆشێ، لەدەستەڵاتیشدا دەستەڵاتدارییەو بۆ ڕەبەنیش ژنێکی خاوەن تواناو هەیبەتو شکۆمەند.

کڵاوساز:(نابلسی) دەڵێت: کەسێکی پلەوپایەو دەستەڵاتدارە بەئەندازەی ئەوەی کڵاودەکاتەسەری خەڵکی

چونكه كلاّو لەلێكدانەوەدا گەورەی خاوەنەكەیەتی.

كلاّوكورە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا منداڵێكی بچووكە.

كلاّوی قووچ: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+سەفەر.

+هاوسەری دووگیان.

+پیاوێك ئەركی ژن لەئەستۆیدابێت.

كلۆم(كلیل): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا كرێگرتەی خراپی چەوساوەی كەشتییە، كلۆمی دار داخستنی فرۆفێڵە.

*ئەگەر دەرگاكەی بینی داخرابوو لەكاروبارەكانی دنیادا كاری پێناكرێ، ئەگەر كلۆمی نەبوو لەكاروبارەكانی دنیادا ناتوانێ كارەكانی رێكبخات.

*ئەگەر ویستی دەرگاكەی دابخاتو دانەخرێ بۆی رێگەی لێدەگیرێ لەكارێك ناتوانێت بەجێی بهێنێت.

*ئەگەربینی جەنگاوەرەو دەرگایەكیكردەوە قەلآیەك كوندەكات یاخود ئاوەلآیدەكاتو خێری بۆ دەخرێتەسەرپشت لەلایەن پیاو یان ژنێكەوە.

*كلۆم سەنگەرو حەشامگەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر كورپیان هاوسەر یاخود ئاژەڵی هێواشو سست.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵنیایی لەترسو بیمو خۆپاراستن لەدوژمنان یاخود ماڵی شاراوە یان مردووە لەگۆڕستانەكەی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر جادوو نهێنی شاردنەوەو وازهێنان لەسەفەر.

*ئەگەر كلۆمێكی بینی بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی ئەگەر هەژاربوو و شكۆمەندییە ئەگەر ملكەچو لاوازبوو.

ك ن

كنافە[1]**:** (نابلسی) دەڵێ: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاریو رێنومایی.

ك و

كوانوو(ئاگردان): (ئیبن سیرین)دەڵێت: گەورەی خزمەتكارێكە خاوەنەكەی نەوازشو پیاهەڵدانی لێوە بەدەستدەهێنێ.

*یەكێك لەدەستەلآتداران بینی كوانوو دانراوە لەولآتداو بەبێئاگر دووكەڵی لێبەرزدەبێتەوە، هەروەها بینی تۆو لەزەویدات دەچێنرێ، لەسەرویەوە

[1] **كنافە:** جۆرە شیرینییەكە.(وەرگێر)

تاجەگوڵینەی هەیە، خەونەکەی بۆ ڕاڤەکارێکی خەوگێڕایەوەو ئەویش وتی: سێ یان چوار ساڵ فەرمانڕەوایی ئەنجامدەدەیتو بەرویبوومو فەرپیت زیاددەکات لەسەردەمی تۆدا گەشتیاران زۆردەبن.

*ئەگەربینی بوو بەهەڵم سوودو قازانجو خێری دەستگیردەبێ لەبژێویدا لەگەڵ پیاهەڵدانی باش.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی کوانوەکەی کوژایەوە یاخود ناتەواوییەکی تێدا دروستبوو بیدەرە پاڵ خزمەتکار یان هاوسەرەکەی.

کوتاڵفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کوتاڵفرۆش پیاوێکی چاکەکارەو خەڵکی ڕێنومابیدەکات بۆ ڕێگەی ڕاستو سوودمەندی لەدنیاو قیامەتدا، بەمەرجێك لەسەر کوتاڵەکانی پارە وەرنەگرێت، ئەگەر درهەمی وەرگرت کاری چاکە بەرووپامابیدەکات، خۆئەگەر دیناری وەرگرت ئەوا بەڵگەیە لەسەر وتیو غەرامە.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی کوتاڵفرۆش بەڵگەیە لەسەر رزقو دەوڵەمەندبوون لەدوای هەژاریو نەداری، ئەگەر خەوبینەر رەبەنبوو ژندەهێنێت.

کوتان(لێدان): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پێکدادانو هەڵگیرساندنی ئاژاوەیە کوتەر بۆکوتراو.

(نابلسی) دەڵێت: کوتان لەخەودا ببیکەر وەك کوتانو داگرتنەوەی چیایەك وایە یان شوێنو جێگەیەك بروانێت بەسەر شوێنێکدا، هەروەها بەڵگەیە لەسەر لەناوچوونی ناویانگو شوێنەوار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی پەیمانو بەڵێن.

کورتان ــ کۆپان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەو نیشانەیە لەسەر ژنێکی عەجەمی بەدرەوشتی نارەسەن لای مێردەکەی وەك خزمەتکار وایە.

*سواربوونی پیاو بۆ کوردستان بەڵگەیە لەسەر تەوبەکردنی لەستەمو زۆرداری دوایی بەسەربردنی ماوەیەکی زۆر تێیدا.

کورتاندروو: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خاوەن بڕیاری یەکلاکەرەوەو ڕێکخەری وردی کاروبار.

*دەگونجێت بەڵگە بێت لەسەر ئێسکگرەوە یان مارەبڕ.

کورسی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆ یەکێك لەسەر کورسی دابنیشێ بەڵگەیە

لەسەر بردنەوە لەقیامەتدا، وەگەرنا دەستەلاتو بەرزیو ڕێزە بەو چەشنە.

*ئەگەر ڕەبەنبوو ژنێکدەهێنێت بەئەندازی جوانیو شۆخو شەنگیو بۆنەخۆش خێری تێدا نییە ، هەروەها خێر تێدانییە بۆ یەکێك لەشوێنێکی داخراودا دابنیشێ وەك زیندان یا نەخۆشخانە، بەلأم بۆ ژنێکی دووگیان باشەو دەگونجێت کوڕی ببێت یان ئەگەر لەسەرووی نەبوو یان لەپشتی تۆڕ یان کالانی شمشێرەوە کچێکی دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی کورسیەکی بەدەستهێنا یان دانیشت لەسەری دەستەلاتیدەبێت بەسەر ژنێکداو ژنەکەش بەئەندازەی جوانی کورسیەکەو شێوازی دەبێت، هەروەها ئەوەی ڕوودەکاتە کورسیەکە دەدرێتە پاڵ ژنەی دراوەتە پاڵ کورسیەکە.

*کورسی ژن یان بەرزیو شکۆمەندییە لەلایەن دەستەلأتدارەوە ، ئەگەر کورسیەکە لەداربوو هێزو توانایە لەدووڕوویداو ، ئەگەر لەئاسنبوو هێزێکی تەواوە.

*ئەگەر دانیشتبوو لەسەر کورسی وەکیل یان فەرمانڕەوا یاخود بەرپرسی منداڵ ئەگەر شایستەبێت بگەڕێتەوە بۆ لای خانەوادەکەی لەسەفەر بەپێی ئایەتی: ﴿وَأَلْقَيْنَا عَلَىٰ كُرْسِيِّهِۦ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ﴾ (ص: ٣٤).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەسەر کورسیەك دانیشتوەو جلوبەرگی لەبەردایەو یان لەسەر جێگەی خەوەکەیەتی زانیارییەکی بەڕێزی دەستگیردەبێ لەگەڵ خێرێکی زۆرو شکۆمەندی.

*کورسی بۆ پلەوپایەداران بەرزیو شکۆمەندیو منداڵو هاوسەرو لانەو ماڵی خۆشو ئاژەڵو جلوبەرگە.

*ئەگەر بینی کورسیەکی بەدەستهێناو دانیشت لەسەری دەستەلأت بەدەستدەهێنێ یان ژنێك دەهێنێ بەئەندازەو شێوەی کورسیەکە.

*ئەگەر ژنێکی دووگیانیان هەبوو کوڕیدەبێو وتراویشە بەشەهیدی دەمرێ.

*ئەگەر بینی کورسیەکەی شکا بەڵگەی مردنیەتی یاخود مردنی ژنەکەی یا جیابوونەوە لێی یاخود نەمانی شکۆمەندیو پلەوپایەی.

*کورسی خۆشحاڵیو شادییە لەگەڵ پلەوپایەی خێرا بۆ یەکێك لەسەری دابنیشێ.

*بینینی کورسی خودا لەسەروو ئاسمانەکانەوەیە بۆ زانستخوازان بەڵگەیە لەسەر بەرزی پلەوپایە بەتایبەت ئەگەر لەسەر شێوەیەکی تەواو بەدییکات، دەگونجێت بۆ دووگیان قوتاربوون بێت لەو ناڕەحەتیەی تێدایەو بۆ رەبەن هاوسەر بێتو بۆ هاوسەرداریش کوڕبێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەفەر بۆ گەشتیارانو بۆ نەخۆشیش هەڵگرتنیەتی لەسەر جێگەی مەرگ یان لەنێو ئوتومبیلو ئاژەڵ یاخود گواستنەوەی لەماڵ یاخود ئەو رێبازەبێت کەناوبانگی پێدەرکردوە.

کوڕ: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی کۆمەڵی منداڵێبوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

*ئەگەر بینی منداڵێکی بچووکیبوو زیادەیەکە لەدنیاو دەستکەوتدا بەدەستیدەهێنێتو غەمو پەژارە دایدەگرێ.

*ئەگەر کوڕێکی بالغی بەدەستهێنا شکۆمەندیو هێزەو دایکی لەلێکدانەوەدا لەپێشترە لەباوکی.

کوژانەوە(دامرکانەوە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ئاگرێکی کوژاندەوە فیتنەو ئاشوبێکی دامرکاندوەتەوە یان جەنگو بیدعەیەکی پوچەڵکردوەتەوە.

*ئەگەر ئاگرێکی هەڵگیرساوی کوژاندەوە لەخەودا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڵگیرسانی شەڕ بەهۆی ئەوەی لەخۆڵەمێشەوە پەیدادەبێ، ئەگەر خەوبینەر سەفەریدەکرد لەدەریاوە نوقم دەبیو دەکەوێتەسەر ئاو ، ئەگەر سەفەری هەبوو دەگەڕێتەوەو هەواڵی دەبیسترێ.

کوشتار: (نابلسی) دەڵێت: کوشتاری خراپەکار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنی ئاینو پشتگیری باوكو دایكو بوونی غیرەت لەسەر هاوسەر ئەگەر ئەوکەسەبوو بەهەواداری خراپەکاران پاشگەزبوونەوەیە لەئیسلامو واژووبوونی ئاینە یان سەرپێچیکردنیو وازهێنانە لەنوێژ.

کوشتارگە : (نابلسی)دەڵێت: هیچ خێرێکی تێدا نییە لەخەودا بەهۆی رۆینی روحەوەو دامالینی پێستە لەلاشەو خوێنرێژیو بۆنی ناخۆشەوە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی پێداویستیو شاییو شادی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەو ماڵی ستەمکاران و زینا، ئەگەر نەخۆشێك خۆی پێداکرد دەمرێ و میراتیەکەی دابەشدەکرێ، ئەگەر کەسێکی پاك سیسبوو بەڵگەیە لەسەر ناخۆشی و غەم و پەژارە یاخود قەرزاری.

*ئەگەر بینی بەرازی تێدا سەردەبڕێ یاخود شتێك خواردنی گونجاوی نییە بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ستەمکارو بیدعەکاران.

*ئەگەر خەڵکی لەدوژمنێك دەترسان سەردەکەون بەسەریا.

*کوشتارگە لانەی سزاو ستەم و زیندانە، ئەوەی چوەنێو کوشتارگەیەك یا وریای زیندان یان دەستگیرکردن لەلایەن پۆلیسەوە بێت.

*کوشتارگە ژنێکی دەویتە بەهۆی خرێن و پیسی و بۆنی ناخۆشەوە.

کوشتن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی مرۆڤێکی کوشت کارێکی مەزن ئەنجامدەدات.

*هەروەها دەڵێن: قوتاربوونە لەغەم و پەژارە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ فُتُونًا﴾(طه:٤٠).

*ئەگەر بینی خۆیدەکوژێت خێری دەستگیردەبێت و تەوبەیەکی باشدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ﴾ (البقرة:٥٤).

*ئەگەر بینی کوژرا تەمەندرێژ دەبێ، ئەگەر بینی کەسێکی کوشت بەبێئەوەی سەری ببڕێت کوژراو خێری دەستگیردەبێ.

*سەربڕین بۆئەوەی گونجاونییە سەربڕێ زوڵم و ستەمە.

*ئەگەر بینی سەربڕاوە سەربڕ ستەم لەسەربڕاودەکات لەئاییندا یاخود گوناهو تاوان ئەنجامدەدات.

*ئەگەر کوژرا یان بەکوژراو ناوزەدکراو بکوژەکەی ناسی خێرو دەوڵەمەندی و دەستەڵات و ماڵ و سامانی دەستگیردەبێ، دەگونجێت لەبکوژ یان لەشەریکەکەی بەدەستبهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهِ سُلْطَانًا﴾.

*ئەگەر بکوژی نەناسی پیاوێکی بێباوەڕی ناسوپاسگوزارە، دەگونجێت بێباوەڕی ئاین یان نازونیعمەت بکات بەپێی ئایەتی: ﴿ قُتِلَ الْإِنسَانُ مَا أَكْفَرَهُ﴾ (عبس:١٧).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر کەسێکی کوشت لەغەم و پەژارە قوتاردەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ ﴾ (طه: ٤٠).

*ئەگەر بینی مرۆڤێک دەیکوژێت و ناڵێ بۆ دەیکوژێ مرۆڤێکە شەریعەتی فەرامۆشکردوە.

*ئەگەر زانی خۆی کوشتوویەتی زەفەر بەدوژمنەکەی دەبات و سەر دەکەوێت بەسەر کوژانیدا.

*ئەگەر بینی پیاوێکی گۆشت و خوێن لەریخۆڵەکانی دەهات کوژراو ئێش و ئازاری بەزوبانی بکوژ دەستگیردەبێ:

هەروەها ئەڵێن: کوژراو خێری لەبکوژ دەستگیردەبێت.

*ئەگەر مرۆڤێکی بەدەستی ئەنقەست بەستەم کوشت سەرپێچیکارە، ئەگەر دانینا بەوەی کەسێک بکوژێ دەستەلات و پلەوپایەی دەستگیردەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا ﴾ (القصص: ٣٣)دوای دانپیانان دەستەلات و پلەوپایەی دەستگیردەبێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی کوژرا نکوولی لەنوێژدەکات یاخود وازی لێدەهێنێ.

*ئەگەر بینی کوڕەکەی خۆیکوشت رزق و رۆزی دەستگیردەبێت.

*ئەگەر بینی دووسەد کەسی کوشت دووسەد درهەمدەدات و غەم و پەژارەی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر بینی لەپێناوی خودایا کوژرا بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج لەبازرگانیداو بەجێهێنانی بەڵێن و پەیمان، دەگونجێت خەوبینەر بەنوقمبوون یا ژانەسک بمرێ.

*ئەگەر کوژراو گەواهیدەدا لای دەستەلاتدار گەواهی و شەهادەکەی پەسەنددەکرێ، دەگونجێت دنیایەکی بەرین و فراوان بەدەستبهێنێت لەگەڵ نازونیعمەتێکی دیارو ئاشکرا.

کوفی[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر خۆپاراستن لەچارەسەری بەسوود.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شەڕ یان ئەوەی سەردادەپۆشێ لەخودەو عەمامە.

کوللە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کوللە سەربازو دەنگەدەنگو قاوقیژەو دێت بەدووییەکدا.

---

[1] **کوفی**: ئەوەی دەدرێتە پاڵ کوفە. (وەرگێڕ)

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باران ئەگەر بکەوێت سەریاندا یاخود مانگەگەرمەکانی هاوین بێت.
*ئەگەر زیادیکرد بەپێچەوانەی کوللەوەبوو لەنێوان زەوی‌و ئاسماندابوو سزاو خەشمە، هەروەها کێچ‌و بۆق‌و خوێنیش وایە، چونکە بەڵگەو نیشانەبوون لەسزادانی بەنی ئیسرائیلدا مەگەر خەڵکی کۆی بکەنەوەو بیخۆن ئەوجا رزق‌و رۆزییەو روویان تێدەکات‌و بژێوییان زیاد دەکات.
*هەروەها دەڵێن: کۆکردنەوەی لەدەفرێکدا بەڵگەیە لەسەر درهەم‌و دینار.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودابینیم کوللەم کۆدەکردەوە لەگۆزەڵەو کوپەیەکدا، ئەویش وتی: درهەم‌و پارەیە کۆیدەکەیتەوەو بۆ ژنێکی دەبەیت.
*هەروەها دەڵێن: هەموو شتێك کوللەی تێبکرێ‌و بەدەر نەکەوێت بەڵگەیە لەسەر خۆشی‌و شادی بەپێی چیرۆکەکەی (ئەیوب) (سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگەربینی کوللەی ئاڵتوونی دەبارێت نیعمەت‌و خۆشحاڵی بەدەستدەهێنێت.
*هەروەها دەڵێن: کوللە نانەوایەکە ناپاکیدەکات لەگەڵ خەڵکیدا.
(نابلسی)دەڵێت: کولله لەخەودا سزای خوایی‌و سەربازانی پەروەردگارە، چونکە لەبەڵگەو نیشانەکانی موسایە(سەلامی خوای لێبێت).
*ئەگەر کوللەباری سزای خواییە، ئەگەر لەشوێن‌و جێگەیەکدا بینی دەخورێت‌و بەشێکی لێدەبرێت ئەوەش رزق‌و رۆزییەو خاوەنەکەی بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر خرایە نێو دەفرێك دینارو درهەمە.
*هەروەها دەڵێن: کوللەفیتنەو دوژمنە، هەروەها کولله بەڵگەیە لەسەر گوندو کێڵگەو ناڕەحەتی‌و بێکاریی‌و تیاچوون چونکە روولە رووەك‌و کشتوکاڵدەکات بەڵام لەبۆ خەڵکی بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپە بۆیان‌و هاوەڵایەتی ژنانی سوزانییە.
*ئەگەربینی کولله هەڵدەگرێت‌و دەیخاتە نێو کوپەیەك ماڵ‌وداراییەکی دەستدەکەوێت‌و دەیبات بۆ ژنێك.
*هەروەها دەڵێن: کولله بەڵگەیە لەسەر رووبەڕووبوونەوەی دوژمن‌و

بـــازدان بەســـەر قەلاوســـەنگەرداو ماڵوســـامان تـــالانكردن بـــەهۆی سوپایەكی مەزنەوە.

* دەگونجێت كوللە بەلگەبێت لەسەر رزق و رۆزی حەلاڵ.

* ئەگەربینی كوللە دەخوات كـەمێك خێر لەسەربازان بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر وردە كوللەی بینی خـەلكی گـشتیو گێرەشـێوێنن، دەگونجێـت بارانێكی بەخورو لێزمەبێت.

* دەگونجێـت كوللـە چـوونە نێـو شارێكەوەبێت بۆ هاوەڵێك.

* ئەگـەربینی كۆمەڵـە كوللەیـەك هەڵـدەگریٚ فیتنـەزۆردەكات لەدەسنیشانكردنی ئافرەتدا.

كـوڵم(گۆنـا): (نابلـسی) دەڵێـت: لەخەودا بوونی بەهانەیە، ئەگەر لەسـەر كـوڵمو گۆنـاوە مـوو دەرهـات ترسـی ئـەوەی دەبێـت كۆتوبەنـد بكرێتـە گەردنی.

* دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر رێحانەو مـۆرد هـەروەك چـۆن رێحانـەو مـۆرد بەلگەن لەسەری.

* دەگونجێـت بەهانەیـەكی روونو ئاشـكرابێتو زیـادبوونی رزق و رۆزی یاخود گەڕانەوەی كەسێكبێت لەسەفەر یان هاتنی نامەیەك بێت لەوەوە.

* ئەگـەر نەخـشاندیو خاوەنەكـەی جـوانكرد مژدەیـە بـۆی ، ئەگـەر ناشـیرینیكرد بەلگـەی غـەمو پـەژارەو نەهامەتییە.

كـون كـون: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: پیاوێكی مـەزنی فـرۆفێلاوی قسەتوندو تیژەو بەلگەیە لەسەر بـڕ هەلكەنـدن و پیاوێك ژندەهێنیو خاوەنی ئاژەڵی نێـر دەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: كـون كـون بەلگەیـە لەسـەر بەدەسـتهێنانی پێداویـستیو پەناوپـشتگیر لەسـەر ویـستو خوازەكان.

* دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر سەفەر.

كونار(نـەبك): (ئـیبن سـیرین)دەڵێت: پیاوێكی باشە بەكۆڕای راڤەكارانی خەو بەهۆی پیرۆزی دارەكەوەو بەهێزییـەوە ماڵو رزق و رۆزییە. تەڕەكەی بەهێزترە لەوشـكی، زەردیەكـەی هـیچ زیـانێكی نییـە، هـیچ شـتێك لەلێكدانـەوەدا ئەوەنـدە بـاش نییـەو بـۆ دنیـاو ماڵوسامانە بۆ ئایینداران زیادی چاكەو ئاینەو ماڵێكە بەدەر لەدیناروو درهەم.

*دەگێڕنـەوە ژنێـك دێـت بـۆلای (ئـیبن سیرین)و پێـی دەڵـێن: لەخـەودا بینـیم

دار (كونار"نەبك")كەوتە نێو ماڵەكەمو دوو نەبكم هەڵگرت، ئەویش پرسی: مێردەكەت رۆیوە؟ وتی: بەڵێ وتی: دەمرێتو دووهەزارت بەمیراتی بۆ بەجێدەهێڵێت.

*هەندێكدەڵێن: رزقو رۆزییەكە لەلای (عێراق)ەوە، خواردنی كونار بۆ دەستەڵاتدار دەستەڵاتەكەیەتی.

(نابلسی)دەڵێت: بۆ ئاینپەروەران چاكییەو، خواردنی دەستەڵاتەو بۆ یەكێك شایستەی بەڵێندەرایەتی بێت هێزو توانایە.

*ئەگەر خەوبینەر لەناڕەحەتیدابوو داركوناری بینی لەكاتێكدا كاتی نەبوو بەڵگەیە لەسەر مانەوەی تا ئەودەمە، بەهەمان شێوە ئەگەر لەخێردابوو.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەرێزو داپۆشەرە، هەروەها دارەكەی پیاوێكی بەرێزی رەنگكردوە، ئەوەی بەروبوومەكەشی ببینێ ناوبانگی بەرزدەبێتەوەو خواناسیو زانیاری بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەو دارەبخوات نەخۆشیەكی توندو سەختدەگرێ.

*ئەگەر بینی سەردەكەوێت بەسەر دارەكەدا غەمو پەژارەو ناڕەحەتی دێت بەسەردا.

كونجی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵێكی هەڵگیراوەو شكەكەی بەهێزترە لەتەڕەكەی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رزقو ماڵی حەڵاڵە، هەروەها پاڵاوتنیو شێلانی ماڵێكە لەهێزو شكۆیدایە.

*ئەگەر بینی كونجی دەڕوێنێ دەستەڵاتێكی تازەگەشەكردوو بەدەستدەهێنێ لەگەڵ بازرگانیەكی زیادەو خواناسیو كاروكاسبیو خۆشی.

*هەروەها دەڵێن: كونجیو خەردەل بۆ بەتەنیا بۆ پزیشك باشە بۆ سەرجەم خەڵكی بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی گەرم.

*ئەوەی كونجی ببینێ زیانی لێدەكەوێت.

كوندر[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەپێی خۆیەتی.

كوندەپەپوو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: كوندەپەپوو دزێكی لێزانەو خاوەن سامو هەیبەتە.

(نابلسی) دەڵێت : كوندەپەپوو لەخەودا پادشایەكی مەزنە خەڵكی لێیدەترسن، كوندەپەپووش بەڵگەیە لەسەر بێكاریو رەواندنەوەی ترسوبیم.

---

[1] **كوندر:** شیلەیەكی تایبەتە لەدرەختێك دەردەهێنرێ (فەرهەنگی دەریا: ج٢/١٠٧٣)

*کوندەپەپووی مێینە مرۆڤێکی ناپاك‌و فرۆفێڵاویەو هیچ خێرێکی تیانییە.
*ئـــەوەی ببینـــێ چارەســـەری کوندەپەپوویـــەکی مێنـــە دەکـــات چارەسەری مرۆڤێکدەکات هیچ بنـەماو جێگیربـوونێکی نییـە لەسـەر حـەق‌و راستی.
*ئەوەی ببینێ کوندەپەپوویەکی مێینە کەوتوەتە ماڵەکەیەوە بەمەرگی مرۆڤێك خێر رووی تێدەکات.
*کوندەپـــەپوو بەڵگەیـــە لەســـەر دز لەنێوان دوو دیواردا لەگـەڵ رزق‌و رۆزی سوار.
*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر جیـاوازی‌و غـەمباری‌و نابـەجێی کرێکـارو قـسەی پووچ‌و نابەجێ.
کـونی دوروگەوهـەر: (نابلـسی)دەڵێت: بەڵگەیەلەسەر بەجێگەیانـدنی کاروبـارو ئاسانبوونی کاری قورس‌وهاوسەرگیری.
کونی مشك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کـون لەســـەر زەوی‌و دیـــواردا دەم‌و زارە ، ئــەوەی کونێــك ببینــێ ئــاژەڵێکی لێدێتــەدەرەوە دەم‌و زارێکــە قــسەو گوتەیـــــەك دێتـــــە دەرەوەلێـــــی‌و لەلێکدانەوەشدا وەك ئەو ئاژەڵە وایە.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بـۆلای (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: کـونێکی تەنگەبـەرم بینـی گایـەکی مـەزنی لێهاتـە دەرەوە، ئـەویش وتـی: کونەکـە دەمـە کـاتێ وشـــەیەك دێتـــەدەرەوە ناتوانرێـــت بگەڕێنرێتەوە.
(نابلـسی)دەڵێـت: بەڵگەیـە لەســـەر شـــوێنکەوتنی بیدعـــەو پابەنـــدبوون بەشـــــــوێنەواری بیدعەچـــــــی‌و وێڵ‌وســـــەرگەردانەکانەوە، کـــونیش خەڵوزە.
کـوێری(نـابینـایی): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر چاوی لەدەسـتدا نـازو نیعمـــەتی نامێنێـــت. ئەگـــەر بینـــی هەردوچـــاوی لەدەســـتدا شـــتێکی بەسەردێت دڵی پێخۆشدەبێ.
(ئـــیبن ســـیرین) دەڵێـــت: کـــوێری ســـەرگەردانییە لەئاینـــدا یـــاخود بەدەســـتهێنانی مـــاڵ‌و دارایـیـــە لەلایەکەوە.
*ئەگەر بینی کوێربوە ئەگـەر هـەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت.
*هـــەروەها کـــوێری بەڵگەیـــە لەســـەر لـەبیرکردنی قورئـان بـەپێی ئایـەتی: ﴿قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى﴾ (طه:١٢٥).
*ئەگەر بینی مرۆڤێك کوێریکرد وێڵ‌و ســـەرگەردانیدەکات لەراوبۆچـــوونی خۆی.

*بینینــی بێبــاوەڕی کــوێر بەڵگەیــە لەسەر زەرە یان غەمو پەژارە.

*ئەگــەر کــوێرێکی بینــی پیاوێــك چارەســەریدەکاتو چــاوی چــاکبوەوە رێنومابیدەکات بۆ کارێك خێری تێدایەو تەوبەی تێدا دەکات.

*دەگونجێت کوێری بەڵگەبێت لەسـەر سستی باسکردن.

*ئەگــەر لەرەشــێنەی چــاودا ســپێتی بینـی بەڵگەیــە لەســەر غــەمو پــەژارە کەتووشیدەبێت.

*دەگێڕنــەوە پیاوێــك دێــت بــۆلای (جەعفــەری صــادق)(رەزای خــوای لێبێت)و دەڵێت: تانەم لەچاوی خۆمـدا بینـی، ئـەویش وتـی: کـەموکوڕی روو لەماڵو سامانت دەکات پاشـان ئـەوەی خوازو ئومێدەواریت لەکیستدەچێت.

*ئەگــەر هەنــدێك لەخزمــە نزیکــەکانی ئــاوارەبوو یــاخود ســـەفەریکردبوو گەڕایەوو کوێربوبوو خەوبینەر دەمرێت، چــونکە خەونەکــەی بەڵگەیــە لەســەر میوانێکی کوێری نەناسراو.

*هــەروەها دەڵــێن: تانــەی سەرچــاو بەڵگەیــە لەســەر غــەمو پەژارەیــەکی گــــەورە روودەکاتــــە خەوبینــــەرو ئارادەکرێ لەسەری بەپێی چیرۆکەکەی (یەعقوب) (سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگــەر بینــی چــاوی ئــاوی رەشــی داهــاتوەو هــیچ نــابینێ خەوەکــەی بەڵگەیــە لەســەر کــەمی ئـابڕوو چـونکە چاو شوێنی ئابڕووە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی کوێربـوە تێکۆشان یا (حەج)ێکی لەبەردایە.

*ئەگــەر بینــی کــوێرە باسوخواســی هەڵــــدەگیرێ بــــەلام باســــناکرێ، دەگونجێــت لێکدانــەوەی ئــەوەبێت دەســتەلاتو زانیــاری بەدەســتبهێنێت بــەپێی چــیرۆکی (ئیــسحاق)(ســەلامی خوای لێبێت).

*ئەگــەر بینــی کــوێرەو پــشتیکردوەتە قیبلە لەسەرگەردانیدایە.

*ئەگەر بینی هەردوو چاوی کوێربـوون پیاوێکە پـەردەی نهێنـی پۆشـی نێـوان خۆیو خوداوەند دەشکێنێ.

*ئەگــەر لەخــەودا چــاوی کوێربــوو هەژاردەکەوێ دوای دەوڵەمەندی یاخود ئــەو مــاڵو داراییــەی لای شــیرینە لەدەستدەدات یا منداڵو خانەوادەکـەی کەشیرینن لەنێو دڵو دەروونیدا.

*دەگونجێــت بــیری ئــاوی هــەبێتو دایپۆشــێت یــا پاســەوانەکەی لەدەستبدات یـان سیخوڕەکەی ماڵو دارایی نەمێنێت، یان لەوانەبێت خەشمو قینی لەکاری چاکە هەڵبسێ.

*ئەگەر نەخۆشبوو بینی چاو نابینابوە بەڵگەیە لەسەر كۆچی دوایی.

*دەگونجێت كوێری بەڵگەبێت لەسەر كەڕی.

*دەگونجێت بۆ گوێڕایەڵان بەڵگەبێت لەسەر خەشمو قینبوونەوە لەدنیاو وردبوونەوە لێی بەچاوی كەمو سووكەوە.

*دەگونجێت كوێری بەڵگەبێت لەسەر پەنهانكردنی نهێنی.

*كوێری بۆ غەریبو ئاوارە بەڵگەیە لەسەرئەوەی ناگەڕێتەوە بۆ نیشتمانی خۆی.

*كوێری بۆ زیندانی قوتاربوونە چونكە خەڵكی بەزەییان بەكەسی كوێردا دێتەوەو دەستیدەگرن.

*ئەگە خوازیاری داوایەكبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەدەستینەهێناوە، چونكە چاو كاتێ كوێردەبێ ناگات بەخواستو داوای خۆی.

ك وو

كووپە (**گۆزە**): (ئیبن سیرین) دەڵێت: كوپەو گۆزە ژنێكی خێرۆمەندەو لێخواردنەوەی ماڵو داراییەكە لەلایەن ئەو ژنە بەدەستیدەگات.

*ئەگەر بینی ئاوێكی هەڵگۆزیو كردیە نێو گۆزەیەك دەست بەسەر ماڵێكدا دەگریو لای ژنێك ئەسپەردە دەكات، كووپەو گۆزەڵەش وەك مەركانەی ئاو وایە.

(نابلسی)دەڵێت: گۆزەڵە لەخەودا ژنێكی داوێنپیسی زیناكارەو لێكدانەوەی هەموو كوپەیەكیش بەوپێیەو بیر یاخود مەركانەی ئاویش بەڵگەیە لەسەر:

+چاودێرو بەخێوكاری خانەوادە.

+فرۆشگاو گەنجینە.

+هاوسەری دووگیان.

*گوپەی مەی بەدەستهێنانی گەنجینەیە.

*بیریش ئەگەر ئاوی تێدابوو كەوتبوە ماڵێكەوە ژنێكی دەوڵەمەندی خەمو پەژارەدارە، ئەگەر بیرە ئاوەكەش هی ئاو دەربوو پیاوێكی فرە ماڵو داراییەو زۆر خێردەكات لەپێناوی خوادا.

*هەروەها ئەگەر بیرەكە سركەی تێدابوو پیاوێكی ئایندارە، ئەگەر كەرەی تێدابوو خاوەن ماڵو داراییەكی بێئاگایە، بەلام ئەگەر داودەرمانی چێشتی تێدابوو پیاوێكی نەخۆش‌و بیمارە.

*ئەگەر بینی کووپەیەك دەشکێ بەدەستیەوە ژنەکەی تەلاقدەدات.

کووره(توون): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو گومان، کورەی گەچ بەڵگەیە لەسەر کەوتن بەسەر ئابڕووی زانایاندا بەقسەی خراپ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ ﴾ (البقرة: ٧٤)کوورەی خستی سوورەوەکراو بەڵگەیە لەسەر زوڵمو ستەمو هاوەڵپەیداکردن.

*دەگونجێت کووره بەڵگەبێت لەسەر دۆزەخو خەڵکی دۆزەخیو زیندانو زیندانییەکان وەك حەمامو ئەوانەی لەحەمامدان.

کوورەی ئاسن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کوورەی ئاگر ژنێکە لەخانەوادەی ماڵو خاوەن هێزو توانایە.

*ئەگەر لەزێڕبوو لەخانەوادەی دنیاویستان دەبێ، ئەگەر لەتەختەبوو لەماڵێکدەبێت دووڕوویی تیادەبێ، ئەگەر لەگەچبوو لەخانەوادەیەکدەبێ لەفیرعەونیەکان دەچن، ئەگەر لەگڵ دروستکرابوو لەخانەوادەی ئاینداروو خواناسدەبێ.

*ئەگەر کووڕەکە ئاگری تیابوو بەڵگەیە لەسەر دەوڵەت، ئەگەر بەتاڵبوو لەئاگر بەڵگەیە لەسەر پشوو.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ئاگرێکی بینی لەکورەیەکدا بڵێسەی دەدا یان لەتەنورێکدا بەڵگەیە لەسەر منداڵی نێرینەی خەوبینەر.

*کووره بەڵگەیە لەسەر بژێوی پەیداکاری ماڵ.

*ئەگەر بینی لەنێو کوورەکەدا ئاگردەکاتەوە بەبێخواردن گەڕووی خانەوادەکەی بەدووزوبانیو شەڕو ئاژاوە دەورووژێنێ.

*ئەگەر مەنجەڵ نرخی ماڵبوو کووره مێردەکەیەتی نارەحەتی رووی تێدەکاتو ماندوویەتی دەکێشێو لەماڵدا سەری خۆی کزدەکات.

*دەگونجێت کووره بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرو مەنجەڵیش پیاو بێت.

*ئەگەر کوورەی ئاگری تێدا نەبوو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە، ئەگەر ئاگری تیابوو پێداویستیو رۆزییە.

*کووره بەڵگەیە لەسەر چوونە لای خێزانو سواربوونی هۆکاری گواستنەوە یاخود بەدەستهێنانی پلەوپایە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+بـەدیهێنانی کاروبـارو ئاسـانکردنی کاری قورس‌وگران.
+باوك‌و دایك.
+کوڕ بۆ دووگیان.
+فرۆشگاو دووکان.
+مانگی (کانوون).
*ئەگەر بوو بەخاوەنی کـووره هاوسـەر دەگریَ ئەگەر رەبەنبێت، ئەگـەر ژنبـوو دووگیاندەبێت، ئەگەر بێباوەڕبوو بـڕوا دەهێنێـت ئەگـەر خراپـەکاربوو تەوبەدەکات.
*پیاوێـك لەخـەودا کوورەیـەکی بینـی هەنـدێك ئـاگری تێـدابوو لەگـەڵ تەختەیـەکی نزیـك لەوکورەیـە، راڤـەکارێکیش پێـی وت: کوورەکـە گـەورەی تۆیـەو تەختەکـە خـواردنێکی قورسەو دوێنیَ خواردووتە، پیاوەکـەش وتی: لێکدانەوەکەت بەو چەشنەیە.
کووزەڵە: (نابلسی)دەڵێت: خواردنی دۆزەخیەکانەو بینینی لەخەودا باش نییە، ئەگەر بیخوات کرداری دۆزەخیەکان ئەنجامدەدات.
کوولەکـە: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: پیاوێکی زانا یان پزیشکێکی بەسوودو کەڵکـە نزیکـە لەخەڵکییـەوەو پـیرۆزە. هەروەها دەڵێن: پیاوێکی هەژارە.

*کوولەکـە بۆنـەخۆش چارەسـەرە، ئەگـەر بینـی بـەلێنراوی شـتێکی وندەدۆزێتـەوە یـاخود زانیاریـەك دەپارێزیَ بەئەندازەی پاراستنی یاخود شتومەکی کۆکراوە کۆدەکاتەوە.
*ئـەوەی لـەلێنراوەکان باشـە لەخـەودا کوولەکەو گۆشت‌و هێلکەیە.
*ئەگـەر بینـی کوولەکەیـەکی بۆگـەنی خوارد لەگـەڵ مرۆڤێك تووشـی دەنگـە دەنـگ‌و بـەزم‌و شـەڕ دەبێت، پاشـان لەجنۆکە دەترسیَ.
*ئەگـەر بینـی لەکاڵەکـدا کوولەکـەی هەڵگرت لەنەخۆشیەکەی چاکدەبێتەوە بەهۆی دوعاو چارەسەریەوە.
(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر یـەکێك بـەکولاَوی بیخـوات تووشـی سەرزەنـشتدەبێت یـان زانیـاری بەئەندازەی خواردنی بۆ کوولەکەکە.
*کوولەکە بەڵگەیە لەسەر:
+غەم‌و پەژارە.
+قورسی بژێوی‌و ژیان.
+نەخۆشی‌و زیندان.
*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر دەروونسافی‌و پاکێتی.
*دەفری کوولەکە بەڵگەیە لەسەر ژنی شـۆخ‌و شـەنگ‌و نـازدارو روحـسووك‌و ناودار.

*ئەگەر بینی کولەکەیەکی بۆگەنیخوارد بەڵگەیە لەسەر شەڕو دەنگەدەنگ، ئەگەر بەلێنراوی خواردی داوودەرمانی خواردنی لەگەڵدابوو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە، ئەگەر بێداوودەرمانبوو رزقو رۆزییە، دەگونجێت ویستووخوازی خۆی بدۆزێتەوە.

کۆ

کۆتر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کۆتر ژنی ساڵحو باشو خۆشەویستەو لەمێردەکەی زیاتر کەسیتری خۆشناوێت.

*کۆتر بەڵگەیە لەسەر هەواڵێکی کتوپڕو پێغەمبەرو پەرتووك، چونکە هەواڵ لەکتێبەوە دەگوێزێتەوەو بنەڕەتی ئەو باسەش بەم چەشنەیە: (نوح) (سەلامی خوای لێبێت) قەلەڕەشێك دەنێرێت هەتا باری کەشو هەوای پێ رابگەیەنێت، کاتێ دەچێ کەلاکێك لەسەر ئاوەکەوە دەبینێو خۆی پێوە خەریکدەکات، ئنجا کۆترێك دەنێرێتو شتێکی سەوز دەبینێو دوعای بۆ دەکات، بەچەشنێك بۆئەوەی لەنارەحەتیدایە یا بۆ ئەوەی کەسێکی غەریبی هەیەو لەهەمان کاتدا مژدەیە بۆی ئەگەر کەوت بەسەریا یان هەڵفڕیو بینی، مەگەر نەخۆشو لەشگران بێت بکەوێت بەسەریا ئەوکات کۆتر مردنە بەتایبەت ئەگەر لە(یەمام)ەوە بێتو لەسەرویەوە بخوێنێت لەخەودا.

*دەگونجێت کۆتر کچ بێت ، باشترین کۆتر کۆتری سەوزە.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی پۆرە کۆترێکی زۆر دەستکەوتو خێری پێدەگات، هێلکەکەشی کچو خزمەتکارە، کوشكو هێلانەکەی شوێنی کۆبوونەوەی ژنانە، هێلکەکانی کوڕ یان کچە.

*ئەگەر بینی کۆترێك بوە بەمرۆڤ پیاوێکی زیناکارو داوێنپیسە، ئەگەر دانەکەی پەرشوبلاوکردەوەو بوو بەگۆشتو بانگیکردن بۆ خواردنی رێبەرایەتیدەکات.

*گمەگمی کۆتر لەخەودا سزادانی پیاوە بۆ ژنەکەی. کۆتری سپی ئاینەو هی سەوزیش خواناسییەو، رەشیش کەسانی بەناوبانگن لەژنو پیاو، کۆتری بەڵەك بەڵەك خەڵکی تێکەڵو پێکەڵکارە، ئەوەی کۆترێك هەڵبفڕێت لێیو نەگەڕێتەوە لای ژنەکەی تەڵاقدەدات یان دەمرێت.

*ئەگەر خاوەنی کۆمەڵە کۆترێکبوو چەن ژنێکی دەبێت لەگەڵ خزمەتکارداو خەرجیان بۆ ناکات.
*ئەگەر باڵی کۆترێکی بڕی سوێند لەژنەکەی دەخوات نەچێتە دەرەوە یان نابێت منداڵی دیکەی لێی ببێت یادووگیان بێت لێی.
*کۆتر پیاو یا ژنی عەرەبە ، ئەوەی سەریببڕێت مۆری کچێنی کیژێك دەشکێنێ ، ئەوەی گۆشتەکەی بخوات ماڵو سامانی ژنێکدەخوات.
*کۆتر لەگەڵ بەچکەکانیان ژنی زەوتکراوە لەگەڵ منداڵەکانی.
*کۆتری نامەبەر هەواڵێکە لەدوورەوە دێت ، ئەگەر ژنەکەی دووگیانبێت کوریدەبێت.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و پێی دەڵێت: لەخەودا بینیم کۆترێکی سپیم گرتو زۆر بەدڵمبوو، یەکێك لەچاوەکانی جوانترین چاوی کۆتربوو بەڵام چاوەکەی تری خێلو تیلبوو، وامزانی زەردییە ، (ئیبن سیرین) بزەیەك گرتیو وتی: تۆ ژنێکی جوان دەهێنیتو زۆر بەدڵت دەبێت، مەترسە لەو ناتەواوییەشی لەچاویدا بەدیدەکەیت چونکە کەمو کوڕی لەچاویدا نییە بەڵکو کەمو کوڕی لەعەورەتیدایەو بەدخوو دەبێتو ئازارت دەدات، ئنجا پیاوەکە ژنەکەی هێناو رەوشتی خراپو چەوتی لێبەدیکرد.
(نابلسی)دەڵێت: کۆتر لەخەودا نوێنەرێکی ئەمینو چاکە یا هاوڕێیەکی راستگۆو خۆشەویستێکی لەبزشیرینو مەجلیسخۆشو بەچێژە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+هاوسەرانی داوێن پاریزو نهێنی هەلگرو خورتەو بۆڵەکار بەسەر منداڵاندا.
+پیاوی فرە رەچەڵەك کەدەستیگرتوە بەسەر خانەوادەکەیدا.
*هەروەها بینینی کۆتر بەڵگەیە لەسەر لاواندنەوەو گریان.
*کۆمەڵە کۆترێك پلەوپایەو فەرمانڕەواییە.
*ئەگەر بینی لەگۆشتەکەی خوارد ماڵی خزمەتکاران دەخواتو دەبێت بەدەلاڵ.
*کۆمەڵێ کۆتر لەگەڵ بەچکەکانیان ژنی زەوتکراوە لەگەڵ منداڵدا.
*ئەگەر بینی کۆتر راودەکات ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت لەپیاوی رێزدار.
*گوتراوە ئەوەی کۆترێك ببینێ داوای هەرچییەك لەپەروەردگار بکات پێیدەبەخشرێ.

*ئەگەر کۆترێکی لەماڵەکەیدا بینی‌و خەوبینەریش رەبەنبوو ژنێکی جوان‌و شیرین دەهێنێت‌و دەبێت بەژنێکی ماڵداری گوێڕایەڵ بۆ مێردەکەی.

*ئەگەر بینی کۆترێك بازیدا بۆلای یاخود هەڵیگرت‌و بەرزیکردەوە شادی‌و خۆشی رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی بوە بەکۆتر ماڵ‌و سامانی دوژمنەکانی دەخوات.

*ئەگەر بینی بەرد دەگرێتە کۆترێك ژنێك تاوانبار دەکات یاخود نامەیەکی پڕ لەقسەی ناخۆشی بۆ رەوانە دەکات.

*ئەگەر بینی هێلکەی کۆتری بەدەستهێناوە ماڵ‌و سامان‌و منالّی نێرینە‌و مێینەی لەژندەبێت.

*ئەگەر بینی کۆتری مالّی راودەکات بەحەرامی دەچێتە لای ژنان.

*ئەگەر بینی کۆترو باڵندەیتر زیکەزیك دەکەن قسەو گوتەیەك دەدات بەگوێ ژنێکدا یاخود فێریدەکات.

*ئەگەر کۆتر یان هەر باڵندەیەکیتر بەسەرسەریەوە ببینێ یان بەگەردنیەوە بەستراوەتەوە بەڵگەیە لەسەر رەفتاروکردەوەکانی لەنێوان خۆی‌و پەروەردگاری.

*ئەگەر باڵندەکە رەش‌و ناشیرینبوو بەڵگەیە لەسەر بەدو خراپی کردارەکانی، ئەگەر سپیبوو دیمەنی جوانبوو بەڵگەیە لەسەر باشی رەفتارو کردارەکانی.

*ئەگەر بینی پەڕی کۆتر یاخود گۆشتی بەدەستدەهێنێت پارەو سامانی زۆری دەستدەکەوێت.

کۆتری کێوی(قومری): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکی زبرو رەقی ئاین کزو لاوازی زماندرێژە.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر کابانی نێومالّ یان ژنێکی خاوەن جوامێری‌و جوان‌و شۆخ‌و شەنگ.

کۆت‌و بەند: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر دەستی بەکۆتکراوی ببینێ‌و کرابێتە گەردنی ماڵ‌و سامان بەدەستدەهێنێ بەلاّم زەکاتی دەرناکات.

*هەروەها دەڵێن پارێزراو دەبێت لەسەرپێچی.

*ئەگەر هەردوو دەستی بینی کۆتکرابوو بەڵگەیە لەسەر رۆچوونی لەرژدیدا.

*ئەگەر کۆت‌و بەندکراو بێباوەڕبوو بانگدەکرێ بۆ لای ئیسلام.

*ئەگەر بینی دەستگیرکراو کۆت‌و بەندیشکرا دەکەوێتە بەلاّو نەهامەتیەکی گەورەوە لەزیندانی‌و

باری بەپێی ئایەتی: ﴿ خذوه فغلوه ﴾ (الحاقة: ٣٠).

*ژنێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: پیاوێکم بینی کۆتو بەندی پێوەبوو، ئەویش وتی: ئەو پیاوە بانگەشەی (عەرەبی)بوونی خۆیدەکات بەڵام وانییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کارو پیشەی حەرامە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴾(آل عمران : ١٦١).

کۆڕ(کۆمەڵ): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینینی لەخەودا کۆڕێکی وەعزو ئامۆژگاری بەستوەو خەڵکی ئامۆژگاری دەدات و خۆشی شایستە نییە ئەوا لەغەم و پەژارەو نەخۆشییدایەو نزاو دوعا لەخوداوەند دەکات دەرووی لێبکاتەوە.

*ئەگەر قسەی چاك و داناییکردو راستگۆبوو لەئامۆژگارییەکەیدا دەرووی لێدەکرێتەوەو لەنەخۆشیەکەی چاکدەبێتەوەو لەتەنگەژەییەوە دەچێت بۆ خێرو یاخود لەقەرزێك قوتار دەبێ یا بەسەر ستەمکارێکدا زاڵدەبێ.

*بینینی کۆڕێك لەشوێن و جێگەیەك یادی خوای تێدابکرێ وەك خوێندنی قورئان و نزاو پاڕانەوەو هۆنراوەی دنیا نەویستی و بەندایەتی وایەو بەڵگەیە لەسەر ئاوەدانی ئەو شوێنە بەدانانی بەپێی خوێندنەوەو دروستی ، ئەگەر لەهۆنراوەکەدا هەڵەی تێدابوو دەستەڵاتەکەیدا تەواو نییە، ئەگەر هۆنراوەی غەزەلبوو دەستەڵاتی پووچ و بەتاڵە. ئەوانەی لەپیشەوکارەکانیاندا بەهرەمەندو بەتوانان بێهاوتان بەپێی شارەزاییان لەخوێندنەوەداو دەربڕینی پیتەکان لەگەروویان.

*ئەگەر کۆمەڵێکی ئاپۆرەبەستووی بینی بۆ دادگایی یان هاوسەرگرتن بەڵگەیە لەسەر رووداوێکی نادیارو دەرەنجامی کۆتایی بەخێرهاتن.

*ئەگەر کۆڕێکی وەعزو ئامۆژگاری بینی ئامۆژگاری تێدا دەکرد کاروبارەکانی بەجێدێت ئەگەر وەعزەکەی ئەنجامدا، وەگەرنا ئەستەمە گەڕانەوەی کارەکانی.

*کۆڕ لەخەودا ئەو شوێنەیە خاوەن بڕیارانی دەوڵەتی تێدا دادەنیشن یان ئەو ئاژەڵەیە بەگەڕیدەخات یان هاوسەرو کورو خزمەتکارەکەیەتی.

*ئەگەربینی بانگکرا بۆ کۆڕێکی نادیار تێدا میوەو خواردنەوەی تێدابوو بانگدەکرێ بۆ جیهادو شەهیدبوون.

كۆسپ(تەگەرە): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا یەکێکە بۆپێداویستیەك چوەو پێداویستیەکی دنیایی یاخود قیامەتییە بەپێی مەبەستی لەخەودا.

* دەگونجێت کۆسپ بەڵگەبێت لەسەر ژنێکی کەللەرەق یاخود پیاوێکی رەق نەرمو نیانی نازانێت.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو کردارەی مرۆڤ لەمەترسی قوتاردەکات، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ (١١) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ﴾ (البلد: ١١ـ ١٢).

* دەگونجێت چەن کۆسپێك بەڵگەبێت لەسەر ناڕەحەتیو مەترسیو زاڵبوونو بەسەر کۆسپەکانداو دابەزین لێی پارێزراوییو سەلامەتییە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووپشك یان بەڵگەبێت لەسەر:

+ئاژەڵ.

+هاوسەر.

+پرد.

* دەگونجێت کۆڕ بەڵگەبێت لەسەر بەرزکردنەوەی پلەوپایە بەهۆی زانیاری یان سیاسەتێکی باش یاخود داناییەکی رەوان یان ژیاننامە یاخود پێدان یا چاودێریکردن.

* ئەگەر لەسەریەوە چوو بۆ خوارەوە پلەوپایەی نزمدەبێتەوە یان ماڵو دارایی تاڵاندەکرێ یاخود لەئاینەکەی پاشگەزدەبێتەوە.

* هەموو بەرزبوونەوەیەك مرۆڤ بەدی بکات بەسەر کۆسپدا یان تەپەو بەرزاییەکدا یاخود سەربانێك خوازو پێداویستی بەدەستدەهێنێ.

* بەرزبوونەوە بەڕێکی ناڕەحەتیو مەینەتەو هیچ خێرێکی تێدا نییە.

* ئەگەر بینی لەتەپەیەکەوە دابەزی یان لەشاخو کۆشکێکەوە ئەوەی داوایدەکات کەلیو ناتەواوی بەخۆوە دەبینێو تەواو نابێ.

کۆشك(سەرا ــ تەلار): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر درۆو خۆبەزلزانینو وێرانە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێنومایيو ئاشتی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆ خراپەکار زیندانەو تەنگەشەی ماددیو کەمو کورییە تێیداو بۆ کەسێکی بارودۆخ باش بەرزیو بڵندیو قەرزدانەوەیە، ئەگەر لەدوورەوە بینی دەستەڵاتە.

* کۆشك پیاوێکی بەرینو پارێزکارە.

* ئەگەر بینی چوە نێو کۆشکێك روو لەدەستەڵاتدارێکی گەورە دەکاتو

ئاینەکـەی باشـدەبێو خێروچـاکەی دەستگیردەبێ، خوداوەند دەفـەرموێ: ﴿ تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْراً مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الأَنْهَار وَيَجْعَل لَكَ قُصُوراً ﴾ (الفرقان: ١٠).

*ئەگەر بینی بەسەر کۆشکێکەوەیەو کۆشـکی خۆیـەتی پلەوپایـەی بەدەسـتدەهێنێ لەگـەڵ شـکۆمەندی توانـا، ئەگـەر کۆشـکەکە هـی کەسـێکیتربوو خێـرو سـوود لەخاوەنەکەی وەردەگرێ.

(نابلـسی) دەڵێـت: کۆشـك لەخـەودا کارێکی چاکە ئاینداران ، ئەگـەر چوە نێـو کۆشـکێ هاوسـەردەگرێ، ئەگـەر چوە نێو کۆشکێ بەڵام لەقاچیدا کۆتو بەنـد هـەبوو هاوسـەرداری لەگـەڵ کەسـێکدا دەکـات کەهاوەڵایـەتی بەردەوامدەبێ.

*کۆشـك لەشـاردا نـازو نیعمـەتێکی مەزنو بەرچاوەو ژوورەکانیش ئەگـەر سـەرکەوت بۆیـان بـەرزیو بڵندییـە لەدنیادا بەدەستیدەهێنێت.

*هـەروەها دەڵـێن: بینینـی کۆشـك بەڵگەیە لەسەر چوار دەستکەوت:

١)پارەو سامان.

٢)دەستەڵاتو پلەوپایە.

٣)بەدەسـتهێنانی ویـستووخواز.

٤)خۆشحاڵیو شادی.

*ئەگـەر خـۆی لەکۆشـکێکدا بینیـەوە لەکۆشـکەکانی بەهەشـت پلەوپایـەو سـەرکەوتن بەسـەر دوژمنـدا بەدەسـتدەهێنێ یـان کـچێکی شـۆخو شەنگو جواندەکات بەهاوسەری خۆی.

*ئەگـەر کۆشـكو تـەلاری بـەدیکرد دووڕومـەرجانی تێـدابوو کۆشـكو تەلارێك بەدەستدەهێنێت خزمەتکاری تێدابێت.

کـۆکراوە: (نابلـسی)دەڵێـت: بەڵگەیـە لەسەر شتی هـەرزانی بـەنرخ لـەبوونی کچو کوڕی پیرۆز یان میراتی.

کۆکردنـەوە(جـەمکردن): (نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسەر ئارەزوو هەستانو کۆکردنـەوەی ماڵوسامان.

(نابلـسی)دەڵێـت: بەڵگەیەلەسـەر کۆکردنـەوەی مـاڵودارایی، خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبّاً جَمّاً﴾(الفجر: ٢٠).

*ئەگەر قـژی زۆربـوو مـاڵو داراییـەکی زۆری دەسـتدەکەوێت، ئەگـەر شـتومەکی جـەمکراوی پەرتـەوازەبوو مـاڵودارایی بەهـەدەر دەچێت، ئەگـەر

نەفسی خۆیکۆکردەوە هەوڵدەدات سەفەر نەکات و چیتر باسنەکرێت.

(نابلسی)دەڵێت: کۆکردنەوەی شتومەکی گونجاو لەخەودا وەك گەوهەر لەگەڵ ئاڵتوون یان دەنکی دانەوێڵە لەگەڵ دووپو مروارییا بەلگەیە لەسەر سوودوەرگرتن بەلگەی لەزانیاری یاخود رێگەو رابەرایەتی کردنی.

کۆکردنەوەی ئامرازەکانی راو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا فریوفێڵە.

کۆکە(کۆخە): (نابلسی) دەڵێت: کۆکە لەخەودا بەلگەیە لەسەر سکالاو ناڕەزایی. ئەگەر بینی دەکۆکێ ناڕەزایی دەردەبڕێ بەدەستی پیاوێکی سەربە فەرمانڕەواوە.

*ئەگەر تا رۆژهەڵهاتن هەر کۆکی دەمرێت.

*هەروەها دەڵێن: کۆکە بەلگەیە لەسەرئەوەی دەیەوێت ناڕەزایی دەربڕێت بەرانبەر کەسێك بەلام نایکات.

کۆڵ وبار[1]: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر کۆڵ و بارێکی پێدا لەخورما بەلگەیە لەسەر دارخورما ئەگەر میوەبوو بەلگەیە لەسەر دارەکەی.

کۆڵەکە: (ئیبن سیرین): دەڵێت: کۆڵەکەی دارو قوڕو گەچ و خشت چاودێرو سەرپەرشتیار یان خزمەتکاری ماڵو ئەوکەسەیە کەئەرکی خزمەتکردنی لەئەستۆی خۆیدا هەلگرتووە.

کۆڵەکەی ماڵ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ماڵ یان هاوسەرە.

کۆمەڵ(تاقم ـ ئاپۆرە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر کۆمەڵە خەڵکێکی بینی پەروەردگار رەحمی پێدەکات بەوەی کەوادەیخاتە ناڕەحەتی وتاقیدەکاتەوە.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر ترس ربیم و غەم و پەژارەو زەرەر، هەروەها ئەگەر کۆمەڵێك هاتنەلای نەخۆشێك یاخود مردوویەکی بینی لەنێو کۆمەڵێکدا خوا لێی خۆشبووەو رەحمی پێکردوە.

کۆنە: (نابلسی) دەڵێت: کرینی جل وبەرگی کۆنە لەخەودا لەلێکدانەوەدا باش نییە چونکە کۆنە هەژارییەو فرۆشتنی باشە چونکە خراپە لەخۆی دووردەخاتەوە.

---

[1] **کۆڵ وبار:** لەعەرەبیەکەیدا بەئەندازەی (٦٠) صاعە (وەرگێڕ).

(ئیبن سیرین)دەڵێت: کۆنەفرۆشیش پیاوێکی حاڵوبار مام ناوەندییە کرینی کۆنە بەڵگەیە لەسەر هەژاریو فرۆشتنیشی بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی هەژاری.

کۆیلایەتی:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سوێندەو خەوبینەر دەیخوات.

کۆیلە:(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا کرایە کۆیلەو ئەوەی کردیشی بەکۆیلە نەناسراوبوو لای دەگونجێت لەکاتی بێداریدا شەرمەزارییکات، دەگونجێت بەئاگاداربوونی لەکاری خراپەی ملکەچو بەکۆیلەییکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قەرزێك روو بەماکەچی ببات.

*دەگونجێت نەخۆش بکەوێتو بکەوێتە ژێردەستی ئەوەی فەرمانی بەسەردا دەکرد.

*ئەگەر لەخەودا گەورەکەی فرۆشتی پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ، لەوانەیە بکەوێتە نێو پلانو فروفێڵە چونکە فرۆشتنی کەسی ئازاد ملکەچکردنیەتی، دەگونجێت خێرێکی دەستگیربێ بەپێی چیرۆکەکەی حەزرەتی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگەر کۆیلەیەك ئازادبوو بەڵگەیە لەسەر:

+ئاسانی دوای توندی.

+گەیشتن بەهیواو ئاواتەکان.

*کۆیلایەتی لەخەودا غەمو پەژارەیە.

*ئەگەر بینی لەخەودا بوە بەکۆیلە غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی دەفرۆشرێ تەنگی رووی تێدەکات مەگەر ژنێك بیکرێ ئەوجا رێزی لێدەگیرێو رۆزگرتنی بەئەندازەی نرخەکەیەتی.

*ژنی بێ مێرد ئەگەر کرا بەکەنیزەك لەخەودا شوودەکاتو هەروەها ئەگەر مێرددکەی فرۆشتیو بوو بەکەنیزەك تەلاقدەدرێ.

*ئەگەر بینی بوە بەکۆیلەی بەردەستی دوژمنەکەی ملکەچو رسوادەبێت.

کەبابچی:(ئیبن سیرین) دەڵێت: کەبابچی رەوشتدادەرە، ئەگەر بینی پارچەیەك گۆشتی برژاو دەکرێ کەسێکی زرنگو وریا بەکرێدەگرێ.

*هەروەها دەڵێن: کەبابچی پیاوێکە لەقسەکانیدا قاوقیژو دەنگە دەنگ هەیە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی دەچێت بۆلای کەبابچی تا گۆشتێکی برژاوی لێبکرێ ئەگەر کوڕێکی هەبوو دەیداتە دەستی پەروەرشیارێك بۆ ئەوەی پەروەردەو فێرییکات.

*ئەگەر خۆی بینی بوە بەکەبابچی دەستەلاتێك وەردەگرێ لەبۆ دەرهێنانی ماڵی دەستەلاتدار بەزۆرو ستەم.

*دەگونجێت کەبابچی بەپزیشك لێکبدرێتەوە.

*کەبابچی دیلەوانە یان خەڵکی بەئاسنو دار ئازار دەدات.

*بینینی کەبابچی بەڵگەیە لەسەر تالآنکردنی ماڵو روحکێشانو تالآنی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر منداڵی نێرینەبوون بەتایبەت ئەگەر برژاوەکە گۆشتی گوێرەکەبێ.

کەپەك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کەپەك قورسیوگرانی بژێویەو خواردنی هەژارییە.

کەپەکفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی کەپەکفرۆش بەڵگەیە لەسەر دەستپاکو پارێزەری خێری خەڵکی.

کەپەکفرۆشی ئارد: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر دادوەرو ئەوەی حەقو ناحەق لەیەك جیادەکاتەوە.

کەتان: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی کراسێکی کەتانی لەبەرکرد بژێوی رێزدارو حەلآڵی دەستدەکەوێو ماڵو سامانی لێکۆدەکاتەوە.

کەتانساز: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی کاروبارو گواستنەوەی مرۆڤ لەپیشەیەکەوە بۆ یەکێکیتر یان گواستنەوەی لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر یان گواستنەوەی قسە.

*پیاوێکی کاروبار سەختە لەگەڵ پیاوێکی گوستاخو ئازادا تێکەڵە.

کەتانفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو تاقیکردنەوە بەژنانو دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو ماندوبوون.

کەتانی تەنك: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گەڕانەوەیە لەوەی کەلەسەریبوە.

کەتیرە(چەسپ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەتیرە ماڵی زیادەیە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کەتیرەی هەموو دارێك زیادەو رەچەڵەکی چاكو رەسەنە بۆ پیاو.

کەچەڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەسێك ببینێ کەچەڵبوە لەخەودا خوازیاری ماڵی گەورەو بەرپرسەکەی دەبێت بەڵام هیچ سودێکی لێوەرناگرێت لەدەردەسەری زیاتر.

*ژنی کەچەڵیش ساڵێکی وشكو قاتو قڕییە.

کەرکـەدەن: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: پادشایەکی مەزنە هیچکەس خوازیاری چاوپێکەوتنی نییە، ئەگەر کەسێك بینی دەیدۆشێ ماڵو سامانێکی حەرام بەدەستدەهێنێ لەدەستەڵاتدارێکی مەزن، ئەگەر سواریبوو هەندێك لەفەرمانڕەواو سەرکردەکانە.

کـەرکی[1]: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: کەرکی مرۆڤێکی داماوی لاوازە ئەگەر لەگەڵیابوو هاوەڵایەتی گەلو کۆمەڵێکی ڕەوشت خراپدەکات.

*هەندێکـدەڵێن: بینینـی سـەفەرێکی دوورە کەدەکەوێتەبـەری، ئەگـەر لەسەفەردابوو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆ لای خانەوادەکەی.

*هەروەها دەڵێن: کەسانێکن ئالوودەی کۆبوونـەوەو هاوبەشـیدەکەن، ئەگـەر بینـی بـەدەوری ولاتکدا دەگـەڕێ لـەو ساڵەدا سـەرمایەکی سـەختو تونـد بڵاودەبێتـەوە، لەگـەڵ هێرشـێك کـەس خۆیناگرێ لەبەرانبەریدا.

*ئەگەر کۆمەڵێکی بینـی کۆبوونەتـەوە لەزستاندا بەڵگەیە لەسەر درزو جەردەو، بۆ ئەوەی لەسەفەردایە بەڵگەی خێرەو بۆئـەوەی خوازیـاری هاوسـەرگیرییە

باشەو بۆ یەکێکیش خوازیاری کوڕبێت کوڕە، ئەوەی بەدەستی بهێنـێ ئـەجرو پاداشـت بەدەسـت دەهێنـێو ئـەوەی سواری ببێ هەژار دەکەوێ.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەو بینـی کۆمەڵێکی زۆری هەیە پلەوپایەو ماڵو دارایـی بەدەسـتدەهێنێ ، گۆشـتو پەڕەکـەی مـاڵو سـامانە لـەپیاوێکی هەژارو داماوەوە.

*ئەگـەر بینـی بەخێویـدەکات دەسـتەڵاتێك وەردەگـرێ بەسـەر کۆمەڵێکی داماودا.

*ئەگـەر بینـی چارەسـەریدەکات چارەسـەری پیـاوێکی هـەژاردەکات، ئەگـەر گـوێی لـەدەنگیبوو لەغـەمو پەژارە ڕزگاریدەبێت بۆ خێروچاکە.

کەرویا[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مـاڵو سـامانێکە مـاڵو دارایـی دی پـێ باشدەکرێ.

کەروێـشك: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: کەروێشك: ژنە، ئەوەی بیبـات دەیکـات بەهاوسەری خۆی ، ئەگەر سەری ببڕێ دەبێت بەهاوسەرێکی کۆچکردوو.

---

[1] **کەرکی:** باڵندەیەکە. (وەرگێڕ)

[1] **کەرویا:** ڕوەکێکە شرووبی لێدروستدەکرێ. (فەرهەنگی دەریا: ٢/١٠٤٥).

*هەروەها وتراوە: کەروێشك نیشانەی پیاوی ترسنۆکە.

(نابلسی) دەڵێت: وتراوە: کەروێشك ژنێکی خراپە ئەوەی ببینێ کەروێشکێ دەپێکێ ژنێکی خراپ دەهێنێ، ئەوەشی ببینێ گۆشتەکەی دەخوات یان پێستەکەی بەکاردێنێ خێرێکی کەمی لەژن دەستدەکەوێت، ئەوەی کوڕەکەی بیکرێ غەمو پەژارە بەهۆی بەڵاو نەهامەتیەوە رووی تێدەکات.

کەرەوز: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سامانێکە لەلایەن دەستەڵاتدارەوەو حەلاڵە دواتر پیامەڵدانی بەدوودا دێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بێباوەڕی، یاخود بەڵگەبێت لەسەر جەنگو شەڕو فێڵ.

*دەگونجێت دەستەڵاتبێت لەگەڵ ماڵو سامانو منداڵدا.

کەرەی پێستە: لەخەودا هاوسەر یان بژێوییە ، ئەگەر باشبوو یاخود نرخەکەی زۆربوو بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی.

*بینینی کەرەفرۆش بەڵگەیە لەسەر دڵئارامیو هێمنیو دانیشتنو سەفەرنەکردن.

کەڕ(کاس): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەسێك ببینێ کەرە یان لاڵە بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاین.

(نابلسی) دەڵێت: کەڕ لەخەودا کەموکوڕییە لەئایندا چونکە خوداوەند لەبەرانبەر بێباوەڕاندا وتویەتی:﴿ صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ﴾ (البقرة: ١٨)

کەڕی هەردوو گوێچکە: کەڕی لادانە لەحەق، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەدەستدانی پشوو بۆنەوەی گوێو چاو بەڵگەیە لەسەری.

کەژاوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر ژنێکی گوندنشین، کەژاوەی حاجی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاشتیو حەجو مژدە لەولاتدا دەیگەڕێنێ.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ژن چونکە تایبەتە بە ژنەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جیاوازی.

کەشتی: (نابلسی) دەڵێت: کەشتی بەڵگەیە لەسەر هەموو ئەوەی بەهۆیەوە قوتاردەبێ لەنغرۆبوون چونکە خوداوەند بەهۆی کەشتییەوە (نوح) پێغەمبەری (ﷺ) قوتارو رزگارکرد لەگەڵ ئەوانەی باوەڕیان پێهێنا لەنغرۆبوونو بەڵاو نەهامەتی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئیسلام مەردوم بەهۆیەوە قوتاردەبێت لەفیتنەو نەزانین.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرێك بەهۆیەوە عەیبو ناتەواوی دادەپۆشریێو لەئاگرو بەلاو نەهامەتی قوتار دەبێ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باوكو دایك بەهۆیانەوە مەردوم لەمردنو پێداویستی قوتاردەبن.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو رێبازو رێگەیەی مەردومو باوەڕداران قوتاردەبن بەگرتنەبەری لەئاگری دۆزەخ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندانو غەمو پەژارەو ژیری.
*ئەگەر بینی سواری كەشتیەكبوە لەدەریادا تەماشای حاڵیان دەكرێت لەگەڵ ئەوەی پێیكەیشتوون، ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێت بەتایبەت ئەگەر لەناوەڕاستی كەشتیەكەدا سواریبوو و دڵنیانەبوو لەتیاچوونی، ئەگەر تاوانباربوو پاشگەزدەبێتەوە لەتاوانو گوناهی، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت ، ئەگەر نەخۆشبوو لەنەخۆشیەكەی چاكدەبێتەوە ، مەگەر لەگەڵ مردوودا سواری ببێتو لەخەونەكەدا بەڵگەیەكی تێدا بێت لەسەر مەرگ ئەوجا سواربوونی قوتاربوونە لەفیتنەو ئاشوبەكانی دونیا، ئەگەر بەئاگابوو خوازیارو قوتابی زانیارییبوو یان سوودی لەزانیاری وەردەگرت لەنەزانین قوتاردەبێ، بەپێی سواربوونی (موسا) (سەلامی خوای لێبێت)لەگەڵ (خضر) لەكەشتیەكەدا.
*ئەگەر كەسێكی قەرزار خەونێكی لەوچەشنەی بینی قەرزەكەی دەداتەوەو غەمو پەژارەی دەڕەوێتەوە.
*ئەگەر كەسێكی بێبەش خەونێكی ئاوای بینی یان ئەوەی رزقو بژێوی تووشی گرفت هاتبوو خوداوەند رزقو رۆزی دەڕێژێ بەسەریا لەلایەكەوە خۆی پێنازانێت.
*ئەگەر كەسێكی رەبەن خەونێكی ئاوای بینی ژندەهێنێتو هاوسەر دەگرێ.
*ئەگەر لەخەونەكەیدا مردووی بینی لەقیامەتدا قوتاردەبێتو سۆزو بەزەیی خوداوەند بەدەستدەهێنێتو لەئاگری دۆزەخو ناڕەحەتیەكانی رزگاریدەبێ.
*ئەگەر هات بەسەر كەسێكی زیندانیدا قوتاردەبێ لەزیندانەكەی‌و دەبێت بەهۆكاری قوتاربوونی .

*ئەگەر گەیشت بەكەناری دەریا یاخود لەوشكانی دابەزی خێراو باشتر دەبیّ، بەڵام ئەگەر كەشتیەكی وەستاوی بینیو شەپۆلەكانی دەریا هەڵسابوو وادەی زیندانیەكەی درێژ دەبێتەوە ئەگەر زیندانیبێتو درێژەدەخایەنیّ ئەگەر نەخۆشبیّو رزقو رۆزی سواردەبیّو ناتوانیّ سەفەر بكات، ئەگەر هەوڵبداتو ناتوانیّ بگات بەهاوسەركەی یان ساردەبێتەوە لەخوازیاربوونی بۆ زانست ئەگەر خوازیاربیّ بەتایبەت ئەو خەونە لەوەرزی زستاندابوو لەكاتی هورووژانی شەپۆلی دەریادا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندان بەپێی ئەوەی هات بەسەر (یونس)دا كاتیّ لەنێو سكی نەهەنگدا بەندكرا، بەڵام دەرەنجامی سەرجەم ئەوەی باسمانكرد بەخێرو باش كۆتایدێت (پشت بەخوا) چونكە (نوح) قوتاربوو، (خضر)و (موسا)ش قوتاربوونو كەشتیەكەش لەدەستو چنگی پادشای داگیركار دەرچوو رزگاربیبوو ، هەروەها (یونس) پێغەمبەر (سەلامی خوای لێبێت) قوتاربوو لەو نارەحەتیەی تێدابوو، هەر بۆیە دەڵێن: ئەگەر كەشتیەك شكا یاخود درزی تێبوو قوتاردەبێت لەگەڵ سەرنشینەكانی مەگەر بكەنە وشكانیو بەسەر وشكانیدا بڕوات ئەوجا خێری تیا نامێنیّ، ئەگەر نەخۆشبێت دەمرێتو دەگەڕێتەوە بۆ ئامێزی خاكو زەوی.

*ئەگەر قوتابییەك بینی كەشتیەكەی چوەسەر وشكانیو پێوەی رۆیی لەزانیاریو مشتومڕی دەچێت رووبە بیدعەو دووڕوویی و خراپە.

*ئەگەر قوتاربوو بۆسەر زەوی لەنێو ئاوەوە سوارەی ئەو كەشتییە لەحەقو پاكی قوتاردەبێت ، ئەگەر وانەبێت سوێند دەخوات لەهاوسەرەكەیو بەو حاڵەو لەگەڵی دەمێنێتەوە یان پیشەو بژێوی روو لەساردی دەكاتو بژێویو رزقی تەنگی پێهەڵدەچنریّو دیسان روودەكاتەوە شێوەی جارانی بۆ پەیداكردنی رزقو رۆزی.

*ئەگەر كەشتیەك بەهەوادا رۆییو بەڵگەیە لەسەری تادەچێت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دارەمەیت بۆ فەرمانڕەوایەك نەخۆشبێت یان زاناو داناو سەركردە.

*هەندێكدەڵێن: ئەگەر بینی لەكەشتیەكدایە لەدەریادا دەچێتە نێو دەستەڵاتێكی مەزن.

*کەشتی قورتابوونە لەبەڵاو نەهامەتیو نەخۆشیو زیندانی بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی ، ئەگەر بینی تێدایە بەو چەشنەیە مەگەر قوتاری ببێت.

*ئەگەر لەکەشتیەکە هاتە دەرەوە رزگاربوونی خێراتر دەبێت ، ئەگەر لەنێویابوو بەڵام کەشتیەکە لەسەر زەوییەکی وشکبوو غەمو پەژارەی توندو سەخت دەبێتو قوتاربوونی دووردەبێ.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەکی لەکارخراو بینی سواری کەشتیەکبوە دەستەڵاتێکی دیکەی پێدەسپێردرێ لەلایەن پادشایەکی مەزنەوە بەئەندازەی دەریاوو دەستەڵاتدارییەکەشی بەئەندازەی پتەوی کەشتیو فراوانییەتی لەگەڵ دووری کەشتیەکە لەوشکانییەوە.

*هەروەها دەڵێن: سواربوونی کەشتی لەدەریادا سەفەرە بەناڕەحەتیو مەترسیداری، دووریشی لەوشکانییەوە دوورییەتی لەدەروو قوتاربوونە.

*ئەگەر سواربوونی کەشتی بۆ بەجێهێنانی فەرمانێکبوو مەترسی دێتە رێو ئەگەر هاتە دەرەوە لێی قوتار دەبێو سەرپێچی خوداوەند دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴾ (العنكبوت: ٦٥).

*ئەگەر خەوبینەر دەستەڵاتەکەی بەسەرچوو یاخود بازرگانبوو کەشتی گەڕانەوەی ئەوشتانەیە، ئەگەر کەشتیەکە نغرۆبوو خۆی بەپارچە تەختەیەکدا هەڵواسیو دەستەڵاتدار تووڕەدەبێت لێی ئەگەر فەرمانڕەوابێت پاشان قوتار ەبێتو فەرمانڕەوایی بۆ دەگەڕێتەوە ، ئەمەش کەلوکەمبوونی سامانییەتی پاشان قەرەبووکردنە بۆی، ئەگەر نوقمبوو وەك خۆیەتی.

*ئەگەر بینی لەنێو کەشتیەکدایە لەنێوجەرگەی دەریادا دەکەوێتە دەستی کەسێك لێیدەترسیو مەرگی قوتاربوونە لەشەرێك دەستەو یەخەیدەبێتەوە.

*نوقمبوونی کەشتیو بڵاوبوونەوەی پارچەکانی بەڵاو نەهامەتییە بۆ یەکێك ئازیزو خۆشەویست بێت لای.

*هەروەها دەڵێن: نوقمبوونی کەشتی سەفەرێکی پارێزراوە بەپێی فەرمایشتی خوداوەند:﴿ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ ﴾ (ابراهيم: ٣٢).

*کەشتی پڕ لەخەڵکی پارێزراوییە بۆ ئەوانەی لەنێویدانو سەفەر دەکەن

بەپێی ئایەتی: ﴿فَأَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ﴾ (الشعراء:١١٩).
*هەلگرتنی سەوڵی کەشتی بەدەستهێنانی زانیارییە یاخود بەدەستهێنانی ماڵو داراییە بەناخۆشی، گرتنی پەتی کەشتی باشی ئاینە لەگەڵ هاوەڵایەتیکردنی پیاوچاکان بەبێنەوەی لێیان جیاببێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعاً وَلاَ تَفَرَّقُوا﴾ (آل عمران : ١٠٣).
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم لەنێوکەشتیەکی رەشدام هیچی تێدا نەماوە جگە لەپەتو گوریس زیاتر، ئەویش وتی: تۆ پیاوێکی هیچ لەئاینەکەت نەماوە جگە لەدڵسۆزی زیاتر، پەتو گوریسی کەشتی دینداران.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا قوتاربوونە بۆ یەکێك لەغەمو پەژارەو نەخۆشیو نەبوونیو قاتو قڕیدابێت.
*ئەگەر کەشتیەکی لەوشکانیدا بینی نزیکبوونەوەی قوتاربوونە، ئەگەر بەسەر زەویدات بەکێشیکرد دەویتیو دووڕوویی ئەنجامدەدات لەئایندا، ئەگەر سواریبوو لەگەڵ کۆمەڵێکی پیاوچاکدا رێنومایی وەردەگریو خوداوەند لێیخۆشدەبێ، ئەگەر لێی هاتەدەرەوە شادو قوتاردەبێت لەدوژمنانی.
*ئەگەر یەکێك بینی کەوا شایستەی فەرمانڕەوای نەبوو دەکەوێتە مەترسیەوەو تێدا قوتاربوون یا تیاچوون بەدەستدەهێنێت، ئەوەی خەریکبێت تیابچێت ببینێ سواری کەشتیەکبوە دەروو قوتاربوون رووی تێدەکاتو دەست بەپیاوێکی مەترسیدارەوە دەگرێ ، ئەگەر لێوەی هاتە وشکانی سەرپێچیدەکات.
*ئەگەر کەشتیەکە دەدرایە پاڵ دەستەلات هاتنە دەرەوەی لێی بەسەرچوونی دەستەلاتیەتی بەمردن یان ژیان، ئەگەر درایە پاڵ غەمو پەژارە قوتاردەبێ بەدوعا یاخێر یاخود چارەسەر یان هەر هۆکارێکیتر.
*ئەگەر بینی لەنێو کەشتیەکدایە تێکەڵ بەدەستەلاتکی مەزندەبێتو حاڵی وەك ئەوکاتەی لێدێت لەنێو کەشتیەکەدابوو.
*هەروەها دەڵێن: کەشتی لەلێکدانەوەدا غەمو پەژارە یا نەخۆشیو زیندانیە یاخود کارێکە هەوڵی بۆ دەداتو بۆیبەجێنایەت بەڵام قوتاردەبێت لێیو ناشکێ.

گیرفـان دڕانـدن بەڵگەیـە لەسـەر ئـەو حاڵوبارانـە، ئەگـەر گریـان لەترسـی خودابـوو یـان بـەهۆی کاریگـەربوون بەئایەتەکانی قورئـان یاخود پەشیمان بوونـەوە لـەگوناهو تـاوانی رابـردوو بەڵگەیـە لەسـەر خۆشـیو شـادیو رەواندنەوەی خەمو پـەژارەو بەڵگەشـە لەسـەر بارانبـارین بۆئـەوەی بـارانی لێگیراوەو پێویستی پێیەتی.

گـریۆوپێچ: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: گریۆوپێچ لەمێژەرو پەتدا سەفەرە.

گرێـی شـتێك: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: گرێـی کـراس بەسـتنی گرێبەسـتی بازرگانییە.

*گرێـی پـەتێك باشـی ئاینـەو هـی دەستەسڕ بەدەستهێنانی خزمـەتکارەو هی شەرواڵ هاوسەرگیرییە.

*گرێـی دەزوویـەك بەسـتنی کارێکـە کەتێدایە لەدەسـتەلاتو هاوسـەرگیریو بازرگانی.

*ئەگـەر گرێـی بەسـت ئـەوە داواکـەی ئاساندەبێ، بەڵام ئەگـەر گرێینەبەسـت داواکـەی قـورسو ئەسـتەمو مەحاڵدەبێت.

*ئەگەر بینی گرێیەك لەشتێك درا بەبێ ئـەوەی تونـدی بکـات بەڵگەیـە لەسـەر غەمو پەژارە لەیـەن دەسـتەلاتدارەوە، ئەگەر بینی کەسێکیتر گرێکەی کردەوە ئەوکەسـەیتر هۆکـاری قوتـاربوون رزگاربوونیـەتی، ئەگـەر بینـی دوای مانـدوبوونو هـەوڵێکی زۆر کردیـەوە بەقورسـیو ئەسـتەم قوتـار دەبێـت، ئەگەر خۆی کرایەوە خوداوەند دەرووی خێری لێدەکاتەوە لەلایەکەوە هەستی پێنەکردووە.

(نابلسی) دەڵێـت: دەگونجێت گرێکـان پەیمانو بەڵێنبێت بۆ یەکێك.

گ ڕ

گرڕبلێسە: (نابلسی) دەڵێت: لەخـەودا قـسەی ناقۆڵایـە ، ئەگـەر گڕوبلێـسەی بینی قسەوگوتەیەکی خـراپ دەبیستێ لـەپیاوێکی دەسـتەلاتدارەوە، ئەگـەر بلێسەی سەند ئەو قـسەو گوتەیـە زیاد دەکات.

*ئەگـە ئـەو گڕوبلێـسەیە دوکـەڵی پەیداکرد ئەوکارە زۆرمەزنترە.

*گڕوبلێـسە مەترسـییە لەهەرلایـەك لابـدات ئەگـەر گڕوبلێسەکە سـووتاندی بەکزی دوژمنەکەی قـسەی خراپـدەکات بەرانبـەریو ئارامـدەگرێ لەسـەریو دوژمنەکـــەی هێوردەکاتـــەوە، یەککڕوبلێسە وشەیەکی خراپە.

*ئەگـەر بینینـی گڕوبلێـسە زۆربـوو لەسەری سزایەك دێت بەسەریا.

*ئەگـەر بینـی گروبلێسە لـەنێو کۆمەڵێکدا بڵاوبوەوە دوژمنایەتیو ڕقو قینەکەوێتەوە لەنێوانیاندا.
*ئەگەر بینی گڕوبلێسە هەموو شتێکی سـووتاند قـسەو شـەڕو بەربـەرەکانیو جەنگە لـەنێوان نەتەوەیەکداو ستەمە بۆیان.
*هـەروەها گڕوبلێسە بەڵگەیـە لەسـەر کـوڕان ، ئەگـەر سـووتاندی یـاخود کەوتەسـەر رووخـسار شـەڕو خراپـەی یەك لەدوای یەکە.
*دەگونجێـت گڕوبلێـسە بەڵگـەبێت لەسەر بەدیو خراپی کردەوەکان.

گ ژ

گژنیژ: (ئیبن سیرین) پیـاوێکی سـوود وەرگـرە لـەئاینو دنیـا، گژنیـژی وشـك مـالّو سـامانێکە مـالّو دارایـی بێچارەسەر دەکرێ.

گژوگیای ئەسپەك: (نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر خۆشـیو شادیو نزیکبوونەوەی رزقو رۆزی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر هـەواڵی خۆش یان مرۆڤی نامۆ بەهـەمان شێوە ئەوەی لـەمیوەو گـوڵی بۆنـداری سـەیر دەچێت لەلێکدانەوەدا بەو شێوەیەیە.

گ س

گسك: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: گـسك خزمەتکارە .
(نابلسی)دەڵێت : ئەگـەر زبـرو رەقبـوو خزمـەتکاری سەرپێـچیکارە ، گـسکی نەرمیش خزمەتکاری خزمەتکارەکانە.
*هەروەها گسك بەڵگەیە لەسەر کچ.
*ئەگـەربینی ماڵەکـەی گـسك دەدات ئەگـەر دەوڵەمەنـدبوو ترسـی هەژارکەوتنی هەیە.
*هــەروەها وتــراوە: گـسکدانی مـالّ بەڵگەیـە لەسـەر مردنـی خۆشـی یـان چـوون روو بەکەسـێکیتر یـاخود مـالّو سامانی پەرشو بڵاودەبێتەوە.
*ئگـەر زەوییـەکی گـسکداو زبڵـەکانی کۆکردەوە سـوود لەماڵوسـامانی گونـد وەردەگـرێ ئەگـەر هـەیبێت، وەگـەرنا جـابیو هـــەژارێکی دەروودووکـــردوو دەبێ.
*دەگونجێـت بینینـی گـسك بەڵگـەبێت لەسـەر رەواندنـەوەی غـەمو پـەژارەو قەرزدانەوە.

گسکدان: (نابلـسی) دەڵێـت: بۆیـەکێك کاری پیسو پۆخڵ ئەنجامبدات بەڵگەی خێرە بەتایبەت بۆ پیشەوەران.
*ئەگـەر مـالّی کەسـێکی تـری گـسکدا ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ، گسکدان

بۆ دەوڵەمەند هەژاریی‌و کەمکردنی ماڵ‌و سامانە.

گ ل

گلکار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گڵکێش پیاوێکە ئابڕووی خەڵکی دادەپۆشێ، ئەگەر بینی کارێك لەقوڕ دروستدەکات کردارێکی چاك‌و باش ئەنجامدەدات.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی گڵکار بەڵگەیە لەسەر توندوتیژی لەکاروبارداو ئەوەی خۆی لەبەرژەوەندیی‌و کاری کەسێکیتردا ماندودەکات.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەم‌و پەژارە.

گڵ‌وقوڕکار: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر قوڕکاری بینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر غەم‌و پەژارەو گواستنەوەی قسەوباس، ئەگەر لەخەودا گڵی گواستەوە بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی غەم‌و پەژارە لەهاوەڵەکانی.

گلۆڵەی خوری: (نابلسی) دەڵێت: بۆ بژێویداران بەڵگەی سوودو قازانج‌و رزق‌و رۆزییە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کرێگرتەی کار بەردەوام‌و منداڵ یان تەمەنیدرێژ.

گلێنەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە خەریکی قاپ‌و قاچاغ دروستکردنەو خزمەتکارە یاخود ژنی بەدین‌و بەرزە.
*شتومەکی گڵکاری بەڵگەیە لەسەر شانازیکردن بەپەچەڵەك‌و ماڵ‌و سامان‌و جوانییەوە.

گلێنەی سورەوەکراو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گلێنە لەخەودا پیاوێکە خێروچاکەی بۆ دەرودراوسێکانی دەبێت.
(نابلسی)دەڵێت: بینینی گلێنە بەڵگەیە لەسەر ژن‌و دەمەوانەو دەسکەکەشی ماڵ‌و جیهازییەتی لەگەڵ منداڵ ئەگەر مسبوو، ئەگەر لەشووشەبوو بەڵگەیە لەسەر ژنی هەژار یاخود بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی کاروبارو شاراوەو نهێنی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێك زوو دووگیان بێت‌و زوو منالی لەباربچێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کچ‌و ئاژەڵ یان سەفەر.

گ و

گوارە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوارە بۆ پیاوان ئەنجامدانی کارێکە بەگوێ.
*ئەگەر ژنێك یان کچێکی بینی گوارەیەك لەگوێچکەیدابوو بازرگانیەکی بەسوودی لەلایەکی ئاوەدانەوە بۆسەرهەڵدەدات ژنی شۆخ‌و شەنگی تێدایە.

*ئەو گوێچکەیەی گوارەی تێدایە ژن‌و کچە.
*ئەگەر دووگوارەی لەگوێچکەیدا بینی بەگەوهەر رووکەشکرابوون جوانی‌و خۆشی‌و دنیایە بەدەستدەهێنیٚ‌و قورئان‌و ئاین‌و دەنگخۆشی پێدەبەخشریٚ لەگەڵ دڵنیایی لەسەرجەم کارەکانیدا.
*ئەگەر لەگەڵ گوارەکەدا پارچەیەکی دی لەگوێچکەیدابوو کچی پێدەبەخشریٚ، ئەگەر ژنێکی دووگیان خەوێکی ئاوابیبینی کوڕێکی نێرینەی دەبێت.
*گوارەو پارچە ئاڵتونێک کەبکرێتە گویٚ بۆ ژن‌و پیاو وەك یەك وایە.
*ئەگەر گوارەکە زێڕبوو پیاوێکی گۆرانیبێژە، ئەگەر لەزیوبوو نیوەی قورئان لەبەردەکات.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: تاکێك گوارەم لەگوێچکەدا بینی، ئەویش وتی: لەگۆرانیدا چۆنی؟ وتی دەنگم خۆشە.
(نابلسی) دەڵێت: گوارە لەخەودا بازرگانییە بۆیەکێك لەگوێچکەی ژنەکەیدا بیبینیٚ یان لەگوێچکەی کچێکدا، ئەگەر لەزێڕبوو هەموو قورئان لەبەردەکات، ئەگەر بەبێگەوهەربوو کوڕەکە بەئاوازەوە گۆرانی دەڵێت.
*ئەگەر ژنێکی رەبەن خەوێکی لەوجۆرەی بینی شوودەکات.
*گوارە لەگوێچکەی منداڵدا جوانییەو بۆ منداڵی باڵغ باش نییەو بۆ پیاو لەکەداری کاری ناقۆلایە زیادوکەمی روو لەئەقڵ‌و ژیریدەکات.
*ئەگەر چەن گوارەیەکی لەگوێچکەیا بینی قورئان لەبەردەکات یاخود فێری زانیارییەکدەبیٚ خەڵکی سوودی لێوەردەگرن.
*گوارە بۆ ژن هاوسەرەو پارچە ئاڵتوونی دی لەگوێچکەدا منداڵەکانیەتی.
*دەگونجێت گوارە لەوەرگەی ئاژەڵ بێت یاخود ئەوەی کەدەخوریٚ یان ژنان خۆیانی پێجواندەکەن لەخشڵ‌و زێڕ.
*ئەگەر گوارەی لەگوێچکەیدا بینی حەز لەبیستنی گۆرانیدەکات یاخود ئامادەی کۆڕی گۆرانیبێژ دەبیٚ.

گواستنەوە: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر گواستنەوەو گۆڕینی حاڵ‌و باری لەخێرەوە بۆ شەڕو خراپەو لەشەڕەوە بۆ خێر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زەرەرو زیـان بۆئـەوەی دەیگوێزێتـەوە، سـوودیش بێـت بۆئـەوەی بـۆی ڕەوانـە دەکرێت.

*هـەروەها دەڵـێن: گواسـتنەوە شـەڕو خێری هەڵگرتوە بەیەکەوە.

گواسـتنەوەی شـتومەك: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: ئەگـەربینی بـوە بەفـەرمانڕەواو ئـەو پۆسـتەش شایانی نـەبێت خراپـەو ڕووداوێکـی نـاقۆڵای پێـدەگاتو دوژمنـەکانی گاڵتـەی پێدەکەن.

(نابلسی)دەڵێت: گواستنەوەی شتومەك لەخـەودا بەپێـچەوانەوە دەگەڕێتـەوە وەك بینینـی کەنیـسە دەبێـت بەمزگـەوتو درەختـی وشـك بـەدارودرەختی بـەردار دەبێت، ئەوانـە لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر گـۆڕینی پلەوپایەداران یان جیاوازی بـارودۆخی جیهان لەشـەڕو خراپـەوە بۆخێروچـاکە یاخود بەپێچەوانەوە.

*هـەروەها گواسـتنەوەی ئەندامـەکانی لاشەو گۆڕینی شێوازی مرۆڤەکان.

*ئـەوەی ببینـێ بارگرانـەو وانـەبێت چاکیو باشییە لەئاینداو دەبێت بـەڕێزو شکۆمەندی.

*ئـەوەی ببینـی بـوە بـەمناڵ هـیچ خێرێکـی تێـدا نییـە لەهـەموو حاڵوبارێکداو تووشی نـەفامیو نـەزانی دەبێت.

*ئەگـەر ژنێـك بینـی پیربـوە یـان نیـمچەپیرەو وانـەبێت چـاکییە لـەئاینو دیندا.

*ئەگەر بینی پیربوەو دواتـر بوەتـەوە بەلاو ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت ئەگـەر لەوانـەبوو کـەدنیا پـشتی تێکردبـوو دنیـا ڕووی تێدەکاتـەوە، ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە.

*ئەگـەر بینـی شـادی گرتوویـەتی جوانبوە بەخێرایی دەمرێت.

*ئەگەر بینی لەخـەودا بـاڵای درێـژبوە ماڵودارایيو وەچەی دەبێت.

*ئەگـەر بینی کورتبـوە ماڵەکـەی یـان ماڵات یا ئۆتومبیلەکەی دەفرۆشێت.

*ئەگـەر کـەموکوڕی بینـی لەبەشـێك لەئەندامەکانیشدا بینی لەکەمو کوڕییـە لەئایندا.

*ئەگـەر بینـی چـوەتە سـەر شـێوەی ژنێك بـەلاو نەهامـەتیو ملکەچـی ڕووی تێـدەکات مەگـەر لەخەوەکەیـدا وەك خۆی لێبێتەوە.

* ئەگەر بینی عەورەتێکی هەیە وەك عەورەتی ژن ملکەچیو سەرشۆڕی رووی تێدەکات.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەبەربەرەکانیکارانبوو باشاشتی لەگەڵ رکەبەرەکانی بکات چونکە بەڵگەیە لەسەری ئەگەر ئاشتبوەوە لەگەڵی داواونیازی بەدەستدێت.

* ئەگەر ژنێك بینی عەورەتی وەك پیاوی هەیە یان ریشی هەیە ئەگەر کوڕێکی غەریبی هەبوو پەیوەندی پێوە دەکاتەوە، ئەگەر دووگیانبوو کوڕی دەبێت، ئەگەر دووگیان نەبوو هەرگیز کوڕی نابێت، ئەگەر منالێبوو کوڕەکەی دەمرێت بەرلەوەی بالغ بێت، دەگونجێت لێکدانەوەکەشی بگوێزرێتەوە بۆ پیاو بژێوی پەیداکەری باسی بەباشەو چاکە دەکرێت بەئەندازەی گەورەیی ئەو عەورەتە.

* ئەگەر ژنێك بینی پیاوێك لەگەڵ ژناندا جووت دەبێت لێکدانەوەکەی بۆ بژێوی پەیداکەری دەبێتو پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر بینی کلك یا شاخ یان سمو پەرچەمی هەبێت لەلێکدانەوەدا باشە.

* هەروەها ئەگەر بینی دەنووكو شفرە یا لمۆز یا هەرشتێکی زیادەی لاشەی هەیە هەمووی دنیایەو بەباشە دەگەڕێت (پشت بەخوا).

* ئەگەر بینی ئەندامێکی گوێزراوەتەوە بۆ جەستەی ئاژەڵێك ئەگەر دڕندەبوو زاڵدەبێت بەسەر بەرانبەرەکەی بەماڵو سامان یا بەدەستەلات یاخود بەپلان یان بەفێڵو تەڵەکە، ئەگەر بوو بەئاژەڵێکی گۆشتخۆر بەڵگەیە لەسەر خێروچاکەی، یان رسواییوسووکی.

* ئەگەر بینی وەك باڵندە پەروباڵی هەیە پلەوپایەو خێری بەدەستی دەهێنێت.

* ئەگەر بینی بەباڵەکانی دەفڕێ بەپلەوپایەداریی سەفەر دەکات بەئەندازەی بەرزبوونەوەی بەسەر زەویدا.

* ئەگەر بینی لەشولاری بوە بەگڵێنە یان شووشەو فەخفوری نامێنێت.

* ئەگەر بینی بوە بەئاسن تەمەنی درێژدەبێت.

* ئەگەر بینی بوە بەتاقو پردو خەڵکی بەسەریا دەپەڕنەوە دەبێت بەفەرمانڕەوا یان هاوچەشنی ئەو یاخود بەزانایەكو خەڵکی لەکاروبارەکانیدا پەنای بۆ دەبەن.

*ئەگەر بینی بوە بەگۆچان و گالۆك لەخەودا خێری تێدا نییەو خراپەیە لەئاین دنیایدا.

*ئەگەر بینی بوە بەگۆچان خێری تێدا نییە خراپەیە لەئاین و دنیایدا مەگەر شوێنکەوتەبێت لەئاینیدا.

*ئەگەر یەکێك منداڵی نەخۆشی هەبێت و ببێت بەباڵندە دەمرێت.

*ئەگەر بینی بوە بەمەیمون یان هاوشێوەی ئەوە لەناوچوونی نازونیعمەتە.

*ئەگەر بینی بوە بەوشتر یان ئاژەڵ یاخود درندە یان هاوچەشنی هیچ خێرێکی تێدا نییە لەئایندا بەتایبەت لەهەموو حاڵێکدا.

*ئەگەر بینی بوە بەباڵندە دەبێت بەکەشتیار لەسەر زەویداو حەز لەسەفەر دەکات و، بژێوی لەبژێوی ئەو باڵندەیە دەکات.

*ئەگەر بینی بوە بەدرندەیەك لەکۆمەڵی موسوڵمانان جیادەبێتەوەو گۆشەگیردەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەئاسك لەبژێویدا خێر دەبینێ لەژن و منداڵان.

*ئەگەر بینی بوە بەپلنگا یان درندەیك خێر لەژن وەردەگرێت.

*ئەگەر بینی بوە بەبەراز بژێوی زۆردەبێت و خۆی ملکەچدەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەجاڵجاڵۆکە بەندایەتیدەکات و تەوبەو پەشیمانی لەتاوان و گوناهێکی زۆر دەردەبڕێت.

گواستنەوەی شتومەك بۆ شوێنی باشتر:
(نابلسی)دەڵێت: ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە، ئەگەر گواستیەوە بۆ شوێنی نزمتر بەڵگەیە لەسەر رێگری لەچاکەو فەرمان بەخراپە یان گۆڕینی خراپ بەچاکە یا چاك بە خراپە.

گورچیلە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: هەردوو گورچیلە شوێنی دەوڵەمەندیو راستیو رەوانبێژیو هەڵەیە.

*ئەگەر بەقەڵەوی بینی پیاوێکی دەوڵەمەندی خاوەن دواندن و راستییەو لاوازی گورچیلەکانیش هەژاریو هەڵەیی راوبۆچوونە.

*هەروەها دەڵێن: گورچیلە خزمایەتییە، باشیو خراپیان بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هاوکارو یارمەتیدەرە، لەدەستدانی گورچیلەیەك لەدەستدانی یارمەتیدەرو پەناو پشتگیرە، لەدەستدانی هەمووشیان بەڵگەیە لەسەر مردنی.

* هـەردوو گورچیلە پیاوێکی بەهێزو توانایەو لەکاری فەرمانڕەوادایەو ماڵو سامانە بۆ خەڵکی خەرجدەکرێ.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر پەنجەکانی مرۆڤ.

گورگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گورگ دوژمنێکی ستەمکاری درۆزنو دزو ناپاکە، ناپاکی ئەنجامدەدات لەگەڵ هاوەڵەکانیو فرتوفێڵیان لەگەڵدەکات.
* ئەگەر گورگێك بچێتە ماڵەکەی دز ڕوو لەماڵەکەیدەکات.
* گۆڕینی دز لەشێوازی خۆیەوە بۆ شێوازێکی تری تازەڵی دزێکە تەوبە دەکاتو پاشگەزدەبێتەوە.
* ئەگەر توولەگورگی بینی بەخێویدەکات ئەوە منداڵێکی فڕێدراو لەوەچەو پشتی دزێك بەخێودەکاتو تێکچوونی ماڵو حاڵەکەی لەسەر دەستی ئەو منداڵەدا دەبێت.
* هەروەها دەڵێن: ئەوەی گورگێك ببینێ پیاوێکی پاكو تاوانباردەکات بەپێی چیرۆکەکەی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) لەبەرئەوەی دز ترسو بیمو لەکیسچوونی کاروبارە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر گورگێکی بینی بوو بەگا منداڵێکی دز دەبێت بەپیاوێکی دادپەروەری بەخشندە.

* هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەخەودا گورگێك ببینێ گوتارێکی باشدەبیستێ لەلایەن گەورەکەیەوە یاخود خێرێك بەدەستدەهێنێت، بەڵام ئەگەر ڕاویکرد شادیو خۆشی بەدەستدەهێنێت لەگەڵ شەهیدبووندا.
* گورگ بەڵگەیە لەسەر ڕۆژەکانی ساڵ چونکە گورگ شوێنی گورگ دەکەوێت بەیەك ڕێگەدا ئەگەر لەئاوێك بپەڕینەوە هەروەها چۆن ڕۆژەکانی ساڵ بەدووی یەکدا دێن.
* هەروەها گورگ بەڵگەیە لەسەر دوژمنێکی دز کاروکرداری ئەو ئەنجامدەدات بەئاشکرا.
* ئەگەر بینی بوە بەگورگ لەخەودا شادیو خۆشی بەدەستدەهێنێت.
* شیری گورك ترسو بیمو بەسەرچوونی کاروبارە، گورگ دەستەلاتدارێکی ناپاكو بێ وادەیە، یاخود دزێکی کزو لاوازە یان پیاوێکی درۆزنو بێ بەڵێنە.
* ئەگەر لەخەودا سەگێکی بینی لەگەڵ گورگدا یەکیانگرتوە بەڵگەیە لەسەر دووڕوویيو ناپاکیو دەستبڕین.

گوشەر: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر گوشەرێك دانرا لەشارێکدا بەڵگەیە لەسەر:

+فەڕو پیت لەو شارەدا.
+نەبوونی قات و قڕی.
+مەرگی شیردەر.
* هەروەها لەخەودا ئەگەر گوشەری قامیشی شەکربوو بەلگەیە لەسەر دنیاو رووتێکردنی بەهۆی رزق و رۆزییە جیاوازەکانەوە.
* دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر:
+ئەسپەردەکردن.
+ماڵ وسامان.
+سوودو قازانج بلاوکردنەوە.
+بلاوبوونەوەی زیندانیان و دەرچوون لەناڕەحەتی و قەیران.
+حەمام.
+قوتابخانە.
+خەلوەتگەو تەکیە.
* گوشەری زەیت بەلگەیە لەسەر رێنومایی گومڕاو زانیاریی بۆ قوتابی.
* هەروەها گوشەر بەلگەی خێرە بۆ شیردەری منداڵ.
(نابلسی) دەلێت: لەخەودا پیاوێکی خاوەن ماڵ و دارایییە. ئەگەر بینی کونجی گوشی ماڵ و سامانی لەزیادبوندادەبێت هەروەها گوێزیش هەر بەوچەشنەیە.
* گوشین بەلگەیە لەسەر نیشتمان، ترشیاتکار پیاوێکە لەخەلکی خواناس نزیکدەبێتەوەو رمان بەسەر خەلکیدادەدات خۆیان بەدووربگرن لەخۆشیەکانی دنیاو هاوکارییان دەکات لەسەر خواناسی.
* گوشەی رۆنی گوێز پیاوێکی رەنجبەرو ماندوەو خاوەن ماڵ و دارایییەکی نەشونماکارە.
* گوشەری تری بەلگەیە لەسەر تێکچوونی ئاین و فیتنەو ئاشوب.
* گوشەری رۆن بەلگەیە لەسەر دەروولێکردنەوەو قوتاربوون لەغەم و پەژارەو زانایان و لێکۆلەرەوان و بینینی بەلگەیە لەسەر:
+ئالوودەبوونی حەزو ئارەزوو.
+بیدعەکاری.
+بەجێهێنانی کاری نابەجێ.
* بینینی بەلگەیە لەسەر رێنومایی و دەرچوون لەتاریکاریی و روو بەنورو رووناکی چوون.
* هەروەها بینینی بەلگەیە لەسەر رزق و رۆزی و سوودو قازانج.
گوڵ: (ئیبن سیرین)دەلێت: گوڵ کوڕ یان ماڵێکی رێزدارە ، هەروەها دەلێن: گوڵ بەلگەیە لەسەر گەڕانەوەی ئاوارەیەك یان هاتنی کتێبێك.
* هەروەها دەلێن: گوڵ ژنێکە لەمێرد جیابوەتەوە یان کوڕێکی دەمرێ یاخود

بازرگانیەکە بەردەوام نابێت یان خۆشیی‌و شادییەکە بەهۆی زوو هەڵوەرانی گوڵەوە تیادەچێت.

*ئەگەر بینی لاوێك گوڵێکی پێدا دوژمنێکی بەڵێنی پێدەدات‌و بەردەوام نابێت لەسەری.

*ئەگەر تاجەگوڵینەیەکی لەسەرسەری بینی ژنێك دەهێنێ‌و بەخێرایی ئاژاوەو ناتەواویی دەکەوێتە نێوانیان.

*ئەگەر ژنێك خەوێکی وای بینی مێردە بەوسیفەتەوە.

*گوڵی راخراوو خۆشیی دنیایە بەبێنەوەی هێزو مانەوەی هەبێت.

*بڕینی گوڵەباخ غەم‌و پەژارەیەو گوڵ لێکردنەوە خۆشییە.

*لێکردنەوەی گوڵی سپی لەبێستاندا ماچکردنی ژنێکی داوێنپاکە ، ئەگەر گوڵەکە سووربوو ژنەکەی خاوەن ئارەزوو خۆشی‌و شلیە.

*ئەگەر گوڵەکەی بەزەردی بینی ژنێکی نەخۆشە ، لێکردنەوەی خونچە کەهێشتا نەکراوەتەوە بەڵگەیە لەسەر لەبارچوونی کوڕ ، هەروەها دەڵێن: گوڵ باسکردنی باشە، ئەگەر گوڵێکی کەڵا گەورەی لێکردەوەو گوتی خراپە بەرانبەر ژنێکی شۆخ‌و شەنگ دەکرێ‌و بێتاوانە لێی.

*هەندێکدەڵێن: بۆنداران زۆروکەمی غەم‌و پەژارەیە، گوڵ گریان‌و غەم‌و پەژارەیە ئەگەر ئەو شوێنەی ببینرێ کەتێدا ناسراوە بێنەوەی دەستی لێبدات یان لێیبکاتەوە.

*رێحانە گریانە ئەگەر لەشوێنی خۆی هەڵکەنراو نەما.

*بەهەمان شێوە گوڵ‌و مۆردو ئەوەی بۆن‌و بەرامی هەیە لەگەڵ پاقلەو ئەوەی رەنگەکانی نابژێرێ غەم‌و پەژارەیە خواردنی پاقلەواتیش غەم‌و پەژارەیە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی گوڵی چنییەوە رێزو خۆشەویستی‌و نازو نیعمەت بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر لەباخێکدا گوڵی سووری چنییەوە بەڵگەیە لەسەر زیرەکی‌و بیرساغی‌و نزیکبوونەوە لەخەڵکی‌و نەرم‌و نیانی.

*گوڵ بەڵگەیە لەسەر خۆشی‌و شادی.

*ئەگەر نەخۆشێك گوڵی راخراوی لەژێر خۆیدا بینی یان جلوبەرگی گوڵینی پۆشی دوای چل رۆژ دەمرێت چونکە ماوەی مانەوەی گوڵ ئەوەندەیە.

*گوڵەباخ بەڵگەیە لەسەر کۆمەڵێکی بۆڵەبۆڵکارو کرداری غەم‌و پەژارەهێنەر.

* گوڵچنینەوە خۆشحاڵییەو دەگونجێت گوڵی زەرد بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی هی سووریش جوانیبێت.
* دەگونجێت گوڵی سپی بەڵگەبێت لەسەر درهەم و هی سوور دینار.
* گوڵی سوور دیارو بەهێزترە لەبەڵگەدا.
* لەخەودا چێژو خێرە، ئەگەر بینی تاجەگوڵینە بەسەریەوەیەتی ژندەهێنێت و تام و چێژ لەدنیادا بەدەستدەهێنێت.
* ئەگەر گوڵی بینی بەڵام لەکاتی خۆیدا نەبوو غەم و پەژارە رووی تێدەکات.
* ئەگەر گوڵ هەڵبگرێ و لەدەستبڕەکان بێت ئەوە دەستگیردەکرێ، نەخۆشدەمرێ و گوڵی هەمەڕەنگ و جۆراوجۆر بەڵگەیە لەسەر دنیاو خۆشیەکانی.
* گوڵ مژدەی دووگیانبوونی ژنانە لەگەڵ دەرووڵێکردنەوەو رەواندنەوەی غەم و پەژارە.

گولاو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گولاو ماڵ و پیاهەڵدان و لەشساغی و چاکییە.

گولاوپرژێن(عەتردان): بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+لابردنی ئەوەی کارێکی پێسپێردراوە.

+چاکبوونەوەی نەخۆش.

+سەفەر بۆنەوەی خوازیاری سەفەرە.

+سەرکەوتن بۆ شەڕکەران.

+شایی و ئاهەنگی هاوسەرگیرو هاوچەشنی.

* یاخود کچ و ژن و منداڵە، هەروەها دەڵێن: گەنجینەدارە ئەگری خەرجی ماڵی پێسپێراوە.

گوڵە بەیبوونە: گوڵە بەیبوونە ناوەڵزاوای پیاوە، ئەوەی ببینێ گوڵە بەیبوونە لێدەکاتەوە هەندێك لەخزمەکانی هاوسەرەکەی دەکەن بەهاوڕێی خۆیان.

گوڵەشلێر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوڵەشلێر پیاهەڵدانی باشە، هەندێکدەڵێن: بەڵگەیە لەسەر خراپە چونکە ناوەکەی لە(سوء - خراپە)وە سەرچاوەیگرتوە.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر رێبازو سوننەت یان خراپە، هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەخەودا گوڵەشلێری بینی و پێیدرا خراپەی ساڵێکە.

گوڵەگەنم و جۆ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گەنم و جۆی دەستی مرۆڤ یان سەرخەرمان یاخود کۆکردنەوەی لەدەفرێکدا ماڵ و سامانێکە بەدەستیدەهێنێت لەکارو پیشەی کەسانیتر یاخود زانیارییەکە فێردەبێت.

*ئـەوەی گوڵەگـەنمو جـۆی پـەرش‌و بـڵاوی هەڵگرتـەوە لەزەویداو خـاوەنی زەوییەکەی ناسیەوە مـاڵێکی پـەرش‌و بڵاوی لەهاوەڵێکەوە دەستدەکەوێت.

*ئەگـــەر بینـــی کـــشتوکاڵەکەی کەدەدورێتـەوە لـەکاتی خۆیـدا نییـە بەڵگەیە لەسەر مردن لەو شوێنە یاخود لەجەنگدا، ئەگەر گوڵەگەنمـەکان زەردو ئـاڵتوونیبوون بەڵگەیـە لەسـەر مـەرگی پیاوە بەتەمەنـەکان ، ئەگـەر سـەوزبوو مەرگی لاوو کوشتنیانە.

(نابلـسی)دەڵێـت: بینینـی کـشتوکاڵی سەوز بەڵگەیە لەسەر ماڵێکی جـەمکراو کـەزیاد دەکـات، گوڵەگـەنمی سـەوز بەقەدەکەیەوە رزق‌و رۆزی‌و فەرەپیتـە، گوڵەگەنمی وشـکیش نـەبوونی‌و قـاتی‌و قرییە.

*دەگونجێـــت گوڵەگـــەنم بەڵگـــەبێت لەســـەر نارەحـــەتی هـــەروەك چـــۆن گوڵەگـــەنم‌و جـــۆ بەڵگەیـــە لەســـەر زیادبوونی پاداشت.

*دەگونجێت گوڵەگەنمـەکان بەڵگـەبێت لەســـەر ســـاڵانی دنیـــا بـــەمانگ‌و رۆژەکانیەوە.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر ماڵ‌وسامانی دنیا لەگەڵ گەنجینە.

گوڵێك: لەخەودا ژنێکی جوانە، ئـەوەی ببینـێ ژنێکـی شـۆخ‌و شـەنگ‌و جـوان دەستنیـــشاندەکات خـــەڵکی پێـــی سەرسامدەبن‌و ئەو ژنەش خزم‌و کەسی خۆی نییە.

*هەروەها لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ئامرازەکانی کەیفـو خۆشی دەربرین.

+پێکـــەنین‌و وێنـــەگرتن‌و جل‌وبـــەرگی جوان‌و رازاوەیە.

*دەگونجێت هاوسەرگیری ئەنجامبدات یاخود گۆرانیبێژێك بەکرێ بگرێ.

*ئەگەر بینی تێکەڵ بـەمانگبوە یـاخود هاتۆتە خـوارەوە یاریکردنـە بەمنـداڵان یـــاخود دەگونجێـــت کەســـی شـــێت‌و گێلبێـــت کـــەواهیچ ســـوودو قـــازانجی لەقسەو گفتوگۆیا نییە.

*هەروەها ژنی پادشاو بەرپرسە.

*هـــەروەها دەڵـــێن: ژنێکـــی بیانییـــە، ئەگەر بینـی‌و رەبـەنبوو ژنێکـی بـەدەر لەنەتـــەوەو زوبـــانی خـــۆی دەکـــات بەهاوسەری.

گومـان(دوودڵـی): (نابلـسی) دەڵێـت: لەگوتەی پەروەردگاردا هـاتوە بەڵگەیـە لەسەر دووڕووی‌و فرۆفێڵ‌و چاوبەست. دەگونجێـــت دووڕوبێـــت‌و خوداوەنـــد لـــەرۆژی قیامەتـــدا تەماشـــای نـــەکات یـــــاخود هاوســـــەری داوێنپـــــاکی تۆمەتباربکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گوناه بەپێی ئایەتی: ﴿ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ ﴾ (الحجرات: ١٢).

گومەز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گومەزمێزە، ئەگەر بینی گومەزێکی لەسەر هەور دروستکرد دەستەڵاتو هێزی دەستگیردەبێ.

*ئەگەر بینی بیناو ساختمانی هەیە لەنێوان ئاسمانو زەویو چەندین گومەزی سەوزی تێدایە باشی حاڵوبارو مردنییەتی بەشەهیدی.

*بیناو ساختمان دروستکردن بەڵگەیە لەسەر هێنانی ژن.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بینایەك دروستدەكات هاوڕێو خزمە نزیکەکانی لەخۆشیدا کۆدەکاتەوە.

*ئەگەر بینی گڵکاری گۆڕی پێغەمبەریکرد (ﷺ) بەماڵو پارەیەك (حەج)دەكات.

*ئەگەر خشت کۆکرابووەوە بەڵام لەبیناسازیدا بەکار نەدەهێنرا پارەوپوولە.

*ئەگەر بینی بینایەکی کۆن نوێدەکاتەوە بۆ زانایەك باسوخواسی ئەو زانایە دووبارە دەهێنێتەوە پێش.

*ئەگەر ساختمانو بیناکە هی فیرعەونبوو یان ستەمکارێك نوێکردنەوەی باسو خواسییەتی.

*پێغەمبەری خوا(ﷺ) دەفەرموێ: "ئەگەر لەخەودا بینی بینایەك دروستدەكات کردارێك ئەنجامدەدات".

*ئەگەر بینی دەستیکردوە بەدروستکردنی بینایەكو لەبناغەوە چاڵیکردو بینایکرد هەتا بەرزو بڵندیکردەوە دلوای زانیاریو دەستەڵاتو پیشەیەکدەکاتو پێداویستی خۆی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی بینایەك دروستدەكات لەشارێك یان گوندێك لەو شوێنەدا ژنێکدەهێنێ، ئەگەر لەشووشە دروستیکرد خۆڕازاندنەوەو رووپامایییە، ئەگەر لەقوڕ دروستیکرد حەڵاڵو بژێوییە.

*ئەگەر نەخشداربوو دەستەڵاتو زانیاریو شادیو خۆشییە ، ئەگەر لەگەچ دروستیکرد یان لەخشتو وێنەی لەسەربوو روو لەقسەو وتەی پووچو بەتاڵدەكات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێکە هێناویەتیو مارەییەکی زۆریداوە، ئەگەر گومەزێکی رووخاندو ژنەکەی نەخۆشبوو دەمرێ، ئەگەر لەشساغبوو تەڵاقیدەدات.

*گومەز دەستەڵاتە بۆیەکێك خاوەنی بێت یان بچێتە نێوی.

*ئەگەر کۆمەڵە گومەزێکی زۆری بینی یان دروستیکرد لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەی یان چوونە ریزی چارەنووسدارانەوە.
*ئەگەر گومەزو باڵندەی بینی بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو شکۆمەندی.
*گومەزی لەخشتدروستکراو دەستەڵاتدارە.
*ئەگەر بینی گومەزێکی خشتی لەسەر دروستکراوە بەزووترین کات دەستەڵاتێکی پرشکۆو شانازیو شکۆمەندی دەستگیردەبێ.
*گومەز لەماڵدا ژنێك یان رێكوپێکییە لەلایەن ژنەوە.
*پیاوێك دەڵێت: لەخەودا بینیم گومەزێك دروستکرابوو چوار پیاو رووخاندیان، راڤەکاری خەویش وتی: زانایەك دەمرێ، دوای دوو رۆژ یەکێك لەزانایانی گوندێکی (دمشق)مرد.
گون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: جووتە گون پەتو هۆکاری دوژمنەو بەهۆیەوە دەگەن بەمەردووم.
*ئەگەر هەردووگونی بینی براببوو بەبێئەوەی بۆگەن بکەن یا زیانیان پێبگات دوژمنەکانی زەفەری پێدەبەن بەئەندازەی ئەوەی تووشی هەردووگونی هاتوە، ئەگەر گونەکانی بینی گەورەبوون یاخود هێزو توانایەکی زیاتریان هەیە لەهی خۆیان دوژمنەکانی ناتوانن زیانی پێبگەیەنن.
*ئەگەر بینی گونی بەخشیوە بەکەسانیتر بەویستیو ئەوەی لێدەرکەوت کورێکی دەبێت بەنادروستیو دەدرێتەپاڵ یەکێکیتر.
*ئەگەر گونەکانی بەدەستی پیاوێکی ناسراوەوە بینی زەفەری پێدەبات، ئەگەر ئەو پیاوە لاوبوو دوژمنێتی.
*ئەگەر شیری تێهات ماڵو داراییەك بەدەستدەهێنێت دڵنیا نابێت لەدوژمنەکانی.
(نابلسی) دەڵێت: جووتەگون شوێنی چێژو خۆشینو، دەگونجێت بەڵگەبێت:
+هەردوو هاوسەر.
+دووکوڕ.
+دووپیشە.
+دوو دەرگاوان.
*ئەگەر بینی هەردوو گونی کەوتوونەتە دەستی دوژمنەکانی بەو ئەندازەیە دەستیان پێدەگات.
*دەگونجێت جووتە گون بەڵگەبێت لەسەر دوو خوشكو دوو کچو دوو هاوسەر یان دایكو پوور.
*ئەگەر گونەکانی بینی بڕاون ئەگەر دوو نەخۆشی هەبوو دەمرن، ئەگەر دوو هاوسەری هەبوو دەمرن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو دارایی، ئەگەر بینی گونەکانی بڕاون پارەیەکی لێداوا دەکرێتەوە، ئەگەر هیچی نەبوو ڕەچەڵەکی دەبچڕیو رزقو ڕۆزی ئەستەمو دەبێتو نیعمەتی خوایی لێدەسەنرێتەوە.
*ئەگەر بینی بەویستی خۆی گونی بەخشیوەو لێی بووەوە کوڕێکی دەبێتو نادروست دەبێتو کوڕەکەی دەدرێتە پاڵ کەسێکیتر.
*دەگونجێت جووتە گون بەڵگەبێت لەسەر:
+جموجووڵ.
+ئەوەی مرۆڤ لەسەری دەنوێت لەسیسەم یا دەیخاتە ژێرسەری لەسەرین.
*ئەگەر ژنێك بینی دوو عەورەتی هەیە دەگونجێت دوانەیەکی ببێ.
*ئەگەر پیاوێك بینی جووتە گونی هەر نییە یاخود بەهۆی نەخۆشییەوە بڕاون بەهۆی دەردە شێرو دەردە ڕێوی دەگونجێت ژنەکەی تەڵاق بدات یاخود منداڵێکی لەدەستبدات یا بژێویو کاروکاسبی کەمو کوڕی تێبکەوێت، ئەگەر ئیشوکاری کێشانە بکات کێشانەکەی دەشکێ، ئەگەر هاوسەرداربێ گەورەی ژنەکەیو خزمی نزیکی لەدەستدەدات، یاخود دەگونجێت لەخۆ پارێزییەوە بچێت بۆ خوار ئەوە.

گوناه(تاوان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەنجامدانی گوناهو تاوان بەڵگەیە لەسەر قەرزکردنی خاوەنەکەی هەروەك چۆن قەرزکردن بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوان.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا قەرزە ، ئەگەر کۆمەڵێ گوناهو تاوان ببینێ کۆبوەتەوە لەسەری قەرزە، داننان بەگوناهو تاواندا مەزنیو ڕێزداریو شکۆیە.

گوناهو تاوانی بچووك:
(نابلسی)دەڵێت: شارەزاییە لەخراپەکارانو بەڵگەیە لەسەر لێخۆشبوون لەتاوانەکان بەپێی ئایەتی: ﴿إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ﴾(النجم:٣٢).

گوند(لادێ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوندێکی ناسراو بەڵگەیە لەسەر خۆی یان دانیشتوانەکەیو ئەوەی لێوەی دێت چونکە هەموو شوێنێك بەڵگەیە لەسەردانیشتوانەکەی هەروەك پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ وَاسْأَلِ الْقَرْيَةَ ﴾ (یوسف: ٨٢) واتە لەدانیشتوانەکەی بپرسە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەی ستەم و بیدعەو خراپەو دەرچوون لەکۆمەڵ و نامۆبوون لەڕاوبۆچوونی دانیشتوانی شاردا هەربۆیە خوداوەند باسی ڕۆڵی ستەمکارانی چواندوە لەگوندەکاندا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+لانەو ماڵی مێرووله.

+گوند خۆی.

*ئەگەر ئەو گوندە ناسراوبوو دەستەڵاتدار دەدات بەسەریا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+كولله.

+سەرما.

+دەردو نەخۆشی.

+پڕكردنەوەی كونەمێرووڵەو لەسەربانی ماڵدا.

*ئەگەر بینی چوەتە نێو گوندێكی تۆكمەو قایم دەكوژرێ یاخود كوشتار بەرپادەكات بەپێی ئایەتی: ﴿لاَيُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعاً الاَّ فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ﴾ (الحشر: ١٤).

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی لەشارەوە دەچێت بۆ گوند كارێكی سووك و نزم هەڵدەبژێرێ بەسەر كارێكی قورس و گراندا یاخود كارێكی دیاریكراو ئەنجامدەدات وادەزانێ سنووردار نییە یاخود خێرێك ئەنجامدەدات وادەزانێت شەڕوخراپەی كردووەو پاشگەزدەبێتەوە لێی و سوودی نییە لەبۆی.

*ئەگەر بینی چوەتە نێو گوندێك دەستەلاتێك بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەگوندێك هاتەدەرەوە بەجێیهێشت لەناڕەحەتی قوتاردەبێت و پشوودەدات بەپێی ئایەتی: ﴿ اخْرِجْنَا مِنْ هَـذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ اَهْلُهَا ﴾ (النساء: ٧٥).

*ئەگەر بینی گوندێكی ئاوەدان و وێرانبوو كشتوكاڵ و كێڵگەكان كاولبوون بەلاو نەهامەتییە بۆ خاوەنەكانی، ئەگەر بەئاوەدانی بینی چاكی ئاینی خاوەنەكەیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ستەم و تیاچوونە بەپێی ئایەتی: ﴿ قَالُوا اِنَّا مُهْلِكُوا اَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ اِنَّ اَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ﴾ (العنكبوت: ٣٦).

*ئەگەر بینی لەگوندێك دێتەدەرەوە چاكییە بۆی لەئایندا.

*ئەگەر بینی لەگوندەوە دەچێ بۆ شار لەماندوبوونەوە دەچێت ڕووبەپشوو لەترسەوە بۆ دڵنیایی.

*ئەگەر بینی لەشارەوە دەچێت بۆ گوندێك پێچەوانەی ئەوەیە.

گـوێ:(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: گـوێ هاوسـەری پیـاوە یـان کـچەکەیەتی، ئەگـەر بینـی سـێ گوێـچکەی هەیـە بەڵگەیە لەسەر ژنێكو دوو کچ، ئەگـەر چوار گوێچکەی هـەبوو خەوەکـەی دوو لێکدانەوە هەڵدەگرێت:

١)دەگونجێت چوار ژنی هەبێت.

٢)چوار کچی بێ دایکی هەبێت.

*ئەگـــەر بینیـــی گوێـــچکەکانی بەدەرکـــەوتووە ئـــەوا ژنەکـــەی تەڵاقدەدات یان کچەکەی دەمرێت.

*ئەگـەر بینـی یـەك گوێـچکەی هەیـە کەسێکی نزیکی دەمرێت.

*ئەگـەر بینـی خـاوەن نیـو گوێچکەیە خەوەکـەی بەڵگەیـە لەسـەر مردنـی ژنەکەیو هێنانی ژنێکیتر.

*ئەگەر بینی لەیەکێك لەگوێچکەکانیدا ئەموســـــتیلەیەك هەڵواســـــراوە کـــچەکەیدەدات بەشـــوو منـــداڵێکی نێرینەیدەبێت.

*هـەروەها وتویانـە: ئـاین گوێـچکەیە، ئەگـەر بینـی گـوێی ئـاخنی بەشـتێك بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕی، ئەگـەر بینـی خـاوەن چـەن گوێـچکەیەکە حـەقو راسـتی بـۆ دەخرێتـەڕوو ، بـەڵام پێـی قایل نابێت بەپێی ئایەتی: ﴿أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا﴾ (الأعراف: ١٩٥).

*هـەروەها وتویانـە: ئەگـەر کەسێکی دەوڵەمەند چـەن گوێچکەیەکی جوانی هەمە چەشنی بینی گوێبیستی هـەواڵی خۆشدەبێت، بـەڵام ئەگـەر گوێچکەکان هەمـە چەشـنو جـوان نـەبوون هـەواڵی ناقۆڵاو خراپ دەبیستێ.

*ئـەوەی چـاو لەگوێچکەکانیدا ببینـێ تووشی کوێریدەبێتو ئەوشتانەی بەدی دەکات بەچاوەکانی بەگوێ دەیبیستێ.

*هـەروەها وتویانـە: ئـەوەی ببینـێ خـاوەن چـەن گوێـچکەیەکە زۆرباشـە بەتایبـەت بـۆ ئەوانـەی دەیانـەوێت کەسـێك گوێڕایـەڵیان بکـات وەك ژنو منداڵو خزمەتکار، بـەڵام بـۆ دەوڵەمەنـد بەڵگەیـە لەسـەر هـەواڵی خـۆش ئەگـەر گوێچکەکان جـوانو هەمەچەشـنبوون، بەڵام ئەگەر جوانو بـاشو هەمەچەشـن نـــەبوون بەڵگەیـــە لەســـەر هـــەواڵی ناخۆش، بۆ زەبوونو کەسـانی نـاکۆكو دووبـەرە بەڵگەیـە لەسـەر بەندایـەتیو بـــەردەوامبوونیو لایـــەنی نـــاکۆکیش بەڵگەو بڕیار بەسەریا دەچەسپێنێ.

*دەگێڕنـەوە کەسـێك بینـی لەخـەودا خـــاوەنی دوانـــزە گوێـــچکە زیـــاترە، خەوەکـــەی لای خەولێکدەرەوەیـــەك

گێڕایەوە ئەویش وتی: ئەگەر ئەوکەسەی خەوەکەی بینیوە خاوەن بڕیاربێت بەسەر کەسانیدیدا خێرو چاکەی زۆری پێدەگات، خۆئەگەر دەوڵەمەندبێت هەواڵی پێدەگات بەئەندازەی گوێچکەکانی لەوڵاتانەوە بەهۆی بڕێوییەوە، ئەگەر زەبوونیشبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئەگەر ناحەزو دوژمنداربێت دادوەر فەرماندەدات بەسەریا بەبڕیاری گرانو وتەو گوتەی زبرو رەقیش دەکات بەرانبەری، ئەگەر ناکۆکیشبوو زاڵو سەرکەوتوودەبێت بەسەر نەیارو ناکۆکەکانی.

*(نابلسی)دەڵێت: گوێچکە شوێنی بێداریو پلەوپایەیە بۆیە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر منداڵو ماڵو سامانو پلەوپایە. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو ئەقڵو دینو دەستەلاتو خزمو کەسو کار کەمرۆڤ پێوەیان جوانو رازاوە دەبێت ، ئەوەشی ببینێ گوێچکەی گەورە بووە یان جوان بووە یاخود رووناکی لێوە دێتە دەرەوە یان دەچێتە نێوی بەڵگەیە لەسەر رێنوێنیو گوێڕایەڵی بۆ پەروەردگارو وەرگرتنی بڕیارو فەرمانەکانی.

* ئەگەر بینی لەخەودا گوێچکەی بچووکەو بۆنی ناخۆشی لێدێتەدەروە یان دەچێتە ناوەوە بەڵگەیە لەسەر خراپە، دەگونجێت گوێی زیادەش بەڵگەبێت لەسەر رێگەدانو مۆڵەت پێدان، ئەگەر گوێچکەکانی جوان بوو ئەوەی دەیەوێت باشو چاکە.زۆری گوێچکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هونەری زانستەکان یان جێگیر نابێت لەسەر حاڵو بارێك.

*دەگونجێت گوێچکە بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی دەچێتە نێویەوە.

*ئەگەر بینی گوێچکەکانی بووبوو بەگوێچکەی هەندێك لەئاژەڵان پلەوپایەکەی لەدەستدەداتو رێزو شکۆمەندی کەمدەکاتو بیستنی سارددەبێت.

*ئەگەر بینی هەردوو پەنجەی خستۆتە گوێچکەیەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی بەبیدعەوە، ئەگەر بیدعەچیبوو بەڵگەیە لەسەر مەرگیو سووربوونی لەسەر وازلێهێنانی ئەوەی ئەنجامیداوە یاخود دەبێت بەبانگبێژ.

*گوێی پادشاو فەرمانڕەوا سیخوڕەکانیەتی.

*گوێچکە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی شتی تێدەکرێ لەکیسەو سندووقو گەنجینە.

*ئـەوەی ببینـێ بەباشـی ببیـستێ بەڵگەیـە لەسـەر تێگەیشتن‌و راسـتی‌و ئاین‌و دڵنیایی.
*ئەوەی ببینـێ کـەڕە بەڵگەیـە لەسـەر تێکچوونی ئاینی.
*ئەوەی ببینێ گوێچکەی بڕاوەو کـەس نەزانێت یـەکێك ژنەکـەی یـان کـچەکەی هەڵدەخەڵـەتێنێ، ئەگـەر چـاك‌و بـاش بـوەوە ژن‌و کـچەکەی تەوبەدەکـەن‌و پاشگەزدەبنەو دەگەڕێنەوە بۆچاکە.
*ئەوەی ببینـێ لەچڵك‌و پیـسی گـوێی دەخـوات زینـا لەگـەڵ منـاڵ‌و نێرینەدادەکات.

گوێبیستی پشکنینی پزیشك: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر پێـشکەوتن‌و سـەرکەوتن، دەگونجیـت بەڵگـەبێت لەسـەر چـاکبوونەوە لەنەخۆشـی، هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر دەرخـستنی کەموکوڕی.

گوێدرێژ(کەر): (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: گوێدرێـژ بـاپیرەی مرۆڤـە بەهـەر چەشـنێك بیبینـی ئەگـەر قەڵـەو یـا لاوازبێت.
*ئەگـەر بەباشـی دەڕۆیـشت بـەڕێوە سوودو قازانجی دنیایە.
*ئەگـەر جوانبێـت جـوانی‌و قەشـەنگی خاوەنەکەیەتی.
*ئەگـــەر ســـپیبوو ئـــاین‌و گەشـــەی خاوەنەکەیەتی.
*ئەگەر لاوازبـوو هەژارییـە ، قەڵـەویش مـاڵ‌و دارایـی خاوەنەکەیـەتی، ئەگـەر رەشـبوو شـادی‌و مامەڵـەی خۆشـیەتی لەگـــەڵ موڵـــك‌و دەســـتەڵات‌و فەرمانڕەوایی.
*ئەگـەر رەنگـی سـەوزبوو پارێزکـاری‌و ئاینداریيە.
(ئیبن سیرین) لەنێو سەرجەم ئاژەڵانـدا گوێدرێـــژی لاباشـــتربوو، هـــەروەها گوێدرێـــژی رەشـــیش لەپێـــشتربوو، گوێدرێـــژێ بەزینـــەوە کوڕێکـــە لەشکۆمەندیدایە.
*درێـژی کلکـی گوێدرێـژ مانـەوەی دەستەڵات‌و پۆستی فەرمانڕەواییە.
*تـۆپینی گوێدرێـژ بەڵگەیـە لەسـەر مردنی خاوەنەکەی.
*سمـی گوێدرێـژ سەرچـاوەی مـاڵ‌و داراییەکەیەتی.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر گوێدرێژەکەی بتـۆپێ مـاڵ‌و دارایـی لەکیـسدەچێت ئەگـەر وانـەبێت پەیوەنـدی دەبـچڕێ یـاخود خزمەتکارەکـەی دەمرێـت یـا باوك‌و باپیری دەمـرن کەبـەخێویانکردو

رزق و رۆزیان بۆ پەیدادەکرد، ئەگەر واش نەبوو گەورەو سەرداری دەمرێت یاخود سەفەر دەکات و دەستبەرداری خزمەتکارەکەی دەبێت.

*ئەگەر ژنبێت مێردەکەی تەلاقیدەدات یاخود دەمرێت یان سەفەردەکات.

*ئەو گوێدرێژەی خاوەنەکەی نەناسراوە پیاوێکی نەزان و بێباوەڕە بەپێی ئایەتی: ﴿ انَّ انكرَ الأصوَاتِ﴾ (لقمان: ١٩).

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی جوولەکە بەپێی ئایەتی: ﴿ كَمَثَلِ الحِمَارِ يَحْمِلُ اسفَاراً ﴾ (الجمعة: ٥)، ئەگەر گوێدرێژەکە زەڕانی لەسەر مزگەوتێك یان بلندگۆیەکەوە بێباوەڕێك بانگەشەی بێباوەڕیدەکات، ئەگەر بانگیدا بەبانگی ئیسلام بێباوەڕێك موسوڵماندەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی گوێدرێژ تووشدەبێت بەدەستی کۆمەڵ و گروهێکی نەزانەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ كانهم حُمر مستنفرة﴾ (المدثر:٥٠).

*ئەگەر سواری گوێدرێژێك ببێت و بەباشی پێوەی بڕوات باپیرەی لەکاروکردەوەی رازییە.

*ئەگەر گۆشتی گوێدرێژ بخوات ماڵ و دارایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی بەلێدان دەڕوات بەڕێوە بێبەشەو بەتەنیا بەنزاو پاڕانەوە نان و بژێوی پێدەدرێت.

*ئەگەر گوێدرێژەکەی چوە نێو لانەو ماڵەکەی باپیرەیەتی بەخێرو چاکەوە رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی بوە بەهێستر بژێوی لەلایەن فەرمانڕەواوە دەبێت، ئەگەر بوو بەدڕندە بژێوی لەلایەن ستەمکارێکەوە دەبێت، ئەگەر بوو بەبەرانێك باپیرەیەتی ڕێزداریدەکات.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی هەلگرتووە هێزو توانایە خودلوەند پێیدەبەخشێ هەتا پێی سەرسامدەبێت.

*ئەگەر گوێی لەسمی ئاژەڵبێت بەبێنەوەی بیبینێ باران و رێبازە.

*گوێدرێژ بۆ گەشتیارو موسافیر خێرە لەوەی هێواش بێت و نەجووڵێت.

*ئەگەر تەرسی گوێدرێژ کۆبکاتەوە ماڵ و دارایی زیاددەکات، ئەگەر زۆرانبازی لەگەڵ گوێدرێژێکدا بکات هەندێك لەخزمە نزیکەکانی دەمرن.

*ئەگەر هاوسەرگیری لەگەڵ گوێدرێژێکدا بکات بەهێز دەبێت لەسەر رێبازی باوباپیرانی.

* ئەگەر بینی گوێدرێژێك هاوسەرگیری لەگەڵکردوە ماڵو دارایی و جوانی بەئەندازەیەکی بێشومار زیاددەکات.
* گوێدرێژی رامو گوێڕایەڵ بێداری باپیرەی خەوبینەرە بۆ خێرو ماڵو دارایی.
* ئەگەر ببیێ بەخاوەن گوێدرێژێك یاخود بیبەستێتەوە یان بیخاتە نێو ماڵی خۆی خوداوەند خێرو چاکەیەکی بێشوماری پێدەبەخشیو قوتاریدەکات لەغەمو پەژارە.
* ئەگەر لەسەر پشتی گوێدرێژەکەی بکەوێتە خوارەوە هەژار دەکەوێت، ئەگەر گوێدرێژەکە هی کەسێکیتر بێتو لەسەری بکەوێتە خوارەوە پەیوەندی نێوان خۆیو هاوەڵەکەی دەبچڕێ.
* ئەگەر گوێدرێژێك بکڕیو نرخەکەی بدات بەدرهەم خێروچاکەی لەقسەوگوفتارەوە دەستدەکەوێت.
* ئەگەر گوێدرێژێکی چاوکوێر ببینێ ماڵو دارایی‌ەکی هەیە شوێنو جێی نازانێت، ئەوەی ناقوڵاو نکوولی لێکراوە لەگوێدرێژدا دەنگییەتی، لەبنەڕەتدا باپیری مرۆڤو بەختیەتی.
*ماکەر ژن یان خزمەتکارێکی بەدخوو یان بازرگانی مرۆڤو شوێنی سوودو قازانجیەتی، ئەگەر لەخەودا لەژێریابوو دووگیانبوو لێیو منداڵیبوو بەچەشنێ رەگەزی ئەو قبوڵینەکات کوڕەکە هی ئەو نییە گەرنیشانەیەکی تێدابێت.
* ئەگەر لەشیری ماکەر بخواتەوە نەخۆشییەکی سووك دەگرێتو چاکدەبێتەوە.
* ئەگەر ماکەرەکەی جاشەکەرێکی نێرینەیبێت منالی نێرینەی دەبێت ئەگەر مێینەبوو بەڵگەیە لەسەر خاویو لەسەرخۆیی.
* هەروەها دەڵێن: ئەوەی سواری ماکەرێك ببێت بێئەوەی جاشەکەری لەگەڵدابێت ژنێکدەهێنێت بەبێئەوەی منداڵی هەبێت، ئەگەر گوێدرێژەکە جاشەکەری لەگەڵدابێت ژنێکی کوڕدار دەهێنێت.
*ئەگەر بینی دەستی جاشەکەیگرت یاخیبوو ترس‌وبیم رووی تێدەکات لەلایەن کوڕەکەیەوە، ئەگەر یاخینەبوو سوودو قازانجێکی هێواشی پێدەگات.
*هەروەها دەڵێن: ماکەر زیادبوونی ماڵو دارایی‌و پلەوپایەیە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا منالە یا کورە یاخود ژنە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر یان زانست بەپێی ئایەتی: ﴿ كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا ﴾ (الجمعة: ٥).

* ئەوەی پێچەوانەی حاڵی بەئاگابوونی لەگوێدرێژەکەیدا بەدیبکات و خەوبینەر لەخواترس بێت بەڵگەیە لەسەر خاوبوونەوەی بەندایەتی.
* دەگێڕنەوە (ذي النون) ی (میسری) (ڕەزای خوای لێبێت) گوتویەتی: من کاتێ سەرپێچی خوداوەند دەکەم ئەو حاڵوبارە لەگوێدرێژو خزمەتکارەکەمدا بەدیدەکەم.
* ئەگەر سواری ئازەڵێکبوو کەشیاوینەبوو بەهۆی توێشوو پێداویستیەکانەوە ئەرکدەخاتە ئەستۆی یەکێك کەشایستەینەبێت.
* دەگونجێت گوێدرێژ بەڵگەبێت لەبەر بژێویو ڕزق و ڕۆزی.
* گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر:
+زانایەك کارو کردەوە بەزانیارییەکەی نەکات.
+جوولەکە.
+ئەوەی مرۆڤ لەسەری دادەنیشێت.
* هێسترو خاوەنداریتی گوێدرێژ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جوانکاری بەماڵو سامان.
* گوێدرێژ ژنێکی بژێوی پەیداکارەو خێرو بێری زۆرەو وەچەو نەوەی سوودو قازانجی پەیتا پەیتا هەیە.
* دەنگی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر:
+شەڕو ناخۆشی.
+کوڕو منداڵی زینا.
+دەرکەوتنی جنۆکەو دروستکراوی پەنهان.
* هەروەها دەڵێن: بینینی دەنگی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر تاریکایی.
* ئەگەر بینی بەباشی دەتوانێت سواری گوێدرێژ بێت یاخود دەترسێ لەوەی سواری ببێت، بەچەشنێکی جیاوازی خۆیدەردەخات.
* ئەگەر زانایەکی بینی سواری گوێدرێژبوە پلەوپایە بەدەستدەهێنێت و لەوانە وتنەوە دوا دەکەوێت.
* گوێدرێژی لەڕولاواز ماڵو دارایی و زیادبوونیەتی.
* گوێدرێژی قەڵەویش ماڵو داراییەکە تەواوبوەو کۆتایی هاتوە.
* گوێدرێژی (مەغربیی) باشترین جێنشینە.
* ماکەر ماڵو داراییەکە لەچاندن و کشتوکاڵ بەدەستیدەکەوێت.
* ئەگەر بینی سواری جاشەکەرێکبوە غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات لەلایەن کوڕ یان ژنەوە.
* ئەگەر گوێدرێژەکەی بمرێت ماڵو دارایی زیاد دەکات، دابەزینیش لەسەر پشتی گوێدرێژو فرۆشتنی هەژارییە.

*ئەگەر بینی گویدریژیك سەر دەبڕێت تا گۆشتەکەی بخوات و رزق و ڕۆزی فراواندەبێت لەدوای تەنگەژەو نەداری.
*ئەگەر بینی گوێدرێژ بۆیەکێکیتر سەردەبڕێت خوارسنی خراپدەبێت.
*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی چەن کلکێکی هەیە بەڵگەیە لەسەر رزق و ڕۆزی فراوان.
*ئەگەر بینی گوێدرێژێك یا چەن گوێدرێژێکی هەیە خۆشیی و شادی و خێروچاکەی زیاددەکات.
*گوێدرێژی کێویش بەڵگەیە لەسەر سەرپێچی.
*ئەگەر بینی سواری گوێدرێژێکی کێوی بوەو لەسەر پشتی دەکەوێتە خوارەوە باناگاداری سەرپێچی بێت.

گوێدرێژەوان (خاوەن گوێدرێژ):(ئیبن سیرین) دەڵێت: خاوەن ماڵی حەرامەو سەرچاوەی بژێوی نادروست و حەرامەو هانی خەڵکیدەدات لەسەر بەتاڵ و ناڕەوا.
(نابلسی)دەڵێت: خاوەنی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر بەرپرسی کاروبار، بینینی بەڵگەیە لەسەر بژێوی بەهۆی سەفەرو گەڕانەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سووك و ئاسانکردنی کاروباری قورس و گران.

گوێدرێژی کێوی:(ئیبن سیرین) دەڵێت: جیاوازی هەیە سەبارەت بەگوێدرێژی کێوی لەلێکدانەوەدا، هەندێکیان دەڵێن: پیاوێکە، ئەوەی ببینێ بەڵگەیە لەسەر دوژمنایەتی نێوان خەوبینەرو کەسێکی نادیار کەهیچ و پووچ و بەدرەچەڵەکە.
*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایی، ئەوەی ببینێ گوێدرێژێکی کێوی لەدوورەوە ئەوە ماڵ و داراییەکی تیاچووی دەستدەکەوێتەوە.
*دەڵێن: سواربوونی گەڕانەوەیە بۆ ناحەقی و بەتاڵ و تێکدانی بەندی گوێڕایەڵی بۆ موسوڵمانان.
*ئەگەر گۆشتی گوێدرێژێکی کێوی خوارد یان شیرەکەی چەند خزمەتکارێکی دەستدەکەوێت لەلایەن پیاوێکی ڕێزدارەوە.
*شیری گوێدرێژی کێویش ماڵ و داراییەکەی رامکراوە.
*ئەگەر سواری گوێدرێژێکی کێوییبوو رام و گونجاوبوو بۆی سەریکردوەتە سەرپێچی، ئەگەر گوێدرێژەکە رامنەبوو زۆرانبازیدەکات لەگەڵی یاخود لێیدەدات ناڕەحەتی قورسی پێدەگات بەهۆی سەرپێچییەوەو غەم و پەژارە رووی تێدەکات.

* ئەگەر گوێدرێژەکە چوە ماڵەکەی پیاوێکی بەدوخراپی بێدین روودەکاتە ماڵەکەی، ئەگەر گوێدرێژەکەی بردە نێو ماڵەوەو لەدڵو دەروونیدا وەك نێچیرێك بۆیدەڕوانی خێرو دەستکەوت روو لەماڵەکەیدەکات.

* ماکەری کێوی ژنە، خواردنی شیرەکەی خواناسیو رێنومایییە لەئاییندا.

* ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی گوێدرێژی کێویو رام ببێت بۆی قسەی بەسەر کۆمەڵو تاقمێکی پەرتەوازەی موسوڵمانانندا دەڕوات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر گوێدرێژی ئاسایبوو بەگوێدرێژی کێوی بەڵگەیە لەسەر زیان بۆی، ئەگەر گوێدرێژەکەی یەك کەڵەچاوبوو یا دییەی لاوازبوو کەمو کوڕی روودەکاتە بژێوی.

* ئەگەر بینی بوە بەگوێدرێژ بەلاو نەهامەتیەك رووی تێدەکات ئەقڵو ژیری تێکدەداتو کردارەکانی کەم خێر دەبێت.

* ئەگەر گوێدرێژێکی بینی لەئاسمانەوە دابەزیوەتە خوارەوەو عەورەتی چوە بەنێو پاشیدا ماڵو دارایی بێشوماری دەستگیردەبێتو پێی دەوڵەمەنددەبێ بەتایبەت ئەگەر پادشاو فەرمانڕەوابوو.

* هەروەها گوێدرێژی کێوی بەڵگەیە لەسەر:

+هاوسەر یاخود منداڵ.

+کەسانی دڵڕەقو توندوتیژ.

+کەسانی دەشتەکیو گوندنشین.

* هەروەها مانگای کێویش وایە بەڵام پتر بەسۆزە لەگوێدرێژی کێوی.

گوێرەکە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کوڕێکی نێرینەیە ئەگەر بەشاخەوەبوو یان پێیبەخشرا، هەموو بەچکەیەکی ئاژەڵانی تریش هەر بەوشێوەیە ئەگەر پێی ببەخشرێ.

* گوێرەکەی سورەوەکراو دڵنیایییە لەترسوبیم بەپێی چیرۆکەکەی حەزرەتی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت).

* گوێرەکە کوڕێکە شایستەی خێرە، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو سەرپێچیو دەرچوون لەگوێڕایەڵی خوداوەند.

* ئەگەر ژنێك بینی بەخشڵی زێڕەوە یان بەجلوبەرگەوە بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فیتنە.

* گوێرەکەی قەڵەو مژدەیە بەبوونی کوڕو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا .

* ئەگەر بینی گۆشتی گوێرەکە دەخوات ماڵو دارایی لەپیاووژن بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بینی گوێرەکەیەکی هەڵگرتو بردی بۆ ماڵی خۆیان غەمو پەژارەیەکی قووڵ رووی تێدەکات.

گوێز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گوێزی هندی: نێرگەلەیە، هەندێکدەڵێن: ماڵو داراییەکە لەلای پیاوێکی فالگەری بەئەستێرە، ئەگەربینی گوێزی هندی دەخوات زانیاری ئەستێرەگەری فێردەبێت یاخود دوای رای ئەستێرەگەرێك دەکەوێت لەراوبۆچووندا بڕوای پێدەکات، هەروەها ئەگەر بینی بوە بەکاهین یاخود ئەستێرەگەر بەبێداریو بەئاگایی گوێزی هندی بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی)دەڵێت: ماڵو داراییەکی پەسمەندەکراوە، ئەگەر خشەخشی هەبوو ناکۆکیو دەنگەدەنگو قاووقیژە.

* دارگوێز پیاوێکی عەجەمی رەزیلو چرووكو وەوەرکارەو خاوەن ماڵو داراییەکی کتوپڕەو خێری لێناکات.

* ئەگەربینی لەسەر داگوێزێکە وابەستەی پیاوێکی عەجەمی گەورە دەبێت بەپێی پیاهەڵدانی خۆی.

* ئەگەر لەسەر دارگوێزەکە هاتەخوارەوە نێوانیان یەکناگریو نابەستری، ئەگەر کەوتەخوارەوە لەسەریو مرد لەبەردەم پیاوێکی کەتەوڵی لەش‌ولار گەورەدا دەکوژرێت یان لەبەردەم پادشایەك، ئەگەر درەختەکە شکا پیاوە لەش‌ولارگەورەکە دەمرێتو ئەوەی دەکەوێتەخوارەوە دەبێت بەفەرمانڕەوا ئەگەر نەمرێت قوتاردەبێت، ئەگەر هەردوودەستو قاچی شکا روو بەتیاچوونو هیلاکی دەچێتو بەڵاو نەهامەتیەکی گەورە رووی تێدەکات بەڵام لەدواییدا قوتاردەبێت.

* ئەگەربینی دارگوێزێك دەبڕێتەوە پیاوێکی عەجەمی دەکوژێت.

* ئەگەر گوێزی لەباخێك لێکردەوە لەماڵو دارایی لەلای ژنێکەوە بەدەستدەکەوێت ئەگەر گوێزەکە پاككرابوو رزقو رۆزی تەواوە.

* ئەگەر توێکڵی گوێزی خوارد غەیبەتی پیاوێکی رەزیلو چرووکدەکات، ئەگەر ئەو توێکڵە ژنێك بڵاویکردەوە غەیبەتی پیاوێکی رەزیلو چرووك دەکات.

* ئەگەربینی وەك ئەوەی یاری بەگوێزدەکات لەماڵی حەرامدا رۆدەچێت.

*گـوێزی پـاککراویش ڕزق و ڕۆزییـه، هـەروەها دەچـوێنرێ بەپیاوچـاکان و سەرکردەو برایان.

*هـەروەها دەچـوێنرێ بەلەشـساغی و درێژەکێشانی سەفەر.

*ئەگەرخەوبینەر ژنبـوو گـوێز بەڵگەیـە لەسـەر تەمەندرێـژی لەگـەڵ مێـردو هاوسـەر بـەهۆی واژووبـوونی پیتەکانیـەوەو دروسـتی کاروبـاری قورس و گران و ئەستەم.

*گـوێزی شـکاو ماڵودارایـیـە بەبێماندوبوون.

*گوێزی هندی بەڵگەیە لەسەر گوفتاری کاهینەکان، ئەگەربینی گـوێز دەخـوات گوتەی ڕاست و دروستدەبێت.

گـوێگر:(نابلـسی) دەڵێـت: گـوێگرتن لەقورئان یان گـوێگرتن بـۆ پیاهەڵدانی پێغەمبـەر (ﷺ) یـان گـوێگرتن لـەوتار بەڵگەیە لەسەر ڕێنومای و گەڕانـەوە بـۆ لای خـوداو پاشـگەزبوونەوە، ئەگـەر گوێبیـستی بـەدەر لـەوە بـوو ئـەوە دەچـێتەریزی ئەوانـەی خوداوەنـد دەربارەیـان دەفـەرموێت: ﴿ وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا ﴾ (الأعـراف: ١٩٨). گـوێگرتنیش درۆو فیتنەیە، دەگونجێت گوێگر ناڕەحەتی و بەڵاو نەهامەتیەك بێتە ڕێی.

*ئەگـەر بینـی گوێـدەگرێ ئەگـەر بازرگـانبوو گرێبەسـتەکەی هەڵدەوەشێنێ، ئەگەر فـەرمانڕەوابێت لادەبرێت.

*ئەگەر بینینی گوێی لەمرۆڤێك گرتـوە بەنهێنی دەیەوێت ئابڕووی ببات.

*ئەگەر بینی گوێی لەوتی وتی گرتـوەو شوێنی باشترین وتە دەکـەوێت مـژدەی پێدەدرێت.

*ئەگـەر بینـی گوێـدەگرێ و خـۆی بەچەشـنێك لێـدەکات و گـوێی لێنییـە ئەوە درۆدەکات و ڕادێت لەسـەرئەوەی، هـەروەها گوێبیـستبوونی دەنگـەکان لەخەودا یاخود پێدانی ئـەوەی شیاوی خەوبینەرە بەم چەشنەیە:

+ **قاووقیژی نـەوەی (ئـادەم)**: ڕزق و ڕۆزی و سوودو قازانجە.

+ **دەنگی ئاژەڵ**: غەم و پەژارەو تـرس و بیمە.

+ **سـەگوەڕ**: گوتـەو خۆهەڵقورتانـە لەکارێکدا هیچ کەڵکناگرێ.

+ **مرەی پڵنگ**: خۆنواندن و نـازکردن و پێنەزانینە.

+ **گمـەگمی کـۆتر**: شـیوەن یـاخود مارەبڕینە.

+**دەنگی پەڕەسێلکە:** قسەو وتەی بەسوودە یاخود گوێگرتنە لەقورئانی پیرۆز.

+**دەنگی بۆق:** لێدانە یان دەنگی زەنگە.

+**فیشکەی مار:** جەنگاندن‌و ئاگاداری‌و دەمەدەمەیە.

+**زەڕەی گوێدرێژ:** دوعاکردنە لەستەمکاران.

+**رەزیل، بەخیل:** گوتەو خۆخستنە نێو گومانەوەیە.

+**بۆڕەی گوێرەکە:** فیتنەو ئاشوبە.

+**دەنگی حوشتر:** سەفەرەو ماندوبوونە.

+**نەڕەی شێر:** هەڕەشەلێکردنە.

+**مڕەی پشیلە:** فیتنەی‌و دەنگەدەنگە لەگەڵ چاوداگرتن‌و فرۆفێڵ.

+**دەنگی مشك:** کۆبوونەوەو خۆشەویستی‌و رزق‌و رۆزییە.

+**دەنگی ئاسك:** ئالوودەو بیرکردنی نیشتمانە.

+**لورەی گورگ:** ئاگاداری دزییە.

+**دەنگی رێوی:** ئاگادارییە بەهەڵهاتن‌و گواستنەوە.

+**دەنگی چەقەڵ:** کاروباری گرنگە لەشەڕو چاکەدا.

***گوێگرانی مرۆڤ:** (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سەرسامی‌و جیاوازی‌و پەرتەوازەی یان درۆکردن لەگەڵی.

گوێهەڵخستن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوێ هەڵخستن لەخەودا بریتییە لەدرۆو قسەهەڵبەستن، بەپێی فەرمایشتی خوداوەند ﴿يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثَرُهُمْ كَاذِبُونَ﴾(الشعراء: ٢٢٣).

واپێویست دەکات گوێ هەڵخستن لەلایەن فەرمانڕەواوە کارێکی ناشیاوو گونجاو بێت بەپێی ئایەتی ﴿إِلاَّ مَنْ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ﴾(الحجر:١٨).

*سەبارەت بەگوێهەڵخستن : ئەوەی لەخەودا ببینێ گوێی هەڵخستوە ئەگەر بازرگانبوو پەشیمان دەبێتەوە لەگرێبەست‌و پەیمان، ئەگەر فەرمانڕەوا بێت لەکاردەخرێ بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ﴾(الشعراء:٢١٢).

*ئەگەر خۆی بینی گوێی گرتوە لەیەکێك دەیەوێت ئابرووی ببات‌و نهێنی ئاشکرا بکات.

*ئەوەی ببینێ گوێ بۆ وتی وتی‌و قسەی ئەم‌و ئەو رادێری‌و شوێنی باشەکانی دەکەوێت مژدەی پێدەدرێت بەپێی ئایەتی : ﴿فَبَشِّرْ عِبَاد ، الَّذِين

يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ﴾(الزمر: ١٧ـ ١٩).

* ئەگەر بینی گوێی هەڵخستبوو بەڵام خۆی وانیشاندەدا گوێی لێنییە راستناکاتو بەر ئایەتی: ﴿يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾ (الجاثية: ٨)

گ وو

گووژاڵك (كـوژاك): (ئیبن سیرین)دەڵێت: داری گوژاڵك پیاوێكی ترسنۆكی تۆقیوی بێدینەو خوای گەورە بەپیس و گەندەڵ ناوزەدیكردوەو بەچەشنێ باسیدەكات جێگیربوونی نییەو دەفەرموێت: ﴿كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ﴾ (ابراهیم: ٢٦) بەروبوومەكەشی غەمو پەژارەیە.

گ ۆ

گۆچان(گاڵۆك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆچان كوڕێكی خێراو تیژتێپەڕە، هەروەها دەڵێن: پیاوێكی دووڕووی شەلەو یاریكردن پێی هانابردنە بۆ پیاوێك ئەوە سیفەتی بێت.

* هەروەها دەڵێن: باش نییە لەخەودا بەپێی ئایەتی: ﴿أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ﴾ (یوسف:١٠٧).

(نابلسی) دەڵێت: گۆچان زمانێتی یاری پێدەكات ویستو خواز لێكدەدرێتەوە، ئەوەی تێدا ڕوودەدات لەزیادوكەم بیگەڕێنەوە بۆ كوڕ یا زوبان.

* ئەگەر بینی بەگۆچان لەتۆپێكدەدات شەڕ لەگەڵ هاوسەرەكەی دەكات یان لەگەڵ پیاوێكی دووڕوو چونكە تۆپ هەركات بوەستێ دیسان ماندوویدەكاتو لێیدەداتەوە، ئەمەش لەشەڕو پێكداداندەچێت.

* وشەی گۆچان لەوشەی(جان)ەوە هاتوە دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر جەنگو زوبان.

* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر خێرێكی گوزەراو لەرابردوودا.

* ئەگەر بینی گۆچانێكی بەدەستەوەیەو لێدەدات خوازەكانی دەستگیردەبێت بەبێئەوەی جێگیر بوو بێتو بەئەندازەی زاڵبوونی بەسەر لێداندا بەدەستیدەهێنێت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆچان پیاوێكی پارێزراوی دووڕوە، ئەگەر بینی گۆچانێكی بەدەستەوەیە پەنادەگرێ بەپیاوێك ئەو سیفەتەی هەڵگرتوەو ئەوەی كەوا خوازیاریەتی

بەدەستیدەهێنێتو بەسەر دوژمنانـدا زاڵدەبێوماڵو دارایی زیاد دەكات.

*ئەگـەر گۆچـانەكەی بەنوشـتاوەیی بینیو خۆیدابوو بەسەریا ماڵو سامانی دەڕواتو ئـەوەش لەخـەڵكی ونـدەبێ، ئەگـەر بینـی شـكا ئەگـەر بازرگـانبوو بازرگانیەكـەی زەرەدەكـات، ئەگـەر فەرمانڕەوابوو لادەبرێت.

*ئەگـەر بینـی بەگۆچـانەكەی كێشای بەزەویەكـدا كێـشەو گرفتـی تێـدابوو دەبێـت بـەخلوەنی ئـەو زەوییـەو نەیارەكانی دەشكێنێ.

*ئەگـەر بینـی خۆییـوە بەگۆچـان بەخێرایی‌و كتوپڕ دەمرێ.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی گۆچانەكەی شكا نەخۆشیەكی سەختو توندـدەگرێو هێـزو توانـای لەبەردەبرێت.

*ئەگـەر بینـی بەگۆچـانەوە دەڕوات بـەڕێوە سـوورە لەسـەر سـواربوونی كەشتی.

*گۆچان بەڵگەیە لەسەر:

+فەرمان بەچاكەو ڕێگری لەخراپە.

+سەركەوتن بەسەر دوژمناندا.

+گەیشتن بەهیواو ئاوات.

*ئەگەر گۆچانەكە لەبادەمبوو بەڵگەیە لەسـەر بەسەرچـوونی ئـەوەی خێروشەڕی تێدایە.

*ئەگـەر لـەقۆخبوو دەگونجێـت بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی لەئایندا.

*دەگونجێت گۆچان بەڵگەبێت لەسەر مار یان جادوو.

*ئەگەر بینی لەكەسێكدەدات بەگۆچان زماندرێژیدەكات بەسەریا.

*ئەگەر گۆچانەكەی كێشا بەبەردێكدا ئـاوی لێـدەرهێنا ئەگـەر هـەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو پتر دەوڵەمەند دەبێ، دەگونجێت رزقو رۆزییەكی باشبێت.

*دەگونجێت گۆچان پیاوێكی گەندەڵو پـیسو بـێ ئـاین بێـت چـونكە لـەدار دروسـتكراوەو ئـەوەش پیـاوێكی دووڕووە.

گۆرانی:

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگـەر گۆرانیەكـە خۆشـبوو بەڵگەیـە لەسـەر بازرگانیەكی بەسوود ، ئەگەر باشنەبوو بەڵگەیـە لەسـەر بازرگانیـەكی زەرەرمەند.

*هەندێكدەڵێن: گۆرانیبێژ زاناو دانایە یان یادخەرەوەیە.

*گۆرانی لەبازاڕدا ئابڕوچوونە یاخود کاروباری ناقۆڵایە دەکەونە نێوی، بۆ هەژاریش ژیریو ئەقڵ لەدەستدانە.

*ئەگەر شوێنێکی بینی گۆرانی تیا دەگوت لەوشوێنەدا درۆ ڕوودەداتو جیاوازی دەکەوێتەوە نێوان خۆشەویستانو پلانی ئیرەییبەرە.

*هەروەها دەڵێن: گۆرانی بەڵگەیە لەسەر قاووقیژو گێرمەوکێشمە بەهۆی جیاوازی جموجووڵی سەماوە.

*ئەگەر بینی هۆنراوەیکردوە بەگۆرانی بەدەنگێکی خۆشو بەرز خێرە بۆ گۆرانیبێژانو سەرجەم ئەوانەی لەوانن.

*ئەگەر بینی گۆرانییەکی ناخۆشی وت بەڵگەیە لەسەر بێکارییو ڕسوایی.

*ئەگەر بینی لەنێو قوڕدا دەڕوات و گۆرانی دەڵێت: خێرە بەتایبەت ئەگەر خورمای فرۆشت.

*گۆرانیبێژی حەمام قسەو وتەی تاوانبارە.

*هەروەها دەڵێن: گۆرانی لەبنەڕەتدا بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوەو دەنگەدەنگە.

*گۆرانیو لاواندنەوە بەڵاونەهامەتییە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەحەمامدا گۆرانی وت لەبازاڕدا بەخواناس ناسرابوو ئامادەی فیتنەدەبێ کەڕوودەداتو دەکەوێتەوە.

*گۆرانی ملکەچو ڕسوایان لەبازاڕدا بەڵگەیە لەسەر ئەقڵو سووکیان.

گۆرانیبێژ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودات بینینی بەڵگەیە لەسەر شادیو خۆشی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرو گواستنەوە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامۆژگاریکار.

گۆرەویی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گۆرەویی ماڵوداراییو پارێزەرە بۆی، ئەگەر بۆنیخۆشبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنەکەی ماڵو داراییەکەی دەپارێزێ بەزەکاتو بەباشی باسدەکرێ، ئەگەر بۆنەکەی ناخۆشبوو بەڵگەیەلەسەر ناقۆڵایی ژن، ئەگەر پروکاووکۆنبوو بەڵگەیە لەسەر ڕێگری لەزەکاتو خێر.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی گۆرەویی لەپێدەکات ماڵو داراییەکەی هاوسەنگ دەبێت ئەگەر دایکی مابوو کۆچی پێدەکات، وەگەرنا کوڕەکەی یاساغدەبێت.

*هەروەها گۆرەویی بەخزمەتکارو ژنو بەردەست ناوزەدکراوە.

گۆڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆڕی هەڵکەنراو زیندانە هەروەك چۆن زیندانیش گۆڕە.

* ئەگەر بینی دەچێت بۆسەردانی گۆڕستان سەردانی زینداندەکات.

* ئەگەر بینی گۆڕێك هەڵدەکەنێ لەسەربانێك تەمەندرێژ دەبێ.

* کۆمەڵە گۆڕێکی زۆر لەشوێنێکی نادیاردا بەڵگەیە لەسەر پیاوانی دووڕوو.

* ئەگەر بینی گۆڕستان بارانی لێباری خەڵکی سۆزو بەزەییان بەسەرادەبارێ.

* ئەگەر گۆڕێکی لەشوێنێکی نادیار بینی تێکەڵ بەپیاوێکی دووڕوو دەبێت.

* گۆڕستانی ناسراو بەڵگەیە لەسەر کارێکی حەق کەئەو لێی بێئاگایە.

* ئەگەر بینی گۆڕ بۆ خۆی هەڵدەکەنێ لانەوماڵێك بۆ خۆی دروستدەکات.

* ئەگەر بینی گۆڕی مردوویەك گوێزراوەتەوە بۆ ماڵەکەی یان گەڕەك و شارەکەی منداڵەکانی لەو شوێنەدا ماڵێك دروستدەکەن.

* ئەگەر بینی چوە نێو گۆڕێك بەبێئەوەی تەرمو جەنازەبێ ماڵێکی بەتاڵدەکڕێ.

* ئەگەر بینی لەسەر لێواری گۆڕێك وەستاوە گوناهێك ئەنجامدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿وَلاَ تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ﴾ (التوبة: ٨٤).

* ئەگەر پیاوێکی دەوڵەمەندی لەگۆڕستان بینی بەدەوری گۆڕەکاندا دەهات و دەچوو سەلامی لێدەکات، هەروەها دەڵێن: بێپارە دەبێ و دەست لەخەڵکی پاندەکاتەوە چونکە گۆڕستان شوێنی بێپارەیانە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا زیندانەو زیندانیش گۆڕستانە، ئەگەر بینی لەگۆڕستان نیشتەجێبوەو هێشتا هەر زیندوە زیندانی دەکرێ.

* ئەگەر گۆڕی هەڵکەندو ڕەبەنبوو ژنێکدەهێنێ بەفرۆفێڵ.

* ئەگەر گۆڕێکی لەسەر زەوی هەڵکەندو دیواری نەبوو لانەی قیامەتە ئەگەر چوە نێوی ئەجەلی هاتوە، ئەگەر نەچوە نێوی هیچی تێدا نییە.

* ئەگەر گۆڕێکی کڕی و نەچوەنێوی ژنێکدەهێنێ.

* ئەگەر گۆڕێکی کڕی و نەچوە نێوی ژنێکدەهێنێ.

* ئەگەر گۆڕێکی بینی لەشوێنێکەوە گوێزرایەوە بۆ شوێنێکیتر کەسێك لەجێنشینەکانی خاوەنی ئەو گۆڕە لانەو ماڵێك دروستدەکات.

*گۆڕی نادیار نەتەوەو کۆمەڵێکی دووڕوون بەپێی ئایەتی: ﴿ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴾ (فاطر: ٢٢).

*ئەگەر گۆڕێکی هەڵکەند هاوسەردەگریٚ، ئەگەر کردی بەماڵی خۆی زۆر باسی مردندەکات.

*گۆڕ بەڵگەیە لەسەر سەفەری دوورو بێزاری‌و هاوسەرو زیندان.

*ئەگەر بینی گۆڕێك پڕدەکاتەوە تەمەنیدرێژدەبیٚ‌و لەشساغدەبیٚ.

*ئەگەر بینی لەگۆڕێکدا ئەسپەردەکرا بەبێنەوەی بمریٚ غەم‌و پەژارە رووی تێدەکات یاخود تەنگەشەو گرفت دێت بەسەریا یاخود زیندانیدەکریٚ.

*ئەگەر خۆی بەکفنکراوی‌و ئەسپەردەکراوی بینی لەگۆڕەکەیداو زیندوبوو ژندەهێنیٚ.

*ئەگەر گۆڕی مردوویەکی هەڵدایەوە خوازیاری ڕێگەیەکەو شوێنی ڕێبازی مردوەکە دەکەویٚ، ئەگەر مردوەکە زانابێت زانیارییەو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵ‌و سامان بەدەستدەهێنیٚ، ئەگەر چوەنێو گۆڕەکەی‌و بەزیندوێتی بەدیکرد ماڵ‌و دارییە حەرامە، ئەو زانیاری‌و دانایییە راستە، ئەگەر بەمردوویی بینی داواکەی دەستگیرنابیٚ.

*ئەگەر بینی گۆڕی پێغەمبەری (ﷺ) هەڵدایەوە سوننەتی ئەو زیندودەکاتەوە.

*ئەگەر مردووی بینی لەگۆڕەکانیاندا هەستاون‌و گەڕانەوە بۆ ماڵیان بەبێنەوەی کەس بیانناسێتەوە لەمزگەوت دێتەدەرەوەو جێنشینانی شار گەرچی هاوەڵپەیداکارن پارێزراو دەبن، یاخود کشتوکاڵی خەڵکی سەوزدەبێت کەپێشتر ناهومێدبوون لێی.

*ئەگەر گۆڕی بێباوەڕێکی هەڵدایەوە یا بیدعەکاریٚ یان کەسێکی ناموسوڵمان دوای ڕێبازی سەرگەردانی دەکەوێت یاخود ماڵ‌و دارایییەکی بەحەرام‌و فرۆفێڵ چارەسەردەکات، ئەگەر هەڵکەندنەکە بەردەوامبوو هەتا گەیشت بەکەلاکێکی بۆگەن یاخود سووتاو پیسایییەکی زۆرو بێشومار ئەوجا لەبەڵگەهێنانەوەدا بەهێزدەبیٚ‌و دەگات بەدەرەنجامی خراپی خۆی.

گۆڕستان: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ئامۆژگاری.

+خوێندنەوە.

+گریان.

گیرفـان دڕانـدن بەڵگەیـە لەسـەر ئـەو حاڵوبارانـە، ئەگـەر گریـان لەترسـی خودابـوو یـان بـەهۆی کاریگـەربوون بەئایەتەکانی قورئان یاخود پەشیمان بوونـەوە لـەگوناهو تـاوانی رابـردوو بەڵگەیـە لەسـەر خۆشـیو شـادیو رەواندنەوەی خەمو پـەژارەو بەڵگەشـە لەسـەر بارانبـارین بۆئـەوەی بـارانی لێگیراوەو پێویستی پێیەتی.

گـریّو پێچ: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: گرێوپێچ لەمێزەرو پەتدا سەفەرە.

گرێـی شتێك: (ئـیبن سـیرین) دەڵێت: گرێـی کـراس بەسـتنی گرێبەسـتی بازرگانییە.

*گرێـی پـەتێك باشـی ئاینـەو هـی دەستەسڕ بەدەستهێنانی خزمـەتکارەو هی شەرواڵ هاوسەرگیرییە.

*گرێـی دەزوویـەك بەسـتنی کارێکـە کەتێدایە لەدەسـتەلاتو هاوسـەرگیریو بازرگانی.

*ئەگـەر گرێـی بەسـت ئـەوە داواکـەی ئاساندەبێ، بەڵام ئەگـەر گرێینەبەست داواکـــەی قـــورسو ئەســـتەمو مەحاڵدەبێت.

*ئەگەر بینی گرێیەك لەشتێك درا بەبێ ئـەوەی تونـدی بکـات بەڵگەیـە لەسـەر غەمو پەژارە لەیـەن دەستەلاتدارەوە، ئەگەر بینی کەسێکیتر گرێکەی کردەوە ئەوکەسـەیتر هۆکـاری قوتـاربوون رزگاربوونیـەتی، ئەگـەر بینـی دوای مانـدوبوونو هـەولێکی زۆر کردیـەوە بەقورسـیو ئەسـتەم قوتـار دەبێـت، ئەگەر خۆی کرایەوە خوداوەند دەرووی خێری لێدەکاتەوە لەلایەکـەوە هەسـتی پێنەکردووە.

(نابلسی) دەڵێـت: دەگونجێـت گرێکـان پەیمانو بەڵێنبێت بۆ یەکێك.

گ ر

گرویلێسە: (نابلسی) دەڵێـت: لەخـەودا قـسەی ناقۆڵایـە ، ئەگـەر گرویلێـسەی بینی قسەوگوتەیەکی خـراپ دەبیـستێ لـەپیاوێکی دەسـتەلاتدارەوە، ئەگـەر بلێسەی سەند ئەو قسەو گوتەیە زیـاد دەکات.

*ئەگـە ئـەو گرویلێـسەیە دوکـەڵی پەیداکرد ئەوکارە زۆرمەزنترە.

*گرویلێـسە مەترسـییە لەهەرلایـەك لابدات ئەگەر گرویلێسەکە سووتاندی بەکزی دوژمنەکەی قسەی خراپدەکات بەرانبـەریو ئارامـدەگرێ لەسـەریو دوژمنەکـــەی هێوردەکاتـــەوە، یەکگرویلێسە وشەیەکی خراپە.

*ئەگـەر بینینـی گرویلێـسە زۆربـوو لەسەری سزایەك دێت بەسەریا.

* ئەگەر بینی گرویلێسە لەنێو کۆمەڵێکدا بڵاوبوەوە دوژمنایەتیو ڕقو قیندەکەوێتەوە لەنێوانیاندا.
* ئەگەر بینی گرویلێسە هەموو شتێکی سووتاند قسەو شەڕو بەربەرەکانیو جەنگە لەنێوان نەتەوەیەکداو ستەمە بۆیان.
* هەروەها گرویلێسە بەڵگەیە لەسەر کوڕان ، ئەگەر سووتاندی یاخود کەوتەسەر رووخسار شەڕو خراپەی یەك لەدوای یەکە.
* دەگونجێت گرویلێسە بەڵگەبێت لەسەر بەدیو خراپی کردەوەکان.

گ ژ

گژنیژ: (ئیبن سیرین) پیاوێکی سوود وەرگرە لەئاینو دنیا، گژنیژی وشك ماڵو سامانێکە ماڵو دارایی بێچارەسەر دەکرێ.

گژوگیای ئەسپەك: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادیو نزیکبوونەوەی رزقو رۆزی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەواڵی خۆش یان مرۆڤی نامۆ بەهەمان شێوە ئەوەی لەمیوەو گوڵی بۆنداری سەیر دەچێت لەلێکدانەوەدا بەو شێوەیەیە.

گ س

گسك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گسك خزمەتکارە .

(نابلسی)دەڵێت : ئەگەر زبرو رەقبوو خزمەتکاری سەرپێچیکارە ، گسکی نەرمیش خزمەتکاری خزمەتکارەکانە.

* هەروەها گسك بەڵگەیە لەسەر کچ.
* ئەگەربینی ماڵەکەی گسك دەدات ئەگەر دەوڵەمەندبوو ترسی هەژارکەوتنی هەیە.
* هەروەها وتراوە: گسکدانی ماڵ بەڵگەیە لەسەر مردنی خۆشی یان چوون روو بەکەسێکیتر یاخود ماڵو سامانی پەرشو بڵاودەبێتەوە.
* ئەگەر زەوییەکی گسکداو زبڵەکانی کۆکردەوە سوود لەماڵوسامانی گوند وەردەگرێ ئەگەر هەیبێت، وەگەرنا جابیو هەژارێکی دەروودووکردوو دەبێ.
* دەگونجێت بینینی گسك بەڵگەبێت لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو قەرزدانەوە.

گسکدان: (نابلسی) دەڵێت: بۆیەکێك کاری پیسو پۆخڵ ئەنجامبدات بەڵگەی خێرە بەتایبەت بۆ پیشەوەران.

* ئەگەر ماڵی کەسێکی تری گسکدا ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ، گسکدان

بۆ دەوڵەمەند هەژاریی و کەمکردنیماڵ و سامانە.

گ ل

گلکار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گلکێش پیاوێکە ئابڕووی خەڵکی دادەپۆشێ، ئەگەر بینی کارێك لەقوڕ دروستدەکات کردارێکی چاك و باش ئەنجامدەدات.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی گلکار بەڵگەیە لەسەر توندوتیژی لەکاروبارداو ئەوەی خۆی لەبەرژەوەندیی و کاری کەسێکیتردا ماندودەکات.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەم و پەژارە.

گڵ وقوڕکار: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر قوڕکاری بینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر غەم و پەژارەو گواستنەوەی قسەوباس، ئەگەر لەخەودا گڵی گواستەوە بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی غەم و پەژارە لەهاوەڵەکانی.

گلۆڵەی خوری: (نابلسی) دەڵێت: بۆ بژێویداران بەڵگەی سوودو قازانج و ڕزق و ڕۆزییە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کرێگرتەی کار بەردەوام و منداڵ یان تەمەنیدرێژ.

گلێنەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە خەریکی قاپ و قاچاغ دروستکردنەو خزمەتکارە یاخود ژنی بەدین و بەرزە.

*شتومەکی گلکاری بەڵگەیە لەسەر شانازیکردن بەپەچەڵەك و ماڵ و سامان و جوانییەوە.

گلێنەی سورەوەکراو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گلێنە لەخەودا پیاوێکە خێروچاکەی بۆ دەرودراوسێکانی دەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی گلێنە بەڵگەیە لەسەر ژن و دەمەوانەو دەسکەکەشی ماڵ و جیهازییەتی لەگەڵ منداڵ ئەگەر مسبوو، ئەگەر لەشووشەبوو بەڵگەیە لەسەر ژنی هەژار یاخود بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی کاروبارو شاراوەو نهێنی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێك زوو دووگیان بێت و زوو منداڵی لەباربچێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کچ و ئاژەڵ یان سەفەر.

گ و

گوارە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوارە بۆ پیاوان ئەنجامدانی کارێکە بەگوێ.

*ئەگەر ژنێك یان کچێکی بینی گوارەیەك لەگوێچکەیدابوو بازرگانییەکی بەسوودی لەلایەکی ئاوەدانەوە بۆسەرهەڵدەدات ژنی شۆخ و شەنگی تێدایە.

*ئەو كوێچكەيەی گوارەی تێدايە ژن و كچە.

*ئەگەر دووگوارەی لەگوێچكەيدا بينی بەگەوهەر رووكەشكرابوون جوانیو خۆشیو دنيايە بەدەستدەهێنیو قورئانو ئاینو دەنگخۆشی پێدەبەخشرێ لەگەڵ دڵنيايی لەسەرجەم كارەكانيدا.

*ئەگەر لەگەڵ گوارەكەدا پارچەيەكی دی لەگوێچكەيدابوو كچی پێدەبەخشرێ، ئەگەر ژنێكی دووگيان خەوێكی ئاوابينی كوڕێكی نێرينەی دەبێت.

*گوارەو پارچە ئاڵتونێك كەبكرێتە گوێ بۆ ژنو پياو وەك يەك وايە.

*ئەگەر گوارەكە زێڕبوو پياوێكی گۆرانيبێژە، ئەگەر لەزيوبوو نيوەی قورئان لەبەردەكات.

*دەگێڕنەوە پياوێك دێت بۆلای (ئيبن سيرين)و دەڵێت: تاكێك گوارەم لەگوێچكەدا بينی، ئەويش وتی: لەگۆرانيدا چۆنی؟ وتی دەنگم خۆشە.

(نابلسی) دەڵێت: گوارە لەخەودا بازرگانييە بۆيەكێك لەگوێچكەی ژنەكەيدا بيبينێ يان لەگوێچكەی كچێكدا، ئەگەر لەزێڕبوو هەموو قورئان لەبەردەكات، ئەگەر بەبێگەوهەربوو كوڕەكە بەئاوازەوە گۆرانی دەڵێت.

*ئەگەر ژنێكی رەبەن خەوێكی لەوجۆرەی بينی شوودەكات.

*گوارە لەگوێچكەی منداڵدا جوانييەو بۆ منداڵی باڵغ باش نييەو بۆ پياو لەكەداری كاری ناقۆڵايە زيادوكەمی روو لەئەقڵو ژيريدەكات.

*ئەگەر چەن گوارەيەكی لەگوێچكەيا بينی قورئان لەبەردەكات ياخود فێری زانيارييەكدەبێ خەڵكی سوودی لێوەردەگرن.

*گوارە بۆ ژن هاوسەرەو پارچە ئاڵتونی دی لەگوێچكەدا منداڵەكانيەتی.

*دەگونجێت گوارە لەوەرگەی ئاژەڵ بێت ياخود ئەوەی كەدەخورێ يان ژنان خۆيانی پێجواندەكەن لەخشڵو زێڕ.

*ئەگەر گوارەی لەگوێچكەيدا بينی حەز لەبيستنی گۆرانيدەكات ياخود ئامادەی كۆڕی گۆرانيبێژ دەبێ.

گواستنەوە: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەيە لەسەر گواستنەوەو گۆڕينی حاڵو باری لەخێرەوە بۆ شەڕو خراپەو لەشەڕەوە بۆ خێر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زەرەرو زیـان بۆئـەوەی دەیگوێزێتـەوە، سوودیش بێت بۆئەوەی بۆی رەوانە دەکرێت.

*هـەروەها دەڵـێن: گواستنەوە شـەڕو خێری هەڵگرتوە بەیەکەوە.

گواستنەوەی شتومەك: (ئیبن سیرین)دەڵێـت: ئەگـەربینی بـوە بەفـەرمانڕەواو ئـەو پۆستـەش شـایانی نـەبێت خراپـەو رووداوێکـی نـاقۆڵای پێـدەگاتو دوژمنـەکانی گاڵتـەی پێدەکەن.

(نابلسی)دەڵێت: گواستنەوەی شتومەك لەخـەودا بەپێـچەوانەوە دەگەڕێتـەوە وەك بینینـی کەنیـسە دەبێـت بەمزگـەوتو درەختـی وشـك بـەدارودرەختی بـەردار دەبێـت، ئەوانـە لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر گـۆڕینی پلەوپایەداران یان جیاوازی بارودۆخی جیهان لەشەڕو خراپـەوە بۆخێروچاکە یاخود بەپێچەوانەوە.

*هـەروەها گواسـتنەوەی ئەندامـەکانی لاشەو گۆڕینی شێوازی مرۆڤەکان.

*ئـەوەی ببینـێ بارگرانـەو وانـەبێت چاکیو باشییە لەئایندا دەبێت بـەڕێزو شکۆمەندی.

*ئـەوەی ببینـی بـوە بـەمناڵ هـیچ خێرێکـی تێـدا نییـە لەهـەموو حاڵوبارێکداو تووشی نـەفامیو نـەزانی دەبێت.

*ئەگـەر ژنێـك بینـی پیربـوە یـان نیمچەپیرەو وانـەبێت چاکییە لـەئاینو دیندا.

*ئەگەر بینی پیربوەو دواتر بوەتـەوە بەلاو ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت ئەگـەر لەوانـەبوو کـەدنیا پـشتی تێکردبـوو دنیـا رووی تێدەکاتـەوە، ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە.

*ئەگـەر بینـی شـادی گرتوویـەتی جوانبوە بەخێرایی دەمرێت.

*ئەگەر بینی لەخـەودا بـالآی درێـژبوە ماڵوداراییو وەچەی دەبێت.

*ئەگـەر بینـی کورتبـوە ماڵەکـەی یان ماڵات یا ئوتومبیلەکەی دەفرۆشێت.

*ئەگـەر کـەموکوڕی بینـی لەبەشـێك لەئەندامەکانیشدا بینی لەکەمو کورییـە لەئایندا.

*ئەگـەر بینـی چـوەتە سـەر شـێوەی ژنێك بـەلاو نەهامـەتیو ملکەچـی رووی تێـدەکات مەگـەر لەخەوەکەیـدا وەك خۆی لێببێتەوە.

* ئەگەر بینی عەورەتێکی هەیە وەك عەورەتی ژن ملکەچیو سەرشۆڕی رووی تێدەکات.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەبەربەرەکانیکارانبوو باشتی لەگەڵ رکەبەرەکانی بکات چونکە بەڵگەیە لەسەری ئەگەر ئاشتبوەوە لەگەڵی داواونیازی بەدەستدێت.

* ئەگەر ژنێك بینی عەورەتی وەك پیاوی هەیە یان ریشی هەیە ئەگەر کوڕێکی غەریبی هەبوو پەیوەندی پێوە دەکاتەوە، ئەگەر دووگیانبوو کوڕی دەبێت، ئەگەر دووگیان نەبوو هەرگیز کوڕی نابێت، ئەگەر منالیبوو کوڕەکەی دەمرێت بەرلەوەی بالغ بێت، دەگونجێت لێکدانەوەکەشی بگوێزرێتەوە بۆ پیاو بژێوی پەیداکەری باسی بەباشەو چاکە دەکرێت بەئەندازەی گەورەیی ئەو عەورەتە.

* ئەگەر ژنێك بینی پیاوێك لەگەڵ ژناندا جووت دەبێت لێکدانەوەکەی بۆ بژێوی پەیداکەری دەبێتو پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر بینی کلك یا شاخ یان سمو پەرچەمی هەبێت لەلێکدانەوەدا باشە.

* هەروەها ئەگەر بینی دەنووکو شفرە یا لمۆز یا هەرشتێکی زیادەی لاشەی هەیە هەمووی دنیایەو بەباشە دەگەڕێت (پشت بەخوا).

* ئەگەر بینی ئەندامێکی گوێزراوەتەوە بۆ جەستەی ئاژەڵێك ئەگەر درندەبوو زاڵدەبێت بەسەر بەرانبەرەکەی بەماڵو سامان یا بەدەستەلات یاخود بەپلان یان بەفێڵو تەڵەکە، ئەگەر بوو بەئاژەڵێکی گۆشتخۆر بەڵگەیە لەسەر خێروچاکەی، یان رسواییوسووکی.

* ئەگەر بینی وەك باڵندە پەڕوباڵی هەیە پلەوپایەو خێری بەدەستی دەهێنێت.

* ئەگەر بینی بەباڵەکانی دەفڕێ بەپلەوپایەداریی سەفەر دەکات بەئەندازەی بەرزبوونەوەی بەسەر زەویدا.

* ئەگەر بینی لەشولاری بوە بەگڵێنە یان شووشەو فەخفوری نامێنێت.

* ئەگەر بینی بوە بەئاسن تەمەنی درێژدەبێت.

* ئەگەر بینی بوە بەتاقو پردو خەڵکی بەسەریا دەپەڕنەوە دەبێت بەفەرمانڕەوا یان هاوچەشنی ئەو یاخود بەزانایەكو خەڵکی لەکاروبارەکانیدا پەنای بۆ دەبەن.

*ئەگەر بینی بوە بەکۆچان و گالۆك لەخەودا خێری تێدا نییەو خراپەیە لەئاین دنیایدا.

*ئەگەر بینی بوە بەکۆچان خێری تێدا نییە خراپەیە لەئاین و دنیایدا مەگەر شوێنکەوتەبێت لەئاینیدا.

*ئەگەر یەکێك منداڵی نەخۆشی هەبێت و ببێت بەباڵندە دەمرێت.

*ئەگەر بینی بوە بەمەیمون یان هاوشێوەی ئەوە لەناوچوونی نازونیعمەتە.

*ئەگەر بینی بوە بەوشتر یان ئاژەڵ یاخود درندە یان هاوچەشنی هیچ خێرێکی تێدا نییە لەئایندا بەتایبەت لەهەموو حاڵێکدا.

*ئەگەر بینی بوە بەباڵندە دەبێت بەکەشتیار لەسەر زەویداو حەز لەسەفەر دەکات و ، بژێوی لەبژێوی ئەو باڵندەیە دەکات.

*ئەگەر بینی بوە بەدرندەیەك لەکۆمەڵی موسوڵمانان جیادەبێتەوەو گۆشەگیردەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەئاسك لەبژێویدا خێر دەبینێ لەژن و منالان.

*ئەگەر بینی بوە بەمانگا یان درندەیك خێر لەژن وەردەگرێت.

*ئەگەر بینی بوە بەبەراز بژێوی زۆردەبێت و خۆی ملکەچدەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەجاڵجاڵۆکە بەندایەتیدەکات و تەوبەو پەشیمانی لەتاوان و گوناهێکی زۆر دەردەبڕێت.

گواستنەوەی شتومەك بۆ شوێنی باشتر:
(نابلسی)دەڵێت: ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە، ئەگەر گواستیەوە بۆ شوێنی نزمتر بەڵگەیە لەسەر رێگری لەچاکەو فەرمان بەخراپە یان گۆڕینی خراپ بەچاکە یا چاك بە خراپە.

گورچیلە :(ئیبن سیرین) دەڵێت: هەردوو گورچیلە شوێنی دەوڵەمەندی و راستی و رەوانبێژی و هەڵەیە.

*ئەگەر بەقەڵەوی بینی پیاوێکی دەوڵەمەندی خاوەن دواندن و راستییەو لاوازی گورچیلەکانیش هەژاری و هەڵەیی راوبۆچوونە.

*هەروەها دەڵێن: گورچیلە خزمایەتییە، باشی و خراپیان بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هاوکارو یارمەتیدەرە، لەدەستدانی گورچیلەیەك لەدەستدانی یارمەتیدەرو پەناو پشتگیرە، لەدەستدانی هەمووشیان بەڵگەیە لەسەر دڵرەقی.

* هەردوو گورچیلە پیاوێکی بەهێزو توانایەو لەکاری فەرمانڕەوادایەو ماڵو سامانە بۆ خەڵکی خەرجدەکرێ.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر پەنجەکانی مرۆڤ.

گورگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گورگ دوژمنێکی ستەمکاری درۆزنو دزو ناپاکە، ناپاکی ئەنجامدەدات لەگەڵ هاوەڵەکانیو فرۆفێڵیان لەگەڵدەکات.
* ئەگەر گورگێك بچێتە ماڵەکەی دز روو لەماڵەکەیدەکات.
* گۆڕینی دز لەشێوازی خۆیەوە بۆ شێوازێکی تری ئاژەڵی درێکە تەوبە دەکاتو پاشگەزدەبێتەوە.
* ئەگەر تووڵەگورگی بینی بەخێویدەکات ئەوە منداڵێکی فڕێدراو لەوەچەو پشتی دزێك بەخێودەکاتو تێکچوونی ماڵو حاڵەکەی لەسەر دەستی ئەو منداڵەدا دەبێت.
* هەروەها دەڵێن: ئەوەی گورگێك ببینێ پیاوێکی پاكو تاوانباردەکات بەپێی چیرۆکەکەی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) لەبەرئەوەی دز ترسو بیمو لەکیسچوونی کاروبارە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر گورگێکی بینی بوو بەگا منداڵێکی دز دەبێت بەپیاوێکی دادپەروەری بەخشندە.
* هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەخەودا گورگێك ببینێ گوتارێکی باشدەبیستێ لەلایەن گەورەکەیەوە یاخود خێرێك بەدەستدەهێنێت، بەڵام ئەگەر راویکرد شادیو خۆشی بەدەستدەهێنێت لەگەڵ شەهیدبووندا.
* گورگ بەڵگەیە لەسەر رۆژەکانی ساڵ چونکە گورگ شوێنی گورگ دەکەوێت بەپەلە رێگەدا ئەگەر لەئاوێك پەڕینەوە هەروەها چۆن رۆژەکانی ساڵ بەدووی یەکدا دێن.
* هەروەها گورگ بەڵگەیە لەسەر دوژمنێکی دز کاروکرداری ئەو ئەنجامدەدات بەئاشکرا.
* ئەگەر بینی بوە بەگورگ لەخەودا شادیو خۆشی بەدەستدەهێنێت.
* شیری گورك ترسو بیمو بەسەرچوونی کاروبارە، گورگ دەستەلاتدارێکی ناپاكو بێ وادەیە، یاخود دزێکی کزو لاوازە یان پیاوێکی درۆزنو بێ بەڵێنە.
* ئەگەر لەخەودا سەگێکی بینی لەگەڵ گورگدا یەکیانگرتوە بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی و ناپاکیو دەستبڕین.

گوشەر: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر گوشەرێك دانرا لەشارێکدا بەڵگەیە لەسەر:

+فەرو پیت لەو شارەدا.

+نەبوونی قاتو قڕی.

+مەرگی شیردەر.

* هەروەها لەخەودا ئەگەر گوشەری قامیشی شەکربوو بەڵگەیە لەسەر دنیاو رووتێکردنی بەهۆی رزقو رۆزییە جیاوازەکانەوە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+ئەسپەردەکردن.

+ماڵوسامان.

+سوودو قازانج بڵاوکردنەوە.

+بڵاوبوونەوەی زیندانیانو دەرچوون لەناڕەحەتیو قەیران.

+حەمام.

+قوتابخانە.

+خەڵوەتگەو تەکیە.

* گوشەری زەیت بەڵگەیە لەسەر رێنومایی گومڕاو زانیاریی بۆ قوتابی.

* هەروەها گوشەر بەڵگەی خێرە بۆ شیردەری منداڵ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی خاوەن ماڵو داراییە. ئەگەر بینی کونجی گوشی ماڵو سامانی لەزیادبوندادەبێت هەروەها گوێزیش هەر بەوچەشنەیە.

* گوشین بەڵگەیە لەسەر نیشتمان، ترشیاتکار پیاوێکە لەخەڵکی خواناس نزیکدەبێتەوەو رمان بەسەر خەڵکیدادەدات خۆیان بەدووربگرن لەخۆشیەکانی دنیاو هاوکارییان دەکات لەسەر خواناسی.

* گوشەی رۆنی گوێز پیاوێکی رەنجبەرو ماشدوەو خاوەن ماڵو داراییەکی نەشونماکارە.

* گوشەری تسریێ بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاینو فیتنەو ئاشوب.

* گوشەری رۆن بەڵگەیە لەسەر دەرولێکردنەوەو قوتاربوون لەغەمو پەژارەو زانایانو لێکۆڵەرەوانو بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+ئالودەبوونی حەزو ئارەزوو.

+بیدعەکاری.

+بەجێهێنانی کاری نابەجێ.

* بینینی بەڵگەیە لەسەر رێنومایيو دەرچوون لەتاریکارییو روو بەنورو روناکی چوون.

* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو سوودو قازانج.

گوڵ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گوڵ کوڕ یان ماڵێکی رێزدارە ، هەروەها دەڵێن: گوڵ بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی ئاوارەیەك یان هاتنی کتێبێك.

* هەروەها دەڵێن: گوڵ ژنێکە لەمێرد جیابوەتەوە یان کوڕێکی دەمرێ یاخود

بازرگانیەکە بەردەوام نابێت یان خۆشیی و شادییەکە بەهۆی زوو هەڵوەرانی گوڵەوە تیادەچێت.

*ئەگەر بینی لاوێك گوڵێکی پێدا دوژمنێکی بەڵێنی پێدەداتو بەردەوام نابێت لەسەری.

*ئەگەر تاجەگوڵینەیەکی لەسەرسەری بینی ژنێك دەهێنێ‌و بەخێرایی ئاژاوەو ناتەواویی دەکەوێتە نێوانیان.

*ئەگەر ژنێك خەوێکی وای بینی مێردە بەوسیفەتەوە.

*گوڵی راخراوو خۆشیی دنیایە بەبێنەوەی هێزو مانەوەی هەبێت.

*برینی گوڵەباخ غەمو پەژارەیەو گوڵ لێکردنەوە خۆشییە.

*لێکردنەوەی گوڵی سپی لەبێستاندا ماچکردنی ژنێکی داوێنپاکە ، ئەگەر گوڵەکە سووربوو ژنەکەی خاوەن ئارەزوو خۆشیی‌و شادییە.

*ئەگەر گوڵەکەی بەزەردی بینی ژنێکی نەخۆشە ، لێکردنەوەی خونچە کەهێشتا نەکراوەتەوە بەڵگەیە لەسەر لەبارچوونی کوڕ ، هەروەها دەڵێن: گوڵ باسکردنی باشە، ئەگەر گوڵێکی گەڵا گەورەی لێکردەوەو گوتی خراپە بەرانبەر ژنێکی شۆخ‌و شەنگ دەکریێ‌و بێتاوانە لیی.

*هەندێک دەڵێن: بۆنداران زۆروکەمی غەمو پەژارەیە، گوڵ گریان‌و غەمو پەژارەیە ئەگەر ئەو شوێنەی ببینرێ کەتێدا ناسراوە بێنەوەی دەستی لێبدات یان لێیبکاتەوە.

*رێحانە گریانە ئەگەر لەشوێنی خۆی هەڵکەنراو نەما.

*بەهەمان شێوە گوڵ‌و مۆردو ئەوەی بۆن‌و بەرامی هەیە لەگەڵ پاقلەو ئەوەی رەنگەکانی نابزێرێ غەمو پەژارەیە خواردنی پاقلەواتیش غەمو پەژارەیە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی گوڵی چنییەوە رێزو خۆشەویستی‌و نازو نیعمەت بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر لەباخێکدا گوڵی سووری چنییەوە بەڵگەیە لەسەر زیرەکی‌و بیرساغی‌و نزیکبوونەوە لەخەڵکی‌و نەرم‌و نیانی.

*گوڵ بەڵگەیە لەسەر خۆشی‌و شادی.

*ئەگەر نەخۆشێك گوڵی راخراوی لەژێر خۆیدتا بینی یان جلوبەرگی گوڵینی پۆشی دوای چل رۆژ دەمرێت چونکە ماوەی مانەوەی گوڵ ئەوەندەیە.

*گوڵەباخ بەڵگەیە لەسەر کۆمەڵێکی بۆڵەبۆڵکارو کرداری غەمو پەژارەهێنەر.

* گوڵچنینەوە خۆشحاڵییەو دەگونجێت گوڵی زەرد بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی هی سووریش جوانیبێت.
* دەگونجێت گوڵی سپی بەڵگەبێت لەسەر درهەمو هی سوور دینار.
* گوڵی سوور دیارو بەهێزترە لەبەڵگەدا.
* لەخەودا چێژو خێرە، ئەگەر بینی تاجەگوڵینە بەسەریەوەیەتی ژندەهێنێتو تامو چێژ لەدنیادا بەدەستدەهێنێت.
* ئەگەر گوڵی بینی بەڵام لەکاتی خۆیدا نەبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات.
* ئەگەر گوڵ هەڵبگرێو لەدەستبڕەکان بێت ئەوە دەستگیردەکرێ، نەخۆشدەمرێو گوڵی هەمەڕەنگو جۆراوجۆر بەڵگەیە لەسەر دنیاو خۆشیەکانی.
* گوڵ مژدەی دووگیانبوونی ژنانە لەگەڵ دەرولێکردنەوەو رەواندنەوەی غەمو پەژارە.

گولاو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گولاو ماڵو پیاهەڵدانو لەشساغیو چاکییە.

گولاوپرژێن(عەتردان): بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+لابردنی ئەوەی کارێکی پێسپێردراوە.

+چاکبوونەوەی نەخۆش.

+سەفەر بۆئەوەی خوازیاری سەفەرە.

+سەرکەوتن بۆ شەڕکەران.

+شاییو ئاهەنگی هاوسەرگیرو هاوچەشنی.

* یاخود کچو ژنو منداڵە، هەروەها دەڵێن: گەنجینەدارە ئەگەری خەرجی ماڵی پێسپێراوە.

گوڵە بەیبوونە: گوڵە بەیبوونە ئاوەڵزاوای پیاوە، ئەوەی ببینێ گوڵە بەیبوونە لێدەکاتەوە هەندێك لەخزمەکانی هاوسەرەکەی دەکەن بەهاورێی خۆیان.

گوڵەشلێر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوڵەشلێر پیاهەڵدانی باشە، هەندێکدەڵێن: بەڵگەیە لەسەر خراپە چونکە ناوەکەی لە(سوء - خراپە)وە سەرچاوەیگرتوە.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر رێبازو سوننەت یان خراپە، هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەخەودا گوڵەشلێری بینیو پێیدرا خراپەی ساڵێکە.

گوڵەگەنمو جۆ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گەنمو جۆی دەستی مرۆڤ یان سەرخەرمان یاخود کۆکردنەوەی لەدەفرێکدا ماڵو سامانێکە بەدەستیدەهێنێت لەکارو پیشەی کەسانیتر یاخود زانیارییەکە فێردەبێت.

*ئەوەی گوڵەگەنمو جۆی پەرشو بڵاوی هەڵگرتەوە لەزەویداو خاوەنی زەوییەکەی ناسیەوە ماڵێکی پەرشو بڵاوی لەهاوەڵێکەوە دەستدەکەوێت.

*ئەگەر بینی کشتوکاڵەکەی کەدەدورێتەوە لەکاتی خۆیدا نییە بەڵگەیە لەسەر مردن لەو شوێنە یاخود لەجەنگدا، ئەگەر گوڵەگەنمەکان زەردو ئاڵتوونیبوون بەڵگەیە لەسەر مەرگی پیاوە بەتەمەنەکان ، ئەگەر سەوزبوو مەرگی لاوو کوشتنیانە.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی کشتوکاڵی سەوز بەڵگەیە لەسەر ماڵێکی جەمکراو کەزیاد دەکات، گوڵەگەنمی سەوز بەقەدەکەیەوە رزقو رۆزیو فەرپیتە، گوڵەگەنمی وشکیش نەبوونیو قاتیو قرییە.

*دەگونجێت گوڵەگەنم بەڵگەبێت لەسەر نارەحەتی هەروەك چۆن گوڵەگەنمو جۆ بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی پاداشت.

*دەگونجێت گوڵەگەنمەکان بەڵگەبێت لەسەرساڵانی دنیا بەمانگو رۆژەکانیەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵوسامانی دنیا لەگەڵ گەنجینە.

گوڵێك: لەخەودا ژنێکی جوانە، ئەوەی بیبینیێ ژنێکی شۆخو شەنگو جوان دەستنیشاندەکات خەڵکی پێی سەرسامدەبنو ئەو ژنەش خزمو کەسی خۆی نییە.

*هەروەها لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ئامرازەکانی کەیفو خۆشی دەربڕین.

+پێکەنینو وێنەگرتنو جلوبەرگی جوانو رازاوەیە.

*دەگونجێت هاوسەرگیری ئەنجامبدات یاخود گورانیبێژێك بەکرێ بگرێ.

*ئەگەر بینی تێکەڵ بەمانگبوە یاخود هاتۆتە خوارەوە یاریکردنە بەمندالأن یاخود دەگونجێت کەسی شێتو گێلبێت کەواهیچ سوودو قازانجی لەقسەو گفتوگۆیا نییە.

*هەروەها ژنی پادشاو بەرپرسە.

*هەروەها دەڵێن: ژنێکی بیانییە، ئەگەر بینیو رەبەنبوو ژنێکی بەدەر لەنەتەوەو زوبانی خۆی دەکات بەهاوسەری.

گومان(دوودڵی): (نابلسی) دەڵێت: لەگوتەی پەروەردگاردا هاتوە بەڵگەیە لەسەر دووڕوویو فڕوفێڵو چاوبەست. دەگونجێت دووڕوبێتو خوداوەند لەرۆژی قیامەتدا تەماشای نەکات یاخود هاوسەری داوێنپاکی تومەتباربکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گوناه بەپێی ئایەتی: ﴿ انَّ بَعْضَ الظَّنِ اثْمٌ﴾ (الحجرات: ١٢).

گومەز:(ئیبن سیرین) دەڵێت: گومەزمێزە، ئەگەر بینی گومەزێکی لەسەر هەور دروستکرد دەسەڵاتو هێزی دەستگیردەبێ.

*ئەگەر بینی بیناو ساختمانی هەیە لەنێوان ئاسمانو زەوی‌و چەندین گومەزی سەوزی تێدایە باشی حاڵوبارو مردنییەتی بەشەهیدی.

*بیناو ساختمان دروستکردن بەڵگەیە لەسەر هێنانی ژن.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بینایەك دروستدەکات هاوڕێ‌و خزمە نزیکەکانی لەخۆشیدا کۆدەکاتەوە.

*ئەگەر بینی گڵکاری گۆڕی پێغەمبەریکرد (ﷺ)بەماڵو پارەیەك (حەج)دەکات.

*ئەگەر خشت کۆکرابووەوە بەڵام لەبیناسازیدا بەکار نەدەهێنرا پارەوپووڵە.

*ئەگەر بینی بینایەکی کۆن نوێدەکاتەوە بۆ زانایەك باس‌وخواسی ئەو زانایە دووبارە دەهێنێتەوە پێش.

*ئەگەر ساختمان‌و بیناکە هی فیرعەونبوو یان ستەمکارێك نوێکردنەوەی باس‌و خواسییەتی.

*پێغەمبەری خوا(ﷺ) دەفەرموێ: "ئەگەر لەخەودا بینی بینایەك دروستدەکات کردارێك ئەنجامدەدات".

*ئەگەر بینی دەستیکردوە بەدروستکردنی بینایەك‌و لەبناغەوە چاڵیکردو بینایکرد هەتا بەرزو بڵندیکردەوە داوای زانیاری‌و دەسەڵاتو پیشەیەکدەکاتو پێداویستی خۆی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی بینایەك دروستدەکات لەشارێك یان گوندێك لەو شوێنەدا ژنێکدەهێنێ، ئەگەر لەشووشە دروستیکرد خۆڕازاندنەوەو رووپامایییە، ئەگەر لەقوڕ دروستیکرد حەڵاڵو بژێوییە.

*ئەگەر نەخشداربوو دەسەڵاتو زانیاری‌و شادی‌و خۆشییە ، ئەگەر لەگەچ دروستیکرد یان لەخشتو وێنەی لەسەربوو روو لەقسەو وتەی پووچ‌و بەتاڵدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێکە هێناویەتی‌و مارەییەکی زۆریداوە، ئەگەر گومەزێکی رووخاندو ژنەکەی نەخۆشبوو دەمرێ، ئەگەر لەشساغبوو تەڵاقیدەدات.

*گومەز دەسەڵاتە بۆیەکێك خاوەنی بێت یان بچێتە نێوی.

*ئەگەر کۆمەڵە گومەزێکی زۆری بینی یان دروستیکرد لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەی یان چوونە ریزی چارەنووسدارانەوە.
*ئەگەر گومەزو باڵندەی بینی بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو شکۆمەندی.
*گومەزی لەخشتدروستکراو دەستەڵاتدارە.
*ئەگەر بینی گومەزێکی خشتی لەسەر دروستکراوە بەزووترین کات دەستەڵاتێکی پرشکۆو شانازیو شکۆمەندی دەستگیردەبێ.
*گومەز لەماڵدا ژنێك یان رێكوپێکییە لەلایەن ژنەوە.
*پیاوێك دەڵێت: لەخەودا بینیم گومەزێك دروستکرابوو چوار پیاو رووخاندیان، راڤەکاری خەویش وتی: زانایەك دەمرێ، دوای دوو رۆژ یەکێك لەزانایانی گوندێکی (دمشق)مرد.
گون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: جووتە گون پەتو هۆکاری دوژمنەو بەهۆیەوە دەگەن بەمەردووم.
*ئەگەر هەردووگونی بینی برابوو بەبێنەوەی بۆگەن بکەن یا زیانیان پێبکات دوژمنەکانی زەفەری پێدەبەن بەئەندازەی ئەوەی تووشی هەردووگونی هاتوە، ئەگەر گونەکانی بینی گەورەبوون یاخود هێزو توانایەکی زیاتریان هەیە لەهی خۆیان دوژمنەکانی ناتوانن زیانی پێبگەیەنن.
*ئەگەر بینی گونی بەخشیوە بەکەسانیتر بەویستیو ئەوەی لێدەرکەوت کورێکی دەبێت بەنادروستیو دەدرێتەپاڵ یەکێکیتر.
*ئەگەر گونەکانی بەدەستی پیاوێکی ناسراوەوە بینی زەفەری پێدەبات، ئەگەر ئەو پیاوە لاوبوو دوژمنێتی.
*ئەگەر شێری تێهات ماڵو داراییەك بەدەستدەهێنێت دڵنیا نابێت لەدوژمنەکانی.
(نابلسی) دەڵێت: جووتەگون شوێنی چێژو خۆشینو، دەگونجێت بەڵگەبێت:
+هەردوو هاوسەر.
+دووکوڕ.
+دووپیشە.
+دوو دەرگاوان.
*ئەگەر بینی هەردوو گونی کەوتوونەتە دەستی دوژمنەکانی بەو ئەندازەیە دەستیان پێدەگات.
*دەگونجێت جووتە گون بەڵگەبێت لەسەر دوو خوشكو دوو کچو دوو هاوسەر یان دایكو پوور.
*ئەگەر گونەکانی بینی براون ئەگەر دوو نەخۆشی هەبوو دەمرن، ئەگەر دوو هاوسەری هەبوو دەمرن.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو دارایی، ئەگەر بینی گونەکانی براون پارەیەکی لێداوا دەکرێتەوە، ئەگەر هیچی نەبوو رەچەڵەکی دەبچڕێو رزقو رۆزی ئەستەمو دەبێتو نیعمەتی خوایی لێدەسەنرێتەوە.

* ئەگەر بینی بەویستی خۆی گونی بەخشیوەو لێی بووەوە کوڕێکی دەبێتو نادروست دەبێتو کوڕەکەی دەدرێتە پاڵ کەسێکیتر.

* دەگونجێت جووتە گون بەڵگەبێت لەسەر:

+جموجووڵ.

+ئەوەی مرۆڤ لەسەری دەنوێت لەسیسەم یا دەیخاتە ژێرسەری لەسەرین.

* ئەگەر ژنێك بینی دوو عەورەتی هەیە دەگونجێت دوانەیەکی ببێ.

* ئەگەر پیاوێك بینی جووتە گونی هەر نییە یاخود بەهۆی نەخۆشییەوە براون بەهۆی دەردە شێرو دەردە رێوی دەگونجێت ژنەکەی تەلاق بدات یاخود منداڵێکی لەدەستبدات یا بژێویو کاروکاسبی کەمو کوڕی تێبکەوێت، ئەگەر ئیشوکاری کێشانە بکات کێشانەکەی دەشکێ، ئەگەر هاوسەرداربێ گەورەی ژنەکەیو خزمی نزیکی لەدەستدەدات، یاخود دەگونجێت لەخۆ پارێزیەوە بچێت بۆ خوار ئەوە.

گوناه(تاوان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەنجامدانی گوناهو تاوان بەڵگەیە لەسەر قەرزکردنی خاوەنەکەی هەروەك چۆن قەرزکردن بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوان.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا قەرزە ، ئەگەر کۆمەڵێ گوناهو تاوان ببینێ کۆبوەتەوە لەسەری قەرزە، داننان بەگوناهو تاواندا مەزنیو رێزداریو شکۆیە.

گوناهو تاوانی بچووك:

(نابلسی)دەڵێت: شارەزاییە لەخراپەکارانو بەڵگەیە لەسەر لێخۆشبوون لەتاوانەکان بەپێی ئایەتی: ﴿إلاَّ اللَّمَمَ إنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ المَغْفِرَةِ﴾(النجم:٣٢).

گوند(لادێ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوندێکی ناسراو بەڵگەیە لەسەر خۆی یان دانیشتوانەکەیو ئەوەی لێوەی دێت چونکە هەموو شوێنێك بەڵگەیە لەسەردانیشتوانەکەی هەروەك پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ وَاسْأَلِ القَرْيَةَ ﴾ (یوسف: ٨٢) واتە لەدانیشتوانەکەی بپرسە.

*دەکونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەی ستەمو بیدعەو خراپەو دەرچوون لەکۆمەڵو نامۆبوون لەراوبۆچوونی دانیشتوانی شاردا هەربۆیە خوداوەند باسی رۆڵی ستەمکارانی چواندوە لەگوندەکاندا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+لانەو ماڵی مێرووله.

+گوند خۆی.

*ئەگەر ئەو گوندە ناسراوبوو دەستەڵاتدار دەدات بەسەریا.

*دەکونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+کولله.

+سەرما.

+دەردو نەخۆشی.

+پڕکردنەوەی کونەمێروولەو لەسەربانی ماڵدا.

*ئەگەر بینی چوەتە نێو گوندێکی تۆکمەو قایم دەکوژرێ یاخود کوشتار بەرپادەکات بەپێی ئایەتی: ﴿لاَيُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعاً إلاَّ فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ﴾ (الحشر: ١٤).

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی لەشارەوە دەچێت بۆ گوند کارێکی سووكو نزم هەڵدەبژێرێ بەسەر کارێکی قورسو گراندا یاخود کارێکی دیاریکراو ئەنجامدەدات وادەزانێ سنووردار نییە یاخود خێرێك ئەنجامدەدات وادەزانێت شەرو خراپەی کردووەو پاشگەزدەبێتەوە لێی‌و سوودی نییە لەبۆی.

*ئەگەر بینی چوەتە نێو گوندێك دەستەڵاتێك بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەگوندێك هاتەدەرەوە بەجێیهێشت لەناڕەحەتی قوتاردەبێتو پشوودەدات بەپێی ئایەتی: ﴿ اَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ اَهْلُهَا﴾ (النساء: ٧٥).

*ئەگەر بینی گوندێکی ئاوەدانو وێرانبوو کشتوکاڵو کێڵگەکان کاولبوون بەڵاو نەهامەتییە بۆ خاوەنەکانی، ئەگەر بەئاوەدانی بینی چاکی ئاینی خاوەنەکەیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ستەمو تیاچوونە بەپێی ئایەتی: ﴿ قَالُوا اِنَّا مُهْلِكُوا اَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ اِنَّ اَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ﴾ (العنكبوت: ٣٦).

*ئەگەر بینی لەگوندێك دێتەدەرەوە چاکییە بۆی لەئایندا.

*ئەگەر بینی لەگوندەوە دەچێ بۆ شار لەماندوبوونەوە دەچێت رووبەپشوو لەترسەوە بۆ دڵنیایی.

*ئەگەر بینی لەشارەوە دەچێت بۆ گوندێك پێچەوانەی ئەوەیە.

گـوێ:(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: گـوێ هاوسـەری پیـاوە یـان کـچەکەیەتی، ئەگـەر بینـی سـێ گوێـچکەی هەیـە بەڵگەیە لەسەر ژنێك و دوو کچ، ئەگـەر چوار گوێـچکەی هـەبوو خەوەکـەی دوو لێکدانەوە هەڵدەگرێت:

١)دەگونجێت چوار ژنی هەبێت.

٢)چوار کچی بۆ دایکی هەبێت.

*ئەگـــەر بینیـــی گوێـــچکەکانی بەدەرکـــەوتووە ئـــەوا ژنەکـــەی تەلاقدەدات یان کچەکەی دەمرێت.

*ئەگـەر بینـی یـەك گوێـچکەی هەیـە کەسێکی نزیکی دەمرێت.

*ئەگەر بینـی خـاوەن نیـو گوێـچکەیە خەوەکـەی بەڵگەیـە لەسـەر مردنـی ژنەکەی و هێنانی ژنێکیتر.

*ئەگەر بینی لەیەکێك لەگوێچکەکانیدا ئەموســـتیلەیەك هەڵواســـراوە کـــچەکەیدەدات بەشـــوو منـــداڵێکی نێرینەیدەبێت.

*هـەروەها وتویانـە: ئـاین گوێـچکەیە، ئەگـەر بینـی گـوێی ئـاخنی بەشـتێك بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕی، ئەگـەر بینـی خـاوەن چـەن گوێـچکەیەکە حـەق و راسـتی بـۆ دەخرێتـەڕوو ، بـەڵام پێـی قایل نابێت بـەپێی ئایـەتی: ﴿أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا﴾ (الأعراف: ١٩٥).

*هـەروەها وتویانـە: ئەگـەر کەسـێکی دەوڵەمەند چـەن گوێـچکەیەکی جـوانی هەمە چەشنی بینی گوێبیستی هـەواڵی خۆشدەبێت، بـەڵام ئەگـەر گوێـچکەکان هەمـە چەشـن و جـوان نـەبوون هـەواڵی ناقۆڵا و خراپ دەبیستێ.

*ئـەوەی چـاو لەگوێـچکەکانیدا ببینـێ تووشی کوێریدەبێت و ئەوشتانەی بەدی دەکات بەچاوەکانی بەگوێ دەیبیستێ.

*هـەروەها وتویانـە: ئـەوەی ببینـێ خـاوەن چـەن گوێـچکەیەکە زۆرباشـە بەتایبـەت بـۆ ئەوانـەی دەیانـەوێت کەسـێك گوێڕایـەڵیان بکـات وەك ژن و منداڵ و خزمەتکار، بـەڵام بـۆ دەوڵەمەنـد بەڵگەیـە لەسـەر هـەواڵی خـۆش ئەگـەر گوێـچکەکان جـوان و هەمەچەشنبوون، بەڵام ئەگەر جوان و بـاش و هەمەچەشـن نـەبوون بەڵگەیـە لەسـەر هـەواڵی ناخۆش، بۆ زەبوون و کەسـانی نـاکۆك و دووبـەرە بەڵگەیـە لەسـەر بەندایـەتی و بـەردەوامبوونی و لایـەنی نـاکۆکیش بەڵگە و بڕیار بەسەریا دەچەسپێنێ.

*دەگێڕنـەوە کەسـێك بینـی لەخـەودا خـاوەنی دوانـزە گوێـچکە زیـاترە، خەوەکـــەی لای خەولێکدەرەوەیـــەك

گێڕایەوە ئەویش وتی: ئەگەر ئەوکەسەی خەوەکەی بینیوە خاوەن بڕیاربێت بەسەر کەسانیدیدا خێرو چاکەی زۆری پێدەگات، خۆئەگەر دەوڵەمەندبێت هەواڵی پێدەگات بەئەندازەی گوێچکەکانی لەولاتانەوە بەهۆی بژێوییەوە، ئەگەر زەبوونیشبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئەگەر ناحەزو دوژمنداربێت دادوەر فەرماندەدات بەسەریا بەبڕیاری گرانو وتەو گوتەی زبرو رەقیش دەکات بەرانبەری، ئەگەر ناکۆکیشبوو زاڵو سەرکەوتوودەبێت بەسەر نەیارو ناکۆکەکانی.

* (نابلسی)دەڵێت: گوێچکە شوێنی بێداریو پلەوپایەیە بۆیە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر منداڵو ماڵو سامانو پلەوپایە. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو ئەقڵو دینو دەستەڵاتو خزمو کەسو کار کەمرۆڤ پێوەیان جوانو رازاوە دەبێت ، ئەوەشی ببینێ گوێچکەی گەورە بووە یان جوان بووە یاخود رووناکی لێوە دێتە دەرەوە یان دەچێتە نێوی بەڵگەیە لەسەر رێنوێنیو گوێڕایەڵی بۆ پەروەردگارو وەرگرتنی بڕیارو فەرمانەکانی.

* ئەگەر بینی لەخەودا گوێچکەی بچووکەو بۆنی ناخۆشی لێدێتەدەروە یان دەچێتە ناوەوە بەڵگەیە لەسەر خراپە، دەگونجێت گوێی زیادەش بەڵگەبێت لەسەر رێگەدانو مۆڵەت پێدان، ئەگەر گوێچکەکانی جوان بوو ئەوەی دەیەوێت باشو چاکە.زۆری گوێچکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هونەری زانستەکان یان جێگیر نابێت لەسەر حاڵو بارێك.

* دەگونجێت گوێچکە بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی دەچێتە نێویەوە.

* ئەگەر بینی گوێچکەکانی بووبوو بەگوێچکەی هەندێك لەئاژەڵان پلەوپایەکەی لەدەستدەداتو رێزو شکۆمەندی کەمدەکاتو بیستنی سارددەبێت.

* ئەگەر بینی هەردوو پەنجەی خستۆتە گوێچکەیەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی بەبیدعەوە، ئەگەر بیدعەچیبوو بەڵگەیە لەسەر مەرگیو سووربوونی لەسەر وازلێهێنانی ئەوەی ئەنجامیداوە یاخود دەبێت بەبانگبێژ.

* گوێی پادشاو فەرمانڕەوا سیخورەکانیەتی.

* گوێچکە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی شتی تێدەکرێ لەکیسەو سندووقو گەنجینە.

*ئـــەوەی ببینـــیٚ بەباشـــی ببیـــستیٚ بەڵگەیـە لەسـەر تێگەیـشتن‌و راسـتی‌و ئاین‌و دڵنیایی.
*ئەوەی ببینـیٚ کـەڕە بەڵگەیـە لەسـەر تێکچوونی ئاینی.
*ئەوەی ببینیٚ گوێچکەی براوەو کـەس نەزانێت یـەکێك ژنەکـەی یـان کـچەکەی هەڵدەخەڵـەتێنیٚ، ئەگـەر چـاك‌و بـاش بـوەوە ژن‌و کـچەکەی تەوبەدەکـەن‌و پاشگەزدەبنەو دەگەڕێنەوە بۆچاکە.
*ئەوەی ببینـیٚ لەچڵك‌و پیـسی گـوێی دەخـــوات زینـــا لەگـــەڵ منـــاڵ‌و نێرینەدادەکات.
گوێبیستی پشکنینی پزیشك: لەخـەودا بەڵگەیـــە لەســـەر پێـــشکەوتن‌و ســـەرکەوتن، دەگونجیـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر چـــاکبوونەوە لەنەخۆشـــی، هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر دەرخـستنی کەموکوڕی.
گوێدرێژ(کەر): (ئـیبن سـیرین)دەڵێت: گوێدرێـــژ بـــاپیرەی مرۆڤـــە بەهـــەر چەشـنێك ببینـی ئەگـەر قەڵـەو یـا لاوازبێت.
*ئەگـەر بەباشـی دەڕۆیـشت بـەڕێوە سوودو قازانجی دنیایە.

*ئەگـەر جوانبێـت جـوانی‌و قەشـەنگی خاوەنەکەیەتی.
*ئەگـــەر ســـپیبوو ئـــاین‌و گەشـــەی خاوەنەکەیەتی.
*ئەگەر لاوازبـوو هەژارییـە ، قەڵـەویش مـاڵ‌و دارایـی خاوەنەکەیـەتی، ئەگـەر رەشـبوو شـادی‌و مامەڵـەی خۆشـیەتی لەگـــەڵ موڵـــك‌و دەســـتەلاٌت‌و فەرمانڕەوایی.
*ئەگەر رەنگـی سـەوزبوو پارێزکـاری‌و ئاینداریيە.
(ئیبن سیرین) لەنێو سەرجەم ئاژەلاٌنـدا گوێدرێـــژی لاباشـــتربوو، هـــەروەها گوێدرێـــژی رەشـــیش لەپێـــشتربوو، گوێدرێـــژیٚ بەزینـــەوە کوڕێکـــە لەشکۆمەندیدایە.
*درێـــژی کلکـــی گوێدرێـــژ مانـــەوەی دەستەلاٌت‌و پۆستی فەرمانڕەواییە.
*تـــۆپینی گوێدرێـــژ بەڵگەیـــە لەســـەر مردنی خاوەنەکەی.
*سمـــی گوێدرێـــژ سەرچـــاوەی مـــاڵ‌و داراییەکەیەتی.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر گوێدرێژەکەی بتـــۆپیٚ مـــاڵ‌و دارایـــی لەکیـــسدەچێت ئەگـــەر وانـــەبێت پەیوەنـــدی دەبـــچڕیٚ یـــاخود خزمەتکارەکـــەی دەمرێـــت یـــا باوك‌و باپیری دەمـرن کەبـەخێویانکردو

رزق و رۆزیان بۆ پەیدادەکرد، ئەگەر واش نەبوو گەورەو سەرداری دەمرێت یاخود سەفەر دەکات و دەستبەرداری خزمەتکارەکەی دەبێت.

*ئەگەر ژنبێت مێردەکەی تەلاقیدەدات یاخود دەمرێت یان سەفەردەکات.

*ئەو گوێدرێژەی خاوەنەکەی نەناسراوە پیاوێکی نەزان و بێباوەڕە بەپێی ئایەتی: ﴿ إِنَّ أَنكَرَ الْأَصْوَاتِ ﴾ (لقمان: ١٩).

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی جوولەکە بەپێی ئایەتی: ﴿ كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا ﴾ (الجمعة: ٥)، ئەگەر گوێدرێژەکە زەڕانی لەسەر مزگەوتێك یان بڵندگۆیەکەوە بێباوەڕێك بانگەشەی بێباوەڕیدەکات، ئەگەر بانگیدا بەبانگی ئیسلام بێباوەڕێك موسوڵماندەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی گوێدرێژ تووشدەبێت بەدەستی کۆمەڵ و گروهێکی نەزانەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ كأنهم حُمر مستنفرة ﴾ (المدثر:٥٠).

*ئەگەر سواری گوێدرێژێك بێت و بەباشی پێوەی بڕوات باپیرەی لەکاروکردەوەی رازییە.

*ئەگەر گۆشتی گوێدرێژ بخوات ماڵ و دارایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی بەلێدان دەڕوات بەڕێوە بێبەشەو بەتەنیا بەنزاو پاڕانەوە نان و بژێوی پێدەدرێت.

*ئەگەر گوێدرێژەکەی چوە نێو لانەو ماڵەکەی باپیرەیەتی بەخێرو چاکەوە رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی بوە بەهێستر بژێوی لەلایەن فەرمانڕەواوە دەبێت، ئەگەر بوو بەدرندە بژێوی لەلایەن ستەمکارێکەوە دەبێت، ئەگەر بوو بەبەرانێك باپیرەیەتی رێزداریدەکات.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی هەڵگرتووە هێزو توانایە خوداوەند پێیدەبەخشێ هەتا پێی سەرسامدەبێت.

*ئەگەر گوێی لەسمی ئاژەڵبێت بەبێنەوەی بیبینێ باران و رێبازە.

*گوێدرێژ بۆ کەشتیارو موسافیر خێرە لەوەی هێواش بێت و نەجووڵێت.

*ئەگەر تەرسی گوێدرێژ کۆبکاتەوە ماڵ و دارایی زیاددەکات، ئەگەر زۆرانبازی لەگەڵ گوێدرێژێکدا بکات هەندێك لەخزمە نزیکەکانی دەمرن.

*ئەگەر هاوسەرگیری لەگەڵ گوێدرێژێکدا بکات بەهێز دەبێت لەسەر رێبازی باوباپیرانی.

*ئەگەر بینی گوێدرێژێك هاوسەرگیری لەگەڵکردوە ماڵو دارایی‌و جوانی بەئەندازەیەکی بێشومار زیاددەکات.
*گوێدرێژی رام‌و گوێڕایەڵ بێداری باپیرەی خەوبینەرە بۆ خێرو ماڵو دارایی.
*ئەگەر ببێ بەخاوەن گوێدرێژێك یاخود بیبەستێتەوە یان بیخاتە نێو ماڵی خۆی خوداوەند خێرو چاکەیەکی بێشوماری پێدەبەخشێ‌و قوتاریدەکات لەغەم‌و پەژارە.
*ئەگەر لەسەر پشتی گوێدرێژەکەی بکەوێتە خوارەوە هەژار دەکەوێت، ئەگەر گوێدرێژەکە هی کەسێکیتر بێت‌و لەسەری بکەوێتە خوارەوە پەیوەندی نێوان خۆی‌و هاوەڵەکەی دەبچڕێ.
*ئەگەر گوێدرێژێك بکڕێ‌و نرخەکەی بدات بەدرهەم خێروچاکەی لەقسەوگوفتارەوە دەستدەکەوێت.
*ئەگەر گوێدرێژێکی چاوکوێر ببینێ ماڵو داراییەکی هەیە شوێن‌و جێی نازانێت، ئەوەی ناقۆڵاو نکوولی لێکراوە لەگوێدرێژدا دەنگییەتی، لەبنەڕەتدا باپیری مرۆڤو بەختیەتی.
*ماکەر ژن یان خزمەتکارێکی بەدخوو یان بازرگانی مرۆڤو شوێنی سوودو قازانجیەتی، ئەگەر لەخەودا لەژێریابوو دووگیانبوو لێی‌و منداڵیبوو بەچەشنێ ڕەگەزی ئەو قبوڵینەکات کوڕەکە هی ئەو نییە گەرنیشانەیەکی تێدابێت.
*ئەگەر لەشیری ماکەر بخواتەوە نەخۆشییەکی سووك دەگرێت‌و چاکدەبێتەوە.
*ئەگەر ماکەرەکەی جاشەکەرێکی نێرینەیبێت منداڵی نێرینەی دەبێت ئەگەر مێینەبوو بەڵگەیە لەسەر خاوی‌و لەسەرخۆیی.
*هەروەها دەڵێن: ئەوەی سواری ماکەرێك ببێت بێئەوەی جاشەکەری لەگەڵدابێت ژنێکدەهێنێت بەبێئەوەی منداڵی هەبێت، ئەگەر گوێدرێژەکە جاشەکەری لەگەڵدابێت ژنێکی کوڕدار دەهێنێت.
*ئەگەر بینی دەستی جاشەکەیگرت یاخیبوو ترس‌وبیم رووی تێدەکات لەلایەن کوڕەکەیەوە، ئەگەر یاخینەبوو سوودو قازانجێکی هێواشی پێدەگات.
*هەروەها دەڵێن: ماکەر زیادبوونی ماڵو دارایی‌و پلەوپایەیە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا مناڵە یا کوڕە یاخود ژنە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر یان زانست بەپێی ئایەتی: ﴿كَمَثَلِ ٱلْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا﴾ (الجمعة: ٥).

* ئەوەی پێچەوانەی حاڵی بەئاگابوونی لەگوێدرێژەکەیدا بەدیبکات و خەوبینەر لەخواترس بێت بەڵگەیە لەسەر خاوبوونەوەی بەندایەتی.
* دەگێڕنەوە (ذي النون) ی (میسری) (رەزای خوای لێبێت) گوتویەتی: من کاتێ سەرپێچی خوداوەند دەکەم ئەو حاڵوبارە لەگوێدرێژو خزمەتکارەکەمدا بەدیدەکەم.
* ئەگەر سواری ئاژەڵێکبوو کەشیاوینەبوو بەهۆی توێشوو پێداویستیەکانەوە ئەرکدەخاتە ئەستۆی یەکێك کەشایستەینەبێت.
* دەگونجێت گوێدرێژ بەڵگەبێت لەیەر بژێوی و رزق و رۆزی.
* گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر:
+زانایەك کارو کردەوە بەزانیارییەکەی نەکات.
+جوولەکە.
+ئەوەی مرۆڤ لەسەری دادەنیشێت.
* هێسترو خاوەنداریتی گوێدرێژ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جوانکاری بەماڵ و سامان.
* گوێدرێژ ژنێکی بژێوی پەیداکارەو خێرو بێری زۆرەو وەچەو نەوەی سوودو قازانجی پەیتا پەیتا هەیە.
* دەنگی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر:
+شەڕو ناخۆشی.
+کوڕو منداڵی زینا.
+دەرکەوتنی جنۆکەو دروستکراوی پەنهان.
* هەروەها دەڵێن: بینینی دەنگی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر تاریکایی.
* ئەگەر بینی بەباشی دەتوانێت سواری گوێدرێژ بێت یاخود دەترسێ لەوەی سواری ببێت، بەچەشنێکی جیاوازی خۆیدەردەخات.
* ئەگەر زانایەکی بینی سواری گوێدرێژبوە پلەوپایە بەدەستدەهێنێت و لەوانە وتنەوە دوا دەکەوێت.
* گوێدرێژی لەڕولاواز ماڵ و دارایی و زیادبوونیەتی.
* گوێدرێژی قەڵەویش ماڵ و داراییەکە تەواوبوەو کۆتایی هاتوە.
* گوێدرێژی (مەغربیی) باشترین جێنشینە.
* ماکەر ماڵ و داراییەکە لەچاندن و کشتوکاڵ بەدەستیدەکەوێت.
* ئەگەر بینی سواری جاشەکەرێکبوە غەم و پەژارە رووی تێدەکات لەلایەن کوڕ یان ژنەوە.
* ئەگەر گوێدرێژەکەی بمرێت ماڵ و دارایی زیاد دەکات، دابەزینیش لەسەر پشتی گوێدرێژو فرۆشتنی هەژارییە.

*ئەگەر بینی گوێدرێژێك سەر دەبڕێت تا گۆشتەکەی بخوات و ڕزق و ڕۆزی فراواندەبێت لەدوای تەنگەژەو نەداری.
*ئەگەر بینی گوێدرێژ بۆیەکێکیتر سەردەبڕێت خواردنی خراپدەبێت.
*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی چەن کلکێکی هەیە بەڵگەیە لەسەر ڕزق و ڕۆزی فراوان.
*ئەگەر بینی گوێدرێژێك یا چەن گوێدرێژێکی هەیە خۆشی و شادی و خێروچاکەی زیاددەکات.
*گوێدرێژی کێویش بەڵگەیە لەسەر سەرپێچی.
*ئەگەر بینی سواری گوێدرێژێکی کێوی بوەو لەسەر پشتی دەکەوێتە خوارەوە باناگاداری سەرپێچی بێت.

گوێدرێژەوان (خاوەن گوێدرێژ):(ئیبن سیرین) دەڵێت: خاوەن ماڵی حەرامەو سەرچاوەی بژێوی نادروست و حەرامەو هانی خەڵکیدەدات لەسەر بەتاڵ و ناڕەوا.
(نابلسی)دەڵێت: خاوەنی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر بەرپرسی کاروبار، بینینی بەڵگەیە لەسەر بژێوی بەهۆی سەفەرو گەڕانەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سووك و ئاسانکردنی کاروباری قورس و گران.

گوێدرێژی کێوی:(ئیبن سیرین) دەڵێت: جیاوازی هەیە سەبارەت بەگوێدرێژی کێوی لەلێکدانەوەدا، هەندێکیان دەڵێن: پیاوێکە، ئەوەی بیبینێ بەڵگەیە لەسەر دوژمنایەتی نێوان خەوبینەرو کەسێکی نادیار کەهیچ وپووچ و بەدڕەچەڵەکە.
*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایی، ئەوەی ببینێ گوێدرێژێکی کێوی لەدوورەوە ئەوە ماڵ و داراییەکی تیاچووی دەستدەکەوێتەوە.
*دەڵێن: سواربوونی گەڕانەوەیە بۆ ناحەقی و بەتاڵ و تێکدانی بەندی گوێڕایەڵی بۆ موسوڵمانان.
*ئەگەر گۆشتی گوێدرێژێکی کێوی خوارد یان شیرەکەی چەند خزمەتکارێکی دەستدەکەوێت لەلایەن پیاوێکی ڕێزدارەوە.
*شیری گوێدرێژی کێویش ماڵ و داراییەکەی رامکراوە.
*ئەگەر سواری گوێدرێژێکی کێوییبوو رام و گونجاوبوو بۆی سەریکردوەتە سەرپێچی، ئەگەر گوێدرێژەکە رامنەبوو زۆرانبازیدەکات لەگەڵی یاخود لێیدەدات ناڕەحەتی قورسی پێدەگات بەهۆی سەرپێچییەوەو غەم و پەژارە رووی تێدەکات.

* ئەگەر گوێدرێژەکە چوەماڵەکەی پیاوێکی بەدوخراپی بێدین روودەکاتە ماڵەکەی، ئەگەر گوێدرێژەکەی بردە نێو ماڵەوەو لەدڵو دەروونـدا وەك نێچیرێك بۆیدەڕوانی خێرو دەستکەوت روو لەماڵەکەیدەکات.

* ماکەری کێوی ژنە، خواردنی شیرەکەی خواناسیو ڕێنوماییە لەئایندا.

* ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی گوێدرێژی کێوی‌و رام ببێت بۆی قسەی بەسەر کۆمەڵو تاقمێکی پەرتەوازەی موسوڵماناندا دەڕوات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر گوێدرێژی ئاساییوو بەگوێدرێژی کێوی بەڵگەیە لەسەر زیان بۆی، ئەگەر گوێدرێژەکەی یەك کەڵەچاوبوو یا دییەی لاوازبوو کەم‌و کوڕی روودەکاتە بژێوی.

* ئەگەر بینی بوە بەگوێدرێژ بەلاو نەهامەتییەك رووی تێدەکات ئەقڵو ژیری تێکدەدات‌و کردارەکانی کەم خێر دەبێت.

* ئەگەر گوێدرێژێکی بینی لەئاسمانەوە دابەزیوەتە خوارەوەو عەورەتی چوە بەنێو پاشیدا ماڵو دارایی بێشوماری دەستگیردەبێت‌و پێی دەوڵەمەندەبێ بەتایبەت ئەگەر پادشاو فەرمانڕەوابوو.

* هەروەها گوێدرێژی کێوی بەڵگەیە لەسەر:

+هاوسەر یاخود منداڵ.

+کەسانی دڵڕەق‌و توندوتیژ.

+کەسانی دەشتەکی‌و گوندنشین.

* هەروەها مانگای کێویش وایە بەلام پتر بەسۆزە لەگوێدرێژی کێوی.

گوێرەکە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کوڕێکی نێرینەیە ئەگەر بەشاخەوەبوو یان پێیبەخشرا، هەموو بەچکەیەکی ئاژەڵانی تریش هەر بەوشێوەیە ئەگەر پێی ببەخشرێ.

* گوێرەکەی سوورەوەکراو دڵنیاییە لەترس‌وبیم بەپێی چیرۆکەکەی حەزرەتی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت).

* گوێرەکە کوڕێکە شایستەی خێرە، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەم‌و پەژارەو سەرپێچی‌و دەرچوون لەگوێڕایەڵی خوداوەند.

* ئەگەر ژنێك بینی بەخشڵی زێڕەوە یان بەجل‌وبەرگەوە بەڵگەیە لەسەر خۆشی‌و شادی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فیتنە.

* گوێرەکەی قەڵەو مژدەیە بەبوونی کوڕو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا .

* ئەگەر بینی گۆشتی گوێرەکە دەخوات ماڵو دارایی لەپیاوۆن بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بینی گوێرەکەیەکی هەڵگرتو بردی بۆ ماڵی خۆیان غەمو پەژارەیەکی قووڵ رووی تێدەکات.

گوێز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گوێزی هندی: نێرگەلەیە، هەندێکدەڵێن: ماڵو داراییەکە لەلای پیاوێکی فالگەری بەئەستێرە، ئەگەربینی گوێزی هندی دەخوات زانیاری ئەستێرەگەری فێردەبێت یاخود دوای رای ئەستێرەگەرێك دەكەوێت لەراوبۆچووونداو بڕوای پێدەکات، هەروەها ئەگەر بینی بوە بەکاهین یاخود ئەستێرەگەر بەبێداریو بەئاگایی گوێزی هندی بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی)دەڵێت: ماڵو داراییەکی پەسمەندەکراوە، ئەگەر خشەخشی هەبوو ناکۆکیو دەنگەدەنگو قاووقیژە.

* دارگوێز پیاوێکی عەجەمی رەزیلو چرووكو ورەوڕکارەو خاوەن ماڵو داراییەکی کتوپڕەو خێری لێناکات.

* ئەگەربینی لەسەر داگوێزێکە وابەستەی پیاوێکی عەجەمی گەورە دەبێت بەپێی پیاهەڵدانی خۆی.

* ئەگەر لەسەر دارگوێزەکە هاتەخوارەوە نێوانیان یەکناگرێو نابەسترێ، ئەگەر کەوتەخوارەوە لەسەریو مرد لەبەردەم پیاوێکی کەتەوڵی لەشولار گەورەدا دەکوژرێت یان لەبەردەم پادشایەك، ئەگەر درەختەکە شکا پیاوە لەشولارگەورەکە دەمرێتو ئەوەی دەکەوێتەخوارەوە دەبێت بەفەرمانڕەوا ئەگەر نەمرێت قوتاردەبێت، ئەگەر هەردوودەستو قاچی شکا روو بەتیاچوونو هیلاکی دەچێتو بەلاو نەهامەتیەکی گەورە رووی تێدەکات بەلام لەدواییدا قوتاردەبێت.

* ئەگەربینی دارگوێزێك دەبڕێتەوە پیاوێکی عەجەمی دەکوژێت.

* ئەگەر گوێزی لەباخێك لێکردەوە لەماڵو دارایی لەلای ژنێکەوە بەدەستدەکەوێت ئەگەر گوێزەکە پاککرابوو رزقو رۆزی تەواوە.

* ئەگەر توێکڵی گوێزی خوارد غەیبەتی پیاوێکی رەزیلو چرووکدەکات، ئەگەر ئەو توێکڵە ژنێك بڵاویکردەوە غەیبەتی پیاوێکی رەزیلو چرووك دەکات.

* ئەگەربینی وەك ئەوەی یاری بەگوێزدەکات لەماڵی حەرامدا رۆدەچێت.

*گوێزی پاككراویش رزق و رۆزییە، هەروەها دەچوێنرێ بەپیاوچاكان و سەركردەو برایان.

*هەروەها دەچوێنرێ بەلەشساغی و درێژەكێشانی سەفەر.

*ئەگەرخەوبینەر ژنبوو گوێز بەلگەیە لەسەر تەمەندرێژی لەگەڵ مێردو هاوسەر بەهۆی واژووبوونی پیتەكانیەوەو دروستی كاروباری قورس و گران و ئەستەم.

*گوێزی شكاو ماڵ و داراییە بەبێماندوبوون.

*گوێزی هندی بەلگەیە لەسەر گوفتاری كاهینەكان، ئەگەربینی گوێز دەخوات گوتەی راست و دروستدەبێت.

گوێگر:(نابلسی) دەڵێت: گوێگرتن لەقورئان یان گوێگرتن بۆ پیاهەڵدانی پێغەمبەر (ﷺ) یان گوێگرتن لەوتار بەلگەیە لەسەر رێنومای و گەڕانەوە بۆ لای خوداو پاشگەزبوونەوە، ئەگەر گوێبیستی بەدەر لەوە بوو ئەوە دەچێتەریزی ئەوانەی خوداوەند دەربارەیان دەفەرموێت: ﴿وَاِنْ تَدْعُوهُمْ اِلَى الْهُدَى لاَ يَسْمَعُوا﴾ (الأعراف: ١٩٨). گوێگرتنیش درۆو فیتنەیە، دەگونجێت گوێگر نارەحەتی و بەلاو نەهامەتیەك بێتە رێی.

*ئەگەر بینی گوێدەگرێ ئەگەر بازرگانبوو گرێبەستەكەی هەڵدەوەشێنێ، ئەگەر فەرمانڕەوابێت لادەبرێت.

*ئەگەر بینینی گوێی لەمرۆڤێك گرتوە بەنهێنی دەیەوێت ئابڕووی ببات.

*ئەگەر بینی گوێی لەوتی وتی گرتوەو شوێنی باشترین وتە دەكەوێت مژدەی پێدەدرێت.

*ئەگەر بینی گوێدەگرێ و خۆی بەچەشنێك لێدەكات و گوێی لێنییە ئەوە درۆدەكات و رادێت لەسەرئەوەی، هەروەها گوێبیستبوونی دەنگەكان لەخەودا یاخود پێدانی ئەوەی شیاوی خەوبینەرە بەم چەشنەیە:

+ **قاووقیژی ئەوەی (ئادەم)**:رزق و رۆزی و سوودو قازانجە.

+ **دەنگی ئاژەڵ**:غەم وپەژارەو ترس و بیمە.

+ **سەگوەڕ**:گوتەو خۆهەڵقورتانە لەكارێكدا هیچ كەڵكناگرێ.

+ **مرەی پڵنگ**:خۆنواندن و نازكردن و پێنەزانینە.

+ **گمەگمی كۆتر**:شیوەن یاخود مارەبڕینە.

+**دەنگی پەڕەسێلکە:** قسەو وتەی بەسوودە یاخود گوێگرتنە لەقورئانی پیرۆز.

+**دەنگی بۆق:** لێدانە یان دەنگی زەنگە.

+**فیشکەی مار:** جەنگاندن‌و ئاگاداری‌و دەمەدەمەیە.

+**زەڕەی گوێدرێژ:** دوعاکردنە لەستەمکاران.

+**ڕەزیل‌ء بەخیل:** گوتەو خۆخستنە نێو گومانەوەیە.

+**بۆڕەی گوێرەکە:** فیتنەو ئاشوبە.

+**دەنگی حوشتر:** سەفەرەو ماندوبوونە.

+**نەڕەی شێر:** هەڕەشەلێکردنە.

+**مرەی پشیلە:** فیتنەی‌و دەنگەدەنگە لەگەڵ چاوداگرتن‌و فروفێڵ.

+**دەنگی مشك:** کۆبوونەوەو خۆشەویستی‌و رزق‌و رۆزییە.

+**دەنگی ئاسك:** ئالوودەو بیرکردنی نیشتمانە.

+**لورەی گورگ:** ئاگاداری دزییە.

+**دەنگی ڕێوی:** ئاگادارییە بەهەڵهاتن‌و گواستنەوە.

+**دەنگی چەقەڵ:** کاروباری گرنگە لەشەڕو چاکەدا.

*__گوێگرانی مرۆڤ:__ (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سەرسامی‌و جیاوازی‌و پەرتەوازەی یان درۆکردن لەگەڵی.

گوێهەڵخستن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوێ هەڵخستن لەخەودا بریتییە لەدرۆو قسەهەڵبەستن، بەپێی فەرمایشتی خوداوەند ﴿يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثَرُهُمْ كَاذِبُونَ﴾(الشعراء: ٢٢٣).

واپێویست دەکات گوێ هەڵخستن لەلایەن فەرمانڕەواوە کارێکی ناشیاوو گونجاو بێت بەپێی ئایەتی ﴿إِلَّا مَنْ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ﴾(الحجر:١٨).

* سەبارەت بەگوێهەڵخستن : ئەوەی لەخەودا ببینێ گوێی هەڵخستوە ئەگەر بازرگانبوو پەشیمان دەبێتەوە لەگرێبەست‌و پەیمان، ئەگەر فەرمانڕەوا بێت لەکاردەخرێ بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ﴾(الشعراء:٢١٢).

* ئەگەر خۆی بینی گوێی گرتوە لەیەکێك دەیەوێت ئابرووی ببات‌و نهێنی ئاشکرا بکات.

* ئەوەی ببینێ گوێ بۆ وتی‌و قسەی ئەم‌و ئەو رادێری‌و شوێنی باشەکانی دەکەوێت مژدەی پێدەدرێت بەپێی ئایەتی : ﴿فَبَشِّرْ عِبَادِ ، الَّذِينَ

يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ﴾(الزمر: ١٧- ١٩).

*ئەگەر بینی گوێی هەڵخستبوو بەڵام خۆی وانیشاندەدا گوێی لێنییە راستناکاتو بەر ئایەتی: ﴿يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِراً كَأَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾ (الجاثية: ٨)

گ وو

گووژاڵك (كوژاك): (ئیبن سیرین)دەڵێت: داری گوژاڵك پیاوێکی ترسنۆکی تۆقیوی بێدینەو خوای گەورە بەپیس و گەندەڵ ناوزەدیکردوەو بەچەشنێ باسیدەکات جێگیربوونی نییەو دەفەرموێت: ﴿كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الأَرْضِ مَالَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴾ (ابراهیم: ٢٦) بەروبوومەکەشی غەمو پەژارەیە.

گ ۆ

گۆچان(گاڵۆك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆچان كوڕێكی خێراو تیژتێپەڕە، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی دووڕووی شەلەو یاریکردن پێی هانابردنە بۆ پیاوێك ئەوە سیفەتی بێت.

*هەروەها دەڵێن: باش نییە لەخەودا بەپێی ئایەتی: ﴿ افَأَمِنُوا انْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ ﴾ (یوسف:١٠٧).

(نابلسی) دەڵێت: گۆچان زمانێتی یاری پێدەکات ویستو خواز لێکدەدرێتەوە، ئەوەی تێدا روودەدات لەزیادوکەم بیگەڕێنەوە بۆ کوڕ یا زوبان.

*ئەگەر بینی بەگۆچان لەتۆپێکدەدات شەڕ لەگەڵ هاوسەرەکەی دەکات یان لەگەڵ پیاوێکی دووڕوو چونکە تۆپ هەرکات بوەستێ دیسان ماندوویدەکاتو لێیدەداتەوە، ئەمەش لەشەڕو پێکداداندەچێت.

*وشەی گۆچان لەوشەی(جان)ەوە هاتوە دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر جەنگو زوبان.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر خێرێکی گوزەراو لەرابردوودا.

*ئەگەر بینی گۆچانێکی بەدەستەوەیەو لێدەدات خوازەکانی دەستگیردەبێت بەبێنەوەی جێگیر بوو بێتو بەئەندازەی زاڵبوونی بەسەر لێداندا بەدەستیدەهێنێت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆچان پیاوێکی پارێزراوی دووڕوە، ئەگەر بینی گۆچانێکی بەدەستەوەیە پەنادەگرێ بەپیاوێك ئەو سیفەتەی هەڵگرتوەو ئەوەی کەوا خوازیاریەتی

بەدەستیدەهێنێتو بەسەر دوژمناندا زاڵدەبیٚو ماڵو دارایی زیاد دەکات.

*ئەگەر گۆچانەکەی بەنوشتاوەیی بینیو خۆیدابوو بەسەریا ماڵو سامانی دەڕواتو ئەوەش لەخەڵکی وندەبیٚ، ئەگەر بینی شکا ئەگەر بازرگانبوو بازرگانیەکەی زەرەدەکات، ئەگەر فەرمانڕەوابوو لادەبرێت.

*ئەگەر بینی بەگۆچانەکەی کێشای بەزەویەکدا کێشەو گرفتی تێدابوو دەبێت بەخاوەنی ئەو زەوییەو نەیارەکانی دەشکێنیٚ.

*ئەگەر بینی خۆیبوە بەگۆچان بەخێرایی‌و کتوپڕ دەمریٚ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی گۆچانەکەی شکا نەخۆشیەکی سەختو توندەدەگریٚو هێزو توانای لەبەردەبڕێت.

*ئەگەر بینی بەگۆچانەوە دەڕوات بەڕێوە سوورە لەسەر سواربوونی کەشتی.

*گۆچان بەڵگەیە لەسەر:

+فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە.

+سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

+گەیشتن بەهیواو ئاوات.

*ئەگەر گۆچانەکە لەبادەمبوو بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی ئەوەی خێروشەڕی تێدایە.

*ئەگەر لەقۆخبوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی لەئایندا.

*دەگونجێت گۆچان بەڵگەبێت لەسەر مار یان جادوو.

*ئەگەر بینی لەکەسێکدەدات بەگۆچان زماندرێژیدەکات بەسەریا.

*ئەگەر گۆچانەکەی کێشا بەبەردێکدا ئاوی لێدەرهێنا ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو پتر دەوڵەمەند دەبیٚ، دەگونجێت رزقو رۆزییەکی باشبێت.

*دەگونجێت گۆچان پیاوێکی گەندەڵو پیسو بیٚ ئاین بێت چونکە لەدار دروستکراوەو ئەوەش پیاوێکی دووڕووە.

گۆرانی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر گۆرانیەکە خۆشبوو بەڵگەیە لەسەر بازرگانیەکی بەسوود ، ئەگەر باشنەبوو بەڵگەیە لەسەر بازرگانیەکی زەرەرمەند.

*هەندێکدەڵێن: گۆرانیبێژ زاناو دانایە یان یادخەرەوەیە.

*گۆرانی لەبازاڕدا ئابڕوچوونە یاخود کاروباری ناقۆڵایە دەکەونە نێوی، بۆ هەژاریش ژیری و ئەقڵ لەدەستدانە.
*ئەگەر شوێنێکی بینی گۆرانی تیا دەگوت لەوشوێنەدا درۆ روودەدات و جیاوازی دەکەوێتەوە نێوان خۆشەویستان و پلانی ئیرەییبەرە.
*هەروەها دەڵێن: گۆرانی بەڵگەیە لەسەر قاووقیژو گێرمەوکێشمە بەهۆی جیاوازی جموجووڵی سەماوە.
*ئەگەر بینی هۆنراوەیکردوە بەگۆرانی بەدەنگێکی خۆش و بەرز خێرە بۆ گۆرانیبێژان و سەرجەم ئەوانەی لەوێن.
*ئەگەر بینی گۆرانییەکی ناخۆشی وت بەڵگەیە لەسەر بێکاریی و رسوایی.
*ئەگەر بینی لەنێو قوڕدا دەڕوات و گۆرانی دەڵێت: خێرە بەتایبەت ئەگەر خورمای فرۆشت.
*گۆرانیبێژی حەمام قسەو پەسەی تاوانبارە.
*هەروەها دەڵێن: گۆرانی لەبنەڕەتدا بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوەو دەنگەدەنگە.
*گۆرانی و لاواندنەوە بەڵاونەهامەتییە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەحەمامدا گۆرانی وت لەبازاڕدا بەخواناس ناسرابوو ئامادەی فیتنەدەبێ کەروودەدات و دەکەوێتەوە.
*گۆرانی ملکەچ و رسوایان لەبازاڕدا بەڵگەیە لەسەر ئەقڵ و سووکیان.

گۆرانیبێژ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودات بینینی بەڵگەیە لەسەر شادی و خۆشی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرو گواستنەوە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامۆژگاریکار.

گۆرەویی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گۆرەویی ماڵ‌ودارایی و پارێزەرە بۆی، ئەگەر بۆنیخۆشبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنەکەی ماڵ و داراییەکەی دەپارێزێ بەزەکات و بەباشی باسدەکرێ، ئەگەر بۆنەکەی ناخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر ناقۆڵایی ژن، ئەگەر پروکاوکۆنبوو بەڵگەیە لەسەر رێگری لەزەکات و خێر.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی گۆرەویی لەپێدەکات ماڵ و داراییەکەی هاوسەنگ دەبێت ئەگەر دایکی مابوو کۆچی پێدەکات، وەگەرنا کوڕەکەی یاساغدەبێت.
*هەروەها گۆرەویی بەخزمەتکارو ژن و بەردەست ناوزەدکراوە.

گۆڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆڕی هەڵکەنراو زیندانە هەروەك چۆن زیندانیش گۆڕە.

* ئەگەر بینی دەچێت بۆسەردانی گۆڕستان سەردانی زیندانده‌كات.

* ئەگەر بینی گۆڕێك هەڵدەكەنێ لەسەربانێك تەمەندرێژ دەبێ.

* کۆمەڵە گۆڕێکی زۆر لەشوێنێکی نادیاردا بەڵگەیە لەسەر پیاوانی دووڕوو.

* ئەگەر بینی گۆڕستان بارانی لێباری خەڵکی سۆزو بەزەییان بەسەرادەبارێ.

* ئەگەر گۆڕێکی لەشوێنێکی نادیار بینی تێکەڵ بەپیاوێکی دووڕوو دەبێت.

* گۆڕستانی ناسراو بەڵگەیە لەسەر کارێکی حەق کەئەو لێی بێئاگایە.

* ئەگەر بینی گۆڕ بۆ خۆی هەڵدەكەنێ لانەو ماڵێك بۆ خۆی دروستدەكات.

* ئەگەر بینی گۆڕی مردوویەك گوێزراوەتەوە بۆ ماڵەکەی یان گەڕەك و شارەکەی منداڵەکانی لەو شوێنەدا ماڵێك دروستدەکەن.

* ئەگەر بینی چوە نێو گۆڕێك بەبێئەوەی تەرمو جەنازەبێ ماڵێکی بەتاڵدەکرێ.

* ئەگەر بینی لەسەر لێواری گۆڕێك وەستاوە گوناهێك ئەنجامدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿وَلاَ تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ﴾ (التوبة: ٨٤).

* ئەگەر پیاوێکی دەوڵەمەندی لەگۆڕستان بینی بەدەوری گۆڕەکاندا دەهاتو دەچوو سەلامی لێدەكات، هەروەها دەڵێن: بێپارە دەبێ‌و دەست لەخەڵکی پاندەکاتەوە چونکە گۆڕستان شوێنی بێپارەیانە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا زیندانەو زیندانیش گۆڕستانە، ئەگەر بینی لەگۆڕستان نیشتەجێبوەو هێشتا هەر زیندوە زیندانی دەكرێ.

* ئەگەر گۆڕی هەڵکەندو ڕەبەنبوو ژنێکدەهێنێ بەفرو‌فێڵ.

* ئەگەر گۆڕێکی لەسەر زەوی هەڵکەندو دیواری نەبوو لانەی قیامەتە ئەگەر چوە نێوی ئەجەلی هاتوە، ئەگەر نەچوە نێوی هیچی تێدا نییە.

* ئەگەر گۆڕێکی کڕی‌و نەچوەنێوی ژنێکدەهێنێ.

* ئەگەر گۆڕێکی کڕی‌و نەچوە نێوی ژنێکدەهێنێ.

* ئەگەر گۆڕێکی بینی لەشوێنێکەوە گوێزرایەوە بۆ شوێنێکیتر کەسێك لەجێنشینەکانی خاوەنی ئەو گۆڕە لانەو ماڵێك دروستدەكات.

*گۆڕی نادیار نەتەوەو كۆمەڵێكی دووڕوون بەپێی ئایەتی: ﴿ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ ﴾ (فاطر: ٢٢).
*ئەگەر گۆڕێكی هەڵكەند هاوسەردەگرێ، ئەگەر كردی بەماڵی خۆی زۆر باسی مردندەكات.
*گۆڕ بەڵگەیە لەسەر سەفەری دووروو بێزاریو هاوسەرو زیندان.
*ئەگەر بینی گۆڕێك پڕدەكاتەوە تەمەنیدرێژدەبێو لەشساغدەبێ.
*ئەگەر بینی لەگۆڕێكدا ئەسپەردەكرا بەبێئەوەی بمرێ غەمو پەژارە رووی تێدەكات یاخود تەنگەشەو گرفت دێت بەسەریا یاخود زیندانیدەكرێ.
*ئەگەر خۆی بەكفنكراویو ئەسپەردەكراوی بینی لەگۆڕەكەیداو زیندوبوو ژندەهێنێ.
*ئەگەر گۆڕی مردوویەكی هەڵدایەوە خوازیاری رێگەیەكەو شوێنی رێبازی مردوەكە دەكەوێ، ئەگەر مردوەكە زانابێت زانیارییەو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ، ئەگەر چوەنێو گۆڕەكەیو بەزیندوێتی بەدیكرد ماڵو دارییە حەرامە، ئەو زانیاریو دانایيە راستە، ئەگەر بەمردوویی بینی داواكەی دەستگیرنابێ.
*ئەگەر بینی گۆڕی پێغەمبەری (ﷺ) هەڵدایەوە سوننەتی ئەو زیندودەكاتەوە.
*ئەگەر مردووی بینی لەگۆڕەكانیاندا هەستاونو گەڕانەوە بۆ ماڵیان بەبێئەوەی كەس بیانناسێتەوە لەمزگەوت دێتەدەرەوەو جێنشینانی شار گەرچی هاوەڵپەیداكارن پارێزراو دەبن، یاخود كشتوكاڵی خەڵكی سەوزدەبێت كەپێشتر ناهومێدبوون لێی.
*ئەگەر گۆڕی بێباوەڕێكی هەڵدایەوە یا بیدعەكارێ یان كەسێكی ناموسوڵمان دوای رێبازی سەرگەردانی دەكەوێت یاخود ماڵو دارایيەكی بەحەرامو فرۆفێڵ چارەسەردەكات، ئەگەر هەڵكەندنەكە بەردەوامبوو هەتا گەیشت بەكەلاكێكی بۆگەن یاخود سووتاو پیسایيەكی زۆرو بێشومار ئەوجا لەبەڵگەهێنانەوەدا بەهێزدەبێو دەگات بەدەرەنجامی خراپی خۆی.

گۆڕستان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+ئامۆژگاری.
+خوێندنەوە.
+گریان.

+بیرخستنەوە.
+ملکەچیو پشت لەدنیاکردن.
+زانایان.
+خواناسان.
+فەرمانڕەوایانی پادشا.
+سەرکردەکانی سوپا لەباوەڕداران.
+ئامادەکردنی چادرەکانیان بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی سەربازانی دوژمن.
+کۆبوونەوەی ژنو پیاو بۆ کاروباری گرنگو پێویست.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەو ماڵی داوێنپیس.
*گۆڕستانی خەڵکی ناموسوڵمان بەڵگەیە لەسەر:
+بیدعە.
+بێئاگایی.
+مەی.
+زیناوخراپ.
+بێباوەڕیو ترسوبیم.
+تاڵانی.
+دەرخستنی نهێنیو چاو هەڵهێنان بەعەورەتو ناتەواوی موشریكو دووڕوان.
*ئەگەر لەگڵکۆی ئەوانە شتێکی ئاوا ببینێ بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی حەلاڵ لەکاسبی یان دەستکەوت.

گۆڕەپانی سوارچاکان:
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر چوستو چالاکیو سەرکەوتن بەسەر دوژمنانو ئاگادارییە بۆ منداڵان یان پیشەسازی بۆیەکێك ببینێ.

گۆڕهەڵکەن: (ئیبن سیرین)دەڵێت قوتابیو زانستخوازە بەلام نادیارە، ئەگەر شایستەی زانیاری نەبوو دەویتە. هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەدووی کاروباری نهێنیدا دەگەڕێ.
*ئەگەر مردوەکانی گواستەوە دەگات بەوەی حەزی پێدەکات.
*ئەگەر گۆڕی مردوویەکی هەڵدایەوە بەدووی زانیاریەکدا دەگەڕێت لەبۆ بەدەستخستنی دنیا، ئەگەر ماڵو سامانبوو حەرامە ئەگەر مردوەکە زیندوبوو ئەوجا زانیاری زیادبوونی ئاینەکەیەتی گەرماڵبوو حەلاڵە.
*ئەگەربینی لەگەڵ مردوویەك دەدوێ لەبۆ بەدەستخستنی پێداویستیەکانی پێداویستیەکانی بەدەستدەهێنێ.
(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چوونە نێو ماڵی بێباوەڕو بیدعەکاران.

*ئەگەربینی گۆڕهەڵدەداتەوەو مردوو دەرناهێنێ دەرووی لێدەکرێتەوەو مژدەی دەدرێتێ.

گۆڕهەڵکەنە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی ستەمکاری دڵڕەق و بێسۆزو بەزەییە، هەرکەس لەخەودا بیبینێ دەچێتە ماڵی وەك پشیلە وایە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی کێشمەکێشی لەگەڵ بکات کێشمەکێش لەگەڵ مرۆڤێکی لەو جۆرەدا دەکات، هەروەها لەخەودا گۆڕهەڵکەنە یان پشکنەرە.

گۆڕینەوە(شتبەشت): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر گۆڕینەوەیکرد لەخەودا دەستیەتیو وەلامدانەوەیەو شتێکی باشتری باشتری پێدەدرێ لەدنیاو قیامەتدا.

گۆڕینی ناو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی بەناوێکیتر بانگدەکرێت ناوەکە ناقۆلایە خەوش و کەموکوڕی تێدا دیاری دەدات یان نەخۆشییەکی خراپ، خۆئەگەر بەناوێکی باش بانگکرا وەك(محەمەد) یا(عەلی) یا (حەسەن) یان (سەعید) ڕێزو شکۆ بەدەستدەهێنێت بەپێی مانای ناوەکە.

گۆزە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی بەتوانای بڕیار سەپێنەرەو ئەزموونی دەستەلاتی هەیە ئەگەر ئاوی لێرژا دەبێت بەفەرمانڕەواوکاربەدەست، وەگەرنا ئەوا لەکاردەخرێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم لەگۆزەیەکی سەرباریکدا ئاو دەخۆمەوە، ئەویش پێی وت: تەنگت بەکیژێك هەڵچنیوەو زۆرت بۆ هێناوە.

*هەروەها لە(ئیبن سیرین)یان پرسی ئەگەر پیاوێك گۆزەیەك هەلبگرێو پەتێکی تێبکاتو شۆڕیبکاتەوە بۆ ناوبیرێك کاتێ پڕئاوبوو پەتەکە ببچڕێو گۆزەکەش بەربێتەوە خوارەوە، ئەویش لەلێکدانەوەی ئەم خەوەدا وتی: پەتەکە پەیمانو بەڵێنەو گۆزەکەش ئافرەتەو ئاویش فیتنەیەو بیریش خراپەیە، ئەوپیاوەش لەلایەن هاوڕێیەکیەوە نێردراوە بۆئەوەی ژنێکی بۆ دەستنیشان بکات بەلام ناپاکی لەگەڵکردوەو بۆخۆی دەستنیشانکردوە، پاشان مارەی بڕیوەو کردوویەتی بەهاوسەری خۆی.

*هەروەها پیاوێکیتر هات بۆلایو پێی وت: لەخەودا بینیم گۆزەیەك بەسەر شانمەوەیەو لەناکاو شکا بەلام ئاوەکەمایەوە، ئەویش وتی: ئاخۆ ژنەکەت دووگیان نییە؟ وتی: بەڵێ،

وتـی: خـۆی دەمرێـتو مناڵەکـەی دەمێنێت.
(نابلسی) دەڵێـت: لەخـەودا کـچ یـان خزمـەتکارە ، کۆمەڵـە گۆزەیـەك کـچو خزمـەتکاری ئامـادەی هاوسـەرگیرین، ئـەوەی لێیبخواتـەوە مـاڵو سـامانی لەدوولاوە دەستگیر دەبێ.
*ئەگـەر بینـی شـکاوە مـەرگی کـچو خزمەتکارانە.
گۆزەڵـە: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: بەکرێگیراوێکی دووڕوەو لەسەردەستی ئەودا مـاڵو دارایی بەدەستدەکەوێتو خواردنـەوەی ئـاو تێـدا مـاڵو دارایـی حەرام یان ژنێکی خۆشنوودە.
*ئەگـەر بینـی نیـوەی خواردوەتـەوە نیوەی تەمەنی لەدەستدەدات ، ئەگـەر کەمتر یا زیاتر بخواتەوە لێکدانەوەکەی بەوچەشـنەیە ئـەوەی بەسەرچـوە یـان مـاوە لەتەمـەنی، بـەم پێیـە سـەرجەم دەفرەکان لێکدەدرێتەوە.
*گۆزەڵـە ژن یـان خزمـەتکار یـاخود کۆیلەیە یا خزمەتکار.
*دەگونجێت ئەگـەر پربێـت بەلگـەبێت لەسەر زەیت یان هـەنگوین یـا شـیر بـۆ خەڵکی دنیا.

(نابلـسی)دەڵێـت: ئەگـەربینی لەگۆزەڵەیـەکی دەم باریـك ئـاو دەخواتەوە تەنگ بەکیژێك هەڵدەچنێ، ئەگەربینی گۆزەڵەیەکی بەسەر شانەوە هـەڵگرتووە گەریکەوێتـە خـوارەوەو بـشکێ بـەڵام ئاوەکـەی بمێنێتـەوە ژنەکـەی دووگیانـدەبێتو دەمرێـتو کورەکەی دەمێنێتەوە.
*بینینی گۆزەڵە بەڵگەیە لەسەر ئاژەڵ یـان هاوسـەرێك زۆر خـۆی مانـدوبکاتو رەنجبدات مەگەر گۆزەڵەکـە مـس بێـت ئـەوجا بەڵگەیـە لەسـەر ژنێکـی پلەوپایەبەرز.
*گۆزەڵەی مەیو بادە بەڵگەیە لەسـەر ژنێـك لـەخوولی مانگانـەدابێت ، ئـەوەی لەو گۆزەڵەیە ئاوبخواتەوە دەچێتە لای ژنێك لەخولی مانگانەدابێت.
گۆشت: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: گۆشـت نەخۆشـیو ئێشوئـازارەو کرینـی بـەلاو نەهامەتییـە، گۆشـتی تـازەش مردنـەو خـواردنی غەیبـەتکردنی ئەوپیاوەیـە کەئاژەڵەکەی دەدرێتەپاڵ.
*خوێ لەگەڵ گۆشتی مەڕ ئەگەر خرایە سـەر ئـاگر خێـرە روو لەخانەوادەکـەی دەکـات، دوای بـەلاو نەهامـەتییو، بەئەندازەی خۆیو، قەڵەویش باشـترە لەلاوازیو لەڕی.

*ئەگەر بەبێ گۆشتی مەڕبوو کەسێکە باسی نەماوە.
*هەروەها دەڵێن: گۆشتی لاواز پیاوێکی هەژارە یان زەرەرو گۆشتی وشکەوەبووش دەستکەوتە لەباسکردنی مردواندا.
*ئەگەر گۆشتێکی لەڕی سوێری خوارد ماڵودارایی کەمدەکات.
*گۆشتی حوشتر ماڵو داراییەکە لەلایەن دژمنێکی گەورەی بەهێزەوە بەدەستیدەهێنێ بەمەرجێ خەوبینەر دەستی لێنەدات، ئەگەر دەستی لێدا لەلایەن پیاوێکی گەورەو دوژمنێکی بەهێزەوەیە، ئەگەر بەلێنراوی خواردی ماڵ سامانی پیاوێکدەخواتو نەخۆشدەکەوێو پاشان چاکدەبێتەوە.
*هەروەها دەڵێن: ئەوەی بیخوات سوودو قازانج لەدەستەلاتدار دەکات.
*گۆشتی مانگا بەڵگەیە لەسەر ماندووبوون چونکە بەهێواشی هەرسدەبێت، هەروەها بەڵگەیە لەسەر کەمی ئیشوکار بەهۆی جیرپییەوە.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر گۆشتی مانگا سوورەوەکراوبوو دڵنیاییە لەترسوبیم، ئەگەر خەوبینەر ژنێکی دووگیانبوو کوڕێکی دەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِيذٍ﴾(هود:٦٩)هەتا کۆتایی چیرۆکەکە.
*هەموو شتێك ئاگری بەربکەوێ لەکاتی بێداریدا لەخەودا رزقو رۆزییە گوناهی تێکەڵبوە.
*ئەگەر لەخەودا بینی گۆشتی گا دەخوات دەبرێتە بەردەم دادوەرێك، گوێرەکەی قەڵەو مژدەیەکی گەورەی خێرایەو مژدەکەش بەپێی قەڵەوییەتی، هەروەها دەڵێن: رزقو رۆزیو فەڕو پیتە لەگەڵ قوتاربوون لەترسوبیم.
*گۆشتی لێنراوی مانگا رێزێکی کەمە لەخەوبینەر هەتا واباشە سوپاسگوزاری خودای تێدا ئەنجامبدات: ﴿وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ اعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا﴾ (سبأ:١٣).
*گۆشتی مەڕ ئەگەر سوورەوەکراوبوو هەڵواسرابوو لەماڵی خۆیدا بەڵگەیە لەسەر پەیوەندیکردنی بەوانەوە کەنایناسێو میوانداری کەسانی نەناسراو یان ئەوانەی چاوی پێیان گەشدەبێ ، ئەگەر گۆشتی هەڵواسراوو لەڕولاوازبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی ئەو هاوڕێیانەی بەدەستهێناون هەژارن.
*ئەگەر گۆشتەکەی لەماڵی خۆیدا بەتوێتوێکراویو هەڵواسراوی بینی

بەلاَو نەهامەتییە دێتە رێی ئەگەر قەڵەوبوو لەمردوو ماڵوسامانی دەستدەکەوێ، ئەگەر لاوازبوو بۆی بەجێنامێنێت.

*هەروەها دەڵێن: گۆشتی مەڕ ئەگەر لێنرابوو ماڵوسامانە بەماندوبوون دەستگیردەبێ ئەگەر خراپو بۆگەنبوو غەمو پەژارەو ئاژاوەیە.

*گۆشتی نەکولاَو غەمو پەژارەو ئاژاوەو دەنگەدەنگە.

*ئەو گۆشتەی مرۆڤ دەیبینێ خراپ بوەو دەیخوات هەمووی خراپەو بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی شتێك کەخاوەنیەتی چونکە سروشتی خۆی ناتوانی هەرسیبکات.

*هەندێك لەراڤەکاران دەڵێن: گۆشتی بۆگەن خراپە بۆیەکێك ببینێو نەیخوات، بەلاَم ئەوەی خواردی بۆیباشە، ئەگەر بینی گۆشتێکی لێنراوی خوارد ماڵوسامانی زیاددەکات.

*ئەگەر لەگەڵ پیرێکدا خواردی پلەوپایەی لای دەستەلاَتدار بەرزدەبێتەوە.

*حوشتری سوورەوکراو جیاوازی هەیە دەربارەی.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر قەڵەوبوو ماڵو سامانێکی زۆرە، ئەگەر لاوازیشبوو رزقو رۆزییەکی کەمە بەهیلاکیو ماندوبوون دەستیدەکەوێ.

*هەندێکدەڵێن: گۆشتی حوشتر بەسورەوەکراوی دڵنیاییە لەترسوبیم.

*هەندێکدەڵێن: حوشتری سورەوەکراو کورە.

*ئەگەر بینی دەیخوات یا لێیدەخوات کوڕێکی پێدەبەخشرێو گەورە دەبێو لەکاسبی خۆیدەخوات، ئەگەر کولاَوبوو کوڕەکەی رەوشتبەرزی پێدەدرێ، ئەگەر نەکولاَوبوو لەکاروکاسبیدا ژیر نابێ.

*هەروەها وتراوە: هەموو سورەوەکراوێکی بازاڕ مژدەیە، ئەگەر نەکولاَبوو غەمو پەژارەیە لەلایەن کوڕەکەیەوە رووی تێدەکات.

*ئەگەر گۆشتی سورەوەکراو دوا لەگەڵی لەتیاچوون قوتاردەبێ بەپێی چیرۆکی ئەو گۆشتەژاراوییەی گوفتاری لەگەڵ پێغەمبەردا(ﷺ)کرد[1].

*سەری تەنوریش سەرۆکە، ئەگەربینی سەری ئاژەڵێکی گەورەی کڕیو قەڵەوبوو سوود لەمامۆستاکەی دەکات، ئەگەر لاوازبوو هیچ سوودێکی لێناکات.

---

[1](ئەبوداود) (٤٥١١) و(دارمی : ٦٧).

*ئەگـەر سـەرەکەی بۆگـەنبوو پیاهەڵدانێکی خراپی پێدا هەڵدەدەن‌و خواردنی سەری ئاژەڵی بۆگەن بەڵگەیە لەسـەرئەوەی غەیبـەتی گەورەکەیدەکات.

*خواردنی سەری لێنراووسوورەوەکراو سـوودوەرگرتنە لەهەنـدێك سـەرکردە لەرووی ماڵ‌و پارەوە.

*هەنـدێك لەراڤـەکارانی خـەودەڵێن: ئەگەر بینی کەللەی مەڕو پاچەو مۆخی دەخـوات مـاڵ‌و سـامان‌و میراتـی کەسانیتری بۆ دەمێنێتەوە.

*هـەروەها دەڵـێن: سـەری مـەڕ لەلێکدانـەوەدا ماڵـەو پـتر لەدەهـەزار درهەمەو کەمەکەی هەزار درهەمە.

*خـواردنی سـەری سـوورەوکراو خواردنی ماڵی گەورە پیاوانە.

*خواردنی مۆخ خـواردنی ماڵ‌وسامانە یـان خـواردنی مـاڵی شـاراوەیە، ئەگـەربینی لـەمۆخی خـۆی‌و هـیتر دەخـوات لـەماڵی خۆیـدەخوات کەهەڵیگرتووە.

*ئەگـەر مـۆخی پاچـەکەی خـوارد لەکرۆکی ماڵی خۆیدەخوات.

*خـواردنی سـەروپێ جیـاوازی هەیـە لەبارەیـەوە، هەندێکـدەڵێن: خـواردنی مـاڵی هـەتیوە، هەنـدێکیتر دەڵـێن: خـواردنی مـاڵی گەورەپیاوانـە چـونکە سـەروپێ ماڵ‌وسـامانە، مـەڕیش بەڵگەیـە لەسـەر خـەڵکی گـەورەی شکۆمەند.

*خواردنی پێستەی حوشتر خواردنی مـاڵی هـەتیوە، خـواردنی جگـەر بەدەستهێنانی هێـزو توانایـە لەلایـەن کوڕەوە.

*خواردنی ریخۆڵە لەشساغی‌و خێرە.

*ریخۆڵـەی پـڕ لەگۆشـت ماڵ‌وسـامانی هـەڵگیراوە یـان ماڵ‌وسـامانە لەلایـەن ژنەوە.

*گۆشـتی باڵنـدە ئەگـەر لێنـراو یـا سورەوەکراوبوو رزق‌و رۆزی‌و فرۆفێـڵ‌و ناپاکییـە لەلایـەن ژنـەوە، ئەگـەر نەکولابوو غەیبەتی ژنێکدەکات پاشـان ستەمی لێدەکات.

*ئەگـەر بینـی گۆشـتی باڵندەیـەکی خوارد گۆشتی نەدەخورا لەکاڵی گـەل‌و کۆمەڵێکی ستەمکار بەفرۆفێڵدەخوات.

*هـەروەها وتـراوە: خـواردنی گۆشـتی مریشك‌و قـاز خێـرو باشـە بـۆ هـەموو خەڵکی چونکە گۆشتی مریشك بەڵگەیە لەسـەر سـوودو قـازانج لەلایـەن ئـەو ژنانـەی تایبـەتن پێوەی، لەبەرئـەوەی مریـشك لـەژن دەچـێ لەرۆیـشتنداو

قازیش بەڵگەیە لەسەر سوودێکی گەورە لەلایەن ئەوانەی رەهن دەکەن.

* زەرنەقووتەو بەچکەی باڵندە ئەگەر سوورەوەکراوبوو ماڵو دارایییە بەماندوبوون دەستگیردەبێت.

* ئەگەر بینی بەچکەیەکی تۆپیو دەخوات غەیبەتی خانەوادەی پێغەمبەر(ﷺ) دەکات یان غەیبەتی خەڵکی رێزداردەکات، ئەگەر بەچکەی باڵندەبوو باڵندەبوو غەیبەتی کوڕو منداڵی بەرپرس‌و فەرمانڕەوا دەکات یاخود گوناهێك ئەنجامدەدات لەگەڵیان.

* ئەوباڵندانەشی گۆشتیان دەخورێ بەدەستهێنانی ماڵوسامانە لەزەوییەك بەئەندازەی هەزار درهەم یان شەش هەزار درهەم چونکە شەش ئەندامی هەیە شەش ئەندام‌و سەرێك‌و دووباڵو دووقاچ‌و کلکێك.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی گۆشتی مرۆڤێك دەخوات غەیبەتیدەکات.

* ئەگەر گۆشتی خۆیخوارد لەکاروکاسبی خۆیدەخوات.

* ئەگەر ژنێك گۆشتی ژنێکیتری خوارد کاری سێکسی لەگەڵ ئەنجامدەدات، ئەگەر ژنێك گۆشتی خۆیخوارد زینادەکات.

* گۆشتی مار ماڵوسامانە لەدوژمنەوە، ئەگەر بۆگەن‌و نەکوڵابوو غەیبەتی دوژمنە بۆیەکێك بیخوات.

* خواردنی گۆشتی درندە ماڵی دەستەڵاتدارە، هەروەها گۆشتی هەموو جۆرە باڵندەیەکی درندەش بەوچەشنەیەو خواردنی گۆشتی بەراز ماڵێکی حەرامە.

* ئەگەر بینی گۆشتێکی بۆگەن دەخوات خێرەبۆی، ئەگەر بینی‌و نەیخوارد خراپە.

* ئەگەر بینی گۆشتێکی لێنراوی خوارد ماڵو سامانی زیاد دەکات، ئەگەر لەگەڵ پیاوێکی پیردا خواردی پلەوپایەی لای فەرمانڕەوایان بەرزدەبێتەوە.

* گۆشتی مانگای سوورەوەکراو دڵنیاییە لەترس‌وبیم، ئەگەر چاوەڕێی کوڕبوو کوڕیدەبێت، وتراویشە: رزق‌ورۆزی‌و فەڕو پیتە.

* ئەو گۆشتەی کۆکن لەسەر حەرامبوونی ماڵێکی حەرامەو ئەوەشی تێدایە جیاوازییە لەنێوان زانایان سەبارەت بەماڵوسامان یاخود مارەبڕینێك گومانیان هەبێت لەبارەیەوە.

* گۆشتی باڵندە سوود وەرگرتنە لەسەفەر، دەگونجێت خواردنی گۆشتی

باڵندە بەڵگەبێت لەسەر بەهەشتو ئەوەی لێی نزیکدەکاتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿وَفَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ ، وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ﴾ (الواقعة:٢١).

*گۆشتی درندەکان رزقێکی حەڵاڵە دەگونجێت هۆکاری ماندوبوونو خەتەرناك بێت.

*گۆشتی ماسی رزقێکی ئاسانی حەڵاڵی خێرایە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سوودو قازانجو لەلای دەریاوە یان دەستەڵاتدارەوە.

**گۆشتی مرۆڤ زەفەربردنە بەدوژمن.

*بینینی گۆشتی نادیارو خوێن بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونو فیتنە.

*گۆشتی باڵندە ئەگەر لێنرابوو یان سوورەوەکراوبوو رزقو رۆزیو ماڵو فروفێڵی ناپاکییە لەلایەن ژنەوە، ئەگەر نەکوڵابوو باسی ژنێك دەکاتو ستەمی لێدەکات.

*ئەگەر بینی گۆشتی باڵندە دەخوات ئەو باڵندەیەی خواردنی دروست نییە ئەوا لەماڵی کۆمەڵێك ستەمکاری پلانگێڕ دەخوات.

*گۆشتی قاز بەڵگەیە لەسەر سوود لەقەرزدان.

*گۆشتی مرۆڤ بریتیە لەکاروکاسبیو لەشساغیو نەخۆشی یان ماڵ یاخود دوکان یا ئاینو خواناسیو تێڕوانینی بۆ حەلاڵو حەرام یان هێمنیو تووڕەییو غەمو پەژارەو عەورەتو بەڵاونەهامەتیو سزا.

*ئەگەر بینی گۆشتی زیادیکردوە بژێوی زیاددەکات، ئەگەر نەخۆشبوو پارێزراو دەبێت.

*ئەگەر بینی گۆشتەکەی کەموکوڕی هەیە بەڵگەیە لەسەر وەستانی حاڵوباری یاخود نەخۆشی.

*ئەگەر خواناسێك بینی گۆشتی زیادیکروە ساردەبێتەوە لەبەندایەتیو سەرقاڵدەبێت بەدنیاو خۆشیەکانیەوە، ئەگەر کەمبوو بەپێچەوانەوەیە.

*ئەگەر گۆشتی مرۆڤی کڕی کاڵاو شتومەکی بێبازارە.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی گۆشتی زیادی کردوە حوکمو دەستەڵاتی زیاد دەکاتو ماڵوسامانی زۆردەبێت، دەگونجێت فرە تووڕەببێ.

*دەگونجێت زۆربوونی گۆشتی مرۆڤ بەڵگەبێت لەسەر خۆشیو شادیو کەمیشی غەموپەژارە بێت.

*ئەگەر بینی گۆشتەکەی رەشهەڵگەڕا یان شینبوو یاخود پارچەپارچەبوو لێیکەوتەخوارەوە بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتیەك رووی تێدەکات وەك سزا یان نەخۆشی.

*ئەگەر لەگۆشتی زیادەی خۆیخوارد سوودەخوات و سەرمایەکەی دەمێنێتەوە، ئەگەر گۆشتی زیادەیخوارد رۆدەچیٚ لەسەرمایەکەیدا یان پەشیماندەبێتەوە لەکردارێك ئەنجامیدەدات.

گۆشتخۆر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنە یاخود تێکرژان و کوشتارو نەخۆشییە.

گۆشتفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر دڵنیابوون لەترس وبیم و پارێزگاری و بێدەنگی و زاڵبوون بەسەر دوژمنانیداو هەروەها پیاوێکە خەڵکی هاندەدات بۆ سەفەر.

*بینینی لەنزیك تەنورو نانەوادا بەڵگەیە لەسەر ئەو شۆفێرەی منالآن لەماڵەوە دەگوێزرێتەوە بۆ قوتابخانەکان.

گۆشەنشینی: (نابلسی) دەڵێت:گۆشەنشینی مرۆڤ لەخەودا مانەوەیە لەشوێنێکدا.

*ئەوەی لەدوکانێکدا خۆی دەبینێتەوە بۆ بژێوی پەیداکردن گۆشەنشین دەبێت.

گۆنا (کولم): هەردوو کولم و گۆنا بەڵگەن لەسەر ئەوەی مرۆڤ خۆی پێدەرازێنێتەوەو ئارەزوویدەکات.

*دەگونجێت هەردوو کولم بەڵگەبن لەسەر ئەوەی ماچیاندەکات، ئەو بەلآو نەهامەتیەی رووی تێدەکات.

*دەگونجێت کولم و گۆنا بەڵگەبن لەسەر ملکەچی ئەگەر خاك و خۆڵبن ئەمەش بۆ ئاینداران زیادەو بەرزییەو لای پەروەردگار چونکە ئەمە لەرەوشی تێکۆشەرو زانایانە.

گۆیژ: ئەگەر زەردبوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی بەئەندازەی تۆخی و پێگەیشتنی، ئەوەی سەوزە نەخۆشی نییە.

*بەهەمان چەشن و شێوە هەموو بەروبوومێکی زەرد نەخۆشییە جگە لەنارنج و سێوو نەبك ئەوانە زەردیان بێزیانە بەهۆی گرنگی و بەسوودی ناوەرۆکیانەوە.

گەچفرۆش: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گەچفرۆش پیاوێکی دووڕوە بیر پەرت و بلآوە راهاتوە لەسەر دووڕوویی چونکە یەکەم کەس گەچی داهێنا (فیرعەون)بوو.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی گەچ دروستدەکات لەگەڵ گەچکاردا، گەچکاری سەربانو شوێنی ئاو بینینی بەڵگەیە لەسەر کارئاسانیو ڕەواندنەوەی غەمو پەژارەو وشەڕو خراپەو بۆڵە بۆڵ.

گەچکار(سپیکار): (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوانو غەمو پەژارەو بۆڵەبۆڵو ئاگر کەوتنەوە، هەروەها ئەوەی خشتی سوور سووردەکاتەوە بەوچەشنەیە.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەرەنجامی نەخۆشو ئاوەدانیو وێرانی.

گەچکاری(سپیکاری): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+شکۆمەندیو پلەوپایەی بەرز.

+باشی حاڵوباری هاوسەرو ماڵومنداڵ.

+جێگیربوون لەسەر ئاینو زانستو پیشەو فرمان.

+نوێکردنەوەی جلوبەرگو پەیمانی دروست هەروەها قسڵیش بەو چەشنەیە.

* لای خواناسانو دنیا نەویستان بەڵگەیە لەسەر بەرکەوتنی گەردەکانی حەرامو ماڵو پارەپەیداکردن بەگومانو دوودڵیو بەگەڕخستنی بیدعەتو فەرامۆشکردنی سوننەتو دووڕوویی لەئاینی خوادا.

گەدە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تەمەنو رزقو رۆزیو بژێوییە.

* ئەگەر بینی گەدەی بەهێزو دروستە ئەوی خێرو تەمەندرێژییە، وەگەرنا واژووی ئەوەیە.

* خاڵیکردنەوەی گەدەو پاکێتی لەپیسی بەڵگەیە لەسەر خێرو پشوو چارەسەر لەنەخۆشی.

گەردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گەردن دانانی ئەسپەردەو ئەمانەتەو درێژبوونی قوڵبوونەوەیە لەئایندا لەگەڵ ئەمانەتپارێزیو کەمو کوڕی لەئەمانەتدا.

* ئەگەر مارێکی لەگەردنو ئەستۆی خۆیدا بینی پێچی خواردبوو ماڵو سامانی خۆی پاکدەکاتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿سيطوقون ما بخلوا به يوم القيامة﴾ (آل عمران: ١٩).

* ئەگەر بینی دووڕەگی ملی خوێنینان لێهات دەمرێ.

* ئەگەر پێشەوایەك رەقیو زبری لەملی خۆیدا بینی هێزو تواناو دادپەروەریو سەرکەوتنە بەسەر دوژمنەکانیدا.

*ئەگەر گەردنی ئەستوربوو لەدواوە هێزەو خوداوەند پێی بەخشیوە، باشی گەردن بەڵگەیە لەسەر هەڵهاتن.
*مووی گەردن بەڵگەیە لەسەر ئەوەی قەرزارەو قەرزی لای خەڵك هەیە.
*تاشینی مووی گەردن گەیاندنی ئەمانەتو قەرزدانەوەیە، ئەگەر بینی هیچ موویەکی پێوە نییە بەڵگەیە لەسەر ئیفلاسو مایەپووچی.
*پیاوێك بینی گەردنی نەدرێژەو نەکورتو خەونەکەی بۆ راڤەکارێك گێرایەو وتی: ئەگەر بەدخوویێت رەوشتو خووت باشدەبێ ئەگەر ئازابیت بەشت زیاددەکات، ئەگەر خووت خراپبێت رێزدارتر دەبی.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا جێگەی ئەمانەتە، ئەگەر بینی گەردنی ئەستوربوە ئەمانەتی هەڵگرتوەو دەیگەیەنێت، ئەگەر ناسکبوو ستەمکارەو ناتوانێ ئەمانەت هەڵبگرێ.
*ئەگەر گەردنی ئێشو ئازاری هەبوو لەمامەڵە یان ئەمانەتگەریدا خراپ دەبێ، ئەوەی دەبینرێ لەگەردنو شتومەك یان گرێ قەرزەو کۆدەبێتەوە لەسەری.
*ئەگەر بینی لەگەردنی درا بەشمشێر چاکدەبێتەوە ئەگەر نەخۆشبێ.

*ئەگەر بینی لەگەردنی درا بەشمشێر چاکدەبێتەوە ئەگەر نەخۆشبوو.
*ئەگەر لەگەردنی منداڵێکی لووسکەیدا دەمرێ چونکە منداڵ گومان دروستدەکات.
*ئەگەر لەگەردنی خۆیدرا خوداوەند غەمو پەژارەی دەرەوێتەوە، ئەگەر قەرزاربوو دەیداتەوەو قوتاردەبێت لێی، زینندانیش بەهەمان شێوەیە لەزیندانو قوتاردەبێ.
*گەردن شوێنی گەواهیدانو وەسیەتو زەکاتو قەرزە کەوابەستەی دەبێت.
*ئەگەر بینی گەردنی باشو جوانو قەڵەوە گونجاویشە لەگەڵ لەشو لاریدا بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەیەکی باش گەردنی پێی بەرزو بڵنددەکاتەوە.
*ئەگەر گەواهیدەر گەردنی خۆی بینی گەواهیو شەهادەدەداتو خۆی رزگاردەکات لەوەی خراوەتە ئەستۆی، ئەگەر ئەمانەتێکی لابوو قوتاردەبێ لێی یان زەکاتی ماڵو دارایی دەدات یاخود قەرزی ئەستۆی دەداتەوە.
*ئەگەر دومەڵ یا کێمو زوخمی لەگەردندا بینی یان خوێنی لەبەر رۆیی بەڵگەیە لەسەر سەرقاڵیو وابەستەبوونی.

*ئەگەر نووسراوێکی لەگەردنیدا بینی بەڵگەیە لەسەر نزیکی سووتانی بەئاگر.
*باشی گەردنی ئەوەی لەسەفەردایە بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی لەسەفەرەکەی بەسەلامەتی.
*گەردنی ژنان بەڵگەیە لەسەر ئەو ملوانکەو زریزانەی دەیکەنە گەردن و ملیان ، هەروەها ملوگەردنی منداڵیش بەهەمان شێوازە.
*ئەگەر پەتێك یان وایەرێکی لەگەردنی خۆیدا بینی دووڕومەرجان یا گەووهەری تێدابوو بەڵگەیە لەسەر چاکەو فەزڵی زانیاری و جێبەجێکردنی حەق و راستی.
*ئەگەر بینی پێغەمبەر (ﷺ)گەردنی کونکرد سەرزەنشتی دەکات لەسەر رەفتاری خراپ و بەدی.
*دەگونجێت گەردن بەڵگەبێت لەسەر:
+قەرزدانەوە.
+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.
*ئەگەر باڵندەیەکی بەگەردنی خۆیەوە بینی ئەگەر سپیبوە کردارێکی چاك و باشەو ئەگەر رەشبوو کردارێکی بەدو خراپە.
*ئەگەر بینی قورئانێك لەگەردنیدایە بەجێهێنانی پەیمان و بەڵێن و حەقە لەگەڵ خوێندنەوەی قورئان وەرگرتنی زانیاریی.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مل و دەستەڵات، ئەگەر زیندانیەکی لەئەستۆو گەردنی منداڵیکا بینی موڵك و دەستەڵاتی بەردەوامدەبێت.

گەردنبەند: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بۆ پیاوان خنکاندنەو بۆ ژن جوانی و کوڕە لەهاوسەرێك ، ئەگەر زێڕبوو لەهاوسەرێکی عەجەمیەوەیە، ئەگەر لەمرواری و زەبەرجەدبوو شوودەکات بەپیاوێکی بەرزو بڵندو دووکچی لەو ژنە دەبێت و دەکات بەهیوای خۆی.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆپیاو چاکەی ژنە لەگەڵ مێردەکەیداو دەوڵەمەندی و فراوانییە بۆ مێردەکەیداو دەوڵەمەندی و فراوانییە بۆ مێرد ، ئەگەر لەئاسنبوو هێزیەتی بەڵام ئەگەر لەداربوو لەناوەڕستەکەیدا لەکونێکی تیابوو بۆ دەستەڵاتدار سەرکەوتنەو بۆ بازرگان سوودو قازانجە.
*ئەگەر بینی تەوقێکی تەسککراوەتە گەردنی رژدو رەزیلە، ئەگەر خاوەنی ئەو خەونە خواناسبوو هیچ کەسێك لەئاینپەروەران سوودی لێوەرناگرن، ئەگەر زانابوو ئەوە زانیارییەکەی دەشارێتەوە، خوداوەند دەفەرموێ:

﴿يطوقون ما بخلوا به يوم القيامة﴾ (آل عمران :١٨٠).

*ئەگەر كچێك بينى لەگەردنيدا تەوقێكى زيوى تێدايە بازرگانيدەكات بەپێى پێويستو سوودى لێوەردەگرێ، ياخود لەبازرگانيەكەى سوود وەردەگرێ لەماڵو دارايى يان كچێك لەبەدەستدەهێنێت چونكە بنەڕەتى زيو ژنە.

*هەروەها دەڵێن: گەردنبەند لەهەر جۆرێك بێت تێكچوونى ئاينە.

(نابلسى) دەڵێت: ئەگەر تەوقێكى لەگەردنيدا بينى رژدو بەخيلە، هەروەها دەڵێن: هەموو جۆرەكانى گەردنبەند تێكچوونى ئاينە، لەگەردنكردنى تەوق بەڵگەيە لەسەر رژديى.

*دەگونجێت لەگەردنبەندكردنى بەڵگەبێت لەسەر موڵكو دەستەڵات يان كوڕو ئەمانەت.

گەردنى بەندە: (ئيبن سيرين) دەڵێت: گەردنى بەندەى مەرگى ئازادكاريەتى، ئەگەر ئازادبوو خۆى بەختدەكات يا كەسانيتر خۆيان بەختدەكەن، ئەگەر خەوبينەر نەخۆشبوو لەشساغىو تەندروستى باشدەبێت، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەكانى دەداتەوە.

گەرم: (نابلسى)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا شتێكى گەرمى لەخواردنو خواردنەوە بينى دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزقو رۆزييەكى ئەستەمو فرە ماندوكار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر كاروكاسبى حەرام نەمانى فەڕو بەرەكەت.

*ئەگەربينى مردوويەك بەناوى گەرم دەشۆرێ يان دەيخواتەوە دەخرێتە ئاگرى دۆزەخەوە.

گەرما: (نابلسى)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا گەرمايبوو خەونەكەى لەزستاندابێت بەڵگەيە لەسەر سوودو رزقو هێمنى دەروون، خۆئەگەر لەهاويندابێت پێچەوانەى ئەوەيە.

گەروو(بين): (ئيبن سيرين)دەڵێت: ئەگەر بينى دەكۆكێت سكاڵاى حاڵدەكات لەمرۆڤێك پەيوەندى هەيە بەفەرمانڕەواوە.

*ئەگەر بينى وەك ئەوەى دەكۆكێت هەتا رۆژهەڵهات دەمرێت.

*دەڵێن: كۆكە بەڵگەيە لەسەرئەوەى دەيەوێت سكاڵاو شكات لەمرۆڤێك بكات بەلام نايكات.

*ئەگەر بينى لەنێوگەرووى موو دەردێت يان بەكرەيەكو

درێژدەبێتەوەو نەبچڕێت یان بەتەواوی دەرینەهێنێت رکەبەرایەتیو ناکۆکی لەگەڵ فەرمانڕەواو گەورەکەیدا درێژە دەخایەنێت.

*ئەگەر بازرگانبوو کالاو شتومەکەکەی دەفرۆشێت.

(نابلسی)دەڵێت: گەرووی مرۆڤ بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ماڵوڵانەو میر یاخود چەن ماڵێك ئەگەر ناتەواویو کەم کورپییەکی لەگەروویدا بینی لەماڵەکەیدایە کەدەفەوتیو تیادەچێت.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نوێنەرو مردنو ژیان.

گەڕانەوە: (نابلسی) دەڵێن: لەخەودا واژووی هەڵهاتنە، ئەگەر مرۆڤ لەخەودا گەڕایەوە سەر دوژمنەکەی دوای هەڵهاتنی سەرکەوتوودەبێت بەسەرو وەسوەسەو بۆ چوونیدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەشیمانیو تەوبەو گەڕانەوە بۆ خێروچاکە.

گەڕانەوە لەسەفەر: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی حەقو ئەرکێکی سەرشان، هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر دەرووی خێرو قوتاربوون لەباروحاڵێکی خراپو بەدەستهێنانی نازو نیعمەت.

*دەگونجێت ئەو خەونە بەڵگەبێت لەسەر تەوبەی خەوبینەر لەگوناهو تاوان چونکە لەماناکانی تەوبە پاشگەزبوونەوەیە لەتاوانو گوناه.

گەڕانەوەی ژنی تەلاقدراو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرەنجامو چارەنووسی نەخۆش یاخود گەڕانەوەی بۆ ئاینداری یان بۆ مەزهەبو پیشەو لای کوڕەکەی.

گەڕۆك(گەڕییدە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بەدەوری (کابە)دا دەسووڕێتەوە ئەگەر سەرپێچیکاربێت لەئاگر قوتار دەبێ، ئەگەر رەبەن بێت هاوسەردەگرێو ئەگەر شایستەی پلەوپایەبێت بەدەستیدەهێنێت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەمەکداری لەبەجێهێنانی نەزردا بەپێی ئایەتی: ﴿ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴾ (الحج: ٢٩).

*ئەگەر بینی حەجیکردو بەدەوری (بیت)دا سووڕایەوەو چاکی ئاینو جێگیربوونیەتی لەسەر بەرنامەو بەدەستهێنانی پاداشتە لەلایەن خوداوەندەوو دڵنیادەبێ لەوەی لێی دەترسنو قەرز دەداتەوەو ئەسپەردەو ئەمانەت دەگەیەنێ چونکە ئەمینو دەستپاكو هەژارەو خاوەنی چاکەیە .

*دەگونجێت تەوافەکەی بەڵگەبێت لەسەر سەرکردن بەکاری پێشەوایەکی بەڕێزدا.

گەرەك: (نابلسی) دەڵێت: چوونەنێو گەرەکێك لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کەوتنەنێو گومانەوە بەهۆی ئەو پێچاوپێچییەی هەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سوێند بەدرۆخواردن‌و جیاوازی کەفارەتەکەیبێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ڕێگەی پیشەسازی.

گەڕیی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی گەڕیوە کردەوەکانی بەتاڵدەبێتەوە بەپشت سووری بەرانبەر خوداو تاوانێکی خراپ‌و ناقۆڵا دەخرێتە پاڵی لەکاتێکدا پاك‌و بێتاوانە.

*ئەگەربینی گەڕییەکە زیادەیەکی لەجەستەدا دروستمکردووە یان لوویەك ماڵ‌ودارایییەکە دەمێنێتەوە.

*ئەگەربینی لەنوێژدایەو گەڕیوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر لەبیرچوونی قورئانی پیرۆز.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا خۆم بەگەڕی بینی ئەویش وتی: تۆپیاوێکی تاوانێکی خراپ دەدرێتە پاڵت‌و تۆش بێتاوانی، وشك هەڵهاتنی پێستیش ماڵ‌و دارایییەکە خاوەنەکەی دەترسێ داوای بکات.

(نابلسی) دەڵێت: گەڕی بەڵگەیەلەسەر ماڵ‌ودارایی حەرام، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاگر کەوتنەوە.

*هەروەها گەڕیی دەوڵەمەندییە.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: گەڕی ئەگەر ئاودارنەبێت غەم‌وپەژارەیە لەلایەن خزم‌و کەس‌وکارەوە، ئەگەر ئاوداربوو بەدەستهێنانی ماڵ‌و دارایییە بەماندوبوون.

*هەروەها دەڵێن: گەڕیی بۆ هەژاران بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و دارایی‌و بۆ دەوڵەمەندیش بەڵگەیە لەسەر پلەوپایە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر گەڕیی‌و پەڵەی بەخۆیەوە بینی باشترە لەوەی لەیەکێکیتر ببینێ، ئەگەر بەیەکێکیترەوە ببینێ هەڵدێت لێی ئەمەش لەکاتی راڤەو لێکدانەوەی خەودا باش نییە.

*ئەگەر زیبکەشی دەرکردبوو تەقی‌و کێم‌و زوخمەکەی بڵاوبووەوە بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن‌و زەفەر بردن، گەڕی‌و ئاوڵەو نەخۆشیەکانی تری پێست بەڵگەیە لەسەر ماڵێکی زۆر.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر گەڕی لەلەش و لاریدابوو زیان رووده‌کاتە براکانی و بژێوی، ئەگەر دابووی لەدەستی راستی روو لەهۆزو تیرەکەی دەکات، ئەگەر دەستی چەپی گرتەوە غەم و پەژارە لەلایەن هاوەڵ یان شەریك یاخود براکەیەوە، ئەگەر بەکوڵمەکانیدا دیاریدا روو لەهۆزەکەی دەکات، ئەگەر بەسەر سکیدا دیاریدا روو لەماڵ و منداڵیدەکات، ئەگەر خوراندی و بەدەستی برینداریکرد ماڵ و داراییەکە بەغەم و پەژارە دەستیدەکەوێت، ئەگەر کیم و زوخمی تێدابوو بەئەندازەی ئەو کێمە ماڵ و داراییەکی جووڵاو تازە سەر هەڵدراو بەدەستدەهێنێت، ئەگەر زەرەری تێدابوو بەسەر ماڵێکدا دەکەوێت ماندوبوونی تێدایە.

*هەروەها دەڵێن: گەڕی و خوراندن غەم و پەژارەو دەستەلاتە یا گەل و نەتەوەیەکی بەزیان و زیانی پێدەگەیەنن.

*ئەگەر گەڕی بەکەسانیترەوە بینی بەلگەیە لەسەر غەم و پەژارەو کەم وکوڕی و شکۆمەندی بۆئەوەی خەوەکەی بینیوە بەتایبەت ئەگەر بەخزمەتکارەکەیەوە بینی بەکەڵکی خزمەتکاری نایەت، ئەگەر کوڕەکەیبوو گوێڕایەڵی باوکی ناکات لەتێکەڵبووندا، ئەگەر ژنەکەیبوو بەڵگەیە لەسەر هەر رەفتارێك ئەنجامدەدات ناقۆڵاییە هەروەها ئەوەشی لەگەڵیدا تێکەڵدەبێت.

*ئەگەر گەڕی بینی لەئەستۆو گەرنیدا قەرزو وامێکە کۆدەبێتەوە لەسەری.

گەزۆ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رزق و رۆزیەکی حەلاڵە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر منەتکردن بەسەر بەرانبەردا.

*گەزۆ رزق و رۆزییە لەلایەن خوداوە ئەگەر بینی گەزۆ دەخوات رزق و رۆزی بەبێماندوبوون بەدەستدەهێنێ.

*دەگونجێت منەتبێت کەسێك بیکات بەسەر بەرانبەرەکەیدا لەبری ئازادکردنی لەقەرز یاخود یارمەتیداندا.

گەشت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەفەرێکی باشە تێدا فراوانی و گونجاوی دەستگیر دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: سەفەرێکە بۆ لای پادشایەکی مەزن و خاوەن شکۆ تێدا خۆشی و ناواخنی خۆراکە، خواردن و ئەو سینییەی لەسەریدەخورێ و لەتەختە دروستدەکرێ بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ماڵ و دارایی لەسەفەردا.

*سینی گڵێنەش بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی لەشارستان و ئاوەدانیدا.

(نابلسی) دەڵێت: گەشت سەفەرو گرتنو فەڕی خودابیە.

گەشتەوان: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری کاتی (مُتعة)و ئارەزووی بەهانەگیری.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر منداڵی زینا یاخود سەرکردایەتی.

گەشتیار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گەشتیار خوازیاری زانیاریو کاروباری پادشایانە.

گەڵای دارخورما: لەخەودا قسەو وتەی شەڕو خراپەیە یاخود هەواڵێکی دڵخۆشکەرە.

گەنجینە: لەخەودا ژنی پیاوە ، ئەگەر بینی گەنجینەکەی شکاوە ژنەکەی دەمرێت، گەنجینە لەخەودا کیژەو بەڵگەیە لەسەر:

+پاراستنی نهێنیو داپۆشینی کاروبارو شاردنەوەی لەهاوسەر.

+جلوبەرگی درەوشاوە.

+شەوورۆژ.

(نابلسی) دەڵێت: هەرکەسێك لەخەودا ببینێ خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی حەلاڵو دەستکەوتو گەنجینە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر میراتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کوڕی زینا یاخود یەکێك دۆزرابێتەوە چونکە لەدەستکەوتو کەسبی یەکێکیترە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دوگیانی ژن چونکە کوڕان ئاڵتوونو کچانیش زێڕ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو سامانێکی بێشومار یان زانیاری بۆ زاناو رزقو رۆزی بۆ بازرگانو دەستەلاتێك بۆئەوەی شایستەیەتیو دادپەوەرە.

*هەروەها دەڵێن: گەنج بەڵگەیە لەسەر شەهیدبوون ، هەروەها کۆمەڵە کردارێك مەردووم لەولاتی جیاواز جیاوازدا دەیکات.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی گەنجێکی دۆزیوەتەوەو ماڵو سامانی تێداتیە بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتی.

*دەگێڕنەوە ژنێك کچێکی مردووی خۆی دەبینێ پێی دەڵێ: کچی شیرینم کام کردار باشبوو ؟ ئەویش دەڵێت: گوێز دابەش بکە بەسەر هەژاراندا، ئنجا خەوەکەی بۆ (ئیبن سیرین) دەگێڕێتەوەو ئەویش دەڵێت: با ئەو ژنە گەنجینەکەی دەربهێنێو بیکات بەخێر، ژنەکەش دەڵێ: خوایەگیان داوای لێخۆشبوونت لێدەکەم، گەنجینەیەکم هەبوو لەرۆژانی

بڵاوبوونەوەی پەتای کۆکەدا شاردبوومەوە.

*پیاوێك بینی شەو لەسەریەك لەخەویا دەبینیّ یەکێك دێتە لای و پێی دەڵیّ: بچۆ بۆ (بەسرە) لەویّ گەنجینەیەکت هەیە هەڵیبگرە، گوێی لەو بانگەشەیە نەگرت هەتا شەوی سێیەم، ئنجا ویستی رووبکاتە (بەسرە) شتوومەکانی کۆکردەوەو کاتیّ گەیشتە (بەسرە) دەرۆژ پێیدا گەڕا هیچ شتێکی بۆ دەرنەکەوت و نائومێدبوو لۆمەی خۆیکردو رۆژێکیان خۆیکرد بەوێنێکی وێرانەدا ماڵێکی داڕوخاوی تاریکبوو کەوا چیداو دەفتەرێکی تێدا بەدیکردو دەریهێنا تەماشایکرد، هیچی لێحاڵینەبوو بەزوبانی عیبری نوسرابوو، هیچ کەسێکیشی لەشاری (بەسرە) دەستنەکەوت بیخوێنێتەوە، دەفتەرەکەیهێنا بۆ لاوێك لەشاری (بەغداد) کاتیّ تەماشایکرد ویستی بیفرۆشیّ پێی ئەویش وتی: نایفرۆشم بەلام بۆم وەربگێرە دواتر نوسخە بنەڕەتەکەی دەدەم بەتۆ ئەویش بۆی وەرگێڕاو ئەوکتێبەش باسی لەلێکدانەوەی خەو دەکرد.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا زانیارییە ئەگەر بینی گەنجینەیەکی دۆزییەوە زانیاری بەدەستدەهێنیّ ئەگەر قوتابی زانست بێت، ئەگەر بازرگانبوو بازرگانیو بەخشندەیی پێدەدریّ.

*ئەگەر خاوەن دەستەڵاتبوو دەستەڵاتو زانیاری بەدەستدەهێنیّ لەگەڵ دادپەوەریدا هەموو پیشەوەرێکیش لەپیشەکەیدا هەر بەوچەشنەیە.

*ئەگەر گەنجینەکە ماڵێکی بینی دەوڵەمەند دەبیّو دادگایی دەکریّ.

*ئەگەر بینی ماڵو سامانێکی زۆری بەدەستهێنا لەدنیادا بەشەهیدی دێتە دەرەوە.

*ئەگەر پادشایەك ببینیّ دەستیگرت بەسەر گەنجینەداو دڵخۆشبوو پێی بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی دەستەڵاتەکەی.

*هەروەها گەنجینە بەڵگەیە لەسەر:

+ئاسانکردنی کاروبار.

+میراتی.

+غەمو پەژارە.

*دەگونجێت گەنجینە جلوبەرگ بێتو کانزاش کچ بێت بۆئەوەی خوازیاری هاوسەرگیرییە.

*دەگونجێت گەنجینە بەڵگەبێت لەسەر ماڵو سامانێك مرۆڤ کۆیبکاتەوەو زەکاتی نەدات.

*گەنجینــە دوکــانو فرۆشــگایەکی سوودمەندە.
*دەگونجێــت بەلگــەبێت لەســەر دۆزینــەوەی شــتی ونبــوو یــاخود بیرکردنــەوە دوای لــەبیرکردن، ئەگــەر گەنجینەیــەکی دۆزییــەوەو شــتێکی تێدابوو نەیدەتوانی بگات پێی بەلگەیە لەسەر پیاوێکی رژدو زەکات نــەدەر، ئەگـــەر زانـــابوو رژد دەبێـــت لەزانیارییەکەیدا، ئەگــەر فــەرمانڕەوابوو دادپــەوەر نابێــت، ئەگــەر خەوبینــەر ژنبــوو بەلگەیــە لەســەر پاراســتنیو دەســتگرتنی، ئەگــەر هــیچ رێگرێکــی نــەبوو بەلگەیــە لەســەر بەهــەدەردانی ماڵو سامانیو ئابڕووبردنی خۆی بــەلام ئەم خەونە بۆ کەسانیتر باشدەبێ.
*ئەگـــەر پادشـــایەك گەنجینەیـــەکی دۆزییــەوە و دینــاری تێــدابوو خــەلکی لێیانــدەبرد ســەربازەکانی ناپــاکی لێدەکەنو یەکێکیتر بەگەڕیاندەخات.
*گەنجینــە بەلگەیــە لەســەر کــوڕێکی نەجیبزادەو رەسەنو ماڵودارایی.
گــەنم: (ئــیبن ســیرین) دەڵێــت: گــەنم مـــاڵێکی کـــەمی بـــەتامو چـــێژەو کۆبوەتەوە بێماندوبوونو رەنج.
هــەروەها(ئــیبن ســیرین)دەڵێــت: گــەنم ماڵێکی حەلالە بەنارەحەتیو ماندوبوون دەســـتدەکەوێت ، کرینـــی گـــەنمیش بەلگەیــە لەســەر بەدەســتهێنانی مــاڵ لەگەڵ زیادبوونی منداڵدا.
*چـــاندنی گـــەنم کارێکـــە لـــەپێناو رایزکردنــی پەروەردگاردایــە ، هەوڵــدان لەچــاندنیدا بەلگەیــە لەســەر جیهــادو تێکۆشان.
*ئەگـــەر بینـــی وەك ئـــەوەی گـــەنم دەچــێنێ بــەلام کــاتێ روا بــوو بــەجۆ بەلگەیــە لەســـەر ئــەوەی رووکەشــی خێرەو ناخیشی گەندەڵە.
*ئەگەر جۆی چاندو لەبری ئەوە خــوێن راو ماڵی سوودەخوات.
*گوڵــە گــەنمی ســەوز فــەڕو پیتــداری ساڵە ، هی وشــکیش بێفــەڕیو گرانییــە بـــەپێی لێکدانەوەکـــەی (یوســـف) (سەلامی خوای لێبێت).
*گەنم لەسەر جێ دووگیانی ئافرەتە.
*هـــەروەها دەڵـــێن: ئەگـــەر بینـــی کشتوکاڵدەکات ژنەکەی دووگیاندەبێت.
*ئەگــەر بینــی لــەزەوی کەســێکیتردا کشتوکاڵدەکاتو خاوەنەکەی دەناسێت ژن لەوکەسە دەهێنێت.
*ئەگەر تۆو بچێنێ لەکاتی خۆیدا کارو کــردەی چــاکە ئەنجامــدەدات، ئەگـــەر فـــــــەرمانڕەوابوو دەســـــــتەلاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت، ئەگــەر

بازرگانبوو سوودو قازانجەو ئەگەر کەسێکی بازارپیبوو پلەوپایەی پێدەبەخشرێ، ئەگەر دنیانەویستبوو خواناسی دەستدەکەوێت.
*ئەگەر بینی گەنمی وشك دەخوات یاخود بەلێنراوی دەیخوات خراپەو زیانێك رووی تێدەكات.
*ئەگەر بینی سكو پێستو دەمی پڕبوە لەگەنمی وشك یان لێنراو بەسەرچوونی تەمەنیەتی، وەگەرنا بەئەندازەی ئەوەی ماوە دەبێت.
*ئەگەر بەنێو کشتوکاڵێکی دوراودا رۆیی بەنێو ریزی تێکۆشەرو خەباتگێردا دەڕوات.
*هەروەها دەڵێن: کشتوکاڵ لەکرداری مرۆڤ دەچێت لەبەرزیو بالآییو نزمیدا.
*ئەگەر بینی گەنمێکی سەوزی تەڕ دەخوات باشەو لەپارێزکاران دەبێت.
*ئەگەر بینی کشتوکاڵێکی ناسراوی هەیە کردارو رەفتاریەتی لەئاینو دنیادا.
*هەروەها هەریەك لەو حاڵانە بەگوتەو قسەی خەوبینەر لێکدەدرێتەوە، ئەگەر سەبارەت بە ئاینەکەیبوو ئەجرو پاداشتی کردارەکانی لەئاینەکەیدا بەئەندازەی ئەو کشتوکاڵە سوودو قازانجە، ئەگەر لەدنیادابوو ماڵو دارایيەکی جەمو کۆکراوەی پێدەگات، لەبری کردارەکانی پاداشتدەدرێتەوە.
*ئەگەر کردارەکانی خەوبینەر لەکاروباری دنیادابوو جلوبەرگەکەی بەئەندازەی کشتوکاڵەکە ئەو ماڵە بەردەوام بەجەمی دەمێنێتەوە هەتا ئەو دەنکە لەگوڵەکەی دێتە دەرەوە، ئەگەر هاتە دەرەوە ئەو ماڵو داراییە لەحاڵی یەکەم جیادەبێتەوە، بەلآم ئەگەر جۆ بوو باشترو خۆشترە لەگەڵ تەندروستی ساغو بێخەوشو سووکیو سانایی، ئەگەر ساوەربوو ماڵێکی تەواوەو باشترە لەگەنم، لەبەرئەوەی نان ئاگری بەرکەوتووە.
(ئیبن سیرین)دەڵێت: گەنم ماڵو داراییەکی پاكو پیرۆزە بەماندوبوون دەستگیر دەبێت، ئەگەر فەرمانڕەوایەکی بینی بەدەستی گەنم دەجوڵێنێ، ماڵو داراییەکە لەکارو رەنجی کەسیتر بەدەستیدەهێنێت بەئەندازەی کەمیو زۆری.
*ئەگەر لەخەودا بینی دەنکە گەنمی داکەوتوویی هەڵدەگرتەوەو خاوەن کشتوکاڵبوو خەرمانەکەشی دەناسی لەخاوەن کشتوکاڵەکە خێرو چاکەی دەستگیر دەبێت ، هەرچەندە خێرەکە پەرتەوازە بێت بەلآم دەمێنێتەوە.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی كشتوكاڵ دەدورێتەوە بەڵام لەكاتی خۆیدا نەبوو مردنە روودەكاتە ئەو گەڕەكە لەگەڵ فیتنەو ئاشووبدا، ئەگەر گوڵە گەنمەكان پووچەڵبوون مەرگی بەتەمەن‌و شێخەكانە، ئەگەر سەوزبوو مردنی لاوانە یان كوشتنیانە.

*ئەگەر گەنمی بەدیكرد لەفەرمانڕەوایەكەوە خێرو چاكەی دەستگیر دەبێت ، ئەو خواردنەشی لەگەنم دروستدەكرێ ماڵ‌و دارایی حەرامە.

*ئەگەر گەنمی بەجۆ فرۆشت شیعر دەگۆڕێتەوە بەقورئان، گەنمیش لەسەرجێگەدا دووگیانی ژنە.

*هەروەها وتراوە: ئەگەر بینی كشتوكاڵێكی كردوە ژنەكەی دووگیاندەبێت.

*ئەگەر بینی گەنمێكی سەوزی تەڕ دەخوات پیاوچاكێكی خواناسە لەئایندا.

گەنمفرۆش: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پادشای‌و فەرمانڕەوایەكە پادشاو فەرمانڕەوانی دی رام‌و گوێڕایەڵیدەبن، یاخود بازرگانێكە سەرۆكایەتی بازرگانەكانی دی دەكەن یا پیشەوەرو وەبەرهەمهێنەرو هاوتاكانی گوێبیستیدەبن.

*ئەگەر بینی گەنم لەگەنمفرۆشی دەكڕی دەستەڵات‌و فەرمانڕەوای لەدەستەڵاتدارێك داوا دەكات.

*ئەگەر بینی فرۆشتی بەبێئەوەی نرخەكەی بزانێ لەكاروبارەكانی دنیانەویستی هەڵدەبژێرێ‌و سوپاسی خودا دەكات لەسەر بەخشش‌و نیعمەتەكانی، چونكە بەهاو نرخی هەمووشتێك سوپاسگوزارییەتی.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی گەنم بەڵام دەستی لێنادات‌و هیچ پێویستییەكی نییە پێی رێزو شكۆمەندی بەدەستدەهێنێت چونكە گەنم بەرێزترین خواردنە.

*ئەگەر بینی هەوڵدەدات لەبەدەستهێنانیداو پێویستیبوو یاخود دەستی لێدا زەرەرو لابردن لەپۆستی خۆی رووی تێدەكات‌و جیاوازیو دووبەرەكی دەكەوێتە نێوان خۆی‌و خزمەكانی‌و بەپێی چیرۆكی (ئادەم) (سەلامی خوای لێبێت).

(نابلسی) دەڵێت: گەنمفرۆش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێكی رێزداری خاوەن ماڵ‌و دارایی، ئەگەر پێویستی بەفرۆشتنی نەبێت، ئەگەر پێویستی بەفرۆشتنی هەبوو ملكەچی‌و سەرشۆڕی رووی تێدەكات.

*ئەگەر فەرمانڕەواو بەرپرس بینرا گەنمدەفرۆشێ بەڵگەیە لەسەر لابردنیو جیاوازی کەوتنە نێوان خۆیو براکەی.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر:
+کاری سووکو ئاسان دوای قورسوگران.
+رزقو رۆزی.
+کرداری چاکە.

گەنمەشامی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مالّو داراییەکی زۆرەو دوژمنێکە بەدرەوشتو کەمسوودو قازانجە یاخود بەخاووخلیچکی باسکراوە.

گەنە(سج): (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەکێشکردنی سەرنج بۆکاری سەیرو سەمەرە.

گەنەمووی نێوان لێوی خوارو چەناگە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەر یان کچ.
*هەروەها پەناو پشتگیری پیاوەو خۆی پێهەڵدەکێشێ بەهۆیەوە دەژی.

گەواهیدان ـ شایەتی(وتنی تەحیات): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی دانیشتوە بۆ خوێندنی(تەحیات) غەمو پەژارەی دەرەوێتەوەو پێداویستیەکانی بەجێدێتو بەهیواو ئاواتی خۆیدەگات، ئەگەر لەغەمو پەژارەدا دەژیا دەرووی لێدەکرێتەوە، خوێندنی (تەحیات)یش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەخێوکەرو بەرپرسێك بەبێ ئەو مارەیی نابەسترێ یان مەرجێکە لەنێو چەند شەریکێکدا دەبێت بەدیبێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوەی مالّو دارایی بەباشترو چاکتر.

گ ی

گیاعەنبەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: عەنبەر مالّو داراییە لەلایەن پیاوێکی رێزدارو شکۆمەندەوە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بەکارهێنرا پیاهەڵدانێکی باشە.
*دەگونجێت عەنبەر بەڵگەبێت لەسەر موڵكو زەوی ئەوەی سوودو قازانجی پێدەگەیەنێ، یاخود ئەو بێستانو کێڵگەیەبێت کەسوودو قازانجی لێوەردەگرێ یان زانیارییەکی بەسوودو کەڵکە لەزانایان بەدەستیدەهێنێت.
*دەگونجێت رەشەبا خێربێت لەلای دەریاوە بێت.
*ئەگەر خستییە سەر ئاگر بیدعە لەئاینەکەیدا دروستدەکات یان مالّو شکۆی خراپ دەبێو تێکدەچێ یاخود لەشوێنی خۆیدا نابێ یان خزمەتی دەستەلاتدار دەکات بەمالّو سامانی خۆی.

گیاگەزنــە: (ئــیبن ســیرین) دەڵێــت: خۆشی یا نەخۆشی لەخۆگرتوە بەهۆی سوودییەوە، توێشووی پیاوە لەکاردا.

گیانکێشان: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەربەرەکانییە لەئایندا یاخود گومانە لەقورئاندا.

* دەگونجێـت بەڵگەبێت لەسـەر روحکێشانو ئامادەکردنی ئەوانەی لەسەفەردانو هاوسەرگیری رەبەن بێتو گواستنەوەبێ لەماڵێکەوە بۆ ماڵێکیترو گۆڕینی پیشەوکار.

* دەگونجێـت بەڵگەبێت لەسـەر قەرزدانـەوەو مافـدانو تەڵاقـدانی هاوسەر.

* ئەگەر خۆی لەسەرەمەرگدابینییەوە لەروحکێشانو هاوچەشنی ئەوە ستەم لەخۆیو کەسانیتردەکات. خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَلَوْ تَرَى اِذْ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ﴾ (الانعام: ٩٣).

گیانەوەری بەزیان: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژنێکی دەوییتو داوێنپیس.

گ ی

گیـرەرەوە: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بۆفەرمانڕەوا شوێنێکی ئاوەدانەو بۆ بازرگانیش بازرگانیەکی بەرێزو پیرۆزە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر:

+پێشەوا.

+ناخۆشی ژیان.

+رزقو رۆزی.

+شەڕو جەنگ.

گێزەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گێزەر غەمو پەژارەیە بۆ یەکێك بیخوات یان هەیبێت.

* ئەگەر بەدەستیەوە گێزەرێك بگرێت لەکاروبارێکی سەختو گراندایەو سووكو ئاساندەبێت بۆی.

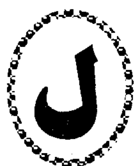
* هەندێکدەڵێن: ئەگەربیبنی وەك ئەوەی گێزەر دەخوات خێرو سوود بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی)دەڵێت: گێزەر لەخەودا سەرزەنشتو قەڵغانو گەڕانەوەیە، هەروەها گێزەر پیاوێکی دەم پیسو چەپەڵە.

* گێزەر بەڵگەیە لەسەر پیاوێك هیواو ئاواتی ئاسانو سووکە، ئەوەی گێزەر بەدەستی خۆیەوە ببینێ ئەگەر لەباروحاڵێکی سەختوگراندابێت یا زیندانی بێت قوتاردەبێت.

گێلی(کەودەنی): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا وەك کەسێکی گێل بەدەربکەوێت بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی.

لام

ل ا

لابـردن: (نابلسى) دەڵێت: لابردن لەخەودا تەلاقدان‌و دەستبەرداربوونى هاوسەرە یان گواستنەوەیە لەپیشەیەکەوە بۆ پیشەیەکیتر.

*خۆدوورخستنەوە لەژن ماڵ‌و دارایى بەفیڕۆدان‌و بێبەشکردنى منالآنە.

*هەروەها دەڵێن: لابردن‌و دوورخستنەوە پەیمانە یان دەستەلآت‌و پۆستە.

*ئەگەر بینى لەپۆست‌و دەستەلآتێك لابرا خوازیاریبوو دادەنرێت لەو پۆستەدا.

*ئەگەر لەپۆستێك لابرابوو بینى بەرپرس‌و سەرکردەیەك نوێنەرێکى نارد بۆ لاى هەتا لاییبات دایدەنێ.

*ئەگەر بینى لابراو لەجێگەى لاوێك دانرا لەشوێنى دەستەلآتیدا خراپە لەهەندێك دوژمنانیەوە پێدەگات.

لابردنى خراپە لەسەر ڕێ: لابردنى خراپە لەسەر ڕێ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غیرەت لەئاینداو بێدارى یان بەڵگەو نیشانەیە لەسەر هاوسەرو منال‌و خۆپاریزى لەقسەو گوتەدا، یاخود نیشانەو بەڵگەیە لەسەر لێخۆشبوون لەتاوان بەهۆى نەرم‌و نیانى قسەو گوفتارەوە یان ڕاستگۆیى بەبەردەوامى.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایە بەرزى‌و فەرمان بەچاکەو ڕێگرى لەخراپە یاخود گرتنەدەستى کاروبارو لەکارخستن.

*ئەگەر لەڕێگەدا درك‌و داڵ‌و بەرد یان هەرشتێکى زیانبەخشى داناو بووبەمایەى زیانى خەڵکى بەڵگەیە لەسەر خراپە لەگوفتارداو زیان گەیاندن بەزمان‌و دەست ، یان دەگونجێت ببێت بەچەتەى ڕێ، ئەگەر ڕێکخەرى ئەو کارە دادوەرو فەرمانڕەوابوو بەڵگەیە لەسەر ستەم‌و زۆردارى‌و ڕاسپاردى خەڵکى بەئەرکى قورس‌و گران.

لاپەڕە (روو):(نابلسی) دەڵێت: مژدەیە بۆ کەسێك خاوەنی بێت، ئەوەی لاپەڕەیەك ببات یان بگرێ بۆ خۆی مژدەو دەرووڵێکردنەوەیە.

*ئەگەر ژنێکی بینی لاپەڕەیەکی دایە رەچاوی کارێکدەکات دەگونجێت دەرووی لێبکرێتەوە، ئەگەر ژنەکە بەچەی کردبوو لاپەڕەکان بڵاوبوبوونەوە خێرێکی بەناوبانگە فەرمانی پێدەکات وریابێت لێی.

*ئەگەر لاپەڕەیەکی پێچراوو لوولکراوی دی بەدەستییەوە پەشیماندەبێتەوە لەکرداری خۆی.

*ئەگەر بەدەستی چەپی بنوسێت لەلاپەڕەیەکدا هۆنراوە دەهۆنێتەوە یان کرداری ناقۆلا ئەنجامدەدات یاخود کوڕێکی بەزینادەبێت ئەگەر بوێژو شاعیرنەبوو.

*ئەگەر بینی لاپەڕەیەکی پێدراوەو پارچەیەکی لوولکراوی تێدایە دووگیاندەبێ.

*ئەگەر تەماشی لاپەڕەیەکیکرد بەڵام نەیخوێندەوە میراتیەکە بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر بینی لاپەڕەیەك دەخوێنێتەوە میراتییەکی بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر پشتی لاپەڕەکەی خوێندەوە قەرزی لەسەر کۆدەبێتەوە.

*بینینی لاپەڕەی پەرش وبڵاو لەقیامەتدا بەڵگەیە لەسەر دڵنیاییو دانان بەوەی لەلایەن خودای باڵاوە هاتوە لەسەر زوبانی پێغەمبەرو(ﷺ) پەرچدانەوەی گومانو دوودڵی.

لاجانگ:(نابلسی) دەڵێت: هەردوو لاجانگ دووکوڕی رێزدارو پیرۆزن، ئەگەر رووداوێکی خێر یا شەڕ رووی تێکردن رووداوێکە روو لەهەردوو کوڕدەکات.

*دەگونجێ لاجانگ بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی لاجانگی بوە بەئاسنو لەکاتی بێداریدا ئێشو ئازاری هەبوو بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی.

*دەگونجێت بەماڵو سامان لێکبدرێتەوە.

*ئەگەر بینی لاجانگی کەسێکی تری هەڵکێشا هەڵکێش ماڵو دارایی لەلاجانگ هەڵکێشراو وەردەگرێو خۆی پێدەنوێنێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر قژی هەڵبکێشێ ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵوسامانی نامێنێت، ئەگەر هەژاریشبوو قەرزەکەیدەداتەوە.

لاحول ولا قوە الا باللە (هیچ پەناو هێزێك نییە بەدەر لە پەروەردگار):

(نابلسی) دەڵێت: بۆ کەسێك زۆربڵێ بەڵگەیە لەسەر ئاگاداری دەربارەی ئەوەی پێویستدەکات بیڵێ بۆی، هەروەها گەڕانەوە بەڵگەیە لەسەر ئاگاداری دەربارەی ئەوەی پێویستدەکات بۆی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوە لەکاتی بەڵاو نەهامەتیدا.

لاسایی و چاولێکردنی ژن لە پیاو:

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ژنێکی بینی جلوبەرگی پیاوی لەبەردایە یان وەك ئەوانە، حاڵوباری باشدەبێت ئەگەر بەئەندازەی خۆی بێت ئەو جلوبەرگە، خۆئەگەر جلوبەرگێکی ناشیاوبێت ئەوا حاڵوباری دەگۆڕێت و غەم دایدەگرێ و ترس و بیم دێت بەسەریا.

* ئەگەر ببینی بوە بەپیاو باش و چاکدەبێت بۆ مێردەکەی.

* لاساییکردنەوەی جولەکەو مەسیحیەکان یان بەدەر لەوان بەڵگەیە لەسەر تامەزرۆبوونی حەزو ئارەزوو یان ئارەزوودارکردنی ئاینەکەیان یاخود داوای هاوسەرگیریکردن لێیان یاخود خۆشحاڵبوون بەجەژنەکانی ئەوان.

لاساییکردنەوەی مرۆڤ بۆ ئاژەڵ و باڵندە: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر لاساییکردنەوەی گوتەو قسەو دڵودەروون کەمەندکێشکردن لەپێناوی چاکسازی لەنێوان خەڵکیدا.

* لاساییکردنەوەی بەدەست و پەنجە لەخەودا لەبەر ڕووناکیدا بەڵگەیە لەسەر چاوداگرتن و فڕوفێڵ.

* لاساییکردنەوە بۆ خەڵکی ئاسایی و ژنان بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەبێ بەوەرگێڕ یان زۆر قسەدەبزرکێنێ.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناپاکی لەپیشەسازی و کاسەلێسی بۆ خەڵکی.

لافاو(لێشاو): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەڵسانی لافاو لەشاردا بەڵگەیە لەسەر کەوتنەوەی پەتاو نەخۆشی ئەگەر ڕەنگەکەی ڕەنگی خوێن و لێڵیبوو .

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنی سەرباز بەدڵنیایی یان هاوەڵایەتی ئەگەر خەڵی لێی نەترسن، ئەگەر هەندێك لەماڵەکانی ڕووخاندن و ماڵ و ئاژەڵی بردن دوژمنێکە هەڵدەکوتێتەسەریان ، یاخود دەستەڵاتدارێکە هەڵمەتیان بۆ دەبات بەپێی زیادوکەمی خەونەکەو ئەو بەڵگانەی لەکاتی بێداریدایە.

* هەندێکیتر دەڵێن: لافاو هێرشی دوژمنە، هەروەك چۆن هێرشی دوژمن لافاوە، ئەگەر لافاوەکە هەڵسا تاگەیشتە فرۆشگاو دوکانەکان لافاوی

راستەقینەیە یاخود سەربازی دەستەلاتدارن و ستەمدەکەن.

*لافاو دوژمنێکی زاڵە، ئەگەر بینی بەهۆی بارانەوە لافاو هەڵسا غەم و پەژارەی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر ئاوەڕۆی هەبوو سزای بۆ دادەبارێ.

*ئەگەر بینی بەربەستی دانا لەلافاوەکە هەتا نەگاتە ماڵەکەی چارەسەری دوژمنێک دەکات و رێگەینادات زیانی پێبگەیەنێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین) و دەڵێت: بینیم لەخەودا بێباران لافاو هەستابوو، خەڵکی ئاویان لێدەبرد، (ئیبن سیرین) وتی: لێی مەبە، پیاوەکەش وتی: من لەو ئاوەم نەبرد، ئەویش وتی: باشتکرد زۆری بەسەراتێپەڕنەبوو فیتنەو ئاشوبی (ئیبن مهلب) بەرپابوو.

(نابلسی) دەڵێت: لێشاوو لافاو بەڵگەیە لەسەر قسەی هەڵەت و بێسەرو درۆکردن، ئەگەر لافاوەکە خوێن و مردارەوەبووی هەڵگرتبوو بەڵگەیە لەسەر سزاو خەشمی خوایی.

*بینینی لافاو بەڵگەیە لەسەر داباریني باران.

*دەگونجێت لافاو بەڵگەبێت لەسەر زوبانی خاوەنەکەی یاخود دوژمنی زاڵ و زماندرێژی ئەگەر چوە نێو ماڵەکەی بەتایبەتی.

*دەگونجێت لێشاوو لافاو بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی دەچۆڕێتەوە لەهەنگوین و شیرو زەیت، ئەگەر بینی لافاو کۆدەکاتەوە دەیکاتە دەفرێکەوەو خەڵکی خۆشحاڵدەبن پێی چاودێریدەکەن و لێیدەخۆنەوە دەچێتە دەروازەی بەهانە وەرگرتنەوە کەئاماژەمان پێدا.

*دەگونجێت لافاو بەڵگەبێت لەسەر رێبڕین و هەڵکوتانە سەری لەلایەن تێکدەرو شەوکوتەوە یان لەلایەن ئاژەڵی دڕندەوە.

*دەگونجێت لافاو گەر لەکاتی خۆیدا نەبێت بەڵگەبێت لەسەر بیدعەو، ئەو ئاوەی زەوی نغرۆدەکات بەلاو نەهامەتیبێت و زیانبێت روو لەخەڵکیبکات یاخود دوژمنێك روویان تێبکات یان بەلاو نەهامەتی بێت روو لەزەوی بکات، ئەگەر بینی ئاو لەئاسمان دێتە خوارەوە فەڕو خێرە بۆ خەڵکی.

*ئەگەر بینی لافاو دێتە نێو ماڵی کۆمەڵێکەوەو ماڵ و سامان و ئاژەڵەکانی

بردن دوژمنه هەڵدەکوتێتەسەریان یان بەلاَو نەهامەتییە دێت بەسەریاندا.

*هەموو ئاویکی زاڵ هیچ خێرێکی تیانییە ئەوەی لەبیر بەرزدەبێتەوەو دەرژێ یان لەرووبارێك لەشوێنێکی نادیار یاخود گەرلێڵبوو یاخود روون و سازگابوو کەم یان زۆربوو هەمووی غەم و پەژارەیە.

*هەموو ئاوێکی کەمی سازگار ترسی نەبێت ژینێکی خۆشنودە بۆ کەسێك ببێتە خاوەنی یان بیخواتەوە یا بەدەستیبهێنێت.

*لافاو لەزستاندا بەڵگەیە لەسەر گەل و نەتەوەیەکی سەرپێچیکار کەهیچ زانیاری و شارەزاییەکیان نییەو خراپن.

*ئەگەر بینی لەو ئاوە بەمەلە هاتەدەرەوە بۆ وشکانی لەدەستەلاتدارێکی ستەمکار دەربازدەبێت، ئەگەر نەیتوانی بپەڕێتەوەو گەڕایەوە دواوە باوریا بێت لەبەردەستی دەستەلاتدارێکی ستەمکاردا دانەنیشێت و سەرپێچی گەورەکەی نەکات.

*ئەگەر لافاو گەیی بەماڵەکەی و نەیهێشت بگات پێی لەگەڵ دوژمنەکانیدا ئاشتەوایی بەرپا دەکات و لەزەرەر دەیپارێزێ.

*هاتنی لافاو بۆ شار بەڵگەیە لەسەر بەلاَو نەهامەتی ئەگەر خەڵکی لەوێدابوون یاخود رەنگی وەك رەنگی خوێن وابوو یالێڵبوو.

لاکردنەوە لەنوێژدا(سەیری ئەملاونەولاکردن):

(نابلسی)دەڵێت: ئاوڕدانەوە لەنوێژدا بەڵگەیە لەسەر رووکردنە دنیاو خۆشیەکانی و پشتکردن لەقیامەت و خۆشیەکانی و حەزو ئارەزوو یەکانگیربوون لەگەڵ ئارەزوودارانددا.

لالەنگی ـ نارنج: (ئیبن سیرین) دەڵێت: یەك لالەنگی کورەو زۆریش پیاهەڵدانی باش و چاکە، هەروەها دەگێڕنەوە پێغەمبەری خوا(ﷺ) فەرموویەتی: "باوەڕداری قورئانخوێن وەك لالەنگی وایە بۆن و تامی خۆشە"[1].

*هەندێك دەڵێن: نیشانەو بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی چونکە دیوی دەرەوەی جیاوازە لەدیووی ناوەوەی.

*هەندێکی دیدەڵێن: نارنج و لالەنگی باشن لەخەودا ئەگەر شیرینبوو بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایيەکی جەم و

---

[1] بوخاری گێراویەتیەوە (٥٤٢٧)و موسلیم لە(مسافرین (١/٢٤٢/٥٤٩) لە(أنس)ەوە - رەزای خوای لێبێت - .

کۆکراو، خۆئەگەر ترشبوو بەڵگەیە لەسەر سووکە نەخۆشیو خەمو پەژارەیەك کەلە وەچەی نێرینەوە پێیدەگات.

*نارنجی سەوز بەڵگەیە لەسەر وشکەساڵ یاخود بەڵگەیە لەسەر تەندروستی خەوبینەر گەر لێیکردەوە.

*نارنجی زەردیش بەڵگەیە لەسەر ساڵی پڕ خێر بەڵام نەخۆشی لەخۆگرتووە.

*نارنج ژنێکی عەجەمی بەرێزی دەوڵەمەندە، ئەگەر خەوبین نارنجەکەی لەخەوەکەیداکرد بەدووکەرتەوە لەوژنە کوڕو کچێکی نەخۆشیدەبێت.

*ئەگەر ئافرەتێك لەخەودا تاجەگوڵینەیەکی لەسەری خۆیدا بینی لەداری نارنج دروستکرابوو پیاوێکی دینداری بەناوبانگ دەیهێنێت *ئەگەر نارنجێکی لەکۆشیدا بینی کوڕێکی پیرۆزیدەبێت..

*ئەگەر پیاوێك لەخەودا بینی ژنێك نارنجێکی دەداتێ کوڕیدەبێت.

*ئەگەر بینی نارنج دەگرێتە پیاوێکیدی ژنو ژنخوازی داوادەکات لێی.

*نارنج بەدەر لەلالەنگی لەشتە باشەکانە ، بەڵام هەندێك بەهۆی ناوەکەیەوە بەخراپیان داناوە.

*لالەنگی وەك باوەڕدار وایە لەبۆنو تامو بەرداری درەختەکەیداو زەردی زیانی نییە ، هەرکەسێك یەکێكو دووانو سیان بەدەستبهێنێت منداڵی نێرینەی دەبێتو ژمارەیەکی زۆریش ماڵو دارایی حەلاڵە لەگەڵ ناوبانگی چاك.

*لالەنگی سەوزیش باشترە لەزەرد، دەگونجێت یەك دانە ماڵو دارایی بێتو ئەگەر بیخواتو بەتامبێت ماڵو داراییەکی جەمو مۆڵکراوبێت، ئەگەر ترشبێت نەخۆشیەکی سووكو ئاساندەگرێت.

(نابلسی) دەڵێت: لالەنگی لەخەودا بەڵگەو نیشانەیە لەسەر ئافرەتی پیرۆزی مناڵدار یاخود رەگو رەچەڵەکی پیرۆز، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باوەڕدار یا قورئانخوێن، بەڵگەشە لەسەر زانستو رەفتارو نەوازشی جوانو قەشەنگ، هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستیو رامبوون.

*هەندێکیش دەڵێن: بەڵگەو نیشانەیە لەسەر دووڕوویی چونکە دەرەوەی جیاوازە لەناواخنی.

لالی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لاڵی تێکچوونو شێوانی ئاینو بوهتانەو

بەڵگەیە لەسەر جنێودان بەیاران لەگەڵ غەیبەتی بەرێزو شکۆمەندان.

*ئەگەر بینی زمانی گیراوە رەوانبێژیو فیقهی دەستگیردەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي ، يَفْقَهُوا قَوْلِي﴾(طـه: ٢٧ ـ ٢٨) لەگەڵ رزقو رۆزیو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تێکچوونی ئاینو بوختان هەڵبەستنە، ئەگەر بینی لاڵبوە جنێو بەیاران دەدات یاخود غەیبەتی پیاوماقوڵو رێزداران دەکات یان خراپەکارە.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر زماندرێژیو دەستنوقاندن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رژدیو وازهێنان لەنوێژ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر قسەی ناشیرین لەنێوان موسوڵماناندا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تۆڵەسەندنەوە یان داوای قەرز یاخود سکالا کەپێویستی بەدادوەردەبێ.

لانە(هێلانە): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر کوڕی زینا یان مزگەوتی خواناسە گۆشەگیرەکان.

لاو(گەنج): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر شانسو رازیبوونو سەرکەوتن ەسەر دوژمناندا بەپێی چیرۆکەکەی (ئیبراهیم)(سەلامی خوای لێبێت) چونکە بتەکانی شکاندو لەتلەتیکردنو پەروەردگار دەفەرمویّ: ﴿قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ﴾ (الأنبياء: ٦٠).

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دژایەتی خراپەکارانو زاڵبوون بەسەریاندا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی چونکە لەکەلەپورو وتەی دێریندا هاتوە: "لەبۆ بەجێهێنانی پێداویستیەکانتان رووخسارە گەشەکان بەگەڕ بخەن".

*ئەگەر بینی کاڵتە لەگەڵ لووسکەیەکدا دەکات یاخود زۆری لێدەکات کارێکی خراپ روو لەخۆیدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دوژمنی پیاوە، ئەگەر سپیبێت دوژمنێکی شاراوەیە، ئەگەر ئەسمەربێت دوژمنێکی دەوڵەمەندە، ئەگەر گەنمرەنگبێ دوژمنێکی پیروپەککەوتەیە، ئەگەر بەهێزبوو دژایەتیدەکریّ.

*ئەگەر بینی دوای لاوێککەوت زەفەر بەدوژمنێکدەبات، ئەگەر لاوێك دوایکەوت دوژمنەکەی زەفەری پێدەبات.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لاوێکی نادیاری بینیو رقی لێبوو دوژمنێکی قێزەونی بۆ دەردەکەوێ، ئەگەر خۆشیویست دوژمنێکی خۆشەویستی بۆ دەردەکەوێ.

*ئەگەر لاوێکی بینی بەدیار خۆیەوە دوژمنێکە زاڵدەبێت بەسەریا بەهۆی بەرزیو بڵندییەوە.

*ئەگەر بینی بوە بەلاو خۆشی پیربوو کەمو کورییەکی گەورە دێت بەسەریا.

*لاوی بالغ دوژمنە چونکە ئەگەر بالغبوو گوێناگرێ بۆ گوتەی ئەوەی فەرمانبەرداریدەکات.

*لاو فروفێڵو ناپاکییە یاخود دوژمنێکی ناقۆلایەو بینینی بەڵگەیە لەسەر جموجوڵو هێزو زاڵبوونی نەزان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نیعمەتو سوپاسگوزاری پەروەردگار.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر کچێکی بینی خۆی جوانکردوەو موسوڵمانە هەواڵێکی خۆشدەبیستێ لەلایەکەوە هیچ پێشبینییەکی بۆ نەکردوە، ئەگەر بێباوەڕبوو هەواڵێکی خۆشدەبیستێ لەگەڵ نیگەرانیدا.

*ئەگەر کچێکی رووخسارکرژو مۆنی بەدیکرد هەواڵێکی ناخۆشدەبیستێ.

*ئەگەر کچێك کچێکی لاوازی بینی غەموپەژارەو هەژاری رووی تێدەکات.

*ئەگەر کچێکی بەرووتی بینی لەبازرگانیەکەیدا زەرەردەکاتو ئابروویدەچێت.

*ئەگەر بینی کچێکی هێنا زەوییەکی دەستگیردەبێتو بازرگانیەکی بەسوود دەکات.

*کچ خێرە بەئەندازەی جوانیو جلوبەرگو پۆشاکی، ئەگەر داپۆشراوبوو خێرێکی هەڵگیراوە لەگەڵ ئاینا، ئەگەر رووتبوو خێرێکی دیارو بەناوبانگە ئەگەر پەچەی بەستبوو ئەوە خێرێکی تێکەڵو پێکەڵە ، ئەگەر دیاربوو خێرێکە بڵاودەبێتەوە، پێگەیشتووش خێرێکی خوازراوە.

*ئەگەر ژنێکی شۆخو شەنگی بینی دێتە نێو ماڵەکەی خۆشیو شادی رووی تێدەکات.

*ژنی شۆخو شەنگ ماڵێکە نامێنێتەوە چونکە جوانی گۆڕانی بەسەردادێت.

*ئەگەر بینی ژنێکی شۆخو شەنگ بەرووخساری رووی تێکرد

کاروبارەکانی بۆ دێتەپێش دوای پشتتێکردن و لەکیسچوون.

*ژنێکی عەرەبی نادیاری لاوی رازاوە باسی خێرو سوودو قازانجی لەلێکدانەوەدا فراوان و دوورودرێژە.

*ژنی قەڵەو لەلێکدانەوەدا ساڵێکی پڕفەڕو خێرە، ژنی لاوازیش قات و قڕییە.

*باشترین ژن لەلێکدانەوەدا ژنی عەرەبی نادیارە، چونکە لەجوانکاریدا یان لەشێوەدا باشترە لەژنانیتر.

*ئەگەر ژنێک لەخەودا ژنێکی لاوگەنجی بینی دوژمنیەتی بەهەر حاڵێك بەدییکات، ئەگەر پیرێکی بینی داپیرەیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: بۆ ژن لەخەودا دوژمنە ئەگەر بەهەر حاڵ و بارێك بەدییکات.

*کچی جوان و شۆخ خێروخۆشی و شادییە، ژنانی نادیار باشترە لەهی دیار.

*ئەگەر ژنێکی لاوو جەحێل ببینێ بوە پیرەژن خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر باشی ئاینەکەی.

*ئەگەر پیرەژنێك بینی گەنجبوەتەوەو هێزو توانای بۆگەڕاوەتەوەو دەدرێت بەشوو بنەماکانی ئاینی بەهێزو پتەودەبێ ئەگەر مارەبڕینەکە حەلاڵبێت، ئەگەر حەرامبوو دنیایە بەو ئەندازەیە.

*ئەگەر پیرێکی بینی لەخەودا گەنجبوەتەوە، ئەگەر هەژاربێت دەوڵەمەند دەبێ، ئەگەر لەوانەبوو دنیا رووی لێوەرگێڕابوو دیسان رووی تێدەکاتەوە، ئەگەر نەخۆشبوو لەنەخۆشییەکەی چاکدەبێتەوە.

لاوازی(سیسی): (ئیبن سیرین)دەڵێت: کەم و کوڕی ماڵ و سامان و حاڵ و بارە.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نزمی ئاست و پلە، ئەگەر لاوازەکە فەرمانڕەوابوو بەڵگەیە لەسەر قات وقڕی ئەو ساڵەو بەرزبوونەوەی نرخەکان لەولاتەکەیدا یان لاوازی سەربازەکانی.

*هەروەها گوتراوە: لاوازی و سیسی نەخۆشییە یاخود برسێتییە.

*دەگونجێت لاوازی لەعیشق و غەم و پەژارەوەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هێزە، ئەگەر بینی لاوازە بەهێز دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی لەشولاری لاوازە ئاینی لاوازو سستدەبێت تێدا یا لەو قەرزەدا کەخودا داینێاوە لەسەری

کەموکوڕیدەکات، هەروەها دەڵێن: لاوازی لەخەودا کەم ئارامییە لەمارەبڕیندا بەپێی ئایەتی: ﴿وَخُلِقَ الاِنْسَانُ ضَعِيفًا﴾ (النساء: ٢٨) واتە ئارامناگرێ لەسەر جووتبوون.

*ئەگەر بینی لەشولاری لاوازە غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

لولاو[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی باشە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی نەفسی پاكو پوختدەبێ بەوەی سوودی لێوەردەگرێ.

*لاولاو رەوشتی خراپو هەوڵی سووکو نزمە.

ل س

لستنەوە(لێسانەوە): لێسانەوەی پەنجەکان لەخەودا رزقێکی کەمە لەکرۆکی ئەوەیە کەلەخەودا لێسراوەتەوە.

ل غ

لغاو: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رێکخستنەوە بۆ هەموو خاوەن پیشەسازییەكو هێزو توانایە لەماڵدا.

*ئەگەر سواری بارگیرێکبوو بەلغاوەوە دەستەلاتێك بەدەستدەهێنێو هیچکەس مافی نییە خۆی تێهاوێ مەگەر بەسوێندێکی گەورەو توند نەبێ.

*لغاو بێ خشڵ بەڵگەیە لەسەر خۆبەکەمزانینی سورابوو، ناواخنی خێرترە لەرووخساری.

*لغاو سەلامەتییە ئەگەر بینی لغاوی لەدەمدایە پارێزراو دەبێو قسە لەشتێکدا ناکات پەیوەندی پێوە نەبێ، ئەگەر دادگایی هەبوو بەڵگەکانی پووچەڵدەبێتەوە.

*ئەگەر لغاوی ئەسپەکەی بینی پچڕاوە منداڵەکەی دەمرێ.

*هەروەها لغاو بەڵگەیە لەسەر پارێزکاری بۆیەکێك ئەسپ بەڵگەبێت لەسەری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاککردنەوەی ماڵو دارایی کەهۆکاری پاراستنی زەکاتە.

*ئەگەر لغاوی ئەسپەکەی بینی لەسەری دەکەوێتەسەر یاخود کاروبارەکانی بڵاودەبنەوەو حاڵی دەشێویو ژنەکەی لێحەرامدەبێ یاخود بێنەوەی لەئەستۆیدابێت لەگەڵیدەبێ.

---

[1] لاولاو: گیایەکی کەلاپانە. (وەرگێڕ).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕۆژو چونکە ڕۆژو لغاوە.

*لغاوی پچڕاو باشە بۆ پادشاکانو خێری تێدا نییە بۆ خاوەنەکەی.

ل ق

لقو پەلی دارخورما: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پاکێتی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قەرزداهێنانو ئەوەی منداڵ سوننەتدەکات.

ل م

لم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لم وەك خاكو خۆڵ وایە لەلێکدانەوەدا بەڵگەیە لەسەر مەرگو ژیانو دەوڵەمەندیو لانە، چونکە لەزەوییەوەیە.

*چوونی قاچ بەنێولمدا بەڵگەیە لەسەر توندیو سووکی.

*ئەگەر بینی دەستی چوە بەنێو لمدا کاروباری دنیای لێئاڵۆزو تێکەڵدەبێ.

*ئەگەر بینی لمەکەی کۆکردوەتەوە یاخود هەڵیگرت ماڵو دارایی هەڵدەگریو سوودو قازانجی باشدەکات.

*ئەوەی بەنێو لما بڕوات ڕووداوێکی قورس چارەسەردەکات بەپێی زۆرو کەمی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵو داراییە ئەگەر زۆر نەبێت، لمی زۆریش سەرقاڵییە لەئاینو دنیادا.

*ئەگەر لمەکە زۆربوو زیادیکرد لەلێکدانەوەدا سزایە.

*لم ماندوبوونو ڕەنجو ناڕەحەتییەو بۆ ژن خێری تیانییە، ئەگەر بەنێویا بڕوات، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر خۆڵاویبوونی، هەروەها بۆ پیاویش بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەی شکۆمەند بۆ کەسی بێکارە، لمی سپی ڕزقو ڕۆزییە بۆ خوازیاو وادەدارو ئەستێرەگەران.

*لمی زەرد دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەوبە بۆ نەخۆشو چارەنووسو دەرەنجامی باش.

*دەگونجێت هەڵگرتنی بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیو زیندانیو ڕزقو ڕۆزی بەهۆیەوە.

*لمی جەمبووی بنکیدارو درەختو ڕووەك بەڵگەیە لەسەر زرقو ڕزقیو مولك.

لمفرۆش: (نابلسی) دەڵێت بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەستبڕینو دزیو هێنانی خزمەتکار بەردەستو سوودو قازانجو سەفەر.

ل و

لـــوط(ســـەلامی خوایلیبیَـــت):

(نابلــسی)دەڵێــت: بینینــی لەخــەودا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە لەنەتەوەو هاوسەرەکەیەوە، دەگونجێت خەوبینەر سەربکەوێت بەسەر دوژمنەکانیداو سزاو خەشمی خوایی لەبەرامبەریاندا بەدی بکات.

* هــەروەها بینینــی بەڵگەیــە لەســەر تیابردنو نغرۆکردن ئەگەر خەڵکەکەی لەســــەر هــــەمان کــاری نەتـــەوەی (لوط)بوون.

* ئەگەر ژنێك (لـوط)ی بینـی لەخـەودا لەسەرپێچدا رۆدەچێت.

* ئەگەر سەرجەم خەڵکی بینیان خراپە لــــەنێوان ژنانــــدا بڵاودەبێتــــەوەو لەووڵاتەدا.

* ئەگەر (لوط)ی بینـی ئاگادارییە بـۆی لەســـەر ئــەوەی کــرداری نەتــەوەی (لـــــوط)ئەنجامـــــدەداتو ژنێکـــــی خراپەکاریشی دەبێو هیچ خێرێکی تێدا نییە.

ل وو

لووت : (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەبارەت بەلووت وتراوە: جوانی پیاوە، هەروەها دەوترێـت: ئەگــەر بینــی بێلووتبــوو بێرەحمو سۆزە.

* ئەگەر بینی دوو لووتی هەبوو بەڵگەیە لەســەر جیاوازییــەك روودەدات لــەنێوان خــۆیو خانەوادەکــەی چــونکە لــووت غەریب نییە.

* ئەگــەر بــۆنێکی خۆشـیکرد بەڵگەیــە لەسەر قوتاربوونو رزگاربوون.

* ئەگــەر ئــەوەی خەوەکــە دەبینێــت ژنێکی دووگیانبوو کورێکیدەبێت.

* هــەروەها دەڵــێن: لــووت کــورە یــان پلەوپایــەو رەچــەڵەکە یــاخود دایــكو باوکە.

* لێکدانـــەوەی ئـــەوەی پەیوەنـــدیی بەلووتـــەوە هەیــە بەهــەمان چەشــنی چارەســـەرو دەرمـــان وایـــە، ئـــەو خراپەیەشی تێکەڵی دەبێت رقو کینە.

* ئەوەی ببینێ لمۆزی هەیە رەچەڵەكو بنەچەیەکی بەهێزی دەبێت.

(نابلــسی) دەڵێــت: لــووت هەســتیاری بۆنکردنەو ئامرازی هێوریو پشوودانە بەهۆیــەوە هــەوا دەگــات بەلــەشولارو پێیدەحەوێتـــەوە خۆشـــی هەناســـە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پشوو.

* لـووت لەخــەودا بەڵگەیــە لەســەر ئـەو شــتەی مــرۆڤ خــۆی پێدەرازێنێتــەوە لــەماڵو منــاڵو بــراو هاوســەرو ژنــبراو هاوبەشو کرێکار، ئەوەی لووتی جوان بێـت لەخــەودا بەڵگەیــە لەســەر حــاڵو

باری باش هەروەك لێی دواینو باسمانكرد، گەورەیی و رەشی لووت بەڵگەیە لەسەر درۆ پێكردنو زاڵبوون، هەروەك چۆن شێوازی سروشتی لەهەڵمژینی هەوادا بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەی بەرزو دڵڕاگرتن.

*بەدەركەوتنی كۆمەڵێ لووت لەجەستەدا بەڵگەیە لەسەر نوێكردنەوەی هۆكاری پشوو منداڵو شوێنكەوتە.

*ئەگەر بینی لووتی بوە بەئاسن یان ئاڵتوون بەڵگەیە لەسەر بەڵاو نەهامەتیەك رووی تێدەكات بەهۆی تاوانێكەوە ئەنجامیدەدات، چونكە تاوانباران لووتیان دەبڕن، كاتێكیش گەڕانەوەو تەوبەیانكرد خۆیان لووت لەئاڵتوونو ئاسن دروستدەكەن لەترسی ناوبانگو كەسێتیان.

*ئەگەر خەوبینەر بازرگانبوو بینی لووتی بوە بەئاڵتوون یان زیوو بەڵگەیە لەسەر بەختو زۆری سوودو قازانجی.

*دەگونجێت لووت بەڵگەبێت لەسەر ئەو هەواڵەی دەگات بەمرۆڤ لەسەر زوبانی فرستادە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سیخوڕ كەهەواڵی وادەهێنێت كەس ئاگاداری نییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قوتاربوون بەهۆی ئەو چڵمەی لێوەی دادەتەكێت، ئەگەر مێشك بگرێ ئەوا چڵمی لووت دەبێتەوە بەئاوو وەك ئەوەی لەجێشەرمی نێرینە لەشێوەی ئاودا بەدەردەكەوێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەروازەی شەڕو خراپە بۆ مرۆڤ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامرازی ئاگر خۆشكردن كەبژێوی لەسەریەتی.

*ئەوەی پەمپی باتێكردنی دی لەكاركەوتبوو دەگونجێت بەلایەك روو لەلووتی بكات، هەروەها ئەگەر رووداو كارەساتێك روویكردە لووتی كارو پیشەی دەكەوێتە مەترسیەوە.

*ئەوەی قورئانخوێن یان بانگبێژ یا گۆرانیبێژ بێتو ببینێ لووتی شێواوە یان گیراوەو بۆن ناكات بەڵگەیە لەسەر خۆشحاڵیو شادی لەپیشەكەیدا چونكە لووت دەرهێنەری هەناسەیە، دەگونجێت خەوبینەر نەخۆش بكەوێت بەهۆی تەنگە نەفەسیەوە.

*دەگونجێت لوتو گوێ بەڵگەبن لەسەر كێوو بەرزاییو كەندەڵانی گژوگیاپۆشو قوڕاویی.

*دەگونجێت لووت بەڵگەبێت لەسەر قوتاربوونو چارەسەری نەخۆش.

*هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گێلیو کەودەنیو خۆبەزلزانینو زستانێکی خراپو نادیار.

*ئەوەی لووتی بێتەوەیەک خۆی بەگەورە دادەنێت یان ئەگەر لووتی لاربوو بەڵگەیە لەسەر گێلیو ملکەچی.

*ئەوەی ببینێ لووتیبڕاوە مەرگ یەخەی پێدەگرێت یاخود بەلاّو نەهامەتیەک رووی تێدەکات ئابرووی دەبات، ئەگەر هاتو ئەو ژنە دووگیانبوو خۆی یان باوکی دەمرێت.

*ئەگەر بینی خوێنی بەربوو کەوتەسەر جلەکانی ماڵی حەرام بەدەستدەهێنێت، ئەگەر خوێنەکە بەتەوژمبوو کوڕێکی دەبێکرێ.

*لووتەوانەکردنە لووت مەرگی خاوەنەکەیەتی.

*ئەوەی ببینێ دوو لووتی هەیە پەروەردگار دوو کوڕی پێدەبەخشێت یاخود گەواهیدانی لەبری گەواهی دووپیاوە.

*ئەوەی ببینێ لووتی بڕاوە ئەگەر نەخۆشبێت بەڵگەیە لەسەر مردنی، ئەگەر لەش ساغیشبێت بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی حاڵو باریو لەکیسچوونی ماڵودارایی.

لووتبڕین: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی یەکێك لووتی بڕیوە قسەیەکدەکات بەرانبەری لووتی دەشکێنێ.

*هەروەها دەڵێن: لووت بڕین لەبنەڕەتدا بەڵگەیە لەسەر مەرگی لووتبڕاو، هەروەها دەڵێن: بەڵگەیەلەسەر مردنی هاوسەری لووتبڕاو ئەگەر دووگیانبێت.

*بۆ بازرگان زەرەرو زیانە.

لووتپڕژاو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لووتپڕژاو ئەگەر خوێنی لووتی زۆربوو رەنگی خوێنەکە گەشو ئاڵبوو بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ماڵێکی هەمیشەیی، ئەگەر خەستبوو بەڵگەیە لەسەرنەوەی منداڵێکی لەباردەچێ.

*ئەگەر لووتی پڕژابوو لەناخیا واهەستیدەکرد سوودی پێدەگەیەنێ لەسەرۆکو بەرپرسەکەیەوە سوودو قازانجی پێدەگات، ئەگەر واهەستیکرد زیانی پێدەگەیەنێ لەسەرۆکو بەرپرسەکەیوە خێرێکی پێدەگات بەلاّم واهەستدەکات، ئەگەر خۆی سەرکردەبوو بەلەشو لاری خۆیەوە دەیبینێ بەئەندازەی هێزو لاوازیو زۆری خوێنەکەیە، ئەگەر یەك تنۆك یان دوو تنۆك خوێنبوو سوودو قازانجە،

ئەگەر بەلێشاو خوێنی پژاو واهەستیکرد سوودو قازانجە بۆ لەش‌ولاری، تەندروستی لەش‌و لار تەندروستی ئاینەو لەگوناهو تاوانێك دەردەچیٚ‌و ئاینەکەی دروستدەبێت.

*ئەگەر لەناخ‌و ویژدانیدا واهەستیکرد زیانی پێدەگەیەنیٚ خراپی‌و زیانی لاشە خراپی زیانی ئاینە یاخود گوناهو تاوانە، ئەگەر دوای لووتپژان هێزو توانای نەما هەژاردەکەویٚ، ئەگەر بەهێزبوو دەوڵەمەنددەبێت چونکە هێز دەوڵەمەندییە بۆ پیاو.

*ئەگەر پۆشاك‌و جل‌وبەرگی خوێناویبوو لەوەوە ماڵێکی خراپ‌و گوناهی دەستگیردەبێت، ئەگەر جلەکانی خوێناوینەبوو خاوەنەکەی لەبۆتەقەی گوناهو تاوان قوتاردەبێت.

*ئەگەر بینی لووتپژان لەرێگەدا تنۆك تنۆك دەڕژیٚ زەکاتی ماڵ‌و دارای دەردەکات‌و خێردەکات بەوانەی دێنەرێی.

*هەروەها دەڵێن: لووتپژان بەدەستهێنانی گەنجینەیە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لووتی پژا لەگوناهو تاوان بەدەردەکەویٚ، ئەگەر دەستەلاتدارێکی ستەمکار خەونێکی ئاوای بینی گەنج‌و ماڵێکی بێشومار بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: لووتپژان خێرێکە لەلایەن سەرۆك‌و گەورەوە بەدەستیدەهێنێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارەو ئاهو نارەحەتی لەلایەکی نادیارەوە.

*ئەگەر خەوبینەر بەلووتپژان چێژی وەرگرت لووتپژانی بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی‌و ناوبانگ‌و ناوداری.

لوولەی چرا: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خزمەتکاری مزگەوتەو هەر کەم‌و زیادێك ببینیٚ بیدەپاڵ خزمەتکار. سەری منارەکەش سەری خزمەتکارەو دەگونجێت منارە ژنبێت.

لۆ

لۆکە: (نابلسی) دەڵێت: ماڵ‌و سامانێکە بەدەر لە خوری‌و شیکردنەوەی پاکبوونەوەیە لەگوناهو تاوان، لۆکە سوننەتەو دارەکەی کەسێکی خۆبەکەمزانە.

لۆکەفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا ماڵ‌و سامانە بەماندبوون‌و هیلاکی دەستدەکەویٚ.

لۆمە (سەرزەنشت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی لۆمەو

سەرزەنشتی کەسێکدەکات لەسەر کارێك هەمان کاری ئەو ئەنجامدەدات.
*ئەگەر بینی لۆمەی خۆیدەکات لەسەر کارێك روودەکاتە کارێکی ئالۆزو گلەیی لەسەر دەکرێ، پاشان خوداوەند بەدەریدەکات و پاکێتی دیاریدەدات وەك چۆن لەچیرۆکی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) هاتوە:﴿إِنَّ النَّفْسَ لأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إلاَّ مَا رَحِمَ رَبِّي﴾(یوسف:٥٣).
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دواکەوتنی شەیتان لەزوربەی کردارەکاندا کەوا مەردوم روو بەدۆزەخ دەبات، هەروەها بەڵگەیە لەسەر نەبردنەسەری بەڵێن بەپێی ئایەتی: ﴿وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الأَمْرُ إِنَّ اللهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُمْ مَوْعِدِي﴾(ابراهیم:٢٢).

ل ە

لەئامێزگرتن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: تێکەڵبوون و خۆشەویستییە، ئەگەربینی لەئامێزی گرت و سەری خستەسەر رانی سەرمایەیەکی پێدەدات و لای دەمێنێتەوە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی، ئەگەر مرۆڤێکی ناسیاوی لەئامێزگرت تێکەڵدەبێت لەگەڵی.
*ئەگەر لەگەڵ ژنەکەی یەکدییان لەئامێزگرت ئاشتی لەگەڵ دەبەستێ.
*هەروەها گوتراوە: لەئامێزگرتن قسەیەکی باشە لەگەڵ وەڵامی هاوچەشنی خۆی.
*هەروەها تەبایی و خۆشەویستی و سەفەرە یان گەڕانەوەی موسافیرو رەواندنەوەی غەموپەژارەیە.
*هەروەها مارەبڕین تێکەڵییە.
*ئەگەربینی ژنێکی لەئامێزگرت باوەشی بەدنیادا کردوەو نائومێدە لەقیامەت.
*لەئامێزگرتنی پیاو بەڵگەی یارمەتی و پشتگیرییە.
*لەئامێزگرتنی کۆتەرەدارێك رۆچوونیەتی لەدووڕوویدا.
لەبارچوون: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کەسێکە بڕوای بەشتی پڕوپووچ هەبێت، هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی گەوهەرفرۆش بەڵگەیەلەسەری لەبەردی بەنرخ و دووڕومەرجان و هاوچەشنەکانی.
لەپیدەست(بەری دەست): (ئیبن سیرین) دەڵێت: راخستنی لەپیدەست فراوانی دنیاو داخستن و تەنگەبەری دنیایە. بوونی موو بەلەپیدەستەوە

قـەرزو غەمبارییـە، هـەروەها دەڵـێن: ماڵو سامانێکە دەکەوێتە دەستی. موو بەپشتی دەستەوە ڕۆیشتنو تیاچوونی ماڵو سامانە.
(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی لەپیدەسـتی هەڵواسـراوە بەئاسمانـدا ئەگـەر لەپەیوەنـدارانی دەسـتەڵاتبوو خێرو سوودی دەستگیردەبێ، ئەگەر ڕاوچی بێت نێچیری زیاددەکات، ئەگەر خاوەن موڵکبێت سوودو قازانجدەکات.
*ئەگـەر بینـی لەپیدەسـتی بـچووكو ناسکە ترسنۆكو لاواز دەبێت.
*لەپیدەسـت دنیایـە، لەپیدەسـت وازهێنانە لەکاروبار.
*ئەگەر لەپیدەستێکی بینیو ترسابوو لەکارێك دەستی لێدەکێشێتەوە.
*ئەگـەر لەپیدەسـتی بینـی گوشـادو بـەرینو زۆرجوانـە بەڵگەیـە لەسـەر فراوانی ڕزقو ڕۆزیو دڵفراوانـی، ئەگەر بەنوقاوی بینی بەڵگەیە لەسەر ڕەزیلیو کەمی خێری.
*ئەگەر لەپیدەستی جوانبوو بەڵگەیە لەسـەر وازهێنـان لەشـەڕو سەرپێـچی خودا یان وازهێنان لەخێر.
*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر وەرگرتنو گیرابوونی دوعا.

*لەپیدەست پشوە لەماندوبوون یاخود دۆزینـەوەی پـشووە یـان پـشوویەکە ڕوودەکاتە دەستەکانی.
*هـەروەها دەڵـێن: بینینـی دەسـت بەڵگەیە لەسەر شەش خاڵ:
١)ژیان. ٢)ماڵو سامان.
٣)سەرۆکایەتی. ٤)کوڕ.
٥)ئازایەتی. ٥)پەرێزگرتن لەحەرام.
لەدایکبوون: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر فەرمانڕەوایـەك لەخـەودا بینـی هاوسـەرەکەی کوڕێکیبـوو دووگیـانیش نەبوو گەنجو سامان بەدەستدەهێنێ.
*ئەگـەر دووگیانێـك بینـی کوڕێکیبـوو کچیدەبێتو بەپێچەوانەشەوە.
*کـچ لەلێکدانـەوەدا دەرووی خێـرەو کوڕیش غەمو پەژارەیە.
*ئەگـەر نەخۆشـێك بینـی لـەدایکبوە دەمـرێ چـونکە منـداڵ لەپەڕۆیـەکی سپییەوە دەپێچرێ وەك مردوو، ئەگەر پیـشەوەربوو بەربەسـتو کۆسـپ دێتـە ڕێو کاریگـەری دەبێـت بـۆ سـەر کـارو پیـشەکەی، ئەگـەر هـەژاربوو کەسـێك دەدۆزێتـەوە یارمـەتی دارایـی دەدات، ئەگەر دەوڵەمەندبوو دەوڵەمەندییەکەی بەردەوام نابێـتو کەسـانیتر زاڵـدەبێت بەسەریا چـونکە منـداڵ لـەژێر دەسـتی کەسـانی تردایـە، ئەگـەر پیـاوێکی ژنداربوو هاوسەرەکەی منداڵی نابێت.

*ئەگەر ژنێکی دووگیان بینی هەرگیز کوڕی نابێ.
*ئەگەر کەسێك بینی دژایەتی هەبوو بەڵگەکانی جێگیر نابن لەلای دادوەر، ئەگەر بینی منداڵیبوو دەمرێ‌و روحی لەدەمیەوە دێتە دەرەوەو لەدایکبوونی کە دەرووی خێری زیندانییە.
*ئەگەر پیاوێك بینی کوڕێکی بوو نەخۆشدەکەوێ‌و لەغەم‌و پەژارە قوتار دەبێت‌و زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیداو لەژنێکی خراپ‌و بەد رزگاریدەبێ.
*ئەگەر کچێکیبوو دەرووی خێری لەهەموو ناڕەحەتیەك لێدەکرێتەوەو لەپشتی کەسانێك دێنەدەرەوە کاروباری خانەوادەی بەڕێوە دەبەن‌و ناوبانگێکی مەزن بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر ژنێك ئاژەڵیبوو ئەگەر پشیلەبوو کوڕەکەی دز دەبێت.
*منداڵبوون دەرچوونە لەناڕەحەتی‌و دەرووی خێرەو قەرزدانەوەو تەوبەیە.
*ئەگەر ژنێك بینی منداڵێکیبوو لەدەرەنجامی کارەکەیدا خێری دەستگیردەبێ لەگەڵ خۆشحاڵی‌و قوتاربوون لەقورسی‌وگرانی، ئەگەر کچیبوو شکۆمەندی‌و فەڕو پیت‌و ئاسانی دوای ناڕەحەتی دەستگیردەبێت‌و رزق‌و رۆزییەکی فراوانی پیرۆزی بەسەرا دەرژێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو دەکەوێتەوە نێو غەم‌و پەژارەوە، ئەگەر رەبەنبوو بەخێرایی هاوسەردەگرێ هەتا ژنەکەی منداڵیدەبێ.
*ئەگەر نەخۆشێك بینی منداڵیدەبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی‌و بۆ نەخۆش‌و بەلاداروزەبوون بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون لەناڕەحەتی، بۆ بازرگانەکان بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ماڵ‌و سامانیان، بۆ موسافیرو گەشتیاران بەڵگەیە لەسەر سووکی کالاو شتومەکیان، هەروەها بەڵگەیە لەسەر مردنی خزمی خەوبینەر.
*ئەگەر پەتێکی بینی دەستیکرد بەگریان‌و پاڕانەوە کوڕەکەی قوتار دەبێت.
*ئەگەر بینی کچێکی بوە قەرزاری زاڵدەبێت بەسەریا.
*ئەگەر بینی کچەکەی مردوەو گۆڕیان بۆ هەڵکەندوە قەرزەکەی دەداتەوە.
لەدواوە لێدان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لێدان ئەگەر بەگاڵتەوەبوو بەدەستهێنانی دەستەڵاتە لای لێدراو.
(نابلسی) دەڵێت لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گاڵتەو سووکایەتی‌و کێشانە بەپێدانێکی سووك‌و گوێگرتن.

*ئەگەر مرۆڤێکی بینی لێیدا دەستەڵاتێکی هەیە بەسەریدا، ئەگەر پادشایەك لەپادشایەکیتریدا لێدراو زاڵدەبێت بەسەر لێدەردا لەبەرئەوەی دەستدرێژیکارە بۆسەری‌و ئەمەش لەرەوشی فەرمانڕەوایانە.
*لێدان چاکەیەکە بەرانبەر شەرمەزار دەکات.
لەرزۆك (لەرێنەر): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کوڕێکی ژیر یان منداڵی قوتابخانەیە.
لەرزین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەرزینی ئەندامەکان ناڕەحەتییە، ئەگەر لەرزەلەرزی لەسەریا بینی ناڕەحەتی‌و گرانی لەلایەن سەرۆکیەوە پێدەگات.
*لەرزینی کوڵم بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتی لەلایەن هۆزوتیرەوە.
*لەرزین لەمەردووقاچدا بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتی لەژیاندا یاخود بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و دارایی.
(نابلسی)دەڵێت: لەرزین لەسەردا بەدەستهێنانی شکۆمەندییە لەلایەن سەرۆك‌و گەورەوە.
*هەروەها دەڵێ: لەرزین لەکوڵمدا خێروچاکەیە.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ترس‌و بیم لەخوداوەند.
لەشساغی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی چونکە واژوو دژێتی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەشساغی‌و نازو نیعمەتداری.
لەشگرانی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی لەشگرانە لەخەودا سەفەردەکات‌و داوایەکدەکات بەرانبەری نییە.
*ئەگەربینی خۆیدەشوات پێداویستیەك بەدەستدەهێنێت، خۆشتنیش مەردوم لەگوناهو تاوان پاکدەکاتەوەو غەم‌و پەژارە دەرەوێنێتەوە.
(نابلسی)دەڵێت: لەشگرانی سەفەرە لەئەنجامدانی گوێڕایەڵیدا، هەروەها وتراوە: ئەوکەسە ئاینشێواوە.
*لەشگرانی تێکەڵبوونی کارو بارە بۆیەکێك ببینێ لەشگرانەو ئاوی دەستناکەوێت خۆی بشوات، هەروەها قورسی‌وگرانی داواکانیەتی لەدنیاو قیامەتدا.
لەش‌و لاری مرۆڤ: (نابلسی) دەڵێت: قەڵەویەکەی لەخەودا لەگەڵ هێزو پتەوی بریتییە لەبەهێزی ئاین‌و باوەڕ، ئەگەر لەش‌و لاری بوو بەمار دوژمنایەتی پەنهان بەدەردەخات.

*ئەگەر بینی خۆی دووگی هەیە وەك دووگی بەران خوداوەند کوڕێکی پێدەبەخشێ لەوەوە سوودمەند دەبێتو دەژی.
*ئەگەر لەش‌و لاری بووبوو بەئاسن یان شووشە دەمرێت.
*ئەگەر زیادەیەکی بینی لەلەش‌و لاریدا پەروەردگار رزق‌و رۆزی زیادی دەدات.
*ئەوەی ببینێ لەش‌و لاری دەخورێنێ یاخود هەڵدەکرێنێ خزمەکانی بەسەر دەکاتەوەو لەوانەوە تووشی چەرمەسەریو مەینەت دەبێت.
*ئەگەر بینی تووشی خوراندن هاتو هەر دانەمرکایەوە مەینەتو ناخۆشی بەهۆی خانەوادەکەوە رووی تێدەکات، ئەگەر خورانەکە دامرکایەوە خێرێکی مەزن بەدەستدەهێنێت.
*قەڵەویی لەش‌و لاریش زیادەیە لەماڵو پلەوپایەو شکۆمەندیدا، لەریو لاوازیش بەڵگەیە لەسەر هەژاریو کەمی ماڵو داراییو زانست، کۆبوونەوەی هەردوو حاڵەکەش.
*قەڵەویو لاوازی چاوپێکەوتنو یەکانگیریەتی لەگەڵ ئەوانەدا کەرقی لێیانە.
*لەش‌و لار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+ئەوەی دایدەپۆشێ وەك جل‌و بەرگو پۆشاك‌و ژن‌و خۆشەویستو ماڵو منالٚ.
+ئەوەی خۆی پێدەپارێزێتو خۆی دەداتە پەنای وەك دەستەڵاتدارو فەرمانڕەو بەرپرسیار.
*بەهێزی لەش‌و لارو جوانیو قەڵەوی بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵو باری، لاوازیشی گۆڕانی رەنگی لەگەڵ بۆنکردنی بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری.
*لەش‌ولاریش ئەگەر قەڵەوو بەرچاوبوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەی بەرزی خاوەنەکەیو سەرکەوتنی بەسەر دوژمنەکانیدا.
لەشیربراو: لەخەودا کوڕێکی بەڕێزەو ئەگەر بینی لەشیربراوێکی لایە کوڕێکی پێدەبەخشرێ.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر دەستیدا لەئاژەڵێك لەشیربرابووەوە یان دەستیدا لەمندالێك لەشیربرابووەوە بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو ناخۆشی.
لەگوناهو تاوان خۆشبوون: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆیەکێك شایستەی سزابێت بەڵگەیە لەسەر خێر یان لێخۆشبوون ،خوداوەند دەفەرموێ: ﴿قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ

لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ ﴾ (الأنفال: ٣٨)
هـەروەها دەفـەرموێ: ﴿ قُـلْ لِلَّـذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لاَ يَرْجُونَ أَيَّامَ اللهِ لِيَجْزِيَ قَوْمَـاً بِمَـا كَـانُوا يَكْسِبُونَ﴾ (الجاثية: ١٤).

لەگەن (قاپى مس): (نابلسى)دەڵێت: وەك تەشت وایە، ئەگەربینی تەماشای لەگەنێكدەكات هەروەك چۆن تەماشای ئاوێنـە دەكـات بەڵگەیـە لەسـەر لەدایكبوونی منداڵ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر كچ یان ژن یاخود خزمەتكار.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: بینینی لەخەودا خۆشەویـستی پیـاوە، خۆشەویـست ئەوەیــە شــتێكی خۆشــی پێشكەشدەكرێ.

(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا رزقــی مرۆڤــە، ئەگــەر بینــی لەگەنەكــەی هەڵدەواســێ رزق و رۆزی تــەواوبوەو چارەنووسی ئامادەیە.

*ئەگــەر كۆمــەڵێ خــەڵكی زۆری گوندنـشینی بینـی لـەنێو لەگـەنێكی گــەورەدا زەوی و زار یــان شــوێنێكی خۆیانـە لەسـەری كۆدەبنـەوە، ئەگـەر جـەنگاوەربوون كۆبونەوەیانـە بـۆ ئـەو مەبەســتە، ئەگــەر كارگــەبوون كۆدەبنەوە بۆ ئەنجامدانی كارەكەیان.

*ئەگەر بینـی میزدەكاتـە لەگەنێكـەوە یــان كوپەیــەك دەچــێتە لای خانەوادەكەی.

لــەماڵ نەهاتنــە دەرەوە: بەڵگەیــە لەسەر ژنێكی داوێنپاكی پارێزراو.

لەوەڕ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: لـەوەڕی گونجاو دنیاو جوانكارییەكانیەتی.

*بینینی حەشیش بژێوی ئاژەڵـەو وەك ماڵوسـامانی دنیایـە كـەمرۆڤ بـەپێی بەشی خۆی دەستگیردەبێت، هەروەها رزق و رۆزی مەردومــە چــونكە ئــەو لــەوەڕە دەبێــت بەگۆشــت و شــیرو بابەتــەكانی و دەبێــت بەهــەنگوین و دانەوێڵەو خوری وەك ماڵ و سامان وایـە كەژینی بەندەكانی پێ وابەستەبووە.

*دەگونجێت لـەوەڕ بەڵگەبێت لەسـەر هەموو شوێنێك.

*هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بــازاڕی پارەگۆڕینــەوەو زەڕەنگــەرو شوێنی زێڕ.

*دەگێڕنــەوە پێغەمبــەر(ﷺ)لــەوەڕی بـەدنیاو خۆشـگوزەرانی لێكداوەتـەوە، هــەروەها(ﷺ)فەرموویــەتی: "دنیــا سەوزوخۆشــە"و ئــەوەی بــەدەمی حوشترەوەیە بەڵگەیـە لەسـەر حـەلاڵ و

ترشەكەی بەڵگەیەلەسەر حەرامو، ئەوەی بەغەمو پەژارە بەدەستدێت ، ئەو لەوەڕو كشتوكاڵەشی چارەسەری پێدەكرێ بەدەرە لەماڵو سامانو رزقو رۆزی بەڵگەیەلەسەر زانیاریو ئامۆژگاریو دانایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵوسامانێكی رەهاو تەواو، ئەگەر تامی ترشبوو ئەو ترشیەی دەگەڕێتەوە بۆ ئەو غەمو پەژارەیەی كەبەدەستیدەهێنێت بەماندووبوونو هیلاكی، ئەوەی ژاری بكوژە بەڵگەیە لەسەر خەشمو قینگرتن لەحەرامەوەو بەدەستهێنانی دنیا بەسوودو بیدعەو ئارەزوو.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رزقو رۆزییە بەئاسانی بەدەستدێت لەژنێكی كەم داراییو ماڵوسمان، یاخود زانیارییەكی خوداوەندییە یاخود خێرێكی بەردەوامەو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئیسلام.

*ئەگەر خۆی لەپاوانو لەوەڕێكدا دییەوە یاخود خەریكی كۆكردنەوەی حەشیشبوو یان دەیخوارد تەماشای حاڵیدەكرێ ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێ ئەگەر دەوڵەمەندبوو پتر دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر دنیانەویستبوو دنیای بۆ دەگەڕێتەوەو تووشی فیتنەو ئاشووب دەبێت.

*ئەگەر لەپاوانو لەوەڕێكەوە چوو بۆ یەكێكیتر لەپێناوی دنیادا سەفەر دەكاتو بەزارێكەوە دەچێت بۆ بازارێكیترو لەپیشەیەكەوە بۆ یەكێكیتر.

لەیەك زویربوون: (نابلسی)دەڵێت: لەیەك زویربوون لەخەودا پێچەوانەی تەباییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دۆڕاندنو پشتهەڵكردن لەكاتی یەكەمی رووبەڕووبوونەوەدا.

ل ی

لیمۆ: (نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت سەرزەنشتو لۆمەبێت.

*لیمۆ بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی ئەگەر زەردبوو لێیدەخوارد، ئەگەر لێی نەخوارد ماڵو سامانە، لیمۆی سەوز باشترە لەزەرد هەموو میوەو جلوبەرگێكی زەردیش هەروایە.

*لیمۆ سەرزەنشتكارە، هەركەسێك لیمۆیەكبدات بەیەكێك لۆمەی دەكاتو داری لیمۆ پیاوێكی فرە بەسوودە بۆ خەڵكی، هەروەها گوتراوە ژنێكە خێری زۆرەو راوبۆچوونی خراپو لاری هەیە.

لینۆفەر[1]: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ماڵو سامانێکی حەلاڵە لەلایەکەوە کۆدەکرێتەوەو لەلایەکیترەوە خەرجدەکرێ.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شاردنەوە یان ژیان یاخود سەفەر بەدەریادا.

* ئەگەر کەسێك بەدەریادا سەفەریدەکردو (لینۆفەر)ی بینی ترسی نوقمبوون یان وەستانی رەشەبای لێدەکرێ.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+غەموپەژارەو نەخۆشی.

+پیاوێکی دارا لەکاروبارەکانیدا.

* ئەگەر بینی لینۆفەری بەدەستهێنا بەڵگەیە لەسەر فرە رارایی‌و نەخۆشی یان زۆر پەژارەو دڵتەنگی.

ل ی

لێپرسەر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاکبوونی گشتی.

* ئەگەر مرۆڤێکی لێپرسەری لەحاڵێکی باشدابینی‌و بۆنێکی خۆشی هەبوو بەڵگەیە لەسەر باشی ناویانگو ژیاننامەی، ئەگەر لەحاڵێکی خراپدا بەدیکرد یاخود بۆنێکی ناخۆشی لێدەهات یان چاوەکانی کوێربوون بەڵگەیە لەسەر خراپی‌و رێکخستن لەوەی دەستیداوەتێ.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کورێکی پەروەردەکارو مامۆستاو دادوەر، ئەگەر لێپرسەربوو بەلأونەهامەتی رووی تێدەکاتو خوداوەند پاداشتی دەداتەوەو دەبێت بەپشتیوانو ئەجرو پاداشتدەدرێ.

لێپرسینەوە: (نابلسی)دەڵێت: بۆ مردوو بەڵگەیە لەسەر سزاو لێپرسینەوەی، ئەگەر مرۆڤ لەخەودا لێی پرسرایەوە لەسەر خەرجی یان بەروبووم بەشێوەیەکی سووکو ئاسانو لەبێداری‌و بەئاگایشدا لەسەر سەفەربوو بەڵگەیە لەسەر سوود وەرگرتنی لەو سەفەرو گەڕانەوە بەبێ زیان بۆ زێدو نیشتمانی خۆی.

* ئەگەر مرۆڤ بەتووندی لێی پرسرایەوە بەڵگەیە لەسەر تەوبەو گەڕانەوەی بۆلای پەروەدگار.

* ئەگەربینی لەخەودا نزیکە لەلێپرسینەوە بەسووکی لێیدەپرسنەوە، یان خاوەنی هاوسەرێکی ئاینداری بەسۆزو بەزەییە.

---

[1] **لینۆفەر**: جۆرە ڕووەکێکە لەئاوی مۆڵو وەستاودا دەڕوێت. "فەرهەنگی دەریا:٢/١١٥٢"

لێخۆشبوون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ داوای لێخۆشبووندەکات لەخوداوەند رزقێکی حەلاڵو منداڵی نێرینەی پێدەبەخشرێ بەپێی ئایەتی: ﴿فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا﴾(نوح:١٠).

*ئەگەر بینی لەنوێژ بووەوەو داوای لێخۆشبوونیکرد لەپەروەردگارو روویکردوەتە قیبلە دوعاکەی قبوڵدەبێت.

*ئەگەر رووی لەقیبلە نەبوو گوناهێک ئەنجامدەداتو پاشان دەمرێت، ئەگەر بێدەنگبوو لەداوای لێخۆشبوون بەڵگەیە لەسەر بەخشین بەپێی ئایەتی : ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللهِ﴾(المنافقون: ٥).

*ئەگەر ژنێك بینی پێی دەڵێن: داوای لێخۆشبوون بکە گرنگیدەدات بەگوناهو داوێن پیسی بەپێی چیرۆکەکەی (زلێخا).

(نابلسی) دەڵێت: داوای لێخۆشبوونی مرۆڤ لەخەودا بەڵگەونیشانەیە لەسەر فراوانی رزقو رۆزی، ئەوەشی بەدەر لەنوێژدا داوای لێخۆشبوون بکات بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.

*دەگونجێت داوای لێخۆشبوون بەڵگەونیشانەی سەرکەوتنو دوورخستنەوەی بەڵاو نەهامەتیبێت .

*ئەوەی ببینێ داوای لێخۆشبوون دەکات پەروەردگار لێی خۆشدەبێتو ماڵو منداڵو خزمەتکارو بەهەشتو رووباری پێدەبەخشێت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر گوناهی کەسێکی بینی کارێك ئەنجامدەدات خوداوەند لێی خۆشدەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللهُ لَكُمْ ﴾ (النور:٢٢)، ئەگەر بینی کەسانیتر لێی خۆشبوون تەمەندرێژ دەبێو پلەوپایەی بەرز بەدەستدەهێنێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لێی خۆشدەبێ تەمەندرێژدەبێتو ناوداریو پاکێتیو پیاهەڵدانو بەدەستدەهێنێ.

*لێبوردەیی لێخۆشبوونە، ئەگەر بینی لەمرۆڤێك خۆشبوو حەقێك دەچێتە ئەستۆی یاخود حەق لێکردنەوەو تۆڵەیەكو خوداوەند لێی خۆشدەبێ.

*لێخۆشبوون لەکاتی بوونی دەستەڵاتدا بەڵگەیە لەسەر خواناسیو ترسان لەخوداوەند.

*ئەگەر یەکێك بینی خودا لەخەودا لێیخۆشبوو یاخود پێغەمبەر (ﷺ)

چاوپۆشی لێکرد بەڵگەیە لەسەر تەوبەو ڕێنومایی‌و چارەنووسی باشی.

لێدان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خێرێکە لێدراو بەدەستیدەهێنێت لەلێدەرەوە مەگەر لێدانەکە بەداربێت ئەوکاتە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بەڵێنی پێدەدات بەڵێنەکەی بەجێ ناگەیەنێت.

* ئەگەر بینی دەستەلاتدار یا پادشایەک لێیدەدات بەدار پۆشتەیدەکات، ئەگەر لەپشتیدا قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر لەپاشیدا هاوسەری بۆدەهێنێ، ئەگەر بەدار لێیدا خراپەیەك ڕووی تێدەکات.

* هەروەها دەڵێن: لێدان بەڵگەیە لەسەر گۆڕان ، هەروەها دەڵێن: لێدان ئامۆژگارییە.

* ئەگەر بینی بەقامچی دەکێشێ بەسەری پیاوێکداو کاریگەری هەبوو لەسەری دەیەوێت بەرپرس‌و گەورەکەی بڕوات، ئەگەر لەپێڵوی چاویدا دەیەوێت ئاینەکەی بشکێنێ، ئەگەر مووی پێڵوی هەڵکێشا بانگیدەکات بۆ بیدعە، ئەگەر لەئێسکەکانیدا لەگۆڕانکاریدا دەکاتە کۆتاییەکەی‌و لێدەر دەگات بەویست‌و خوازی ئەگەر لەنەرمایی گوێچکەیداو دایدڕی‌و خوێنی لێهات دەچێتە لای کچی لێدراو.

* هەروەها دەڵێن: هەر ئەندامێك لەئەندامەکانی بەڵگەیە لەسەر ئەو نزیکەی لێکدانەوەی ئەو ئەندامەیە.

* هەندێك لەراڤەکاران دەڵێن: لێدان دوعایە ئەگەر بینی لەپیاوێك دەدەن دوعای لێدەکات، ئەگەر لێیداو ئەویش لەپشتەوە باڵی بەسترابوو قسەیەکی خراپی لەگەڵدادەکات‌و بەناقۆڵاو خراپ باسیدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لێدان بەقامچی لەخەودا وتەی خراپ‌و ناقۆلایە، ئەگەر خوێنی لەبەرڕۆیی لەماڵ‌و داراییدا زەرەدەکات.

* لێدان بەقامچی درێژ ژیان‌و حاڵی مردوە لەگەڵ دەرخستنی کارێکی ئاڵۆز.

* لێدان بەشمشێر بەڵگەی سەرکەوتنە بەسەر دوژمنانداو پووچەڵکردنەوەی بەڵگەکانیانە، ئەگەر شمشێرەکەی بچڕا بەڵگەکەی جێگیردەبێت، ئەگەر نەشکا بەڵگەی دوژمنەکەی دەردەکەوێ.

* ئەگەر بینی لەگوێدرێژێکیدا خۆی سواری بوبوو پیاوێکە نانناخوات هەتا دوعانەکات‌و داوا لەپەروەردگار نەکات.

*ئەگەر بینی لەهەندێك لەوانەی لەژێر دەستیدان دەدات بەڵگەیە لەسەرئەوەی ژنەکەی زینادەکات، لێدانی بەدەر لەژن لەوانەی لەژێر دەستیدان هۆکاری سوودمەندکردنی لێدەرن بۆی.

*ئەگەر بینی لەکەسانێکدەدات لەژێر دەستیدانین هۆکارەکەی دەگەڕێتەوە بۆ سوودمەندکردنی لێدەر بۆیان.

*ئەگەر بینی لەیەکێك دەدات لەژێر دەستیدا نییە بەڵگەیەکی خراپەو نیشانەی زەرەرە رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی خۆی لێیدەدات باشە ئەگەر هەندێك لەفریشتەکان یاخود مردوان یا ئەوانەی لەژێر دەستیدان لێی بدەن بەڵکو ئەوەی لێیان دەدات کەسانیتر بێت، باشترینی ئەوەیە مرۆڤ ببینێ بەگۆچان یا بەدەست لێیبدات.

*لێدان بەقامیش باش نییە.

*ئەگەر بینی لەکەسانیتر دەدات سوودمەنترە بۆی لەوەی کەسیکیتر لێیبدات.

*هەروەها دەڵێن: لێدان بەڵگەیە لەسەرئەوەی کەلێدەر ئەدەب فێری لێدراو دەکات، ئەگەر خوێنی نەبینی لەبەری بڕوات شادیو دڵنیایی دەهێنێت بۆ لێدراو.

*لێدان لەخەودا سەفەرە، ئەگەر بینی لەزەویدەدات سەفەردەکات.

*ئەگەر سەد جەلدەیان لێدا لەخەودا زینایکردوە یاخود ویستوویەتی زینا بکات.

*ئەگەر چاڵێکیان بۆ هەڵکەند هەتا بەردەباران بکرێو خۆشی هاوسەرداریوو زینایکردوە یان ئالوودەی کارێکی ئاوابوە.

*ئەگەر چل جەلدەی لێدرا هی مەیخواردنەوەیە، ئەگەر هەشتا جەلدی لێدرا ژنانی داوێنپاکی هاوسەرداری توهەمتبارکردوە.

*ئەگەر مردوویەکی بینی لێیدا یا خەریکبوو لێیدەدا گوناهێکی کردوە یاخود سوربوە لەسەری چونکە مردوو لەقیامەتدایەو بەتەنیا رازییە بەوەی خوداوەند پێی رازییەو بێئاگایە لەناحەق.

*لێدانی زیندو بۆ مردو هێزی حاڵی زیندوە لەئاینو نوێژو (حەج)و زەکاتدا ئەمەش ئەگەر مردوو رازیبوو بەلێدانو ملکەچبوو بۆی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی مردوویەك لێیدا خێری لەسەفەر

دەستگیردەبێت، ئەگەر شتێکی لەکیسچووبێت بەدەستیدەهێنێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر مردوویەك لێیدا قەرزەکەی دەداتەوەو لێدانی زەویش سەفەرە.

*لێدانی مرۆڤ بەبێ بریندارکردنی یاپرووشاندنی ئێش و ئازارە یاخود داپۆشینە ئەگەر لەوەرزی زستانیدابێت، وەگەرنا گوتەی مردوە.

*لێدان بۆ ئەو ئاژەڵەی شایستەیە تەمێکردنەو بۆ ئاژەڵێکیش شایستە نەبێ نەزانین و دەستدرێژیکردنە.

لێدانی دڵ: لێدانی دڵ وازهێنانە لەبەربەرەکانی و پێکدادان یاخود سەفەرو هاوسەرگیرییە.

لێدانی گاڵتە(سوعبەت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی بەگاڵتەوە لەدەرگای پێشەوا دەدات بەبزمارو سەمادەکات دەستەڵات و پۆستی فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێ ئەگەر شایستەبێ، وەگەرنا گفتوگۆو قسەگەرمدەکات.

لێدانی گەردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەگەردنی دراو سەری لێجیابوەوە ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر وازی لەژنهێنان هێنابوو (حەج)دەکات، ئەگەر لەترس وبیم و ناڕەحەتیدابوو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر ئەوکەسەی ناسی کەلەگەردنیدا لەسەر دەستی ئەوکەسەدا دەبێت، ئەگەر ئەوەی لێیدا منداڵێکی نابالغبوو پشوودەرە بۆی لەناڕەحەتی و نەخۆشی و ئەوەی رووی تێدەکات لەجیابوونەوەو دەرچوون لەدنیا.

*هەروەها ئەگەر وایبینی و نەخۆشبوو نەخۆشیەکەی درێژەی خایاند گوناهو تاوانی هەڵدەوەرێ یاخود ئەگەر بەچاکەکارو ناسرابوو بەباشترین شێوە دەچێت بۆ دیداری پەروەردگار، ئەو بەلاو نەهامەتیەشی لەکۆڵدەبێتەوە.

*ئەگەر لەگەردنی کەسێك درا نەخۆش نەبوو بەلاداریشنەبوو نازو نیعمەتەکەی دەبڕێت و لەدەستەلات دەخرێ و سەرجەم کاروبارەکانی دەگۆڕێت.

*ئەگەر بینی پادشایەك یاخود دەستەلاتدارێك لەگەردنیدەدات لێکدانەوەی دەستەلاتدار پەروەردگارە لەغەم و پەژارە قوتاریدەکات و یارمەتیدەریدەبێت لەکاروبارەکانیدا.

*ئەگەر بینی فەرمانڕەوایەك دەدات لەگەردنی بەردەستەکانی خۆشدەبێ لەتاوانباران و ئازادیاندەکات.

*لێدانی گەردن لەلایەن فەرمانڕەواو ئازادکردن یان گواستنەوەیەو بۆ پارەگۆڕەرەوەو داراییەو بەڵگەیە لەسەر ڕۆینی سەرمایەو بۆ سەفەرکارانیش بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەیان.

*ئەگەر بینی دەستەلاتدارێك لەخەڵکی ژێردەستەی خۆیدا دادپەوەر دەبێت لەگەڵیان.

*ئەگەر بینی گەردنیکرد بەدوو کەرتەوەو هەر لایەکیبرد بۆ لایەك دوو ژندەهێنێت ناتوانێ بەدادپەوەری بەڕێوەیانبەرێتو پێشی خۆش نییە دەستیان لێهەڵبگرێ، هەروەها دەڵێن: ئەگەر شتێکی ئاوای بینی لەماڵو داراییەکەی جیادەبێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت لەخەودا واز لەنوێژبهێنێ یاخود پاشگەزببێتەوە لەئاین.

*ئەگەر بینی لەگەردنی دەدرێت بەفەرمانێك لەلایەن دادوەرەوە یاخود لەرێگە برینداریانکرد لەجەنگدا باوکی دەمرێ ئەگەر باوکی هەبێت یان منداڵداربێ.

لێژایی (زەوی نەرمو نشیو): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی پێدا دەڕوات ناڕەحەتی یان غەمو پەژارەیەك ڕووی تێدەکات چاوەڕێیە کۆتاییەکەی باشبێ.

لێسانەوە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: لێسانەوەی ماستو ئاووشتیتر بەڵگەیە لەسەر ڕژدی یان کاروکاسبی ئاسان.

*دەگونجێت لێسانەوەی باش بەڵگەبێت لەسەر گەورەی بەنرخ یان ئەوەی مرۆڤ دەیلێسێتەوە.

*ئەگەر بەتوندی لێیان پرسیەوە زیاندەکات.

لێفە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنەو لەگەڵ پیاودایە، ئەگەر بینی لێفەیەکی لەشەودا هێناو تیایدا نوست ژنێك دەهێنێو هێمنیو ئارامی لێدەستگیردەبێ.

*لێفە پشووە.

*هەروەها گوتراوە: ژنێکی بەسوودەو بەڵگەیە لەسەر هێمنیو ئارامی.

(ئیبن سیرین)دەڵێت : لێفە ژنو بژێوی پەیداکاری ماڵە.

*ئەگەربینی لێفەیەکی پۆشیوە دەچێتە لای ژنێکی شۆخو شەنگ.

*ئەگەر لێفەیەکی سووری پۆشی تووشی کوشتاردەبێت بەهۆی ژنێکەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لێفە لەخەودا ژنی خەوبینەر یان کەیبانووی ماڵەکەیەتی.

*ئەگەربینی لەنێو لێفەیەکدا نووست ژنێکی دیندار دەهێنێ.

*ئەگەر لێفەیەکی سووری پۆشی تووشی کوشتارو شەڕدەبێت بەهۆی

ژنەکەیەوە، بەهەمان چەشن جێگەو شەروالّو نەعلیش هەروایە.

*ئەگەربینی شتێکی لێداماڵرا یاخود سووتا یان بردیان لەژنەکەی جیادەبێتەوە بەتەڵاقدان یاخود مردن.

لێکدانەوە: (نابلسی) دەڵێت: لێکدانەوە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بیستنی هەواڵ لەسەرزاری کەسی درۆزن، ئەگەر یەکێك بۆی لێکدایەوە لەخەودا راستگۆبوو بەوچەشنە دەبێت کەوتویەتی.

لێکۆڵەر(توێژەر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: لێکۆڵەرو پشکنەر لەخەودا جەنگاندنە لەگەڵ نەتەوەیەکی دووڕوو زەوتکردنی ماڵو داراییانە بەفروفێڵ.

لێکۆڵینەوە لەدەنگوباس: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بریتییە لەسیخوڕیو گوێگرتن لەڕووداوێك کەناگونجێت گوێی بۆ رادێرێ.

لێنراو بەگۆشتەوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دەوڵەمەندییە بۆ هەژار، بەلام لێنراو بەبێگۆشت هەژاری یا بەندایەتییە.

*ئەگەر خۆی خواردنێکی خۆشی لێنا پلەوپایەیەك بەئەندازی خۆی وەردەگرێ یان دەوڵەمەند دەبێ دوای هەژاری.

*ئەگەر کەسێکیتر چێشتی بۆ لێنا دەگونجێت پلانبگێڕێ لەدژیو ترسی فریودانی هەبێت، دەگونجێت پشتگیری بەدەستبهێنێ لەسەر خواستو داواکەی.

*شیرەوا بەگۆشتەوە یان بە برنجەوە خۆشیو شادییە یان زانیاریو رزقو رۆزی بێشومارە.

*ئەوەی لەشیر دروستدەکرێ لەسەوزەو پاقلەو هاوچەشنەکانی تێکەڵبوونی وەچەو بیدعەیەکی باشە.

لێو(لەوس): (ئیبن سیرین) دەڵێت: لێو هاوڕێی پیاوە خۆی پێجواندەکاتو وەك پەناو پشتگیری وایە، لێوی ژێرەوە لەلێکدانەوەدا بەهێزترە لەلێوی سەرەوە.

*هەروەها دەڵێن: لێو لەلێکدانەوەدا خزمایەتییە، لێوی سەرەوە ئەوەی کەوا لەهەموو کاروبارەکاندا پشتی پێدەبەسترێ لەلێکدانەوەشدا بەو شێوەیە ئەگەر ئێشو ئازاری پێوەببینێ کاروباری هاوڕێکانی بەباشی ناڕوات بەرێوە.

*ئەگەر بینی هەردوو لێوی بڕاوە ئامازەو چاوداگرتنە.

*ئەگەر لێوی سەرەوەی بەبڕاوی بینی ئەوکەسەی پشتگیریدەکات لەکاروبارەکانیدا پشتیتێدەکات.

*هەروەها دەڵێن: لێکدانەوەی هەردوولێو لەدەوری ژن دەگێرسێتەوە.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر لێـوی خوارەوەی ئەما ژنەکەی دەمرێت یان تەلاقیدەدات.
*ئەگـەر لێـوی سـەرەوەی درزو شەقیبردبوو ئەو تاکەی دەدرێتە پاڵ لێـو دەبێـت بـەدوان، ئەگـەر لێـوی خـوارەوە درزیـبرد گوزارشـت لـەدووژن دەکـات، ئەگـەر سـەرەوەبوو دووهاوڕێیـە، ئەگـەر زوخـمو کێمیکـرد هەردوو هاوڕێکەی کۆکدەبن لەسەرراو کاروبارەکانی، ئەگەر پچڕا لەهاوڕێکەی جیادەبێتەوەو دەنگی لەگەڵ دادەبڕێ.
*لێو هێزو توانای پیاوو جوانییەتی، هـەروەها لێـو خزمایەتیـەو بەڵگەیـە لەسەر:
+نەخۆشیو بەلاَ.
+ئیرەیی.
+ئەو هەواڵو دەنگوباسانەی زامەکانی دەروون سارێژدەکەنەوە.
*دەگونجێـت هـەردوو لێـو بەڵگـەبن لەسەر:
+پەردەوانو منداڵو پاسەوانو دەرگای داخراو.
+زانیـاریو ڕێنومـاییو خـواردنو خواردنەوە.
+خۆشیو ناخۆشی.
+شاردنەوەو پەنهانکردنی نهێنی.
*ئەگـەر لەخـەودا هـەر لێـوی نـەبوو بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی منداڵ یان پاسـەوان یـاخود رمـانی دەرگاکەی یا دانەخرانی یاخود ونکردنی کلیلەکانی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر مردنـی باوکو دایك یاخود یەکێك لەدووهاوسەر.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر بـژێوی ئەوانـەی شمـشاڵدەژەنن‌و هاوچـشنەکانیان یـاخود وەك دروسـتکەری شـیرینی کـەفوودەکات بـەکورەی ئـاگردا نـەك فرۆشـەری یـان دروستکەری شووشەو هاوچەشنەکانی.
*ناسـکی لێـوو سـووربوونی بەڵگەیـە لەسەر ڕەوانبێژیو ڕێنوماییو خواردنی باشو خواردنەوەو ئاهەنگو شایی.
*ناقۆلایی لێویش یان قورسییان یاخود ڕەشداگیرسانیان یـان شـینبوونەوەیان بـۆ نـەخۆش بەڵگەیـە لەسـەر مردنـی چونکە لەنیشانەکانی مردنە.
*دەگونجێت پێکەوەدانی لێو بەڵگەبێت لەسەر پێڵوی چاو.
*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر عەورەت.
*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر ئـەملاولای ڕوبـارو بـیر یـان ئـەوەی دەخرێتەسەر بیرو هاوچەشنەکانی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاشی مرۆڤ.

ميم

م ا

ماچ: (ئيبن سيرين) دەڵێت: ماچ بەئارەزووەوە بەدەستهێنانی داوایەو ماچکردنی منداڵیش خۆشەویستییە لەنێوان باوکی منداڵو ئەوەی ماچیدەکات.

*ماچکردنی خزمەتکار خۆشەویستی نێوان گەورەو خزمەتکارە.

*ئەگەر بینی ماچی دەستەلاتدارێکیکرد لەشوێنی ئەو دادەنرێ، ئەگەر دادوەرێکی ماچکرد وتەکانی پەسەنددەکرێ.

*ئەگەر دەستەلاتدار یان دادوەر ماچیانکرد لەلایەن ئەوانەوە خێری دەستگیردەبێ.

*ئەگەر بینی پیاوێك نێوان هەردووچاوی ماچکرد هاوسەر دەگرێ.

*ئەگەر بینی پیاوێك ماچیدەکات یا جووتدەبێ لەگەڵی بەئارەزووەوە خوازو داوای بەدەستدەهێنێ، ئەگەر ماچەکەی بۆ ئارەزووبوو بکەر لەکارلێکراو خێری دەستگیردەبێ یان زانیاریو رێنماییو گەیشتن بەچاکە.

*ئەگەر ماچەکەی بەبێ ئارەزووبوو کارپێکراو لەبکەرەوە خێروچاکەی دەستگیردەبێ.

*ئەگەر خزمەتکارێکی کچی ماچکرد راستیکردوە لەگەڵ بەرپرسەکەی، ئەگەر ماچی ژنێکیکرد راستگۆدەبێ لەگەڵ مێردەکەی.

*ئەگەر بینی کوڕەکەی ماچیدەکات ئەگەر باڵغبوو سوودی لێوەردەگرێ یان لەباوکی، ئەگەر بەئارەزووەوە کوڕەکەی ماچکرد ماڵو سامانێکی کۆکردوەتەوە دەیەوێت بیدات پێی ، ئەگەر ماچکە بەبێ ئارەزووبوو لەکوڕ یا کچی خۆشحاڵی دەستگیردەبێت.

*ئەگەر مرۆڤێك چاوی ماچکرد ژنو پیاو لەگەڵ یەك کۆدەبنەوە .

*ماچکردنی دەمی یار دینارەو لەگۆناو کوڵمدا درهەمە.

*ماچکردنی ژن رووتێکردنه یان موسوڵمانبوونی کەسێکی خۆشەویستە.
*ماچکردنی پیر پۆزشهێنانەوەیە لەقسەیەك.
*ماچکردنی کچ پەرداخێك بادەیە.
*ئەگەر زانایەك ژنێکی شۆخو شەنگی ماچکردو قورئان ماچدەکات ، ئەگەر حەزی لەدنیابوو دنیایە.
*ئەگەر قورئانی ماچکرد (حەج)دەکاتو بەردەڕەشەکە ماچدەکات.
*ئەگەر بینی ژنێك ماچدەکات خۆی رازاندوەتەوە یا جووتبوو لەگەڵی بێوەژنێك دەهێنێ مێردەکەی مردوەو سوود لەماڵو سامانو منداڵەکانی دەکاتو لەوساڵەدا خێر رووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی مردوویەکی ناسراو ماچدەکات سوود لەزانیارییەکی مردووەکە دەکات کەلەدوای خۆی بەجێی هێشتوە یان لەماڵو سامان یاخود لەکردارەکانی کەلە حاڵی ژیاندا ئەنجامیداوە.
*ئەگەر بینی مردوویەکی نادیار ماچدەکات لەمردوەکە یان لەجێنشینەکانی سوودو قازانج وەردەگرێ.
*ئەگەر بینی مردوویەکی نادیار ماچدەکات ماڵو دارایی لەلایەکەوە دەستگیردەبێ چاوەڕێی نەکردوە، ئەگەر مردوویەك ماچیکرد لەو مردوە یان لەجێنشینەکانی سوودو قازانجدەکات.
*ئەگەر مردوویەکی ناسراو یا نەناسراوی ماچکردو ماچەکە بەئارەزووی مارەبڕینەوەبوو داواکەی دەستگیردەبێ.
*ئەگەر نەخۆشێك بینی مردوویەك ماچدەکات بەڵگەیە لەسەر مردنی، ئەگەر لەشولار ساغبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی وتەکانی لەوکاتەدا ناشیاون چونکە مردوویەکی بێ روحی ماچکردوە.

مار: (ئیبن سیرین)دەڵێت : دەگونجێت بێباوەڕ یاخود خاوەن بیدعەبێت بەهۆی ئەو ژارەوە هەڵیگرتوە.
*دەگونجێت (حیاة) لەناوی (مار)ەوە وەرگیرابێت وەك بینینی لەکێڵگەدا یان بدرێتە پاڵ دارو گرژکردنیان چواندوە بەئاو، دەگونجێت مار فەرمانڕەوا و دەستەڵاتداربێت، یان هاوسەرو کوڕبێت بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ

وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَّكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ﴾ (التغابن : ١٤).

*ئەگەر لەگەڵ مارێکدا بەجەنگهات یان بەربەرەکانی لەگەڵکرد لەگەڵ دوژمندا بەجەنگدێت، ئەگەر مارەکەی کوشت زەفەر بەدوژمنەکەی دەهێنێت، ئەگەر پێوەیدا زیانو خراپەی لەدوژمنەکەیەوە پێدەگات بەئەندازەی ئەو پێوەدانە، ئەگەر گۆشتەکەی خوارد زەفەر بەدوژمنەکەی دەهێنێتو خۆشیو شادی پێدەگات، ئەگەر مارەکەیکرد بەدووکەرتەوە گەواهیو گوتەی دادپەروەری لەدوژمنی دەبیستێ.

*ئەگەر مار بۆی بدوێتو قسەو گوتەیەکی نەرمو نیانی لەگەڵدا بکات خێرێکی پێدەگات خەڵکی پێی سەرسام دەبن.

*ئەگەر مارێکی تۆپیوی بینی دوژمنەو خوداوەند شەڕو خراپەی لێدووردەخاتەوە بەبێهێزو هەوڵدان.

*ماری سپی: سەرسەخترین دوژمنە، **ماری رەشیش**: خراپترە.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی رەشماری گەورەو ئەژدیهاسەر دەبێت بەپێشەنگی کۆمەڵێکو موڵکو دەستەڵاتێکی گەورەو بێشومار بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر مارێکی سافو لووسی بەدەستهێناو رامو گوێڕایەڵیبوو بەچەکو هیچ ئامرازێکیتر زیانی پێنەگەیاند گەنجو دەوڵەمەندی یەکێك لەفەرمانڕەوایان بۆ ئەو دەبێت، دەگونجێت باپیرەی بێت ئەگەر ئەو سیفەتەی تێدابێت.

*ئەگەر لەمارێك بترسێ بەڵام نەزانێت چ مارێکە دڵنیادەبێت لەدوژمنەکەی، ئەگەر دەستنیشانو دیاریکرد ئەوجا ترسا لێی ترسو بیمە، هەروەها هەموو ترسو بیمێك مەترسی هەبێت لێی بەڵام دیارینەکاتو هاتنەدەرەوەی مار لەمنداڵان کوڕە، ئەگەر مارێك بباتە ماڵەوە دوژمنەکەی پلاندەگێڕێ لەدژی.

*ئەگەر بینی هەڵیدەگری ماڵو دارایی پێدەگات لەلایەن دوژمنەوە بەدڵنیایو بێ دڵەراوکە بەپێی ئایەتی: ﴿خُذْهَا وَلَا تَخَفْ﴾ (طه: ٢١).

*تووڵەمار کوڕە ، ئەگەر ماری بینی لەبازاڕ دەکوژرێت لەکاتی جەنگدا زەفەر بەدوژمنەکەی دەبات.

*مار دەستەڵاتدارو فەرمانڕەوایەکە دژایەتی لەناخیا هەڵدەگریو نهێنی پۆشیدەکات.

*ئەگەر مارێکی بینی لەعەورەتیەوە هەتا دەرەوە پاشان بۆ جارێکیتر

خۆیکردەوە بەنێویدا کەسێکە ناپاکی لەگەڵدەکات.

*مـار ژنـە، ئەگـەر بینـی مارێـك دەکوژرێت لەسەر جێگەکەی ژنەکەی دەمرێت.

*ئەگەر مارێك ئاڵابوو لەگەردنیو کردی بەسێ پارچەوە هەرسێ تەلاقی ژنەکە دەدات.

*درێـژیو کەڵبـەی مـار هێـزو توندوتیـژیو پلانـی دوژمنـە ، ئەگـەر ببینێت بەمارێك لەحاڵێکەوەدەچێت بۆ حـاڵێکیترو دوژمنـی موسـوڵمانان دەگرێتە خۆی لەگەڵ ئارەزووبازان.

*ماری ئاوی ماڵو داراییە.

*ئەگەر لەگیرفانیدا چەن تووڵە مارێکی بینـیو رەنگیـان سـپیبوو لێـی نەدەترسان باپیرەیەتی.

*ئەگەر مارێکی بینی بەدوایا دەڕۆیشت دوژمنەکـەی دەیـەوێت زیـانی پێبگەیەنێ.

*ئەگـەر لەبەردەمیـدا لـەرزی یـا خولیخـوارد دوژمنـەو تێکەڵـە بـەڵام ناتوانێ زیانی پێبگەیەنن.

*ئەگەر چەن مارێکی بینـی هاتنە نێو ماڵەکەیو بەبێ زیان چوونە دەرەوە دوژمنـەکانی لەخانـەوادەو کەسـی

خۆیەتی، ئەگەر لەماڵی خۆیدا نـەیبینن دوژمنەکانی بێگانەن.

*گۆشتی مـارو چـەورییەکەی مـاڵێکی حـەلاڵی دوژمنـە ، دژەژارە لەدوژمنەکەی.

*ئەگەر ماری بینی لەهـەموو لایەکـەوە دەجـەنگیو پـەلاماردەداتو مـارێکی گـەورەی لێکوشـتن دەبێت بـەخاوەنی ئەو شارو ولاتە، ئەگەر مارەکوژراوەکە وەك سەرجەم مارەکانیتر وابوو یەکێك لەسەربازانی پادشا دەکوژرێت.

*ئەگـەر مارەکـە سـەرکەوت بەبەرزاییەکـدا خۆشـیو شـادی رووی تێدەکات.

*ئەگـەر مارەکـە لەبەرزاییەکـەوە هاتـەخوارەوە سـەرۆکی ئـەو شـوێنو جێگەیە دەمرێت.

*ئەگـەر مـارێکی بینـی لـەزەوی هاتـە دەرەوە سـزاو خەشمـە لـەو شـوێنو جێگەیە.

*ئەگەر کێڵگەو باخەکەی پڕبوو لـەمار باخو کێڵگەکەی نەشو نمادەکاتو ئەو رووەکەشـی تیدایـە زیـاد دەکـاتو دەژێتەوە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و پێـی دەڵـێ: لەخـەودا بینیم مارێـك دەجووڵێتـەوەو منـیش دوای

کەوتم، خۆیکرد بەکونێکداو منیش بێڵێکم بەدەستەوەبوو خستمەسەر کونەکە، ئەویش پێی وت: ئێستا ژن دەستنیشان دەکەیت؟ وتی: بەلێ، وتی: دەبێت بەمیراتگری ئەو ژنەو دەوڵەمەنددەبێت ، ئەوجا ژنەکەی هێناو پاشان ژنەکە مردوو حەوت هەزار درهەمی بۆ بەجێهێشت.

*یەکێکیتر بینیماڵەکەی پڕبوە لەمار، خەوەکەی بۆ (ئیبن سیرین) گێڕایەوە، ئەویش پێی وت: لەخوا بترسەو دوژمنی موسوڵمانان مەگرەخۆ.

*ژنێك هات بۆ لایو وتی باوکی (بەکر) ژنێك لەخەودا دوو دەرچەی هەبوو دوومار لەهەردوو دەرچەکە هاتنە دەرەوە، دووپیاو هەستانو لەسەری مارەکان شیریان دەرهێناو دۆشیان، (ئیبن سیرین) وتی: مار شیری لێنایەت بەڵکو ژاری لێدێت، ئەو ژنەش دووپیاو لەسەرکردەکانی (خەوارج) دەچن بۆلایو بانگیدەکەن بۆ ڕێبازی خۆیان، هەروەها داوای لێدەکەن جنێو بەهەر دوو شێخی مەزن(ڕەزای خوایان لێبێت) بدات.

*ماری نێو سك خزمو کەس‌وکارەو هاتنە دەرەوەی لەپیاوێك بەلاو

ئەهامەتیەکە ڕوودەکاتە خزمو کەسێکی نزیك.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەماری گەورە نەترسا هێزو دەسەلاتەکەیەتی، ماریش دوژمنێکی ماڵو دارایدارە، چونکە لێکدانەوەی ژار ماڵو داراییە.

*ئەگەر بینی خۆی بردیە نێو ماڵی خۆی دوژمنەکەی پلاندەگێڕێ لەدژی.

*ئەگەر بینی ماردەگرێ بەدەستیەوە ماڵو داراییەکی لەدوژمنەوە پێدەگات بەهێمنیو ئاسایش ، ئەگە کوشتی زەفەر بەدوژمنەکەی دەبات.

*ئەگەر خوێن بەدەستیدا ڕژا دوژمنەکەی دەمرێتو ماڵو داراییەکەی بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر پێوەیدا کەمو کوڕی دوژمنەکەی بۆ دەگوێزرێتەوە، ئەگەر مارەکەی سووتاند فەرمانڕەوا دوژمنانی دەکوژێتو زەفەریان پێدەبات.

*ئەگەر فڕی سەفەردەکات.

*توولەمار لەلێکدانەوەدا دوژمنێکی بچووکە.

*ئەگەر توولە مارەکە کوژرا مردنی کوڕی بچووکە .

*ڕەشمار خراپترو بەزیانترە، ماری سپیش دوژمنی لاوازو بێهێزە.

*ئەگەر مارێك لەگەڵی دوا بەنەرمو نیانی خۆشیو شادی رووی تێدەكات یاخود خێرو چاكەیەك لەدوژمنەوە بەدەستدەهێنێتو خەڵكی پێی سەرسام دەبن، ئەگەر بەڕەقی دوا لەگەڵی دەستدرێژدەكات بۆ دوژمن مەگەر لەگەڵ ئەوەدا پێوەدانهەبێت، چونكە كردار لەوتە زۆر بەهێزترە، لەكاتێكدا لەدەستی ئەو دوژمنە قوتاردەبێت.

*ئەگەر مارێكی بینی لەكونێك هاتە دەرەوەو جارێكیتر خۆی پێداكردەوە شەیتان تووشی غەمو پەژارەیدەكات.

*ئەگەر مارەكەیكرد بەدووكەرتەوە دوژمنەكەی بەویژدانەوە دەدوێتو رەفتار دەكات بەرانبەری، ئەگەر هەردوو كەرتەكەیبرد سوود لەدوژمنێكی سەرداری خاوەن شوێنكەوتە دەبینێ، ئەگەر كردی بەسێكەرتەوە بەربەرەكانی لەگەڵ دوژمنەكەیدا دەكاتو زەفەری پێدەباتو سێ دوژمن بۆی ملكەچ دەبن: پیاوێكی سەركردەو دەوڵەمەندێكی خاوەن ماڵو منداڵ.

*ئەگەر گۆشتی مارەكەی بەنیوكوڵاو خوارد زەفەر بەدوژمنەكەیو ماڵو دارایی دەباتو سەركەوتوو دەبێتو شادی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بەكوڵاویخواردی زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەكەیداو ماڵو دارایەكی حەلاڵ بەدەستدەهێنێتو ماڵەكەش بەهۆی جەنگو تێكۆشانەوە بەدەستدێت.

*ئەگەر زارەكە كاری تێكردو بەڕادەیەك گۆشتو ئێسقانەكەی هەڵوەری كوشتارو جەنگدەكات لەگەڵ دوژمنەكەیداو كوڕەكانی پەرتەوازە دەبن لەولاتدا، ئەگەر مردو كوشتاری دوژمندەكاتو دەیكوژێت.

*ئەگەر مارێكی بینی بەلام دیارینەكردو هەڵهات لێی دڵنیادەبێت لەدوژمنەكەیو زەفەری پێدەبات.

*هەموو ترساوێك لەشتێك ئەگەر نەیبینی دڵنیاییە لەوەی لێیدەترسیو ئاگاداری وەردەگرێت بەرانبەری، ئەگەر دەستنیشانیكردو لێی ترسا ترسو بیمی بۆ دروستدەبێت لەلایەن دوژمنەكەیەوە بەلام ناتوانێت زیانی پێبگەیەنێت.

*ئەگەر مارێكی هێنا ماڵی حەرامی دوژمنەكەی وەردەگریو زەفەری پێدەبات.

*ئەگەر مارێکی مردووی بینی خوداوەند دوژمنەکەی لەناو دەبات بەئاسانی.
*ئەگەر مارێکیکرد بەدووکەوتەوە دوژمنایەتی دوژمنەکەی دەکات بەدوویەشەوە، ئەگەر فەرمانڕەواو پادشایەك خەوێکی ئاوای بینی پادشاو فەرمانڕەوایەکیتر دەشکێنێ یاخود بێخۆماندوکردن لەناویدەبات.
*ئەگەر لەگەڵ مارێکدا دوا دوژمنێکی (فیرعەون) ئاسا سەر دەردەهێنێ.
*ئەگەر بینی مارێك قووتیداوە دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر مارێکی بەسەری خۆیەوە بینی پلەوپایەو کەسێتی لای پادشاو فەرمانڕەوایان، بەرزدەبێتەوە.
*ئەگە بینی بەنێو ماردا دەڕوات خەوەکەی بەڵگە لەسەر بارانێکی مەزنو دۆڵەکان پڕ لەلافاو دەبن.
*ئەگەر ماری شاخدار ببینێ وەزارەتی فەرمانڕەواو پادشا بەدەستدەهێنێت، ئەگەر شایستەبێت، ئەگەر بازرگانبوو سوودو قازانج لەبازرگانیەکەی دەستدەکەوێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر داوێنپیسیو سروشتیانو پێوەدانیان، دەگونجێت ماریش فەرمانڕەوا بێت.
*ئەگەر کێڵگەکەی پڕ لەماربوو نەشو نما دەکاتو رووەکیش زیاددەکاتو دەژێتەوە.
*مار بەڵگەیە لەسەر:
+لێشاوو لافاو.
+دەستەلاتو ژیان.
*ئەگەر بینی مارێکی کوشتوە هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکدا دەبەستێ.
*ئەگەر بینی مار لەماڵێکەوە دێتە دەرەوە لانەو ماڵی بینراو وێراندەبێتو دەڕوخی بەسەر دانیشتوانەکەیدا.
*ئەگەر چەند مارێکی بینی ئەوەی تێدا نیشتەجێدەبێت بەدەردەکەوێتو گەرنەخۆش بێت دەمرێت.
*ئەگەر مارێك ببینێ دەچێتە نێو دەمی سەردەکەوێت بەسەر دوژمنەکەیدا.
*ئەگەر بینی مارێك لەلووتی دێتە دەرەوە یا لەپشتی یان لەشوێنی میزکردنی کورێکیدەبێت ، ئەگەر لەگوێچکەی هاتە دەرەوە یا لەورگو عەورەتی یا لەپاشی گوناهو تاوانێك ئەنجامدەداتو کەمتەرخەمیدەکات لەئاینیدا.

*ئەگەر بینی هەرمارێك لێی جیادەبێتەوە لەمرۆڤ کەسێك جیادەبێتەوە کەلەگەڵ یەکدا هاوشێوەبوون.
*ئەگەر بینی لەجێی خۆی مار دەگرێتەوە بەدەستی بەڵاو نەهامەتی لەلایەن خزمو کەسەکانیەوە یا لەلایەن خانەوادەکەیەوە.
*ماری نێو ماڵ دراوسێیەو هی دەشتو دەریش دزو جەردەیە.
*مار شەڕو ئیرەییو ناپاکیو فێڵبازیو دوژمنایەتی دەرخستنە.
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پیاوی شیوو دۆڵنشین، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دوژمنایەتی لەلایەن کەسوکارو هاوسەرو منداڵەوە یاخود دەگونجێت دراوسێیەکی ئیرەییبەری درندەبێت.
*ماری ئاویی پەناوپشتگیری ستەمکارە یان ئاگادارییە لەلایەن دادوەرەوە دەردەچێت.
*ئەگەربیبنێ بوە بەخاوەنی مارێك دەستەلاتدارێکی مەزن بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەربینی مارێك گاز لەعەورەتی دەگرێت یان قووتیدەدات ژنەکەی زیناو داوێنپیسیکردووە.

مارگر: (نابلسی)دەڵێت: یەکێك ماربگرێتو کۆیبکاتەوە، بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تێکەڵبوون لەگەڵ خەڵکی شەڕەنگێزو خراپەکارداو دژایەتیکردن لەگەڵ دوژمناندا، ئەگەر ماری بەدەستەوەبوو خەوبینەر نەخۆشبوو بەڵگەیەلەسەر تەمەندرێژی، ئەگەر هیچی پێنەبوو بەڵکوو بوو بەکرمی ئاوریشم بەڵگەیە لەسەر تەوبە ئەگەر سەرپێچیکار یان دەوڵەمەندبوو هەژار دەکەویو بەپێچەوانەوە یان دەگونجێت لەپیشەیەکی خراپەوە بچێت بۆ پیشەیەکی چاكو باش.
*دەگونجێت مارگر بەڵگەبێت لەسەر شوێنەوارهەڵگرو هەموو پیشەوەرێك وەك چەقۆفرۆشو شمشێرفرۆشی عەجەم.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی گەری.

مارمێلکە (قۆڕی): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەو زانایەی دەستیدەگرێت لەتاریکاییەوە روو بەرووناکی.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی ناقۆڵای گۆڕاوو گوندنشینەو پیاوکوژە بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی عەرەبی گوندنشینەو فیل لەخەڵکیدەکات لەماڵو سامانیانداو ئەوەی بەدییکات نەخۆشدەکەوێ.
(دمیری)دەڵێت: ئەوەی مارمێلکە ببینێ لەخەودا نەخۆشدەکەوێ.

مارەبڕ(مەلا ـ مامۆستای ئاینی):

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بۆ کەسێکی رەبەن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیریو بۆ هاوسەرداریش تەلاقدان یان دەویتییە بەپێی بینینی خەوبینەرو ئەو مارەبڕینەی بینیویەتی.

مارەبڕین(هاوسەرگیری): ئەگەر خۆی بەزاوا بینی بەلام ژنەکەی نەبینیو نەیناسیو ناوی نەبرا، دەمرێ یان مرۆڤێك دەکوژێ.

* ئەگەر ژنەکەی دیاریکردو ناسی یاخود ناویبرد وەك هاوسەرگیری وایە.

* ئەگەر بینی هاوسەریگرت دەستەلاتو فەرمانڕەوا بەئەندازەی چاکەی ژنەکە بەدەستدەهێنێ لەگەڵ واتای ناوەکەیو شۆخو شەنگیو جوانی.

* ئەگەر بینی لەهاوسەرەکەی جیابوەوە لەدەستەلاتەکەی دوور دەخرێتەوە.

* ئەگەر بینی ژنێکی داوێنپیس دەبینێ پشکێکی حەرام لەدنیادا بەدەستدەهێنێ.

* هەموو جۆرەکانی مارەبڕین لەخەودا ئەگەر خاونەکەی ئاوی هاتەوەو خۆشتن بەپێویست گەڕا لەسەری خەوێکی پووچو بەتاڵە.

* ئەگەر بینی چوە لای ژنێکی ناسراو خانەوادەکەی خێر لەدنیایان بەدەستدەهێنێت، ئەگەر نەچوە لایو جووت نەبوو لەگەڵی بەلام ماچو دەستبازی لەگەڵکرد دەوڵەمەندی خانەوادەکەی کەمتر دەبێ چونکە چوونە لای باشترو کاریگەرترە.

* ئەگەر بینی یان خەویان پێوە بینی دایکی مارەبڕی یاخوشکەکەی یاکەسێکی مەحرەمی ئەم خەوە کەسێك دەبینێ رایەڵەی خزمایەتی پچڕیوەو مافی کەسەکانی نەداوەو بەسەریان ناکاتەوە.

* ئەگەر بینی ژنەکەی زۆر لەخۆیدەکاتو پاڵکەوتوە لەگەڵ پتر لەحاڵی بێداریو واژووی سروشتی نێوانیانساڵێکی پڕ فەڕپیت روویان تێدەکات، ئەگەر ژنێکی نادیاربوو بەهێزتر دەبێ.

*ئەگەر بینی کوڕێکی لاوی نادیاری مارەبڕی‌و بکەر زەفەر بەدوژمنی دەبات بەهەمان شێوە ئەگەر مارەکراو ناسراوبوو یان ئاژاوەو ناکۆکی هەبوو لەنێوانیاندا وەك لێکدانەوەی پێشوو دەبێت. ئەگەر ناسرابوو بەلأم ناکۆکی‌و شەڕو ئاژاوە لەنێواندا نەبوو کارلێکراو لەبکەرەوە خێری دەستگیردەبێت.

*ئەگەر مارەکراو پیرێکی نادیاربوو ئەوپیرە باپیرەیەتی‌و خێرەکەیەتی دەیکات بۆ باپیری باشەو پێیدەگات‌و بەهەمان شێوە ئەگەر بینی پیاوێك ماچدەکات یاخود لەگەڵی جووتدەبێ یا تێکەڵی دەبێت ئەگەر ئارەزوو هەبوو لەنێویاندا بەو شوێوەیەیە کەباسکرا، بەلأم لەهێزو ئەندازەدا خوارترە.

*ئەگەر بینی ماچی پیاوێکدەکات نەك بەئارەزوو شەهوەتەوە بکەر لەکارپێکراوەوە خێری دەستگیر دەبێت‌و لێی وەردەگرێ.

*ئەگەر بینی دووگیانبوە زیادبوونی دنیایەتی.

*ئەگەر بینی کچیبوو خێر بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی ئاژەڵێك مارە دەبڕێ‌و ئاژەڵەکە ناسراوە خێری خۆی دەگەیەنێت بەکەسێك لەو پەیوەندییەدا وابەستە نییە، ئەگەر ئاژەڵەکە نادیاربوو زەفەر بەدوژمنێك دەبات.

*ئەگەر باڵندەو ئاژەڵی درندەی مارەبڕی بەدەر لەمرۆڤ بەهەمان شێوەیە.

*ئەگەر مردوویەکی ناسراوی مارەبڕی بکەر لەکارپێکراو خێرو دوعاو پەیوەندی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر مردوویەکی مەحرەمی مارەبڕی بکەر خێردەگەیەنێت بەکارلێکراو لەپارەو دوعاو یارمەتی.

*ئەگەر مردوویەکی ناسراوی بینی مارە دەبڕێ لەزیندوویەك خێر دەگات بەمارەکراوو لەمردوەکەو میراتگرەکانیەوە.

*ئەگەر بینی شوویکردوە بەژنێکی مردوو و چوە لای زەفەر بەکارێکی مردوو دەبات‌و لەکاروبارەکاندا بەئەندازەی جوانی ئەو ژنەیە، ئەگەر نەچوە لای زەفەری بۆئەو کارە بەئەندازەی چوونەلایەتی.

*ئەگەر بینی شوویکرد بەپیاوێکی مردوو چوە لای لەماڵی خۆیان کەمبوونی ماڵ‌و سامانیەتی‌و گۆڕانی حاڵ‌و بارو یەکلاییبوونەوەی کاروبارەکانیەتی.

* ئەگەر مردووەکە لەلانەو ماڵی خۆیدا چوە لای زیندوو دەمرێ.
* ئەگەر ژنێکی مێرددار بینی شوویکردوە بەیەکێکیتر خێرو چاکەی دەستگیردەبێت.
* ئەگەر پیاوێکی هاوسەردار بینی ژنێکی تری هێناوە دەستەڵات بەدەستدەهێنێ.
* ئەگەر ژنێک بینی مردوویەك مارەیبڕیوە خێری دەستیگر دەبێت لەشوێنێکدا خوازیارینەبوە.
* ئەگەر لەدواوە چوە لای ژنێك هەوڵی بەجێهێنانی کارێکدەدات لەروویەکی ترەوە.
* ئەگەر بینی دەچێتە لای ژنانی پادشاو سەرۆکەکان یاخود جووتدەبێ لەگەڵیان حەرام دێتە رێی.
* ئەگەر بینی ژنەکەی کەوتوەتە خولی مانگانەوە کاروبارەکانی لێدادەخرێ، ئەگەر پاکبوەوە ئەوکاروبارەی بۆ ئاوەلا دەکرێ، ئەگەر جووتبوو لەگەڵی کاروبارەکانی بۆ سووك و ئاساندەبێت.
* ئەگەر بینی خۆی تووشی خولی مانگانە بوە دەچێتە لای مەحرەمێك، ئەگەر لەشگرانبوو کاروبارەکانی تێکەڵ دەبن بەسەر یەکدا.
* ئەگەر خۆی شت و جل وبەرگی لەبەرکرد لەو حاڵە قوتار دەبێ.
* ئەگەر بینی هاوسەرەکەی ریشی هەیە ئەو ژنە هەرگیز منداڵی نابێت، ئەگەر کوڕی هەبوو کاروباری خانەوادەکەی دەبات بەرێوە.

(قەیرەوانی) دەڵێت: مارەبڕینی ژنی نادیار ئەگەر مارەبڕ نەخۆشبێت دەمرێ، ئەگەر بێداربوو گرێبەستی دەستەلات دەبەستێ یاخود شایەتی لەسەر کوژراوێك دەدات چونکە ژن دەستەلاتدارەو چوونە لای وەك کوشتن وایەو ئامرازی نێرینە وەك خەنجەرو رم وایە بەتایبەت پچڕاندنی پەردەی کچێنی و خوێن لێهاتنی ، ئەگەر ناسراوبوو یان باوکی پیاوێکی پیربوو لەدنیادا گرێبەستی حاڵێك دەبەستێ کڕینی ماڵ یان دوکان یاخود گرتنی خزمەتکار یاخود کاڵایەك دەکڕێ یان برێك پارەی دەستگیردەبێ چاوی پێی گەشدەبێ.

* بەلام دواخستنی کاتەکەی و چوونەلای خێرا بەدەستهێنانی ئەوەیە کەدوایخستوە. جووتبوون لەگەڵی بەلگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ویست و خوازیان ئەوەی خوازیاریەتی لەئاین و دنیا وەك سەفەرو کێلگەو چوونە لای

دەستەڵاتدارو سواربوونی کەشتیو گەڕان بەدووی شتی ونبوودا چونکە جووتبوون تامو چێژو سوودی تێدایە، ئەگەر لەگەڵ ژنەکەی جووتبوو خوازوهیواکانە بەدەستیدەهێنێ یاخود ژنەکەی ئەوەی دەیەوێت دەستی دەکەوێ.

* مارەبڕینی مەحرەم ئەگەر جوتبوو لەگەڵیا پەیوەندیو خەڵاتو بەخششە بەتایبەت لەدایکەوە دوای لەیەك پچڕانو گەڕانەوەی بۆ ئەو شوێنەی لێوەی هاتوەتە دەرەوە بەخەرجیو رووتێکردنەوە دوای رێگرتن مەگەر لەمانگەکانی (حەج)دا جووت بێت لەگەڵیان یاخود لەخەوەکەدا شتێکی تێدابێت بەڵگەبێت لەسەری ئەوجا دەچێتە خاکی (مەککە)و (مەدینە)و خواستو داوای خۆی بەجێدەهێنێ، ئەگەر تامو چێژی وەرگرت ئەوجا نوتفەو ئاوەکەی ماڵەکەیەتی لەخەرجی ئەو رێیەدا دەبینێتەوە.

* ئەگەر مەنی بەدەست یان جلەکانیەوە بینی ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ لەکوڕەکەیەوە یان کەسێکیترەوە.

* مارەبڕینی ئاژەڵی ناسراو بەڵگەیە لەسەر چاکە لەگەڵ ئەوەی کەنایبینێت یاخود خەرجیە، ئەگەر نادیاربوو زەفەر دەبات بەوەی ئەو ئاژەڵە بەڵگەیە لەسەری لەلایەن خۆشەویست یان دوژمنەوە.

* جووتبوون لەدواوە لەخەودا داواکردنی کارێکی قورسوگرانە لەرووگەی بەدەر لەخۆیو دەگونجێت بۆی بەجێنەیەتو ماڵو خەرجی بەسەربچێتو کردارەکانی پەرتەوازە ببن چونکە پاشەوە مەنی تێناکرێو هیچ سوودو کەڵکی نییە بەشێوەی پێشەوە.

* جووتبوون لەجێگەو لێفەیەکدا لەگەڵ تێکەڵبوون وەك مارەبڕینو ماچکردن وایە.

* ئەگەر بینی چوار ژنی هێناوە خێرێکی زۆری دەستیگردەبێت، خوداوەندە دەفەرموێت: ﴿فَانْكِحُوا مَاطَابَ لَكُمْ مِنَ النِسَاءِ مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاع﴾ (النساء: ٣).

* ئەگەر بینی ژنەکەی شوویکردوە بەکەسێکیترو بردویانە بۆ موڵكو دەستەڵاتەکەی تیادەچێتو بازرگانیەکەی پوچەڵدەبێت.

* ئەگەر بینی ژنەکەی مارەبڕی پیاوێکیترە ئەو پیاوەی برد بۆلای

ژنەکەی بازرگانیەکی بەسوودو قازانج ئەنجامدەدات.

* ئاهەنگو شاییگێڕان بەلاّو نەهامەتییە بۆ یەکێك ئەنجامیبدات، ئەوەی بانگبکرێ بۆی خۆشیو شادییە ئەگەر خواردنی نەبینی.

* دەگێڕنەوە پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین) پێی وت: لەخەودا دایکم مارەبڕی پاشان خوشکم، (ئیبن سیرین)وەلاّمەکەی بۆ نووسیو وتی: ئەم پیاوە لەچاکەکردندا ڕژدو بەخیلەو بۆ دایكو خوشکی خراپە.

* ئەگەر بینی فەرمانڕەوا مارەیکردوە دەستەلاّت بەدەستدەهێنێ، ئەگەر پیاوێك لەنێو خەڵکیدا مارەیبڕی دەرووی لێدەکرێتەوەو لەغەمو پەژارەو نەخۆشیەکانیو چاکدەبێتەوە.

* ئەگەر بینی پیرێکی نادیار ژنەکەی مارە دەبڕێ سوودو قازانجو زیادە بەدەستدەهێنێ چونکە پیر باپیرەیەتی، ئەگەر لاوێك مارەی بڕی دوژمنێکی خزمەتێکیدەکاتو هانیدەدات لەسەر ستەمو زۆرداری لەمامەڵەدا.

* ئەگەر مارەکراو زیندانیبوو ئازاددەکرێ.

* ئەگەر بینی دایکی مردووی مارە دەبڕێ لەگۆڕەکەیدا دەمرێ بەپێی ئایەتی: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ﴾ (طه: ٥٥).

* ئەگەر بینی کچێکی مارەکرد خێروچاکە بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر بینی ژنێك بەشێوەیەکی نادروست مارە دەبڕێ داوای کارێکدەکات لەڕوویەکی بەدەر لەرووی خۆیەوەو سوودی لێوەرناگرێ.

* ئەگەر پیاوێك بینی خزمەتکارەکەی مارە دەبڕێ زیادەو نەخۆشی بەوی هەیەتی بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر خزمەتکارەکەی جووتبوو لەگەڵی سووکایەتی پێدەکات.

* شکاندنی شقڵی کچێنی چارەسەرکردنی کاروباری قورسوگرانە وەك جەنگو ئازادکردنی ولاّتانو هەڵکەندنی بیرو داواخوازی گەنجینەیانو گەڕان بەدووی زانیاریداو دانایی نادیارو خۆخستنە نێو سەرجەم کاروبارە تەنگەبەرەکان.

* ئەگەر ئاوەلاّیکرد لەبەدەستهێنانی داواکەیدا سەرکەوتوودەبێت، ئەگەر ئامرازی نێرینەی شکا لەداواکەیدا لەحاڵی بێداریدا بەدەستیدەهێنێ.

* هاوسەرگیری لەگەڵ نێرینەدا بەم شێوەیەیە:
+ئەگەر گەنجو لاوبوو مارەبڕ زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیدا.
+ئەگەر پیربوو زاڵدەبێت بەسەر باپیرەیو بەختو شانسی بەرزدەبێتەوە.
+ئەگەر ناسراوبوو مارەبڕ زاڵدەبێت بەسەریاو ستەمی لێدەکاتو هەڵدەکوتێتەسەری.
+ئەگەر منداڵبوو سواری شتێکدەبێت کەبۆی گونجاو نییە.
* ئەگەر مارەبڕ هاوڕێیبوو کارێکی دەخاتە بەردەم نەیزانیوە، ئەگەر بەوستوخوازی خۆییبوو خێری لەبکەر دەستگیردەبێتو بکەرو کارلێکراو لەگەڵ کەسانیتردا هاوبەشدەبنو لەسەرکارێکی نەخوازراو کۆدەبنەوە.
* مارەبڕینی مردوو کارلێکراو خێری لەبکەرەوە پێدەگات، بەڵام زیندو دەگونجێت میراتیەکەی بەدەستبکەوێ یان لەکەسێکی خانەوادەی ئەو مردوە.
* ئەگەر مارەکراوی مردو نادیاربوو کارێکی مردووی بۆ زیندوو دەبێتەوە خوازیارییبوە، یا زەوییەکی وێران ئاوەداندەکاتەوە یا بیرێکی تەپیو هەڵدەداتەوە یاخود زەوی مردوو دەکێڵێ یان داوایەکی مردووە بەهۆی بوونی کەشو بارو لایەنگر بەدەستیدەهێنێت، مەگەر ئامرازی نێرینەی لەکاتی جووتبووندا لاوازبێ یاخود لەکاتی ئارەزوودا تەمبەڵو سستبێت، ئەوجا هەوڵدەدات بەڵام ناتوانێت، بەڵام مارەبڕینی مردوو بۆ زیندوو ئەگەر نەخۆشبوو یان نەخۆشی هەبوو پێیدەگات، وەگەرنا پەرتەوازەیی لەماڵەکەیدا بەرپا دەبێ یان نەخۆشیو ناتەواویەك لەجەستەو لەشو لاریدا دیاریدەدات مەگەر لەگەڵ ئەوەدا بەڵگەو شتێکی تێدابێت نیشانەبێت لەسەر چاکسازی وەك ئەوەی پێی بڵێ: من مردوونیم یان لەگەڵ ئەوەدا کاوجۆی بداتێ ئەوجا خێرێك زیندوو دەبێتەوە چاوەڕێی نەبوە یان نائومێدبوە لەوەرگرتنی یاخود لەپیاو ئەگەر بێوەژن بێت یاخود لەکەسێکی ئاوارە کەبگەڕێتەوە لای گەر ئاوارەی هەبێ.
* ئەگەر ژنێك شوویکرد بەپیاوێکیتر لەخەودا سوودە رووی تێدەکات یا روودەکاتە خانەوادەکەی یاخود مێردەکەی سوودو قازانجدەکات لەشەریکەکەی یان کوڕێك یارمەتی

دەدات‌و هاوکاریـدەبێت‌و ڕەنجـی بـۆ دەدات.

* ئەگـەر لەخـەودا ژنەکـەی خـۆی مارەکرد سەرکەوتوو دەبێت لەکاروباری پیشەکەیدا ، ئەگەر بینی لەشگرانە کاروبارەکـانی ئـاڵۆزو تێکەڵـدەبن بەسـەریەکدا، ئەگـەر خۆیـشت لەسـەرجەم ئـەوەی هـاتوە بەسـەریدا قوتاردەبێ.

(نابلـسی)دەڵێـت: بەڵگەیـە لەسـەر پلەوپایـەی بـەڕێزو چـاك، هـەموو هاوسەرگیریەك مەنی تێدا بەدی بکرێ‌و خۆشـۆردن بەپێویست بگەڕێ لـەکاتی بێداریدا بەتاڵە چونکە لەشگرانییە.

* ئـەوەی دوژمنەکـەی مـارەببڕێ زاڵدەبێت بەسەریا.

* ئەگـەر یـەکێك لـەبراکانی مـارەکرد چاکەی لەگەڵ ئەنجامدەدات.

* هـەروەها گـوتراوە: ئەگـەر پیاوێـك مارەبکـات لەسـەر نـەزانین لەگـەڵی هاوڕادەبێت.

* ئەگـەر دایـك‌و خوشـك‌و هەنـدێك لەمەحرەمـەکانی مـارەکرد لەمانگـە یاسـاغەکاندا ڕوودەکاتـە (مەککـە)ی پیرۆز.

* ئەگەر پیـاوێکی نەناسـراوی مـارەکرد زیـادەڕەویی دەکـات لەخـەرجی مـاڵ‌و ساماندا.

* ئەگـەر بـاوکی مـارەکرد چـاکدەبێت لەگـەڵی‌و کەسـێك خـراپ بێـت لەگـەڵ باوکی خەوی لەو جۆرە نابینێ.

* ئەگـەر لەگۆڕەکـەیا دایکـی مـارەکرد دەمرێ.

* ئەگـەر دوژمنێکـی بێبـاوەڕ کیـژێکی موسـوڵمانی مـارەکرد بەڵگەیـە لەسـەر هەڵمەتبردنەسەر ئەو شـوێن‌و جێگەیـە، بەهەمان شێوە ئەگـەر موسـوڵمان ژنـی دوژمنـی هێنـا هەڵمەتبردنـە بۆسـەر دوژمن.

* مارەبڕین بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو دەرووی خێـر بـۆ ڕەواندنـەوەی غـەم‌و پەژارە.

* ئەگەر بینـی فـەرمانڕەوا مـارەی بڕی دەستەڵات بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر باڵندەیەکی مارەبڕی زاڵـدەبێت بەسـەر دوژمنەکەیـدا، ئەگەر باڵندەکـە ناسـراوبوو چـاکە لەگـەڵ کەسـێکی نەناسراو دەکات.

* ئەگـەر ئـاژەڵێکی مـارەبڕی خێـری دەستگیردەبێت لەسـەر ویـست‌وخوازی خۆی.

*ئەگەر ویستی ژنێك مارەببڕێ بەلام پیاو دەرچوو ئەگەر خوازیاری دەستەلاتبێت بەدەستیناهێنێت و ویست و خوازی بۆبەجێ نایەت، ئەگەر لەخەلكی گشتیبێت دنیای قورس وگراندەبێ.

*ئەگەر ژنێكی رووتی مارەكرد لەغەم و پەژارە قوتاردەبێ.

*ئەگەر ئاژەلێكی دڕندەی مارەبڕی زالدەبێت بەسەر دوژمندا هەركەسێكبێت.

*ئەگەر دەلەشێرێكی مارەكرد لەگرفت و نەهامەتی زۆر قوتاردەبێت و ناوبانگی بەرزدەبێتەوەو دەبێت بەكەسێكی بەویقارو توانای ئومێدەوار.

*ئەگەر دڕندەبوو كاری نابەجێ لەدوژمنی دەبینێ.

*ئەگەر بینی كیژۆلەیەكی مارەكرد شقلی كیژێك دەشكێنێ.

*ئەگەر پلنگێكی مارەكرد زالدەبێت بەسەر ژنێكدا لەنێو گەل و نەتەوەیەكی ستەمكاردا.

*ئەگەر بینی قاچێكی مارەكرد بۆئەویتر كەسێكی خزمی خۆی دەهێنێت.

*ئەگەر بینی ژنەكەی مارە دەكات زالدەبێت بەسەر كاروبارو پیشەكەیدا.

*ئەگەر ژنانی بەهەشتی مارەكرد كاروباری ئاین جوانی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر حۆریەكانی بەهەشتی مارەكرد لەئاینەكەیدا هەوالی خۆش دەبیستێ و هەوالێك بەنهێنی دەبیستێ ئەگەر كچكە دیاربوو خێرێكی بەرچاوە وەك زەكات و جیهاد.

مارەیی:(نابلسی) دەلێت: ئەگەر لەخەودا مارەییەكیدا بۆ شتێكی نادیار لەبێداریدا رۆژوو نوێژ (حەج) ئەنجامدەدات.

مازوو(سیچكە):(ئیبن سیرین) دەلێت: ماڵ و سامانێكی نەش‌ونماكارەو دەمێنێتەوە.

ماستاو:(نابلسی) دەلێت: لەخەودا پیاوێكە بانگەشەی دەبێت و دلفراوانی دەكات و فەرمان بەپێدانی زۆر دەكات.

ماسی:پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەلێت: لەخەودا بینیم لەسەر خوانێكم ماسی لەسەردانراوە من و خزمەتكارەكەم لەسەرو ژێریمان دەخوارد، ئەویش وتی: وریابە خزمەتكاران خیانەتت لێدەكەنت، كاتێ چاودێریكرد بینی بەو چەشنەیە.

*ماسی سوێری سوورەوكراو سەعەرە لەپێناوی زانیاری و هاوەلایەتیكردنی

سەرۆکێك بەپێی ئایەتیو ﴿ نَسِيَا حُوتَهُمَا ﴾ (الكهف: ١٦).

*ئەوەی ماسییەکی تازەی سورەوەکراو بەدەستبهێنێت دەستکەوتو خێر بەدەستدەهێنێت بەهۆی چیرۆکی حەزرەتی (عیسا) لەسوورەتی (مائدة)دا.

*ماسی سورەوەکراو بەجێهێنانی پێداویستیو وەلآمدانەوەی داوایە یاخود رزقو رۆزییەکی فراوانە ئەگەر ئەوکەسە خواناسبێت، وەگەرنا سزایەکە دادەبەزێ بەسەریا.

*ئەگەر ماسی بچووکبوو لەنێوئاوداو لەرۆندا سووریکردەوە ماڵو سامانەکەی لەشتێکدا خەرجدەکات هیچ سوودو قازانجێکی لێناکات هەتا بەهاونرخ پەیدابکاتو خۆشو بەتامبێت.

*هەروەها دەڵێن: ماسی باشە بەتایبەت ئەگەر سورکرابوەوە بەدەر لەو ماسییە بچووکانەی درکیان زۆر تێدایە بەلگەیە لەسەر دژایەتی لەنێوان خۆیو خانەوادەیو بەلگەیە لەسەر خوازیاربوونی شتێك بەدەستیناهێنێت.

*خواردنی ماسی سوێر بەلگەیە لەسەر سوودو قازانج لەو دەموکاتەدا.

*هەروەها ئەگەر ماسییەکە تازەوگەورەو زۆربوو ماڵو سامانو دەستکەوتە بۆ یەکێك بەدەستیبهێنێت.

*ورده ماسی غەمو پەژارەیە بۆ ئەوەی بەدەستیدەهێنێتو وەك مندالّ وایە.

*ئەگەر ماسیەکی تازە یان ددان بەدەستبهێنێت ژنێك یان دوان دەهێنێت.

*ئەگەر لەسکی ماسیەکەدا گەوهەری دییەوە کورێکی لێدەبێت.

*ئەگەر لەسکیدا چەوری بینی ماڵو سامانو خێری دەستگیردەبێت.

*ئەگەر ماسیەکی سوێری گرت غەمو پەژارەی دەستگیردەبێت بەهۆی سوێرییەکەیەوە.

*ماسی بچووکیش خێری تێدا نییە.

*ئەوەی ماسی لەدەمی بێتە دەرەوە قسەیەکدەکات دەربارەی ژنێك مەحالّو ئەستەمە.

*ئەگەر بینی ماسی لەئامرازی زاوزێی دێتەدەرەوە کچێکی دەبێت.

*ماسی زیندووی تەڕ کچە.

*راوی ماسی لەوشکانیدا ئەنجامدانی کارێکی خراپو نابەجێیە.

*هەروەها دەڵێن: هەواڵێکی خۆشە، راوی ماسیش لەئاوی لێڵدا

غەمو پەژارەیەکی توندە، بەلام راوی ماسی لەئاوێکی روون و بێگەردا رزق و رۆزییە یاخود کورێکی خۆشحاڵ و بەختیاری دەبێت.

*ئەوەی ماسیەکی زیندو بخوات موڵك و دەستەلات بەدەستدەهێنێت.

*ماسی برژاوی تازە دەستکەوت و خێرە بەپێی چیرۆکی حەزرەتی (عیسا) لەسوورەتی (المائدة)دا.

*هەروەها دەڵێن: بەجێهێنانی پێداوستییە یان وەلامدانەوەی داوایەکە یاخود رزق و رۆزییە ئەگەر ئەو پیاوە خواناس و پارێزکاربوو، وەگەرنا سزاو خەشم وقینە.

*ماسی سوێری سوورەوەکراو سەفەرە لەپێناوی زانیاری و زانابیدا بەپێی ئایەتی: ﴿ نسیا حوتهما﴾(الکهف:٦١)

*ئەگەر بینی وردەماسی لەئارد هەڵکێشاو پاشان سووریکردەوە ماڵێك چاکدەکات سوودو قازانجی لێوەردەگرێت و ماڵێکی باش خەرجدەکات لەوپێناوەداو ماندوەبێت هەتا ماڵێکی پاك و بێگەردی دەستدەکەوێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا ماسی ژمارەکەی ئەوە ژنە ئەگەر نەیزانی چەندە ئەوە ماڵێکی دەستکەوتوە.

*ئەهەنگ وەزیری سەرۆك و فەرمانڕەوایانە، چونکە دەریا پادشاو سەرۆکەو ماسیش لای سەرۆکە، ئەگەر ماسیەکە تەڕو زیندوبوو ئەوە کچێك دەهێنێت.ماسی زۆریش دەستکەوتێکی قێزەونە، هەروەها ماڵێکی زۆر بێشومارە لەلایەن فەرمانڕەوایەکەوە پێیدەگات دەترسێ لێی بپرسێتەوەو سزای بدات.

*ئەگەر بینی ماسیەکی گەورەی راوکرد بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج و خێر.

*ئەگەر ماسی بچووکی راوکرد بەڵگەیەلەسەر رەواندنەوەی تام وچێژو سوود.

*پوولەکەی ماسی ئەگەر نەرمبوو بەڵگەیە لەسەر خێر بۆ یەکێك بیەوێت فروفێڵبکات و ئەوجا باس وخواسی وندەبێت پاش ئەوەی ماڵ وسامانی خەڵکی بەفروفێڵ داگیردەکات، بۆسەرجەم خەڵکیش بەڵگەیە لەسەر ئاڵۆزی کاروبارەکانیان و هێواشی و لەسەر خۆیی.

*ماسی بونیش بەڵگەی خێرە بۆ یەکێك بیەوێت هاوسەرگیری

ئەنجامبدات، بۆیەکێکیش بیەوێت هاوبەشی کەسی دیبکات.

*ماسی بێ پوولەکەو سەرجەم ئەو ماسیانەی لەو رەگەزەیەو درێژە بەڵگەیە لەسەر کاروپیشەی بەتاڵ‌وپووچ لەگەڵ ماندووبوون‌و شەکەتی چونکە لەدەستدەخزێ.

*ئەو ماسیەشی لەبەرچاوبێت بەڵگەیە لەسەر خێریکی کەم‌و کورت.

*ئەگەر مرۆڤ ماسیەکی مردووی بینی لەنێو دەریادا ئەوە بەڵگەیەکی خراپە بەتایبەت بەڵگەیە لەسەر نومێدەواربوونی شتێك کەوا بەدەستتنایەت.

*ئەگەر ماسیەکی زیندوی بینی لەئاو دەریهێنا یان کەسێکیتر دەریهێناو دەیخوات بەڵگەی سوودو قازانجە.

*ئەگەر ماسیەکی بینی لەجێی خۆیدا بەڵگەیەکی خراپە بۆئەوەی بەنێو دەریادا دەڕوات، بۆیەکێکیش نەخۆشبێت کەبەدەریادا بڕوات نارەحەتیەو نەخۆشیش ئێش‌و ئازاری بەسویێ‌و توندوسەختردەبێت.

*ئەگەر ماسیەکی لەسەر جێگەکەی بینی‌و لەسەردابوو بەدەریادا تێدەپەڕێ بەڵگەیە لەسەر نارەحەتی‌و ترسی نوقمبوون هەیە.

*ماسی سوێر بەڵگەیە لەسەر خێرو چاکە لەگەڵ ماڵ‌و سامانێك بمێنێتەوە، چونکە سوێری ماسی دەپارێزێ لەخراپبوون.

*هەروەها دەڵێن: غەم‌و پەژارەیە.

*ئەگەر ماسی گەورەو بچووکی بینی هیچی تێدانییەو بەڵگەیە لەسەر رزق‌ورۆزی.

*ئەگەر بەشێکی ماسی برد لەسەربازەکانی فەرمانڕەوا شتێکدەبات.

*ماسی ئێجگار گەورە ئەگەر گیراو هەڵچوو دەستدرێژیکار تیادەچێت.

*ئەگەر بینی لەماسی فرۆشێك ماسیەك دەکرێ کچێکدەهێنێت یان ژنێك.

*ئەگەر بینی ماسیەکی بۆگەندەهێنێت‌و خواردنێکی پاك‌و پوخت دەخاتە بەردەستی مارەبڕینێکی حەرام ئەنجامدەدات‌و ژنانی حەلاڵ ‌قازلێدەهێنێ.

*ئەگەر داوای نەهەنگێکیکرد لەحەوزێکدا یا لەگولاوێکدا بەلام لەدەستیچوو کەسێکی رکەبەری دەیەوێت نکوولی لەماڵ‌و سامانی بکات‌و ناتوانێت بەدەستی بهێنێتەوە مەگەر بەشەڕو ئاژاوەیەکی زۆرنەبێت.

*ئەگەر نەهەنگێکی لەحەوز یا ئەستێلێکدا بینی و شکیکردەوە زیندانیدەکرێت.

*ئەگەر ماسیەکی دڕکاوی توێکڵداری هەڵدڕی زیوێکی هەڵگیراوە یاخود ئاڵتونێکە مافی خودای لێنادرێت چونکە خواردنی حەڵاڵ نییە.

*ئەگەر ماسیەکە چەکێکی پێوەبوو بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنی بەسەر دوژمناندا، دەگونجێت هاوەڵایەتی خەڵکی شەڕەنگێز بکات، ئەگەر یەکێکبوو نەیدەتوانی ئەوەشتومەکو کالایە بۆ تەمادارانی.

*ئەگەر ماسیەکی بینی لەئاوێکی شیرینەوە دەچوو روو بەئاوێکی سوێرو بەپێچەوانەوە بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی لەسوپادا یاخود جیاوازی خەڵکی گشتی لەسەر روودانی ستەمکارییەك یان کەوتنەوەی بیدعەیەك.

*ئەگەر ماسیەکەی لەسەرڕووی ئاو بینی بەڵگەیە لەسەر ئاسانبوونی کاروبارو نزیکبوونەوەی کاروباری دوورو دەرکەوتنی پەنهان و نهێنی لەگەڵ دەرکەوتنی کاری شاراوە یاخود میراتی.

*ئەگەر ماسی بچووك و گەورەی بینی بەڵگەیە لەسەر گرنگیدان بەئاهەنگو شیوەن یاخود ئەوەی پێویست بەکۆبوونەوە دەکات لەخەڵکی چاك و خراپ.

*ئەگەر ماسیەکی بینی لەمرۆڤدەچوو یان لەباڵندە بەڵگەیە لەسەر داننان بەبازرگان و ئەوانەی لەدەریاوە هاتوچۆدەکەن یاخود زمانزانان یان رەوشتپارێزان.

*ئەگەر شتێکی بینی دڵی پێخۆشبوو یاخود زیندەوەرو گیانداری وەك کیسەڵ بەڵگەیە لەسەر چاکەکردن لەگەڵ هەتیواندا یان نەیاران و لەخۆگرتنیان.

*ئەگەر بینی ماسیەکی لەقووڵایی دەریادا راوکرد دەگونجێت لەپیشەکەیدا تواناداربێت و رزق و رۆزییەکی بێشوماری دەستگیربێت، وەگەرنا دەستدەبات بۆ ماڵی دەستەڵاتداران یاخود دەبێت بەسیخوڕ.

*ئەگەر دەریا دەرکەوت و ماسیەکی گەورەی دەرهێنا ئاگاداری لەزانیاریەکی خوداوەندا دەبێت و ئاینی بۆڕووندەبێتەوەو رێنوێنی دەکرێ بۆ رێگەیەك و دەرەنجامی کاروبارەکانیشی کۆتاییدێت، ئەگەر ماسیەکە گەڕایەوە نێو دەریا هاوەڵایەتی پیاوچاکان دێتەوەو ئاگاداری ئەوە دەبێت کەس ئاگای لێنییەو ئەگەر ویستی سەفەر

بکات کەسانێکدەبن بەهاوەڵی نەرم و نیان و بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆ شوێنی خۆی.
*ئەگەر لەماسیەکەوە شتێکی وای دی لەدوورگەیەك دەچوو دەستکەوتی دەستدەکەوێ بەهۆی جیهادو تێکۆشان یاخود هاوەڵایەتیکردنی لەگەڵ میرێکدا ئەگەر لەچاوی ماسیەکە رۆنی دەرهێناو لەگۆشتیخوارد،ئەگەر لەماسیەکەیخوارد بەبێچاککردنی سەبارەت بەئابڕووی خەڵکیدەدوێت و بەفرۆفێڵ دەستدەگرێ بەسەر ماڵ و سامانیاندا.
*دەگونجێت خواردنی گۆشتی ماسی بەبێچاککردنی بەڵگەبێت لەسەر:
+زینا.
+نەخۆشیەکی توندی سەختی هێواش وەك ئیفلیجی و هاوچەشنەکانی.
*ئەگەر ماسیەکەی لەسەر زەوی بینی بەڵگەیە لەسەر گواستنەوەی کاروپیشەی لەکاری نێودەریاوە بۆ وشکانی، ئەگەر وانەبوو ماڵ و سامان بەدەستدەهێنێت و زانیاری دەرباری پێداویستی دەستدەکەوێ یاخود خانەوادەو خزمەکانی یەکدەگرنەوە.
*هەر ماسیەك بەڵگەبێت لەسەر مرۆڤ بینی بەڵگەیە لەسەر بژێوی پەیداکاران لەئاودا وەك کەشتیەوان و ئاودێرو ئاتری حەمام.
*ئەگەر لەئاسمانەوە ماسیەکی برژاوی بۆ دابەزی مژدەیە بەگیرابوونی دوعاو سەرکەوتنی بەسەر دوژمنداو بەرزبوونەوەی پلەوپایەی.
*دەگونجێت بینینی ماسی بەڵگەبێت:
+غەم و پەژارە.
+نەخۆشی.
+مردن لەو شوێنەدا خەونەکەی تیادەبینیێ.

ماسی سوورەوکراو:(نابلسی)دەڵێت: ماسی سورەوەکراو یان مریشك ماڵ و سامانی پەیداکراوە یاخود گەنجینەی هەڵگرتنی شتومەکە بۆ رەبەن هاوسەرەو چارەسەریشە بۆ نەخۆش.
*ئەگەر چەوری تێدابێت ئەوە ماڵ و سامانە لەلایەن ژنانەوە.

ماسیگر:(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە مرۆڤ بەکۆیلەدەکات و دەیفرۆشێت یان بەگەڕیدەخات لەبەرژەوەندی خۆیدا چونکە ماسی کچ یان ژنە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شەڕو کێبەرکێو غەمو پەژارەو دەروو لەدوای نارەحەتی.

*فرۆشتنی ماسی بەتەڕی بەڵگەیە لەسەر:

+فرۆشی گەوهەروو دوڕو مەرجان.

+رزقو رۆزیو ماڵی حەلاڵ.

+زانیاریو ماندوبوون.

+فروفێڵ.

+دەرخستنی نهێنی.

ماسیە دەعموس: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سپینەوەیە، لەخەویشدا پیاوێکی نەفرەتلێکراوی لووشەیە.

مافی کڕین بەرلەکەسانیتر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+رێکەوتن لەگەڵ دوژمناندا.

+هاوسەرگیری بۆکەسی رەبەن.

+پارێزگاری لەنوێژەکان.

+کوڕو ماڵو سامان.

ماڵ(لانە ـ خانوو): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵو لانە بەڵگەیە لەسەر خاوەنەکانی ، ئەو رووخانو تەنگیو فراوانیەی تێدایە یاخود خێرو شەڕی نێوی دەگەڕێتەوە بۆ خاوەنو جێنشینانی، دیوارەکانیش پیاوانن، سەربازیش ژنە.

*لانەو ماڵی پیاو بەڵگەیە لەسەر لەشو خودی چونکە بەهۆی ئەوەوە دەناسریو بەشکۆمەندیو ناوو پەردەی دانراوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو ماڵەی کەبژێویو کاروباری پێدەچێت بەڕێوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جلوبەرگی پۆشراو.

*ئەگەر لەشو لاریبوو دەرگاو رووخساریتی، ئەگەر هاوسەرەکەی بێت دەرگاکەی عەورەتیەتی، ئەگەر دنیاو ماڵو دارایبوو دەرگاکەی دەرگایەتی بژێویو ژیانی پێدەستگیردەبێت، بەلام ئەگەر جلو بەرگەکەی بێت دەرگاو دەوربەرەکەیەتی.

*دەگونجێت دەرگا ئەگەر جیابکرێتەوە لەلانەو خانوو بەڵگەبێت لەسەر خاوەن ماڵ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی دەرگا دادەخاتو دەیکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نێرو مێ بەشێوەو رووخسار، ئەوەی داخراوبێت نێرینەیە ئەوەشی دەسکو قوڵفی پێوەیە هاوسەرەکەیەتی.

*ئەملاو لای دەرگاکە دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کوڕو خزمەتکارو براو

پەناوپشتگیر، ئەڵقەی دەرگا بەڵگەیە لەسەر خاوەنەکەی لەگەڵ خزمەتکارو دەرگاوان.

*ماڵو لانەی نادیار لانەی قیامەتو دواییە چونکە پەروەردگار بەلانەو ماڵ ناوی بردوە ﴿ تلك الدار الآخرة﴾ (القصص : ٨٣)، هەروەها ئەگەر ناسراوبوو ناوێکی هەبوو وەك لانەی ئاشتی ، ئەگەر یەکێك خۆی دییەوە تێیداو نەخۆشبوو رووی تێدەکات بەپارێزراوی لەفیتنەو ئاشوبەکانی دنیاو خراپەکانی، ئەگەر نەخۆش نەبوو مژدەیە بۆی بەپێی کردارەکانی لە(حەج)و جیهادو دنیانەویستیو بەندایەتیو خێرو چاکەو ئارامگرتن لەسەرپێچیو بەڵگەیە لەسەر ئەو دەرەنجامەی پێیگەیشتوە لەگەڵ ئەوەی لەپێناویدا مژدەی پێدراوە.

*ئەگەر لەخەودا بینی کتێبێکی بەدەستەوەیەو زانستی لێوەردەگرێت زانیارییەکەی هۆکارەبۆی، ئەگەر نوێژی تێدا ئەنجامدەدا بەو نوێژە بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر ئەسپو شمشێری لەگەڵدابوو بەجیهادو تێکۆشان پێیدەگات.

*ئەگەر خانوو ماڵێکی جیاواز لەخانوو ماڵی خۆی دروستبکات لەشوێنو جێگەیەکی ناسراو یا نەناسراو تەماشای حاڵو باریدەکرێ ئەگەر نەخۆشبوو یاخود نەخۆشی هەبوو گۆڕەکەیەتی، ئەگەر وانەبوو دنیایەتی سوودی لێوەردەگرێ، ئەگەر لەشوێنو جێگەیەکی ناسراوبوو، ئەگەر بەخشتو قوڕ بینایکرد حەڵاڵە، ئەگەر بەخشتی سوورو گەچ بینایکرد حەرامە بەهۆی ئەو ئاگرەوە کەلەئیشوکارەکەی بەردەبێت.

*ئەگەر لانەو ماڵەکەی لەشوێنو جێگەیەکی نادیار دروستکردو نەخۆش نەبوو، ئەگەر بە خشت دروستکرابوو کرداری چاکەیە بۆ قیامەتو دوارۆژی ئەنجامدەدات یاخود کردارێکە ئەنجامیداوە، ئەگەر بەخشتی سووربوو کرداری خراپو نابەجێیە لەقیامەتدا لێی پاشگەز دەبێتەوە مەگەر بیرۆخێنێ تەوبەی لێدەکاتو پاشگەزدەبێتەوە.

*ماڵو لانەی نادیارو چەپەك تەنیا بەتایبەت ئەگەر مردووی تێدابینی لانەی قیامەتە، ئەگە بینی دەچێتە نێوی دەمرێت، ئەگەر لێی نەیەتەدەرەوە، ئەگەر بچێتە نێویو لێی بێتەدەرەوە نزیکدەبێتەوە لەمردنو پاشان قوتاردەبێت.

*ئەگـەر بینـی دەچـێتە نێـو مـاڵو لانەیـەکی نـوێو هەمولایەنـەکانی تـەواوەو لـەنێو ماڵانـدابێت لەشـوێنو جێگەیـەکی ناسـراو، ئەگـەر هـەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو پـتر دەوڵەمەنـددەبێت، ئەگـەر سەرپێـچیکاربوو تەوبـەدەکات بەئەندازەی جوانیو فراوانی.

*ئەگەر ماڵەکە لەقوڕبوو حەڵاڵە، ئەگەر گەچـکاریکرابوو حەرامـەو فراوانـیو گوشـادی مـاڵ فراوانـی دنیـاو دەسـتو دڵفراوانییـە یـان تەنگەبـەری دنیایـە لەگـەڵ بەرچـاوتەنگیو قوڕکاریـشی ئاینەکەیـەتی، بـەڵام تۆکمـەو سەقامگیرکردنی بـاش رێکخستنیەتیو مـاڵو لانـەی ئاسـن درێـژی تەمـەنی خاوەنەکەیـەتی لـەنێو حـاڵو بـاری خۆیدا.

*ئەگـەر لەماڵەکـەی بـەتوورەیی هاتـە دەرەوە زینـدانی دەکرێـت بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَذَا النُّونِ إِذ ذَّهَبَ مُغَاضِبًا﴾ (الأنبياء).

*ئەگـەر بینـی چـوە نێـو مـاڵی دراوسـێکەیان ئاگـاداری نهێنیـدەبێت، ئەگەر پیاو خـراپ بێـت لـەژنو بژێویـدا ناپاکیو خیانەتی لێدەکات.

*دروستکردنی ماڵو لانە بۆ کەسێکی رەبـەن ژنێکـی پلەوپایـەدارە دەیکـات بەهاوسەری خۆی ، ئەگەر لانـەو ماڵێـك لەدوورەوە ببینێ مـاڵو داراییـەك دوای ماوەیەکی دووروودرێژ بەدەستدەهێنێت، ئەگەر چوە نێویو لەقوڕ دروستکرابوو جیـاواز نـەبوو لـەماڵو گـەڕەك دنیایـە بەدەستیدەهێنێت بەحەڵاڵی.

*ئەگـەر بینـی لـەبیناو ماڵێـك دێتـە دەرەوە بـەتوورەیی یـاخود رووی وەردەگێـڕێ دەرچـوونیەتی لـەدنیا یـاخود لـەو حـاڵو بـارەی خاوەنیـەتی بەئەندازەی ئەوەی بەڵگەیە لەسـەریو لێیدێتە دەرەوە.

*دەگێڕنەوە پیاوێکی خەڵکی (یەمـەن) دێـت بـۆلای راڤـەکارێکی خـەو پێـی دەڵێـت: لەخـەودا بینـیم لەماڵێکـدامو شـتومەکی کـۆنم هەیـە، خانووەکـە رووخـا بەسـەرما ، راڤـەکاری خـەویش پێی گوت: میراتیەکت بۆ دەمێنێتـەوە، زۆری بەسـەرا رانـەبورد یـەکێك لەخزمەکانی مردو شەش هەزار درهەمی بۆ بەجێما.

*یـەکێکیتر بینـی لەخـەودا لەسـەربانی ماڵێـك دانیـشتوەو سـەربانەکەی لەشووشەو مەرجان دروستکراوە ، ئنجا بـەرووتی لەوسـەربانە کەوتـەخوارەوە،

خەوەکــــەی بــــۆ راڤــــەکارێکی خەوگێڕایــەوە، ئــەویش وتــی: ژنێکــی شــــۆخو شــــەنگی جــــوان لــــەماڵی فـــــەرمانڕەواو بەرپرســــێك دەبێــــت بەهاوسەرت بەڵام لەناکاو دەمرێت، ئەم لێکدانەوەیەش بۆ خەوبینەر هاتە دی.

* مــــاڵو لانــــە ژنــــی خەوبینــــەرەو نەخشونیگاریشی پیـاوە، پەنجـەرەی لانـەو مـاڵی پلـەوپاو رێـزداری دنیایـە لەگــــەڵ شــــکۆمەندیو گەنجیــــدا، سەربانەکەی ناوبانگو ناودارییەتی.

* لانــەو مــاڵ بــۆ پێــشەواو ئیمــامی دامەزراوەی کۆنەو کەلەبەرو سـەنگەری موســوڵمانانە، رووخــانی لانــەو مــاڵی فەرمانڕەوای شکۆمەندی کـەمو کـورِی پلەوپایــــەداره، ئەگــــەر پیاوێــــك لەسەربانێکی ئاودیاربوو بگەر پلەوپایـەو شــکۆمەندیو پــەناگیری لــەپیاوێکی بەناوبانگەوە بەدەستدەهێنێتو داوای کۆمەکیو یارمەتی لێدەکات.

* مەسیحییەکان دەڵێن: ئەگــەر بینــی گسکی ماڵەکەی بەدەمدا غــەمو پــەژاره رووی تێــــدەکات، یــــاخود لــــەناکاو دەمرێت، هەروەها گوتراوە گسکی مـاڵ بەسەرچــوونو رەواندنــــەوەی غــــەمو پەژارەیە.

* هەروەها دەڵێن رووخانی لانەو خـانوو مەرگی خاوەنەکەیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لانەو خانوو لەخـەودا دنیایە، ئەگەر بینی خانوویەکی قوڕینی نــوێی تــەواوی هەیــە ئەگــەر هــەژاربێت دەوڵەمەنــد دەبێــت، ئەگــــەر غــــەمو پــــەژارەداربێت خوداوەنــــد دەرووی لێدەکاتــەوە، ئەگــەر پیــشەوەربێت دەســتەڵاتو پلەوپایەیــە بەئەنــدازەی باشــــی حاڵوبــــاری ، ئەگــــەر لەسەرپێچیدابوو تەوبەدەکات، ئەگەر لــەقوڕ دروســتکرابوو باشــی حــاڵو باریــەتی لەقیامەتــدا، ئەگــەر لەخــشتی سوورو گەچ دروستکرابوو خراپی حـاڵو باریەتی لەقیامەتدا، ئەگەر چوەنێویو لێیهاتــــە دەرەوە نەخۆشــــدەکەوێتو لەمــەرگ نزیکدەبێتــەوە بــەڵام قوتــار دەبێت لێی.

* ماڵو خانوو ئەگەر تـەنیابوو مـردووی تێدا بەدیکرد سەرجەم جێنشینانی ئـەو ماڵە دەمرن.

* ئەگــەر بەتوورەییــەوە لەماڵەکــەی هاتــەدەرەوە ئاگــاداری نهێنیــدەبێت، ئەگــەر خراپــەکاربوو لــەژنو بژێویــدا ناپاکیو خیانەتی لێدەکات.

* ئەگــەر مــاڵو خانوویــەك دروســتبکات هەنــدێك لەخزمــە نزیکــەکانی دەمــرن یاخود یەکێك لەکوڕەکانی.

* ئەگەر خانوەکەی بفرۆشێت ژنەکەی تەڵاقدەدات.
* ئەگەر ماڵو لانەیەکی خۆشی بینی کرداره چاکەکانییەتی، ئەگەر خانووەکە تەنگەبەرو ناخۆشبوو بەڵگەیە لەسەرکرداری خراپو ناقۆڵا.
* ئەگەر ماڵو خانوویەکی چەپەکبوو رێزو شکۆمەندی بۆ دەگەڕێتەوە یاخود ئەوەی لەدەستیداوە بۆیدەگەڕێتەوە.
* دەگونجێت خانوو ماڵ بەڵگەبێت لەسەر چاودێری.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاڵو گۆڕی شتومەكو رۆژگار.
* ئەگەر ماڵو خانوویەك دروستبکات لەخەودا بەشێوەیەکی نادروست شتێکی هەڵچنراو لەحەرام پێکدەهێنێت.
* هەروەهادەڵێن: رووخانی ماڵو خانوو مەرگی خاوەنەکەیەتی، ئەگەر بینی ماڵو خانوویەکی نوێ دەڕوخێنێ غەمو پەژارە رووی تێدەکات.
* ئەگەر خانوویەکی دروستکردو رووخاندی خێرێکی زۆری دەستگیردەبێت، ئەگەر خانوەکەی یاخود ژوورەکانی یا گۆڕەپانو حەوشەکەی یان سەربانەکەی بینی فراوانبوو لەئەندازەی خۆی زیاتر دەرووڵێکردنەوەیە لەدنیاداو بەخت چاکییە لەبژێوی‌و رزقو رۆزیدا، ئەگەر لەنێو خانووەکەدا پیسایی بینی یا بەدەرگاکانەوە پیسییە لەژنەکانیاندا، ئەگەر وایبینی ئەو خانوو ماڵە لەهیچ خانوویەکیتر ناچێتو گڵو خاکەکەی دیارە بریتییە لەموڵکی خەوبینەرو ئەوەی پێوەی دەردەکەوێت.
* ئەگەر نەخۆشێك بینی لەماڵەکەی دێتەدەرەوەو خۆشی بێدەنگەو هیچ لەزاری نایەتە دەرەوە مەرگو تیاچوونیەتی.

ماڵان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵی پیاو ژنەکەیەتی کەرووی تێدەکات. دەگونجێت ماڵەکەی بەڵگەبێت لەسەر لەشو لاریو ماڵی خزمەتکارانو گەنجینەی گەنمو دایکی کەهۆکاری بژێوییەتی بەشیرو پەروەردەکردنی.
* شوێنی حەوانەوەو پشوودانیش بەڵگەیە لەسەر خزمەتکارو تەیان.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی لەگەڵیایەتی بەتەنیا دەمێنێتەوەو پێداویستی خۆی بەجێدەهێنێت بەدەر لەسەرجەم ئەندامانی خانەوادەکەی.
* تەماشاکردنی پیو لەپەنجەرەی ماڵەکەیەوە بەڵگەیە لەسەر

تەماشاکردنی عەورەتو لەشولاری ژنەکەی.

* ئەگەر لەماڵەکەیدا نەخۆشێك هەبوو بەڵگەیە لەسەر چاکێتی مەگەر سروشتی خۆی وانەبێت.

* ئەگەر نەخۆشینەبوو ژندەهێنێت ئەگەر رەبەنبوو یاخود کچەکەیدەدات بەشوو.

* ئەوەی ببینێ ماڵو خانوویەکی نوێ دەڕوخێنێ خەمو پەژارە رووی تێدەکات.

* ئەوەی ماڵێك دروستبکات یان بیکڕێ خێرێکی زۆر رووی تێدەکات.

* ئەوەی خۆی لەماڵێکی گەچکاریکراوی نوێی نادیاریدا بدۆزێتەوە بەتەنیا لەماڵەکانیتر بەڵگەیە لەسەر شەڕو حاڵی گۆڕەکەی.

* ئەوەی ببینێ خۆی لەماڵێکدا گیرکردووەو دەرگاکانی داخستووەو ماڵەکەی لەناوەڕاستی ماڵانیتردابێت خێرو لەشساغی بەدەستدەهێنێت.

* ئەوەی ببینێ ئارامدەگرێت لەسەر ئەرکو باری ماڵو دیوارێك ئەرکی ژنێك هەڵدەگرێت، ئەگەر ماڵو دیوارەکە هەڵیانگرت ژنێك ئارامدەگرێ لەسەری، دەرگای ماڵ ژنە.

* ئەوەی ببینێ دەرگا دادەخات ژنێکدەهێنێت، دەرگای کراوە دەروازەکانی رزقو رۆزییە، راڕەویش خزمەتکارە لەسەر دەستی ئەو چارەسەری گیروگرفتو کاروباری ئەستەمو گران دەکرێ.

* ئەوەی ببینێ دەچێتە نێو ماڵێك یا دەرگایەك دادەخات لەسەر خۆیو سەرپێچی پەروەردگار ﴿وغلقت الأبواب﴾(يوسف:٢٣).

* ئەگەر بینی بەڵێنیداوە تێیداو دەرگاکانی داخراوەو ماڵەکەش ئاوەڵاو فراوانە خێرو لەشساغی بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر بینی ماڵەکەی لەئاڵتوونە دەسووتێ لەوماڵەدا.

* ئەوەی ببینێ لەماڵێکی تەنگ دێتە دەرەوە لەخەمو پەژارە قوتار دەبێت.

* ماڵو لانەی بێسەربان کەخۆر یا مانگ لێوەی دیاربێت ژنێکە لەوماڵەدا شوودەکات.

* ئەوەی لەماڵەکەی خۆیدا لانەیەکی فراوانی قوڕیین ببینێو تێدا نەبووبێ ژنێکی ساڵحە لەو ماڵەدا دەبێت، ئەگەر گەچکاری کرابوو یان بەخشت دروستکرابوو ژنێکی زاڵو دووڕووە،

ئەگــەر لــەژێر ماڵەکــەدا ئــاوەڕۆبوو پیاوێکی فێڵبازە، ئەگەر لەقوڕبوو فێڵ لەئایندادەکات.

* مــاڵو خــانووی تاریــك ژنێکـــی بەدڕەوشتی خراپــە، ئەگــەر ژن ببینــێ پیاوە.

* ئەگــەر ببینــێ چــووە مــاڵێکی شــێدار خــەمو پــەژارە لەلایــەن ژنێکــەوە رووی تێدەکات بەئەندازەی تەڕیو شـێداریو قـــوڕاوی پاشـــان بەسەردەچـــێتو چاکدەبێت.

* ئەگەر ببینێ ماڵەکەی فراوانترە خێرو فــەڕو بەرەکــەت دەڕژێــت بەســەریاو خێـــری دەســـتدەکەوێت لەلایـــەن ژنێکەوە.

* ئــەوەی ببینــێ ماڵێــك هەڵــدەکوڵێو رەنگاورەنگیـــدەکات لـــەو ماڵـــەدا جیـاوازیو ئـاژاوە دەکەوێتــەوە، مــاڵی روونلكو رۆشنیش بەڵگەیە لەسەر خێرو رەوشتی بەرزی ژن.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی ماڵەکەی زۆر فـــروانترە لـــەوەی خـــۆی فـــەڕو بەرەکـەت دەڕژێـت بەسـەریاو سامانو ماڵی لەلایەن ژنەکەیەوە پێدەگات.

* ئـــەوەی ببینـــێ مـــاڵێکی نـــوێ دروستدەکات خەمو پەژارەیەکی گەورە رووی تێدەکات.

* ئەگەر ماڵێکی نوێی بینی دوژمنەکەی دەمرێت.

* ئەگــەر ماڵەکــەی بــەتاریکی ببینـــێ ســـەفەرێکی دوور دەکەوێتـــە بـــەری بێئـــەوەی ســـوودی لێـــوەر بگرێـــتو خۆشحاڵ ببێت.

* ئەگەر ماڵەکەی خۆی بەرۆشنی بـەدی بکات سەفەر دەکاتو خێری دەسـتگیر دەبێــت، ئەگــەر وایبینـــی ماڵەکـــەی دەڕوخێـــێ مـــاڵێکیتر بـــەمیراتی وەردەگرێت.

ماڵئـــاوایی(خواحـــافیزی): (نابلـسی) دەڵێـت: ماڵئـاوایی لەخــەودا بەڵگەیــە لەســـەر بەسەرچـــوونی پلەوپایـــە یـــان تەڵاقــدانی ژن یــان مردنـــی نـــەخۆش یاخود چوونە دەرەوە لەنیشتمانێکەوە بۆ نیشتمانێکیتر.

* ئەگــەر بینــی وەك ئــەوەی ماڵئــاوایی لەژنەکەی دەکات تەڵاقیدەدات.

* هــەروەها دەڵــێن: ماڵئـاوایی بەڵگەیـە لەسـەر جیابوونـەوە لـەخواحافیزلێکراو بـــەهۆی مـــردن یـــا هۆکارەکـــانیتری جیابوونەوە.

* هــەروەها ماڵئــاوایی بەڵگەیــە لەســەر جیابوونەوەی هەردوو شەریكو لابردنـی فەرمانڕەواو زەرەری بازرگان.

* هەندێکدەڵێن:ماڵئاوایی لەلێکدانەوەدا باشە، بەڵگەشە لەسەر:

+گەڕانەوەی ژنی تەڵاقدراو.
+چاکبوونەوەی پەیوەندی نێوان دووشەریك.
+سوودو قازانجی بازرگان.
+گەڕانەوەی پلەوپایە بۆ فەرمانڕەوا.
+چاکبوونەوەی نەخۆش.
* هەندێکیتر دەڵێن: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا بینی وەك ئەوەی سەلامی ماڵئاوایی بکات خراپە بۆ یەکێك گوێی لێبێتو ئەوەشی دەیلێت لەبەرئەوەی خەڵکی لەکاتی لەیەك جیابوونەوەدا ماڵئاوایی دەکەن لەیەکتر یاخود نوستنو دەست لەیەکبەرداندا.
* هەروەها ئەم خەوە بەڵگەیە لەسەر بەتاڵبوونەوەی هاوسەرگیری بۆیەکێك بیەوێت هاوسەربگریو جیابوونەوەی دووشەریكو مردنی کەسێکیش نەخۆشبێت.

ماڵوسامان: (نابلسی)دەڵێت: ماڵوسامان بۆ هەژار خراپەیە دێتەڕێی یاخود دەگونجێت زۆرکردنبێت لەدوژمنو کاروکاسبیبێت بۆ حەسوودو رژد.
* دەگونجێت ماڵوسامان بەڵگەبێت لەسەر هاوسەروکرداری چاك بۆ بەدەستهێنانی خۆشیەکانی بەهەشت.
* دەگونجێت ماڵوسامان بۆنەخۆش بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندبوون.

ماڵو منداڵ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵو سامانە بۆیەکێك بەدییان بکات، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾ (التوبة: ٢٨).

مامۆستا: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مامۆستا بۆ منداڵانی نادیار بەڵگەیە لەسەر میرودادوەرو شارەزا لەگەڵ ئەوەی زوبانی فەرمانکردنو رێگری هەیە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندانەوان بەهۆی زیندانیکردنی خەڵك.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر راوی چۆلەکە لەگەڵ فرۆشەریدا.
* ئەگەر بینی بوە بەمامۆستا تەماشای حاڵیدەکریو لەگەڵ ئەوەی گونجاوە لەگەڵی وەك پەروەردەکارێك.
* دەگونجێت مامۆستایەکی نادیار بەڵگەبێت لەسەر خوداوەند هەروەك چۆن بەڵگەیە لەسەر دادوەر بەپێی ئایەتی: ﴿الرَّحْمَنُ ، عَلَّمَ الْقُرْآنَ﴾ (الرحمن: ١ـ٢).

مانگ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەبنەڕەتدا وەزیری فەرمانڕەوایە، مەزنە یان دەستەلآتدارێکە لەخوار فەرمانڕەواوەو ئەستێرەکانی دەوروبەری سەربازەکانییەتی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانایەکی شارەزاو ئەوەی ڕێنومایی پێوە دەکرێ.
* بەڵگەیە لەسەر:
+کوڕ.
+هاوسەر.
+گەورە.
+کچ بەهۆی جوانییەوە.
* نورو ڕووناکی لەژن و پیاوی جواندەچێ بۆ نموونە دەگوترێ وەك مانگ وایە یاخود کەرتێکی مانگە، پاشان لێکدانەوەی وەك لێکدانەوەی ڕۆژ وایە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیادوکەم چونکە وەك ماڵ و دارایی و کردار زیادوکەم دەکات.
* ئەگەر نەخۆشێك لەسەرەتای مانگدا بینی هاتەخوارەوە بۆلای لەو نەخۆشیو بەلایە قوتاردەبێ.
* ئەگەر لەکۆتایی مانگدابوو تەمەنی بەسەردەچێ ، دەگونجێت چەند ڕۆژێکی مابێت یان چەن هەفتەو مانگو ساڵێك.
* ئەگەر لەسەرەتای مانگدا هاتەخوارەوە یاخود هەڵهات لەکەسێك ئاوارەو غەریبی هەبوو لەشوێن و جێگەی خۆی دەچێتەدەرەوە لەسەفەرەکەیدا لەنیشتمان دووردەکەوێتەوە.
* ئەگەر مانگی لای خۆی بینی یاخود لەئامێزیدا لەدەستیدا هاوسەردەگرێ بەئەندازەی تیشك و ڕووناکی ژنبێت یاخود پیاو.
* خاتوو(عائشە) (ڕەزای خوای لێبێت) لەخەودا بینی سێ مانگ کەوتەنێو ماڵەکەی، خەوەکەی بۆ باوکی گێڕایەوە ئەویش وتی: ئەگەر خەونەکەت ڕاستبێ سێ خێرۆمەندی سەر زەوی لەلانەی تۆدا لادەدەن.
* ئەگەر بینی مانگ دیارنەبوو داواکە لەخێروشەڕدایە بەسەردەچێت و دەفەوتێ.
* ئەگەر بینی مانگ هەڵهات لەسەرەتایدایە، ئەگەر مانگی بەدرەوشاوەیی بینی لەئاسماندا وەزیرێك سوود دەگەیەنێ بەخەڵکی ئەو شوێنە.
* ئەگەر تەماشای مانگیکردو هاوچەشنی ڕووخساری تێدا بینی دەمرێ.
* ئەگەر بینی خۆی بەمانگدا هەڵواسی خێری لەدەستەڵاتدارەوە دەستدەکەوێ.

*ئەگەر بینی مانگ تاریکبوەو خەوبینەر فەرمانڕەوابوو ژێردەستەکانی ئازاریدەدەن و نکوولی لەفەرمانەکانی تری دەکەن.

*ئەگەر بینی مانگبوە بەخۆرو خەوبینەر خێرو شکۆمەندی و ماڵ و سامانی لەلایەن دایك یان ژنەکەی دەستدەکەوێ.

*ئەگەر بینی مانگ تاریکبوەو خەوبینەر فەرمانڕەوابوو ژێردەستەکانی ئازاریدەدەن و نکوولی لەفەرمانەکانیتری دەکەن.

*ئەگەر بینی مانگبوە بەخۆر خەوبینەر خێرو شکۆمەندی و ماڵ و سامانی لەلایەن دایك یان ژنەکەی دەستدەکەوێ.

*ئەگەر مانگی بینی هاوتایەتی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەسەفەردایەو کەشتیەوان و ئەستێرەوان بەهۆی تەڕی جموجووڵی.

*دەگێڕنەوە (ئیبن عەباس) (ڕەزای خوای لێبێت) لەخەودا بینی مانگ بەرزبوەوە روو بەئاسمان و خەوەکەی بۆ پێغەمبەر(ﷺ) گێڕایەوەو وتی: ئامۆزاکەتە مەبەستی لەخۆیبوو(ﷺ).

*دەگێڕنەوە ژنێکهات بۆ لای (ئیبن سیرین)و نانی نیوەڕۆی دەخوارد، وتی: بینیم لەخەودا مانگ چوو بەنێو کۆمەڵە هەسارەیەکی تۆکمەو رشتەبەنداو یەکێکیش بانگیکرد بچۆ بۆلای (ئیبن سیرین)، ئنجا خەوەکەی بۆ (ئیبن سیرین) گێڕایەوە، ئەویش دەستی لەخواردنەکەی کێشایەوەو وتی: وای لەتۆ چۆن خەوێکی ئاوات بینی؟ دیسان ژنەکە خەوەکەی بۆ گێڕایەوەو ڕەنگی گۆڕاو دەستی بەسکسییەوەگرتبوو، خوشکەکەی پێی وت: چیتە؟ وتی: ئەم ژنە دەڵێت دوای حەوت رۆژیتر تۆ دەمری .. پاشان لەرۆژی حەوتەمدا مرد.

*پیاوێك لەخەودا بینی تەماشای ئاسمانیدەکرد، دەگەڕا بۆ مانگ و نەیدۆزییەوەو ئنجا تەماشای زەویکردو مانگی لەسەرزەوی بینی وردە وردە ونبوو، پاشان خەوەکەی بۆ ڕاڤەکارێك گێڕایەوەو وتی: ئەگەر خاوەنی ئەم خەونە پیاوبوو کیمیاگەرەو ماڵ و سامانی لەکیسدەچێت، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر ژنێك خەڵکی لەو جۆرەی بینی مێردەکەی دەکوژرێ.

*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم مانگ لەماڵی ئێمەدایە، ئەویش وتی: دەستەڵاتداری باڵا روو لەشارەکەتاندەکات.

*مانگگیران وەك رۆژگیران وایە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا فەرمانڕەوایەکی دادپەوەر یان زانایەکی گەورەیە یا مێردمنداڵێکە یاخود دەستەڵاتدارێکی ستەمکارە یا پیاوێکی درۆزنە.

*ئەگەر مانگی لەژوورەکەی خۆیدا بینی یاخود لای خۆی بینی ژنێك دەهێنێت بەئەندازەی تیشكو رووناکی مانگ،ئەگەر لێڵبوو هاوسەرەکەی هاوتای خۆی نییە.

*ئەگەر ژنێك بینی مانگ کەوتەخوارەوەو کەوتە نێو ماڵی ئەو هەندێکی لێهەڵگرتو لەپارچە پەڕۆیەکی ئاڵاند ئەوە کوڕێکی دەبێت دەمرێو غەمو پەژارە دەخوات بۆی، ئەگەر بینی مانگ تیشكو رووناکی کزبوو وەزیرێك لەکاردەخرێ.

*ئەگەر بینی مانگ بەهاوتای خۆردەچێت بەرێوەو رۆیشتنی باشترە لەرۆیشتنی خۆر وەزیر لەدەستەلات دەردەچێو یاخیدەبێت.

*ئەگەر مانگی لەماڵی خۆیدا بینی کەسێکی ئاوارەو غەریب دەگەڕێتەوە بۆ لای.

*ئەگەر مانگی لەسەر زەوی بینی مردنی دایکییەتی.

*ئەگەر بەنێومانگدا رۆیی هاوسەرێکی دەوڵەمەندە بۆی.

*رۆژومانگ باوكو دایکن.

*ئەگەر تەماشای مانگیکردو رووخساری خۆی تێدا بەیدکرد دەمرێ.

*ئەگەر ژنێکی دووگیانی هەبوو کوڕێکی دەبێت.

*ئەگەر بینی وابەستەی مانگدەبن خێرو چاکەی لەفەرمانڕەواو دەستەلاتدار دەستدەکەوێ.

*ئەگەر بینی مانگ تاریکبوو خەوبینەر دەستەلاتداربوو ژێر دەستەکانی ئازاریدەدەنو نکوولی لێدەکەن.

*مانگ بەڵگەیە لەسەر ژنی خەوبینەر یان دایكو باوکیو خوشك کچیو شتومەكو بازرگانیو کردار.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر کەشتی چونکە دەریاوانان بەدەریادا دەڕۆن بەپێی پلەو رەوتی مانگ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەفەر چونکە هەمیشە جموجووڵدەکات بەڵگەیە لەسەر چاوانی خەوبینەر.

*بینینی مانگ بۆنەخۆش یاخود بۆ یەکێك بەدەریادا تێبپەڕێت بەڵگەیە لەسەر تیاچوونو فەوتان.

*ئەگەر بینی بەری مانگو بەگەواڵەهەورگیرا بەڵگەیە لەسەر

نەخۆشـــی تووشـــی وەزیـــرو کاربەدەســـتدەبێت پاشـــان چاکدەبێتەوە.

*ئەگـەر مـانگی لـەنێو گەواڵەهـەوردا بینـــی لـــەکاروباری دەســـتەڵات دووردەخرێتەوە.

*ئەگـەر مـانگی بینـی گەواڵـە هـەور دایپۆشیو خۆشی دەوڵەمەندبوو هـەژار دەکەوێ.

*ئەگـەر بینـی مـانگ گفتوگـۆ دەکـات لەگـــەڵی پلەوپایـــەو نزیکـــی لەفەرمانڕەوایان بەدەستدەهێنێ.

*ئەگـەر ژنێکـی دووگیـان بینـی مـانگ لەژوورەکەیدایـە کـوڕی دەبێـت مەگـەر لەخەونەکەیـــدا شـــتێکی تێـــدابێت بەڵگـەبێت لەسـەر کـچ وەك ئـەوەی دەرگای لێدا بخرێ یان بەجلو پۆشاکی دایبپۆشـێ یـاخود لەچـاوی خـەڵکی بەدووری بگرێت.

*ئەگـەر مـانگی لەشـوێنێکدا بینـیو دەستی بـۆ درێژدەکات بـەڵام دەسـتی پێناگـات حـەز لـەکوڕدەکاتو پێـی نادرێ، ئەگەر دووگیانبوو کچیدەبێت.

*ئەگەر بینی مانگ دەرکەوتوە بەپڕیو تەواوی بەڵگەیە لەسـەر لابردنـی وەزیـر چـونکە ئەگـەربوو بـەمانگی چـواردە ڕووناکی تەواو دەبێ پاشان کـەموکوڕی ڕووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی کڕنووشدەبات بـۆ ڕۆژ یا مـانگ گونـاهو تـاوانێکی گـەورە ئەنجامـدەدات یـاخود گوێڕایـەڵی فـەرمانڕەواو وەزیرێکـی دەبێـت لەکارێکی پڕوپووچدا.

*ئەگەر بینی ڕۆژوومانگ کڕنووشدەبەن بۆی دایكو باوکی ڕازین لێی.

*ئەگـەر مـانگی لـەحاڵی خۆیـدا بینـی لەئاسمانـداو تاریـكو نووتـەکبوو ڕووداوێك ڕوودەکاتە کاربەدەستانی ئەو وڵاتە.

*ئەگەر بینـی مـانگ درزو قڵیشیبردوە دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تیاچوونی وەزیر یان فەرمانڕەوا.

*ئەگـەر مـانگی بینـی چوەتەسـەر شـێوازی پیـاوێکی ملکـەچو ڕسـوا وەزیرێك لەکاردەخرێ.

*ئەگەر مانگی بینـی تیـشکی هـەبوو دەیویـست بیـشارێتەوە دەردەکـەویو ئاشکرادەبێ.

*ئەگـەر بینـی مـانگگیراوە یـاخود تاریکارییـەکی هـاتوە بەسـەردا یـان سـووری گـۆڕانو کەموکوڕییـە دەدرێتـەپاڵ ئـەوەی مـانگ بەڵگەیـە لەسەری.

*مانگ بەڵگەیە لەسەر خێرایی سەفەر چونکە بەخێرایی دەڕوات بەنێوگەردووندا.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی بەهۆی سەرماو سۆڵە هەروەك چۆن ڕۆژ بەڵگەیە لەسەر گەرما.
*دەگونجێت مانگ بەڵگەبێت لەسەر حاڵوبار یان کەسێکی هاودەم.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+وەزارەت.
+نووسین.
+دەستەڵاتداری ستەمکار.
+قومار.
+سوێند بەپێی ئایەتی: ﴿ كَلاَّ وَالْقَمَرْ (٣٢)﴾ (المدثر)
+چاکبوونەوەو چارەسەر لەنەخۆشیەکانی چاو.
*ئەگەر بینی مانگ درزو قڵیشیبردوە بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی نیشانەیەك بەپێی ئایەتی: : ﴿ اقتربت الساعة وانشق القمر﴾ (القمر:١).
*بینینی مانگ بەشێوەی مانگی چواردە بەڵگەیەکی چاکەو بەپێچەوانەشەوە.
*دەگونجێت مانگ بەڵگەبێت لەسەر شارەزاو زانا بەزانیاری ئەستێرەزانی یاخود ئەوەی شارەزای لێکدانەوەی خەوە.
*ئەگەر مانگی لەشێوەی ڕێزداری خۆیدا بینی بەڵگەی خێرو چاکەیە، بەڵام ئەگەر لەشوێنی دابەزینی خۆی بینی بەڵگەی خراپەیە.
*ئەگەر لەبورجی (کاوڕ) بینی دەگونجێت خراپبێت بۆ ئەو ساختمانو بینایانەی هەیە.
*ئەگەر لەبورجی(گا)بینی و خوازیاری سەفەربوو لەپێناوی بەجێهێنانی چاکەدا ئەوە خراپە بۆی.
*ئەگەر لەبورجی(مەڕ)دا بینی خراپە.
*ئەگەر لەبورجی(قرژاڵد)دا بینی بۆ هاوسەرگیری دەشێو دەتوانێت بچێتە لای ژنان.
**ئەگەر لەبورجی (شێر)دا بینی خراپە بۆ شەڕیكو دەستەبەرکردنو تێکەڵیماڵو دارایی.
*ئەگەر لەبورجی سونبولە(گوڵەگەنم) بینی باشو بەجێیە بۆ بەگەڕخستنی لەشولار.
*ئەگەر لەبورجی تەرازوو (کێشانە) بینی خراپە بۆ خۆیو کەمبوونی ئاو.
*ئەگەر لەبورجی (دوپشك) بینی باشە بۆچێژوەرگرتن لەحەمامو جلوبەرگ بەڵام بۆسەفەر خراپە.
*ئەگەر لەبورجی (کەوان)دا بینی خراپە بۆ ڕواندنی دارودرەخت.

*ئەگەر لەبورجی (هەواڵکار)دابینی خراپە بۆ دانانی بناغە.
*ئەگەر لە دۆڵچەدا بینی خراپە بۆ بەگەڕخستنی پەیامبەرو هەموو جموجووڵێك.
*ئەگەر لەبورجی (هەنگ)دابینی باشە بۆ گرێبەستی مامەڵە.
*ئەگەر خۆرو مانگو ئەستێرەکانی بینی لەیەك خولگەداو رووناکی هەبوو وتەکانی لای فەرمانڕەواو وەزیرو خەڵکی بەڕێز پەسەنددەکرێ، ئەگەر رووناکی نەبوو بەڵاو نەهامەتییە بۆ خەوبینەر.
*ئەگەر بینی رۆژو مانگ هەڵهاتن لێی باوكو دایکی رازین لێی، ئەگەر تیشکیان نەبوو تورەوخەشم لەدڵن بۆی.
*ئەگەر رۆژو مانگی لەلای راستو چەپو پشتو قاچەوە بینی غەمو پەژارە یاخود ترسو بیم یان بەڵاو نەهامەتیو هەڵهاتنە بەپێی ئایەتی:
﴿وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ (٩) يَقُولُ الإِنسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُّ﴾ (القيامة:١٠).
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر خەونەکە لەمانگە ساغەکاندابوو راستەو هەرگیز هەڵەی تێدانییە، بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرووی خێرو قوتاربوون لەزینداناو چاکبوونەوە لەنەخۆشی.
*ئەگەر خەوبینەر لەنەتەوەکەی جیابوبوەوە یان لەوڵاتی خۆی دوورکەوتبوەوە دەگەڕێتەوە بۆلایان بەپێی چیرۆکەکەی (یونس)(سەلامی خوای لێبێت).
*دەگونجێت فیتنەو ئاشوبێکی مەزن ببینێ لەمردنی زانایەكو..
*ئەگەر خەوبینەر سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکاتو دەگەڕێتەوە بۆ لای خودا.
*ئەگەر خەوبینەر خوازیاری پلەوپایەبوو لەگەڵ رێزداریدا بەدەستی دەهێنێت چونکەخوداوەند (ئیدریس) پێغەمبەری (ﷺ) بەرزکردەوە.
*ئەگەر خەوبینەر لەسەفەردابوو لەدەریادا هەوا نابێتو دەترسێ غەرق ببێت، پاشان خۆیو ئەوانەی لەگەڵیدایە قوتاردەبن.
*ئەگەر خەوبینەر لەنارەحەتیدابێت قوتاردەبێ لەنارەحەتیو دوژمنەکانی.
*دەگونجێت خەوبینەر لەبیدعەو وێڵیو سەرگەردانی پاشگەزببێتەوە.

*ئەگـەر خەوبینـەر لـەکاروکرداری لابرابوو دەگەڕێتەوە بۆی.
*ئەگـەر هـەژاربوو یـان نەخۆشـبوو خوداوەنـــد چــــاکیدەکاتەوەو دەوڵەمەندیدەکات.
*دەگونجێـت خوداوەنـد ولاتێکـی پـێ ئازادبکـــاتو دەســـتکەوتی زۆری دەستبکەوێت.
*مـانگی (سـەفەر) بـاش نییـە ئەگـەر خەونەکەی تێدابینی بەلام بینینی خەو تێـدا بۆیـەکێك لەغـەمو پـەژارەدابێت هیچی تێدا نییە.
*ئەگـەر نەخۆشـبوو بەلگەیـە لەسـەر چـــاکبوونەوەی گـــوزەرانو ئـــەو حالّوبارە.
*دەگونجێـت خەونەکـەی بەلگـەبێت لەسەر دەرووی خێر.
*مانگی (ربیـع الاول - رەبیعـی یەکـەم) ئەگەر خەونی تێدابینی سوودو قـازانج لەبازرگانیەکـــەی دەکـــاتو دەرووی لێدەکرێتەوە.
*ئەگەر مرۆڤ خۆی لە مـانگی (رەبیعـی یەکەم)دا بینیەوە دەگونجێت کـوڕێکی ببێـــتو باشـــبێت ، ئەگـــەر خـــەڵکی لەنارەحەتیـدابن دەڕەوێتـەوە ، ئەگـەر ســتەمیان لێکرابێـت ســەردەکەونو مـــژدەیان بەکەســێکی دادپـــەوەر پێدەدرێو فـەرمان بەچاکە دەکـاتو رێگـری لەخراپـە چـونکە لـەو مانگـەدا پێغەمبەر (ﷺ) لەدایکبوە.
*دەگونجێت خـەڵکی غەزایـەکی پـیرۆز ئەنجامبدەن چونکە لەو مانگەدا غـەزای (دومة الجندل) ئەنجام درا.
*ئەگەر خەوەکە لەمانگی (ربیع الاخـر، رەبیعـــی دووەم یـــادوایی)دابـــوو خەونەکـەی بەلگـەبوو لەسـەر خێـر هێـواش دەبێتـەوە، ئەگـەر بەلگـەبوو لەسەر شەڕ خێرا روودەدات.
*ئەگەر خۆی لـەمانگی (ربیـع الاخـر)دا بینیـــەوە بەســـەر دوژمنەکانیـــدا سەردەکەوێت یان کوڕێکی دەبێـت زانـا بێـــت یـــاخود ئازادەبێـــت چـــونکە لەومانگەدا ئیمامی (عەلی)(رەزای خوای لێبێت) لەدایکبوە.
*ئەگـەر خـۆی بینیـەوە لـەمانگی (جمـــادی الاولی، جـــەمادی یەکـــەم) دەرکـەوتنی نابێـتو حـەز لـەکڕینو فرۆشـتن ناکـات، ئـەوەی لەخـەودا ئـەو مانگـە ببینـێ کـچەکەی یـان ژنەکـەی لەدەسـتدەدات چـونکە لـەو مانگـەدا خـاتوو (فاتمـەی زەهـرا)(رەزای خـوای لێبێت) کۆچیکردووە.
*ئەگـــەر خـــۆی لـــەمانگی(رجـب)دا بینیەوە بەلگەیە لەسەر بەرزکردنـەوەی

پلەوپایە چونکە لەومانگەدا پێغەمبەر (ﷺ) بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان.

*خەوەکەی لەمانگی (شەعبان)دابوو باشبوو لەشساغ دەبێتو نەشونمادەکاتو خێری زیاددەکات، ئەگەر شەڕو خراپەبوو هێواشدەبێ.

*ئەگەر لەخەودا خۆی لەمانگی (شەعبان)دا دییەوە بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو بەرپرس لەبەرئەوەی تێدا هەمووکارێکی دانایی دەرووی لێدەکرێتەوە.

*لەمانگی (رەمەزان)دا دەرگاکانی نارەحەتیو خراپەو رژدی لێدادەخرێو خەونی باشو چاکی تێدا دێتە دی، خەونی خراپو تێکەڵو پێکەڵیش دروست نییە، بەلام حاڵوباری کەسێکی بێباوەڕ جیایە لەومانگەدا لەچاو موسوڵمانو بێباوەڕ بەتەنیا شەڕو خراپەی بۆ هەیە.

*ئەگەر لەخەودا بینی لەمانگی (رەمەزان)دایە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر فەڕوخێرو فەرمان بەچاکەکردنو رێگری لەخراپە، ئەگەر خوازیاری زانستو قورئانی مەزنبوو بۆی دێتەجێ چونکە لەومانگەدا قورئانی پیرۆز هاتەخوارەوە، ئەگەر نەخۆشبوو فێی لەگەڵدابوو چاکدەبێتەوە چونکە تێدا شەیتانەکان کۆتو بەند دەکرێن.

*ئەگەر خەوی بەمانگی (شەوال)ەوە بینیو جەنگی تێدابوو دەستپێدەکات، ئەگەر خۆی لەمانگی (شەوال)دا دییەوە بەڵگەیە لەسەر قوتاربوونی لەنارەحەتیو بەدەستهێنانی خۆشیو شادی چونکە (کابە)ی پیرۆز بیناکراو غەزوەی (خندق)روویدا.

*ئەگەر خەونەکەی لەمانگی (ذي القعدة)داو بینیو خەونەکەی بەڵگەبوو لەسەر سەفەر ئەوا سەفەر ناکاتو باخۆی بپارێزێ، ئەگەر خەونەکەشی بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارە باخۆی بەدووربگرێ.

*ئەگەر خەوی بە(ذي القعدة)ەوە بینی، ئەگەر خەوەکەی بەڵگەبوو لەسەر سەفەر با سەفەر بکاتو بەفراوانی مامەڵەی تێدابکاتو چونکە مانگێکی پیرۆزەو جەژنی قوربانو قوربانی تێدایە.

*ئەگەر لەخەودا بینی لەمانگی (ذي الحجة)دایە یان بینی خەریکە قوربانیدەکات یان نوێژی جەژن دەکات ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو بەجێهێنانی نەزرو تەوبەو رێنومایی لەدوای سەرگەردانیو وێڵی.

*ئەگونجێت خەوەکەی بەڵگەبێت لەسەر لەدەستدانی زانایان‌و لابردنی کاربەدەستان چونکە لەمانگی (ذي الحجة) (عومەر)ی کوڕی (خەتتاب) (رەزای خوای لێبێت) لەگەڵ (عوسمان)ی کوڕی (عەفان) (رەزای خوایای لێبێت) مردن

مانگا: هەمیشە (ئیبن سیرین) دەیگوت: مانگای قەڵەو بۆخاوەنەکەی باشترە لەهی لەڕولاواز چونکە مانگای قەڵەو سالآنی پڕ فەڕوپیتەو مانگای لاوازیش سالآنی نەبوونی‌و قات‌و قرییە بەپێی چیرۆکەکەی (یوسف) (عليه السلام).

*هەروەها دەڵێن: مانگا پلەوپایەو سامانەو مانگای قەڵەویش ژنی خۆشگوزەرانەو هی لاوازیش هەژارە، مانگای شیردەر بەسوودو خێرە، ئەو مانگایانەشی دوو دەفر پڕ شیردەکەن ژنی ناپێکە لەگەڵ مێردەکەیدا، ئەوەی ویستی مانگایەك بدۆشی‌و نەیهێشت لێی یاخیدەبێت، ئەگەر بینی یەکێکیتر دەیدۆشی‌و رێگەی دەدات‌و نکوولی لێناکات ئەوەی دەیدۆشی ناپاکی لەگەڵدەکات بەنزیکبوونەوە لەژنەکەی.

*ورگی مانگا ماڵ‌و دارایی بێ نرخ‌و کەڵکەو دووگیان بوونی دووگیان بوونی ژنەو ونبوونیشی بەڵگەیە لەسەر تێکچوون‌و شێوانی رەفتاری ژن.

*هەندێکدەڵێن: سپێتی لەڕووی مانگادا ناڕەحەتی سەرەتای ساڵ‌و ماش‌و برنجی‌و بەڵەکی لەلاکانیشیدا ناڕەحەتیە لەناوەڕاستی ساڵداو لەدواوەیدا ناڕەحەتیە لەکۆتایی ساڵدا.

*مانگای پێست داماڵراو بەلاو نەهامەتیە روو لەخزم‌و کەس‌وکار دەکات‌و نیوە پێست داماڵراویش نەهامەتی‌و مەینەتیە روو لەخوشك یان کچ دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿وان كانت واحدة فلها النصف﴾ (النساء:١١).

*چواریەکی گۆشتی مانگا بەلاو نەهامەتیە روو لەژندەکات، کەمێکیشی بەلاو نەهامەتیە روو لەسەرجەم خزماندەکات.

*هەندێکیتر دەڵێن: خواردنی گۆشتی مانگا بەدەستهێنانی ماڵی حەلاڵە لەساڵدا چونکە مانگا ساڵە.

*هەروەها دەڵێن: دووجار دۆشینی مانگا ساڵی بەفەڕو پیتە، ئەوەی مانگایەکی قەڵەوی کڕی دەستەلاتی ولات‌و ناوچەیەکی ئاوەدان دەگرێتەدەست ئەگەر شایستەبێت.

*ئەوەی مانگایەکی دەستبکەوێت کێلگەیەکی لەپیاوێکی پیرۆزەوە بەدەستدەکەوێت ئەگەر رەبەنبوو ژنێکی پیرۆزدەهێنێت.

*ئەوەی ببینیّ سواری مانگایەکبووە یان هاتوەتە ماڵەکەیو بەستویەتیەوە سامانو خۆشحاڵیو قوتاربوون لەخەمو پەژارە بەدەستدەهێنێت، ئەگەر شانی پێداکرد بەڵگەیە لەسەر زەرەرو زیانو خانەوادەو خزمەکانی دڵنیا نابن.

*ئەگەر بینی جووتبووە لەگەڵی ساڵێکی پڕ فەرو پیت لەلایەکی دیکەوە دێت بەسەریاندا.

*رەنگی مانگاش ئەگەر بدرێتە پاڵ ژنان وەك رەنگی ئەسپ وایە بەهەمان چەشن ئەگەر بدرێتە پاڵ ساڵ.

*ئەگەر لەماڵەکەیدا مانگایەکی بینی شیری گوێرەکەی دەمژی ژنێکە کچەکەی دەبات بەرێوە.

*ئەگەر خزمەتکارێکی بینی مانگایەك دەفرۆشیّ هسی بەرپرسەکەی ژنی گەورەکەی دەهێنێت.

*ئەوەی ببینیّ مانگا یان گایەك بریندارو زامداریکردووە نەخۆشدەکەوێت بەئەندازەی بریندارکردنەکەی.

*ئەوەی مانگایەك یان گا بازی بەسەردا بدات ناڕەحەتیو سزا رووی تێدەکاتو ترسی کوژرانی دەبێت.

*هاتنە نێو شاری مانگای بەدوای یەکدا بەڵگەیە لەسەر بەدوای یەکدا هاتنی ساڵ بەسەر خەڵکیدا، ئەگەر مانگاکان قەڵەوبوون خۆشییە، ئەگەر لاوازبوون ناڕەحەتییە، ئەگەر جیاوازبوونو ئەوانەی پێشەوە قەڵەوبوون خۆشی پێشدەکەوێت، ئەگەر بەیەکەوە هاتنو جیاوازبوونو ئەو شارەش لەسەر ئاوبوو کەشتی بەپێی ژمارەی مانگاکانو حاڵیان رووی تێدەکەن بەدەر لەوە فیتنەو ئاشوبە وەك رووی مانگا هەروەك دەڵێن: (هەندێکی لەهەندێکی دەچێت)، ئەگەر هەموویان زەردبوون نەخۆشییە روو لەخەڵکیدەکات، خۆئەگەر رەنگیان جیاوازبوو یاخود شاخیان مەترسیداربوو یان هەڵهاتن لێیان یا وەك ئەوەی ئاگر یان دوکەڵ لەدەمو لووتیان دەهاتە دەرەوە سەربازو هێرشە یان دوژمنێکە دەدات بەسەریاندا.

*مانگای دووگیانیش ساڵی ئومێدەوارو پڕ فەڕوپیتە.

*ئەوەی ببینیّ مانگایەك دەدۆشیێتو لەشیرەکەی دەخواتەوە دەوڵەمەند دەبێت ئەگەر هەژاربوو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە، بەلاّم ئەگەر دەوڵەمەندبوو دەوڵەمەندیو شکۆدارییەکەی زیاد دەکات.
*ئەوەی گوێرەکەیەکی بچووکی بەدیاری بۆ بهێنن کوڕی دەبێتو، هەموو بچووکێك گەورەکەی لەلێکدانەوەدا ژنو پیاوەو بچووکەکەش منداڵەکەیەتی.
*کوشتنی مانگا ماڵو سامانە.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك ئەوەی مانگا یان گایەك سەربڕم ، ئەویش دەڵێت: دەترسم ورگی پیاوێك بدڕی ئەگەر خوێنت بینی هاتە دەرەوە خراپترە چونکە دەترسم بیکوژیت ئەگەر خوێنت نەبینی باشترە.
خاتوو (عائشە) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك ئەوەی لەسەر بەرزاییەك بمو لەدەوریشم مانگا هەبێتو سەر ببڕێت، (مەسروق) پێی دەڵێت: ئەگەر خەوەکەت وابێت، لەدەوری تۆ کارەساتو رووداو روودەدات، ئەمەش روویداو کەوتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: مانگا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سالاّن، مانگای رەشو زەرد ساڵێکە خۆشیو فەرداریی لەخۆگرتووە، پشتی نێوچەوانی مانگا نارەحەتیە لەسەرەتای ساڵدا، پاشی مانگاش نارەحەتیە لەکۆتاییدا.
*هەروەها دەڵێن: مانگا بەرزیو ماڵی بەرێزەو فەرووپیتەو بەئەندازەی ئەوەی بەدەستیدەهێنێتو دەیخوات، ئەگەر قەڵەوبوو ژنی بەدینو خواناسە.
*ئەگەر بینی جووتبوو لەگەڵی ساڵێکی پڕ فەرو پیت لەلایەکی دییەوە دادێت بەسەیا.
*ورگی مانگا ماڵو رزقو رۆزییە.
*ئەگەر مانگاکەی بەدووگیانی بینی دووگیانی ژنەکەیەتی، ئەگەر بینی کڕی دەستەلاّتی ناوچەیەکی ئاوەدان بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر مانگایەکی بینی لەماڵی خۆیدا شیری گوێرەکەکەی دەخوارد ژنێك کچەکەی بەخێودەکات، ئەگەر خزمەتکارێکی بینی مانگای گەورەکەی دەدۆشیّ ژنی گەورەکەی دەهێنێت.
*ئەوەی ببینیّ شیری مانگایەکی بەدیاری بۆ دەهێنن ژنێکی ساڵحو رێزدار بەدەستدەهێنێت یان

دەستەلاتو فەرمانڕەوایی پێدەسپێردرێ.

* ئەوەی ببینێ سواری مانگایەکبوەو مانگاکەی بینیوە دەوڵەمەنددەبێتو لەخەمو پەژارە قوتاردەبێت.

* ئەوەی شاخی گا ببینێ ماڵێکی زۆر بەدەستدەهێنێتو دەبێت بەخاوەنی کارێکی پیرۆزو لەنێوان خەڵکیدا بڵاویدەکاتەوە.

* ئەوەی ببینێ لەگا یا مانگایەکدەدات بەدار گوناهی زۆی لەسەر تۆمارکراوە لای پەروەردگار هەروەها ئەگەر بینی گازیان لێدەگرێت.

* ئەوەی ببینێ گایەك دەکەوێت بەسەریا خەوبینەر دەمرێت لەوساڵەدا.

* ئەوەی ببینێ سواری مانگایەکی رەشبووە یان هاتوەتە ماڵەکەیو بیبەستێتەوە خێرو خۆشی رووی تێدەکاتو خەمو پەژارەی دەڕەوێتەوە.

* مانگا لەخەودا بەڵگەی خێرە بۆ هەموان، ئەگەر بەکۆمەڵ ببینێ بەڵگەیە لەسەر بشێویو، بەرزکردنەوەی دەنگیش بەڵگەیە لەسەر خەڵکی بێڕەوشتو بەدخوو.

* مانگای پێست گروار بەڵاو نەهامەتی خزمانەو مانگای نیوە گرواریش بەڵاو نەهامەتی خوشكو کچە.

* ئەوەی رەوگە مانگایەکی نادیار ببینێو خاوەنی نەبێ بێتو بچێت یان بچێتە شوێنێك یان لێوەی بچێتە دەرەوە ئەگەر رەنگی زەردو سووربێت هیچ جیاوازییەك نییە تێدا نەخۆشیەو لەو شوێنە بڵاودەبێتەوە، ئەگەر جیاوازبێت ساڵانە.

* ئەوەی ببینێ بوە بەخاوەن مانگای قەڵەو ساڵێکی بەفەڕو پیتە ئەگەر مانگاکە دووگیانبوو زیاتر.

* ئەوەی ببینێ مانگایەك دەگرێ ساڵەکەی پڕخێردەبێت.

* ئەوەی ببێ بەخاوەن مانگایەك ژنێکی بەدڕەوشتو ئاین دەهێنێت.

* ئەوەی ببینێ مانگایەك دەبات بۆ فەرمانڕەوایەك ناحەزیدەکات لای فەرمانڕەوا دژ بەکۆمەڵێك، ئەگەر فەرمانڕەوا دیاریەکەی وەرگرت بەگوێی دەکات ئەگەر وەرینەگرت بەگوێی ناکات.

* ئەوەی ببینێ گۆشتی مانگا دەخوات یان شیرەکەی ماڵو دارایيو دەستەلاتی زیاد دەکاتو پاکێتی روو

لەئاينيدەكات، ئەگەر نەخۆشبێت پەروەردگار شیفایدەدات.

* ئەوەی ببینێ چەوری مانگا دەخوات فەرِوپیتی پێدەگات.

* ئەوەی ببینێ پێستی مانگای بۆ دەهێنن ماڵو دارایی لەفەرمانڕەواو بەرپرسی وەردەگرێت.

* ئەگەر پێستەیان لێسەند غەرامە دکرێت لەلایەن فەرمانڕەواوە.

* ئەوەی پێستە بەدەستبهێنێتو ببێ بەخاوەنی ماڵو دارایيەكی لەلایەن دەستەلاتدارەوە دەستدەكەوێت یان لەلای پیاوێكی بەرِێزەوە.

* دەگونجێت مانگا بەڵگەبێت لەسەر زەوییەكی فرەخێرداروبەبەرەكەت.

* بینینی مانگاكەی (بنی اسرائیل) فیتنەو ئاشوبە بەهۆی كوشتنەوە بۆئەوەی دەبێت بەخاوەنی یان سیاریدانی بەڵگەو نیشانەیەك لەوشارەی كەبینویەتی، ئەگەر سەرپێچیكاری دایكی بێت گوێڕایەڵیدەكات.

* ئەوەی ببینێ مانگایەك سەردەبڕیو ترسا لەگۆشتەكەی بخوات ماڵو دارایيەكی لەژنێكی شۆخو شەنگەوە دەستدەكەوێت.

مانگاوگای كێوی: (نابلسی)دەڵێت:
بەڵگەیە لەسەر پیاوێكی سەركردە بەندایەتی زۆرەو خۆی گۆشەگیر كردوە.

* ئەگەر چاوی مانگاو گای كێوی بەدیكرد ژنێكی جوانی شۆخو شەنگ بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر سەریبوو بەسەری مانگاو گای كێوی پلەوپایەو دەستكەوتو سەرۆكایەتی بەسەر خەڵكی غەریبو ئاوارەدا بەدەستدەهێنێ.

مانگی نوێ: (ئیبن سیرین)دەڵێت:
بەڵگەیە لەسەر پادشاو زیندانیو سەربازو لەدایكبوویەكی دیار لەرەحمدا كەراستەوخۆ دوای لەدایكبوون دەگریو هاواردەكات، هەروەها بەڵگەیە لەسەر خێرێكی كتوپڕو سەركەوتن لەولایەوە مانگی تیاهەڵدێ.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر شۆڕشگێڕو یاخی ئەگەر لەشوێنی خۆیەوە هەڵهات یاخود تاریكایی لەگەڵدابوو یان بارانی خوێناوی یاخود لەبەر رۆینی جۆگەو ئاوە، یا گەرانەوەی ئاوارە یان چوونەسەر منارە لەلایەن بانگبێژەوە، یا چوونەسەر دوانگەی وتاربێژو كەسێكی هەڵواسراوی رێزدار.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەواوکردنی ئەجەلو فەرمانکردن بەقەرزدانەوە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج) بۆ یەکێك لەمانگەکانی (حەج)دا بیبینیّ یان لەو رۆژانەدا.

* ئەگەر بینی مانگ لەرۆژهەلآت یان رۆژئاوا هەڵدیّو خەڵکی تەماشایدەکات نەوەك یەکەمو کۆتا شەوبێت لەومانگەدا خێر روودەکاتە خەڵکی بەکارێکی ناسراو.

* ئەگەر تیشكو روناکیبوو خەڵکی ستایشی خوایاندەکرد کارێکی باشە.

* ئەگەر تاریکبوو دورستکراوێکبوو لەزەردو لەشێوەی مارو دووپشکدا دەرکەوت هیچ خێرێکی تیانییە، ئەگەر گەورەیی زیادیکرد یان بەئاسماندا رۆیی بەردەوام دەبێتو بلآودەبێتەوە ، ئەگەر رۆییو بلآوبوەوە پاشان نەماو لەچاو ونبوو بەڵگەیە لەسەری نامێنێتو بەتاڵو پووچ دەبێتەوە، ئەگەر بەڵگەبوو لەسەر شۆڕشگێڕ بەڵگەیە لەسەر تیاچوونو نەمانی، ئەگەر هەر خۆی بینی لەماڵەکەیدا بەدەر لەخەڵکی مزگەوت یان بینی هاتەخوارەوە یان گیراو دیارنەما یاخود کەوتەنێو ژوورەکەی کەسێکی ئاوارەی دەگەڕێتەوە ئەگەر سەرەتای مانگبوو، وەگەرنا نارەحەتیەکانی دووردەکەونەوەو سەفەرەکەی دووردەکەوێتەوە.

* هەندێکدەڵێن: ئەگەر مانگی چواردەی بینی کوڕێکی پیرۆزیدەبێت یاخود پۆستو دەستەلآتێکی پیرۆز وەردەگریّ ، ئەگەر بازرگانبوو سوودو قازانجدەکات لەبازرگانیەکەیداو مانگی جەمبوو (جەج)ە بەپێی ئایەتی: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الأَهِلَّةِ﴾ (البقرة:١٨٩).

* ئەگەر بینی مانگ سووربوە ژنەکەی مندالّی لەباردەچێت ، ئەگەر بینی کەوتوە بەسەر زەویدا زانایەك یان کوڕەکەی تیادەچێت.

* ئەگەر بینی خەڵك بەدوای مانگدا دەگەڕێتو نایدۆزێتەوەو کەسیش نایبینیّ دەمریّ.

* هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی مانگی بینی سەردەکەوێت بەسەر دوژمنەکانیداو زاڵدەبێت بەسەریاندا.

* ئەگەر بینی مانگ بەدەرکەوت لەرۆژانی دووەمو بەرەو ژووریدا دەرکەوتنی فەرمانڕەوایان لەدایکبوونێکی مەزنە ، یان گەڕانەوەی ئاوارەیە یان کارێکی نوێیە، هەڵهاتنی مانگ پیاوێکی رێزدارە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ئەگەر لەشوێنی خۆی هەڵهات کوڕێکی ڕێزدارە بۆ یەکێك بەدەستەڵاتداری بزانی دەستەڵات یان بۆ بازرگان سوودو قازانجە.

* ئەگەر کۆمەڵێ مانگی بەیەکەوەبوی دی (حەج)دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿يسألونك عن الأهلة﴾ (البقرة:١٨٩).

* دەرکەوتنی مانگ بەڵگەیە لەسەر ڕاستی بەڵێن یان گرتنی ماڵو سامان چونکە کرێی گرتنو قەرزی تێدەکەوێتو دەرکەوتنی لەشوێنێکەوە هی خۆی نەبێ وەك ڕۆژهەڵات کارێکی خراپە.

* ئەگەر بەخێرایی ئاوابوو لەو شوێنانەوە خراپەیە بەردەوام نابێت.

* بینینی مانگ سەرکەوتنە بەسەر دوژمنانداو دەڵێن: بەجێهێنانی بەڵێنو پەیمانە.

* دەگونجێت بینینی مانگ بەڵگەبێت لەسەر تەوبەی سەرپێچیکارو موسوڵمانبوونی بێباوەڕو قوتاربوون لەنارەحەتی وەك زیندان یان چاکبوونەوەی نەخۆش.

* بینینی مانگ لەسەرەتاوە باشترە لەکەمبوونی.

* ئەگەر مانگێکی بینی دەرکەوت پاشان دیارنەما ئەو کارەی داواخوازیەتی بەجێنایەت.

مانەوە: (نابلسی) دەڵێت: مانەوە لەخەودا بۆ ئەوانەی پەیمانیانداوە ماڵو لانەیە یا بۆ مرۆڤ جێگیربوونیەتی لەسەرئەوەی لەسەریبووە بەکاروپیشە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر یەکتاپەرستی ئەگەر یادی خوایکرد، ئەگەر لەخۆیداو دەموچاوی برینداركرد بەڵگەیە لەسەر خاوەنەکەی.

ماوەی دووورودرێژی ـ ساختمانی بەرزو چەند نهۆم: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ماوەیەکی دووورودرێژ دەبڕێ یان ساختمانێکی کڕی یاخود پێی بەخشرا ئەوە سەفەرێکی دوور دەکەوێتە بەری بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَكِن بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ﴾ (التوبة: ٤٢).

* ئەگەر بینی ماوەیەکی دوورنزیکدەکاتەوە یاخود ساختمانێك هەڵدەچنێ یان پەرتو بڵاویدەکاتەوە سەفەر دەکات.

ماین: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ماین بەڵگەیە لەسەر هاوسەر، ئەگەر لەسەر پشتی ماینەکە دابەزیو نەیتوانی سواری بێت یان لغاوەکەی لێکردەوە یاخود بەرەڵایکرد ژنەکەی تەڵاقدەدات.

*ئەگەر ویستی گەڕانەوەی شاردەوە یاخود بەهۆیەکەوە دابەزی هاوسەرەکەی لەخولی مانگانەدابێتو خۆی لێدوورخستەوە، ئەگەر دابەزی لەسەری بۆسواری ئەسپێکی تربوو ژن بەسەریدەهێنێت، ئەگەر لەکاتی سورابوونیدا رووی وەرگێڕا بەپیادە سەفەردەکات، ئەگەر کاتێ دابەزی لەسەری میزیکرد بەسەر زەویداو میزەکەی خوێنبوو بەهۆی زیناوە لەهاوسەرەکەی بێئاگادەبێت چونکە زەوی ژنەو میزکردنیش هاوسەرگیرییەو خوێنیش حەرامو یاساغکراوە.

*هەروەها بەلگەیەلەسەر ماڵودارایی.

*ماینی رەش: ژنێکی ئاینداری دەوڵەمەندو بەناوبانگە.

*ماینی بەڵەک بەڵەک: بەجوانیو ماڵو دارایی بەناوبانگە.

*ماینی زەرد: ژنی خۆشحاڵو چوستو چالاکە.

*ماینی سپی: ژنێکی خواناسو دیندارە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی بەبێ زینو لغاو سواری ماینبوە بەبێئەوەی خۆی لەگوناهو تاوان بپارێزێت ژنێکدەهێنێت یاخود دەکەوێت بەسەر کارێکدا بۆی ناچێتەسەر.

م ر

مراوی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ گۆشتی مراوی دەخوات ماڵو دارایی پێدەگات لەگەڵ ژنێکی دەوڵەمەند چونکە قاز لانکەی ئاوەو بێزار نابێت لێی.

*هەروەها دەڵێن: مراوی پیاوی مەترسیدارە خاوەن وەرەعو خواناسیوپاکیە، ئەوەی قاز لەگەڵی بدوێت رێزو پلەوپایەی لەلایەن ژنێکەوە پێدەبەخشرێ.

(نابلسی) دەڵێت: مراوی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژنو کچ ، هەروەها بەردەستو خزمەتکاری فەرمانڕەوایە، دەگونجێت ژینی خۆشنوودبێت بەهۆی خۆشیو بەتامی گۆشتەکەوە یا بەلگەبێت لەسەر کەشتیەوانو لانەی نوێوێران.

*ئەوەی لەخەودا دەنگی مراوی ببیستێ لەماڵەکەی یاخود ولاّتو شوێنی جێنشینی دەنگی بەلاّو نەهامەتیە لەو شوێنە روودەدات یاخود تیاچوونو فەوتانە.

مردن (مەرگ): (ئیبن سیرین)دەڵێت: (عەبدولعەزین)ی کوڕی (سولەیمان)م بینی لەخەودا جلوبەرگێکی سەوزی لەبەردابوو، تاجو سەوڵەدانێکیش

بەسەریەوەبوو کەلە گەوهەر دروستکرابوو ، وتم: ئەی باوکی (محەمەد) دوای مردن چۆنبووی؟ یاخود تامو چێژی مردن چۆنبوو یا کاروبارەکان لەوێ بەچ شێوەیەکبوون؟ وتی: سەبارەت بە مردن ئێجگار ناخۆش‌و غەمهێنە بەلاَم سۆزو بەزەیی خوایی هات بەسەرماندا‌و کەم‌و کوڕییەکانی داپۆشین‌و ئەمەشمان بەفەزڵ‌و چاکەی خودا بەدەستهێنا.

*(ئەبو سەعد) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: مردن لەخەودا پەشیمانبوونەوەیە لەکارێکی مەزن، ئەگەربینی مردو پاشان زیندوبوەوە گوناهێك ئەنجامدەدات پاشان پاشگەز دەبێتەوە‌و تەوبەدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿رَبَنَا امتنا اثنتین واحییتنا اثنتین فاعترفنا بذنوبنا﴾(غافر:١١).

*ئەگەر بینی بەبێ نەخۆشی‌و شێوەی ئەوەی دەمرێ مرد تەمەندرێژدەبێت.

*ئەگەربینی نامرێ ئەجەل‌و وادەی ڕۆیشتنی نزیکبوەتەوە.

*ئەگەر خەوبینەر بینی هەرگیز نامرێت لەپێناوی خودایا دەمرێ.

*ئەگەربینی مردو پرسەی بۆدانرا دوای ئەوەی شتیان‌و کفنکرا دنیای باشدەبێ‌و قیامەتی خراپ.

*ئەگەربینی پێشەوایەك مرد شارەکەی خراپدەبێت هەروەك چۆن وێرانبوونی شار بەڵگەیە لەسەر مردنی ئیمام‌و پێشەوا.

*ئەگەر مردوویەکی ناسراوی بینی جارێکیتر مردەوە‌و گریان بەسەریا بەبێهاوارو لاواندنەوە کەسێکی وەچەی ئەو مردوە هاوسەردەگرێ‌و گریان شیوەنەکە بەڵگەو دەرووی خێرە بۆیان.

*هەروەها گوتراوە: ئەگەر مردوویەکی بینی سەرلەنوێ مردەوە مردنی کەسێکی جێنشینیەتی.

*ئەگەربینی مردوە‌و شێوەی مردووی نەبینی لەگەڵ کفندا لەماڵەکەیدا دیوارو جێگەیەك دەڕوخێ، ئەگەر خەونەکە لەسەر حاڵ‌وباری خۆییوو نەگریان‌و نەناشتنی تەرمی تێدانەبوو بینای ئەوەی ڕوەخاوە دروست ناکرێتەوە، مەگەر بکەوێتە دەستی کەسێکیترەوە.

*ئەگەربینی مردنێکی خراپ‌و دڵتەزێن لەشوێنێکدا کەوتەوە بەڵگەیە لەسەر کەوتنەوەی ئاگر لەوشوێنەدا.

*ئەگەر بینی مردوە‌و بەڕووتی لەسەر زەوی دانراوە هەژاردەکەوێت.

*ئەگەر خۆی لەسەر ڕاخەرێك دیبەوە دنیا دەروازەکانی بۆ ئاوەلاَدەکات

ئەگەر خۆی لەسەر رەختی خەوێك بینی پلەوپایەی بەرز بەدەستدەهێنێ یاخود لەخانەوادەکەیەوە خێری دەستگیردەبێ.

*ئەگەر مردوویەکی دۆزییەوە ماڵوسامان دەدۆزێتەوە.

*ئەگەر هەواڵی مەرگی کەسێکی ئاوارەی پێگەیشت غەمو پەژارەیەکی کتوپڕ رووی تێدەکاتو دەگونجێت بەو غەمەوە بمرێ.

*ئەگەر دووگیانێکی بینی مردوەو خەڵکی دەستیانکردوە بەشیوەنو گریان بەبێدەنگو لاواندنەوە کوڕێکی دەبێتو پێی شادو دڵخۆشدەبێ.

*هەندێکدەڵێن: بینینی مردن لەلایەن کەسی رەبەنەوە بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری ، مردنی هاوسەردار بەڵگەیە لەسەر تەڵاقدانی چونکە بەهۆی مردنەوە جیاوازیو ئاژاوە دەکەوێتەوە، بەهەمان شێوە ئەگەر یەکێك لەو دوو شەریکە مەرگی ئەوی دیکەی بینی بەڵگەی جیابوونەوەیانە.

*ئەگەربینی دەستەڵاتدارێك مردوەو دەگرین بەدووی تەرمەکەیدا بەبێهاوارکردن لەو فەرمانڕەوایە خۆشیو شادی بەدیدەکەن.

*ئەگەربینی فەرمانڕەوای وڵات مردو خەڵکی باسی چاکەکانیدەکەن لەدەستەڵاتەکەیدا باشدەبێ.

*ئەگەر خۆی لەنێو کۆمەڵێ مردوودا بینیەوە لەنێو کۆمەڵێ دووڕوودا بەدفەرمانیان پێدەکات بەچاکەو بەگوێی ناکەن خوداوەند دەفەرموێ: ﴿فانك لاتسمع الموتى﴾(الروم:٥٢).

*ئەگەربینی بەمردوویی لەگەڵیان مایەوە لەسەر بیدعە دەمرێ یاخود سەفەرێك دەکاتو لێی ناگەڕێتەوە.

*ئەگەربینی تێکەڵیانبوو یاخود دەستی بەریانکەوت خراپەی لەلایەن خەڵکی سووکەوە پێدەگات.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەربینی هاوەڵایەتی مردوویەك دەکات سەفەرێکی دوور دێتەبەرێو خێرێکی گەورەی لێبەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر مردووی لەسەرشان هەڵگرت ماڵو سامانی گەورەی دەستگیردەبێت، ئەگەر مردووەکە نانیخواردو تەمەنی درێژدەبێت.

*بینینی مەرگی فەرمانڕەوا بەڵگەی لابردنیەتی.

*مەستی مردوو خێری تێدا نییە.

*ئەگەر مردوویەکی بینی خۆی دەشوات بەڵگەیە لەسەر قوتاربوونی

شوێنکەوتەکانی لەغەمو پەژارەو زیادبوونی ماڵو سامانیان ، ئەگەر مرۆڤێك شتی تەوبەدەکات لەسەر دەستی ئەو مرۆڤەداو کەسێکی خراپەکارو تێکدەر.

*مردوشۆر بازرگانێکی بەسوودە بەهۆی کۆمەڵێکەوە لەغەمو پەژارە قوتاردەبێت یاخود پیاوێکی بەڕێز لەسەر دەستی ئەو تەوبە دەکات یاخود کۆمەڵێکی خراپەکار.

*ئەگەرخۆی لەژووری مردووشۆردا بینییەوە لەغەمو پەژارە قوتاردەبێتو سوود دەگەیەنێ.

*ئەگەر مردوویەکی بینی بەدوای کەسێکدا دەگەڕێ جلوبەرگەکەی بشوات ئاتاجییەتی بۆ دوعاو خێر یان قەرزدانەوە یاخود گەردن ئازادیی نەیارەکەی یاخود بەجێهێنانی وەسیەتە.

*ئەگەربینی کەسێك جلەکانی شت خێرێکە دەگات بەمردوەکە لەجلشۆرەوە.

*ئەگەر کۆمەڵێکی نادیاری بینی رازاندییەوەو جلوبەرگی رازاوەیانکردەبەری بەبێ هۆ وەك جەژنو شایی هەیە بەتەنیا لەماڵێکدا بەجێیانهێشت بەڵگەی مردنیەتیو جلوبەرگی سپیش دیاریکردنی کاروبارەکانیەتی.

*کافورو بۆنیخۆش بەڵگەی تەوبەیە بۆ خراپەکارو دەرووی خێرە لەبۆ غەمبارو ئەوەی شایستەی چاکەیە.

*ئەگەربینی پەنادەگرێ بەپیاوێك بۆنیخۆشی بۆ بکڕێت بۆ کارێکی باش پەنای بۆ دەبات لەبەرئەوەی کافورو بۆنیخۆش بۆگەنی مردوو دەرەوێنێتەوە.

*ئەگەربینی لەسەر دارەمەیتێك هەڵدەگیرێ باس‌وخواسی بەرز دەبێتەوەو ناوبانگدەردەکات.

*ئەگەربینی لەسەر تەرمێکە برایەتیو تەبایی لەبەرخوا دەبەستێ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿اخْوَانـاً عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ﴾ (الحجر:٤٧).

*ئەگەر مردوویەکی بینی وابەستەی خراپەکارێکبوو مشك راودەکات، ئەگەربینی مردوویەکی گواستەوە بۆ گۆڕستان پێداویستیو سوودو قازانجو خێر لەبازرگانیەکەی دەکات.

*نوێژکردن لەسەر مردوو زۆر دوعاکردنو داوای لێخۆشبوونە بۆی.

*ئەگەر پێشەوای لەکاتی نوێژدا بینی نوێژی لەسەردەکرد دەستەڵاتو پۆستێك لەلایەن فەرمانڕەوایەکی دوورەوە وەردەگرێت.

*ئەگەر خۆی لەدوای پێشەوایەکەوە بینی نوێژدەکات لەسەر مردوویەك ئامادەی کۆڕێکدەبێت تێیدا دوعا بۆ مردوو دەکرێ.

*ئەگەر مردوویەکی بینی بەزیندوویی کاروباری چاکدەبێت دوای ناڕەحەتی‌و لەلایەکەوە دەرووی لێدەکرێتەوە خۆی خوازیاری نەبوە.

*ئەگەر زیندوویەکی بینی مردبوو کاروباری لێقورس‌وگراندەبێت چونکە ژیان ئاسانەو مردن قورس‌و گرانە.

*ئەگەر مردوانی بینی مژدە دەدەن بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵی لەلای خودا چونکە ئەوان لەلانەی حەق‌و راستین، ئەگەر بەدیکردن بەحاڵێکیترەوە یان پشتیانهەڵکرد بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵ‌وباری لەلای خودا بەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر (ﷺ): "بەسە یەکێکیان لەخەودا ئامۆژگاری بکرێ".

*ئەگەر مردوویەکی بینی‌و ناسی‌و پێی راگەیاند نەمردوە بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵی مردوو لەقیامەتدا بەپێی ئایەتی: ﴿بَلْ أَحْيَاءٌ عِندَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ﴾(ال عمران: ١٦٩) بەهەمان شێوە ئەگەر تاج‌و سەوڵەدانی بەسەر مردووەوە بینی یاخود ئەموستیلە یان بەدانیشتوویی بینی لەسەر جێگەیەك.

*ئەگەر جل‌وبەرگی سەوزی بەسەر مردوویەکەوە بینی مردنەکەی لەسەر شێوەیەك لەشێوەکانی شەهیدبوە، هەروەك چۆن ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵی مردوو لەقیامەتداو باشی حاڵیەتی لەدنیاشدا.

*ئەگەر مردوویەکی بینی بزەو خەندە لەسەر لێوەکانیبوو لێیخۆشبوون بەپێی ئایەتی: ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ، ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ﴾ (عبس:٣٩).

*ئەگەر مردوویەکی بەڕوویەکی گەشەوە بینی نەدوا لەگەڵی‌و دەستی تێوەنەدا رازییە لێی بەهۆی گەیشتنی چاکەی پێی دوای مردنی.

*ئەگەر بینی پشتی تێکردوە وەك ئەوەی پێیدەدات بەڵگەیە لەسەرنەوەی گوناهو تاوانێکی ئەنجامداوە.

*ئەگەر مردوویەکی بینی لێدا قەرزدەداتەوە.

*ئەگەر مردوویەکی بەدەوڵەمەندی بینی پتر لەحاڵی پێشووی‌و ژیانی چاکەی حاڵ‌وباریەتی لەقیامەتدا.

*ئەگەر هەژارێك خەوی لەو چەشنەی بینی هەژارێتی بەچاکە بۆ دەنووسرێ.

*ئەگەر مردوویەکی بینی رووتبوو دەرچوونیەتی بەبێخێر لەدنیادا.

*هەروەها گوتراوە: رووتی مردوو پشوودانیەتی ، ئەگەر بینی کۆمەڵێکی ناسراو لەیەك شوێندا جلوبەرگیان لەبەرکردوە دڵخۆشن حاڵوباریان باشدەبێ.

*ئەگەر غەمباربوو یان جلو بەرگیان پیسبوو هەژاردەکەون و گوناهو تاوان ئەنجامدەدەن.

*ئەگەر خۆی لەگۆرستانێکی ناسراو بینی وەك مردوو خەڵکی ئەو شوێنە نارەحەتی روویان تێدەکاتو دووبەرەکی لەنێویاندا سەر هەڵدەدات.

*بێباوەڕی مردوو ئەگەر لەحاڵێکی باشدا بینرا بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی کاروباری و باش نییە حاڵی لای خودا.

*ئەگەربینی مردوویەك پێکەنی ئنجا گریا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بەموسوڵمانی مردوە، هەروەها ئەگەر رووخساری مردوو رەشداگیرساوە بەپێی ئایەتی: ﴿فأمَّا الذينَ اسودَّتْ وُجُوهُهُم أكفَرتُم بَعْدَ ايمَانِكُم﴾ (ال عمران: ١٠٦).

*ئەگەر جلوبەرگی چڵکنی بەمردوەوە بینی یاخود وەك نەخۆش وابوو بەرپرسە لەنێوان و خۆیو خودا لەئاینەکەی.

*ئەگەر مردوویەکی بینی سەرقاڵە یاخود شوێنکەوتەی کاری خۆیەتی.

*ئەگەربینی باپیرەو داپیرەی زیندوبوونەتەوە ژینی باپیرەو داپیرەیەتی لەگەڵ پشكو بەشیان .

*ئەگەر بینی دایکی زیندوبوەتەوە دەرووی لێدەکرێتەوە لەغەمو پەژارەیەك کەوا رووی تێکردووە، بەهەمان شێوە ئەگەر باوکی بینی بەلام لەلێکدانەوەدا بینینی باوك بەهێزترە.

*ئەگەربینی کوڕێکی زیندوبوەتەوە دوژمنێکی لەلایەکەوە دەردەکەوێت کەواهیچ چاوەڕێنەبوە، ئەگەر بینی کچێکی مردووی زیندوبوەتەوە دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەربینی برایەکی مردووی زیندوبوەتەوە بەهێز دەبێت دوای لاوازی، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي﴾(طه:٣١).

*ئەگەر خوشکێکی مردووی بینی زیندوبوبوەوە کەسێکی ئاوارەی لەسەفەر دەگەڕێتەوەو خۆشی رووی تێدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿وَقَالَتْ لأخْتِهِ قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لاَيَشْعُرُونَ﴾ (القصص:١١).

*ئەگەر خاڵی یا پووری بینی ژیانەوە شتێکی بۆ دەگەڕێتەوە لەدەستیدەرچوە.

*ئەگەربینی مردوویەکی زیندووکردوەتەوە لەسەر دەستی ئەودا بێباوەڕێك موسوڵماندەبێت یاخود خراپەکارێك تەوبەدەکات.

*ئەگەر لەگەڕەکەکەی خۆیاندا ژنی مردووی ناسراوی بینی لەماڵو لانەی ئەودا بەزیندوێتی وەستاونو خۆیان رازاندوەتەوە، بۆ ئەو ژنە مردوانە کرداری جوانو رەفتاری شیرین زیندودەکاتەوە بەئەندازەی جوانی خۆیانو جلوبەرگەکەیان، ئەگەر جلەکانیان سپیبوو کاروباری ئاینە، ئەگەر سووربوو کاروباری حەزو ئارەزوە، ئەگەر رەشبوو دەوڵەمەندیو شکۆمەندییە، ئەگەر پروکابوو جلەکان هەژاریو غەمو پەژارەیە، گەرپیسو چڵکنبوو بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی گوناهو تاوان.

*ئەگەر مردوویەکی بینی نوستبوو خەونەکەی پشوودانیەتی لەقیامەتدا.

*ئەگەربینی لەجێگەیەکدا نوستوە لەگەڵ مردوویەکدا تەمەنی درێژدەبێت.

*ئەگەر مردوویەکی بینی نوێژدەکات لەشوێنێك گەواهی نوێژکردنی خۆینەربوو، لەرۆژانی ژیانیدا لێکدانەوەی بەچەشنێکە ئەجرو پاداشتی کردارەکانی دنیای پێگەیشتوە، ئەگەر مردوەکە فەرمانڕەوابوو جێنشینەکانی هەمان ئەجری ئەو بەدەستدەهێنن.

*ئەگەربینی مردوەکە لەشوێنێکدایە کەرۆژانی ژیانی دنیای نوێژی تێداکردوە، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر چاکی ئاینەکەی مردوو دوای خۆی، چونکە مردوو زنجیرەی کردارەکانی بۆ خۆی پچڕاوە.

*ئەگەربینی مردوویەك بەرنوێژی بۆ زیندواندەکات تەمەنی ئەوانە کورتدەبێ چونکە دوای مردووکەوتوون.

*ئەگەربینی دوای مردووکەوتوەو شوێنەواری هەڵگرتوە لەچوونە نێوو هاتنەدەرەوەیدا ئەوجا وابەستەی کرداری چاكو خراپیدەبێت.

*ئەگەر مردوویەکی لەمزگەوتێکدا بینی بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەسزا چونکە مزگەوت دڵنیاییە.

*ئەگەر مردوویەکی بینی هاواری ئێشوئازاری سەریکرد بەرپرسە لەکاروبارێکدا بەرانبەر دایكو گەورەکەی. ئەگەر هاواری ئێشوئازاری گەردنیکرد بەرپرسە لەتیابردنی

ماڵوسامانی یاخود ڕێگری پێدانی مارەیی ژنەکەیەتی.

*ئەگەر ئازاری دەستی هەبوو بەرپرسە لەبراکەیو خوشکەکەیو شەریکەکەی یان سوێندێك کەخواردوویەتی بەدرۆ.

*ئەگەر ئازاری کەلەکەی هەبوو بەرپرسە لەمافی ژن.

*ئەگەر ئازاری سکی هەبوو بەرپرسە لەمافی باوكو خزمەنزیکەکانیو ماڵو سامانی.

*ئەگەر ئازاری قاچی هەبوو بەرپرسە لەخەرجکردنی ماڵەکەی لەرێگەیەکی بەدەر لەرەزامەندی خودا.

*ئەگەر ئازاری رانو لاقەکانی هەبوو ژیانی لەناحەقیو ئارەزوو شتی پووچو بەتاڵدا بەسەردەبات.

*ئەگەربینی مردوویەك بانگیکرد لەلایەکەوە نەیدەبینی ئەویش وەلامیدایەوەو چوە دەرەوە لەگەڵی نەیتوانی رێگریی لێی بەهەمان نەخۆشی ئەو مردوە دەمرێت کەبانگیکردوە یاخود بەهەمان هۆکاری مردنی لەرووخانو نوقمبوونو مەرگی کتوپڕ تیادەچێت.

*بەهەمان شێوە ئەگەربینی دوای مردوویەك کەوتوە لەگەڵی چوە نێو لانەو ماڵێکی نادیار پاشان نەهاتە دەرەوە دەمرێ.

*ئەگەربینی مردوویەك پێی گوت: لەهەمان بەرواردا تۆ دەمری، ئەوەی کەدەیڵێت حەقو راستییە.

*ئەگەربینی دوای مردوویەك کەوت بەلام لەگەڵی نەچوە نێو ئەو لانەو ماڵە یاخود چوەنێویو گەڕایەوە لەمردن نزیکدەبێتەوە پاشان قوتاردەبێت.

*ئەگەربینی لەگەڵ مردوویەك سەفەر دەکات کاروبارەکانی لێتێکەڵدەبێت.

*ئەگەربینی مردوویەك شتێکی پێدەدات لەشتە خۆشەویستەکانی دنیا خێرە دەستیدەکەوێت لەلایەکەوە چاوەڕێی نەکردوە.

*ئەگەر مردوەکە کراسێکی نوێی یان پاكو پوختی پێدا بژێوییەکی دەبێت وەك بژێوی رۆژانی تەمەنی دنیای.

*ئەگەربینی جبەیەکی دایە شکۆمەندیو رێزی وەك ئەو بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر جلێکی دڕاوی دایە هەژاردەکەوێ.

*ئەگەر پۆشاکێکی پیسو چڵکنی دایە سەردەکات بەکاری خراپەدا.

*ئەگەر خواردنی دایە رزقو رۆزییەکی پیرۆزو پاك بەدەستدەهێنێ لەلایەکەوە هیچ حسابێکی بۆ نەکردووە.

*ئەگەربینی مردوویەك هەنگوینی دایە دەستکەوتی دەستگیردەبێت لەلایەکی خوازراوەوە.
*ئەگەر کاڵەکێکی دایە غەمو پەژارەیەکی چاوەڕوان نەکراو رووی تێدەکات.
*ئەگەربینی مردوویەك ئامۆژگاریدەکات یان فێری زانیاریەکی دەکات چاکی لەئاینەکەیدا بەدەستدەهێنێ بەئەندازەی ئەوە.
*ئەگەربینی پۆشاکێکیدا بەمردوویەك‌و بلاوینەکردەوەو لەبەرینەکرد زیانە لەماڵ‌و سامان‌و تەندروستیدا بەلام چاکدەبێتەوە.
*ئەگەربینی پۆشاکەکەی فرێدا هەتا مردوویەك لەبەریبکات بەلام پۆشاکەکە لەشاری زیندوان دەرچوو دەمرێ، ئەگەر دەرنەچوو وەریگرت هەتا درووماني تێدا ئەنجامبدات زیانی پێناگات.
*هەموو شتێك زیندو دەیبینێ دەیدات بەمردوو باش نییە لەدوو حاڵدا نەبێت یەکەم/ئەگەر کاڵەکیدا بەمردوو ئەوە غەمو پەژارەی دەڕەوێتەوە لەلایەکەوە چاوەڕێی نەبوە. دووەم/ئەگەر شتیدا بە مامو ئامۆژنی دوای مردنیان زیان‌و بژێوی کێشاندەکەوێتە ئەستۆی.

*ئەگەربینی مردوویەك سەلامی لێدەکات بەلگەیە لەسەر باشی حاڵ‌وباری لەلای خوداوەند.
*ئەگەربینی دەستیگرت ماڵ‌و سامانێکی نائومێد دەکەوێتە دەستیەوە .
*ئەگەر بینی مردوویەك باوەشی پێداکرد وەك خۆشەویست‌و ئازیزێك تەمەندرێژدەبێت.
*ئەگەر باوەشی پێداکرد وەك بەریەرەکانی‌و ناکۆکی خەونەکەی باش نییە.
*ئەگەربینی لەگەڵ مردوویەك دەدوێت تەمەندرێژدەبێت ، ئەم خەونەش بەلگەیەلەسەر ئەوەی خاوەنەکەی ئاشت دەبێتەوە لەگەڵ کۆمەڵێك دوای شەڕو ناکۆکی.
*ئەگەربینی مردوویەکی نادیار ماچدەکات ماڵ‌و سامانی لەلایەکی چاوەڕوان نەکراوەوە دەستگیردەبێت ، ئەگەر مردوەکە ناسراوبوو سوود لەزانیاری‌و ماڵ‌وسامانی مردوو دەبینێ.
*ئەگەربینی مردوویەکی نادیار ماچیدەکات وەرگرتنی خێرە لەلایەکەوە ئومێدخوازی نەبوە.

*ئەگەر مردوویەکی بینی خواردنێکی کڕی گراندەبێت یاخود نامێنێت.
*ئەگەربینی مردوان خواردن دەفرۆشن یاخود شتومەكو کالآ ئەوخواردنو شتومەکە بازاڕساردی رووی تێدەکات.
*ئەگەر لەنێو خواردنو کالآوشتومەکەکاندا مرۆڤێکی مردوو یان مشکێکی تۆپیو یا ئاژەڵێکی تۆپیوی بینی بەڵگەیە لەسەر خراپبوونی ئەو خواردنو شتومەکە.
*ئەگەربینی مردوویەکی نەناسراو مارەدەبڕێ لەگۆڕەکەیدا زینادەکات، ئەگەربینی مارەیبڕیو مەنی لەئامرازی نێرینەی هاتەدەرەوە تێکەڵدەبێت لەگەڵ پیاوێکی دڕندەی دووڕوودا و سەرانەی لێوەردەگرێ.
*ئەگەر مردوویەکی ناسراوی مارەبڕی پیاوبوو یان ژنخوازو داوای بەجێدەهێنێ پێشتر نائومێدبوە لێی.
*ئەگەر پیاوێکی هاوڕێی مارە بڕی وەچەکانی کاری خێر ئەنجامدەدەن، ئەگەر مارەبڕاو دوژمنبوو بکەر زەفەر بەپاشماوەی ئەو مردوە دەبات.
*ئەگەر کەسێکی مەحرەمی مردووی مارەبڕی مارەبڕ خێردەکات بۆ مارەبڕاو یان دوعای خێری بۆ دەکات یاخود خێرێکدەگات بەجێنشینەکانی، گوتراویشە: روو دەکەنە حەرام.
*ئەگەربینی مردوویەکی ناسراو مارەیبڕی سوودو قازانج لەکرداروو ماڵو سامانی پێدەگات.
*ئەگەر ژنێکی مردووی بینی زیندوبوەتەوەو مارەیبڕیو ئاوەکەی بەرکەوت داواو خواستەکەی دەستیگردەبێتو ماڵو سامانی بەویستو خوازی خۆی دەستگیردەبێ، دیسان دەستەڵات بەدەستدەهێنێ لەگەڵ بازرگانیەکی بەسوودو قازانج.
*ئەگەر ژنێکی مردووی هێناو دواتر بۆیدەرکەوت مارەو گواستیەوە ماڵەکەی خۆی کردارێك ئەنجامدەدات لێی پاشگەز دەبێتەوە، ئەگەر جووتبوو لەگەڵیو ئاوەکەی پیسبوو پاشگەزبوەتەوە لەکردارێك کەزەرەرو غەمو پەژارەی تێدایەو دەرەنجامەکەی باشەو خێری لێدەستگیر دەبێت بەئەندازەی بەرکەوتنی ئاوی لەکۆتاییدا.
*ئەگەربینی ژنێکی مردووی کردوە بەهاوسەری خۆیو پاشان بۆیدەرکەوت مارەو چوە لای و دەستی بۆ نەبرد بەلآم چوە نێولانەکەیو جێنشینبوو تێدا خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*(ئەبو سەعد) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئەگەر مردوویەکت بەدیکرد لەخەودا کارێکی باش ئەنجامدەدات ئەوە هانت دەدات لەسەر ئەنجامدانی ئەوکارە، خۆئەگەر بەدیتکرد کارێکی خراپ ئەنجامدەدات رێگریو یاساغی دەکات لەسەر ئەنجامدانی ئەوکارە.

*ئەگەربینی گۆڕی مردوویەکی هەڵدایەوە دەگەڕێت بەدوای ژیاننامەی ئەو مردوەدا لەحاڵی ژیانو ئاینو دنیایدا هەتا وەك ئەو بژی.

*ئەگەر مردوویەکی بەزیندوێتی لەگۆڕەکەیدا بینی چاکەو داناییو ماڵێکی حەلاڵی دەستگیردەبێ.

*ئەگەر مردوویەکی لەگۆڕەکەیدا بینی ئەو ماڵو سامانە پاکنابێتەوە.

*هەندێکیان دەڵێن: ئەگەربینی رووبکردە گۆڕستانو گۆڕەکانی هەڵدایەوە زیندوومردووی تێدا بەدیکردن بەڵگەیە لەسەر روودانی کارەساتێکی ناڕەوا لەوشارو ناوچەیەدا.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کەمو کوڕییە لەئایندا تێکچوونیەتی لەگەڵ بەرزیو بڵندیو رێزی دنیایە ئەگەر گریانو هاواری لەگەڵدابوو پاشان لەسەرشانی پیاوان هەڵگیرا لەسەردارەمەیت بەمەرجێك ئەسپەردەی خاك نەکرێ ئەگەر ئەسپەردەکرا چاکەی لێچاوەڕوان ناکرێ بەڵکو دنیا زاڵدەبێت بەسەریا و شوێنکەوتوانی لەوادەی کارو دەستەڵاتیدا بەئەندازەی شوێنکەوتوانی تەرمەکەی دەبێت.

*ئەگەربینی مردوەو شێوەی مردوو دیارنەماوەو گریانو شیوەنی تێدا نییە یاخود شتنو کفنو ئەسپەردەکردن بەڵگەیە لەسەر رووخانی ماڵو دیوار یاخود شکانی پارچەو بەشێك لەو ماڵەدا، هەروەها دەڵێن: لەئاینەکەیدا کوێرەو وێڕای ئەوە تەمەندرێژدەبێت.

*ئەگەر رێورەسمەکانی مردووی بینی لەشتنو کنفکردن زیادبوونی ئاینەکەیەتی، ئەو گریانو شیوەنەی تێدایە بەرزبوونەوەیەتی لەدنیادا.

*هەروەها دەڵێن: مردن لەسەفەرو گواستنەوەیە یان هەژارییە، ئەوەی بمرێو ئەسپەردەبکرێ تەوبەدەکات، ئەگەر لەگۆڕەکەی هاتە دەرەوە تەوبە دەکات.

*هەروەها دەڵێن: بەشێوەیەکی رەها مرن هاوسەرگیرییە چونکە مردوو پێویستی بەپزیشك دەبێت، شتنیش وەك هاوسەرگیری وایە.

*ئەگەربینی مردوو لەسەر شانی پیاوان هەڵگیرا بەڵام ئەسپەردە نەکرا زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا، ئەگەر شایستەی دەستەڵاتبوو بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەربینی دوای مردنی ژیایەوە دەوڵەمەند دەبێت دوای هەژاری یاخود تەوبەدەکات لەگوناهو تاوان.

*ئەگەربینی مردو هەڵگیرا لەسەرشانی پیاوانو ئەسپەردەکرا زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا.

*ئەگەربینی دوای مردنی زیندوبوەوە دوای هەژاری دەوڵەمەند دەبێت یان تەوبەدەکات لەدوای گوناهو تاوان، ئەگەر خەوبینەر لەسەفەردابوو بەسەلامەتیو پارێزراوی دەگەڕێتەوە بۆ نیشتمانەکەی.

*مردنی ژنی نادیار بەڵگەیە لەسەر وەستانی بارانبارین، ئەگەر ژیا خوداوەند زەوی زیندوودەکاتەوە بەباران.

*ئەگەر مردن لەنێو ژناندا داکەوت بۆ منداڵانەو بەپێچەوانەوەیە.

*ئەگەر مردوو یەك پێی گوت نامرێ لەڕۆژی دواییدا لەپلەوپایەی شەهیداندایە لەنازو نیعمەتدا.

*ئەگەربینی مردوویەکی هەڵگرتوە ئەرکی بژێوی پیاوێکی بێ دین دەگرێتە ئەستۆی خۆی.

*ئەگەر مردوویەکی هەڵگرت بەڵام نەك لەسەر شێوەی هەڵگرتنی مردوو ماڵێکی حەرام بەدەستدەهێنێ، بەڵام ئەگەر لەسەر شێوەی مردوویەك بەسەرجەم ڕێورەسمەکانیەوە هەڵیگرت هەڵدەستێت بەخزمەتی دەستەڵاتدار.

*ئەگەر مردوویەکی بەنەخۆشی بینی بەرپرسە لەکاروبارەکانی ئاینەکەی لەنێوان خۆی پەروەردگارەکەی.

*ئەگەر گۆڕنشینەکانی هاتنە دەروە لەگۆڕەکانیان هاتنەدەرەوەو خواردنی خەڵکیان خواردو هیچیان بۆ بەجێنەهێشتن نرخی خواردن بەرزدەبێتەوە، ئەگەر ئاوی سازکاریان خواردەوە لەبیرەکان دوای ئەوە بەڵاو نەهامەتی بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر مردوویەکی ناسراوی بینی مردوەتەوەو دەگرین بۆیو هاوارو قیژەقیژ کەسێکی جێنشینی ئەو مردوە دەمرێت، ئەوەی مردوو دەربارەی خۆی رایدەگەیەنێ راستو حەقە چونکە لەلانەی حەقدایەو دنیاش بەتاڵو پووچە.

*ئەگەر مردووەکە شتێکی پێ ڕاگەیاند نەدەبوو خەوی تێکەڵو پێکەڵە، بەهەمان شێوە ئەگەر بەنەخۆشی بینی گیرۆدەی دەستی گوناهو تاوانە.

*ئەگەر نوێژی لەسەر مردووکرد بەزەیی پیایاندا دێتەوە سەردانی گۆڕەکانیان دەکات.

*ئەگەربینی نوێژ لەسەر مردووەکان ئامۆژگاری پیاوێکی ڕەقو زبر دەکات یاخود ئامۆژگاری پیاوێکی نەزاندەکات.

*ئەگەربینی هاوسەرەکەی مردو پاشان زیندووبوەوە لەکشتوکاڵەوە سوودو قازانجدەکات، ئەوەی مردوویەکی دۆزییەوە ماڵوسامان بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی بەشوێنەواری مردوویەکدا دەڕوات پابەندی ژیاننامەکەی دەبێتو شوێنەواری لەدنیاو ئایندا دەسڕێتەوە.

*ئەگەربینی ئیمامو پێشەواکەی مرد وڵات وێراندەبێ، هەروەك چۆن ئەگەر بینرا وڵات وێرانبوو ئیمام دەمرێ.

*ئەگەربینی ئەمرد چارەنووسی نزیکبوەتەوە.

*مردن قوربانیو خێرە لەبری گوناهێکی گەورە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەربینی لەخەوەکەیدا دەمرێ بەبێئەوەی نەخۆشبێ تەمەنیدرێژدەبێ.

*ئەگەربینی لەسەرەمەرگدایە ستەم لەخۆیو کەسانیتر دەکات.

*ئەگەربینی هەواڵی مردنی پیاوێکی غەریبی بیست هەواڵی تێکچوونی ریشو دنیای دێت.

*ئەگەربینی کوڕێکی مرد لەدوژمنەکەی قوتاردەبێت.

*ئەگەربینی کچەکەی مرد نائومێد دەبێ لەدەرووی خێر.

*ئەگەربینی مردو ئەسپەردەکرا ئەگەر ئەمانەت پارێزبوو بەزۆر لێی وەردەگرن، ئەگەر ڕەبەنبوو هاوسەردەگرێ.

*ئەگەربینی مردو ئەسپەردەکراو هاوسەرداربوو لەژنەکەی یا شەریکەکەی یاخود براو هاوڕێکانی جیادەبنەوە، دەگونجێت بەگەڕێت لەسەر سەفەرو غەریبی، ئەگەر لەسەفەردابوو دەگەڕێتەوە بۆ لای خانەوادەکەی.

*مردن بەڵگەی خێرە، بۆیە کێك کەلەشتێك بترسێ یان غەمباربێت.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی مرد بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی لەنەخۆشیەکەی.

*مردنی چەند برایەك بەڵگەیە لەسەر مردنی دوژمنانو قوتاربوون لەزەرەرێکی چاوەڕێکراو.

*ئەگەرخۆی لەنێو کۆمەڵێکی مردوودا بینیەوە لەنێو کۆمەڵێکی دووڕوودایە.
*ئەگەربینی هاوەڵایەتی مردوویەك دەکات سەفەرێکی دوور دەکەوێتە بەرێو لەوسەفەرەدا خێری دەستگیر دەبێت، ئەگەر مردووەکە شتێکی خوارد بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.
*ئەگەر خۆی بەمردوو چواند خۆشحاڵدەبێتو خواردنی مردوو بۆ شتێك بەڵگەیە لەسەر گرانی ئەو شتە.
*ئەگەربینی لەژووری مردوو شۆڕدایە ناوبانگی بڵاودەبێتەوەو لەگوناهەکانی قوتاردەبێتو لەقەرزاری رزگاریدەبێت.
*ئەگەر مردوویەك داوای لەکەسێککرد جلوبەرگی بۆ بشوات هەژاریەتی یاخود دوعاو نزایە بۆئەوەی بینیویەتی یاخود قەرزدانەوەو گەردن ئازادییە لەوەی ستەمی لێکردوەو بەجێهێنانی وەسیەتنامەیە یاخود شتێك کەئەو لێی بەرپرسە، ئەگەر مرۆڤێك شتی هەڵوەشانو تیاچوونی لەژێردەستی ئەودا دەبێت.
*ئەگەر مردوویەکی بینی زیندوبوەتەوە کارێکی مردووی بۆ زیندودەبێتەوە، ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو کاری ئاسان رووی تێدەکات لەلایەکەوە چاوەڕێی نەبوە.
*ئەگەربینی مردوویەکی زیندوکردەوە لەسەردەستی ئەودا جوولەکەیەك یا مەسیحیەك موسوڵماندەبێت.
*ئەگەربینی مردوو زیندودەکاتەوە رێنومایی کۆمەڵێکی مردوو دەکات یان بیدعەچیان لەسەر دەستیدا تەوبە دەکەن لەسەر ئەو گوناهانەی سووربوە لەسەری.
*ئەگەر مردوانی بینی جارێکیتر دەمرنەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی کەسێك کەهەمان ناوی ئەو مردوەی هەڵگرتوە.
*ئەگەر پیاوێکی مردووی بینی ژنێکی زیندووی هێنا بەمارەبییەکی نوێو گۆڕی بۆ ماڵی خۆی مردنیەتی.
*ئەگەر زیندوویەك بینی دوای مردووکەوتوەو چوە نێو ماڵێکەوەو هاتە دەرەوە لێی لەمردن نزیکدەبێتەوەو پاشان قوتاردەبێ.
*ئەگەر دوای مردوویەك کەوتو پاشان لەگەڵی نەچوە نێوماڵەکەوە لەمردن قوتاردەبێت.
*ئەگەر مردوویەکی بینی کرایە پیسیەکەی دایە هەژار دەکەوێت.
*ئەگەربینی مردوو لێی دەدرێ یان زیندودەبێتەوە پشتی لێدەکات زیندووەکە لەئاینەکەیدا خراپە دەکات

ئەوجا مردوو رازی نابێت مەگەر بەوەی خودا پێی رازییە چونکە ئەو لەلانەی حەق‌و راستیدایە.

*ئەگەربینی زیندویەك لەمردوویداو مردوەکە ملکەچ‌و رامبوو بۆی هێزی زیندوە لەئاینەکەیداو گەیشتنی خێرو دوعایە یاخود ئامۆژگارییە بەجێهێنا.

*ئەگەر مردوویەکی نوستووی بینی لێیدەدات خێری دەستگیردەبێت لەسەفەرەکەی‌و ئەوەی لێیدەرچوە بۆیدەگەڕێتەوەو لێدانی قەرزدانەوەیەتی.

*ئەگەر مردوویەکی بینی کارێکی باشی ئەنجامدا فەرمانی ئەنجامدانی کارێکی لەوچەشنەی پێدەدرێت، ئەگەر خراپبوو واز لەدەستبەرداربوونی دەهێنێت.

*ئەگەر زیندوویەکی لەنێوان مردوودا بینی سەفەرێکی دووردرێژ دەکەوێتەبەری‌و ئاینەکەی تێکدەچێ.

*ئەگەر خۆی لەگەڵ مردوەکاندا بینی‌و زیندوبوو لەگەڵ کۆمەڵێکدا تێکەڵدەبێ کەئاینەکەیان شێواوە.

*ئەگەر زیندوویەکی بینی دوای مردوویەك دەکەوێت‌و شوێنەواری هەڵدەگرێ لەچوونە ژوورو هاتنەدەرەوەی ئەو زیندوە پابەند دەبێت بەو مردوەوە لەوەی کەمردوەکە لەسەریەتی لەئاین‌و دنیایدا.

*ئەگەر مردوویەکی بینی مرد بەموشریکی نموونەی دانایی دەهێنێتەوەو قسەی چاکەو راستدەکات.

*ئەگەر بێباوەڕێکی مردووی بینی جل‌وبەرگێکی دڕاوی لەبەردابوو خراپی حاڵ‌وباریەتی لەقیامەتدا.

*ئەگەر جولەکەو مەسیحی‌و ئاگرپەرستێ ببینێ مردوویەك لەسەر جێگەیەکەو جل‌وبەرگی سەوزی لەبەردایەو تاج‌و سەوڵەدان لەسەرسەریبوو بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی‌و شکۆمەندی‌و بەدەستهێنانی خێرو خۆشی‌و شادی‌و مەزنی.

*ئەگەر مردوویەکی بینی پێیگوت هەرگیز نامرێ لەپلەوپایەی شەهیداندایەو لەقیامەتدا نازو نیعمەت رووی تێدەکات.

*ئەگەر مردوویەکی بینی بەزیندوویەکی گوت دەمریت، دەگات پێی لەکاتێکی دیاریکراودا لەودەمەدا لەرۆژ مانگ‌و ساڵەدا.

*ئەگەربینی دایکی دەمرێ حاڵی دنیای بەسەردەچێت‌و دەشێوێت، ئەگەر لەخوازیارانی قیامەتبێ دەست لەکاری دەکێشێتەوەو لەبەجێهێنانی فەرزەکان دووردەکەوێتەوە.

*ئەگەربینی براکەی مردوەو نەخۆشبوو ئەوە مەرگیەتی، وەگەرنا یەکێك لەوانەیە کەبرایەتی لەگەڵدەبەستێ یان پشتی پێدەبەستێ.

*خۆئەگەر براینەبوو مردنی براو کەسێکی نزیکی بینی دەمرێ یان ماڵ‌و سامانی بەسەردەچێت، ئەگەر هەژاربوو چاوێکی دەپێکرێ یاخود دەستێکی دەپێکرێ.

*ئەگەربینی هاوسەرەکەی دەمرێ ئەوە پیشەسازییەکەی دەوەستێ.

*ئەگەر مردوویەکی بینی بوە بەدەستەڵاتداری وڵاتێك یان گەڕەکێك ژیاننامەی ئەو مردوە زیندودەبێتەوەو ژێردەستەکانی فەرمانڕەوا بەهەمان ڕێبازدا دەڕۆن یاخود کەسێکی خۆی بەهەمان ڕێبازی ئەودا تێدەپەڕێ.

*ئەگەربینی زانایەکی مردوو یاخود پیاوچاکێك‌و زانایەکی لەشوێنێکدا بینی ئەگەر لەجەنگدابوون یان نەبوونی دڵنیایی دەروویان لێدەکرێتەوەو حاڵ‌وباری سەرۆکەکەیان چاکدەبێت‌و ژیاننامەیان باشدەبێت.

*ئەگەر یەکێك لەفیرعەونەکان لەوڵاتێکدا بینرا یان بوو بەفەرمانڕەوای ستەم لەو وڵات‌و شارەدا دەرکەوێت لەگەڵ خراپی بژێوی.

*ئەگەربینی مردوویەکی هەڵگرت وەك شێوەی هەڵگرتنی تەرم دوای دەستەلاتدارێك دەکەوێت، بەهەمان شێوە ئەگەر لەسەر شان هەڵیانگرت یاخود لەدەفرێکدا.

*ئەگەربینی نوێژ لەسەر مردوویەك دەکات شەفاعەت بۆ پیاوێکی بەدوخراپدەکات.

*ئەگەربینی مردوویەك لەلایەکەوە بانگیکرد لەلایەکی نادیارەوەو نەیبینی‌و وەلامیدایەوە دەمرێ‌و دەگات بەو مردوە.

*ئەگەر مردوویەکی بینی لەدەریایەکدا نوقمبوو لەهەڵەو گوناهدا نوقمدەبێ.

*ئەگەربینی مردوان لەگۆڕەکانیان راستبوونەوەو گەڕانەوە بۆ لانەو ماڵەکانیان ئەوە لەزیندان قوتاردەبێت یاخود خوداوەند روەك زیندودەکاتەوە دوای مردنی.

*دەگونجێت مردن بەڵگەبێت لەسەر گۆشەگیری بەهۆی راوبۆچوون دنیانەویستییەوە.

*دەگونجێت مردنی کتوپڕ بەڵگەبێت لەسەر کەشتی هەژار.

*مردنی پێغەمبەران(ﷺ) لەخەودا لاوازی ئەوان و ژیانیانەو واژووی ئەوەیە.

*مردنی پاشا بەڵگەیە لەسەر لاوازی سەربازان و مەرگی زاناش بەڵگەیە لەسەر پوچەڵبوونەوەی بەڵگەی خەوبینەرە. دەگونجێت مردنی زانا بەڵگەبێت لەسەر بیدعە لەئایینداو مردنی خواناس هەڵگەڕانەوەی خەوبینەرە لەبەندایەتی.

*مردنی پیشەوەر بازاڕ ساردی پیشەکەیەتی و مردنی باوك و دایك تەنگی بژێوییەو مردنی ژن دنیایەکی بەسەر چوەو مردنی کچ پچڕانی باس و خواسیەتی، مردنی ئەوەی پەنای پێدەگرێ لەکاری چاکسازیدا یاخود پوچەڵبوونەوەی سەفەرەکەی یان زەرەرێکە بەپێی ئەندازەی .

*نوێژی مردوو لەسەر مردووکرداری پووچ و بەتاڵە چونکە هەردوو مردووکارەکانیان بەتاڵ و پووچەڵبوەتەوە، یاخود هەستدەکات قەرزێکی لەسەرە شەفاعەت دەکات بۆ کەسێك شەفاعەتی لێقبوڵ ناکات.

*بردنی جل وبەرگ و خواردن یان ئاژەڵ زیادەو رزق و رۆزییە ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر خێر. ئەگەر لەگەڵ مردوەکەدا جوولەکەو مەسیحی هەبوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرکرداری مردوو پاشان خوداوەند قوتاریدەکات لەئاگرو دەرووی لێدەکاتەوە.

*هاوسەرگیری مردوو لەگەڵ ژنێك هاوسەرگیرییە یان تەلاقە.

*دەگونجێت هاوسەرگیری بەڵگەبێت لەسەر باشی حاڵی لەلای پەروەردگار.

*بینینی مردووی موشریکەکان لەخەودا دوژمنانن و مردووی خاوەن کتێبان رۆچوونە لەئاییندا لەگەڵ نوێبوونەوەی غەم و پەژارە.

مرواری(گەوهەر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: مرواری ریزبەندکراو لەلێکدانەوەدا قورئان و زانیارییە.

*ئەگەر بینی مرداورییەك کوندەکات بەڕاستی قورئان راڤەدەکات.

*ئەگەر بینی مرواری فرۆشت یان قوتیدا قورئان لەبیر دەکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی مرواری دەفرۆشێ زانیاری پێدەدرێ و ئەویش لەنێوخەڵکیدا بڵاویدەکاتەوە.

*خستنەدەمی مرواری بەڵگەیە لەسەر باشی ئاین.

*ئەگەر بینی مرواری بڵاودەکاتەوە لەدەمیەوە و فڕێی دەدات و خەڵکی کۆیدەکەنەوە بەڵام خۆی هەڵیناگرێ ئامۆژگاریدەرێکی بەسوودە.

*هەروەها دەڵێن: مرواری ژنە دەیهێنێت یان خزمەتکارە، گوتراویشە کوڕە بەپێی ئایەتی: ﴿ويطوف عليهم ولدان مخلدون اذا رايتهم حسبتهم لؤلؤا منثورا﴾(الانسان:١٩).

*بەئەمانەت وەرگرتنی مرواری بەڵگەیە لەسەر کوڕێك ئاژی.

*دەرهێنانی مرواری زۆر لەقووڵایی دەریا یان لەدەریادا ماڵێکی حەڵاڵە لەلایەن هەندێك کاربەدەستەوە.

*مرواری زۆر میراتییەو بۆ فەرمانڕەوا دەستەڵاتەو بۆ زانا زانیاریی و بۆ بازرگان سوودو قازانجە.

*مرواری پڕو تەواوی هەمووشتێکەو ئەوەی ببینێ مرواری کوندەکات بەدار ژنێکی مەحرەم مارە دەبڕێ.

*ئەگەر مرواری قووتدا گەواهی و شەهادەت دەشارێتەوە.

*ئەگەر مرواری مژی غەیبەتی خەڵکیدەکات.

*ئەگەر بینی رشایەوەومرواریبوو پاشان مژیو دیسان قووتیدایەوە پلان لەخەڵکی دەگێڕێ و غەیبەتیان دەکات.

*ئەگەر مروارییەکی زۆری بینی لەدەریادا دەریهێنا ماڵێکی حەلاڵ لەگەنجینەی فەرمانڕەوایان بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی مرواریەکە دوورکەوتەوە ئەوا دەڵێن تووشی ناڕەحەتیدەبێت.

*ئەگەر بینی دەرگای گەنجینەیەکی بەکلیلکردەوەو، مرواری لێدەرهێنا پرسیار لەزانایەك دەکات دەربارەی بابەتێك، چونکە زانا گەنجینەیەو پرسیارلێکردنیشی کلیلە.

*دەگونجێت شقڵی کچێنی کچێك ببات و کوڕێکی لێببێت.

*ئەگەر بینی مرواری هەڵدایە نێو روبار یان بیرێك چاکە لەگەڵ خەڵکی ئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی مرواریو بەرگەکەی لەیەك جیاکردەوەو بەرگەکەی بردو فڕێیدا گۆرهەڵکەنە.

*مرواری گەورە باشترە لەپچووك، دەگونجێت گەورەکەی بەڵگەبێت لەسەر سوورەتە درێژەکانی قورئان.

*مرواری ریزبەندکراو بەڵگەیە لەسەر کوڕ، ئەگەر شاراوەبوو کچە، دەگونجێت پەرش وبڵاوەکەی بەڵگەبێت لەسەر قسەوگوتەی جوان.

*هەموو جۆرەکانی مرواریو گەوهەرو هیتر بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستیو حەزو ئارەزووی ژنانو کوڕان.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: دووپیاوم بینی گەوهەریان خستبوە نێودەمیان، یەکێکیان بچووکەکەی لەدەمیا دەردەهێناو ئەویتر گەورەکەی دەخستەنێودەمی، ئەویش وتی: ئەوپیاوەی مروارییە بچووکەکەی دەردەهێنا ئەوەیە نیشانی منداوەو منیش باس لەوە دەکەم کەبیستومە، بەڵام ئەوەی گەورەکەی دەرهێنا نیشانی (حەسەن)ی (بەسری)تداوەو لەگەڵ بەندایەتییەکی زیاتر لەوەی بیستومانە.

*ژنێك هات بۆلایو وتی: من لەئامێزمدا دووگەوهەرم بینی، یەکێکیان لەویتر مەزنتربوو خوشکەکەم داوای یەکێکیانی لێکردمو بچووکەکەم دایە، (ئیبن سیرین)وتی: تۆ ژنێکی فێری دوو سورەت دەبی، یەکێکیان لەوی دی درێژترە، خوشکەکەت فێری بچووکەکەیان دەکەیت، ئەویش وتی: راستدەکەی، فێری سوورەتی (البقرة)و (آل عمران) بوومو خوشکەکەم فێری (آل عمران)کردوە.

*پیاوێك هات بۆلایو وتی: لەخەودا بینیم مرواری قوتدەدەم، پاشان فڕێی دەدەم، وتی: تۆپیاوێکی هەرکات قورئان لەبەر بکەی لەبیریدەکەیت بۆیە لەخوابترسە.

*یەکێکیتر هات بۆلای وتی: لەخەودابینیم بەسەر مرواریدا دەڕۆیشتم ، وتی: مرواری قورئانەو نابێت قورئان بخەیتە ژێر پێوە.

*یەکێکیتر هات بۆلایو وتی: لەخەودا بینیم دەمم پڕبوە لەمرواریو ناتوانم دەری بهێنم، پێی وت: تۆ پیاوێکی قورئان باشدەزانی بەڵام نایخوێنی، ئەویشوتی: راستدەکەی.

*یەکێکیتر هات بۆلای وتی: بینیم لەیەکێك لەگوێچکەکانمدا مرواری هەبوو وەك گوارە، وتی: لەخوابترسەو قورئان وەك گۆرانی مەخوێنە.

*یەکێکیتر هات بۆلای وتی: لەخەودا بینیم مرواری لەدەمم دێتەخوارەوە، خەڵکی دەیبەنو منیش هیچی لێنابەم، وتی: تۆپیاوێکی قسەتیژو حیکایەتخوانیو ئەوەی دەیڵێت کاری پێناکەیت.

(نابلسی)دەڵێت: مرواری خزمەتکاری زۆرو میراتیەکی بێشومارە بۆ یەکێك چاوەڕێی بکات.

*مـرواری بـۆ زانـا زانیارییـەو بـۆ فـەرمانڕەوا دەسـتەڵاتەو بـۆ بازرگـان بازرگانییـەو بـۆ بـازاڕیو پیـشەوەر پیشەکەیەتی.
*مرواری تەواویو کامڵی هەموو شتێکە لەگەڵ جوانیو قەشەنگی.
*ئەگـەر بینـی مـرواری کونـدەکات گەواهیو شەهادە دەشارێتەوە.
*ئەگــەر بینــی مــژی غەیبــەتی خەڵکیدەکات، ئەگەر ڕشایەوەو دیسان مــژیو دواتــر قوتیــدا غەیبــەتی خەڵکیدەکات.
*ئەگـەر بینـی مـرواری فڕێدایـە نێـو ڕووبارێك چاکە لەگەڵ خەڵکیدەکات.
*بــەرگی مــــرواریو فڕێــــدانیو کۆکردنەوەی بەرگەکەی گوڕهەڵکەندنە.
*ئەگەر بینی گەنجینەیەکی کردۆتـەو بـەکلیلێكو مـرواری لێـدەردەهێنێ پرسـیار لەزانایـەك دەکـات دەربـارەی بابەتێك.
*ئەگــەر مروارییــەکی بینــی زۆر خۆشحاڵدەبێ.
*ئەگــەر مــرواری پێـدرا پلەوپایـە بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی مروارییەکی قوتدا پاشان هەڵیدا هەر ئایەتو سوورەتێکی قورئان لەبەر بکات زوو لەبیریدەکات.

*مـرواری مارەبڕینـە یـان گرێبەسـتی ماڵوسـامان یـان خوێنـدنی سـەراپای قورئانە.
*ئەگـەر بینـی مروارییـەك فڕێدەداتـە نێوحــــەمامێك قورئـــــان لەرێگــــە چەپەکەکاندا دەخوێنێتەوە.
*ئەگەر بینی مرواری بەدەستدەهێنیو دەیخاتــە دەمــی فێـری قورئانـدەبێ پاشان فێری کەسیناکات.
*هـەروەها دەڵـێن: ئەگـەر چـەندبارە مرواریەکیان بۆ هێنا غەمو پەژارەیە.
*ئەگـەر بینـی مـرواری قوتـدا دانـایو زانیارییە لەبەریدەکات.
*ئەگـەر بینـی مـرواری ریزبەنـدکردو فڕێدەدایە نێـو زبڵو سـەر ڕێگـە یـان شـوێنێك زانیـاری لـەلای کەسـانی دی باسدەکاتو سووکایەتی پێدەکات.
*ئەگەر بینی ئاگر دەکاتەوە بەمرواری لەشوێنی دارو تەنوری پێگەرم دەکات مرۆڤێـك ناچـاردەکات لەسـەر کارێـك کەدەیوروژێنێ لەقسەو گوتەی چاکە.
*مرواری گەورە باشترە لەبچووکەکەی، دەگونجێـت گەورەکـەی بەڵگـەبێت لەسـەر سوورەتە درێژەکانی قورئـان، مرواری ناکونکراو بەڵگەیە لەسەر کچو کـونکراویش رزقو رۆزییـەکی خێرایـە هیچ ماندووبوونێکی تێدانییە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر فرمێسكو ئەشك چونكە فرمێسكیان بەمرواری چواندوە.

مرواری ژن: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بەپاوانەوەبوو چاكەی مێردەكەیەتی‌و چاكەكردنیەتی لەگەڵیدا بەئەندازەی دەنكەكانی مرواری‌و جوانی، ئەگەر مروارییەكە رێك نەبوو بۆ پیاوو ژن زیانە.

*ئەگەر مروارییەكە زیوبوو لاوازی ژنەكەیەتی.

مرۆڤ: ئەوەی لەخەودا یەكێك لەشێوەی مرۆڤدا ببینێت‌و نەیناسێت‌و لەكەسێك نەچێت بیناسێت دەگونجێت ئەو روح‌و شێوازە روح‌و نەفسی خۆی بێت‌و خوداوەند نیشانیبدات.

*ئەگەر ئەو كەسەی بینی كردەوەی چاكە دەكات خۆیەتی.

*ئەگەر بینی لەخەودا كردەوەی خراپە دەكات هەر خۆیەتی.

*دەگونجێت ئەوكەسە سنوورو كۆتایی بێت یان رزق‌و چارەنووسیبێت.

*ئەگەر دووكەس ببینێت‌و بترسێت دڵنیا دەبێت.

*ئەوەی پیاوێك ببینێت‌و بیناسێت خەوەكەی بەڵگەیە لەسەر وەرگرتنی شتێك لێی یان هاوچەشنی ئەوە.

*ئەگەر بینی شتێكی لێوەرگرت پێی خۆشبوو ئومێدو هیوای بەدەست دێنێت لەدەسەڵات ئەگەر شایستەبێت.

*ئەگەر بینی وەك كراسێكی نوێی لێوەر بگرێت دەسەڵاتی پێدەبەخشێت، ئەگەر ماڵی لێسەند نائومێددەبێت لێی‌و دژایەتی‌و ئاژاوە دەكەوێتە نێوانیان.

*هەموو مرۆڤێكی ناسراویش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+خودی خۆی.

+رەگەزی.

+هاوچەشنی.

+شاروپیشەكەی.

*ئەوەی مرۆڤێكی ناسراو ببینێت ئەو مرۆڤە پلەوپایەی بەرز دەبێتەوە، ئەگەر خۆی خاوەن پلەوپایەبوو نزم دەبێتەوە یا بەلاّو ئەهامەتی رووی تێدەكات ئەوەش بەڵگەیە لەسەر شەڕ یان خێر هەروەك بینیویەتی.

مرۆڤی نێر: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاكەو فراوانی‌و گوشادی.

مریشك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مریشك ژنێكی گێلی زبرو رەقە ، خاوەن جوانییەو لەوەچەی پادشاو میرانە

یــاخود وەچــەو منــداڵی کــەنیزەكو خزمـەتکارە، ئـەوەی ببینــێ لەخــەودا مریشك سەر دەبڕن، ئابڕووی کچێکی داوێنپـاك دەبـات، ئەوەشـی راوییکـات مــــاڵو دارایـیــــەکی حــــەلاڵی دەستدەکەوێت، ئـەوەی لەگۆشـتەکەی بخـوات لەلایـەن عەجەمــەوە مــاڵێکی حەلاڵی دەستکەوێت.

*ئەگــــەر بینــی مریـــشكو تـــاوس لەماڵەکـەی دەخـوێنن خـاوەنی بـەلاو نەهامەتیو داوێنپیسییە.

*هـەروەها دەڵـێن: مریـشكو پـەڕوباڵی ماڵو داراییەکی بەسوودو قازانجە.

(نابلـسی) دەڵـێـت: دەگونجێـت مریـشك لەخەودا ژنێك بێت هەتیو بەخێو بکاتو هــــەوڵو کۆشـــــشیان بـــۆ بکـــات لەپەیداکردنی خێرداو گسکیان بۆ بـدات لــەوپێناوەدا، بێگومـــان ئــەو ژنـــە سوودمەندە.

*مریـشکی هەڵنیـشتوو ژنـی چوسـتو چالاكو خاوەن بنەچەیە.

*مریـشکی زیـڵـدانو سـەرخۆلیش ژنـی بێـچەڵەكو بنەچــەیە باڕۆکەکانیــشی وەچــــەی نێرینەیــــە کەلــــەزیناوە پەیدابوون.

*دەگونجێت مریشك بەڵگـەبێت لەسـەر ژنی خاوەن منداڵو چوونە ژوورەوەی مریشك بۆلای نەخۆش بەڵگەبێت لەسەر چـاکبوونەوە، هـەروەها باڕۆکـەش بـەو چەشنو شێوازەیە.

*بانگدانی مریشك شەڕو خراپـە یـاخود بەرگە.

*دەگونجێت هاتنـە ژوورەوەی مریـشك بـۆ لای کەسـی لـەش سـاغ ئاگـاداری تووشـبوونی بێـت بەنەخۆشـییەك تێـدا پێویستی بەکات هەبێت بۆئەوەی چـاك ببێتەوە.

*دەگونجێت هاتنـە ژوورەوەی مریـشك یـان خاوەنـدارێتی بەڵگـەبێت لەسـەر ڕەواندنـەوەی غـەمو پـەژارەو خۆشـیو شادیو نیعمەتداری.

*باڕۆکـە کـورە یـاخود جلویـەرگێکی دەرچەو کوندارە، یان دەروی خێرە بـۆ یەکێك لەناڕەحەتیدابێت.

*ئەگـەر مریـشکێکی زۆر لەماڵەکەیـدا بێــتو بــەهیچ شـێوەیەك ئەژمــەردە نەکرێت دەستەلاتداریو دەوڵەمەندییە، ترسو بیمەکەشی دەرەوێتـەوەو حـاڵو باری سەقامگیر دەبێت.

مریـــشکەبەکر: (نابلــسی)دەڵێــت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر چنەری حەسیرو سووروسپیو بـڕەری ئاوریـشم یــان دروســتکەری راخــەر. هــەروەها

بینینی بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو مەزنیو خۆشەویستیو تەبایی.

مریشکەوان:(نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر دەروولێکردنەوەو رەواندنەوەی غەمو پەژارەو بازرگانی کەنیزەكو كۆیلە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

م ز

مزری (ترشۆکە):(نابلسی) دەڵێت: مزریو ترشۆکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەرچاكبوونەوە لەنەخۆشیو ناساغی. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رووپامایيو دووڕوویی بەهۆی خۆشی سەرەتاو کۆتای دواییەکەی.

مزگەوت:(ئیبن سیرین)دەڵێت: (عەبدولعەزیز)ی کوڕی (ئەبوداود) دەڵێت: پیاوێکی دەشتەکی مزگەوتێکی بەحەوتبەرد دروستکردو هەرکات نوێژێکی دەکرد دەیگووت: ئەی بەردەکان من پێتان دەڵێم خوداوەند تاكو تەنیاو بێهاوتایە ، پاشان ئەم پیاوە مردو روحەکەیان بەرزکردەوە روو بەئاسمان ئەویش وتی: منیش لەخەودا بینیم وتی - کاتێ بردیانم بۆ دۆزەخ هەریەك لەو بەردانە بەئەندازەیەك گەورەبوون دەرگاکانی دۆزەخیان لێگرت.

*مزگەوت بەڵگەیە لەسەر:

+قیامەت.

+کابەی ماڵی خودا.

+شوێنی کۆبوونەوە پەیداکردنی سوودو قازانج.

+کۆڕی یادو زیکر.

+مەیدانی جەنگو شەڕ.

*ئەگەر کەسێك مزگەوتێك دروستبکات شایستەی دادگابوو پۆستی دادوەری وەردەگرێ یان فتوا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانای خاوەن کتێبو نووسراو، بۆ کاغەزفرۆش بەڵگەیە لەسەر نووسینەوەی قورئانی پیرۆز ، بۆ رەبەن بەڵگەیە لەسەر مارەبڕینو هاوسەرگیری، بۆ خوازیارانی ماڵو داراییو دنیا بەڵگەیە لەسەر دروستکردنی بیناو ساختمانێك کەبەردەوام سوودو قازانجی بۆیدەبێ وەك حەمامو ئوتێلو فرۆشگاو فڕنو کەشتیو هاوچەشنی ئەمانە.

*ئەگەر مزگەوتێکی رووخاند وازووی ئەوەیە کەدروستیکردووەو بەڵگەیەلەسەر هەوڵولێبڕانی بۆئەوەی دروستیدەکات.

*ئەگەر فرۆشگایەکی دروستکرد دنیای زاڵکردووە بەسەر قیامەتدا.

*ئەگەر گەرماوێکی دروستکرد ئاینی تێکدەچێ بەهۆی ژنێکەوە، ئەگەر لەشوێنەکەی چاڵێکی هەڵکەند گوناهبار دەبێ بەگوناهێك کەئەنجامی دەدات یاخود لەپێناوی کۆمەڵێکدا کەوا لەسەر زانیاریو خێر لێی جیابونەتەوە یان دادوەرێك کەلەکاریخستوە یاخود پیاوێکی چاك کوشتویەتی یان شوێنێك پشوو یان هاوسەرگیری تێدابێتو پووچەڵیبکاتەوە.

*ئەگەر خۆی بەدەر لەجلوبەرگ بینی لەمزگەوتێکدا خۆی دادەماڵێ لەوەی شایستەیەتی، ئەگەر لەرۆژانی (حەج)دابوو (حەج)دەکات پشت بەخوا بەتایبەت ئەگەر بانگی تێدایا، ئەگەر گوناهباربوو رووله تەویەو پەشیمانیدەکات، ئەگەر لەسەر حاڵەتێکی جیاواز نوێژی تێدادەکردو رووی نەکردبوە قیبلە روو لەدنیاگەری دەکاتو لەبازارێکدا خۆی سەرقاڵدەکات، ئەوجا بێبەشدەبێ لەدنیاش چونکە نوێژەکەی نادروستەو زەرەرکردنیشی هیلاکیو ماندوبوونیەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خراپی ئەوەی رووی تێدەکات لەبێئاگایی لەحەرامو سووخۆریدا.

*بینینی مزگەوتی (حرام)بەڵگەیە لەسەر (حەج) بۆ یەکێك یەکلایی بووبێتەوە تێدا یان بانگی تێدا دابێ، ئەگەر ئەوە لەرۆژانی (حەج)دا نەبوو وەك خۆیەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرماڵی دەستەلاتدار بۆیەکێك بیەوێت لەنێویدا دڵنیابێت.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+لانەو ماڵی زانا.

+مزگەوتی گەورەی شار.

+بازارێکی گەورەو مەزن وەك بازاڕی پارەگۆڕینەوەو زەڕەنگەران.

*(ئەبوسەعد)دەڵێ: ئەگەر مزگەوتێکی بینی ئاوەدانبوو ئەو مزگەوتە پیاوێکی مەزنەو خەڵکێکی زۆر لەدەوری کۆدەبنەوە لەخێرو چاکەو یادی خودایا بەپێی ئایەتی: ﴿يُذكر فيها اسمُ الله كثيراً﴾(الحج: ٤٠).

*ئەگەر بینی مزگەوتەکە رووخا سەرۆکێکی بەئاین لەو شوێنەدا دەمرێ.

*ئەگەر بینی مزگەوتێك دروستدەكات رایەڵـەی خزمایـەتی دەگەیـەنێتو خەڵكی لەسەر خێر كۆدەكاتەوە.

*دروستكردنی مزگەوت بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونو سەركەوتن بەسەر دوژمناندا بەپێی ئایەتی: ﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا﴾(الكهف :٢١).

*ئەگەربینی پیاوێكی نادیار بەرنوێژی بۆ خەڵكیكرد لەمزگەوتێكداو پێشەواو ئیمامی ئـەو مزگەوتـە نەخۆشـبوو دەمرێ.

*ئەگـەربینی مزگەوتێك بوە بەحـەمام بەڵگەیە لەسەرئەوەی پیاوێكی حاڵو بارداپۆشراو كاری خراپە ئەنجامدەدات.

*ئەگـەربینی ماڵەكـەیبوە بەمزگـەوت رێـزو پلـەی بـانگخوازی بـۆ حـەقی پێدەدرێ.

*ئەگەربینی لەگەڵ كۆمەڵێكدا چوەتە نێو مزگەوتیو چاڵێكیان بۆ هەڵكەند زنـدەهێنی، ئەگـەربینی لـەنێو دوانگەكـەدا نوێژدەكات مژدەیـە بۆی بـەپێی ئایـەتی:﴿فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ﴾ (آل عمران:٣٩)

(نابلسی)دەڵێـت: لەخـەودا پیـاوێكی زانایـە، دەرگاكـانیش پیـاوانی زانـاو پارێزەرانی مزگەوتن.

*مزگـەوت بەڵگەیـە لەسـەر بـازاڕو بازرگـانی، مزگـەوتی بـەرز كەپلیكانـە پێـدا سـەردەكەوێ رژدییـە بـەوەی كەهەیـەتی، ئەگـەر سـووكو نزمبـوو بەڵگەیـە لەسـەر ئاسانكردنی كاروبارو بەدەسـتهێنانی پێداویـستی ئـەوەی بەڵگەیە لەسەری.

*ئەگەر لەمزگـەوتی شارەوە چوو بـۆ مزگـەوتی لادێ بەڵگەیـە لەسـەر پوچـەڵكردنی كاتـەكانیو پـچڕانی رایەڵـەی كۆمەڵەكـەی یـاخود گـۆڕانی حاڵوبـاری واژووی ئەوەیـە گـەر لەمزگەوتی گوندەوە چوو بۆ شار.

*ئەگەر مزگەوتو شـوێنێكی لـەبۆخودا دروسـتكرد ئەگـەر پادشـابوو حـەق جێبەجێـدەكاتو فـەرمان بەچاكەدەكاتو رێگری لەخراپە، ئەگەر زانـابوو كتێبێـك دەنووسـێو خـەڵكی سوود لەزانیاریو فتواكانی وەردەگرن، ئەگەر ماڵو ساماندرابوو زەكاتی ماڵو سـامانەكەی دەدات، ئەگـەر رەبـەنبوو هاوسەردەگرێ ، ئەگەر هاوسـەرداربوو كوڕێكی دەبێتو بەباشە نـاوی دەبـەن، ئەگـەر هـەژاربوو دەوڵەمەنـد دەبـێ،

وەگەرنا خزمەتی ئەو شوێنە دەکاتو بەیادی خوا ئاوەدانی دەکاتەوەو کاروبارەکانی دەبات بەڕێوە یان لەخێردا خەڵکی بەیەکەوە دەبەستێ لەسەر گوێڕایەڵی یان تەوبەدەکات بۆلای خوا لەوەی کردوویەتی یاخود ڕێنومایی دەکرێ بۆ لای ئیسلامو بەشەهیدی دەمرێ ئەوەش دەبێ، بەکۆشکەکەی لەبەهەشتدا ئەمەش لەکاتێکدا ئەگەر مزگەوتەکە بەوچەشنە دروستکرا کەشیاوە بەلام ئەگەر بەچەشنێ دروستیکرد وانەدەبوو یاخود دوانگەکەی لاربوو یاخود رووبەجێگەیەکیتربوو بەڵگەیە لەسەر واژووی خێر بەشەڕ.

*ئەگەربینی مزگەوتێك دروستدەکات یاخود خەڵوەتگەیەك لەئایندا شارەزا دەبێ یاخود ئەو ساڵە(حەج)دەکات یان شتێك دروستدەکات وەك حەمام یان ئوتێل یا فرۆشگاو شتیتر.

*ئەگەربینی سەقفی مزگەوت تێکدەکات هەتیوی بێدەرەتان دەژیەنێت، ئەگەر مزگەوتەکەی گەورەکرد لەئایندا خێر ئەنجامدەدات یا کرداری چاکە یاخود تەوبە یان رەوشتی بەرزو جوانو بەویژدانەوە لەگەڵ خودی خۆیدا دەدوێ.

*ئەگەر خۆی لەمزگەوتێکی نوێدا بینیەوە نەیبینیبوو ئەوساڵە (حەج)دەکات یاخود شارەزا دەبێت لەئاینی خودایا، ئەگەر فرۆشگاکەیبوو بەمزگەوت یان مزگەوتەکەی بوو بەفرۆشگا بەڵگەیە لەسەر کاروکاسبی حەلاڵ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی حەلاڵو حەرام بەیەکەوە تێکەڵدەکات.

*مزگەوتی وێرانەو بێنوێژخوێن بەڵگەیە لەسەر فەرامۆشکردنی زانایانو پووچەڵکردنەوەی فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دنیانەویستانی خۆدابڕ لەدنیاو ئەوەی لەدەستیاندایە.

*بینینی هەموو مزگەوتێك بەڵگەیە لەسەر رووگەو شوێنەکەی وەك مزگەوتی (ئەقصا)و (حەرام)و (دمشق)و (میسر)و هاوچەشنی ئەوانە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانایانی هاوڕێباز یاخود نوێنەرانی پادشاکانیان، ئەگەربینی لەدەرگای مزگەوتەوە چووە ژوورەوەو کڕنووشی برد تەوبەی پێدەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿وادخلوا الباب سُجداً وقولا حطة نغفر لكم خطاياكم﴾(البقرة: ٥٨).

*ئەگەربینی گەیشتوتە نێو مزگەوت بەڵام بەداخراوی بینیویەتی پاشان بۆیکرایەوە هاوکاری پیاوێکدەکات لەقەرزێکدا کەلەسەریەتیو قوتاریدەکات لێیو ناوبانگی باش لای خەڵکی دەردەکات.

*ئەگەربینی چوە نێو مزگەوت بەسواری رایەڵەی خزمایەتی دەپچرێنێ.

*ئەگەربینی لەمزگەوتێکدا دەمرێ لەسەر تەوبەیەکی پەسەندو قبوڵ دەمرێ.

*ئەگەربینی حەسیری مزگەوتێك دڕاو پوکایەوە خانەوادەکەی دوای چاکی خراپدەبن.

*دروستکردنی مزگەوت بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا بەپێی ئایەتی: ﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَى أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِداً﴾ (الكهف:٢١).

*چوونە نێو مزگەوتی (حرام) بۆ ئەوەی ژن دیاریدەکات بەڵگەیە لەسەر چوونە نێو ماڵی دەزگیرانەی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترس‌وبیم‌و راستگۆیی لەبەڵێندا.

مزگەوتی شار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مزگەوتی شار بەڵگەیە لەسەر خەڵکەکەیو بەرزاییەکەی سەرکردەکانیەتیو نزمابیەکەشی رەشە خەڵکە ، ناوەڕاستەکەشی خەڵکی یادوزیکرکارە، دوانگەکەشی پێشەواو ئیمامی خەڵکە، گڵۆپو چراکانیشی زانایانو خێرۆمەندو تێکۆشەرو پارێزەرانیەتی.

*حەسیرەکانیشی خەڵکی خێرۆمەندو چاکەکارە لەگەڵ ئەوەی تێدا کۆدەبێتەوەو نوێژی تیا دەکات.

*منارەی مزگەوت دادوەری شارە یان زاناکەیەتی بانگەوازی خەڵکیدەکاتو رازین بەوتەکانیو بەپێی رێنومابییەکانی دەچن بەڕێوەو پەیرەوی بڕیارەکانیدەکەن، هەروەها دوعای قبوڵو گیرایە.

*دەرگاکانی کرێکارو ئەمیندارانە، لەگەڵ هەرکەسێك بەرگرییو پارێزگاریی لەخەڵکیدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: مزگەوتی شار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+پادشاو فەرمانڕەوا بەهۆی بەڕێوەبردنی کاروباری ئاینو راگری حەقو رێگری حەرام.

+بازاڕێك خەڵكی ڕووی تێدەكاتو سوودو خێری لێدەكەن بەپێی هەوڵو تێكۆشان.
+هەركەسێك پێویست بێت گوێڕایەڵی لەباوكو مامۆستاو زانا.
+دادپەروەری بۆئەوەی ستەمی لێدەكرێتو ڕوودەكاتە مزگەوت.
+قورئانی پیرۆز.
+دەریا.
+حەمام كەشوێنی خۆپاككردنەوەیە.
+گۆڕستان شوێنی ملكەچییە.
+خۆشتن.
+چاكەكردن.
+پزیشكی.
+بێدەنگی.
+ڕووكردنە قیبلە.
+ئەوەی پەنای پێدەگیرێت دژ بەدوژمنان وەك قەڵای پتەوو...
*سەربانیش تایبەتی پادشاو فەرمانڕەوایە، لەگەڵ ئەوانەی بەدیدەكەن، درێژكردنەوەش گەورە پیاوانی وڵاتەو چراكانیشی گەنجینەیە لەگەڵ ئەومالّو داراییەی مزگەوتی پێجوانو ڕازاوە دەكرێتو لەپێناوی خوداوەندا دەبەخشرێ، حەسیرە ڕاخراوەكانیش دادپەروەرییەتی لەگەڵ ئەوزانایانەی لەژێر فەرمانڕەواییدانو دەرگاكانیشی پەردەكانیەتیو منارەكەی جێگرەكانیەتی یان هەواڵگرە.
*ئەگەر بەڵگەبوو لەسەر فەرمانڕەوا كۆڵەكەكانی كاتو دادەو چراكانیشی پیاوچاكەو زاناكانی سەردەمە، حەسیرو ڕاخەرەكانی بڵاوبوونەوەی حوكمو فەرمانڕەواییەتی، سەربانو سەقفەكەی ئەو كتێبانەیە لەكاتی پێویستدا بۆیاندەگەڕێتەوە، دوانگەكەی بەندەیەو میحرابەكەشی هاوسەرەكەیەتی.
*هەروەها دەگونجێت میحرابەكەی بەڵگەبێت لەسەر ڕزقو ڕۆزی حەڵاڵ یان هاوسەری چاكوباش.
*منارەش وەزیرو پێشەوای دادپەروەرە.
*دەگونجێت منارە بەڵگەبێت لەسەر بانگبێژان، قورئانەكانیش بەڵگەبێت لەسەر قورئانخوێنو دوانگەش لەسەر وتاربێژان، دەرگاكان لەسەر دەرگاوانو، بەرپرسیشی بەڵگەبێت لەسەر چراو ڕووناكی نێو مزگەوت.
*ئەو مزگەوتانەی بەرپرسانی موسوڵمانان ڕووی تێدەكەن لەكاتی سەفەر یان جەژنەكاندا بەڵگەیە لەسەر دروستكردنی بۆ بەجێهێنانی

ڕێوڕەسمەکانی ئاینو بەرزکردنەوەی وتەو بڕیاری موسوڵمانانو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا، ئەگەر سووتاو کەوتەبەر تەوژمی با بەڵگەیە لەسەر خاوەنەکەی حوکمو فەرمانڕەوایی دەگۆڕێتو حوکمەکەشی لەکاتی لێکدانەوەدا حوکمی ئەو ڕارەوانەیە کەپێدا تێدەپەڕن.

م ژ

مژین: (نابلسی)دەڵێت: مژین بردنی ماڵوسامانە، ئەگەر مەمکەکانی مژی ماڵو پارە لەژنەکەی وەردەگرێ، هەروەها هەموو ئەندامێك بەڵگەیە لەسەر کەسێکی نزیك.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی لەخەودا مرۆڤێك دەیمژێ ماڵوسامانی لێوەردەگرێ.

*ئەگەر ڕانی مژی ماڵوسامان لەتیرەو هۆزو خانەوادەکەی وەردەگرێ.

م س

مسگەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خاوەنی دەیەکە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی ماڵوسامان بەدەستدەهێنێ لای جوولەکەو مەسیحیەکانەوە.

*ئەگەر شتێکی لەدەستیدا بینی با ئاگاداربێت لەکەسانێك دژایەتی دەکەن.

*ئەگەر مسگەرێکی بینی بوختانو درۆو جنێو دەدات.

م ش

مشار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دادوەرو ئەوەی نێوانی دوو لایەنی جیاواز یەکلاییدەکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کشانەوە یان شوێنی دووڕووانو پلانەکانیان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیاوێك ببەخشێو چاوپۆشی بکات.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوێکە دەباتو دەیدات، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیریی یان شەڕ، مشار هێزو پشتگیریو ڕزقو ڕۆزییە.

*مشاری ئاسایی پیاوێکی زانایەو مشاری داربڕینەوەش پیاوێکە ڕەش پێستەکان دەچەوسێنێتەوە.

*مشاری مەڕمەڕ بەڵگەیە لەسەر کۆشك.

*مشاری داری ئەستوورو ڕەق بەڵگەیە لەسەر خەڵکی نەخوێندەوارو هاوچەشنەکانیان.

مشتومڕ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هیچ خێرێکـی تیانییـەو دەسـتنوێژ دەشـکێنیو لەگـەڵ پـەیمان مەگـەر مشتومڕ لەسەر شتێکی خراپبکات یان بانگەشەی چاکسازی.

مشك: (ئـیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکی خراپەکارە یان دزە یاخود رابردوویەکی خراپـی هەیـە، ئەگـەر کۆمـەڵبوو رەنگـەکانی جیـاوازبوون رەشو سـپی شەوگارو رۆژگارە.

*جـرج هـیچ خێرێکـی تێـدا نییـە، هـەروەها دەڵـێن: دزێکـی لێهـاتوو کارامەیە.

*هەروەها دەڵێن: مشك بەڵگەیە لەسەر منداڵو بەردەستە.

*هاتنـەدەرەوەی مـشك لـەماڵ بەسەرچوونی نازو نیعمەتە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئـیبن سیرین) دەڵێت: لەخـەودا بینیم لەگـەڵ مـشکێکدا جووتبـووم لەپاشـی دەنکـە خورمایەك هاتەدەرەوە، (ئیبن سـیرین) وتی: تۆ ژنێکی بـەدکارت هەیـە؟ وتـی: بـەڵێ، وتـی: کـورێکی چاکت لـەو ژنـە دەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بوو بەخاوەنی مـشك دەبێـت بـەخاوەنی خزمـەتکار چونکە مشك لەخۆراکی مرۆڤ دەخـوات و خزمەتکاریش لەهی گەورەکەی.

(دمیری) دەڵێت: کۆتری کێوی بەڵگەیە لەسەر خواناسانو گۆشەگیری بۆ زیکرو یادو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ﴾ (الإسراء:٤٤)

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر گـۆڕانی بێـژو گـۆرانیو سـەما یـان هاوسـەرو خزمەتکار.

*ئەگـەر بینـی مـشکێك لەماڵەکەیـدا یاریـدەکات فـەرووپیت بەدەستدەهێنێ لەوساڵەدا چونکە یاریکردن دوای تێری دروستدەبێ.

*مشکی سپیو رەش بەڵگەیـە لەسـەر شەوو رۆژ ، ئەگەر لەخەودا بینی بـەرۆژ دێـتو دەچـێت بەڵگەیـە لەسـەر تەمەندرێژی.

*ئەگەر بینی کراسەکەی کون کونکرد لـەپێناوی ئـەودا تێپـەڕیوەو ئاشکرایدەکات.

*ئەگەر مشکێکی بینـی چاڵیهەڵدەکەن دزێکی کونکاری گیرفانبڕە.

*مـشك گەڕییـە ئەگـەر رەنگـی جیـاواز جیاواز نەبێ.

*ئەگـەر مـشکێکی رەشو سپی بینـی هاتوچـوو تەمەنیدرێـژدەبێ سـپییەکان رۆژەو رەشەکانیش شەوە.

* هەروەها دەڵێن: مشك خانەوادەو ماڵو منداڵە.
* ئەگەر بینی مشكێك دەكوژێت زەفەر بەژنێكی داوێنپیس دەبات.
* ئەگەر بینی بەرد یان رمێك یاخود گوللەیەكی دەگرێتە مشكێك غەیبەتی ژنێكی خراپدەكات یان بەخراپە نامەی بۆ دەنێرێ.
* ئەگەر كۆمەڵێ مشكی زۆری بینی سپیو رەش لەیەك شوێندا لەسەر لابوون یان دەردەكەوتن بەتەواوی لەنێو بیرێكدا كەموكوڕی تەمەنیەتی.
* ئەگەر بینی مشكێك لەلووتی هاتەدەرەوە یاخود لەعەورەتی كچێكی خراپەكاریدەبێت، ئەگەر لەپاشی هاتەدەرەوە ژنێكی بێخێری لێدێتەدەرەوە.
* ئەگەر لەماڵی خۆیدا چەندین مشكی بینی ژنانی بێخێر رووی تێدەكات.
* ئەگەر لەنێوجلەكانی یاخود لەسەر جێگەكەی مشكی بینی ژنێك تێكەڵیدەبێت كەهیچ خێرێكی تێدا نییە.
* ئەگەر پێستی مشكێكی بەدەستهێنا ماڵێكی كەم لەژنێكی خراپ بەدەستدەهێنێ.

مقەست: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێكە شت دابەشدەكات، ئەگەر مقەستێكی بەدەستیەوە بینی لەبەریەرەكانیدا پێویستی بەدادوەر دەبێ.
* مقەست كوڕێكی پیاوچاكە لەنێوان خەڵكیدا.

(قەیرەوانی)دەڵێت: ئەگەر مقەستێكی بەدەستیەوەبینی ئەگەر كوڕی هەبوو كوڕێكی تریدەبێت، بۆ خزمەتكار بەهەمان شێوازە، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ.
* ئەگەر لەئاسمانەوە مقەستێكی بۆكەوتەخوارەوە لەكاتی نەخۆشیو بەلادا قەرزدەكات، بەلام ئەگەربینی بەمقەست خوریو پێستەو موودەبڕێ لەپشتی ئاژەڵێك بەهۆی گوتنی شیعرو هۆنراوەوە پارەو سامان كۆدەكاتەوە یاخود بەداوا بەدەستیدەهێنێت، بەلام ئەگەر ریشی خەڵكی بەو مقەستەبڕیو جلەكانی كەرتكەرتكردن پیاوێكی ناپاكە یاخود غەیبەتدەكات.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئابروو بردنو نكوولی لێكرتن.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرپرسێك حەقو ناحەق لەیەك جیابكاتەوە.

م ق

*بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی منداڵو خزمەتکار.
*ئەگەربینی لەئاسمانەوە مقەستێکی بۆدابەزی تەمەنی بەسەردەچێت.
*ئەگەر بەمقەست ریشی خەڵکی بڕی یان جلوبەرگەکانیان غەیبەتو ناپاکیتان لەگەڵدا دەکات.
*هەروەها گوتراوە: مقەست بەڵگەیە لەسەر دوو هاوەڵ کەرێککەوتوون لەگەڵ یەك.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بەدەستی یەکێکەوە بینرا لەدایکەوە برایەکی دەبێت.
*ئەگەر مقەستێکی بەدەستیەوە بینی خوری پێدەبڕی ماڵوسامانێکی زۆر کۆدەکاتەوە.
*ئەگەر مقەستی بەدەستیەوە دی لەشەڕو ئاژاوەدا ناچار دەبێت بچێتە بەردەستی دادوەر.
*هەروەها دەڵێن: پیاوێکی چاکەکارە لەنێوان خەڵکیدا.

م ل

ملکەچی(سەرشۆڕی):(ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر هەڵسان بەکاری خراپو لادان لەقورئانو سوننەتی پێغەمبەر(ﷺ).

ملوانکە(زریزە):(ئیبن سیرین) دەڵێت: ملوانکەو زنجیر بۆ ژنان جوانیو شۆخو شەنگیانە لەگەڵ هیواو ئارەزوویان.
*ملوانکەی داڕێژراو لەدووڕوگەوهەر ترسانە لەگەڵ قورئان لەبەرکردن بەپێی بچووکی گەوهەرو جوانیو زۆریی.
*ئەگەر ملوانکەیەکی زێڕیی لەملی خۆیدا بینی کارێکی موسوڵمانانی پێدەسپێردرێ یاخود ئەمانەتێك.
*گەوهەر لەملوانکەدا یان شیلانەی نێوی ناوەڕۆکیو کۆتاییەکەیەتی.
*ملوانکە بۆ پیاوان ئەگەر پارەی زیوینی لەگەڵبوو بەڵگەی هاوسەرگیرییە لەگەڵ ژنێکی شۆخو شەنگدا، بوونی یاقووتو گەوهەریش جوانییەتی، ئەگەر لەزیوبوو دەستەلاتو پارەداریو خۆشحاڵییە، ئەگەر لەئاسنبوو دەستەلاتو توندوتیژییە، ئەگەر لەزێڕێکی پاكو پوختبوو خۆشیەکانی دنیایە، ئەگەر درایە پاڵ ژن ژنێکی خراپە .
*ملوانکە بۆ ژن ماڵو سامانێکە مێردەکەی لای ئەو ئەسپەردەیکردووە.
*هەندێکدەڵێن: ئەو جوانییەی ژنان لەگەردنیاندا هەڵیدەگرن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرو کوڕەکانیان، بەلام بۆ

پیاوان هاوچەشنی ئەو خەوە بەڵگەیە لەسەر ناپاکیو ئاڵۆزبوونی هۆکارەکان.
(نابلسی) دەڵێت: ملوانکە بۆ دووگیان کورە، ئەگەر بچرا یان شکا دەستەڵاتدار لادەبرێ.
* ملوانکەی سوور بۆ ژن دەمامکێکی سوورە، بۆژنی هاوسەردار کورەو بۆ رەبەنیش مێردە.
* ئەگەر چەند ملوانکەیەکی بەملی خۆیەوە بینیو نەیدەتوانی هەڵیبگرێ ناتوانێ کردار ئەنجامبدات.
* ئەگەر ژنێك بینی ملوانکەیەکی لەملدایەو ئەو چاکییەی تێدایە یان خراپ لێکدانەوەکەی دەدرێتە پاڵ مێردو بژێوی پەیداکاری یان ئەمانەتپارێزیدەکات.

ملو گەردن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەرئەوەی سنگو گەردنی پێدەبەسترێ، هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: رێکخستنی کاروبارە.

م ن

منارە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: منارە پیاوێکە خەڵکی لەسەر خێرکۆدەکاتەوە، رووخانی منارەی مزگەوت مەرگی ئەو پیاوەیە لەگەڵ سستی باسو خواسیو پەرتەوازبوونی نوێژخوێنانی مزگەوتەکە.

* منارەی مزگەوت خاوەن پۆستە یان پیاوێکە خەڵکی بانگدەکات بۆ لای ئاینی خوا.
* ئەگەربینی منالێکی کەوتە نێو بیرێکەوە توانای دەستەلاتی بەسەردەچێتو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەرئەوەی ژنێکی زماندرێژدەهێنێو وێڕای ئەوەی ژنێکی بەدینو شۆخو شەنگی هەیە.
* ئەندازیارێك بینی سەرکەوت بەسەر منارەیەکی مەزندا لەدار دروستکرابوو پاشان بانگی لێوەیدا، خەونەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە، ئەویش وتی: دەستەلات بەدەستدەهێنیت لەگەڵ پلەوپایەی بەرز بەدووپوویی.
* دەگێڕنەوە (قەعقاع) دەهەزار درهەم قەرزاربوو غەمو پەژارە رووی تێکرد لەخەوەکەیدا باوکی لەسەر لێواری منارەیەك بینی یادوزیکری خودای دەکرد، کاتێ بینی بانگیکرد پاشان بەئاگاهات، ئنجا لەراڤەکارێکی خەوی پرسی، ئەویش بەم چەشنە بۆی لێکدایەوە: منارەکە پلەوپایەو شکۆمەندییە باوکت بەدەستی دەهێنێت، ئەویش وتی: باوکم مردوە، راڤەکاری خەو وتی: تۆ کوڕی باوکی خۆت نیت؟ وتی: بەڵێ، وتی: دەگونجێت تۆ ببیت بەزانا یان میرێك،

يادو زيكرى خوداش ئەوەيە تۆ لەغەمو پەژارەدايتو خوداوەند دەرووى خێرت لێدەكاتەوە بەپێى ئايەتى: ﴿فَنَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَن لَّا إِلَٰهَ إِلَّا أَنتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾(الانبياء:٨٧). ئەوەندەى بەسەرا رانەبورد پياوێك هات دەستيگرتو وتى: تۆ (قعقاع)ى ؟ لەنەفسى خۆيدا وتى: ئەمە قەرزارێكە لێم نابێتەوە، بەلام ئەو وتى: (سەعدانە) ژنێكى نەخۆشەو بانگدەكات، كاتىَ چوو لەگەلى كۆمەلىَ ريش سپى دانيشتبوو نوسراوێك نووسرابوو بەم شێوەيە (سەعدانە) سێيەكى مالەكەى دەدات بە(قعقاع) دواى سىَ رۆژ ئەو ژنە مرد.

مندالْ: (نابلسى) دەلێت: لەخەودا بينينى بەلگەيە لەسەر غەمو پەژارەو ماندوبوونو چاودێرىو دلڕاكرتنى نەزانو ئارەزووبازان.

*ئەگەر كچۆلەيەكى بچووكى هەلگرت ئەگەر زيندانى يا گەمارۆ درابوو ياخود ماندوبوو بەهۆى كێشەو هەژارييەوە دەرووى لێدەكرێتەوەو دلخۆشدەكرىَ، ئەگەر لەهيچكام لەوحالانەدا نەبوو كچۆلەكە غەمو پەژارەيە ئەگەر ژنێكى نەخۆشبوو دەرووى لێدەكرێتەوە مەگەر لەدەمەوەببيىَ ئەوجا بەلگەيە لەسەر مەرگو تياچوون.

(ئيبن سيرين) دەلێت: مندالْ لەخەودا دوژمنێكى لاوازە هاوەلايەتى دەردەخات پاشان دژايەتى.

*ئەگەر پياوێك بينى بوە بەمندالْ پياوەتى بەسەر دەچێت ئەوكات خەونەكەى بەلگەيە لەسەر دەرووى خێر لێكردنەوە.

*ئەگەر بينى مندالێك هەلدەگرىَ كارێك رێكدەخات.

*ئەگەر بينى لەقورئان يان كتێبى ئەدەب فێردەبێت لەگوناهو تاوان تەوبەدەكات.

*ئەگەر بينى كۆمەلێك منداليبوو خەونەكەى غەمو پەژارەى تووشدەبىَ چونكە مندالْ ناتوانىَ پەروەردەبكرىَ بەچەشتنى ئێشوئازار نەبىَ.

*هەروەها دەلێن: ئەوەى ببينىَ مندالێكى بچوكى بوە زيادەيەكە پێيدەگات يان نازو نيعمەت ياخود غەمو پەژارەيە.

*هەروەها دەلێن: مندالى بچووك بەلگەيە لەسەر غەمو پەژارەى كەم.

*كچى بچووك لەخەودا فەرەپيتو قوتاربوونو ئاسانييە دواى نارەحەتى.

*ئەگەر بینی منداڵێکی کرپیوە غەمو پەژارە دێت بەسەریا، ئەگەر کچێکی هێنا خێر رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی جلوبەرگێکی ئەرخەوانی درا بەسەریا هاوسەردەگرێ لەگەڵ ژنێکی رەچەڵەك پاکو پوخت.

*ئەگەر خەوێکی لەوچەشنەی بینی خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر باڵغبوونی کورەکەی، ئەگەر بەپیری بینی خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر بینی کورەکەی گوناهو تاوانێکی ئەنجامداوە بەنهێنی ئابرووی دەچێت.

*ئەگەر بینی کورێکی باڵغی بەدەستهێنا مەزنیو شکۆو هێزە بۆیو دایکیشی لەلێکدانەوەدا لەپێشترە لەباوکی.

*ئەگەر ژنێك منداڵێکی نێرەمووکی بینی خێرێکە دەیکات بەپێی باشی یان خراپی.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینێ کورێکی بچووکی هەیەو بینی بوە بەپیاو بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*هەروەها دەڵێن: ئەو منداڵەی بکات بە پیاو بەڵگەیە لەسەر بەهێزکردنو یارمەتی.

*ئەگەر لەخەودا بینی کورپیبووەو ژنەکەی دووگیانبوو کچی دەبێتو بەپێچەوانەشەوە.

*دەگێرنەوە ژنێك لە(مەککە) قورئانخوێنبووەو لەخەودا دەبینێ لەدەوری (کابە) خزمەتکاری لێیەو رێحانەیان بەدەستەوەگرتووەو رەنگی جۆراو جۆری هەیەو دەڵێ: بێگەردیو پاکی بۆ خوا چۆن ئەوە لەدەوری (کابە)یە. ئنجا پێیدەڵێ: نەتزانیوە (عەبدولعەزیزی کوری ئەبی داود) ئەمشەو ژنیهێناوەو بۆبەیانی مردوە.

*ئەگەر بینی بوە بەمنداڵ نەزانیو نەفامی دەردەبرێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا غەمو پەژارەیە ئەگەر منداڵێکیبوو بەباوەش هەڵیدەگرێ، منداڵی هەرزە مژدەیە.

*ئەگەر ئەو وڵاتە گەمارۆدرابوو خەڵکی لەنارەحەتیدابوونو بینی منداڵێکی جوانکیلە خۆیکرد بەشاردا یان لەئاسمان دابەزی یاخود لەزەویهاتە دەرەوە مژدەو دەرووی خێرە بۆ خەڵکی ئەو شوێنە.

*منداڵی باڵغ هێزو شکۆمەندییە.

*ئەگەر بینی منداڵێکەو لەقوتابخانە فێری قورئان دەبێت تەوبە دەکات یاخود لەشکۆمەندییەوە دەچێت بۆ سووکیو رسوایی.

*ئەگەر بینی بوە بەمناڵێکی لوسکەو بێمووو میراتییەکی لەدایکەوە بۆ دەمێنێتەوە.

*ئەگەر هەژارێك بینی بوە بەمنداڵ رزق‌وڕۆزی‌و دەوڵەمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لاوێك بینی بوە بەمنداڵ باش نییە.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی بوە بەمنداڵ دەمرێت.

*ئەوەی خۆی بەمنداڵی ببینیّ‌و دادگایی هەبێت دەدۆڕێ‌و شکستدەخوات.

*ئەگەر رووخساری خۆی لەئاوێنەدا بەمنداڵی ببینیّ‌و ژنەکەی دووگیانبێت ژنەکەی کوڕێکی دەبێت لەخۆیدەچێت.

*لەباوشەکردنی منداڵی بچووك غەم‌و پەژارەیە، ئەگەر منداڵەکە نێرینەبوو دەرەنجامەکەی باشە، بەلاّم ئەگەر مێینەبوو خراپە.

*منداڵی بچووك لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر تاوان‌و خوداوەند دەفەرموێت: ﴿ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِندَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ﴾ (الأنعام:١٢٤).

*دەگونجێت بینینیان بەڵگەبێت لەسەر شایی‌و خۆشی‌و جوانکاری.

*دەگونجێت بینیان ئەگەر منداڵی خەوبینیەربوون بەڵگەبێت لەسەر فیتنەو گوڕان بەپارە.

*دەگونجێت بینینی منداڵی بچووك بەڵگەبێت لەسەر دەستبەرداربوون بەڕازیبوون بەکەمترین جۆری بژێوی.

*دەگونجێت کوشتنی منداڵ لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر زانیاری زۆروفراوانی بەهۆی چیرۆکی (خضر) (سەلامی خوای لێبێت) ئەگەر کوڕیان تێدابوو بینیان بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و سامان‌و هاوسەرو زۆری خێر.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مژدەیە بۆ یەکێك بەدیبکات ﴿ يَا بُشْرَىٰ هَٰذَا غُلَامٌ﴾ (یوسف: ١٩).

*ئەگەر بینی کوڕێکی هەبوو غەم‌وپەژارە یان نەخۆشی رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی کچیبوو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر منداڵێکی بچووکی هەڵگرت غەم‌و پەژارە بەدەستدەهێنیّ.

*ئەگەر ژنێکی دووگیان کوڕێکیبوو مژدەی کچی پێدەدریّ‌و بەپێچەوانەشەوە.

منـــدالى دۆزراوه(بێكــــەس): (نابلسى)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دوژمن بەپێى ئایەتى: ﴿فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا﴾ (القصص:٨).

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر كۆڵەكەى شتو ڕەواندنەوەى غەمو پەژارە بەپێى ئایەتى: ﴿فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ﴾ (القصص:١٣) ﴿فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ﴾ (طه:٤٠).

م و

مۆزەلیفە: (نابلسى)دەڵێت: ئەگەر خۆى تێدا بینییەوە پیاهەڵدانى باش بەدەستدەهێنێ بەهۆى هەوڵدانى لەخواپەرستىو گوێڕایەڵیداو دەگونجێت ئەو قەرزەى لەسەریەتى بیداتەوە یان بەڵێنو پەیمانەكەى بەجێبگەیەنێت.

موسى(سەلامى خواى لێبێت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر (موسى)و (هارون)ى بینى یاخود یەكێكمیانى بینى لەسەردەستى ئەودا ستەمكارێك تیادەچێت، ئەگەر بەدیكردن خۆیان ئامادەى جەنككردبوو سەركەوتن بەدەستدەهێنێت.

(نابلسى)دەڵێت: ئەگەر (موسى)ى بینى پەروەردگار لەسەردەستى ئەودا ستەمكارێك لەناو دەباتو پاشان شكۆمەندىو سەركەوتن بەدەستدەهێنێتو هەرگیز ملكەچىو رسوایى رووى تێناكات.

* بینینى (موسى) (سەلامى خواى لێبێت) بەڵگەیە لەسەر هێزى حەقو راستىو زاڵبوون بەسەر ناحەقاندا، ئەگەر پادشایەكى ستەمكار یان سەرۆكى زندیقەكانبوو خوداوەند تیایدەباتو لەشەڕو خراپەى قوتار دەبێت.

* ئەگەربینى چوەتە سەر كێوەكەى (موسى) یاخود جلوبەرگێكى پۆشیوە ئەگەر دەستەلاتدارو دوژمنداریشبوو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەكانیداو دەگات بەهیواو ئاواتى خۆى، ئەگەر زیندانیەك بینى یاخود كەسێك لەدەریادا پەكى كەوتبوو بەڵگەیە لەسەر قوتاربوونى، ئەگەر كەسێك بینى لەجەنگدابوو سەردەكەوێت.

* ئەگەر (موسى)ى بینى زاڵدەبێت بەسەر بارودۆخى خۆیدا بەڵام لەلایەن كەسەكانیەوە غەمو پەژارە رووى تێدەكات، ئەگەر موسافیرو گەشتیاربوو لەدەریادا سەلامەتو قوتاردەبێت.

*بينينى (موسى)(سەلامى خواى لێبێت) بەڵگەیە لەسەر تاقیکردنەوە لەمنداڵیدا یان جیابوونەوەی خزمو کەس‌وکارو لەئامێزوگرتنی لەلایەن کەسانی بێگانەوەو تێکەڵبوون لەگەڵ پادشا ستەمکارەکان‌و بەجێهێنانی بەڵێن‌و پەیمان‌و بوون بەزاوای پیاوچاکان‌و شارەزابوون لەکاری سەرسورهێنەر.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر سەفەر لەدەریاداو دەرەنجامەکەشی بەخێرو سوود کۆتایی بێت، دەگونجێت دەربارەی ئابڕووی قسەیەك بکرێ بەوچەشنەبێت.
*ئەگەر خواناسێك (موسى)یان بینی بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی نوری نێوناخی‌و بەدەستهێنانی پلەوپایەی بەرزوبڵند.
*ئەگەر ژنێك (موسى)ی بینی دەترسێ کوڕەکەی تیابچێت یاخود نەهامەتیەك رووی تێبکات‌و بەخراپ چارەنووسی کۆتایی بێت، بەهەمان شێوەیە چەشن بۆ یەکێك (موسى) ببینێ لەمناڵان.
*ئەگەر گۆچانەکەی (موسى) ی بینی بەدەستیەوە پلەوپایەیەکی مەزن بەدەستدەهێنێ لەگەڵ سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا ئەگەر جادووی لێکرابوو پووچ‌و بەتاڵدەبێتەوە.
*دەگونجێت دەرکەوتنی گۆچانی (موسى) بەڵگەبێت لەسەر سەرکەوتنی باوەڕداران‌و تیاچوونی بێباوەڕان.

موسوڵمان بوونی مرۆڤ لەخەودا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەر هاوەڵ پەیداکەرێك لەخەودا خۆی یان یەکێکی دی ببینێ لەبەهەشتدایە یان لەسەر سینی زیوە موسوڵماندەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَحُلُّوا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ﴾ (الإنسان:٢١).

*بەهەمان شێواز ئەگەر ببینێ دەچێتە نێو قەلایەك ، دەگێڕنەوە لەپێغەمبەروە (ﷺ) دەفەرموێت: "پەروەردگار دەفەرموێت: هیچ پەروەردگارێك نییە بەدەر لەمن، بەرزوشکۆمەندبێت قەلای من، ئەوەی بچێتە نێوی دڵنیا دەبێت لەسزای من".
*ئەگەر هاوەڵ پەیداکارێك (موشریك) ببینێ موسوڵمانبوە یاخود روو بەرووی(قیبلە) نوێژدەکات یاخود ببینێ سوپاسی خودا دەکات رێنموونیکراوە بۆ لای ئیسلام ، ئەگەر لەلانەی ناموسوڵمانیدا بێت‌و لەخەودا ببینێ روو بەلانەی ئیسلام رووی وەرگێڕاوە دەمرێت بەخێرایی چونکە

لای ئیسلام شوێنو جێگە حەقو ڕاستییە.

* ئەگەر موسوڵمانێك ببینیّ لەخەودا وەك ئەوەی بڵێت: موسوڵمانبووم کاروبارەکانی ڕێکدەبنو دڵسۆزی پتەوو قایم دەبێت.

* ئەگەر موسوڵمانێك ببینیّ بۆ جاری دووەم موسوڵمان دەبێت لەبەلاو نەهامەتی پارێزراو دەبێت.

* ئەو هاوەڵ پەیداکارەشی ببینیّ مردوە، پاشان زیندو دەبێتەوە موسوڵماندەبێت، بەهەمان شێوە ئەگەر خۆی لەکەشتیەکدا لەنێو دەریادا ببینیّ موسوڵماندەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: بریتییە لەسەقامگیربوونی ئاین ، هەموو هاوەڵ پەیداکەرێکە گەر لەخەودا ببینیّ یاخود یەکێکیتر ببینیّ لەبەهەشتدایە یان بازنی زیوی پێدراوە موسوڵماندەبێت، ئەوەی شایەتومان بەزاریا بێت لەخەڵکی ناموسوڵمانی ژێر بەیداخی موسوڵمانان لەنارەحەتی قوتار دەبێتو ڕێنمونی دەکرێت دوای سەرگەردانی ئەگەر دوودڵ بێت، خۆئەگەر بەزۆر وای لێکرابێت دەکەوێتە کارێکەوە کەخۆی لێی پاراستوە، بەلام ئەگەر پاشگەزبوبوەوەو لەخەودا شایەتومان بەدەمیا هات دەگەڕێتەوە بۆ لای دایكو باوکی یان بۆ ئەو شوێنەی کۆچی لێکردوە یان بۆ ئەو هۆکارەی ئەنجامیداوە، ئەگەر موسوڵمانبوو بەڕاستگۆییو حەقبێژی ناوبانگ دەردەکات.

موشتەری: (نابلسی)دەڵێت: خاوەنی گەنجینەی فەرمانڕەواو پادشاییە.

* بینینی موشتەری لەگەڵ مانگ بەڵگەیە لەسەر :

+ماڵ.

+کڕین.

+ڕزقوڕۆزی.

+پلەوپایەی بەرز.

* ئەگەر لەگەڵ مانگدابوو نزمبوو یان سووتابوو بەڵگەیە لەسەر قورئانخوێندن یان تۆڵەسەندن یاخود کۆڕی دانیشتنو فەرموودەو خەولێکدەرەوەو نوێژو ڕۆژوو بەندایەتیو (حەج).

م وو

مووبڕ(قژبڕ): (ئیبن سیرین)دەڵێت: مووبڕ پیاوێکە زەرەر بەدەوڵەمەند دەگەیەنێتو سوود بەهەژاران.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی مووبڕەوە بەڵگەیە لەسەر پۆلیس ماڵوداراییی خەڵکی بەشەڕو ئاژاوە دەستبەسەرا

دەگرێت، ئەگەر لەخەودا مووی ئاژەڵی بڕیەوە بەڵگەیە لەسەر خێروچاکەو پشوودان بەو ئاژەڵە یان بەخاوەنەکەی، وەگەرنا واژووی ئەوەیە.

مووروو: یەك مووروو هاوڕێیەکی بێپشتگیرە، مورووی زۆریش ماڵو دارایی حەرامە.

* لەخەودا خزمەتکار یاخود ماڵو دارابییە، ئەگەر بینی موورووی بەدەستهێناوە ماڵو دارایی خزمەتکار بەدەستدەهێنێت.

ئەگەر نقێمی ئەموستیلەکەی بینی بوە بە مووروو لەگەوهەر دەچێ بانگەشەی ڕێزداریدەکات بەلآم لەراستیدا وانییە، یاخود خۆی بەنەتەوەیەك دەچوێنێ بەلآم لەوان نییە.

* ئەگەر ئەموستیلەیەکی نقێمداری بینی لەمووڕودروستکرابوو کردیە پەنجەی دەبێت بەخاوەنی شتێكو دەترسێ لەدەستی بچێتو هەژار بکەوێت.

مووروان: لەخەودا پیاوێکە کاروباری ژنان دەگرێتە دەستو جوانکاری تێدا ئەنجامدەداتو موورووش ژنە.

مووس(گوێزان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هیچ خێرێکی تێدا نییە مەگەر گۆشتی پێ تویێتویێ بکرێ یاخود ئاژەڵێکی پێبریندار بکات ئەوکات زوبانی پیسو زاڵەو خەڵکی ئازاردەدات.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کوڕێکی نێرینەیە، چونکە منداڵی بێخەتەنە دەکرێت ، ئەگەر پێی بڕا بەسەرچوونی کارێکە خەریکە ئەنجامیدەدات.

* مووس بەڵگەیە لەسەر رقو قینو زوبانی درێژی بریندارکار.

مووکێش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر:

+منداڵی بەئارامو هێمن.

+ماندوبوونو هەوڵوکۆشش.

+گوفتار.

* بۆ بێکارە خزمەتە.

م ۆ

مۆخ(کرۆك): (نابلسی): دەڵێت: مۆخو کرۆکی شتێك زانیاری بەسوودو دڵسۆزییە لەگوتەوکردارو نهێنیەکی چاکە.

مۆرانە(خوورك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: مۆرانە بەکرێگیراوە یان دراوسێیە یان خزمەتکاری دزە، قوماشی ماڵ کەم کەم دەدزێ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ململانێ لەزانستو دەمەدەمەدا، ئەوەی ببینێ لەکیس یان

گۆشانەکەیداوە ئەوا بەڵگەیە لەسەر مردنی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: مۆرانە پیاوێکی دوونوویانی فیتنەیە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر نەخۆشێك مۆرانەی بینی لەماڵەکەیدا یان دابوویە لەش‌ولاری دەمرێ.

*مۆرانە لەدەرگاو سەرجێگەدا یاخود لەسەر مێزی نانخواردن نەخۆشییە.

*دەگونجێت مۆرانە بەڵگەبێت لەسەر زۆری ماڵو منداڵو کەمی ماڵ‌وسامان بەپێی ئەو گوتەیەی دەڵێن: منداڵ مۆرانەی ماڵەو مۆرانەش دوژمنی خانەوادەو خێزانە.

مۆرکردن: مۆرکردن لەخەودا ئەگەر بەتاڵبوو یا بەدەستی جنۆکەبوو یامۆردرا لەچاوو گوێو دەمو دڵ بەڵگەی خەشمو قینی خواییە بۆ یەکێك ئەگەر حاڵێکی لەو چەشنە رووی تێبکات.

*ئەگەر مۆری بەدەستی خۆیەوەبینیو مۆرکی دەدا لەماڵو خەرمانو شایستەی دەستەڵاتبوو پێیدەبەخشریو گەر هەژاریشبوو دەوڵەمەنددەبێت.

مۆرد: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەبارەت بە مۆرد وتراوە: پیاوێکە بەڵێنو پەیمان بەجێدەهێنێتو، نیشانەو بەڵگەی نائومێدیو بێزاریشە، ئەوەی ببینێ تاجو سەوڵەدانی مۆرد بەسەریەوەیەتی پیاو بێت یان ژن هاوسەرداری بەردەوام دەبێت، بەهەمان چەشن ئەگەر بۆنیکرد، ئەوەی لەماڵی خۆیدا بەدیبکات خێرێکی هەمیشەییەو ماڵو داراییەکی بەردەوامە.

*ئەگەربیبینی لەلاوێك مۆردی وەرگرت پەیمانێك لەدوژمن وەردەگرێت.

*ئەگەر بینی مۆرد دەڕوێنێ کاروبارەکانی بەرێکی جێبەجێدەکات.

*مۆرد کەتیرەو ئاوەدانی هەمیشەییە یان دەستەڵاتو خۆشحاڵییە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر لەشساغیو میانەڕەوی گەلێكو داپۆشینی دەمو چاو بەقژ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نائومێدی لەوەی بەدەستدێت.

مۆری داخکردن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دڵی مرۆڤو دانانی ناوناتۆرە بۆیان.

*هەروەها گوتراوە: بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی نەخۆش.

مۆز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مۆز بۆ داواکاری دنیا رزقو رۆزییە بەدەستی دەهێنێت بەپێی شوێنی روانی، بۆ

خوازیاری ئاین بەئەندازەی هێزیەتی لەبەندایەتیدا.
* دار مۆز بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی دەوڵەمەندی باوەڕداری رەوشت بەرزو، رواندنی لەماڵێکدا بەڵگەیە لەسەر لەدایکبوونی کوڕ، پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿وَطَلْحٍ مَنْضُودٍ﴾ (الواقعة: ٢٩).کەمۆزە.
* دارمۆز لەبەرێزترین دارەکانەو گەلاکانی باشترین گەڵایەو لێکدانەوەی بەپێی دارەکەیەتی.
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ماڵێکی بەدەستهێنراو کوڕە یان مرۆڤ لەگۆڕ یان زیندانەکەیدا، یاخود کتێبێکی پڕ لەهەواڵی رابردووە، یاخود ئەو کتێبە بەرگ رەقانەی باسی زانیاریدەکات چونکە میوەکانی بەهەشتە: ﴿وَطَلْحٍ مَنْضُودٍ﴾.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر جلوبەرگو خۆشەویستیو تەبایی.
* مۆز پیاوێکی بەخشندەی خواناسی رەوشت بەرزو جوانە، ئەگەر لەماڵێکدا روا هاوەڵەکەی کوڕیدەبێ.
* ئەگەربینی خواردی ماڵو سامانی لەشەریکایەتیو پیاوێکی عەجەمیەوە دەستگیر دەبێت.
* مۆز بۆ بازرگان ماڵو داراییەو بۆ دنیانەویستان ئاینو خواناسییە بۆ نەخۆش خراپەو ترسی مردنی هەیە.

مۆم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مۆم دەستەلآتدارە یان کوڕێکی پلەدارو سەخیو بەخشندەیە، کونی مۆم ماڵێکی حەلاڵە دەگات بەدەستی خاوەنەکەی دوای ماندوبوون.
(نابلسی)دەڵێت: مۆم بۆکەسێکی رەبەن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرەکەی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستەلآت یان پیاوچاکێك، ئەگەر هاوسەرداربوو بەڵگەیە لەسەر دەستەلآتو رێنومایی بۆ نەزانو دەوڵەمەندیشە بۆ هەژار.

مۆمدان: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەر بۆ کەسێکی رەبەنو، بۆ هاوسەریش بەڵگەیە لەسەر کوڕێکی جوانکیلە.

مه

مـهتران[1] : (نابلـسى)دهڵێـت: ئهگـهر لهخـهودا بينـى بـوه بهمـهتران خـهڵكى ملكهچـى بـۆ دهنـوێنن پيـاوێكى دهستهڵاتداره خـهڵكى بانگدهكات بۆ بيدعهو بهئهندازهى ملكهچيان وهڵامـى دهدهنـهوهو بهئهنـدازهى بـهرزى بـهرز دهبێتـهوه ناوبـانگى لـهنێو خهڵكيـدا بڵاودهبێتهوه.

*ئهگهر بهمهتران بـانگكراو خـۆى پێـى خۆشبوو بيدعـه يـان درۆيـهك دهكـاتو پاشان تاوانبار دهكرێ پێـى لهكاتێكدا بێتاوانه.

مهچهكى ژن: (نابلسى)دهڵێت: بـهڵگهيه لهسهر هاوسهرهكهى ياخود ئهوهى بازنو شتيترى تێدهكات.

مهرايى (چاودێرى): (نابلسى)دهڵێت: لهخهودا بهڵگهيه لهسهر لهخۆبردنو چاكه، پێغهمبهر(ﷺ) دهفهرموێ "چاودێرى ئابرووى باوهڕدار خێره".

مـهرايكار: (ئـيبن سـيرين)دهڵێـت: ئهگهربينى روپامايى بۆ كهسێكدهكات لـهپێناوى خۆشـييهكى دنيـادا خـراپو نابهجێيه.

*ئهگـــهربينى رووپامـــايى دهكـــات لهپێناوى زانياريهكدا دهيـهوێت فێرببـىَ يـان چـاكهيهك لـهكارى باشـهدا رێـزو شكۆمهندى وهردهگرىَ.

*روپامـــايى بـــۆ كهســـێك راهاتبێـــت لهسهرى باشهو بهپێچهوانهشهوه.

مهردومى ئهزموندار: (نابلسى) دهڵێـت: بينينـــى بهڵگهيـــه لهســـهر ســـهفهر، دهگونجێـــت بينينـــى بهڵگـــهبێت لهســـهرجوانكار ههڵدهســىَ بهتاشـينى سهرى خهڵكىو قژى لێدهكاتهوه.

*دهگونجێت بهڵگهبێت لهسهر خـاوهنى قژ يان پـاره كۆكـهرهوه بـۆ بـهرپرسو خاوهنكار.

*هــهروهها بينينـــى بهڵگهيـــه لهســـهر نوێنـــهرو شـــتومهك گـــوێزهرهوه لهشارێكهوه بۆ شارێكيتر.

مهرگانـــه(شـــهربه): (ئـيبن سـيرين) دهڵێت: ئهگـهر ئـاوى لێبخواتـهوه مـاڵو ســـامان لهلايـــهن ژنو كـــچهوه بهدهستدههێنىَ.

*ههندێكـدهڵێن: ئهگـــهر بينـــى ئـــاوى لهشـوێنێكى نـاديـار خـواردهوه لهسـهر پـشتى سـفريهكو لـهدهفرێكى ناديـارو بهدهستى ئاودێرێك تهمهنى بهسهرچوه بهئهندازهى خواردنـهوهى لـهو دهفـره،

---

[1] **مهتران**: سهرۆكى قهشهكان. (وهرگێڕ)

دەگونجێت بەسەرچوونی رزق و رۆزی بێت لەوشارو گەرەك و بازارەی تێدایە.
*هەموو ناوێكی سازگا لەدەفرێكداماڵێكی حەلالی كۆكراوەیە.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: بەلگەیە لەسەر خاوەن ماڵ. هەروەها بەلگەیە لەسەر گەنجینەو فرۆشگاو هاوسەرەكەی كەدووگیانە لێی.
*مەشكەش هەمان راڤە هەڵدەگرێ.
مەرەگەبی رەش: (ئیبن سیرین)دەڵێت: لەخەودا رێزو بەرزیو پلەوپایەو شادییە.
*ئەگەر كراسەكەی پیسبوو پێوەی یان كراسی كەسێكی تری پیسكرد پیسكەر دەكەوێتەسەریو بەلام پیسكراو سەردەكەوێو ناوبانگو پلەوپایە بەدەستدەهێنێ، دەگونجێت پیسكراو جلەكانی پەڵەپەڵەبێت.
مەریخ: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەلگەیە لەسەر شەڕو ناخۆشیو ترس وبیم و خوێنرێژی.
*ئەگەر كاتێ بینی دادەبەزی یاخود دەسووتا بەلگەیە لەسەر ئاگركەوتنەوەو ستەم و كردنەوەی قفڵو تەلاقدانی ژنانو رمانی ماڵوخانوو.
*مەریخ خاوەن جەنگو سەربازە یاخود پۆلیسە.

مەریەم(سەلامی خوای لێبێت)[1]:
(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر (مەریەم)ی كچی (عیمران)ی بینی پلەوپایەو دەستەلات بەدەستدەهێنێ لەلایەن خەڵكییەوەو بەسەرجەم ویستو خوازەكانی دەگات.
*ئەگەر ژنێك ئەو خەونەی بینیو دووگیانبوو كوڕێكی داناو ژیریدەبێت، ئەگەر بوختانیان بۆكرد قوتاردەبێو خوداوەند پاكیو بێگەردی دەردەخات.
*ئەگەربینی كڕنووشی بۆ (مەریەم) برد لەگەڵ فەرمانڕەوا دەدوێو دادەنیشێ.
مەڕ (پەز): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەماڵدا مەڕێك ببینێت بەداماڵراوی مرۆڤێك لەو ماڵەدا دەمرێ.
*ئەگەر بینی مەڕی دەلەوەڕاند دەبێت بەبەرپرسی كۆمەڵێك (عەرەب).
*ئەگەر بینی بوو بەخاوەنی یاخود بەدەستهێنا دەستكەوتێكی زۆر بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی گۆشتی مەڕ دەخوات خێرێكی زۆری دەستگیردەبێت.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: مەڕ لەخەودا دەستكەوتە، پێغەمبەر (ﷺ)

---

[1] **مەریەم:** دایكی حەزرەتی (عیسی)یە (سەلامی خوایان لێبێت). (وەرگێڕ)

دەفەرموێ: "لەخەودا بەلای کۆمەڵێك مەڕی رەشدا تێپەڕیمو بەعەرەب لێکمدایەوە ، پاشان بەلای مەڕی سپێدا تێپەڕیم بەعەجەمم لێکمدایەوە"[1].

*ئەگەر بینی کۆمەڵێ مەڕ لێدەخۆرێ لەگەڵ بزندا دەستەڵاتداریە بەسەر (عەرەب)و (عەجەم)دا.

*تاشینو خوری لێکردنەوەی بەدەستهێنانی ماڵو سامانە لێی.

*هەروەها ئەگەر جڵەوێك مەڕی بینی خۆشحاڵی بەردەوامدەبێت.

*ئەگەر یەك مەڕی بینی خۆشحاڵی بۆماوەی ساڵێك بەردەوامدەبێت.

*جڵەوە مەڕو سەروپێکەی زیادبوونی بژێوییە.

*زیادبوونی مەڕ زیادبوونی دەستکەوتە.

*ئەگەر بینی بەلای کۆمەڵێ مەڕدا تێپەڕی پیاوانێکن وەك مەڕ وانو هیچ ئومێدێکیان نییە.

*ئەگەر کۆمەڵێ مەڕ بەرەوپیری هات چەند پیاوێك بۆ کوشتار بەرەوپیری دێن.

*مەڕ (عەجەم)ەو بزنیش (پیاوە).

*ئەگەر بینی دوای مەڕێك کەوتوەو نایگرێتەوە زانیاری پووچەڵدەبێتەوەو نائومێدەبێت لەوەی خوازیاریبوەو دووگیش ماڵی ژنە.

*بزنەمێچکە کچە یان ژنێکی بێئابرووە.

*وتەی بزن بەڵگەیە لەسەر خێرو فەڕوپیت، مووی بزن ماڵو داراییە.

*کۆبوونەوەی مەڕ لەشوێنێکدا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیاوانێك کۆبوبوونەوە بۆ کارێك، ئەگەر مەڕی دەلەوەڕاند دەبێت بەکاربەدەست بەسەر خەڵکیەوە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خەڵکی ژێردەستەی باشو گوێڕایەڵە، مەڕ بەڵگەیە لەسەر دەستکەوتو هاوسەرو ماڵو منداڵو کشتوکاڵو دارو درەختی بەردار.

*مەڕ ژنانی رێزداری جوانن کەخاوەن ماڵو ئابرووی داپۆشراون.

*بزن ژنی ئابرووبەخشو عەورەت نمایشکارە.

*مەڕ ئابرووی داپۆشراوە بەدووگ، ئەگەر بوو بەخاوەنی مەڕ دەستکەوت بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بینی بازیدا بەسەریا پیاوی بێئەقڵە، ئەگەر بەپێوەبینی پیاون کۆدەبنەوە لەو شوێنەدا.

[1] لەسەرەتای پێشەکی (نابلسی) داهاتوە.

*ئەگەر مەڕی دۆزییەوە پلەوپایەو دەستەلآت بەدەستدەهێنن لەگەڵ دانایی‌و نازو نیعمەت.
*مەڕی سپی‌و رەش بەڵگەیە لەسەر خێر بەلآم سپی خێردارترە.
*ئەگەر بینی شێوەی گۆڕاوە بۆسەر شێوەی مەڕ دەستکەوت بەدەستدەهێنێ.
مەڕمەڕ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی‌و پلەوپایەبەرزی‌و ماڵ‌و دارایی‌و هاوسەری بەرزو خزمەتکار، ئەگەر لەخەودا بینی شتێکی وای هەیە دەوڵەمەنددەبێت لەدوای هەژاری یاخود هاوسەردەگرێ یان خۆشحاڵدەبێت، یاخود شتومەکی سوودمەند دەکڕێ، دەگونجێت زانیاری‌و زوبانپاراوی‌و منداڵ سالّحی پێببەخشرێ ئەگەر شایستەی ئەوەبوو یان دەگونجێت پلەوپایەیەکی بەرێز بەدەست بهێنێت بەئەندازەی خۆی.
*ئەوەی لەمەڕمەڕ دروستدەکرێ بۆئەوەی خاوەنیەتی یاخود دەبێت بەخاوەنی بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەم‌و پەژارەو داهاتنی خۆشی‌و شادی‌و ژنی بەرێزو منداڵی بەسوودو سالّح لەگەڵ ماڵ‌و لانەی بەرزو رزق‌و رۆزی.

*گۆڕی مەڕمەڕو نەخشدار بەڵگەیە لەسەر دوایی‌و دەرمنجامباشی‌و کات‌و وادەی پیرۆزو پڕ میهر.
*مەڕمەڕی لەسەریەك هەڵچنراو بەڵگەیە لەسەر نووسینی جوان‌و هاوسەرگیری بەمارەییەکی زۆر مەگەر ئەو مەڕمەڕە لەئەندازە دەربچێ یان لەئاستی خۆی بێتەخوارەوە ئەوجا بەڵگەیە لەسەر گومان لەماڵ‌و منداڵ‌و هاوسەردا.
*بنەماکانی بەدەستهێنانی بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج‌و بڵاوکردنەوەی ناوناوبانگ.
*مەڕمەڕی ناسك بەڵگەیە لەسەر ژنی جوان‌و ناسك خاوەن پلەوپایەیەکی بەرزە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو خێرەی مرۆڤ بەلایدا تێدەپەڕێ‌و سەرسامدەبێت یاخود شەڕو خراپەیە.
مەسیحی: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سەرکەوتنە، پیری مەسیحی دوژمنە بەلآم شەڕو خراپەی نییە.
*ئەگەر بینی بوە بە مەسیحی لەبیدعەدا لەمەسیحیەکاندەچێت.
*ئەگەر بینی بوە بەمەسیحی میراتی پوورو خاڵی بۆ دەمێنێتەوە.
*ئەگەر پشتێنی پێوە بینی کوڕی دەبێ، ئەگەر شایستەی دەستەلآتبوو

وەریدەگرێ چونکە پشتێن لەسەر جلوبەرگەوە دەستەڵاتە.

*ئەگەر بینی بەمەسیحی ناوبرا بەڵام پێی ناخۆشبوو جلوبەرگی سپی لەبەردابوو جوانبوو قوتاردەبێ لەکارێك لێیدەترسێ.

*مەسیحی پیاوێکە خۆشەویستی هەیەو بوون بەمەسیحی سەرکەوتنە بۆ یەکێك دەستەڵاتو دەوڵەتداری بوێت.

*مەسیحیەت بەڵگەیە لەسەر مەرکانەی بادەو ئاگرکەوتنەوە.

*مەسیحیەکان بەڵگەیە لەسەر بەراز بۆیەکێك بیان بینێت، هەروەها دوژمنن لەشێوەی هاورێدا.

*ئەگەر بینی بوە بەمەسیحیو دادگایی دەکرێ بەناحەق سەردەکەوێت.

مەشعەری حەرام[1] : (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پاراستنی ئامۆژگاریو بەجێهێنانی بریارو فرمانەکان.

*ئەگەر ترسی هەبوو دڵنیادەبێتو رێنومایی پێدەبەخشرێ.

مەشقساز: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆ پیاو ماڵو داراییەو، بۆ یەکێك پەروەردە دابدات بەڵگەیە لەسەر کۆمەڵو تاقم، بۆ پیشەوەر بەڵگەیە لەسەر پیشەو هاوکارانی لەگەڵ خانەوادەکەی بەرژەوەندی دەپارێزنو لەژێر فەرمانبەرداری ئەودان.

مەشکە : (نابلسی) دەڵێت: ئاو لەخەودا سەفەرە، دەگونجێت ژنێك دووگیانبێتو لەباریبچێ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر هەژاریو دەوڵەمەندی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر چوونە شوێنی تەنگو بێبوارەوە.

*ئەگەر مەشکەیەکی پڕی بینی لەناو لەماڵەکەیدا ژنەکەی دووگیاندەبێ چونکە ئاو کورە، مەشکە سکی ژنە.

*ئەگەر بینی مەشکەکەی دڵۆپە دەکات دەگونجێت سکی بچێت.

مەککەی پیرۆز: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەئیمامو پێشەوا لێکدەدرێتەوە ئەو کەمو کورییەی رووی تێدەکات بیدەپاڵ پێشەوا یان دینداری خەوبینەر.

*ئەگەربینی (مەککە) بوە بەلانەی خۆی ئەگەر ئازادبوو شکۆمەندیو پلەوپایەیە بەدەستیدەهێنێو خەڵکی رووی تێدەکەن یاخود کچێکی هەیەو دەستنیشاندەکرێ.

---

[1] **مەشعەری حەرام**: شوێنو جێگەیە لەمزگەوتی (حەرام). (وەرگێر)

*ئەگـــەر (مەككـــە)ی خـــستە دوای خۆیـــەوە لەســـەرۆك و گەورەكـــەی جیادەبێتەوە.
*ئەگەربینی (مەككە) رووخێنراوە كـەم نوێژدەكات.
*دەگونجێـــت (مەككـــە)بەڵگـــەبێت بۆئـەوەی رووی تێـدەكات یـان دەبێـت بــەخاوەنی لەســەر بــوكێكی شــۆخ و شەنگ كەپێشتر داواكاری زۆر بووبێت.
*چـوونە نێـو(مەككـە) بۆكەسـێكی سەرپێـچیكار تەوبەیـەو بـۆ بێبـاوەڕ موسوڵمانبوونەو بۆ رەبەن هاوسەرە.
*ئەگـەر خەوبینـەر كێـشەی هـەبوو بەڵگەیە لەسـەر دۆڕاندنی نەیارەكـەی و زاڵبوون بەسەریا.
*دەگونجێـت چـوونە نێـو (مەككـە) بەڵگەبێت لەسەر دڵنیایی لەترس وبیم.
*ئەگـەربینی چـوو بـۆ (مەككـە) هـەتا (حەج)بكات(حەج)ی لەچارەدەنووسرێ پــشت بـــەخوا، ئەگـــەر نەخۆشـــبوو نەخۆشـــیەكە درێژەدەخایـــەنێت، دەگونجێـــت بمرێـــت و بـــچێتە نێـــو بەهەشتەوە.
*ئەگەربینی لە(مەككە) لەماڵێك لایداوە دەستەڵاتی پێدەدرێ.
*ئەگـەربینی دراوسـێی (مەككـە)یـە تەمەنێكی دووردرێژ بەسەر دەبات.

*ئەگـەربینی لـە(مەككـە)یـە لەگـەڵ مردواندا بەشەهیدی دەمرێت.
*ئەگـەر (مەككـە)بـوو بـەماڵی تێـدا دەمێنێتەوە.
*ئەگـەر خـۆی لـە(مەككـە)دا بینـی و سـەردانی (كابـە)ی دەكـردو بـەهۆی بازرگانیـــەوە رووی تێكردبـــوو هـــیچ مەبەســـتێكی تـــری نـــەبوو ئـــەوە سووردەبێ لەسەر دنیا.
*ئەگەر خۆی لەسەر رێگەی (مەككە) دییەوە (حەج)دەكات.
*ئەگـــەر بەفەرووپیتـــەوە بینـــی خێروچـاكەیە بـۆی، ئەگـەر بەوشـكی بینی پێچەوانەی ئەوەیە.
مەلـەكردن: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی لـەدەریادا مەلـەدەكات و زانـابوو لەزانیاریـدا دەگـات بەویـست و خوازی خۆی.
*ئەگـــەر لەوشـــكانیدا مەلـــەیكرد دەســتگیردەكرێ و لەزینـدانـدا تــەنگی پێهەڵدەچـنرێ و تیایـدا دەمێنێتـــەوە بەئەنــدازەی مەلەكردنەكــەی یــاخود سووكی و ئاسانی و هێزو توانای.
*ئەگـەر بینـی لەدۆڵێكـدا مەلـەدەكات هەتا دەگات بەشوێنێك خۆی دەیـەوێت كـــاری دەســـتەڵاتدارێكی ســـتەمكار

ئەنجامدەدات و داوایەکی لێدەکات و بۆی بەجێدەهێنێت و خوداوەند دەیپارێزێ بەئەندازەی ڕۆینی لەدۆڵەکەدا.

* ئەگەر ترساندنی دەستەڵاتدارێك بەوچەشنە دەیترسێنێ، ئەگەر چوە نیو قووڵایی دەریاوەو بەباشی مەلەیکرد روو لەکاروبارێکی گەورە دەکات و دەستەڵاتی مەزنی پێدەسپێردرێ و زاڵدەبێت بەسەریاو مەزنی و شکۆمەندی و هێزی بەدەستدەکەوێت.

* ئەگەر پشتە مەلەیکرد لەگوناهو تاوان پاشگەز دەبێتەوەو تەوبەدەکات.

* ئەگەر مەلەیکردو ترسا ترس وبیم بەدەستدەهێنێت یان نەخۆشی و زیندانی دێت بەسەرا ئەمەش بەئەندازەی دووری لەوشکانییەوە.

* ئەگەر وایزانی قوتار نابێت لێی لەو غەم و پەژارەیەدا دەمرێت.

* ئەگەر چاونەترسبوو لەمەلەکردنیدا لەوکارەدا پارێزراو دەبێت.

* ئەگەر دەستەڵاتدارێك بینی دەیەوێت لەدەریادا مەلە بکات و دەریاش شڵەقاو هەژاربوو بەهۆی شەپۆلەکانیەوە کوشتارو جەنگ لەگەڵ فەرمانڕەواو دەستەڵاتدارێك بەرپا دەکات، ئەگەر دەریای بەمەلەبڕی ئەو فەرمانڕەوایە دەکوژێ.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەدەریایەکدا مەلەیکردو ئاوەکەی راوەستابوو روو لەکاری پادشاو فەرمانڕەوایەك دەکات، ئەگەر دەریاکەی بڕی و پەڕیەوە قوتاردەبێت.

* هەموو دەریاو دۆڵێکی وشك بووبێت دەوڵەت و دەستەڵاتە دەدرێتە پاڵی.

* ئەگەر بینی لەروبارێکدا مەلەدەکات یان لەدەریاچەیەکداو خەریکە دەخنکێ و لەدەریاکە بەخنکاوی دەریانهێنا وەك ماسی کاتێ فڕێیاندایە سەرزەوی مرۆڤە لەئاودا ناڕەحەتی دێتەڕێ، هەروەك چۆن ماسی لەوشکانیدا ناڕەحەت دەبێت، ئەگەر مۆڤ بەرلەوەی بەئاگابێت لەخەوەکەی بەمەلە قوتار ببێت رزگاریدەبێت.

* ئەگەر بینی خەریکە تیادەچێ و سواری کەشتیەکبوەو وەختە قوتار دەبێت یان دەستدەگرێ قوتاردەبێ.

* ئەگەر بینی بەمەلە چوە نێو دەریایەك هەتا وندەبێ و نابینرێ تیاچوون و فەوتانیەتی.

* ئەگەر بینی ئاو دایپۆشی هەتا خنکا یاخود بینی لەنێو ئاوەکەدا مرد بەشەهیدیدەمرێ.

*هەروەها دەڵێن: بەگوناهو تاوانێکی زۆرەوە دەمرێت.
*رۆیشتن بەسەر ئاوی دەریاو رووباردا بەڵگەیە لەسەر باشی ئاینو دڵنیایی دروست.
*هەروەها دەڵێن: دڵنیادەبێت لەکاروبارێك کەپێشتر گومانی هەبوە بەرانبەری یاخود سەفەر دەکات بەپشتبەستن.
*ئەگەر بینی بەسەر ئاوەکەوە دەڕوات بەلاو نەهامەتی لەدەستەلاتدارێکەوە دێت بەسەریا.
مەلەوان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مەلەوان فەرمانڕەوایە یا هاوچەشنیەتی، ئەگەر بینی لەنێو دەریادا رۆچوو دەچێتە نێوکاری فەرمانڕەواو دەستەلاتدارەوە.
*ئەگەر بینی گەوهەری دەرهێنا کچێکدەهێنیو کوڕێکی لێدەبێ بەپێی ئایەتی:﴿ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ ﴾ (الطور: ٢٤).
*هەروەها بینینی رۆچوون بەڵگەیە لەسەر داواخوازی زانیاری پەنهانو نهێنی، هەروەها داواخوازی ماڵ بەمەترسیو ئەبەندازەی گەوهەرەکە خوازوداوای بەدەستدەهێنێ.

(نابلسی) دەڵێت: مەلەوان پیاوێکە روو لەکاروباری پەنهانو نهێنیدەکات.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر:
+زانیاری.
+کەسی مەزن.
+پێشەنگی رێنوماییکاران
+راڤەکارو لێکۆڵەر.
مەلاشوو: (نابلسی)دەڵێت: مەلاشوو دوو هاوسەر یا دووشەریك یاخود دووکوڕە.
مەمك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مەمك لەخەودا ژنو کچی پیاوە، جوانیو ناشیرینی مەمكو باشیو خراپییەتی.
*ئەگەر بینی ژنێك بەمەمك هەڵواسراوە تووشی زینادەبێتو کوڕێکی نادروست دەخاتەوەو بەپێی وتەی پێغەمبەر(ﷺ) سەبارەت بەدیمەنێکی شەوڕەوی کەدەفەرموێت: "ژنێکم بینی بەمەمك هەڵواسرابوو ، پرسیم لە(جبريل): ئەمە کێیە؟ وتی: ئەمە بەزیناو داوێنپیسی منداڵی خستوەتەوە".
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا مەمك زلێکم بینی ، (ئیبن سیرین)دەڵێت: تۆ لەگەڵ مەحرەمێکدا زینادەکەیت یاخود دەگونجێت لێکدانەوەی ئەم خەوە بەچەشنێ بێت خاوەنەکەی مارەبڕینێکی نادروست ئەنجامبدات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر پیاوێك لەمەمكیدا شیری بینی ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێو منالْدەخاتەوە، ئەگەر هەژاربوو بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندبوون و خۆشنوودی، ئەگەر لاووگەنجیشبوو تەمەندرێژدەبێت.

*ئەگەر ژنی لاووگەنجیش خەوێكی ئابەم چەشنەی دی بەڵگەیە لەسەر دووگیانیو منالبوونی، ئەگەر پیرەژنیش بینی ئەوا بەڵگەیە لەسەر هەژاركەوتنی، بینینی كچیش بۆ خەوێكی ئاوا بەڵگەیە لەسەرمێردكردنی بەلاّم ئەگەر كچێكی منالّبینی بەڵگەیە لەسەرمردنی.

*درێژی مەمكی پیاو بەرِادەیەك بلەرێتەوە بەڵگەیە لەسەر حەزو ئارەزوو بەگەرِخستنی لەكاروباری بەدەر لەرەزامەندی خودایا. هەروەها دەڵێن: بەڵگەیەلەسەر مەرگی منالّ، ئەگەر منالّینەبوو بەڵگەیە لەسەر هەژاریو خەمو پەژارە.

*شۆرِبوونەوەی مەمكی ژن بەئەندازەیەك لەرادەبەدەر بەڵگەیە لەسەرئەوپەرِی غەمو پەژارە چونكە ژنان كاتێ غەمو پەژارە روویان تێدەكات مەمكیان رادەكێشن و دەیرنن.

*ئەگەربینی شیردەدات بەژنێك ئەخۆشدەكەوێت مەگەر ئەو ژنە هاوسەرەكەی خۆی بێت ئەوجا كورِێكی دەبێت، ئەگەر خەوبینەر ژنبوو كچێكیدەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر مەمكەكانی بەئەندازەی خۆیانگەورەبوون و جوانبوو بەڵگەیە لەسەر منالّو شتیتر كەدەبێت بەخاوەنی، ئەگەربینی شۆرِبوونەتەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی منالّەكانی، ئەوەی منالّی نەبێت بەڵگەیەلەسەر هەژاركەوتنی، هەروەها بەڵگەیە لەسەر غەموپەژارە بەتایبەت لەبارەی ژنی شیردەر.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئافاتو بەلاّو نەهامەتی بۆئەوەی شیری پێدەدات.

*ئەگەربینی مەمكی شۆرِبۆتەوەو دەیداتەوە بەسنگیدا بەڵگەیە لەسەرئەوەی هەوالّی ناخۆشی پێدەگات ئەگەر خەوبینەر بەتەمەنبوو ئەگەر ژن وپیاوی لاویشبوو بەڵگەیە لەسەر عیشق.

*ئەگەربینی لەگەڵ هەردوو مەمكیدا مەمكیتری لێدەرهاتووە بوونی مندالّكی مێینەیە.

*ئەگەربینی مەمكێكی كەمیكرد مردنی كچەكەیەتی، ئەگەر شیری لەبەرِۆیی

دەروازەی لێدادەخرێت‌و، هیچ خێرێکی نییەو، بۆ کەسێك شیربخوات غەم‌وپەژارەیە.

*مەمکی پیاوان بەڵگەیە لەسەر براو هاوەڵ‌و هاوسەر کەوا هیچ سوودێکیان نییەو وێڕای جوانیشی بەڵام مەمکی ژن پێچەوانەی ئەوەیەو بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی.

*ئەگەربینی مەمکی وەك مەمکی ژن وابوو شیری لێدەتکا بەڵگەیەلەسەر سەرپەرشتی منداڵەکانی‌و بەدەمەوەچوونی ژن ، دەگونجێت ئەوەش بەڵگەبێت لەسەر دینداری‌و ئارامگرتن، یاخود نەخۆشی بێت بەسەریاو شەرم بیگرێ لەوحاڵەی، ئەگەربینی ئەوا بەوە ناوبانگدەردەکات.

*ئەگەر مەمکەکە لەمسبوو یان ئاسن بەڵگەیە لەسەر منداڵ مردن‌و پووچەڵبوونەوەی هۆکارو، مەمکیش بەشێرەوە مێردە.

*مەمك بەژنی نەزۆکەوە منداڵێکی نێرینەیە دوای نائومێدی.

*دەگونجێت مەمك بەڵگەبێت لەسەرئەوەی خۆی پێدەرازێنێتەوە لەجوانکاری یان ماڵ‌و دارایی.

*مەمك بۆ منداڵی نێرینەو مێینە نەخۆشی‌و پەتاو برینە.

*مەمکەمژە کەل‌وپەلە.

*یەك مەمك بۆ ژنێکی رەبەن هاوسەرگیرییە، ئەگەر ئاو یان شیری لێتکاو هاتەخوارەوە هاوتای خۆی دەبێت، وەگەرنا کوڕەکەی یان خوشکەکەی لەدەستدەدات.

*مەمك ژنێکی داوێنپیسە.

*هەروەها مەمکیان بەهێلکەی حوشترمورخ یان نارنج لێکداوەتەوە یاخود باوك‌و دایك.

*مەمکیش بەڵگەیەلەسەر مەی ئەگەر شیری تێدابێت.

*هەروەها دەڵێن: مەمكِ پیاوێکی بەخشندەیە.

مەمك دەرتۆقیو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: جووڵانی مەمك‌و یاری پێکردنی خۆ خەریککردنە بەپووچ‌و بەتاڵەوەو دەڵێن: بەڵگەی خێرە.

مەمك زل: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکە لەسەر دەستی ئەودا ماڵی جەلاڵ بەدەستدێت‌و لەکاری چاکەدا خەرجیدەکات.

مەنجەڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مەنجەڵ بژێوی پەیداکاری ماڵە.

*هەروەها دەڵێن: ژنێکی عەجەمییە، ئەگەر بینی لەمەنجەڵدا چێشتی لێنا ماڵو داراییەکی مەزن بەدەستدەهێنێ لەلایەن دەستەلاتدارەوە یان شایەکی عەجەمییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەلگەیە لەسەر زانایەکی دانیشتوو لەسەر کورسیو ئەو گۆشتو دەرمانەی لەخواردنەکەدایە سوودەکانیەتی بۆیەکێك وازی لێبێنێ.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر ژنێك تەلاقدرابێت ئەگەر بکوڵێ.

*مەنجەڵ پیاوێکە نازو نیعمەتی خۆی بۆ سەرجەم خەڵکی دەردەخاتو بۆدراوسێکانیشی بەتایبەت.

*مەنجەڵ لەماڵی نەخۆشدا ئەگەر کوڵا ئاگری لەژێردابوو نەیزانی چی تێدایە سێپاکە جێگەی نەخۆشەو بڵێسەی ئاگر نارەحەتیەکانیەتیو کوڵاندنی دوودڵیو دڵەراوکەیە ئەگەر ئاگرەکە لاچوو یان دامرکایەوە نەخۆشیەکەی دەڕەوێتەوە، مەنجەڵەکەش خۆیەتی، ئەگەر لەگۆشتەکەی خوارد بەلام نەکولابوو رزقو رۆزی لێدەستدەکەوێ ئەگەر شتێکی لێهەلگرت سوودی لێدەبینێو ماڵو سامانی دەستگیردەبێتو کۆیدەکاتەوەو توانینە لەسەر رازیبوون بەوەی روویداوە.

مەنجەڵساز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی تەمەندرێژە، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وقدور راسيات﴾ (سبأ:١٣).

مەنجەڵی هەڵمپەست: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مەنجەڵی هەڵمپەست بژێوی پەیداکاری ماڵە لەوەچەی مەسیحیەکان.

مەنجەنیق: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مەنجەنیقو هاوێژەر بەلگەیە لەسەر بوختانو توهمەتبارکردن.

*ئەگەربینی قەلایەکی بێباوەڕان دەداتە بەر رێژنەی مەنجەنیق کۆمەڵێك بانگدەکات بۆ خێروچاکە.

(نابلسی)دەڵێت: مەنجەنیق فڕوفێڵو سەرکەوتنە بەسەر ستەمکاراندا دەگونجێت تیاچوونی بێباوەڕانی تێدابێت، ئەگەر هاوێژەری مەنجەنیق دەستەلاتداربوو بەردێکی گرتە مرۆڤ نوێنەرێکی بۆ رەوانە دەکات دڵڕەقو زبرە.

*بینینی هاویشتن بەمەنجەنیق ناپاکیو فڕوفێڵە، دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر پلارگرتنە زانایانو ناچارکردنیان بەتوهمەتبارکردنی ژنانی داوێنپاکو پلارگرتن لەئاین.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر فیتنەو ئاشوب لەشوێنێکدا دەبینێت سازێنراوە بۆ هاویشتن.

مەی (بادە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: مەی بەڵگەیە لەسەر فەرپیت بۆ یەکێك بەدەستی بهێنێت، ئەگەر بینی مەی ئامادەدەکاتو دەگوشێ خزمەتی دەستەلاتدارێکدەکاتو لەسەر دەستی ئەوا کاروباری مەزن روودەدات.

*مەی لەبنەڕەتدا ماڵێکی حەرامە بێماندبوون، ئەگەر بینی مەی دەخواتەوە گوناهو تاوانکی گەورە ئەنجامدەدات لەگەڵ رزقو رۆزییەك بەپێی ئایەتی: ﴿ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا ﴾ (البقرة: ٢١٩).

*ئەگەر بینی مەی دەخواتەوە هیچ کەسێك بەربەرەکانی ناکات تێدا ماڵێکی حەرام بەدەستدەهێنێت، هەندێکدەڵێن بەڵکو ماڵێکی حەڵاڵە، ئەگەر خواردیەوەو بەربەرەکانیان لەگەڵکرد لەخواردنەوەیدا لەقسەو دژایەتیدا بەربەرەکانی لەگەڵ دەکەن بەو ئەندازەیە.

*ئەگەر بینی روبارێك لەمەی بەدەستهێنا فیتنەو ئاشوب لەدنیادا رووی تێدەکات، ئەگەر چوە نێوی دەکەوێتە نێو فیتنەوە بەوئەندازەیە.

*هەندێك لەراڤەکارانی خەو دەڵێن: بەتەنیا مەیخواردن لەخەودا خراپ نییە بەڵکو ئەگەر مرۆڤێك خۆی لەنێو کۆمەڵێك مەیخۆردا بینی خراپە چونکە سەرخۆشی دێت بەدوایدا.

*هەروەها دەڵێن: مەی بۆیەکێك هاوسەرداری بوێت رازیبوونە بەهۆی تێکەڵبوونەوە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك بینی رووی رەشبوەو سەری پاكو ساف تاشراوەو مەی دەخواتەوە ، خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە ئەویش وتی: رەشی دەموچاوت بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەبیت بەبەرپرسی گەلو نەتەوەکەت تاشینی قژی سەریش گەلو نەتەوەکەت پشتت تێدەکەنو فەرمانڕەوایی لەدەستدەدەیتو خواردنەوەی مەیو بادەش بەڵگەیە لەسەر زەوتکردنی ژنێك.

*پیاوێکیش هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم وەك ئەوەی دوو دەفرم لەبەردەستدایە لەیەکێکیاندا شەرابو ئەوی دیکەش شیربوو، ئەویش وتی: شیر دادپەروەرییەو شەرابیش دوورخستنەوەیە ، ئەوەندەی بەسەردا رانەبورد لەسەرکار لابرا.

* خواردنـەوەی مـەی بـۆ فـەرمانڕەوا لابـردن‌و دوورخـستنەوەیە، شـەرابی خورمـا مـاڵ‌و داراییـەکی گوماناوییـە، خواردنـەوەی شـەرابی خورمـا غـەم‌و پـەژارە داگرتنـە، هـەروەها جیـاوازی هەیە لەنێو ڕاڤەکارانی خەودا سەبارەت بەخواردنـەوەی بـادەو مەیـەك ئـاوی تێکەڵبکرێ ، گوتراوە: ئەوکەسـە مـاڵ‌و داراییـەك بەدەسـتدەهێنێت هەنـدێکی حەڵاڵ‌و هەندێکی حەرامە، یاخود مـاڵ‌و داراییـەك بەشـەریکی دەسـتدەکەوێت، یـاخود وتـراوە: مـاڵ‌و سـامان لـەژنێك وەردەگرێت‌و دەکەوێتە نێویەوە.

(نابلسی)دەڵێـت: ئەگـەر بینـی بـانگ دەکرێت بۆ کۆڕێك بـادەو مـەی تێدایـە لەگەڵ میوەیەکی زۆردا بانگدەکرێت بـۆ جیهـادو شـەهیدبوون مـەی‌و بـادە لەخەودا بەڵگەیە لەسـەر فیتنـەو شـەڕو ئاژاوەو ڕق‌و قین.

* دەگونجێت خواردنەوەی مـەی‌و بـادە بەڵگەبێت لەسەر:

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+ئـەقڵ‌و ژیـری لەدەسـتدان بـەهۆی شـێتبوونەوە یـاخود غـەم‌و پەژارەیـەك لەهۆشی خۆی ببات.

* ئەگەر خەوبینەر بەربەرەکانی کـاربوو نـەیارو دژوارەکەیـەتی کەبەناحـەق بەربەرەکانیـدەکات، ئەگـەر بێکـاربوو کاری دەستدەکەوێت، ئەگـەر هـەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر نـەخۆش بێـت چاکدەبێتەوە.

* ئەگـەر مـەی‌و بـادەخۆر لـەنێو گـەل‌و کۆمەڵێکـدابوو مـەی‌و بادەیـان دەخـواردەوە بەڵگەیـە لەسـەر پاشـگەزبوونەوەیان‌و شـکانی بـەڵێن‌و پـەیمان کەداویانـە بەبـەرپرس‌و فەرمانڕەوا.

* ئەگـەر مـەیخۆر زانـابوو زانیـاری زیاددەکات.

* ئەگەر مـەی‌و بادەکـە لـەترێ گیرابـوو خەوبینەر ترێ لـەکاتی خۆیـدا نـاخوات یاخود پێویستی بەچێشت لێنەر دەبێت یـاخود دەکەوێتـە نێـو کـەم‌و کـوڕی‌و خراپەوە.

* دەگونجێت ڕزق‌و ڕۆزی حەڵاڵ بـدرێ، ئەگەر مەی‌و بادەکە فرۆشـرابوو یـاخود خـۆی گوشـی‌و مـەی‌و بـادەی لێدروستکرد دەگونجێت بکەوێتە کـاری حەرام‌و بەهۆیـەوە شایستەی نـەفرەت بێت.

* مەی‌و بادە بەڵگەیە لەسەر:

+درۆو قسەی هەڵەت‌و پەڵەت.

+نهێنی دەرخستن‌و زینا.

*دەگونجێت خواردنەوەی لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر خراپەکردن لەگەڵ دایكو باوكو ئازاردانیان یاخود فرۆشتنی موڵكو شتومەك.
*دەگونجێت خواردنی مەی بەڵگەبێت لەسەر:
+قەرزی بێسوود.
+لەکیسچوونیماڵو سامانو رۆینی باوك.
*دەگونجێت مەیخۆر بەڵگەبێت لەسەر پشوو و ماندودەرکردن ئەگەر شەکەتو ماندووبێت.
*مەیخواردن بەڵگەیە لەسەر گێلیو نەفامی مەیخۆر.
*ئەگەر مردوویەکی بینی مەی دەخوات لەقیامەتدا نازو نیعمەت دەرژێت بەسەریا ئەوە لەشەرابی خەڵکی بەهەشتە.
*مەی بەڵگەیە لەسەر خێر بۆ یەکێك بیەوێت هاوسەربگرێ.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی خراپەو بەدەستهێنانی مەی لەهەنگوینەوە بەدەستهێنانی دەستکەوتە لەپیاوێکی قەڵەوی سووكو رسواوە.
مەیفرۆش: بینینی بەڵگەیە لەسەر:
+داواخوازی بژێوی.
+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:
+خەوبینەر.
+فرۆشەری پیسی وەك بەرازو مەیمونو ئامرازی ئارەزووبازی.
*مەیفرۆش پیاوێکە ماڵو داراییدارو خاوەن بژێوی حەرامە.
*ئەوەی شەراب دروستدەکات خەڵکی دەورووژێنێ بۆ ناحەقیو خۆی سوودمەندبێت.
مەیموون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مەیمون پیاوێکی هەژارە لەنازو نیعمەت بێبەشە، هەروەها پیاوێکی فێڵبازی دەنگەدەنگکاری لیکنە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر جوولەکە.
*ئەگەر بینی لەگەڵ مەیموونێکدا جەنگاو زاڵبوو بەسەریا تووشی نەخۆشی دەبێتو پاشان چاکدەبێتەوە، ئەگەر مەیموونەکە زاڵبوو بەسەریا چاکنابێتەوە، ئەگەر مەیموونێکی بەدیاری بۆ نێردرا زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا.
*ئەگەر لەگۆشتی مەیموونی خوارد غەمو پەژارەیەکی توند رووی تێدەکات.
*ئەگەر راوی مەیموونێکیکرد سوودو قازانجی لەجادووگەرانەوە پێدەگات.
*ئەگەر مەیموونێکی مارەبڕی گوناهو تاوان ئەنجامدەدات.

*ئەگـەر مـەيموونێك گـازی لێگـرت لـەنێوان خـۆیو كەسـێكیتردا ئـاژاوە رووده‌دات لەگەڵ دەمەدەمە.

*هـەروەها دەڵـێن: ماسـی پیاوێكـە گوناهو تاوانی گەورە ئەنجامدەدات.

*ئەگـەر بینـی مـەیموونێك دەچـێتە جێگـەی مرۆڤێكـی ناسـراو ئەگـەر جوولەكەیـەكی بێبـاوەڕبوو ژنەكـەی تووشی داوێنپیسیدەكات.

*هـەروەها دەڵـێن: ئەگـەر گۆشـتی مـەیمونی خـوارد جلوبـەرگی نـوێ بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی) دەڵێت: مـەیموون لەخـەودا پیاوێكە هەموو كەموكوڕییەكی تێدایە، ئـەوەی گۆشـتەكەی بخوات چارەسـەر لەكەموموڕییـــــەك وەردەگـــــرێو چاكنابێتەوە.

*ئەگـەر بینـی بـوە بەمـەیموون لەجادووگـەران سـوودو قـازانج وەردەگرێ.

*مەیموون دوژمنێكی دۆڕاوە.

*ئەگـەر بینـی سـواری مـەیموونێكبوە دەیبـات بـەرەو هـەر لایـەك بیـەوێت زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەكانیدا.

*ئەگەر بینی مەیموونی پێدرا دوژمنـەو زاڵدەبێ بەسەریا.

*ئەگەر بینی مـەیموونێكی پێبەخشرا ناپاكە لەوەی متمانەی پێكراوە.

*ئەگـەر مـەیموونێكی بەسەرشـانی خۆیـەوە بینـی لـەماڵی خۆیـدا دزێـك دەگرێتو ئابڕوویدەبات.

*هەروەها دەڵێن: مـەیموون بـۆ یـەكێك ببێـت بـەخاوەنی بەدبەختییـە یـاخود ئەگەر هەڵیبگرێ.

*مـەیموون كەسـێكە نـازو نیعمـەتی لێـسەندراوەتەوە بـەهۆی گونـاهێكی گەورەوە كەئەنجامیداو.

ئەگـەر بینـی بـوە بەمـەیموون لەلایـەن جادووگەرانـەوە سـوود وەردەگـرێ، دەگونجێت حەز لەداوێنپیسبكات.

*هـەروەها مـەیموون بەڵگەیـە لەسـەر سەرپێـچیو دژایـەتیو كەوتنـەنێو كارێكەوە شایستەی خەشمو قین بێت.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر جوولەكە، خواردنی گۆشتی مـەیموون هـەژاریو پێداویـستییە، خـواردنی گۆشـتی بـەراز رزقو رۆزیو سـوودو قازانجە، سووركردنەوەی گۆشتی بـەراز خۆشـیو شـادییە، سـوودی تێدانییـە بۆیەكێك شیاوبێت بۆی.

*دەگونجێـت خـواردنی گۆشـتی بەڵگـەبێت لەسـەر داوێنپیـسیو مەیخواردن.

*مەيموون پیاوێكی هەژاری نەدارەو نازو نیعمەتی لێسەندراوەتەوە.

م ی

میر: (نابلسی) دەڵێت: بینینی میرو بەرپرس بەڵگەیە لەسەر ئەوەی مرۆڤ جیادەكاتەوەو قوتاریدەكات یاخود فەرمانو ئەرك دەخاتە ئەستۆی.

*بەڵگەو نیشانەیە لەسەر هاوسەرگیری رەبەن هەتا لەماڵی خۆیدا وەك میرو پادشای لێدێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەختو چارەنووسی باش لەئاستی ئەوەی كەدەیەوێت ئەنجامیبدات.

*ئەوەی لەخەودا ببێت بەمیر دەگونجێت زیندانی بكرێتو كۆتو زنجیر بكرێتە پێیو دەستی چونكە میرو سەركردە لەرۆژی قیامەتدا بەدەستی كۆتو بەندكراو دەهێنرێنو هیچ كەس فریایان ناكەوێت دادپەروەری خۆیان نەبێت.

*ئەوەی ببینێ دەستەڵاتدارو میر لەشوێنێكی دوور فەرمانڕەواییەكی پێسپاردوە رێزو شكۆمەندیو پلەو پایەیە ئەو رێگە شوێنەش دووریدەخاتەوە لەرێگەی دەستەڵاتدارو میر.

*ئەگەر میرێك ببینێ دەستەڵاتەكەی هاتوەتە بەردەستی لابردنی دێتە پێش، هەروەها ئەگەر تەماشای كاروباری بكات لابردنیەتیو نامێنێتەوەو هەتا هاوچەشنی ئەوەببینێت مەگەر چاوەڕێی كورپێت خودا پێیدەبەخشێ.

*هەروەها ئەگەر ببینێ ژنەكەی تەڵاقدەدات لەسەركار لادەبرێت.

*ئەوەی خواردنێك ببات بۆ فەرمانڕەواو سەركردەیەك خەمو خەفەت رووی تێدەكاتو پاشان خوادوەند لەلایەكەوە چاوەڕێ نەبوە لێوەی بەدەستیبكات.

*دانانی كڵاوو جبەو گومەزو هۆكاری ناوچە لەلایەن پێشەواو میرەوە مانەوەیەتی لەسەر دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی.

*لەبەركردنیی دەستبەكاربوونو پیادەكردنی سیاسەتیەتی.

*لەپێكردنی سۆڵێكی نوێ بردنەوەو بەدەستهێنانی ماڵو سامانی كەسانی ناموسوڵمانە.

*لابردنی فەرمانڕەوا لەخەودا دانانیەتی.

میز: (ئیبن سیرین) دەڵێت : میز لەلێكدانەوەدا ماڵێكی حەرامە، ئەوەی ببینێ لەشوێنێكی نادیار میز دەكات لەوشوێنەدا ژنێك دەهێنێو تیایدا مناڵ

دەخاتەوەو دەبێت بەخزمی جێنشینانی ئەو شوێنو جێگەیە.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینێ وەك ئەوەی میز دەكات خێرێكدەكاتو بۆخۆی دەگەڕێتەوە بەپێی ئایەتی ﴿وما أنفقتم من شيء فهو يُخلفه وهو خيرُ الرازقين﴾(سبأ: ٣٩).

*ئەگەر وای بینی میز دەكاتە بیرێكەوە لەماڵو داراییەكی حەلاڵ دەبەخشێو خێردەكات.

*ئەگەر بینی میز دەكات بەسەر شتومەكو كاڵایەكدا نرخی ئەو شتو مەكو كاڵایە دادەبەزێ.

*ئەگەر لەدوانگەو میحرابێكدا میزیكرد كوڕێكی زانای پێدەبەخشرێ.

*ئەوەی ببینێ كەم كەم میزدەكاتو دەوەستێ ئەگەر دەوڵەمەندبوو هەندێك لەماڵەكەی بەسەر دەچێت، ئەگەر دەردو بەلا رووی تێكردبوو هەندێكی بەسەردەچێت.

*ئەگەر بینی خۆی میز دەكاتو یەكێكیتریش لەگەڵی میزدەكاتو میزی هەردووكیان تێكەڵبوو، ژنو ژنخوازیو خزمایەتی لەنێوانیاندا روودەدات.

*ئەگەر بینی میزی گیراوە ژنەكەی تووڕەدەكات.

*ئەگەر میز زۆری بۆ هێناو شوێنێكی نەدۆزییەوە میزی تیابكات ماڵو سامانەكەی نازانێت لەكوێ هەڵبگرێت.

*ئەگەر وای دەبینی لەشوێنی میزكردنی میزیكرد خوا دەرووی لێدەكاتەوە ئەگەر هەژاربێت، ئەگەر دەوڵەمەندیشبێت ماڵو داراییەكەی لەدەستدەدات.

*ئەگەر بینی خەڵكی میزەكەی هەڵدەسوون لەدەمو چاویان كوڕێكی دەبێت خەڵكی شوێنی دەكەون.

*ئەگەر مرۆڤو كەسێكی ناسراو میزی پیاكرد خێرپێكردنە.

*ئەگەر مرۆڤو كەسێكی ناسراو میزی پیاكرد خێر پێكردنە.

*ئەگەر ژنێكی بینی میزێكی زۆریكرد حەز لەپیاودەكات.

*ئەگەر پیاوێك بینی میزدەكاتو میزەكەی بوە بەشیر سروشتیو پاكی لەدەستدەدات.

*ئەگەر مرۆڤێكی ناسراو میزەكەی خواردەوە لەماڵێكی حەلاڵ خێری پێدەكات.

*ئەوەی ببینێ میزەكەی بوە بەخوێن ئەوا لەكاتی خولی مانگانەدا دەچێتە لای ژنەكەی.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم میزم دەکردو میزەکەم خوێنبوو، ئەویش پێی دەڵێت: لەخوا بترسە کابرا ، تۆ لەکاتی خوولی مانگانەدا دەچیتە لای ژنەکەت، پیاوەکەش دەڵێ: راستە وایە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر خاوەنی ئەم جۆرە خەوە هاوسەرەکەی دووگیانبوو منداڵەکەی لەباردەچێت.

*ئەگەر بینی خوێن لەمیزەڵدانی دێت یان ئازاری پێدەگەیەنێت دەچێتە لای ژنێکی تەڵاقدراو یان ژنێکی مەحرەم بێئەوەی بزانێت.

*ئەگەر میزەکەیبوو بەزافەران کوڕێکی ناتەواوو نەخۆشیدەبێت.

*ئەگەر بینی میزەکەیبوە بەشەربەت لەخەرجی ماڵو داراییدا زیادەڕەویی دەکات.

*ئەگەر بینی میزەکەیبوە بەخاك یان قوڕ پیاوێکە باش دەستنوێژ ناگرێو دەستنوێژیش هەڵناگرێت.

*ئەگەر میزەکەی بوبوو بەئاگر کوڕێکی درو جەردەیدەبێت.

*ئەگەر میزەکەی دڕندەیەکبوو کوڕێکی ستەمکاری دەبێت.

*ئەگەر میزەکەی ماسیبوو کچێکیدەبێت.

*ئەگەر باڵندیەکبوو کوڕێکی شیاوو لەباری دەبێت باشیو خراپیشی دەگەڕێتەوە بۆ سروشتی ئەو باڵندەیە.

*ئەوەی بەپێوە میز بکات بەنەزانی ماڵوداراییی دەبەخشێ.

*ئەوەی میز لەکراسەکەیدا بکات کوڕێکی دەبێتو ئەگەر هاوسەرداری نەبێت ژندەهێنێت.

*ئەگەر وای بینی میزدەکات لەلووتیدا دەچێتە لای مەحرەمێك.

*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: ژنێکی خزمم بینی وەك ئەوەی لەنێوان هەردوو مەمکیدا دەفرێك شیر هەبێتو هەرکات بەرزیدەکردەوە بۆخواردنەوە میز زۆری بۆ دەهێناو پەلەیدەکردو دەچوو بۆ میزکردن، ئەویش وتی: ئەو ژنە موسوڵمانو ساڵحەو لەسەر سروشتی پاك ماوەتەوەو حەزی لەشوەو بەڵکو مێردێکی بۆ بدۆزنەوە.

*باوکی (ئەردەشیر)ی کوڕی (ساسان) کەشوانی مەڕبوو لەخەودا بینی میزدەکاتو لەمیزەکەیەوە هەڵمێکی گەورەو زۆر بڵاوبووەوەو ئاسمانی داپۆشیو ئەویش لە(بابك)ی پرسیو

لەوەلامیدا وتی: بۆت لێك نادەمەوە هەتا ئەو کورەت کەلەدایکدەبێت نەیکەیت بەکورِم، کاتێ کورەکەی دایە وتی: کورێکی پلەوپایەدارت دەبێتو ناوبانگی دینا داگیردەکات، پاشان (ئەردەشێر)ی بوو دای بە(بابك)ی خەولێکدەرو بەڵێنەکەی بەجهێناو هەر بۆیە دەوترێت (ئەردەشێری کوری بابك).

*یەکێکیتر بینی لەخەودا میزدەکات بەکۆرو کۆمەڵێکدا لەبازارِ دواتربوو بەژمێریارو بەرپرسی ئەوبازارە.

(نابلسی) دەڵێت: میزکردن لەخەودا ماڵودارایی بەخشینە بەچەشنی نادروست یان جووتبوونی نەشیاوو بەفیرۆچوونی رزقو رۆزیو خاڵیبوونەوەی گەدەیە، میزگیرانیش یان بەئەستەم میزکردن دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەلەکردنی لەکاروبارەکانیداو نەپێکانی چونکە میزگیراو بریارەکانی جێگیر نییەو تا لەو بارە قوتار نەبێت، دەگونجێت دەروازەکانی لێبگیرێ.

*ئەوەی ببینێ لەماڵی خەڵکیدا میزدەکات یان لەگەرەکێکدا یاخود مزگەوتی کۆمەڵێك یان شارو گوندێك بەوێدا هاوسەرگیری ئەنجامدەداتو دەبێت بەخزمیان.

*ئەگەر میزکردن لەمزگەوتدابوو پەروەردگار کورێکی خواناسی ئاینپەروەری پێدەبەخشێ.

*ئەوەی ببینێ میزدەکات لەکەمۆڵەو شووشەیەکدا یان گۆزەڵەو بیرێکی نادیار ژنێك مارەدەبرِێ.

*ئەوەی ببینێ میز لەدەریایەکدا دەکات ماڵودارایی دەبرێت بۆ فەرمانرەوا.

*ئەوەی ببینێ میزەکەی بوە بەکرم مناڵەکانی بڵاودەبنەوە.

*ئەوەی ببینێ لەعەورەتیەوە قەڵەم دێتە دەرەوە کورێکیدەبێت کەپشکو بەشی لەهەموو زانارییەکدا دەبێت.

*ئەوەی ببینێ لەمیزەڵدانیەوە مار دێتە دەرەوە کورێکی دەبێتو دەبێت بەدوژمنی.

*ئەوەی ببینێ میزێکی زۆردەکات یان پیسدەبێت بەو میزە یاخود میزەکەی بۆنێکی ناخۆشی هەیە یان میزدەکاتو خەڵکی تەماشای دەکەن دەرکەوتنی باروحاڵێکە ئابرووی دەشکێنێو غەمو پەژارەی بۆ دروستدەکات.

*میز خواردنەوە بەڵگەیە لەسەر شایەتیدان لەسەر کاروکاسبی یان ماڵودارایی حەرامو نارەحەتیو مەینەتی چونکە بەتەنیا لەکاتی نارەحەیتدا بەکاردێت.

ميزەچوڕكە : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەشبەشكردنی پارەیە بۆ قەرزدار.

میسك : (ئیبن سیرین)دەڵێت: میسكو هەموو بۆنێكی خۆش وەك مێخەك خۆشحاڵیو شادییەو شكاندنی پیاهەڵدانی باشە، ئەگەر كاتێ بلاوكرایەوە بۆنێكی خۆشنەبوو بەڵگەیە لەسەر چاكەیەك سوپاسی لەسەر ناكرێ.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خێركردن بەنهێنیو منداڵخستنەوە.

*دەگونجێت بۆ مردوو بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی لەبەهەشتدایە.

*دەگونجێت میسك بەڵگەبێت لەسەر بازرگانیەكی بەسوودو قازانج بۆ خاوەنەكەی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر موڵكی باش سوودو قازانجی لێدەكات یاخود زانیارییكی دەگمەنو بەنرخە.

*ئەگەر میسكی خستەسەر ئاگر وەك عەنبەر بیدعەیەكی لەئاینەكەیدا دروستكردوە یانماڵو سامانو شكۆمەندی لەلایەكدا بەسەردەچێت شوێنی خۆی نییە.

*میسك خۆشەویست یان كچ یاخود كوڕە یان ژنە، ئەگەر دزێك هەڵیگرت دەستگیردەكرێ چونكە بۆنیخۆش گوزارشت لەخاوەنەكەی دەكاتو كاری نادیار دەخاتەروو.

*میسك بەڵگەیە لەسەر ماڵوسامان، هەروەها بەڵگەیە لەسەر خۆشنوودیو خێر بۆیەكێك بۆنیبكات یا ببێت بەخاوەنی، هەروەها بەڵگەیە لەسەر پاكێتی تاوانبار.

میكائیل (سەلامی خوای لێبێت) : (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر (میكائیل)ی بینی داواو خواستی لەهەردوو دنیادا بەدەست دەهێنێت، ئەگەر خواناسبوو، ئەگەر خواناسنەبوو باوریاو زرنگبێت.

*ئەگەر لەشارو گوندێكدا بینی بارانی بەرحمەتیان بۆ دەبارێتو نرخ دادەبەزێو هەرزانی بلاودەبێتەوە.

*ئەگەر قسەی لەگەڵ خەوبینەرداكرد یان شتێكیدایە نازو نیعمەتو خۆشحاڵی لەلایەن فریشتەی سۆزو میهرەوە بەدەستدەهێنێ.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی (میكائیل) بەڵگەیەلەسەر رزقو رۆزیو هاتنی فەڕو بەرەكەتو نەشونمای كشتوكاڵو زۆری باران.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر گوێبیستی باڵندە.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+گەنجینەوانێکی ئەمین‌و دەستپاك.
+پادشاو فەرمانڕەوای بەسۆزو بەزەیی بۆ ژێردەستەکانی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بێپیتی‌و نەبوونی ناو.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+دووگیانبوونی ژنی نەزۆك.
+ئاسانبوونی کاری قورس‌وگران.
*ئەگەر گەشتیارو موسافیرێك لەدەریادا بینی ترسی لەدەورە یاخود گەر گەشتیاری وشکانیبوو لەوانەیە سەفەرو گەشتەکەی پەکی بکەوێت چونکە بەرپرسی بارانەو بارانیش جموجووڵ دەوەستێنێ.
*بینینی بۆئەوەی زەرەر لەباراندەکات غەم‌و پەژاریەو بۆ کشتیاران رزق‌و رۆزی‌و سوودو قازانجە.
*ئەگەر چوەسەر شێوەی (میکائیل) فەرپیت‌و ماڵ‌و سامان‌و باشی ژیان بەدەستدەهێنێت.

مینا[1]: (نابلسی)دەڵێت: ئەوەی خۆی لەوێدا ببینێ دڵنیادەبێت لەوەی کەدەترسیّ‌و دەیکات بەویست‌وخوازی خۆی‌و ئەوەی لەدنیاو قیامەتدا ئاواتەخوازیەتی.

میوان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مژدەیە بەپێدانی کوڕێك، ئەگەر میوانەکان بینیان ئافرەتی دووگیانی نییە رزقێکی خێرای دەستگیردەبێت.

میوانخانە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: میوانخانەو شوێنی جێنشینی مرۆڤ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ماڵ‌و خانوەکەی بەڵگەیە لەسەری.
*میوانخانەی نادیار بەڵگەیە لەسەر سەفەر.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەی دنیا چونکە لانەی سەفەرەو دەڕوات لێی‌و کەسانێکیتر جێگەی دەگرنەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باجگری.
*ئەگەر بینی دەچێتە نێو میوانخانەیەکی نادیارەوە دەمرێت، ئەگەر نەخۆشبێت یاخود لەشوێن‌و جێگەیەکەوە دەگوێزرێتەوە بۆ شوێن‌و جێگەیەکیتر، بەلام ئەوەی لەمیوانخانەیەکەوە بچێت بۆ میوانخانەیەکیتر سواری ولاخ یان ئوتومبیلەکەی ببێت لەوکاتەدا یاخود بەهۆی ئوتومبیل‌و ئاژەڵێکەوە لەناوەڕاستی بچێتە دەرەوە تەماشای حاڵ‌و باری دەکرێت، ئەگەر نەخۆش بێت دەخرێتە سەر شان‌و ئەگەر

---

[1] **مینا**: شوێنێکە لە(مەککە)یە. (وەرگێڕ)

لەسەفەردابێت دەکەوێتە جوولەو سەفەر دەکات لێوەی.

*هەروەها ئەگەر هاوەڵانی بینی لەمیوانخانەیەکی نادیار لایانداوبوو دەبێت بەدەردو نەخۆشی بۆ خەڵکی یاخود دێتە دەرەوەو جیاوازیدەکات لەنێوان دووهاوەڵدا.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا میوانخانەیەکی بینی ئامادەکرابوو بۆ بەکرێدان بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری کاتی(متعە)، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئەو ماڵو خانوو ئوتومبیلو ئاژەڵەکەی بەکرێ دەگیرێ یاخود زەوی‌و جلوبەرگی بەکرێگیراووخوازراو.

*میوانخانەکانی سەرە رێش ئەگەر لایدا لێی‌و نەخۆش بوو دەمرێت، دەگونجێت غەم‌و پەژارەی برەوێتەوەو دوای رەبەنی‌و تەنیایی هاوسەربگرێ‌و، خوداوەند ئوتومبیل‌و ئامرازی گواستنەوەی بۆ فەراهەمبکات یان منداڵێك بدۆزێتەوەو هاوکاری‌و یارمەتی بدات لەسەر رەنج‌و ماندوبوون.

*ئەگەر خەوبینەر هاوسەرداربوو خوداوەند کورێکی پێدەبەخشێ یارمەتیدەدات لەپیشەو کارەکەیداو پشوودەدات، ئەگەر سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکات‌و ئەگەر وێڵ‌و سەرگەردانبوو رێنوێنیدەکرێ‌و باوەڕو رێنومایی وەردەگرێت.

میوانداری: (ئیبن سیرین) دەڵێت: میوانداری کۆبوونەوەیە بۆ کارێکی خێرو باش، ئەگەر بینی کۆمەڵێك بانگدەکات بۆ میوانداری خۆیدەکات بەنێو کاربێکدا پاشان سەرزەنشت‌و پەشیمانی لێبەدەستدەهێنێت بەپێی چیرۆکەکەی (سولەیمان) (سەلامی خوای لێبێت) کاتێ لەخوداوەند داوایکرد بژێوی بەندەو دروستکراوان بۆ ماوەی رۆژێك بدات بەڵام نەیتوانی تەواوییکات.

*ئەگەر بینی کۆمەڵێکی بانگکرد بۆ میوانداریتی‌و خواردن هەتا تێریانخوارد ئەوجا سەرۆکایەتیان دەکات.

*هەروەها دەڵێن: میوانداریتی بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی کەسێکی ئاوارە.

*ئەگەر بینی بانگکراو بۆشتێکی نادیارو میوەیەکی زۆرو خواردنەوەی تێدابوو بانگدەکرێ بۆ جیهادو شەهید دەکرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ يَدْعُونَ فِيهَا بِفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ ﴾(ص:٥١).

میوە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هاوسەرگیرییە بەپێی ئایەتی: ﴿فَاكِهُونَ (٥٥) هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ ﴾ (یس : ٥٥ ـ ٥٦).

*ميوەی تەڕ رزقێکە نامێنێتەوە چونکە بەخێرایی خراپدەبێ‌و هی وشکیش رزق‌و رۆزییەکی زۆرە دەمێنێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: میوە بۆ هەژارو دەوڵەمەند زیادبوونی ماڵ‌و سامانە.

*ئەگەر ببینی میوە دەکڕێ بەسەریا بەچاکەو خێر ناوبانگدەردەکات.

میوەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی ئەسینە لەسەر ماڵ‌و سامانی خەڵکی‌و نهێنیان‌و لەلێکدانەوەدا باشە ئەگەر چنگ نەکات بەمیوەدا.

*هەروەها بینینی بەلگەیە لەسەر وانەوتنەوەی بەسوود یان هەواڵگەری فەرمانڕەواو هاوسەرو ماڵێکی خێراو سوودێکی دوابڕ.

مێخ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی لەسەر دیوار یان زەویدا لێیدا ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر هاوسەرداربوو دووگیاندەبێت لێی.

*ئەگەر خۆی لەسەربەوە بینی زاڵدەبێت بەسەر زانایەکدا یاخود بەسەر چیایەکدا دەڕوات.

*هەروەها دەڵێن: مێخ میرێکە دووڕوویی تێدایە، ئەگەر بینی لەدیوارێکدا رواندی پیاوێکی رێزداری خۆشدەوێت.

*ئەگەر لەدیواری ماڵێکدا چەقاندی ژنێکی خۆشدەوێت، ئەگەر لەدیوارێکدا چەقاندی‌و لەتەختەبوو منداڵێکی دووڕووی خۆشدەوێت.

*ئەگەر پیاوێکی بەتەمەنی بینی مێخێکی لەپشتیا چەقاند لەپشتی پادشاو سەرکردەو هاوچەشنی دەردەکەون.

*ئەگەر لاوێکی بینی مێخێکی تەختەی لەپشتیدا چەقاند کوڕێکی دووڕووی دەبێت دوژمنی خۆیدەبێت.

*ئەگەر مێخەکەی هەڵکێشا لەلێواری مردن نزیکدەبێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پادشا یان هاوتایەتی ئەگەر مێخێکی لەدیوارێکدا چەقاند پیاوێکی پلەوپایەداری خۆشدەوێت.

*ئەگەر مێخی لەماڵێکدا چەقاند ژنێکی خۆشدەوێت.

*ئەگەر مێخێکی تەختەی، چەقاند منداڵێکی دووڕووی خۆشدەوێت.

*ئەگەر مێخ لەئاسنبوو ماڵ‌و سامان‌و هێزە.

*مێخ بەلگەیە لەسەر ئێش‌و ئازار بەهۆی تیژییەوە، هەروەها بەلگەیە لەسەر غەم‌و پەژارە بەهۆی تۆکمەیی‌و بەهێزی.

*ئەگەر بینی لەئامرازی نێرینەی (١٢) مێخ هاتەدەرەوە خۆشی لەدوانگەکەدابوو لەمزگەوت (١٢)کوڕیدەبێت‌و دەبن بەپێشەنگ‌و نمانای بەرز.

*کۆمەڵە مێخێك زیانە، هەروەها مێخ بەڵگەیە لەسەر:
+پلەوپایە.
+خۆڕاگرتن لەسەرکاروبار.
+خەشمو قین.
+دانانو کار پێسپاردنو لابردن.
+سەفەر.
*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر کوڕ یان هاوسەر بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.
*ئەگەر خۆی لەسەر مێخێك دییەوە زاڵدەبێت بەسەر زانایەکدا، گوتراویشە بەسەر چیایەکدا هەڵدەزنێ.
*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر:
+ماڵو سامان.
+عیشق.
+غەمو پەژارە.
مێرووله: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مێرولەی زۆر سەربازەو بینینی لەسەر جێگە منداڵە.
*بینینی مێرووله بەڵگەیە لەسەر نەفسی خەوبینەر.
*هەروەها گوتراوە: بەڵگەیە لەسەر خزمەکانی.
*هەروەها دەڵێن: هاتنە دەرەوەی مێرووله لەکونەکانی غەمو پەژارەیەو کەوتنی بەسەر نەخۆشدا مردنیەتیو زانینی زوبانی مێرووله دەستەڵاتە بەپێی چیرۆکەکەی (سولەیمان). (سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگەر بینی مێرووله دەچێتە نێو ماڵەکەی بەخواردنەوە خێری ماڵەکەی زیاد دەکات.
*ئەگەر بینی مێرووله لەماڵەکەی دێتە دەرەوە هەژار دەکەوێت.
*هاتنەدەرەوەی مێرووله لەلووتو گوێچکەو ئەندامیتر بەڵگەیە لەسەر مردنی خەوبینەر بەشەهیدی، ئەگەر خۆی بینی خۆشحاڵەپێی، ئەگەر بینی ناخۆشبوو هاتنەدەرەوەی ترسی هەیە.
*مێرووله مرۆڤێکی لاوازی پشتئەستووره زۆریشی سەربازە یان تەمەندرێژییە.
*ئەگەر مێروولەی بینی چوە گوندێك سەرباز دەچنە ئەو شارەوە، ئەگەر لێی هاتنەدەرەوە دوور دەخرێنەوەلێی.
*ئەگەر بینی مێرووله لەماڵو شارێك هەڵهاتوە دز لەو شوێنە شت دەبەنو لەوێدا ئاوەدانی دەکەوێتەوە چونکە مێروولەو ئاوەدانی بەیەکەوە نایەن.
*زۆری مێرووله لەولاتێکدا زەرەرگەیاندنە بەخەڵکی ئەو وڵاتە، مێروولەش دزو بژێوی پەیداکارە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەشوێنێکەوە دەفڕێو نەخۆشی تێدایە دەمرێ یاخود لەو شوێنە سەفەر دەکاتو نارەحەتی تووشدەبێ.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر فەرپیت.

*ئەگەر مێرووله‌یه‌كی زۆری لەماڵو گەڕەكێكدا بینی ژمارەی خەڵكی ئەو ناوچەیەو وەچەیان زیاددەكات.
*ئەگەر بینی لەماڵێك یان گەڕەكێك دێنە دەرەوە خانەوادەكەی مردنو راگوێزان روویان تێدەكات.
*ئەگەر مێرووله باڵی پەیداكرد بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی سەربازێكی زۆرو بێشومار.
*هاتنەدەرەوەی مێرووله لەلووتو گوێچکە یان ئەندامەكانیترو دڵخۆشبوون پێی بەڵگەیە لەسەر مردنی خەوبینەر بەشەهیدی، ئەگەر غەمو پەژارەداربوو دەمرێ بەبێ تەوبە.
*ئەگەر بینی مێرووله‌یه‌كی كوشت بەهۆی كۆمەڵێكی لاوازەوە گوناهو تاوان ئەنجامدەدات.
*ئەگەر گوێی لەگوتەی مێروولەبوو و شایستەی دەستەڵاتبوو بەدەستی دەهێنێ، وەگەرنا فەڕوپیتو خێری دەستگیردەبێت.
*مێروولەی گەورە بۆ تێكۆشەران كوشتنیانەو بۆ نەخۆش مردنیەتیو بۆ ئەوانەی دەیانەوێت سەفەربكەن ماندوبوونو زەرەرە.
*ئەگەر مێرووله‌یه‌كی گەورەی بینی لەماڵەكەی بارێكی هەڵگرتو هاتەدەرەوە ماڵو سامانی دەدزرێو كوڕوبراكەی خێری پێدەكەن.

مێروولەی سوور: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا مێروولەی سوور ئامادە دەكات یاخود دەبیات بەڵگەیە لەسەر ستەمو فیتنە ئەنجامدان.
*ژمارەی مێروولەی سوور بەوەچەوە لێكدەدرێتەوە، سەربازیش بەماڵو تەمەندرێژی.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر خەڵكی بێنەواولاواز.
*هەروەها دەڵێن: مێروولەی سوور سەربازی خوداوەندن.
*مێرووله ئەگەر خۆیكرد بەشوێنێكداو سروشتی خۆی وانەبوو بەڵگەیە لەسەر زانیاریو ماڵ كەبەهیچ شێوەیەك ئەژمەردە ناكرێ.

مێزەر(مەندیل): (ئیبن سیرین) دەڵێت: مێزەربەستن بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو هێزو دەستەڵات.
*ئەگەر بینی مێزەری پێچا بەسەریەوە سەفەرێكدەكات بەشكۆمەندیو لای خەڵكی باسدەكرێ.
*ئەگەر بینی مێزەرەكەی مێزەرێكی تری خرایە سەر پلەوپایەی زیاددەكات.
*مێزەری ئاوریشم بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو تێكچوونی ئاینو ماڵی حەرام.
*ئەگەر مێزەرەكە لەلۆكەوخوریبوو پلەووپایەی ئاینو دنیایە.
*ئەگەر لەئاوریشمبوو دەوڵەمەندیو جلوبەرگی رەنگاورەنگە.

*(ئەبوموسـلیمی خوراسـانی) لەخـەودابینی: پێغەمبـەری خـوا(ﷺ) مێزەریکردەسەرو رەنگی سوربوو بۆی پێچایەوەو بیستودووگرێی لێدا، ئنجا خەوەکـەی بـۆ راڤـەکارێك گێڕایـەوەو ئـەویش وتـی: بیـستو دوو سـاڵ فەرمانڕەوایدەکـەیت بەسـتەمکاریو خەونەکەش لەواقعدا هاتەدی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تاجی پیاوی شکۆمەندی دەستەڵاتدارە یان هێزو هاوسەرە.

*ئەگـەر فەرمانڕەوایـەك بینـی مێزەرەکـەی داگـیرا پۆسـتو دەستەڵاتەکەی لادەبرێ.

*هـەروەها ئەگـەر مێزەرەکـەی لەسـەر داگـیرا بەهـەمان شـێوەیە، ئەگـەر فەرمانڕەوانـەبوو هاوسـەرەکەی تەڵاقـدەدات یـان مـاڵو شـکۆمەندی بەسەردەچێت.

*ئەگەر بینی فەرمانڕەوایەك مێزەری کردەسـەری یـا دەسـتەڵاتێك دەگرێتەدەسـت یـاخود لەترسـا ژنێکدەهێنێ.

*ئەگـەر بینـی پێغەمبـەرێك مێزەریکردەسەر یان دەستەڵاتدارێکی زیندو یامردوو خۆشی مێزەربەسەربوو دەسـتەڵات وەردەگـرێو مێـزەریش سەرکەوتنە.

*ئەگەر بینی مێزەرێکی بەستوە تواناو دەستەڵاتوماڵو سامانی زیاددەکات.

*ئەگـەر مێزەرێکـی بەسـت بەسـەرمێزەرەکەیدا پلەوپایـەو شکۆمەندی زیاد دەکات.

*مێـزەری زەرد نەخۆشـییەو رەشـیش پلەوپایەیە.

*ئەگـەر فـەرمانڕەواو دەسـتەڵاتدارێك بینـی مێزەرەکـەی وەك ماڵێـك یـان ئەموسـتیلەکەی وەك پاوانەیـە لەپۆستی دەستەڵات لادەبرێ.

*دەگونجێـت دەسـتەواژەی مێـزەر لەکوێریـەوە هـاتبێ یـان غـەمو پەژارەیەکی گشتییە.

*ئەگـەر لەخـەودا نوێـژێکی بـەبێ مێزەرکرد گومانی دەبێت لەدەستنوێژو چەمانەوەو کڕنووشەکەیدا.

*ئەگەر یـەکێك لەموشریکانی بەدیکرد مێزەرێکی بەست موسوڵماندەبێ.

*ئەگـەر لەفەرمانڕەوایـەك ترسـاو لەخەودا بەمێزەرێکی جوانەوە بەدیکرد بـەزەیی پێـدا دێتـەوەو لەشـەڕی دڵنیادەبێت.

مـێش: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: مـێش پیـاوێکی لاوازی زمـان پیـسی هـیچو بێنرخەو رزقو رۆزی پیسو حەرامە.

*ئەگـەر بینـی مێـشێك خۆیـدەکات بەدەمیا لەگەڵ خەڵکی سووكو رسـوادا تێکەڵدەبێتو ماڵو سامانێکی حـەرامی لێیانـەوە دەسـتدەکەوێو نامێنێتـەوە لای.

*کۆمەڵـە مێـشێکی زۆر دوژمنێکـی بەزیانە، بەڵام ئەگەر کەسێکی موسافیر بینـی مێـشبەسەریەوە دەنیـشێتەوە دەترسـێ رێگـەی لێـبگیرێو رووتـی بکەنـەوەو مـاڵو دارایـی ببـەن بـەپێی ئایەتی: ﴿وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ﴾ (الحج: ٧٣)، هەروەها ئەگـەر مێشکەوتەسەر شتێك ماڵەکـەی دەگەیـەنێت ترسا لـەوەی دز بیبەن.

*هـەروەها دەڵـێن: ئەگـەر مێـشێك بکوژێت لەشاساغیو تەندروستی بـاش بەدەستدەهێنێت.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر سـوودی لێوەرگرت سوود بەپیاوێك دەگەیەنێت.

*ئەگـەر خـواردی رزقو رۆزی خـراپ بەدەسـتدەهێنێت ئـەوەی دەیکاتـە نێوگـەرووی مـاڵی پیـاوێکی خـراپو ناقۆڵایە.

*ئەگەر بینی مێش دەفڕێت بەسەریا دوژمنێکـی لاوازی هەیـە، دەیـەوێت زاڵبێت بەسـەریا لەرێگـەی سـەرکردەو فەرمانڕەواکـەی کەبـەگوێیان دەکـات بەڵام ملکەچ ناکاتو ناترسێ.

*ئەگـەر بینـی مـێش یـان مێـشوولە دەچێتە نێـو گوێـچکەی خێـرو فـەڕو مەزنیو دەوڵەتداری بەدەستدەهێنێت.

*مـێش دوژمنێکـی سەرسـەختو سوپایەکی لاوازە.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر کۆبوونەوەیان لەدەوری رزقێکی چاكو باش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+دەرمـانو چارەسـەر بـۆ یـەکێك نەخۆشبێت.

+کرداری خراپو نالەبار.

+کەوتنەکارێکەوە.

مێشك(دەماغ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: مێشك بەڵگەیە لەسەر ئـەقڵو ژیری ، ئەگەر بینی مێشکێکی گـەورەی هەیـە بەڵگەیە لەسەر بەرینیو فراوانی ئەقڵی.

*ئەگـەر بینـی مێـشکی نییـە بەڵگەیـە لەسەر نەزانینو کەم ئەقڵی.

*هەروەها دەڵێن: مێشكو ئەقڵ ماڵێکی دەگمـەنی هـەڵگیراوو پـاكو پوختـە، ئەگـەر بینـی خەریکـە مێـشکی خـۆی دەخـوات یـاخود مـۆخی هەنـدێك لەئەندامەکانی ماڵەکەیدەخوات.

*هەندێکـدەڵێن: خـواردنی مێـشکی مـردوو مـەرگی خێـرا دەهێنێـت، ناوچـەوانیش مـاڵو شـکۆمەندییە، هـەروەها دەڵـێن: خەوبینـەر ژنێـك دەهێنێـت جوانییەکـەی بەئەنـدازەی جوانی ئەو نێوچاوانەیە کەبینیویەتی.

(نابلـسی) دەڵێـت: مێـشك بەڵگەیـە لەسـەر ئـاینو بۆچـوونی دڵو کاروکرداری نهێنی.

مێشکوژ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پیاوی خراپو نەزان لەگەڵ پیاوی خۆشەویست.

مێو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شکۆمەندییە بۆ یەکێك بیڕوێنیّ، هەموو دارێکیش هەر بەو چەشنەیە.

*مێو بەژنێکی دەوڵەمەند راڤە دەکریّ ئەگەر شووڵە مێوی هەڵگرت ماڵو سامانی لەژنێکی رێزداروە دەستگیر دەبێت، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی بەخشندەیە.

*ئەگەر مێوێکی بینی لەزستاندا ترێی گرتوە بەژنێك لێکدەدرێتەوە ماڵو سامانی رۆییوەو وادەزانیّ هەر دەووڵەمەندە، ئەگەر لەدارمێوەکە ترێی لێکردەوە ماڵو سامانی خەرجدەبیّ بەئەندازەی لێکردنەوەی تریّ.

*ئەگەر مێوو گەڵامێوی دی سوود وەردەگریّ لەکۆمەکی ئاینو گوێڕایەڵی.

*دارمێو بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری بەهۆی تێکەڵیو چوون بەنێویەکی رەگەکانیدا.

*کەپری مێو ژنێکی شۆخو شەنگی دەوڵەمەندە خاوەن بەردەستو خزمەتکارە، هەروەها باخی ترێش هەر بەوچەشنەیە.

*ئەگەر ترێی بینی لەسەر سەری روا دومەڵو برین لەسەریدەردێت.

مێوژ: لەخەودا رزقو رۆزی بەسوودە لەهەر رەگەزو رەنگێکبێت رەش یا سوور یاخود سپی.

مێشووله: (نابلسی) دەڵێت: مێشووله لەخەودا دوژمنی خوێنمژە کەلەشو لار ناشیرین دەکات ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شەڕو بێبەشبوونو قورسی حاڵوبار بۆئەوەی لەئاستی سنگەوە رووی تێدەکات.

مێشوولەورده: (نابلسی)دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینیّ ماڵو سامان بەدەستدەهێنێت بەهۆی هاتنەدەرەوەی خوێن.

نـون

ن ا

نائومێــــد: (نابلـــسی) دەڵێـــت: نائومێـدبوون لەسـۆزوبەزەیی خـوایی لەخــەودا بەڵگەیـــە لەســـەر هاوەڵپەیداکردن یان کوشتنی کەسێك بەناحـەق یـان کەوتنـەکاری نـاڕەواو دەرەنجامەکەشی بەباشە کۆتایی دێت.

نائومێد بوون لەشتێك : (ئیبن سیرین) دەڵێت: نائومێدبوون لەکارێك بەڵگەیە لەسـەر قوتـاربوونو رزگـاری بـەپێی ئایەتی: ﴿لَمَّا اسْتَيْأَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا﴾(یوسف: ٨٠) وئایەتی: ﴿حَتَّى إِذَا اسْتَيْأَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا﴾ (یوسف:١١٠).

(نابلـــسی)دەڵێـــت: ئەگـــەر بینـــی نائومێدبوو لەسۆزو بـەزەیی خـوا کـاری دۆزەخیەکان ئەنجامدەدات.

ناپـاکی: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا کەموکوڕییە لەئاینو دنیادا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دزیو پێیستبوون بەغەدر لێکراو بەپێی چیرۆکی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت).

*لـەخاوەنی مـاڵو دارایـیـەوە بەڵگەیـە لەسـەر هـەژارییان، هـەروەها ناپـاکیو خیانەت بەڵگەیە لەسەر زینا.

(ذابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر پاشـگەزبوونەوە لـەئاین بـەپێی فەرموودەی پێغەمبەر (ﷺ) : "ئـەوەی ناپاکیو خیانەت بکات لەئێمە نییە".

نـاتری حـەمام: (نابلـسی) دەڵێـت: بینینـی بـۆ نـەخۆش بەڵگەیـە لەسـەر مردوشـــۆرو بەڵگەشـــە لەســـەر رەواندنەوەی غـەمو پـەژارەو دانـەوەی قـەرزو تەوبـەکردنی سەرپێـچیکارو باوەڕهێنانی بێباوەڕ.

(نابلـسی) دەڵێـت: بینینـی بەڵگەیـە لەســـەر پـــاکێتیو قەرزدانـــەوە، دەگونجێـت بینینـی بەڵگـەبێت لەسـەر ئـەوەی لــەدەرکی دەســتەڵاتداران دەوەســـتێ بۆبـــەجێهێنانی پێداویستیەکی خەڵکی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندانەوان.
* ناتر لەمزگەوتدا خزمەتکارە بۆئەوەی مزگەوت بەڵگەیە لەسەری.
* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر تەوبەو پەشیمانی لەگوناهو تاوانو باشی حاڵو بار.
* ناتری حەمام لەبازارو کەنیسەدا بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ماڵو رۆچوون لەکرداردا یاخود تێکەڵبوون لەگەڵ ئارەزووبازان.
* بینینی ژنی ناتر لەحەمامدا بەڵگەیە لەسەر مێردی هەژار ئەگەر رەبەنبوو.

ناتوانایی سێکسی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەسێك توانای کاری سێکسی نەبێت دنیانەویستەو هیچ ناوبانگێکی لەدنیادا نابێ.
* ئەگەر ئەو ناتوانییەی رەویەوە دەستەڵاتو ناوبانگدەردەکات.
* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی ژنێکی هێنا یان کچێکیهێنا نەیتوانی جووتببێت لەگەڵی بەهۆی ناتوانایی سێکی بازرگانیەك بەبێ سەرمایە دەکات.

ناتەواوی و عەیب: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەوشتی خراپو رەوشتی نالەبار.

نارنج: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا شەڕە یان فیتنەیە، ئەگەر کۆمەڵێکی بینی ریزیان بەستوە بەدووی یەکداو نارنجیان پێیە کوشتاری یەکدیدەکەن.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی هەڵهاتنو قوتاربوون دەهێنێت .
* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستیو ئالوودەبوون.
* زۆری نارنج لەماڵدا بەڵگەیە لەسەر هەڵگیرسانی ئاگر تێیدا، هەروەها بۆ کەسێکی رەبەن بەڵگەیە لەسەر هاوسەری جوانو شۆخو شەنگی خاوەن ماڵو سامان.

ناساغی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پەکخستنی سەفەرو نانو بژێوی پەیداکردنە بەدەستو قاچ.
* نەتوانینە لەبەدەستهێنانی ویستوخوازدا.

ناعور (ئاوسەرخەر، گەردوونی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پارێزەرێکە ماڵوسامانی خەڵکی بەنهێنی دەپارێزێ. هەروەها گوتراوە ناعور گەڕانی بازرگانیو ماڵوسامانەو گواستنەوەو گۆڕانی حاڵە لەسەفەردا.

ناکۆکی (ئاژاوە): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی لەخەودا ناکۆکی هەبوو لەگەڵ مرۆڤێکدا غەمو پەژارەیەکی توند رووی تێدەکات.
* ناکۆکیو ئاژاوە ئاشتبوونەوەیە ئەگەر بینی ناکۆکە لەگەڵ نەیارێکدا ئاشتیدەکاتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: ناکۆکی لەنێوان دوو نەیاردا ئاشتییە بۆ نوێژ خوێنانیش غەمو پەژارەو فیتنەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەتاڵکردنەوەی کاروکردار.
*ئەگەر بینی ناکۆکی لەگەڵ فەرمانڕەوایەکدەکات شادیو دڵخۆشیو سەرکەوتنو هێزدارییە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناکۆکیو دەمەدەمە سەبارەت بەئایەتو نیشانەکانی پەروەردگار.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زوڵمکردن لەخەڵکی نامووسوڵمان.

ناڵەناڵ:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆ ژن ژانە.

نامە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا مرۆڤ ناردی بۆ کەسێك یاخود لەلایەن کەسێکیترەوەو پێیگەیشت بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەیەکی بەرزو وشەیەکی ئەگەر لەخەودا رایگەیاند، بەڵام ئەگەر ناردی بۆ لایەنێکی دیاریکراو ئەگەر خێری تیابوو وەك فەرمانبەچاکە یاخود رێگری لەخراپە بەڵگەیە لەسەر بەرزی پلەوپایە، بەڵام ئەگەر لەخەودا نامەی پێگەیشت مژدەی تێدابوو بەڵگەیە لەسەر دەرەنجامو دووریی باش بۆئەوەی تێدا دەیترسێنێ یاخود رزقو رۆزی بەدەستدەهێنێت یان هاوسەرەی بەنسیبدەبێت، ئەگەر هەڵیکوتایەسەر نامەبەرەکەو لێیدا بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوە لەئاینەکەی یاخود بەڵگەیە لەسەر بیدعەو وێڵیو سەرگەدانیو دەگونجێت بەکوشتن ژیانی دوایی بێت.

نامەگۆڕینەوەی نێوان دووتاقم:
(نابلسی)دەڵێت: لەجەنگدا بەڵگەیە لەسەر:
+نزیکی وادەی مەرگ.
+کوژاندنەوەی ئاژاوەو فیتنە.
+شوێنکەوتنی حەق.
+مەرگی نەخۆش.
+سەرخستنی ستەملێکراو.
*ئەگەر مرۆڤێك لەخەودا بوو بەپەیامنێر بەڵگەیە لەسەربەرزی حاڵوباری.

نان:(ئیبن سیرین) دەڵێت: نان بەڵگەیە لەسەر زانیاریو ئیسلام چونکە بناغەی ئاینەو بناغەی روحو دەروونە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+ژنان.
+ئەو ماڵو داراییەی دەروون پێی ئاسوودە دەبێت.
+قورئانی پیرۆزو سوننەتی پێغەمبەر(ﷺ)و ماڵو دارایی.
+دایکی پەروەرشیار.
+هاوسەری دیندار کەمرۆڤ خۆی پێدەپارێزێ.
*نانی پاكو خاوێن بەڵگەیە لەسەر:
+ژنێکی بێخەوشو زانیارییەکی پاكو دروست.
+ژنی شۆخو شەنگی سپی پێست.
*ئەگەر بینی نان دابەشدەکات بەسەر لاوازو زەبوونەکاندا، ئەگەر قوتابیانی زانیاری پەروەردەبێت زانیاری پێویست بەدەستدەهێنێت.

*ئەگـەر ئامۆژگاریـدەربوو نانـە وەك ئامۆژگاری ئەو وایە.
*ئەگەر بینی مردوویەك نانی پێدەدات مـاڵو رزقو رۆزییەکـە بەدەسـتی کەسـێکیترەوە پێیـدەگات یـان لەشوێنێکەوە.
*ئەگەر نانی بینی بەسەر هەورەوە یان بەسـەربانەوە یـاخود لەبەرزاییـەکانی دارخورمـادا گرانـدەبێت، هـەروەها سـەرجەم خواردەمەنیـەکان بـەو چەشنەیە.
*ئەگەر خۆی بینـی لەسـەر زەوییەکـەو بەقاچی زەوی دەکوتێتەوە خۆشحاڵیو دەوڵەمەندییـەکی گەورەیـە خۆشـیو شادیو ناسوپاسگوزاری بەرپادەکات.
*ئەگـەر مردوویـەکی بینـی نـانی ئـەو دەبات یاخود لەدەستی کەوتەخوارەوە بۆ ناو ئاگر یاخود بۆ سەرپێشاو یان کەوتـە نێـو قەترانـەوە تەماشـای حاڵیدەکرێت ئەگەر لەسەردەمی فیتنەو ئاشـوبدابوو بەهیلاکدەچـێت یـاخود نانەکە ئاینەکەیـەتیو لەدەستیدەدات، بەڵام ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو بـەڵام هاوسەرێکی نەخۆشی هـەبوو دەمرێت، ئەگەر ئاینی لاوازبوو تێکدەچێ.
*ئەگـەر میزیکـرد بەسـەر نانـدا کەسـی یاساغو ناشیاو ماوەو وادە دەبڕێت.
*ئەگـەر خـاوەنی نـان پیـاوێکی پـیرو بەتەمەنبوو لەرێزدارە تۆمارکراوەکانـە، ئەگەر لاوێکبوو پیاوێکی کوشتاگەیە.

*ئەگـەر بینـی نانـدەکات هەوڵـدەدات لەپەیداکردنی بژێویدا بەهۆی سوودێکی بـەردەوام، ئەگـەر خێـرا نـانیکرد هـەتا تەنورەکە سارد نەبێتـەوە دەسـتەڵاتو فـــەرمانرەوایی بەدەســـتدەهێنێتو بەئەندازەی هاتنە دەەوەی نان لەتەنور ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگـــەر نـــانێکی بەدەســـتهێنا تەمەنیـەتی، نـانیش چـل سـاڵە، کـەمو کورییـــە لەتەمەندایـــە لەگـــەڵ پاکیەتیەکەی هی دنیایە.
*هـەروەها گـوتراوە: یـەك نـان هـەزار درهەمە لەگـەڵ فـەرو بەرەکـەتو رزقو رۆزییەکی ئامادە یـەکێکیتر هـەوڵی بـۆ دەداتو لەدەستیدەچـێتو غـەمو پـەژارە دایـدەگرێ بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِيٓ أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ﴾ (فاطر: ٣٤).
*راڤەکاران دەڵێن: غەمو پـەژارە نانـە، ئەگـەر چـەن نـانێکی زۆری بینـی بەبێنـەوەی بیخـوات چـەن برایـەکی بەپەلـەو کتـوپڕ دەبینـێ، ئەگـەر نـانی بەدەستەوەبینی ژینو بژێوییەکی باشە لەگـەڵ مامناوەنـدێتی لەئاینـدا، ئەگـەر جۆبـوو ژنێکـی خراپـە وێـڕای نەخـشەو پارێزکاری بۆی.
*ئەگـەر نـانێکی وشـکبوو سـەختیو نارەحەتیە لەژیندا دروستدەبێت.
*ئەگـــەر دەســـتەوارەیەك نـــانی پێبەخـشراو خـواردی بەڵگەیـە لەسـەر بەسەرچـوونی تەمـەنو چـارەنووس

تیاچوونی، هەروەها گوتراوە: ئەو خەوە بەڵگەیە لەسەر ژنێکیخۆش، ئەگەر پارووییەکی هەڵگرت ئەوە پیاوێکی تەماعبازە.

*نان بۆ کەسی رەبەن هاوسەرە، نانی پاکو خاوێنو برژاو بۆ فەرمانڕەوا دادپەروەرییە، بۆ بازرگان دادییە، بۆپیشەوەر ئامۆژگارییە.

*گەرمی نان دووڕوویی‌و شتی حەرامە.

*ئەگەر پیاوێک نانێکی هەڵواسراوی بینی بەنێوچەوانیەوە بەڵگەیە لەسەر هەژاری.

*نانی شکاو ماڵو داراییەکی زۆرە خاوەنەکەی زەکاتی نادات‌و سوودی لێوەرناگرێت.

*نانی نێو خۆڵەمێش تەنگەبەری بژێوییە بۆ کەسێك بیخوات چونکە کەسێکی ناچار ئەونانە دروستدەکات.

*ئەگەر بینی نان‌دەخوات بەبێ پێخۆر بەتەنیا نەخۆشدەکەوێت‌و دەمرێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەو نانەی نەبرژاوە بەڵگەیە لەسەر تایەکی توند بەهۆی ئەوەی جارێکیتر ئەو نانە ئامادە دەکرێت بۆئەوەی بخرێتەوە نێوئاگر هەتا ببرژێت.

*نانی گەرمی دروستکراو لەئاردی سپی بەڵگەیە لەسەر کوڕ، خواردنی نانی رەق فراوانی رزق‌و رۆزییە.

*هەروەها دەڵێن: رەقی نان کۆشك‌و تەلاری تەمەنە.

*نانی رەق سوودو قازانجێکی کەمە زوو بەدەردەکەوێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم دوونانی رەقم بەدەستەوەبوو هەر جارەی لەیەکێکم دەخوارد، ئەویش راڤەی خەوەکەیکردو وتی: تۆ پیاوێکی دوو خوشك دەکەیت بەهاوسەری خۆت لەحاڵی ژیانیاندا(یەك لەدوای یەك).

*گونکی هەویر سوودێکی کەمە، نانیش سوودو قازانجێکی زۆرە.

(نابلسی)دەڵێت: نان لەخەودا بەچەن شێوەیەك هاتوە:

١)<u>نانی سپی:</u> بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی ئاسان‌و ژنێکی خۆشنوودو باشگوزەران.

٢)<u>نانی رەش:</u> بەڵگەیە لەسەر ناخۆشی ژین‌و بژێوی.

*هەروەها دەڵێن: هەموو نانێك بەڵگەیە لەسەر (چل)ساڵی تەمەن.

*نان بەڵگەیە لەسەر بڕێك پارە دەگونجێت (هەزار) یا (سەد) یاخود دەبێت بەپێی حاڵو باری خەوبینەرو ئەوەی شیاوە لەگەڵیدا.

*نانی تاڵ ژیانە.

*نانی خۆش‌و بەتام : نرخ گرانییە، ئەگەر وەك هەنگوین یاخود شەکر وابێت ، هەروەها گەنمیش بەو شێوازەیە.

*ئەگەر نان بەپیساییەوە بخوات هەنگوین بەشانەوە دەخوات.

*باشترین نان نـانی بـرژاوی نێـو فرنـه، نانی نـۆك تـەنگەبـەری‌و بەرزبوونـەوەی نرخە.
*ئەگەر نانی لەشوێنی خۆڵڕشتن بینـی هەرزاندەبێت.
*نانی گەورەو فـراوان رزق‌و رۆزییـەكی فراوان‌و تەمەندرێژییە.
*نـان بەڵگەیـە لەسـەر رەواندنـەوەی غەم‌و پەژارە.
*گـونكی بـچووك: تەمـەنێكی كـورت‌و رزق‌و رۆزییەكی كەمە.
*نـانی جـۆ: بـۆ یـەكێك رانـەهاتبێت لەســـەرخواردنی تەنگەبــــەری‌و بەرزبوونـەوەی نـرخ‌و بەهایـە چـونكە لەنەبوونیدا دەخورێت.
*كێك: تەندروستی‌و لەشساغییە.
*نانی بۆگەن و پیس: بەهانـەو مۆڵـەت پێدانە، ئەگەر باڵی بـۆ دروستبوو رفـی گراندەبێت‌و نرخی بەرزدەبێتەوە.
*نـانی لـەت و شـكاو: فەرووبەرەكـەت‌و بژێوییەكی خۆشە.
*نــان هاوســەرە یـاخود كـورە یـان ساڵێكی تەواوە یان درهـەمێك یا سـەد درهەمە.
*هــــەویری هەڵنــــەهاتوو: قەرزێكــە دەیداتەوە یاخود وەریدەگرێ.
*نــانی وشــك: بــۆ خۆشــگوزەران‌و دەوڵەمەنـد بەڵگەیـە لەسـەر نـەبوونی‌و نەداری.

*كێك: سەفەرە، بردنی بۆ كەسێك كەوا نەتوانێت بیخوات بەڵگەیە لەسەر غـەم‌و پەژارەو قورسی‌و گرانی بژێوی.
*نـــانی ناســـك و رەق: ســـەفەرە، دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر ئاســانبوونی كاروبـاری قـورس‌وگران، نـانی تـەڕیش بەهـەمان چەشـنە بـەڵام نانی وشك شەڕە.
*كەنافە (جۆرە شیرینییەكە) بەڵگەیـە لەسەر زانیاری‌و رێنومایی.
*نــانی پـیس‌و كـەڕوایی تێكـچوونی ئــاین‌و پاشــگەزبوونەوەیە لەئیـسلام، یاخود تێكچوونی حاڵ‌و باری ژنانە.
*پارچە نـانی وردكراوە پارچـەی نـانی جیاواز جیاوازە بەڵگەیە لەسەر سـوودو قازانج لەخێر یاخود لەرووپامابیدا.
*نــانی پوخـت‌و پـاكیزە زانیارییـەكی بەسـوودو كەڵكـەو دڵسۆزییە لەگوتـەو كرداردا‌و نهێنیەكی باشە.
*رووی دەرەوەی نــــان رووپامـــایی‌و دووڕوویییە.

نـــانخواردن بەیەكـــەوە: (نابلـــسی) دەڵێــت: نــانخواردن لەگــەڵ مـردوودا زەرەری هەیەو لەگەڵ كەسێكی نادیـار هەواڵێكـە لەلایەكـەوە پێـی دەگـات‌و لەگــەڵ جنۆكــەو شــەیتانەكان واژووی خراپەكارانـەو جووتبـوونیش بەهـەمان شێوەیە.

نانـەوا: (ئیبن سیرین)دەڵێت: نانـەوا خــاوەن گوتــەو ســەر قاڵییــە لــەرزق‌و

ڕۆزیدا، هەموو پیشەیەك وابەستەی ئاگربێت قسەو ئاژاوەو دەنگدابڕینە.
*هەروەها دەڵێن: نانەوا دەستەلاتدارێكی دادپەروەرە، ئەگەر بینی لەخەودا بوە بەنانەوا نازو نیعمەتو فەرو بەرەكەتو گەنجو سامان بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر بینی ئاردی سپیدەكات بەنان ژینو بژێوییەكی خۆش بەدەستدەهێنێتو رێنوێنی خەڵكی دەكات بۆ دەوڵەمەندیو بارو حاڵێك سوودمەند دەبن لێی.
*ئەگەر بینی وەك ئەوەی لەنانەوایەك ناندەكڕێ بەبێئەوەی نرخو بەهاكەی بزانێ ژنێكی خۆشنوودو رزقو رۆزییەكی تەواوی پێدەگات.
*ئەگەر بینی نانەواكە پارەو بەهای نانەكەی لێوەرگرت گوفتارو وتەی پێویستە.
*ئەگەر بینی بوە بەنانەواو ناندروستدەكاتو بەخەڵكی گشتی بەچەند درهەمو دراوێك دەفرۆشێت خەڵكی تەباو كۆكدەكات لەسەر خراپەكاریو نابەجێ.
(نابلسی)دەڵێت: بینینی نانفرۆش بەڵگەیە لەسەر كوڕو خۆشەویستی، ئەگەر نانەكەی وەرگرت لەنانفرۆش ژینو بژێویو سوود وەردەگرێو غەمو پەژارەی دەڕەوێتەوە.
*ئەگەر نانەوا درایەپاڵ دەستەلاتدار پیاوێكی بەسوودو قازانجدەبێتو خەڵكی پێویستیان پێیدەبێت.
*ئەگەر پیاوێكی بینی لەبنەڕەتدا نانەوانەبوو لەخەوەكەیدابوەوە بەنانەواو نانیدەفرۆشت بەدرهەم كاری دەویتی ئەنجامدەدات.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر زانا.
*بینینی بەڵگەیە لەسەر پەروەردەكارو زیندان یان خاوەن ژێر زەمین.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هەڵهاتنو دووركەوتنەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیاوێكی فرەوەچەو نەوە.
*بۆ رەبەن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیریو بۆ هاوسەرایەتیش بەڵگەیە لەسەر منداڵی نێرینە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خزمەتكاری دەستەلاتدار.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وازهێنان لەنوێژكردنو فەرامۆشكردنی گوێڕایەڵیو غەمو پەژارەو هەژاری.
نانی تیری: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رزقێكی بەرینو فراوانە، ئەگەر بینی نانی تیریدەخوات رزقو رۆزی بەرینو فراواندەبێت، ئەگەر كولێرەی خوارد لەبژێویدا مامناوەندیدەبێت.
*ئەگەر دوونانی تیری بەدەستیەوە گرت هەر جارەی لەیەكێكیانیخوارد

پیاوێکە دووخوشك لەیەك کاتدا دەکات بەهاوسەری خۆی.

نانی خڕ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سوودێکی کەمە.

ناو: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ناوی مرۆڤ لەخەودا گۆڕا بۆیەکێکی دی بەخۆشحاڵی گوزارشتی لێدەکرێت و پارێزراو دەبێت.

*ئەگەر گۆڕا بۆ یەکێك کەموکورتیەکی تێدابوو وەك کوێری و شەلی تووشی ئەو بەڵاو نەهامەتیە دەبێت.

*ئەوەی ببینێ بەناوی خۆی بانگ ناکرێ ئەگەر ناوەکە ناقۆڵابوو کەمو کوڕی و ناتەواوی یان نەخۆشی خراپ لێی دیاریدەدات.

*ئەگەر بەناوێکی باش بانگ کرا ڕێزو شکۆمەندی بەپێی ئەو ناوە پێدەبەخشرێ.

ناوپەرداخ: (نابلسی) دەڵێت: بینینی ناوی پەرداخ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جێگری پادشا ماڵ و دارایی بۆ دەبرێت، هەروەها ئەو جێگرە بەویستی خۆی هەڵس و کەوتی پێوە دەکات (اتون)یش لەهاتنەوە هاتووە، بەڵام لەهەموو حاڵ و بارێکدا باشەو ئەوەی بینی ناوی پەرداخ دروستدەکات دەستەڵات و فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر جوان و سەرنج ڕاکێش نەبوو خەڵکی سەرقاڵدەکات بەکارێکی مەزن و گەورەوە.

ناوچەوان(تەوێڵ): (ئیبین سیرین)دەڵێت: ناوچەوان پلەوپایەو شکۆمەندی پیاوە ، کەمو کوڕی تێدا کەمو کوڕییە لەشکۆمەندییدا.

*ئەگەر ناوچەوانی ببێت بەئاسن و مس یان بەرد باشە بۆ خەڵکی گشتی.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر نێوچاوانی کەسانیتر بەبەرینی و فراوانی ببینێ ڕەوشتی تێکدەچێت دوای باشی، ئەگەر بەفەراوانتر بینی لەوەی دیبووی بێئەقڵ دەبێت دوای ژیری و ئەقڵداری، یان نەزاندەبێت دوای زانست و زانیاری.

*دەگونجێت نێوچاوان بەڵگەبێت لەسەر ڕژدی و ڕێزداریی.

*ئەگەر نێوچاوانی بەڕەشی ببینی دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕژدی و بەخیلی و نەدانی مافی خودا.

*درەوشانەوەیی و ڕوونـاکی بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایی بەخشین و نەوازش.

*دەگونجێت ناوچەوان بەڵگەبێت لەسەر ئەو بەرماڵ و ڕاخەرەی مرۆڤ کڕنووشی لەسەر دەبات یان هەرشتێکیتر.

*هەروەها گەورەیی لەخەودا یان بوونی ئاسن و بەرد بەڵگەیە لەسەر هەوڵدان لەنوێژدا یاخود هیچ و پووچی.

*ئەوەی نێوچەوانی بریندار ببینێ یاخود زوخم و کێم بەدیبکات پێوەی نوێژ دەفەوتێنێ یاخود کڕنووشەکانی تەواو ناکات یان یەکێك بەقسەیەکی ناخۆش ڕوویەڕووی دەبێتەوە.

ناوك(كرۆك): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەنكەخورماو پەتی بادراوو توێژی تەنك، ئەگەر ناوكێكی پێبوو دادگایی هەبوو بەڵگەكانی بەسەر نەیارەكانیدا سەردەكەوێ بەپێی ئایەتی: ﴿ولا يظلمون فتيلا﴾ (الإسراء: ٧١) ئایەتی: ﴿ والذين تدعون من دونه مايملكون من قطمير﴾ (فاطر: ١٣).

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر تەمەنێكی درێژ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر شتومەكو كاڵای ماڵ چونكە بناغەی ئاینە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەو دووریی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ناوك ژنی پیاو یا خۆشەویستو دۆستو هەڵمەتبەرن.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر ناوكێكی بەنەخۆشیو شێوەی خراپەوە بینی بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی هەردووكیان، ئەگەر باوكیشی نەبوو بەڵگەیە لەسەر ئەو نیشتمانو زێدەی تێدا لەدایكبوە، بەڵام ئەوەی لەغەریبیدابێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوە.

*ئێشو ژانی ناوك بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خاوەنەكەی بەخراپی مامەڵەدەكات لەگەڵ هاوسەرەكەیدا.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دایكی خەوبینەر یان باوكی یاخود بژێویو رزقو رۆزی یان ئەو پیشەیی بەلێنكەرایی لەسەر دەبەستریٚ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هاوسەرەكەی.

+دۆستو دڵداری.

+جزدانی پڕ لەپارەی داخراو.

*ئەگەر لەخەودا بینی رووداوو كارەساتیٚ رووی تێدەكاتو دەگەڕێتەوە بۆئەوەی باسمانكرد لەدایكو باوكو كوڕو ماڵو سامان، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو بەڵگەی مەرگیەتی بەتایبەت ئەگەر بینی ناوكی ئاوساوە، ئەگەر بەدەستی خۆیكردیەوە بەناوسكیدا گەنجینەكەی بەدەستیدەگاتو یان ئەو جزدانەی خێری لێدەكات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرخۆشی.

*ئەگەر بینی دووناوكی هەیە دووكچی جوانیدەبێت.

*ئەگەر ئێشو ئازاری بەناوكیەوە دی دایكو باوك یاخود وڵاتو نیشتمانی باوباپیرانی لەدەستدەدات.

ناوی خوابردن(یادی خواكردن): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر مەردوم بینی لەخەودا (سبحان الله)دەكات غەمو پەژارەكانی دەڕەوێتەوە بەشێوەیەك وایدانەناوە، ئەگەر وایبینی ناوی خوابردنی لەبیرچوەتەوە غەمو پەژارە رووی تێدەكات بەهۆی ئایەتی:﴿فَلَوْلَآ أَنَّهُۥ كَانَ مِنَ ٱلْمُسَبِّحِينَ﴾ (الصافات:١٤٣).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی یادی خوادەكاتەوە پیاوێكی باوەڕدارە،

ئەگەر یادی خواینەکرد بێباوەڕە، بەلآم ئەگەر (سبحان الله)ی کرد گەر غەم و پەژارەداربوو یان نەخۆشبوو یا ترسی لێنیشتبوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە لەلایەکەوە خۆی هەستی پێنەکردووە.

*ئەگەر لەخەودا نوێژێکی فەرزیکرد پاشان یادی خوایکردەوەو بەمەزنی دانا بەڵگەیەلەسەر قەرزدانەوەو گەردن پاکیو ئەمەکداریو بەجێگەیاندنی نەزرو پەیمانو ئەوەرجانەی لەسەرخۆی داناوە.

ن ک

نکوولیکردن: (نابلسی)دەڵێت: نکوولیکردن دووجۆرە نکوولیکردن لەحەقو ناحەق، ئەگەر نکوولی لەناحەق بکات فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەدەکات، بەلآم ئەگەر نکوولی لەحەق بکات بێباوەڕ دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا الاَّ الكَافِرُونَ﴾(العنكبوت: ٤٧).

ن م

نمایشکراو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە هاوەڵانی بەسەردەکاتەوەو کاروبارەکانیان چاکدەکات.

*ئەگەر بینی ئەوەی نمایشدەکرێ لەلایەك لەکەسو کاری نییە دەمرێ، ئەگەر بینی تورەیە لێی گوناهو تاوانی ئەنجامداوە، ئەگەر رازیبوو لێی بەڵگەیە لەسەر رەزامەندی خوداوەند.

*ئەگەر بینیو ویستیان بیخەنە روو لەمەرگ نزیکدەبێتەوە پاشان قوتاردەبێ.

نمرەساز: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وێنەگرو نیگارکێش، ئەگەر لەخەودا بینی نمرەسازە دەبێت بەنووسەر یاخود لەقوماردا دەیباتەوە.

*بینینی ژنی نمرەساز بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بازیو یاریدەکات بەمەلآشوو.

ن و

نوح(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر (نوح) پێغەمبەری بینی تەمەنی درێژدەبێو بەلآونەهامەتی لەدوژمنەکانیەوە پێدەگات ، پاشان سەرکەوتن بەسەریانداو پتر سوپاسی خوداوەند دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ إِنَّهُ كَانَ عَبْداً شَكُوراً ﴾ (الإسراء:٣).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر (نوح)ی بینی(سەلامی خوای لێبێت) پیاوێکی زانای گوێڕایەڵو دەبێو نەرمونیاندەبێ، دوژمنی زۆری دەبێتو سەردەکەوێت بەسەریانداو پلەوپایەیەکی مەزنو گەورە بەدەستدەهێنێو هاورێکانی گوێڕایەڵی ناکەنو پاشان زاڵدەبێت بەسەریاندا.

*هەروەها گوتراوە: بینینی (نوح) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر زۆری باران لەوساڵەدا بەهۆی ئەوەی ئاو لەسەردەمی ئەودا زۆربوە.

*ئەگەر (نوح)ی بینی پیاوێکی دوژمنداره‌و دراوسێکانی ئیره‌یی پێده‌بەن‌و پاشان قوتارده‌بێت لێیان دواتر خوداوەند تۆڵەیان لێدەسێنێت.
*هەروەها گوتراوه: بینینی (نوح) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی بێباوەڕان‌و دڵنیاییە بۆ باوەڕداران. ئەگەر لەنەبوونیدا بینرا بەڵگەیە لەسەر زۆری باران، ئەگەر لەکەشتیەکدا بینرا بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر بەهێزی بیدعەخوازیی‌و لاوازی باوەڕداران.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر گوێڕایەڵی خوداوەندو فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپە.
*ئەگەر خەوبینەر پادشابوو سەرپێچیدەکات‌و دوژمنایەتی بۆ بەدەر دەخات.
*بینینی بەڵگەیە لەسەر دوژمنایەتی خانەوادەو سەرکەوتن بەسەریاندا.
*بینینی بەڵگەیە لەسەر نەبوونی‌و گرانی‌و بەرزبوونەوەی نرخ.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ڕەواندنەوەی غەم‌و پەژارەو بارانبارین‌و بۆڵەبۆڵی منالان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیشەسازی‌و کشتوکاڵ‌و ڕێککردنی کەشتی‌و سەفەر لەزەویداو هەڵگرتنی شتومەکی فرەچێژو جۆر.
*بینینی بەڵگەیە لەسەر هەرکەسێك زانیاری هەبێت بەرەچەڵەکی مرۆڤ‌و جۆری ئاژەڵ‌و باڵندەی بەهۆی ئەوەی کەشتیەکە لەو جۆرانەی گرتبوەخۆ.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر وەڵامی پرسیارو پاشگەزبوونەوە لەوەی کەلەکیسیچووە لەحەقدا.
*دەگونجێت یەکێك لەمنداڵەکانی لەئاینەکەی پاشگەز ببێتەوە یان لەمەزهەب‌و سوننەت‌و لەبری ئەوە تاقیی بکرێتەوەو بەسەرپێچیکاریی بمرێ، دەگونجێت ڕێگەی شافەعەتکردنیشی نەدرێ.
*ئەگەر ژنێك (نوح)ی بینی بەڵگەیە لەسەر سەرپێچی هاوسەرەکەی‌و گوێڕایەڵی بۆ خزمەکانی کەکەس‌وکارو هۆزوتیرەن.

نوشتە(جادوو): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەنوشتەدا گەر بۆ نەخۆش نووسرابوو ئایەتی قورئان‌و سوننەتی تێدابوو بەڵگەیەلەسەر ئیمان‌و پارێزگاری‌و ڕەواندنەوەی غەم‌و پەژارە، ئەگەر واژووی ئەوە دوعبای خوێند بەڵگەیە لەسەر درۆو ساختە یاخود ڕووپامایی لەکاروکرداردا، ئەگەر خەوبینەر پیشەکاربوو لەپیشەکەیدا ناپاکی‌و ساختەدەکات، ئەگەر زانابوو ئامۆژگاریان لێدەگرێتەوە یا بەهانە دەردەخات، ئەگەر دادوەربوو بەناحەق بڕیارو حوکمدەدات.

*ئەگەر بینی ئاو لەدەفرێکدا دەخوات یان ئاویدا بەیەکێك لەجامو پەرداخێکدا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.

*ئەگەر بینی دوعا دەکات یان دوعای بۆ دەکەن دوعا بەتاڵۆ درۆیە مەگەر دوعاکە (بسم الله الرحمن الرحيم) یا ئایەتەلکورسی یاخود ئایەتێکی قورئانی تێدابێت.

نوقمبوون: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی لەئاوی دەریادا رۆچوە قوڕولیتاویبوو غەمو پەژارەی لەدەستەڵاتدار دەستدەکەوێ، ئەگەر گەوهەری لێدەرهێنا لەفەرمانڕەواوە کچێکی دەستگیردەبێ یاخود زانیاری یان گەنجێك بەئەندازەی گەوهەر.

*ئەگەر بینی لەنێو روبارێکدا رۆچوەو ناتوانێ لێی دەربێ ئارامی زیانگێری نییە.

*ئەگەر بینی لەنێو دەریایەك رۆچوەو لەسەر گەوهەرێکە داواکاری زانیاری یان ماڵۆ دارایيەو بەئەندازەی ئەو گەورە بەدەستیدەهێنێت.

نوکتەباز(منولوجست): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فڕوفێڵۆ پلانێك خەڵکی پێ لەخشتەدەبرێ یاخود مرۆڤێك گاڵتەی پێدەکرێ.

نوێژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: (ئەبو سەعد) (رەحمەتی خوای لێبێت) دەڵێت: بینینی نوێژ لەخەودا باشە لەدنیاو ئایندا و بەڵگەیە لەسەر:

+بەدەستهێنانی دەستەڵات.
+قەرزدانەوە.
+سپاردنی ئەمانەت.
+بەجێهێنانی فەرزێك لەفەرزەکانی خوداوەند.

*هەروەها نوێژ سێبەشە: فەرزو سوننەتو نوێژی خۆبەخش. نوێژی فەرز ئەوەیە کەباسمانکردو خاوەنەکەی خوداوەند (حەج)ی لەچارە دەنووسێۆ لەخراپە خۆی دوور دەخاتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ ﴾ (العنكبوت: ٤٥).

*سوننەت بەڵگەیە لەسەر پاکێتی خاوەنەکەیو ئارامگرتن لەسەر کاری خراپەو دەرخستنی ناوێکی باش بەپێی ئایەتی: ﴿ لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ ﴾ (الأحزاب: ٢١) سۆزوبەزەیی بۆ دروستکارانی پەروەردگار، هەروەها خزمەتی بۆ منداڵۆ ژێردەستەکانیدەکاتو باشە ئەنجامدەدات لەگەڵیانو هەوڵدەدات لەکاروباری هاوەڵانیدا، ئەمەش شکۆمەندی پێدەبەخشێ.

*خۆبەخش(خۆبەخش، تطوع): ئەوپەڕی پیاوەتیو رەواندنەوەی غەمو پەژارەیە.

*ئەگەر بینی نوێژی نیوەڕۆ ئەنجامدەدات لەرۆژێکی ساماڵدا لەکاروبارێکدا میانەڕەو دەبێ شکۆمەندی پێدەبەخشرێ بەپێی

ساماڵی لەو ڕۆژەدا، ئەگەر ڕۆژێکی تەمو مژاوییبوو دەستەبەری غەمو پەژارەدەبێت.
*ئەگەر بینی نوێژی عەسر دەکات بەڵگەیە لەسەر ئەو کارەی لەسەرییەوە کەمێکی ماوە.
*ئەگەر بینی نوێژی نیوەڕۆ دەکات لەعەسردا قەرزەکەی دەداتەوە.
*ئەگەر یەکێك لەو دوونوێژە (نیوەڕۆ یان عەسر) بچڕا نیوەی قەرزەکەی دەداتەوە یان نیوەی مارەیی بەپێی ئایەتی: ﴿ فنصف ما فرضتم ﴾ (البقرة: ٢٣٧).
*ئەگەر بینی نوێژی ئێوارە دەکات ئەرکی خۆی بەرانبەر منداڵەکانی بەجێدەهێنێ.
*ئەگەر بینی نوێژی خەوتنان دەکات بەجۆرێك مامەڵە دەکات لەگەڵ منداڵەکانی کەدڵیان خۆشدەکاتو هێمنیو ئارامیان پێدەبەخشێ.
*ئەگەر بینی نوێژی بەیانیدەکات کارێك دەستپێدەکات دەگەڕێتەوە بۆ چاککردنی بژێوی خۆیو منداڵەکانی.
*ئەگەر بینی نوێژی نیوەڕ یا عەسر یاخود خەوتنان دووڕکاتی لێدەکات سەفەردەکات، ئەگەر ژنێك خەوێکی لەو جۆرە ببینێ ئەو ڕۆژە دەکەوێتە خولی مانگانەوە.
*ئەگەر بینی نوێژەکەیچوو یان شوێنێکی نەدۆزیەوە نوێژی لێبکات قورسیو گرانی کاروبارەکانیەتی، لەکیسچوونی دەستنوێژو تەیەمومو خۆشۆردنی پێویست ئەنجام نەدانیشی هەر بەوچەشنەیە.
*ئەگەر بینی بەدانیشتنەوە نوێژدەکات بەبێ هۆ کردارەکانی وەرناگیرێ.
*ئەگەر لەسەر لا نوێژیکرد نەخۆشدەکەوێ.
*ئەگەر بینی بەسوارییەوە نوێژدەکات ترس‌وبیم دێت بەسەریا.
*ئەگەر بینی ئیمامێك نوێژ بۆ خەڵکیدەکاتو سوارییەو بەسواری وڵاخ یان لەنێو ئوتومبیلدان ئەگەر لەجەنگدابوون سەرکەوتنیان پێدەبەخشرێ.
*ئەگەر بینی لەبێستانێکدا نوێژدەکات داوای لێخۆشبووندەکات لەپەروەردگار.
*ئەگەر بینی لەنێو کشتوکاڵدا نوێژ دەکات خوداوەند مافی خۆی لێوەردەگرێتەوە.
*ئەگەر بینی لەکوشتارگەیەکی گەرماوی ئاژەڵدا نوێژدەکات بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوانێك ئەنجامیدەدات یا کاری نێربازی لەگەڵ هەرزەیەکدەکات.
*ئەگەر بینی نوێژێکی فەرزی چوو هیچ شوێنو جێگەیەکی بەدینەکرد بیگرێتەبەر ناتوانێت داواوخوازی خۆی بەجێ بهێنێ.
*ئەگەر بینی لەنێو کۆمەڵێکی ڕیزرێکدا نوێژدەکات زۆریادی خودا دەکەن بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُون

(١٦٥) وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ (١٦٦) ﴾ (الصافات).
*ئەگەر بینی نوێژێکی فەرزینەکردو وازی لێهێنا سووکایەتیدەکات بەشەرعی خوا.
*ئەگەر بینی لەنوێژدا بەپێوە وەستاوەو نەچەمایەوە هەتا کاتەکەی بەسەرچوو زەکات نادات.
*ئەگەر بینی نوێژدەکاتو هەنگوین دەخوات دەچێتە لای ژنەکەی لەکاتێکدا بەرۆژوە.
*ئەگەر بینی نوێژدەکات روو بە(کابە) بەڵگەیە لەسەر جێگیربوونی ئاینی.
*ئەگەر روو بەرۆژئاوا نوێژیکرد بەڵگەیە لەسەر وشکی مەزهەبیو چاونەترسی لەسەر سەرپێچی، چونکە رووگەی جوولەکەیەو ئەوانبوون بێگوێپێیدان بەفەرمانی پەروەردگار لەرۆژی (شەممە)دا راویانکرد.
*ئەگەر روو بەرۆژهەلات نوێژیکرد بەڵگەیە لەسەر داهێنانو خۆسەرقاڵکردنی بەکاری بەتاڵ چونکە ئەوەش رووگەی مەسیحیەکانە.
*ئەگەر نوێژیکردو پشتیکردبوە رووگە لەنوێژدا بەڵگەیە لەسەر وازهێنانی لەئیسلامو ئەنجامدانی گوناهە گەورەکان.
*ئەگەر بینی رووگە(قیبلە) نادۆزێتەوە سەرسامە لەکاروبارەکانیدا.
*ئەگەر نوێژیکرد بۆلایەکیتر بەدەر لەرووگە بەلام جلوبەرگێکی سپی پۆشیبوو قورئانی دەخوێندەوە بەو چەشنەی پێویستەو ئەوە (حەج) دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللهِ ﴾ (البقرة: ١١٥).
*ئەگەر بینی سوپاسگوزاری دەنوێنێ بۆ پەروەردگار کورێکی پێدەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ الْحَمْدُ للهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ ﴾ (ابراهيم: ٣٩).
*ئەگەر بینی سوپاسوستایشی پەروەردگار دەکات هێزو نورو رێنومایی لەئاییندا پێدەدرێ، ئەگەر خاوەنی ئەو خەونە بەرپرسبوو دەبێت بەفەرمانرەوای شارێکی ئاوەدان بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ ﴾ (سبأ: ١٥).
*ئەگەر بینی نوێژی هەینی دەکات سەفەرێکی پڕ لەخێر ئەنجامدەداتو خێری دەستگیر دەبێت لەگەڵ رزقو رۆزیو چاکە.
*ئەگەر بینی لەرۆژی هەینیدا نوێژی هەینیدەکات کاروباری پەرتەوازەی بۆ کۆدەبێتەوەو دوای نارەحەتی سووکو ئاسانی رووی تێدەکات، هەروەها دەڵێن: ئەوەی خەوێکی لەو چەشنە ببینێ گومانێکی باش بەکارێکدەبات بەلام بەو شێوەیە نییە، ئەگەر خاوەنی ئەو خەونە ژنبوو کورێکیدەبێت.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی نوێژی فەرزی ئەنجامدا لەکاتی دیاریکراودا بەدەستنوێژو هەڵسانو چەمانەوەو

کڕنووشی ڕوو بەقیبلە ئەنجامدا ئەو فەرزەی خوداوەند لەسەری داناوە بەجێی دەهێنێت وەك (حەج)و قەرزدانەوەو خۆی لەستەمکاری خراپە بەدوور دەگرێت.

*نوێژی فەرز لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پەیمانو خزمەتی بێکارو ئاشتبوونەوە لەگەڵ ئەوەدا کەدەنگی لێدابڕیوە ، ئەگەر پێشەوای مزگەوتبوو دەستەبەردەکرێ یان قەرزی پێدەدرێ، ئەگەر نوێژخوێنبوو دەبێت بەئەرك بەسەر کەسانیترەوە.

*نوێژی نیوەڕۆ خۆپیشاندانە یان خۆدەرخستنە چونکە نهێنیو پەنهانە.

*ئەگەر بینی نوێژی نیوەڕۆ دەکات پێداویستی بەدەستدەهێنێتو سەردەکەوێت بەسەر هەموو پێداویستیەکانیداو قیامەتی باشدەبێ دوای ئەوەی نوێژەکەی بەجێدەهێنێت، چونکە تەواوکردنی نوێژ بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی خواستی مرۆڤ.

*نوێژی عەسر سوێندە دەیخوات یا بۆ کەسێکیتری دەخواتو بەڵگەیە لەسەر غەرامە.

*ئەگەر بینی نوێژی عەسر دەکات ئەو داوایەی دەیکات بۆی بەجێدێت دوای ناڕەحەتیو دەردەسەری، بەڵام ئەگەر نوێژەکەی تەواو نەکرد کردارەکەی لەسەر قورسدەبێ.

*ئەگەر بینی نوێژی ئێوارەدەکاتو ڕۆژئاوابوە داواکەی بەسەرچوەو گەیشتوەتە کۆتاییەکەی، ئەگەر نوێژەکەی تەواوکرد ئەوەی خوازیاریەتی بۆی بەجێدێت.

*دەگونجێت نوێژی خەوتنان بەڵگەبێت لەسەر تەواوبوونی کردارەکانی یاخود بەسەرچوونی تەمەنی هەتا دوایین کاری ئەوکات بەئاگادێت لەو خەونەی کەمەرگەو پەلکێشیدەکات.

*ئەگەر بینی نوێژی بەیانیدەکات بەیانی دادێت بەسەریاو بەروارێکی نزیك ڕووی تێدەکات گەر شەڕبێت یان خێر.

*ئەگەر بینی نوێژی خەوتنان ئەنجامدەدات ئەرکی سەرشانی بەجێدەهێنێت خوداوەند لەسەریداناوە لەپەیداکردنی بژێویماڵو منداڵو جلوبەرگو پێداویستیەکانی دیکە.

*ئەگەر بینی نوێژی بەیانیدەکاتو ڕۆژیش بوەتەوە لەخاڵێکەوە دەستپێدەکاتو هەوڵدەدات لەبۆ چاککردنی بژێوی خانەوادەکەی.

*نوێژی خەوتنان بەڵگەیە لەسەر تەواوبوونی لەکارەکانو پشوودانی ماندوو.

*نوێژی خەوتنان بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی کاروبارەکان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جەنگاندن لەدژی شەیتانو دوژمنان لەکاتی خەوی نیوەڕۆدا.

*خەوی عەسر بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن ئەگەر لەخەودا نوێژی

ئەنجامدا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕێنومایی‌و خێرو پارێزگاریی.
*نوێژی ئێوارە بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەدایك‌و باوك یەكێكیان یاخود ئەوەی دەستی بەسەرا گرتوە یان لابردنی ئەوەی خۆركەوتن بەڵگەیە لەسەری.
*ئەگەر بینی نوێژی خەوتنان ئەنجامدەدات دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+خۆ ئامادەكردن بۆ سەفەر.
+هاوسەرگیری گواستنەوە لەشوێنێكەوە بۆ شوێنێكی دی.
+خەوتنان خۆی‌و لاوازی بینایی‌و چاو.
+فراوانی چارەنووس‌و ئەجەل.
*ئەگەر نوێژی بەیانی ئەنجامدا سوێندێكەو خواردوویەتی.
*ئەوەی نوێژی عەسر بكات ئاسانی‌و خۆشی دوای نارەحەتی ڕووی تێدەكات.
*ئەگەر نوێژی ئێوارەی ئەنجامدا لەكارێكدایە تەواوبوە لێی‌و بەخێرایی پێیدەگات.
*ئەگەر بینی نوێژی خەوتنان ئەنجامدەدان فرۆفێڵ‌و دەستبڕین ئەنجامدەدات.
*ئەگەر بینی نوێژی هەینی ئەنجامدەدات خوازو داوای بۆ بەجێدێت‌و دەكات بەهیواو ئاواتی خۆی.

*ئەگەر بینی لەكێڵگەو بێستانێكدا نوێژ دەكات داوای لێخۆشبوونەكات لەپەروەردگار، ئەگەر لەزەوییەكی كشتوكاڵیدا نوێژیكرد قەرزەكەی دەداتەوە.
*ئەگەر لەكوشتارگەیەكی گەرماویدا نوێژیكرد كاری نێربازی لەگەڵ منداڵێك ئەنجامدەدات.
*ئەگەر بینی بەدانیشتنانەوە بەبێ هۆ نوێژدەكات كردارەكانی وەرناگیرێ، ئەگەر لەسەر لا نوێژیكرد نەخۆشدەكەوێ.
*ئەگەر نوێژیكردو لەمزگەوت هاتەدەرەوە خێرو چاكەی دەستدەكەوێ.
*ئەگەر بینی بەپێوە نوێژدەكات ترس‌وبیم‌و كوشتار ڕووی تێدەكات، ئەگەر پێشەواو ئیمام بەپێوە نوێژیانكردو سەرجەم سرووتەكانیان بەوچەشنەبوو خەڵكیشیان لەگەڵدابوو ئەگەر لەجەنگ‌و كوشتاردابن سەردەكەون.
*ئەگەر بینی نوێژە فەرزەكانی كردووە بەدوورکات سەفەردەكات.
*ئەگەر بینی نوێژدەكات‌و هەنگوینەدەخوات دەچێتە لای هاوسەرەكەی لەكاتێكدا بەڕۆژوە، ئەگەر ژنێك بینی نوێژە فەرزەكان دوورکات دەكات لەورۆژەدا دەكەوێتە خولی مانگانەوە.

* ئەگەر بینی نوێژەکەی چوو لەکاتێکدا ئەوەنـدە گـەڕا بـەدووی شـوێنێکدا کاروبـاری ئـاین یـا دنیـای لەسـەر قوسوگراندەبێ.
* ئەگەر لەخۆوە وازی لەنوێژهێنا یاخود نکوولی لێکرد یاخود ویستی بیگێڕێتەوە سـووکایەتی بەشـەریعەتی ئیسلامیدەکاتو دەیەوێت گۆڕانی تێدا ئەنجامبدات.
* نوێـژی هـەینی لەخـەودا بەڵگەیـە لەسەر:
+خۆشیوشادی.
+چوون بۆ (حەج)و بۆنە ئاینیەکان.
+دانەوەی هەندێك قەرز.
* نوێـژی جـەژنی (رەمـەزان) لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر:
+قەرزدانەوە.
+چاکبوونەوەی نەخۆش.
+قوتاربوون لەناڕەحەتی.
+رەواندنەوەی غەمو پەژارە.
* نوێـژی جـەژنی (قوربـان) بەڵگەیـە لەسەر:
+چاولێکاری لەکاروبارەکاندا.
+پاراستنی وەسیەتنامە.
+بەجێهێنانی نەزر.
* دەگونجێت ئـەو دوونوێـژە بەڵگەبێت لەسەر:
+خۆشحاڵیو غەمو پەژارە.
+جێگیری.
* ئەگەر کەسێکی لەشولارساغ نوێـژی وەك نەخۆ ێك ئەنجامـدا بەڵگەیـە لەسـەر کـەموکوڕی لەبەختـداو دووڵی لەوتەو کردارا.
* نوێژی هەینی وەك نوێـژی کـورتکراوە وایـە بەڵگەیـە لەسـەر سـەفەر، دەگونجێـت بەڵگەبێت لەسـەر فیتنـەو ئاشوبی دوژمن.
* نوێژ لەسەرزەوی بـێ راخـەر بەڵگەیـە لەسـەر چـوونە لای ژن لـەدواوە یـان لەکاتی خولی مانگانەدا بەتایبەت ئەگەر ئـەو زەوییـە پـیسو پۆخڵبـوو، دەگونجێـت ئەنجامـدانی بەڵگـەبێت لەسەر هەژاریو پێداویستیو ملکەچیو رسـوایی، ئەگـەر بەعـەورەتی دیـارەوە نوێـژیکرد بەڵگەیە لەسـەر خراپـەکردن بـەزوبانی بـەرۆژوەوە یـان خێرکـردن بـەماڵی حـەرام یـاخود شـوێنی حـەزو ئارەزوو دەکـەوێتو وادەزانێـت لەسـەر حەقە.
* ئەگەر نوێـژی ترسـی بەئەنجامگەیاند بەڵگەیە لەسـەر بەسـتنی پەیماننامـەی شەریکایەتیو جموجـووڵو گـۆڕان یـان روحکێشانی نەخۆش.
* قسەکردن دەربـارەی نوێـژ بەڵگەیـە لەسـەر پاشـگەزبوونەوە لـەوەی بەخشیوەتی یان بێدەنگبوە لەسەری یـاخود بەخـەڵات داویـەتی بەیـەکێك، ئەگەر شادریەوە یـان ئاشـکرایکرد یـان لەشـوێنی دەنـگ نزمکـردن دەنگـی بەرزکردەوە ئەگەر دادوەربوو بەناحـەق فەرمانـدەردەکاتو روو لەبیدعـەو

رووپامایید‌ەکات ، وەگەرنا ئەو حەق‌و ماڵ‌و دارییەی لایەتی دەیشارێتەوە.
*ئەگەر لەچەمانەوەو کڕنووشبردندا پێشکەوت بەڵگەیە لەسەر پێچەوانەبوونی باوك‌و دایك یاخود ئەوەی ئەرکی گوێڕایەڵی لەسەریەتی، یان دەگونجێت بەهەڵەکردن‌و نەبوونی زیرەکی‌و لەبەرکردن تاقیبکرێتەوە.
*نوێژی (تەراویح) لەخەودا بەڵگەیەلەسەر ماندوبوون‌و هیلاکی‌و قەرزدانەوەو ڕێنومایی.
*نوێژەبارانە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+ترس‌وبیم.
+ڕژدی‌و نەبوونی.
+گرانی‌و بەرزبوونەوەی نرخ.
+وەستانی بژێوی‌و ڕزق‌و ڕۆزی.
+غەم‌و پەژارە بەهۆی بازرگانی‌و موڵکدارییەوە.
*نوێژی ڕۆژگیران‌و مانگگیران بەڵگەیە لەسەر پەشوودان بۆیەکێك ڕۆژ بەڵگەبێت لەسەری یان مانگ. دەگونجێت ئەنجامدانی ئەو نوێژە بەڵگەبێت لەسەر:
+تەوبەکردنی خراپەکارو باوەڕهێنانی بێباوەڕ.
+ترس‌وبیم لەفەرمانڕەوایان.
+دەرکەوتنی نیشانەو هێمایەکی گشتی.
*نوێژی ترس بەڵگەیە لەسەر:
+خۆشەویستی‌و تەبایی.
+ڕێککەوتن‌و تەبایی لەوتەو ئاسایشدا.

*نوێژی مردوو (جەنازە) بەڵگەیە لەسەر کەموکوڕی لەنوێژە فەرزەکاندا وەك هەڵەکردن لەکڕنووش‌و هەستان‌و دانیشتندا. ئەگەر بینی نوێژ لەسەرمردوو دەکات زۆر دوعاو داوای لێخۆشبوونی بۆ دەکات، ئەگەر ئەو نوێژەی تەواوکرد دوعای گیرایە، ئەگەر خۆی لەکاتی نوێژەکەدا بەرنوێژیدەکرد بەدەستەلاتدارو فەرمانڕوا دادەنرێت لەلایەن فەرمانڕەوایەکی بەدخووی خراپەوە، ئەگەر بینی دەڵێت: پەروەردگارا سلاو بدە لەدیاری فلان ئەوە پەروەردگار لەوکەسە خۆشبوە.
*ئەگەر بینی لەدوای ئیمامەوە نوێژ لەسەر مردوویەکدەکات ئامادەی کۆڕێکدەبێت تێدا دوعا بۆ مردوو دەکرێ.
*ئەگەر بینی نوێژ لەسەر تەرمێکدەکات تکا بۆ پیاوێکی خراپ‌و بەدئاییندەکات.
*ئەگەر بینی لەڕۆژی هەینیدایەو نوێژی هەینی ئەنجامدەدات بەڵگەیە لەسەر دەرووی خێر لەوادەیەکی نزیکدا یاخود یەکگرتنی دوودڵدارو بەجێهێنانی پێداویستی‌و خواز.
*ئەگەر بینی بەتەنیا هەرخۆی نوێژدەکات بەتەنیا بۆ خۆیدەبێت بەدەر لەکەسانیتر.
*ئەوەی شتێکی لێونببێت‌و خۆی لەجەژندا ببینێتەوە لەدەستدایەوە بەدەستیدەهێنێتەوە، ئەگەر جەژنی

(رەمەزان)بوو لەتەنگەژەو ناڕەحەتی دەردەچێت بۆ خۆشیو شادی، ئەگەر لەجەژنی (قوربان)بوو ئەگەر زیندانیبوو قوتارو ئازاد دەکرێ، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوەو غەمو پەژارەی دەڕەوێتەوەو حاڵوباری باشدەبێ.

*ئەگەر بینی نوێژی ڕۆژگیران ئەنجامدەدات بەڵگەیە لەسەرئەوەی ڕووداوێك دادەبەزێت بۆ فەرمانڕەوایان یاخود ئەوانەی خەڵکی شوێنیاندەکەوێت یا زانایەك دەمرێتو خەڵکی سەرجەم نوێژی لەسەر دەکەن.

*ئەگەر بینی نوێژە بارانەدەکات بەڵگەیە لەسەر ڕووداوێك لەو جێگەیەدا ڕوودەدات لەفەرمانڕەواو دەستەلاتدارێك کۆدەبنەوە یان ملکەچی بەردەستیدەبن هەتا ئەوەی لەسەری داناون لایببات.

*ئەگەر نوێژەکەیان بەتەواوی ئەنجامداو گەڕانەوە بۆ شوێنو جێگەی خۆیان خوداوەند دەروویان لێدەکاتەوە.

*ئەگەر بینی نوێژی سوننەتدەکات بەڵگەیە لەسەر زیادەو چاکی ئاینو پابەندبوون بەسوننەتەوە، هەروەها ئەگەر پیاوێکی عەجەمی کەنوێژ نازانێتو خوێندنەوەی باش نییە بینی بوە بەپێشەوا دەمرێت.

*ئەگەر بینی نوێژی سوننەتدەکات پابەندە بەسوننەتی پێغەمبەرەوەو(ﷺ) پاكو بێگەردە لەپیسیو ڕەوشو کرداریشی جوانە.

*ئەگەر بینی نوێژی خۆبەخش(تطوع)دەکات کاروبارەکانی قیامەت ئەنجامدەداتو بەئەندازەی ئەو نوێژانەی دەیکات لەگەڵ نوێژی فەرزدا هەڵدەستێت لەبەجێهێنانی کاروباری خانەوادەکەی.

*ئەگەر بینی نوێژی بەکۆمەڵ ئەنجامدەداتو ڕیزەکەیان ڕێکە کۆمەڵێکن زۆر یادی خوا دەکەنەوە.

*نوێژی سوننەت لەخەودا هێواشیو لەسەرخۆیو نزیکبوونەوەیە لەدڵەکان بەخزمەت یان ماڵو سامان، ئەگەر خەوبینەر ڕەبەنبوو خۆی ئامادە دەکات بۆ هاوسەرگیری، ئەگەر هاوسەرداربوو پەروەردگار دوو کوڕی پێدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً ﴾ (الأنبياء:٧٢).

*ئەگەر لەخەودا نوێژی سوننەتو خۆبەخشیکرد، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێتو گوفتاری خێر لەزاری دێتە دەرەوە، ئەگەر شەونوێژیکرد پلەوپایەیەکی بەرزو بالا بەدەستدەهێنێت.

*نوێژی داخوازی(صلاة الحاجة) لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئامادەبوون لەبۆنەکاندا وەك(حەج)و...بەجێهێنانی نەزرو لەسەرخۆبەپێوستدانان.

*نوێـژکردن بەدانیـشتنەوە بەڵگەیـە لەسەر:
+نەتوانینو شکستهێنان.
+رازیبـوون بـەو رزقو رۆزییـەی بـۆی فەراهەمهاتوە.
+ئاگـاداركردن بەنەخۆشـی بـاوكو مامۆستاو ئەوەی لەئەستۆیدایە چاكەی لەگەڵبكات.
*نوێژی لێخۆشبوون: لەخەودا بەڵگەیە لەسـەر لێخۆشـبوون لەگوناهـەكان، ئەگەر بەرنوێژیكرد بۆ خـەڵكی بەڵگەیە لەسـەر بارانبـارین، ئەگـەر هـەژاربوو دەوڵەمەنـددەبێت، ئەگـەر نـەزۆكبوو منـداڵی نێرینەیـدەبێت، دەگونجێـت لەكشتوكاڵ یا داروتەختەو موڵكدا رزقو رۆزی بدرێت.
*نوێژی تەسبیحات: لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر یارمەتیو رێنوماییو خێرو رزقو رۆزی.
*نوێژی (پـرس، ئیستخارە): لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر بەسـەربردنی ئـەو گومانەی كەلەكاتی بێداریدا هەیەتی.
*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر چارەنووسباشـی بۆئـەوەی سـوورە لەسـەری، ئەگـەر ئـەوەی نوێـژی (ئیـستخارە)دەكـات لـەرێبازدارانبێت كەموكوڕییە لەرێبازەكەیدا.
*نوێژی نادیار (غائب): لەخـەودا داوای سوودو قازانجێكە كەسـەفەری پێبكرێ یان كەسێكیتر سەفەری پێوە بكـات، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر گەواهیدانو چاولێكردنی.
*نوێـژكردن لەسـەر گـۆڕ: لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر خـەڵاتكردنی بـەدیاریو شـتی نایـاب یاسـاغی لەسـەرە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر چاكە بۆ بێنەواو هەژارانی شایستەو زیندانی.
*نوێـژی(سـڵاوكردنی مزگـەوت) (تحیة المسجد): بەڵگەیـە لەسـەر خـەرجكردن بۆ خزمو كەسوكارو هەژاران.
*نوێـژی بێئاگـایی: لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر خێر بـەنهێنیو داوای خۆنواندن لەستەمكاران.
*ئەگـەر بینـی شـەونوێژدەكات یـاخود لەرۆژدا نوێژی سوننەتدەكات كردارێك ئەنجامـدەدات بەهۆیـەوە لەخوداوەنـد نزیكدەبێتـەوە، دەگونجێـت تـەبایی لەنێوان گەلو نەتەوەیەكدا ئەنجامدبات بـەهۆی پەرتـەوازەیی حـەزو ئارەزوویانەوە.
*ئەگەر بینی لەنوێژەكەیدا پێدەكەنێ لەنوێژدا زۆر گاڵتەدەكات.
*ئەگەر بینی نوێـژدەكاتو سەرخۆشـە گەواهی ناحەقدەدات.
*ئەگەر بینی نوێژ دەكـاتو لەشیگرانە ئاینی خراپە.
*ئەگەر بینی بەلای راست یـان چـەپدا نوێـژدەكات لەئیسلام لایداوەو واژووی شەریعەت هەڵسوكەوتدەكات.

*ئەگەر بینی نوێژخوێنانی مزگەوتێك روو بەقیبلە نوێژناکەن فەرمانڕەواکەیان لەکار لادەبرێ.
*ئەگەر بینی زانایەك روو بەقیبلە نوێژ ناکات یاخود کردارێکی پێچەوانەی سوننەتگەران ئەنجامدەدات دژی شەریعەتەو شوێنی ئارەزووی خۆی کەوتوە.
*نوێژکردن روو بەجێگەیەکیتر بەلگەیە لەسەر نزیکی لەخوداوەندو دلی بەندەکانیەوە بەوەی ناگونجێت لەسەفەردا رووی تێبکات لەخەودا.

نوێژکردن: (نابلسی) دەلێت: نوێژکردن لەخەودا بەلگەیە لەسەر بەجێهێنانی پەیمانو گەیشتن بەمەرام، هەروەها لەگەل دەروازەو دەروو لێکردنەوە.
*ئەوەی ببینێ لەبەر دەرگایەك یان لەسەر جێگەیەك نوێژ دەکات بەلگەیە لەسەر مردنی.
*ئەوەی زیندانیەك بەدی بکات نوێژ دەکات یان بەپێوە نوێژ دەکات لەزیندان ئازاد دەبێت، ئەگەر کەسێکیتر بەدیبکات نوێژدەکات کاروباری فرۆش و ئالوویل ئەنجامدەدات جێگەی ستایش و باسکردندەبێت.
*ئەوەی ببینێ بانگدەدات و قامەت دەکات سوننەتێك بەجێدەهێنێت و بیدعەیەك دەمرێنێت.

نوو

نوور (رووناکی - پرشنگ): (ئیبن سیرین) دەلێت: رووناکی دوای تاریکایی بۆ یەکێك ببینێ ئەگەر لەفتنەدابوو یان لەدوودلیدا رێنومایی دەکرێت و فیتنەکەیان لێدووردەکەوێتەوە، ئەگەر زولم و ستەمیان لەسەربێت دەرەوێتەوە، ئەگەر لەقات و قڕی و نەبوونیدابن دەروویان لێدەکرێتەوەو فەرپیت دەیانگرێتەوە ، بۆ بێباوەڕ بەلگەیە لەسەر دەولەمەندی و بۆ رەبەن بەلگەیە لەسەر هاوسەرگیری و بۆ دووگیانیش لەدایکبوونی کوڕە.
*نوور رێنوماییە دوای وێلی و سەرگەردانی و لێکدانەوەی بەپێچەوانەی تاریکاییەوەیە.
*(ئامینە)ی دایکی پێغەمبەر (ﷺ) لەخەودا بینی نورێك لەداوێنی هاتەدەرەوەو کۆشکەکانی (شام)ی رووناککردەوە ئەوجا پێغەمبەر(ﷺ) لەدایکبوو.
(نابلسی)دەلێت: بەپێچەوانەوە ئەگەر مرۆڤ لە رووناکییەوە هاتەدەرەوە بەرەو تاریکایی بەلگەیە لەسەر هەژاری دوای دەولەمەندی و ملکەچی دوای شکۆمەندی و وێلی و سەرگەردانی دوای رێنومایی و کوێری پاش بینایی.
*نور بەلگەیە لەسەر:
+کرداری چاکە.
+زانا.
+قورئان.
+کوڕی چاك.

*بۆ زانا بەڵگەیە لەسەر تاقیکردنەوە.

*ئەگەر بینی جل یان کراسێکی لەنوور پۆشی بەڵگەیە لەسەر زانیارییەکی بەسوود یان روو لەگوێڕایەڵی پەروەردگارەکەی دەکات.

*ئەگەر نورێکی بینی لەئامرازی نێرینەی هاتە دەرەوە یان لەهەندێك لەجەستەی کورێکی پێدەبەخشرێ کەسوودی لێوەردەگیرێ بەزانیاری یان کرداری جوان و سوود لەدوعاو نزای وەردەگرێ.

نووستن: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بێئاگاییە ئەگەر بینی نوستوە یان دەیەوێت بنوێت بەڵگەیە لەسەر بێکاری و بۆ سەرجەم خەڵکی خراپە مەگەر بۆ کەسێك چاوەڕێی خراپە یان سزایەك بێت هەمووی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر بینی لەگۆڕستانێك نوستبوو یان لەسەری ڕێگەیەکدا یان لەسەر گۆڕ بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر مردن و بۆ لەشساغیش بێکارییە.

*نوستن بەڵگەیە لەسەر پووچبوونەوەی سوودو قازانج و بێئاگایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر لەپێناوی گوێڕایەڵی و تێکۆشاندا لەگەڵ وازهێنان لەدنیاو شادییگێڕان بەجوانییەکانی.

*ئەگەر نوستوویەکی بینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تیاچوون لەوساڵەدا یان گرانی نرخەکان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کاروباری داخراو، ئەگەر خەڵکی لەحاڵێکی ئاوادابن و بەنوستوویی بینی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خوداوەند سزایان لەسەر لادەبات.

*ئەگەر بینی نوستوو لەسەر پشتی پاڵکەوتبوو لەدنیادا دەتوانێ پشکێ بەدەستبهێنێ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەم و پەژارە.

*نووستن لەسەردەم باش نییە، بۆ فەرمانڕەوایان بەڵگەیە لەسەر لابردنیان و بۆ خەڵکیتر بەڵگەیە لەسەر کەمی و هەژاری.

*نووستن بۆ ژنی رەبەن شووکردنە.

*هەروەها گوتراوە: نووستن رەواندنەوەی گوناهو تاوانە چونکە قەڵەمی فریشتەکان ناینووسێ.

*هەروەها دەڵێن: نووستن ژیری دادەپۆشێ و گوتراویشە نەخۆشییە.

*ئەگەر بینی نووستوەو دەترسێ دڵنیادەبێ، پێش نووستن بەڵگەیە لەسەر بێئاگایی لەبەرژەوەندی.

*نووستن لەسەر پشت پەرتەوازەیی و ملکەچیی و مردنە. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کارو فرمان.

*دەگونجێت نووستن لەسەرلا خێر یا نەخۆشی یاخود مردنبێت.

*ئەگەر بینی لەپاڵدارێکی زۆردا پاڵکەوت وەچەو نەوەو کوڕی زۆردەبێ.

*نووستن لەسەر سك زەفەربردنە لەزەویداو بەدەستهێنانیماڵوسامانو منداڵە.

نووسەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خاوەنی فێڵو پیشەیەکی بەرێزە وەك كەوشدرووبی، پێنووس وەك دەرزیو سووژن وایە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر كێڵاندن.

*پێنووس وەك سك وایە ئەگەر رووداوێك روویكردە كەسێك لەگەڵ نووسەرێكی نادیاردا سیفەتەكە بزانەو پاشان بیدەپاڵ ئەوەی كەشایستەیەتی.

*ئەگەر نووسەرێك بینی نەخوێندەوارەو نووسین نازانێ هەژار دەكەوێت ئەگەر دەوڵەمەندبوو، یاخود شێتدەبێ ئەگەر ژیربووو یان بێباوەڕدەبێ ئەگەر تاوانباربوو یان ناتوانێ ئەگەر خاوەن پلانبوو.

*ئەگەر كەسێكی نەخوێندەوار بینی بەباشی فێری نووسینبووەو لەنارەحەتیو قەیرانێكدا دەبێ خوداوەند رێنومایدەكات هۆكارێك بەكاربهێنێ هەتا لێی قوتار ببێ لەو قەیرانە.

*دڕانی كتێب رەواندنەوەی غەمو پەژارەیە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: نووسەر لەخەودا پیاوێكی قۆڵبڕە.

*ئەگەر بینی نووسەرێكی نەخوێندەوارە پلانێ دەگێڕێ یاخود ئاینی تیادەچێتو هەژاردەكەوێ.

*ئەگەر بینی نەخوێندەوار بووە بەنووسەر پلانو رێكخستنی پێدەبەخشرێ لەگەڵ فرۆفێڵ لەبەرانبەر ئەوەی پلاندەگێڕێ لەدژی.

*ئەگەر بینی خەتی ناخۆشە تەوبەدەكاتو واز لەپلاندەهێنێ.

*ئەگەر مرۆڤێك بینیبوە بەنووسەر بەڵگەیە لەسەر ئەوەی گرنگیدەدات بەكاروباری كەسانیترو خۆی فەرامۆشدەكاتو بەهۆی ئەو رەوشەوە ماندوبوونێكی زۆر رووی تێدەكاتو هیچ سوودێك نابینێ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر مردن بۆ نەخۆشو بۆ خزمەتكار بەڵگەیە لەسەر چاكیو ئەمانەتپارێزی.

*بینینی نووسەرانی فەرمانڕەواو چوونە سەر سیفەتیانە لەخەوداو بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەو چاكی حاڵو بار.

*ئەگەر نووسەرانی فەرمانڕەوا بوون بەنووسەری سەر شەقامەكان بەڵگەیە لەسەر نزمیو دابەزینی حاڵو بایان، هەروەها ئەگەر لەحاڵو بارێكی باشدا بەدیكردن بەڵگەیە لەسەر خێروچاكە.

*نووسەرانی دارشتن بینیان بەڵگەیە لەسەر شكۆمەندیو بەرزیو بەجێهێنانی پێداویستیو پەیوەندیكردن بەفەرمانڕەواو فەرمانبەرداریی دوڵەتو زانیار بەسوودو

تێگەیشتن و ڕەوانبێژی و ڕزق و ڕۆزی و سوود قازانج و هاوسەرو منداڵ و باوك و كەسوكار.

* نووسەرانی نهێنی بینیان بەڵگەیە لەسەر هەواڵ و زیادەو كەم و پەیمانبەستن و ئاگاداربوونی هەواڵی پەنهان و نهێنی.

* نووسەری سەرەڕێ و سەرشەقامەكان بینیان بەڵگەیە لەسەر پۆلیس و كەڵەشاخ.

* بینینی نووسەرانی بەڕێزو شكۆمەند مژدەو شادییە لەدنیاو قیامەتداو خەوبینەر دوایی شاددەبێت بەچوونە بەهەشت ئەگەر خواناسبێت ئەگەر وانەبوو باوریابێت خوداوەند دەفەرموێ: ﴿كِرَامًا كَاتِبِينَ ، يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ﴾ (الإنفطار:١١-١٢).

نووسین(تۆماركردن): (نابلسی)دەڵێت: ئەوەدی نامە بۆ خزمەتكارەكەی بنووسێ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی هەردووكیان چونكە نووسین وابەستبوونی چارەنووسێكە بەچارەنووسێكیترەوە.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر پشوویەك هەردوو هاوڕێ بەدەستیدەهێنن.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: نووسین بەدەستی چەپ خراپ و سەرگەردانییە.

دەگونجێت كوڕو منداڵی زینا بخاتەوە یان ببێت بەشاعیر.

* نووسین لەبنەڕەتدا فروفێڵ و نووسەر دەستبڕە.

* ئەگەر بینی خەتی ناخۆشە تەوبەدەكات و دەستبەرداری فروفێڵ لەخەڵكیدەبێت.

* ئەگەر بینی نووسراوێك دەخوێنێتەوە میراتی بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر پشتی نووسراوەكەی خوێندەوە قەرز لەسەری كۆدەبێتەوە، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا﴾ (الإسراء: ١٤).

* ئەگەر بینی كتێبێك دەخوێنێتەوەو زیرەك و ژیربوو لەخوێندنەوەی كتێبەكەدا پلەوپایەو دەستەڵاتی دەستگیردەبێ ئەگەر شایستەبێ یاخود بازرگانیەكدەكات ئەگەر بازرگان بێت بەئەندازەی ژیری.

* ئەگەر بینی كتێبێكی خۆی دەخوێنێتەوە تەوبەدەكات بۆ لای خودا لەگوناهەكانی بەپێی ئایەتی: ﴿وَاكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً﴾ (الأعراف:١٥٦).

* ئەگەر بینی چەكێك (پسووڵەیەك) لەسەری نوسراوە فەرمانی پێدەكرێ كەڵەشاخبگرێ چونكە هەركەسێك شتێكی لەسەر بنووسرێ و نەزانێ چی تێدایە خوداوەند فەرزێكی لەسەر داناوەو ئەویش كەمتەرخەمی تیا دەكات بەپێی ئایەتی: ﴿وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا﴾ (المائدة: ٤٥).

*ئەگەر بینی نووسینێکی لەسەر نووسرا ئەگەر نووسەرەکەی ناسی ناپاکی لێدەکات و تووشی فیتنەو سەرگەردانیدەکات لەئاینەکەیدا بەپێی ئایەتی: ﴿كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ﴾ (الحج: ٤).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا فرۆفێڵە ، نووسەر دەستبرە، ئەگەر بینی لەکاغەدا نووسی نکوولیکردنە لەوەی لەنێوان خۆی و خەڵکیدایە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی کتێبێك دەنووسێ ماڵ و سامانێکی حەرام بەدەستدەهێنێ بەپێی ئایەتی: ﴿فَوَيْلٌ لَّهُم مِّمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَّهُم مِّمَّا يَكْسِبُونَ﴾ (البقرة:٧٩).

*ئەگەر ئایەتێکی قورئانی بینی لەسەرکراسەکەی نووسرابوو پیاوێکە وابەستەی قورئانبوە.

*ئەگەر بینی نازانێ بنووسێ خراپەو بەڵایەو خوداوەند ڕێنومایی دەکات بۆ هۆکارێك بەهۆیەوە قوتاربێ لەو نارەحەتییە.

*ئەگەر بینی کتێبێك دەنووسێ نەخۆشدەکەوێ بەڵام ماڵ و سامانی هیچکەمناکات.

*ئەگەر بینی فێری نووسیندەبێ بەڵام باش نییە بەڵگەیە لەسەر بارێکی باش کەتووشیدەبێت لەترس و بیم و ماندووبوون کەدەکەوێتە نێوی، ئەگەر بەباشی توانای نووسینی هەبوو بەڵام وابیبینی ناتوانێ خراپەو بەڵگەیە لەسەر پووچەڵبوون و ترس و بیم و هیلاکی.

*ئەگەر بینی کتێبێکی نووسی یان تەواویکرد کاروبارەکانی بەجێدێت، ئەگەر تەواوینەکرد کاروبارەکانی بۆ بەجێنایەت.

نووسین لەسەر بەڵگەنامە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا لەسەر بەڵگەنامەیەکی نووسی فەرمانی پێدەکرێ خۆی بشارێتەوە.

نووسینگە: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سووکایەتی و ڕژدی و بژێوی تەنگ و گران و ترس و بیم.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایەی بەرز و شکۆمەند.

ن و

نۆبەرەی خورما: بەڵگەیە لەسەربوونی ئاو بۆئەوەی پێویستی پێیەتی، دەگونجێت خورمای سووریش بەڵگەبێت لەسەر زاڵبوونی خوێن و هی زەردیش زاڵبوونی زەردیی.

نۆك: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایییەك بەماندوییەتی بەدەستبکەوێت، ئەوەی نۆك بەگەرمی بخوات ماچی ژنەکەی دەکات لەمانگی رەمەزاندا.

نۆکەند(جۆبار - جۆگەلە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر خزمەتکاری ماڵ بەهۆی ئەو چڵك و پیسییەی سەرجەم ئەندامەکانی ماڵ ئەو پاکیدەکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر عەورەتی(حەرام) کەسوزانییەکان دەیخنەروو بۆ هەرکەسێك بیەوێتو میزی تێدەکرێ چونکە پێغەمبەر (ﷺ) داوێنپیسی بەپیسی دەربڕیوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قوتاربوون لەغەمو پەژارە.
*ئەگەر جۆگەو ئاوەڕۆی ماڵەکەی گیرا خزمەتکارەکەی دووگیاندەبێ یان ژنەکەی داوێنپیسیدەکات یاخود ریگەی نادات بچێتە لای.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر زۆر بۆهاتنی بەهۆی میزگیرانەوە.
*ئاوەڕۆی نادیار میزکردن تێدا یان خوێن بەربوون تێیدا چوونە لای ژنێکە بەحەرامی یان ئەوەی شیاونییە لەگەڵی، وەگەرنا دەکەوێتە نێو غەمو پەژارەوە بەهۆی خزمەتکارو ژنو زیادەی ئەوەش لەبێداریدا دیاریدەدات.
(نابلسی) دەڵێت: تۆکەند لەخەودا ژن یا ماڵو دارایی یاخود زانایە، ئەگەر بینی جۆگەلەیەکی راکێشتا ئەوە هاوسەردەگرێو ماڵو سامانو بژێوی دەستگیردەبێ یاخود کارێکی تایبەت لەئاینەکەیو دنیایداو بۆ سەرجەم خەڵکیدەبێت.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر جۆگەلەیەکی بینی تووشی زیاندەبێ لەلایەن هەندێك لەخانەوادەکانیەوە.
*چەن جۆگەیەك خزمەتکارو ئاژەڵی سازشکراوە بۆ بەژرەوەندی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+ئابخانە.
+سەرچاوەی بژێویو رزقو رۆزی وەك بازاڕو فرۆشگاو دوکان.
*ئەگەر بینی جۆگەلەیەکی هەڵکەندوە بۆ ئاودانی کشتوکاڵ بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندیو فراوانیو بژێویو رزقو رۆزی کێشانی مندالآن، ئەگەر جۆگە ئاوەکەی بڕی لەکشتوکاڵ چاکەی لەخانەوادەکەی دەگرێتەوە، ئەگەر هاوسەرداربوو ژنەکەی تەلاقدەدات یاخود خزمەتکارەکەی دەردەکات.
*دەگونجێت ئەوەی رامیکردوە بۆ خزمەتی موسوڵمانان بەتاڵیبکاتەوە یان خزمەتکارانی دووردەخاتەوە لەخزمەتکردنی.
*ئەگەر جۆگەلەیەکی لەماڵی خۆیدا بەدیکرد یان لەبێستانو کێڵگەیەکدا کچێکی بینی ئەگەر غەمباربوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە یاخود خێری دەستگیردەبێ.
*ئەگەر جۆگەلەیەکی هەڵکەندو ئاوی پێدا نەڕۆیی روو لەپلانو فروفێڵدەکات، هەموو چاڵێك کەئاوی تێدا نەبێ فروفێڵە.

ن ە

نەخش‌ونیگار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: نەخش‌ونیگار لەبنەڕەتدا خۆشیو شادیو رێزە، ئەگەر جلەکانی پیسبوو بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی. هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پێی پیسکردوە

دەکەوێت بەسەریاو نکوولی لێدەگرێ لەنێو خەڵکیدا.

*دەگونجێت جلەکانی لەکاتی بێداریدا پیسبکات هەروەك لەخەودا بینیویەتی.

نەخش ونیگاری جل وبەرگ: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ماڵ وداراییو سوودو شکۆمەندی هێز بەئەندازەی جوانی.

*ئەگەر بینی جل وبەرگێکی نەخش ونیگاراوی لەبەردایە ژنێکی جواندەهێنێت بەئەندازەی جوانی نەخش و نیگاری جل وبەرگەکە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر رژدیو دڵفراوانی.

نەخۆشی(بیماری ـ ناساغی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەلاو نەخۆشی بەڵگەیە لەسەر بەلاو نەهامەتی کەمو کورتی لەپلەوپایەدا، بەلام لووت برینو چاو دەرهێنان بەڵگەن لەسەر لووت بڕاو چاو دەرهێنراو قەزاری پاداشتی نەتەوەیەکە لەسەر کارێکی پێشوو بەپێی ئایەتی: ﴿والأُذُن بالأُذن﴾ (المائدة :٤٥).

*ئەگەر بینی پیرێکی نەناسراو هەردوو گوێچکەی بڕی دوو قەرز دێتە ئەستۆی.

*ئەوەی ببینێ لووتی هاورێیەکی لەبنا بڕی ناپاکی لەگەڵ دەکات لەخانەوادەو منداڵەکانیداو بەڵگەیە لەسەر فەوتانی دەستەلاتو توانای .

*ئەوەی ببینێ هەردوو گوێچکەی لەبن دەرهێنراونو ژنەکەی دووگیانبێت دەمرێت، ئەگەر ژنی نەبێت ژنێکی نێو خانەوادەکەیان دەمرێت.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: هەموو نەخۆشییەك لەئاییندا بەپێی ئایەتی : ﴿في قلوبهم مرض﴾(الاحزاب:١٢).

*ئەگەر یەکێك خەوێکی وابیبینی لەجەنگدابوو برینداردەکرێ بەپێی ئایەتی:﴿أَوْ كُنْتُم مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُم﴾(النساء:١٠٢).مەبەستی برینداربییە.

*ئەگەربینی نەخۆشەو خەریکە روحی دەکێشن پاشان مردو ژنەکەی شوویکردەوە لەسەر بێباوەڕی دەمرێ.

*ئەگەر ژنەکەی بەنەخۆشی بینی ئاینەکەی باشدەبیو بۆنەخۆشیش باش نییە خۆی بەچەورکراوی یان سواری حوشترو گوێدرێژو بەرازو گامێشەوە ببینێ، هەروەها بۆنەخۆش باشە خۆی بەقەڵەویو درێژیو پانی بینی یاخود مەڕو مانگا لەدوورەوە ببینێ یان خۆی بەئاو دەشوات کەسەرجەم ئەوانە بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی نەخۆش.

*هەروەها ئەگەربینی ئاوێکی سازگار دەخواتەوە یاخود تاجەگوڵینەی پۆشیوە یان چوەتەسەر دارێکی بەردار یان سەری پەتیگرتوە، ئەگەر ناتەواوی و نەخۆشیەکی لەخۆیدا بینی کەمو کورییە لەئاینەکەیدا.

*هەروەها دەڵێن: بینینی نەخۆش بەڵگەیە لەسەر دەرووی خێرو سەرکەوتنو بەدەستهێنانی

ماڵ‌وسامان، بۆیەکێك لەبەلاو نەهامەتیدابێ، بۆ دەوڵەمەندەکانیش بەڵگەیەلەسەر پێداویستی چونکە نەخۆش ئاتاجە.

*ئەگەر کەسێك خوازیاری سەفەربوو بینی نەخۆشە ڕێگرو کۆسپێك لەسەفەر دوایدەخات چونکە نەخۆش ناتوانێت سەفەر بکات.

*ئەگەر کەم و کوڕی لەهەندێك لەئەندامەکانیدا بینی کەم و کوڕییە لەماڵ‌و سامان‌و نیعمەتدا.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دووڕوییە بەپێی ئایەتی: ﴿فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ﴾(البقرة:١٠).

*ئەگەر بینی نەخۆشە ئاینەکەی کەم‌و کوڕی تێدەکەوێت‌و لەشساغدەبێت لەو ساڵەدا.

*ئەگەر جەنگاوەرێك بینی نەخۆشە بریندار دەبێ، ئەگەربینی هاوسەرەکەی نەخۆشە غەم‌و پەژارەیە لەلایەن دەستەلاتدارەوە. نەخۆشی وشك خەرجکردنی ماڵ‌وسامانە بەدەر لەگوێرایەڵی، نەخۆشی جیاواز سزاو سووکایەتییە بەفەرزەکان.

*ئەگەر منداڵێك لەنەخۆشیەکەی چاکبوەوە دەمرێ.

*ئەگەر سەرجەم خەڵکی بینی نەخۆشن‌و کەس نییە لەبۆ پێداویستیەکانیان بجووڵێ شار گەمارۆدەدرێ.

*ئەگەربینی نەخۆشە دوژمنەکانیەتی‌و خۆی بەخۆشنوودی دەژی‌و ماڵ‌وسامانێکی مەزن بەدەستدەهێنێ‌و تەمەندرێژو شادو دڵگەشدەبێت.

*ئەگەر کەسێك لەناڕەحەتیدابوو خۆی بەنەخۆشی بینی قوتاردەبێ‌و بۆ سەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر بێکاری.

*ئەگەر کەسێکی ناسیاوی بینی نەخۆشە ئەوکەسە نەخۆشدەکەوێ، ئەگەر کەسێکی نەناسراوی بینی نەخۆشە نەخۆشی دەگەڕێتەوە بۆ خەوبینەر.

*نەخۆشی خەرجکردنی ماڵ‌و سامانە، هەروەها تەوبەیەو دوعاو پاڕانەوەو عیشقە، هەروەها عیشقیش نەخۆشییە.

*ئەگەربینی نەخۆشە لەشساغی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەربینی هەردوو کوڕەکەی نەخۆشکەوتوون تووشی چاوئێشە دەبێت.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی چەند نەخۆشیەکی گرتووەو نەخۆشیەکان ساردە سووکایەتی بەفەرزەکان دەکات‌و سزاو خەشمی خوایی بۆ دێتەخوارەوە، نەخۆشی گەرمیش لەلێکدانەوەدا لەلای دەستەلاتدارەوەیە.

*ئەگەر خۆی بەنەخۆشی بینی‌و لەگەڵ کەسێکیتردا بەربەرەکانی‌و کێشەی هەبوو نەیارەکەی دەیکوژێت.

*ئەگەربینی باوکی نەخۆشکەوتوە تووشی سەرئێشەدەبێت چونکە سەر بەباوك لێکدەدرێتەوە.
*ئەگەربینی نەخۆشکەوتوە قسەی پڕوپووچ و بەتاڵ و خراپەی زۆرە.
*ئەگەربینی نەخۆشەو نەخۆشیەکەی درێژەی خایاندوەو گوناهەکانی هەڵوەریوون دەمرێ و دەگات بەخوداوەند لەسەر باشترین حاڵ و شێوە.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەربینی نەخۆشە ئومێدەواری شتێکە لەوساڵەدا.
*ئەگەربینی دەستەڵاتدار نەخۆشە ئاینەکەی کەموکوڕی تێدا پەیدادەبێ و، وەگەرنا لەوساڵەدا دەمرێ.
*نەخۆشکەوتنی فەرمانڕەوای باڵا بەڵگەیەلەسەر لاوازی هیمەت یان زەفەربردن بەدوژمنان.
*نەخۆشی ژن دوورکەوتنەوەو تەلاقیەتی لەمێردەکەی هەروەك چۆن نەخۆشی پیاو جیاکردنەوەیەتی لەمێردەکەی.
*نەخۆشی زانایان لاوازی ئاینە.
*نەخۆشی ئەوەی خوازیاری مەرگیەتی دەرووی خێرە.
*نەخۆشی ئاژەڵ بەڵگەیە لەسەر قاتوقڕی و سستی بژێوی و ژیان، دەگونجێت بۆ پزیشك و چارەسەرسازو کفندووران بەڵگەبێت لەسەر سوودو قازانج.

*ئەگەر لەخەودا سکاڵاو باسی نەخۆشیەکی لەکەسێکەوە بیست بەڵگەیە لەسەر غەم کەوا رووی تێدەکات لەسکاڵاکارەوە مەگەر سکاڵاکار دوژمنبێت لەکاتی بێداریدا پشوو خۆشی و شادی دەباتە نێو دڵی شکاتلێکراو.

نەداری و هەژاری: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەژاری و بێباوەڕی.

نەرمونیانی ورگ: (ئیبن سیرین)دڵێت: سەروخواری بەڵگەیە لەسەر هێزی لاشە یان پادشاو فەرمانڕەوا.
*ئەگەر ئێش‌وئازاری تێدا پەیدابوو نەخۆشکەوتنی خەوبینەرو هەژارییەتی.

نەزانین: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نەزانین و گێلی. ئەگەربینی نەزانبوە بەوەی وتەو قسەی هەڵەتو پەڵەت دەکات یاخود وتەیەکی خراپ لەزاری دێتەدەرەوە یان شەڕو خراپەی لێدەردەکەوێت یا ناهومێددەبێت لەسۆزو بەزەیی خوایی بەڵگەیە لەسەر جنێو یاخود نوێژکردن بەبێدەستنوێژ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قسەکردن دەربارەی ئابڕووی خەڵکی و خراپەو گوتەی ناڕەوا.
(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر یەکێك بینی نەزانە گێلە بەپێی ئایەتی: ﴿فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا﴾ (البقرة: ٢٨٢).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی نەزان‌و گێلبوە دەربارەی خەڵکی ئاینەکەی تێکدەچێ، هەروەها ئەگەر بینی ئاینەکەی تێکچوە نەزان‌و گێلدەبێ بەرانبەر بەخەڵکی.
*گێلی‌و نەزانین لەخەودا بەڵگەی سەرکەوتنە بەسەر دوژمندا لەگەڵ بەرزی پلەوپایەو ئەگەر نەزانن بەرانبەر کەسێکی زیمی یان بیدعەکاربێت.
نەعل: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەو نەعلەی مەردوم خۆی لێدەپارێزێت ئەگەر پێوەی رۆیی رێگەو سەفەرە، ئەگەر پچڕا لەسەفەرەکەی دەوەستێ، ئەگەر زمانەی سەرەوەی پچڕا کارێکی بۆ دێتە پێشەوە لەسەفەرەکەی دەوەستێ‌و رەنگی نەعلەکەشی کاریگەری هەیە.
*ئەگەر نەعلەکە رەشبوو داواکاری ماڵ‌و سامان‌و شکۆمەندییە، ئەگەر سوربوو داواکاری شادییە، ئەگەر سەوزبوو بۆ قەرزە، ئەگەر زەردبوو نەخۆشی‌و غەم‌و پەژارەیە.
*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی نەعلێك بەڵام پێوەی نەڕۆیی دەبێت بەخاوەنی ژن، ئەگەر لەپێیکرد جووتدەبێت لەگەڵ ژنەکەدا.
*ئەگەر بەدوو نەعلەوە دەچوو بەڕێوە یەکێکیان لەقاچی داکەند لەبرایان شەریکەکەی جیادەبێتەوە.
*لەپێکردنی دوو نەعل‌و رۆیشتن پێوەی سەفەرە لەچاکەدا، ئەگەر لەپێیکرد بەڵام پێوەی نەڕۆیشت ژنێکەو دەیکات بەهاوسەری خۆی، ئەگەر پێوەی رۆیشت لەشوێنی خۆی دەچێتە لای ژنەکەی. نەعلی خوریپۆش ماڵەو ئەو نەعلەشی لەشێوەی پێڵاودا دروستکراوە ژنە.
*ئەگەر بینی نەعلێکی لەپێکرد نەرم‌و خوری دارو نوێیوو لەپێنەکرابوو کچێکدەهێنێ.
ئەگەر بەشی دواوەی پچڕا ژنێك دەهێنێ بەبێشایەت، ئەگەر پێشەواو ئیمامی نەبوو ژنێکدەهێنێ بەبێ بەرپرس.
*ئەگەر نەعلەکەی جووتبووبوو پینەکەی شەقیبرد بەڵام نەکەوت ژنەکەی کچیدەبێت، ئەگەر هەردوو بەش ژێرو سەری بەیەکەوە نووسا ژیانی ئەو کچە لەگەڵ دایکی درێژ دەبێت، ئەگەر کەوت‌و بەربوو دەمرێت.
*ئەگەر نەعلەکەی دووریەوە ناتەواوی ژنەکەی وازلێدەهێنێ‌و بەباشی مامەڵەی لەگەڵدەکات، ئەگەر کەسێکیتر پینەیکرد بەڵگەیە لەسەر خراپی ژنەکەی، ئەگەر نەعلەکەی برد بۆ پینەچییەك هەتا بۆی چاکبکات خۆی هانی ژنەکەیدەدات لەسەر ئەنجامدانی کاری خراپ.
*ئەگەر بینی بەتاکێ نەعلەوە دەڕوات بەڕێوە ژنەکەی تەڵاقدەدات یان لەشەریکەکەی جیادەبێتەوە، هەروەها گوتراوە: ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەر

چوونە لای ژنێکی بەدەر لەویتر، یاخود سەفەرێکی ناتەواو ئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی نەعلەکانی ونبوو یان کەوتە نێو ئاوەوە ژنەکەی لەمەرگ نزیکدەبێتەوە پاشان قوتاردەبێت.

*ئەگەر بینی پیاوێك نەعلەکانی دزیو لەپێیکرد پیاوێك ژنەکەی فریو دەدات بەزانیاریو ئاگاداریی خۆی.

*نەعلی زیو زەوییەکی بەردەستە، ئەگەر لەقورقوشمبوو ژنێکی لاوازە، ئەگەر لەئاگربوو ژنێکی زاڵە، ئەگەر لەداربوو ژنێکی دووڕووی ناپاکە.

*نەعلی رەش ژنێکی دەوڵەمەندو شکۆدارە.

*نەعلی رەنگاو رەنگ ژنێکەکارو بارەکانی تێکەڵە.

*ئەگەر نەعلەکە لەچەرمی مانگابوو لە(عەجەم)ەبەڵام ئەگەر لەپێستی ئەسپبوو لە(عەرەب)ە، ئەگەر لەچەرمو پێستی ئاژەڵی دڕندەبوو لە فەرمانڕەوا ستەمکارەکانە.

*نەعلی کەتانی ژنێکی داپۆشراوی قورئانخوێنی زوبان رەوانە.

*هەروەها گوتراوە: داکەندنی هەردووتاکی نەعل دڵنیاییو بەدەستهێنانی دەستەلاتە بەپێی ئایەتی: ﴿ فاخلع نعليك ﴾ (طه:١٢).

*پیاوێك لەخەودا بینی نەعلەکانی ونبوونو دوای گەڕانو پشکنینی زۆر ئەوجا دۆزییەوە، ئەم خەوەی بۆ (ئیبن سیرین)گێڕایەوە ئەویش وتی: ماڵو سامان وندەکەیتو دوای ماندوبوونێکی زۆر ئەوجا دەیدۆزیتەوە.

*هەروەها دەڵێن: رۆیشتن بەنەعلەوە سەفەرە لەگوێڕایەڵی خودایا.

*هەروەها لە(ئیبن سیرین)یان پرسی سەبارەت بەپیاوێك دوونەعلی لەقاچی خۆیدابببینێت، ئەویش وتی: سەفەر دەکات بۆ ولاتانی عەرەبی، هەروەها گوتی: نەعل بەڵگەیە لەسەر برا.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم بەنەعلەوە دەچووم بەڕێوە، تاڵی یەکێك لەتاکە نەعلەکانم پچڕاو وازم لێهێناو بەردەوامبووم لەسەر رۆیشتن. (ئیبن سیرین)پرسی: برات هەیە لەسەفەردابێت؟ وتی: بەڵێ، وتی: بەیەکەوە چوون بەرەو شوێنو جێگەیەكو لەوێ بەجێتهێشتوەو خۆت گەڕاویتەوە، وتی: بەڵێ، ئنجا (ئیبن سیرین)وتی: وادەبینم براکەت ژینی دنیای بەجێهێشتبێتو مردبێت، پاش ماوەیەکی کەم هەواڵی مەرگی گەیشت.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: لەخەودا هاوسەرو کوڕو ئاژەڵو هاوڕێو شەریك سەفەرە.

*ئەگەر بینی نەعلێکی کڕی بەڵام پێوەی نەڕۆیی کچێکدەهێنێ یان هاوسەرێکی شۆخو شەنگ دەگرێ. ئەگەر پێوەی رۆیشت لەکارێکی چاکەدا سەفەردەکات.

*ئەگەر تالّی نەعلەکانی بینی پچڕاو پینەی پێوەبوو ژنێکدەهێنێ کوڕێکی هەیە.
*ئەگەر نەعلەکەی پاژنەی نەبوو ژنەکەی هەرگیز دووگیاننابێت.
*ئەگەر بەتاکە نەعلێکەوەچوو بەڕێوە لەژنەکەی یان شەریکەکەی جیادەبێتەوە.
*ئەگەر نەعلەکانیدا بەمووروکونکرد کاری دەویتی دەکات بۆ ژنەکەی.
*ئەگەر بینی نەعلەکانی کەوتە نێو ئاوەوەو ونبوو ژنەکەیدەمرێ، ئەگەر دۆزییەوەو لەئاوەکە دەریهێنا لەنەخۆشییەکەی بەئاگادێت دوای ئەوەی نزیکدەبێتەوە لەلێواری مردن.
*ئەگەر بینی نەعلەکانی داکەند دەستەڵاتو پۆستێك وەردەگرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ انَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴾ (طه: ١٢)لەدوای ئەوە دەستەڵاتو سەرکەوتنی بەسەر (فیرعەون)و گەلەکەیدا بەدەستهێنا.
*ئەگەر هەردوو تاکی نەعلەکەی دزرا دەگونجێت گوێدرێژو ئاژەڵەکەی بدزرێ.
*ئەگەر نەعلەکەی پینەکرد حاڵو باری ژنەکەی بەخراپە باسدەکات.
*نەعلی کەتانی ژنێکی داپۆشراوی قورئانخوێنە.
*هەروەها گوتراوە: نەعل بەڵگەیە لەسەر برا.

نەعنا[1]: (ئیبن سیرین)دەڵێت: شیوەنو لاواندنەوەیە.
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شیوەنو لاواندنەوە، سەرجەم پاقلەواتەکانیش غەمە چونکە چەوری تیانییە.

نەفرەتبارکردن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا نەفرەتبارکرا بەڵگەیە لەسەر سوێندخواردنو گومان لەمارەبڕینو بژێوی پەیداکردندا.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووریو دەرکردن.

نەمریی(مانەوە): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+دڵەراوکەو دوودڵی.
+خۆشاردنەوە.
+گوێگرانی بۆ یەکێك بەدەست ئێشو ئازاری گوێچکەوە گرفتاربێت.
*ئەگەر لەگەڵ مردوویەکدا بینی لەدۆزەخدایە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ (السجدة: ١٤).
*دەگونجێت لەبەهەشتدا نیشتەجێبێت.
*پیاوێکی کوێری دەستکورتو هەژارە.

---

[1] **نەعنا**: گیایەکە وەك پونگە وایە بەڵام گەڵاکەی کاڵترەو تامەکەی تونترە بۆ خواردنو چارەسەری نەخۆشی بەکاردێت. "فەرهەنگی دەریا: ٢/١٤٦٥".

*گوتراویشه پیاوێکی فێڵبازی خراپەکارە.
*دەگونجێت بینینی ئەو حاڵە بەڵگەبێت لەسەر مانەوەو جێگیربوون لەشوێن‌و جێیەك.
نەوت: (ئیبن سیرین)دەڵێت: نەوتماڵێکی حەرامە، گوتراویشە: ژنێکی خراپەکارە، ئەوەی نەوتی پێدابکرێ خراپەی لەلایەن دەستەلاتدارەوە پێدەگات.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر نەوتی خواردەوە ماڵ‌و سامان‌و دەستەلاتداریێتی لەلایەن دەستەلاتدارەوە پێدەبەخشرێ.
*ئەگەر نەوتکرا بەسەریا بەلاّو نەهامەتی لەلایەن دەستەلاتدارەوە پێدەگات.
*نەوت شەڕو بەلاّو نەهامەتی‌و جەنگە.
نەورۆز: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خۆشی‌وشادی بەسەرچاوە یان رابردوویەکە کەدەگەڕێتەوە بۆی‌و لەغەمو پەژارە قوتاردەبێت، پاشان دەگەڕێتەوە بۆی یان ماڵ‌و سامانێکی بۆ دەگەڕێتەوە کەلەکیسیچووە.
*ئەگەر لەخەودا رۆژی نەورۆزی بینی‌و ئەو رۆژە هاوتابوو لەگەڵ رۆژی هەینیدا (نیل)مامناوەندی دەبێت‌و بشێوی دەکەوێتە (میسر)ەوە.
*ئەگەر رۆژی شەممەبوو(نیل) دەسووتێ‌و لەسەرزەوی نامێنێت‌و ساڵێکی قورس‌وگران‌و پڕنەهامەتیدەبێت.
*ئەگەر رۆژی یەکشەممەبوو (نیل) مامناوەندیدەبێت لەدەرکەوتنیداو زستانەکەی سەخت‌و کشتوکاڵ فرە فەرپیت‌و زۆردەبێت.
*ئەگەر رۆژی دووشەممەبوو (نیل) پیرۆز دەبێت ئەوجا کشتوکاڵ تووشی بەلاّو نەهامەتی دەبێت.
*ئەگەر لەرۆژی سێشەممەدابوو (نیل) درێژ دەبێتەوە دوای ئەوەی دەوەستێ‌و دەکەوێتە نێوەڕاست پاشان زیاددەکات.
*ئەگەر رۆژی چوارشەممەبوو (نیل)مامناوەندیدەبێت‌و زۆر لەسەر زەوی نامێنێتەوە بەڵکو بەخێرایی دادەبەزێ لەنێوان هاوین‌و پایزداو سەرمایەیەکی سەختدەکەوێتەوە.
*ئەگەر رۆژی پێنجشەممەبوو (نیل) پیرۆز دەبێت‌و لەوساڵەدا هەڵناچێت مەگەر ئاژەڵ کزوکەمبێت ، هەموو ئەم لێکدانەوانە هی (بەتلیمۆس)ە سەبارەت بە(میسر) گوتویەتی.
نەهەنگ: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر:
+سوێند.
+پەرستگای پیاوچاکان.
+مزگەوتی خواناسان.
+غەم‌و پەژارە.
+لەدەستچوونی پلەوپایەو دابەزینی خەشم‌و قین.

*بینینی (نەهەنگ)ی حەزرەتی (یونس)(سەلامی خوای لێبێت) دڵنیاییە بۆ کەسێك بترسیٚو دەوڵەمەندییە بۆ هەژارو نەدارو دەرووی خێرە بۆیەکێك لەناڕەحەتیدابێت، موڵكو دەستەڵاتیشە بۆیەکێك شایستەی بێت، هەروەها بینینی زیندانەکەی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) لەگەل شوێنی هاوەڵانی ئەشکەوتو تەنورەکەی (نوح) (سەلامی خوای لێبێت).

نەهێشتن: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا شتێکی باش تیادەبات ئەوەی لەسەریەتی لێی تێکدەدرێت یاخود گەواهیو پەیمان دەشکێنیٚ یاخود مەزهەبێکیتر دەگرێتەبەر یاخود کچێك دەکات بەهاوسەری خۆی.

*ئەگەر ئەو شتەی خراپیکرد وەك ئەوەی لەئاڵتونو زیوو دروستکرابوو دەگونجێت بەرانبەر ئاڵتوونچیەك قسەی ناباشو خراپ لەزاری هاتبێتە دەرەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رقوقین چونکە هۆکاری نەهێشتنو تیابردنی یەکێتیو تەباییە.

نەهێنی: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هاوسەرگیرییە، ئەگەر بینی بەنهێنی بەڵێنیدا بەژنێك مەبەستی مارەبڕینێتی چونکە عەرەب مارەبڕین بەنهێنی ناودەبات.

*ئەگەر مرۆڤێك بەنهێنی بەڵێنی پێدا مەبەستی مارەبڕینو هاوسەرگیرییە لەگەڵیدا.

*ئەگەر مرۆڤێك بەنهێنی بەڵێنی پێداو لەخەونەکەدا بەڵگەیەکی تێدانەبوو لەسەر هاوسەرگیری ناڕەحەتیەك لەلایەن ئەوەی نهێنی لا دەدرکێنیٚ دادێت بەسەریا.

ن ی

نیاز (مەبەست): (نابلسی) دەڵێت: لەبوونی نیاز لەخەودا بۆ رەبەن هاوسەرێکی شیاوو گونجاوە یاخود بژێوییە یان دواکەوتنی مەزهەبێکیترە.

*ئەگەر بینی بەهێمنیو مەبەستەوە دەڕوات بەرێوە خۆی بەکەمدەزانیٚ لەبەرخوا.

نیسك: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵێکی حەلاڵە ئەگەر روابوو، هەروەها دەڵێن: غەمو پەژارەو رزقێکی خراپو بەدە.

نیشتگە: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەبازاڕدابوو ماڵو سامانێکی کەم دەبینیٚ یان کردارێکی کەمە یا هاوسەرێکی قایلی باشە.

*ئەگەر نیشتگەیەکی لەماڵدا بینی بەڵگەیە لەسەر خۆشیوشادی یان هاوسەرو کوڕ، باشی نیشتگە بۆ مردوو بەڵگەی لەسەرئەوەی مردووەکە لەبەهەشتدایە.

*نیشتگە سوێند یان پەیمانە، دەگونجێت گرێبەستی شەریکایەتیبێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترس‌وبیم‌و پارێزراوی لەناڕەحەتی.

نیشتنەوەی ئاوساویی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی کەسێك بۆ نیشتمانەکەی‌و پەشیمانبوونەوەی تووڕەو هێوربوونی‌و کەسێك جیابووبێتەوە لەخزمەکانی و پاشاندەگەڕێتەوە بۆ لایان، یاخود گەڕانەوەی ئەو شتانە بۆسەر حاڵ‌وباری پێشووی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەدەستچوونی پلەوپایە.

نیگارکێش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وەرگرتنی ئامۆژگاری یان راوبۆچوون یاخود بەڵگەیە لەسەر خاوەن راو مۆڵکدارو بەشداریکردن لەهەموو زانیاریەکدا.

*نیگارکێش خاوەنی بڕیار بەچاکەو ڕێگرییە دەگونجێت ئەندازیاربێت.

نیمس[1]: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی مریشکدەخوات.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بەربەرەکانی لەگەڵکرد کێشمەکێش لەگەڵ زیناکارێکدا دەکات.

نینۆك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بوونی بەلاو نەهامەتی لەنینۆکدا بەڵگەیە لەسەر لاوازی توانین‌و تێکچوونی کاروباری ئایین.

*هەروەها دەڵێن: درێژی نینۆك غەم‌و بەزارەیە.

*ئەگەر بینی بێنینۆکە زوو بێپارەوپوول دەمێنێتەوە.

*ئەگەر بینی هەموو نینۆکەکانی شکاوە دەمرێت ، هەروەها ئەگەر بەسەوزی بینی بەوشێوەیەیە.

(نابلسی) دەڵێت: نینۆك لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زاڵبوون بەسەر دوژمندا، دەگونجێت درێژی نینۆك بۆیەکێك ئاتاجبێت پێی لەسەر رزق‌و رۆزی بەرین‌و فراوان بەپێچەوانەی ئەوەی ئەگەر بەکورتکراوەیی بینی.

*دەگونجێت درێژی نینۆك بەڵگەبێت لەسەر نکوولی لێکردن چونکە درێژی نینۆك واژووی سوننەتە.

*نینۆك هێزو توانای پیاوە ئەگەر بینی نینۆکەکانی درێژبوون‌و دڵنیاییە لەوەی ناشکێن زیادبوونی هێزو ماڵ‌و چەك‌و بەرگرییە لەبەرانبەر دوژمنەکانیدا.

*ئەگەر نینۆکەکانی هەڵکێشراو نەما تواناو هێزی نامێنێ.

*ئەگەر نینۆکی بەشێوەیەکی ئاساییکردو سنووری ئاسایی نەبڕی ئەوکەسە پێبەپێ شوێنی سوننەت کەوتوە.

*درێژبوونی نینۆك بۆ چەکداران زیادبوونی چەك‌و هێزە ، ئەگەر لەدرێژیدا لەسنوور دەرچوۆ خراپە.

---

[1] **نیمس:** گیاندارێکە بەقەد پشیلەیەك دەبێت‌و دەست‌و قاچی کورتە‌و ملی درێژە راوی مشك‌و ماردەکات‌و دەیخوات‌و چەند جۆرێکیشی هەیە .

(فەرهەنگی دەریا: ٢/١٤٩٤)

*ئەگـەر بینـی نینـۆكی لـەنینۆكی دوژمنەكـەی درێـژتر زاڵـدەبێ بەسـەر دوژمنەكەیدا.
*ئەگەر نینۆكەكانی كەوتنماڵو دارایی لەدەستدەداتو ناتوانێت ویستوخوازی بەدەستبهێنێ.
*نینـۆككردن شـوێنكەوتنی سـوننەتە، یـان مـاڵو ساماندان بەقـەرزە، ئەگـەر بۆیەكرابوو قەرزەكە زێڕ دەبێ.
*سـپیبوونی نینـۆك بەڵگەیـە لەسـەر لەبەركردنو تێگەیشتن.
*بینینـی نینـۆك لەئەنـدازەی خۆیـدا چـاكی ئـاینو دنیایـەو شـەڕەنینۆك بەڵگەیـە لەسـەر كۆكردنـەوەی دنیـاو دەستبڕین تێیدا.
*درێژی نینۆكو جوانی مـاڵو دارایـیو ئامـادەكردنی چـەكە دژ بـەدوژمن یـان بەڵگەیە یاخود مـاڵو سـامانەو لەشـەڕو خراپە یان خۆی پێدەپارێزێ.
*درێـــژبوونی نینـــۆك بەئەندازەیـــەك لەشـكاندنی بترسـێ بەڵگەیـە لەسـەر تێكـــچوونی كاروبـــاری كەســـانیتر بەدەســـتی ئـــەو، ئەگـــەر نینـــۆكی كـــورتكردەوە ســـەرفیترەی ڕۆژووی مانگی ڕەمەزان دەردەكات.
*ئەگەر بینی نینۆكەكانی كەمن یـاخود درهێنراون یان شكاوە تیاچوونی مـاڵو دارایيەتی لەدنیادا.
*ئەگـەر نینۆكـەكانی بـوون بەچـنگ زاڵـدەبێت بەسـەر نەیارەكانیـدا یـان لەجەنگدا سەردەكەوێ بەسەر دوژمندا.

*ئەگەر بینی بەنینۆكـەكانی چارەسـەر دەكـات لـەدنیادا دەسـتبڕی دەكـاتو دەداتــە پــاڵ نەفـسی خـۆی، ئەگـەر نینۆكی نـەبوو بێپارە دەبێـتو توانـای نامێنێت.

ن ی

نێـچیر: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیــە لەســەر بێئاگــایی هەنــدێك لەخواناســان ، ئــەوەی شــوێنی نێــچیر بكـەوێ، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر شـوێنكەوتنی ئـارەزوو لەگـەڵ بێئاگـاو سەرلێشێواوان.

نێربــازی: (ئــیبن ســیرین)دەڵێــت: هەندێكـدەڵێن: بەڵگەیەلەسـەر زاڵبـوون بەسەر دوژمندا.
*هەنـدێكیتر دەڵـێن: هەژاردەكـەوێو ماڵوسامانی خەرجدەبێ.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگـەر بینـی لاوێكـی ناسراو مارە دەكات بكەرچاكە لەگـەڵ كــارپێكراو دەكــات، ئەگــەر بینـــی منــداڵێكی بــچووك دەهێنـــێ كــارێكی نەشـیاو ئەنجامـدەداتو كارێكـدەكات ناقۆڵایە.
*ئەگـەر بینـی پیـاوێكی نادیـار مـارەی دەكات دوژمنەكەی زاڵدەبێت بەسـەریا، ئەگـــەر دوژمندارنـــەبوو شـــكۆمەندیو ماڵو دارایی تووشی شكستدەبێ.
*ئەگەر بینـی پیـاوێكی ناسـراو مـارەی دەكــات پەیوەندییــەك لەنێوانیانــدا دەبێــت یــاخود بكــەرو كــارپێكراو

هەردووکیان لە سەر شتێکی خراپ کۆدەبنەوە.

*ئەگەر بینی دەستەڵاتدارێك مارەیکردماڵو سامانێکی زۆری دەستگیر دەبێ لەگەڵ پلەوپایەدا.

*ئەگەر ئەو دەستەڵاتداری مارەکرد سەرجەم ماڵوسامانی تیادەچێت.

نێرگز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر تاجەگوڵینەیەکی لەنێرگز بەسەری خۆیەوە بینی ژنێکی شۆخو شەنگو جوان دەهێنێ یان کچێکی جوان دەهێنێ بەلام زۆر ناخایەنێت .

*ئەگەر ژنیش بینی بەسەریەوە بەهەمان شێوەیە. ئەگەر مێرداربوو تەلاقیدەدات یان دەمرێت.

*ئەگەر نێرگزی بینی لەبێستانو باخچەکەیدا روابوو کورێکە دەمێنێتەوە، ئەگەر برابوو یان خراپبوو نامێنێتەوە.

*دەگێرنەوە ژنێك لەخەودا دەبینێ مێردەکەی چەپکێ گوڵی نێرگزی پێدەدات ، هەویەکەشی چەپکێ مۆردی پێدەدرێ ، خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو دەگێرێتەوە ئەویش دەڵێت: مێردەکەت تۆ تەلاقدەداتو دەست دەگرێ بەهەویەکەتەوە.

*پیاوێك چوار ژنی هەبوو لەخەودا بینی چوار تۆپەڵ نێرگز بەجیا لەسەر رۆخی روبارێك رواوەو سیانی بەر بەرداو چوارەمیشی دایە بەربەرد بەلام بەرنەکەوتخەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێرایەوە وتی: چوار ژنت هەیەو سیانیان تەلاقدەدەیتو چوارەمیان دەهێڵیتەوە.

*هەروەها گوتراوە: زەردی نێرگز بەڵگەیە لەسەر دینارو سپێتی درهەمەو خەوبینەر بەدەستیدەهێنێت.

*هەندێکدەڵێن: نێرگز شادیو خۆشییە.

(نابلسی)دەڵێت: نێرگز ماڵوسامانە لەزێرو زیوو، زەردییەکەی دینارەو سپێتی درهەمە.

*نێرگز بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژیو چەمانەوەو سپێتی سەر.

نێرەکەناچە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کورە بۆ یەکێك هاوسەرەکەی دووگیانبێت، هەروەها پیاوێکی جەنگاوەرە.

نێرەمووك: بەیەکێك دەگوترێ عەورەتی ژنو پیاوی بەیەکەوەهەبێت، بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دووڕوو یان پشوودان یاخود خراپەو روو لەگومانکردن.

*ئەگەر پیاوێك بینی عەورەتی ژنی هەیە لەگەڵ عەورەتی خۆی بەوچەشنەیە کەلێی دواین .

*ئەگەر مرۆڤێکی نێرەمووك بینی بەتەنیا هەر عەورەتی پیاوی هەیە بەڵگەیە لەسەر تەوبەکردنی لەوەی ئەنجامیداوەو رووکردنەیەکبارو حاڵ، ئەگەر هاوسەرداربوو لەژنەکەی

جیادەبێتـــەوە یـــاخود واز لەهەنـــدێك هۆكار یان دایكیدەهێنێت.

نێرینـەی حوشـترمورغ: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: پیـاوێكی خەسـێنراو یـان دەشتەكییە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی سەریبڕی لـەدواوە كـاری نێربـازی لەگـەڵ خزمەتكاری ئەنجامدەدات.

*ئەگـەر حوشـترمورغێكی نێرینـەی دۆزییـەوە لـەلای ئیمـام دەسـتەڵاتو دادگـاو زانیـاری بەدەسـتدەهێنێت، وەگەرنا دادوەرەكە دەچێتە ژێردەستی یـان بەئەنـدازەی شایستەبوونی خـۆی پۆستی دەستەڵات وەردەگرێ.

*ئەگەر سواری حوشترمورغبوو سواری ئەسپو ئوتومبیلی پۆستەبەردەبێ.

نێزە(رمی بچووك): (نابلـسی)دەڵێـت: لەخەودا هێزو دەستەڵاتە ئەگەر چـەكی لەگەڵـدابوو یـان ئاسـن، وەگـەرنا كوڕێكی بەهێزو پتەوە یان بازرگانیەكی بەسـوودو قـازانج لەگـەڵ بژێوییـەكی بەكەڵكو سوود.

*ئەگـەر هـەزارێك بینـی دەوڵەمەنـد دەبـێو ئەگـەر دەوڵەمەنـدبینی پـتر دەوڵەمەنددەبێ یاخود دەستەڵاتداری، ئـەوجا دەسـتەڵاتەكەی بـەهێزدەبێو زەرەر بەدوژمنـــەكانی دەگەیـــەنێو حاڵوباری باشدەبێ.

(نابلـسی)دەڵێـت: گوتـە یـان سـوودو قازانجە بەهۆی سەفەرەوە.

*نێزەی قورقوشم نامەیەكە لـەلاوازیو سستیدا دەنوسرێو لـەژێرپیش خۆشـی دنیایە یان نامەیەكە بەزۆر نوسراوە.

و واو

وا

واشە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: واشە لەخوار بازەوەیە لەدەستەڵاتو پلەدا، **هەروەها** دەڵێن: ئەگەر بینی واشەیەکی گرتوە بەدەستی خۆی دزێك لەسەر دەستی ئەودا دەستگیردەکرێت.

*ئەوەی ببینێ واشەیەك لەدامێنی دەردەچێت کوڕێکی ئازاو جەربەزەیدەبێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (سەعید)ی کوڕی (مسیب)و دەڵێت: لەسەر پەنجەرەکانی مزگەوت کۆتری سپیم بینی‌و زۆر سەرسامبووم بەجوانی ئەو کۆترانە، پاشان هەڵۆیەك هاتو بردنی. (ئیبن مسیب) دەڵێت: ئەگەر خەوەکەت راستبێ (حەجاج) کچی (عبدالله)ی کوڕی (جەعفەر) دەهێنێت ، پاشان ئەوەندەی بەسەرا رانەبورد (حەجاج) کچی (جەعفەر) ی هێنا، پاشان لە(ئیبن مسیب) یان پرسی چۆنزانیت ئەوە روودەدات؟ ئەویش لەوەلامدا وتی: کۆتر ژنە، کۆتری سپیش ژنی خاوەن رەچەڵەکو پاکو بێگەردە.

(نابلسی) دەڵێت: واشە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پادشاو دەستەڵاتدارێکی نەزان‌و ستەمکار، ئەوەی واشەیەك بەدەستی خۆیەوە ببینێ خەڵکی لاوازو بێدەستەڵات هەڵدەبژێرێ.

*ئەوەی واشەیەك ببینێ پیاوێکی ستەمکاری بەدوخراپی دەبینێت ئەگەر بەچکەکەی ببینێ منالی نێرینەیدەبێت.

*(دمیری) دەڵێت: واشە لەخەودا دزە یان کوڕو وەچەی نێرینەیە.

وت

وتاربێژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی وەك ئەوەی وتاردەدات بەلاّم خۆی وتاربێژ نەبوو هیچ کەسێکیشی توانای وتاردانی نەبوو لێکدانەوەی دەگەڕێتەوە بۆ

هاوچەشنەکەی یان ئەو بەلاو نەهامەتیە رووی تێدەکات یاخود بەچاکەکار ناوبانگدەردەکات.
*ئەگەر بینی وتار بەباشیدەداتو نوێژەکەی باشەو بەرنوێژی بۆ خەڵکیدەکاتو دواتر گوێبیستی وتارەکەی بوون دەبێت بەفەرمانڕەوایەکی بەگوێکراو ئەگەر تەواوینەکرد فەرمانڕەواییەکەی تەواو نابێتو لەسەرکار لادەبرێت.
*ئەگەر بینی ناموسوڵمانێك وتاردەدات موسوڵماندەبێت یاخود کتوپڕ دەمرێت.
*ئەگەر ژنێك بینی وتار دەداتو مۆچیاریو ئامۆژگاریدەکات هێزو توانایە بۆ بژێوی پەیداکاری ، ئەگەر قسەکانی لەوتاردانەکەدا داناییو ئامۆژگاری نەبوو ئابڕووی دەچێتو ناوبانگدەردەکات بەکارو پیشەی ناڕەوای ژنانە.
(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پاکێتیو ملکەچیو تەوبە لەگوناهو تاوان لەگەڵ گریانو پلەوپایەی بەرزو تەمەندرێژیو پەیوەندی لەگەڵ تاکی باوەڕداردا.
*هەروەها وتاربێژ بەڵگەیە لەسەر:
+فەرمانبەرداری بەچاکەو رێگری لەخراپە.
+ئاهەنگو کۆبوونەوە لەبۆنەکاندا.
*ئەگەر ژنێکی رەبەن بینی بەڵگەیە لەسەر هەوڵدانی لەدەستنیشانکردن بۆ خۆی، ئەگەر بینی بوە بەوتاربێژو شایستەی وەرگرتنی پۆستبوو پلەوپایەو پۆستێك وەردەگرێت شایستەیدەبێت بەپێی توانای خۆی.
*ئەگەر لەخەوەکەیدا مەرجەکانی وتاری تێدابوو پەناوپشتگیری دەکرێ لەکاتی ئەوەی پێدەسپێرێ.
*ئەگەر جلوبەرگی پۆشی قەرەبووی بۆ دەکرێتەوەو رزقی دەجووڵێت، ئەگەر جلوبەرگی رەشی پۆشی بەلام وتارینەدا بۆینەکرا یان دانیشتبوو قسەو گوتەی بەسەر خزمەکانیدا دەڕوات یاخود بەلاو نەهامەتیەك رووی تێدەکاتو ئابڕووی دەچێت.
*ئەگەر فەرمانڕەوای بینیو وتارەکەی بڕیو تەواوینەکرد دەستەلاتو فەرمانڕەوایی بەسەردەچێتو دەڕوات.
*ئەگەر ژنێك لەخەودا بینی وتاردەدات هاوسەرگیری لەگەڵ پیاوێکی چاكو باشدەبەستێ، ئەگەر لەرۆژی هەینیدا وتاریدا هەروەك چۆن وتاربێژو وتاردەدات مێردەکەی تەلاقیدەداتو کوڕێك بەزینا دەخاتەوە.

وتنى "لا اله الا الله":(نابلسى)دەڵێت: وتنى (لا اله الا الله) لەخەودا ڕێنوێنیە، یاخود لەسەر شایەتیدان دەمرێتو پاداشتدەدرێتەوە، ئەگەر لەغەمو پەژارەدابێت پاداشتدەدرێتەوە.

ور

ورچ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ورچ پیاوێکى توندوتیژە لەحاڵو بارى خۆیداو پیسو گەندەڵە لەویستو ئیرادەیا، هەروەها ناپاکێکى پیسو گەندەڵە لەناخدا خۆى تاقیدەکاتەوە.

*هەروەها دەڵێن: دوژمنێکى دزو گێلەو هەمیشە دژایەتیدەکاتو نێرەموکێکى دەستبڕەو قوڵى حاجىو کاروانەکان دەبڕێو توێشوو شتومەکیان دەدزێت.

*ئەگەر سوارى ورچێکبوبوو پلەوپایەو دەستەلاتى دەستگیردەبێت، وەگەرنا ترسو بیمو تۆقان زاڵدەبێت بەسەریاو پاشان قوتاردەبێت لێى.

*هەروەها دەڵێن ورچ بەڵگەیە لەسەر ژن.

(نابلسى)دەڵێت: ورچ بەڵگەیە لەسەر ژنو سەفەرو پاشان گەڕانەوە بۆ شوێنو جێگەى خۆى ، هەروەها دەڵێن: ورچ ژنێکى زیناکارە ئەوەى سواریدەبێت با ئاگاداربێت تووشى زینا نەبێت.

(دمیرى) دەڵێت: دەگونجێت بینینى بەڵگەبێت لەسەر دیلىو زیندانیکردن.

ورچەوان: (نابلسى)دەڵێت: بەوکەسە دەگوترێت ورچ دەگرێتو مەشقى دادەداتو فێرى سەماو دووبارەکردنەوەى جموجووڵى مرۆڤیدەکات، بینینى بەڵگەیە لەسەر پەروەرشیارى خەڵکى نەزان یان ئافرەتى گۆرانیبێژو خاوەنکارو کاسبى حەرام وەك خاوەنى تیاترۆخانە.

وردەواڵەفرۆش[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: وردەواڵەفرۆش ئەدیب یان زانایەکە یاخود خواناسێکە لەبنەڕەتدا پیاوێکە بەباشە باسیدەکرێ.

(نابلسى)دەڵێت: هەرکەسێك لەگەڵى دابنیشێ ئەدەبو پیاهەڵدانى باشو خۆشىو شادى لێوەردەگرێ مەگەر بخورد بسووتێنێ ئەوەش پیاهەڵدانێکى ترسێنەرە.

*هەروەها دەڵێن: وردەواڵەفرۆش قژداهێنەرە.

*بینینىو بەدەستهێنانى ستایشەو پیاهەڵدانى باشە.

---

[1] **وردەواڵەفرۆش**: لەژێرئەم ناونیشانەدا دەستگێڕو چەرچىو بۆنفرۆشو وردەواڵە لەهەموو بابەتێك جێیدەبێتەوە. (وەرگێڕ)

وشتر

وشتر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: وشتر ژن یان ساڵ یا دار یاخود کەشتی یادارخوما یا بەشێکی دنیایە بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی یاخود سواریبێت، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، یان سەفەردەکات ئەگەر لەسەفەردابوو، وەگەرنا دەبێت بەخاوەنی ماڵو زەوی یان پۆستی پارە کۆکردنەوە، ئەگەر وشترەکەی دۆشی سوودو قازانج دەکاتو مەگەر بەدەم بیمژێ ئەوکات ملکەچیو رسوایی رووی تێدەکات.

*کەژاوەو گومەزو دەستەبەرە هەموو ئەوانە ژنن چونکە وەك چەتر وان یان بۆ هەڵگرتنە.

*ئەگەر وشترێکی نادیاری بینی شیری لێدەهات لەمزگەوت یان نێو کێڵگەدا ساڵێکی بەفەرپیتە مەگەر خەڵکی لەئابلۆقەو ترس‌وبیمو فیتنەدابن ئەوکات لادەچن بەهۆی سروشتی خۆیەوە چونکە شیری وشتر سوننەتو پاکیی سروشتە.

*وشتری عەرەبی دەدرێتەپاڵ ژنێکی رێزدار.

*هەروەها گوتراوە: گۆشتی وشتر بەلێنراوی رزقێکی حەلاڵەو گوتراوە بەجێهێنانی نەزرە بەپێی ئایەتی: ﴿كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلاًّ لِبَنِي اسْرَائِيلَ الاَّ مَا حَرَّمَ اسْرَائِيلُ عَلَى نَفْسِهِ﴾ (ال عمران: ٩٣).

*هەروەها دەڵێن: وشتری شیردەر بۆیەکێك سواری ببێت ژنێکی باشەو دەستدان لەبەچکەی وشتر غەمو پەژارەو سەرقاڵییە.

*لە(ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕنەوە پرسیاری لێکراوە دەربارەی پیاوێك وشتری بینیوە، ئەویش وتویەتی: هاوسەردەگرێ، یەکێکیر پرسیاری لێکردوە وشتری لێخوڕیوە ئەویش گوتویەتی: پلەوپایەو گوێڕایەڵی ژنە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنە، ئەگەر ژنێکی فالگرەوەبوو عەجەمەو ئەگەر فالگرەوە نەبوو ژنێکی عەرەبییە.

*ئەگەر وشتری دۆشی ژنێکی باڵغدەهێنێت، ئەگەر هاوسەرداربوو کورێکیدەبێت.

*ئەگەر وشتری دۆشی دەستەلاتێك وەردەگرێ پارەی تێدا کۆدەکاتەوە بۆ دەوڵەت.

*ئەگەر بەهەڵەوگەڕاوی سواریبوو لەداوەدەچێتە لای هاوسەرەکەیو سەفەرەکەی بەتاڵدەبێتەوە.

*دەگونجێت وشتر ژنێکبێت زۆر شەڕبکات بەهۆی زۆری هاوارو دەنگەدەنگی.

*ئەگەر وشترێکی بینی چوە نێو شارێکەوە فتنەیە بەپێی ئایەتی: ﴿ اِنَّا مُرۡسِلُوا النَّاقَةِ فِتۡنَةً لَهُمۡ ﴾ (القمر:٢٧).

*ئەگەر وشترەکەی سەربڕی پەشیماندەبێتەوە لەکردارێك کەئەنجامیداوە یاخود بەلاَو موسیبەت بەسەریادێت.

*ئەگەر وشترێك لەشارێکدا سەربڕا خەڵکەکەی تووشی بەلاَو نەهامەتی دەبن.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی وشتر هاوسەردەگرێ یان خزمایەتی دروستدەکات یان دەبێت بەخاوەنی ماڵو زەوی.

*ئەگەربینی وشتر دەدۆشێ ماڵێکی حەلاَڵ لەژنێکەوە بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بەدەر لەشیر خوێنو کێمی لێدۆشی ئەوجا ماڵەکە حەرامدەبێت.

*ئەگەربینی شیری وشترێکی خواردەوەو بەبێئەوەی خۆی بیدۆشێ ماڵو سامان لەپیاوێکی گەورەی دەستەلاَتدارەوە بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر وشترێك رۆیی یان ونبوو لێی یاخود لێیان دزی لەژنەکەی جیادەبێتەوە.

*وشتر ژنێکی ساڵحی بەئارامە لەسەر ناڕەحەتیو بارو ئەرکی قورسی هەلگرتوە وێڕای رێزداریو فەرپیت.

*دەگونجێت وشتر بەلگەبێت لەسەر ساڵیداهاتوو، ئەگەر بەچکەکەی لەگەڵدابوو بەلگەیە لەسەر دەرکەوتنی نیشانەیەكو رووداوی فیتنەیەکی گەورە.

*ئەگەر وشترەکە سەربڕا بەلگەیە لەسەر غەمو پەژارەو تیاچوون کەهەموو خەڵکی دەگرێتەوە.

*ئەگەر وشترێکی کڕیو خۆشی هەژاربوو دەگونجێت چرایەك بکڕێ یان لەوانەیە پلەوپایەو پشکێ بەدەستبهێنێت.

(دمیری)دەڵێت: پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکم بینی وشتری دەدۆشی پاشان شیرەکەیبوو بەخوێن (ئیبن سیرین) وتی: ئەوە پیاوێکە دەبێت بەبەرپرسی عەجەمیەکانو زەکاتیان لێوەردەگرێ پاشان ستەمیان لێدەکاتو ماڵیان بەزۆر داگیردەکات ئەمەش خوێنەکەیە.

وشکبوون: (نابلسی)دەڵێت: وشکبوونی لەشولار یاخود گەلاَی تەڕ بەلگەیە

لەسەر هەژاریو ژنێکی سەختو گرانو نەبوونی پشوومانەو دەرکردن.

وشکی : (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر نەخۆشی وشکبوونەوەی بینی ماڵو سامانی لەکارێکی بەدەر لەرەزامەندی خودا یا خەرجدەکات، هەروەها قەرز لەخەڵکیدەکاتو پاشان زیادەڕەوی دەکات لەخەرجکردنیداو نایداتەوەو خوداوەند سزای دەدات .

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترسو بیم بەپێی ئایەتی: ﴿فَاضْرِبْ لَهُمْ طَرِيقاً فِي الْبَحْرِ يَبَساً لاَتَخَافُ دَرَكاً وَلاَ تَخْشَى﴾ (طه: ٧٧).

ول

وڵاخ(ئاژەڵ): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی وڵاخو ئاژەڵەکەی سەربڕاوە مەرگی کوڕەکەیەتی.

*ئەگەربینی ئاژەڵێکی پێکاوە دەستدرێژیدەکاتە سەر منالێك.

*ئەگەر ئاژەڵەکەی سەربڕی ماڵو داراییەکی بەهۆی کوڕەکەیەوە دەستدەکەوێت یان ماڵو داراییەکی کەمی دەستدەکەوێت.

*ئەگەر بۆ گۆشت وڵاخەکەی سەرنەبڕی کوڕێکی دەمرێت یان کوڕێکی خزمی.

*ئەگەربینی ئاژەڵێکی سەربڕیوە یان بەرخێك یاخود سواری یەکێکیانبوە گاڵتەو سووکایەتی بەمندالأن دەکات.

*ئەگەربینی گۆشتی وڵاخێك دەخوات ماڵێکی کەمی لەمنداڵێکەوە دەستدەکەوێت.

ون

ونبوونی شێر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ناخۆشیو ترسان راچڵەکینو شوێنی خراپەکاران.

ونکراو(دیارنەماو): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزقو خێر.

*دەگونجێت شتی ونبوو بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی بەرزدەبێتەوە لەخورماو مێوژو گەنمو جۆ، ئەوشتە ونبوانەی لەخەودا تووشی نوقمبوون یاخود سووتاندەبێت ناتەواوییە لەوەی باسمانکرد لەبەرووبوومەکەیدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بژێویو رزقو رۆزی یاخود ژنی یارمەتیدەر یان مێردی بەئارام لەسەر پەیداکردنی بژێوی منداڵەکانی، ئەگەر زیادەی تێدا روودا زیادبوونی فەرو خێرو رزقە تێدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تیاچوونی تەمەن لەبێئاگاییو نەچەشتنی تامو چێژو خۆخەریککردن لەبەدەستهێنانی زانیاریدا.

وە

وەدی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: وەدی ماڵو سامانێکە نامێنێتەوە لەگەڵ پەشیمانیدا.

وەزغە[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی سستو لاوازە فەرمان بەخراپە دەکاتو رێگری لەچاکە.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوێکی قسەهێنەرو قسەبەری فیتنەیە نێوانی خەڵکی تێکدەدات.

*ئەگەر بەدەستیهێنا پیاوێکی لەو جۆرە دەپێکێ.

*ئەگەر گۆشتەکەی خوارد غەیبەتی مرۆڤێکدەکاتو درۆی بۆ هەڵدەبەستێ.

*ئەگەر ئەو گیاندارە گۆشتی ئەوی خوارد مرۆڤێك غەیبەتو باسیدەکات.

*بەڵگەیە لەسەر دوژمنو ئەوەی گوناه دەکاتو قسەی خراپدەکاتو لەجێگەیەکەوە دەچێت بۆ جێگەیەکیتر.

وەزیر: دەگونجێت بینینی وەزیر لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر شکۆمەندیو دەستەڵاتو فەرمان بەسەر بردن یان بەدەستهێنانی پێداویستی لەلای دەستەڵاتداران.

*ئەگەر بینی بوە بەوەزیرو حوکمی کەسانی خوارخۆیدەکاتو شکۆمەندیو رێزی بەدەستدەهێنێت لەگەڵ تەوبەیەکی پەسەند، ئەگەر شایستەی ئەوەنەبوو گوناهو تاوانی کەسانیتر هەڵدەگرێ لەهی خزمو کەسوکاری.

*ئەگەر خوازیاری وەزارەتبوو دەگونجێت ورێنەگربێت بەپێی ئایەتی: ﴿ كلا لا وزر ﴾ (القيامة: ١١).

*دەگونجێت لەگەڵ یەکێك لەدایكو باوکیدا خراپ بێت یان لەگەڵ مامۆستاو شەریكو ئەوەی فەرمانی بەسەریا دەڕوات.

*ئەگەر بینی بوە بەوەزیری دەستەڵاتدارو لەبەردەستدایە دەستەڵات بەجێدەهێنێ.

وەستانی عەرەفات: (نابلسی)دەڵێت : ئەگەر بینی لەعەرەفات وەستاوە پلەوپایەکەی دەگوێزرێتەوە لەخێرەوە بۆ خوارتر یان لەشەڕەوە بۆ خێر.

---

[1] **وەزغە**: جۆرە گیاندارێکی خشۆکە.
"فەرهەنگی دەریا: ٢/١٦٠٥."

*دەگونجێت لەهاوسەری ئازیزو لانەو ماڵی دوور بکەوێتەوە، یان دەگونجێت بەسەر دوژمنەکەیدا سەربکەوێت.
*ئەگەر لەیەکێك لەو حاڵانەدابوو شکۆمەندیو خێری دەستگیردەبێتو لەگەڵ ئەوەدا کۆدەبێتەوە کەوا لێی جیابوەتەوە.
*ئەگەر سەر پێچیکاربوو لەشوێنێکدا دوای ئاسانی پەسەنددەکرێو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وەستانی حاڵوباری.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوەی نەخۆشو وەستانی لەبۆچوون بەدووی بەرژەوەندییەکانیدا.
وەسوەسەکار: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر شەڕو بینینی نهێنیو تێکدانی نێوانی خۆشەویستان.
وەسوەسەو گوفتاری شەیتان: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر قسەی پڕوپووچ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەقڵدارو تێگەیشتنو جیاکەرەوەی حەق لەناحەق.
وەقف (**راگیرکردن**): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەرکرداری چاکە کەلەخوداوەند پێی نزیکدەبێتەوەو پلەوپایەی لەدنیاو قیامەتدا بەرز دەبێتەوە یان لانەو ماڵ یاخود پارە بەڵگەیە لەسەر تەوبەی سەرپێچیکارو رێنومایی، دەگونجێت خوداوەند کوڕێکی پێببەخشێ.
*ئەگەر بەرازومەیو زیناکارانی وەقفکرد بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوە لەخودا لەشەممەداو زاڵدەبێت بەسەر خەڵکیدا بەزوڵمو زۆرداری.
وەنەوز (**خەوهاتن**) (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دڵنیاییە لەترسو بەڵگەیە لەسەر تەوبەی سەرپێچیکارو رێنومایی بێباوەڕ. هەروەها بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی دوای هەژاری، ئەگەر خەڵکی لەناڕەحەتیوگرانیدابوون یا دوژمنداربوون خوداوەند ئەوبارو حاڵە بەرزدەکاتەوە لەسەریانو بەسەر دوژمناندا سەریاندەخات.
وەنەوشە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کیژێکی خواناسەو لێکردنەوەی ماچکردنیەتی.
(نابلسی) دەڵێت وەنەوشە ژنێکی جوانە.
*هەروەها وەنەوشەو هاوچەشنەکانی بەڵگەیە لەسەر ژنی کەمئارام یان کوڕی تەمەنکورتو لەش بەبار، ئەگەر وەنەوشە لەگەڵ هەندێك گوڵدا بینی بەڵگەیە لەسەر تەبایيو خۆشەویستی.

وێ

وێرانە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی دنیا کاولو وێرانبوە لەکێڵگەوماڵو خۆشی بەشێوازێکی رێكو پێكو بەپۆشاکێکەوە بەدیکرد لەوێڵیو سەرگەردانیدایە.
*ئەگەر بینی دیوارەکانی ماڵەکەی دەڕوخێ بەهۆی ئاوەوە خانەوادەکەی دەمرێت.
*ئەگەر وێرانەیی لەگەڕەکەکەی خۆی بینی وێرانبوە مەرگێك لەو شوێنەدا روودەدات.
*ئەگەر بینی بازدەدات بەسەر ماڵەکەیداو دەڕوخێت مەرگی هاوسەرەکەیەتی.
*ئەگەر بینی ماڵەکەی رووخاوە بەسەریداو تەپو تۆز دەکەوێتەوە نەخۆشیو سورێژەیە.
*دەگونجێت رمانی سەربان بەلاو نەهامەتی بێت.
*ئەگەر وێرانەو کاولی بینی دیسان ئاوەدانکراوەتەوە چاکیو باشییە لەئاینی خاوەنەکەیداو گەڕانەوەیە لەوێڵیو سەرگەردانی بۆ رێنومایی.
*ئەگەر بینی شتێك دەکەوێتە خوارەوە لەماڵەکەی یا کۆشکەکەی یان نێوماڵەکەیو کەسێکی لەسەفەربێت دەگەڕێتەوە بۆ لای یاخود ئەگەر کچی هەبوو دەستنیشاندەکرێت.
*ئەگەر رەشەبایەك ماڵێکی رووخاند مەرگ لەو شوێنەدا لەسەر دەستی دەسەتەلاتدارێکی ستەمکار دەکەوێتەوە.
(نابلسی)دەڵێت: کاولکاریو وێرانی بەڵگەیە لەسەر پەرتەوازەبوونی خزمو کەسوکارو مەرگیان.
*وێرانبوونی شار بەڵگەیە لەسەر مەرگی خاوەنەکەی یاخود تاریکاییە.
*مەرگی پادشا بەڵگەیە لەسەر وێرانبوونی شار.
*ئەگەر خۆی لەوێرانەیەکدا بینیەوە کەبەهۆی زەمین لەرزە یاخود شتێکیترەوە وێران بووبێت بڕیار بەسەر یەکێکدا دەدرێت بەمردن یان شکۆمەندی خانەوادەو کەسی رێزدار کەمدەکاتەوە.
*ئەگەر خۆی لەنێو وێرانەیەکدا بینیەوە لەگەڵ نەتەوەیەکدا تێهەڵدەچێت توانای بەربەرەکانی نییە لەگەڵیاندا.
*ئەگەر شارێك بەهۆی زەمین لەرزەوە وێران ببێ بڕیاری کوشتن بەسەر یەکێکدا دەدرێت.

*ئەگەر بینی لانەو ماڵێکی دێرین و کۆن دەڕمێنێ غەم و پەژارە رووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی ماڵەکەی دەڕمێت بەسەریا یاخود هەندێکیدەڕمێت مرۆڤێک دەمرێت لەنێویدا یان خاوەنەکەی بەڵاو نەهامەتیەکی گەورە رووی تێدەکات یارووداوێکی دڵتەزێن.
*ئەگەر ژنێك سەرماڵەکەی بینی رووخا مێردەکەی دەمرێت.
*ئەگەر شوێنێکی ئاوەدان ببینێ وێرانبوە یان دەڕمێت بەڵاو نەهامەتی لەو شوێنەدا دەکەوێتەوە.
*ئەگەر کۆڵەکەو پایەی ماڵەکەی رما یان درزی تێبوو دەمرێت یان هەندێك کەس وکاری ئازیزی دەمرن، هەروەها هەموو شکان و رووخانێك لەماڵ و دیواردا بەڵاو نەهامەتییە.
*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی ماڵەکەی رماوە لابردن و دوورخستنەوەیەتی لەدەستەڵات.

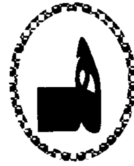
وێڵی و سەرگەردانی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فیتنە لەئایندا و لادان لەڕێنومایی و دەرخستنی حەق و راستی.

وێنەگر: (نابلسی)دەڵێت: وێنەگر لەخەودا کەسێکی درۆزنە بەدەم پەروەردگارەوەو خاوەن بیدعەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شاعیرو گۆرانیبێژو هاوچەشنەکانی لەوانەی ماڵ و سامان بەهۆی کاری پووچەوە وەردەگرن.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+زانیاری.
+ئەندازە.
+دانایی.
+هۆنراوەدانان.
+غەزەل.
+درۆ.
+هەڵبەستنی درۆ.
+خۆهاویشتنە نێو کاروبارە مەترسیدارەکان.
+دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر :
+خراپە.
+مەیخواردنەوە.
+هاوسەر.
+منداڵ.
+ستەمکار.
+ئەوانەی بەدەنگە دەنگ و قسە دەژین.
*وێنەگر خاوەن شتی پڕوپووچەو کاروباری خەڵکی دەڕازێنێتەوە.

هێ

ها

هابیل: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی ئیرەیی پێدەباتو زیانی لەدوژمنێکەوە پێدەگات، دەگونجێت بەبێتاوان بکوژرێ یان ستەمکارێك زوڵمو ستەمی لێبکات.

*ئەگەر (هابیل)ی بینی لەخەودا گوێڕایەڵی خوداوەند دەکاتو ناڕەحەتیو لاوازی بەهۆی ژن یان خزمەکانیەوە لەسەر رازیکردنی خوداوەند پێیدەگاتو پەروەردگار دەیخاتە بەهەشتەوە.

هاتن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆ پیاوان ژمێردراوی پەروەردگارە بۆ خەڵکی ناڕاست راسن ەرەوەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەموزاری خاوەنەکەیو خزمەتکارو کۆیلەی. هـ وەها دەڵێن: پیاوێکە ماڵو ساە بەکێشدەکات بەلای خۆیدا، هەروەها دەڵێن: ژنێکی زماندرێژە.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بژێویو رزقو رۆزیو سوودو قازانج لەکورپوژنەوە.

*زۆرجاریش هاتن گەشبینییە بەناوەکەیەوە.

(نابلسی) دەڵێت: گەڕانەوەی کەسێکی ئاوارە لەسەفەر دەروولێکردنەوەیە دوای ناڕەحەتیو لەشساغییە پاش نەخۆش گەڕانەوەی مرۆڤە لەوەی لەسەریبوە.

*ئەگەر خەوبینەر غەمو پەژارە دایگرت بەگەڕانەوە غەریبو ئاوارە بەڵگەیە لەسەر داوا یان کەوتنە نێو ئەوەی ترسی هەیە بەرانبەری.

هاتنو چوون لەنێوان (صەفا)و (مەروە)دا: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگیە لەسەر چاکی نێوان ، ئەگەر جامبازبوو دادپەروەردەبێ لەگوتەی خۆی یان لەنێوان دوو هاوسەرو منداڵەکانیدا، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو

چاكدەبێتەوەو هەوڵدەدات بژێوی پەیدا بكات.

هاتنەخوارەوە: (نابلسی)دەڵێت: كەوتنەخوارەوە لەخەودا لەسەرەوە بۆ خوارەوە جیابوونەوەیە لەپلەوپایەو هاوسەرو بۆچوون.

*ئەگەر بینی لەبەرزارییەك هاتە خوارەوە یان لەسواری ئوتومبیل‌و ولاخێك یاخود چوە نێو گۆرێك كارو بارەكانی لێقورس‌وگراندەبێ كەخۆی بۆ ئامادەكردوە.

هاتنی دەجال: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر كەسێكی تێكچووی هەڵخەڵەتاو بانگەشەدەكات بۆ بیدعەو بەدەردەكەوێت لەنێو خەڵكیدا.

هاروون(سەلامی خوای لێبێت): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەدیكرد پۆستێكە بەدەستیدەهێنێت دوای گێرمەو كێشمەو دەرەنجامی كاریش بۆ ئەو دەبێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر (هاروون)ی بینی بوە بەئیمام‌و پێداویستی داربێت بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر (موسی)و (هاروون)ی(سەلامی خوایان لێبێت)بینی لەسەردەستی ئەودا ستەمكارێك لەناودەبات.

*ئەگەر یەكێكیان یان هەردووكیانی بینی‌و خوازی شەرو جەنگبوو سەركەوتن بەدەستدەهێنێ.

هاڕین: (نابلسی)دەڵێت: هاڕین‌و تێكشكانی لەخەودا هەوڵدان‌و فرێدانی قسەیەكە سوودو قازانجی تێدابێت.

هاندان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هاندانی مرۆڤ بۆ كەسانیتر لەخەودا لەسەر تێركردنی هەژاران یاخود چاكە ئەنجامدان یاخود تەوبەیە بۆ كەسی بەدو خراپ‌و خۆتەرخانكردنە بۆ پەیرەویكردنی پێغەمبەر(ﷺ).

هاندانی مرۆڤ بۆ خەڵكی لەسەركاركردن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیەلەسەر پەسەندكردنی ئامۆژگاری‌و مۆچیاری، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردن‌و هۆكارەكانی.

هاواری مرۆڤ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی هاواردەكات بەسەر كۆمەڵێكدا دەستەلات‌و توانا بەدەستدەهێنێت چونكە هاواركردن (صیحة) لەزمانی عەرەبدا دەوڵەتە.

*ئەگەر بەتەنیا هاواریكرد هێزو دەستەلاتی لاوازوكز دەبێ.

*هاواركردن بەڵگەیە لەسەر فیتنەو ئاشوب بەهۆی روودانی بەلاو نەهامەتی لەكوشتارو رمان‌و نوقمبوون‌و رووداوێكەوە یان نەخۆشیەوە خەڵكی هاواری خوداوەندی پەروەردگاریدەكات.

هاوتا: بینینی بەڵگەیە لەسەر سەفەرو جموجووڵ. ئەوەی باشبێ سەفەرە.

هاوسەرانی پێغەمبەر(ﷺ): (نابلسی) دەڵێت: بینینیان لەخەودا نیشانەی دایکایەتیە یان بەڵگەیە لەسەر خێرو فەرو بەرەکەتو منداڵ کەزۆرینەیان کچن.

*دەگونجێت بینینیان نیشانەی نەبوونیو گۆڕانی سوێند بەهۆی دەرخستنی نهێنی یان شاردنەوەو تاوانبارکردن.

*ئەگەر ژنێك خاتوو(عائشە)ی بینی (رەزای خوای لێبێت) لەخەودا پلەوپایەیەکی بەرزی دەستگیردەبێت لەگەڵ ناویانگێکی باشو بەختو شانس لەلای ماڵە باوانو مێردەکەی.

*ئەگەر خاتوو (حەفسە)ی بینی(رەزای خوای لێبێت) نیشانەیەکی خراپە.

*ئەگەر خاتوو(خەدیجە)ی بینی (رەزای خوای لێبێت) لەدەستدانی مێردو باوكو دایکە.

*بینینی (فاتمە)ی کچی پێغەمبەر (ﷺ) نیشانەی لەدەستدانی مێردوو باوكو دایکە.

*بینینی (حەسەن)و (حسێن) (رەزای خوایان لێبێت) نیشانەی فیتنەو شایەتیدانە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زۆری هاوسەرو منداڵو گەڕانو سەفەرو ئاوارەبوون، بەڵام ئەوەی خەویان پێوە دەبینێت بەشەهیدی دەمرێت بەدەرمان خواردکردن یان کوشتن یاخود دووری لەنیشتمانەوە.

*ئەو پیاوەی یەکێك لەهاوسەرانی پێغەمبەر ببینێ(ﷺ)و خۆی رەبەن بێت ژنێکی چاكو باشدەهێنێت.

*هەروەها ئەگەر ژنێك هاوسەرانی پێغەمبەر (ﷺ) ببینێت نیشانەی کارێکی چاکەدەڕژێت بەسەریاو رووی تێدەکات.

هاوسەرگیری: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر چاودێری پەروەردگار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قەرزو غەمو پەژارە دەستەبەرکردن، یاخود هەوڵدان بۆ گرتنەدەستی پۆستی دەستەڵات.

*ئەگەر ژنێکی ناسراویکرد بەهاوسەری خۆی هەوڵدەدات لەکارێکدا کەدەتوانێ ئەنجامیبدات.

*ئەگەر ژنێکی نادیاری هێنا یاخود لەخەودا ژنی نەبینی بەڵگەیە لەسەر نزیکی مەرگو دنیا بەجێهێشتن یاخود گەشتوگوزارو سەفەر لەلانەوماڵێکەوە بۆ لانەو ماڵێکیتر، ئەگەر شایستەی

پۆستی دەستەلاتبوو بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر هاوسەرگیرییەکەی بەبەڵێنامەبوو پەیمانو بەڵێنیی باشە لەگەڵ پەروەردگار، ئەگەر بەشاییو ئاهەنگێڕانبوو پلەوپایەو ناوبانگی باشەو بەرزو بالادەبێت پێی.

*هاوسەرگیری بەپیشە لێکدەدرێتەوە، ئەگەر بینی ژنێکی هێناو ژنەکەیمرد پیشەوکارێکی دەبێت بەتەنیا ماندوبوونو شەکەتیو غەمو پەژارەی لێدەستدەکەوێ.

*ئەگەر لەخەودا چوار ژنی هێنا زیادە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی ژنێکی جولەکەی هێنا هەوڵدەدات لەپیشەکەیداوگوناهو تاوانی دەستگیردەبێت.

*ئەگەر بینی ژنێکی مەسیحی هێنا لەپیشەکەیدا هەوڵدەدات مایەپووچ دەردەچێت.

*ئەگەر بینی ژنێکی ئاگرپەرستی هێنا پیشەیە فێردەبێت بەدەر لەئاینداریی.

*ئەگەر ژنێکی زیناکارو داوێنپیسی هێنا خۆی زیناکارو داوێنپیسە.

*ئەگەر ژنێکی دەمو زوباندرێژی هێنا کۆتو بەندێکی قورس دەکرێتەوە گەردنو ئەستۆی.

*ئەوەی سەگێك بکات بەهاوسەری خۆی دەبێت بەخاوەنی کارێکی نادیارو ناشیاو.

*ئەگەر بینی کچی فەرمانڕەواو دەستەلاتداری هێناو گۆرانیو مۆسیقا لێدرا ئارەقدەخواتەوە یان ئەوەی کاری ئارەقی پێئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك ژنێکی هێناو گواستیانەوە بۆی ماڵو دارایی لەمێردی ژنێك بەدەستدەکەوێ، ئەگەر هاوسەرگیری لەگەڵ ئەنجامدا مێردی یەکەمی ئەو ژنە ماڵو داراییو خێری دەستگیردەبێت لەوپیاوە.

*ئەگەر بینی هاوسەرەکەی شوویکردوە بەپیاوێکی تادار تووشی لەرزو تا دەبێت.

*ئەگەر ژنی دەستەلاتداری هێنا موڵكو دەستەلاتی دەستگیردەبێت، ئەگەر شایستەی ئەوکارەبێت.

*ئەگەر لەگەڵ ژنێکی مردوودا هاوسەرگیری ئەنجامدا زەفەر بەکارێکی بێبەرهەمو مردوو دەبات کەناهومێدبوە لێی.

*ئەگەر ژنێکی نەخۆش شوویکردو مێردەکەی دیارینەکراو نەیناسی دەمرێت، هەروەها پیاوی نەخۆشیش بەوچەشنەیە.

*ئەگەر دایکی دابەشوو زەوی‌و موڵك دەفرۆشێ، ئەگەر خەوبینەر دووگیانبوو کچیدەبێت، ئەگەر دەرکەوت وەك کوڕیدەبێت.

*ئەگەر ژنێکی کوڕداری بینی شوودەکات پاشان ژن بۆ کوڕەکەی دەهێنێت.

*ئەگەر ژنی رەبەن شوویکرد یان مێردار خێری دەستیگردەبێت.

*ئەگەر ژنێك بینی شوودەکات بەپیاوێکی مردوو یەکێتی نێو ماڵی پەرت پەرت دەبێت‌و هەژار دەکەوێت.

*ئەگەر بینی ژنێکدەکات بەهاوسەری خۆی‌و دەچێتە لای ئەوە پەی بەکاروباری مردوویەك دەبات‌و بۆی زیندوو دەکاتەوە.

*ئەگەر نەچوە لای ئەوە پەیبردن بەوکارە وەك ئەوەیە چووبێتە لای.

*ئەگەر بینی ژنێکیکردوە بەهاوسەری خۆی یاخود چەند هاوسەرێکی هەیە خێرو دەستەڵات‌و پلەوپایەی بەئەندازەی جوانی ژنەکە دەستگیر دەبێت ئەگەر دەستنیشانیکرد یاخود ناسی، ئەگەر نەیناسی‌و دیاری‌و ناوزەدنەکرا بۆی بەڵگەیە لەسەر مەرگی یان مەرگی مرۆڤێك لەسەر دەستی ئەو.

*ئەگەر بینی کچی شێخێکی نەناسراوی کرد بەهاوسەری خێرێکی زۆری دەستگیردەبێت، ئەگەر ژنێك بینی شویکردوە بەشێخێکی نادیار ئەوە خێرێکی گەورەی دەستگیردەبێت، ئەگەر نەخۆشبوو لەنەخۆشیەکەی چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی ژنێکی مردوویکرد بەهاوسەری خۆی لەوانەی بۆیناشێت پەیوەندی سۆزو رەحمی بەجێدەگەیەنێ، ئەگەر زیندوبوو پەیوەندی خزمایەتی دەبچڕێ.

*ئەگەر ژنێکی مەحرەمی خۆیهێنا کاروباری خانەوادەکەی دەبات بەڕێوە.

*ژن لەخەودا:

+هاوبەش‌و شەریکە.

+دوژمنە.

+دەستەڵاتدارێکی ستەمکارە یاخود نەیارێکی سەرسەختە.

+پادشایە.

+کەشتی‌و ئامرازی گواستنەوەیە.

+هەموو شتێك زەوی بەڵگەبێت لەسەری وەك پشوو ماندوبوون‌و خێرو خراپە.

هاوەڵایەتی: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر نەخۆشێك بینی لەخەودا هاوەڵایەتی

کەسێکیتر دەکات بەڵگەی چاکبوونەوەیەتی.

*ئەگەربینی هاوەڵایەتی خانەوادەکەی دەکات بەڵگەیەکی خراپە، ئەگەر هاورێیەکی سەیرو نامۆبوو کردارێکە زیانی پێدەگەیەنێ.

هاوین: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زیندووکردنەوەی سوننەتو هاوسەرداریو منداڵخستنەوەی باش.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەردەرکەوتنی بەڵگەو قوتاربوونی زیندانیانو گەڕانەوەی ئاوارە.

هـو

هود(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (هود)ی بینی دوژمنانی قسەی نابەجێدەکەن بەرانبەریو زاڵبوون بەسەریاو ستەمی لێدەکەن بەڵام دواتر سەردەکەوێت بەسەریاندا ، بەهەمان شێوە ئەگەر (صالح)یشی بینی.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی کۆمەڵێکی نەزان زاڵدەبن بەسەر پاشان زاڵدەبێت بەسەریانداو لەناڕەحەتی مەزن قوتاردەبن بەپێی ئایەتی: ﴿وَنَجَّيْنَاهُم مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ﴾ (هود: ٥٨).

*ئەگەر (هود)ی بینی ڕێنومایی و خێری دەستگیردەبێتو کۆمەڵێك لەسەردەستی ئەودا قوتار دەبن.

هونەر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هونەری جیاواز جیاواز بەپێی خاوەنەکانیو بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشیو دڵنیایی لەترسو بیمو دڵخۆشی دوای بێزاریو ناڕەحەتی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شوێنی هاوینەهەوار یاخود بینینی ڕەنگی جۆراوجۆر یان جلوبەرگو رووخساری جوانو قەشەنگ.

هـۆ

هۆڕ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ویستوخواز.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مانای ناسکی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو ماڵو دارایی زۆر.

هۆڵ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+پشوودان.

+ڕەواندنەوەی هەژاریو نەداری.

+ژنێکی کەم ئەرکی پشتوپەنا.

+پلەوپایەیەکی بەرزو کەم مەترسیدار.

+ئالاو هێمایەکی سەرەڕێ بۆ ئەوەی لەسەفەردایە تا سەلامەتبێ.
+کوڕێکی چاکو خزمەتکارێکی هاوتاو ماڵێکی بەسوودو قازانج.
*ئەگەر تاریکبوو خشۆکی دڕندەو چەندین زیندەوەری بەزیانی تێدابوو سەرجەم لێکدانەوەکان ئاوەژوو دەبنەوە.

هۆنراوەبێژی: (نابلسی)دەڵێت ئەوەی لەخەودا هۆنراوەیەك یان دێڕە هۆنراوەیەك لەبەر بکات زانیاریو ڕزقو ڕۆزیو بەخششی باشی لەپیشەکەیدا بەدەستدەهێنێت.

هـ

هەتیوویی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی هەتیووکەوتوە کەسانێتر لەباسی ژنو پارەو بازرگانیدا شکستدەهێنن.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی هەتیوکەوتوە زاڵدەبن بەسەریا.

هەردوو باڵ (باسك ـ هەردوودەست): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەردووباڵ لەلێکدانەوەدا دووکەسی نزیکە یان دوو هاوڕێیە وەك براو کوڕی باڵغەو سوودی لێوەردەگریو پشتی پێدەبەستێ.
*ئەگەر پیاوێك ژنێکی باڵڕووتی بینی دنیایە بەپێی فەرموودەکەی پێغەمبەر (ﷺ) لەشەوی (معراج)دا: "ئەوەی ببینێ دوو قاچی ئاسنی هەیە کوڕو هێزە لەسەفەردا".
*هەروەها (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر کەسێکی باڵکورتی بینی بەڵگەیە لەسەر ئازایەتیو دەستودڵفراوانیو سەرسامی.

هەرزن: (نابلسی) دەڵێت:ماڵو سامانێکە تێکەڵ بەماڵو سامانیتر دەبێت ، هەروەها سەرجەم دانەوێڵەکانی تریش بەو چەشنەن.
*هەروەها دەڵێن: هەرزن بەڵگەیە لەسەر هەژاریو تیاچوونی ماڵو دارایی، بۆ یەکێکیش بژێوی لەگەڵ ئاگردابێت چوستو چالاکیو گورجو گۆڵییە.

هەرسکردنی خواردن: ئەگەر بینی لەخەودا خواردنەکەی هەرسبوە هەوڵدەدات لەپیشەکەیدا. هەرسکردن بەڵگەی دڵنیاییە لەترسو بیم بەپێی ئایەتی: ﴿ وَمَن يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴾ (طه: ١١٢).
*هەرسکردنی خواردن بەڵگەیە لەسەر چوستو چالاکی لەسەرجەم کاروبارەکاندا.

هەرمێ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زوربەی ڕاڤەکارانی خەو بەباشی دانانێن‌و دەڵێن: نەخۆشییە، هەندێکدەڵێن:ماڵ‌و سامانێکە یەکێك پەیداییکردبێ‌و خواردبێتی چونکە ناوەکەی بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و سامان.

*هەروەها دەڵێن: زەردەکەی ماڵە لەگەڵ خۆشحاڵبوون.

*دارەکەی پیاوێکی عەجەمییە چاودێری خانەوادەکەی دەکات‌و تامالّی لێپەیدا بکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر ژن بینی بوە بەخاوەنی هەرمێ کوڕێکیدەبێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی هەرمێیەکی زۆر بەدەستدەهێنێ ماڵ‌و سامانێکی جەمکراوی دەستگیردەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵ‌و سامانێکە پێیدەگات بۆ یەکێك بیخوات بەدەستیدەهێنێ.

*هەرمێ بەڵگەی خێرە چونکە چەند ڕۆژێ دەمێنێتەوەو خراپ نابێ، خواردنیشی لەڕۆژانی خۆیدا باشترە لەوەی لەکات‌و وەرزی خۆیدانەبێ چونکە لەوەرزی خۆیدا نەبێت ماڵ‌و سامانێکی حەرامە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مەرگی نەخۆش‌و ئەسپەردەکردنی‌و گەرلەکاتی خۆیدا نەبوو نەخۆشیە.

هەریسە[1] : (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا غەم‌و پەژارەیە یاخود لێدانە لەلایەن کار پێسپێراواندا.

*ئەگەر بینی هەریسە دروستدەکات لەشوێنێکداو نەخۆشی تێدا هەبوو ترسی مردنی هەیە.

*هەروەها ئەگەر کۆمەڵێ سەربازی بینی هەریسە لەخۆی یان کەللەی سوورەوکراو جەنگ بەرپادەبێ لەنێوانیانداو کۆمەڵێك سەرکردە لەناو دەچن.

هەرێز(پەلك) : (ئیبن سیرین)دەڵێت: دەگێڕنەوە پیاوێك لەخەودا دەبینێ پەلك لەئەژنۆی ڕواوەو خەونەکەی بۆ ڕاڤەکارێکی خەودەگێڕێتەوە ئەویش دەڵێت: بۆ تۆو شەریکەکانت خێرو بەرەکەتەو بۆنەخۆش مردنیەتی ، ئنجا هەموو ئەو حاڵانە هات بەسەر ئەوپیاوەدا کەخەونەکەی بینیبوو.

هەڕەشەلێکردن : (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەڕەشەلێکردن بۆ هەڕەشەلێکراو هێمنی‌و ئاسایشە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەلایەن یەکێکیترەوە هەڕەشەی لێدەکرێ‌و دەیانەوێت ملکەچی بکەن‌و زاڵدەبێت‌و ناترسێت‌و ملکەچیش نابێت.

---

[1] **هەریسە** : خواردنێکە لەگەنمی کوتاوو گۆشت دروستدەکرێ. (فەرهەنگی دەریا: ٢/١٥٤٣).

*هەڕەشەکردنیش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەستبەرداربوون لەناکۆکی، ئەگەر نادیابوو نەیزانی لەشەیتانەوەیە ئەگەر هەڕەشەی لێکرد لەسەر نوێژ یان قورئان خوێندن و زەکاتدان و هاوچەشنی ئەوە بەندایەتیانە، دەگونجێت هەڕەشە لێکردن لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر تاقیکردنەوە بەخۆشەویستی و ئەوین.

هەژاری: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی هەژارە خواردنێکی زۆر بەدەستدەهێنێت بەپێی چیرۆکی (موسا)و قورئان دەفەرموێ: ﴿رَبِّ انِي لِمَا اَنزَلْتَ اِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾ (القصص: ٢٤).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی هەژارە پرسیار لەخەڵکی دەکات و دوعاش زۆردەکات چونکە هەژاران دوعاگۆی هەمیشەیین.

*هەروەها هەژاران لەشوێنێکدا بەڵگەیە لەسەر مەرگی دەوڵەمەندو خێرێکە بەدەر دەکرێ.

*ئەگەر هەژاری لەخەودا پێدرا ماڵ و سامانێك بەبێماندوبوون و پارەیەکی بێسەرمایە دەستگیردەبێ و ماڵ و سامان وەردەگرێ.

*ئەگەر بینی هەژارکەوتوە خێری دەستگیردەبێ.

هەژاری و نەداری: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هەژاری و داوا لەخەڵکیکردن بەڵگەیە لەسەر وەڵامدانەوەی دوعا بۆ ئەوەی داواخوازیەتی.

هەسارەو ئەستێرە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەستێرەکان بەڵگەن لەسەر زانایانی نێو خەڵکی، نێرەکان پیاون و مێیەکان ژنن، مەزنەکانیش خەڵکی ڕێزدارە، بچووکەکانیش خەڵکی گشتی و منداڵ و بەردەستن.

*ئەستێرەی ڕێنیشاندەر یارانی پێغەمبەرانی(ﷺ) لەگەڵ زاناو خواناسان بەپێی فەرموودەی پێغەمبەر(ﷺ) : "یارانم وەك ئەستێرەن".

*ئەگەر خەوبینەر دەستەڵاتداربوو ئەستێرەکان سەربازن، ئەگەر زاوابوو ئەستێرە پیاوەکانیەتی، ئەگەر بووکیشبوو ژنانە لەدەوری.

*ئەگەر دوومانگی بینی لەئاسماندا شەڕیانە لەگەڵ هەر یەکێکیاندا ئەستێرەهەبوو جیاوازی و جەنگە لەنێوان دوو وەزیرو سەرکردەو دووپیاوی گەورەدا ڕوودەدات. ئەوەی دیار نامێنێ دەبەزێ.

* ئەگەر دوو هەسارەی بینی دەجەنگان‌و ئەستێرەیان لەگەڵدابوو بەهەمان شێوەیە، بەلاّم ئەگەر ئەستێرەیان لەگەڵدانەبوو ئەوەی لەماڵی خۆیدا بینی‌و دووهاوسەر یان دوو شەریکی هەبوو جیاوازی لەنێوانیاندا بەدەست‌و زوباندەبێ.
* ئەگەر ژنێك خەوێكی لەو چەشنەی بینی كەوادەجەنگن بەسەر سەریەوە یاخود بەوچەشنە كەوتنەخوارەوە گەورەو بەرپرسی لەگەڵ مێردەكەی شەڕ دەكەن.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر كڕیارو فرۆشی، دەگونجێت بۆ ئافرەت بەڵگەبێت لەسەر شەڕێك لەنێوان دوو كوڕیدا ڕوویدات یان دوو كچی یاخود لەنێوان باوك‌و هاوسەرەكی یان لەنێوان مێردو كوڕەكەیدا.
* كەوتنەخوارەوەی ئەستێرە بۆسەرزەوی یان كەوتنەنێو دەریا یاخود سووتانی بەئاگر یان گواستنەوەی لەلایەن باڵندەوە بەڵگەیە لەسەر ڕوودانی مردن لەنێوان خەڵكی یاخود مردنە بەپێی زۆروكەمی‌و دەگونجێت لەناو پیاوان یان هەر ژناندا ڕوویدات ئەگەر ئەو جۆرە هەسارەیەی ناسی كەوا كەوتە خوارەوە.

* ئەگەر لەژوورەكەیدا بوو بەخاوەنی ئەستێرەو لەئاسماندا چاودێریكرد یان لەهەوادا ئەگەر شایستەی دەستەلاّتبوو بەدەستیدەهێنێت، ئەوجا دەبێت بەقازی‌و موفتی بەسەر خەڵكەوە ئەگەر نزمتربوو دەگونجێت تەماشای زانیاری ئەستێرە بكات.
* كەوتنەخوارەوەی بەسەریدا لەكاتی نەخۆشیا مردنیەتی، ئەگەر قەرزاربوو داوای لێدەكرێتەوە، هەروەها ئەگەر بینی لەش‌و لارێبوە بەئەستێرە یاخود سەری ئەستێرەی پێوە دەركەوت دەگات پێی.
* ئەگەر ئەستێرەكەوت بەسەریا كەسێكی نادیار دێتەوە بۆ لای، ئەگەر كەوت بەسەر ژنێكی دووگیاندا كوڕێكی ناوداری بەڕێزیدەبێ.
* هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مەرگی دووگیان ئەگەر شاهیدێك ئەوەی دووپاتكردەوە گەواهیدەربێ لەسەر مردن.
* بینینی ئەستێرە بەرۆژ بەڵگەیە لەسەر شوورەیی‌و ناوبانگ‌و ڕووداوی گەورەو بەلاّونەهامەتی بەپێی حاڵی گشتی خەون‌و تایبەتی.
* ئەگەر ئەستێرەی بینی لەماڵەكەیدا كۆبوەتەوەو ڕووناكیداوە خۆشی‌و

شادی ڕووی تێدەکات‌و خەڵکی ڕێزدار لەلای کۆدەبێتەوە، ئەگەر نوری نەبێ بەلاو نەهامەتیەو خەڵکی ڕێزدار کۆدەبنەوە تیایدا، ئەگەر بینی پەیوەندیدەکات بەئەستێرەوە لەسەر نەتەوەی پێغەمبەرە(ﷺ).

*ئەگەر بینی ئەستێرەیەك دەدزێ دەبێ بەخاوەنی شتێ مەترسیدارەو کەسێکی ڕێزدار لەکیسدەدات.

*ئەگەر بینی بوە بەئەستێرە ڕێزو پلەوپایە بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی هەسارەیەکیبرد خوداوەند کوڕێکی ڕێزداری گەورەی پێدەبەخشێ.

*ئەگەر بینی دەستی بەرزکردەوە روو بەئاسمان‌و ئەستێرەی برد دەستەلات‌و ڕێزی دەستگیردەبێ.

*ئەگەر (سوهەیل)دەرکەوت لیی ئەوە پشتتێکردن هەتا دوایی تەمەنی ڕووی تێدەکات.

*ئەگەر (زەهرە) دەرکەوت ئەوە بەختی باش ڕووی تێدەکات، هەروەها (موشتەری) بەهەمان شێوەیە.

*ئەگەر سواری هەسارەیەکبوو دەستەلات‌و پلەوپایەو خێروسوودو قازانجی دەستگیربوە.

*هەندێکدەڵێن:ئەگەر بینی هەسارە لەئاسماندا نەما ماڵ‌و سامانی دەڕوات، ئەگەر دەوڵەمەندبێت بەلام ئەگەر هەژاربوو دەمرێ.

*ئەگەر هەسارەی بچووك بچووکی بەدەستییەوە بینی باس‌و ناوبانگی باش پەیدادەکات لەنێو خەڵکیدا.

*ئەگەر ئەستێرەی لەسەر جێگەکەی بینی ناوبانگ دەردەکات‌و زاڵدەبێ بەسەر هاودەمەکانی یاخود خزمەتی پیاوێکی ڕێزداردەکات.

*ئەگەر هەسارەی بینی کۆبوەتەوەو تیشك‌و ڕووناکی بلاوکردوەتەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خێری لەسەفەرەوە دەستگیردەبێ، ئەگەر لەسەفەردابوو بەدڵێکی خۆشەوە دەگەڕێتەوە بۆ لای هاوسەرەکەی.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر هەسارەی لەژێر سەربانێکدا بینی بەڵگەیەکی خراپە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر وێرانبوونی ماڵی خەوبینەر، هەروەها بەڵگەیە لەسەر مەرگی خاوەن ماڵ.

*ئەگەر بینی ئەستێرە دەخوات ماڵی خەڵکیدەخوات.

*ئەگەر ئەستێرەی قووتدا بەبێخواردن تێکەڵدەبێ لەگەڵ خەڵکی ڕێزداریدا لەکاروبارو نهێنیدا، دەگونجێت پلارو

تـوانج لـەيارانبگرێ (درودی خوایـان لەسەربێت).

*ئەگەر ئەستێرەی مژی لەزانایانەوە زانیاری فێردەبێت.

*سـەبارەت بـە(پێـنج)هەسـارە گەڕۆکەکە:

١)(زوحـەل) خـاوەنی سـزای فەرمانڕەوایە.

٢)(موشتەری) خاوەن ماڵە.

٣)(مـەریخ)خـاوەن جـەنگی فەرمانڕەوایە.

٤)(زەهرە)هاوسەری فەرمانڕەوایە.

٥)(عەتارد) نووسەری فەرمانڕەوایە.

*هـەروەها ئەگـەر بینـی ئەسـتێرەکان لـەئاسمان کەوتنـەخوارەوە مـەرگی فـەرمانڕەوا یـان جـەنگێك کۆمەڵـە سەربازێك لەناو دەچن تێیدا.

*ئەگەر بینـی گـەردوون دەسووڕێتەوە یـان دەجـووڵێ سـەفەردەکات‌و لەپلەوپایەکـەوە دەچـێت بـۆ پلەوپایەیەکیترو حاڵوباری دەگۆڕێ.

*ئەگەر بوو بەئەستێرەو ڕێنومایيکرد خـەڵکی پێویـستیان پێـی دەبـێ لەکاروبارەکانیان‌و راوبۆچوونیدا.

(نابلسی) دەڵێـت: ئەگـەر (حـەوت) هەسارە گەڕۆکەکـەی بینـی بەڵگەیـە لەسـەر پیـشەسازی‌و بازرگـانی‌و زانیاری‌و دەسـتەڵات، بۆ هەرکەسێکیش بەپێی ئەندازەی خۆی‌و بەختی.

*ئەگـەر بینـی ئەسـتێرە لەئاسمانـدا نـەماوە ماڵیـدەڕوات ئەگـەر دەوڵەمەنـدبێت، ئەگـەر هـەژاربوو دەمرێ.

*ئەگەر بینی ئەستێرەی مەزن تیشك‌و روونـاکی بڵاوکردوەتـەوە خێروچـاکە‌و دەستەڵات‌و زانینی دەستگیردەبێ.

*ئەگـەر هەسـارەیەکی مـەزنی بینـی کەوتـەخوارەوەو لەشـوێنی خـۆی بەرپرسێك لەوشارەدا دەمرێ.

*ئەگـەر بینـی هەسـارەی بـچووك بەدەسـتی دەگـرێ خێـرو دەسـتەڵاتی لەنێوان خەڵکیدا دەستگیردەبێ.

*ئەگەر هەسارەی بەسـەری خۆیـەوە بینـی ناوبانگـدەردەکات‌و پـێش هاوچەشـنەکانی دەکـەوێت بـەوەی خزمەتی پیاوێکی بەڕێز دەکات.

*ئەگـەر بینـی هـەموو ئەسـتێرەکان کۆبوونەتـەوە روونـاکیـان پەخـشکردوە لـەدوای سـەفەرەوە خێـری پێدەگات، ئەگـەر لەسـەفەردابوو بەخۆشـحاڵییەوە دەگەڕێتەوە بۆ نیشتمانەکەی.

*ئەگەر هەسارەیەکی بینی دەسـتەڵات بەدەسـتدەهێنێت لەگـەڵ هێـزو توانـاو سوودو قازانج.

*ئەگـەر ئەستێرەکانی لەژێر سەربانێکدا بینیەوە بەڵگەیە لەسەر وێرانبوونی ماڵەکەی هەتا رووناکیەکەی لەنێوماڵەکەیدا بێت یاخود بەڵگەیە لەسەر مەرگی خاوەن ماڵ.

*ئەگەر بینی هەسارە دەخوات ماڵی خەڵکیدەخوات.

*ئەگەر هەسارەکانی قووتدا خەڵکی شکۆمەند خۆیان دەهاوێژنە نێوکاروبارەکانی‌و نهێنییەوە، دەگونجێت بەدگۆیی بەرانبەر یارانبکات (خوایان لێڕازیبێت).

*ئەگەر هەسارەی مژی فێری زانیاری دەبێ لەزانایانەوە.

*ئەگەر بینی هەسارەکان دەخوات‌و رمڵ لێدەرە یاخود تەماشای کاری ئاسمانیاندەکات لەگەڵ زانیاری گەردووناسی ئەمەش بەڵگەیە لەسەر کارێکی گەورەو باشی حاڵ‌و گوزەران بۆ سەرجەم خەڵکیش بەڵگەیە لەسەر مەرگ.

*ئەگەر بینی ئەستێرەکان هەڵوەرین مەرگی فەرمانڕەوایانی گەورەیە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر جەنگ.

*ئەگەر بینی ئەستێرەکان دەکەون بەسەر زەویدا لەئاسمانەوەو بڵاو دەبونەوەودیارنەدەمان بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی گەل‌و نەتەوەیەکی زۆر.

*هەسارەو ئەستێرە گەورەکان بەڵگەیە لەسەر مردنی گەورەو فەرمانڕەواو پیاوانی خانەدان. هەسارەو ئەستێرەی بچووکیش بەڵگەیە لەسەر مەرگی نادیارو بچووک‌و زەبوونەکان.

*ئەگەر هەسارەو ئەستێرەکانی ئاسمانی بینی کەوتەخوارەوە قژی دەڕوتێتەوەو کەچەڵدەبێ سەریشی وەك هەسارەو ئەستێرەی ئاسمان سەری جیهانە.

*ئەگەر هەسارەو ئەستێرەکانی بەرۆژ بینی بەڵگەی ئابڕووچوون‌و ناوبانگەو بەڵگەیە لەسەر رووداوی گەورەو بەڵاو نەهامەتی تیابەر.

*هەسارەی بەیان بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری‌و ئاهەنگ‌و ئەگەر لەکۆشکەکەیدا هەسارەی بەیانی بینی‌و لەشەوێکی تاریك‌و چەتووندابوو ژنی بەبوکێنی بۆ دەگوێزنەوە.

*ئەگەر بینی ژنی بۆ دەگوێزنەوە هەسارەی بەیان هەڵهاتووە.

*هەسارەو ئەستێرە بچووکەکان کەرووناکی‌و نوریان کزە بەردەست‌و خزمەتکارو رەشەخەڵکە.

*ئەگەر بوو بەهەسارە دەوڵەمەنددەبێ.

*ئـەو هەسارەو ئەستێرانەی بەڵگـەن لەسەر زستان غەمو پەژارەن ئەوانەشی بەڵگەن لەسەر هاوین بژێویو خێرە.

هەستکردن بەرووداوی پـەنهان: (ئـیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیـە لەسـەر زۆری خێـرو دڵنیـابوون لەخراپـە بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَلَوْ كُنتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ﴾ (الأعراف: ١٨٨).

هەگبە(توێشەبەرە): (نابلسی)دەڵێت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر ژنـی بـاشو چاك لەگەڵ هاوڕێ ئەمینو نهێنیو مـاڵ پـارێز. ئـەوەی لەتوێـشەبەرە تیرێکـی دەرهێنا کوڕێکی نێرینەیدەبێت، ئەوەی هەگبەو توێشەبەرەیەك بکرێـت یـاخود بیدۆزێتەوە ژنێکدەهێنێت.

*هـەروەها دەڵـێن: هەگبـە سـامو هەیبەتـە بـۆ دوژمنـان ، یـاخود قـەڵاو ناوچـەیەکە، ئـەوەی ببینـێ هەگبـەو توێشەبەرەیەك دەبەخشێ دەستەڵاتو فـــەرمانڕەوایی بەدەســـتدەهێنێتو، هەگبـەش بۆئـەوەی شایـستەبێت بـۆ پۆسـتو فەرمانڕەواییـە بـۆ عـەرەبیش ژنە.

هـەلاج: (نابلـسی)دەڵێـت: بینینـی بەڵگەیە لەسـەر ئـەوەی زۆر سەرسامە بەخۆی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسـەر فریاکـەوتنو پـشوو دوای مانـدووبوون، هــەروەها پیــاوێکی پــەروەردەکارە ڕێنومایی خەڵکیدەکات.

*کەســێکە مامەڵــە لەگــەڵ گــەلو کۆمەڵێکی خراپەکار دەکاتو بەفرۆفێڵ پارەیان لێوەردەگرێ.

هــەلاجی لۆکــە: (نابلـسی)دەڵێـت: بینینـی لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر زانـا یــاخود دادوەر کاروبارەکــان لەســەر دەستی ئەودا بەجێدێت.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر ئـەو ڕەخنـــــەگرەی چـــاك لـــــەخراپ جیادەکاتــەوە یــاخود پیاوێـك زۆر ژن بهێنێتو منالو وەچەی زۆر بخاتەوە.

هەلامـەت: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بەڵگەیە لەسەر نەخۆشییەکی سووكو چاکبوونەوەو ئیرەیی بردن.

هەڵبـژاردن: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئــەوەی لەخــەودا ببینێــت لەلایــەن نەتـــەوەو کەســـەکانی خۆیـــەوە هەڵدەبــژێرێت پلەوپایەیــەکی بــەرز بەدەستدەهێنێت، بەڵگـەش لەسـەری ئەوەیـە پـەروەردگار دەفـەرموێت: ﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ﴾ . (القصص:٦٧)

هەڵبەستراو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەوەیە کەئاژەڵدەیخوات.

هەڵدان(تێگرتن): پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و گوتی: دووریز خەڵکم دی هەریەك شتیاندەگرتە ئەوانی دی، ریزێکیان کاتێ هەڵیاندەدا دەیانپێکا بەڵام ریزەکەیتر نەیاندەپێکا، ئەویش وتی: ئەو دووریزە دوو کۆمەڵن ناکۆکی لەنێوانیاندا هەیە، ئەوانەی دەیانپێکا حەق پەیرەوی دەکەن و ئەوانەشی نەیاندەپێکا قسەوگوتەی بەتاڵدەکەن.

*ئەگەر تیری هاویشت پێکای و لەپێناوی پەروەدگاردابوو خوداوەند وەلامی دوعاکانیدەداتەوە، ئەگەر لەپێناوی دنیادابوو شکۆمەندی و رێزی دنیا بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی بەرد دەگرێتە کۆتر توانج دەگرێتە ژن، ئەگەر بینی داربوندقێکی گرتوە قسەوگوتەیەك دەکات لەکاتێکی ناشیاودا، ئەگەر پێکای لێیوەردەگرێ، وەگەرنا قسەو گوتە دەبێت بەبەلاونەهامەتی بەسەریەوە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێتەلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا دیم بەتیروکەوانێك رم هەڵدەدەمو دەمێك دەیپێکمو دەمێکیش نایپێکم ئەویش وتی: لەخوابترسە، تۆ کەسێکی باسی خەڵکیدەکەیت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بەمەنجەنیق هەڵدەدات ناپاکی و پلانە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قسەی ناشیرینگوتن بەزانایان و باسکردنیان یاخود تاوانبارکردنی ئافرەتانی داوێنپاك و نکوولیگرتن لەئاین.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فیتنەو ئاشوب لەو شوێنەدا کەلێی دانراوە.

*تیرهاویشتن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قسەوگفتوگۆکردن دەربارەی ئابڕووی خەڵکی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زرگاکردنی پەیامبەران، ئەگەر تیرەکان نێزەیان پێوەبوو پەیامبەری شیفادەرن و مەبەستیان پێمەیسەردەبێت، ئەگەر نێزەیان پێوەنەبوو بەڵگەیە لەسەر ناهومێدی.

*ئەگەرتیرهاوێژ خۆی نیشان و پێکراوبێت ویستوخوازی بەدەستدەهێنێت لەنزیکبوونەوە لەپەروەردگار، ئەگەر لەدنیادابوو رێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی تیر دەگرێتە خەڵکی بەقسەو گوتاری ناشیرین دەدوێت بەرانبەریان.

*ئەگەر بینی تیردەهاوێژێ و هەڵەدەکات زمانێکی پیسی هەیەو دەکەوێت بەسەر ئابڕووی خەڵکیدا.

*ئەگەر بینی تیردەهاوێژێ بۆ مەبەستێ و هەڵەناکات خواست و ویستی بەدەستدەهێنێت بۆ کارێك نامەیەك یاخود نوێنەرێك دەنێرێ.

*ئەگەر تیرێك بگرێتە مرۆڤێك بەلام نەیپێکێ گوتارو قسەی پووچ و بەتاڵدەکات بەرانبەری، ئەگەر پێکای گوتەکانی بەوچەشنەیە کەدەیکات بەرانبەری.

*ئەگەر بینی لەشاخێکەوە رم و تیر هەڵدەدات بەرووی رۆژهەلات و رۆژئاواداو جلوبەرگێکی سپی پۆشیوە دەستەلات و پلەوپایەی دەستگیردەبێت ئەگەر شایستەی ئەوەبێت.

*ئەگەر رم و تیرەکانی لەلانەو ماڵی دەستەلاتەوە هەڵدا نووسراوو نامەیە دەینێرێ.

*تیرهاوێژی بەداری (بندق) بەردەبارانە، هەروەها دەڵێن: لەشاردا بەردەبارانی ئەوکەسەیە تیرەکە دەهاوێژی، ئەگەر تیرهاوێژ لەدەریادابوو بۆ راوچیبوو دەستکەوتە.

*ئەگەر تیرێکی هەڵداو خوێنی لەبەر رۆیی سوودو قازانجێکدەکات لەلایەن پیاوێکی مەزنەوە.

*ئەگەر تیرەکان دڵیان پێکا بەختی منداڵێکی خۆشەویست و جوانکیلەیە یان کیژێکی شۆخ و شەنگ.

*ئەگەر بینی بەمەنجەنیق بەرد دەهاوێژێ روو بەقەلایەکی دوژمن قسەیەکی چاکە دەکات یاخود دوعایەکە لەبارەگای پەروەردگار دەیکات.

هەڵسان: (نابلسی) دەڵێت: هەڵسانی مرۆڤ بەکاری خێر لەپێناوی خوداوەنداو لابردنی خراپەیە.

*ئەگەر خەوبینەر لەوانەبوو چاوەڕێی بەرەنگاری لێدەکرا خەڵکی خێروچاکەو پشووی لێدەبینن، ئەگەر بارهەڵگربوو دەگەڕێتەوە سەر حاڵی خۆی، ئەگەر نەخۆشبوو درێژخایاندەبێ نەخۆشییەکەیەتی، هەروەها ئەو منداڵەی ناتوانی هەڵبسێ بەڵگەیە لەسەر سستی و خاوی بژێوی.

هەڵکوتانەسەر: (نابلسی) دەڵێت: هەڵکوتانەسەر لەخەودا دزی یان سیخوڕی و جاسوسییە بەسەر ئەوەی لەخەودا مەبەستییەتی مرۆڤ یان هەربوونەوەرێکیتر.

هەڵکۆڵ (بەردتاش): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر هەڵکۆڵینی بەسوودبوو دەبێت بەخاوەنی دنیاو جوانییەکانی.

*ئەگەر هەڵکۆڵینی قورئان لەبەرد مامۆستای فێرکاری نەزانینە، ئەگەر هەڵکۆڵینەکەی لەبەر تەختەبوو ئاشکرا نەبوو یان هەڵکۆڵەری دووڕووە.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر زانیاری‌و ڕێبازی چاکە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر فرووفێڵ‌و هەڵخەڵەتاندن.

*هەڵکۆڵەری مس ئاژاوەو نەخۆشییە روو لەسەردەکات.

*هەڵکۆڵەری زێڕو زیوو دانایییەکی دیارە یان دانانی شتێکە لەشوێنی خۆی.

*هەڵکۆڵەر جوانکاریدەکات.

هەڵگرانی عەرشی خوایی: (نابلسی) دەڵێت: بینینیان لەخەودا شکۆمەندی‌و هێزو ڕێکەوتن‌و خۆشەویستی‌و هاوڕێیەتییە، بینینیان بەڵگەیە لەسەر رەوشتی چاک‌و پاکی بیرو باوەڕو نزیکبوون لەدروستکراوە تایبەتمەندەکانی پەروەردگار.

هەڵگەڕانەوە: هەڵگەڕانەوەی مرۆڤ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوەڵپەیداکردن بۆ پەروەردگارو دۆڕاندنی دنیاو قیامەت.

*ئەگەر لەپێشەوە بۆ دواوە هەڵگەڕایەوە تەوبەدەکات بۆلای خواو بەڵگەیە لەسەر ڕووبەڕووبوونەوەی خەڵکی.

*لەپەوڕووکەوتن بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیەکانی هەناوو ناخ، ئەگەر خەوبین ژنبوو ڕوو وەردەگێڕێ.

هەڵم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەڵم جوان مامەڵەکردنە لەگەڵ خەڵکی.

(نابلسی)دەڵێت: هەڵمێنەرو بوخوردان خزمەتکارێکی بەڕەوش‌و هەستناسکە، خاوەنەکەی ستایش‌و پیاهەڵدان بەدەستدەهێنێت.

*بۆ نەخۆش بەڵگەیە لەسەر مردن‌و بۆنی خۆش‌و دوکەڵکردن پێی پیاهەڵدانە لەگەڵ مەترسیدا، بەڵام عەنبەر بەدەستهێنانی ماڵێکە لەلایەن پیاوێکی ڕێزدارەوە.

*میسک‌و هەموو بۆنێکی رەش خۆشحاڵییە.

*ئەوەی ببینێ هەڵم دروستدەکات ئەوا خێرو رزق‌و ڕۆزی دەستدەکەوێت.

*هەڵمکردن دەوڵەمەندییە بۆ هەژار.

*دەگونجێت بوخورد بەڵگەبێت لەسەر زانیاری‌و ئاین.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوەڵایەتی ئاشکراو بەرچاو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرتیلدان‌و ڕێککەوتن لەگەڵ ناکۆك‌و دژدا یاخود خزمەتی قارەمان‌و بەدەرخستنی نهێنی نێو ناخ‌و خۆشەویستکردنە لای خەڵکی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستی‌و ئەوینداریی.

*بوخوردی ئاهەنگ لەخەودا:
+ملکەچکردنی دوژمنو سەرکەوتنە.
+هێوربوونەوەیە لەترسو بیم.
+بەتاڵکردنەوەی جادووسیحرە.
+بەدەستهێنانی رزقو رۆزییە بۆ خاوەنەکانی، لەگەڵ ئەوەی مەبەستیەتی لەخەودا.
(نابلسی) دەڵێت: هەڵم لەخەودا بریتییە لەهەڵمی ئاوو تاریکایی.
*ئەو هەڵمەی لەدەم دێتەدەرەوە لەزستاندا ئەگەر لەخەودا بینیو خەوەکەش لەهاویندابوو بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو نهێنی شاراوە بەدەردەکەوێت. ئەگەر خەوبینەر رێنماییکرابوو وێڵو سەرگەرداندەبێت، ئەگەر زانابوو بیدعەیەکی دیارو بەرچاو دادەهێنێ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر درۆو قسەو گوفتارێکی بێسوودو کەڵك.
هەڵنوتان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەس ببینێ پەنجەی قاچی هەڵنوتا لەزەوی قەرزی لەسەر کۆدەبێتەوە، ئەگەر خوێنی لێهات بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات. هەروەها دەڵێن: ماڵو دارایی حەرام بەدەستدەهێنێت.
هەڵهاتن (راکردن): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوە بۆڕێبازی خوداو پاشگەزبوونەوە لەگوناهو تاوان بەپێی ئایەتی: ﴿ فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴾ (الذاريات: **٥٠**).
*هەڵهاتن دەستەڵات یان تەوبەو مەرگە.
*ئەگەر بینی لەدوژمنێك کەلێی دەترسێ هەڵدێت دڵنیادەبێت لێی.
*ئەگەر زانایەك هەڵهات دادگا بەدەستدەهێنێ چونکە (موسا (سەلامی خوای لێبێت) دادگەریکرد دوای هەڵهاتنی.
*ئەگەر بینی هەڵدێتو ناترسێ ئەوە دەمرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ قُل لَّن يَنفَعَكُمُ الْفِرَارُ إِن فَرَرْتُم مِّنَ الْمَوْتِ ﴾ (الأحزاب: **١٦**).
*ئەگەر بینی هەڵهاتو دەیزانی هەڵهاتنەکەی بۆچییە تەوبەدەکات.
*هەڵهاتنی سوپا سەرکەوتنەو، هەڵهاتنی بێباوەڕانیش هەڵهاتنە بەپێ ئایەتی: ﴿ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِكُمُ الرُّعْبَ ﴾ (الأحزاب: **٢٦**).
هەڵواسین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەڵواسین سێبەشە:
١)هەڵواسین بەزیندوێتی.
٢)هەڵواسین بەمردوویی.
٣)هەڵواسین دوای کوشتنو تیاچوون.

*ئەگەر بینی بەزیندوێتی هەڵواسراوە پلەوپایەو ڕێزو چاکسازی لەئایندا بەدەستدەهێنێت، ئەگەر بینی بەمردوویی هەڵواسراوە بەرزیو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ وێڕای خراپی لەئایندارێتییدا، ئەوەشی بەکوژراوی هەڵواسرا پلەپایەو بەدەستدەهێنێتو درۆی لەگەڵدا دەکرێ.

*ئەگەر بینی هەڵواسراوەو نازانێ کەی هەڵواسراوە ماڵو داراییەکی بۆ دەگەڕێننەوە لەکیسیچوە.

*هەندێکدەڵێن: هەڵواسین بۆ دەوڵەمەند خراپە دەگونجێت هەژاربیێت، چونکە هەڵواسراو بەرووتی هەڵدەواسرێ، بۆ هەژارانیش بەلگەیە لەسەر دەوڵەمەندی، بۆ سەفەرکەرانی دەریایی بەلگەی بەدەستهێنانی ویستو خوازە لەوسەفەرەداو قوتاربوونو رزگارییە لەناسۆرییەکان.

*هەندێکیتر دەڵێن: ئەگەر بینی هەڵواسرابوو بەدەروازەکانی شارەوەو خەڵکی تەماشایاندەکرد پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێتو بەهێزو لاواز دێنە ژێر دەستەڵاتیەوە.

*ئەگەر خوێنی لەبەر ڕۆیی ژێردەستەکانی سوودی لێوەردەگرن.

*ئەگەر بینی گۆشتی کەسی هەڵواسراو دەخوات ماڵو دارایی‌و سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت لەبەرپرسێکی بەرزو باڵاوە.

*هەروەها دەڵێن: غەیبەتی دەستەڵاتدار یا بەرپرسێکدەکات ئەگەر ئەوەی دەیخوات شوێنەواری نەبێت.

*دەگێڕنەوە (شافعی) (رەزای خوای لێبێت) لەخەودا دەبینێ لەزیندانایە لەگەڵ پێشەوای باوەڕدارانداو هەڵواسراون بەپشتا، ئەم خەوەی بەهەندێك لەراڤەکارانی خەو راگەیاندو ئەوانیش وتیان: خاوەنی ئەم خەوە ناوبانگدەردەکاتو ناوبانگی بلاودەبێتەوە، پاشان (شافعی) بەوچەشنە ناوبانگی دەرکرد (رەزای خوای لێبێت).

*لەسەردەمی (یەزید)ی کوڕی (مهلب)دا پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) و دەڵێت: لەخەودا بینیم (قەتادە) هەڵواسرابوو، ئەویش دەڵێ: ئەو پیاوە ڕێزدارە گوێی لێدەگرن، هەر لەوڕۆژگارەدا (قەتادە) خەڵکی هاندەدات دابنیشنو بەشدارینەکەن لەگەڵ (یەزید).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پلەوپایەی بەرزە بۆ هەڵواسراو، ئەگەر بینی

هەڵواسراوە شایستەی پلەوپایەبوو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر لەسەر پشت گیانی دەرچوو ئایندەری لەشوێنی دەستەڵاتەکەی کزدەبێ.
*ئەگەر هەڵواسراو نەمرد دەستەڵاتێك دەگرێتەدەست ئاینی پارێزراودەبێت‌و دادپەوەر دەبێت لەجێی دەستەڵاتیدا.
*ئەگەر بینی هەڵواسراو لەگەڵ خەڵکی گشتیدابوو ملکەچ‌و تووڕەدەبێ.
*ئەگەر گۆشتی هەڵواسراوی خوارد خێری دەستگیردەبێ لەکۆمەڵ‌و نەتەوەیەکی گەورە.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر گۆشتی هەڵواسراوی خوارد کاری پۆستەچیدەکات، ئەوەشی ئەوکارە بکات کۆچی دواییدەکات.
*ئەگەر بینی لەدەروازەکانی شار هەڵواسراوەو تەماشایدەکەن پلەوپایەو دەستەڵات بەدەستدەهێنێ‌و کەسانی بەهێز لەژێر دەستیدا دەبن، ئەگەر خوێنی لەبەر ڕۆیی ژێردەستەکانی سوودی لێوەردەگرن.
*ئەگەر بینی لەخەودا هەڵدەواسرێ بەڵگەیە لەسەر سەرۆکایەتی بەپێی ئەو شوێنەی تێدا هەڵواسین ئەنجامدەدرێ.
*هەڵواسین بەڵگەی خێرە بۆ هەژاران‌و بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتەپەنهان‌و نادیارەکان‌و بۆ دەوڵەمەندیش بەڵگەی خراپە چونکە بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی کاروبارەکانیان، ئەوەی هاوسەری نەبێت بەڵگەیە لەسەر هاوسەرداری‌و ئەوەی دەیەوێت لەماڵەکەیدا بمێنێتەوە یان دەترسێ ڕوو لەلایەکبکات بەڵگەیە لەسەر هاتنەدەری لەناوچەو شوێنی خۆی.
*هەڵواسین بەهەڵگەڕاوەیی بەڵگەیە لەسەر ناچارکردن‌و گەڕانەوە لەسەفەر.
هەڵوژە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەڵوژە لەکاتی خۆیدا رزق‌و رۆزی یان کەسێکی غەریب‌و ونبوە دەردەکەوێت، بەڵام گەر لەکاتی خۆیدا نەبوو نەخۆشیە دێت بەسەریا.
*هەڵوژەی زەرد یا سەوز غەم‌و پەژارەیە رووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی نەخۆشێك هەڵوژە دەخوات چاکدەبێتەوە، ئەوەی خاوەن ناونیشان‌و بنەڕەتێکی خراپبێت لەیەك دەم‌و کاتدا کۆدەبنەوە لێی.
هەڵۆ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەهێزترین باڵندەیە‌و لەهەموویان بەرزتر دەفڕێ‌و چاوی ئێجگار تیژەو تەمەنیشی درێژە.
*ئەگەر هەڵۆیەکی بینی یاخی بوبوو دەستەڵاتدار تووڕەبوە لێی‌و سپاردوویەتی بەپیاوێکی ستەمکار.

*ئەگەر گوێڕایەڵ نەبوو لێی نەدەترسا حاڵوبـاری بەرزدەبێتـەوەو دەبێـت بەکەسـێکی مـەزنی سـەرکێش‌و لەئاینەکەیدا ڕۆدەچێ.

*ئەگـەر بەئاسمانـدا فـڕی‌و خـۆیکرد بەتەختانێکـدا دەمـرێ، ئەگـەر هاتـە دەرەوە دوای ئـەوەی چـوە نێـو تەختانەکە نزیکدەبێتەوە لەمردن بـەڵام قوتاردەبێت لێی.

*ئەگەر پەڕو ئێسکەکەی بەدەستهێنا مـاڵو سـامانێکی مـەزن بەدەستدەهێنێت.

*ئەگـەر لەسەرپـشتی کەوتـەخوارەوە غـەم‌و پـەژارە ڕووی تێـدەکات‌و، دەگونجێت تیابچێت.

*ئەگـەر بەچـکە هەڵۆیـەکی بـۆ نێـردرا کـوڕێکی بـەناوبانگی پێدەبەخـشرێ، ئەگەر بەڕۆژ ئەوەی بینـی نەخۆشیەکە نزیکیدەکاتەوە لەمردن.

*ئەگـــەر هـــەڵۆ برینـــداریکرد نەخۆشیەکەی درێژەدەخایەنێت.

*هـەروەها گـوتراوە: هـەڵۆ خەلیفـەو پادشـای گەورەیـەو ئـەوەی ببێـت بـەخاوەنی زەفـەر دەبـات. گۆشـتی هەڵۆش ماڵو دەستەڵاتە.

*ئەگەر بوو بـەخاوەنی هـەڵۆ تەمـەنی درێژ دەبێت، هەموو باڵندەیەکی دڕندە وەك هـــەڵۆو بـــاز دەدرێتـــەپاڵ دەستەڵاتدار ڕێزە.

*ئەگـەر باڵندەیـەك هـەڵیگرت‌و بردیـە ئاسمـان یـاخود نزیکبـوەوە سـەفەر دەکات بۆ شوێنی دوور بەئەندازەی ئەو باڵندەیە.

*ئەگــەر چــوە نێــو ئاسمــان لــەو سەفەرەدا دەمرێ.

*هــەموو جــۆرە فڕینێــك باشــە لەلێکدانــەوەداو فــڕین بــەڕێکی بــەنێو ئاسماندا مەرگە یان زەرەرو تیاچوون‌و زیانە.

(نابلـسی)دەڵێـت: باڵنـدەی سـەربڕاو بەڵگەیە لەسەر مردنی پادشایەك.

*ئەگـەر دووگیانێـك هەڵۆیـەکی بینـی دایەن‌و شیردەرو بەخێوکەر دەبینێ.

*هەڵۆ بەگەورەترین پادشاو فەرمانڕەوا یـــان بەپێغەمبـــەران‌و پیاوچـــاکان باسدەکرێ.

*ئەگـەر گـوێی لەهەڵۆیـەکبوو دەنگـی بیـست نـاکۆکی لەگـەڵ مرۆڤێکـدا بـۆ دروستدەبێ.

*هەڵۆ بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.

*هەروەها بەڵگەیەلەسـەر مـاڵێکی زۆرو جـەنگ‌و شـەڕ، دەگونجێـت بینینـی بەڵگـەبێت لەسـەر بیدعـەو وێڵـی‌و سـەرگەردانی بـەپێی ئایـەتی:

﴿ولا تذرُنَّ وداً ولاَ سُوَاعًا ولاَ يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسرًا وَقَدْ اضَلُّوا كَثِيراً﴾ (نوح: ٢٢ـ ٢٣).

*دەگونجێت هەڵۆ بەڵگەبێت لەسەر منداڵ.

*ئەگەر هەڵۆیەك لەئاسمانەوە بەرەو زەوی هات هیچ کارێکی بۆ بەجێ نایەتو دەستەڵاتەکەی بەسەردەچێت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: دەستەڵاتدارێکی ستەمکارە هیچ ئەمەکدارییەکی نییە لەخوار بازەوەیە لەپلەوپایەدا، ئەگەر بوبوو بەهەڵۆ پلەوپایەیەك وەردەگرێ بەڵام بەخێرایی لەکاردەخرێ.

هەڵە: (نابلسی) دەڵێت: هەڵەکردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو دانانی شتێك کەلەشوێنی خۆیدا نەبێت.

هەڵهاتن لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر: (نابلسی)دەڵێت: هەڵهاتن لەترسا یان بەهۆی خێرایی جموجوڵەوە بینی بەڵگەیە لەسەر گوتەی نیگەرانکەری هەراسان.

*هەڵهاتن لەسەرەوە بۆ خوارەوە جیابوونەوەی حاڵوبارێکی نوێیە لەگەڵ ئالودەبوونی حاڵێکی خراپ.

*هەڵهاتن بەخێرایی بەرزبوونەوەی پلەوپایەی مرۆڤە.

هەڵکەندن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەوەی ببینێ زەوییەك هەڵدەکەنێتو زەوییەکەش وشکبوو بەئەندازەی ئەوە ماڵو دارایی دەستدەکەوێت، ئەگەر زەوییەکە تەڕبوو فێڵ لەمرۆڤێکدەکات لەپێناوی ئەوەی بەدەستیدەهێنێتو لەو جێگەو شوێنەدا ماندوویەتی رووی تێدەکات بەئەندازەی شێی ئەو زەوییە.

*چاڵهەڵکەندن بەڵگەیە لەسەر:

+فێڵ.

+دەستبڕینو چاوبەست.

+تۆڕوداو.

+شوێنو جێگەی داوێنپیسان.

+زیندانو کۆتو بەندو هاوچەشنی ئەوانە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی زەوییەك هەڵدەکەنێتو خاكو خۆڵی لێدەردەدات ئەگەر نەخۆشبوو یاخود نەخۆشی هەبوو گۆڕەکەیەتی، بەڵام ئەگەر لەسەر سەفەربێت بەجێگەیاندنی سەفەرەکەیەتیو خاكو خۆڵەکەش رزقو رۆزیو دەستکەوتە.

*ئەگەر بینی چاڵهەڵدەکەنێ یان بیرو جۆگەلە، ئەگەر وایزانی بەو هەڵکەندنە دەگات بەئاو ئەگەر بۆ خۆیبێت بژێوی تایبەتە، وەگەرنا رزقو رۆزی گشتییە، ئەگەر ئاوی لەبەر رۆیی گرییەکە روو لەبژێویو رزقو رۆزیدەکات.

*ئەگەر لەکاتی هەڵکەندندا وایزانی کەسێك دەخاتە نێوی فرۆفێڵ لەوکەسەدەکات.

*ئەگەر خۆی چوە نێو چاڵەکە فرۆفێڵە ئۆباڵو ئەستۆی خۆیدەبێتەوە بەبێنەوەی ئەو کەسەبیەوێت.

*ئەگەر بینی لەو خاكو خۆڵە دەخوات هەڵیکەندوە لەو ماڵەی بەدەستدەهێنێت دەخوات.

*ئەگەر خۆی لەچاڵێکدا دییەوە ژنەکەی تەلاقدەداتو لێی جیادەبێتەوە.

*ئەگەر خۆی لەسەر لێواری چاڵێك بینیەوە بەلام نەچوە نێو چاڵەکە دژایەتی دەکەوێتە نێوانیان، پاشان ئاشتدەبنەوە.

*ئەگەر بینی لەچاڵێکی بچووك دێتە دەرەوە ئەگەر نەخۆشبێت یاخود زیندانی قوتاردەبێت.

*ئەگەر بینی لەنێو چاڵێکدا وندەبێتو هیچ دەروازەیەکی تیا نییە فێڵی لەگەڵ دەکرێت بەئەندازەی چاڵەکەو فراوانیو گوشاری.

*ئەگەر بینی دەکەوێتە نێو چاڵێکەوەو هانا بۆ کەسانێکدەبات دەریبهێننەوە بەلام کەس نایەت بەهانایەوە ئەو چاڵە چاڵی خۆیەتی، چاڵیش بەڵگەیە لەسەر سەفەرێکی نزیك، هەروەها چاڵ فرۆفێڵە، هەروەها پیشەیە بۆ یەکێك ئالوودەی بێت.

*چاڵ ژنێکی هەژاری داپۆشراوە.

*دەگونجێت چاڵ بەڵگەبێت لەسەر هێمنی لەترسو قوتاربوون لەنارەحەتی بەتایبەت ئەگەر یەکێك تێیدا ونبێت بەتایبەت ئەگەر دوژمنبێت.

*ئەگەر لەنێو چاڵەکەدا خواردنێکی خۆشی یان ئاوێکی سازگاری تێدابوو یان پۆشاکێك عەورەتی خۆی پێ داپۆشێ رزقو رۆزییەکی بۆ دێت لەلایەکەوە هەرگیز پەی پێنەبردوە یاخود لەگەڵ کەسێکی ناکۆكو نەیاردا ئاشتدەبێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کاربەسەربردنو بەجێهێنانی بۆ خاوەنەکەی، مەگەر ئەوە هەڵبداتەوە کەدەخورێ یان ئەوەی سوودو قازانجی تێدایە ئەوجا بەخراپی مامەڵە لەگەڵ ئەو رزقو رۆزییەدەکات کەخوداوەند پێیبەخشوە.

*ئەگەر گۆڕی ناسراوێکی مردووی هەڵدایەوە بەدوای رێبازی ئەو مردوەدا دەگەڕێ لەدنیادا ئەگەر زانابوو یاخود خاوەن ماڵو سامانبوو بەو ئەندازەیە بەدەستیدەهێنێ.

*ئەگـەر بینـی گەیـشت بەمردوویـەك لەگۆڕەكەیـدا هـەتا هەڵیدایـەوەو بینـی زیندوە لـەنێو گۆڕەكەیـدا داوای چـاكەو خێـرو مـاڵی حەلاڵـە ، خۆئەگـەر بەمردووی بینی هیچ خێرێكی تێدا نییـە داواكەی.

*ئەگـەر روویكـردە گۆڕسـتانێكو هەڵیدایـەوەو بەزینـدوویی و مردوویـی بینی بانگبێژێكی ترسێنەر لەوێدادەبێ.

*گۆڕهەڵكـەن داوایـەكی نهێنیـدەبێت چونكە عەرەب بـەنادیاری شـەڕو خێـرو ناو زەدیدەكات.

*ئەگـەر گـۆڕی زانایـەكی شـارەزای هەڵدایـەوە ڕێبازەكـەی دەگرێتەبـەرو زیندووی دەكاتەوە.

*بەهەمان شێوەیە هەڵدانـەوەی گـۆڕی پێغەمبـەریش(ﷺ)وایـە، مەگـەر بگـات بەئێسكی پروكـاوو پـەڕۆی لـەتو پـەت رزیو دەچێت بۆ بیدعەو رووداوێك.

*ئەگـەر بـەمردوویی بینـی و پاشـان لەگۆڕەكـەی هاتـە دەرەوە دەگـات بەویـستو خـوازیو ڕێبـازی زیندودەكاتەوە.

*ئەگەر گۆڕی بێبـاوەڕێكی هەڵدایـەوە یان كەسێكی بیدعـەكار یـان كەسێكی ناموسوڵمان شوێنی ڕێبـازی خـەڵكیو وێـڵو سـەرگەردان دەكـەوێ یـاخود چارەسـەری بێمـاڵیو سـامانی بەحەرامدەكات یا بەفرۆفێڵ.

*ئەگـەر گۆڕەكـەی هەڵدایـەوەو كـەوت بەسـەر كـەلاكی بۆگـەن لەلێكدانـەوەدا بەهێزترەو پتر بەڵگەیە لەسەر خراپە.

(ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: هەڵكەنـدن لەماڵدا فرۆفێڵە، ئەگەر بینـی لەماڵێكدا چاڵهەڵدەكەنیو دەگات پێـی دەچێتە داخوازی ژنێكو بەفرۆفێڵ دەگات پێی.

*ئەگەر لەشارێكدا چاڵیهەڵكەند بەدوای ئاینی پیاوێكی زانادا دەگەڕێو بـەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: "مـن شـاری زانیـاریمو عـەلی دەرگاكەیەتی".

*ئەگـەر لەسـەر بـەردێك هەڵكەنـدنی ئەنجامـدا بـەدوای ئـاینی دەستەلاتدارێكی دڵرەقدا دەگەڕێ.

(نابلسی)دەڵێت: چاڵی قەلاكان بەڵگەیە لەسەر چوونە لای كچ ، لەگـەڵ گـەڕانو پشكنینو بەدوای هەواڵداچوون.

*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر تێكچوونی ماڵو سامانو تێكچوونی حاڵی منداڵان.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر شوێنكەوتنی شوێنەوارو هەواڵ.

*ئەگەر بینـی لەماڵێكدا چاڵیهەڵكەندو گەیشتە ناوەكەی دەگـات بـەئافرەتێكو فێڵی لێدەكات.

هەنار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەنار ماڵێکی کۆکراوەیە ئەگەر خۆش‌و بەتامبێت، دەگونجێت لانەو کونجێکی ئاوەدانبێت یان گرێیەکبێت.

*داری هەنار پیاوە، دەگونجێت ژنبێت.

*هەنار ترس‌وبیم‌و غەم‌و پەژارەیە.

*دەگێڕنەوە پیاوێکدێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: هەنارێکم بەدەستی خۆمەوە دی، ئەویش وتی: ژنێکە دەیکەیت بەهاوسەری خۆت، ئەگەر بیخۆیت باشە .

*هەروەها هەنار کوڕەو بەڵگەیەلەسەر:

+دەستەلاَتداری ولاَت‌و شارێکی ئاوەدان.

+زەوییەکی ناوازەی سەرنج ڕاکێش.

+ماڵ‌و داراییەکی جەمی بازرگان.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی هەنارێکی دەنك سووری بەدەستهێنا هەزار دینار بەدەستدەهێنێت، ئەگەر دەنکەکەی سپیبوو هەزاردرهەم بەدەستدەهێنێت، ئەگەر شیرینبوو شادی‌و خۆشییە، ئەگەر ترشبوو غەم‌وپەژارەیە.

*ئەگەر هەنارێك بفرۆشێ پیاوێکە دنیا هەڵدەبژێرێ بەسەر قیامەتدا.

*ئەگەر بینی توێکڵی هەنار دەخوات لەنەخۆشی دەپارێزرێ.

*گوشینی هەنارو خواردنەوەی ئاوەکەی خەرجی پیاوە بۆ خۆی.

*داری هەنار بەڵگەیە لەسەر بچڕانی پەیوەندی خزمایەتی.

*هەناری نادیار نازانرێ شیرینە یان ترشە لەئاستی شیرینیدایە مەگەر گوتەی خەوبینەر بەڵگەبێت لەسەر شتێکیتر.

(نابلسی) دەڵێت: هەنار بۆ دەستەلاَتدار بەشارێك لێکدەدرێتەوە ئەگەر شکاندی شارێك ئازاد دەکات، توێکڵەکەی سنوورەکەیەتی‌و دەنکەکەی پیاوەکانیەتی.

*ئەگەر توێکڵی هەنار بخوات لەخەودا لەنەخۆشی چاکدەبێتەوە.

*هەرنا بەسندوقێکی داخراو ناو زەددەکرێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شانەی هەنگ.

*ئەگەر ڕەنگی هەنارەکە سپیبوو بەڵگەیە لەسەر درهەم، ئەگەر سووربوو بەڵگەیە لەسەر داچڵەکان یاخود گەشتێك.

*ئەگەر هەنار بەژن لێکدرایەوە ژن جوان‌و شۆخ شەنگە، ئەگەر باخبوو کچە، ئەگەر هەنارەکە شکابوو بێوەژنە.

*هەناری بۆگەن ژنێكی بێئابڕووی داوێنپیسە.
*هەناری ترش ماڵێكی حەرامە، هەروەها دەڵێن: غەم و پەژارەیە.
*ئەگەر هەنارێكی بفرۆشێ كەسێكە دنیای بەسەر قیامەتدا هەڵبژاردوە.
*گوشینی هەنارو خواردنەوەی شەربەتەكەی خەرجی پیاوە بۆ خۆی.
*هەناری نەناسراو نادیار كەوا نازانرێ شیرینە یاخود ترش وەك شیرینی وایە.
*دارهەنار پیاوێكی شان و شەوكەتدارە، دڕكەكانی ڕێگرە لەخراپەو سەپێچی، ئەگەر دەستەلاتداربوو زاڵدەبێت بەسەر دەستەلاتدارانی دی، ئەگەر بازرگانبوو بازگانی زیاددەكات.
*بڕینی دارهەنار بەڵگەیە لەسەر بچڕانی پەیوەندی خزمایەتی.
*دەگونجێت دارهەنار بەڵگەبێت لەسەر راچڵەكان.
*هەروەها دەڵێن: هەناری شیرین ڕزق و ڕۆزییەكی حەڵاڵە بەماندوبوون بەدەستدێت، ترشەكەشی غەم و پەژارەیەو هەناری تێكەڵیش ڕزقێكە گومانی تێدایە.
هەناسە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەڵمژینی هەناسەی ناسوودەیی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی كارێك ئەنجامدەدات غەم و پەژارەی لێدەكەوێتەوە.

هەناسەی خۆشی دەربڕین(ئاه پێداهاتن): (نابلسی)دەڵێت:ئەوەی لەخەودا پیاوێك ببینێ هەناسەی خۆشی دەردەبڕێت دەستبەكارێك دەكات سەرەتاكەی غەم و پەژارەیە یاخود بەڵاو نەهامەتی، هەناسەی شادی و خۆشی هەڵمژینیش بەڵگەیە لەسەر ئەو خەم و خەفەتەی لێدەكەوێتەوە.

هەنجیر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەنجیر ماڵێكی زۆرە، دارەكەشی پیاوێكی زۆر دەوڵەمەندە زۆر سوودمەندبێت و دوژمنایەتی ئیسلام رووی تێبكەن، چونكە داری هەنجیر كونەمارەو لێخواردنیشی بەڵگەیە لەسەر وەچەی زۆر.
*هەندێكدەڵێن: هەنجیر ڕزق و ڕۆزییەكە لەلای عێراقەوەدێت، كەمێك خواردن لێی ڕزق و ڕۆزی بێخەش و پاكە، زووربەی راقەكارانی خەویش لەسەرئەوەن هەنجیر باشە چونكە خوداوەند بەمەزنی داناوەو لەقورئانی پیرۆزدا سوێندی پێخواردوە، كۆمەڵێك لەراقەكارانیش رقیان لێبوەتەوەو

دەڵێن بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە بەڵگەشیان فەرمایشتی پەروەردگارە لەمیانەی چیرۆکی (ئادەم)و (حەوا) کاتێ دەفەرموێ: ﴿وَلاَ تَقْرَبَا هَـٰذِهِ الشَّجَرَةَ﴾(البقرة: ٣٥).

*هەندێکیتر دەڵێن: هەنجیر غەمو پەژارەیە بۆئەوەی دەیخواتو دەستیدەکەوێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی ببینێ لێیدەخوات وەچەو نەوەی زیاددەکاتو دەڵێت: هەنجیر رزقو رۆزییەکە لەلای عێراقەوە دێتو ماڵو داراییەکی کۆیەو بۆ خاوەنەکەی زیاددەکات بێماندوبوونو شوێنەوارەکەشی بەسەریا دیاریدەدات.

*کەمێك هەنجیرخواردن رزقو رۆزی ئاسانە. هەر هەنجیرێك بخورێ هەزار دینار یان دە هەزار درهەمە دەکەوێتە دەستی.

*هەروەها دەڵێن: هەنجیر ماڵێکی بەرچاوە.

*کەلای هەنجیر غەمو پەژارەی نەبڕاوەیە، ئەوەی بیخوات غەمو پەژارە رووی تێدەکات لەگەڵ پەشیمانی.

*هەنجیر بەپیاوچاکانو هەڵبژاردە راڤە دەکرێت، یان بەرزقو رۆزی ئاسانو خۆشی تەواوو نازو نیعمەتی خۆشنوود.

*هەنجیری رەشیش لەوادەو کاتی خۆیدا خێرە.

*هەنجیری سپی باشترە لەرەش.

*ئەگەر هەنجیری لەکاتی خۆیدا نەدی بەڵگەیە لەسەر ئێرەیی بۆ خەوبینەردێتەڕوو.

*دەگونجێت هەنجیر بەڵگەبێت لەسەر سوێند، ئەگەر وابێت دەگونجێت ئەو سوێندە درۆبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارە گواستنەوەی لەشوێنی بەرزەوەیە بۆ شوێنی نزم.

هەنجیرو ترێ: دەگونجێت هەنجیری سەوزو ترێ سپیکە لەزستاندا بەڵگەبێت لەسەر باران.

*هەنجیری رەشو ترێ رەشکەش بەڵگەن لەسەر سەرماو سۆڵە .

*دەگونجێت بەشەوو رۆژیش لێك بدرێتەوە، ئەمەش دەچێتە دەروازەی لێکدانەوەی کەسییەوە، خەمو خەفەتیش لێرەدا نابێتو چونکە باران وێرای سوودو قازانجی بەڵام بۆ گەشتوگوزارو موسافیر بەربەستو کۆسپەو بۆ کاسبیش پشووە ، جاری واش هەیە رووخانو قوڕاویکردنی گشت لایەکی لێبەرپادەبێت.

هەنسك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەنسك بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئەوکەسە تووڕەدەبێتو دەدوێتو قسەدەکات لەسەر بابەتێکی نەشیاوو نەخۆشیەکی سەختو توند دەگرێ.

هەنگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی پلەوپایەو سوودو قازانج.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر گوندنشینو ماندوانو ئەوانەی رەنجدەدەنو دەکۆشن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانایانو ئەوانەی خاوەن کتێبن چونکە هەنگوین شیفایەو هەنگیش نیگای بۆ نێردراوەو فێری پیشەیەککراوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەرباز چونکە میرو سەرکردەیان هەیە کەشاهەنگەو ئەسپو ئاژەڵیان هەیە.

*هەروەها گوتراوە: هەنگ مرۆڤێکی کاسبو بەسوودەو مەترسی گەورەیە، ئەگەر کۆمەڵێ هەنگی بەدەستهێنا دەستکەوتو ماڵ بەبێ ماندوبوون بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر پادشایەك بینی شوێنی هەنگی گرتوە شارێکی ئاوەدانی بەسوودی حەلاڵ بۆ خۆی دیاریدەکات، ئەگەر چوە نێو پوورەکەی زاڵدەبێت بەسەریا، ئەگەر هەنگوینی لێدەرهێنا هیچی بۆ هەنگەکان بەجێنەهێشت ستەمیان لێدەکات، ئەگەر بەشی خۆی بردو پشکی ئەوانی وازلێهێنا دادپەروەر دەبێت لەگەڵیان.

*ئەگەر کۆمەڵێك هەنگ کۆبوەوە لێیو پێوەیاندا هاوکاریدەکەنو زیانی لێوەیان پێدەگات.

*ئەگەر کوشتنی لەو پوورەیەو دووریاندەخاتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: فەرپیتە لەگەڵ دەوڵەمەندی بۆ یەکێك هەیبێت وێڕای بوونی مەترسی.

*ئەگەر پوورەی هەنگی بینیو هەنگوینی لێدەرهێنا ماڵی حەلاڵی بەدەستهێناوە.

*ئەگەر هەنگوینەکەی بردو هیچی بەجێنەهێشت بۆ هەنگەکە ستەمو زۆرداری لەکۆمەڵێکدەکات، ئەگەر پشکێکی بۆ جێهێشت دادپەوەردەبێت، ئەگەر فەرمانڕەوا یاخود خوازیاری حەقبوو.

*ئەگەر بینی هەنگ بەسەریەوە دەنیشێتەوە پلەوپایە بەدەستدەهێنێ، ئەگەر پادشاو فەرمانڕەوایەك خەونێکی لەوجۆرەی بینیو دەسەلات بەدەستدەهێنێ بۆ کشتیاران بەڵگەی

خێرو فەڕو پیتە، بۆ سەرباز بەڵگەی شەڕو ئاژاوەیە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەرباز چونکە شوێنی میرەکەی دەکەوێت.
*ئەوەی هەنگ بکوژێ دوژمنەو کوشتنی هەنگ بۆ کشتیاران باش نییە چونکە رزقو رۆزیو بژێوی لەوەوەیە.
*ئەگەر هەنگی لەشارێکی چۆڵ بینی سەربازانی بێخێر هێرش دەبەنەسەر ئەو شارە.
*هەنگ بەڵگەیە لەسەر:
+لێدان.
+نەخۆشی.
+خەڵکی گوندنشین.
+سوپای ئیسلام.
+نهێنیدەرخەرو ئەوانەی نهێنی دەدۆزنەوە.
هەنگباز(هەنگبڕ): (نابلسی)دەڵێت: خاوەنی هەنگەو بینینی بەڵگەیە لەسەر جەنگاندنو ماڵو سامان بردانو ئابلۆقەو پۆشینی چەك.
هەنگوین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەنگوین میراتیەکی حەلاڵە یان ماڵو دەستکەوتە یاخود شەریکایەتییە.
*ئەگەر هەنگوینی لەبەردەستی خۆیدابینی بەڵگەیە لەسەرئەوەی زانیارییەکی بەرێزی هەیە، ئەگەر بینی دەرخواردی خەڵکی دەدات قورئاندەخوێنێتەوە لەنێوان خەڵکیدا بەتۆنێکی خۆشو دڵڕفێن.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەبەردەمیدا هەنگوینی دانراوی بینی زانیاریەکی بەرزی هەیەو دەیەوێت خەڵکی گوێبیستی بن، ئەگەر هەنگوینەکە بەتەنیابوو ئەوە ماڵێکی حەلاڵە لەدەستکەوتێکەوە پێگەیشتوە، ئەگەر لەدەبە یان کوپەیەکدابوو ماڵێکی جەمی حەلاڵی دەستدەکەوێ.
*خواردنی هەنگوین بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی شەهیدی لەجەنگدا.
*هەروەها هەنگوین بەڵگەیە لەسەر نەخشەو پلان، هەنگوینی پاڵفتەو ساغ بەڵگەیە لەسەر کرداری چاكو باشی تایبەت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر حەلاڵ یان تالانی یاخود بەزۆر لەخەڵك زەوتکردن، هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشی.
*دەگونجێت هەنگوین بەڵگەبێت لەسەر گەواهیدان بیدات یان بۆیبیدەن.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: هەنگوین بۆ ئایینداران تامو چێژی باوەڕو قورئانخوێندنە لەگەڵ کرداری چاکەو بۆ

دنیاویستان بەدەستهێنانی دەستکەوتە بەبێماندوبوون.

*هەروەها هەنگوین بەڵگەیە لەسەر قورئان چونکە خوداوەند وتەی خۆی بەچارەسەروشیفا ناوبردوە.

*لە(ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕنەوە وتوویەتی: هەنگوین رزق و رۆزییەکی زۆرە خاوەنەکەی بەبێماندوبوون بەدەستیدەهێنێت لەبەرئەوەی ئاگری بەرنەکەوتوە.

*هەنگوین لەلایەکیترەوە رزقێکی کەمەوە بەماندوبوون دەستگیریدەبێت.

*ئەگەر بینی ئاسمان هەنگوینی باران بەڵگەیە لەسەر باشیی و بوونی فەڕو بەرەکەت.

*ئەگەر بینی هەنگوینی نەپاڵێوراو دەخوات و لەسەریەوە هەنگوینی پاڵێوراو هەبوو هەندێك لەراقەکاران رقیان لێدەبێتەوەو بەمارەبڕینی دایکیان لێکداوەتەوە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای پێغەمبەر (ﷺ)و دەڵێت: تاماریی و هەورێکم بینی رۆن و هەنگوینی دەبارانت و خەڵکیش دەیانگرتەوەو هەندێك زۆرو هەندێکیش کەم، (ئەبوبەکر) (رەزای خوای لێبێت) وتی: باڵێکی بدەمەوە ئەوە قورئان و تام و چێژیەتی لەگەڵ نەرمونیانیی و خەڵکی هەیانە زۆری دەخوێنیی و هەندێکیشیان کەم[1].

*هەروەها دەگێڕنەوە پێغەمبەر(ﷺ) فەرموویەتی: "لەخەودا بینیم لەگومەزێکی ئاسندابووم و هەنگوین لەئاسمانەوە دادەبەزیی و پیاو یەك پەنجە یان کەوچکێك یاخود دووانیان لێدەبردو هەیشبوو زیاتری دەخواردو هەشبوو بەشلی دەیخوارد" (ئەبوبەکر) (رەزای خوای لێبێت) فەرمووی: ئەی پێغەمبەری خوا با راڤەی بکەم، گومەزەکە ئیسلامەو هەنگوینەکەش کەلەئاسمان دادەبەزیی قورئانەو ئەوەشی کەوچکێك یان دوانی لێدەبرد سوورەتێك یا دوان فێردەبیی و ئەوانەشی لێسایانەوە کۆیدەکەنەوە، پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: "راستدەکەی".

*هەروەها دەگێڕنەوە (عەبدوڵلا)ی کوری (عومەر) فەرموویەتی: ئەی پێغەمبەری خوا: لەخەودا بینیم ئەو دوو پەنجەیەم هەنگوینیان لێدەچۆڕێت و منیش بەپەنجە دەیخۆم،

---

[1](متفق علیه) : (بوخاری) لە(کتاب التعبیر) فەرموودەی ژمارە (٧٠٤٦)، و(مسلم) لە(کتاب الرؤیا) (١٧٧٧/١٧/٤).

پێغەمبەر(ﷺ)فەرمووی: "تۆ قورئان دەخوێنیتەوە"[1].

*پیاوێك لەخەودا بینی نانی دەکرد بەهەنگویندا و دەیخوارد ئنجا حەزی لەزانیاریدەکرد لەگەڵ دانانیدا، پاشان سوودی لەوە وەرگرتو ماڵو داوای زۆربوو چونکە هەنگوین بەڵگەیە لەسەر باشی زانیاریو نانیش لەلای چەپەوەیە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: هەنگوین ئەوشتەیە کەقسەو وتەکانی پێدەڕازێنێتەوە، ئەمەش لەسەردەمی (عومەر)ی کوڕی (عەبدولعەزیز)دابوو.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵێکی زۆری حەڵاڵە یان ماڵو سامانێکە لەدەستکەوتدا بەدەستیهێناوە یان لەشەریکایەتیدا.

*هەنگوین بۆ ئاینداران تامو چێژی ئاینو قورئانخوێندنو کاری چاکەیەو بۆ دنیاویستان بەدەستهێنانی ماڵو سامانە بەبێماندوبوون.

*هەروەها هەنگوین رزقێکی کەمە لەڕوویەکەوە ماندوبوونی تێدایە.

*دەگونجێت هەنگوین بەڵگەبێت لەسەر چێژتنی تامو چێژ لەجووتبوون لەگەڵ ژندا یان هی پیاو هەروەك لەفەرموودەدا هاتوە: "هەتا تامو چێژی هەنگوینەکەی بکەی‌و ئەویش تامو چێژی هەنگوینەکەت بکات".

*دەگونجێت هەنگوین بەڵگەبێت لەسەر خەمو پەژارەو ئیرەیی‌و خۆپاراستن لەپلانیان چونکە هەنگوین مێش‌و زەردەواڵەو مێرووڵەی لێکۆدەبێتەوە.

*هەنگوینی ساغو پاڵفتەکراو بەئاگر دەرووە دوای ناڕەحەتی‌و کوڕێکە دوای تەواوبوونی وادەی نێو رەحەمو هاوسەرێکە دوای تەواوبوونی خولی مانگانە ماڵو سامانێکە بەزەکات پاکدەبێتەوە، زانیاریەکی پاكو پوختە لەبیدعەو گومانو رێنومایيەکە دواتر سەرگەردانی بەسەرا نایەت.

*هەنگوینی ساغ ماڵێکی پاكو پوختە، هەروەها دەڵێن: ماڵو دارایيەکە بەماندوبوون دەستگیردەبێ.

*هەنگوین چارەسەرە لەنەخۆشی.

*هەروەها دەڵێن: خواردنی هەنگوین ماچکردنی خۆشەویستە.

*ئەگەر بینی هەنگوین دەلێسێتەوە هاوسەرگیری دەکات لەگەڵ یەکێکدا

---

[1] (ئەحمەد) لە(مسندە)کەیدا (٤٨٢/٦) فەرموودەی ژمارە:(٧٠٦٧)هێناویەتی‌و (هەیسەمی) لە(مجمع)دا(١٨٤/٧)هێناویەتی.

نـــان‌و هـــه‌نگوین بخـــوات چـــونکه بژێوییه‌کی باش به‌ده‌ستده‌هێنێت.
هه‌وا(که‌ش): (ئیبن سیرین) ده‌ڵێت: ده‌گونجێت به‌ڵگه‌بێت له‌سه‌ر ناوه‌که‌ی، ئه‌گـــه‌ر خـــۆی به‌وه‌ســـتاوی یـــان دانیشتوویی یاخود جموجووڵه‌وه بینـی له‌سه‌ر ویست‌وخوازی ئاینه‌که‌ی ده‌بێت یاخود له‌دنیادا رۆده‌چێت.
*ئه‌گه‌ر له‌نێو که‌شتیه‌کدابوو لـه‌ده‌ریادا ترسی شکاندنی هه‌یه، ئه‌گـه‌ر لـه‌ترس‌و بیمـــدابوو رووی تێـــده‌کات، ئه‌گـــه‌ر نه‌خۆشبێت له‌تیاچوون نزیکده‌بێتـه‌وه، ئه‌گه‌ر له‌شوێنی خۆیدا که‌وتـه‌خواره‌وه تێکده‌چـــێ‌و کرداره‌کـــانی ئـــاره‌زوو زاڵده‌بێت به‌سه‌ریا به‌پێی ئایه‌تی: ﴿ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴾ (الحج: ٣١).
*ئه‌وه‌ی لـه‌دوادا دروستده‌کرێ یـاخود ســـواری ده‌بـــێ ئه‌گـــه‌ر نه‌خۆشـــبوو ده‌مرێ‌و داره‌مه‌یت‌و گۆڕه‌که‌یه‌تی.
*ئه‌گه‌ر سه‌وزبوو شـه‌هیدده‌بێ، ئه‌گـه‌ر فـه‌رمانڕه‌وا یـاخود دادوه‌رێك خـه‌وێکی ئاوای بینـی لـه‌سـه‌رکاره‌که‌ی لاده‌برێ، ئه‌گه‌ر که‌سێك خـه‌وێکی وایبینـی گرێـی هاوســـه‌رایه‌تی به‌ســـتبوو تووشـــی مه‌ترسیده‌بێت‌و ئه‌گه‌ر که‌سێك ئـه‌وه‌ی بینـــی که‌لـــه‌ده‌ریادابوو که‌شـــتیه‌که‌ی ده‌شکێ یان له‌تیاچوون نزیکده‌بێتـه‌وه له‌یه‌کێك له‌و کارانه‌دا.
*ده‌گونجێت به‌ڵگه‌بێت لـه‌سـه‌ر سـه‌فه‌ر له‌ده‌ریاو وشکانیدا، ئه‌گـه‌ر بـه‌باڵ فـڕی بـه‌هێزتره بـۆ خاوه‌نه‌کـه‌ی‌و سـه‌لامه‌ت ده‌بـــێ‌و ده‌گونجێـــت باڵـــه‌کانی مـــاڵ‌و سامانبێت هه‌ڵبسێ یان ده‌سـته‌ڵاتێکبێ لـــه‌ژێر ســـایه‌یدا ســـه‌فه‌ر بکـــات ، مه‌لـــه‌کردنیش له‌هـــه‌وادا هـــه‌ر بـــه‌و شێوه‌یه‌یه.
*ئه‌گـه‌ر بـه‌بێ بـاڵبوو به‌ڵگه‌یـه له‌سـه‌ر گـــۆڕان لـــه‌وه‌ی رووی تێـــده‌کات له‌تێکۆشـان‌و سـه‌فه‌ر ئه‌گـه‌ر لـه‌کاتی خۆیدانه‌بوو له‌ده‌ریا یان وشکانیدابوو.
*ئه‌گـه‌ر بینـی بـه‌باری پانیـدا فـڕی به‌ئاسماندا سه‌فه‌رێکی دوور دێته‌به‌ری.
*ئه‌گـه‌ر خه‌وه‌کـه تایبـه‌تبوو نێـوانی خـۆی‌و ئاسمـان ره‌شـده‌بێت، ئه‌گـه‌ر تایبه‌تبوو به‌سه‌رۆك چاوی کوێرده‌بێ‌و رووناکی له‌چاوی ده‌فڕێ.
*ئه‌گـه‌ر زانایـه‌ك ئـه‌و خـه‌وه‌ی بینـی‌و له‌خـه‌ودا ده‌گریـان یـان ده‌پاڕانـه‌وه ناڕه‌حـه‌تی روویـان تێـده‌کات بـه‌پێی تاریکاییه‌کـه‌ی بـه‌هۆی فیتنـه‌و غـه‌م‌و په‌ژاره‌و نه‌بوونی قات‌و قرییه‌وه.
(نابلسی)ده‌ڵێت: ئه‌گه‌ر بینـی له‌خـه‌ودا له‌نێوان ئاسمان‌و زه‌ویدایه شکۆمه‌ندی‌و

پلەوپایە بەهۆی دەستەڵاتەوە بەدەستدەهێنێ ، ئەگەر خەوبینەر خاوەنی ئومێدو لەخۆبایبوونبوو خەونەکەی پووچو بەتاڵە.

*ئەگەر بینی بەنێو هەوادا دەڕۆیی بەبێئەوەی سەربکەوێت شکۆمەندیو ماڵێکی حەلاڵ بەدەستدەهێنێ ئەگەر شایستەبوو، وەگەرنا سەفەردەکات ئەگەر ئومێدخوازبوو.

*ئەگەر بینی هەڵواسراوە لەنێوان ئاسمانو زەویدا دڵی سەرقاڵدەبێتو نازانێت چیدەکات.

*ئەگەر کەوتەخوارەوە پلەوپایەو شانو شەوکەتی دەکەوێت ، ئەگەر پایەدارنەبوو نائومێددەبێت لەکارێك کەخوازیاریبوە.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەهەوادا بکەوێتە خوارەوەو غەمباربێت دەرووی لێدەکرێتەوە.

*هەوای ساف بۆ یەکێك خوازیاری سەفەربێت یاخود پیشەوەرێك پیشەکەی وابەستەی تیشکی خۆرو هەوابێت باشە.

*هەروەها بەئارەزووی نەفس لێکدەدرێتەوە ئەوەی سەرپێچی ئارەزووی بکات بەهەشتیدەبێت.

*ئەگەر خۆی بینی لەنێوان ئاسمانو زەویداو قسەینەکرد خێری دەستگیر دەبێ لەگەڵ ماڵو سامانو شکۆمەندی.

*ئەگەر بینی لەسەر هەوا دانیشتوە ئەوە ئارەزوو تێکەڵ بەئاینەکەی دەکاتو لەخۆی بایی دەبێت.

هەواڵگەر: (نابلسی)دەڵێت: بەیەکێك دەگوترێت بەدووی رووداوو کردار بکەوێتو بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر لێدوانو قسەکردن دەربارەی ئابڕووی خەڵکی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سیخوڕیو جاسووسی.

هەواڵو ژیاننامەگێڕەرەوە: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاگاداربوون لەهەواڵو گواستنەوەی هەواڵو دەنگوباسی راستو درۆو بردنەسەری بەڵێنو وادە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژیاننامەی ئامۆژگاریدەرو زاناو شوێنەوارناسان بەباسکردنی رووداوی پەنهانو نادیار.

هەور(گەواڵەهەور): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەور بەڵگەیە لەسەر ئاینی ئیسلام هۆکاری ژیانو قوتاربوونەو هۆی بەزەیی میهرو سۆزە کەخوداوەند ئەو ئاوە هەڵدەگرێ بۆ بەندەکانی کەپێیدەژێنەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو فیقهودانایيو روونکردنەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+سەربازو هاوەڵان.
+حوشتری هاتوو کەبەئاوخواردن دەژێتەوە.
+کەشتی چارۆکەدار کەلەئاودا دەرواتو نەلەزەویو نەلەئاسماندایەو بەهۆی باوە دەچێت بەڕێوە.
+ژنی دووگیان چونکە ژنو هەور هەردووکیان ئاویان هەڵگرتووە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باران خۆی چونکە لەخۆیەتیو بەهۆی ئەوەوەیە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سزای دەستەلاتدارو بڕیارەکانی، ئەگەر گەواڵەهەورەکە رەشبوو یاخود شتێکی وای لەگەڵدابوو بەڵگەبێت لەسەر سزا.
*ئەگەر هەوری لەماڵی خۆیدا بینی یاخود دابەزییە ژوورو ماڵەکەی موسوڵماندەبێ ئەگەر بێباوەڕبێتو زانیاریو دانایی بەدەستدەهێنێت ئەگەر باوەڕداربێت، یاخود هاوسەرەکەی دووگیاندەبێ ئەگەر خوازیاربێ یان حوشترو کەشتیەکەی یا ئوتومبیلو هەرشتێکی دیکەی رووی تێبکەن.

*ئەگەر خۆی بینی سواری گەواڵەهەوربوە یاخود بینی دەڕوات بەڕێوە ژنێکی چاکو باشدەبێ بەهاوسەری ئەگەر رەبەنبێت یا خوازیاری سەفەرو (حەج)بێت، وەگەرنا بەزانیاریو دانایی لێکدەدرێتەوە ئەگەر خوازیاربێت ئەگەر وانەبێ تیپێکی سەرباز بەکێشیدەکەن یاخود بەیاوەری ئەوان بەڕێدەکەوێ، وەگەرنا فەرمانڕەوا بەرزیدەکاتەوە بەهۆکارێکی باڵاو نوێ.
*ئەگەر گەواڵەهەورێکی رێچکەبەستووی دووبەدوویيەکی بەدیکردو خەڵکی چاوەڕێبوونو لەوگەواڵەهەورانەبوو روو لەو شوێنە دەکرێ خەڵکی گومانی پێدەبەنو بەو چەشنەدەبێ خێرو چاکەی هەڵگرتبێ یان سەربازو کاروان رووی تێبکات.
*ئەگەر بینی لەسەر زەوی کەوتەخوارەوە یاخود کەوت بەسەر ماڵەکاندا یا کێڵگەکان یا دارو درەختو رووەکدا، لافاوو بارانو کوللەو باڵندەیە، ئەگەر لەخەونەکەدا نیشانەی وای تیابوو بەڵگەبێت لەسەر زیان وەك رەشەباو ئاگرو مارو دووپشك هێرشێکە دەکرێتە سەریانو دەدات بەسەریاندا، یاخود هاوەڵ کاروانێکە هەواڵێکیان بۆ

دەبات مەرگی زۆرێك لەوانەی سەفەریانکردووە لەخۆگرتوە یان گیراون و غەرامەکراون یاخود باخێکە میری و دەستەلآتدار دەیخاتە ئەستۆیان، یان بیروبۆچوون و بیدعەیە لەنێویاندا بلآودەبێتەوە.

*هەندێکی دیکە دەڵێن: هەور پادشایەکی بەتوانایە یاخود دەستەلآتدارێکی بەسۆزو بەزەییە، ئەوەی تێکەڵ بەهەوربێت تێکەڵ بەپیاوی لەو چەشنەدەبێ.

*ئەگەر هەوریخوارد سوود لەماڵی حەلآلی پیاوێك وەردەگرێ یان سوود لەدانایی وەردەگرێ، ئەگەر کۆیکردەوە دانایی لەپیاوێکی ئاوا وەردەگرێ، ئەگەر بوو بەخاوەنی دانایی و موڵك و دەستەلآت بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی ماڵ و خانوویەك لەهەور دروستدەکات دنیایەکی ڕێزداری حەلآڵ و دانایی و بەرزی و شکۆ بەدەستدەهێنیت.

*ئەگەر کۆشکێکی لەهەور دروستکرد خۆی لەگوناهو تاواندەپارێزێ بەو داناییەی سوودی لێوەرگرتوەو خێری زۆر بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر هەوری بینی لەدەستدابوو بارانی دەباراند دانایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی خۆییوە بەهەورو باراندەبارێنێ بەسەر خەڵکیدا ماڵ و دارایی بەدەستدەهێنێت و خەڵکی سوود وەردەگرێ لێی.

*ئەگەر هەور بارانی تێدانەبوو ئەگەر خۆی دەستەلآتخوازبوو دەبێت بەدەستەلآتدارو دادپەوەر نابێت.

*ئەگەر بازرگانی خوازبوو بەڵێنی بەجێناهێنێت و دەستەبەری ناکات.

*ئەگەر پیشەوەربوو لەپیشەکەیدا شارەزاو دانادەبێت و خەڵکی پێویستیان پێیدەبێ.

*هەور فەرمانڕەواو دەستەلآتدارە قسەی بەسەر خەڵکیدا دەڕوات و خەڵکی قسەو دەستەلآتیان بەسەریا ناڕوات.

*ئەگەر هەورێك بەرزیوەوەو بروسکەو گرمەی تێدابوو دەرکەوتنی دەستەلآتدارێکی بەهەیبەتە بەحەق هەڕەشەدەکات.

*ئەگەر هەورێکی بینی لەئاسماندا هاتە خوارەوەو بارانی باراند بەشێوەیەکی گشتی ئیمام و پێشەوایەکی دادپەوەر دادەنرێ بۆ ئەو شوێنە ئەگەر هەورەکە سپیبوو یان ڕەش.

*هەوری سوور ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبێ بەلآو نەهامەتییە یاخود فیتنەو نەخۆشییە.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر هەورێکی بینی لەزەوییەوە روو بەئاسمان بەرزبوەوەو وڵاتی تاریککرد بەڵگەیە لەسەر خێرو چاکە، ئەگەر خەوبینەر خوازیاری سەفەربوو بۆی دێتە پێشو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە، ئەگەر دڵنیانەبوو لەشەڕو خراپە پارێزراو دەبیٚو دەگات بەهیواو ئاواتی خۆی.

*هەندێکی دیکە دەڵێن: ئەو هەورەی لەزەوییەوە بەرزدەبێتەوە روو بەئاسمان بەڵگەیە لەسەر سەفەر یان هەوری رەش بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

*هەوری رەشیش بەڵگەیە لەسەر سەرمایەکی سەختو پەژارە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر تێکەڵ بەهەوربوو بەڵام هیچی لێهەڵنەگرت تێکەڵ بەزانایاندەبیٚو هیچ لەزانیاریەکەیان ناگۆڕیٚ بۆ کردار.

*ئەگەر سواری هەوربوو ناوبانگی بەرزو بڵندەبێتەوەو لەدانایيدا بالاو شکۆداردەبیٚ.

*ئەگەر بینی چەکەکەی بوە بەهەور، پیاوێکی رکەبەروناکۆکە، ئەگەر خۆی وانەبیٚ ئەوە کورەکەی یاخود گەورەیو هاوشێوەیەکی بەوچەشنەیە.

*ئەگەر هەورەکە رەشبوو دانايیە لەگەڵ دڵخۆشیو پیاوچاکی.

*ئەگەر هەورەکە نارەحەتیو ناخۆشیو بەلای لەگەڵدابوو رکەبەرەکان دەستدرێژی دەکەن بۆ پیاوێکی دانای بەهێز.

*ئەگەر بینی هەورێك بەرزبوەتەوەو زێڕدەبارێنی بەسەریا لەپیاوێکی دانا کاروبارێکی دنیا فێردەبیٚ، ئەگەر هەورەکە سپیبوو بارانی باراند فەرمانڕەوایەکی دادپەروەری پیرۆز دەبێت.

*ئەگەر لەکاتی خۆیدا هەوری بینی خێرو بەرەکەتو نازو نیعمەتو ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت، یاخود خوداوەند رزقو رۆزی دەرێژیٚ بەسەر خەڵکی ئەو شارو وڵاتەدا، ئەگەر لەنەبوونیشدابوون دەروویان لێدەکرێتەوەو لەوبارە قوتاردەبن.

*گەواڵە هەوری سپی لەخەودا بەڵگەی کردارو رەفتارە.

*ئەو گەواڵە هەورەی مرۆڤ دەیبینیٚ وەك ئەوەی لەزەوییەوە بەرزدەبوەوە روو بەئاسمان بەڵگەیە لەسەر سەفەرو بۆ یەکێك لەسەفەردابێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی لەسەفەرەکەیو دەرکەوتنی شتی نهێنی.

*هەوری سوور بەڵگەیە لەسەر بێکاری.
*هەوری تاریکو بۆر بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.
*هەوری رەش بەڵگەیە لەسەر سەرمایەکی سارد یان غەمو پەژارە.
*دەگونجێت هەوری سوور بەڵگەبێت لەسەر سەرباز رووده‌کەنە ئەو وڵاتە لەگەڵ ویستو پلان.
*ئەگەر بینی بەشێکی لەهەور وەرگرت دانایی بەدەستدەهێنێت یاخود کشتوکاڵی زەویو زاری مردوو دەکات.
*ئەگەر بینی سواری هەوربوە یاخود بەسەریەوە دەڕوات دانایی بەشێوەیەکی تەواو وەردەگرێ.
*ئەگەر بینی هەور هات بەرەو رووی لەخەودا کرداری باش ئەنجامدەداتو دادپەروەر دەبێو مژدەی پێدەدرێو لەهەموو غەمو پەژارەیەك قوتاردەبێ، ئەگەر لەخراپەکارانبوو سزایەك دادەبەزێت بەسەریا.
*ئەگەر بینی هەوروتیشکی خۆری داپۆشیوە فەرمانڕەوا نەخۆشدەکەوێ یاخود تووڕەدەبێتو خەشمدەیگرێ یان لەدەستەڵاتو پلەوپایەی خۆی لادەبرێ.
*(جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئەگەر بینی کراسەکەی لەهەورە نازو نیعمەتی خوایی دەیگرێتەوە.
*هەور بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو ترسو بیمو دەرکەوتنی کاری لەرادەبەدەر "کەرامەت".
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستی بەپێی ئایەتی: ﴿ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ﴾ (النور: ٤٣).
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنی باوەڕداران‌و مردنی کەسانی نەخۆش‌و گرفتدار بەپێی ئایەتی: ﴿ هَلْ يَنظُرُونَ إِلاَّ أَن يَأْتِيَهُمُ اللهُ فِي ظُلَلٍ مِّنَ الْغَمَامِ وَالْمَلاَئِكَةُ وَقُضِيَ الأَمْرُ ﴾ (البقرة: ٢١٠).
*ئەگەر سواری گەواڵەهەورێکبوو پلەوپایەی بەرز دەبێتەوەو بەسەلامەتی سەفەردەکات ئەگەر لەسەفەردابێو سەلامەتدەبێ، ئەگەر رەبەنبوو ژنێکی رێزداردەهێنێت.
*دەگونجێت گەواڵەهەور بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارە.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەفەر لەدەریادا بەهۆی ئاوهەڵگرتنی لەنێوان ئاسمان‌و زەویدا.

هەورەبروسکە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەڵاونەهامەتی کەخوداوەند دەیهێنێت بەسەر بەندەیا یاخود دووریدەخاتەوە لەوەی کەخۆی دەیەوێت وەك کوللەو سەرماو رەشەباو نەخۆشیو گەڕیو لەرزوتاو...

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەندروستی باشو دەستەلاّتدارییەکی گەورە کەلەلایەن پادشایەکە دەبێتو تێدا تیاچوونو فەوتانی لەخۆگرتبێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنی دەستەلاّتداری ستەمکارو بەڵگەیە لەسەر دابەزینی بۆسەرزەوی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رووداوی بەناوبانگ.

*ئەگەر هەورە بروسکەی بینی دای لەماڵەکەی ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێ، ئەگەر کەسێکی سەفەریکردبوو دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر هاوەڵێکی دەوری دەستەلاّتداریدابوو پێداویستیو خوازی بۆ بەجێدێت، وەگەرنا درێك هەڵدەکوتێتەسەری یان ئاگری تێبەردەبێ یاخود ماڵەکەی دەڕوخێ.

*ئەگەر هەورە بروسکەی بینی دەدات لەماڵان دەگونجێت لەنێو خەڵکیدا هەواڵێك هەبێ بەگەڕانەوەی کەسێکی ئاوارە یان حاجی یاخود تێکۆشەرانی.

*ئەگەر هەورەبروسکە لەسەرزەویو کێڵگەو بێستانو کەسانی باجگریدا خراپە روودەکاتە خەڵکی ئەو ناوچەیە. (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سزایە ئەگەر لەو ناوچەیەبداتو بروسکە هەبوو.

*هەورە بروسکە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی بۆ یەکێك بیسوتێنێ، ئەگەر شتێکی بەسوودی سووتاند بەڵگەیە لەسەر زیانو بازاڕ ساردی.

*هەورە بروسکە ئاگادارییە بۆ کەسێك گوناهو تاوان ئەنجامبداتو ترسو بیمێکی زۆرسەختو توندە.

*ئەگەر بینی هەورەبروسکەیەك لەشارێکیداوەو زەوییەکەی سووتاندوە دەستەلاّتدارێك روودەکاتە ئەو شوێنەو خراپەکاری تێدا بلاّو دەکاتەوە یان جەنگو قاتو قڕیو گرانیەکی توندی تیابەرپادەکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر هەورەبروسکە بەبێناگر روویدا ئەوە دەستەلاّتداری داهاتوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڕەشەی دەسەلاّتدارو توورەیی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەیمانی باشو فەرمانی دروست، چونکە فەرمانی فریشتەی هەورەکانە بەهەڵسانو بەخشینو نمەدان.

*هەورەبروسکە بەڵگەیەلەسەر:
+مۆسیقاو جەنگو چوون بەرەو دوژمنو هەستان.
*هەوریش بەڵگەیە لەسەر سەربازو برووسکەش نیزەیە لەگەڵ ئاڵای رەنگاو رەنگ.
*بارانیش بەڵگەیە لەسەر خوێنی رژاوو ناڵەناڵی هەوریش بەڵگەیەلەسەر مەرگ.
*ئەگەر هەورەبروسکەی دی لەئاسماندا فەرمانی ئەسپەردەکردنە لەدەستەلاتدارەوە.
*ئەگەر بینی ئەو هەورەبروسکانە بارانیان بەدواوەیەو خەڵکی زۆر پێویستیان بەباران نەبوو بەڵگەیە لەسەر بارانو ئەو بەڵێنانەی فەرمانڕەوا داویەتی بەخەڵکی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووڕوو لەگەڵ مژدەدان بەدوو باروحاڵ.
*ئەگەر خەوبینەر باران زیانی پێدەگەیان وەك موسافیرو بیناسازو جلشۆرو دورێنەو ئەوەی هەمان حاڵی ئەوانیان هەیە باران بەرێوەیەو دەبێت زرنگیو بێداری خۆیان وەربگرن.
*ئەگەر لەگەڵ چەخماخەدا گرمەو ناڵەی بیست دڵنیادەبێت لەهەورەبروسکە بۆ ئەوەی بەڵگەیە لەسەری، ئەگەر لەو حاڵەدا خۆر دیاربوو هیچ بارانێك نەباریبوو ئاگاداری لەلایەن دەستەلاتەوە بۆ دێت کۆمەڵێك روویان تێدەکات یاخود مژدەیەکیان بۆ دەنێرێ، یاخود کۆمەڵێك کەس بەئەركو دەستەلات رادەسپێرێ یان رووبەناوچەو جێگەیەك رەوانەیان دەکات.
*ئەگەر لەگەڵ ئەوەدا بارانو تاریکیو هەورەبروسکە هەبوو لەئاسمانەوە سەرماو کوللەو مێشوولەو دەردو بەلاو مەرگ یاخود فیتنەو ئاشووبو جەنگ روویان تێدەکات ئەگەر ئەو ولاتە ولاتێکی جەنگ ئاسابوو یان خەڵکی چاودێری ئەوەیاندەکرد لەدوژمن.
*هەندێکدەڵێن: هەورەبروسکە بێباران ترسو بیمە، ئەگەر هەورەبروسکەی دی قەرزێك دەداتەوە، ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە ئەگەر زیندانیکرابوو ئازاددەکرێ.
*هەورە بروسکەو باران ترسو بیمە بۆ کەسی موسافیرو بۆ ئەوەشی نیشتەجێیە تەماعو چاوبرسێتییە.
*هەروەها دەڵێن: هەورەبروسکە هاوکاری پۆلیسی پادشاو بەرپرسێکی مەزنە.
*هەندێکیتر دەڵێن: هەورەبروسکەو چەخماخە بەڵگەیە لەسەر فروفێڵو

بەتاڵو درۆ، هەروەها دەڵێن: دەنگی هەورەبروسکە بەڵگەیە لەسەر ئاژاوەو جەنگو هەراو ناکۆکی.
(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی گوێی لەهەورە بروسکەیەکی توندبێت لەهەر ولاتێك یاخود دەنگێکی بەرزبیستێ لەناکاو دەمرنو فیتنەو ئاشووبو کوشتار دەکەوێتە نێویانەوە.
*هەروەها دەنگی هەورەبروسکە بەڵگەیە لەسەر:
+ناکۆکیو هەراو مقۆ مقۆ.
+کەمو کوڕی لەئایندەو زیان لەماڵو دارایی.
*ئەگەر گوێی لەهەورەبروسکەبوو لەگەڵ باراندا لەکاتی خۆیداو خەڵکی پێویستیان بەباران بێت بەڵام دەنگەکەی گەورە نەبێت فەرپیتە روو لەخەڵکی ئەو ناوچەیە دەکات.
*ئەگەر هەورەبروسکە ببینێ بەدەر لەچەخماخە بەڵگەیە لەسەر تیرۆرو فروفێڵو درۆهەڵبەستن، ئەوەشی دەنگی هەورەبروسکە دەبیستێ گوتەیەك لەفەرمانڕەوا دەبیستێ پێی ناخۆشدەبێ.
*گوێبیستبوونی هەورە برووسکە هیچ خێرێکی تێدانییە ئەگەر تاریکاییو چەخماخەی لەگەڵدابوو، ئەگەر هاوکات لەگەڵ زەمینلەرزەدابوو.

*بیستنی هەورەبروسکە لەکاتی خۆیدا بەڵگەیە لەسەر مژدەو فەڕوخێر، ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو بەڵگەیە لەسەر جموجوولی سوپا بۆ داگیرکاریو فیتنەو ئاشووب.
*دەگونجێت گوێبیستبوونی بەڵگەبێت لەسەر یادی خواو سلاواتدان.
*دەگونجێت گوێبیستبوونی بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیو گوێ لەدەنگی دەفگرتن لەئاهەنگدا، ئەگەر گوێلێبوونی ئەستەمبوو تەوبەدەکات یاخود موسوڵماندەبێت.
*دەگونجێت گوێبیستبوونی بەڵگەبێت لەسەر کەڕبوون، ئەگەر گوێبیستی هەورەبروسکەبوو لەخەودا ئەو رۆژە رێکەوتی (تشرینی یەکەم)بوو بەڵگەیە لەسەر مەرگ لەولاتی (شام)، ئەگەر لەشەورۆژدابوو خواردن هەرزاندەبێتو خواردنەوەو میوە لە(میسر) زۆردەبێ.
*ئەگەر لەهەموو مانگەکەدا گوێبیستی دەنگی هەورەبروسکەبوو بەڵگەیە لەسەر زۆری بێزاریو بێتاقەتی.
*ئەگەر لەخەودا گوێبیستی هەورەبروسکەبوو هاوکاتبوو لەگەڵ (تشرینی دووەم)دا فەڕوخێر زۆردەبێت لەزێدی (بەربەریەکان)و (میسر)، دەگونجێت هەسارەیەکی کلکدار

دەربکەوێو لە(شام) تالآنو برۆ رووبدات یاخود لەوانەیە یەکێك لەپادشاکانی عەرەب بمرێتو باڵندەوپەلەوەرو دەردو ئافاتی تێبکەوێتو زوڵمو ستەم لەرۆژهەلأت بەرپاببێتو بارانێك ببارێت هیچ زیانو سوودێکی تێدا نەبێت.

* ئەگەر لەخەودا هەورەبروسکەی گوێلێبوو کەوتە دەرۆژی مانگی (کانونی دووەم) بەڵگەیە لەسەر مەرگی مەزنەکان لە(ئەندەلووس)و نرخی شتومەکیان بەرزدەبێتەوەو دەستەلأتیان زاڵدەبێتو خراپەو گەندەڵی زۆردەبێ بەرووبووم کەمدەکات.

* ئەگەرلەخەودا گوێی لەهەورەبروسکەبوو لەشەورۆژدابوو رێکەوتی(کانونی دووەم) رووداوێکی مەزن روودەدات لەزەمینلەرزەو زەوی رۆدەچێت لە(عێراق)، دەگونجێت بەلأو نەهامەتی روو لەئاژەڵبکاتو دانەوێڵە کەمبێت، ئەگەر خەونەکە لەکۆتاییدابێت هەواڵدانە بەرۆژگیرانو مردنی فەرمانڕەوایەك لەرۆژئاوا، هەروەها دەڵێن: هەسارەیەك سەرهەڵدەدات هەواڵی خاپووربوونی شارێکی گەورەی هەڵگرتووە، لە(شام)یش نەخۆشیو دەرد بلأودەبێتەوە، ئەگەر لەخەودا گوێی لەهەورەبروسکەبوو خەونەکەی رێکەوتی یەکەم رۆژی (شباط)بوو بەڵگەیە لەسەر فەرپیتی زەویو نرخەکەی دادەبەزێو لەزەوی (یأجوج)و (مأجوج)بەلأو نەهامەتیو نەخۆشی بلأودەبێتەوە ، هەروەها مردن لە(جەزائیر)بلأودەبێتەوەو نرخی شتومەکی خەڵکی (مەککە) هەرزاندەبێتو باراندەبارێو لە(حەبەشە)ترس‌وبیم دەکەوێتەوە، ئەگەر لەکۆتایی ئەومانگەدابوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پادشایەك لە(خۆرئاوا)روو بەزەوییەکیتر دەچێتو نەیارێکی بۆ دروستدەبێت لەنێو دانیشتوانی نزیك رووبارو دارودرەختداو کەمێك دەتوانێ دەستەلأت بگرێتەدەست.

* ئەگەر لەخەودا گوێی لەهەورەبروسکەبوو خەونەکەی هەماهەنگبوو لەگەڵ شەش رۆژی (ئازار)دا بەڵگەیەلەسەر فەرخێر لەگەنمو زەیتو بازرگانەکان دڵنیادەبنو پادشاو فەرمانڕەوا لەشارێکەوە دەچێت بۆ شارێکیترو خوازو داوای بەدەستدەهێنێتو،

ماوەیەك لەدەستیدا دەمێنێتەوەو چەن ڕۆژێك دەچێت بۆ خاكی (ڕۆم)و كۆمەڵە سەرۆكو گەورەبەرپرسانی لەناودەبات لەخانەوادەی ئەوكەسەو خاكی (شام) فەرو پیتدەخاتەوە، ئەگەر لەكۆتاییدا هەورەبروسكە هەبوو كوللەو مەرگو مانگا زیاددەكات.

*ئەگەر لەخەودا گوێی لەهەورەبروسكەبوو وادەكەی ڕێكەوتی بیستویەكی (نیسان)بوو بەڵگەیە لەسەر فەرو پیتو باران لەوزەویەداو لەگەڵ بەروبوومو (روم) لەخاكو زێدی خۆیدەچێت بۆ شوێنو زێدێكیتر، ئەگەر هەمامەنگبوو لەگەڵ سەرەتای (نیسان) ڕۆژی یەكشەممە لە(ئازار)دا نارەحەتیو مەرگەسات ڕوودەداتو داوێنپیسی لەنێو(ڕۆم)دا بڵاودەبێتەوەو (شام) لەخراپەیان بەدوور دەبێتو ئنجا روو بەخاكێكیتر دەچنو خراپەی تیا بڵاودەكەنەوە.

*ئەگەر هەورەبروسەكە لەچوارڕۆژدابوو فراوانیو فەرەوەرەكەتو زۆربوونی گەنمو ترێیەو جیاوازی دەكەوێتە نێوان خەڵكیو دەردو نەخۆشی بڵاودەبێتەوەو ترس‌وبیم ڕوودەكاتە جوتیاران سەبارەت بەخەرمانو دانەوێڵەیان.

*ئەگەر لەیانزەدابوو زەمینلەرزەو ئازارو ناخۆشی ڕوودەكاتە خەڵكی، ئەگەر لەسیانزەدابووو گرانیەكی زۆر ڕوولەخەڵكیدەكات، ئەگەر لەحەڤدەیابوو رقو قین دەكەوێتە نێوان میرو شایانو وەزیرەكانیان، ئەگەر لەبیستودوودابوو نەخۆشیەكی كوشندەی ترسناك بڵاودەبێتەوە، ئەگەر لەبیستو سێدابوو فەرو پیت ڕوودەدات، لەبیستو پێنجدا گرانیەكی زۆربڵاودەبیتەوە، ئەگەر لەبیستو نۆدابوو بەڵگەیە لەسەر خێروشادیو خۆشی.

*ئەگەر خەوبینەر لەخەودا هەورە بروسكەی بینی خەونەكە لەنۆ ڕۆژی (ئایار)دابوو بەڵگەیە لەسەر مەرگی ڕێزداران لە(یەمامە)و لەنێو توركەكاندا مەرگ بڵاودەبێتەوە، هەروەها لەنێو مەرو ماڵاتداو بارانێكی زۆردەباریو خێروبێری باخەكان زۆردەبن.

*ئەگەر لە(دە)دابوو نەخۆشی توندو سەخت بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر گوێبیستی هەورەبروسكەبوو لەخەوداو خەونەكەی لە(دە)ی مانگی (حوزەیران)دابوو بەڵگەیە لەسەر مردنی زانایانو بەڕێزان لە(میسر)و هەرزانی بڵاودەبێتەوە، هەروەها لەنێو

مەڕومالآتـداو بـارانێکی زۆر دەبـارێ‌و خێروبێری باخەکان زۆردەبن.

*ئەگەر گوێبیستی هەورەبرووسکەبوو خەونەکـــەی لەشەشـــی مـــانگی (تەموز)دابوو باران لە(کانونی یەکەم)دا دەبـارێ‌و کـشتوکاڵ نـەش‌ونمادەکات، مـەزنان دەمـرن لـەخاکی (روم)و نـرخ لە(یەمەن) دادەبەزێ‌و لەخاکی عەجـەم جـەنگ روودەدات‌و شـەڕیش (میـسر) دەگرێتەوەو تالآن‌وبڕۆ روودەدات.

*ئەگەر هەورەبروسکەکە لەکۆتاییدابوو یان حەوت ڕۆژی مابوو بەڵگەیە لەسـەر سەلامەتی لەسەرجەم ئەو زەویەداو نرخ لــەخاکی (بەســـرە)و (حەبەشــــە) دادەبەزێ‌و زەوی دەبوژێتەوە تـا نزیك (فـورات)و هەنـدێك بـەروبووم ئافەوبـەلا رووی تێدەکات وەك خورماو مۆز بـەڵام گـەنم زۆردەبـێ، ئەگـەر لـەکۆتایی سـاڵدابوو خەڵکیترسـیان لێدەنیـشێت لەترسانیان لەفەرمانڕەواکانیان ، ئەگەر لەخـەودا گـوێی لەهەورەبرووسـکەبوو خەونەکە لەمانگی (ئاب)دابوو بەڵگەی خێروچـاکەیە بـۆ خـەڵکی (شـام)و (گورگـــان)و (ئـــەزربیجان)و دەریـــا دادەخـــرێ‌و ڕێگـــە لەخراپـــە پاکدەکرێتـەوەو کوللـە کەمـدەکات‌و فەرمانڕەوایـەك لـە(خـەزەر) دەمرێـت‌و کوشتار لەنێوانیان بەرپادەبێت، ئەگـەر کۆتاییەکـــەی هەورەبروســـکەبوو فەڕۆییت لەخاکی(میسر) دەکەوێتـەوەو نـــرخ دادەبـــەزێ دوای نـــەبوونی‌و برسێتی‌و مەرگ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر لـەرزە لەرزو جیاوازی کەوتنەنێو کۆمەڵەکان.

*ئەگـەر گوێبیـستی هەورەبروسکەبوو لەخەودا لەهەشت ڕۆژی مانگی ئەیلولـدا باران‌و بەرووبوم زۆردەبێـت‌و نـەبوونی‌و قـــات‌وقڕی لەســـەرەتای ســـاڵدا روودەدات‌و کوللــە لــەخاکی (کوفــە)و (بەسرە)دەکەوێتـەوەو کـرم لەوساڵەدا دەمرێـــت‌و برســـێتی بڵاودەبێتـــەوەو موســـــــوڵمانان بیروباوەڕیـــــان بڵاودەکەنـــەوەو کوشـــتار لـــەنێوان موســـوڵمان‌و رۆمـــەکان روودەدات ماوەیـەکی دووروودرێـــژ دەخایـەنێت، پاشـان (شـام) فەڕۆپیتـدار دەبێـت‌و بـــەروبوومی پارێزراودەبێـــت ئەگـــەر دەنگێکـی گـەورەی هـەبوو، ئەگـەر لە(دە)دابوو بەڵگەیە لەسەر کەمی باران لەو ساڵەدا.

هەوڵدان(تەقەلا): ٠٠نابلسی) دەڵێت: لەخـــەودا پـــشووە، ئەگـــەر بینـــی رەنجـدەدات پـشوودەدات، هـەروەها بەڵگەیە لەسـەر فێـڵ‌و خـواردنی مـاڵی

خـەڵكی بەناحـەق، ئەمـەش ئەگـەر خەوبینـەر دەوڵەمەنـدبوو، ئەگـەر هـەژاربوو بەڵگەیـە لەسـەر رەزیلـیو خۆپارێزیو بوونی پشوو، دەگونجێت ماندوبوون بەڵگەبێت لەسەر كەوتنە نێو كارێكی یاساغەوە.

هەوڵوتێكۆشـان: (نابلـسی)دەڵێـت: ئـەوەی لەخـەودا هەوڵبـدات لـەپێناوی شـتێكدا دەگونجێـت بـەهیواو ئـاواتی خۆی بگات چونكە گوتراوە: ئـەوەی هەوڵبـدات بەویستو خـوازی خـۆی دەگات.

هـەوڵو كۆشـشی مـرۆڤ: (نابلـسی) دەڵێت: هەوڵو كۆششی مرۆڤ لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر مانـدوبوونو بەربەرەكانی مـرۆڤ لـەئانای نەخۆشـیدا یان غەمو پەژارە یاخود دەردی پـیری، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر چارەسەرو شیفای نـەخۆش یان رێكی نەفسو بەدەركەوتنی هێزو توانای.

هەویر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هـەویر مـاڵێكی رێـزدارە لەبازرگانیـدا سـوودو قازانجێكـە زۆری لێپەیـدادەبێت بـەخێرایی ئەگـەر هـەڵهات، ئەگـەر هەڵنەهاتبوو خراپیو بەلایە روو لەماڵو داراییدەكات، ئەگـەر ترشـبوو نزیكـە لەزیانەوە.

*ئەگـەر بینـی ئـاردی جـۆ دەشـێلێ پیـاوێكی بـاوەڕداردەبێو دەسـتەلاتو مـاڵو سـامانو سـەركەوتن بەسـەر دوژمندا بەدەستدەهێنێ.

(نابلـسی) دەڵێـت: بینینـی هـەویر لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر كاروبـاری سـووكو ئاسـانو نزیكـی پـشوو چـاوەڕوانی دەرووی خێـر یـان رزگاربوونی ئافرەتی دووگیان.

*هـەویر ماڵێكـە بەدەسـتدێت، ئەگـەر هـەویرێكی بینـی لـەماڵی خۆیـدا مـاڵو سامان بەدەستدەهێنێ لەبازرگانیدا.

*ئەگەر بینی هەویر دەشێلێ كەسێكە لەسەفەردابوو دەگەڕێتەوە بۆ لای.

*ئەگەر لەشوێنێكی تەنگەبەر هـەویری شێلا كاری نێربازیدەكات.

*ئەگـەر لەشـوێنێكی فـراوان هـەویری شێلا هاوسەردەگرێ چونكە خوداوەنـد حـەلاڵی بـەرینو فـراوان دانـاوە حەرامیشی بەتەنگەبەر.

هەویرشێل: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر رزقو رۆزیو گرنگیـدان بەبەرژەوەنـدی خـەڵكی یـان بەرژەوەنـدی دەسـتەلاتداری خۆشەویـست لای خـەڵكی بـەزوبانو دەستی.

*شێلەری دانەوێڵەش بەڵگەیە لەسـەر باشی پیاهەڵدانو ئەندازیارو بیناساز.

هەوێ[1]: (نابلسی) دەڵێت: بینینی هەوێداران لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو زیانو کوێری، دەگونجێت بینینی هەوێ بەڵگەبێت لەسەر کرداری خراپو دەرکەوتنی نهێنیو غەمو پەژارە.

هەینی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی خەڵکی نوێژی هەینی دەکەن لەمزگەوتێکداو ئەویش لەماڵی خۆیو فرۆشگەکە یان گوندەکەیدابێتو گوێی لە(الله اکبر)و ویردی چەمانەوەو کڕنووشو گەواهیو سەلامدانەوەبێتو واش بزانێت خەڵکی گەڕاونەتەوە لەنوێژ فەرمانڕەوای ئەوجێیە لەکاردەخرێت.

*ئەگەر بینی پارێزگاری لەنوێژدەکات ئەوە شکۆمەندیو ڕێز بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی نوێژدەکاو لەمزگەوت دێتەدەرەوە خێرو ڕزقو ڕۆزی بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی:﴿فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾(الجمعة: ١٠).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی لەرۆژی هەینیدایە گومانێکی باش دەربارەی ڕووداوێک دەباتو بەو چەشنە نییە.

*ئەگەر بینی نوێژی هەینی دەکات سەفەرێکی خۆش ئەنجامدەداتو ماڵو دارایی لێبەدەستدەکەوێت ئەگەر نوێژەکەی تەواوکرد.

*ئەگەر پەیوەندی بەمیریو فەرمانڕەواوە هەبوو فەرمانێکی بەسەرا دەدرێتو بەجێی دەگەیەنێتو سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەربینی نوێژی هەینی ئەنجامدەدات ویستوخوازی بەجێدێتو بەهیواو ئاواتی خۆیدەگات.

*نوێژی هەینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر شادیو خۆشیو ئامادەبوون لەشاییو ئاهەنگو جەژنو (حەج)دا.

*ئەگەربینی لەرۆژی هەینیدایەو نوێژی هەینی ئەنجامدەدات بەڵگەیە لەسەر دەروولێکردنەوە لەنزیکداو کۆبوونەوە لەگەڵ خۆشەویستێکداو بەجێهێنانی داوایەك کەوا داوای لێدەکات.

هەیوان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەیوانی لەخشت دروستکراو ژنی گوندنشینی ئایندارەو ئەگەر بەگەچ دروستکرابوو دنیایەکی نوێیەو گەر

---

[1] **هەوێ**: ئەو ژنەی بەسەر ژنێکیتر دێت. (وەرگێڕ)

بەخشتی سوور ئەوماڵەی دەستگیریدەبێت حەرامە.

هەروەها دەڵێن: ژنێکی دووڕووە، گەچو خشتیش لەکردەوەی دۆزەخیو فیرعەونییەکانە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر (دیوانی کیسرایی)بوو دەرکەوتنی دادپەروەرییەو نوێکردنەوەی موڵکو دەستەڵاتەو بەڵگەیە لەسەر ماڵو منداڵو پلەوپایە.

هـ ی

هیوا: (نابلسی)دەڵێت: هیواو خۆشی نهێنی دەربڕینو مەرگی منداڵە یاخود ژیانەوەی زەوییە ئەگەر زەویداربوو.

هـ یَ

هێز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر هێزو توانای خۆی بینی ئەگەر تێکەڵ بەخەوبوو بەڵگەیە لەسەر خێر ئەگەر خەونەکەی وابەستەی کاروباری ئاینبوو، وەگەرنا هێزو توانای لەکاروباری دنیادایە.

*هەروەها دەڵێن: هێز لاوازییە بەپێی ئایەتی: ﴿مِنۢ بَعۡدِ قُوَّةٖ ضَعۡفٗا﴾ (الروم: ٥٤).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هێز دوای لاوازی بەڵگەیە لەسەر درێژخایانی نەخۆشیو زیادبوونی بەلام ئومێدی خێرو تەمەندرێژی بۆدەکرێ.

هێستر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هێستر لەخەودا پیاوێکی بێبنەچەو ڕەچەڵەکەو جەستە قەبەو گەورەیەو لەکارو ئیشکردندا بەهێزو توانایەو ئەوەی لەخەودا سواری پشتیبوو سەفەردەکات چونکە بەئاژەڵی سەفەر دانراوە مەگەر دوژمنێکی سەرسەختی هەبێت ئەوجا زاڵدەبێت بەسەریاو شکستی پێدەهێنێت، ئەگەر جڵەوی لەدەستداو ئاسنی لغاوەکەشی لەدەمیدابوو، ئەگەر ژنێك شووی کردبوو زەفەر دەبات بەپیاوێك بەوچەشنە.

*هەروەها سواربوونی هێستر بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژیو ژنی نەزۆك.

*<u>هێستری ڕەشبۆر:</u> جوانەو هی سەوزباویش باشەو تەمەن درێژییە.

*ئەوەی سواری هێسترێك ببێت هی خۆی نەبێت خیانەت لەپیاوێك دەکات بەدەست تێکەڵکردن لەگەڵ ژنەکەیدا.

*سواربوونی هێستر بەهەڵگەڕاوەیی ژنی حەرامو داوێن پیسە.

*قسەو گوتەی هێستر یان ئەسپ یان هەرشتێك بێتەگو خێرێکی وایدێتە ڕێ خەڵکی پێی سەرسام دەبن.

* ئـەوەی لەخـەودا بینـی هێـسترێکی مێینەی دووگیانی هەیە خوازیـاربوونی زیـادبوونی مـاڵو داراییـە، ئەگـەر هێسترەکە بەرەکەی دانا ئومێدەکەی دێتەدی، حوشتریش بەهەمان چەشنە کاتێ دووگیانبوو بەرەکەی دانا.

* سـواربوونی هێـستر بەسـەربارەوە ئەگەر ملکەچو رامبوو باشە.

* هێـستری لاوازی بێخـاوەن پیـاوێکی بۆگەنو سپڵەی بیبنەچەو رەچەڵەکە.

* سواربوونی هێسترە مێینەیەکی رەش ژنێکـی نـەزۆکی خـاوەن مـاڵو داراییو شکۆیە.

(نابلـسی) دەڵێـت: هێـستر لەخـەودا سەفەرە یا پیـاوێکی گێـلو کەودەنـەو بەناشەرعی لەدایکبووە، ئـەوەی ببینـێ سـواری هێـسترێکی رەشـی پـەل سـپی بـووەو روو بەقیبلـەوە دەچێـت حەجکردنە، ئەگـەر روویکردە لایـەکیتر سـەفەرێك دێتـە رێـی بـەرێزداریو شکۆمەندی.

* سواربوونی هێستر بەڵگەیەلەسەر:
+تەمەندرێژی.
+هێنانی ژنێکی نەزۆك منالی نابێت.

* هێـستری مێینـەش ژنو سـەرجەم بابەتـەکانی تـری ژنێکـی بەرەوشـتو جوانکیلەیـەو سـەفەریش بێـسوودو قازانجە.

* ئەگەر سواری هێستری یـەکێکیتربوو خیانـەتو ناپـاکی لەپیاوێکـدەکات بەنزیکبوونەوە لەژنەکەی.

* ئـەوەی رەوگـە هێـسترێك یـان حوشترێك ببینێ بەڵگەیە لەسەر فێلو گزیـەك لـەمرۆڤێکی خـوار خۆیـەوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی.

* ئەوەی ببینێ بوە بـەخاوەنی رەوگـە هێـسترێکی زۆر مـاڵو دارایـی بێشومار بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر هێستر ملاملانێی لەگەڵ مرۆڤدا کـرد بەڵگەیـە لەسـەر منـاڵی زینـای ویستوخواز لاواز.

* ئـەوەی ببینـێ خـودی خـۆی بـوە بەهێـستر پـشكو بەشـی هـەر سـەفەرو گەشتکردندەبێت.

* هێـستر بەڵگەیـە لەسـەر پلەوپایـەو ئـەوەی لەسـەر هێسترەکەی بکەوێتـە خـــوارەوە پلەوپایەکـــەی لێدەسەندرێتەوە.

* ئەوەی ببینێ شیری هێستر دەخوات مەینـەتو نارەحـەتی رووی تێـدەکات بەئەنـدازەی زۆرو کـەمی خواردنـەوەی شیری هێسترەکە.

* هێستر لەخەودا منالی نێرینەیە یا کوڕێکە زۆر مەینەت دێتە ڕێی‌و فرە هەوڵو بەئارامەو نەزۆکیشدەبێت.

* هەروەها هێستری مێینە ملکەچی‌و زیندانی پادشاو بەرپرسانە، بۆ ئەوانەی زۆر سەفەر دەکەن سەفەری پڕخێرو کەڵك‌و سوودە.

* بینینی هێسترەکەی پێغەمبەر (ﷺ) نوێکردنەوەی پەیمان‌و بەڵێنە بۆ بەرپرسان لەگەڵ رزق‌و فەڕو خێر. ئەمەش بەدەستهێنانی پلەوپایەو شکۆمەندییەو بەرزی ئەوانەیە کەخۆیان بەکەمدەزانن‌و نزیکن لەخەڵکیەوە بەچەشنێك سوودی لێوەربگرن.

(دمیری) دەڵێت: ئەوەی لەسواری هێسترەکەی بێتە خوارەوەو سواری نەبێتەوە لەپلەوپایەی دادەبەزێنرێ یان لەژنەکەی جیادەبێتەوە یا سەفەرەکەی زۆر دەخایەنێت.

هێلانە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا لانەی یەکێکە باڵندە بەڵگەیە لەسەری.

* دەگونجێت هێلانە بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرو ئەو سنوورەی کەسێکی زانا لەسەریدەوەستێ.

* بینینی هێلانە بۆ ژنی دووگیان منداڵبوونە.

* ئەگەر هێلانەکە دیوار یان ئەشکەوت یاخود شاخێکبوو هێلانەی باڵندەیە.

هێلکە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر هێلکەی لەدەفرێکدا بینی بەڵگەیە لەسەر کچی جوانکیلە بەپێی ئایەتی ﴿كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ﴾ (الصافات:٤٩).

* ئەگەر یەکێك ببینێ مریشکەکەی هێلکەدەکات خوداوەند کوڕێکی پێدەبەخشێ.

* هێلکەی کوڵاو رزقێکی سووك‌و ئاسانە.

* ئەگەر بینی بەپیسی دەیخوات ماڵێکی حەرام دەخوات یان بەدەست دەهێنێت یاخود گوناهێکی گەورە دەکات.

* خواردنی توێکڵ‌و پێستی هیلکە بەڵگەیە لەسەرنەوەی گۆڕ هەڵدەداتەوە.

* ئەگەر بینی ژنەکەی هێلکەی لێبەربووەوە کوڕێکی بێباوەڕی دەبێت بەپێی ئایەتی ﴿يُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ﴾(یونس:٣١).

* ئەگەر بینی وەك ئەوەی هێلکە بخاتە ژێر مریشك‌و شەق ببات کارێکی مردووی بۆ زیندوو دەبێتەوەو کوڕێکی باوەڕداری دەبێت بەپێی ئایەتی ﴿يُخْرِجُ

أكـيُّ مِـنَ الميـتْ ﴾دەگونجێـت بەئەندازەی بارۆکەیەك کوڕێکی ببێت.

* ئەگـەر هێلکـەی خستەژێر کەڵەشێرو چەند بارۆکەیەك دەرهاتن مامۆستایەك دەهێنێت منالەکانی فێر بکات.

* ئەگـەر هێلکەیـەکی شـکاند کـچێك بێبەشدەکات.

* ئەگـەر کێشای بەهێلکـەداو ژنەکـەی دووگیـانبوو فـەرمانی پێـدەکات منداڵەکەی لەبار بەرێت.

* ئەگـەر یـەکێکی دی بینـی هێلکـە دەشـکێنێ پیاوێـك کـچەکەی بـێبن دەکات.

* ئەوەی هێلکەی کوڵاو ببینێ کاروباری بـۆ چـاکدەبێت کـەدواخراوە بـۆیەو بـەوکارەش مـاڵو دارایـی بەدەستدەکەوێتو کاروبارێکی مردووی بۆزیندوو دەبێتەوە.

* ئەگـەر بەتوێکڵـەوە خـواردی گۆڕهەڵکەنەیە.

* ئەگـەر بـەخواردنی قرقێنـەی دایەوە ماڵو سامانی ژنـدەخواتو زیادەڕەوی تیادەکات.

* ئەگـەر هێلکەکـەی خـوارد ژنێکـی خاوەن ماڵو دارایی دەهێنێت.

* هێلکـەی لـەق لـەق کـوڕێکی داماوە، هێلکەی تووتی کچێکی خواناسە.

* هـەروەها دەڵـێن: ئـەوەی ببینـێ هێلکەیـەکی پێـدەدەن کـوڕێکی پیرۆزیدەبێت.

* ئەگـەر هێلکەکـە شـکا کوڕەکـەی دەمرێت.

* هێلکە بۆ پزیشكو ئەوانەی بژێویان لەسەر ئەو پیشەیەیە بەڵگەیەکی چاكو باشە، بەلام بۆسەرجەم خەڵکی کەمێك هێلکە بەڵگەیە لەسەر سوود چونکە دەخورێت، هێلکـەی زۆریش بەڵگەیە لەسەر خەمو پەژارە.

* زۆرجاریش بەڵگەیە لەسـەر کاروباری نادیار.

* پیاوێك هـات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتـی: لەخـەودا بینـیم تـوێکڵی هێلکـە دەخۆم، ئەویش وتـی: لەخوابترسە تۆ گۆڕهەڵدەکەنی.

* پیـاوێکی ڕەبـەن بینـی وەك ئـەوەی هێلکەیـەکی زۆری دۆزیبێتـەوە، خەوەکـەی لای خەولێکدەرەوەیـەك گێڕایەوە ئەویش وتی: بۆ ڕەبەن ژنەو بۆ هاوسەرداریش منالە.

* پیاوێك بینی وەك ئەوەی هێلکەیەکی کـوڵاو پـاك بکـات خەوەکـەی بـۆ خەولێکدەرەوەیـەك گێڕایـەوە ئـەویش وتـی: لـەلای هەنـدێك لەپێشخزمەتو خزمەتکارەوە ماڵو دارایت پێدەگات.

(نابلسی) دەڵێت: هێلکە بەڵگەیە لەسەر ئاڵتوون و زیوو، توێکڵ و پێستەکەشی زیوەو زەردیشی ئاڵتوونە.

* هێلکە بەڵگەیە لەسەر:

+منداڵ و ژن.

+گۆڕو گڵکۆ.

+کالانی شمشێرو کڵاوی جەنگ.

+کۆبوونەوەی خزم و کەس وکارو خۆشەویستان لەگەڵ یەك.

+کۆکردنەوەی دینارو جەمکردنی.

* ئەوەی ببینێ هێلکە دەسووێ لەشوێنێك هەروەك چۆن زبڵ و خۆڵ بەڵگەیە لەسەر زەوتکردنی ژنی ئەو شوێنە.

هێلکەو رۆن بەئاردەوە: (نابلسی) دەڵێ: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو شاییو خۆشیو رزقو رۆزیو هاوسەر بۆ یەکێك رەبەن بێت.

هێلکەهەڵهێنان: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا رزق و رۆزی باش و خۆشە.

هێلکە شەیتانۆکە: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا گواستنەوەیە لەشوێن و جێگەیەکەوە بۆ شوێن و جێگەیەکیتر.

هەروەهادەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کەوتنەخوارەوە بۆ ژنێکی دووگیان.

هێلەکی ئاردبێژانەوە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە لەبەردەستی ئەودا ماڵ و سامانی بەرێز بەدەست دێت.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر ژن و خزمەتکارێك دووگیان نابێت و ناتوانێت نهێنی بشارێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر رێنومایی دوای سەرگەردانیو تەوبە دوای سەرپێچی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دادوەری جیاکەرەوەی حەق لەناحەق.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر زیان و پەرتەوازەیی کاروبار چونکە ئارد دابەشدەکات.

* هەروەها دەڵێن: پیاوێکە جیاوازی دەخاتە نێوان خزم و کەس وکارەوە گوتراوە: شانەکارە.

یی

ی ا

یاخیبوون: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەو نەخۆشیەی روودەکات لەدەم و پێویستی بەوەدەبێت چارەسەر بکرێت و دادەبەزێت بەسەر ئیرادەو ویستی دابەزیوودا، هەندێك لەشارەزایان دەڵێن: بەتێکچوونی خەڵکی بەگشتی فەرمانڕەوای خراپ سەردەردەهێنێت و تێچکوونی تایبەتیش دەبێتە هۆی سەرهەڵدانی چاوبەستکەران لەئایندا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا یاخیبوە بەکرداری خراپەو پێی نزیکدەبێتەوە لەدۆزەخ.

* یاخیبوون رسواکردنی خاوەنەکەیەتی، هەموو یاخیبوونێك رسواییە.

* یاخیبوون هەژاری و غەم و پەژارەیە دادەبەزێ بەسەر ئەوەدا کەیاخیبوە یان نەخۆشییەو ماڵ و دارایی تێدا زەرەردەکات، دەگونجێت دەستکەوتبێت دوای ئەوە هەژاری بکەوێتەوە.

یادی خوا: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر پیاوێك لەخەودا بیبینێ وەك قورئانخوێندن وایە، دوعاو هۆنراوە لەبارەی دنیانەویستی و بەندایەتی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئەو باورحاڵە بەباشی ئاوەداندەکرێتەوەو بەئەندازەی خوێندنەوە بەشێوەیەکی دروست.

* ئەگەر هۆنراوەی دنیا نەویستی بەئاوازەوەبوو دەستەڵاتیان تەواو دەبێت.

* ئەگەر هۆنراوەکان غەزەلبوو دەستەڵات پێسپاردنە بەڵام پووچ و بەتاڵە.

* ئەگەر بینی یادو زیکری خوداوەند دەکات بەزۆری زاڵدەبێت بەسەر دوژمەکانیدا، یادگەریش بۆ خەڵکی پیاوێکی مۆچیاریدەرەوە خەڵکی

قوتاردەکات لەگوناهو هەڵەکانیان، ئەگەر بازرگانبوو لەزیان قوتاریاندەکاتو سوودمەنددەبێت.

* ئەگەر بینی یادیدەخاتەوەو خۆی شایستەینەبێت لەغەمو پەژارەو نەخۆشیدایەو دوعا بکات هەتا خوداوەند دەرووی لێبکاتەوە.

* ئەگەر قسەی چاکەو پڕ لەداناییکردو راستگۆبوو لەیادکردنەکەدا دەرووی لێدەکاتەوە چاکدەبێتەوە لەنەخۆشیەکەیو لەتەنگەژە قوتاردەبێو ئەو قەرزەی لەسەریەتی دەیداتەوە یاخود تەماشای ستەمکار دەکات، ئەگەر بەلووت قسەیکرد قورسوگراندەبێت لەسەریو قسەدەکات لەبارەی شتێکەوە گاڵتەی پێدەکرێ.

یارانی پێغەمبەر(ﷺ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەس یەکێك لەیارانی پێغەمبەر(ﷺ) ببینێ یان هەموویان بەڵگەیە لەسەر بەهێزی ئاینو هەڵگرانی پەیام.

* ئەگەر خۆی بینیەوە لەنێویانداو بوو بەیەکێك لەوان بەلاو نەهامەتی روی تێدەکات پاشان دەرووی خێری لێدەکرێتەوە.

* ئەگەر لەخەودا ببینێ چەند یارێکی حەزرەت(ﷺ)بژێویو باری ژیانی بەباشی دەچێت بەرێوە.

(نابلسی) دەڵێت: هەرکەس لەخەودا یاران ببینێ بەسیفەتو تایبەتمەندیە جوانەکانیانەوە بەڵگەیە لەسەر راوبۆچوونی باشی بەرامبەریانو شوێنکەوتنی سوننەتیان، دەگونجێت بینینیان بەڵگەبێت لەسەر جموجوڵی سەربازیو ناردنی نوێنەر بەملاولادا.

*بینیان بەڵگەیە لەسەر بلاوبوونەوەی زانستو فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە.

*بینیان بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستیو برایەتیو تەباییو یارمەتیو هاوکاریو سینەسافی لەخەشمو قینو ئیرەیی بردنو، هێمنیو سالاریو لەسەرخۆیی.

*ئەگەر خەوبین هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت چونکە یاران (رەزای خوایان لێبێت) فتوحاتیان بەرپاکردو دەستکەوتیان دەستکەوت.

*ئەگەر خەوبین دەوڵەمەندبوو قیامەت زاڵدەکات بەسەر دنیاداو نەفسو ماڵی لەپێناوی پەروەردگارا دەبەخشێ.
*بینینیان بەڵگەیە لەسەر بیناو شوێنی پیرۆز وەك مزگەوتو پاکێتی رەچەڵەكو هۆزو تیرە.
*نکوولی کردنیان بەڵگەیە لەسەر باسکردنی جیاوازی نێوانیانو زاڵکردنی هەندێکیان بەسەر ئەوانی دیکەداو رقو قین گرتن لەهەندێکیان.
ـ بینیان بەڵگەیە لەسەر تەوبەو پەشیمانیو یەکلاییبوونەوە بۆ خوداوەند.
*بینینی یاران (رەزای خوایان لێبێت) بەڵگەیە لەسەر خێرو بەرەکەت بەپێی پلەوپایەو ئاستیانو ژیاننامەی شیرینو رێبازی بەرزیان.
*دەگونجێت بینیان بەڵگەبێت لەسەر ئەو بەڵاو گرفتو نەهامەتیانەی لەرۆژگارەکانی ژیانیاندا رووی تێکردن لەگەڵ دادپەوەریو یەکسانی بالا.
*ئەوەی ببینێ لەگەڵ یارانی پێغەمبەردا(ﷺ) حەشر دەکرێت داواکاری جێگیربوونە لەئاینو رێبازی خودایا.
*بینینی یارانی پشتیوانو وەچەکانیان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەوبەو داوای لێخۆشبوون.
*بینینی یارانی کۆچبەریش بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی بەخوداو دەرچوون لەدنیاو دنیانەویستیو راستگۆیی لەوتەوکرداردا.
یاری(بازی): (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر لەخۆباییبوونو گاڵتەکردنو کەمو کوڕی لەئاییندا.
*یاریکردن بەزار: بەرزیوشکۆمەندییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی لەکاتی بێداریدا ئەنجامی دەدات لەگاڵتەو پێچەوانەبوون.
*یاریکردن بەزار دانانو کارپێسپاردنە.
*یاریکردن بەئەموستیلە: داپۆشینی فەرمانە مەگەر لەخەودا بەدەر بکەوێ لەگەڵ کەسێکدا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تیاچوون.
*یاریکردن بە کلۆڵەو شلیلەو هەڵماتو خەشیلە: ئاشتەواییە لەنێوان دوژمناندا ئەگەر یاریزان نەخۆشبێ چاکدەبێتەوەو باشدەبێ.
*یاریکردن بەگوێز: ئاژاوەو شەرە ئاشتی بەدوایدا دێت لەگەڵ پشوودان.

يــاسمين(ئەسمــــەن)[1] :(ئــيبن ســيرين)دەڵێــت: بەڵگەيـــە لەســـەر لەشساغىو رواندنيشى بەڵگەيە لەسەر كـورێكى ژيـرو لـەش ساغ. هــەروەها بەڵگەيـــە لەســـەر هێنـــانى ژنێـــك كەتێكـــەڵبوون لەگـــەڵى درێـــژە دەخايەنێت.

*ئەگـەر ژنێـك بينـى بـۆنى ياسمينێـك دەكات كورێكى باوەڕداريدەبێت.

(نابلسى)دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر كارێك كەوا بەردەوام نابێت.

*دەگێڕنـــەوە پياوێـــك دێـــت بـــۆلاى (حەســـەن)ى (بەســـرى) (رەحمـــەتى خواى لێبێت) و دەڵێت: لەخەودا بينيم فريـــشتە لەئاسمانـــەوە دادەبـــەزىَو ياسمين هەڵدەگرىَ ، (حەسەن) كـەمێك رامـاو پاشـان وتـى: زانايـانى (بەسـرە) كۆچيانكردوە.

*هـەروەها دەڵـێن: (يـاسمين) بەڵگەيـە لەسەر غەمو پەژارە.

(نابلـسى)دەڵێـت: ئەگـــەر لەخـــەودا (يـــاسمين)ى دۆزيـــەوە يـــاخود بينـــى خۆشـحاڵىو خێـرى دەسـتگير دەبێـت هەروەها بەڵگەيە لەسەر زانايان.

*ئەگــەر دەمــى نــەكردبوەوە بەڵگەيــە لەسەر هاوسەرگيرى رەبەن.

*ئەگەر سەرمابردەبوو ياسمينى بينـى لەخـــەودا ئـــەو ئـێشو ئـازارەى رووى تێكردوەو دەڕەوێتەوە چونكە ياسمين گــەرمو وشــكە بــۆ يــەكێكى هــێمنو دەروون ئارامو هێمنو باشە.

يـاقوت(گەوهــەرى شەوچــرا): (ئـيبن ســيرين)دەڵێــت: يــاقوت خۆشـــىو شادييە، ئەگەر نقێمـى ئەموستيلەكەى ياقووتبوو چاوەڕێى كوڕبوو كچيدەبێت، ئەگەر ويستى هاوسەرگيرى ئەنجامبدات هاوســـەرێكى شـــۆخو شـــەنگدەهێنىَ كەبـــەدينو بەڕەوشـــتدەبىَ بـــەپێى ئايـــەتى: ﴿ كَـــأَنَّهُنَّ الْيَـــاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ﴾ (الرحمن: ٥٨).

*ئەگەر بينـى لـەقووڵايى دەريـا يـاخود نێو رووبارێكدا يـاقوتێكى زۆرى دەرهێنـا بەكێشانە پێـورا مـاڵو سـامانى زۆرى لەلايەن دەستەڵاتدارەوە پێدەگات.

*يـاقوتێكى زۆر بـۆ زانـا زانياريـيەو بـۆ بازرگان بازرگانييە.

*هـەروەها گـوتراوە: يـاقوت هاوڕێيـە، ئەگــەر بينــى تەماشــاى ياقوتــدەكات كـــەواهيچ رووناكييـــەكى نييـــە يـــان تەماشـاى شووشـەيەكى بێڕوونـاكيكرد بائاگـادارى خنكانـدنو نارەحـەتيبێت

---

[1] **ياسمين(ياسمەن)**: گوڵێكى جوانە. (وەرگێڕ)

یاخود لەکیسدانی ئەقلّو ژیری بێت، ئەگەر یاقوت هاوڕێبێت دلّڕەق دەبێت.
*ئەگەر بینی تاجەگولّینەی یاقووتی لەسەردابوو شکۆمەندیو بەرزیو هێزە لەلایەن ژنەوە.
*هەندێکدەلّێن: یاقوت دەدرێتە پالّ ژنان تا دەپێوریّ ئەوجا مالّو سامان دەبێت.
*ئەگەر یاقوتێکی پێدرا ژنێکی شۆخو شەنگ بەدەستدەهێنێت.
(نابلسی)دەلّێت: دەگونجێت یاقوت بۆ هەژاران نانو پارووبێت بەدەستی بهێنێت، یاخود قورئانێك بێت بژێوی بۆ پەیدا بکات، بۆ نەخۆشیش قوتاربوون بێت لەئاگر.
*ئەگەر نقێمی یاقوتێکی سووری لەدەستیدابینی ژنێکی شۆخو شەنگی دلّڕەقی خۆشدەوێت.
*ئەگەر نقێمێکی بەدەستیەوە بینی لە(یأقوت) دەچوو بەلاّم یاقوت نەبوو بانگەشەی رێزداریدەکاتو بەوچەشنە نییە.
یانەی مەی: (نابلسی)دەلّێت: یانەی مەی بەلّگەیە لەسەر چوستو چالاکی دوای لاوازیو غەمو پەژارە.
*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر:
+ژنی زیناکار.
+غەمو پەژارە.
*ئەوەی کاتی بەسەربردنی پەیمانێکی بێت دەیباتەسەر. ئەگەر نەخۆش بێت وادەوکاتی هاتووە، ئەگەر خۆپارێزبێت ترسی فیتنەو ئاشووبو لێدانی هەیە، ئەگەر رێنمووی کرابێت پاشگەزدەبێتەوە.

ی و

یوسف(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەلّێت: ئەوەی (یوسف) ببینیّ ستەمو زیندانیو زۆرداری خزمەکانیو تاوانبارکردن رووی تێدەکاتو پاشان مولّكو دەستەلاّت بەدەستدەهێنیّو دوژمنانی ملکەچدەبن بۆی.
*دەگێڕنەوە هەندێك کەس لەخەودا (یوسف) یان بینیوە یەکێك لەسۆلەکانی پێداوەو دوای بێداربوونەوەو پاش ماوەیەك بوو بەراڤەکاری خەو.
*دەگێڕنەوە لە(ئیبراهیم)ی کوڕی (عبداللە)ی (کرمانی)یەوە (یوسف)ی لەخەودا بینیوەو گوفتاری لەگەلّ کردووەو وتویەتی: فێری ئەو زانیارییەمبکە خوداوەند فێری کردوویت، ئەویش کراسەکەی خۆی پێدەداتو کاتیّ لەخەو هەلّدەستیّ بوە بەیەکێك لەراڤەکاران.

*لە(ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕنەوە دەڵێت: لەخەودا بینیم چوومە مزگەوت، سێ شێخو لاوێکی رووخسار جوان لەپاڵما دانیشتن، بەلاوەکەم وت خوالێت ببورێ تۆ کێیت ؟ وتی: (یوسف)م وتم: ئەی ئەو پیرە ریش سپیانە؟ وتی: باو باپیرانمە، (ئیبراهیم)و (ئیسحاق)و (یەعقوب)، وتم: فێری ئەو زانیاریەم بکە کەخوداوەند فێریکردووی، ئنجا دەمی ئاوەلاکردو وتی: بنوارە چی دەبینی؟ وتم: زوبانو زارت دەبینیم وتی: تەماشاکە چیدەبینی؟ وتم زوبانە گچکەت ئنجا زاری کردەوەو وتی: چی دەبینی؟ وتم: دڵت، وتی: راڤەی خەو بکەو مەترسە، ئنجا هەر خەوێکیان بۆ دەگێرامەوە وەك تەماشای دەستم بکەم ئاوا دیارو روونبوو لام.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەستەلات، دەگونجێت لەسەر دەمی گرانیو نەبوونیو لەدەستدانی خانەوادەو خزمو کەسوکاردابێ.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر زیندانو قوتاربوون لێیو نەبوونیو بەختو لەلای ژنان بەهۆی جوانیەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاری راڤەکردنی خەو.

*دەگونجێت زاڵبێت بەسەر دوژمنەکانیداو لێبوردەبێ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەریا رویار هەڵکەندنو ئاو گواستنەوە یاخود گواستنەوەی مردوو لەولاتێکەوە بۆ یەکێکیتر.

*دەگونجێت کارێکی لەرادەبەدەری بۆ دەربکەوێت بەهۆی گەرانەوەو بینینی باوکی بەکراسەکەی کەبۆینارد.

*کراسەکەی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو چاکبوونەوە لەنەخۆشی ، ئەگەر خوێنی پێوەبوو بەڵگەیە لەسەر جیاوازیو زیندانی ئەگەر پارچە پارچەبوو بەڵگەیە لەسەر توهمەت.

*ئەگەر ژنێك (یوسف)ی بینی نازو نیعمەتی بەسەر دەچێتو چاوی کوێردەبێو دەروازەکانی لێدەگیرێو ئەوینێکی گەرم لەدڵیدادەبێ بەرانبەر رێزداران. ئەگەر تێکیدابوو تەوبەو دەکاتو بەهیوای خۆی یاخود هاوسەردەگرێ ئەگەر رەبەنبوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر هەژاربێو دەرەنجامو چارەنووسی لەدنیاو قیامەتدا باشدەبێ.

*ئەگەر منداڵێك خەوێكی ئاوای بینی پشكو بەشی لەنێو براكانیدا كەمدەبێ.
*ئەگەر (یوسف)ی بینینی درۆ دەكرێ بەدەمیەوەو بەستەم زیندانی دەكرێو ناڕەحەتی رووی تێدەكات، پاشان دوای ئەوە دەسەڵاتو موڵك بەدەستدەهێنێ لەگەڵ سەركەوتنو شكۆمەندی.
*هەروەها گوتراوە: ئەوەی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) ببینێ ئەوە بەڵاو فیتنەو نەهامەتی رووی تێدەكات لەلایەن براكانیەوە لەپیلانگێڕان هەتا زیندانیدەكرێ، پاشان قوتاردەبێت لەزیندانو خوداوەند بەندایەتی پێدەبەخشێ بەستایشو زیكری خۆی رێزدارو پشتگیریدەكات دوای لاوازیو زاڵیدەكات بەسەر هەموو دوژمنەكانیداو خەڵاتیان پێدەداتو چاوپۆشیان لێدەكات.
*ئەگەر (یوسف)ی بینی گفتوگۆی لەگەڵدەكرد یاخود شتێكی پێدەدرا دەبێت بەراڤەكاری خەوو زانیاری بەروار دەزانێ.
*ئەگەر (یوسف)ی بینی لەئاوارەییدا خێری دەستگیردەبێ، ئەگەر زیندانی بێت قوتاردەبێو دوژمنانی ملكەچدەبنو زەفەریان پێدەبات، ئەگەر نادیاربێ دەگەڕێتەوە بۆ نیشتمانی خۆی، ئەگەر خوازیاری پلەوپایەبێت بەدەستیدەهێنێت.
*ئەگەر كەسێكی خوازیاری هاوسەرگیری بینی دەگات بەویستو خوازیخۆی.
یونس(سەلامی خوای لێبێت):(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (یونس)ی بەدیكرد پەلەدەكات لەكارێكدا بۆی دەمێنێتەوەو زیندانی لا ناڕەحەت دەبێت ، پاشان خوداوەند قوتاریدەكات، ئەم خەونە بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنەكەی زوو تووڕەدەبێو لەگەڵ گەلو نەتەوەیەكی ناپاكدا مامەڵەیدەبێت.

یـ ه

یەحیا(سەلامی خوای لێبێت):ئەگەر (یەحیا)ی بینی سەركەوتوو دەبێ لەپاكێتیو خواناسیداو هەتا دەبێت بەیەكێك لەكەسە ناودارەكانی سەردەمی خۆی.
(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ خواناسیو پارێزراوی لەبەڵاو نەهامەتیەكانی پێدەدرێو بەپێی ئایەتی: ﴿لم نجعل له من قبل سميا﴾ (مريم: ٧) و ئایەتی: ﴿وسيداً

﴿وحصورا ونبیا من الصالحین﴾ (آل عمران : ٣٩).

*ئەگەر (یەحیا)ی بینی ژیانو دەوڵەتداریو مژدەیە رووی تێدەکات.

یەعقوب(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەوەی (یەعقوب) (سەلامی خوای لێبێت) ببینێت غەمو پەژارە رووی تێدەکات لەلایەن هەندێك لەمنداڵەکانیەوە، پاشان خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ خۆشەویستیو هێزو نازو نیعمەتێکی دیاری پێدەبەخشرێ لەگەڵ هاوسەرو منداڵی دیارو بەرچاو لەلایەن یەکێکیانەوە غەمو پەژارەی پێدەگاتو دواتر خۆشحاڵدەبێتو چاوی گەشدەبێ بەوەی خوداوەند پێیداوە.

*ئەگەر (یەعقوب)ی بینی (سەلامی خوای لێبێت) بەگوێڕایەڵی لەخوداوەند نزیکدەبێتەوەو یارمەتی هەژاران دەداتو غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

دەگونجێت بینایی چاوانی لەدەستبدات، پاشان خوداوەند بۆی بگێڕێتەوە، ئەگەر کەسێکی ئاوارەبوو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆ لای، ئەگەر نادیارێکی هەبوو خوداوەند بەیەکەوە کۆیاندەکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیەك تووشیدەبێت، یاخود تاقیکردنەوە رووی تێدەکات بەهۆی منداڵەوەو دەرەنجامەکەی بەخێر کۆتاییدێت ئەگەر خوداوەند رەزامەندی لەسەربێ.

*بینینی (یەعقوب) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو لەدەستدانی خزمو کەس‌وکارو ئەوەی ئازیزە لەلای منداڵان.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی پلاندەگێڕێ لەماڵو منداڵی.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر لاوازی دیدو چاویو چاکبوونەوەو یەکانگیری لەگەڵ ئازیزو خۆشەویستانو قوتاربوون لەناڕەحەتی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+راڤەکاری خەو.

+ماڵو سامانی زۆر.

+سەفەر.

+بەرزی نرخ.

+باشی کاڵاو شتومەکی.

+تیاچوونی شتی دیار.

+دەرەنجام باشی لەخانەوادەو ماڵو منداڵدا.

*ئەگەر ژنێك (یەعقوب)ی بینی دەترسیٚ لەچارەنووسی کوڕەکەی کەزیندانی بکریٚ یان توهمەتی بۆ دروستبکریٚو بێتاوان دەبێت لەوەی بۆیدروستکراوە.

یەکتر لەئامێزگرتن:(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی کەسێکی زیندو لەئامێزدەگریٚ تێکەڵبوونێکی دوورودرێژ تێکەڵدەبیٚ لەگەڵیدا بەپێی ماوەو چۆنیەتی لەئامێزگرتنەکە بەو ئەندازەیەش خۆشەویستی بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەر مردوویەك لەئامێزیگرتو گرتنی دەمریٚ چونکە لەئامێزگرتن کورتەو پابەندیش درێژە دەخایەنیٚ.

*ئەگەر بینی ژنێك لەئامێزدەگریٚ باوەشی بۆ دنیا گرتوەتەوەو پاشەڕۆژو قیامەتی فەرامۆشکردوە.

یەك کەڵەچاو:(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر پیاوێکی بینی یەك کەڵەچاوبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی پیاوێکی باوەڕداری راستگۆیە لەگەواهیدا.

*ئەگەر خەوبینەر خراپەکاربوو نیوەی ئاینەکەی دەڕوات یاخود گوناهو تاوانێکی گەورە ئەنجامدەدات دەگونجێت نیوەی تەمەنی بەسەر چووبێت، یاخود نەخۆشدەکەویٚو لەلێواری مەرگ نزیکدەبێتەوە.

*دەگونجێت نەفسی یاخوورەوشتو کوڕەکەیو ژنەکەیو شەریكو هاوکاری بمریٚ یان نازونیعمەتی لێوەربگرێتەوە، خوداوەند دەفەرمویٚ: ﴿ الم نجعل له عينين (٨) ولساناً وشفتين (٩)﴾ (البلد: ٨- ٩)

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بوە بە یەك کەڵەچاو ماڵو دارایی نیوەدەبیٚ یان ئاینەکەی بەباشی بەجێناهێنێت یاخود گوناهو تاوانێکی گەورە ئەنجامدەدات، دەگونجێت نیوەی تەمەنی بەسەرچووبێت.

*هەروەها دەڵێن: چاوەڕێی سوودو قازانجە لەلایەکەوە پێبگات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر براو کوڕداربیٚ یەکێکیاندەمرێت.

یەکگرتنەوە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: کۆبوونەوەو یەکگرتنەوە دوای لەیەك

جیابوون بەڵگەیە لەسەر نەمانو لێك جیابوونەوە بەبەڵگەی ئەم ئایەتە: ﴿حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الأَرْضُ زُخْرُفَهَا﴾(یونس:٢٤).

*هەروەها دەڵێن: كارێك تەواوبوو یەكیگرتەوە نەمانی دێ بەپیرتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: یەككرتنەوەی خۆشەویستان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەر.

*ئەگەر بینی لەگەڵ منداڵێكدا دانیشتوەو خۆشی دەوێت هاوسەردەرگرێ، ژنیش بەهەمان شێوەیە ئەگەر بینی لەگەڵ ئازیزێكدا دانیشتوە شوودەكات بەپیاوێكو لەنێوانیاندا خۆشەویستیو تەبایی بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر بینی یەكیگرتەوەو توانی زاڵبێت بەسەر ئاستەنگەكانی دنیادا حاڵو باری دەگۆڕێو كەمێك شاددەبێت.

*ئەگەر خۆشەویستەكەی سەردانیكرد تووشی خۆشیو شادیدەبێت.

یەكێتی(تەبایی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: یەكێتی لەخەودا ملكەچیو رسوایيو هەژاریو لابردنی دەستەڵاتدارە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا تاككەوتنی كەسێكە لەو پیشەو رایەی هەیەتی.

*ئەگەر فەرمانڕەواو پادشایەك بینی بەتەنیاییە بەبێ وەزیرو كەسێك لەگەڵیدابنیشێ یان كەس وەڵامی ناداتەوە یان پیاوێكی گشتی خەڵكییەو هەژار دەكەوێ یاخود خۆشەویستەكەی بەجێیدەهێڵێ.

پێڕستی پیت‌و وشەکان